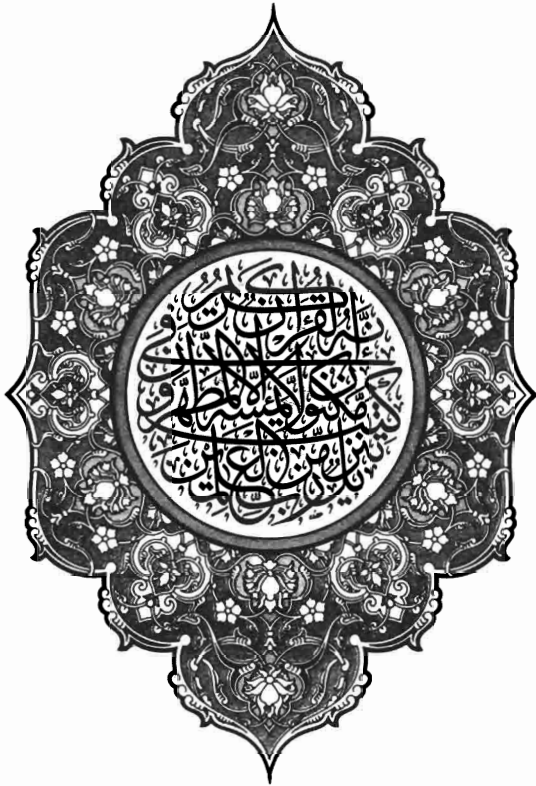

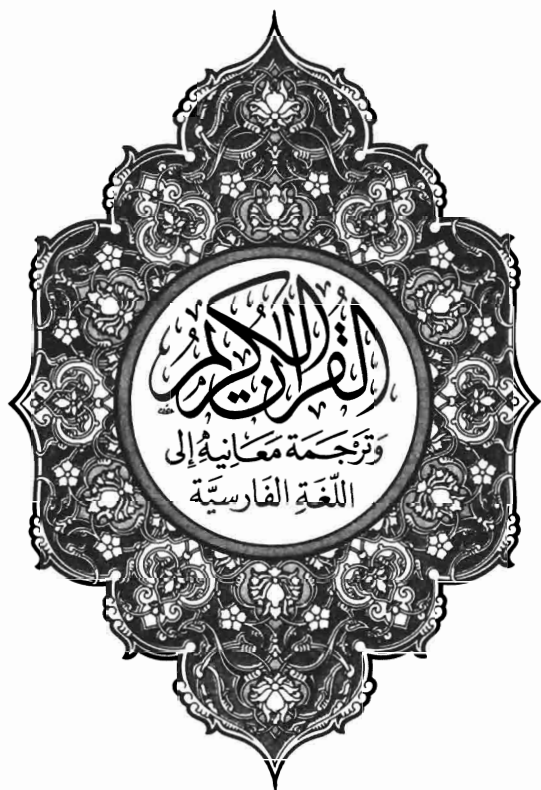
القرآن الكريم

وترجمته معانيه إلى
اللغة الفارسية

إِنَّا نَحْنُ رَبُّنَا الذِّكْرُ وَإِنَّا لَهُ لَنَكْتُوبُونَ

تَدْرَقُ بِالْأَرْبَعِ بِنَاتِهِ هَذَا الْمُصْحَفَ الشَّرِيفَ وَرَبِّحُهُ مَعَانِيهِ
حَاضِرًا لِحُجْرَتِ الرَّسُولِ فِي الْمَاءِ وَفِيهِ لَعْنَةُ الرَّسُولِ الْبَرِّ
مَلَكَ الْمَلَائِكَةِ وَالْعَرَبِيِّ وَالشُّعُودِيِّ

مجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف

چاپخانه قرآن کریم مجمع ملک فهد

مقدمة

بقلم معالي الدكتور : عبدالله بن عبدالمحسن التركي
وزير الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد
المشرف العام على المجمع

الحمد لله رب العالمين ، القائل في كتابه الكريم :

﴿ ... قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ ﴾ .

والصلاة والسلام على أشرف الأنبياء والمرسلين ، نبينا محمد ، القائل :
((خيركم من تعلم القرآن وعلمه)) .

أما بعد :

فإنفاذاً لتوجيهات خادم الحرمين الشريفين، الملك فهد بن عبدالعزيز آل سعود ، حفظه الله،
بالعناية بكتاب الله، والعمل على تيسير نشره، وتوزيعه بين المسلمين، في مشارق الأرض ومغاربها،
وتفسيره، وترجمة معانيه إلى مختلف لغات العالم .

وإيماناً من وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد بالمملكة العربية السعودية،
بأهمية ترجمة معاني القرآن الكريم، إلى جميع لغات العالم المهمة، تسهيلاً لفهمه على المسلمين
الناطقين بغير العربية، وتحقيقاً للبلاغ، المأمور به في قوله ﷺ : ((بلغوا عني ولو آية)) .

وخدمة لإخواننا الناطقين باللغة الفارسية، يطيب لجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف
بالمدينة المنورة، أن يقدم للقارئ الكريم هذه الترجمة الفارسية، التي قام بها الشيخ الشاه ولي الله
الدهلوي. وراجعها من قبل المجمع فضيلة الشيخين د./ عبدالغفور عبدالحق البلوشي، ومحمد علي
داري .

ونحمد الله سبحانه وتعالى، أن وفق لإيجاز هذا العمل العظيم، الذي نرجو أن يكون خالصاً
لوجهه الكريم، وأن ينفع به المسلمين .

إننا لندرك أن ترجمة معاني القرآن الكريم، مهما بلغت دقتها، فإنها ستكون قاصرة عن أداء
المعاني العظيمة التي يحويها النص القرآني المعجز، وأن المعاني التي تؤديها الترجمة إنما هي حصيلة ما
بلغه علم المترجم في فهم كتاب الله الكريم، وأنه يعترئها ما يعترئ عمل البشر كله من خطأ ونقص .

ومن ثم نرجو من كل قارئ لهذه الترجمة أن يوافي بجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف
بالمدينة النبوية، بما قد يجده فيها من خطأ أو نقص أو زيادة، للاستفادة من هذه الملاحظات في
الطبعات القادمة إن شاء الله .

والله الموفق، وهو الهادي إلى سواء السبيل .

پیش گفتار ،

- نوشته عالی‌مقام دکتر عبدالله بن عبدالمحسن التركي .
- وزیر امور اسلامی و اوقاف و دعوت و ارشاد
- سرپرست عمومی مجمع (چاپ و ترجمه قرآن کریم) .

حمد و ستایش خدای را که پروردگار جهانیان است که در کتاب خود فرموده است ،
﴿... فَذَجَاءَكُمْ مِنْ رَبِّكَ اللَّهُ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ﴾ به تحقیق که آمد شمارا از طرف خداوند
نوری و کتاب روشن بیان و در دو سلام بر اشراف انبیاء پیامبر مان محمد (ﷺ) که فرمودند :
"خبرکم من تعلم القرآن و علمه " بهترین شما کسی است که قرآن را بیاموزد و به دیگران
آموزش دهد ، أما بعد :

برای تحقق رهنمودهای خادم حرمین شریفین شاه فهد بن عبدالعزیز آل سعود - حفظه الله .
در اهتمام راجع بقرآن کریم و چاپ و نشر آن و تقسیمش بین مسلمانان در اقصی نقاط جهان و
همچنین ترجمه و تفسیر معانی آن به زبانهای مختلف جهان ، .

و بنا بر اعتقاد وزارت امور اسلامی و اوقاف و دعوت و ارشاد مملکت عربستان سعودی
در اهمیت ترجمه معانی قرآن کریم به تمامی زبانهای مهم جهان و تسهیل فهم آن برای مسلمان غیر
عرب زبان و تحقق مصداق رهنمود پیامبر گرامی اسلام - ﷺ - که فرمودند (بلغوا عنی ولو آیه)
ابلاغ کنید از من حتی یک آیه .

و برای خدمت برادران فارسی زبانمان باعث مسرت است که این ترجمه فارسی را تقدیم
خوانندگان فارسی زبان کنیم که بوسیله شیخ شاه ولی الله دهلوی ترجمه ، و باز بینی و بررسی
مجدد از جهت مجمع توسط د/ عبدالغفور عبدالحق بلوچ و شیخ محمد علی داری شده است .
شکر و سپاس خدایا داریم که توفیق این کار بزرگ را عطا فرمود ، و امیدواریم که خالص برای
رضای خدا باشد و باعث منفعت مسلمانان قرار گیرد .

و البته ما خوب درک می کنیم که ترجمه معانی قرآن کریم هر چند که دقیق باشد فراگیرنده مفهوم
اصلی معانی و وسیع نصوص پراعجاز قرآن نخواهد بود ، و اما معانی ای که ترجمه دربر دارد
خلاصه ای از سائی علم مترجم در فهم قرآن کریم است .

و در برگیرنده نقص و اشتباهاتی خواهد بود که عموم بشر از آن مصون نیست .

پس بنا بر این از تمامی خوانندگان محترم این ترجمه خواهشمندیم در صورت مشاهده هرگونه
اشتباهاتی از قبیل کمی و بیشی و غیره لطفاً آنرا به مجمع ملک فهد برای چاپ قرآن کریم در مدینه
منوره ارسال نموده تا که در چاپهای آینده از ملاحظات شما استفاده گردد ان شاء الله تعالی .

والله الموفق والهادی إلى سواء السبیل ،

خداست توفیق دهنده و اوست راهنما به راه راست ،

سوره فاتحه مکی وآن هفت آیات ست

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝

الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ ۝

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ۝

اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ۝

صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ ۝

غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ ۝

بنام خدای بخشاینده مهربان .

ستایش برای خدای است پروردگار
عالمها * (۱)^(۱)

بخشاینده مهربان (۲) .

خداوند روز جزا (۳) .

(تنها) ترا می پرستیم و(تنها)از تو مدد
می طلبیم (۴) .

بنما مارا راه راست (۵) .

راه آنانکه اکرام کرده ای برایشان (۶) .

نه راه آنانکه خشم گرفته شد بر آنها و نه راه
گمراهان^(۲) (۷) .

(*) توضیح: ستایش خداوندی راسزاست که پروردگار جهانیان است .

(۱) مترجم گوید یعنی عالم انس و عالم جن و عالم ملائکه و علی هذا القیاس فتح الرحمن .

(۲) مترجم گوید مراد از آنانکه اکرام کرده شد بر آنها چهار فرقه اند نبیین و صدیقین و شهدا و صالحین و مراد از آنانکه خشم گرفته شد بر آنها یهود اند و از گمراهان نصاری، آمین قبول کن دعای مارا فتح الرحمن .

سوره بقره مدنی است و آن دوصد و هشتادوشش آیت و چهل رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آلَم ﴿١﴾

ذَٰلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٢﴾

الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ﴿٣﴾

وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمِمَّا أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ
وَبِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ﴿٤﴾

أُولَٰئِكَ عَلَىٰ هُدًى مِنْ رَبِّهِمْ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أُنذِرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ
لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٦﴾

خَتَمَ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ وَعَلَىٰ أَبْصَارِهِمْ
غِشَاوَةً وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٧﴾

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَا هُمْ
بِؤْمِنِينَ ﴿٨﴾

يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَمَا يُخَادِعُونَ اللَّهَ إِلَّا أَنْفُسُهُمْ
وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿٩﴾

بنام خدای بخشاینده مهربان .
آلَم (۱) .

این کتاب هیچ شبهه نیست در آن
رهنماست پرهیزگاران را (۲) .

آنانکه ایمان می آرند به نادیده و برپایمی
دارند نماز را و از آنچه ایشان را روزی
داده ایم خرج می کنند (۳) .

و آنانکه ایمان می آرند بآنچه فرود آورده
شده بسوی تو و آنچه فرود آورده شده
پیش از تو و بآخرت ایشان یقین دارند
(۴) .

ایشانند بر هدایت از جانب پروردگار
خویش و ایشانند رستگاران (۵) .

هر آینه آنانکه کافر شدند برابر است
برایشان که بترسانی ایشان را یا نه ترسانی
ایشان را ایمان نیارند (۶) .

مهر نهاد خدا بر دلهای ایشان و بر شنوائی
ایشان - و بر چشمهای ایشان پرده ایست و
ایشان راست عذاب بزرگ (۷) .

و از مردمان کسی هست که می گوید ایمان
آوردیم بخدا و بروز بازپسین نیستند
ایشان مومنان (۸) .

فریب می دهند خدا را و مومنان را و
بحقیقت نمی فریبند مگر خود را و نمی
فهمند (۹) .

در دل‌های ایشان بیماری ست پس افزون داد بایشان خدا بیماری و ایشان راست عذاب درد دهنده بسبب آنکه دروغ می‌گفتند (۱۰) .

و چون گفته شود ایشان را تباه کاری مکنید در زمین، گویند جزاین نیست که ما اصلاح کاریم (۱۱) .

آگاه شوبه تحقیق ایشانند تباه کاران ولیکن آگاه نمی‌شوند (۱۲) .

و چون گفته شود ایشان را که ایمان آرید چنانکه ایمان آوردند مردمان، گویند آیا ایمان آریم چنانچه ایمان آوردند بیخردان؟ آگاه شو بتحقیق ایشانند بی‌خردان ولیکن نمی‌دانند (۱۳) .

و وقتی که ملاقات می‌کنند با اهل ایمان گویند ایمان آورده ایم و چون تنها شوند با شیاطین خود^(۱) گویند هر آئینه ما با شما ایم جزاین نیست که ما تمسخر می‌کنیم (۱۴) .

خدا تمسخر می‌کند به ایشان و مهلت میدهد ایشان را در گمراهی خویش سرگشته شده (۱۵) .

ایشان آنکسانند که خریدند گمراهی را عوض هدایت پس سود نیافت تجارت ایشان و راه یاب نشدند (۱۶) .

داستان ایشان مانند داستان کسی ست که

فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ فَزَادَهُمُ اللَّهُ مَرَضًا وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۱۰﴾

وَإِذْ أَقْبَلْنَا لَهُمْ لَعْنَتَنَا فِي الْأَرْضِ قَالُوا إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ ﴿۱۱﴾

إِنَّا نَهْمُ الْمُسِدُونَ وَلَكِنْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿۱۲﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ امْكُفُوا أَعْمَاءَ النَّاسِ قَالُوا أَنُؤْمِنُ كَمَا آمَنَ السُّفَهَاءُ إِنَّا أَنهْمُ السُّفَهَاءُ وَلَكِنْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۱۳﴾

وَإِذْ يَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا إِنَّمَا هُمْ فَسِقٌ وَمَا يَكْتُمُونَ مِنْهُمْ شَيْئًا إِنَّهُمْ كَانُوا لَمَعْلَمًا لِّمَنْ هُمْ مُسْتَهْزِءُونَ ﴿۱۴﴾

اللَّهُ يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ وَيَمُدُّهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿۱۵﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الضَّلَالَةَ بِالْهَدَىٰ قَبَلَتْ تِجَارَتُهُمْ وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ ﴿۱۶﴾

مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ الَّذِي اسْتَوْفَدَ نَارًا فَلَمَّا أَضَاءَتْ مَا حَوْلَهُ

(۱) یعنی رئیسان خود .

افروخت آتش را پس چون روشن کرد آتش دوربر او را دورساخت خدا نوراین گروه را و بگذاشت ایشان را در تاریکی ها هیچ نه بینند (١٧) .

کرانند گنگانند کورانند پس ایشان باز نمی گردند^(١) (١٨) .

یا داستان ایشان مانند باران تنداست آمده از آسمان که باشد دروی تاریکی ها ورعد و برق درمی آرند انگشتان خود را در گوشهای خود بسبب آواز های پُر هول از ترس مرگ، و خدا احاطه کننده است کافران را (١٩) .

نزدیک ست که برق بُر باید چشمهای ایشان را، هرگاه روشنی دهد برق ایشان را راه روند در آن روشنی و چون تاریکی دهد برایشان بایستند و اگر خدای خواست هر آئینه می برد شنوائی ایشان را و دیده های ایشان را هر آئینه خدا بر همه چیز توانا است^(٢) (٢٠) .

ای مردمان بپرستید پروردگار خویش را آنکه آفرید شمارا و کسانی را که پیش

ذَهَبَ اللَّهُ بِنُورِهِمْ وَتَرَكَهُمْ فِي ظُلُمَاتٍ لَا يُبْصِرُونَ ﴿١٧﴾

ضُومٌ يَوْمَئِذٍ قَوْمٌ لَا يَرْجِعُونَ ﴿١٨﴾

أَوْ كَصَيْبٍ مِنَ السَّمَاءِ فِيهِ ظُلُمَاتٌ وَرَعْدٌ وَبَرْقٌ يَجْعَلُونَ أَصَابِعَهُمْ فِي آذَانِهِمْ مِنَ الصَّوَاعِقِ حَذَرَ الْمَوْتِ وَاللَّهُ مُحِيطٌ بِالْكَافِرِينَ ﴿١٩﴾

يَا كَادَ الْبَرْقُ يُخْطِفُ أَبْصَارَهُمْ كُلَّمَا أَضَاءَ لَهُمْ مَشْوَاهِيبُهُ
وَرَدَّ الْأظْلَمَ عَلَيْهِمْ قَامُوا وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَنَهَبَ بِسَمْعِهِمْ
وَأَبْصَارِهِمْ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٠﴾

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ
وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٢٠﴾

(١) مترجم گوید که حاصل مثل آنست که اعمال منافقان همه نابود شود چنانکه روشنی آن جماعت دورشد .

(٢) مترجم گوید که حاصل مثل آن ست که منافقان درظلمات نفسانی افتاده اند و چون مواعظه بلیغه شنوند فی الجمله ایشان را تنبیهی می شود و آن فائده نکند مانند مسافران که در شب تاریک و ابرحیران باشند و دربرق دوسه قدم بروند و باز ایستند والله اعلم .

از شما بوده اند تا در پناه شوید^(۱) (۲۱) .
آنکه ساخت برای شما زمین را بساطی و
آسمان را سقفی و فرود آورد از آسمان
آب پس بیرون آورد بسبب وی از انواع
میوه ها روزی برای شما پس مقرر مکنید
همتایان برای خدا در حالیکه شما میدانید
(۲۲) .

و اگر هستید در شبه از آنچه فرود آوردیم
بر بنده خود (یعنی از قرآن) پس بیارید یک
سوره مانند آن و بخوانید مددگاران خود را
بغیر از خدا اگر هستید راست گو (۲۳) .

پس اگر نکردید و البته نتوانید کردن پس
حذر کنید از آن آتشی که آتش انگیز وی^(۲)
مردمان و سنگها باشند آماده کرده شده
است برای کافران (۲۴) .

و بشارت ده آنکسان را که ایمان آورده اند
و کردند کارهای شائسته بآنکه ایشان
راست بوستانها میرود زیر آن جویها هر گاه
داده شوند از آنجا روزی از قسم میوه ،
گویند این همانست که داده شده بودیم
پیش ازین و آورده شود بایشان آنروزی
مانند یکدیگر^(۳) و ایشان راست
در آنجا زنان پاک کرده شده و ایشان
در آنجا جاویدند (۲۵) .

الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فُرُشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ
مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ ۗ فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَسْدَادًا
وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۲۱﴾

وَلَنْ نُعْطِيكَ فِي رَيْبٍ مِمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا ۚ فَأَنْتُمْ لَا يَسُورُونَ
مِثْلَهُ ۚ وَادْعُوا شُهَدَاءَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ
صَادِقِينَ ﴿۲۲﴾

إِنْ أَنْتُمْ تَعْمَلُونَ وَلَنْ تَفْعَلُوا ۚ فَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَوَدُّهُمَا
النَّاسُ وَالْجِبَارَةُ ۗ إِنَّهُ عَذَابٌ يُكْفِرُونَ ﴿۲۳﴾

وَيُبَشِّرُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ
تحتها الْأَنْهَارُ كُلَّمَا رُزِقُوا مِنْهَا مِنْ ثَمَرَةٍ رِزْقًا قَالُوا هَذَا
الَّذِي رُزِقْنَا مِنْ قَبْلُ وَأَنْتُمْ بِهَا مُتَسَاءِلُونَ ۗ لَهُمْ فِيهَا أَنْجَارٌ
مُطَهَّرَةٌ وَهُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿۲۵﴾

(۱) تا پرهیزگار شوید .

(۲) یعنی هیزمهای وی .

(۳) یعنی غبارِ فقد ان مرغوب هیچ ساعت بخاطر ایشان نه نشینند والله اعلم .

هر آئینه خدا شرم نمیکند از آنکه بزند مثال پشه و بالاتر از آن ، اما آنکه ایمان آورده اند میدانند که این مثال راست است از پروردگار ایشان و اما آنکه کافرند می گویند چه چیز خواسته است خدا باین مثال خدا گمراه میکند بسبب وی بسیاری را و هدایت میکند بسبب وی بسیاری را و گمراه نمی کند به آن مگر بدکاران را (۲۶).

(آن فاسقان)^(۱) که می شکنند پیمان خدارا بعد بستن آن و می بُرند آنچه خدا فرموده است بیوستن آن و فساد می کنند در زمین ایشانند زیان کاران (۲۷).

چگونه کافر شوید بخدا و حال آنکه بودید بی جان پس زنده گردانید شمارا، بعد از آن بمیراند شمارا باز زنده گرداند شمارا بازسوی وی باز گردانیده شوید (۲۸).

وی آنست که بیافرید برای شما هر چه در زمین ست همه را باز متوجه شد به سوی آسمان پس ساخت آن راهفت آسمان و او به همه چیز دانا است (۲۹).

ویادکن چون گفت پروردگارتوبه فرشتگان که من آفریننده ام در زمین جانشینی را گفتند آیا می آفرینی در زمین

إِنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَعِجُ أَنْ يُصْرِبَ مَثَلًا تَابِعُوصَةً فَمَا تَوْقَهَا، فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا فَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ وَأَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا أَفِئْوَةٌ مَادَّ الرَّادُّ اللَّهُ بِهِدًا مَثَلًا يُضِلُّ بِهِ كَثِيرًا أَقْبَهُدَىٰ بِهِ كَثِيرًا وَمَا يُضِلُّ بِهِ إِلَّا الْفَاسِقِينَ ﴿٢٦﴾

الَّذِينَ يَبْقُصُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ وَيَقْطَعُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ أُولَٰئِكَ هُمُ الْخٰسِرُونَ ﴿٢٧﴾

كَيْفَ تَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَكُنْتُمْ أَمْوَانًا فَأَحْيَاكُمْ ثُمَّ يُمَيِّتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٨﴾

هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ فِي الْأَرْضِ جِجْيَاتٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ فَسَوَّاهُنَّ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَهُوَ يَجْعَلُ لَكُمْ عَلِيمٌ ﴿٢٩﴾

وَأَذَّكَ قَالَ رَبِّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنَّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً قَالُوا أَتَجْعَلُ فِيهَا مَنْ يُفْسِدُ فِيهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَاءَ وَنَحْنُ نُسَبِّحُ

(۱) کافران چون ذکر پشه و عنکبوت در قرآن شنیدند طعن کردند و گفتند که خدای تعالی بذکر این چیزهای خسیس چه اراده کرده است این آیت نازل شد والله اعلم .

کسی را که فساد کند دروی و خونریزی کند و ما تسبیح می گوئیم بحمدتوبه پاکي اقرارمی کنیم برای تو- فرمود هر آئینه من میدانم آنچه شما نمی دانید . (۳۰)

وبیاموخت خدا آدم را نامهای همه مخلوقات باز عرضه کرد آن چیزها را بفرشتگان پس گفت خبردهید مرا بنام های این چیزها اگر شماراست گوهستید . (۳۱)

گفتند به پاکي یاد می کنیم ترا هیچ دانش نیست مارا مگر آنچه توآموختی بما هر آئینه تویی دانای باحکمت (۳۲) .

فرمود ای آدم خبرده فرشتگان را بنام های این ها، پس چون خبرداد ایشان را به نام های این ها فرمود آیانه گفته بودم شمارا که هر آئینه من میدانم پنهان آسمان ها وزمین را میدانم آنچه آشکارا می کنید و آنچه پوشیده می داشتید (۳۳) .

وچون گفتیم به فرشتگان سجده کنید آدم را، پس سجده کردند مگرابلیس قبول نکرد و سرکشی نمود وگشت ازکافران . (۳۴)

وگفتیم ای آدم بمان تو و زنِ تو دربهشت وبخورید ازبهشت خوردن بسیار هرچاکه خواهید و نزدیک مشوید باین درخت که خواهیدش ازستمگاران (۳۵) .

پس بلغزانید هردورا شیطان ازآنجاپس برآورد ایشان را ازآن نعمتهاکه بودنددرآن

يَحْمِدُكَ وَيَقْدِرُ لَكَ قَالِ إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿۳۰﴾

وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلَائِكَةِ فَقَالَ أَنْبِئُونِي بِأَسْمَاءِ هَؤُلَاءِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۳۱﴾

قَالُوا سُبْحَانَكَ لَوْ كُنَّا لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿۳۲﴾

قَالَ يَا آدَمُ أَنْبِئْهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ فَلَمَّا أَنْبَأَهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ إِنِّي أَعْلَمُ غَيْبَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَأَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ ﴿۳۳﴾

وَأَذَقْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدَ وَالْإِذْمَ فَجَعَلْنَا الْإِبْلِيسَ أَبَى وَاسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿۳۴﴾

وَقُلْنَا يَا آدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ وَكُلَا مِنْهَا رَغَدًا حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿۳۵﴾

فَأَزَلَّهُمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا فَأَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيهِ وَقُلْنَا

و فرمودیم فرود آئید بعضی شما دشمن
باشد بعضی را و شما راهست در زمین
آرام گاه و بهره مندی تامدتی (۳۶) .

پس فرا گرفت آدم از پروردگار خود
سخنی چند پس قبول کرد خداوند توبه
اورا بمهربانی خود، بیشک او توبه قبول
کننده مهربانست^(۱) (۳۷) .

فرمودیم فرود آئید از آنجا همه شما پس
اگر بیاید به شما از من هدایتی پس هر که
پیروی کرد هدایت مرا هیچ ترس نیست
بر آن جماعت و نه ایشان اندوه خورند (۳۸) .
و کسانی که کفر ورزیدند و تکذیب کردند
آیاتهای ما را ایشان اند باشند گانِ دوزخ،
ایشان در آنجا جاویدند (۳۹) .

ای^(۲) فرزندان یعقوب یاد کنید آن نعمت
مرا که ارزانی داشتیم بر شما و وفا کنید به
پیمان من تا وفا کنم پیمان شما را و تنها
از من بترسید (۴۰) .

و ایمان آرید بآنچه فرود آورده ام در حالیکه
باور کننده آنچه باشماست و مباشید
نخستین منکرا و مستانید عوض آیتهای
من بهای اندک را تنها از من بترسید (۴۱) .

أهبطوا بعضكم لبعض عدو ولكم في الأرض مستقر
وَمَتَاعًا إِلَىٰ حِينٍ ﴿٣٦﴾

فَتَلَقَىٰ آدَمَ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ
الرحيم ﴿٣٧﴾

قُلْنَا اهبطوا منها حيثما شئتم ولا تنالوا آياتي لكم مني هدى فمن تبع
هدى فلا خوف عليهم ولا هم يحزنون ﴿٣٨﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا كَذَّبُوا بِالآيَاتِ الْبُرْهَانِ الْكَلِيمِ الْأُصْحَابِ النَّارِ هُمْ
فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٣٩﴾

يٰٓبَنِي إِسْرَائِيلَ اذْكُرُوا بِعِمِّيٰ اَلَّتِي اَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَاَوْفُوا
بِعَهْدِي اَوْفٍ بِعَهْدِكُمْ وَاِتَايَ قَارِعُونَ ﴿٤٠﴾

وَالْمُؤْمِنَاتُ اَنْزَلْتُ مُصَدِّقًا لِّمَا مَعَكُمْ وَلَا تَحْمِلُوهُنَّ اَوْ ل
كَاْفِيَةً وَاَلْتَفَتُوا بِالَّذِي نُهَيْتُمْ عَنْهَا قَلِيلًا وَاِتَايَ قَاتِقُونَ ﴿٤١﴾

(۱) و آن کلمات این ست رَبَّنَا ظَلَمْنَا اَنْفُسَنَا وَاِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُوْنَنَّ مِنَ
الْخٰسِرِيْنَ وَالله اعلم .

(۲) مترجم گوید خدای تعالی بنی اسرائیل را نعمتهای خود یاد آوری و معجزه هائی که
درین قوم ظاهر شده بود ذکر فرمود آنگاه شبهات و هفوات ایشان را رد کرد بدلائل
و این قصه ممتد است تا قوله تعالی وَاِذْ اَبْتَلَىٰ اِبْرٰهِيْمَ رَبُّهُ .

وخلط مکنید راست را باناراست وپنهان مکنید راست را درحالیکه شما میدانید، (۴۲) .

وبرپادارید نمازرا وبدهید زکوة را ونماز گذارید بانماز گذارندگان (۴۳) .

آیامی فرمائید مردمان را به نیکوکاری و فراموش میکنید خویشتن را و شما میخوانید کتاب (یعنی تورات) راآیا نمی فهمید (۴۴) .

ومددطلبید^(۱) به شکیبائی ونماز- وهرآئینه نماز دشوار ست مگربرفروتنان (۴۵) .

آنانکه میدانند که ایشان ملاقات خواهند کرد باپروردگار خویش و آنکه ایشان بسوی وی بازخواهندگشت (۴۶) .

ای فرزندان یعقوب یادکنید آن نعمت مرا که ارزانی داشته ام بر شما وآنکه فضل دادم شمارا بر همه عالم ها^(۲) (۴۷) .

وحذرنکند ازآن روزکه کفایت نه کند هیچکس ازکس چیزی را و پذیرفته نه شود ازهیچ کس شفاعت و گرفته نشود ازهیچ کسی عوض ونه ایشان یاری داده شوند (۴۸) .

(یاد کنید نعمت من) آنوقت که رهانیدیم شمارا از آلِ فرعون میرسانیدند بشما سخت ترین عذاب ذبح میکردند پسرانِ

وَلَا تَتَّبِعُوا الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَتَكْتُمُوا الْحَقَّ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۴۲﴾

وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَارْكَعُوا مَعَ الرَّاكِعِينَ ﴿۴۳﴾

أَتَاْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنْسَوْنَ أَنْفُسَكُمْ وَأَنْتُمْ نَسِّتُمْ أَنْ كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقُرْآنُ

وَأَسْمِعُوا الصَّابِرِينَ وَالصَّلَاةَ وَرَأَاهَا الْكِبْرَ الْإِلَهَى الْمُشْتَعِينَ ﴿۴۵﴾

الَّذِينَ يُظَنُّونَ أَنَّهُمْ مُلَاقُوا رَبِّهِمْ وَأَنَّهُمْ إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ﴿۴۶﴾

يَذَرِي سِرًّا لَكُمْ لِيَلْذَكُرُوا لِعَمَلِهِمُ الَّذِي كُتِبَ عَلَيْكُمْ وَأَلَّا تَقْتُلُوا عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿۴۷﴾

وَأَنْتُمْ أَيُّهَا النَّبِيُّ نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ سَيِّئًا وَلَا يُقْبَلُ وَمِنْهَا شَفَاعَةٌ وَلَا يُؤْخَذُ بِهَا عَادِلٌ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿۴۸﴾

وَإِذْ نَجَّيْنَاهُمْ مِنَ آلِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكُم بِسُوءِ الْعَذَابِ يُدَبِّحُونَ أَبْنَاءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ وَفِي ذَلِكُمْ بَلَاءٌ مِّنْ

(۱) یعنی درجمع حاجات و مصائب والله اعلم .

(۲) یعنی عالمیان آن زمان .

رَبِّكُمْ عَظِيمٌ ﴿۴۹﴾

شمارا وزنده میگذاشتند دختران شمارا
و درین کار آزمائشی بزرگ بود از جانب
پروردگار شما^(۱) (۴۹) .

وَإِذْ فَرَقْنَا بِكُمُ الْبَحْرَ وَالْبَحْرَيْنِ لَئَلَّآ تَمُنَّ بِمَا آتَيْنَاكُم مِّنَ الْبَحْرِ تَمُنُّونَ
وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ﴿۵۰﴾

و آنوقت که شکافتیم برای شما دریا را پس
خلاص کردیم شمارا و غرق ساختیم کسان
فرعون را و شما میدیدید (۵۰) .

وَإِذْ وَعَدْنَا مُوسَىٰ أَلْبَيْنَ لَيْلَةٍ أَنَّا نَأْتِيكُم مِّنَ الْجِبَالِ
مِنْ بُعْدٍ وَأَنْتُمْ ظَاهِرُونَ ﴿۵۱﴾

و آن^(۲) وقت که میعاد مقرر کردیم باموسی
چهل شب پس گرفتید گوساله^(۳) را پس
از رفتن موسی و شماستمگار بودید (۵۱) .

ثُمَّ عَفَوْنَا عَنْكُم مِّنْ بَعْدِ ذَلِكَ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿۵۲﴾

پس درگزرانیدیم از شما بعد ازین تا بود که
شما سپاسگذاری کنید (۵۲) .

وَإِذْ آتَيْنَا مُوسَىٰ الْكِتَابَ وَالْفُرْقَانَ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿۵۳﴾

و آنوقت که دادیم موسی را کتاب و
حجت تا بود که شما راه یابید (۵۳) .

وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ يُقَوْمِ إِنَّمَا ظَلَمْتُمْ أَنْفُسَكُمْ
بِاتِّخَاذِكُمُ الْعِجْلَ فَتُوبُوا إِلَىٰ بَارِيكُمْ فَاقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ
ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ عِندَ بَارِيكُمْ مِمَّا قَتَلْتُمْ عَلَىٰ أَعْنَاقِهِمْ
هُوَ التَّوَابُ الرَّحِيمِ ﴿۵۴﴾

و آن وقت که گفت موسی قوم خود را ای
قوم من هر آئینه شما ستم کردید
برخویشتن بفرار گرفتن گوساله پس باز آئید
بسوی آفریدگار خود بکشید خویشتن را
این بهتر است شمارا نزد آفریدگار شما
پس پذیرفت خداوند توبه شمارا
بمهربانی خود هر آئینه اوست توبه پذیر

(۱) مترجم گوید سبب کشتن پسران آن بود که کاهنان فرعون را خبر داده بودند که در
بنی اسرائیل پسری پیدا شود که باعث برافتادن پادشاهی او گردد .

(۲) مترجم گوید که خداموسی علیه السلام را وعده داد که چهل شب در طور معتکف
شود تا تورات عطا فرمائیم درین مدت بنی اسرائیل بفریب سامری گوساله پرستی
اختیار کردند خدای تعالی بعد عود موسی حکم فرمود که بعضی ایشان بعضی
را بکشند و این توبه ایشان است .

(۳) یعنی معبود ساختید .

مهربان (۵۴) .

و^(۱) آن وقت که گفتید ای موسیٰ هرگز باور نداریم ترا تا آنکه به بینیم خدارا آشکارا پس گرفت شمارا صاعقه و شما میدیدید (۵۵) .

باز زنده گردانیدیم شمارا پس از مردن شما، تا شما شکرگزاری کنید^(۲) (۵۶) .

و سایبان ساختیم بر شما ابر را و فرود آوردیم بر شما من و سلوی را، گفتیم بخورید از پاکیزه های آنچه دادیم شمارا. و ایشان ستم نه کردند بر ما ولیکن بر خویش ستم میکردند (۵۷) .

و آن وقت که گفتیم در آئید درین ده^(۳) پس بخورید از آنجا با فزونی هر جا که خواهید خوردنی گوارا و در آئید به دروازه سجده کنان و بگوئید سوال ما آمرزش است تا بیامرزیم شمارا گناهان

وَأَذَقْنَا لِقَامَ يَسُوعَ بْنِ مَرْيَمَ ذُوقَ وَبِئْسَ مَا كَفَرْنَا بِهِ أَلَمْ يَكُن لَنَا آيَاتٌ أَنْ نَأْتِيَهُم بِالْحَمِيمِ فَكَذَّبُوا فَسَخَّرْنَا لَهُم مِّنْ قَدْحٍ وَأَنْعَمْنَا عَلَيْهِمْ لِيَتَذَكَّرُوا ۝۱۱

ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِ مُوسَىٰ لَكُمْ لَعْلَكُمْ تَتَّقُونَ ۝۱۲

وَلَقَدْ آتَيْنَا لَكُمْ الْغَمَامَ وَأَنْزَلْنَا عَلَيْكُمُ الْمَنَّانَ وَاتَّخَذُوا مِنْهُ سَبِيلًا أَمَا لَهُمْ آيَاتٌ أَنْ يُعْلَمُوا ۝۱۳

وَأَذَقْنَا لِقَامِ الْفَرِيقِ الْآخِرِ لِقَامَهُمْ فِي حَيْثُ شِئْتُمْ رَغَدًا وَأَدْخَلُوا الْبَابَ سَجِدًا لَّيْلًا وَقَوْمًا فَجَاءَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ۝۱۴

۝۱۵

(۱) مترجم گوید موسیٰ علیه السلام هفتاد کس را از بنی اسرائیل با خود بُرد تا باوی کلام الهی استماع نمایند ایشان بعد از شنیدن خواهانِ رویت شدند و در طلب آن پا از حد ادب بیرون نهادند خدای تعالی آن همه را بصاعقه بسوخت و باز بدعای موسیٰ زنده ساخت اشارت باین قصه است این آیت .

(۲) بنی اسرائیل مامور شدند به جهاد عمالقه و ایشان در آن باب تغافل کردند پس معاقب شدند بافتادن در بیابان چهل سال و آنجا چون آب و طعام و خیمه ها مفقود شد خدای تعالی به دعای موسیٰ علیه السلام من و سلوی نازل ساخت و از سنگی دوازده چشمه روان کرد و ابر را سایبان گردانید قدر این نعمتها نشناختند و کفرانِ نعمت کردند اشارت بدین قصه است این آیت .

(۳) یعنی دهی که در زمان حضرت موسیٰ فتح شده بود .

شما و زیاده خواهیم دادنکوکاران را (۵۸).
 پس بدل کردند کسانی که ستمگار
 بودند سخنی بجز آنچه فرموده شدایشان
 را (۱) پس فرود آوردیم بر آن ستمگاران
 عذابی از آسمان بسبب بدکار بودن ایشان
 . (۵۹)

و آنوقت که آب خواست موسی برای
 قوم خود پس گفتیم بزن بعضای خود
 سنگ را پس روان شد از سنگ دوازده چشمه
 بدانست هر قوم آب خورد خود را (۲)
 گفتیم بخورید و بنوشید از روزی خدا و
 فساد مکنید در زمین تباهی کنان (۶۰) .

و آن وقت که گفتید ای موسی هرگز
 شکیبائی نه کنیم بریک طعام پس طلب
 برای ما از پروردگار خود تا بیرون آرد برای
 ما از آن جنس که میرویانندش زمین از تره
 وی و بادرنگ وی و گندم وی و عدس وی
 و پیاز وی - گفت موسی آیا بدل می کنید
 آنچه وی فروترست بر آنچه وی بهترست -
 فرود آید بشهری پس هر آئینه باشد شمارا
 آنچه خواستید، وزده شد (۳) برایشان
 خواری و بی نوائی و بازگشتند بخشمی
 از خدا این بسبب آنست که باور نمی

قَدَّالَ الَّذِينَ ظَلَمُوا أُولَٰئِكَ غَيْرَ الَّذِينَ يُقَالُ لَهُمْ فَاذْرُنَا
 عَلَىٰ الَّذِينَ ظَلَمُوا رِجْزًا مِنَ السَّمَاءِ مَا كَانُوا
 يَفْسُقُونَ ﴿۵۹﴾

وَإِذِ اسْتَسْقَىٰ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ فَقُلْنَا اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ
 فَانفَجَرَتْ مِنْهُ اثْنَا عَشَرَ نَبِئًا قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنثَىٰ
 مِن مَّزْمَرِهِمْ مَّا وَاسَّوْءُوا مِنْ رِزْقِ اللَّهِ وَلَا تَعْتَوْنَ
 الْأَرْضَ مُفْسِدِينَ ﴿۶۰﴾

وَإِذْ قُلْنَا لِمُوسَىٰ لَنْ نَصْبِرَ عَلَىٰ طَعَامٍ وَاحِدٍ فَادْعُنَا
 رَبَّكَ يَخْرِجْ لَنَا مِمَّا تُنْمِتُ الْأَرْضُ مِنْ بَقْلِهَا وَقِوَّاتِهَا
 وَفُؤُومِهَا وَعَدَسِهَا وَبَصِلَهَا مَا قَالَ أَسْتَسْقُونَ الَّذِينَ
 هُوَ آذَنٌ بِالَّذِينَ هُوَ حَرِيمٌ أَهْيطُوا بِصِرَاقِ كَلِمَاتِ
 سَأَلْتُمُوهُ وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذَّلِيلَةُ وَالسَّلْكَتَةُ وَبَاءُوا وَيَعْصِبُ
 مِنَ اللَّهِ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانُوا يُكْفَرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ
 وَيَقْتُلُونَ النَّبِيِّينَ بِغَيْرِ الْحَقِّ ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا
 وَكَانُوا يَعْتَدُونَ ﴿۶۰﴾

(۱) یعنی بجای حطته حنطه گفتند .

(۲) یعنی بنی اسرائیل دوازده قبیله بودند برای هر قبیله يك چشمه معین شد والله اعلم .

(۳) یعنی فرود آورده شد .

داشتند آیت های خدا را و می کشتند پیغامبران را به ناحق این بسبب گناه کردن ایشان است و آنکه از حد در می گذشتند (۶۱) .

هر آئینه آنانکه مسلمان شدند و آنانکه یهود شدند و نصاری و بی دینان هرکه از ایشان ایمان آرد بخدا و پروزباز پسین و کردگار شائسته پس ایشان راست مزد ایشان نزد پروردگار ایشان و نه ترس بُودبرایشان و نه ایشان اندوهگین شوند^(۱) (۶۲) .

و آن وقت که گرفتیم پیمان شمارا و برداشتیم بالای شما طوررا گفتیم بگیرد آنچه داده ایم شمارا باستواری^(۲) و یاد کنید آنچه در آنست تا بُود که در پناه شوید (۶۳) .

باز روگردانیدید بعد ازین پس اگر نمی بود بخشایش خدا بر شما و مهربانی او هر آئینه می شدید از زیان کاران (۶۴) .

و هر آئینه دانسته اید آن کسانرا که از حد درگذشتند از شما در شنبه^(۳) پس گفتیم ایشان را بوزینه شوید خوار شده (۶۵) .

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّالِحِينَ وَالصَّابِرِينَ
مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ
عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا يَلْخُوفُ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿۶۱﴾

وَأَذِّنْ لَنَا مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَ وَخُذْ أَمَّا
الَّذِينَ كَفَرُوا بِقَوْلِي وَادْكُرُوا مَآئِنَهُ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿۶۲﴾

ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ قَوْلًا فَضَّلَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ
وَصَحَبْتَهُ لَكِنَّكُمْ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿۶۳﴾

وَلَقَدْ عَلَّمْتُمُ الَّذِينَ آخَذْنَا مِنْكُمْ فِي النَّبْتِ قَالَ مَا أَهْمُكُمْ
كُلُّوا قِرْدَةً خَاسِرِينَ ﴿۶۴﴾

(۱) حاصل معنی آیت آنکه آدمی در اصل از هر فرقه که باشد چون ایمان آورد از اهل نجات بود خصوصیت فرقه معتبر نیست .

(۲) یعنی احکام تورات .

(۳) یعنی شکار کردند و شکار کردن در روز شنبه در دین بنی اسرائیل حرام بود .

پس ساختیم این قصه را عبرتی برای آن قوم که در آن ده بودند^(۱) و آن قوم که پس از ایشان آیند و پندی پرهیزگاران را (۶۶).

و^(۲) آنوقت که گفت موسی بقوم خود هر آئینه خدا می فرماید شمارا به کشتن گاوی گفتند آیامارا مسخره می گیری؛ گفت پناه می گیرم بخدا از آنکه باشم از نادانان (۶۷).

گفتند سوال کن برای ما از پروردگار خود تایید کن برای ما چیست آن گاو گفت هر آئینه خدا می فرماید که هر آئینه وی گاوی است نه پیرو نه جوان میانه است در میان این و آن پس عمل کنید به آنچه فرموده شدید (۶۸).

گفتند سوال کن برای ما از پروردگار خود تایید کن برای ما چیست رنگ آن گاو، گفت هر آئینه خدا می فرماید که وی گاویست زرد، پُر رنگ آن قدر که خوش میکند بینندگان را (۶۹).

گفتند سوال کن برای ما از پروردگار خود تایید کن برای ما چگونه است آن گاو هر آئینه گاوان مشتبه شدند بر ما و هر آئینه اگر خواسته است خدا راه

فَجَعَلْنَاهَا آيَةً لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهَا وَمَا خَلْفَهَا وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٦٦﴾

وَأذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَذْبَحُوا بَقَرَةً ۗ قَالُوا أَتَتَّخِذُنَا هُزُؤًا قَالَ أَعُوذُ بِاللَّهِ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ ﴿٦٧﴾

قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِيَ ۚ قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ ۖ لَا قَائِرُ وَلَا يَكْرُهُ ۚ عَوَّابِينَ ذَلِكُمْ فَاذْعَبُوا مَا تُمْرُونَ ﴿٦٨﴾

قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا لَوْ كُنَّا نَعْلَمُ قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ ۖ صَفْرَاءُ ۖ فَاقْرِءْ لَوْ كُنَّا تَسْمُرُ الْغَظِيرِينَ ﴿٦٩﴾

قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِيَ ۚ إِنَّ الْبَقَرَ كَتِبَ عَلَيْنَا ذَلِكُمْ وَإِنَّ أَوْلَىٰ شَاءَ اللَّهِ لَلْهُتُونِ ﴿٧٠﴾

(۱) یعنی در آن زمانه حاضر بودند .

(۲) مترجم گوید شخصی رازبنی اسرائیل کشته یافتند و کشته آن معلوم نه بود خدای تعالی حکم فرمود که گاوی را ذبح کنند و بعضی وی را بر آن مقتول بزنند تازنده شود و از قاتلان خود خبر دهد القصه گاوارابه مبلغ خطیر خرید کردند و بزدند مقتول زنده شد و پسران عم خود رانام برد که ایشان کشتند پس قاتلان را بقصاص رسانیدند از آن باز قاتل را از میراث محروم ساختند والله اعلم .

یافتگانیم (۷۰) .

گفت هر آئینه خدا میفرماید که وی گاوِیست نه محنت کشنده که شخم زند زمین را و نه آب می دهدزراعت را سلامت ست هیچ خال نیست دروی ، گفتند حالا آوردی سخن درست (۶) پس ذبح کردند و نزدیک بودکه این کارنکنند (۷۱) .

و آنوقت که کشتید شخصی را پس نزاع کردید دروی - و خدا بیرون آورده است چیزی را که پنهان میکردید (۷۲) .

پس فرمودیم بزینداین شخص را به پاره ای ازگاو این طور زنده میکند خدا مُردگان را ومی نماید شمارا نشانهای خود تا بُوَد که دریابید (۷۳) .

بازسخت شد دلهای شما بعد ازین پس آنها مانند سنگ اند بلکه زیاده تر در سختی ، و هر آئینه از سنگ هانست که روان می شود ازوی جویها- و هر آئینه از سنگها آنست که می شگافدپس بیرون می آیدازوی آب، و هر آئینه ازسنگها آنست که فرومی افتد از ترس خدا ونیست بیخبر از آنچه می کنید (۷۴) .

(ای مومنان) آیاامیدی داریدکه (یهود) منقادشوند به دین شما و هر آئینه گروهی ازایشان می شنیدندکلام خدا را (یعنی

قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ أَذْأَدُلُومٌ تُبَشِّرُ بِالْأَرْضِ وَلَا تَسْقِي
الْحَرْثَ مَسَلَمَةٌ أَلاَ شَيْءَ فِيهَا قَالُوا لَنْ نَجِدَ بِالْحَقِّ
فَدَّيْحُومَهَا وَمَا كَادُوا يَفْعَلُونَ ﴿۷۰﴾

وَإِذْ قَاتَلْتُمُوهُمْ فَادْرَأْتُمْ فِيهَا وَاللَّهُ مُخْرِجٌ مَّا كُنْتُمْ
تَكْتُمُونَ ﴿۷۱﴾

فَقُلْنَا يَا مَعْزُومَةٌ بَعْضُهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لُغْوًا لِّكُلِّ
أُمَّةٍ لَّعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿۷۲﴾

ثُمَّ قَسَتْ قُلُوبُكُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ فَهِيَ كَالْحِجَارَةِ
أَوْ أَشَدَّ قَسْوَةً وَإِن مِنَ الْحِجَارَةِ لَمَا يَتَخَرَّجُ مِنْهُ
الْأَنْهَارُ وَإِن مِنْهَا لَمَا يَهَيِّطُ
مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَاللَّهُ بِمَا فَعَلْتُمْ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿۷۳﴾

أَفَتَعْظَمُونَ أَن يُؤْمِنُوا بِالْكِتَابِ وَقَدْ كَانُوا مِنْهُمْ
يَسْمَعُونَ كَلَّمَ اللَّهُ نَجْرًا فَوْنَهُ مِنْ بَعْدِ مَا عَقِلُوا

(۶) توضیح : وی گاوِیست که پرورده نگشته تا زمین را شخم کند و نه کشت را آبیاری کند و ازهرعیسی پاک و نباشد دروی رنگ دیگری .

وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿۷۵﴾

وَإِذَا قَالُوا الَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا إِنَّمَا هِيَ إِخْلَافٌ لِّمَا كُنَّا عَلَيْهِمْ
إِلَىٰ بَعْضِ الْأَشْيَاءِ فَهُمْ مَرْتَبًا فَمَنْ لَّهُ عَلَيْهِمْ
إِلَٰهٌ آخَرٌ بِهِ عِنْدَ رَبِّكُمُ أَقْلَابُ تَعْلَمُونَ ﴿۷۶﴾

أَوَلَا يَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ

وَمَا يُخْفُونَ ﴿۷۷﴾

وَمَنْهُمْ أُمِّيُونَ لَا يَعْلَمُونَ الْكِتَابَ إِلَّا مَا فِيهِ وَإِنْ هُمْ إِلَّا
يُظُنُّونَ ﴿۷۸﴾

فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ يَكْتُمُونَ الْكِتَابَ بِأَيْدِيهِمْ قَوْمٌ يَقُولُونَ
هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ لِيُشْرُوْا بِهِ ثُمَّ قَالَ لِذَوِي الْقَوْلِ لَكُمْ مِنَّا
كُتُبٌ آتِيَةٌ يَوْمَ وَيَوْمَ لَكُمْ مِنَّا كِتَابٌ ﴿۷۹﴾

وَقَالُوا لَنْ نَمَسَّنَا النَّارَ إِلَّا أَيَّامًا مَّعْدُودَةً قُلْ أَتَّخَذْتُمْ
عِنْدَ اللَّهِ عَهْدًا فَلَنْ يُخْلِفَ اللَّهُ عَهْدَهُ أَفَتَقُولُونَ عَلَىٰ
اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿۸۰﴾

تورات را) پس بدل میکردندش دانسته
بعد از آنکه فهمیده بودند او را (۷۵) .

و چون ملاقات کنند با مومنان گویند ایمان
آوردیم و چون تنها شوند بعض از ایشان
بابعضی^(۱) گویند آیا خبر میدید ایشان را
بآنچه کشاده است خدا بر شما^(۲)
تامناظره کنند باشما بآن دلیل نزد
پروردگار شما آیا در نمی یابید (۷۶) .

(این جهولان) آیا نمیدانند که خدا میداند
آنچه پنهان می کنند و آنچه آشکارا می
نمایند (۷۷) .

و بعضی از ایشان ناخوانندگان (یعنی
بیسوادانند) کتاب (توراة) را جز آرزوهای
باطل نه پندارند و نیستند مگر گمان کننده
(۷۸) .

پس وای آنکسان را که می نویسند کتاب
را بدست های خود بازمی گویند این
از نزدیک خداست تا بگیرند عوض وی
بهای اندک را پس وای ایشان را بسبب
نوشتن دست های ایشان و وای ایشان را
بسبب پیشه گرفتن ایشان (۷۹) .

و گفتند نرسد ب ما آتش دوزخ مگر چند روز
شمرده شده بگو آیا گرفتید از پیش خدا
پیمانی تا هرگز خلاف نه کند خدا پیمان
خود را یا اینکه می گوئید برخدا آنچه

(۱) یعنی بارئسان خویش .

(۲) یعنی نعمت پیغمبر آخر الزمان .

نمی دانید^(۸۰) .

آری هرکه کرد کاربد وبه احاطه گرفت
اورا گناه او پس ایشان اند باشندگان
دوزخ ایشان در آنجا جاویدند (۸۱) .

وکسانیکه ایمان آوردند و کردند کارهای
شائسته ایشانند باشندگان بهشت ایشان
در آنجا جاویدند (۸۲) .

وآنگاه که گرفتیم پیمان بنی اسرائیل که نه
پرستید مگر خدا را و بوالدین نکوئی کنید
و باهل قرابت و یتیمان وبی نوایان
وبگوئید بمردمان سخن نیک و برپادارید
نماز را و بدهید زکوة را پس برگشتید
روگردان شده مگر اندکی از شما (۸۳) .

وآنگاه که گرفتیم پیمان شمارا که
مریزید خون یکدیگر را و بیرون مکنید قوم
خویش را از خانه های خویش پس قبول
کردید و خود شما گواهی می دهید (۸۴) .

باز شما آن گروهید که می کشید قوم
خویش را و بیرون می کنید گروهی را
از قوم خود از خانه های ایشان یکی
مددگار دیگری می شوید برستم کردن
در حق ایشان بگناه و تعدی و اگر اسیر شده
بشما می آیند فدا می دهید عوض ایشان

بَلْ مَنْ كَسَبَ سَيِّئَةً وَأَحَاطَتْ بِهِ خَيْرَتُهُ فَأُولَٰئِكَ
أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿۸۰﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ
الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿۸۱﴾

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ لَا تَعْبُدُونَ
إِلَّا اللَّهَ تَوْرًا وَالَّذِينَ أَحْسَنَآ وَذِي الْقُرْبَىٰ
وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا
وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ
إِلَّا قَلِيلًا مِّنْكُمْ وَأَنْتُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿۸۲﴾

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ لَا تَسْفِكُونَ دِمَاءَكُمْ وَلَا تُخْرَجُونَ
أَنْفُسَكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ ثُمَّ أَقْرَرْتُمْ وَأَنْتُمْ تَشْهَدُونَ ﴿۸۳﴾

ثُمَّ أَنْتُمْ هَٰؤُلَاءِ تَقْتُلُونَ أَنْفُسَكُمْ وَتُخْرَجُونَ مِنْ دِيَارِكُمْ
مِنْ دِيَارِهِمْ تَطْهَرُونَ عَلَيْهِمْ بِالْإِنَّمِ وَالْعُدْوَانِ وَإِنْ
يَأْتُواكُمُ اسْرِيًا فَدُورُكُمْ وَهُمْ وَهُوَ مُحَرَّمٌ عَلَيْكُمْ إِخْرَاجَهُمْ
أَقْرَبُونَ بِبَعْضِ الْكَذِبِ وَتُكْفَرُونَ بِبَعْضِ فَمَا جَزَاءُ
مَنْ يَفْعَلُ ذَٰلِكَ مِنْكُمْ إِلَّا خِزْيٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ

(۱) مترجم گوید یکی از عقائد باطله یهود آن بود که می گفتند یهودنبا شند در دوزخ
مگر روزی چند و این خطا است زیرا که دخول جنت موقوف بر ایمان بخدا
وروز قیامت و پیغامبر آخر زمان ست جنس یهود و غیر آن اعتبار ندارد و اشارت
بهین معنی است درین آیت والله اعلم .

و حال آنکه حرام است بر شما بیرون کردن ایشان آیا ایمان می آرید به بخشی از کتاب و کافر می شوید به بخش دیگر پس چیست جزای آنکه چنین کند از شما مگر خواری در زندگانی دنیا و روز قیامت گردانیده شوند بسوی سخت ترین عذاب و نیست خدا بی خبر از آنچه میکنید^(۱)

(۸۵) .

ایشان آنکسانند که خریدند زندگانی دنیا را عوض آخرت پس سبک کرده نشود از ایشان عذاب و نه ایشان یاری داده شوند (۸۶) .

و هر آینه دادیم موسی را کتاب و از پی در آوردیم بعد از وی پیغمبران را و دادیم عیسی پسر مریم رانسانه های روشن و قوت دادیم او را بروح القدس - یعنی جبرئیل - آياهرگاه آورد پیغامبری نزد شما آنچه دوست ندارد نفسهای شما سرکشی کردید پس گروهی را دروغگو داشتید و گروهی را کشتید (۸۷) .

و گفتند^(۲) دلهای مادر پرده است، بلکه

الْقِيَمَةَ يُرَدُّونَ إِلَىٰ أَشَدِّ الْعَذَابِ وَمَا اللَّهُ بِعَاقِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿۸۵﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ فَلَا يَخَفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿۸۶﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَفَعَّلْنَا مِنْ بَعْدِهِ بِالرُّسُلِ وَآتَيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ وَأَتَيْنَاهُ رُوحَ الْقُدُسِ أَكْمَلْنَا جَاءَهُمْ رَسُولٌ بِهَا لَا تَهْوَىٰ أَنفُسُكُمْ أَسْتَكْبِرُكُمْ فَعَرِّيقًا كَذَبْتُمْ وَفَرِّيقًا تَقْتُلُونَ ﴿۸۷﴾

وَقَالُوا قُلُوبُنَا غُلْفٌ بَلْ لَعَنَهُمُ اللَّهُ بِكُفْرِهِمْ

(۱) یعنی منع کرده شدند از کشتن و جلاوطن کردن و در ظلم مدد گاری نمودن و فرموده شدند بقدای اسیران و ایشان ازین همه احکام بقدای اسیران عمل کردند و بس زیرا که موافق نفس ایشان افتاد و این طاعت نفس است طاعت خدا نیست .

(۲) مترجم گوید و دیگر از قبایح یهود آن بود که میگفتند قلوبنا غلف یعنی در دین خود آنقدر استحکام داریم که هیچ شبهه بدان راه نمی یابد و این خطاست که سبب قبول نکردن دین اسلام حسد و جهل بود نه تقوی زیرا که آثار تقوی هیچگاه =

فَقَالُوا لَا مَتَابُ يُؤْمِنُونَ ﴿۸۸﴾

وَلَمَّا جَاءَهُمْ كِتَابٌ مِّنْ عِندِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ لِّمَا مَعَهُمْ
وَكَانُوا مِن قَبْلُ يَسْتَفْهِمُونَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا فَكَرِهْنَا
جَاءَهُمْ مَّا عَرَفُوا كَفَرُوا بِهِ فَلَعْنَةُ
اللَّهِ عَلَى الْكٰفِرِينَ ﴿۸۹﴾

نفرین کرده است ایشان را خدا بسبب
کفر ایشان پس اندکی ایمان آرند (۸۸) .
وآنگاه که آمدبایشان کتاب از نزدیک^(۱)
خدا باورکننده آنچه بایشان است و پیش
ازین طلب فتح می کردند برمشرکان پس
هرگاه آمدبایشان آنچه میدانستند
منکرشدند ویرا پس لعنت خدا است
برآن کافران^(۲) (۸۹) .

بدچیز است آنچه فروختند عوض وی
خویشتن راکه کافرشوند بآنچه فرودآورده
است خدا بسبب حسد برآنکه فرودآورد
خدا برحمت خود برهرکه خواهد ازبندگان
خود پس بازگشتند بخشمی بالای خشمی
وکافران راست عذاب خوارکننده (۹۰) .

وچون گفته شود ایشان را ایمان آرید بآنچه
فرود آورده است خدا گویند ایمان می
آریم بآنچه فرود آورده شدبرما وایشان
کافر می شوند بآنچه غیرآز ویست حال
آنکه او راست است باورکننده آنچه
بایشان است بگو پس چرامی کشتید
پیغمبران خدا را پیش ازین اگر
شمامؤمن بودید (۹۱) .

وهرآئینه آمد به شما موسیٰ به نشانه های

يَسْمَا أَشْتَرُوا بِهِ أَنفُسَهُمْ أَن يَكْفُرُوا بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ بَغْيًا
أَن يُكْرَهَ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ
فَبَاءَ وَبِعَضْبٍ عَلَىٰ غَضْبٍ ۗ وَاللَّكْفِرِينَ عَذَابٌ
مُّهِينٌ ﴿۹۰﴾

وَإِذْ أَقْبَلُ لَهُمُ ائِمْنُوا بِهِمَّا أَنزَلَ اللَّهُ قَالُوا تَوْحُونُ
بِمَا أَنزَلَ عَلَيْنَا وَيَكْفُرُونَ بِمَا وَرَاءَهُ ۗ وَهُوَ
الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِّمَا مَعَهُمْ قُلْ فَلِمَ تَقْتُلُونَ
أَنْبِيَاءَ اللَّهِ مِنْ قَبْلُ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿۹۱﴾

وَلَمَّا جَاءَكُمْ مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ

= ازایشان ظاهر نمی شد و اشارت بهمین معنی است درین آیات .

(۱) یعنی قرآن .

(۲) تعریض است بآن قصه که یهود خیبر باغطفان جنگ میکردند و هزیمت می یافتند
آخردعا کردند که به بعثت نبی آخرالزمان ما را نصرت بده .

روشن پس گرفتید گوساله را پس ازوی
و شما ستمگار بودید (۹۲) .

و آنگاه که گرفتیم پیمان شمارا و برداشتیم
بالای شما طور را گفتیم بقوت بگیرید
آنچه رابه شما دادیم و بشنوید - گفتند^(۱)
شنیدیم و نافرمانی کردیم و آمیخته کرده
شد دردلهای ایشان دوستی گوساله بسبب
کافر بودن ایشان بگوید چیز است آنچه
میفرماید شمارا ایمان شما اگر
هستید از اهل ایمان (۹۳) .

بگو^(۲) اگر هست شمارا سرای بازپسین
نزد خدا بتخصیص بجزاز مردمان دیگر
پس آرزو کنید مرگ را اگر هستی دراست
گو (۹۴) .

و هرگز آرزو نکنند اورا هیچگاه بسبب آنچه
پیش فرستاده است دستهای ایشان و خدا
دانا است به ستمگاران (۹۵) .

و هر آینه بیابی ایشان را حریص ترین مردم
بر زندگانی و حریص تر از آنانکه مشرک
اند دوست میدارد یکی از ایشان کاش عمر
داده شود هزار سال و نیست رهاننده وی
از عذاب آنکه عمر داده شود و خدا
بیناست بآنچه می کنند^(۳) (۹۶) .

مِن بَعْدِهِمْ وَأَنْتُمْ ظَالِمُونَ ﴿۹۲﴾

وَأَذْأَخْنَا وَمِثْقَلَكُمْ وَرَفَعْنَا قَوْعَكُمْ الطُّورِ
حُدُومًا وَمَا آتَيْنَاكُمْ بَقْوَةً وَاسْتَعْوَأُوا آلَؤِاسِهِمْ
وَعَصَيْنَا وَأَشْرَبُوا بِقُلُوبِهِمُ الْعِجْلَ
يَكْفُرَهُمْ قُلْ بِشِمَائِلِ مَا مَرَّكُمْ بِهِ
إِنبَاءُ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿۹۳﴾

قُلْ إِنْ كَانَتْ لَكُمْ الدَّارُ الْآخِرَةُ عِنْدَ اللَّهِ خَالِصَةً مِن
دُونِ النَّاسِ فَتَمَوُّوا الْمَوْتِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۹۴﴾

وَلَنْ يَمَسُّوهُ أَبَدًا إِنَّمَا قَدَّمَتْ آيَاتُهُمْ
وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ﴿۹۵﴾

وَلَتَجِدَنَّهُمْ أَحْرَصَ النَّاسِ عَلَى حَيَاتِهِ وَمِن
الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ لَوْ يَعْتَرِفُ سَنَاءَهُ
وَمَا هُوَ بِمُخْرِجُهُ مِنَ الْعَذَابِ أَنْ يُعْتَرَفَ وَاللَّهُ
بَصِيرٌ إِنَّمَا يَعْمَلُونَ ﴿۹۶﴾

(۱) یعنی بزبان حال .

(۲) دیگر از تحریفات یهود آن بود که میگفتند که داخل نخواهد شد در هشت هیچکس
مگر یهود و این خطاست زیرا که علامت بهشتیان مشتاق شدن بملاقات خدا است
و ایشان از مرگ هراسان بودند و اشارت بهمین معنی است درین آیت .

(۳) دیگر از جمع هفوه کلام بیهوده را گویند هر چه از دهن برآید .

بگو^(۱) هر که باشد دشمن جبرئیل چه زیان می کند پس به تحقیق جبرئیل فرود آورده است قرآن را بر دل تو بحکم خدا باور دارند آنچه پیش از وی است و رهنما و مژده دهنده اهل ایمان (۹۷).

هر که باشد دشمن خدا را و فرشتگان ویرا و پیغامبران ویرا و جبرئیل و میکائیل را پس هر آئینه خدا دشمن کافران است . (۹۸)

وهر آئینه فرود آوردم بسوی تو نشانه های روشن و کافر نمی شوند بآنها مگر بدکاران . (۹۹)

آیا هر گاه که بستند پیمانی را بر انداخت آن را گروهی از ایشان بلکه اکثر ایشان باور نمی دارند (۱۰۰) .

وهر گاه که آمد بایشان پیغامبری از نزد خدا باور دارند آنچه بایشان است افکند گروهی از آن قوم که داده شده اند کتاب آن کتاب خدا را پس پشت خویش، گویا نمی دانند (۱۰۱) .

و پیروی^(۲) کردند آنچه می خواندند

كُلٌّ مِّنْ كَانَ عَنِ الْجِبْرِيلِ قَائِنٌ نَزَّلَهُ عَلٰى قَلْبِكَ بِاِذْنِ اللّٰهِ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَهُدًى وَبُشْرٰى لِّلْمُؤْمِنِيْنَ ﴿۹۷﴾

مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِلّٰهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَرُسُلِهِ وَجِبْرِيلَ وَمِيكَالَ قَانَ اللّٰهُ عَدُوًّا لِّلْكٰفِرِيْنَ ﴿۹۸﴾

وَلَقَدْ اَنْزَلْنَا لَيْلَةَ الْبَيْتِ وَمَا يَكْفُرُ بِهَا اَكْثَرُ الْفٰسِقِيْنَ ﴿۹۹﴾

اَوْ كَلِمًا عَهْدًا وَعَهْدًا اٰتَيْنَا مِنْهُمْ بَلِ اَكْثَرُهُمْ لٰذِيْقِيْمُوْنَ ﴿۱۰۰﴾

وَلَيَّا جَاءَهُمْ رَسُوْلٌ مِّنْ عِنْدِ اللّٰهِ مُصَدِّقًا لِّمَا مَعَهُمْ نَبِّئْهُمْ فَرِيْقٌ مِّنْ اٰلِيْنَا اَوْ تَوَّابًا اَلَيْسَ اللّٰهُ وَّوَّاءًا ظٰهِرًا لَهُمْ كَاَنَّهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿۱۰۱﴾

وَالْتَجَمَعُوْا مَاتَتَلُوْا الشَّيْطٰنِ عَلٰى مَلِكٍ سٰكِنٍ ﴿۱۰۲﴾

(۱) دیگر از هفوات یهود آن بود که جبرئیل را دشمن میداشتند که عذاب برامم سابقه فرود آورده این خطاست که جبرئیل مامور است از بارگاه حق عزوجل ویرا چه اختیار .

(۲) دیگر از هفوات یهود آن بود که سحر میگرد و سلیمان علیه السلام را ساحر می دانستند این افترا بود بر سلیمان علیه السلام و اشارت بهمین معنی است درین آیت .

شیطانان در سلطنت سلیمان - و کافر نشد سلیمان و لیکن شیطانان کافر شدند می‌آموختند مردمان را جادو و پیروی کردند بآنچه فرود آورده شد بر دو فرشته در بابل هاروت و ماروت و نمی‌آموزند هیچ کس را تا آنکه گویند جزاین نیست که ما بلائیم پس کافر مشو پس یادمی گیرند از ایشان افسونی که جدائی می‌افکنند بسبب وی در میان مرد و زن او نیستند ایشان زیان رساننده بسحر هیچکس را مگر باراده خدا و ایشان می‌آموختند آنچه زیان میرساند ایشانرا و سود ندهد ایشان را و هر آئینه دانسته اند هر که بستاند جادو که نیست او را در آخرت هیچ بهره و هر آئینه بد چیزست آنچه فروختند عوض وی خویشتن را کاش می‌دانستند (۱۰۲) .

و اگرایشان ایمان می‌آوردند و تقوی اختیار می‌کردند هر آئینه ثواب از نزدیک خدا بهتر بودی کاش می‌دانستند (۱۰۳) .

ای مومنان مگوئید راعنا و بگوئید انظرنا و نیک بشنوید و کافران راست عذاب درد دهنده^(۱) (۱۰۴) .

وَمَا كَفَرْنَا سَلِيمًا وَلَكِنَّ الشَّيَاطِينَ كَفَرُوا يُعَلِّمُونَ

النَّاسَ السِّحْرَ وَمَا أَنزَلْنَا عَلَى الْمُتَلَكِّينَ مِنَّا

هَازُوتَ وَمَارُوتَ وَمَا يَعْلَمُونَ مِنْ أَحَدٍ حَتَّى يَقُولَ إِنَّمَا

نَحْنُ فِتْنَةٌ فَكَارِهُوا فَيَتَعَلَّمُونَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُونَ

بِهِ بَيْنَ الرَّسُولِ وَرُؤُسِهِمْ وَمَا هُمْ بِضَآئِرِينَ بِهِ مِنْ

أَحَدٍ إِلَّا يَأْذِنُ اللَّهُ وَيَتَعَلَّمُونَ مَا يَضُرُّهُمْ

وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَلَقَدْ عَلِمُوا لَمَنِ اشْتَرَاهُ مَا لَهُ

فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلَاقٍ وَلَوْلَيْتَسَّ مَا شَرَوْا بِهِ

أَنْفُسَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿۱۰۲﴾

وَلَوْ أَنَّهُمْ آمَنُوا وَآتَمُوا أَلْمُتُوبَةَ مِنَّا لَنَرْحَمَهُمْ حَرِيمًا

لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿۱۰۳﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقُولُوا رَاعِنَا وَتَقُولُوا انظُرْنَا

وَأَسْمِعُوا وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۱۰۴﴾

(۱) دیگر از هفوات یهود آن بود که در مجلس پیغامبر آمده لفظ راعنامی گفتند و این لفظ را دو معنی است یکی آنکه رعایتکن مارا و شفقت کن بر ما دیگر رعونت دارنده یعنی ابله - و قصد ایشان سبب بود حق سبحانه و مسلمنان را ازین کلمه نهی کرد برای سدباب فساد و اشارت بهمین معنی است درین آیت .

دوست نمیدارند آنانکه کافر شدند از اهل کتاب و نه مشرکان که فرود آورده شود بر شما هیچ نیکی از پروردگارشما و خدا مخصوص می کند به بخشایش خود هر کرا خواهد و خدا خداوند فضل بزرگ است (۱۰۵) .

هر چه نسخ می کنیم از آیتی یا فراموش می گردانیم آرایم آریم بهتر از وی یا مانند وی آیندانسته ای که خدا بر همه چیز تواناست^(۱) (۱۰۶) .

آیندانسته ای که خدا راست پادشاهی آسمانها و زمین نیست شمارا بجزوی هیچ دوست و نه یاری دهنده (۱۰۷) .

آیامی خواهید که سوال کنید پیغامبر خود را چنانکه سوال کرده شد موسی پیش ازین و هر که بستاند کفر را عوض ایمان پس هر آینه گم کرد راه میانه را (۱۰۸) .

دوست داشتند بسیاری از اهل کتاب که کافر گردانند شمارا بعد از ایمان شما بسبب حسد از نزدیک نفوس خود پس از آنکه واضح شد برایشان حق پس عفو کنید و در گذرانید تا آنکه آرد خدا فرمان خود را^(۲) هر آینه خدا بر همه چیز تواناست (۱۰۹) .

مَا يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَلَا الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ يُنَزَّلَ عَلَيْكُمْ مِنْ سَمَوَاتٍ مِزْرًا وَاللَّهُ يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿۱۰۵﴾

مَا تَسْتَعْجِلُونَ آيَةً أَوْ تَنْتَهُمَ آيَاتِ الْغَيْبِ قَوْمًا أَوْ يُرْسِلَ إِلَيْكُمْ تَعْلَمَ أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۱۰۶﴾

أَلَمْ تَعْلَمَ أَنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ قَوْلٍ وَلَا نَصِيرٍ ﴿۱۰۷﴾

أَمْ تَرْجُونَ أَنْ نَسْأَلَ رَسُولَكُمْ كَمَا سُئِلَ مُوسَى مِنْ قَبْلُ وَمَنْ يَتَّبِعِ الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴿۱۰۸﴾

وَدَكُنْتُمْ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يَرُّوكُمْ وَيَدْعُواكُمْ لِغَيْرِكُمْ لَأَجْتَمَعْتُمْ سَعْدًا مِنْ عِنْدِ أَنْفُسِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْحَقُّ فَاعْفُوا وَاصْفَحُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرٍ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۱۰۹﴾

(۱) مترجم گوید درین آیت تعریض است بجواب یهود که انکار نسخ می کردند واللہ اعلم .

(۲) یعنی امر کند بجهاد ایشان واللہ اعلم .

و برپادارید نماز را و بدهید زکوة را و آنچه پیش می فرستید برای خویشان از نیکوکاری خواهید یافت آنرا نزد خدا هر آئینه خدا بآنچه می کنید بیناست (۱۱۰).

و گفتند هرگز به بهشت درنیاید مگر آنکه یهود باشد یا ترس باشد این آرزوهای باطله ایشانست بگو بآرید دلیل خود را اگر هستید راست گو (۱۱۱).

بلی هر که منقاد کرد روی خود را برای خدا و وی نیکوکار باشد پس او است مزد او نزد پروردگار خویش، و نیست ترس برایشان و نه ایشان اندوهگین شوند (۱۱۲).

و گفتند^(۱) یهود نیستند ترسایان بر هیچ چیزی، و گفتند ترسایان نیستند یهود بر هیچ چیزی و ایشان همه می خوانند کتاب را هم چنین گفتند آنانکه نمی دانند،^(۲) مانند قول ایشان، پس خدا حکم کند میان ایشان روز قیامت در آنچه اختلاف می کنند در آن (۱۱۳).

و کیست ستمگارت تر از آنکه منع کرد مسجد های خدا را از آن که یاد کرده شود نام خدا در آنها و کوشش کرد در ویرانی آنها، این گروه نمی سزد ایشان را که در آیند

وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَمَا تُقَدِّمُوا لِأَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ نَحْنُ عِنْدَ اللَّهِ إِنْ شَاءَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿۱۱۰﴾

وَقَالُوا لَنْ نَدْخُلَ الْجَنَّةَ إِنْ لَمْ نَكُنْ هُودًا أَوْ نَصْرًا يَتْلُكَ آيَاتُهُمْ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۱۱۱﴾

بَلَىٰ مَنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَلَهُ أَجْرُهُ عِنْدَ رَبِّهِ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿۱۱۲﴾

وَقَالَتِ الْيَهُودُ لَيْسَتِ النَّصْرَةُ عَلَىٰ سَعْيٍ وَقَالَتِ النَّصْرَةُ لَيْسَتِ الْيَهُودُ عَلَىٰ سَعْيٍ وَهُمْ يَتَّبِعُونَ الْكِتَابَ كَذَلِكَ قَالَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ مِثْلَ قَوْلِهِمْ قَالَهُ يَحْكُمُ بِهِمْ يُومَرُ الْقِسْمُ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿۱۱۳﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ مَنَعَ مَسْجِدَ اللَّهِ أَنْ يُذَكَّرَ فِيهَا اسْمُهُ وَسَعَىٰ فِي خَرَابِهَا أُولَٰئِكَ مَا كَانَ لَهُمْ أَنْ يَدْخُلُوهَا إِلَّا خَائِبِينَ لَهُمْ فِي النَّارِ خِزْيٌ وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ

(۱) دیگر از هفوات اهل کتاب آن بود که هر فرقه از یهود و نصاری دیگر را انکار می کرد و اشارت به همین معنی است درین آیت .

(۲) یعنی مشرکان گفتند .

عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿۱۳﴾

بمسجدها مگر هراسان ایشان راست
دردنیا خواری و ایشان راست در آخرت
عذاب بزرگ^(۱) (۱۱۴) .

وَاللَّهُ الشَّرِيفُ وَالْمُعَرَّبُ فَأَيُّهَا تَوَلَّوْا فَنَحْمُ وَجْهَ اللَّهِ إِنَّ
اللَّهَ وَاسِعٌ عِلْمُهُ ﴿۱۴﴾

و خدا راست مشرق و مغرب هرسوکه
رو آرید همانجاست روی خدا هر آئینه
خدا فراخ نعمت دانا است^(۲) (۱۱۵) .

وَقَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا سُبْحٰنَ بِنِ لَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ
وَالْاَرْضِ كُلُّ لِهٖ قٰنُوْنٌ ﴿۱۵﴾

و گفتند بگرفت خدا فرزند را، پاکی او
راست بلکه او راست آنچه در آسمانها
و زمین است، همه فرمانبردار او هستند^(۳)
(۱۱۶) .

بِذِيْعِ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَ اِذَا قَضٰى اَمْرًا فَاِنَّمَا يَقُوْلُ
لِهٖ كُنْ فَيَكُوْنُ ﴿۱۶﴾

آفریننده آسمان ها و زمین است، و چون
می کند کاری پس جزاین نیست که می
گوید او را بشو پس می شود (۱۱۷) .

وَقَالَ الَّذِيْنَ لَا يَمْلِكُوْنَ اَوْلٰٓئًا كَلِمٰتًا اللّٰهُ اَوْ تَارِيْحًا
اَيُّهُ كَذٰلِكَ قَالَ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِثْلَ
قَوْلِهِمْ تَشَابَهَتْ قُلُوْبُهُمْ قَدْ بَيَّنَّا الْاٰيٰتِ لِقَوْمٍ
يُّوقِنُوْنَ ﴿۱۷﴾

و گفتند آنانکه هیچ نمیدانند (یعنی
مشرکان) چرا با ما سخن نمی گوید خدا
یانمی آید بما نشانه ای هم چنین گفتند
کسانیکه پیش از ایشان بودند مانند قول
ایشان بیکدیگر مشابَهت دارند دلها ی
ایشان، هر آئینه بیان کردیم نشانه هارا
برای گروهی که یقین می کنند (۱۱۸) .

اِنَّا اَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ بَشِيْرًا وَاَوْذِيْرًا وَاَوْلٰٓئِكَ لَمْ يَسْتَلْعَنُوْا

هر آئینه ما فرستادیم ترا براستی مژده

(۱) درین آیت تعریض است بکفار مکه و بشارت است به مغلوب شدن ایشان و الله اعلم .

(۲) دیگر از هفوات یهود آن بود که چون استقبال بیت المقدس منسوخ شد استهزاء میکردند اشارت بهمین معنی است درین آیت .

(۳) دیگر از هفوات اهل کتاب آن بود که یهود عزیز را و نصاری عیسی را پسر خدامی گفتند در ردّ ایشان خدای تعالی این آیت نازل کرد .

أَصْحَابِ الْجَنَّةِ ۝۱۱۹

دهنده و بیم کننده، و پُرسیده نخواهد شد
ترا از اهل دوزخ (۱۱۹).

و هرگز خوشنود نشوند از تو یهودان و نه
ترسایان تا آنکه پیروی کنی کیش ایشان را
بگو هر آئینه هدایت خدا همانست هدایت
و اگر پیروی کردی آرزوهای باطله ایشان
را پس از آنچه آمده است بتو ازدانش
نباشد ترا برای خلاص از عذاب خدا هیچ
دوستی و نه یاری دهنده ای (۱۲۰).

آنانکه دادیم ایشان را کتاب (یعنی
تورات) میخوانند آنرا حق خواندن آن
ایشان باور میدارند و پرا (هدایت خدارا)
و هرکه منکروی باشد پس ایشانند زیان
کاران^(۱) (۱۲۱).

ای بنی اسرائیل یاد کنید آن نعمت مرا که
انعام کرده ام بر شما و آنکه فضل دادم
شمارا بر همه عالمها (۱۲۲).

و حذر کنید از آن روز که کفایت نه کند
کسی از کسی چیزی را و پذیرفته نشود
از کسی بدل و سود ندهد او را شفاعت و نه
ایشان یاری داده شوند^(۲) (۱۲۳).

وَلَنْ تَرْضَىٰ عَنْكَ الْيَهُودُ وَلَا النَّصَارَىٰ حَتَّىٰ تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْ ۗ
قُلْ إِنْ هَدَىٰ اللَّهُ فَمَا لَهُ هَادٍ فَالَّذِينَ اتَّبَعَتْ أَهْوَاءَهُمْ بَعْدَ
الَّذِي جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ۝۱۲۰

الَّذِينَ اتَّبَعَتْهُمْ أَكْثَرُ الْكُتُبِ يَتْلُونَهُ حَقَّ تِلَاوَتِهِ أُولَٰئِكَ يُؤْمِنُونَ
بِهِ وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ۝۱۲۱

يَذَرِي أَمْسِرًا ذَلِيلًا ذُكُرُوا بِعَمْرِئِ الْيَتِيمِ عَلَيْكَ وَإِنِّي
فَعَلْتُ لَكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ۝۱۲۲

وَأَنْتُمْ أَيُّهَا الْيَهُودُ لَا تَجْزِي نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا
عَدْلٌ وَلَا تَنْفَعُهَا شَفَاعَةٌ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ۝۱۲۳

(۱) یعنی آنانکه تورات رامی فهمند تصدیق شریعت محمدیه میکنند و آنانکه تصدیق
نمی کنند تورات را نمی فهمند .

(۲) مترجم گوید ازین جا تا سیقول السفهاء خدای تعالی اثبات می فرماید نبوت پیغمبر
مارا صلی الله علیه وسلم از قصه دعاء حضرت ابراهیم که در تورات مذکور است
و ترجیح میدهد ملت حنیفیه را که حضرت پیغمبر برای آن مبعوث اندورد میکند
قول یهود را که حضرت یعقوب مارابه یهودیت وصیت کرده است و از تفریق =

و یادکن چون بیازمود ابراهیم را پروردگار او بسخنی چند، پس ابراهیم بانجام رسانید آنها را، گفت خدا هر آئینه من می گردانم ترا پیشوای مردمان گفت ابراهیم و از اولاد من نیز (پیشوایان پیداکن -) فرمود نه رسد عهد (وحی) من بظالمان . (۱۲۴)

و آنگاه که قرار دادیم کعبه را مرجع مردمان و محل امن و بگیرد از جای قدم (ایستگاه) ابراهیم نمازگاه و وحی فرستادیم بسوی ابراهیم و اسمعیل که پاك سازید خانه مرا برای طواف کنندگان و اعتکاف کنندگان و رکوع سجده کنندگان (۱۲۵) .

و آنگاه که گفت ابراهیم ای پروردگار من بساز این مکان را شهر با امن و روزی ده ساکنان وی را از میوه ها و روزی ده آنرا که ایمان آورد از ایشان بخدا و روز باز پسین فرمود خدا و کسیکه کافر شود بهره مند گردانمش اندکی پس به بیچارگی برانم او را بسوی عذاب آتش و وی بد جای باز گشت است (۱۲۶) .

آنگاه که بلند می کردند ابراهیم و اسمعیل بنیادهای خانه را گفتند ای پروردگار ماقبول کن از ما هر آئینه تویی شنوا دانا (۱۲۷) . ای پروردگار ما و بگردان ما را فرمان

وَاذِ ابْنَ اِبْرٰهٖمَ رَبِّهٖۙ بِكَلِمَاتٍۙ اَقَامَتْہُنَّۙ قَالَ رَبِّۙ جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ اِٰمًاۙ قَالَ وَ مِنْ ذُرِّيَّتِيۙ قَالَ لَا يَتَّٰلُ عٰہِدِيۙ ^(۱۲۴)
 الظَّٰلِمِيْنَ

وَاذِ جَعَلْنَا الْبَيْتَ مَحَابَّةً لِّلنَّاسِۙ وَاَمْنًا وَاٰمِنًاۙ وَاَمِنْ مَّقَامِ اِبْرٰهٖمَۙ مَصْرًاۙ عَمَّاۙ اِلٰى اِبْرٰهٖمَۙ وَاَسْمِعِلْۙ اَنْ ظَهَرَ اٰيٰتِيۙ لِلظَّٰلِمِيْنَ ^(۱۲۵)
 وَالْكٰفِرِيْنَ وَالظَّٰكِرِيْنَ الشُّجُوْرَ

وَاذِ قَالَ اِبْرٰهٖمُ رَبِّۙ اجْعَلْ هٰذَا الْبَلَدَ الْاٰمِنًا وَاَنْذُرْنِيۙ اَهْلًاۙ مِنَ النَّعْرٰتِۙ مَنْ اٰمَنَ وَاَنْهَمْۙ بِاٰلِهٖۙ وَاَلْيَوْمِۙ الْاٰخِرِۙ قَالَ وَ مِنْ كَفَرٍۙ ^(۱۲۶)
 قَامَتْہُمْۙ قَلِيْلًاۙ ثُمَّ اَصْحٰبُۙ وَاِلٰى عَذَابِ النَّارِۙ وَاِنَّ الصَّٰمِرِيْنَ

وَاذِ رَفَعْنَاۙ اِبْرٰهٖمُ الْقَوَاعِدَۙ مِنَ الْبَيْتِۙ وَاَسْمِعِلْۙ رَبِّيْنَاۙ فَتَقَبَّلَ مِنَّاۙ ^(۱۲۷)
 اِنَّكَ اَنْتَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ

رَبِّيْنَا وَاَجْعَلْنَاۙ اَمْثَلِيْنَ لَكَۙ وَ مِنْ ذُرِّيَّتِنَاۙ اُمَّةًۙ مُّسْلِمَةًۙ

لَكَ وَأَرْتَابًا مِّمَّا سَكْنَا وَتُبَّ عَلَيْنَا إِنْ كُنْتَ أَنْتَ الرَّحِيمُ الرَّحِيمُ ﴿۳۸﴾

بردارخودت و از اولاد ما بکن گروهی
منقاد خودت و بنما مارا طریق عبادتهای ما
و بمهربانی بازآ بر ما بدرستی که توئی توبه
پذیر مهربان (۱۲۸) .

رَبَّنَا وَابْعَثْ فِيهِمْ رَسُولًا مِّنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِكَ
وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُزَكِّيهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ
الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿۳۹﴾

ای پروردگار ما بفرست در میان ایشان
پیغامبری از ایشان بخواند برایشان آیههای
ترا و بیاموزد ایشان را کتاب و علم و پاک
کندایشان را هر آئینه توئی توانادانا
(۱۲۹) .

وَمَنْ يَرْغَبْ عَن مِّلَّةِ إِبْرَاهِيمَ الْأَمِنِ سِوَةَ نَفْسِهِ وَلَقَدْ
اصْطَفَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ
الظَّالِمِينَ ﴿۴۰﴾

و کیست که رو بگرداند از کیش ابراهیم
مگر آنکه در احمق افکند نفس خود را
و هر آئینه برگزیدیم او را درین سرای و هر
آئینه او درسرای دیگر از شائستگان است
(۱۳۰) .

إِذْ قَالَ لَهُ رَبُّهُ أَسْلِمْ قَالَ أَسْلَمْتُ لربِّ الْعَالَمِينَ ﴿۴۱﴾

آنگاه که گفت او را پروردگار او که
منقاد شو گفت منقاد شدم مر پروردگار
علمهارا (۱۳۱) .

وَوَضِيَ بِهَا إِبْرَاهِيمُ بَيْنَهُ وَيَعْقُوبَ يَبْقَى إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَى
لِكُلِّ دِينٍ قَلَّةً مِّنْهُمْ إِلَّا وَانْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿۴۲﴾

و وصیت کرد باین کلمه ابراهیم پسران
خود را و یعقوب نیز فرزندان را ای
فرزندان من هر آئینه خدا برگزیده است
برای شما این دین را پس (ازین جهان)
نمیرید مگر مسلمان شده (۱۳۲) .

أَمْ لَمْ تَكُنْ لَهُمْ شُهَدَاءَ إِذْ حَضَرَ يَعْقُوبَ الْمَوْتَ إِذْ قَالَ
لِبَنِيهِ مَا تَعْبُدُونَ مِن بَعْدِي قَالُوا نَعْبُدُ إِلَهَكَ وَإِلَهَ
آبَائِكَ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِلهًا وَاحِدًا
وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿۴۳﴾

آیا حاضر بودید آنگاه که پیش آمد یعقوب
را موت آنگاه که گفت فرزندان خود را چه
چیز را عبادت خواهید کرد بعد از من گفتند
عبادت کنیم معبود ترا و معبود پدران ترا
که ابراهیم و اسمعیل و اسحق اند
عبادت کنیم آن معبود یگانه را و ما او را
منقادیم (۱۳۳) .

این گروهی است که درگذشت وی راست آنچه کسب کردند و شمارا است آنچه کسب کردید و شما پرسیده نخواهید شد از آنچه آن گروه می کردند (۱۳۴).

وگفتند شوید یهودی ترسا تاراه بیاید، بگو بلکه پیروی می کنیم بملت ابراهیم که حنیف بود و نبود از اهل شرك (۱۳۵).

بگوئید ایمان آوردیم بخدا و آنچه فرود آورده شده بسوی ما و آنچه فرود آورده شده بسوی ابراهیم و اسمعیل و اسحق و یعقوب و ذریت یعقوب و آنچه داده شد موسی و عیسی را و آنچه داده شدند پیغامبران از پروردگار خویش تفریق نمی کنیم در میان هیچ کس از ایشان و ما برای حق عزوجل منقادیم (۱۳۶).

پس اگر باور دارند اهل کتاب بآنچه باور داشتید شما پس راه یافتند و اگر برگشتند پس جزاین نیست که ایشان در مخالفت اند پس زود با شد که کفایت کند ترا خدا بان تقام از ایشان و اوست شنوا دانا (۱۳۷).

قبول کردیم رنگ خدارا^(۱) و کیست بهتر از خدا باعتبار رنگ و ما او را پرستند گانیم (۱۳۸).

بگو آیا مکابره می کنید با ما درباب خدا و او پروردگار ما و شماست و ما راست

تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَ لَكُمْ مَا كَسَبْتُمْ
وَلَا تَسْأَلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۱۳۴﴾

وَقَالُوا كُونُوا هُودًا أَوْ نَصَارَى تَهْتَدُوا قُلْ بَلْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ
حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿۱۳۵﴾

قُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنزِلَ إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ
وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ
وَعِيسَىٰ وَمَا أُوتِيَ النَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ
مِّنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿۱۳۶﴾

فَإِنِ امْتُؤِبْتُمْ مَّا آمَنْتُمْ بِهِ فَقَدْ اهْتَدَوْا وَإِن تَوَلَّوْا
فَإِنَّمَا هُمْ فِي شِقَاقٍ فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ وَهُوَ السَّمِيعُ
الْعَلِيمُ ﴿۱۳۷﴾

صِبْغَةَ اللَّهِ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ صِبْغَةً وَنَحْنُ لَهُ
عِيدُونَ ﴿۱۳۸﴾

قُلْ إِنَّمَا حُجُّنَا إِلَى اللَّهِ وَهُوَ رَبُّنَا وَإِنَّا بِمَا عَمَلْنَا

کردارهای ما و شما راست کردارهای شما و ما اورا باخلاص پرستندگانیم (۱۳۹) .

آیامی گوئید که هر آئینه ابراهیم و اسمعیل و اسحق و یعقوب و نیرگان او یهود بودند یا ترسابودند بگو شما دانا ترید یا خدا و کیست ستمگار تراز آنکه بیوشد آن گواهی را که نزدیک اوست از جانب خدا و نیست خدا بی خبر از آنچه می کنید (۱۴۰) .

این گروهی است که درگذشت ویراست آنچه کسب کردند و شماراست آنچه شما کسب کردید و پرسیده نخواهید شد از آنچه ایشان می کردند (۱۴۱) .

(۱) خواهند گفت بیخردان از مردم چه چیز برگردانید ایشان را از آن قبله که ایشان بودند بر آن (یعنی از بیت المقدس) بگو خدا راست مشرق و مغرب راه می نماید هر کر اخو اهد بسوی راه راست (۱۴۲) .

وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُخْلِصُونَ ﴿۱۳۹﴾

أَمْ تَقُولُونَ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ
وَالرَّاسِبَاتِ كُلَّهُمْ هُودًا أَوْ نَضْرِي قُلُوبَهُمْ أَغْلَمُ أَمْ
اللَّهُ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّن كَتَمَ شَهَادَةً عِنْدَهُ مِنَ اللَّهِ
وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿۱۴۰﴾

بَلْ أَنتُمْ أَقْصَىٰ قَدْحَلَّتْ لَهُمَا كَسْبَتْ وَلَكُمْ مَّا كَسَبْتُمْ
وَلَا تُسْأَلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۱۴۱﴾

سَيَقُولُ السُّفَهَاءُ مِنَ النَّاسِ مَا وَلَّهُمْ عَنِّي وَعِلْمِي وَاللَّيْلِ
كَانُوا عَلَيْهَا قُلُوبُهُ السُّرُورُ وَالْمَغْرِبُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ
إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿۱۴۲﴾

(۱) چون آنحضرت صلی الله علیه وسلم بمدینه هجرت فرمود شانزده ماه یافته ماه بطرف بیت المقدس نمازی گذارد آرزو میکرد که خدای تعالی کعبه را قبله وی سازد خدای تعالی نازل کرد قدنری تقلب الایة بعد از آن جواب شبهه سفهادرین مسئله نازل کرد سيقول السفهاء وبعد از آن امر فرمود به صبر بر مشاق جهاد ودر بسیاری از احکام توحید و قصاص و حج و صوم و صدقه و نکاح و طلاق که اهل جاهلیت تحریف کرده بودند یا رعایت انصاف نمی کردند بیان حقیقت حال فرمود و رد و ابطال شبهات مخالفین کرد و سوال های ایشان را جواب داد و این سیاق ممتد است تا الم ترالی الذین خرجوا .

وهم چنین ساختیم شمارا گروهی مختار تا گواه باشید بر مردمان و تا باشد رسول گواه بر شما و مقرر نکردیم آن قبله را که بودی بر آن (یعنی بیت المقدس را) مگر برای آنکه بدانیم کسی را که پیروی پیغمبر کند جدا از آن کس که بازگردد بر هر دو پاشنه خود و هر آئینه هست این خصلت دشوار مگر بر آنکه ایشانرا راه نموده است خدا و خدا ضائع نمی سازد گرویدن شمارا هر آئینه خدا بر مردمان بخشاینده مهربان است . (١٤٣)

به تحقیق مامی بینیم گشتن روی تو در جانب آسمان^(١) پس البته متوجه گردانیم ترا بآن قبله که خوشنود شوی بوی پس متوجه گردان روی خود را بطرف مسجد حرام و هر جا که باشید پس متوجه گردانید روهای خویش را بطرف وی و هر آئینه اهل کتاب میدانند که این راست است از پروردگار ایشان و نیست خدا بی خبر از آنچه می کنند (١٤٤) .

و هر آئینه اگر بیاری پیش اهل کتاب هر نشانه هرگز پیروی نکنند قبله ترا و نیستی تو پیروی کننده قبله ایشان را

وَلَدَاكَ جَعَلْنَاهُ آتَمَةً وَسَطًا لِيَكُونُوا شَاهِدًا عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ
الرَّسُولُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا وَمَا جَعَلْنَا الْقِبْلَةَ الَّتِي كُنْتَ عَلَيْهَا
إِلَّا لِنَعْلَمَ مَنْ يَتَّبِعِ الرَّسُولَ مِمَّنْ يَنْقَلِبُ عَلَى عَقْبَيْهِ
وَإِنْ كَانَتْ لَكِبُورَةٌ إِلَّا عَلَى الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ وَمَا كَانَ اللَّهُ
لِيُضَيِّعَ أِيمَانَنَا إِنَّ اللَّهَ بِالنَّاسِ لَرُؤُوفٌ رَحِيمٌ ﴿١٤٣﴾

قَدْ رَوَى تَقَلُّبُ وَجْهِكَ فِي السَّمَاءِ فَلَنُوَلِّيَنَّكَ قِبْلَةً تَرْضَاهَا فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ
شَطْرَهُ وَإِنَّ لِلَّذِينَ أُوْتُوا الْكِتَابَ لَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ
وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ ﴿١٤٣﴾

وَلَيْنَ آتَيْتَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ بِحُلِّ آيَةٍ مَا تَتَّبِعُوا بَدِلَتِكَ
وَمَا آتَيْتَ بِتَابِعٍ قِبْلَتَهُمْ وَمَا بَعْضُهُمْ فِي بَصَرِ قِبْلَةٍ بَعْضِينَ
وَلَيْنَ آتَيْتَ أَهْوَاءَهُمْ مِّنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ

(١) یعنی آنچه در سابق علم الهی مقرر شد آنست که قبله امت محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم کعبه باشد و توجه به بیت المقدس يك چند مدت بنا بر حکمت امتحان است .

الْعُلَمَاءُ إِنَّكَ إِذْ أَلَمْتَ الظَّالِمِينَ ﴿۱۷﴾

نیستند بعضی ایشان پیروی کننده قبله
بعض دیگر را و اگر تو پیروی کنی
خواهش های نفسانی ایشان را بعد آنچه
آمده است بتوزدانش هر آئینه توباشی
آنگاه ازستمگاران (۱۴۵) .

کسانیکه داده ایم ایشان را کتاب می
شناسند* ویراچنانکه می شناسند فرزندان
خویش را و هر آئینه گروهی ازایشان می
پوشند حق را دانسته^(۲) (۱۴۶) .

این درست است ازپروردگار تو پس
مباش ازسك آردگان (۱۴۷) .

وهر کسی راجانبی هست که وی متوجه
آنست پس شتاب کنی بسوی نیکی
هاهرجا که باشید بیاردشمارا خدا جمع
ساخته هر آئینه خدا بر همه چیز تواناست
(۱۴۸) .

وهرجا که روی پس متوجه کن روی
خود را جانب مسجد حرام و هر آئینه وی
راست است ازپروردگار تو و نیست خدا
بی خبر از آنچه می کنی (۱۴۹) .

وهر جاکه روی پس متوجه کن روی
خود را جانب مسجد حرام و هر جاکه
باشید پس متوجه کنی رو های خویش را
جانب وی تانباشد مردمان را الزام بر شما
مگر آنانکه ستم کردند ازین جماعت پس

الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ آبْنَاءَهُمْ وَإِنَّ
فَرِيقًا مِنْهُمْ لَيَكْتُمُونَ الْحَقَّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿۱۸﴾

الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكْفُرْ مِنَ الْمُبْتَلِينَ ﴿۱۹﴾

وَالَّذِي بَيْنَهُمْ وَهُمْ مَوْلَاهُمْ فَأَسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ أَيْنَ مَا تَكْفُرُوا
يَأْتِ بِكُمْ اللَّهُ جُوبِقًا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِكُلِّ شَيْءٍ خَفِيٍّ ﴿۲۰﴾

وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَإِنَّهُ
لَلْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ وَاللَّهُ يَبْعَثُ مَا تَحْبَبُونَ ﴿۲۱﴾

وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَحَيْثُ
مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَيْكُمْ حُجَّةٌ
إِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْكُمْ فَلَا تَحْزَنُوا وَاعْشَوْا تِلْكَ الْأَيَّامَ
بِعِبَادِي عَلَيْكُمْ وَالْعَلَمُ نَهْتَدُونَ ﴿۲۲﴾

(۱۷) بعض علماء از ضمیر "يَعْرِفُونَهُ" پیغمبر مراد گرفته اند والله اعلم (مصحح) .

(۱) یعنی حقیقت استقبال کعبه را .

مترسید از ایشان و برتر سید از من و تا تمام
کنم نعمت خود را بر شما و تا بود که راه
یابید^(۱۱) (۱۵۰) .

چنانکه فرستادیم پیغامبری در میان
شما از قوم شما میخواند بر شما آیت های
ما را پاک می سازد شمارا و می
آموزد شمارا کتاب و حکمت و می آموزد
شمارا آنچه نمی دانستید (۱۵۱) .

پس یاد کنید مرا تا یاد کنم شمارا و سپاس
گوئید مرا و ناسپاسی من مکنید (۱۵۲) .

ای مسلمانان مدد جوئید در تحصیل ثواب
آخرت به صبر و نماز و هر آئینه خدا
با صابران است (۱۵۳) .

و مگوئید کسی را که کشته شود در راه
خدا که ایشان مرد گانند بلکه ایشان زنده
اند ولیکن شما درک نمی کنید (۱۵۴) .

و هر آئینه بیازمائیم شمارا به چیزی از ترس
و گرسنگی و نقصان مال ها و جان ها
و میوه ها و بشارت ده صابران را (۱۵۵) .

آنانکه چون برسد بدیشان سختی گویند
هر آئینه ما از آن خدائیم و هر آئینه
ما بسوی وی باز خواهیم گردید (۱۵۶) .

این گروه برایشان است درودها از

كَمَا أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِّنكُمْ يَتْلُو عَلَيْكُمْ آيَاتِنَا وَيُزَكِّيكُمْ
وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُعَلِّمُكُم مَّا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ ﴿١٥٠﴾

فَأَذْكُرُوا مِنِّي أَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُوا ﴿١٥١﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ
الصَّابِرِينَ ﴿١٥٢﴾

وَلَا تَقُولُوا لِمَن يُقَسِّمُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ الْأَمْوَالَ بَلْ أَعْيَاهُ وَلَكِن
لَّا تَشْعُرُونَ ﴿١٥٣﴾

وَلَنَبَلِّغُكُمْ حَقِّي مِنَ الْمَوْفِقِ وَالْجُوعِ وَنَقْصِ مِنَ الْأَمْوَالِ
وَالْأَنْفُسِ وَالْجَنَابِ وَيَنْبُرُ الصَّابِرِينَ ﴿١٥٤﴾

الَّذِينَ إِذَا أَصَابَهُمُ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ
رَاجِعُونَ ﴿١٥٥﴾

أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُهْتَدُونَ ﴿١٥٦﴾

(۱) مترجم گوید در تورات مذکور است که امتی از بنی اسرائیل پیدا خواهد شد که
تعظیم کعبه کند پس توجه آنحضرت صلی الله علیه وسلم به کعبه حجت باهره
است بر صدق نبوت آنحضرت صلی الله علیه وسلم نزدیک اخبار یهود اگرچه
سفهاء یهود طعن کنند که قبله انبیاء را گذاشت والله اعلم فتح الرحمن .

پروردگار ایشان و بخشایش و ایشانند راه یافتگان (۱۵۷) .

هر آئینه صفا و مروه از نشانه های خدا است پس هر که حج خانه کند یا عمره بجارد پس بزه نیست بروی در آنکه طواف کند در میان این هر دو^(۱) و هر که نیکی بجا آرد پس خدا قبول کننده دانا است (۱۵۸) .

هر آئینه آنانکه می پوشند آنچه فرود آورده ایم از سخنان روشن و هدایت بعد از آنکه بیان کردیم آنها برای مردمان در کتاب آن گروه لعنت می کند ایشان را خدا و لعنت میکنند ایشانرا لعنت کنندگان (۱۵۹) .

مگر کسانی که توبه کردند و نیکوکاری پیش گرفتند و بیان کردند پس این گروه (بمهربانی) توبه می پذیریم از ایشان و منم توبه پذیر مهربان (۱۶۰) .

هر آئینه آنانکه کافر شدند و مردند در حال کافر بودن آن گروه برایشان است لعنت خدا و فرشتگان و مردمان همه يك جا (۱۶۱) .

همیشه باشند در آن لعنت سبک کرده نشود از ایشان عذاب و نه ایشان مهلت داده شوند (۱۶۲) .

إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِن شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوِ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ يَطَّوَّرَهُمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ ﴿۱۵۷﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ مَا أَنزَلْنَا مِنَ الْكِتَابِ وَالَّذِي أُنزِلَ مِنْ بَعْدِ مَا نُيِّنُهُ لِلنَّاسِ فِي الْكُتُبِ أُولَئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ وَيَلْعَنُهُمُ اللَّعِينُونَ ﴿۱۵۹﴾

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَبَيَّنَّا فَاُولَئِكَ أُولُو عِلْمِهِمْ وَأَنَا الْعَوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿۱۶۰﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَأَمَّاؤُوا هُمْ كَفَّارٌ أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿۱۶۱﴾

خَالِدِينَ فِيهَا لَا يَخَفُونَ عَنْهُمْ الْعَذَابَ وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ ﴿۱۶۲﴾

(۱) بعض اهل اسلام صفا و مروه را از شعائر طواف بیت گمان کرده از آن دست بازداشتند - زیرا که در جاهلیت بالای صفا و مروه دوت عبادت می شد - پس این آیه نازل شد .

و معبود شما خدا یگانه است نیست هیچ معبود برحقى بجزوى بخشاینده مهربان است (١٦٣) .

هر آئینه در آفرینش آسمانها و زمین و آمدورفت شب و روز و آن کشتی که می رود در دریا بآنچه سود میدهد مردم را (یعنی تجارت) و درآنکه فرود آورد خدا از آسمان آب پس زنده ساخت بسبب وی زمین را پس از مردن آن و پراکنده ساخت در زمین هر نوع جنبنده و درگردانیدن بادها و در ابرام کرده شده میان آسمان و زمین هر آئینه نشانه هاست آن گروه را که درمی یابند (١٦٤) .

و از مردمان کسی هست که می گیرد بغیر از خدا همتایان را، دوست میدارند ایشان را مانند دوستی خدا و کسانیکه ایمان آوردند قوی تراند در دوستی خدا و اگر ببینند ستمگاران هنگامیکه مشاهده کنند عذاب را (می فهمند) اینکه قدرت و توانائی همه خدا را است و اینکه خدا صاحب سخت عقوبت است (١٦٥) .

در آن حالت که بیزار شوند پیشوایان کفر از تابعان و ببینند عذاب را و بریده شود به نسبت ایشان همه اسباب یعنی وسیلهها (١٦٦) .

و گویند پیروی کنندگان کاش ما را باز گشتی باشد تابیزیاری کنیم از آن پیشوایان چنانکه بیزار شدند ایشان از ما هم چنین بنماید خدا در نظر ایشان کردارهای

وَاللَّهُمَّ لَهُ الْوَاحِدُ الْأَلَهُ الْأَوَّلُ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿٣٥﴾

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْخَلْقِ الْأَيْلَى وَالْعَالَمِ وَاللَّيْلِ الَّذِي تَجْرِي فِيهِ النَّجْمُ مَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَاءٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبِكَ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَتَصَوَّرَ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ وَالسَّحَابِ الْمُتَحَرِّقِينَ السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ كَلَامٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٣٦﴾

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَتَّبِعُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَلْحَادًا لِغُرُوبِهِمْ لِيَتَّخِذَ اللَّهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَسَدًا مُجَابِلَهُمْ وَالَّذِينَ الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ يَرَوْنَ الْعَذَابَ أَنَّ الْقَوْلَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٣٧﴾

إِذْ تَجَرَّأَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا وَرَأَوْا الْعَذَابَ وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ ﴿٣٨﴾

وَقَالَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا الْبُغَا وَالْوَاكِلَةُ فَتَتَرَأَى إِلَهُكُمْ كَمَا تَتَرَأَى رَبَّكَ إِذْ تَكُونُ مِنَ السَّمَاءِ أَلَمْ تُعَلِّمُوا وَلَهُمْ عِلْمٌ وَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٩﴾

وَمَا هُمْ بِمُحْسِنِينَ مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿٤٠﴾

ایشانرا پشیمانی ها برایشان نیستند
ایشان بیرون آیندگان از دوزخ (۱۶۷) .
ای مردمان بخورید حلال پاکیزه را از
آنچه در زمین است و پیروی کنید گام
های شیطان را هر آئینه او شمارا دشمن
آشکار است^(۱) (۱۶۸) .

جزاین نیست که میفرماید شمارا به
بدکاری و بی حیائی و بآنکه افترا کنید
برخدا آنچه نمی دانید (۱۶۹) .

و چون گفته شود ایشان را پیروی کنید
آنراکه فرود آورد خدا گویند بلکه پیروی
می کنیم چیزی را که یافته ایم بروی پدران
خویش را آیا تقلید می کنند اگرچه
پدران ایشان نمی فهمیدند چیزی را وراه
نمی یافتند (۱۷۰) .

ومثال کافران درنشنیدن پندپیغامبرودرک
نکردن آن مانند حال کسی است که او
آوازکند آنچه را که نشنود او (یعنی حیوانی
که درک نکند) از آن آواز جزصدا و خواندن
پس ایشان کران و گنگان و کورانند پس
ایشان هیچ نمی فهمند (۱۷۱) .

ای مسلمانان بخورید ازپاکیزه ها آنچه
روزی دادیم شمارا و سپاس گوئید خدا را
اگر هستید اورامی پرستید (۱۷۲) .

جزاین نیست که حرام کرده است بر شما
مرداررا و خون را و گوشت خوک را و آنچه

يَا أَيُّهَا النَّاسُ كُلُوا مِمَّا فِي الْأَرْضِ حَلَالًا طَيِّبًا وَلَا تَتَّبِعُوا
مُخْطَوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿١٦٨﴾

إِنَّمَا يَأْمُرُكُمْ بِالطَّيِّبِ وَالْفَحْشَاءِ وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ
مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿١٦٩﴾

وَلَا ذَا قِيلٍ لَهُمْ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَكْتُمُ
مَا آتَيْنَا عَلَيْهِ آيَاتًا وَلَوْ كَانَ آبَاءَهُمْ
لَا يَعْقِلُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ ﴿١٧٠﴾

وَمَثَلُ الَّذِينَ كَفَرُوا كَمَثَلِ الَّذِي يَنْعِقُ بِمَا لَا يَسْمَعُ إِلَّا
دُعَاءَ وَنِدَاءَ صُغُرِ لَهُمْ عُمَىٰ فَهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٧١﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُلُوا مِن طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ
وَأَشْكُرُوا لِلَّهِ إِنْ كُنْتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴿١٧٢﴾

إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخِنْزِيرِ وَمَا أُهِلَّ بِهِ

(۱) مترجم گوید اهل جاهلیت چیزها را از نزد خویش حرام ساخته بودند بحائز و
سوائب خدای تعالی درردایشان نازل کرد (فتح الرحمن) .

آواز بلند کرده شود براو بغیر نام خدا پس هر که مضطر شود نه تعدی کننده و نه از حد درگذرنده پس گناه نیست بروی (۱) هر آئینه خدا آمرزنده مهربان است (۲) (۱۷۳) .

هر آئینه کسانی که می پوشند آنچه فرود آورده است خدا از کتاب و می ستانند عوض وی بهای اندک، آن جماعت نمی خورند در شکم های خود مگر آتش را و سخن نگویند بایشان خدا روز قیامت و نه پاك كند ایشان را و ایشان راست عذاب درد دهنده (۱۷۴) .

ایشانند آنانکه خرید کردند گمراهی را عوض هدایت و عذاب را عوض آموزش پس چه شکیبانند ایشان بردوزخ (۱۷۵) . این همه بسبب آنست که خدا فرود آورد کتاب را برآستی و هر آئینه آنانکه اختلاف کردند در کتاب البته در مخالفت دوراند از صواب (۱۷۶) .

نیست نکوکاری آنکه متوجه کنید روی خود را بطرف مشرق و

لَعْنَةُ اللَّهِ فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢٠﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ الْكِتَابِ وَيُسْتَرُونَ بِهِ تَسْمَأُ كَلِمًا أَوْ لَيْكَمَا يَأْتِي كَلِمًا فِي بُطُونِهِمْ إِلَّا النَّارُ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا تَزْكِيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢١﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الضَّلَالَةَ بِالْهُدَى وَالْعَذَابِ بِالْمَغْفِرَةِ فَمَا أَصْبَرَهُمْ عَلَى النَّارِ ﴿٢٢﴾

ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ سَرَّلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ وَلِكَ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِي الْكِتَابِ لَيْسَ شِقَاقِي بَعِيدٌ ﴿٢٣﴾

لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُولُوا وُجُوهَكُمْ وَبِلِ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ

(۱) یعنی در خوردن آن چیزها .

(۲) مترجم گوید که اگر گویی که درین آیت حصر کرده شد تحریم را در اشیاء مذکوره حالانکه در حدیث سبع و حمار و مانند آن را نیز حرام شمرده است پس وجه تطبیق چه باشد گویم حصر اضافی است به نسبت بحائرو سوائب که حرام می دانستند پس در بهیمة الانعام هیچ چیز حرام نیست غیر اشیاء مذکوره و در خبائث و سبع و مانند آن سخن نه داشتند والله اعلم .

مغرب^(۱) ولیکن صاحب نیکوکاری آنست^(۲) که بخدا و روز قیامت و فرشتگان و کتاب و پیغامبران ایمان آورد و بدهد مال را باوجود دوست داشتن آن مال به خویشاوندان و یتیمان و فقیران و مسافران را و سوال کنندگان را و خرج کند درباب بردها^(۳) و برپادارد نماز را و بدهد زکوة را و وفا کندگان بر عهد خویش چون عهد کنند و صبر کنندگان در تنگ دستی و سختی و بوقت کارزار ایشانند راست گو و ایشانند پرهیز گاران (۱۷۷).

ای مسلمانان لازم کرده شد بر شما قصاص در کشتگان^(۴) آزاد در مقابله آزاد است^(۵) و بنده در مقابله بنده وزن در مقابله زن پس کسی که در گذشته شد از او چیزی را از خون برادرش^(۶) پس حکم او پیروی کردن است به نیکوئی^(۷) و رسانیدن خون بهاست بوی به خوش خوئی^(۸) این حکم سبک کردن است

وَلَدَىٰ الْيَوْمِ أَمِنْ يَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةُ وَالْكِتَابُ وَالْعِبَادَةُ وَأَنْتَ الْمَالُ عَلَىٰ حَيْثُ دَوَىٰ الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينُ وَابْنِ السَّبِيلِ وَالسَّائِلِينَ فِي الرِّقَابِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَالْمُؤْتُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا عَاهَدُوا وَالصَّادِقِينَ فِي الْبَيْعَاتِ وَالصَّرَّاءَ وَحِينَ الْبَأْسِ أُولَئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ﴿۱۷۷﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِصَاصُ فِي الْقَتْلِ أَلْحُرُّ بِأَلْحُرٍّ وَالْعَبْدُ بِالْعَبْدِ وَالْأَنْفِيُّ بِالْأَنْفِيِّ كَمَنْ عَفَىٰ لَهُ مِنْ أَخِيهِ شَيْءٌ فَأَتِيَا بِالْمَعْرُوفِ وَأَدِّ الْأَيْمَةَ بِأَحْسَنِ ذَلِكَ عَفِيفَةً مِنْ زَيْلِهِمْ وَرَحْمَةً فَمَنْ اعْتَدَىٰ بَعْدَ ذَلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۱۷۸﴾

- (۱) یعنی توجه جهت مشرق و مغرب چنانکه یهود و نصاری زعم می کنند نیکوکاری نیست بلکه منسوخ شده است .
- (۲) یعنی صاحب آن نیکوکاری که ملتهداران اختلاف ندارند فتح .
- (۳) یعنی در آزادی یا خلاصی بندگان مکاتب .
- (۴) یعنی اعتبار مماثلت در کشتگان .
- (۵) یعنی مثل اوست در حکم .
- (۶) یعنی چیزی از خون مسلمان مقتول .
- (۷) یعنی وی دم به حسن معامله مطالبه کننده به درستی .
- (۸) یعنی قاتل به خوش خوئی ادانماید نه به صعوبت .

از پروردگار شما و مهربانی است پس هر که از حد گذرد بعد ازین ویراست عذاب درد دهنده (۱۷۸) .

و شمارا بسبب قصاص زندگانی است ای خداوندانِ خرد تاباشید که پرهیزگاری کنید^(۱) (۱۷۹) .

لازم کرده شد بر شما و قتیکه پیش آید کسی را از شما موت اگر مال بگذارد وصیت کردن برای پدر و مادر و نزدیکان به نیکوئی لازم شد این کاربرمقیان (۱۸۰) .

پس هر که بدل کند وصیت را بعد از آنکه شنیدش پس جزین نیست که گناه تبدیل بر آنکسان است که بدل می کنند آن وصیت را هر آئینه خدا شنوای داناست (۱۸۱) .

وَلَكُمْ فِي النِّسَاءِ حَيَوةٌ يَأْتِيكُمُ الْوَالِدَاتُ
لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿۱۷۹﴾

كُتِبَ عَلَيْكُمُ إِذَا أَحْبَبْتُمْ أَحَدًا لِمَوْتِهِ أَنْ تَرَكَوْا لَهُ وِصِيَّةً
لِلْوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ ﴿۱۸۰﴾

فَمَنْ بَدَّلَهُ بَعْدَ مَا سَمِعَهُ فَإِنَّمَا أَثْمَةٌ عَلَى الدِّينِ
يَبِيحُ لَوْنُهَا إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿۱۸۱﴾

(۱) اهل جاهلیت شریف را در مقابله وضع نمیکشند و در مقابله شریف چند کس از وضع میکشند خدای تعالی نازل فرمود که حکم الهی باعتبار مماثلت است در اجناس کشتگان باین معنی که احرار را حکم جداست که هر حر مثل حر دیگرست در آن حکم و عبید را حکم جداست که هر عبد مثل عبد دیگرست در آن حکم و زنان را حکم جداست که هر زن در آن حکم و امتیاز زنان ست حکم و در باب دیات نه در باب قود یعنی قصاص پس هر فردی ازین اجناس مساوی ست با فرد دیگر هر چند بعضی شریف باشد و بعضی وضع و بعضی جمیل و بعضی ذمیم بعضی مالدار و بعضی فقیر و سنت زیاده کرده است دو جنس دیگر مسلمان در مقابله مسلمان است و کافر در مقابله کافر پس اگر بعض ورثه عفو کنند یا از کشتن گذشته خون بها قبول نمایند ولی دوم را باید که بحسن معامله مطالبه کند نه بدرستی و قاتل را باید که بخوشخوئی ادا کند نه به بدخوئی .

پس هرکه ترسید از وصیت کننده ظلمی یا گناهی پس صلاح آرد در میان ایشان پس هیچ گناه نیست بروی هر آئینه خدا آمرزنده مهربان است^(۱) (۱۸۲) .

ای کسانی که ایمان آوردند لازم کرده شد بر شما روزه داشتن چنانچه لازم کرده شد بر کسانی که پیش از شما بودند تا باشد که پرهیزگاری کنید (۱۸۳) .

روزه داشتن چند روز شمرده شده پس هرکه باشد از شما بیمار یا مسافر پس لازم است شمارا آن از روزهای دیگر و لازم است بر آنانکه میتوانند روزه داشتن (یعنی ونمی دارند) فدیة^(۲) که عبارت از خوراك يك درویش است پس هرکه بجا آرد نیکی این پس بهتر است او را و آنکه روزه دارید بهتر است شمارا اگر شمامی دانید^(۳) (۱۸۴) .

فَمَنْ خَافَ مِنْ مُؤْمِنٍ جَنَاحًا وَرَأَىٰ مَا فَاصلَمَ بَيْنَهُمْ
فَلَا آثِمَ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۱۸۲﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ
عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿۱۸۳﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ذُكِرَتْ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ
فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ
طَعَامٌ مِّسْكِينٍ فَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ وَأَن
تَصُومُوا خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۱۸۴﴾

(۱) حکم وصیت منسوخ است بآیت مواریث .

(۲) مضمون این آیت تخیر است درصوم و فدیة این معنی منسوخ شد به آیتی که متصل می آید مترجم گوید شاید که معنی آیت چنین باشد که واجب است بر آنانکه میتوانند داد فدیة را دادن فدیة که عبارت از طعام يك درویش است مراد صدقه الفطراست و سنت آنرا مقدر کردبه يك صاع خرما یا صاع از طعام پس آیت محکم باشدنه منسوخ و شاید که معنی آیت چنین باشد واجب است بر آنانکه میتوانند قضا کردن یعنی وقضانکردند تا آنکه رمضان دیگر درآمد والله اعلم .

(۳) فدیة دادن که عبارت از طعام يك مسکین ست و آن مقدر است بيك مد و این حکم منقول است از قاسم وسعيدبن جبیر و همین است مذهب شافعی ودرین صورت نیز محکم است غیر منسوخ .

ماه رمضان آن است که فرود آورده شد دروی قرآن راه نمای برای مردمان و سخنان روشن ازهدایت وازجدکردن حق و باطل پس هرکه دریابد از شما آن ماه را پس البته روزه دارد آن را وهرکه بیمارباشد یا مسافر پس بروی لازم است شمار آنچه فوت شد از روزهای دیگر میخواهد خدا به شما آسانی ونمی خواهد بشما دشواری و میخواهد که تمام کنید شمار را وبه بزرگی یاد کنید خدارا به شکر آنکه راه نمود شمارا وتاباشدکه شما شاکر شوید (١٨٥) .

وچون استفسار کنندترا بندگان من ازحال من پس هر آئینه من نزدیک ام قبول می کنم دعای دعا کننده را وقتیکه دعاکنندرا پس باید که فرمانبرداری من کنند و باید که بگردند بمن تاباشد که راه یابند (١٨٦) .

حلال کرده شد برای شما درشب روزه مخالطت کردن با زنان خود ایشان بمنزله پوشش اند شمارا وشما بجای پوشش اید ایشان را دانست خدا که شماخیانت می کردید درحق خویشان پس بمهربانی باز گشت بر شما و درگذشت از شما پس آلآن مخالطت کنید بازنان و طلب کنید آنچه مقدر کرده است خدا برای شما(یعنی اولاد) و بخورید و به نوشید تاآنکه روشن شود برای شما رشته سفید ازرشته سیاه (مراد از رشته سفید

شَهْرَ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ
وَيَذِكُرُ مِنَ الْعُدَى وَالْفُرْقَانِ ۚ فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ
الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ ۖ وَمَنْ كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ
مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ
وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَى مَا هَدَاكُمْ
وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٨٥﴾

وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ ۚ أُجِيبُ دَعْوَةَ
الدَّاعِي إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِلَعَنِهِمْ
يُرِيدُونَ ﴿١٨٦﴾

أَحَلُّ لَكُمْ لَيْلَةَ الضِّيَامِ التَّحْتَ إِلَى نَسَائِكُمْ ۚ هُنَّ
لِبَاسٌ لَّكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَهُنَّ ۚ عَلِمَ اللَّهُ أَنَّكُمْ كُنْتُمْ
تَخْتَلِفُونَ أُنفُسَكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ وَعَفَا عَنْكُمْ ۚ فَالَّذِينَ
بَاشِرُوهُنَّ وَأَتَيْنَهُمَا كَلِمَ اللَّهِ لَكُمْ وَكَلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّى
يَكْبُرَ لَكُمْ الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ
ۚ ثُمَّ أَتُوا الضِّيَامَ إِلَى الْمَيْلِ ۚ وَلَا تَبَاشِرُوهُنَّ وَأَنْتُمْ
عَلْفُونَ فِي الْمَسْجِدِ ۚ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَقْرَبُوهَا ۚ

فجراست) پس از آن تمام کنید روزه راتاشب و مساس نکنید زنان را درحالیکه شما معتکف باشید درمسجدها این ها منهیات خدا است پس نزدیک نشوید بآنها همچنین بیان می کند خداآیت های خود را برای مردمان تاپرهیزگاری کنند (۱۸۷) .

و غخورید اموال خویش را درمیان خویشان بناحق و مرسانید اموال خود را به حاکمان (یعنی برشوت) تابخورید پاره ای از اموال مردم به گناه (به ستم) درحالیکه شما میدانید (۱۸۸) .

می پرسند ترا^(۱) ازماه های بگو این ها میعاداند برای مردمان و برای حج^(۲) و نیست نیکوکاری آنکه درآئید درخانه های (در حالت احرام) ازپس پشت آنها ولیکن صاحب نیکوکاری آنست که پرهیزگاری کند و درآئید درخانه ها ازراه دروازه ها و بترسید ازخدا تا باشد که شما رستگار شوید (۱۸۹) .

وجنگ کنید درراه خدا بانانکه جنگ می کنندباشما وازحد مگذرید هر آئینه خدا

كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لِّلنَّاسِ لِحَاثِهِمْ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿۱۸۷﴾

وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُم بَيْنَكُم بِالْبَاطِلِ وَتُدْلُوا بِهَا إِلَى الْحُكَّامِ لِتَأْكُلُوا فَرِيقًا مِّنْ أَمْوَالِ النَّاسِ بِالإِثْمِ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۱۸۸﴾

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَسْهَلِ قُلْ مِنْ مَّوَاقِفِكُم لِّلنَّاسِ وَالحَجَّةِ وَلَيْسَ الْبِرُّ بِأَنْ تَأْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ ظُهُورِهَا وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنِ اتَّقَى وَأَتُوا الْبُيُوتَ مِنْ أَبْوَابِهَا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿۱۸۹﴾

وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَكُمْ

- (۱) مترجم گوید ظاهر نزدیک این بنده آن ست که سوال کردند از شهرحج که سوال و ذیقعده ونه روز از ذی الحجه باشد که آیا حج موقت است بانهایانه ویکی از تحریفات جاهلیت آن بود که درحالت احرام ازبالای دیوار جسته ویا ازسوارخ دیوارگذشته بخانه می آمدند واز راه دروازه نمی آمدند پس نازل شداین آیت .
- (۲) یعنی تامردمان احرام حج ببنند در آنها فتح الرحمن .

دوست نمی دارد از حد گذرندگان را
(۱۹۰) .

و بکشید مشرکان را هر جاکه بیابید ایشان
را و بیرون کنید ایشان را از آنجا که بیرون
کردند شمارا (یعنی از مکه) و غلبه شرک
سخت تر است از قتل^(۱) و کارزار مکنید
با ایشان نزدیک مسجد حرام تا آنکه کارزار
کنند باشما در آن جا پس اگر بجنگند
باشما پس بکشید ایشان را هم چنین
است سزای کافران (۱۹۱) .

پس اگر بازماندند پس هر آئینه خدا
آمرزنده مهربان است (۱۹۲) .

و بجنگید با ایشان تا آنکه نابود شود شرک و
شود دین محض برای خدا پس اگر باز
ماندند^(۲) پس نیست دست درازی مگر
برستمگاران (۱۹۳) .

ماه حرام عوض ماه حرام است و حرمت
شکنیه اداری قصاص است پس هر که
تعدي کند بر شما پس دست درازی کنید
بروی مانند دست درازی وی بر شما
و ترسید از خدا و بدانید که خدا
با پرهیزگاران است^(۳) (۱۹۴) .

وَلَا تَعْتَدُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ﴿۱۹۰﴾

وَأَقْتُلُواهُمْ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَأَخْرِجُوهُمْ مِنْ حَيْثُ
أَخْرَجْتُمُوهُمْ وَالْفِتْنَةُ أَشَدُّ مِنَ الْقَتْلِ وَلَا تُفْتِنُوهُمْ
عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ حَتَّى يُفْتَلُواكُمْ فِيهِ فَإِنْ
فَعَلُواكُمْ فَأَقْتُلُوهُمْ كَذَلِكَ جَزَاءُ الْكٰفِرِينَ ﴿۱۹۱﴾

فَإِنْ اتَّخَذُوا فَإِنَّ اللَّهَ عَفْوٌ رَحِيمٌ ﴿۱۹۲﴾

وَقَاتِلُواهُمْ حَتَّى لَا يَكُونُوا فِتْنَةً وَيَكُونَ الدِّينُ
لِلَّهِ فَإِنْ اتَّخَذُوا فَلَاعْدُوْا إِنَّ أَعْلَى الظَّالِمِينَ ﴿۱۹۳﴾

الشَّهْرُ الْحَرَامَ بِالشَّهْرِ الْحَرَامِ وَالْحُرُمَتُ قِصَاصٌ فَمَنْ
اعْتَدَى عَلَيْكُمْ فَاعْتَدُوا عَلَيْهِمْ مِثْلَ مَا اعْتَدَى عَلَيْكُمْ
وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴿۱۹۴﴾

(۱) یعنی در مقابله او قتل جائز است .

(۲) یعنی از شرک .

(۳) حاصل این آیات آنست که در مسجد حرام و در شهر حرام ابتداء به قتال نباید کرد
و چون کافران ابتدا کنند در مقابله ایشان باید جنگ کردن که این معنی با حرمت
مسجد و شهر نزاع ندارد چنانکه ابتداء از کشتن مسلمان درست نیست و اگر خون =

وخرج کنید در راه خدا و میفکنید خویشتن را بسوی هلاکت و نیکوکاری کنید هر آئینه خدا دوست می دارد نیکوکاران را (۱۹۵) .

وتمام کنید حج و عمره را برای خدا پس اگر بازداشت شوید لازم است آنچه سهل باشد از قربانی و متراشید سرهای خود را تاآنکه برسد قربانی بجائش (۱) پس هرکه باشد از شما بیمار یا اورا رنجی باشد درسراو (۲) پس لازم است عوض آن از روزه یا صدقه یا قربانی پس چون ایمن شدید پس هرکه بهره ورشده اداء عمره (۳) سپس به اداء حج (یعنی تمتع کرد یا قران) پس لازم است آنچه سهل باشد از قربانی پس هرکه نیابد پس لازم است روزه داشتن سه روز در وقت حج و هفت روز وقتیکه بازگردید از سفراین يك ده تمام ست این حکم آن راست که نه باشد خانواده وی باشنده مسجد حرام و بترسید از خدا وبدانید که خدا سخت عقوبت ست (۴) (۱۹۶) .

وَأَنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّمَكُّنِ وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٩٥﴾

وَأَتُوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ فَإِنْ أُحْصِرْتُمْ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ وَلَا تُلْقُوا زُرُوعَكُمْ حَتَّىٰ يَبْلُغَ الْهَدْيُ مَحَلَّهُ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضًا أَوْ بِهِمْ أَذًى مِنْ رَأْسِهِ فَفِدْيَةٌ مِنْ صِيَامٍ أَوْ صَدَقَةٍ أَوْ نُسُكٍ فَإِذَا أَمِنْتُمْ فَمَنْ تَمَتَّعَ بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامٌ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ فَإِذَا فَعَلْتُمْ تِلْكَ عَشْرَةٌ كَامِلَةٌ ذَلِكَ لِمَنْ لَمْ يَكُنْ مِنْ أَهْلِ الْحَضَرِ السَّجْدِ الْحَرَامِ وَالْقَوْلُ لِلَّهِ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿١٩٦﴾

= ناحق ریخته باشد به قصاص میتوان کشت و فقهاء بآن سبب تصریح نکرده اند که اقامت حربیان به مکه بعد فتح مکه بودنی نیست والله اعلم .

(۱) یعنی در حج رمی جمره العقبه کنند بمنی و در عمره از سعی بین الصفا والمروه فارغ شوندبه مکه والله اعلم .

(۲) یعنی شپش بسیار داشته باشد و باین سبب حلق کند پیش ازحلال شدن والله اعلم .

(۳) یعنی بامورممنوعه احرام بهره ورشد .

(۴) درین آیت چندحکم مذکور شده است و جواب اتمام حج و عمره بعداز شروع =

حج موقت است بماء های دانسته شده^(۱) پس هر که لازم کرد برخود درین ماه هاجج را (یعنی احرام بست) پس مخالطت زنان جائز نیست و نه بدکاری و نه باهم مشاجره کردن در حج و هرچه می کنید از نیکی میداند او را خدا و توشه همراه گیرید هر آئینه بهترین فواید توشه پرهیزگاری است (یعنی از سوال و دزدی) و از من بترسید ای خداوندان خرد (۱۹۷).

نیست شمارا گناهی در آنکه طلب کنید در موسم حج روزی از پروردگار خویش پس آنگاه که باز گردید از عرفات پس یاد کنید خدارا نزدیک مشعر حرام (یعنی بمزدلفه) و یاد کنید خدارا به شکر آنکه راه نموده است شمارا و هر آئینه بودید پیش ازین از گمراهان (۱۹۸).

پس باز گردید از آنجا که باز میگردند عامه مردمان^(۲) و آمرزش طلب کنید از خدا هر آئینه خدا آمرزنده مهربانست (۱۹۹).

پس چون ادا کردید ارکان حج خویش را پس یاد کنید خدا را (یعنی در منی) مانند یاد کردن شما پدرانِ خویش را بلکه

أَلْحَجَّ أَنَّهُمْ مَعْلُومَاتٌ مِّنْ قَرْضِ رِيحٍ فَكَلِمَاتٌ
وَلَا تُسَوِّقُ وَلَا تُجَدِّدُ فِي الْحَجِّ وَمَا تَفْعَلُونَ مِنْ حَتَّىٰ يَعْلَمَهُ
اللَّهُ وَتَزِدُّوهُ قَانَ عَذَابَ الرَّادِّ النَّعْوِي
وَأَتَّقُوا يَا أُولِي الْأَلْبَابِ ۝

لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَتَّعُوا أَفْضَالَ مَنِ زَرَعَكُمْ
فَإِذَا أَقَضْتُمْ مِنْ عَرَفَاتٍ فَادْكُرُوا اللَّهَ عِندَ
الشَّعْرَاءِ الْحَرَامِ وَأَذْكُرُوا كَمَا هَدَاكُمْ وَإِنْ
كُنْتُمْ مِنْ قَبْلِهِ لَيِّنَ الْمُتَالِفِينَ ۝

ثُمَّ أَيْضًا مِّنْ حَيْثُ أَقَاصَ النَّاسِ وَأَسْتَغْفِرُوا
اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ۝

فَإِذَا أَقَضْتُمْ مَنَاسِكَكُمْ فَادْكُرُوا اللَّهَ
كَمَا كَرَّمْتُمُ آبَاءَكُمْ وَأَنْتُمْ ذُرِّيَّةُ مِمَّنِ الشَّامِ

= و حکم احصار و کفارت ارتکاب امور ممنوعه احرام به عذر مرض و ماهیت تمتع و وجوب قربانی بر تمتع و الله اعلم .

(۱) یعنی شوال و ذیقعد و عشره ذالحجه .

(۲) مترجم گوید یعنی از عرفات نه از مزدلفه چنانکه قریش تحریف کرده بودند و الله اعلم .

زیاده تر یاد کردن پس از مردمان کسی هست که می گوید ای پروردگارا بده مارا درد دنیا نیست اورا در آخرت هیچ نصیبی (۲۰۰) .

و از مردمان کسی هست که می گوید ای پروردگارا بده مارا درد دنیا نعمت و در آخرت نعمت و محفوظ دار مارا از عذاب دوزخ (۲۰۱) .

این گروه ایشان راست بهره از ثواب آنچه بعمل آوردند (یعنی از ثواب آخرت) و خدا زود کننده حساب است (۲۰۲) .

و یاد کنید خدارا در چند روز شمرده شده (یعنی ایام منی) پس کسی که شتاب کوچ کند در دو روز (یعنی از منی) پس گناه نیست بروی و آنکه دیرماند پس گناه نیست بروی مر آنرا که پرهیزکاری کند و بترسید از خدا و بدانید که شما بسوی وی جمع آورده خواهید شد^(۱) (۲۰۳) .

و از مردمان کسی هست که بشگفت می آرد ترا سخن او در باب زندگانی دنیا و گواه می آرد خدا را بر آنچه در دل ویست حال آنکه او سخت ترین ستیزندگان است (۲۰۴) .

و چون ریاست پیدا کند بشتابد در زمین تا تبااهی کند در آن و نابود سازد زراعت

مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا إِنَّا فِي الدُّنْيَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلَاقٍ ۝

وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا إِنَّا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةٌ وَقَدْ آتَيْنَاكَ الْغَايِبَ ۝

أُولَئِكَ لَهُمْ نَصِيبٌ مِمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ ۝

وَأَذْكُرُوا اللَّهَ فِي أَيَّامٍ مَعْدُودَاتٍ مِمَّنْ تَعَجَّلَ فِي يَوْمَيْنِ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ وَمَنْ تَأَخَّرَ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ لِمَنِ اتَّقَىٰ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ۝

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُعْجِبُ قَوْلَهُ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيُشْهَدُ اللَّهُ عَلَىٰ مَا فِي قَلْبِهِ وَهُوَ أَلَدُّ الْجِنِّ ۝

وَأَذْكُرُوا لِي سَعَىٰ فِي الْأَرْضِ لِيُقْسَدْ فِيهَا وَيُهْلِكَ الْحَرْقُ وَالنَّسْلُ وَاللَّهُ لَا يُجِيبُ الْفَسَادَ ۝

(۱) مترجم گوید بعد ازین خدای تعالی تصویر می فرماید حال کافران و مومنان را والله اعلم .

ومواشی را و خدا دوست ندارد تباه کاری
را (۲۰۵) .

و چون گفته شود او را بترس از خدا حمل
کنندش تکبر برگناه پس کفایت کننده وی
دوزخ است و هر آئینه وی بدجائیس است
(۲۰۶) .

و از مردمان کسی هست که میفروشد
خویش را برای طلب رضامندی خدا و
خدا مهربان است بر بندگان (۲۰۷) .

ای کسانی که ایمان آوردید در آئید باسلام
همه يك جا و پیروی مکنید گامهای شیطان
را هر آئینه او شمارا دشمن آشکارا هست
(۲۰۸) .

پس اگر لغزیدید بعد از آنکه آمد به شما
سخنان روشن پس بدانید که خدا غالب
دانا است (۲۰۹) .

انتظار نمی کنند اهل عصیان مگر آن راکه
بیاید بایشان خدا در سایبان ها از ابر
و بیایند فرشتگان و بانجام رسانیده
شود کار و بسوی خدا بازگردانیده میشوند
کارها (۲۱۰) .

پرس از بنی اسرائیل چه قدر دادیم
ایشان را از نشانه های روشن و هر که بدل
کند نعمت خدا را پس از آنکه بیاید بوی
یعنی کفر پیش گیرد تا نعمت مفقود گردد
پس هر آئینه خدا سخت عقوبت ست
(۲۱۱) .

آراسته کرده شده است کافران را
زندگانی این جهان و سخریه می کنند

وَإِذْ قِيلَ لَهُ اتَّقِ اللَّهَ أَخَذَتْهُ الْعِزَّةُ بِالْإِثْمِ
فَحَسِبْهُ جَهَنَّمَ وَلَيْسَ الْيَهُودُ ۝

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّبِعُ نَفْسَهُ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ
اللَّهِ وَاللَّهُ سَمُوعٌ بِالسَّمْعِ ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ادْخُلُوا فِي السِّلْمِ
كَافَّةً وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ
لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ۝

فَإِن زَلَلْتُمْ مِّن بَعْدِ مَا جَاءتْكُمُ الْبَيِّنَاتُ
فَاعْتَبِرُوا إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ۝

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَهُمُ اللَّهُ فِي ظُلْمٍ مِّنَ
الْعَمَامِرِ وَالْمَلَائِكَةُ وَفُضِي الْأَمْرُ
وَالِلَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ۝

سَلَّ بَنِي إِسْرَائِيلَ كُفْرَ اتِّبَاعِهِمْ مِّنْ آيَةِ رَبِّهِمْ
وَمَنْ يُبَدِّلْ نِعْمَةَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءتْهُ
فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ۝

رُبَّن يَلْتَمِسُ لِّقَوْلِهِ الدُّمْيَا وَيَسْحَرُونَ مِنَ الَّذِينَ

باهل ایمان وکسانیکه تقوی دارند بالا تر از ایشان باشند روز قیامت و خدا روزی میدهد هرکرامی خواهد بی شمار (یعنی بسیار) (۲۱۲) .

بودند مردمان يك گروه^(۱) پس فرستاد خدای تعالی پیغامبران را بشارت دهنده و بیم کننده و فرود آورد بایشان کتاب به راستی تا حکم کند آن کتاب میان مردمان در آنچه اختلاف کردند در آن^(۲) و اختلاف نه کردند در آن مگر کسانیکه داده شده بایشان کتاب (یعنی امت دعوت) بعد از آنکه آمد بایشان نشانه ها از جهت حسد در میان خویش پس راه نمود خدا مومنان را بآن حق که اختلاف کردند دروی باراده خود و خدا راه می نماید کسی را که خواهد بسوی راه راست^(۳) (۲۱۳) .

آیا پنداشتید ای مردمان که در آئید به بهشت حال آنکه هنوز پیش نیامده است شمارا حالت آنانکه گذشتند پیش از شما رسید بایشان سختی و محنت و جنبانیده شدند تا آنکه می گفت پیغامبر وکسانیکه ایمان آوردند باوی کی باشد یاری دادن خدا آگاه شوید که هر آئینه یاری دادن

أَمْتُوا وَالَّذِينَ اتَّقَوْا فَمِمَّا يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَاللَّهُ يَرْزُقُ
مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٢١٢﴾

كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً فَبَعَثَ اللَّهُ النَّبِيِّينَ
مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ وَأَنْزَلَ مَعَهُمُ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ
لِيُحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ فِي مَا اخْتَلَفُوا فِيهِ وَمَا
اخْتَلَفَ فِيهِ إِلَّا الَّذِينَ أُوتُوهُ مِنْ بَعْدِ مَا
جَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ نُبُؤًا لِيُنْهَوُا فِيمَا
أَنْهَى اللَّهُ عَنْهُ لِيُبَيِّنَ لَهُمُ الْآيَاتِ
الَّتِي نَزَّلْنَا لِيُتَّبِعُوا الْبَيِّنَاتِ
وَاللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٢١٣﴾

أَمْحَسِبُمْ أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَأْتِكُمْ مَثَلُ الَّذِينَ
خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ مَتَّبِعْتُمُ الْبُتُوءَ وَالضَّرَّاءَ
وَرَزَلُوا حَاشَى يَقُولُ الرَّسُولُ وَالَّذِينَ آمَنُوا
مَعَهُ عَلَىٰ نَضْرَاتٍ لَّالِئِقِ تَضَرَّ اللَّهُ قَرِيبٌ ﴿٢١٤﴾

- (۱) یعنی پیش از آمدن هر پیغامبر متفق بودند بایک دیگر در دین او اختلاف نداشتند .
- (۲) یعنی در اصول مختلف می شوند .
- (۳) حاصل آنست که سُنَّة الله جاری شده بآنکه بعد بعثت هر پیغامبر در امت دعوت اختلاف واقع می شود از آن تنگدل نباید شد والله اعلم .

خدا نزدیک است (۲۱۴) .

سوال می کنند ترا که چه چیز را خرج کنند بگو آنچه خرج کردید از مال پس مادر و پدر را باید و خویشاوندان و یتیمان و درویشان و مسافران را و آنچه کنید از نیکی پس هر آئینه خدا بوی دانا است (۲۱۵) .

لازم کرده شد بر شما جنگ و آن دشوار است شمارا و شاید که شما ناخوش دارید چیزی را حال آنکه وی بهتر باشد شمارا و شاید که دوست دارید چیزی را حال آنکه وی بد باشد شمارا و خدا میداند و شما نمی دانید (۲۱۶) .

سوال می کنند ترا از ماه حرام از جنگ کردن در آن^(۱) بگو جنگ کردن دروی سخت کاری است و باز داشتن از راه خدا و ناگرویدن بخدا و باز داشتن از مسجد حرام و بیرون کردن اهل این مسجد از وی سخت تر است نزدیک خدا و فتنه انگیزستن^(۲) سخت تر است از کشتن^(۳) و همیشه باشند که جنگ می

يَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ قُلْ مَا أَنْفَقْتُ مِنْ خَيْرٍ
قَبْلَ الَّذِينَ وَالْأَقْرَبِينَ وَالْيَتَامَى وَالْمَسْكِينِ وَالرَّحْمَةَ
السَّبِيلِ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ﴿٢١٥﴾

كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهُ لَكُمْ وَعَلَىٰ أَنْ تَكُونُوا شِيْعًا
وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَعَلَىٰ أَنْ تُحِبُّوا شِيْعًا وَهُوَ شُرْكَ لَكُمْ وَاللَّهُ
يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢١٦﴾

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الشَّهْرِ الْحَرَامِ قِتَالٍ فِيهِ قُلْ فِيهِ
كَيْدٌ وَصُدَّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَقُرْبِهِ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ
وَأَخْرَجَ أَهْلَهُ مِنْهُ الْكُفْرَ عِنْدَ اللَّهِ وَالْفِتْنَةَ الْكُبْرَىٰ
الْقِتْلَ وَلَا يَزَالُ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَكُمْ حَتَّىٰ يَرُدُّوكُمْ عَنِ
دِينِكُمْ إِنِ اسْتَطَاعُوا وَمَنْ يَرْتَدِدْ مِنْكُمْ عَنِ دِينِهِ
فَبِمَنْتَ وَهُوَ كَافِرٌ فَأُولَٰئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي

(۱) یعنی رجب، ذی القعدة و ذی الحجه و محرم که در شریعت حضرت ابراهیم جنگ کردن درین ماه ها حرام بود پس سوال کردند که در شریعت محمدیه حکم تحریم باقی مانده یانه ؟ الله اعلم .

(۲) یعنی ترویج شرک .

(۳) حاصل جواب آنست که قتال کفار جائز است و تحریم قتال مسلمان مغلظه میشود والله اعلم .

کنند باشما تا آنکه بازگردانند شمارا از دین شما (یعنی از اسلام) اگر توانند و هر که برگردد از شما از دین خود پس کافر بمیرد آن گروه نابود شد کارهای ایشان دردناک و آخرت وایشانند باشندگان دوزخ ایشان در آنجا جاویدند (۲۱۷) .

هر آئینه آنانکه ایمان آوردند و آنانکه هجرت کردند و جهاد نمودند در راه خدا آن گروه امیدوارند بخشایش خدا را و خدا آمرزندهٔ مهربان ست (۲۱۸) .

سوال می کنند ترا از شراب و قمار بگو درین هردو گناه بزرگ است و نفع هاست مردمان را (یعنی دردناک) و گناه این هر دو بزرگ تر است از نفع آنها^(۱) و سوال می کنند ترا چه چیز خرج بکنند بگو خرج کنید زیاده را^(۲) هم چنین بیان می کند خدا برای شما آیت ها را تا باشد که تأمل کنید (۲۱۹) .

در مصلحت دنیا و آخرت و سوال می کنند ترا از یتیمان بگو بصلاح آوردن کار ایشان بهتر است^(۳) و اگر مشارکت کنید بایشان پس ایشان برادران شمایند و خدا میدانند تباہ کار را از صلاح کار و اگر خدا می خواست سخت می گرفت شمارا هر آئینه

الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ وَأُولَئِكَ اصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿۲۱۷﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَئِكَ يَرْجُونَ رَحْمَةَ اللَّهِ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۲۱۸﴾

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْمِرِ قُلْ فِيهِمَا إِثْمٌ كَبِيرٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَإِنَّهُمَا لَكَبِيرٌ مِّنْ نَّفْعِهِمَا . وَيَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنفِقُونَ قُلِ الْعَفْوَ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ ﴿۲۱۹﴾

فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْيَتَامَى قُلْ إِصْلَاحٌ لَّهُمْ خَيْرٌ وَإِنْ عَمِلْتُمْ سَاءَ عَمَلًا فَإِنَّا نَمُوتُ . وَاللَّهُ يَعْلَمُ الْمُفْسِدَ مِنَ الْمُصْلِحِ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَمَنَعْتُمْكُم إِيَّاهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿۲۲۰﴾

- (۱) یعنی حرام اندو به منافع التفات نه باید کرد و الله اعلم .
- (۲) یعنی از حاجت ضروری .
- (۳) یعنی بغیر شرکت .

خدا غالب استوار کاراست (٢٢٠).

وبزنی مگیرید زنان مشرک را تاآنکه ایمان آرند و هر آئینه کنیز مسلمان بهتر است از زن مشرک اگر چه بشگفت آورده باشد شمارا و بزنی مدهید به مشرکان تاآنکه ایمان آرند (یعنی زنان مومنه را) و هر آئینه غلام مسلمان بهتر است از مشرک اگر چه به شگفت آورده باشد شمارا^(١) گروه مشرکان می خوانند به سوی دوزخ و خدا می خواند بسوی بهشت و بسوی آمرزش بقدرت خود و بیان می کند آیتهای خود را برای مردمان تاباشد که بپذیرد شوند (٢٢١)

و سوال می کنند ترا از حیض بگو که وی نجاست است پس یکسو شوید از زنان در حال حیض و نزدیکی مکنید با ایشان تاآنکه پاک شوند پس چون نیک پاک شدند^(٢) پس نزدیکی کنید با ایشان از آن راه که مباح کرده است شمار خدا (یعنی در قُبُل) هر آئینه خدا دوست میدارد توبه کنندگان را و دوست میدارد پاک شوندگان را (٢٢٢).

زنان شما کشت زار شمایند پس بیائید به کشت زار خویش هر روش که خواهید^(٣)

وَلَا تَتَّبِعُوا الشِّرْكَاتِ حَتَّى يُؤْمِنُوا وَلَكِنَّهُ مُؤْمِنَةٌ خَيْرٌ مِّنْ مُّشْرِكَةٍ وَلَا تُعْبَدُ لَهُمْ وَلَا تَلْبَسُوا الشِّرْكَاتِ حَتَّى يُؤْمِنُوا وَلَعَبْدٌ مُّؤْمِنٌ خَيْرٌ مِّنْ مُّشْرِكٍ وَلَوْ أَعْجَبَكُمْ أُولَئِكَ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ وَاللَّهُ يَدْعُو إِلَى الْحَيَّةِ وَالْمَغْفِرَةِ بِإِذْنِهِ وَيُبَيِّنُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٢١﴾

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ قُلْ هُوَ أَذَى فَأَعْتَزِلُوا النِّسَاءَ فِي الْمَحِيضِ وَلَا تَقْرَبُوهُنَّ حَتَّى يَطْهُرْنَ فَإِذَا تَطَهَّرْنَ فَأْتُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ أَمَرَكُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ ﴿٢٢٢﴾

يَسْأَلُكُمْ خِطَابٌ لِّكُم مَّا تَلَاوَا حَرْفَكُمْ أَلِ شَيْئِكُمْ وَقَدْ مَوْأ لَأَنْفُسِكُمْ وَأَنْفَعُوا اللَّهَ وَعَلِمُوا أَنَّكُمْ مُّخْلَقُونَ وَبَشِّرِ

(١) یعنی هر بنده از بندگان خدا که مومن باشد و هر کنیز از کنیز های خدا که مومنه باشد بهتر است از مشرک و مشرکه . والله اعلم .

(٢) یعنی غسل بجا آرند .

(٣) یعنی بهرگونه که بخواهید می توانید جماع کردن (نزدیکی با همسران خود) یعنی =

الْمُؤْمِنِينَ ﴿۲۳۰﴾

وپیش فرستید یعنی اعمال صالحه را برای خویشتن و بترسید از خدا و بدانید که شما باوی ملاقات خواهیدکرد و بشارت ده مسلمانان را (۲۲۳) .

و ممکنید نام خدا را آماج برای سوگندان خویش برای اینکه نیکوکاری کنید و پرهیزگاری نمائید و صلاح آرید در میان مردمان و خدا شنوای داناست^(۱) (۲۲۴) .

موآخذه نمی کند شمارا خدا به بیهوده گوئی درسوگند های شما^(۲) ولیکن موآخذه می کند شمارا بآنچه که قصد کرده است دل های شما و خدا آمرزنده بردبار است (۲۲۵) .

مرا آنکسان راکه ایلامی کنند از زنان خویش^(۳) انتظار کردن چهار ماه است پس اگر باز گشتند یعنی ازین سوگند پس هر آئینه خدا آمرزنده مهربانست (۲۲۶) .

واگر قصد کردند جدائی را پس هر آئینه خدا شنوای داناست (۲۲۷) .

وآن زنان که طلاق داده شد ایشان را انتظار سه حیض یاسه طهر کنانند خویشتن را وجائز نیست ایشان را اینکه

وَلَا جَعَلُوا اللَّهَ غُرُوضَةً لِّأَيْمَانِكُمْ أَنْ تَبَرُّوا وَتَتَّقُوا وَتَصْلِحُوا وَبَيْنَ ذَلِكَ إِنْ أَرَادْتُمْ أَنَّكُمْ تَصِلُونَهَا ۚ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿۲۳۰﴾

لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِالْفِعْوَةِ فِي إِيْمَانِكُمْ وَلَكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ قُلُوبِكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ ﴿۲۳۱﴾

لَّذِينَ يُولُونَ مِنْ نِسَائِهِمْ تَرِيصَ أَرْبَعَةِ أَشْهُرٍ ۚ وَإِنْ قَالُوا فِرَاقَ اللَّهِ غَفُورٌ حَلِيمٌ ﴿۲۳۲﴾

وَإِنْ عَزَمُوا الطَّلَاقَ فَإِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿۲۳۳﴾

وَالْمُطَلَّقَاتُ يَتَرَكْنَ بَأْنَفُسِهِنَّ ثَلَاثَةَ قُرُوءٍ وَلَا يَحِلُّ

= غلطانده و ازپس پشت و غیرآن به شرط آنکه در قُبُل باشد (یعنی در مکان معروف) .

(۱) یعنی سوگند برای موقوف کردن کارنیک جائز نیست .

(۲) یعنی لاوالله و بی والله بغیر قصد گوید غلط دانسته سوگند خورد علی اختلاف المذهبین والله اعلم .

(۳) یعنی قسم می خورند که جماع نکنند .

پنهان کنند آنچه خدا آفریده است در رحمهای ایشان (یعنی ولد و حیض) اگر ایمان آورده اند بخدا و روز بازپسین و شوهران ایشان سزاوار تراند به بازآوردن ایشان در حباله خود درین مدت اگر خواهند نیکوکاری و زنان را هست مانند آنچه بر زنان است بوجه پسندیده^(۱) و مردان راهست برایشان بلندی یعنی فرمانروائی و خدا غالب استوار کا راست (۲۲۸) .

طلاق (رجعی) دوبار است پس از آن یانگاه داشتن ست بخوش خوئی یارها کردن به نکوئی و حلال نیست شمارا که بگیرید چیزی را از آنچه داده اید زنان را^(۲) مگر آنگاه که بترسند مرد و زن که برپا نتوانند داشت احکام خدا را^(۳) پس اگر بترسید ای مسلمانان از آنکه برپاندارند این هر دو احکام خدا را پس گناه نیست برایشان در آنچه عوض خود داد زن، این حدها مقرر کرده خداست پس بیرون مروید از آنها و هر که بیرون رود از حدود خدا پس آن گروه ایشانند ستمگاران (۲۲۹) .

پس اگر طلاق داد (یعنی بار سوم) پس هرگز حلال نمی شود این زن آن مرد را تا آنکه درآید به نکاح شوهر دیگر (یعنی

لَهُنَّ أَنْ يَكْتُمْنَ مَا خَلَقَ اللَّهُ فِي أَرْحَامِهِنَّ إِنْ كُنَّ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَ يُعْلِمْنَ أَهْلَهُنَّ بِرِزْقِهِنَّ فِي ذَلِكَ إِنْ أَرَادُوا إِصْلَاحًا وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَاللَّيْجَالُ عَلَيْهِنَّ دَرَجَةٌ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿۲۸﴾

الطَّلَاقُ مَرَّتَيْنِ، فَمَا سَأَلْتُمْ بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَسْرِيَةٍ
بِإِحْسَانٍ وَلَا يَجِدُ لَكُمْ أَنْ تَأْخُذُوا بِمَا
أَنْتُمْ مَوْحُونَ شَيْئًا إِلَّا أَنْ يُخَافَا الْأَيْمَانَ حُدُودَ اللَّهِ
فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا
فِيمَا امْتَدَّتْ بِهِ بَيْنَكُمَا حُدُودَ اللَّهِ فَلَا تَعْتَدُوا هُمَا
وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿۲۹﴾

فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا تَحِلُّ لَهُ مِنْ بَعْدِ حَتَّى تَنْكِحَ
رَجُلًا آخَرَ فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ

(۱) یعنی زنان را بر مردان حق است چنانچه مردان را بر زنان حق است .

(۲) یعنی حلال نیست که بدل طلاق از مهر بگیرد .

(۳) یعنی در معاشرت .

يَتَرَاجَعَانِ فَلَا أَنْ يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ وَيَتَكَ
حُدُودَ اللَّهِ يَمْلِكُنَّهَا الْيَوْمَ يَعْلَمُونَ ﴿۲۰﴾

اودخول کند) پس اگر طلاق دادش این شوهر دیگر پس گناه نیست برآن هر دو در آنکه بازگردند بنکاح باهم اگر بدانند که برپایمی توانند داشت احکام خدا را و این حدود خداست بیان میکنند آن حدود را برای قومی که میدانند (۲۳۰) .

چون طلاق دادید زنان را پس رسیدند به میعاد خود^(۱) پس نگاه دارید ایشان را به نکوئی یارها کنید ایشان را به نکوئی و نگاه مدارید ایشان را برای ضرر رسانیدن تا ستم کنید و هر که این کند پس هر آئینه ستم کرد بر خود و مگیرید آیت های خدا را تمسخر و یاد کنید نعمت خدا را برخویش و آنچه فرود آورد بر شما از کتاب و علم که پند میدهد شما را بآن و بترسید از خدا و بدانید که خدا بهر چیز داناست (۲۳۱) .

و چون طلاق دادید زنان را پس رسیدند به میعاد خود^(۲) پس منع نکنید ایشان را از آنکه نکاح کنند با شوهران خویش^(۳) و قتیکه بایک دیگر راضی شدند در میان خویش به روش پسندیده این حکم پند داده میشود بآن هر کسی را که مومن باشد از شما بخدا و روز قیامت و این

وَإِذَا طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ فَلَكُمْ أَنْ تَجْعَلُنَّ
فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ سَرِّحُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ
وَلَا تُمْسِكُوهُنَّ ضِرَارًا لِيَتَّعِدُوا وَهَذَا مِمَّا يَفْعَلُ
ذَلِكَ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ، وَلَا تَتَّخِذُوا آيَاتِ اللَّهِ
هُزُوًا وَإِذْ كُنْتُمْ فِي عَمَتِ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَمَا أَنْزَلَ
عَلَيْكُمْ مِنَ الْكِتَابِ وَالْحِكْمَةَ يَعِظُكُمْ بِهِ وَاتَّقُوا
اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ كُلَّ شَيْءٍ عَلَيْهِ ﴿۲۰﴾

وَإِذَا طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ فَلَكُمْ أَنْ تَجْعَلُنَّ
تَعْضُلُوهُنَّ أَنْ يَنْكِحْنَ أَزْوَاجَهُنَّ إِذَا تَرَاجَعُوا
بَيْنَهُمْ بِالْمَعْرُوفِ ذَلِكَ يُوعِظُ بِهِ مَنْ
كَانَ مِنْكُمْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
ذَلِكَ أَنْزَلَ لَكُمْ وَظَهَرَ وَاللَّهُ يَعْلَمُ
وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿۲۰﴾

(۱) یعنی نزدیک رسیدند بانقضاعدت .

(۲) یعنی عدت منقضی شد .

(۳) یعنی با شوهران سابق خود یا شوهران دیگر که بایشان رغبت پیدا کردند .

کارخوشراست و پاکیزه تر و خدا می داند
و شمانمی دانید (٢٣٢) .

و مادران باید که شیر دهند فرزندان
خویش را دوسال تمام این حکم آن راست
که خواهد تمام کردن مدت شیر را و بر
پدر نفقه و پوشاک این زنان شیرده است
بوجه پسندیده تکلیف داده نمی شود
بر هیچ کس الا قدر توانائی او رنج نباید داد
مادر را بسبب فرزند وی و نه پدر را
بسبب فرزند وی و لازم است بروصی
مانند این پس اگر بخواهند مادر و پدر
از شیر بازگرفتن (یعنی پیش از دوسال)
بعد رضامندی میان یکدیگر و مشورت
کردن بایکدیگر پس هیچ گناه نیست
بر ایشان و اگر خواهید که دایه گیرید برای
فرزندان خویش پس هیچ گناه نیست
بر شما چون تمام تسلیم نمودید آنچه
دادنش را مقرر کردید بخوش خوئی
و برسید از خدا و بدانید که خدا به آنچه
می کنید بیناست (٢٣٣) .

و کسانی که بمیرند از شما و بگذارند زنان
را باید که انتظارکنند این زنان خویشان
را چهارماه و ده روز پس چون رسیدند
به میعاد^(۱) خویش پس گناه نیست بر شما
در آنچه کردند در حق خویشان بوجه
پسندیده یعنی نکاح بطور شرع و خدا

وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ لِمَنْ أَرَادَ أَنْ
يُتِمَّ الرِّضَاعَةَ وَعَلَى الْمَوْلُودِ لَهُ رِزْقُهُنَّ وَكِوَسُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ
لَا يَكْفِي نَفْسًا وَلَا وُسْعًا لَرِضَاعِ وَالِدٍ لَا يُولَدُ لَهَا وَلَا مَوْلُودٌ
لَهُ يُولَدُ بِهَا وَعَلَى الْوَارِثِ مِثْلُ ذَلِكَ فَإِنْ أَرَادَ الْفِصَالُ عَنْ
تَرَاضٍ مِنْهُمَا وَتَشَاوُرٍ فَلَا جُنَاةَ عَلَيْهِمَا إِذَا أُدْتُمْ أَنْ
تَسْتَرْضِعُوا أَوْلَادَكُمْ فَلَا جُنَاةَ عَلَيْكُمْ إِذْ أَسَأْتُمْ ثَأْنِيَهُمْ
يَا الْمَعْرُوفِ وَالْقَوْلُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ بِمَا

تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢٣٣﴾

وَالَّذِينَ يُؤْتُونَ مِنْكُمْ رِزْقًا وَإِن كُنْتُمْ يَتَّقُونَ
أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا فَإِذَا بَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَلَا جُنَاةَ عَلَيْكُمْ
فِيمَا قَعَلْنَ فِي أَنْفُسِهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٢٣٤﴾

(۱) یعنی به انقضاء عدت .

بآنچه می کنید آگاه ست (٢٣٤) .

نیست گناه بر شما درسخنی که کنایت کردید بوی ازخواستگاری زنان یعنی در میان عدت یا پنهان داشتید دردلهای خود دانست خداکه شما یاد خواهید کرداین زنان را یعنی آشکارا بعد از عدت ولیکن وعده ندهید بایشان نکاح را به پنهانی مگر آنکه گوئید سخنی پسندیده را یعنی بکنایت و قصد مکنید عقد نکاح را تاآنکه رسد میعاد مقرر به نهایت خود وبدانید که خدامی داند آنچه دردلهای شماست پس بترسید ازوی وبدانید که خدا آمرزنده بُردباراست (٢٣٥) .

هیچ گناه نیست بر شما اگر طلاق دادید زنان را درآن وقت که هنوز دست نرسانیده ایدبایشان یا معین نکرده اید برای ایشان مقداری^(١) و بهره دهید این چنین مطلقات را^(٢) لازم است برتوانگر مقدار حال او بهره دادن و بر تنگدست مقدار حال او بهره دادن بخوشخونی لازم شده بر نیکوکاران (٢٣٦) .

واگر طلاق داده اید زنان را پیش ازآنکه دست رسانید بایشان ومعین کرده باشید برای ایشان مقداری پس لازم است نیمه آنچه معین کردید مگر آنکه ببخشندزنان

وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا عَرَضْتُمْ بِهِ مِنْ خُطْبَةِ النِّسَاءِ أَوْ أَتْنْتُمْ فِي انْفُسِكُمْ عَلِيمَ اللَّهِ أَنْ تُمْسِكُوا بِعُرْوَتَيْ ذَرْبِهِمْ وَلَكِنْ لَآتُوا عِدْوَهُمْ سِرًّا الْأَنْ تَقُولُوا أَوْلَا مَعْرُوفًا وَلَا تَعْرُضُوا بَدَنَكُمْ إِلَىٰ بُيُوتِكُمْ الَّتِي بَنَيْتُمْ فِيهَا لِلَّهِ تَبَوُّؤًا إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي قُلُوبِكُمْ فَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَظِيمٌ عَلِيمٌ ﴿٢٣٤﴾

لَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ مَا لَمْ تَمْسُوهُنَّ أَوْ تَفَرَّقُوا لَهُنَّ فَرِيضَةٌ مِمَّا مَتَّعُوهُنَّ عَلَىٰ التُّبُوعِ قَدْرُهُ وَعَلَىٰ الْبُقْعَةِ قَدْرُهُ مِمَّا عَلَا بِهَا الْمَعْرُوفُ حَقًّا عَلَىٰ الْمُحْسِنِينَ ﴿٢٣٥﴾

وَإِنْ طَلَقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمْسُوهُنَّ وَقَدْ قَرَضْتُمْ لَهُنَّ فَرِيضَةً فَرِيضَةٌ مِمَّا قَرَضْتُمْ إِلَّا أَنْ يَعْفُونَ أَوْ يَعْفُوا الَّذِي بَيْنَهُمْ عَقْدًا ذِكْرًا فَإِنْ تَعَفَّوْا أَقْرَبُ لِلتَّقْوَىٰ وَ

(١) یعنی مهر را .

(٢) یعنی پوشاک بدهید .

یادگذرد کسیکه بدست اوست عقد نکاح یعنی زوج حق خود گذاشته تمام دهد و آنکه درگذرید نزدیک تراست به پرهیزگاری و فراموش نکنید احسان کردن را در میان خویش هر آئینه خدا بآنچه می کنید بیناست (۲۳۷) .

پایندی کنید بر همه نمازها و برنامه میانه (یعنی خصوصاً برنامه عصر) بایستید برای خدا فرمان بردارند گان (۲۳۸) .

پس اگر ترسیدید یعنی از دشمن و مانند آن پس روان برپاهای خود نماز گذاریدیا سواره پس چون ایمن شوید پس یاد کنید خدارا چنانکه آموخته است شمارا آنچه نمی دانستید (۲۳۹) .

وآنکه قبض روح ایشان کرده شود از شما و بگذارند زنان را لازم کرده شد برایشان وصیت کردن برای زنان خویش بآنکه بهره دهند ایشان را تایکسال بدون بیرون کردن پس اگر بیرون روند پس گناه نیست بر شما در آنچه کردند در حق خویشان از کار پسندیده یعنی نکاح بطور شرع و خدا غالب استوار کاراست^(۱) (۲۴۰) .

طلاق داده شدگانرا لازم است بهره مند ساختن بخوشخوئی یعنی نفقه و سکنی لازم کرده شد بر پرهیزگاران (۲۴۱) .

لَا تَسْأَلُوا الْقَضْلَ بِئَيْتِكُمْ إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿۲۳۷﴾

حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَىٰ وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ ﴿۲۳۸﴾

فَإِنْ خِفْتُمْ فَرِجَالًا أَوْ رُكْبَانًا فَإِذَا أَمِنْتُمْ فَأَدِّبُوا اللَّهَ كَمَا عَلَّمَكُم مِّنَ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۲۳۹﴾

وَالَّذِينَ يُتَوَقَّوْنَ مِنكُمْ وَيَذَرُونَ الْأَرْوَاحَ وَتَوْبَتُهُمْ
لِلْأَرْوَاحِهِمْ مَتَاعًا إِلَى الْحَوْلِ غَيْرَ إِخْرَاجٍ فَإِنْ خَرَجْنَ
فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِي مَا فَعَلْنَ فِي أَنْفُسِهِنَّ مِنْ مَّعْرُوفٍ
وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿۲۴۰﴾

وَالَّذِينَ طَلَّقُوا مِنَّا بِمَا مَعْرُوفٍ فَلَا جُنَاحَ عَلَى الْمُتَّقِينَ ﴿۲۴۱﴾

(۱) مترجم گوید این آیت نزدیک جمهور منسوخ است بآیت «أربعة أشهر وعشرا» والله اعلم .

كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٢٠﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ خَرَجُوا مِن دِيَارِهِمْ وَهُمْ أُلُوفٌ حَذَرَ الْمَوْتِ
فَقَالَ لَهُمْ اللَّهُ مُوتُوا فَأَحْيَاهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى
النَّاسِ وَلَئِن كُنْتُمْ لَتَكْفُرُونَ ﴿٢١﴾

وَقَالُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٢﴾

مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرُضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضِعُّهُ لَهُ لَآ ضَعَاكَا
كَيْفَرًا وَاللَّهُ بَقِيضٌ وَيَجْطُو إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٣﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الْمَلِئِينَ مِن بَنِي إِسْرَائِيلَ مِن بَعْدِ مُوسَى إِذْ
قَالُوا لِلَّهِ كُفْرًا إِذْ قَالُوا لَنَا مَلَكًا نُنَادِي فِي سَبِيلِ اللَّهِ قَالَ
هَلْ عَسَيْتُمْ إِن كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ أَلَّا تُقَاتِلُوا قَالُوا
وَأَلْنَا أَلَّا نُقَاتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَدْ أُخْرِجْنَا مِنْ
دِيَارِنَا وَأَبْنَاءِنَا قَالَتْ كَيْفَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ تَوَلَّوْا إِلَّا قَلِيلًا
مِّنْهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ﴿٢٤﴾

همچین بیان میکند خدا برای شما احکام
خود را تا باشد که شما بفهمید (۲۴۲) .

آیا نه دیدی ای بیننده بسوی کسا نیکه
بیرون آمدند از خانه های خویش و ایشان
هزاران بودند از بیم مرگ پس گفت ایشان
را خدا بمیرید باز زنده گردانید ایشان را
هر آینه خدا صاحب بخشایش است
بر مردمان و لیکن اکثر ایشان سپاس نمی
کنند (۲۴۳) .

و جنگ کنید در راه خدا و بدانید که خدا
شنوای داناست (۲۴۴) .

کیست آنکه وام دهد خدا را وام دادن نیک
پس چند برابر سازد خدا آن مال را برای
او و مراتب بسیار و خدا تنگ می سازد
و کشاده می کند روزی را و بسوی
او باز گردانیده شوید (۲۴۵) .

آیا نگاه نکردی بجمعی از بنی اسرائیل بعد
از موسی چون گفتند مر پیغامبر خویش را
که بر انگیز برای ما بادشاهی تا جنگ کنیم
در راه خدا گفت پیغامبر آیا نزدیک هستید
اگر واجب کرده شود بر شما جنگ این
که جنگ نکنید گفتند وجه شده است مارا
که جنگ نه کنیم در راه خدا و بتحقیق
بیرون کرده شدیم از خانه های خویش
و جدا کرده شدیم از فرزندان خویش پس
آنگاه که واجب کرده شد بر ایشان جنگ
رو گردانیدند مگر اندکی از ایشان و خدا
دانا است به ستمگاران (۲۴۶) .

وگفت مرایشان را پیغامبرایشان هر آئینه خدا پادشاه مقرر کرده است برای شما طالوت را گفتند چگونه باشد او را پادشاهی بر ما و ماسزوار تریم به پادشاهی از وی و داده نشده است وی رافراخی درمال گفت هر آئینه خدا برگزیده است او را بر شما و داده است او را فراخی در دانش و افزونی در بدن و خدا میبخشد پادشاهی خود را بهر که خواهد و خدا جواددانا است (۲۴۷).

وگفت ایشان را پیغامبرایشان هر آئینه نشان پادشاهی او آنست که بیاید به شما صدوقی که در آن آرام دلست از پروردگار شما و باقیمانده از آنچه که گذاشتند آل موسی و آل هارون بر میدارند او را فرشتگان هر آئینه درین صورت نشانه است شما را اگر باوردارنده اید (۲۴۸).

پس چون جدا شد (یعنی از وطن) طالوت بالشکرها گفت هر آئینه خدا آزمائش کننده است شمارا بجوئی پس هر که بنوشد از آن جوی پس نیست از آل من و هر که نچشد آنرا پس اواز آل من است الا آنکه بردارد یک کف آب بدست خود پس آشامیدند از آن جوی مگر آنکه از ایشان پس آنگاه که گذشتند از جوی طالوت و مومنان همراه او گفتند نوشندگان نیست توانائی ما را امروز بمقابله جالوت و لشکرهای او گفتند آنانکه می

وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ اللَّهَ قَدْ بَعَثَ لَكُمْ طَالُوتَ مَلِكًا
قَالُوا أَلَيْسَ لَنَا مُلْكٌ عَلَيْنَا وَمَعَنَا أَهْلُ الْمَلِكِ
مِنْهُ وَلَمْ نُؤْتْ سَعَةً مِنَ الْمَالِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَاهُ
عَلَيْكُمْ وَزَادَ لَهَا بَسْطَةً فِي الْعِلْمِ وَالْجِسْمِ وَاللَّهُ يُؤْتِي
مُلْكَهُ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٤٧﴾

وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ آيَةَ مُلْكِهِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ التَّابُوتُ فِيهِ
سَكِينَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَبَقِيَّةٌ مِّمَّا تَرَكَ آلُ مُوسَىٰ وَآلُ هَارُونَ
مِمَّا تَرَكُوا فِي ذَلِكَ الْأَرْضِ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٢٤٨﴾

فَلَمَّا فَصَلَ طَالُوتُ بِالْجُنُودِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ مُبْتَلِيكُمْ بِنَهَرٍ
فَمَنْ شَرِبَ مِنْهُ فَلَيْسَ مِنِّي وَمَنْ لَّمْ يَلْمِمْهُ فَإِنَّهُ مِنِّي إِلَّا
مَنِ اغْتَرَفَ غُرْفَةً بِيَدِهِ فَفَرَّقَهُمْ وَأَمَّنَّهُ الْقَلِيلَ الَّذِينَ لَمْ يَشْرَبُوا
هُوَ الَّذِينَ آمَنُوا مَعَ قَالَ أَلَا تَرَ أَنَا أَلْيَمُ مِنْكُمْ وَنَجُودِي
قَالَ الَّذِينَ يَلْمُونَ أَلَمْ نُلْقِ اللَّهَ كَرِهَ مِنْ فِتْنَةٍ قَلْبُكُمْ

که ایشان ملاقات خواهند کرد با خدا بسا گروه اندک غالب شد بر گروه بسیار باراده خدا و خدا با شکیباییانست (۲۴۹) .

و آنگاه به میدان آمدند برای جنگ جالوت و لشکر های وی این صالحان گفتند ای پروردگار ما بریز ما شکیبائی و محکم کن قدم های ما را و غلبه ده ما را بر گروه ناگرویدگان (۲۵۰) .

پس شکست دادند آن کفار را بتوفیق خدا و کشت داود جالوت را و داد خدای تعالی داود را پادشاهی و علم و بیاموخت او را از آنچه میخواست و اگر نمی بود دور کردن خدا مردمان را گروهی را بدست گروهی هر آینه تباہ می شد زمین ولیکن خدا صاحب بخشایش است بر عالم ها (۲۵۱) .

این آیات خداست میخوانیم آنرا برتو (ای محمد) برستی و هر آینه تواز پیغامبرانی (۲۵۲) .

این پیغامبران فضل دادیم بعضی را از ایشان بر بعضی، از ایشان کسی هست که با او سخن گفت خدا و بلند کرد بعضی را در مرتبه ها و دادیم عیسی پسر مریم را معجزه ها و قوت دادیم او را بروح القدس و اگر میخواست خدا بایکدیگر قتال نمی کردند آنانکه پس از ایشان بودند پس از آنکه آمد بایشان حجت ها ولیکن اختلاف کردند پس از ایشان کسی هست که ایمان آورد و از ایشان کسی هست که

عَلَيْتُمْ وَفَتَىٰ كَثِيرًا بِإِذْنِ اللَّهِ وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿۲۴﴾

وَلَمَّا بَرَزُوا لِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ قَالُوا رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْ هَٰذَا وَقَاتِلْ لَنَا جَالُوتَ وَجُنُودَهُ ۗ وَجَاءَتْهُمْ جِبَالٌ مِّنَ السَّمَاءِ وَكَانُوا فِيهَا يَثْتَبُونَ ﴿۲۵﴾

فَعَزَّوهُمْ بِإِذْنِ اللَّهِ وَقَتَلَ دَاوُدُ جَالُوتَ وَاتَّضَعُ اللَّهُ الْمُلْكَ لِدَاوُدَ غَلِبَةً وَأَعَدَّ اللَّهُ لِدَاوُدَ قُرْآنًا مِّنَ السَّمَاءِ بَعضُهُمْ بِبَعْضٍ لَّعَنَ لِّلْأَرْضِ وَلَٰكِنَّ اللَّهَ دُوْقَطِّلُ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿۲۶﴾

تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ نَتْلُوهُمَا عَلَيْكَ يَا مُحَمَّدُ وَأَنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿۲۷﴾

تِلْكَ الرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ مِّنْهُمْ ۗ مِّنْ كَلِمَةِ اللَّهِ وَرَفَعْنَا بَعْضَهُمْ دَرَجَاتٍ وَآتَيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبِكْرَةَ وَآتَيْنَاهُ بُرُوحَ الْقُدُسِ وَوَسَّأَ اللَّهُ مَا اقْتُلُوا الَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمْ الْبَيِّنَاتُ وَلَٰكِنْ لَّاسْتَفْتُوا فِيمَنْهُمْ ۚ مَن آمَنَ مِنْهُمْ فَمِنَ لَّدُنِّي وَمَنْ كَفَرَ لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَقْتُلُوا ۗ وَلَٰكِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ ﴿۲۸﴾

کافر شده و اگر می‌خواست خدا بایکدیگر نمی‌جنگیدند ولیکن خدا میکند آنچه می‌خواهد (۲۵۳) .

ای مسلمانان خرج کنید از آنچه روزی دادیم شمارا پیش از آنکه بیاید روزی که خرید و فروش نیست در آن روز و نه دوستی و نه سفارش و کافران ایشانند ظالمان (۲۵۴) .

خدا آنست که هیچ معبود برحق نیست بجزوی زنده تدبیر کننده عالم نمی‌گیرد او را (پینکی) یعنی خواب سبک و نه خواب او راست آنچه در آسمانهاست و آنچه در زمین است کیست آنکه شفاعت کند نزد او الا بحکم او میداند آنچه پیش دست ایشان است و آنچه پس پشت ایشان است و فرامیگیرند مردمان از معلومات حق چیزی را مگر آنچه وی خواسته است فرا گرفته است کرسی او آسمانها و زمین را و گران نمی‌شود بروی نگهبانی این هردو او بلند مرتبه بزرگ قدر است (۲۵۵) .

نیست جبر کردن برای دین^(۱) هر آئینه ظاهر شده است راه یابی از گمراهی پس هر که منکر طاغوت شود (یعنی معبودان باطل) و ایمان آرد بخدا پس هر آئینه

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَمَا رَزَقْنَاهُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمًا لَا بَعْثَ فِيهِ وَلَا خَلَّةَ وَلَا شَفَاعَةَ وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٥٤﴾

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴿٢٥٥﴾

لَا إِلَهَ إِلَّا فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَبُولًا سَتَكُ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى لَا انْقِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٥٥﴾

(۱) یعنی حجت اسلام ظاهر شد پس گویا جبر کردن نیست اگر چه فی الجمله به صبر باشد والله اعلم .

چنگ زده است بدست آویزی محکم که نیست گسستن آنرا و خدا شنوای دانا است (۲۵۶).

خداکار ساز مومنان است بیرون می آرد ایشانرا از تاریکی ها بسوی روشنی و آنانکه کافراند کارسازان ایشان طاغوت است (یعنی معبودان باطل) بیرون می آرند ایشان را از روشنی بسوی تاریکی ها این جماعت باشندگان دوزخندایشان در آنجا جاویدند (۲۵۷).

آیاندیدی بسوی کسی که مکابره کرد با ابراهیم درباره پروردگار او بخاطر آنکه داد او را خدا پادشاهی (یعنی نمود) چون گفت ابراهیم پروردگار من آنست که زنده میکندومی میراند گفت آن کافرمن زنده می کنم ومی میرانم^(۱) گفت ابراهیم پس هر آئینه خدا می آرد خورشید را از مشرق پس تویبار آن را ازطرف مغرب پس مغلوب شدکافر و خدا راه نمی نماید گروه ستمگاران را (۲۵۸).

یامانندان شخصی که گذشت بردهی ووی افتاده بود برسفهای خود^(۲) گفت چگونه زنده کند این را خدا بعد از مردن آن

اللَّهُ وَلِ الَّذِينَ آمَنُوا يُجْزِيهِمْ مِنَ اللَّهِ إِلَى الثَّوَابِ
وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَكَلَتْهُمُ الطَّاغُوتُ يُخْرِجُوهُمْ مِنَ التَّوْبِ
إِلَى الظُّلُمَاتِ أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿۲۵۶﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِي حَاجَّ إِبْرَاهِيمَ فِي رَبِّهِ أَنْ آتَاهُ اللَّهُ
الْمُلْكَ إِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّيَ الَّذِي يُعْبُدُ قَالَ آتَا
أُنِي وَأُمِّيَتْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ فَإِنَّ اللَّهَ يَأْتِي بِالسَّمْسِ مِنَ
الْمَشْرِقِ فَأْتِي بِهَا مِنَ الْمَغْرِبِ قَبِلَتْ الَّذِي كَفَرَ وَاللَّهُ
لَذِي بَأْسٍ الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿۲۵۷﴾

أَوْ كَالَّذِي مَرَّ عَلَى قَرْبَةٍ وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَى عُرُوشِهَا
قَالَ أَلَيْسَ هُنَا اللَّهُ بَعْدَ مَوْتِهَا قَامَتَهُ اللَّهُ
مِائَةً أَوْ مِثْقَلَةَ ذَرَّةٍ قَالَتْ كَلَيْتٌ قَالَ لَيْتٌ يَوْمَئِذٍ

(۱) یعنی به ستم مستحق کشتن رامی گذارم و کسی را که مستحق کشتن نیست می کشم واللہ اعلم .

(۲) مترجم گوید آن شخص عزیز بود .

پس میراند اورا خدای تعالی صدسال بعد از آن برانگیختش گفت چه قدر درنگ کردی گفت درنگ کردم يك روز يا پاره ای از روز گفت بلکه درنگ کردی صدسال پس نگاه کن به سوی طعام خود و آشامیدنی خود که متغیر نشده و نگاه کن بسوی الاغ خود و می خواهیم که گردانیم ترانشانه ای برای مردمان و نگاه کن بسوی استخوانها چگونی به حرکت درمی آوریم آن را بعد از آن می پوشانیم بر آن گوشت را پس چون واضح شدش این حال گفت به یقین می دانم خدا بر همه چیز تواناست (۲۵۹) .

وآنگاه که گفت ابراهیم ای پروردگار من بنما مرا چگونه زنده می کنی مردگان را گفت خدا آیا باور نداری گفت آری باور داشته ام لیکن می خواهم که آرام گیرد دل من (۱) گفت خدا پس بگیر چهار عدد از پرندگان پس بهم آورهمه را نزدیک خود قطعه قطعه بعد از آن بگذار بر هر کوهی پاره ای از ایشان بعد از آن ندا کن ایشان را البته بیایند پیش توشتابان و بدان که خدا غالب استوار کار است (۲۶۰) .

صفت آنانکه خرج می کنند اموال خود را در راه خدا مانند صفت يك دانه است که برویاند هفت خوشه رادر هر خوشه صد

أَوْعَصَّ يَوْمَ قَالَ بَلْ لَيْثٌ مِّمَّا عَمِرَ فَأَنْظُرْ إِلَى طَعَامِكَ وَشَرَابِكَ لَمْ يَتَّسِدْهُ وَأَنْظُرْ إِلَى جَنَابِكَ ۖ وَلَيَجْعَلَنَّ آيَةً لِلنَّاسِ وَأَنْظُرْ إِلَى الْعِظَامِ كَيْفَ نَشَرُهَا ثُمَّ تَكْسُوهُنَّ أَهْلًا مَلَأْتَابًا يَكِينٌ لَهُ ۗ قَالَ أَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۲۵۹﴾

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ أَرِنِي كَيْفَ تُحْيِي الْمَوْتَىٰ قَالَ أَوَلَمْ تُؤْمِنْ قَالَ بَلَىٰ وَلَٰكِن لِّيُبَيِّنَ لِي قَلِيلًا ۖ فَقَدْ أَرَبْنَا مِنَ الظَّالِمِينَ لَكَ إِلَيْكَ ثُمَّ اجْعَلْ عَلَىٰ كُلِّ جَبَلٍ مِّنْهُنَّ جُزْءًا ثُمَّ ادْعُهُنَّ يَأْتِينَكَ سَعْيًا ۚ وَاعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿۲۶۰﴾

مَعْلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَتَتْت سَبْعَ سَائِلٍ فَمِنْ كُلِّ سَائِلٍ مِّمَّا تُؤْتِي حَبَّةً

(۱) یعنی عین الیقین میخوایم والله اعلم .

دانه است و خدا چندبرابری دهد هرکرا خواهد و خدا جواد دانا است (۲۶۱) .

آنانکه خرج می کنند اموال خود را در راه خدا بازایی آن انفاق نمی آرند منت نهادن را و نه ایدارسانیدن را ایشانراست مزدایشان نزد پروردگار ایشان نیست ترس برایشان و نه ایشان اندوهگین شوند (۲۶۲) .

سخن ملائم گفتن و درگذشتن^(۱) بهتر است از آن خیرات که ازپی آن آزرده کردن باشد و خدا بی نیاز بُردباراست (۲۶۳) .

ای مومنان تباہ مکنید خیرات خود را به منت نهادن و آزرده کردن همچو کسیکه خرج می کند مال خود را برای نمودن مردمان و ایمان ندارد بخدا و روزقیامت پس صفت او مانند صفت سنگ صاف است که بروی باشداندک خاکی پس رسید بوی بارانی عظیم پس گذاشت اوراسخت و صاف مانده، توانائی ندارند اهل ریا بر چیزی از آنچه عمل کردند و خدا راه نمی نماید گروه کافران را^(۲) (۲۶۴) .

وَاللَّهُ يُضِعُّ لِمَنْ يُشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿۳۱﴾

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ لَا يُتْبِعُونَ مَا أَنْفَقُوا مَمْنًا وَلَا آذَى لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿۳۲﴾

قَوْلًا مَعْرُوفًا وَمَعْرُوفَةٌ خَيْرٌ مِنْ صَدَقَةٍ تَتَّبِعَهَا آذَىٰ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَلِيمٌ ﴿۳۳﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَبْطُلُوا صَدَقَاتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْآذَىٰ كَالَّذِينَ يُنْفِقُ مَالَهُ رِثَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ صَفْوَانٍ عَلَيْهِ تُرَابٌ فَأَصَابَهُ وَابٌ فَتَرَكَهُ صَلْدًا لَا يَقْدِرُونَ عَلَىٰ شَيْءٍ مِمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿۳۴﴾

(۱) ازبی ادبی سائل .

(۲) مترجم گوید حاصل این مثل آنست که عمل منان و مرائی دردنیای می نماید که عمل است و در آخرت نابود میشود و هیچ فائده نمی دهد چنانکه برسنگی خاک افتاده باشد و بظاهر چنان می نماید که قابل زراعت است و چون باران بارد محوشود والله اعلم .

وصفت آنانکه خرج می کنند مال های خویش را از جهت طلب رضامندی خدا و بسبب اعتقاد ناشی از دلِ خویش مانند صفت باغی است بمکان بلند که رسید بوی بارانی عظیم پس آورد میوهای خود را دوچندان و اگر نمی رسید او را باران عظیمی پس شبنم کفایت میکرد و خدا بآنچه می کنید بیناست^(۱) (۲۶۵) .

آیا دوست میدارد یکی از شما که باشد او را باغی از درختانِ خرما و انگور می رود زیرا آن جویها مراورا هست در آن باغ هر جنس از میوهها و رسیده باشد او را کلان سالی و باشد او را اولاد ناتوان پس درین حالت رسید آن باغ را گردبادی که در آن آتش است پس پاک بسوخت همچنین واضح می سازد خدا برای شما آیتها را تا باشد که تأمل کنید^(۲) (۲۶۶) .

ای مومنان خرج کنید از پاکیزه های آنچه شما کسب کردید و از پاکیزه های آنچه بیرون آوردیم برای شما از زمین و قصد مکنید ناپاک را از آن خرج میکنید آن را ونیستید گیرنده آن مگر وقتیکه چشم پوشی کنید در گرفتن آن وبدانید که خدا

وَمَلِ الَّذِينَ يَفْقَهُونَ أَمْوَالَهُمْ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ وَتَعْبِتُونَ أَنْفُسَهُمْ كَمَا كَانُوا يَتَّبِعُونَ أَصَابِعَهُمْ وَأَيْدِي قَائِلَاتٍ أَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ بَصَائِرُ أَنْ يَتَّبِعُوا اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا ﴿۲۶۵﴾

أَيُّدٍ أَحَدُهُمْ أَنْ تَكُونَ لَهُ حِجَابٌ مِنَ حَيْثُ وَأَعْيَابٍ يَجْرُونَ مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ لَهُ فِيهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَأَصَابَهُ الْكِبَرُ وَلَهُ ذُرِّيَةٌ ضَعُفَاءٌ فَأَصَابَهَا إِعْصَارٌ فِيهِ نَارٌ فَاحْتَرَقَتْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿۲۶۶﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا مِنَ اللَّهِ مَا كَسَبْتُمْ وَمِمَّا كَرِهَتْ أَلْمُونَ مِنَ الْأَرْضِ وَلَا تَتَّبِعُوا الْحَيْثُ مِنْهُ تَتَّبِعُونَ وَلَسْتُمْ بِأَخْيَارٍ إِلَّا أَنْ تُعْمِلُوا فِيهِ وَعَالَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَفِيرٌ حَمِيدٌ ﴿۲۶۶﴾

- (۱) مترجم گوید حاصل این مثل آن ست که عمل اهل اخلاص فائده ها میدهد از سابقین باشد یا از اصحاب یمن .
(۲) حاصل این مثل آن ست که عمل منان و مرائی در وقت شدت احتیاج نابود شود چنانکه بوستان این شخص در وقت شدت احتیاج به سوخت .

بی نیاز ستوده است (۲۶۷) .

شیطان وعده میدهد به شما تنگدستی را
ومی فرماید به بی حیائی شمارا و خدا
وعده می کند به شما آمرزش را از جانب
خود و نعمت دادن را و خدا جواد دانا
است (۲۶۸) .

میدهد حکمت را هر که را خواهد و هر که
داده شد او را حکمت پس هر آئینه داده
شدنیکوئی بسیار و پندپذیر نه می شوند
مگر خداوندانِ خرد (۲۶۹) .

و آنچه خرج کردید از خیرات و یالازم
کردید بر خود از نذری پس هر آئینه خدا
میداند آنرا و نیست ستمگاران را هیچ
یاری دهنده (۲۷۰) .

اگر آشکار کنید خیرات را پس نیکو چیز
است آن وا گر پنهان کنید آنرا و بدهید آن
را به فقیران پس این بهتر است شمارا
و دور سازد از شما بعضی گناهان شمارا
و خدا بآنچه می کنید آگاه است (۲۷۱) .

لازم نیست بر تو (ای محمد) هدایت
ایشان^(۱) لیکن خدا هدایت می کند
هر کرامی خواهد و آنچه خرج کردید از مال
پس نفع برای ذات شماست و لائق
نیست که خرج کنید مگر برای طلب
رضای خدا و آنچه خرج کردید از مال به
تمام رسانیده شود بسوی شما (یعنی
ثواب) او، و شما ستم کرده نخواهید

الشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُم بِالْفَحْشَاءِ وَاللَّهُ
يَعِدُكُمُ غَيْرَ ذَلِكَ وَمِنهُ وَفَضْلًا وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿۲۶۷﴾

يُؤْتِي الْحِكْمَةَ مَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ
أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿۲۶۸﴾

وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ نَفَقَةٍ أَوْ نَذَرْتُمْ مِنْ نَذْرٍ
فَإِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُهُ وَإِنَّا لَلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارِهِ ﴿۲۶۹﴾

إِنْ تُبَدُّوهُمُ وَالصَّدَقَاتِ فَبِعِمَّتَاهُمُ وَإِنْ تَخْفُوا مَا
نَتَوْتُهُمُ الْفُقَرَاءَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ وَيَكْفُرُ عَنْكُمْ
مَنْ سَبَّكُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿۲۷۰﴾

لَيْسَ عَلَيْكَ هُدَاهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ
وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَا نُقْبَلُهُ وَمَا تُنْفِقُونَ
إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ اللَّهِ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ لَوْ
إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿۲۷۱﴾

(۱) یعنی ایصال مطلوب الی الله .

شد (۲۷۲) .

خیرات برای آن فقیرانست که بندکرده شدند در راه خدا^(۱) نمی توانند سفر کردن در زمین، توانگر می پندارد ایشان رانادان بسبب طمع نه کردن تومی شناسی ایشان را به قیافه ایشان سوال نمی کنند از مردمان بالحاح و آنچه خرج کنید از مال پس هر آئینه خدا بآن دانا است (۲۷۳) .

کسانیکه خرج می کنند اموال خویش را شب و روز پنهان و آشکارا پس ایشان راست مُزدایشان نزد پروردگار ایشان نیست ترس برایشان ونه ایشان اندوهگین شوند (۲۷۴) .

کسانیکه میخورند سود را برنه خیزند یعنی از گور مگر چنانکه برمی خیزد کسی که دیوانه ساخت او را شیطان به سبب آسیب رسانیدن، این بسبب آنست که سود خوران گفتند جزاین نیست که سوداگری مانند سود است و حالانکه حلال کرده است خدا سوداگری را و حرام ساخته سود را پس کسی که آمد بوی پند از جانب پروردگار او پس بازماند ازین کار پس او راست آنچه گذشت و کار او مفوض است بخدا^(۲) و هر که

لِلْفُقَرَاءِ الَّذِينَ أُحْصِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ
لَا يَسْتَطِيعُونَ صَرْفًا فِي الْأَرْضِ يَحْسَبُهُمُ الْجَاهِلُ
أَغْنِيَاءَ مِنَ الْعَالَمِينَ تَعْرِفُهُمْ بِسِيمَاهُمْ لَا يَسْأَلُونَ
النَّاسَ الْإِحْقَاقًا وَمَا تَنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ
بِهِ عَلِيمٌ ﴿۲۷۲﴾

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ بِالْإِيمَانِ وَالنَّهَارِ سِرًّا
وَاللَّيْلِ فَتُحِبُّهُمْ وَاللَّهُ يَحِبُّهُمْ وَأُولَئِكَ
يُحِبُّهُمْ وَاللَّهُ يَحِبُّهُمْ وَاللَّهُ يَحِبُّهُمْ ﴿۲۷۳﴾

الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا أَلْفُورًا مُنْوَغَةً يَوْمَ الرَّبِّ
يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ الْبَيْعَ
مِثْلَ الرِّبَا وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا فَمَنْ جَاءَكَ
مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّهِ فَاتَّخِذْهَا حَقًّا وَأْمُرْ إِلَى اللَّهِ
وَمَنْ عَادَ فَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿۲۷۴﴾

(۱) یعنی بسبب اشغال بجهاد کسب کردن نمی توانند و الله اعلم .

(۲) یعنی سودی که قبل آیت تحریم گرفته بازگردانیدنش لازم نیست و الله اعلم .

بازگشت بسود خوری^(۱) پس آن گروه باشندگان دوزخ اندایشان در آنجا جاویدند (۲۷۵).

نابودمی سازد خدا برکت سود را و افزون می سازد برکت خیرات را و خدا دوست ندارد هر ناسپاس گنهگار را (۲۷۶).

هر آئینه کسانی که ایمان آورده اند و کردند کارهای شائسته و برپاداشتند نماز را و دادند زکوة را مرایشان راست مُزد ایشان نزد پروردگار ایشان نیست ترس بر ایشان و نه ایشان اندوهگین شوند (۲۷۷).

ای کسانی که ایمان آوردید بترسید از خدا و ترك کنید آنچه مانده است از سود اگر هستی از اهل ایمان (۲۷۸).

پس اگر نه کردید پس خبردار باشید به جنگی از طرف خدا و رسول او و اگر توبه کردید پس شما راست اصل مال های شما نه شما ستم کنید و نه بر شما ستم کرده شود (۲۷۹).

و اگر باشد مفلسی پس لازم است مهلت دادن تا توانگری و آنکه خیرات کنید بهتر است شمارا اگر هستی داننده (۲۸۰).

و بترسید از آن روز که باز گردانیده شوید در آن بسوی خدا پس تمام داده شود هر شخصی را آنچه عمل کرده است و ایشان ستم کرده نه شوند (۲۸۱).

يَمَحَقُ اللَّهُ الرِّبَا وَيُزِيلُ الصَّدَاقَاتِ وَاللَّهُ لَظِيمٌ كُلِّ
كَلْبٍ آثِمٍ ﴿٢٧٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ
وَأَتَوُوا الزَّكَاةَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ
عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يُعْزَبُونَ ﴿٢٧٦﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا
إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٢٧٨﴾

فَإِن لَّمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِن
شِئْتُمْ فَلَكُمْ رُءُوسُ أَمْوَالِكُمْ لَا تَظْلِمُونَ
وَلَا تُظْلَمُونَ ﴿٢٧٩﴾

وَإِن كَانَ دُونَ عَشْرَةٍ فَنظرةٌ إِلَى مَيْسَرَةٍ وَأَنْ تَصَدَّقُوا
خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٨٠﴾

وَاتَّقُوا يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ تُوَلَّى كُلُّ نَفْسٍ
مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٨١﴾

(۱) یعنی بعد از تحریم .

ای مومنان اگر معامله کنید بایکدیگر به وام دادن تا ميعاد مقرر پس بنویسید آن را و باید که بنویسد میان شما نویسنده بانصاف و سرباز نزد نویسنده از آنکه نویسد چنانچه آموخته است او را خدا پس باید که وی بنویسد و املاء کند آنکه وام بدمه وی است و باید که بترسد از خدا پروردگار خود و نقصان نکند از آن وام چیزی را پس اگر باشد کسیکه وام بدمه وی است بی خرد یا ناتوان یا نمی تواند املاء کردن پس باید که املاء کند کارگذار او بانصاف و گواه گیرید دو شاهد را از مردان خویش^(۱) پس اگر نه باشند دومرد پس يك مرد و دوزن کفایت است از کسانی که رضامند باشید از گواهان^(۲) تا اگر فراموش کنید زن یاد دهاند یکی دیگر را و باید که سرباز نه زنند گواهان آنگاه که طلبیده شوند و مانده مشوید از آنکه بنویسد حق را اندک باشد یا بسیار تا ميعاد وی این بانصاف تر است نزد خدا و درست تر برای گواهی و قریب تر از آنکه در شک نشوید مگر وقتیکه باشد آن معامله سوداگری دست بدست که دستگردان می کنید آن رامیان خویش پس نیست بر شما گناه در آنکه نه بنویسید آن را و گواه گیرید هر گاه که خرید و فروخت

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَدَايَيْتُمْ بِدَيْنٍ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى فَاَلْتَبَوْا وَلِيَّكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْعَدْلِ وَلَا يَأْتِ كَاتِبٌ أَنْ يَكْتُبَ كَمَا عَمَلَهُ اللَّهُ فَلْيَكْتُبْ وَلِيْلِلَّ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ وَلِيْلِكُمُ اللَّهُ رَبُّهُ وَلَا يَبْخُسْ مِنْهُ شَيْئًا قَانَ كَانَ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ سَفِيهًا أَوْ ضَعِيفًا أَوْ لَا يَسْطِيعُ أَنْ يُبْلِغَ هُوَ فَلْيُكْتَلِ وَلِيْلَهُ بِالْعَدْلِ وَالشَّاهِدُونَ مِنْ بَنِيكُمْ فَإِنْ لَمْ تَكُونُوا جَمْعَيْنِ فَرَجُلٌ وَامْرَأَتَانِ مِمَّنْ تَرْضَوْنَ مِنَ الشَّاهِدَاءِ أَنْ تَضِلَّ إِحْدَاهُمَا فَتُذَكِّرَ إِحْدَاهُمَا الْأُخْرَىٰ وَلَا يَأْتِ الشَّهَادَةَ إِذًا مَا دَعُوا وَلَا تَسْمَعُوا أَنْ تَكْفُرُوا صَغِيرًا أَوْ كَبِيرًا إِلَىٰ أَجَلِهِ ذَلِكُمْ أَمْسَظُ عِنْدَ اللَّهِ وَأَقْوَمُ لِلشَّهَادَةِ وَأَدْنَىٰ أَلَّا تَرْتَابُوا إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً حَاضِرَةً تُدِيرُونَهَا بَيْنَكُمْ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَلَّا تَكْتُبُوهَا وَأَشْهَدُوا إِذَا تَبَايَعْتُمْ وَلَا يُضَارُ كَاتِبٌ وَلَا شَهِيدٌ وَإِنْ تَقَاعُوا فَإِنَّمَا هُوَ شَوْقٌ بِكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَيُعَلِّمُكُمُ اللَّهُ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿۳۰﴾

(۱) یعنی از مسلمانان .

(۲) یعنی از مسلمانان امین متقی .

کنید و باید که رنج داده نشود نویسنده و نه گواه و اگر بکنید این کار را پس هر آئینه این گناه است شمارا و بترسید از خدا و می آموزد شمارا خدا و خدا بهر چیز دانا است (۲۸۲) .

و اگر مسافر باشید و نیابید نویسنده را پس لازم است گرو بدست آورده شده پس اگر امین داند گروهی از شما گروهی را پس باید که ادا کند آن کس که امین دانسته شد امانت خود را و باید که به ترسد از خدا پروردگار خود و پنهان نکنید گواهی را و هر که پنهان کند آن را پس هر آئینه گناهگار است دل او خدا بآنچه می کنید آگاه است (۲۸۳) .

خدا راست آنچه در آسمان هاست و آنچه در زمین است و اگر آشکار کنید آنچه در دل شما است^(۱) یا پنهان دارید آنرا البته حساب آن بگیرد از شما خدا پس پیامرزد کسی را که خواهد و عذاب کند کسی را که خواهد و خدا بر همه چیز تواناست (۲۸۴) .

باور داشت پیغامبر آنچه فرود آورده شد بسوی او از پروردگار او و مومنان نیز همه ایمان آوردند بخدا و فرشتگان او و کتاب های او و پیغامبران او و گفتند فرق نمی

وَأَنْ كُنْتُمْ عَلَىٰ سَعْيٍ لَمْ يَجِدْ أَكَابِبًا قُرْآنٌ مَّقْبُورَةٌ فَإِنَّ أَعْيُنَنَا بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ قَلِيلٌ أَلَّذِي أُؤْتِينَ أَمَانَتَهُ وَلِيَتَمِيزَ اللَّهُ بَيْنَهُمْ وَلَا تَكْتُمُوا الشَّهَادَةَ وَمَنْ يَكْتُمْهَا فَإِنَّهُ إِيَّمًا قَلْبُهُ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴿۲۸۳﴾

بِاللَّهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ وَإِنْ تُبَدُّوْا مَا فِيْ اَنْفُسِكُمْ اَوْ تَخْفَوْا يَحٰسِبْكُمْ بِهٖ اللّٰهُ فَيَغْفِرُ لِمَنْ يَّشَآءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَّشَآءُ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿۲۸۴﴾

أَمَّنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلٰئِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا تَرْتَابُ

(۱) یعنی از قسم نفاق و اخلاق و حسد و نصیحت و مثل آن نه از قسم حدیث نفس والله اعلم .

گذاریم میان هیچ کسی از پیغامبران او^(۱) و گفتند شنیدیم و فرمانبرداری کردیم میخواهیم آموزش توای پروردگار ماویسوی تواست بازگشت (۲۸۵) .

خدا واجب نمی کند بر هیچ کس الامقدار طاقت او مراوراست آنچه عمل کرد و بروی باشد آنچه گناه کرد گفتند ای پروردگار مابعقوبت مگیر مارا اگر فراموش کنیم یا خطاکنیم ای پروردگار ماومنه برسرمابار گران چنانکه نهادی آنرا برکسانیکه پیش از ما بودند ای پروردگار ماومنه برسرمآنچه توانائی آن نیست مارا و در گذارزما و بیامرزمارا وبه بخشای مارا توئی خداوند ماپس غلبه ده مارا بر گروه کافران (۲۸۶) .

سوره آل عمران هدی است و آن
دو صد آیت و بیست رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْقُرْآنِ

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ

بنام خدای بخشاینده مهربان .
الم (۱) .

خدا آن ذات است که نیست هیچ معبود
برحق مگر اوزنده تدبیرکننده عالم است
(۲) .

فرود آورد بر تو کتاب را برآستی باور
دارنده آنچه پیش دست وی است و فرود
آورد تورات و انجیل را (۳) .

تَوَلَّىٰ عَلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ
وَأَنْزَلَ التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ

(۱) یعنی بعض را معتقد و بعض را منکر نمی باشیم .

پیش ازین برای راه نمودن بمردمان و فرود آورد قرآن را هر آئینه کسانی که کافر شدند بآیات خدا ایشانراست عذاب سخت و خدا غالب صاحب انتقام است (۴).

هر آئینه بر خدا پوشیده نمی شود چیزی در زمین ونه در آسمان (۵).

او آنست که صورت می بندد شمارا در ارحام چنانچه خواهد نیست هیچ معبود برحق بجز او غالب استوار کاراست (۶).

او آنست که فرود آورد بر تو کتاب بعضی از آن آیت های واضح است آنجمله اصل کتاب است و بعضی دیگر محتمل معانی باهم مشتبه پس اما کسانی که دردل ایشان کجی است پیروی می کنند آنرا که متشابه است از آن کتاب برای طلب فتنه و طلب تأویل آن و نمیدانند مراد آن را مگر خدا و ثابت قدمان در علم می گویند ایمان آوردیم باین متشابه این همه از نزد پروردگار ماست و پندپذیر نمی شوند مگر خداوندان خرد (۷).

می گویند ای پروردگار ما کج مکن دلهای مارا بعد از آنکه راه نمودی مارا و عطا کن برای ما نزد خود رحمت هر آئینه تویی عطا کننده (۸).

ای پروردگار ما هر آئینه تو جمع کننده مردمانی در آن روز که هیچ شك نیست

مَنْ قَبْلَ هُدَىٰ لِلنَّاسِ وَأَنْزَلَ الْفُرْقَانَ مَنْ الذِّينَ كَفَرُوا
بِآيَاتِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَاللَّهُ عَزِيزٌ ذُو انْتِقَامٍ ﴿٥﴾

إِنَّ اللَّهَ لَا يَخْفَىٰ عَلَيْهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ ﴿٥﴾

هُوَ الَّذِي يَصَوِّرُكُمْ فِي الْأَرْحَامِ كَيْفَ يَشَاءُ ۗ لَآ إِلَهَ إِلَّا
هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٦﴾

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ
مِنْ أَثَرِ الْكِتَابِ وَأُخْرَىٰ مُتَشَابِهَاتٌ فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ
زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ
وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ ۗ وَالرَّاسِخُونَ
فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ رَبِّنَا ۗ وَمَا يَذَّكَّرُ
إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿٧﴾

رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ
رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَكَابُ ﴿٨﴾

رَبَّنَا إِنَّكَ جَامِعُ النَّاسِ لِيَوْمٍ أَرَىٰ فِيهِ مَنْ إِنْ اللَّهُ لَا يَخْلَعُ

الْبَيْعَاتِ ۝

در آن هر آئینه خدا خلاف نمیکند وعده را (۹) .

هر آئینه آنانکه کافر شدند دفع نکند از ایشان اموال ایشان ونه اولاد ایشان از عذاب خدای تعالی چیزی را وایشانند آتش انگیز دوزخ (۱۰) .

حال ایشان مانند حال آل فرعون است وآنانکه پیش از ایشان بودند دروغ داشتند آیاتِ ما را پس گرفت ایشانرا خدا بسبب گناهان ایشان و خدا سخت عقوبت است (۱۱) .

بگو کافران را که مغلوب خواهید شد وبرانگیخته خواهید شد بسوی دوزخ و بد جایگاه است او (۱۲) .

بتحقیق هست شمارا نشانه در آن دو قوم که بهم آمدند^(۱) يك گروه جنگ میکرد در راه خدا و گروه دیگر کافر بودند می دیدند مسلمانان آن کافران را دو برابر خویش بدیده چشم و خدا قوت میدهد به نصرت خود هرکرا خواهد هر آئینه درین واقعه پندی هست خداوندان بصیرت را (۱۳) .

آراسته کرده شده است برای مردمان دوستی آرزوهای نفس از زنان و فرزندان و خزانه های جمع ساخته از زر و سیم و اسپان نشانمند ساخته و چهار پایان

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ
مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَأُولَئِكَ هُمُ وَقُودُ النَّارِ ۝

كَذَّابٍ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَآلِهِ مِمَّن قَبْلِهِمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا
فَاتَّخَذَ لَهُمُ اللَّهُ مَذْمُومًا وَمُعْتَابًا ۝

قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا سَعْيُهُمْ وَهُمْ يَخْتَصِمُونَ إِلَىٰ جَهَنَّمَ
وَبِئْسَ الْيَهَادُ ۝

قَدْ كَانَ لَكُمْ آيَةٌ فِي فِئَتَيْنِ الْتَقَتَا فِئَةٌ تُقَاتِلُ فِي سَبِيلِ
اللَّهِ وَالْآخَرَىٰ كَافِرَةٌ يَرَوْنَهُم مِّثْلِهِمْ رَأَىٰ الْعَيْنُ وَاللَّهُ
يُؤَيِّدُ بَصَرَهُ مَن يَشَاءُ لَن يَفِي ذَٰلِكَ
لَعِبْرَةً لِأُولَى الْأَبْصَارِ ۝

رُئِينَ لِلنَّاسِ حُبَّ الشَّهَوَاتِ مِنَ النِّسَاءِ وَالْبَنِينَ
وَالْقَنَاطِيرِ الْمُقَنْطَرَةِ مِنَ الذَّهَبِ وَالْوِصَّةِ وَالْخَيْلِ
الْمُسَوَّمَةِ وَالْأَنْعَامِ وَالْحَرْثِ ذَٰلِكَ مَتَاعُ الدُّنْيَا

(۱) یعنی روز بدر و الله اعلم .

وَاللَّهُ عِنْدَهُ خُسْرٌ هَبِيبٌ ﴿۱۴﴾

وزراعت، این ست بهره زندگانی دنیا و نزد خداست بازگشت نیک (۱۴).

بگو (ای محمد) آیا خبردهم شمارا بآنچه بهتر است ازین مرمتیان را باشد نزد پروردگار ایشان بوستان ها می رود از زیر آن جویها جاوید باشندگان در آن و باشند زنان پاکیزه و باشند خوشنود از خدا و خداییناست به بندگان (۱۵).

آنانکه می گویند ای پروردگار ما هرآینه مایمان آوردیم پس بیامرزمارا گناهان ماو نگاهدار مارا از عذاب آتش (۱۶).

شکیبایان و راست گویان و فرمانبرداران و خرج کنندگان و آمرزش خواهندگان در اوقات سحر (۱۷).

گواهی (۱) داد خدا (۲) آنکه نیست هیچ معبود برحقى مگراو و گواهی دادند فرشتگان و خداوندان دانش در آن حال که خداتدبیر کننده عالم ست بعدل، نیست هیچ معبود برحقى مگر او غالب استوار کار است (۱۸).

هر آینه دین معتبر نزد خدا اسلام است و اختلاف نه کردند (یعنی در قبول اسلام)

قُلْ أُوْتِيتُكُمْ بِحَيْرِ مِّنْ ذَلِكُمْ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا عِندَ رَبِّهِمْ جَنَّتْ حَبْرَىٰ مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَأَزْوَاجٌ مُّطَهَّرَةٌ وَرِضْوَانٌ مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ ﴿۱۵﴾

الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا آمَنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَنَنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿۱۶﴾

الظَّاهِرِينَ وَالظَّاهِرِينَ وَالْمُنْفِقِينَ وَالْمُنْفِقِينَ وَالْمُنْتَفِعِينَ بِالْأَسْحَارِ ﴿۱۷﴾

شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْهَيْكَلُ وَأُولُو الْعُلُومِ قَائِمًا يَا لَيْسَطُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿۱۸﴾

إِنَّ الدِّينَ عِندَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ وَمَا اخْتَلَفَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَعِيًّا

(۱) مترجم گوید ازینجا خدای تعالی شروع می فرماید در مناظره اهل کتابین و ردّ شبهات ایشان و تعداد تحریفات ایشان و این قصه ممتد است تا قوله واذغدوت من اهلك .

(۲) یعنی آشکار ساخت .

اهل کتاب مگر بعد از آنکه آمد بایشان دانش^(۱) از روی حسد در میان خویش و هر که کافر باشد بآیت های خدا پس هر آئینه خدا زود گیرنده حساب است . (۱۹)

پس اگر مکابره کنند باتو (یا محمد) پس بگو منقاد ساختم روی خود را برای خدا و هر که پیروی من کرد نیز منقاد ساخت و بگو باهل کتاب و بناخوانندگان آیا اسلام آوردید پس اگر اسلام آوردند به تحقیق راه یافتند و اگر روی گرانیدند پس جزاین نیست که برتوست پیغام رسانیدن و خدا بیناست به بندگان (۲۰) .

هر آئینه کسانی که کافر می شوند بآیتهای خدا و می کشند پیغامبران را بناحق و می کشند آنان را که بعدل می فرمایند از مردمان پس خبرده ایشانرا بعذاب درد دهنده (۲۱) .

این گروه آنند که نابود شد عمل های ایشان در دنیا و آخرت و نیست ایشان را یاری دهنده (۲۲) .

آیاندیدی بسوی آنانکه داده شدند پاره ای از علم کتاب خوانده می شوند بسوی کتاب خدا تاحکم کند میان ایشان پس رومی گرداند گروهی از ایشان اعراض کنان (۲۳) .

بَيْنَهُمْ وَمَنْ يَكْفُرُ يَا أَيُّهَا اللَّهُ فَإِنَّ اللَّهَ سَرِيعٌ
الْحِسَابِ ⑤

فَإِنْ حَاجُّوكَ فَقُلْ أَسَلَمْتُ وَجْهِي لِلَّهِ وَمَنِ اتَّبَعَنِ
وَقُلْ لِلَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَالَّذِينَ أَسْلَمُوا مِنَّا
أَسَلَمُوا قَدِ اهْتَدَوْا وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاءُ
وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ ⑥

إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ يَا أَيُّهَا اللَّهُ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيِّنَ
يَعَذِّبُهُمْ حَتَّىٰ يَمُوتُوا وَالَّذِينَ يَمُرُّونَ بِالْقِسْطِ
الَّذِينَ كَفَرُوا بِهِمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ⑦

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ⑧

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِنَ الْكِتَابِ يُدْعَوْنَ إِلَى كِتَابِ
اللَّهِ لِيَحْلُمَ بِهِمْ ثُمَّ يَقُولُ قَرِيبٌ مِنْهُمْ وَهُمْ مُعْرِضُونَ ⑨

(۱) یعنی حقیقت حال دانستند .

این بسبب آنست که ایشان گفتند هرگز نرسد بما آتش دوزخ مگر روزی چند شمرده شده و فریفت ایشان را در دین ایشان آنچه افترا میکردند (۲۴) .

پس چگونه بُود حال وقتیکه جمع کنیم ایشان را در روزی که هیچ شك نیست در آن و تمام داده شود هر شخصی را جزاء آنچه عمل کرده و ایشان ستم کرده نشوند (۲۵) .

بگوبار الها ای خداوند پادشاهی میدهی پادشاهی هرکرا خواهی و بازمی گیری پادشاهی ازهر که خواهی و ارجمند می سازی هرکرا خواهی و خوار می سازی هرکرا خواهی بدست تست نیکی هر آئینه تو بر همه چیز توانائی^(۱) (۲۶) .

درمی آری شب را در روز و درمی آری روز را در شب و بیرون می آری زنده را از مرده و بیرون می آری مرده را از زنده و روزی میدهی هرکرا می خواهی بی شمار (۲۷) .

بایدکه دوست نگیرند مسلمانان کافران را بجز اهل ایمان و هرکه این کند پس نیست در چیزی از آن خدا^(۲) مگر آنکه دفع شرایشان کنید بنوعی از حذر کردن

ذٰلِكَ يَآلَهُمْ قَالُوا لَنْ نَسْتَأْذِنَكَ الْاَيُّهَا مَعْلُودٌ وَعِزُّهُمْ
فِي دِينِهِمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿۲۴﴾

فَلَيْفَ اِذَا جَمَعْتَهُمْ لِيَوْمِ لَآئِنِ يَنْبَغِي وَوَقَّيْتُ كُلَّ نَفْسٍ
مَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿۲۵﴾

قُلِ اللّٰهُمَّ لِيْكَ الْمُلْكُ تُوِّقِي الْمُلْكَ مَنْ تَشَاءُ وَتَنْزِعِ الْمُلْكَ
مِمَّنْ تَشَاءُ وَتُعْزِزْ مَنْ تَشَاءُ وَتُذِلُّ مَنْ تَشَاءُ اِلٰى الْعِيَادِ
اِنَّكَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿۲۶﴾

تُوِّلِيْمُ الْبَيْتِ فِي الْبَهَارِ وَتُوِّلِيْمُ الْبَهَارِ فِي الْبَيْتِ وَتُوِّجِرُ الْحَيَّ
مِنَ الْبَيْتِ وَتُوِّجِرُ الْبَيْتَ مِنَ الْحَيِّ وَتَرْزُقُ مَنْ تَشَاءُ
بِعَنِيٍّ حِسَابٍ ﴿۲۷﴾

لَا يَخْذِلُ الْمُؤْمِنُوْنَ الْكٰفِرِيْنَ اَوْلِيَآءَ مِنْ دُوْنِ
الْمُؤْمِنِيْنَ وَ مَنْ يَفْعَلْ ذٰلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللّٰهِ فِيْ شَيْءٍ
اِلَّا اَنْ تَكُوْنُوْا مِنْهُمْ نٰفِلَةً وَيَجِدْكُمْ اِلٰهَ

(۱) مترجم گوید که در امر این دعا بشارت است به مغلوب شدن کافران .

(۲) یعنی در عهد خدا نیست .

نَفْسَهُ وَإِلَ اللَّهِ الْمَصِيرُ ﴿۲۸﴾

ویرحذر می‌دارد شمارا خدا از خود و بسوی خدا بازگشت است (۲۸).

بگو اگر پنهان کنید آنچه در سینه های شماست یا آشکار کنیدش می‌داند آن را خدا و میداند آنچه در آسمان هاست و آنچه در زمین است و خدا بر همه چیز تواناست (۲۹).

آن روزیکه حاضر یابد هرکس آنچه عمل کرده است از نیکی و آنچه کرده است از بدی دوست دارد که کاش بودی در میان وی و در میان آن بدی مسافتی دور ویرحذر می‌دارد شمارا خدا از خود و خدا بسیار مهربان است بر بندگان (۳۰).

(ای محمد) بگو اگر دوست می‌دارید خدارا پس پیروی من کنید تا دوست دارد شمارا خدا و پیامرزد شمارا گناهان شما و خدا آمرزنده مهربان است (۳۱).

بگوفرمان برید خدارا و پیغامبر را پس اگر روگردانند پس هر آئینه خدا دوست ندارد کافران را (۳۲) (۱).

هر آئینه خدا برگزید آدم را و نوح را و آل ابراهیم را و آل عمران را بر عالمها (۳۳).

درحالتیکه این جماعت نسلی بودند

قُلْ إِنْ تَحِبُّوا مَا فِي صُدُورِكُمْ أَوْ تُبْذَرُونَ يُعَلِّمُهُ اللَّهُ وَيَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۲۹﴾

يَوْمَ يَجِدُ كُلُّ نَفْسٍ مَا عَمِلَتْ مِنْ خَيْرٍ مُحْضَرًا وَمِمَّا عَمِلَتْ مِنْ سُوءٍ تَوَدُّ لَوْ أَنَّ بَيْنَهَا وَبَيْنَهَا أَمَدًا أَبِيدًا أَوْ يُعَذِّبُهَا اللَّهُ نَفْسَهُ وَاللَّهُ رَؤُوفٌ بِالْعِبَادِ ﴿۳۰﴾

قُلْ إِنْ أَنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۳۱﴾

قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ ﴿۳۲﴾

إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ آدَمَ وَنُوحًا وَآلَ إِبْرَاهِيمَ وَآلَ عِمْرَانَ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿۳۳﴾

ذُرِّيَّةً بَعْضُهَا مِنْ بَعْضٍ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿۳۴﴾

(۱) مترجم گوید که نصاریٰ باحضرت پیغامبر صلی الله علیه وسلم درباب عیسی علیه السلام گفتگو کردند حق سبحانه این آیات نازل ساخت بعد از نزول این آیتها نصاریٰ را بمباهله دعوت کردند همه عاجز شده جزیه قبول نمودند.

بعضی آن پیدا شده از بعضی و خدا
شنوای دانا است (۳۴) .

آنگاه که گفت زن عمران ای پروردگار
من هر آئینه من نیاز تو کردم آنچه
در شکم من است آزاد کرده^(۱) پس قبول
کن از من هر آئینه توئی شنوای دانا (۳۵) .

پس چون بزاد دختر را گفت ای پروردگار
من هر آئینه زادم این را دختر و خدا
داناست بآنچه وی بزاد گفت آن زن
نیست پسر مانند دختر^(۲) و هر آئینه
نامیدم او را مریم و هر آئینه من در پناه تو
می‌گذارم او را و نسل او را از شیطان
ملعون (۳۶) .

پس قبول کرد مریم را پروردگار او به
قبول نیک و پالیده ساخت او را پالیدن
نیک و خبر گیر ساخت بروی زکریا را
هرگاه داخل می‌شد زکریا بر مریم در
مسجد می‌یافت نزد او روزی را^(۳) گفت
ای مریم از کجاست ترا این روزی گفت
اواز نزد خداست هر آئینه خدا می‌دهد
روزی هر کرامی خواهد بی شمار (۳۷) .

آن وقت طلب کرد زکریا از پروردگار خود
گفت ای پروردگار من عطا کن مرا از نزد

إِذْ قَالَتِ امْرَأَتُ عِمْرَانَ رَبِّ إِنِّي نَدَّوْتُكَ تَارَةً بَاطِنِي
مُحَرَّرًا مَّقْبُولٌ مِنِّي إِنَّا كُنَّا نَمُنُّ بِكَ عِندَ رَبِّكَ ۝۳۴

فَلَمَّا وَضَعَتْهَا قَالَتْ رَبِّ إِنِّي وَضَعْتُهَا أُنثَىٰ وَاللَّهُ أَعْلَمُ
بِمَا وَضَعَتْ ۖ وَ لَيْسَ الذَّكَرُ كَالْأُنثَىٰ ۖ وَإِنِّي سَمَّيْتُهَا مَرْيَمَ
وَإِنِّي أُعِيذُهَا بِكَ وَذُرِّيَّتَهَا مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ۝۳۵

فَقَبَّلَهَا رَبُّهَا بِقَبُولٍ حَسَنٍ وَأَنْبَتَهَا نَبَاتًا حَسَنًا وَكَفَّلَهَا
زَكَرِيَّا كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا زَكَرِيَّا الْمِحْرَابَ وَجَدَ عِنْدَهَا
رِزْقًا قَالَتْ إِنَّهُم لَأَنْبَاءُ لِي مِنْ رَبِّي قَالَتْ إِنَّ اللَّهَ يُرِزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ۝۳۶

هُنَالِكَ دَعَا زَكَرِيَّا رَبَّهُ ۖ قَالَ رَبِّ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ ذُرِّيَّةً
طَيِّبَةً ۖ إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ ۝۳۷

(۱) یعنی از خدمت والدین معاف داشته .

(۲) یعنی دختر خدمت بیت المقدس رانمی شاید .

(۳) یعنی میوه زمستان در تابستان و میوه تابستان در زمستان .

خودنسل پاك هر آئینه تو شنوای دعائی (۳۸) .

پس ندا کردند اورا فرشتگان و او ایستاده بود نمازی گذارد در عبادت گاه، که خدا بشارت می دهد ترا به یحیی باشد باوردارنده کلمه از جانب خدا^(۱) و سردار و پارسا و پیغامبری از نیکوکاران (۳۹) .

گفت ای پروردگار من چگونه پیدا می شود برای من فرزندی و رسیده است مرا کلان سالی وزن من نازاهست، گفت همچنین خدا میکند آنچه می خواهد . (۴۰)

گفت ای پروردگار من معین کن برای من نشانی^(۲) فرمود که نشان تو آنست که سخن نه توانی گفت با مردمان سه روز مگر باشارت و یاد کن پروردگار خود را بسیار و تسبیح بگوبه شام و صباح (۴۱) .

و آنگاه که گفتند فرشتگان ای مریم هر آئینه خدا برگزید ترا و پاك ساخت ترا و برگزید ترا بر زنان عالمها (۴۲) .

ای مریم فرمانبرداری کن پروردگار خود را و سجده کن و نمازگذار بانماز گذاران (۴۳) .

(ای محمد) این از خبرهای غیب است وحی می کنیم آنرا بسوی تو و تو نبودی

فَتَأْتِيهِ الْمَلَكُ وَمَوْقَاهُمْ يُصَلِّي فِي الْبُحْرَايَا
أَنَّ اللَّهَ يُبْرِئُكَ بِيَحْيَى مُصَدِّقًا لِكَلِمَةٍ مِنَ اللَّهِ وَسَيِّدًا
وَخَصْرًا وَقَرِينًا مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿۳۸﴾

قَالَ رَبِّ أَلَيْسَ لِي عِلْمٌ وَقَدْ بَلَغَتِ الْكِبَرَ وَأَمْرًا لِي
عَاقِرًا قَالَ كَذَلِكَ اللَّهُ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ ﴿۳۹﴾

قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً قَالَ آيَتُكَ أَنْ تُكَلِّمَ النَّاسَ
ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ الْأَرْمُرُ وَأُذْكَرُ نَبِيَّكَ كَثِيرًا وَسَيِّئًا
بِالْحَسَنِيِّ وَالْإِبْرَارِ ﴿۴۰﴾

وَإِذْ قَالَتِ الْمَلِكَةُ يَرْيَمُ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَاكِ
وَطَهَّرَكِ وَاصْطَفَاكِ عَلَى نِسَاءِ الْعَالَمِينَ ﴿۴۱﴾

يَرْيَمُ اقْنُتِي لِرَبِّكِ وَاسْجُدِي وَارْكَعِي مَعَ الرَّاكِعِينَ ﴿۴۲﴾

ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهِ إِلَيْكَ وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ

(۱) یعنی عیسی را باور دارد .

(۲) یعنی نشان حمل آن فرزند .

نزد آن قوم چون می انداختند قلمهای خویش را^(۱) تا کدام کس از ایشان خیر گیر مریم شود و نبودی نزد ایشان آنگاه که باهم منازعه می کردند (۴۴) .

آنگاه که گفتند فرشتگان ای مریم هر آئینه خدایبارت می دهد ترابه کلمه ای از جانب خود که نام او مسیح عیسی پسر مریم است با آبرو دردنیا و آخرت و از مقربان بارگاه حضرت عزت است (۴۵) .

و سخن گوید به مردمان در گهواره و وقت کهن سالی و باشد از شائستگان (۴۶) .

گفت ای پروردگار من چگونه شود مرا فرزند و دست نرسانیده است بمن هیچ آدمی فرمود همچنین خدا پیدا میکند هر چه می خواهد چون سرانجام میکند کاری پس جزاین نیست که میگوید او را که بشو پس میشود (۴۷) .

و بشارت داد که می آموزد او را خدا کتاب و دانش و تورات و انجیل را (۴۸) .

و گرداند او را پیغامبری بسوی بنی اسرائیل باین دعوی که آورده ام پیش شما نشانه ای از پروردگار شما اینکه هر آئینه من می سازم برای شما از گِل مانند شکل پرنده پس می دمم در آن پس باشد پرنده ای به حکم خدا و به می کنم کور مادرزاد را و برص دار را (یعنی پیسی

إِذْ يَقُولُ أَفَلَا تَهْتَفُونَ لَهُمْ يَوْمَ يَنْفُلُ مَرْيَمَ وَمَا كُنْتَ لَهَا إِذْ يَخْتَصِمُونَ ﴿۴۴﴾

إِذْ قَالَتِ الْمَلَكَةُ يَا مَرْيَمُ إِنَّ اللَّهَ يُبَشِّرُكِ بِكَلِمَةٍ مِّنْهُ فَاسْمِعِي بَيْنَ يَدَيْكَ وَأَنْصِتِي لَعَلَّكِ تُبْقِينَ ﴿۴۵﴾

وَيُبَشِّرُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ وَكَهْلًا وَمِنَ الظَّالِمِينَ ﴿۴۶﴾

قَالَتْ رَبِّ أَنَّى يَكُونُ لِي وَلَدٌ وَلَمْ يَمَسِّنِي بَشَرٌ قَالَ كَذَلِكَ اللَّهُ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ إِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿۴۷﴾

وَيُعَلِّمُهُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَالْقُرْآنَ وَالْحُسْبَانَ ﴿۴۸﴾

وَرَسُولًا إِلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَنِّي قَدْ جِئْتُكُمْ بِالْبُرْهَانِ وَإِنِّي أَمْرٌ لَّكُمْ مِنَ الظَّالِمِينَ فَاسْمِعْنِي يَوْمَ يُنْفَخُ إِلَىٰ السَّمَوَاتِ السَّمَاءِ فَالْمَلَكُوتِ فَالْمَلَكُوتِ وَاسْمِعْنِي يَوْمَ يُنْفَخُ إِلَىٰ السَّمَوَاتِ السَّمَاءِ فَالْمَلَكُوتِ فَالْمَلَكُوتِ وَاسْمِعْنِي يَوْمَ يُنْفَخُ إِلَىٰ السَّمَوَاتِ السَّمَاءِ فَالْمَلَكُوتِ فَالْمَلَكُوتِ

(۱) یعنی قرعه می انداختند .

را) وزنده می سازم مُردگان رابه حکم خدا و خبر می دهم شمارا بآنچه میخورید و آنچه ذخیره می نهید درخانه های خود هر آئینه دراین کار نشانه است شمارا اگر باور دارند ه اید (۴۹) .

و آمده ام باور دارنده آنچه پیش دست من است از تورات و آمده ام تاحلال گردانم برای شما بعض آنچه حرام شده بود بر شما و آوردم نزد شما نشانه از پروردگار شما پس بتر سید از خدا و فرمان من برید (۵۰) .

هر آئینه خدا پروردگار من و پروردگار شماست پس پرستش کنید اورا این است راه راست^(۱) (۵۱) .

پس آنگاه که دریافت عیسی از قوم خود کفر را گفت کیستند یاری دهندگان من بسوی خدا گفتند حواریان مائیم یاری دهندگان خدا ایمان آوردیم به خدا و گواه باش که ما فرمانبرداریم (۵۲) .

ای پروردگار ما ایمان آوردیم بآنچه فرود آوردی و پیروی کردیم پیغمبر را پس بنویس مارا با شاهدان^(۲) (۵۳) .

نقشه کشیدند و خداوند چاره جوئی کرد و خداوند^(۳) بهترین چاره جویان

وَمَصَدَقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ وَلِأَجْلِ لَكُمْ بَعْضُ
الَّذِي حَزَمَ عَلَيْكُمْ وَجَدْتُمْكُمْ بِآيَاتِنَا فَتَقْوُوا
اللَّهَ وَأَطِيعُوا ۝۴۹

إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ۝۵۰

فَلَمَّا أَحَسَّ عِيسَى مِنْهُمُ الْكُفْرَ قَالَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ؟
قَالَ الْمُحَوَّارِيُّونَ حَسَنَ أَنْصَارُ اللَّهِ أَمْكَ يَا اللَّهُ وَأَشْهَدُ
يَا قَاتِلِ الْمُشْرِكِينَ ۝۵۱

رَبَّنَا آمَنَّا بِمَا أَنْزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُولَ فَاكْتُبْنَا
مَعَ الشَّاهِدِينَ ۝۵۲

وَمَكْرَهُوا وَمَكَرَ اللَّهُ وَاللَّهُ خَيْرُ الْكَافِرِينَ ۝۵۳

(۱) القصه این بشارت در حق عیسی علیه السلام متحقق شد و یهود را بدین خود دعوت نمود .

(۲) یعنی در زمره شهداء که اکمل امت اند والله اعلم .

(۳) یعنی بآن کافران .

است (۵۴) .

آنگاه که گفت خدای عیسیٰ هر آئینه من برگیرنده توأم^(۱) و بردارنده توام بسوی خود و پاک کننده توام از صحبت کسانی که کافر شدند و گرداننده تابعان توام بالای کافران^(۲) تا روز قیامت باز بسوی من است باز گشت شما پس داوری می کنم میان شما در آنچه اختلاف می کردید اندر آن (۵۵) .

اما کافران پس عذاب کنم ایشان را به عذاب سخت دردناک و آخرت نیست ایشان را یاری دهنده (۵۶) .

واما کسانی که ایمان آوردند و کردند کارهای شائسته پس تمام دهد خدا ایشانرا مزدایشان و خدا دوست نمی دارد ظالمان را (۵۷) .

این رامی خوانیم (یا محمد) بر تو که از آیتها و کتاب حکیم است (۵۸) .

هر آئینه حال عیسیٰ نزد خدا مانند حال آدم است آفرید او را از خاک باز گفت او را بشو پس شد^(۳) (۵۹) .

این سخن راست است از پروردگار تو پس مباش از شک آرنندگان (۶۰) .

پس هر که مکابره کند با تو درباره عیسیٰ

إِذْ قَالَ اللَّهُ لِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَرَافِعَكَ إِلَىٰ وَمَطَهْرًا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَجَاعِلِ الَّذِينَ اتَّبَعُوكَ قَوْمَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ ثُمَّ إِنَّ مَرْجِعَكُمْ فَأَخَذُوا بَيْنَكُمْ فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿۵۴﴾

فَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَأَعَذَّ اللَّهُ لَهُمُ عَذَابًا شَدِيدًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ﴿۵۵﴾

وَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُوَفِّيهِمْ أَجْرَهُمْ وَاللَّهُ لَا يَجِبُ الظَّالِمِينَ ﴿۵۶﴾

ذَلِكَ نَتْلُوهُ عَلَيْكَ مِنَ الْآيَاتِ وَالذِّكْرِ الْحَكِيمِ ﴿۵۷﴾

إِنَّ مَثَلَ عِيسَىٰ عِنْدَ اللَّهِ كَمَثَلِ آدَمَ خَلَقَهُ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ قَالَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿۵۸﴾

أَلَمْ يَنْزِلْ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُن مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿۵۹﴾

فَمَنْ حَادَّكَ فَيَدُوبْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ

(۱) یعنی ازین جهان .

(۲) یعنی غالب بر ایشان .

(۳) یعنی انسان شد .

بعد از آنچه آمد بتو از دانش پس بگو بیایید تا بخوانیم فرزندان خود را و فرزندان شمارا و زنان خود را و زنان شمارا و ذات های خود را و ذات های شمارا پس همه بزاری دعا کنیم پس لعنت خدا گوئیم بر دروغگویان (۶۱) .

هر آئینه این ست خبر راست و نیست هیچ معبود برحقى بجز خدا و هر آئینه خدا غالب استوار کار است (۶۲) .

پس اگر روگردانیدند پس خدا داناست به تباه کاران (۶۳) .

بگو ای اهل کتاب بیایید بسوی سخنى مسلم میان ما و شما که نه پرستیم بجز خدا و شریک نسازیم باوى چیزی دیگر را و پروردگار نگیرد بعض از ما بعض دیگر را بجز خدا پس اگر روی گردانیدند پس بگوئید که گواه باشید ما مسلمانیم (۶۴) .

ای اهل کتاب چرا مکاره می کنید درباره ابراهیم^(۱) و فرود آورده نه شده است تورات و انجیل مگر بعد ابراهیم آیا نمی فهمید (۶۵) .

آگاه شوید شما ای قوم مکاره کردید در آنچه شمارا بوى دانش است پس چرا مکاره می کنید در آنچه شمارا بوى دانش نیست و خدامى داند و شما

تَعَالَوْا نَدْعُ آبَاءَنَا وَآبَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ وَأَنْفُسَنَا وَأَنْفُسَكُمْ ثُمَّ نَبْهَلْ فَتَجْعَلْ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَى الْكٰذِبِينَ ﴿۶۱﴾

إِنَّ هَذَا هُوَ الْقَصَصُ الْحَقُّ وَمَنْ يُلَاحِظْ إِلَّا اللَّهَ فَإِنَّ اللَّهَ لَهُ الْعَرْشُ الْعَظِيمُ ﴿۶۲﴾

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ عَلَيْهِمُ بِالْمُفْسِدِينَ ﴿۶۳﴾

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا لِكَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ﴿۶۴﴾

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَحْمِلُونَ فِي آبَائِهِمْ وَإِنزَلتِ التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ الْأَيْمَنُ بَعْدَ ذَلِكَ تَعْلَمُونَ ﴿۶۵﴾

هَآءَاتُمْ هَؤُلَاءِ حَآجَجْتُمْ فِيْمَا لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ فَلِمَ تُحَآجُّوْنَ فِيْمَا لَيْسَ لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿۶۶﴾

(۱) یعنی بعض گفتند یهودی بود و بعض گفتند نصرانی بود .

نمی دانید^(۱) (۶۶) .

نه بود ابراهیم یهودی و نه نصرانی ولیکن بود حنیف مسلمان و نه بود از شرک آرندگان^(۲) (۶۷) .

هر آئینه نزدیک ترین مردم بابراهیم آن کسان بودند که پیروی او کردند یعنی در زمان او این پیغامبرو مومنان و خدا کارساز مومنان است (۶۸) .

آرزو کردند طائفه ای از اهل کتاب که گمراه سازند شمارا و گمراه نمی سازند مگر خویشان را و آگاه نیستند (۶۹) .

ای اهل کتاب چرا کافر می شوید بآیتهای خدا حال آنکه خود شما گواهی می دهید (۷۰) .

ای اهل کتاب چرا خلط می کنید حق را به باطل و چرا می پوشید حق را و حال آنکه شما میدانید (۷۱) .

و گفتند گروهی از اهل کتاب^(۳) ایمان آرید بآنچه فرود آورده شده است بر مسلمانان اول روز و انکار کنید آخر آن روز تا شاید که مسلمانان بر گردند^(۴) (۷۲) .

مَا كَانَ إِبْرَاهِيمُ يَهُودِيًّا وَلَا نَصْرَانِيًّا وَلَكِنْ كَانَ حَنِيفًا مُسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ۝

إِنَّ أَوَّلَ النَّاسِ بِإِبْرَاهِيمَ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ وَهَذَا الْبَيْتُ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاللَّهُ وَرِثَةُ الْمُؤْمِنِينَ ۝

وَدَّتْ طَائِفَةٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَو يُضِلُّوكُمْ وَمَا يُضِلُّونَ إِلَّا أَنفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ۝

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَأَنْتُمْ تَشْهَدُونَ ۝

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَكْفُرُونَ الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَتَكْتُمُونَ الْحَقَّ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ۝

وَقَالَتِ طَائِفَةٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ آمُنُوا بِالَّذِي أُنزِلَ عَلَی الَّذِينَ آمَنُوا وَجْهَ النَّهَارِ وَالْكَفْرَ وَالْآخِرَةَ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ۝

(۱) یعنی در مسائل منصوصه در تورات اختلاف کردید تا چه رسد بغير منصوصه .

(۲) مترجم گوید حنیف آنرامی گفتند که استقبال کعبه کند و حج گذارد و ختنه نماید و از جنابت غسل کند حاصل آنکه نام کسی بُود که بشریعت ابراهیمی متدین باشد .

(۳) یعنی بایکدیگر .

(۴) یعنی در شک افتند .

و منقاد مشوید مگر کسی را که پیروی دین شما کند بگو (یا محمد) هر آئینه هدایت، هدایت خدا است گفتند باور مکنید آنکه داده شود کسی مانند آنچه داده شده اید شما، یا گروهی الزام دهند شمارا نزد پروردگار شما بگو نعمت بدست خدا ست می دهد آن را بهره خواهد و خدا فراخ نعمت داناست (۷۳).

مختص می گرداند به بخشایش خود هر کرا خواهد و خدا صاحب فضل عظیم است (۷۴).

و از اهل کتاب کسی هست که اگر امین داری او را بخزانه بازدهد او را بتو و از ایشان کسی هست که اگر امین داری او را بیک دینار بازدهد آنرا بتو مگر تا وقتی که باشی بر سر او ایستاده و این خیانت بسبب آنست که گفتند نیست بر مادر حق ناخواندگان هیچ راه^(۱) و دروغ می گویند بر خدا و حال آنکه ایشان (این را) میدانند (۷۵).

آری هر که وفا کند بعهد خود و پرهیزگاری کند پس هر آئینه خدا دوست میدارد پرهیزگاران را (۷۶).

هر آئینه کسانی که می ستانند عوض پیمانی که با خدا بستند و عوض سوگندان خویش بهای اندک را آن گروه هیچ نصیب

وَلَا تُؤْمِنُوا إِلَّا يَمَنْ تَحِبُّوا فَبِئْسَ مَا كَفَرْنَا بِهِ قُلْ إِنَّ الْهُدَىٰ هُدَىٰ اللَّهِ
أَنْ يُؤْتَىٰ أَحَدٌ مِّثْلَ مَا أُوتِيَهُمْ أَوْ يُحَاجُّوهُمْ عِنْدَ
رَبِّكَمْ قُلْ إِنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ
وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿۷۳﴾

يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ
الْعَظِيمِ ﴿۷۴﴾

وَمِنَ أَهْلِ الْكِتَابِ مَنْ إِنْ تَأْمَنَهُ بِعُقُوبَةِ يُدُودٍ إِلَيْكَ
وَمِنْهُمْ مَنْ إِنْ تَأْمَنَهُ بِدِينَارٍ لَا يُؤَدِّهِ إِلَيْكَ
إِلَّا مَا دُمْتَ عَلَيْهِ قَالِبًا ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لَيْسَ
عَلَيْنَا فِي الْأُمَمِ سَبِيلٌ وَيَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكُذِبُ
وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿۷۵﴾

بَلَىٰ مَنْ أَوْفَىٰ بِعَهْدِهِ وَاتَّقَىٰ فَإِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ ﴿۷۶﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَأَيْمَانِهِمْ ثَمَنًا قَلِيلًا
أُولَٰئِكَ لِرِخْلِ قُلُوبِهِمْ فِي الْأَخْرَاقِ وَلَا يُؤْتِيهِمُ اللَّهُ وَلَا يَنْظُرُ

(۱) یعنی ما را بر مال عرب که هم دین ما نیستند مؤاخذه نخواهد شد.

إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يَزِيدُهُمْ عَذَابًا إِلَّا عَذَابًا ۝

وَإِنَّ مِنْهُمْ لَفَرِيقًا يَلُونُ آلَيْهِمْ بِالْكِتَابِ لِتَحْسَبُوهُ
مِنَ الْكِتَابِ وَمَا هُمْ بِمِنَ الْكِتَابِ وَيَقُولُونَ هُوَ مِنْ عِنْدِ
اللَّهِ وَمَا هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَيَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكُذِبُ
وَهُمْ يَعْلَمُونَ ۝

مَا كَانَ لِإِبْرَاهِيمَ أَنْ يُتِيَهُ اللَّهُ الْكُتُبَ وَالْحُكْمَ وَالنَّبُوَّةَ
لَعَلَّ يَقُولَ لِلنَّاسِ كُنُوا عِبَادًا لِي مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ
كُنُوا رَبِّينِ بِنِعْمَةِ اللَّهِ عَلَيْهِمْ وَالْكِتَابِ وَبِمَا كُنْتُمْ
تَدْرُسُونَ ۝

وَلَا يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُغْنُوا مِنَ الْمَالِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالرُّسُلِ
أَرْبَابًا يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا بِالْكِتَابِ بَعْدَ إِذْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ۝

وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ النَّبِيِّينَ لَمَا آتَيْنَاكُمْ مِنْ كِتَابٍ
وَحِكْمَةٍ تَعْرِجُوهَا كُنْتُمْ مُصَدِّقِينَ لِمَا مَعَكُمْ
لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ بِكُمْ وَلَكِنَّ مِنْكُمْ فُجُورًا فَأَقْرَرْتُمْ وَأَخَذْتُمْ

نیست ایشان را در آخرت و سخن
نگوید بایشان خدا و نگاه نه کند بسوی
ایشان روز قیامت و پاک نه سازد ایشان را
و ایشان راست عذاب درد دهنده (۷۷) .

و هر آینه از اهل کتاب گروهی هستند که
می پیچند زبان خویش را به (خواندن)
کتاب تا گمان کنید که آن از کتابست
و نیست آن از کتاب^(۱) و می گویند که این
از نزد خدا ست و نیست آن از نزد خدا
دروغ می گویند برخدا و حال آنکه
ایشان (این را) میدانند (۷۸) .

سزاوار نیست هیچ آدمی را که عطا کند
او را خدا کتاب و علم و نبوت باز بگوید
به مردمان بنده گان شوید مرا بدون خدا
و لیکن مثل این شخص می گوید که
باشید ربانی^(۲) بسبب آموزاندن کتاب
و خواندن آن (۷۹) .

و سزاوار نیست که فرماید شمارا که
پروردگار گیرید فرشتگان و پیغامبران را
آیا بکفر می فرماید شمارا بعد از آنکه
مسلمان شده باشید (۸۰) .

و آنگاه که گرفت خدای تعالی پیمان
پیغامبران را که آنچه دادم شمارا از کتاب
و علم باز بیاید به شما پیغامبری باور
کننده آنچه با شماست البته ایمان آرید باو

(۱) یعنی به تکلف از خود چیزی نوشته در کتاب غلط ساخته می خوانند .

(۲) یعنی مرشد خلق شوید .

عَلَّ ذَلِكُمْ إِيصْرِي قَالُوا أَفَرَرْنَا قَالَفَأَشْهَدُوا
وَأَنَا مَعَكُمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿۸۱﴾

والبته یاری دهید اورا، فرمود خدا آیا
اقرار کردید و گرفتید براین کار عهد
مرا^(۱) گفتند اقرار کردیم فرمود پس گواه
باشید^(۲) و من باشما از گواهانم (۸۱) .

فَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفٰسِقُونَ ﴿۸۲﴾

پس هر که بر گردد بعد ازین پس آن گروه
ایشانند بدکاران (۸۲) .

أَفَعَدِيبُ دِينِ اللَّهِ يَبْغُونَ وَآلَةً سَأَلَهُمْ مَنْ فِي السَّمٰوٰتِ
وَالْأَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا وَالْبَيْدُ يُرْجَعُونَ ﴿۸۳﴾

آیا این کافران غیر دین خدا می طلبند و
خدارا منقاد شده اند آنانکه در آسمان ها
و زمین اند بخوشی یا نا خوشی و بسوی
او گردانیده شوند (۸۳) .

قُلْ أَمَّا إِلٰهِي فَلِلَّهِ وَاللَّهُ وَمَا أُنزِلَ عَلَيْنَا وَمَا أُنزِلَ عَلَيَّ إِلَّا
وَأَسْمِعِيلَ وَإِسْحٰقَ وَيَعْقُوبَ وَالْإِسْبٰطِ وَمَا أُفِيءُ مُوسَىٰ
وَ عِيسَىٰ وَالنَّبِيِّينَ مِنْ رَبِّهِمْ إِلَّا نَفْسٌ بَيْنَ أَحْدِثِهِمْ
وَعَنْ لَهُ مُسَبِّحُونَ ﴿۸۴﴾

بگو ایمان آوردیم بخدا و آنچه فرود آورده
شده است بر ما و آنچه فرود آورده شده
بود بر ابراهیم و اسمعیل و اسحق و
یعقوب و نبیرگان وی و آنچه داده شد
موسی و عیسی و پیغامبران را از پروردگار
ایشان فرق نمی گذاریم میان هیچ يك از
ایشان و ما خدارا منقادیم (۸۴) .

وَمَنْ يَتَّبِعْ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ
وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخٰسِرِينَ ﴿۸۵﴾

و هر که طلب کند غیر اسلام دینی دیگر را
پس هرگز قبول کرده نخواهد شد از او
و او در آخرت از زیان کاران است (۸۵) .

كَيْفَ يَهْدِي اللَّهُ قَوْمًا كَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمْ وَشَهِدُوا
أَنَّ الرُّسُلَ حَقٌّ وَجَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي
الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿۸۶﴾

چگونه راه نماید خدا گروهی را که
کافر شدند بعد از اسلام خود و بعد از
اینکه گواهی دادند که پیغمبر برحق است
و بعد از آنکه آمد بایشان حجت، و خدا راه
نمی نماید گروه ستم گاران را (۸۶) .

(۱) یعنی قبول کردید .

(۲) یعنی بر یکدیگر .

این گروه سزای ایشان آنست که باشد
برایشان نفرین خدا و فرشتگان و مردمان
همه ایشان (۸۷) .

جاویدان در آن لعنت، سبک کرده نه شود
ازایشان عذاب ونه ایشان مهلت داده
شوند (۸۸) .

الآنکه توبه کردند بعد ازین و نیکوکاری
نمودند پس هر آئینه خدا آمرزندهٔ مهربان
است (۸۹) .

هر آئینه کسانی که کافر شدند بعد از اسلام
خویش باز زیادتی کردند در کفر هرگز
قبول کرده نشود توبه ایشان و آن گروه
ایشانند گمراهان (۹۰) .

هر آئینه آنانکه کافر شدند و کافر مردند
هرگز قبول کرده نخواهد شد از هیچ یک
ایشان مقدار پُری زمین از زر و اگر چه
عوض خود دهد آن را آن گروه ایشانراست
عذاب در دهنده و نیست ایشان را هیچ
یاری دهنده (۹۱) .

هرگز نیابید نیکوکاری را تا آنکه خرج کنید
از آنچه که دوست می دارید و هر چیزی که
خرج کنید پس بدرستی که خدا بوی
دانااست (۹۲) .

همه طعام حلال بود بر بنی اسرائیل مگر
آنچه حرام کرده بود یعقوب بر خویشان
پیش از آنکه تورات نازل کرده شود
بگویارید تورات را پس بخوانید آن را

أُولَئِكَ جَزَاؤُهُمْ أَنَّ عَلَيْهِمْ لَعْنَةَ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ
وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿٨٧﴾

خَالِدِينَ فِيهَا لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمُ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ ﴿٨٨﴾

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا إِنَّ اللَّهَ
عَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٨٩﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَعَدُوا إِنَّا بِهِمْ ثُمَرٌ إِذْ دَاوُوا لَكُمْ أَنْ
تُقْبَلَ تَوْبَتُهُمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الضَّالُّونَ ﴿٩٠﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَرَاءَ ذَٰلِكَ يُعَذَّبُ
مِنْ أَحَدِهِمْ سُلْ أَرْضٍ ذَرِيًّا وَلَوْ أَفْتَدَىٰ بِهٖ
أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ﴿٩١﴾

لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا حُبَبْتُمْ وَرَأَيْتُمْ
مِنْ سُئِي قَاتَانَ اللَّهُ بِهِ عَلِيمٌ ﴿٩٢﴾

كُلُّ الطَّعَامِ كَانَ حَلَالًا لِّبَنِي إِسْرَائِيلَ إِلَّا مَا حَرَّمَ
إِسْرَائِيلَ عَلَىٰ نَفْسِهِ مِنْ قَبْلِ أَنْ تُنَزَّلَ التَّوْرَةُ قُلْ
فَاتَّبِعُوا التَّوْرَةَ فَاتَّبَعُواهَا إِنَّ كُنتُمْ صَادِقِينَ ﴿٩٣﴾

اگر هستید راست گوی (۱) (۹۳) .

پس هرکه دروغ بزند بر خدا بعد ازین
پس آن گروه ایشانند ستم گاران (۹۴) .

بگوراست گفت خدا پس پیروی کنید
ملت ابراهیم را حنیفی کیش شده ونه بود
ازمشركان (۹۵) .

هر آئینه اول خانه ای که مقرر کرده شد برای
مردمان آن ست که درمکه است برکت
داده شده و هدایت مردم را (۹۶) .

درآن خانه نشانه های روشن است ازآن
جمله جای ایستادن ابراهیم (۲) وهر که
درآید آنجا ایمن بود وحق خدا ست
برمردمان حج خانه کعبه هرکه توانائی
دارد رفتن بسوی آن ازجهت اسباب راه
وهرکه کافر شود پس هر آئینه خدا بی نیاز
است ازعالم ها (۹۷) .

بگوای اهل کتاب چرا کافر می شوید
بآیات خدا و خدا حاضر است برآنچه
می کنید (۹۸) .

بگوای اهل کتاب چرا بازمی دارید از راه
خدا کسی را که ایمان آورد می طلبید

فَمَنْ أَقْدَرُ عَلَى اللَّهِ الْكُذْبَ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ قَوْلِكَ
هُوَ الظَّالِمُونَ ﴿٩٣﴾

قُلْ صَدَقَ اللَّهُ فَإِنَّ أُوْاِئِلَةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ
مِنَ الْأَشْرِكِينَ ﴿٩٤﴾

إِنَّ أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِي بِبَكَّةَ مُبَارَكًا وَهُدًى
لِّلْعَالَمِينَ ﴿٩٥﴾

فِيهِ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ مِّمَّا رُبِّهِمْ وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ آمِنًا وَلِلَّهِ
عَلَّ الْكَاثِرِينَ عِزُّ الْعَيْتِ مِنَ اسْتَكْبَارِ إِلَهِهِ سَبِيلًا وَمَنْ
كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ عَنِ الْعَالَمِينَ ﴿٩٦﴾

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ
شَهِيدٌ عَلَى مَا تَعْمَلُونَ ﴿٩٧﴾

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ اللَّهِ مَنْ آمَنَ
تَبَعُونَهَا عَجْابًا وَأَنْتُمْ شُهَدَاءُ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ

(۱) مترجم گوید یهود برحضرت پیغامبر صلی الله علیه وسلم طعن می کردند که شما دعوی ملت ابراهیم می کنید و آنچه درخاندان ابراهیم نمی خوردندمانند گوشت شتر و شیر آن میخوردید حق تعالی جواب دادکه همه چیزحلال بود پیش ازنزول تورات الاگوشت و شیرشتر و تحریم گوشت و شیر شتر ملت ابراهیم نیست خاصه بنی اسرائیل بود بسبب تحریم جد ایشان والله اعلم .

(۲) یعنی نقشی که درسنگ ظاهر شده .

عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٩٩﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ تَطِيعُوا قَرِيبًا مِّنَ الَّذِينَ أُوتُوا
الْكِتَابَ يَرُدُّكُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ كُفْرِينَ ﴿١٠٠﴾

وَكَيْفَ تَقْرَأُونَ وَأَنْتُمْ تُنْتَلَىٰ عَلَيْكُمْ آيَاتِ اللَّهِ وَيُحْيِيكُمْ رَسُولُهُ
وَمَنْ يَعْتَصِمْ بِاللَّهِ فَقَدْ هُدِيَ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١٠١﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَهْوُوا
إِلَّا وَانْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿١٠٢﴾

وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ
عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ
إِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلَىٰ شَفَا حُفْرَةٍ مِّنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ
مِنْهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٠٣﴾

برای آن راه کجی^(۱) و شما با خبراید و نیست خدا بی خبر از آنچه می کنید (۹۹). ای مسلمانان اگر فرمان برید گروهی را از اهل کتاب کافر گردانند شمارا بعد از اسلام شما (۱۰۰).

و چگونه کافر شوید و خوانده می شود بر شما آیات خدا و در میان شما هست پیغامبر خدا و هر که چنگ استوار کرد بخدا پس هر آئینه راه نموده شد بسوی راه راست (۱۰۱).

ای مسلمانان بترسید از خدا حق ترسیدن از وی و نمیرید مگر مسلمان شده (۱۰۲).

و چنگ زنید به ریسمان خدا^(۲) جمع آمده و پراکنده مشوید و یاد کنید نعمت خدایا که بر شماست چون بودید دشمن یکدیگر^(۳) پس الفت انداخت میان دلهای شما پس شدید به نعمت خدا برادر با یکدیگر و بودید برکناره چاله ای از آتش پس رهانید شمارا از آن همچنین بیان می کند خدا برای شما نشانه های خود را تا باشد که راه یابید^(۴) (۱۰۳).

(۱) یعنی شبهات می آید تا نزد مردمان ظاهر شود که کج است .

(۲) به دین خدا .

(۳) یعنی اوس و خزرج و عرب معديه و یمنیه و عرب و عجم با یک دیگر دشمنی داشتند .

(۴) یعنی تفرق در اصول دین حرام است که جمعی معتزلی باشد و جمعی شیعه و علی هذا القیاس .

وَلَنْ تَنَالُوا أُمَّةً يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٠٤﴾

و باید که باشد از شما گروهی که بخوانند بسوی نیکی و به فرمایند به کارپسندیده و منع کنند از ناپسندیده و آن گروه ایشانند رستگاران^(۱) (۱۰۴) .

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَفَرُوا وَآخَافُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٠٥﴾

و مباحثید مانند کسانی که پراگنده شدند و اختلاف بایکدیگر کردند بعد از آنکه آمد بایشان حجت ها و آن گروه ایشان راست عذاب بزرگ^(۲) (۱۰۵) .

يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهٌ وَتَسْوَدُّ وُجُوهٌ فَأَمَّا الَّذِينَ اسْوَدَّتْ وُجُوهُهُمْ أَكْفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ فَانقَبُوا إِلَى الْعَذَابِ يَمَّا كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٠٦﴾

آن روز که سفید شودیک پاره رویها و سیاه گرددیک پاره رویها اما آنانکه سیاه گشت رویهای ایشان بدیشان گفته شود آیا کافر شدید بعد از اسلام خویش پس بچشید عذاب را بسبب کافرشدن خویش (۱۰۶) .

وَأَمَّا الَّذِينَ ابْيَضَّتْ وُجُوهُهُمْ فَفِي رَحْمَةِ اللَّهِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١٠٧﴾

و اما آنانکه سفید شد رویهای ایشان پس در رحمت خدا باشند ایشان در آنجا جاویدند (۱۰۷) .

تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ تَتْلُوهَا عَلَيْكَ يَا حَقِيقُ وَمَا اللَّهُ يُرِيدُ ظَلْمًا لِّلْعَالَمِينَ ﴿١٠٨﴾

این آیاتِ خداست می خوانیم آن را بر تو برآستی و نمی خواهد خدا ستم کردن بر مردمان (۱۰۸) .

وَاللَّهُ مَافِي السَّمَوَاتِ وَمَافِي الْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿١٠٩﴾

و خدا راست آنچه در آسمان هاست و آنچه در زمین است و بسوی خدا باز گردانیده می شود همه کارها (۱۰۹) .

كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ

هستید شما بهترین امتی که بیرون آورده شد^(۳) برای مردمان می فرمائید بکار

- (۱) یعنی واجب بالكفایه است که جمعی بامر معروف و نهی از منکر قیام نمایند .
- (۲) یعنی مانند یهود و نصاری مشوید که هفتاد و چند فرقه گشتند .
- (۳) یعنی مقرر کرده شد .

وَلَوْ آمَنَ أَهْلُ الْكِتَابِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ مِنْهُمُ الْمُؤْمِنُونَ
وَأَلْفُ عَشْرُونَ ﴿١٠﴾

پسندیده و منع می کنید از ناپسندیده
و باور میدارید خدارا و اگر ایمان
می آوردند اهل کتاب هر آئینه بهتر می بود
ایشان را بعضی از ایشان مسلمانند و
اکثر ایشان بدکاراند (۱۱۰) .

لَنْ يَفُزُوا لَهُمُ إِلَّا أَدْمَىٰ وَإِنْ يَفْتَابُوا لَوْ يَدْرُوكُمْ
الْإِنْبَاءَ سَخِرَ لَا يُبْصِرُونَ ﴿١١﴾

هرگز زیان نه رسانند به شما مگر اندک
رنجی^(۱) و اگر کارزار کنند باشما پشت
بسوی شما کنند^(۲) باز نصرت داده نه
شوند (۱۱۱) .

ضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذَّلَالَةُ إِنَّ مَا اتَّفَقُوا إِلَّا مَجْلِبٌ مِنَ اللَّهِ
وَحَيْلٌ مِنَ النَّاسِ وَبَاءُوا بِغَضَبٍ مِنَ اللَّهِ وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ
الْمَسْكَنَةُ ذَلِكَ يَأْتُهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ يَا أَيُّهَا اللَّهُ
وَيَقْتُلُونَ الَّذِينَ بَاءُوا بِغَيْرِ حَتَّىٰ ذَلِكَ يَمَاعَصُوا
وَكَانُوا يَعْتَدُونَ ﴿١٢﴾

زده شد برایشان خواری هر جاکه یافته
شوند مگر بدست آویزی از خدا و دست
آویزی از مردمان^(۳) و باز گشتند بخشی
از خدا وزده شد برایشان ناداری، این
بسبب آنست که کافر می بودند آیات خدا
ومی کشتند پیغامبران را بناحق این بسبب
گناه کردن ایشان ست و بسبب آنکه
از خدمی گذشتند (۱۱۲) .

لِيُؤْمِنُوا سَوَاءً مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ أُمَّةٌ قَائِمَةٌ يَتَمَتَّعُونَ
أَيَّامَ اللَّهِ إِنَّهَا آئِيلٌ وَهُمْ يَسْجُدُونَ ﴿١٣﴾

برابر نیستند همه از اهل کتاب گروهی
هست ایستاده^(۴) می خوانند آیات خدارا
در اوقات شب و ایشان سجده می کنند^(۵)
(۱۱۳) .

يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَ يُؤْمِنُونَ

باور میدارند خدارا و روز قیامت را و

(۱) یعنی بسبب زبان درازی .

(۲) یعنی بگریزند .

(۳) یعنی مگر بعهده ذمه .

(۴) یعنی راست کردار .

(۵) یعنی آنانکه از ایشان مسلمان شده مانند عبدالله بن سلام .

می فرمایند بکار پسندیده و منع می کنند از ناپسندیده و سبقت می کنند در نیکی ها و ایشان از شائسته کارانند (١١٤) .

و آنچه می کنند از نیکی پس ناقد رشناسی کرده نه شود بایشان به نسبت آن عمل و خداداناست به پرهیز گاران (١١٥) .

هر آئینه کسانی که کافر شدند دفع نکند از ایشان مالهای ایشان و نه فرزندان ایشان از عذاب خدا چیزی را و ایشانند دوزخیان ایشان در آنجا جویدند (١١٦) .

مثال آنچه خرج می کنند درین زندگانی دنیا مانند مثال بادبست که در آن سرمای سخت است برسید زراعت گروهی راکه ستم کردند بر خویشان پس نابود ساخت آن را و ستم نه کرد برایشان خدا و لیکن بر خویشان ستم می کردند^(١) (١١٧) .

ای مسلمانان دوست پنهان مگیرید غیر از خویش^(٢) کوتاهی نمی کنند در فتنه انگیزی میان شما دوست داشتند رنج شمارا هر آئینه ظاهر شد دشمنی از دهان ایشان و آنچه پنهان کرده است سینه های ایشان سخت تراست هر آئینه بیان کردیم برای شما نشانه ها اگر دانا هستید (١١٨) .

آگاه شوید شمای قوم که دوست میدارید ایشان را و ایشان دوست

يَا مَعْرُوفُ وَيَهْمُونَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأَيُّهَا عُونَ
فِي الْخَيْرِ وَأُولَئِكَ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١١٤﴾

وَمَا يَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ يُكْفَرُوا بِهِ وَاللَّهُ
عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ ﴿١١٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ نُغْفِرَ عَنْهُمْ أَمْوَالَهُمْ وَلَا أَوْلَادَهُمْ
مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١١٦﴾

مَكْلٌ مَا يَنْفِقُونَ فِي هَذِهِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَثَلِ رِيحٍ فِيهَا
عَذَابَاتٌ حَرَّتْ قَوْمًا ظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ فَأَهْلَكَتْهُ وَمَا
ظَلَمَهُمُ اللَّهُ وَلَكِنْ أَنفُسُهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١١٧﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْبَغْيَاءَ مِن دُونِكُمْ
أَوْلِيَاءَ لَوْلَا تَكُونُوا حَرَمًا لَدُونِ مَا عَنِتُّمْ قَد بَدَأَتْ الْبَغْيَاءُ
مِنَ أَفْوَاهِهِمْ وَأَثْقَيْنُ صُدُورُهُنَّ أَكْبَرُ قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْآيَاتِ
إِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١١٨﴾

هَآئِنَّمْ أَوْلَآءُ عِيبُوهُمْ وَلَا يَجِزُوهُمْ وَتَوَمُّونَ يَا أَيُّهَا

(١) حاصل آنست که صدقات ایشان نابود می شود .

(٢) یعنی از غیر مسلمانان .

نمی‌دارند شمارا و ایمان می‌آرید همه کتاب الهی و ایشان چون ملاقات کنند باشما گویند ایمان آوردیم و چون تنها بشوند بگزند بر شما انگشتان خود را از خشم بگو بمیرید بسبب خشم خویش هر آئینه خدا داناست بآنچه در سینه هاست (۱۱۹) .

اگر برسد به شما نعمتی ناخوش کند ایشان را و اگر برسد به شما سختی خوشحال شوند بآن و اگر شکیبائی کنید و پرهیزگاری نمائید هیچ زیان نه رساند بشما مگر ایشان هر آئینه خدا بآنچه می‌کنند در برگرفته است^(۱) (۱۲۰) .

و یادکن آنگاه که پگاه بیرون آمدی از میان اهل خانه خود می‌نشاندی مسلمانان را در جایگاهها برای جنگ و خداشنوای دانا است^(۲) (۱۲۱) .

آنگاه که خواستند دوفرقه از شما که بزدلی

كَلِمَةً وَاذَ الْقَوْمِ قَالُوا امَّا لَا وَاذَ اَخْلَوْا عَصُوا عَلَيْكُمْ
الْاِمْلَ مِنْ الْفَيْظِ قُلْ مُؤْتُوا بِعَيْظِكُمْ اِنَّ اللّٰهَ عَلِيمٌ
بِدَابِّ الْقُدُوْرِ ﴿١١٩﴾

اِنَّ تَسْتَسْكُمُ حَسَنَةً تَكُوْنُهُمْ وَاِنْ تُؤْسِبُوْكُمْ سَيِّفَةً
يَفْرَحُوْا بِهَا وَاَنْ تَصِيْرُوْا وَاَنْتَقُوْا الْاَيْدِيَكُمْ كَيْدُهُمْ
سَيِّئًا اِنَّ اللّٰهَ بِمَا يَعْمَلُوْنَ مُجِيْظٌ ﴿١٢٠﴾

وَاِذْ عَدُوْتُ مِنْ اَهْلِكَ تُوْبُوْا اِلَيْهِمْ مَّقَامِدًا
لِّاُوْتَالٍ وَّاللّٰهُ سَمِيْعٌ عَلِيْمٌ ﴿١٢١﴾

اِذْ هَبَّتْ كَلْبَافِقَانٍ مِنْكُمْ اَنْ تَفْشَلَا وَّاللّٰهُ وَلِيُّهُمَا وَاَعَلَّ

(۱) درغزوه احد اهل نفاق میل کردند بآنکه در شهر متحصن شوند و اصحاب خواستند که بیرون آمده جنگ کنند بعد از آنکه هزیمت واقع شد منافعان این را محل طعن گرفتند و وقت جنگ حضرت پیغامبر بر بالای کوهی جماعتی را مقید ساختند که ازین جانجنبد چون آثار فتح ظاهر شدن در گرفت آن جماعت در پی غنیمت افتادند و عصیان پیغمبر کردند بشومی این عصیان هزیمت بر مسلمانان افتاد و همه فرار کردند الا ماشاء الله خبر شهادت حضرت پیغامبر شائع شد منافقان قصد ارتداد کردند پس در جواب طعن منافقان و عتاب خلاف امر کنندگان و تشنیع بیوفایان حق سبحانه نازل کرد .

(۲) و یاد کن زمانی را که بامداد از میان خانواده خود بیرون رفتی و پایگاههای جنگ را برای مسلمانان مهیا میکردی (مصحح) .

کنند و خدا کارساز ایشان بود و بر خدا باید که توکل کنند مسلمانان^(۱۱) (۱۲۲) .

و هر آئینه خدا فتح داد شمارا روز بدر و شما خوار بودید پس به ترسید از خدا تا بود که شکر گذاری کنید (۱۲۳) .

چون می گفتمی به مسلمانان آیا کفایت نه خواهد کرد شمارا که امداد کند شمارا پروردگار تان به سه هزار کس از فرشتگان فرود آورده شده (۱۲۴) .

بلی اگر صبر کنید و پرهیزگاری نمائید و بیایند کافران بسوی شما باین جوش خود امداد کند شمارا پروردگار شما به پنج هزار کس از فرشتگان نشان مندر کرده (۱۲۵) .

و نه ساخت خدای تعالی این مدد را مگر برای مژده دادن شما و برای آنکه آرام گیرد دلهای شما بآن و نیست فتح مگر از نزد خدا غالب استوار کار (۱۲۶) .

چنین کرد تا هلاک کند طائفه ای را از کافران یا مغلوب سازد ایشان را پس باز کردند به مراد نارسیده (۱۲۷) .

نیست ترا ازین کار چیزی یا بمهربانی توبه ایشان را می پذیرد یا غالب کند ایشان را زیرا که ایشان ستمگارانند (۱۲۸) .

و خدا راست آنچه در آسمان هاست و

اللَّهُ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٢٢﴾

وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ بِبَدْرٍ وَأَنْتُمْ أَذِلَّةٌ فَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُشْكُرُونَ ﴿١٢٣﴾

إِذْ تَقُولُ لِلْمُؤْمِنِينَ أَلَنْ يَكْفِيَكُمْ أَنْ يُبَدِّلَ كُمْ رَبُّكُمْ بَشَاطَةَ النَّارِ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُزَلِّينَ ﴿١٢٤﴾

بَلَىٰ لَئِنْ نَصَرُوا وَتَشَقَّوْا يَأْتُواكُم مِّنْ قُدْرِهِمْ هَذَا يُبَدِّلُكُمْ رَبُّكُمْ عَشْرَةَ آفَافٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُسَوِّمِينَ ﴿١٢٥﴾

وَمَا جَعَلَهُ اللَّهُ إِلَّا بُرْهَانًا لَّكُمْ وَلِتَطْمَئِنَّ قُلُوبُكُمْ بِهِ وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿١٢٦﴾

لِيَقْطَعَ طَرَفًا مِّنَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَوْ يَكْبِتَهُمْ فَيَنْقَلِبُوا خَائِبِينَ ﴿١٢٧﴾

لَيْسَ لَكَ مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ أَوْ يُعَذِّبَهُمْ فَإِنَّهُمْ ظَالِمُونَ ﴿١٢٨﴾

وَاللَّهُ مَنَّ عَلَى السَّالِطِينَ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ يَغْفِرُ لِمَن يَشَاءُ

(۱) یعنی بنی سلمه و بنی حارثه که خیال فرار بخاطر ایشان گذشته بود باز خدای تعالی ایشان را از جن محفوظ داشت .

آنچه در زمین است می آمرزد هر کرا خواهد و عذاب می دهد هر کرا خواهد و خدا آمرزنده مهربان است (١٢٩) .

ای مومنان بخورید سود را چند برابر تو بر تو و بترسید از خدا تا باشد که رستگار شوید (١٣٠) .

و پناه گیرید از آن آتش که آماده کرده شده است برای کافران (١٣١) .

و فرمان برید خدارا و بیغامبر را تا باشد که بر شما مهربانی کرده شود (١٣٢) .

و شتاب کنید بسوی آمرزش از پروردگار خویش و بسوی بهشتی که پهنائی آن مانند آسمان ها و زمین است آماده کرده شده است برای پرهیز گاران (١٣٣) .

آنانکه خرج می کنند در آسائش و سختی و فرو خوردن گان خشم و عفو کنند گان تقصیر از مردمان و خدا دوست می دارند نیکوکاران را (١٣٤) .

و آنانکه چون کار زشت کنند یا ستم کنند بر خود یاد کنند خدارا پس آمرزش خواهند برای گناهان خود و کیست که بیا مرزد گناهان را مگر خدا و به آنچه کردند دانسته اصرار نورزیدند (١٣٥) .

آن گروه پاداش ایشان آمرزش است از پروردگار ایشان و بوستانهائی که می رود زیر آن جویها جاویدند در آن جا و نیک است اجر اطاعت کنندگان (١٣٦) .

هر آئینه گذشته است پیش از شما واقعه های آنانی که پیش از شما بودند، پس

و يُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٢٩﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ أَمْثَالًا
تُضَاعَفَ سَوَاءً تَنَالُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تَتْلِحُونَ ﴿١٣٠﴾

وَاللَّهُ الْبَاقِيُّ أَعْدَاتُ لِلْكَافِرِينَ ﴿١٣١﴾

وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٣٢﴾

وَسَارِعُوا إِلَى مَغْفِرَةٍ لَكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَوَاتُ
وَالْأَرْضُ أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ ﴿١٣٣﴾

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكُظُمِينَ الْغَيْظِ
وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٣٤﴾

وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ
فَأَسْتَغْفَرُوا وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿١٣٥﴾
وَلَمْ يُعَسِّرُوا وَاعِلٍ مَا فَعَلُوا وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿١٣٦﴾

أُولَئِكَ جَزَاءُ اللَّهِ مَغْفِرَةً مِنْ رَبِّهِمْ وَجَنَّةٌ جَارِيَةٌ
مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَبِعَمَلِهِمُ الْحَسَنَاتِ ﴿١٣٦﴾

قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ أَسْوَاقٌ فَمِيزُوا فِي الْأَرْضِ

فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ ﴿٣٧﴾

سیر کنید در زمین و بنگرید که چگونه بود آخر کار تکذیب کنندگان (۱۳۷) .

هَذَا بَيِّنٌ لِّلنَّاسِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةٌ لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٣٨﴾

این پیامی است برای مردمان و هدایتی و پندی برای پرهیزگاران (۱۳۸) .

وَلَا تَهْتَفُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَانصَبُوا لِمَا آتَاكُم مِّنْهُم مَّا رَزَقَكُم مِّنْهُ حَتَّىٰ تَتَّبِعُوا الْأَمْرَ الَّذِي يَخْرُجُ مِنْهُم مَّوَدَّةَ بَيْنٍ لِّبَيْنِهِمْ ۚ وَذَلِكُمْ فَسَادُ الْأُمَّةِ ۗ وَاللَّهُ فَاسِدٌ لِّمَا يَشَاءُ ۚ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ ذَكِيمٌ ﴿٣٩﴾

وسست مشوید و اندوهناک مباشید و شمائیید غالب اگر مسلمان هستید (۱۳۹) .

إِن يَمَسُّكُمُ قَرْصٌ فَعَدَّ مَنَ الْقَوْمِ قَرْصٌ مِّثْلُهُ ۚ وَتِلْكَ الْأَيَّامُ نَدَاؤُهَا بَيْنَ النَّاسِ ۚ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَيَتَّخِذَ مِنكُمُ شُهَدَاءَ ۗ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ ﴿٤٠﴾

اگر برسد شمارا زخمی پس رسیده است جماعت کافران را زخمی مانند آن^(۱) و این حادثه ها که می گردانیم آن را در میان مردمان برای فوائد بسیاروتا متمیز سازد خدامومنان را و شهید گرداند بعضی را از شما و خدا دوست نمی داردستمگاران را (۱۴۰) .

وَلِيَمَّخَصَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَيَخْلُقَ لِمَنْ يَكْفُرُ ۚ إِنَّ اللَّهَ يَكْفُرُ عَنِ الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ ﴿٤١﴾

وتاکه سره و خالص کندخدا مسلمانان را^(۲) و نابودسازد کافران را (۱۴۱) .

أَمْ حَسِبْتُمْ أَن تُدَّخَلُونَ الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنكُمْ وَيَعْلَمَ الظَّالِمِينَ ﴿٤٢﴾

آیا گمان کردید که درآئید به بهشت و هنوز متمیزنه ساخته است خدا مجاهدان را از شما و پیش ازآنکه متمیزسازد صابران را (۱۴۲) .

وَلَقَدْ كُنْتُمْ تَمَنَّوْنَ الْبُرُوتَ مِن قَبْلِ أَنْ تَلْقَوْهُ فَقَدْ رَأَيْتُمُوهُ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ﴿٤٣﴾

وهر آئینه شما آرزومی کردید مرگ را^(۳) پیش ازآنکه ملاقات آن کنید پس دیدید آن را و (درحالیکه) شما می نگرستید (۱۴۳) .

وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِن قَبْلِهِ الرُّسُلُ ۚ أَتَىٰ عَلَى الْغَالِبِينَ ﴿٤٤﴾

و نیست محمد مگر پیغمبر هر آئینه گذشته

(۱) یعنی دربدر .

(۲) یعنی ذنوب ایشان را محو کند .

(۳) یعنی شهادت را .

اند پیش از وی پیغامبران آیا اگر بمیرد
یا کشته شود برمی‌گردید برپاشنه های
خود^(۱)؟ و هر که برگردد برپاشنه های خود
پس هیچ زیان نه رساند خدارا و خداثواب
خواهد دادشکر گذاران را (۱۴۴) .

و نیست هیچ شخصی را که بمیرد
الاباراده خدا نوشته شده است مقید
بقید وقت و هر که خواهد جزای دنیا
بدهیمش از ثواب دنیا و هر که خواهد
جزای آخرت بدهیمش از ثواب آخرت
و بزودی جزای نیک خواهیم
دادسپاسگذاران را (۱۴۵) .

و بسا پیغامبر که قتال کردند با کفار همراه
او خدا پرستان بسیار، پس سستی نه
کردند بسبب مصیبتی که ایشانرا رسید
در راه خدا و ناتوانی نه کردند و بیچارگی
نه نمودند و خدا دوست می دارد صابران
را (۱۴۶) .

و نبود سخن این خدا پرستان بجز آنکه
گفتند ای پروردگار ما بیامرز ما را گناهان
ما را و از حد گذشتن ما در کار خود و استوار
کن پاهای ما را و نصرت ده ما را بر قوم
کافران (۱۴۷) .

پس عطا کرد خدا ایشان را جزای نیک
در دنیا و جزای نیک در آخرت و خدا
دوست می دارد نیکوکاران را (۱۴۸) .

ای مومنان اگر فرمان برداری کافران کنید

أَفَلَا يَنْفَلِتُ عَلَى عِقْبَيْهِ فَلَنْ يَضُرَّ اللَّهَ شَيْئًا وَسَيَجْزِي اللَّهُ الشَّاكِرِينَ ﴿١٤٤﴾

وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تَمُوتَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ كَتَبْنَا مُوَدَّتَهَا
وَمَنْ يُرِدْ ثَوَابَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا وَمَنْ يُرِدْ
ثَوَابَ الْآخِرَةِ نُؤْتِهِ مِنْهَا وَسَيَجْزِي الشَّاكِرِينَ ﴿١٤٥﴾

وَكَايُنُ مِنْ رَبِّي قُلْتُ لَمَعَهُ رَبِّيُونَ كَثِيرٌ، فَمَا
وَهْتُوا لِمَا آصَابَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَمَا ضَعُفُوا
وَمَا اسْتَأْذَنُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٤٦﴾

وَمَا كَانَ قَوْلُهُمْ إِلَّا الْآنَ قَالُوا رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا
ذُنُوبَنَا وَسِرَّاتِنَا فِي أَمْرِنَا وَشَهَتِكَ أَقْدَامَنَا
وَاصْرُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿١٤٧﴾

فَاتَّهَمَهُمُ اللَّهُ تَوَابَ الدُّنْيَا وَحَسُنَ ثَوَابُ الْآخِرَةِ .
وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٤٨﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ طِيعُوا الَّذِينَ كَفَرُوا

(۱) یعنی مرتد شوید .

يُرْذَلُكُمْ عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ فَتَنْقَلِبُوا خِيسِينَ ﴿٣٥﴾

بَلَىٰ اللَّهُ مَوْلَاكُمْ ۖ وَهُوَ خَيْرُ الْمُنْصِرِينَ ﴿٣٦﴾

سَنَلِقُنَّ فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّعُوبَ ۖ يَمَّا أَشْرَكُوا
بِاللَّهِ مَا لَهُمْ يَنْزِلُ بِهِ سُلْطَانٌ ۖ وَمَا لَهُمُ النَّارُ وَ
يَتَسَاءَلُونَ الظَّالِمِينَ ﴿٣٧﴾

وَلَقَدْ صَدَقَكُمُ اللَّهُ وَعْدَهُ ۚ إِذْ تَحْسَبُونَهُم بِأَذْنِهِ
حَتَّىٰ إِذَا فُتِنْتُمْ وَاْتَأَذَعْتُمْ فِي الْأَمْرِ وَعَصَيْتُمْ
مِنْ بَعْدِ مَا أَرْسَلْنَا مَا تُحِبُّونَ ۚ مِنْكُمْ مَنْ يُرِيدُ
الدُّنْيَا وَمِنْكُمْ مَنْ يُرِيدُ الْآخِرَةَ ۚ ثُمَّ صَرَّفَكُمْ
عَنْهُمْ لِيَبْتَلِيَكُمْ ۚ وَلَقَدْ عَفَا عَنْكُمْ ۗ وَاللَّهُ
ذُو فَضْلٍ عَلَىٰ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٣٨﴾

إِذْ تُصْعِدُونَ وَلَا تَلَوْنَهَا عَلَىٰ أَحَدٍ ۚ وَالتَّسْوِيلُ
يَدْعُوكُمْ فِي الْأَحْزَانِ ۚ فَاتَّبَعْتُمْ غَمًّا بِغَمٍّ لِكَيْلَا
تَحْزَنُوا عَلَىٰ مَا فَاتَكُمْ وَلَا مَا أَصَابَكُمْ ۚ
وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿٣٩﴾

باز گردانند شمارا برپاشنه های شما پس
باز گردیدزبان کارشده (١٤٩) .

بلکه خدا یاری دهنده شماست و او
بهترین یاری دهندگان است (١٥٠) .

خواهیم انداخت دردل کافران بزدی
بسبب آنکه شریک مقرر ساختند باخدا چیزی
را که هیچ حجت فرونه آورده است خدا
برای او و جای ایشان دوزخ است و او بد
اقامت گاه است ستمگاران را (١٥١) .

وهر آئینه راست کردخدا درحق شما
وعده خودرا چون می کشتید کافران را
بحکم خدا تاوقتیکه بزدی کردید و نزاع
کردید درکارخویش و نافرمانی کردید
بعدازآنکه عطا نمود به شما آنچه می
خواستید از شما کسی بود که می خواست
دنیا را و از شما کسی بود که می خواست
آخرت را آنگاه باز گردانید شمارا از
ایشان^(١) تا امتحان کند شمارا وهر آئینه
درگزرانید از شما و خدا صاحب رحمت
است بر مومنان (١٥٢) .

آنگاه که دورمی رفتید در گریختن و متوجه
نمی شدید بر هیچ کس و پیغامبر می
خواند شمارا در جماعت که پس پشت
شما بود پس جزا داد شمارا باندوهی
بالای اندوهی این پنددادن برای آنست
تا اندوهناک نشوید بر آنچه از دست

(١) یعنی فرار کردید .

شمارفت ونه برآنچه رسید بشماو خدا
باخبراست بآنچه می کنید (۱۵۳) .

بازفروداورد بر شما پس ازاندوه ایمنی که
پینکی بودمی پوشید گروهی را از شما
وگروهی دیگر بودند که اندوهناک ساخته
بودایشان را فکر خویشتن گمان می کردند
بخدا گمان باطل چون گمان اهل جاهلیه
(یعنی اهل کفر) می گفتند آیا هست مارا
ازاین کارهیچ چیزی^(۱) بگویدرستیکه همه
کار خداراست پنهان می دارند در دل
خویشتن آنچه آشکار نمی کنند برای تو
می گویند اگر بودی ماراازین کار چیزی
کشته نمی شدیم درین جا بگو اگر می
بودید درخانه های خویش هر آئینه بیرون
می آمدند کسانیکه مقدرشده است
برایشان کشته شدن بسوی کشتن گاه
خویش^(۲) و تابآز ماید خداآنچه درسینه
شما است وتاکه سره وخالص کند آنچه
دردلهای شمااست وخدا دانااست بآنچه
درسینه هااست (۱۵۴) .

هر آئینه کسانیکه رو گردانیدند از شما
روزی که بهم آمدند دوجامعت^(۳) جزاین
نیست که لغزایدایشان را شیطان بشومی
بعض آنچه کردند وهر آئینه عفوکرد خدا

ثُمَّ أَنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ بَعْدِ الْغَمِّ أَمْنًا نِعْمًا سَائِغًا يَفْتَشِي كَلِمَاتٍ
وَبَيْنَكُمْ وَمَلَائِكَةُ مَدَائِمَتُهُمْ أَنْفُسُهُمْ يَخُفُونَ بِإِلَهِكُمْ خَيْرَ الْعَوْنِ
لَنْ يَجَاهِلِيَةَ يَقُولُونَ هَلْ لَنَا مِنَ الْأَمْرِ مِنْ شَيْءٍ قُلْ إِنْ
الرَّمْزُ لَهُ بَلَدٌ يَخُفُونَ فِي أَنْفُسِهِمْ تَالَّذِينَ يُبَدُونَ لَكَ يَقُولُونَ
لَوْ كَانَ لَنَا مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ نَأْتَيْنَاهُمْنَا أَعْلًا وَكُنْتُمْ فِي بَيُوتِكُمْ
لَعَزَّ الَّذِينَ كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقَتْلُ إِلَى مَضَاجِعِهِمْ وَيَسْتَلِ
اللَّهُ مَا فِي صُدُورِكُمْ وَيُخَيِّصُ مَا فِي قُلُوبِكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ
بِدَاتِ الصُّدُورِ ﴿١٥٤﴾

إِنَّ الَّذِينَ تَوَلَّوْا مِنْكُمْ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَانِ إِنَّمَا اسْتَزَكُّوهُ
الشَّيْطَانُ بِبَعْضِ مَا كَسَبُوا وَلَقَدْ عَفَا اللَّهُ عَنْهُمْ إِنَّ
اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٥٥﴾

- (۱) یعنی درین کارما را اختیارنیست و به تدبیر ماکارنمی کنند .
- (۲) واین کاربرای آن کرده شدکه درعلم الهی مقدربود .
- (۳) یعنی کافران و مسلمانان .

ازایشان هر آئینه خدا آمرزنده بُردباراست (۱۵۵) .

ای مومنان مباشید مانند آنانکه کافر شدند و گفتند درحق برادران خویش وقتیکه سفر کنند درزمین یاباشند بجهاد بیرون آمده (۱) اگر می بودند ایشان نزد ما نمی مردند و کشته نمی شدند تا گرداندخدا این سخن را حسرتی درد ل های ایشان و خدازنده می کند و می میراند و خدا بآنچه می کنید بیناست (۱۵۶) .

و اگر کشته شدید در راه خدا یا مُردید هر آئینه آمرزشی از خدا و بخشایشی بهتر است از آنچه جمع می کنند (۱۵۷) .

و اگر مُردید یا کشته شدید البته بسوی خدا برانگیخته خواهید شد (۱۵۸) .

پس به سبب مهربانی از خدا نرم شدی برای ایشان و گرمی بودی درشت خوسخت دل پرا گنده می شدند از دوروبر تو پس در گذرازشان و آمرزش خواه برای ایشان و مشورت کن بایشان درین کار پس آنگاه که قصد محکم کردی پس اعتماد کن بر خدا هر آئینه خدا دوست می دارد توکل کنندگان را (۱۵۹) .

اگر نصرت دهد شمارا خدا هیچکس غالب نیست بر شما و اگر بغیر نصرت وا گذارد شمارا پس کیست که نصرت دهد شمارا بعد از وی و بر خدا باید که

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتْلُوا كَآذِبِينَ وَ قَالُوا
لَا نُخَوِّفُهُمْ دَاخِرُونَ فِي الْأَرْضِ أَوْ كَانُوا إِعْرَاضًا
عِنْدَنَا مَا مَاتُوا وَ قَالُوا لِيَجْزَلَ اللَّهُ ذَلِكَ حَسْرَةً فِي
قُلُوبِهِمْ وَاللَّهُ يُجِبُ وَيُؤَيِّتُ وَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ
بَصِيرٌ ﴿١٥٥﴾

وَلَئِنْ قُتِلْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ مِتُّمْ مَقْتَلًا مِنَ اللَّهِ
وَرَحْمَةً خَيْرٌ مِمَّا يَجْمَعُونَ ﴿١٥٦﴾

وَلَئِنْ مِتُّمْ أَوْ قُتِلْتُمْ لَإِلَى اللَّهِ تُحْشَرُونَ ﴿١٥٧﴾

فِيمَا رَحِمَهُ مِنَ اللَّهِ لَدُنْهُمْ وَلَوْ كُنْتَ فَظًا غَلِيظَ الْقَلْبِ
لَأَنْقَضُوا مِنْ حَوْلِكَ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ
وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّ
اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ ﴿١٥٨﴾

إِنْ يَتَّبِعُوا اللَّهَ فَلاَ خَآئِبٌ لَكُمْ مِنْهُ وَإِنْ يُضِلُّكُمْ فَبِئْسَ
يَضِلُّكُمْ رَبُّنَا وَعَلَى اللَّهِ قَلْبُكَ أَجْمَلُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٥٩﴾

توکل کنند مسلمانان (۱۶۰) .

و هرگز خیانت نبی رانشاید و هر که خیانت کند خواهد آورد آن چیز را که خیانت کرده است بروز قیامت^(۱) پس تمام داده شود هر شخصی را جزای آنچه کرده است و ایشان ستم کرده نشوند^(۲) (۱۶۱) .

آیا کسیکه در پی خوشنودی خدا است باشد مانند کسی که بازگشت بخشم خدا و جای اودوزخ است و بدجائی است (۱۶۲) .

ایشان دارای مراتب اند نزد خدا و خدا بیناست بآنچه می کنند (۱۶۳) .

هر آئینه نعمت فراوان داد خدا بر مومنان آنگاه که فرستاد در میان ایشان پیغمبری از قوم ایشان می خواند برایشان آیات خدا و پاک سازد ایشان را و می آموزد ایشان را کتاب و علم و هر آئینه بودند پیش ازین در گمراهی آشکار (۱۶۴) .

آیا چون رسید به شما مصیبتی که بدست آورده بودید دو چند از آن گفتید از کجا آمد این مصیبت بگو که آن از نزد نفوس شماست هر آئینه خدا بر همه چیز تواناست (۱۶۵) .

وَمَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَنْ يَغُلَّ وَمَنْ يَغْلُلْ يَأْتِ بِمَا عَمِلَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ثُمَّ تُوَفَّى كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٦٠﴾

أَقْبِنَ النَّبِعَ بِضَوَانِ اللَّهِ كَيْفَ بَاءَ سَخَطِ مَنْ اللَّهُ وَمَا لَهُ جَهَنَّمُ وَبَشِ الْمَصِيرِ ﴿١٦١﴾

هُمُ دَرَجَاتٍ عِنْدَ اللَّهِ وَاللَّهُ بِصِعْرٍ رَئِيمًا يَعْلَمُونَ ﴿١٦٢﴾

لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْ أَنْفُسِهِمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿١٦٣﴾

أَوَلَمْ آتَاكُمْ مَثَلُ مِصْبَةَ قَدْ أَصَابَتْهُمُ مِصْبَةٌ قَدْ أَصَبَتْهُمُ وَمِثْلَهَا قُلْتُمْ أَنْ هَذَا قُلٌّ هُوَ مِنْ عِنْدِ أَنْفُسِكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٦٤﴾

(۱) یعنی بر سر برداشته .

(۲) مترجم گوید چون حضرت صلی الله علیه وسلم متصرف بودند در غنیمت این آیت نازل شد تا کسی گمان خیانت نه کند .

و آنچه رسید به شما روزیکه بهم آمدند دو گروه پس باراده خدا بود و تا متمیز سازد مومنان را (۱۶۶) .

و تا متمیز سازد آنان را که منافق شدند و گفته شد ایشان را بیائید بجنگید در راه خدا یادفع کنید کافران را^(۱) گفتند اگر می دانستیم جنگ کردن^(۲) هر آئینه پیروی شما می کردیم این گروه بسوی کفر آن روز نزدیک تر بودند نسبت به ایشان بجانب ایمان می گویند بدهان های خویش آنچه نیست دردل های ایشان و خدا داناتر است بآنچه می پوشند (۱۶۷) .

آنانکه خود از جنگ بازنشسته گفتند درحق برادران خویش که اگر فرمان مامی بردند کشته نمی شدند بگودفع کنید از خویشان مرگ را اگر هستی دراست گو (۱۶۸) .

ومرده گمان مکن کسانی را که کشته شدند درراه خدا بلکه زنده اند نزد پروردگار خویش روزی داده می شوند (۱۶۹) .

شادان بآنچه عطا کرده است خدا ایشان را از فضل خود و خوش وقت می شوند به آنانکه بایشان نه پیوسته اند از پس ایشان به سبب آنکه هیچ ترس نیست برایشان و نه ایشان اندوهناک شوند (۱۷۰) .

وَمَا آصَابَكُمْ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَانِ فِيمَا آذَنَ اللَّهُ وَلِيَعْلَمَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٣٧﴾

وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ تَأْتُوا وَقِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا قَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْادِعُوا قَاتِلُوا لَوْ تَعْلَمُونَ مَا لَا تَعْبَعُونَكُمْ. هُمْ لَكُمْ يَوْمَئِذٍ أَقْرَبُ مِنْهُمْ لِلْإِيمَانِ يَقُولُونَ بِأَفْوَاهِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ. وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يَكْتُمُونَ ﴿٣٨﴾

الَّذِينَ قَالُوا لِأَخْوَانِهِمْ وَقَعَدُوا لَوْ أَطَاعُونَا مَا قَاتَلُوا قُلُوبًا قَادِرِينَ عَنِ أَنْفُسِكُمُ الْمَوْتِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣٩﴾

وَالرَّصِينَ الَّذِينَ قَاتَلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بِلْأَحْيَاءِ عُنْدَ رَبِّهِمْ يُرَرُّونَ ﴿٤٠﴾

فَرِحِينَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَيَسْتَبِشِرُونَ بِالَّذِينَ لَمْ يَلْحَقُوا بِهِمْ مِنْ خَلْفِهِمْ أَلَّا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٤١﴾

(۱) یعنی از بلاد خویش .

(۲) یعنی مصلحت می دانستیم .

خوش وقت می شوند به نعمت خدا و فضل او و بآنکه خدا ضائع نمی کند مزد مومنان را^(۱) (۱۷۱) .

کسانیکه قبول کردند حکم خدا و رسول را بعد از آنکه رسیده بود بایشان زخم، برای کسانی ازین جماعت که نیکوکاری و تقوی کرده اند مزد بزرگ است (۱۷۲) .

آنانکه گفتند بایشان مردمان (که کافران) لشکر جمع کرده اند برای شما پس به ترسید از آن لشکر هاپس زیاده کرد این سخن ایمان ایشان را و گفتند بس است مارا خدا و نیک کار گزار است (۱۷۳) .

پس باز گشتند این مسلمانان به نعمتی از خدا و فضل او نه رسید بایشان هیچ آسیبی و پیروی خوشنودی خدا کردند و خدا صاحب فضل بزرگ است (۱۷۴) .

جزاین نیست که این خبر دهنده شیطانست می ترساند دوستان خود را^(۲) پس شما مترسید از کافران و به ترسید از من اگر

يَسْتَشِرُونَ بِنِعْمَةِ مِنَ اللَّهِ وَفَضْلٍ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يُضَيِّعُ أَمْرَ
الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٧١﴾

الَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِلَّهِ وَالرَّسُولِ مِنْ بَعْدِ مَا أَصَابَهُمُ
الْقَرْصَةُ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا مِنْهُمْ وَاتَّقُوا أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿١٧٢﴾

الَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ
فَتَرَدُّوهُمْ إِنَّمَا تَأْكُفُونَ فَأُولَئِكَ هُمُ الَّذِينَ هَرَسُوا قُلُوبَهُمْ
فَضَلُّوا عَنِ سَبِيلِ اللَّهِ فِئَ جَمَادٍ بَیِّنَةٍ أَمْ نَكُفُورِينَ ﴿١٧٣﴾

فَأَنقَلِبُوا إِلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ بِنِعْمَتِ اللَّهِ وَفَضْلٍ لَمْ نَمَسْ لَهُمْ سُوْرَةً وَلَقَدْ
رِضْوَانٌ مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ ذُو فَضْلٍ عَظِيمٍ ﴿١٧٤﴾

إِنَّمَا ذَلِكُمُ الشَّيْطَانُ يُخَوِّفُ أَوْلِيَآءَهُ فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُوا
مَنْ يَكْفُرُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿١٧٥﴾

(۱) مترجم گوید در احد مسلمانان و کفار باهم عهد بستند که وعده گاه قتال میان ایشان سال آینده سوق بدر باشد چون موسم سوق بدر رسید کفار شخصی را فرستادند جمعیت ایشان بیان کرده مسلمانان را درحیث توقف اندازد باوجود آن جماعتی از مسلمانان همراه آنحضرت برآمدند و بدر رسیدند و در تجارت سودها یافتند و هیچ يك از کفار مزاحم ایشان نشد و این غزوه را بدر صغری میگویند خدا درمدح ایشان می فرماید .

(۲) یعنی ضعیف اسلام را .

مومن هستید (۱۷۵) .

واندوهگین نه کنند ترا (یا محمد) آنانکه می شتابند در نصرت کفر هر آئینه ایشان هیچ زیان نه رسانند خدارا^(۱) می خواهد خدا که نه دهد ایشان راهیچ بهره در آخرت و ایشان راست عذاب بزرگ (۱۷۶) .

هر آئینه آنانکه خریدند^(۲) کفررا عوض ایمان هیچ زیان نه رسانند خدارا و ایشان راست عذاب درد دهنده (۱۷۷) .

و گمان نه کنند کافران که مهلت دادن مایشان را بهتر است درحق ایشان جزاین نیست که مهلت می دهیم ایشان را تا زیاده شوند در گناهکاری و ایشان راست عذاب خوار کننده (۱۷۸) .

هرگز نه گذارد خدا مسلمانان را برآن حال که شماهستید برآن تاآنکه جداکند ناپاک را ازپاک و هرگز مطلع نه کند خداشمارا برغیب ولیکن خدا برمی گزیند ازپیغامبران خود هرکرا خواهد پس ایمان آریده خدا و پیغامبران او و اگر ایمان آرید و برهیزگاری کنید شمارا باشد مزدبزرگ (۱۷۹) .

و بایدکه گمان نکنند آنانکه بخل می کنند بآنچه عطا کرده است خدا ایشان را ازفضل خود این بخل را بهتر برای

وَلَا تَحْزَنْكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ إِنَّهُمْ لَنْ يَصُرُوا اللَّهَ شَيْئًا يُرِيدُوا أَنَّهُ أَلَّا يَجْعَلَ لَهُمْ حَقًّا فِي الْأَفْرَاةِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٧٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ اسْتَرَوْا الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ لَنْ يَصُرُوا اللَّهَ شَيْئًا وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٧٦﴾

وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَالَّذِينَ آمَنُوا مُعَادِيًا لَهُمْ خَيْرٌ لِّأَنفُسِهِمْ إِنَّمَا نَبِيُّهُمْ لِيُذَاهِدَ الْكُفْرَ وَالشُّكُوكَ وَأَنَّهُمْ عَدَاؤُا لِمُؤْمِنِينَ ﴿١٧٧﴾

مَا كَانَ اللَّهُ لِيُذَرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ حَتَّى يَمِيزَ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِلَّكُمْ عَلَى الْغَيِّبِ وَ لَكِنَ اللَّهُ يَمِيزُ مَن رُؤْسِهِ مَن يُشَاءُ قَالُوا يَا اللَّهُ وُرُودًا وَإِن لَّنُؤْمِنُوا وَتَتَّبِعُوا فَلَا فَلَاحَ أَلَّا نَجْرَ عَظِيمٌ ﴿١٧٨﴾

وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَبْخُلُونَ بِمَا أَنزَلَهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ هُوَ خَيْرًا لَّهُمْ بَلْ هُوَ شَرٌّ لَّهُمْ سَيُطَوَّقُونَ

(۱) یعنی دین اورا .

(۲) یعنی اختیار کردند .

خویش بلکه اوبدست برای ایشان نزدیک است که بر شکل طوق پوشانیده شود ایشان را آنچه بخل کرده اند بآن روز قیامت^(۱) و خدا راست میراث اهل آسمانها و زمین و خدا بآنچه می کنید دانا است (۱۸۰).

هر آئینه شنید خدا سخن آنانکه گفتند که خدا فقیر است و ما توانگریم^(۲) خواهیم نوشت آنچه گفتند و بنویسیم کشتن ایشان پیغمبران را بناحق و بگوئیم بچشید عذاب سوزنده را (۱۸۱).

این عذاب بسبب عملی است که پیش فرستاده است دست های شما و بسبب آنست که خدا ستم کننده نیست بر بندگان (۱۸۲).

آنانکه گفتند که خدا حکم فرستاده است بسوی ما که ایمان نیاریم به هیچ پیغامبر تا آنکه بیارد مارا قربانی که بخورد او را آتش^(۳) بگو آوردند نزد شما پیغامبران پیش از من معجزه ها و آن رانیز که شما گفتید پس چرا کشتید ایشان را اگر هستید راست گو (۱۸۳).

پس اگر بدروغ نسبت کردند ترا پس بدروغ نسبت کرده شدند پیغامبران

لَا تَنَالُوا بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَلْهَمُوا الْفِتْرَةَ وَاللَّهُ يَسْمَعُ السَّمْوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَهُ مَا تَعْبُدُونَ خَيْرٌ ۝

لَقَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ فَقِيرٌ وَنَحْنُ أَغْنِيَاءُ سَنَكْتُبُ مَا قَالُوا وَنَتْلُوهُمُ الْآيَاتِ بآيَةٍ بَعْدَ آيَةٍ ۚ وَتَقُولُ ذُرُوفُنَا عَذَابَ الْحَرِيقِ ۝

ذَلِكَ بِمَا قَدَّمْت آيَاتِكُمْ وَإِنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِلْعَبِيدِ ۝

الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ عَهْدُ الْإِنْسَانِ الْأَوْثَمِينَ لِيُرْسُولِ حَتَّىٰ يَأْتِيَنَا بِقُرْبَانٍ تَأْكُلُهُ النَّارُ كُلَّ قَدْ جَاءَكُم رُسُلٌ مِّن قَبْلِي بِالْبَيِّنَاتِ وَبِالْأَنبِيَاءِ قُلْتُمْ قَوْلَهُمْ فَتَلَّوهُمْ ۝

إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ۝

فَإِنْ كَذَّبْتُمْ فَلَا تَكُفِّرُ بَدَلًا وَرُسُلٌ مِّن قَبْلِكَ جَاءُوا

(۱) یعنی آن مال را بصورت مار کرده در گردن ایشان اندازند .

(۲) یعنی چون یهود شنیدند اقرضوالله گفتند ما غنی ایم و خدا فقیر است والله اعلم .

(۳) یعنی گوسفندی که از غیب آتش او را بردارد .

بِالْبَيْتِ وَالزُّبُرِ وَالْكِتَابِ الْمُنِيرِ ﴿٣٥﴾

كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ وَإِنَّمَا تُوَفَّوْنَ أَجُورَكُمْ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَمَنْ زُحِرَ عَنِ التَّارِ وَأُدْخِلَ
الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعٌ
الْعُرُورِ ﴿٣٦﴾

لَتُبْلَوُنَّ فِي أَمْوَالِكُمْ وَأَنفُسِكُمْ وَلَتَسْتَعَنَّ
مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِن قَبْلِكُمْ وَمِنَ الَّذِينَ
أَشْرَكُوا أَذَىٰ كَثِيرًا ۚ وَإِن تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ
ذَلِكَ مِن عَزْمِ الْأُمُورِ ﴿٣٧﴾

وَإِذ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ لَتُبَيِّنُنَّهُ
لِلنَّاسِ ۖ وَلَا تَكْتُمُونَ لَهُ قَوْلَ بَدِئَةٍ ۖ وَرَأَىٰ ظُهُورَهُمْ
وَاشْتَبَرُوا بِهِ ۖ تَبْمَأَقِلِينَ ۖ فَيَسَّ مَا يَشْتَرُونَ ﴿٣٨﴾

لَتَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَفَرُونَ بِمَا أَتَوْا مِنَ الْيُحُودِ أَنَّ مُحَمَّدًا
بِمَالِهِمْ يُفْعَلُونَ ۚ فَلَا حَسْبَ لَهُمْ بِمَقَادِرِ مِنَ الْعَذَابِ
وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٣٩﴾

وَلَهُ مَلِكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ
شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤٠﴾

پیش از تو آوردند حجت هارا و صحیفه
هارا و کتاب روشن را (۱۸۴) .

هر نفسی چشندهٔ موت است و جزاین
نیست که تمام داده خواهید شد مزد
خویش را روز قیامت پس هر که
دورداشته شد ازدوزخ و درآورده شد به
بهشت پس هر آئینه بمراد رسید و نیست
زندگانی دنیا مگر بهره فرینده (۱۸۵) .

البته آزمائش خواهید کرده شود شمارا
درمالهایتان و جانهایتان و خواهید شنید از
آنانکه کتاب داده شده اند پیش از شما
و از مشرکان سرزنش بسیار و اگر صبر
کنید و پرهیزگاری نمائید هر آئینه این
خصلت ازکارهای مقصود است
(۱۸۶) .

و یادکن چون گرفت خدا عهد اهل کتاب
را که البته بیان کنید کتاب را برای
مردمان و نه پوشید آن را پس بانداختند آن
عهد را پس پشت خویش و گرفتند عوض
وی بهای اندک پس بدچیزی است که
می ستانند (۱۸۷) .

هرگز مپندار کسانی را که شادمان می
شوند بآنچه کردند و دوست میدارند که
ستوده شوند بآنچه نه کرده اند هرگز
مپندار ایشان را نجات یافته ازعذاب
و ایشان راست عذاب درد دهنده
(۱۸۸) .

و خدا راست پادشاهی آسمان ها و زمین
و خدا بر همه چیز توانا است (۱۸۹) .

هرآئینه درآفرینش آسمان ها و زمین و آمدوشد شب و روز نشانه هاست خداوندانِ خرد را (۱۹۰) .

آنانکه یادمی کنند خدا را ایستاده و نشسته و بر پهلوی خویش خفته و تأمل می کنند درآفرینش آسمان ها و زمین می گویند ای پروردگار ما نیافریده ای این را باطل^(۱) پاکست ترا پس نگاه دار مارا از عذاب آتش (۱۹۱) .

ای پروردگار ماهرآئینه توهر کرا در آری به دوزخ به تحقیق رسوا کردی او را و نیست ستم گاران را هیچ یاری دهنده (۱۹۲) .

ای پروردگار ماهر آئینه شنیدیم ندا کننده را باواز بلند میخواند بسوی ایمان که ایمان آرید به پروردگار خویش پس ایمان آوردیم ای پروردگار ما پس بیامرز گناهان مارا و دورکن ازما بدیهای مارا و بیمیران مارا بانیکوکاران (۱۹۳) .

ای پروردگار ماویده مارا آنچه وعده کرده ای به ما بزبان رسولان خود ورسوا مکن مارا روز قیامت هر آئینه توخلاف وعده نمی کنی (۱۹۴) .

پس قبول کرد دعای ایشان را پروردگار ایشان بآنکه من ضائع نمی سازم عمل هیچ عمل کننده را ازشما از مردیان بعضی شما از جنس بعض است پس

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَآيَاتٍ لِّأُولِي الْأَبْصَارِ ﴿١٩٠﴾

الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُوهِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا سُبْحَانَكَ قَوْمًا عَذَابَ النَّارِ ﴿١٩١﴾

رَبَّنَا إِنَّكَ مِنْ تَدْخِيلِ النَّارِ فَقَدْ أَخَذْتَهُ وَاللَّاطِلِينَ ﴿١٩٢﴾

رَبَّنَا إِنَّا أَسْمِعْنَا مَتَادِيًّا يُنَادِي لِلْإِيمَانِ أَنْ آمِنُوا بِرَبِّكُمْ فَآمَنَّا رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَقَّنا مَعَ الْأَبْرارِ ﴿١٩٣﴾

رَبَّنَا وَإِنَّا مَا وَعَدْتَنَا عَلَىٰ رُسُلِكَ وَلَا نُنْفِرُ تَأْوِيمَ الْقِيَمَةِ إِنَّكَ لَا تَخْلِفُ الْبِعَادَ ﴿١٩٤﴾

فَأَسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ أَنِّي لَا أُضِيعُ عَمَلَ عَامِلٍ مِنْكُمْ مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ بَعْضُكُمْ مِنْ بَعْضٍ ۚ فَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَأُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَأُوذُوا فِي سَبِيلِنا وَقَتَلُوا وَقُتِلُوا

(۱) یعنی بغیر تدبیر بلیغ والله اعلم .

آنانکه هجرت کردند و بیرون کرده شدند از خانه های خویش ورنجانیده شدند در راه من و جنگ کردند و کشته شدند البته دورکنم از ایشان گناهان ایشان را و البته درآرم ایشان را درباغ هائی که می رود زیر آن جوی ها پاداشی از نزد خدا و خدا نزد اوست پاداش نیک (۱۹۵) .

بایدکه نه فریبید ترا آمدوشد کافران در شهرها (۱۹۶) .

این بهره مندی اندک است بعد از آن جای ایشان دوزخ باشد و وی بدجائی است (۱۹۷) .

لیکن آنانکه ترسیدند از پروردگار خود ایشان راست بوستان ها می رود زیر آن جوی ها جاویدان در آنجا مهمانی از نزد خدا و آنچه نزد خدا ست بهتر است نیکوکاران را (۱۹۸) .

و هر آئینه از اهل کتاب کسانی اندکه ایمان می آرند بخدا و بآنچه فرود آورده شد بسوی شما و بآنچه فرود آورده شد بسوی ایشان فروتنی کنندگان برای خدا نمی ستانند عوض آیت های خدا برای اندک آن گروه ایشان راست مزد ایشان نزد پروردگار ایشان هر آئینه خدا زود حساب گیرنده است (۱۹۹) .

ای مومنان صبر کنید و محنت کشید و برای جهاد آماده باشید و بترسید از خدا باشد که رستگار شوید (۲۰۰) .

لَا تَقْرَبُوا مَنَازِلَهُمْ حَتَّىٰ يَخْرُجُوا إِلَيْكُمْ أَوْ يُؤْتُوا إِلَيْكُمْ وَإِن تَأخُذُوا فِي الْحَرْبِ صِرَاطًا مُّسْتَقِيمًا فَدُونَ ذَلِكَ يُؤْتَىٰ الْغَنِيُّ وَالرُّجُلَ الَّذِينَ يُؤْتُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَكُونَ آيَاتِ اللَّهِ وَرَسُولَهُ فَأَنذَرْتُكُمْ نَارًا تَلَظَّىٰ ۝۱۹۵

لَا يَغْرِبُكَ تَقَلُّبُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي الْبِلَادِ ۝۱۹۶

مَتَاعٌ قَلِيلٌ مَّا وَدَّعْتُمْ مَا وَدَّعْتُمْ وَبِئْسَ الْبِهَادُ ۝۱۹۷

لَكِنِ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ لَهُمْ جَزَاءٌ كَثِيرٌ مِّنْ عَمَلِهِمْ وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ جَزَاءٌ عَذَابٍ أَلِيمٍ ۝۱۹۸

وَإِنَّ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَمَن يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْكُمْ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْهِمْ خَيْرٌ مِّنْهُمَا وَاللَّهُ يَعْلَمُ أَلْمَنِاعِينَ ۝۱۹۹

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ۝۲۰۰

سوره نساء مدنی است وَأَنْ يَكُ صَدٌّ وَهَفْتَادٌ
وهفت آیت و بیست و چهار رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ
وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا
وَنِسَاءً وَأَتَعَا اللَّهُ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ
إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا ①

بنام خدای بخشاینده مهربان .
ای مردمان به ترسید از آن پروردگار
خویش که بیافرید شمارا از یک کس و
آفرید از آن یک کس زن اورا و منتشر
ساخت ازین دو کس مردمان بسیار و زنان
بیشمار و بترسید از آن خدا که از یکدیگر
به نام اوسوال می کنید و بترسید از قطع
خویشاوندی هر آئینه خدا هست نگاهبان
بر شما (۱) .

وَأُولَ الَّذِينَ أَمْوَالُهُمْ وَلَا تَسْبَدُ لَوْلَا غِيظُكَ يَا ظَلِيمٌ
وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَهُمْ إِلَى أَمْوَالِكُمْ إِنَّهُ كَانَ
حُوبًا كَبِيرًا ②

و بدهید به یتیمان اموال ایشان را و بدل
نکنید ناپاک را به پاکیزه و مخورید اموال
ایشان را بهم آورده باموال خویش هر
آئینه این گناهی بزرگ ست (۲) .

وَأَنْ خِفْتُمْ أَلَّا تُقْسِطُوا فِي الْيَسْمَنِ فَانكِهُوا
مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ مِمَّنِّي وَتِلْكَ
وَرُبِعَةٌ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تَعْدِلُوا فَوَاحِدَةٌ
أَوْ مَمْلُوكَاتٌ إِمَّا نَكُمْ ذَلِكَ أَدْنَى الْأَعْوَلُوا ③

و اگر ترسیدید که عدل نتوانید کرد
در حق دختران یتیمه پس نکاح کنید آنچه
خوش آید شمارا از سائر زنان دودو،
وسه سه، و چهار چهار، پس اگر
دانید که درین صورت نیز عدل نتوانید
کرد پس نکاح کنید یک زن رایاسریه
گیرید آنرا که مالک او شد دستهای شما این
نزدیک تراست بآنکه جور نکنید (۳) .

وَأُولَ النِّسَاءِ صَدَقْتُهُنَّ نِحْلَةً فَإِنْ طِبْنَ لَكُمْ

و بدهید زنان را مهرایشان بخوشدلی و

(۱) در جاهلیت اولیای دختران یتیمان مانند (پسران عمو) ایشان را بنکاح خود
درمی آوردند و ایفای حقوق نکاح نمی کردند خدای تعالی آیت فرستاد .

عَنْ شَيْءٍ مِنْهُ نَفْسًا فَكُلُوهُ هَرِيْرًا قَرِيْرًا ﴿٥﴾

وَلَا تُؤْتُوا السُّفَهَاءَ أَمْوَالَكُمُ الَّتِي جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ قِيَامًا
وَأَرْزُقُوهُمْ فِيهَا وَاكْتُوهُمْ وَقُولُوا لَهُمْ
قَوْلًا مَعْرُوفًا ﴿٥﴾

وَابْتُلُوا الْيَتِيْمَ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغُوا النِّكَاحَ فَإِنْ اسْتَمْتُمْ
بِهِمْ يُشْرِكُوا فَاذْفَعُوا إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ وَلَا تَأْكُلُوهَا
إِسْرَافًا وَبِدَارًا أَنْ يَكْبَرُوا وَمَنْ كَانَ غَنِيًّا
فَلْيَسْعُوفْ وَمَنْ كَانَ فَقِيْرًا فَلْيَأْكُلْ بِالْمَعْرُوفِ
فَإِذَا دَفَعْتُمْ إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ فَأَشْهَدُوا عَلَيْهِمْ
وَكَفَىٰ بِاللَّهِ حَسِيْبًا ﴿٥﴾

لِلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ ۝

اگر زنان در گذرند بخوشدلی برای شما از بعضی از آن مهر پس بخورید آن را سازگار و خوشگوار (٤) .

و مدهید بی خردان را اموال خود که کرده است خدا آن را سبب استقامت معیشت برای شما و بخورانید و به پوشانید ایشان را از آن اموال و بگوئید بایشان سخن نیکو^(١) (٥) .

و امتحان کنید یتیمان را^(٢) تا آنگاه که رسند به حدنکاح^(٣) پس اگر دریافتید از ایشان حسن تدبیر پس برسانید بایشان اموال ایشان را و بخورید آن اموال را^(٤) باسراف و شتاب از ترس آنکه بزرگ شوند و هر که باشد توانگر پس باید که پرهیزگاری کند^(٥) و هر که فقیر باشد پس باید که بخورد بوجه پسندیده پس چون رسانید بایشان اموال ایشان را گواه گیرید برایشان و بس است بحقیقت خدا حساب گیرنده (٦) .

مردان را حصه هست از آنچه بگذارند پدر و مادر و خویشان و زنان را نیز حصه

- (١) یعنی بر سفها حجب باید کرد و اموال ایشان که بحقیقت همه مسلمانان بآن منتفع اندی بواسطه یا بواسطه بدست ایشان داده ضائع نه باید ساخت والله اعلم .
- (٢) یعنی در ایام کودکی .
- (٣) یعنی بالغ شوند .
- (٤) یعنی در خردسالی ایشان .
- (٥) یعنی وصی یتیم اگر توانگر باشد از اموال یتیم چیزی نگیرد .

هست از آنچه بگذارند پدر و مادر و خویشان از آنچه کم باشد از مال یا بسیار حصه مقرر کرده شده^(۱) (۷) .

و چون حاضر شوند هنگام قسمت میراث خویشان^(۲) و یتیمان و گدایان پس بدهید ایشانرا چیزی از آن^(۳) و بگوئید بایشان سخن نیکو (۸) .

و باید که بترسند از خدا آنانکه اگر بگذارند بعد از خود اولاد ناتوان را خائف باشند برایشان که ضائع شوند پس باید که از خدا بترسند و باید که بگویند سخن استوار^(۴) (۹)

هر آینه آنانکه میخورند اموال یتیمان را به ظلم جزاین نیست که میخورند در شکم خویش آتش را و بزودی درآیند به دوزخ (۱۰) .

حکم می کند شمار خدا در حق اولاد شما که مرد راهست مانند حصه دوزن اگر اولاد میت همه دختر باشند بیشتر ازدو نفر پس ایشان راست دوسوم آنچه

و لِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ
مِمَّا قَلَّ مِنْهُ أَوْ كَثُرَ، نَصِيبًا مَّفْرُوضًا ①

وَإِذَا حَضَرَ الْقِسْمَةَ أُولُو الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ
وَالْمَسْكِينُ فَأَرْزُقُوهُمْ مِنْهُ وَقُولُوا لَهُمْ
قَوْلًا مَّعْرُوفًا ②

وَالَّذِينَ الَّذِينَ لَوْ تَرَكَوْا مِنْ خَلْفِهِمْ ذُرِّيَةً
ضِعْفًا خَافُوا عَلَيْهِمْ فَلْيَتَّقُوا اللَّهَ
وَلْيَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا ③

إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَىٰ ظُلْمًا إِنَّمَا
يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا، وَسَيَصْلَوْنَ سَعِيرًا ④

يُوصِيكُمُ اللَّهُ فِي أَوْلَادِكُمْ لِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ الْأُنثَيَيْنِ وَإِن لَّن
بِنِسَاءٍ ذُو قُرْبَىٰ لَّأَنْتُمْ وَأَنْتُم مِّنْهُنَّ مَا تَرَكَ، وَإِن كَانَتْ وَاحِدَةً فَلَهَا
النِّصْفُ وَلَا تَرَوْنَ عَلَيْهَا حِجْلًا وَاحِدًا مِنْهُمَا الشُّرُكُ وَمِمَّا تَرَكَ إِنْ

(۱) یعنی مردان و زنان هر دو حصه دارند از هر مال که باشد کم بود یا بسیار درین رد است بر اهل جاهلیت که زنان را حصه نمی دادند .

(۲) یعنی خویشان غیر وارث .

(۳) یعنی بطریق استحباب .

(۴) یعنی آنانکه اولاد داشته باشند بوجهی وصیت کنند که اولاد را ضرر نرسد و این در شرع بمقدار يك سوم مال یا کمتر از آن است والله اعلم .

میت گذاشته است^(۱) و اگر ذریتش يك دختر باشد پس او راست نیم ترکه و هست پدر و مادر میت راهریکی را از ایشان يك ششم آنچه بگذاشته است اگر باشد میت را فرزندی، پس اگر نباشد او را فرزندی و وارث او پدر و مادر او شوند پس هست مادرش را يك سوم ترکه^(۲) پس اگر باشند میت را برادران هست مادرش را يك ششم ترکه^(۳) و این تقسیم بعد از ادای وصیتی است که میت بآن فرموده یا بعد از ادای کین^(۴) پدران شما و پسران شما امید انید که کدام يك از ایشان نزدیک تر است به شما در نفع رسانیدن حصه معین کرده شد از جانب خدا هر آئینه هست خدادانای استوار کار (۱۱) .

و شمار هست نیمه آنچه بگذاشته اند زنان شما اگر نباشد ایشان را فرزندی پس اگر ایشان را فرزندی باشد شمار است يك چهارم آنچه بگذاشته اند بعد از ادای وصیتی که بآن فرموده باشند یا بعد از ادای کین و زنان را ست يك چهارم آنچه

كَانَ لَهُ وَلَدًا فَإِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ وَلَدٌ وَوَرِثَةُ آبَاؤِهِ فَلِأَبَوَيْهِ الشُّكُّ
 فَإِنْ كَانَ لَهُ إِخْوَةٌ فَلِأُمِّهِ الشُّدُسُ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّتِهِ
 يُوصِي بِهَا أَوْ دِينًا آبَاؤُهُمْ وَأَبْنَاؤُهُمْ لَا تَدْرُونَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ
 لَكُمْ نَفْعًا فَرِيضَةٌ مِنَ اللَّهِ وَإِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ①

وَلَكُمْ يَصْفُ مَا تَرَكَ أَوْلَاؤُكُمْ إِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُمْ وَلَدٌ فَإِنْ
 كَانَ لَهُمْ وَلَدٌ فَلَكُمْ الرُّبُعُ مِمَّا تَرَكَ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّتِهِ
 يُوصِي بِهَا أَوْ دِينًا وَلَهُنَّ الرُّبُعُ مِمَّا تَرَكَ إِنْ لَمْ يَكُنْ
 لَكُمْ وَلَدٌ فَإِنْ كَانَ لَكُمْ وَلَدٌ فَلَهُنَّ الثُّلُثُ مِمَّا تَرَكَتُمْ
 مِنْ بَعْدِ وَصِيَّتِهِ فُوصُونَ بِهَا أَوْ دِينًا وَإِنَّ اللَّهَ كَانَ رَحِيمًا

(۱) مترجم گوید حکم دو دختر نیز ثلثان است و الله اعلم .

(۲) یعنی مابقی برای پدر است .

(۳) یعنی برادران و خواهران حصه مادر را ناقص می سازند اگر چه خود چیزی نیابند و يك برادر و يك خواهر ناقص سازد و الله اعلم .

(۴) یعنی اگر وصیت باشند نخست ادای وصیت کنند و اگر دین باشد نخست ادای

دین کنند .

شما بگذاشتید اگر نه باشد شمارا فرزندی پس اگر باشد شمارا فرزندی پس زنان را ست يك هشتم آنچه بگذاشته اید بعد از ادای وصیتی که بآن فرموده باشید یا ادای دین و اگر مرد مرده که از وی میراث می خواهنید یا زن مرده کلاله باشد^(۱) و او را برادری هست یا خواهری^(۲) پس هر يك از ایشان راست يك ششم ترکه پس اگر اخیافیان بیشتر ازین باشند پس ایشان باهم شريك اند در يك سوم ترکه بعد از ادای وصیتی که بآن فرموده شده یا بعد از ادای دین بغير آنکه ضرر رساننده باشد^(۳) حکم کرده شده است از جانب خدا و خدا دانای بُردبار است (۱۲) .

این همه حدها مقرر کرده خداست و هر که فرمانبرداری کند خدا و رسول او را در آردش به بهشت هائی که میرود زیر آن جوی ها جاویدان در آن و این ست پیروزی بزرگ^(۱۳) .

و هر که نافرمانی کند خدا و رسول او را و تجاوز کند از حدهای مقرر کرده او در آردش بآتش جاوید ان در آن و او راست عذاب رسوا کننده (۱۴) .

آنانیکه زنا می کنند از زنان شما پس گواه

يُورَثُ كَلَّةَ أَوْ امْرَأَةً وَرَثَةَ آخَرٍ أَوْ أَخًا فَلِكُلِّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا الشُّرُكُ فَإِنْ كَانُوا أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ فَهُمْ شُرَكَاءُ فِي الثُّلُثِ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصَىٰ بِهَا أَوْ دَيْنٍ غَيْرِ مُضَارٍّ وَصِيَّةٌ مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَلِيمٌ ﴿١٢﴾

يَلِكُ حُدُودُ اللَّهِ وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٣﴾

وَمَنْ يُعِصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَعْتَدِ حُدُودَهُ يُدْخِلْهُ نَارًا خَالِدًا فِيهَا سِوَاهُ عَبْدٍ مُّطِيعٍ ﴿١٤﴾

وَالَّذِي يَأْتِيَنَّ مِنَ الْفَاحِشَةِ مِنْ نِسَائِكُمْ

- (۱) و معنی کلاله آن ست که پدر و فرزند و برادر و خواهر تنی ندارد .
 (۲) یعنی اخیافی .
 (۳) یعنی وصیتی که زیاده از ثلث بود اعتبار ندارد و الله اعلم .

طلبید برایشان چهارمرد از جنس خویش^(۱) پس اگر گواهی دادند محبوس کنید ایشان را در خانه ها تا آنکه عمر ایشان را تمام کند مرگ یا مقرر کند خدای تعالی برای ایشان راهی^(۲) (۱۵) .

و آن دو کس که زنا می کنند از شما پس آزار دهید ایشان را پس اگر توبه کردند و نیکوکاری پیش گرفتند پس اعراض کنید از تعذیب ایشان هر آئینه خدا هست توبه پذیر مهربان^(۳) (۱۶) .

جزاین نیست که وعده قبول توبه لازم برخداست برای آن کسان که میکنند معصیت را به نادانی بعد از آن توبه کنند بزودی^(۴) پس آن گروه است که خداوند توبه و بازگشت آنان رامی پذیرد و هست خدا دانای استوار کار (۱۷) .

و نیست وعده قبول توبه آن کسان را که می کنند معاصی تا آنگاه که پیش آید کسی را از ایشان مرگ، گفت هر آئینه من توبه کردم الحال و نه آن کسان را ست که کافر بمیرند این گروه آماده ساختیم برای ایشان عذاب درد دهنده (۱۸) .

فَأَسْتَشْهَدُوا عَلَيْهِمْ أَرْبَعَةً مِّنْكُمْ فَإِنْ شَهِدُوا فَأَمْسَكُوهُمْ فِي الْوُجُوهِ حَتَّىٰ يَتَوَلَّوْهُمْ الْمَوْتُ أَوْ يُجْعَلَ اللَّهُ لَهُمْ سَبِيلًا ⑤

وَالَّذِينَ يَأْتِيهِمْ مِّنْكُمْ فَادُّوهُمَا فَإِنْ تَابَا وَأَصْلَحَا فَأَعْرِضُوا عَنْهُمَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ تَوَّابًا رَّحِيمًا ⑥

إِنَّمَا التَّوْبَةُ عَلَى اللَّهِ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السُّوءَ بِجَهَالَةٍ ثُمَّ يَتُوبُونَ مِنْ قَرِيبٍ فَأُولَٰئِكَ يَتُوبُ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ⑦

وَلَيْسَتِ التَّوْبَةُ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ حَتَّىٰ إِذْ أَحْضَرْنَا لَهُمُ الْمَوْتَ قَالَ رَبِّ ارْتَدُّنَا وَلَا أَلِدِينَ يَمُوتُونَ وَهُمْ لَمَّا أُولَٰئِكَ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ⑧

(۱) یعنی از مسلمانان .

(۲) بعد این آیت خدای تعالی راهی مقرر کرد و آن رجم . ثیب و جلد بکر است پس اکنون حکم حبس نیست والله اعلم .

(۳) این آیت مجمل است و در احادیث آمده است که بکر آزاد را صد تا زیاده، باید زد و ثیب آزاد را سنگسار باید کرد و غلام را پنجاه تا زیاده باید زد والله اعلم .

(۴) یعنی پیش از حضور مرگ .

ای مومنان حلال نیست شمارا آنکه میراث گیرید زنان را و ایشان ناخوش باشند^(۱) و منع مکنید ایشان را^(۲) تا بدست آرید بعضی آنچه داده اید ایشان را مگر اینکه آنان دچار گناه آشکاری شوند (میتوان ایذا داد) و زندگانی کنید با زنان بوجه پسندیده زیرا که اگر ناپسند کنید ایشان را پس شاید که ناپسند کنید چیزی را و پیدا کند خدای تعالی در آن چیز خیر بسیار (۱۹) .

و اگر بخواهید تبدیل کردن زنی بجای زنی و داده باشید یکی را از ایشان قطاری^(۳) پس باز بگیرید از آن مال چیزی را آیامی گیرید آن را به ستم و تعدی آشکار (۲۰) . و چگونه می گیرید آن را حال آنکه رسیده است بعضی شمایه بعضی^(۴) و گرفتند زنان از شما عهد محکم را^(۵) (۲۱) .

و نکاح مکنید کسی را که نکاح کرده باشند با او پدران شما از زنان مگر آنچه گذشت (عفو است) هر آئینه این هست کاربرد و مبعوض و این بدراهی است (۲۲) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَحِلُّ لَكُمْ أَنْ تَرِثُوا النِّسَاءَ كَرِهًا وَلَا تَعْضَلُوهُنَّ لِئَنْتَهُنَّ بَعْضٌ مِمَّا آتَيْتُمُوهُنَّ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ بِفَاحِشَةٍ مُبِينَةٍ وَعَايِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ فَإِنْ كَرِهْتُمُوهُنَّ فَمَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَيَجْعَلَ اللَّهُ فِيهِ خَيْرًا كَثِيرًا ①

وَأَنْ أَرْتُمْ أُمَّتَيْدَا لِرَوْحٍ مَكَانَ رَوْحٍ وَأَنْتُمْ إِحْدَاهُنَّ قَطْرًا أَوْ لَمْ تَأْخُذُوا وَمَنْ شِئْنَا فَآتَاخُذُونَ وَنَهَيْتُمَا وَأَنْتُمْ مَعَهُمَا ②

وَكَيفَ تَأْخُذُونَ وَهَذَا أَضْمَى بَعْضَكُمْ إِلَى بَعْضٍ وَأَعْذَنَ مِنْكُمْ تَيْدًا أَوْ أَعْلَيْتَا ③

وَأَنْتُمْ كَمَا أَنْتُمْ أَبَاؤُكُمْ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَمَقْتًا وَسَاءَ سَبِيلًا ④

- (۱) اهل جاهلیت زنان را نیز از جمله میراث می دانستند ولی میت اگر می خواست بجزیرد (نکاح خود) می آورد و اگر می خواست منع میکرد که با اجنبی نکاح کند تا آنکه حق تعالی این آیت فرستاد .
- (۲) یعنی از نکاح بهره خواهند .
- (۳) یعنی مال بسیار درمهر داده باشید .
- (۴) یعنی مباشرت کردید .
- (۵) یعنی ایجاب و قبول بحضور شهود در میان آمد .

حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ وَأَخَوَاتُكُمْ وَعَوْنَاتُكُمْ وَخَالَاتُكُمْ
 وَبَنَاتُ الْأَخِ وَبَنَاتُ الْأَخْتِ وَأُمَّهَاتُ الْمَنِيِّ وَأَخَوَاتُ الْمَنِيِّ وَأَخَوَاتُكُمْ
 مِنَ الرِّضَاعَةِ وَأُمَّهُنَّ نِسَابُكُمْ وَأَخَوَاتُكُمْ كَالَّذِينَ فِي كُتُبِكُمْ
 مِنَ الرِّسَالَةِ الَّتِي دَخَلْتُمْ فِيهَا وَإِنْ كُنْتُمْ تَوَدُّونَ إِحْسَانًا فَلَاحِبَاصَ
 عَلَيْكُمْ وَحَلَائِلُ الَّذِينَ دَخَلْتُمْ مِنْ أَسْرَابِكُمْ
 وَإِنْ تَجَمَّعُوا بَيْنَ الْأَخْتَيْنِ إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّ اللَّهَ
 كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٣٠﴾

حرام کرده شدند بر شما مادران شما
 و دختران شما و خواهران شما و خواهران
 پدران شما و خواهران مادران شما و دختران
 برادر و دختران خواهر و آن مادران شما که شیر
 داده اند شمارا^(۱) و خواهران شما
 از جهت شیر خواری و مادران زنان شما
 و دختران زنان شما که در کنار شما
 پرورش می یابند از بطن آن زنان که شما
 و طئی کردید بایشان پس اگر و طئی نکرده
 باشید بایشان پس هیچ گناه نیست بر شما
 و زنان پسران شما که از پشت شما باشند^(۲)
 و حرام کرده شد آنکه جمع کنید میان
 دو خواهر مگر آنچه گذشت (عفو است) هر
 آئینه خدا هست آمرزندهٔ مهربان (۲۳) .

وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ كُتِبَ
 اللَّهُ عَلَيْكُمْ وَأُجَلَ لَكُمْ مَا وَدَّ اللَّهُ أَنْ تَبْتَعُوا بِأَمْوَالِكُمْ
 مَحْصِنَاتٍ مِمَّنْ سَفَّحْتُمْ فَمَا اسْتَبَعْتُمْ بِهِ مِنْهُنَّ فَآلُوهُنَّ
 أَجْرَهُنَّ فَرِيضَةً وَلَا حِبَاصَ عَلَيْكُمْ فِيمَا تَرَضَيْتُمْ بِهِ مِنْ بَعْدِ
 الْفَرِيضَةِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٣١﴾

و حرام کرده شدند زنان شوهر دار مگر
 آنچه مالک او شده است دست های شما^(۳)
 لازم ساخته است خدا بر شما و حلال
 کرده شد شمارا ماسوای این همه محرمان
 (حلال کرده شد) که طلب نکاح کنید
 باموال خویش عفت طلب کنان نه به
 شهوت رانی^(۴) پس کسی که استمتاع
 کردید باوی از زنان بدهید ایشان را مهر

(۱) یعنی دایه ها .

(۲) یعنی پسر خوانده نه باشد .

(۳) یعنی اگر زنی را از دار الحرب اسیر کرده اند نکاح و تَسْرَى اوصحیح
 بُوَدَّهر چند آنجا زوج داشته باشد والله اعلم .(۴) یعنی نکاح صحیح آن ست که مهر باشد و مؤبد باشد بحسب ظاهر زیرا که چون
 حاجت جماع همیشه است و احصان بدون عقد مؤبد حاصل نشود والله اعلم .

ایشان که مقرر کرده شده^(۱) و نیست
بر شما گناهی در آنچه بایکدیگر راضی
شدید بعد از مهر مقرر^(۲) هر آئینه خدا
هست دانای استوار کار (۲۴) .

و هر که نتواند از شما از جهت توانگری که
نکاح کند زنان آزاد مسلمان را پس باید که
نکاح کند از آنچه مالک او شده است
دست شما (مراد کنیزکان شما اند که
مسلمان باشند) و خدا دانای تراست بایمان
شما بعضی شما از جنس بعضی است^(۳) پس
نکاح کنید کنیزکان را با اجازه اهل ایشان
و بدهید ایشان را مهر ایشان بخوش
خوئی در حالیکه عقیقه باشند نه زناکننده
نه دوست پنهانی گیرنده^(۴) پس چون
در حباله زوج آمدند اگر زنا کنند پس
برایشان است نیم مقدار آنچه بر زنان
آزاد است از عقوبت^(۵) نکاح کنیزکان
کسی راست که بترسد از گناه از شما
و آنکه صبر کنید بهتر است شمارا خدا
آمرزنده مهربان است (۲۵) .

وَمَنْ أَمَّ يَسْطِرْ وَمَنْكُمُ طَوْلًا أَنْ يَنْكِحَ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ
فَمَنْ مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ فَمَنْ يَنْكِحُهُنَّ الْمُؤْمِنَاتُ وَاللَّهُ أَعْلَمُ
بِأَيْمَانِكُمْ مِنْ بَعْضِكُمْ مِنْ بَعْضٍ فَأُولَئِكَ هُمُ الرَّاغِبُونَ
أَهْلِهِنَّ وَأُولَئِكَ هُمُ الرَّاغِبُونَ بِالْعُرُوقِ وَالْمُحْصَنَاتُ عَيْرٌ وَسَفِيحَاتٌ
وَلَا تُنكِحُوا الْأَخْدَانِ فَإِذَا أَحْصَوْنَ فَإِنْ أَرَبْنَ فَمَا حَشَاءَ
فَعَلَيْهِنَّ نِصْفُ مَا عَلَى الْمُحْصَنَاتِ مِنَ الْعَدَايَةِ ذَلِكَ
لِأَنَّ حَيْثُ الْعَنَتِ مِنْكُمْ وَأَنْ تَصِيرُوا أَحْرَارًا
وَاللَّهُ عَزِيزٌ ذَكِيٌّ ﴿۲۵﴾

- (۱) یعنی بجماع تمام مهر لازم میشود والله اعلم .
- (۲) یعنی بعد مقرر کردن اگر بتراضی زیاده یا کم کنید باک نیست والله اعلم .
- (۳) یعنی کنیزکان نیز بنات آدم اند والله اعلم .
- (۴) فارق در نکاح و اتخاذ اخدان شرط شهود است و در احصان و سفاح مؤید بودن عقد بحسب ظاهر والله اعلم .
- (۵) یعنی پنجاه تازیانه و اگر در حباله زوج نباشد نیز عقوبت او پنجاه تازیانه است زیرا که ذکر این قید بجهت نفی احتمال زیاده است و این معنی در حدیث مبین شده والله اعلم .

می خواهد خدا که بیان کند برای شما و بنماید شمارا راه های کسانی که پیش از شما بودند و برحمت بازگردد بر شما و خدادانای استوار کاراست (۲۶) .

و خدا می خواهد که برحمت بازگردد بر شما و می خواهند آنانکه پیروی شهوات می کنند که کجروی کنید کجروی عظیم (۲۷) .

می خواهد خدا که سبک کند از شما و انسان ضعیف آفریده شده است (۲۸) .

ای مؤمنان مخورید اموال خود را در میان خویش بناحق^(۱) مگر اینکه آن دادستد تجارت باشد بعد رضامندی یکدیگر از شما و مکشید خویشتن را هر آئینه خدا هست به شما مهربان (۲۹) .

و هر که چنین کند به تعدی و ستم پس بزودی در آریمش به دوزخ و این بر خدا آسان است (۳۰) .

اگر احتراز کنید از کبائر منهیات نابود سازیم از شما صغائر شمارا و در آریم شمارا بمحل گرامی^(۲) (۳۱) .

و آرزوی مکنید مرتبه ای را که خداوند به آن برتری داده بعضی را از شما بر بعضی

يُرِيدُ اللَّهُ لِيُبَيِّنَ لَكُمْ وَيَهْدِيَكُمْ سَبِيلَ الَّذِينَ مِنَ قَبْلِكُمْ وَيُوَفِّيَ كَلِمَاتِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿۳۰﴾

وَاللَّهُ يُرِيدُ أَنْ يَتُوبَ عَلَيْكُمْ وَيُرِيدُ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الشَّهَوَاتِ أَنْ يُبَيِّتُوا مَوَاقِفَهُمْ ﴿۳۱﴾

يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُخَفِّفَ عَنْكُمْ وِجْيَاءَ الْإِنْسَانِ ضَعِيفًا ﴿۲۸﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ يَا أَبْنَا طِيلَ إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ مِّنْكُمْ وَلَا تَهْتَلُوا بِنَفْسِكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ﴿۲۹﴾

وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ عَدْوًا أَنَا وَظُلْمًا فَسَوْفَ نُصِيبُوهُ نَارًا لَّا يُكَفَّرُ عَنْهَا وَلَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَلَا يَمُوتُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ نَّصِيرٌ ﴿۳۰﴾

إِنْ تَجَنَّبْتُمْ أَكْبَارَ تَهْوِينِ عَنْهُ نُكِّرْ عَنْكُمْ صِغَائِرَكُمْ وَنُدْخِلْكُمْ مَدْخَلًا كَرِيمًا ﴿۳۱﴾

وَلَا تَسْتَوُوا مَهْضَلًا اللَّهُ بِهِ بَعْضُكُمْ عَلَى بَعْضٍ لِلرِّجَالِ نَصِيبٌ

(۱) یعنی مال يك دیگر بناحق نباید خورد .

(۲) گناه کبیره آنست که بر آن خدمشروع شده یا وعده دوزخ کرده آمده یا بکفر مُسْمَى شده در قرآن یا سنت صحیحه و هر که از کبائر اجتناب کند صغائر او را نماز و روزه و صدقه نابود می سازد و الله اعلم .

مردان را هست بهره از آنچه حاصل کرده اند و زنان راهست بهره از آنچه حاصل کرده اند و بطلید از درگاه خدا از بخشایش او هر آئینه خداهست همه چیزدانا (۳۲) .

و مقرر کردیم وارثان برای هر چیزی از آنچه گذاشته اند پدر و مادرو خویشان و کسانیکه ایشان را مربوط ساخته است عهدهای شمایس بدهید ایشان را بهره ایشان هر آئینه خدا هست برهه چیز حاضر^(۱) (۳۳) .

مردان تدبیر کارکننده تسلط دارند بر زنان به سبب آنکه فضل نهاده است خدا بعض آدمیان را بر بعضی^(۲) و بسبب آنکه خرج کردند از اموال خویش پس زنان نیکوکار فرمانبردارند، نگاهدارنده اند^(۳) در غیبت زوج به نگاه داشت خدا^(۴) و آن زنان که میترسید از نافرمانی ایشان پس پنددهید ایشان را و ترک کنید ایشانرا در خواب گاه^(۵) و بزیند ایشان را پس اگر فرمانبرداری شما کردند پس جستجو

مِمَّا كَتَبْنَا لِلرِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا كَسَبْنَ وَ سَأَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٣٢﴾

وَلِكُلِّ جَعَلْنَا مَوْلَىٰ مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدِينَ وَالْأَقْرَبُونَ وَلِلَّذِينَ عَقَدْتَ أَيْمَانَكُمْ فَأَتَوْهُم نَصِيْبُهُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدًا ﴿٣٣﴾

الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ بَعْضَهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ وَبِمَا آتَفَقُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ فَالطَّلِيقُ فِيمَنْتَ حِفْظٌ لِلْغَيْبِ بِمَا حَفِظَ اللَّهُ وَالَّذِي عَقَاؤُنَ شُرُوهُنَ فَيَحْظُونَهُنَّ وَاهْجُرُوهُنَّ فِي الْمَضَاجِعِ وَاضْرِبُوهُنَّ فَإِنْ أَطَعْتَكُمْ فَلَا تَبْغُوا عَلَيْهِنَّ سَبِيلًا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا كَبِيرًا ﴿٣٤﴾

- (۱) یعنی حلیف را رعایت کردن یا وصیت کردن میتواند وایشانرا در میراث دخل نیست و میراث برای اقربا مقرر کرده شده است والله اعلم .
- (۲) یعنی بسبب آنکه مردان در اصل جبلت برتراند از زنان .
- (۳) یعنی مال و آبرورا .
- (۴) در این آیت بیان فرمود که مرد فرمان روا است بسبب فضل جبلی و بسبب انفاق وزن صالحه کسی است که فرمانبرداری کند و حفظ مال - و آبرو - نماید والله اعلم .
- (۵) یعنی مباشرت مکنید .

مکنید برایشان را هی را^(۱) هر آئینه خداهست بلند مرتبه بزرگ قدر (۳۴) .

واگر ترسیدید (ای حاکمان) اختلاف میان زن و شوهر پس برگزینید صلاح کاری از خویشان مرد و صلاح کاری از خویشان زن اگر این صلاح کاران بخواهند صلح را البته موافقت آرد خدا در میان ایشان هر آئینه هست خدا دانای آگاه (۳۵) .

وپرستید خدارا و شریک او مقرر مکنید چیزی را و به پدر و مادر نیکوکاری کنید و بخویشان و یتیمان و گدایان و همسایه خویشاوند و همسایه اجنبی و به هم نشین برپهلوی نشسته و به مسافر و آنچه دست شما مالک اوشد^(۲) هر آئینه خدادوست ندارد کسی راکه باشد متکبر خود ستاینده (۳۶) .

کسانیکه آنان بخل می کنند و مردمان را به بخل وامی دارند و می پوشند آنچه خدا داده است ایشان را از فضل خود و آماده ساخته ایم برای کافران عذاب رسواکننده (۳۷) .

و آنان راکه خرج می کنند اموال خود را برای نمودن مردمان و معتقد نیستند بخدا و نه بروزقیامت و هر که شیطان یار او باشد

وَأَنْ خِفْتُمْ شِقَاقَ بَيْنِهِمَا فَأَبْعَثُوا حَكَمًا مِنْ أَهْلِهِ
وَحَكَمًا مِنْ أَهْلِهَا إِنْ يُرِيدَا إِصْلَاحًا يُوَفِّقِ اللَّهُ بَيْنَهُمَا
إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٣٥﴾

وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا
وَالذَّوِّ الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالسَّبْيَ وَالْحَارِثِينَ وَالْقُرْبَىٰ
وَالْحَارِثَ الْجَنَبِيَّ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنبِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا
مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ
مُخْتَالًا فَخُورًا ﴿٣٦﴾

لِلَّذِينَ يَبُلُّونَ وَيَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبُخْلِ وَيَكْتُمُونَ
مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ
عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٣٧﴾

وَالَّذِينَ يَنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ رِئَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُونَ
بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَنْ يَكُنِ الشَّيْطَانُ
لَهُ قَرِينًا فَسَاءَ قَرِينًا ﴿٣٨﴾

(۱) یعنی به حيله ایزدادادن تجسس مکنید و الله اعلم .

(۲) یعنی غلامان و کنیزکان .

وَمَا ذَا عَلَيْهِمْ لِأَمْنُوا بِإِلَهِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلَقَدْ آتَيْنَاهُمَا
رِزْقًا مِّنَ اللَّهِ وَكَانَ اللَّهُ يَرِيمُ عَلِيمًا ﴿٣٨﴾

إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ وَإِن تَكُ حَسَنَةً يُضَعِفْهَا
وَيُؤْتِ مِنْ لَدُنْهُ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٣٩﴾

كَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ وَجِئْنَا بِكَ
عَلَى هَذِهِ الْأَشْهُدَاءِ ﴿٤٠﴾

يَوْمَئِذٍ يُؤَذِّنُ الَّذِينَ لَكَرُوا وَعَصُوا الرَّسُولَ لَوْ سَأَلُوا
بِهِمُ الْأَرْضَ وَلَا يَكْتُمُونَ اللَّهَ حَيَاتِنَا ﴿٤١﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْرَبُوا الصَّلَاةَ وَأَنْتُمْ سُكَرَى
حَتَّى تَعْلَمُوا مَا تَقُولُونَ وَلَا جُنُبًا إِلَّا عَابِرِي سَبِيلٍ
حَتَّى تَغْتَسِلُوا وَإِن كُنْتُمْ مَرْضَى أَوْ عَلَى سَفَرٍ أَوْ جَاءَ
أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ أَوْ لَسْتُمْ مِنَ النِّسَاءِ فَلَمْ يَجِدُوا
مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِرُءُوسِهِمْ
وَأَيْدِيهِمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُورًا ﴿٤٢﴾

پس وی بدياری است (۳۸) .
وچه زیان بود برایشان اگر ایمان
می آوردند بخدا و روز آخر و خرج
می کردند از آنچه خداداده است ایشان را
وهست خدا بایشان دانا (۳۹) .

وهر آئینه خدا ستم نمی کند وزنِ ذره
ای و اگر آن عمل نیکی باشد چند برابر
کندش و بدهد از نزد خود مزدِ بزرگ (۴۰) .
پس چه حال باشد آنگاه که بیاریم ازهر
قومی گواهی را و بیاریم ترا گواه براین
امت (۴۱) .

آنروز آرزو کنند آنانکه کافر شدند
و نافرمانی پیغامبر کردند کاش برایشان
زمین هموار کرده شود^(۱) و پنهان نکنند
از خدا هیچ سخنی را (۴۲) .

ای مومنان به نماز نزدیک شوید حال
آنکه شما مست باشید تا آنکه به فهمید
آنچه بزبان می گوئید^(۲) و به نماز نزدیک
مشوید در حال جنابت تا آنکه غسل کنید
مگر آنکه مسافر باشید و اگر بیمار باشید
یا مسافر یاباید کسی از شما از جای قضاء
حاجت یا مباشرت زنان کنید و نیاید آب
را پس قصد کنید به زمین پاک پس مسح
کنید برویهای خویش و دست های
خویش هر آئینه هست خدا عفوکننده
بخشاینده (۴۳) .

(۱) یعنی از ایشان نامی و نشانی نماند .

(۲) این حکم قبل از تحریم خمر بود بعد از آن مستی بالکلیه حرام شد والله اعلم .

آیانیدی^(۱) کسانیکه داده شده اند بهره ای از کتاب (یعنی یهود) می ستانند گمراهی را می خواهند که شما گم کنید راه را (۴۴).

و خدا داناتراست به دشمنان شما و خدا دوست بس است و خدایاری دهنده بس است (۴۵).

از یهود گروهی هستند که تغییر می دهند کلمه هارا از جای آن ها می گویند^(۲) شنیدیم و نافرمانی کردیم و می گویند «اسمع غیر مسمع و راعنا» می پیچانند سخن را بزبان خویش و طعنه می زنند در دین و اگر ایشان می گفتند شنیدیم و فرمانبرداری کردیم و بجای «اسمع غیر مسمع» می گفتند و بجای «راعنا» انظرنا هر آئینه بهتری بود ایشان را و درست تر ولیکن لعنت کرده است ایشان را خدا بسبب کفر ایشان پس ایمان نمی آرند مگر اندکی^(۳) (۴۶).

ای اهل کتاب ایمان آرید بآنچه فرود آوردیم، باور کننده آنچه باشماست

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِنَ الْكِتَابِ يُشْكِرُونَ
الصَّلَاةَ وَيُرِيدُونَ أَنْ تَتَّخِذُوا السَّبِيلَ ﴿۳۷﴾

وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِأَعْدَائِكُمْ وَكَفَى بِاللَّهِ وَلِيًّا ذُو قُوَّةٍ
بِاللَّهِ تَوَكَّلْ ﴿۳۸﴾

مِنَ الَّذِينَ هَادُوا يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ
وَيَقُولُونَ سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا وَأَسْمَعُ غَيْرُ مَسْمُوعٍ وَرَاعَيْنَا
لِيَا بَأْسَ نَسِيبَهُمْ وَطَعْنًا فِي الدِّينِ وَلَوْ أَنَّهُمْ قَالُوا سَمِعْنَا
وَأَطَعْنَا وَأَسْمَعُ وَأَنْظُرْنَا لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ وَأَقْوَمًا
وَلَكِن لَعَنَهُمُ اللَّهُ بِكُفْرِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿۳۹﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ أَوْ نُوَاهِيَازِلْنَا مُصَدِّقًا لِمَا
مَعَلَّمْتُمْ قَبْلَ أَنْ تَنْظُرُوا وَجُوهًا قَرْدًا هَاعَلَىٰ أَدْبَارِهِمْ

(۱) مترجم گوید که خدای عزوجل در ردیود و تعداد قبائح ایشان آیات فرستاد .

(۲) یعنی بزبان حال .

(۳) مترجم گوید پیچانیدن سخن آنست که سبب را چنان در کلام خلط کنند که کسی شناسد «واسمع غیر مسمع» دومعنی دارد یکی آنکه بشنو در حالتیکه معظم و محترمی و کسی باتو خلاف رضای تونواند گفت دیگر آنکه بشنودر حالتی که محقری و کسی باتوسخن نمی گوید و راعنا نیز دومعنی دارد یکی آنکه رعایت کن ما را دیگر احمق رعونت دارنده غرض ایشان سبب بود کلمه محتمل معینین می گفتند واللہ اعلم .

پیش از آنکه محو کنیم صورت های را پس بگردانیمش بر شکل پشت سر یا لعنت کنیم ایشان را چنانکه لعنت کردیم اهل شنبه را و هست اراده خدا شدنی (۴۷) .

هر آئینه خدا نمی آمرزد که او را شریک مقرر کرده شود و می آمرزد غیر از آن هر کرا خواهد و هر که به خدا شریک ورزد هر آئینه افترا بسته است گناهی بزرگ را (۴۸) .

آیا ندیدی بسوی کسانیکه ستائش می کنند خود را بلکه خدا ستائش می کند هر کرا خواهد و ستم کرده نخواهند شد مقدار رشته ای (۴۹) .

به بین چگونه می بندند برخدادروغ را و این گناه آشکار او را پس است (۵۰) .

آیا ندیدی بسوی کسانیکه بهره از کتاب داده شدند ایمان می آورند به بت و معبود باطل و می گویند در حق مشرکان که ایشان راه یابنده تراند از مسلمانان (۵۱) .

ایشان آن گروه اند که لعنت کرد خدا ایشان را و هر که لعنت کندش خدا پس نخواهی یافت مرا و را یاری دهنده (۵۲) .

آیا ایشان راهست بهره ای از پادشاهی پس

أَوَلَمْ نَعْتَمِدْ كَمَا كَفَرُوا رَبَّنَا إِذْ جَاءَنَا السَّمْعَاءُ وَكَانَ آمُرُ اللَّهِ مَقْعُولًا ﴿۴۷﴾

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ افْتَرَىٰ إِثْمًا عَظِيمًا ﴿۴۸﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يُزَكُّونَ أَنْفُسَهُمْ بَلِ اللَّهُ يُزَكِّي مَنْ يَشَاءُ وَلَا يظْلُمُونَ شَيْئًا ﴿۴۹﴾

أَنْظُرْ كَيْفَ يَقْرَوْنَ عَلَى اللَّهِ الْكَيْدَ وَكُفِيَ بِهِ إِثْمًا عَظِيمًا ﴿۵۰﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِنَ الْكِتَابِ يُؤْمِنُونَ بِالْجِبْتِ وَالطَّاغُوتِ وَيَقُولُونَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا هَؤُلَاءِ أَهْدَىٰ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا سَبِيلًا ﴿۵۱﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ وَمَنْ يَلْعَنِ اللَّهُ فَلَنْ يَجِدَ لَهُ نَصِيرًا ﴿۵۲﴾

أَمْ لَهُمْ نَصِيبٌ مِنَ الْمُلْكِ فَإِذْ لَا يُؤْتُونَ النَّاسَ

(۱) یعنی می گویند که بنی اسرائیل برگزیدگان خدایند ایشان را عذاب نخواهد شد مگر چند روز .

(۲) درین آیت تعریض است بآن که یهود روز احزاب مددگار مشرکان شدند .

نَقِيرًا ۱۰

آن هنگام ندهند بمردمان مقدار نقیری (۱)
(۵۳) .

آیا حسد می کنند بمردمان بر آنچه ایشان را داده است خدای تعالی از فضل خود پس هر آئینه ما دادیم آل ابراهیم را کتاب و دانش و دادیم ایشان را پادشاهی بزرگ (۵۴) .

پس از کفار کسی هست که ایمان آورد بان کتاب و از ایشان کسی هست که باز داشت از وی و کفایت ست دوزخ آتش افروخته (۵۵) .

هر آئینه کسانی که کافر شدند بآیات ما زود در آریم ایشان را بآتش هر گاه که بچته گردد پوستهای ایشان بعوض پیدا کنیم برای ایشان پوستهای دیگر غیر از آن تابچشدن عذاب را هر آئینه خدا هست غالب استوار کار (۵۶) .

و کسانی که ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند زود در آریم ایشان را به بوستانهایی که می رود زیر آن جوی ها جاویدان آنجا همیشه، ایشان راست آن جا زنان پاک کرده شده و در آریم ایشان را بسایه نیک (یعنی راحت تمام) (۵۷) .

هر آئینه خدا می فرماید شمارا که ادا کنید امانت هارا به اهل آن و میفرماید که بر استی حکم کنید چون حاکم شوید میان

أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَى مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ؟
فَقَدْ اتَيْنَا آلَ إِبْرَاهِيمَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ
وَآتَيْنَهُمْ مُلْكًا عَظِيمًا ۱۰

فَيَنْهَوْنَ عَنْ آمْنٍ بِهِ، وَمِنْهُمْ مَنْ صَدَّ عَنْهُ، وَكُلٌّ بِجَهَنَّمَ
سُوعِيرًا ۱۰

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يَا أَيُّهَا سَوْفُ نُصَلِّيْهِمْ نَارًا كَمَا نُصَلِّيَتْ
جُلُودُهُمْ بَدَلًا لَهُمْ جُلُودًا غَيْرَهَا لِيَذُوقُوا الْعَذَابَ
إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَزِيزًا حَكِيمًا ۱۰

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ
تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا لَهُمْ فِيهَا أَرْوَاحٌ مُّطَهَّرَةٌ
وَنُدْخِلُهُمْ ظِلًّا ظَلِيلًا ۱۰

إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا وَإِذْ أَخَذْتُمْ
بَيْعَ النَّاسِ أَنْ تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ إِنَّ اللَّهَ نِعِمَّا يَعِظُكُمْ بِهِ إِنَّ
اللَّهَ كَانَ سَمِيعًا بَصِيرًا ۱۰

(۱) نقیر غلاف نازکی است که بر پشت خسته خرما می باشد .

مردمان هر آئینه نیکو چیز است آنچه خدایان پندمیدهد شمارا هر آئینه خدا هست شنوای بینا^(۱) (۵۸) .

ای مومنان فرمانبرداری کنید خدارا و فرمانبرداری کنید پیغامبررا و فرمانروایان را از جنس خویش پس اگر اختلاف کنید در چیزی پس برگردانید اورا بسوی خدا و پیغامبر اگر اعتقاد دارید بخدا و روز آخرت این بهتر است و نیکوتر باعتبار عاقبت^(۲) (۵۹) .

آیندیدی بسوی کسانی که گمان می کنند که ایمان آوردند بآنچه بسوی تونازل کرده شده است و بآنچه پیش از تونازل کرده شد، می خواهند که قضایای خویش رفع کنند بسوی سرکش و حالانکه فرموده شد ایشان را که منکر وی شوند و شیطان می خواهد که گمراه سازد ایشان را گمراهی دور (۶۰) .

و چون گفته شود بایشان بیاید بسوی آنچه نازل کرده است خدا و بسوی پیغامبر می بینی منافقان را باز می ایستند

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اطِّيعُوا اللَّهَ وَاطِّيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِن تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِن كُنتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴿٥٨﴾

الَّذِينَ آمَنُوا إِلَى الَّذِينَ يَبْرِغُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا نُزِّلَ إِلَيْكَ وَمَا نُزِّلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَّخِذُوا إِلَى الْكَاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿٥٩﴾

وَإِذْ يَقُولُ لَهُمْ مَعَالُوا إِلَى مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ رَأَيْتَ الْمُنافِقِينَ يَصُدُّونَ عَنْكَ صُدُودًا ﴿٦٠﴾

(۱) درین آیت اشاره است بقصه عثمان حجیبی که مفتاح کعبه ازدست وی گرفتند و مردمان آن را از حضرت پیغامبر صلی الله علیه و سلم طلب کردند آنحضرت قبول نموده بعثمان رد فرمود .

(۲) مردم ضعیف الایمان در خلاف هوای نفس بحکم شرع راضی نمی شدند و گاهی بکاهنان و رئیسان کفر رجوع می کردند چون آنحضرت ایشان را براین معنی تمیز یاتهدید فرمود سوگند خوردند که مخالفت آن حضرت مقصود ما نیست خدای تعالی درین باره آیات فرستاد .

از توباعراض (۶۱) .

پس چه حال است آنگاه که برسد بایشان مصیبتی بسبب آنچه پیش فرستاده است دستهای ایشان پس هرگاه بیایند نزد تو قسم می خورند بخدا که نخواسته بودیم مگر نیکوکاری و موافقت کردن را^(۱) (۶۲) .

این گروه آنانند که می داند خدا آنچه در دل های ایشان است پس اعراض کن از ایشان^(۲) و پندده ایشان را و بگو بایشان سخنی مؤثر در دلهای ایشان (۶۳) .

و نه فرستادیم هیچ پیغامبری را مگر برای آنکه اطاعت کرده شود بحکم خدا و اگر این جماعت وقتیکه ستم کردند بر خویشان می آمدند نزد تو پس آموزش طلب می کردند از خدا و طلب آموزش کرد برای ایشان پیغمبر هر آئینه می یافتند خدارا توبه پذیر مهربان (۶۴) .

پس قسم به پروردگار تو که ایشان مسلمان نه باشند تا آنکه حاکم کنند ترادراختلافی که واقع شد میان ایشان باز نیابند در دلهای خویش تنگی از آنچه حکم فرمودی و قبول کنند بانقیاد (۶۵) .

و اگر ماسمی نوشتیم^(۳) برایشان که بکشید خویشان را یا بیرون شوید از خانه های

فَكَيْفَ إِذَا آصَابَهُمْ مُصِيبَةٌ لِّمَا فَعَلْتُمْ أَيُّدِيَهُمْ
ثُمَّ جَاءَهُمْ أَن يَحْلِفُونَ بِاللَّهِ إِنْ أَرَدْنَا إِلَّا أَحْسَانًا
وَتَوْفِيقًا ﴿٦١﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ يَحْكُمُ اللَّهُ مَا فِي قُلُوبِهِمْ فَأَعْرَضَ عَنْهُمْ
وَعَظَّمَهُمْ وَقَالَ لَهُمْ فِي أَنفُسِهِمْ قَوْلًا بَلِيغًا ﴿٦٢﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ بِإِذْنِ اللَّهِ وَلَوْ أَنَّهُمْ
إِذْ كَلَّمُوا أَنفُسَهُمْ جَاءُوكَ فَاسْتَغْفَرُوا اللَّهَ وَاسْتَغْفَرَ
لَهُمُ الرَّسُولُ لَوَجَدُوا اللَّهَ تَوَّابًا رَحِيمًا ﴿٦٣﴾

فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّى يُحَكِّمُوكَ فِي مَا شَجَرَ
بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَكْفُرُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ
وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ﴿٦٤﴾

وَلَوْ أَنَّا كَتَبْنَا عَلَيْهِمْ أَنْ اقْتُلُوا أَنفُسَكُمْ أَوِ اخْرُجُوا

(۱) یعنی مردمان خصوم .

(۲) یعنی از قتل ایشان .

(۳) یعنی واجب می کردیم .

مِنْ دِيَارِكُمْ مَا فَعَلُوهُ إِلَّا قَلِيلٌ مِنْهُمْ وَلَوْ أَنَّهُمْ
فَعَلُوا مَا وَعُطُّوا بِهِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَأَشَدَّ تَبِيئًا ﴿٦٥﴾

وَإِذْ آتَيْنَهُمْ مِنَ لَدُنَّا أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٦٦﴾

وَأَهْدَيْنَاهُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ﴿٦٧﴾

وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ
اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ
وَحَسَنَ أُولَئِكَ رَافِقًا ﴿٦٨﴾

ذَٰلِكَ الْفَضْلُ مِنَ اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ عَلِيمًا ﴿٦٩﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اخذوا حُرْمَتَكُمْ فَاذَرُوا
نُبَاتٍ أَوْ الْفُرُوجَ جَمِيعًا ﴿٧٠﴾

وَإِنْ مِنْكُمْ لَمَنْ كَيْبُطٌ ۖ فَإِنْ أَصَابَكُمْ مُصِيبَةٌ قَالُوا
فَدَا نَعْمَ اللَّهُ عَلَىٰ إِذْنِهِمْ أَلَمْ كُنْ مَعَهُمْ شَهِيدًا ﴿٧١﴾

وَلَمِنْ أَصَابِكُمْ فَضْلٌ مِنَ اللَّهِ لَيَقُولُنَّ كَأَن لَّمْ
يَكُنْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُ مَوَدَّةٌ يَأْتِيْتُنَّ كُنْتُمْ مَعَهُمْ

خویش نمی کردند این کار را مگر اندکی از ایشان و اگر می کردند آنچه بآن پند داده می شدند هر آئینه بهتر بودی ایشان را و محکم تر در استواری دین (۶۶).

وآنگاه البته می دادیم ایشان را از نزد خویش مزد بزرگ (۶۷).

وهدایت می کردیم ایشان را براه راست (۶۸).
وهر که فرمان برد خدا و رسول را پس این جماعت همراه آن کسانی که انعام کرده است خدایران از پیغمبران و صدیقان و شهیدان و صالحان و چه خوبند آنها از جهت رفاقت (۶۹).

این بخشایش از خداست و بس ست خدا دانا^(۱) (۷۰).

ای مسلمانان برگزید سلاح خود را پس بیرون روید گروه گروه شده یا بیرون روید همه باهم (۷۱).

و هر آئینه بعضی از شما آنست که درنگ می کند پس اگر برسد به شما مصیبتی بگوید انعام کرد خدا بر من چون نبودم حاضر بایشان (۷۲).

و اگر به رسد به شما نعمتی از خدا البته بگوید گویا هرگز نبود میان شما و میان

(۱) مترجم گوید مردم ضعیف الاسلام در اول اسلام که جهاد فرض نشده بود دعوت اسلام قبول نمودند و چون جهاد فرض شد از آن تقاعد کردند و از بعضی کلمات منافقانه سر بر می زد و بعضی با مخالفین هم زبان شده خلاف رضای آنحضرت رای می دادند خدای تعالی درین باره آیات فرستاد.

فَأَفْوَزَ فَأَوْزًا عَظِيمًا ﴿٧٣﴾

وی دوستی کاش می‌بودم با ایشان پس می‌یافتم مطلب بزرگ را (۷۳) .

پس باید که جنگ کنند در راه خدا آن مومنان که می‌فروشدند زندگانی دنیارا با آخرت و هر که جنگ کند در راه خدا پس کشته شود یا غالب آید بدهیمش مزد بزرگ را (۷۴) .

و چیست شمارا که جنگ نمی‌کنید در راه خدا و برای بیچارگان از مردان و زنان و کودکان^(۱) آنانکه می‌گویند ای پروردگار ما بیرون آرمارا ازین ده که ستمگارانند اهل آن و مقررکن برای ما از نزد خود کارسازی و مقرر کن برای ما از نزد خودیاری دهنده (۷۵) .

مومنان می‌جنگند در راه خدا و کافران می‌جنگند در راه معبود باطل پس جنگ کنید با دوستانِ شیطان هر آئینه حيلةٔ شیطان سست است (۷۶) .

آیاندیدی بسوی کسانی که گفته شد ایشان را بازدارید دستهای خود را^(۲) و برپاکنید نماز را و بدهید زکوة را^(۳) پس چون نوشته شد برایشان جنگ ناگاه گروهی از ایشان می‌ترسند از مردمان مانند ترسیدن از خدا یا بیشتر و گفتند ای

فَلْيَقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يَشْرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا
بِالْآخِرَةِ وَمَنْ يُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَمُتْ
أَوْ يَغْلِبْ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٧٤﴾

وَمَا لَكُمْ لَأْتَقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ
مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ الَّذِينَ يَقُولُونَ
رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ أَهْلُهَا
وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا ۖ وَاجْعَلْ لَنَا
مِنْ لَدُنْكَ نَصِيرًا ﴿٧٥﴾

الَّذِينَ آمَنُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا
يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الظَّالِمِينَ فَمَا تَأْتُوا أَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ
إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ ضَعِيفًا ﴿٧٦﴾

الَّذِينَ آمَنُوا إِلَى الَّذِينَ قِيلَ لَهُمْ كُفُّوا أَيْدِيَكُمْ وَأَقِمُوا الصَّلَاةَ
وَآتُوا الزَّكَاةَ فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ
يَخْشَوْنَ النَّاسَ كَخَشْيَةِ اللَّهِ أَوْ أَشَدَّ خَشْيَةً وَقَالُوا رَبَّنَا لِمَ

(۱) یعنی گرفتاران بدست کفار .

(۲) یعنی جنگ مکنید .

(۳) یعنی پس قبول کردند .

پروردگار ماچرانوشتی برماکارزار چرازنده نگذاشتی مارا تاوقتی نزدیک بگوهره مندی دنیا اندک است و آخرت بهتر است کسی را که پرهیزگاری کند و ستم کرده نخواهید شد مقدار رشته ای (۷۷) .

هر جاکه باشید دریابد شمارا مرگه و اگرچه باشید درمحل های محکم و اگر برسد بایشان نعمتی گویند این از نزد خداست و اگر برسد بایشان شدتی (یعنی سختی) گویند یا محمد این از نزد تست بگوهمه از نزد خدا است پس چه حال است این قوم را نزدیک نیستند که بفهمند سخنی را (۷۸) .

آنچه رسید به تو از نعمت پس از خداست و آنچه رسید به تو از محنت پس از نزد نفس تست و فرستادیم ترا برای مردمان پیغامبری و بس است خدا حاضر و گواه (۷۹) .

هرکه فرمانبرداری کند پیغامبر را پس هر آئینه فرمانبرداری خدا کرد و هر که اعراض کرد پس نفرستادیم ترا برایشان نگهبان^(۱) (۸۰) .

كَتَبَتْ عَلَيْنَا الْقِتَالَ لَوْ لَا أَخَّرْتَنَا إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ قُلْ مَتَاعُ الدُّنْيَا قَلِيلٌ وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ لِّمَنِ اتَّقَىٰ وَلَا يُظْلَمُونَ قِتِيلًا ④

أَيْنَ مَا تَكُونُوا يَدْرِكَكُمُ الْمَوْتُ وَلَوْ كُنْتُمْ فِي بُرُوجٍ مُّشِيدَةٍ وَإِنْ تُبْهِمُوا حَسَنَةً يَقُولُوا هَٰذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَإِنْ تُبْهِمُوا سَيِّئَةً يَقُولُوا هَٰذَا مِنْ عِنْدِكَ قُلْ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ فَمَالِ هَٰؤُلَاءِ الْقَوْمِ لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ حَدِيثًا ④

مَا أَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللَّهِ وَمَا أَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنَ نَفْسِكَ وَأَرْسَلْنَاكَ لِلنَّاسِ رَسُولًا وَكَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا ④

مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَمَنْ تَوَلَّىٰ فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا ④

(۱) یعنی این کلمه حق است که خیر از جانب خدا است و شر از جانب بنده لیکن مقصود این مردم ازین کلمه درست نیست و آن اینست که جهاد با جمیع قبائل عرب معقول نیست پس اگر فتح باشد بس نعمتی غیر مترقب است و اگر هزیمت باشد موافق حال این تدبیر است و چون جهاد بامر الهی همه خیر است عقل را در آنجا دخل دادن صحیح نه باشد والله اعلم .

ومی گویند دردل ما فرمانبرداریست پس چون بیرون روند از نزد تو گروهی از ایشان بوقت شب رای زنند غیر آنچه تومی فرمائی و خدامی نویسد یعنی درنامه اعمال آنچه شب می گویند پس اعراض کن از ایشان و توکل نمابر خدا و خدا کارسازنده بس است (۸۱) .

آیاتامل نمی کنند قرآن را و اگر می بود از نزد غیر خدا البته می یافتند درواختلاف بسیار (۸۲) .

و وقتیکه بیاید نزد ایشان خبری از ایمنی یا ترس مشهور سازند آن را واگر برمیگردانیدند آن را بسوی پیغامبر و بسوی فرمان رویان از اهل اسلام هر آئینه می یافتند مصلحت آن خبر را آنانکه از ایشان میتوانند بر آوردن مصلحت آن واگر نمی بود بخشایش خدا بر شما و رحمت اوابته پیروی می کردید شما شیطان را مگر اندکی (۸۳) .

پس جنگ کن (یا محمد) در راه خدا بر تو مؤاخذه نیست مگر از جان تو و رغبت ده مسلمانان را^(۱) نزدیک است که موقوف سازد خدا جنگ کافران را و خدا سخت تراست باعتبار جنگ و سخت تراست باعتبار عقوبت (۸۴) .

هر که شفاعت کند شفاعتی نیک باشد او را بهره ای از ثواب آن و هر که

وَيُقُولُونَ طَاعَةً فَإِنَّا أَبْرؤُا مِنْ عِنْدِكَ بِبَيْتِ طَاعَتِهِ
وَمَنْهُمْ غَيْرُ الَّذِي نَقُولُ إِنَّ اللَّهَ يَكْتُبُ مَا يَشَاءُونَ فَأَعْرِضْ
عَنْهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ۝۵۱

أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ
لَوَجَدُوا فِيهِ إِحْتِلَافًا كَثِيرًا ۝۵۲

وَإِذْ آجَأَهُمْ أَمْرٌ مِنَ الرُّكْمِ أَنِ اتَّخُوفُوا إِذَا غَوَّاهُمْ
إِلَى الرِّسْوَالِ وَإِلَى أَوْلِيَ الْأُمُورِ لَهُمْ لَعَلِبَهُ الَّذِينَ يَسْتَنْبِطُونَهُ
مِنْهُمْ وَلَوْ كَرِهَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَرَحْمَتُهُ لَرَجَعْتُمْ الشَّيْطَانَ
إِلَّا لَذَكَّرْنَا ۝۵۳

فَقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا تُكَلَّفُ إِلَّا نَفْسَكَ وَحَرِّضْ
الْمُؤْمِنِينَ عَلَى اللَّهِ أَنِ يَكْفُفَ بَأْسَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَاللَّهُ أَشَدُّ
بَأْسًا وَأَشَدُّ تَنكِيلًا ۝۵۴

مَنْ يَشْفَعْ شَفَاعَةً حَسَنَةً يَكُنْ لَهُ نَصِيبٌ مِمَّا فِيهَا وَمَنْ يَشْفَعْ

(۱) یعنی بر تو رغبت دادند و بس اگر همراهی نکنند بر تو مؤاخذه نیست والله اعلم .

شَفَاعَةً سَيِّئَةً يَكُنْ لَهُ كِفْلٌ مِّنْهَا وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ مُّقْبِلًا ﴿۵﴾

شفاعت کند شفاعتی بد باشد اورا
حصه ای از عذاب آن وهست خدا بر همه
چیز توانا^(۱) (۸۵) .

وَلَا تُحْسِبُوا يَهْجِعُهُمْ بَهْجِعُوا يَحْسَبُوا أَنَّهُمْ مُّشْرِكُونَ وَهُمْ لَنَا نَاصِرُونَ وَلَا نَصِيرَةٌ إِنَّا أَنزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ إِنَّكَ لَنَلْقَاهُ لَنَّا إِلَىٰ رَبِّكَ عَلِيمٌ ﴿۶﴾

وچون تعظیم کرده شوید به سلامی پس
تعظیم کنید بکلمه ای بهتر از آن یا مانند
همان کلمه جواب دهید هر آئینه هست
خدا بر همه چیز حساب گیرنده (۸۶) .

إِنَّهُ لَازِلٌ إِلَهُ الْأَهْلِ لِيَجْعَلَ لَهُمْ فِي يَوْمِ الْقِيَامَةِ كَرِيْبًا فِيهِ
وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ حَدِيثًا ﴿۷﴾

بجز خدا نیست هیچ معبود برحقى البته
بهم آرد شمارا به روز قیامت هیچ شك
نیست در آن و کیست راست گوتر
از خدا در سخن^(۲) (۸۷) .

فَمَا لَكُمْ فِي الْمُنَافِقِينَ فِتْنَةٍ وَاللَّهُ أَرَزَّهُمْ بِمَا كَسَبُوا
أَتْرِيدُونَ أَنْ نَهْدُوا مَنَاصِلَ اللَّهِ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ
فَلَنْ يَهْدِيَ لَهُ سَبِيلًا ﴿۸﴾

پس چیست ای مسلمانان شمارا درباره
تملق کنندگان دو گروه شدید^(۳) و خدا
نگونسار ساخت ایشان را بشومی آنچه
کردند آیا می خواهید که راه نمائید (یعنی
از جمله راه یابان شمارید) کسی را که گمراه
ساخت او را خدا و هر کرا خدا گمراه
کند نیابی برای او هیچ را هی (۸۸) .

وَذُو الْوَالْتِفَاءِ وَنَ كَمَا كَفَرُوا فَكَأْتُونَ سَوَاءً فَلَا
تَسْتَجِدُّ مِنْهُمْ أَوْلِيَاءَ مَخْرَجُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَإِنْ
تَوَلَّوْا فَخُذْهُمْ وَأَقْتُلُوهُمْ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ
وَلَا تَكُونُوا مِنْهُمْ وَبِئْسَ الْأَوْصِيَاءُ ﴿۹﴾

این تملق کنندگان آرزو کردند که شما نیز
کافر شوید چنانچه ایشان کافر شدند پس
برابر باشید پس دوست مگیرید هیچکس
را از ایشان تا آنکه هجرت کنند در راه

(۱) یعنی مثلاً سفارش گدای به توانگرتا او را چیزی بدهد نیک است و سفارش برای سارق تادست او نه بُرند درست نیست .

(۲) مترجم گوید خدای تعالی بیان می فرماید که به تملق کفار اعتماد نباید کرد .

(۳) یعنی بعضی به تملق فریفته شدند و بعضی نشدند و می بایست که همه باتفاق فریفته نمی شدند والله اعلم .

خدا^(۱) پس اگر اعراض کردند (یعنی از اسلام و هجرت) پس اسیر گیرید ایشان را و بکشید هر جا که یابید ایشان را و دوست و یار مگیرید کسی را از ایشان (۸۹).

(اسیر گیرید و بکشید) مگر آنان را که پیوند دارند با گروهی که میان شما و میان ایشان عهد است یا باینند نزد شما حالانکه تنگی آمده است سینه های ایشان از آنکه بجنگند با شما یا بجنگند با قوم خویش^(۲) و اگر خدای خواست هر آئینه مسلط می ساخت ایشان را بر شما پس می جنگیدند با شما پس اگر این فریق یکسوشوند از جانب شما و نجنگند با شما و بیفکنند بسوی شما پیغام صلح را پس خداوند بر ضد ایشان را می در اختیار شما گذاشته است^(۳) (۹۰).

خواهید یافت قومی را که می خواهند ایمن شوند از شما و ایمن شوند از قوم خود هر گاه باز گردانیده می شوند بسوی فتنه انگیزی نگویند و سازانداخته شوند در آن^(۴) پس اگر یکسونه شوند از جنگ

إِلَّا الَّذِينَ يَصِلُونَ إِلَى قَوْمِ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ
أَوْ جَاءُوكُمْ حَصِرَتْ صُدُورُهُمْ أَنْ يَقَاتِلُوكُمْ أَوْ يَمَانُوا
قَوْمَهُمْ وَأَوْشَاءَ اللَّهُ لَسَطَهُمْ عَلَيْكُمْ فَقاتَلُواكُمْ وَإِنْ
اعْتَزَلُوكُمْ فَلَمْ يُقاتِلُواكُمْ وَالْقَوْلُ إِلَيْكُمْ السَّلَامُ فَمَا
جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ عَلَيْهِمْ سَبِيلًا ⑤

سَيَجِدُونَ الَّذِينَ يَرِيدُونَ أَنْ يُآمِنُواكُمْ وَيَأْمِنُوا
قَوْمَهُمْ كُلَّمَا دُؤِدُوا إِلَى الْفِتْنَةِ أُرْسُوا فِيهَا وَإِنْ
لَمْ يَعْتَزِلُواكُمْ وَيُلْقُوا إِلَيْكُمْ السَّلَامَ وَيَلْقُوا

(۱) یعنی مسلمان شوند و هجرت کنند .

(۲) مترجم گوید و کسی که ایمان آورد و هجرت نه کند حکم او بطریق اولی فهمیده شد و الله اعلم .

(۳) یعنی اگر اسلام آرند و هجرت کنند ایشان را دوست باید گرفت و اگر اسلام نیارند می باید کشت مگر آنکه پیمان داشته باشند و ثابتانرا بر عهد و حلفای معاهدان رابه هیچ وجه نتوان ایذا داد و الله اعلم .

(۴) صلح می کنند و باز نقض عهد می نمایند و الله اعلم .

أَيُّدِيَهُمْ فَخَنُّهُمْ وَأَقْتُلُوهُمْ حَيْثُ تَقْتُلُوهُمْ
وَأُولَئِكَ جَعَلْنَا لَكُمْ عَلَيْهِمْ سُلْطَانًا مُّبِينًا ﴿٤١﴾

شما و نیفگنند بسوی شما پیغام صلح را
و باز ندارند دستهای خویش را پس
اسیر گیرید ایشان را و بکشید هر جا که یابید
ایشان را و این جماعت داده ایم شمارا
بر ایشان حجت ظاهر (۹۱) .

وَمَا كَانَ يُؤْمِنُ أَنْ يَقْتُلَ مُؤْمِنًا إِذْ خَطَا وَمَنْ قَتَلَ مُؤْمِنًا خَطَاً
فَتَحْرِيرَ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ وَدِيَةَ مُسْلِمَةٍ إِلَىٰ أَهْلِهَا إِلَّا أَنْ يَصَدَّقُوا أَنَّهُ
كَانَ مِنْ قَوْمِ عَدُوِّكُمْ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَتَحْرِيرَ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ وَإِنْ
كَانَ مِنْ قَوْمِ بَيْنِكُمْ وَبَيْنَهُمْ بِيْثَاقٌ فَدِيَةَ مُسْلِمَةٍ إِلَىٰ أَهْلِهَا
وَ تَحْرِيرَ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَاةً مِّنْ شَهْرَيْنِ مِّمَّنْ تَابَعَيْنِ
تُوبَةً مِنَ اللَّهِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٤٢﴾

ونه^(۱) سِزدمسلمانی را که بکشد
مسلمانی را لیکن قتل واقع میشود بخطأ
(یعنی بغیر قصد) و هر که بکشد مسلمانی
رابطخطأ پس لازم است آزاد کردن برده
مسلمان و خون بهارسانیده شده به کسان
مقتول مگر آنکه درگذرند از آن پس اگر
باشد مقتول از گروه دشمنان شما
و او مسلمانت پس لازم است آزاد کردن
برده^(۲) مسلمانی و اگر باشد مقتول از قومی
که میان شما و ایشان عهد است^(۳) پس
لازم است خون بهارسانیده شده بکسان
او و آزاد کردن برده^(۳) مسلمانی پس هر که
نیابد برده را پس لازم است روزه داشتن
دوماه پی در پی مشروع در کفازت بجهت
قبول توبه است از جانب خدا و هست
خدادانای استوار کار^(۴) (۹۲) .

- (۱) مترجم گوید خدای تعالی احکام قتل خطایان می فرماید و آنکه امتناع از کسیکه به کلمه اسلام متکلم شد واجب است و فضل مجاهدان و وجوب هجرت از دار کفر بدار اسلام و کیفیت نماز سفر و نماز خوف بیان می کند و الله اعلم .
- (۲) یعنی مقتول مسلمانی اگر از ساکنان دار الحرب باشد دیت لازم نیست و الله اعلم .
- (۳) یعنی او مومن باشد .
- (۴) جمهور مفسرین تصور (و ان كان من قوم بینکم و بینهم میثاق) در مقتول کافر کردند به ملاحظه آنکه توارث در میان مومن و کافر منقطع است و سبیل دیت =

وهرکه بکشد مسلمانان را بقصد پس جزای او دوزخ است جاوید باشد آنجا و خشم گرفته است بر او خدا و لعنت کرد او را و آماده ساخته است برای او عذابی بزرگ (۹۳).

ای مسلمانان چون سفر کنید در راه خدا (یعنی برای جهاد) پس نیک تحقیق کنید و مگوئید کسی را که بسوی شما سلام انداخته است نیستی مسلمان می طلبید متاع زندگانی دنیا را پس نزد خدا غنیمت های بسیار است هم چنین بودید پیش ازین پس انعام کرد خدا بر شما پس تحقیق کنید هر آئینه خدا هست بآنچه کنید آگاه (۹۴).

برابر نیستند نشینندگان غیر معذور از مسلمانان و جهاد کنندگان در راه خدای تعالی به مالهای خویش و جانهای خویش برتری داده است خدا مجاهدان را به مال و جان خویش بر نشینندگان در مرتبه وهریکی را وعده نیک کرده است خدا و افزون داده است خدا مجاهدان را به نسبت نشینندگان مزد بزرگ^(۱) (۹۵).

وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مِّنْكُمْ جُرْأَةً جَاهِلًا فَإِذَا فِيهَا وَعَضَبَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَعَلَنَهُ وَأَعَدَّ لَهُ عَذَابًا عَظِيمًا ﴿٩٣﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا ضَرَبْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَتَبَيَّنُوا وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ أَلْفَىٰ إِلَيْكُمْ أَلَسْتُمْ مُؤْمِنًا تَبْتغُونَ عَرَضَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَوَيْدَ اللَّهِ مَعَارِبُ خَيْرٌ مِّمَّا كُنْتُمْ مِّن قَبْلُ فَمَنْ اللَّهُ عَلَيْكُمْ فَتَبَيَّنُوا إِنْ اللَّهُ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿٩٤﴾

لَا يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ غَيْرَ أُولِي الصُّورِ وَالْمُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ عَلَى الْقَاعِدِينَ دَرَجَةً وَكُلًّا وَعَدَّ اللَّهُ الْحَسَنَىٰ وَفَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقَاعِدِينَ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٩٥﴾

= سبیل میراث است و بنده ضعیف می گوید تمهید مسئله به (وما كان لمؤمن ان يقتل مؤمنا الا خطأ) و تقید به «وهو مؤمن» در نظیر مانحن فيه ظاهر است در آنکه اینجا قید ایمان معتبر است و لزوم دیت بجهت و فابعدست نه بر سبیل میراث و نظیرش و جواب مهرست در مسئله مؤمنه از قوم متعاهدین در سوره ممتحنه الله اعلم .

(۱) فائده قید غیر اولی الضرر آنست که در اولی الضرر این حکم مطرد نیست بلکه جمعی باشند از اولی الضرر که نیت صحیحه دارند ثواب عمل کامل یابند والله اعلم .

افزون داده است مرتبه هاز جانب خویش و آمرزش و بخشایش و هست خدا آمرزنده مهربان (۹۶) .

هر آئینه آنانکه فرشتگان قبض ارواح ایشان کردند درحالتیکه ستمگار بودند برخویشتن^(۱) فرشتگان بایشان گفتند درچه حال بودید شما گفتند بودیم بیچاره گان در زمین گفتند آیا فراخ نبود زمین خدا تاهجرت می کردید درآن پس آن جماعت جای ایشان دوزخ است و اوبدجائی است (۹۷) .

مگر آنانکه بحقیقت بیچاره اند از مردان و زنان و کودکان هیچ چاره نمی توانند و هیچ راه نمی یابند (۹۸) .

پس آن جماعت نزدیک است که خدا عفو کند از ایشان و هست خدا عفوکننده آمرزنده (۹۹) .

وهرکه ترك وطن کند درراه خدا بیابد در زمین اقامت گاه بسیار و فراخی معیشت وهرکه بیرون رود از خانه خود هجرت کنان بسوی خدا و پیغامبر او و سپس دریابد او را موت^(۲) پس به تحقیق ثابت شد مزد او بر خدا و هست خدا آمرزنده مهربان (۱۰۰) .

و چون سفر کنید در زمین پس نیست بر شما

دَرَجَاتٍ مِّنْهُ وَمَغْفِرَةً وَرَحْمَةً ۗ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿٩٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ تَوَلَّوْا لِكُلِّ قَوْمٍ نَفْسِهِمْ قَالُوا إِنَّمَا كُنَّا مَسْئُوعِينَ فِي الْأَرْضِ قَالُوا لَآ تَكُنْ أَرْضُ اللَّهِ وَاسِعَةً فَتُهَاجِرُوا فِيهَا قَالُوا لَيْكَ مَا أُولَاهُمْ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ﴿٩٧﴾

إِلَّا الْمُسْتَضْعِفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ لَا يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا ﴿٩٨﴾

قَالَ لَيْكَ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَغْفِرَ عَنْهُمْ ۗ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا غَفُورًا ﴿٩٩﴾

وَمَنْ يُهَاجِرْ فُ سَبِيلِ اللَّهِ يَجِدْ فِي الْأَرْضِ مُرْعًا كَثِيرًا وَسَعَةً ۗ وَمَنْ يَخْرُجْ مِنْ بَيْتِهِ مُهَاجِرًا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ يُدْرِكْهُ الْمَوْتُ فَقَدْ وَقَعَ أَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ ۗ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿١٠٠﴾

وَإِذَا صَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ

(۱) یعنی بترك هجرت از دار الحرب بدار السلام و به تكثير سواد كفار و الله اعلم .

(۲) یعنی در راه قبل و وصول بمقصد .

تَفَصَّرُوا مِنَ الصَّلَاةِ ۚ إِنَّ حِفْمَكُمْ أَلْيَنَ مِنَ كَفَرٍ وَإِنَّ الْكُفْرَانَ كَانُوا كَالْكُمُودِ أَتْمِيمًا ﴿١٠١﴾

گاهی در آنکه قصر کنید قدری از نماز اگر بترسید از آنکه در بلافاصله شمارا کافران هر آئینه کافران هستند شمارادشمن آشکار^(۱) (۱۰۱) .

وَإِذَا كُنْتَ فِيهِمْ فَأَقَمْتَ لَهُمُ الصَّلَاةَ فَلْتَقُمْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ مَعَكَ وَلْيَأْخُذُوا آسِلِحَتَهُمْ وَأَاصِبَهُمْ فَلْيُقِيمُوا مِنْ وَرَائِهِمْ وَلْيَأْتِ طَائِفَةٌ أُخْرَى لَمْ يُصَلُّوا فَلْيُصَلُّوا مَعَكَ وَلْيَأْخُذُوا حِذْرَهُمْ وَأَسْلِحَتَهُمْ وَذَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَالْوَالِقُونَ عَنِ آسِلِحَتِكُمْ وَأَمْتِعَتِكُمْ فَيَبِيلُونَكُمْ عَلَيْهِمْ قَبِيلَةً وَالْوَاحِدَةُ وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ كَانَ بِكُمْ أذىٌ مِنْ مَطَرٍ أَوْ كُنْتُمْ مَرْضَى أَنْ تَضَعُوا آسِلِحَتَكُمْ وَخُذُوا حِذْرَكُمْ إِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِينًا ﴿١٠٢﴾

و چون باشی در میان مؤمنان^(۲) پس برپاکردی برای ایشان نماز را پس باید بایستد گروهی از ایشان باتو و باید که بگیرند سلاح خویش را پس چون سجده کردند آنان پس باید که باشند پشت سر شما^(۳) و باید که بیاید آن گروه دیگر که هنوز نماز نخوانده اند پس نماز گذارند باتو و باید که بگیرند حذر^(۴) و سلاح خود را آرزو کردند کافران کاش غافل شوید از سلاح خویش و متاع خویش پس حمله کنند بر شما یک باره و هیچ گناه نیست بر شما اگر باشد شمارا رنجی از باران یا بیمار باشید در آن که بنهید سلاح خویش را و البته بگیرید حذر خود را هر آئینه خدا آماده کرده است برای کافران عذاب رسواکننده^(۵) (۱۰۲) .

- (۱) مترجم گوید مشهور آن است که این آیت در صلوة مسافرانازل شده است و خوف قید اتفاقی است و آنچه نزدیک این بنده رجحان یافته است آنست که این آیت در صلوة خوف نازل شده است و سفر قید اتفاقیست و مراد از قصر در کیفیت رکوع و سجود است که بایمای ادامیتوان کرد نه در کمیت رکعات والله اعلم .
- (۲) یعنی وقت خوف .
- (۳) یعنی مقابل عدو .
- (۴) و حذر خودوزره و سپر را گویند .
- (۵) مترجم گوید این را صورتهاست یکی آنکه امام دوبار نماز گذارد یک بار =

پس چون نماز تمام کردید پس یاد کنید خدارا ایستاده و نشسته و برپهلوهای خویش پس چون مطمئن شدید برپا کنید نماز را^(۱) هر آئینه هست نماز بر مومنان فرض وقت معین کرده شده (۱۰۳) .

وستی مکنید در جستجوی کفار اگر شما دردمند می شوید پس ایشان نیز دردمند می شوند چنانکه شما می شوید و شما امید دارید از خدا آنچه ایشان را امید نیست و هست خدادانای استوار کار (۱۰۴) .

هر آئینه^(۲) مافرود آوردیم بسوی تو کتاب را براستی تا حکم کنی میان مردمان بآنچه شناسانده است ترا خدا و مباحش خصومت کننده برای حمایت کنندگان (۱۰۵) .

قَدْ أَقْصَيْتُمْ الصَّلَاةَ فَادْكُرُوا اللَّهَ قِيَمًا وَقَعُودًا
وَعَلَىٰ جُوبِكُمْ ۖ وَإِذَا طَمَأْنَنْتُمْ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ ۚ إِنَّ
الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَىٰ الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَّفْقُودًا ﴿١٠٣﴾

وَلَا تَهْوُوا فِي اتِّبَاعِ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَفَرُوا ۚ تَأْتُمُونِ
فَأَنَّهُمْ يَأْتُمُونَ كَمَا تَأْتُمُونَ ۚ وَتَرْجُونَ مِنَ اللَّهِ مَا
لَا يَرْجُونَ ۚ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١٠٤﴾

إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ بِمَا أَرَدَ
اللَّهُ ۚ وَلَا تَكُنْ لِلْخَائِبِينَ حَصِيمًا ﴿١٠٥﴾

= باینجماعت و دیگر بار بآن جماعت دیگر آنکه امام بایک جماعت يك رکعت گذارد و در قیام توقف کند تا آنکه رکعت دیگر خوانده مقابل عدوروند آنجماعت دیگر آمده اقتدا به امام کنند و رکعت دیگر بآنجماعت خواند در قعه چندان توقف کند که از رکعت دوم فارغ شوند آنگه بایشان سلام دهد این هر دو بصورتی دیگر همه صحیح شده و همه محتمل آنست و الله اعلم .

(۱) یعنی بطریق نماز امن و الله اعلم .

(۲) مترجم گوید مردم ضعیف الاسلام اگر کسی را از ایشان مرتکب گناهی می شد دور وی حيله ها بافته پیش آنحضرت بوجهی اظهار میکردند که براءت او بخاطر مبارك می رسید و بایکدیگر خلوت کرده رازها بخلاف رضای شریف در میان می آوردند خدای تعالی آیات فرستاد .

وَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿۱۰۶﴾

وَلَا تَجَادِلْ عَنِ الَّذِينَ يَخْتَلُونَ أَنفُسَهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَذُو جُودٍ مَّن كَانَ حَوَاقِبًا أَتِيْمًا ﴿۱۰۷﴾

يَسْتَعْفِفُونَ مِنَ النَّاسِ وَلَا يَسْتَحْفِفُونَ مِنَ اللَّهِ
وَهُوَ مَعَهُمْ إِذْ يُبَيِّنُونَ مَا لَمْ يَرْضَى مِنَ الْقَوْلِ وَكَانَ
اللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطًا ﴿۱۰۸﴾

هَآئِكُمْ هَؤُلَاءِ جَادَلْتُمْ عَنْهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَمَنْ
يُجَادِلِ اللَّهَ عَنْهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَمْ مَنْ يَكُونُ عَلَيْهِمْ
وَكِيلًا ﴿۱۰۹﴾

وَمَنْ يَعْمَلْ سُوءًا أَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ اللَّهَ يَجِدِ
اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿۱۱۰﴾

وَمَنْ يَكْسِبْ إِثْمًا فَإِنَّمَا يَكْسِبُهَا عَلَى نَفْسِهِ وَكَانَ اللَّهُ
عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿۱۱۱﴾

وَمَنْ يَكْسِبْ خَطِيئَةً أَوْ إِثْمًا ثُمَّ يَرْمِ بِهِ بَرِيئًا فَقَدِ احْتَمَلَ
بُهْتَانًا وَإِثْمًا بُيِّنًا ﴿۱۱۲﴾

وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ وَرَحْمَتُهُ لَهَمَّتْ لَكَ لُفُفَةٌ مِنْهُمْ
أَنْ يَضْرِبُوكَ وَمَا يَصُولُونَ إِلَّا أَنفُسَهُمْ وَمَا يَصُدُّوكَ مِنْ
شَيْءٍ ۗ وَأَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيْكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَكَ

وآمزش خواه از خدا هر آئینه هست خدا
آمزنده مهربان (۱۰۶) .

وخصومت مکن از جانب آنانکه خیانت
می کنند خویشان را هر آئینه خدا دوست
ندارد آنرا که باشد خیانت کننده گنهگار
(۱۰۷) .

پنهان می کنند از مردمان و پنهان نمی
کنند از خدا و او بایشان ست آنگاه که به
شب مشورت میکنند آنچه خدانمی
پسندد از تدبیر و هست خدا بآنچه میکنند در
برگیرنده (۱۰۸) .

آگاه باشید شمای قوم که خصومت
کردید از طرف خیانت کنندگان در زندگانی
دنیا پس کیستکه خصومت کند با خدا
از طرف ایشان روز قیامت یا کیست که
باشد برایشان کار سازنده (۱۰۹) .

وهرکه انجام دهد کار بدی استم
کند بر خویش باز آمزش طلبد از خدا بیابد
خدا را آمزنده مهربان (۱۱۰) .

وهرکه بکند گناهی پس جز این نیست
می کند آن را بر جان خویش و هست خدا
دانای استوار کار (۱۱۱) .

وهرکه بکند خطائی یا گناهی باز تهمت
زند بآن بیگناهی را پس بر خود برداشت
افترا و گناه ظاهر را (۱۱۲) .

و اگر نمی بود فضل خدا بر تو و بخشایش او
قصد کرده بودند گروهی از ایشان که گمراه
کنند ترا و گمراه نمی کنند مگر خویشان

را هیچ ضرری نرسانند به تواز چیزی و نازل ساخت خدا بر تو کتاب و دانش و آموخت ترا آنچه نمی دانستی و هست فضل خدا بر تو بزرگ (۱۱۳) .

نیست خوبی در بسیاری از مشورت پنهانی ایشان لیکن خوبی در مشورت کسی است که می فرماید بصدقه یا بکار پسندیده یا به صلاح کاری میان مردمان و هر که این کند به طلب خوشنودی خدا پس بزودی بدهیمش مزد بزرگ (۱۱۴) .

و هر که مخالفت پیغامبر کند بعد از آنکه معلوم شد او راهدایت و پیروی کند غیر راه مسلمانان را متوجه بکنیمش بآنچه میگردد^(۱) و در آریمش بدوزخ و او بدجائی ست (۱۱۵) .

هر^(۲) آئینه خدا نمی آمرزد آنکه شریک با او مقرر کرده شود و می آمرزد غیر شریک هر که خواهد و هر که شریک خدا مقرر کند پس گمراه شد گمراهی دور (۱۱۶) .

مشرکان نمی پرستند بجز خدامگربتانی را که بنام دختران مسمی کرده اند و نمی پرستند مگر شیطان دور رفته از حدرا (۱۱۷) .

لعنت کرد او را خدا و گفت شیطان بگیرم از بندگان تو حصه ای که در علم ازلی معین شده (۱۱۸) .

و البته گمراه کنم ایشان را و البته در آرزوی

مَا لَمْ يَكُنْ تَعْلَمُ وَكَانَ فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ عَظِيمًا ﴿۱۱۳﴾

لَا خَيْرَ فِي كَيْفِيَّةِ تَجَوُّدِهِمْ إِلَّا مَنْ أَمْرًا صِدْقًا أَوْ
مَعْرُوفًا أَوْ صِلًا بَيْنَ التَّائِبِينَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ
ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿۱۱۴﴾

وَمَنْ يُثَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ
الْهُدَىٰ وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ
مَا تَوَلَّىٰ وَنُصَلِّهِ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ﴿۱۱۵﴾

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ
لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ ضَلَّ
ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿۱۱۶﴾

إِنْ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا إِنشَاءً وَإِنْ يَدْعُونَ
إِلَّا شَيْطَانًا مَرِيدًا ﴿۱۱۷﴾

لَعَنَهُ اللَّهُ وَقَالَ لَأَتَّخِذَنَّ مِنْ عِبَادِكَ نَصِيبًا
مَمْرُوسًا ﴿۱۱۸﴾

وَأَضَلَّهُمُ اللَّهُ وَآمَنَهُمْ وَأَمْرُهُمْ فَلَيَبْئِسَنَّ آذَانَ

(۱) مترجم گوید یعنی قوت دل بیفزائم .

(۲) مترجم گوید ازینجا تغلیظ تحریم شرک می فرماید .

باطل افکنم ایشان را و البته بفرمایم ایشان را تابشگافند گوش چهارپایان را و البته بفرمایم ایشان را تا تغییر دهند آفرینش خدارا^(۱) و هر که دوست گیرد شیطان را بجز خدا پس زیان کارشد زیان ظاهر (۱۱۹) .

و عده می دهد ایشان را و در آرزوی می اندازد ایشان را و عده نمی دهد ایشان را شیطان الافریب (۱۲۰) .

آن جماعت جای ایشان دوزخ است و نیابند از آن راه نجاتی (۱۲۱) .

و آنانکه ایمان آوردند و کارهای شایسته کردند در آریم ایشان را به بوستانهایی که می رود زیر آن جویها جاویدان آنجا همیشه وعده کرده است خدا براستی و کیست راست گوتر از خدا در سخن (۱۲۲) .

نیست کار بوفق آرزوی شما و نه بوفق آرزوی اهل کتاب هر که بکند کار بد جزا داده خواهد شد به آن و نیاید برای خود بجز خدا هیچ دوستی و نه یاری دهنده (۱۲۳) .

و هر که بکند از کارهای شایسته مرد باشد یا زن و او مسلمان است پس آن جماعت در آیند به بهشت و ستم کرده نه شوند مقدار نقیری (۱۲۴) .

و کیست نیکوتر باعتبار دین از کسی که

الْأَعْمَارُ وَالْمَرْءُ لَهُمْ فَلْيَعِزُّوا عَلَيَّ خَلَقَ اللَّهُ وَمَنْ يَتَّخِذِ الشَّيْطَانَ وَلِيًّا مِنْ دُونِ اللَّهِ فَقَدْ خَسِرَ خُسْرًا مُبِينًا ﴿۱۱۹﴾

يَعِدُهُمْ وَيُوعِدُهُمْ وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ إِلَّا غُرُورًا ﴿۱۲۰﴾

أُولَئِكَ مَا أَوْلَهُمْ جَهَنَّمَ وَلَا يَجِدُونَ عَنْهَا مَحِيصًا ﴿۱۲۱﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا وَعْدَ اللَّهِ حَقًّا وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ قِيلًا ﴿۱۲۲﴾

لَيْسَ بِأَمَانِيكُمْ وَلَا أَمَانِي أَهْلِ الْكِتَابِ مَنْ يَعْمَلْ سُوءًا يُجْزِيهِ وَلَا يَجِدْ لَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿۱۲۳﴾

وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ نَقِيرًا ﴿۱۲۴﴾

وَمَنْ أَحْسَنُ دِينًا مِمَّنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ

(۱) مترجم گوید یعنی مانند خصی کردن و سوزن زدن بردن تا سرخ یا کبود گردانند والله اعلم .

منقاد ساخت روی خود را برای خدا و اونیکوکاراست و پیروی کرد ملت ابراهیم رادرحالتی که حنیف بود و خدا دوست گرفت ابراهیم را (۱۲۵) .

و خداراست آنچه در آسمان هاست و آنچه در زمین ست و هست خدا همه چیز در برگیرنده (۱۲۶) .

و طلب فتوی می کنند از تودر باره زنان^(۱) بگو خدافتوی میدهد شمارادرباره زنان و آنچه خوانده می شود بر شما در کتاب نازل شده است در حق آن زنان یتیمه که نمی دهید ایشان را آنچه فرض کرده شده است برای ایشان و رغبت می کنید که به نکاح در آرید ایشانرا^(۲) و نازل شده است درباره بیچاره گان از کودکان و حکم ست بآنکه تعهد حال یتیمان کنید بانصاف و هر آنچه می کنید از نیکوئی هست خدا بآن دانا^(۳) (۱۲۷) .

اگر زنی بترسد از شوهرش سرکشی یا روگردانی راپس گناه نیست برایشان در آنکه صلح آرند در میان خویش نوعی از صلح

وَاتَّبَعَ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَاتَّخَذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا ﴿١٢٥﴾

وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ مُّحِيطًا ﴿١٢٦﴾

وَيَسْتَفْتُونَكَ فِي النِّسَاءِ قُلِ اللَّهُ يُفْتِيكُمْ فِيهِنَّ وَمَا يُثَلِّي عَلَيْكُمْ فِي الْكُتُبِ فِي يَتِمِّي النِّسَاءِ الَّتِي لَا تُوْتُوهُنَّ مَا لَكِبَ لَهُنَّ وَتَرْغَبُونَ اَنْ تَنْكِحُوهُنَّ وَالْمُسْتَضْعِيْنَ مِنَ الْوُلْدَانِ اَنْ تَقُوْمُوْا لِيَتِيْ بِالنِّسْبِ وَمَا تَعْلَمُوْنَ اَوْ خَيْرًا اِنَّ اللَّهَ كَانَ بِهٖ عَلِيْمًا ﴿١٢٧﴾

وَإِنْ امْرَأَةٌ خَافَتْ مِنْ بَعْلِهَا نُشُورًا أَوْ إِعْرَاضًا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ يُصْلِحَا بَيْنَهُمَا صُلْحًا وَالصُّلْحُ خَيْرٌ ﴿١٢٨﴾

- (۱) یعنی چه نوع بایشان معامله باید کرد و الله اعلم .
- (۲) در نکاح زنان یتیمه رغبت می کردند بسبب براعت جمال و حوادث سن در ادای نفقه و مهر کوتاهی می نمودند و الله اعلم .
- (۳) جواب این استفتاء تفصیلی داشت پس خدای تعالی بعضی مسائل را حواله فرمود بر آیات سابقه و آن مسئله تحریم ظلم بر یتیمی النساء است و بعضی را اینجا جواب داد و آن مسئله نشوز و تحریم میل کلی بیک زن و اعراض از زن دیگر و اباحه طلاق در صورت ضرورت و الله اعلم .

وصلح کاری بهتر است، وحاضر کرده شده اند نفوس نزدیک بخل^(۱) و اگر نیکوکاری و پرهیزگاری کنید پس هر آئینه خدا هست بآنچه می‌کنید دانا (۱۲۸).

ونه توانید هرگز عدل کردن میان زنان اگرچه نهایت رغبت کنید پس باری کجی مکنید تمام کجی تا آنکه بگذارید آن زنان را مانند معلقه^(۲) و اگر اصلاح کنید و پرهیزگاری نمائید پس هر آئینه خدا هست آمرزندهٔ مهربان (۱۲۹).

و اگر مردوزن از یکدیگر جدا شوند کفایت کند خدای تعالی هر یکی را از توانگری خود هست خداجواد استوار کار (۱۳۰).

و خدای راست آنچه در آسمان هاست و آنچه در زمین ست و هر آئینه حکم فرمودیم آنانرا که داده شدند کتاب پیش از شما و شمارانیز که برسید از خدا و اگر کافر شوید پس هر آئینه خدا راست آنچه در آسمان هاست و آنچه در زمین است و هست خدا توانگر ستوده شده (۱۳۱).

و خدا راست آنچه در آسمان هاست و آنچه در زمین است و خدا کارساز بس است (۱۳۲).

اگر خواهد دور کند شمارا ای مردمان و بوجود آرد دیگران را و هست خدا بر این کار توانا (۱۳۳).

وَأُحْضِرَتِ الْأَنْفُسَ الشُّحَّ وَإِنْ تُحْسِنُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿١٢٨﴾

وَلَنْ نَسْتَبِيْعُوا أَنْ تَعْدِلُوا بَيْنَ النِّسَاءِ وَلَوْ حَرَصْتُمْ فَلَا تَبْلُوا أَكْلَ الْبَيْلِ فَتَذَرُوهَا كَالْمَعْلُوقَةِ وَإِنْ تَصْلِحُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٢٩﴾

وَلَنْ يَتَخَفَكَ قَاتِلِينَ إِنَّ اللَّهَ كُلَّامِينٌ سَعَتِهِمْ وَكَانَ اللَّهُ وَاسِعًا حَكِيمًا ﴿١٣٠﴾

وَاللَّهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لَقَدْ وَصَّيْنَا الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَإِيَّاكُمْ أَنْ اتَّقُوا اللَّهَ تَوَّابًا أُولَئِكَ فَاتَى اللَّهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيمًا حَكِيمًا ﴿١٣١﴾

وَاللَّهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿١٣٢﴾

إِنْ يَشَاءُ يُدْهِبْكُمْ أَهْلَ النَّاسِ وَيَأْتِ الْآخِرِينَ وَكَانَ اللَّهُ عَلَى ذَلِكَ قَدِيرًا ﴿١٣٣﴾

(۱) یعنی از بخل غائب نمی شوند و آن رانمی گذارند و الله اعلم .

(۲) مترجم گوید معلقه زنیست که نه بیوه باشد و نه باو شوهر موافقت کند .

هر که باشد طالب جزای دنیا (یعنی جزای عمل در دنیا طلب کند) پس نزد خداست ثواب دنیا و آخرت و خدا شنوا و بیناست^(۱) (۱۳۴).

ای مسلمانان باشید برپادارنده عدالت اظهار حق کننده برای خدا و اگر چه بر ضرر خویشتن یابد و مادر و خویشاوندان باشد اگر آنکه حق بروی ثابت میشود توانگر باشد یا فقیر بهر حال خدا مهربان تر است برایشان پس پیروی خواهش نفس مکنید اعراض کنان از عدل و اگر بیچانید سخن را یارو گردانید پس هر آئینه خدا هست بآنچه می کنید آگاه (۱۳۵).

ای مسلمانان ایمان آرید بخدا و پیغامبر او و آن کتاب که فرو فرستاده است بر پیغامبر خود و آن کتاب که فرو فرستاده است پیش ازین و هر که کافر شود بخدا و به فرشتگان او و کتاب های او و پیغامبران او و روز آخرت پس هر آئینه گمراه شد گمراهی دور^(۲) (۱۳۶).

بیگمان آنانکه ایمان آوردند باز کافر شدند باز ایمان آوردند باز کافر شدند باز زیادت کردند در کفر^(۳) هرگز نیامزد خدای تعالی ایشان را و هرگز ننماید ایشان را

مَنْ كَانَ يُرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا كَانَ اللَّهُ سَمِيعًا بَصِيرًا ﴿١٣٤﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَوْ لَوْنَا قَوْمِيْنَ بِالْقِسْطِ سَهَدَاءَ لِلَّهِ وَلَوْ عَلَىٰ أَنْفُسِكُمْ أَوَالِدَيْكُمْ وَالْأَقْرَبِينَ إِنْ يَكُنْ غَنِيًّا أَوْ فَقِيرًا فَاللَّهُ أَوْلَىٰ بِهِمَا فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا ۗ وَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿١٣٥﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَيَّ رَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي أَنْزَلَ مِنْ قَبْلُ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَئِيمًا ﴿١٣٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ أَدَّأُوا كُفْرَهُمْ إِلَيْ اللَّهِ يُعْذِرُ لَهُمْ وَلَا يَهْدِيَهُمْ سَبِيلًا ﴿١٣٧﴾

(۱) یعنی پس چرا طالب هر دو نباشید والله اعلم .

(۲) مترجم گوید مراد آنست که هر که در ملت اسلامیة داخل شد او را به تفصیل تصدیق

این چیزها باید کرد .

(۳) یعنی اصرار کردند والله اعلم .

راهی (۱۳۷) .

خبر^(۱) ده منافقان را بآنکه ایشان را باشد عذاب درد دهنده (۱۳۸) .

آن منافقان که کافران را دوست میگیرند بجز مؤمنان آیند ایشان ارجمندی می طلبند پس هرآئینه ارجمندی خدا را است همه یکجا (۱۳۹) .

وهرآئینه فرو فرستاده است خدا بر شما در قرآن که چون بشنید آیاتهای خدا را که به آنها کفر ورزیده میشود و تمسخر کرده میشود بآنپس منشینید با ایشان تا آنکه شروع کنند در سخنی غیر از آن هرآئینه شما اگر چنین نکنید مانند آن کافران باشید هرآئینه خدا بهم آرنده است منافقان و کافران را همه یک جادردوزخ (۱۴۰) .

آن منافقان که انتظار شمامی کشند پس اگر باشد شما را فتحی از جانب خدا گویند آیا نبودیم باشما^(۲) و اگر باشد کافران را نصیبی گویند یعنی بکافران آیا غالب نه شدیم بر شما^(۳) و آیا باز نه داشتیم شما را از ضرر مسلمانان^(۴) پس خدا حکم خواهد کرد میان شما روز قیامت و هرگز

بِئْسَ الْمُنْفِقِينَ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا

يَا الَّذِينَ يَخُونُونَ الْكُفْرَانَ أُولَئِكَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ
يَتَّبِعُونَ عَنْهُمْ الْوَيْتَةَ فَإِنَّ الْعِرَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا ﴿۱۳۸﴾

وَقَدْ نَزَّلَ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ أَنْ إِذَا سَأَلْتُمُ ابْنَ اللَّهِ يَكْفُرُ
بِهَا وَبِئْسَ تَهْرُابًا فَلَا تَقْعُدُوا مَعَهُمْ حَتَّى يَخُوضُوا فِي
حَدِيثٍ غَيْرٍ ؕ إِنَّكُمْ إِذًا مِثْلُهُمْ ۗ إِنَّ اللَّهَ جَامِعُ
الْمُنْفِقِينَ وَالْكَافِرِينَ فِي جَهَنَّمَ جَمِيعًا ﴿۱۳۹﴾

يَا الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ بَيْتَهُمْ فَإِنْ كَانَ لَكُمْ فَتْحٌ مِنَ اللَّهِ قَالُوا
أَلَمْ نَكُنْ مَعَكُمْ وَإِنْ كَانَ لِلْكَافِرِينَ نَصِيبٌ قَالُوا أَلَمْ
نَسْتَوْذِعْكُمْ وَعَسَّيْكُمْ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ قَالَهُ يُجَاهِدُ بَيْنَكُمْ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا ﴿۱۴۰﴾

(۱) مترجم گوید از اینجا و عید منافقان بیان می فرماید .

(۲) یعنی از زمره شما ایم و الله اعلم .

(۳) یعنی خواه خواه شما را مصلحت دانستیم که با مسلمانان بجنگید و نه گذاشتیم که بمصلحت دیگر عمل کنید و الله اعلم .

(۴) یعنی سعی کردیم که ضرر مسلمانان بشما نه رسد و الله اعلم .

نگشاید خدا مرکافران را بر مومنان راهی^(۱)
(۱۴۱) .

هر آئینه منافقان فریب می دهند بگمان
خود خدا را و خدا نیز فریب می
دهد ایشانرا و چون منافقان بسوی نماز
برخیزند کاهلی کنان برخیزند می نمایند به
مردمان و یاد نمی کنند خدا را مگر اندکی
(۱۴۲) .

متردداند در میان این و آن نه بسوی اینانند
و نه بسوی آنان و هر کرا گمراه کند خدا پس
هرگز نیابی برای او هیچ راهی (۱۴۳) .

ای مسلمانان دوست مگیرید کافران را
بجز مومنان آیا می خواهید که ثابت
کنید برای خدا بر خویشتن دلیلی ظاهر
(۱۴۴) .

هر آئینه منافقان در طبقه زیرترین اند
از آتش و نه یابی هرگز برای ایشان هیچ
یاری دهنده (۱۴۵) .

مگر آنانکه توبه کردند و اصلاح پیش گرفتند
و چنگ زدند (بریسمان) خدا و خالص
گردانیدند دین خود را برای خدا پس
انجماعت همراه مومنانند و زود بدهد خدا
مومنان را مزد بزرگ (۱۴۶) .

چه کند خدا بعد از شما اگر شکر گذاری
کنید و ایمان آرید و هست خدا قدر شناس
دانا (۱۴۷) .

إِنَّ الْمُتَّقِينَ يُجِدُّونَ اللَّهَ وَهُوَ خَادِعُهُمْ وَإِذَا قَامُوا
إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا كَسَالَى يُرَاءُونَ النَّاسَ وَلَا يَدُّونَ
اللَّهَ الْأَكْبَرُ ﴿١٤١﴾

مُذَبِّدِينَ بَيْنَ بَيْنَ ذَلِكَ إِلَّا إِلَى هَؤُلَاءِ وَلَا إِلَى هَؤُلَاءِ وَمَنْ
يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ سَبِيلًا ﴿١٤٢﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْكُفْرَانَ أَوْلِيَاءَ مِنْ
دُونِ الْمُؤْمِنِينَ أَنْ تَرِيدُوا أَنْ يَجْعَلُوا إِلَهُكُمْ سُلْطَنَا
مُهِينًا ﴿١٤٣﴾

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي الدَّرَجَةِ الْأَعْلَى مِنَ النَّارِ وَلَنْ تَجِدَ
لَهُمْ نَصِيرًا ﴿١٤٤﴾

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَاعْتَصَمُوا بِاللَّهِ وَأَخْلَصُوا
دِينَهُمْ لِلَّهِ فَأُولَئِكَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ وَسَوْفَ يُؤْتِي
اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١٤٥﴾

مَا يَفْعَلُ اللَّهُ بِعَدُوِّكُمْ إِنْ شَكَرْتُمْ وَآمَنْتُمْ وَكَانَ
اللَّهُ شَاكِرًا عَلِيمًا ﴿١٤٦﴾

(۱) یعنی نشود که اسلام را مستاصل گردانند و الله اعلم .

دوست نمی دارد خدا بلند گفتن سخن بدرا مگر سخت گفتن مظلوم که عفاست و هست خدایشوا دانا (۱۴۸) .
اگر آشکارا کنید کار نیک را یا پنهان کنید آن را یا عفو کنید از ظلمی پس هر آئینه هست خدا عفو کننده توانا (۱۴۹) .

هر آئینه کسانی که کافر می شوند بخدا و پیغامبران او می خواهند که تفرقه کنند در میان خدا و پیغامبران او^(۱) می گویند ایمان می آریم به بعض پیغامبران و نامعتقد می شویم بعض را و می خواهند که راهی گیرند در میان این و آن (۱۵۰) .

آن جماعت ایشانند کافران به حقیقت و آماده ساخته ایم برای کافران عذاب رسوا کننده (۱۵۱) .

و کسانی که ایمان آوردند بخدا و پیغامبران او و تفرقه نه کردند در میان هیچ یکی از ایشان آن جماعت خواهد داد خدا ایشان را مزد ایشان و هست خدا آمرزنده مهربان (۱۵۲) .

در^(۲) خواست می کنند از تو اهل کتاب که فرود آری بر ایشان کتابی از آسمان یعنی یکدفعه پس سوال کرده بودند از موسی سخت تر ازین گفتند خدا را بنمایم آشکارا

لَا يُحِبُّ اللَّهُ الْجَهْرَ بِالسُّوَرِ مِنَ الْقَوْلِ إِلَّا مَنْ ظَلَمَ
وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا عَلِيمًا ﴿۱۴۸﴾

إِنْ تَبَدُّوا خَيْرًا أَوْ لُغْوَةً أَوْ تَعْفُوا عَنْ سُورِهِ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ
عَفْوًا قَدِيرًا ﴿۱۴۹﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيُرِيدُونَ أَنْ يُفَرِّقُوا
بَيْنَ اللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيَقُولُونَ نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍ
وَيُرِيدُونَ أَنْ يُبَدِّلُوا آيَاتِنَا ذَلِكَ سَبِيلُ الْمُجْرِمِينَ ﴿۱۵۰﴾

أُولَٰئِكَ هُمُ الْكٰفِرُونَ حَقًّا وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ
عَذَابًا مُّهِينًا ﴿۱۵۱﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَأَمْ يُرِيدُوا بَيْنَ يَدَيْهِمْ
أُولَٰئِكَ سَوْفَ يُؤْتِيهِمُ اللَّهُ جَزَاءً مِمَّا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿۱۵۲﴾

يَسْأَلُكَ أَهْلُ الْكِتَابِ أَنْ تُنزِلَ عَلَيْهِمْ كِتَابًا مِنَ السَّمَاءِ
فَقَدْ سَأَلُوا مُوسَى الْأَكْبَرَ مِنْ ذَلِكَ فَقَالُوا أَرِنَا آلَاءَ اللَّهِ جَهْرَةً
فَأَخَذَتْهُمُ الضُّعْفَةُ بِظُلْمِهِمْ ثُمَّ أَخَذُوا الْعِجْلَ

(۱) یعنی بخدا ایمان آرند و به پیغامبران ایمان نیارند والله اعلم .

(۲) مترجم گوید ازین جا خدای تعالی ردّ شبه یهود می کند که قرآن چرا یکدفعه مثل الواح موسی نازل نه شد و این سخن ممتد است تا یا اهل کتاب لاتغفلوا .

مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ فَعَقَّبُوا نِعْمَ
ذَلِكَ وَآيَاتِنَا مُؤْمِنِي سُلْطَانًا مُبِينًا ﴿٥٦﴾

پس گرفت ایشان را صاعقه بسبب گناه
ایشان باز معبود گرفتند گوساله را
بعد از آنکه آمد بایشان معجزه ها پس در
گذشتیم ازین جریمه و دادیم موسی را
غلبه ظاهر (١٥٣) .

وَرَفَعْنَا قُورَيْشَهُمُ الْظُّورَ بَيْنَنَا وَهُمْ وَقُلْنَا لَهُمْ ادْخُلُوا
الْبَابَ سُجَّدًا وَقُلْنَا لَهُمْ لَا تَعْدُوا فِي السَّبْتِ وَأَخَذْنَا
مِنْهُمْ مِيثَاقًا غَلِيظًا ﴿٥٧﴾

و برداشتیم بالای ایشان طور را برای
گرفتن عهد ایشان و گفتیم ایشان را در آئید به
دروازه سجده کنان و گفتیم ایشان را
تجاوز مکنید در روز شنبه و گرفتیم از ایشان
عهد محکم (١٥٤) .

فِيمَا نَقَضْتَهُمْ مِيثَاقَهُمْ وَكَفَرَهُمْ بآيَاتِ اللَّهِ وَقَتْلِهِمُ الْأَنْبِيَاءَ
بِعَدْوٍ قَوْلِهِمْ قُلُوبُنَا غُلْفٌ بَلْ طَبَعَ اللَّهُ عَلَيْهَا بِكُفْرِهِمْ
فَلَا يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٥٨﴾

پس بسبب شکستن ایشان عهد خود را
و بسبب کفر ایشان بآیات خدا و کشتن
ایشان انبیا را بناحق و گفتن ایشان که
دلهای ما در پرده است نه بلکه مهر نهاده
است خدای تعالی بر دل های ایشان بسبب
کفر ایشان پس ایمان نیارند مگر اندکی
(١٥٥) .

وَكُفْرِهِمْ وَقَوْلِهِمْ عَلَى مَرْيَمَ بُهْتَانًا عَظِيمًا ﴿٥٩﴾

و بسبب کفر ایشان و گفتن ایشان بر مریم
بهتانی بزرگ^(١) (١٥٦) .

وَقَوْلِهِمْ إِنَّا قَتَلْنَا الْمَسِيحَ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ رَسُولَ
اللَّهِ وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ وَلَكِنْ شُبِّهَ لَهُمْ
وَأَنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ لَفِي سَكِّينَةٍ
مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِلَّا اتِّبَاعَ الْكُلْبِ
وَمَا قَتَلُوهُ يَقِينًا ﴿٦٠﴾

و بسبب گفتن ایشان هر آئینه ما کشتیم
مسیح عیسی پسر مریم را که فی الواقع
پیغامبر خدا بود و نه کشته اند او را و بردار
نه کرده اند او را ولیکن مشتبه شد بایشان
و هر آئینه کسانی که اختلاف کردند در باب
عیسی در شک انداز حال او و نیست ایشان

(١) یعنی قذف بزنا .

رابآن یقینی لیکن پیروی ظن میکنندوبه یقین نه کشته انداورا (۱۵۷) .

بلکه برداشت اوراخدای تعالی بسوی خود وهست خدا غالب استوارکار (۱۵۸) .

ونباشدهیچ کس ازاهل کتاب الا البته ایمان آورد بعیسی پیش از مردن عیسی^(۱) وروزقیامت باشد عیسی گواه برایشان (۱۵۹) .

پس به سبب ظلمیکه به ظهورآمدازیهود حرام ساختیم برایشان چیزهای پاکیزه که حلال بودندایشان را وبسبب بازداشتن ایشان مردمان بسیارازراه خدا (۱۶۰) .

و گرفتن ایشان سود را و حال آنکه منع کرده شده اندازآن وخوردن ایشان اموال مردمان را بناحق ومهیاکردیم برای کافران ازایشان (یعنی مصران برکفر) عذاب درد دهنده^(۲) (۱۶۱) .

لیکن ثابت قدمان درعلم ازاهل کتاب ومومنان ایمان می آرندبآنچه فروفرستاده شده است بسوی تووآنچه فروفرستاده

بَلْ رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿۱۵۷﴾

وَأَنَّ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ إِلَّا الْيَاقُونَةَ بِهِ قَبْلَ مَوْتِهِمْ
وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكُونُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا ﴿۱۵۸﴾

فَيُظَاهَرُ مِنَ الَّذِينَ هَادُوا حَرَمًا عَلَيْهِمْ طَيِّبَاتُ أُجَلَّتْ لَهُمْ
وَيُضْرَبُهُمْ مِنْ سَبِيلِ اللَّهِ كَثِيرًا ﴿۱۵۹﴾

وَأَخَذْنَاهُمُ الرِّبَا وَقَدْ نُهُوا عَنْهُ وَأَكْلَاهُمْ أَمْوَالِ النَّاسِ
بِالْبَاطِلِ وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ مِنْهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿۱۶۰﴾

لَكِنَّ الرَّاكِبِينَ فِي الْعِلْمِ مِنْهُمْ وَالْمُؤْمِنُونَ يُؤْمِنُونَ
بِمَا نُزِّلَ إِلَيْكَ وَمَا نُزِّلَ مِنْ قَبْلِكَ وَالْبَغِيضِينَ الصَّلَاةَ

(۱) مترجم گوید یعنی یهودی که حاضرشوند نزول عیسی را البته ایمان آرند والله اعلم .

(۲) مترجم گوید اگرکوهی انکار عیسی بعدنزول تورات کرده بودند وتحريم لحوم ابل وتحريم ذی ظفردر تورات مذکور بودپس چگونه جزای انکار عیسی باشد گویم نزدیک این بنده ظاهر آنست مراد ازتحريم طيبيات موقوف داشتن نعمت هاست که سابقاً ایشانرا داده بودند ازپادشاهی ونبوت ونصرت و غیرآن واین مشابه آن آیتيست (ضربت عليهم الذلة والمسكنة) الايه واین آیت (وحرام علی قریة اهلکناها) وحينئذ جمع کلام باهم مربوط باشد والله اعلم .

شده است پیش از تو و (مدح می کنیم) برپادارندگان نماز را و هم چنین دهندگان زکوة را و ایمان آرندگان بخدا و روز آخر این جماعت زود بدهیم ایشانرا مُزد بزرگ (١٦٢) .

هرآئینه ما وحی فرستادیم بسوی تو چنانکه وحی فرستادیم بسوی نوح و پیغامبران پس از وی و چنانکه وحی فرستادیم بسوی ابراهیم و اسمعیل و عیسی اسحق و یعقوب و نبیرگان و عیسی و ایوب و یونس و هارون و سلیمان و چنانکه دادیم داؤد رازبور (١٦٣) .

و چنانکه فرستادیم پیغامبرانی که قصه ایشان گفته ایم بر تو پیش ازین و پیغامبرانی که قصه ایشان نه گفته ایم به تو و گفت خدا با موسی سخن (١٦٤) .

فرستادیم پیغامبران مژده دهندگان و بیم کنندگان تانه باشد مردمان را بر خدا الزام بعد فرستادن پیغامبران^(١) و هست خدا غالب استوار کار (١٦٥) .

لیکن خدا گواهی میدهد بآنچه فرو فرستاده است بسوی تو که فرو فرستاد آن رابه علم خود و فرشتگان نیز گواهی می دهند و بس است خدا گواه (١٦٦) .

هرآئینه کسانی که کافر شدند و بازداشتند یعنی مردمان را از راه خدا به تحقیق گمراه

وَالْمُؤْمِنُونَ الزَّكْوَةَ وَالْمُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أُولَئِكَ سَنُؤْتِيهِمْ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٦٣﴾

إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ وَالنَّبِيِّينَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَوْحَيْنَا إِلَى إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْإِسْبَاطِ وَعِيسَى وَأَيُّوبَ وَيُونُسَ وَهَارُونَ وَسُلَيْمَانَ وَاتِّبْنَا دَاوُدَ نُورًا ﴿٦٤﴾

وَرُسُلًا قَدْ قَصَصْنَاهُمْ عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ وَرُسُلًا لَمْ نَقْصُصْهُمْ عَلَيْكَ وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى تَخْفِيفًا ﴿٦٥﴾

رُسُلًا مُبْتَلِينَ وَمَنْذِرِينَ لَعَلَّ يُؤْمِنُوا لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿٦٥﴾

لَٰكِنَ اللَّهُ يَشْهَدُ بِمَا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ أَنْزَلْنَاهُ فِي عِلْمِنَا وَالْمَلَكُ يَشْهَدُونَ وَكُلٌّ بِاللَّهِ شَهِيدًا ﴿٦٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ قَدْ ضَلُّوا ضَلَالًا عَظِيمًا ﴿٦٦﴾

(١) یعنی تانه گویند که تقصیر مانیت هیج پیغمبر نزدیک ما نیامد والله اعلم .

شدند گمراهی دور (۱۶۷) .
 هرآئینه کسانی که کافر شدند و ستم کردند
 هرگز نیامرزد ایشان را خدا و نه
 نمایندایشان راهی (۱۶۸) .
 مگر راه دوزخ جاویدان آنجا همیشه
 وهست این آسان بر خدا (۱۶۹) .
 ای مردمان هرآئینه آمدبه شما پیغامبر
 برآستی از جانب پروردگار شما پس
 ایمان آرید تا ایمان آوردن بهتر باشد برای
 شما و اگر کافر شوید پس هرآئینه خدا را
 است آنچه در آسمانها و زمین است
 وهست خدادادانا استوار کار (۱۷۰) .
 ای^(۱) اهل کتاب از حدمگزید در دین
 خود و مگوئید بر خدا مگر سخن راست
 جز این نیست که مسیح عیسی پسر مریم
 پیغامبر خداست و کلمه اوست انداخت
 آن را بسوی مریم و روحی است از جانب
 خدا پس ایمان آرید بخدا و پیغامبران او
 و میگوئید خدایان سه اند باز آئید ازین
 قسم گفتار تا این باز ماندن بهتر باشد
 شمارا جز این نیست که خدامعبود یگانه
 است پاکست خدا را از آن که باشد او را
 فرزندی مرا و راست آنچه در آسمان ها
 و آنچه در زمین است و بس است
 خدا کار سازنده (۱۷۱) .
 هرگز ننگ ندارد عیسی از آنکه باشد بنده

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَظَلَمُوا لَمْ يَكُنِ اللَّهُ لِيُغَيِّرْ أَمْرَهُمْ
 وَلَئِيْن يَكُنْ لَهُمْ طَرِيقًا ۝

إِلَّا طَرِيقَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا وَكَانَ ذَلِكَ
 عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ۝

يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمُ الرَّسُولُ بِالْحَقِّ مِنْ رَبِّكُمْ قَامُوا
 حَيْرَ الْكُوفَرِ وَإِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ
 وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ۝

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ وَلَا تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ
 إِلَّا الْحَقَّ إِنَّمَا الْمَسِيحُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ رَسُولُ اللَّهِ وَكَلَّمَتْهُ
 أَلْقَاهَا إِلَى مَرْيَمَ وَدَوَّخْتَهُ فَأَمَّا مَوْأِيَلَهُ وَرَسُولُهُ وَلَا
 تَقُولُوا ثَلَاثَةً إِنَّمَا أَحْيَرُ الْكُوفَرِ إِنَّمَا اللَّهُ إِلَهٌ وَاحِدٌ
 سُبْحَانَهُ أَنْ يَكُونَ لَهُ وَلَدٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي
 الْأَرْضِ وَغُلِّبَ بِاللَّهِ وَيَكْفُرًا ۝

لَنْ يَتَّكِفَ الْمَسِيحُ أَنْ يَكُونَ عَبْدًا لِلَّهِ وَلَا الْمَلِكَةُ

(۱) مترجم گوید ازینجا شروع می فرماید در ردّ شبه نصاری و الله اعلم .

خدا ونه فرشتگان مقرب ننگ دارند و هر که ننگ کند از بندگی او سرکشی کند پس خواهد برانگیخت ایشانرا نزدیک خویش همه یکجا (١٧٢) .

پس اما کسانی که ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند پس تمام هدایشان را مزدایشان و زیاده هدایشان را از فضل خود و اما کسانی که ننگ داشتند و سرکشی کردند پس عذاب کندایشان را عذاب درد دهنده و نیابند برای خویش بجز خدا هیچ دوستی ونه هیچ یاری دهنده ای (١٧٣) .

ای مردمان به تحقیق آمد نزدیک شما دلیلی از پروردگار شما و نازل کردیم بسوی شما روشنی آشکارا (١٧٤) .

اما کسانی که ایمان آوردند بخدا و چنگ زدند باو پس زود درآردایشان را در رحمت و فضل (از نزدیک) خود وبه نماید ایشان را بسوی خود راه راست (١٧٥) .

طلب فتویٰ میکنند از تو بگو خدای تعالی فتویٰ میدهد شما را در باب میراث کسی که والد و ولد ندارد اگر مردی بمیرد که فرزندش نیست (یعنی ونه والد) و اورا خواهری باشد^(١) پس خواهرش راست نیمه آنچه گذاشته است و اگر این خواهر مردی آن برادر وارث اوشدی

الْمُقَرَّبُونَ وَمَنْ يَسْتَكْفِرْ عَنْ عِبَادَتِهِ وَسَيَكْفِرْ
فَسَيَحْشُرُهُمُ إِلَيْهِ جَمِيعًا ﴿١٧٢﴾

فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُوَفِّيهِمْ أُجُورَهُمْ
وَ يَزِيدُهُمْ مِنْ فَضْلِهِ وَأَمَّا الَّذِينَ اسْتَنكَرُوا وَاسْتَكْبَرُوا
فَيُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ۖ وَلَا يَجِدُونَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ
وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿١٧٣﴾

يَأْتِيهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَهُمُ رِيهَانٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَأَنْزَلْنَا
إِلَيْكُمْ نُورًا مُبِينًا ﴿١٧٤﴾

فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَاعْتَصَمُوا بِهِ
فَسَيُدْخِلُهُمْ فِي رَحْمَةٍ مِّنْهُ وَفَضْلٍ
وَيَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمًا ﴿١٧٥﴾

يَسْتَفْتُونَكَ قُلِ اللَّهُ يُفْتِيكُمْ فِي الْكَلِمَةِ إِنِ امْرُؤٌ هَلَكَ
لِإِسْنِ لَهٍ وَوَلَدٌ لَهُ أُخْتُ فَلَهَا نِصْفُ مَا تَرَكَ وَهُوَ يَرِثُهَا
إِن لَمْ يَكُنْ لَهَا وَوَلَدٌ فَإِن كَانَتَا اثْنَتَيْنِ فَلَهُمَا الثُّلُثُ مِمَّا
تَرَكَ وَإِن كَانُوا أُخُوًا رَجُلًا لَأَوْسَاءُ فَلِلَّذِي كَرِهَ حَقُّ
الْأُثْمَيْنِ يَبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ أَنَّ تَصَلُّوْا وَاللَّهُ جَلَّ شَمْسُ بَلِيغٌ ﴿١٧٦﴾

(١) مترجم گوید یعنی اعیانی و اگر نباشد علاتی قائم مقام اعیانی بود .

ا گر نباشد آنرا فرزندی پس ا گر خواهران
دوباشند پس ایشان را ست دوسوم
حصه آنچه بگذاشته است و ا گرایشان
جماعت باشند مردان و زنان پس
مرد است مانند حصه دوزن بیان می
کند خدای برای شما تا گمراه نشوید
و خدا همه چیز داناست (۱۷۶) .

سوره مائده مدنی است و آن یکصد
و بیست آیت و شانزده رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَوْفُوا بِالْعُقُودِ ۚ أُحِلَّتْ لَكُمْ بَهِيمَةُ
الْأَنْعَامِ إِلَّا مَا يُبَلِّغُ عَلَيْكُمْ غَيْرُحِلِّ الصَّيْدِ وَأَنْتُمْ حُرْمَانِ اللَّهُ
يَعْلَمُ مَا يَفْعَلُونَ ①

بنام خدای بخشاینده مهربان .

ای مومنان وفا کنید بعهد ها (یعنی عهدی
که با خدا بسته اید در التزام احکام او تعالی)
حلال کرده شده برای شما چهار پایان
از قسم آنعام مگر آنچه خوانده شد
بر شما^(۱) نه حلال دارنده شکار درحالتی
که محرم باشید هر آئینه خدا حکم میکند
آنچه می خواهد (۱) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَحِلُّوا سَعَايَ اللَّهِ وَلَا الشَّهْرَ الْحَرَامَ
وَلَا الْهَدْيَ وَلَا الْقَلَائِدَ وَلَا آيَةَ الْبَيْتِ الْحَرَامِ يَبْتَغُونَ
فَضْلًا مِنْ رَبِّهِمْ وَيَرْضَوْنَ وَإِذَا حَلَلْتُمْ فَاصْطَادُوا
وَلَا يَجْرِمُكُمْ سَنَاقُورُكُمْ أَنْ صَدُّوا عَنْ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ أَنْ
تَعْتَدُوا أَوْ تَقَاوَنُوا عَلَى الْإِيذِ وَالْتِقَاؤُكُمْ عَلَى الْإِيذِ

ای مسلمانان هتک حرمت مکنید نشانهای
خدارا و نه ماه حرام را^(۲) و نه قربانی را
و آنچه در گردن او قلاده می اندازند و نه
قصد کنندگان بیت الحرام را که می طلبند
فضلی از پروردگار خویش و خوشنودی
از وی^(۳) و چون احرام کشاید پس شکار

(۱) یعنی شتر و گاؤ و گوسفند و این سه قسم را آنعام گویند حلال است مگر میته،
موقوذه و آنچه بیاید و الله اعلم .

(۲) یعنی قتال در رجب و ذیقعد و ذی الحجه و محرم نه باید کرد و الله اعلم .

(۳) یعنی تعرض حاجیان و معتمران مسلمانان نباید کرد و لقطه ایشان نباید گرفت =

بکنید و حمل نکند شمارا دشمنی گروهی بسبب آنکه بازداشتند شمارا از مسجد الحرام^(۱) بر تجاوز کردن از حد و بایکدیگر مدد کنید بر نیکوکاری و پرهیز گاری و بایکدیگر مدد مکنید بر گناه و ستم و بترسید از خدا هر آینه خدا سخت است عقوبت او^(۲) (۲) .

حرام کرده شد بر شما مردار و خون (یعنی خون مسفوح) و گوشتِ خوک و آنچه نام غیر خدا بوقت ذبح او یاد کرده شود و آنچه به خفه کردن مرده باشد و آنچه بستگی یا بعصا مرده باشد و آنچه از جای بلند افتاده بمیرد و آنچه به شاخ زدن مرده باشد و آنچه درنده خورده باشد الا آنچه بعد آفتها ذبح کرده باشید، حرام است آنچه ذبح کرده شود به نام بتها^(۳) و حرام کرده شد آنکه طلب کنید معرفت قسمت خود به تیرهای فال این همه فسق است - امروز نا امید شدند کافران از دین شما پس مترسید از ایشان و بترسید از من امروز کامل کردم برای شما دین شمارا

وَالْعُدْوَانَ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ⑤

حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالذَّمُّ وَالْحَمِيمُ وَمَا أُولَىٰ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ وَالْمُنْخَفَظَةُ وَالْمَوْقُودَةُ وَالْمَتْرَدِيَةُ وَالطَّيْحَةُ وَمَا أَكَلَ السَّبُعُ إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ وَمَا ذُبِحَ عَلَى النُّصُبِ وَأَنْ تَسْتَقْسِمُوا بِالْأَزْوَاقِ ذَلِكُمْ فِسْقٌ الْيَوْمَ يَمُوتُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَإِنَّ دِينَكُمْ فَلَا تَحْتَسِبُوهُمْ وَأَشْرُونَ الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَمَّمْتُ عَلَيْكُمْ بَعْثِي وَرَضَيْتُ لَكُمْ الْإِسْلَامَ دِينًا فَمَنِ اضْطُرَّ فِي مَخْرَجٍ غَيْرِ مَجَازِقٍ لِإِسْرَافٍ فَإِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ رَحِيمٌ ⑥

= والله اعلم .

(۱) یعنی پیش از فتح مکه و پیش از آنکه مسلمان شوند والله اعلم .

(۲) مترجم گوید حکم تغلیظ تحریم قتال در شهر حرم مخصوص است بمسلمین بدلیل آیت سوره بقره و تحریم تعرض حاجیان نیز به مسلمین آیت سوره براءت و این آیات آخر مانزل است منسوخ داشتن آنها چنانکه عامه مفسرین گویند راست نمی آید والله اعلم .

(۳) مترجم گوید یعنی بر صورت قبر والله اعلم .

وتمام کردم برشمانعمت خود را و اختیار کردم اسلام را دین برای شما پس هر که ناچار شود در گرسنگی غیر مائل به گناه پس هر آئینه خدا آمرزنده مهربان است^(۱) . (۳) .

سوال می کنند تراچه حلال کرده شد برای ایشان بگو حلال کرده شد برای شما پاکیزه ها^(۲) و آنچه آموخته باشید او را از جانوران شکاری درحالتیکه شکار تعلیم کنندگانید می آموزید این ها را بعض آنچه خدای تعالی شما را آموخته است پس بخورید از آنچه نگاهداشتند برای شما^(۳) و یاد کنید نام خدا را بر آن^(۴) و بترسید از خدا هر آئینه خدا زود حساب کننده است (۴) .

امروز حلال کرده شد برای شما پاکیزه ها و طعام اهل کتاب حلال است برای شما و طعام شما حلال است برای ایشان^(۵)

يَسْأَلُونَكَ مَاذَا حَلَّلَ لَهُمْ قُلُوبُ لِكُلِّ الطَّيْبِ وَمَا عَلَّمْتُمُونِ
أَجْوَارَ الْمُكَلِّبِينَ لُعَلُّهُمْ نَهْنٌ وَمَا عَلَّمَكُمْ اللَّهُ فُكُلًا وَمَا
أَسْكَنَ عَلَيْكُمْ وَادُّرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهِمْ وَأَقْوُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ
سَرِيعُ الْحِسَابِ ⑤

أَيُّهَا أُولَئِكَ لِكُلِّ الطَّيْبِ وَطَعَامِ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حَلَّلَ
لَكُمْ وَطَعَامَكُمْ حَلَّلَ لَكُمْ وَالْمُؤْمِنَاتُ وَالْمُؤْمِنَاتُ

- (۱) مترجم گوید یعنی درمخمسه خوردن مردار جائز است و نزدیک ابی حنیفه فائده لفظ غیر مائل بگناه آنست که زیاده از ضرورت نخورد و نزدیک مالک و شافعی آنست که قاطع طریق و سارق رارخصت نیست و این آیت آخر قرآنست بعد ازین هیچ آیت نازل نه شد والله اعلم .
- (۲) آنچه عرب پاکیزه دانند والله اعلم .
- (۳) مترجم گوید یعنی نخورده و ندریده باشند برای خوردن خود والله اعلم .
- (۴) مترجم گوید یعنی نزدیک ارسال جانوران شکاری والله اعلم .
- (۵) مترجم گوید یعنی آنچه براهل کتاب حلال بود بر شما حلال است مثل گوسفند و گاو و آنچه بر شما حلال کرده شد بر کسیکه از ایشان مسلمان شود حلالست مثل شتر و ذی ظفر و قبیلها یهود و نصاری را درین باب اعتبار نیست والله اعلم .

و حلال کرده شد برای شما محصنات
از زنان مسلمانان و محصنات از زنان
کسانیکه کتاب داده شدند پیش از شما
چون بدهید ایشان را مهرایشان عفت
طلب کنان نه شهوت رانندگان و نه
دوست پنهان گیرندگان و هر که
نامعتقد اسلام باشد پس نابود شد عمل او
و او در آخرت از زیان کاران ست^(۱) (۵) .

ای مسلمانان چون برخیزید بسوی نماز
پس بشوئید رویهای خود را و دست های
خود را تا آرنج های و مسح کنید سرهای
خود را و بشوئید پائیهای خود را تا شتالنگ
و اگر باشید باجنابت پس غسل کنید
و اگر باشید بیمار یا مسافر یا بیایدیکی
از شما (از قضاء حاجت) از خلجای
یا مساس کرده باشید زنان را^(۲) پس نیاید
آب پس قصد کنید خاک پاک را پس مسح
کنید از آن خاک بروی خود و دست خود نه
می خواهد خدا که مشروع کند بر شما
مشقتی ولیکن می خواهد که پاک
سازد شمارا و تمام کند نعمت خود را بر شما
تا شود که شکر گزاری کنید (۶) .

مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ إِذَ الْاْتَمُّوهُنَّ اجْوَرُّنَّ
مُحْصِنَاتٍ غَيْرِ مُسَفِّحِينَ وَلَا مُتَّخِذِيْ اٰخْدَانٍ وَمَنْ يَكْفُرْ
بِالْاِيْمَانِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُ وَهُوَ فِي الْاٰخِرَةِ مِنَ الْخٰسِرِيْنَ ۝٥

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا اِذَا قُمْتُمْ اِلَى الصَّلٰوةِ فَاغْسِلُوْا
وُجُوْهَكُمْ وَاَيْدِيَكُمْ اِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوْا بِرُءُوسِكُمْ وَاَجْلِسُوْا
اِلَى الْكُعْبِيِّنَ وَاِنَّ كُنْتُمْ مَّرْضٰى اَوْ عَلٰى سَفَرٍ اَوْ جَاءَ اَحَدٌ مِّنْكُمْ مِنَ الْغٰلِطِ
اَوْ لَسْتُمْ اِلَى الْمَاءِ فَاَمْسَحُوْا بِرُءُوسِكُمْ وَاَمَّا فَمَتَمِّمُوْا وَاَصْبِحُوْا
كَيْبًا فَاَمْسَحُوْا بِرُءُوسِكُمْ وَاَيْدِيَكُمْ مِنْهُمَا يَرْبِدُ اللّٰهُ
بِیْجَعَلْ عَلَیْكُمْ مِنْ حَرِّهِ وَاَلٰكِنْ يُرِيدُ لِيُظَهِّرَكُمْ
لِيُنَزِّلَ عَلَیْكُمْ مِنْ سَمٰوٰتِهِ مَاءً سَكْرًا ۝٥

(۱) مترجم گوید محصنات اینجانزدیک امام ابی حنیفه بمعنی پارساست و نزدیک
شافعی بمعنی آزاد و از (غیر مسافحین) مفهوم شد که نکاح متعه درست نیست
و از (ولا متخذی اخدان) مفهوم شد که نکاح سر درست نیست والله اعلم .

(۲) مترجم گوید یعنی جماع کرده باشید و نزدیک شافعی دست رسانیدن بزنان ناقض
و ضوست والله اعلم .

و یادکنید نعمت خدارا برخویش و پیمان خدارا که عهد بسته است باشما بآن پیمان آنگاه که گفتید شنیدیم و فرمان برداری کردیم^(۱) و بترسید از خدا هر آئینه خداداناست بآنچه در سینه هاباشد (۷) .

ای مسلمانان متعهد حق خدا باشید گواهی دهندگان بر راستی و حمل نکنند شمارا دشمنی قومی بترک عدل عدل کنید عدل نزدیک تر است به پرهیزگاری و بترسید از خدا هر آئینه خدا آگاه است بآنچه می کنید (۸) .

وعده کرده است خدایه کسانی که ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند باین مضمون که ایشان راست آمرزش و مزد بزرگ (۹) .

و کسانی که کافر شدند و بدروغ نسبت کردند آیات ما را ایشانند اهل دوزخ (۱۰) .

ای مومنان یاد کنید نعمت خدارا برخویشتن آنگاه که قصد کردند قومی که دراز کنند دستهای خود را بسوی شما^(۲) پس باز داشت دست های ایشان را از شما و بترسید از خدا و برخدا باید که توکل کنند مومنان^(۳) (۱۱) .

وَاذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَوَيْثَاقَهُ الَّتِي بَيْنَ يَدَيْكُمْ يَوْمَ إِذْ قُلْتُمْ سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا
وَأْتُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ عَلَيْهِ يَدَابِ الضُّمُورِ ①

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوْمِينَ لِلَّهِ شُهَدَاءَ
يَا قَوْمِ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَا نَقَوْمٍ عَلَى
أَلَّا تَعْدُوا أَعْدَاءَهُمْ وَهُوَ اقْرَبُ لِلتَّقْوَى
وَأْتُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ②

وَعَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ
مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ ③

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ
الْجَحِيمِ ④
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ
هَمَّ قَوْمٌ أَنْ يَبْسُطُوا إِلَيْكُمْ أَيْدِيَهُمْ فَكَفَّ
أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ
الْمُؤْمِنُونَ ⑤

(۱) یعنی عهدیکه وقت بیعت بستید و الله اعلم .

(۲) یعنی قتال کنند و الله اعلم .

(۳) این معجزه چند نوبت متحقق شد از آن جمله آنست که آنحضرت صلی الله علیه و سلم به تقریبی بمحلّه یهود رفته بودند شخصی از ایشان خواست که سنگی =

وهرآئینه گرفت خدای تعالی پیمان بنی اسرائیل و معین ساختیم از ایشان دوازده سردار و گفت خدا هر آئینه من باشمام مضمون پیمان آنکه اگر برپاداشتید نماز را و دادید زکوة را و معتقد شدید پیغمبران مرا و تقویت کردید ایشان را و قرض دادید خدا را قرض نیک^(۱) البته نابود سازم از شما گناهان شمارا و البته در آرم شمارا به بوستانهایم رود زیر آن جویها پس هر که کافر شود از شما بعد ازین پس کم کرد راه راست را (۱۲) .

پس به سبب شکستن ایشان پیمان خویش را لعنت کردیم ایشان را و سخت گردانیم دلهای ایشان را تغییر میدهند کلمات را از مواضع آن ها و فراموش کردند حصه از آنچه بآن پند داده شدند و همیشه هستی که آگاه میشوی بر خیانتهی از ایشان مگر اندکی از ایشان پس درگذر کن از ایشان و اعراض کن هر آئینه خدا دوست میدارد نیکوکاران را (۱۳) .

و گرفتیم از کسانی که گفتند ما نصاریئیم پیمان ایشان را پس فراموش کردند حصه از آنچه بآن پند داده شدند پس برانگیختیم

وَلَقَدْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَبَعَثْنَا مِنْهُمُ اشْقَىٰ عَشْرَ نَفِيسًا وَقَالَ اللَّهُ إِنِّي مَعَكُمْ لَئِنْ أَتَيْتُمُ الصَّلَاةَ وَآتَيْتُمُ الزَّكَاةَ وَآمَنْتُمْ بِرُسُلِي وَعَزَّرْتُمْ نُفُوهُمْ وَأَقْرَضْتُمُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا لَأُكَفِّرَنَّ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَلَأُدْخِلَنَّكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ فَمَن كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ مِنكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴿١٥﴾

فِيمَا نَقَضْتُمُ مِيثَاقَهُمْ لَعَانَهُمْ وَجَعَلْنَا قُلُوبَهُمْ قَاسِيَةً يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَن مَّوَاضِعِهَا وَتَسَوَّأَ حَقَائِمَهَا ذَكُرُوا بِهَا وَلَا تَزَالُ تَطَّلِعُ عَلَى خَلْقٍ مِّنْهُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ قَاعَفَ عَنْهُمْ وَأَصْفَحَ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٥﴾

وَمِنَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصْرِيُّوهُمُ فَكَفَرُوا وَبَدَّلُوا بُحَىٰ فَلَتَأْتِيَنَّهُمُ مَّوَدَّةُ الْغَيْبِ لَمَّا سَأَلُوا آلَهُنَّ بَشِيرًا أَوْ نَذِيرًا وَهُم كَانُوا يُكْفَرُونَ ﴿١٦﴾

= بالای آنحضرت بافگند خدای تعالی دست آن شخص بند کرد و از آن جمله آنست که کفار قریش در حدیبیه از جنگ باز ایستادند بعد از آنکه داعیه جنگ داشتند و از آن جمله آنست که یکی از یاران مسیلمه کذاب دست درازی خواست خدای تعالی دست او را گرفت ساخت .

(۱) یعنی در جهاد صرف کردید بتوقع ثواب آخرت والله اعلم .

درمیان فرقه های نصاری دشمی و کینه تاروز قیامت و زود خبر خواهد داد ایشان را خدا بآنچه می کردند (۱۴) .

ای اهل کتاب هر آئینه آمد به شما پیغامبر مابیان می کند برای شما بسیاری از آنچه پنهان می داشتید از کتاب یعنی از کتاب الهی و او در گذر میکند از تقصیرات بسیار (ای اهل کتاب) هر آئینه آمد به شما از جانب خدا نوری و کتابی روشن (یعنی قرآن) (۱۵) .

بسبب آن دلالت می نماید خدا کسی را که طلب رضای او کرد بسوی راه های نجات و بیرون می آرد ایشان را از تاریکی ها بسوی روشنی باراده خود و دلالت می کند ایشان را بسوی راه راست (۱۶) .

هر آئینه کافر شدند کسانی که گفتند که خدا همون مسیح پسر مریم است^(۱) بگو که می تواند از خدا چیزی را (از انتقام) اگر بخواهد که هلاک کند عیسی پسر مریم را و مادرش را که مریم است و آنان را که در زمین اندهمه یکجا و خدا راست پادشاهی آسمان ها و زمین و آنچه در میان این هر دو است می آفریند هر چه می خواهد و خدا بر همه چیز تواناست (۱۷) .

و گفتند یهود و ترسایان ما پسران خدا ایم و دوستان او ایم^(۲) بگو پس چرا عذاب می

الْعَادَاةَ وَالْبَعْضَاءَ إِلَى يَوْمِ الْيَوْمِةِ وَسَوْفَ يُنَبِّئُهُمُ اللَّهُ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ﴿۱۴﴾

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ كَثِيرًا مِمَّا كُنْتُمْ تُخْفُونَ مِنَ الْكِتَابِ وَيَعْفُو عَنْ كَثِيرٍ قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ ﴿۱۵﴾

يَهْدِي بِهِ اللَّهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ سُبُلَ السَّلَامِ وَيُخْرِجُهُم مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِهِ وَيَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿۱۶﴾

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ قُلْ مَن يَمْلِكُ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا إِنْ أَرَادَ أَنْ يُهْلِكَ الْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَأُمَّهُ وَمَن فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ غَنِيٌّ ﴿۱۷﴾

وَقَالَتِ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَى نَحْنُ أَبْنَاءُ اللَّهِ وَأَحِبَّاؤُهُ قُلْ فَلِمَ

(۱) یعنی حلول کرده است در وی و الله اعلم .

(۲) مترجم گوید یعنی خدا را پدر خود می گفتند و الله اعلم .

کند شمارا بر گناهان شما بلکه شما آدمیانید از جنس آنچه پیدا کرده است می آموزد هر کراخواهد و عذاب می کند هر کراخواهد خدارا است پادشاهی آسمان ها وزمین و آنچه در میان این هر دو باشد و بسوی اوست رجوع (۱۸) .

ای اهل کتاب هر آینه آمده است بشما پیغامبر ما بیان می کند برای شما در حالت انقطاع آمدن پیغمبران^(۱) تا نگویید که نیامدند نزدیک ما هیچ مژده دهنده و بیم دهنده آری هر آینه آمده است بشما مژده دهنده و بیم دهنده و خدا بر همه چیز تواناست (۱۹) .

و یادکن چون گفت موسی قوم خود را ای قوم من یاد کنید نعمت خدارا بر خویش چون پیدا کرد در میان شما پیغامبران را و پادشاه ساخت شمارا و داد به شما آنچه نداد به هیچ کس از عالمیان^(۲) (۲۰) .

ای قوم من در آئید به زمین پاک که مقرر ساخته است آن را خدا برای شما و روگردان شوید بر سمت پشت خود آنگاه زیان کار گردید (یعنی فرار مکنید) (۲۱) .

گفتند ای موسی هر آینه آنجا گروهی هستند زور آور و هر گز ما داخل نشویم آنجا تا آنکه ایشان بیرون آیند از آنجا پس

يَعْلَمُ بِأَمْرِ قَوْمِكُمْ وَيَؤْتِيكُم مِّنْ أَمْوَالِكُمْ وَمِنْ حَيْثُ يَشَاءُ يُغْفِرُ لِمَن يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ ۗ وَاللَّهُ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا ۗ وَاللَّهُ الْبَصِيرُ ﴿١٨﴾

يَا اَهْلَ الْكِتٰبِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ اَعْتِدٰتِكُمْ مِنَ الرُّسُلِ اَنْ تَقُولُوا مَا جَاءَنَا مِن بَشِيرٍ وَلَا نَذِيرٍ فَقَدْ جَاءَكُمْ بَشِيرٌ وَنَذِيرٌ ۗ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٩﴾

وَاذْ قَالِ مُوسٰى لِقَوْمِهِ يٰقَوْمِ اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ اِذْ جَعَلَ فِيكُمْ اَنْۢبِيَآءًا وَجَعَلَ لَكُم مَّاوَاكِلًا وَاَنْتُمْ مِّنْهُم ۗ يُؤْتِي أَحَدًا مِّنَ الْعٰلَمِيْنَ ﴿٢٠﴾

يَعْقُوبُ وَاَدْخَلُوا الْاَرْضَ الْمُقَدَّسَةَ الَّتِي كَتَبَ اللّٰهُ لَكُمْ وَلَا تَرْتَدُّوا عَلٰى اَدْبَارِكُمْ فَتَنْقَلِبُوا خٰسِرِيْنَ ﴿٢١﴾

قَالُوْا يٰمُوسٰى اِنَّ فِيْهَا قَوْمًا جَبِلِيْنَ ۗ وَاَلَا لَن نَّدْخُلَهَا حَتّٰى يَخْرُجُوْا مِنْهَا اَوْ اَنۢ يَّخْرُجُوْا مِنْهَا فَاِنَّا دٰخِلُوْنَ ﴿٢٢﴾

- (۱) یعنی بعد عیسی بجز پیغمبر ما هیچ پیغمبری مبعوث نشد و مدت میان ایشان پانصد شصت سال بود والله اعلم .
- (۲) یعنی معجزات عظیمه از فلک بحر (یعنی شکاف دریا) و رفع طور والله اعلم .

اگر ایشان از آن جا بیرون شوند هر آئینه
مادر آئیم (۲۲) .

گفتند دومرد از اهل تقوی که انعام کرده
بود خدا برایشان^(۱) در آئید ای قوم بر این
جماعت از راه دروازه چون در آمدید به
دروازه پس هر آئینه شما غالب باشید
و بر خدا توکل کنید اگر مسلمان هستید
(۲۳) .

گفتند ای موسی ماهر گز در نه آئیم درین
زمین هیچ گاه مادامی که ایشان در آنجا اند
پس تو و پروردگار تو بروید و جنگ کنید
هر آئینه ما این جانسته گانیم (۲۴) .

گفت (موسی) ای پروردگار من قادر
نیستم الا بر خود و برادر خود (یعنی
هارون) پس فیصله کن میان ما و میان
گروه گناهکاران (۲۵) .

گفت خدا پس آن زمین حرام کرده شده
است برایشان چهل سال سرگردان می
شوند در زمین پس اندوهناک مباش بر
گروه ستمگاران^(۲) (۲۶) .

و بخوان بر قوم خود خبر دو پسر آدم را
براستی چون نیاز حق کردند قربانی را
پس قبول کرده شد از یکی و قبول کرده نه
شد از دیگر^(۳) گفت قایل البته بکشم

قَالَ رَجُلَانِ مِنَ الَّذِينَ يَخْفَوْنَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمَا
ادْخُلُوا عَلَيْهِمُ الْبَابَ فَإِذَا دَخَلْتُمُوهُ فَانكروا عَلَيْهِمْ
وَعَلَى اللَّهِ فَتَوَكَّلُوا إِنَّ كُنْتُمْ مَوْمِنِينَ ﴿۲۳﴾

قَالُوا يَنْبُؤُنَا إِنَّ لَنَا لَكُمْ آيَاتًا وَأَمْ أَوْتِيَاهُمْ فَأَذْهَبَ
أَنْتَ وَرَبُّكَ فَتَاتِلَا إِنَّا هُنَا قَاعِدُونَ ﴿۲۴﴾

قَالَ رَبِّ إِنِّي لَا أَمْلِكُ إِلَّا نَفْسِي وَأَخِي فَافْرِقْ بَيْنَنَا
وَبَيْنَ الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ ﴿۲۵﴾

قَالَ فَإِنَّهَا مُحَرَّمَةٌ عَلَيْهِمْ أَرْبَعِينَ سَنَةً يَتِيَهُونَ
فِي الْأَرْضِ فَلَا تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ ﴿۲۶﴾

وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ ابْنَيْ آدَمَ بِالْحَقِّ إِذْ قَرَّبَا قُرْبَانًا فَتُقِبِلَ
مِنْ أَحَدِهِمَا وَلَمْ يُتَقَبَلْ مِنَ الْآخَرِ قَالَ لَأَقْتُلَنَّكَ قَالَ
إِنَّمَا اتَّخَفْتُمُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ ﴿۳﴾

(۱) یعنی یوشع و کالب .

(۲) یعنی حکم کردیم که بآن زمین منتفع نشوند چهل سال .

(۳) یعنی هابیل نیکوترین گوسفندی به نیاز برداز غیب آتشی ظاهر شد و بخورد
و قایل بدترین گندم پیش آورد و آتش نیازش را قبول نکرد و این سبب حسد شد =

تراها بیل گفت جزاین نیست که خدا قبول می کند از متقیان (۲۷) .

اگر دراز کنی بسوی من دست خود را تا بکشی مرا من هرگز دراز نکنم بسوی تو دست خود را تا بکشم ترا هر آئینه من می ترسم از خدا پروردگار عالمها (۲۸) .

هر آئینه من می خواهم که ببری گناه مرا و گناه خود را پس باشی از اهل دوزخ و این جزای ستمگاران است (۲۹) .

پس نفس اوسهل ساخت در نظر او کشتن برادرش را پس بکشت او را پس شد از زیان کاران (۱) (۳۰) .

پس فرستاد خدا زاغی را که میشگافت در زمین تا بنمایدش چگونه بپوشد جثه برادر خود را گفت ای وای بر من! آیا عاجز شدم از آنکه باشم مانند این زاغ پس بپوشیدمی جثه برادر خود را پس شد از پشیمان شدگان (۳۱) .

بسبب این حادثه حکم کردیم بر بنی اسرائیل که هر که بکشد کسی را بغیر عوض کسی وبغیر فساد در زمین (یعنی قطع طریق وارتداد) پس چنانستی که کشته است مردمان را همه یکجا و هر که سبب زندگانی کسی شد پس چنانستی که زنده ساخت مردمان را همه یکجا و هر آئینه

لَنْ يَسْطُرَكَ إِلَى يَدِكَ لِيَقْتُلَنِي مَا تَأْتِي بِسِطْرِي إِلَيْكَ
لَا تَقْتُلْكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿٣٥﴾

إِنِّي أُرِيدُ أَنْ سَبُوَ آيَاتِي وَإِيَّكَ فَتَكُونَ مِنَ
أَصْحَابِ النَّارِ وَذَلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ ﴿٣٦﴾

فَقَطَّعَتْ لَهُ نَفْسَهُ قَتَلَ أَخِيهِ فَقَتَلَهُ فَأَصْبَحَ مِنَ الخَاسِرِينَ ﴿٣٧﴾

فَبَعَثَ اللَّهُ غُرَابًا يَبْحَثُ فِي الْأَرْضِ لِيُرِيَهُ كَيْفَ يُورِثُ
سُوءَةَ أَخِيهِ قَالَ يُورِثُنِي أُعْجِزْتُ أَنْ أَكُونَ مِثْلَ هَذَا
الْغُرَابِ فَأُورِثُ سُوءَةَ أَخِي فَأَصْبَحَ مِنَ الشَّامِثِينَ ﴿٣٨﴾

مِنْ أَجْلِ ذَلِكَ كَتَبْنَا عَلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ أَنَّهُ مَنْ
قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ
النَّاسَ جَمِيعًا وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا
وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُنَا بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ إِنَّ كَثِيرًا مِنْهُمْ بَعَدَ
ذَلِكَ فِي الْأَرْضِ لَكُفْرًا ﴿٣٩﴾

= والله اعلم .

(۱) بعد کشتن ندانسته که چگونه دفن کند جثه او را بر پشت نهاده میگشت والله اعلم .

آمدند به بنی اسرائیل پیغامبران مابه نشانه های روشن باز بسیاری از ایشان بعد ازین در زمین تجاوز کنند گانند^(۱) (۳۲) .

جزاین نیست جزای کسانیکه جنگ می کنند باخدا ورسول اوو می شتابند در زمین بقصد فساد (یعنی قطع طریق می کنند) آنست که کشته شوند یا بردار کشیده شوند یا بریده شود دست ها وپایهای ایشان ازجانب مخالف^(۲) یا دور کرده شوندازوطن این رسوائی است ایشان را دردنیا وایشان راست درآخرت عذاب عظیم (۳۳) .

مگر کسانیکه توبه کردند پیش ازآنکه دست یابید برایشان پس بدانیدکه خدا آمرزنده مهربان است^(۳) (۳۴) .

ای مسلمانان بترسید ازخدا وبه طلبید قرب بسوی او وجهادکنید درراه اوتارستگار شوید (۳۵) .

هرآئینه کافران اگرباشد بدست ایشان آنچه درزمین است همه یک جا وهمراه او مانند اومهیا برای آنکه عوض خود دهند

إِنَّمَا جَزَاءُ الَّذِينَ يُحَارِبُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا أَنْ يُقَتَّلُوا أَوْ يُصَلَّبُوا أَوْ تُقَطَّعَ أَيْدِيهِمْ وَأرجُلُهُمْ مِنْ خِلَافٍ أَوْ يُنْفَوْا مِنَ الْأَرْضِ ذَلِكَ لَهُمْ جزئى فِي الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٣٢﴾

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ قَبْلِ أَنْ تَقْدِرُوا عَلَيْهِمْ فَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٣٣﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ وَجَاهِدُوا فِي سَبِيلِهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٣٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَالَّذِينَ لَهُمْ مَنَافٍ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لِيَفْتَدُوا بِهِ مِنْ عَذَابِ يَوْمِ

(۱) یعنی چون از قابیل رسم قتل پیدا شد هرقتلی که در جهان واقع شود او را بدان مواخذه کنند همچنین در هر زمانه کسی که رسم کشتن نومی کند بحکم من سَرَّ سنة سيئة كان له كفلٌ منها۔ درقتلی که بعد ازوی آمدش رکتی پیدامی نماید پس این جا من اجل ذالك بجای علی قیاس ذالك واقع شده است واللہ اعلم .

(۲) یعنی دست راست و پای چپ واللہ اعلم .

(۳) یعنی حدساقط است وحقوق آدمیان ساقط نیست واللہ اعلم .

آن را از عذاب روز قیامت هرگز قبول کرده
نه شود از ایشان و ایشان راست عذاب درد
دهنده (٣٦) .

بخواهند که بیرون روند از دوزخ و نیستند
بیرون رفتگان از دوزخ و ایشان راست
عذاب دائم (٣٧) .

و مرد دزد وزن دزد ببرد دستهای ایشان
را جزای آنچه به عمل آورده اند عبرتی از
طرف خدا و خدا غالب داناست (٣٨) .

پس هر که توبه کرد بعد ستم
خود و کارشائسته بعمل آورد پس هر آینه
خدا برحمت باز میگردد بروی هر آینه
خدا آمرزنده مهر بانست (٣٩) .

آیند دانسته ای که خدام را و راست پادشاهی
آسمان ها و زمین عذاب می کند
هر کرا خواهد و می آمرزد هر کرا خواهد
و خدا بر همه چیز تواناست^(١) (٤٠) .

ای پیغامبران و هوگین نه کند ترا کسانی که
سعی می کنند در کفر از آنان که گفتند بدهان
خویش ایمان آوردیم و ایمان نیاورده
است دلهای ایشان و از قوم یهود نیز ایشان
شنوندگانند سخن دروغ را^(٢) شنوندگانند

الْقِيَمَةَ مَا تَقْبَلُ مِنْهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٣٦﴾

يُرِيدُونَ أَنْ يُخْرِجُوكُم مِّنَ النَّارِ وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ
مِنَهَا وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿٣٧﴾

وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا أَيْدِيَهُمَا جِزَاءً بِمَا كَسَبَا
تَكَالُفًا مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٣٨﴾

فَمَنْ تَابَ مِن بَعْدِ ظُلْمِهِ وَأَصْلَحَ فَإِنَّ اللَّهَ يَتُوبُ
عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٣٩﴾

أَلَمْ تَعْلَمَ أَنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَعَذِّبُ
مَنْ يَشَاءُ وَيَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤٠﴾

يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ لَا يَحْزَنْكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ
مِنَ الَّذِينَ قَالُوا آمَنَّا بِأَنفُسِهِمْ وَلَمْ تُؤْمِنْ قُلُوبُهُمْ
وَمِنَ الَّذِينَ هَادُوا سَبَّحُونَ لِلْكَذِبِ سَبْحُونَ
لِقَوْمٍ آخَرِينَ لَمْ يَأْتُوكَ لِيُخْرِجُونَ أَلَكُم مِّن بَعْدِ

- (١) مترجم گوید در تورات رجم زانی نازل شده بود و یهود تحریف کرده روی زانی را سیاه کردن و چند تازیانه زدن قرار دادند و در زمان آنحضرت در میان ایشان زنا واقع شد زانی را پیش آنحضرت بدست منافقان و ذمیان فرستادند بقرآن که اگر جلد فرمایند بکنیم و اگر رجم فرمایند نکنیم آن حضرت صلی الله علیه وسلم حقیقت رجم اظهار فرمودند و رجم کردند درین آیات اشاره است بآن قصه .
- (٢) یعنی معتقد آن شده اند .

برای گروه دیگران که هنوز پیش تو نیامده اند^(۱) تغییر می‌دهند کلمات را (بعد از ثبوت آنها) در موضع خویش گویند اگر داده شوید این حکم محرف قبول کنید و اگر آنرا داده نه شوید پس احتراز نمائید و هر که خدا ضلالت او را اراده کرده است پس هرگز نه توانی برای او از خدا چیزی از هدایت ایشان آنانند که نخواسته است خدا که پاک کند دلهای ایشان را ایشان راست در دنیا رسوائی و ایشان راست در آخرت عذاب بزرگ (۴۱).

ایشان شنوندگانند سخن دروغ را خورندگانند حرام را (یعنی رشوت را) پس اگر بیایند پیش تو حکم کن میان ایشان یا اعراض کن از ایشان و اگر اعراض کنی از ایشان هیچ زیان نه رسانند بتو و اگر حکم کنی پس حکم کن میان ایشان بانصاف هر آئینه خدا دوست میدارد عدل کنندگان را^(۲) (۴۲).

و چگونه حکم می‌کنند ترا و نزدیک ایشان تورات است که در آن حکم خداست باز اعراض می‌کنند بعد از این نیستند ایشان معتقدان^(۳) (۴۳).

مَوَاضِعَهُ يُقُولُونَ إِنْ أُوتِيتُمْ هَذَا فَخَذُّوهُ وَإِنْ لَمْ تُؤْتُوهُ فَاَلْحَدْرُ ۗ وَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ فِتْنَتَهُ فَلَنْ تَمْلِكَ لَهُ مِنْ أَلَدِهِ شَيْئًا ۗ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَمْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يُطَهِّرْ قُلُوبَهُمْ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ ۗ وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٥١﴾

سَمِعُونَ لِلْكَذِبِ أَكَلُونَ لِلْمَشْحَةِ ۖ وَإِنْ جَاءُوكَ فَأَحْكَمْ بَيْنَهُمْ أَوْ أَعْرَضْ عَنْهُمْ ۖ تَوْرَانُ تَعْرِضُ عَنْهُمْ فَلَنْ يَصُدُّوكَ شَيْئًا ۖ تَوْرَانُ حَكَمَتْ فَأَحْكَمْ بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ ۗ إِنْ أَلَّ اللَّهُ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ ﴿٥٢﴾

وَكَيْفَ يُحْكِمُكَ اللَّهُ وَعِنْدَهُمُ التَّوْرَةُ ۖ فِيمَا حَكَّمَ اللَّهُ ثُمَّ يَتَوَلَّوْنَ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَمَا أُولَٰئِكَ بِالْمُؤْمِنِينَ ﴿٥٣﴾

(۱) یعنی جاسوسان حربیان اند والله اعلم .

(۲) مترجم گوید یعنی اهل ذمه اگر قضیه خویش بامام رفع کنند اگر خواهد حکم کند و اگر خواهد بزعمای ایشان مفوض نماید والله اعلم .

(۳) یعنی اگر غرض ایشان طلب رضای خدای تعالی بودی بر تورات عمل =

هرآئینه مافروداوردیم تورات را در وی هدایت و روشنی است حکم می کنند بآن پیغامبران که متقادحکم الهی اند برای یهود و حکم می کنند خداپرستان و احبار ایشان همه حکم میکردند بآنچه حافظ آن گردانیده شده انداز کتاب خدا و برآن گواه بودند^(۱) پس گفتیم مترسید از مردمان و ترسید از من و خریدمکنید بآیت های من بهای اندک و هرکه حکم نکند بآنچه فروفرستاده است خدا پس ایشانند نامعتقدان (۴۴) .

و لازم ساختیم بر یهود در تورات که شخص به عوض شخص ست یعنی بعوض او باید کشت و چشم عوض چشم است و بینی عوض بینی است و گوش عوض گوش است و دندان عوض دندان و حکم زخم ها به اعتبار مماثلت است پس هرکه عفو کند از آن زخم پس این عفو کفارت است و ویرا و هرکه حکم نه کند بآنچه خدا فروفرستاده است پس ایشانند ستمگاران (۴۵) .

و از پس فرستادیم بر بی این پیغمبران عیسیٰ پسر مریم را باوردارنده آنچه پیش او بود که تورات است و دادیمش انجیل در وی هدایت و روشنی است و باوردارنده آنچه پیش وی بود که تورات

إِنَّا أَنْزَلْنَا التَّوْرَةَ فِيهَا هُدًى وَنُورٌ يَحْكُمُ بِهَا
الْبَنِيُّونَ الَّذِينَ أَسْلَمُوا لِلَّذِينَ هَادُوا وَالرَّبَّيِّيُّونَ
وَالْحَبَارِئِيَّةَ اسْتَحْفَظُوا مِنْ كِتَابِ اللَّهِ وَكَانُوا
عَلَيْهِ شُهَدَاءَ فَلَا تَحْكُمُوا النَّاسَ وَاحْتِسَابَ وَلَا تَتَّبِعُوا
بِالْبُرَى ثَمَّ قَلِيلًا وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِهَا أَنْزَلَ اللَّهُ
فَأُولَئِكَ هُمُ الْكٰفِرُونَ ﴿٤٤﴾

وَكُنَّا عَلَيْهِمْ فِيهَا آتَانَ النَّفْسَ بِالْعَيْنِ وَالْعَيْنِ
بِالْعَيْنِ وَالْأَنْفَ بِالْأَنْفِ وَالْأُذُنَ بِالْأُذُنِ وَالسِّنَّ
بِالسِّنِّ وَالْجُرُوعَ قِصَاصٌ فَمَنْ تَصَدَّقَ بِهِ فَهُوَ
كَفَّارَةٌ لَهُ وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِهَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ
هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٤٥﴾

وَقَفَّيْنَا عَلَىٰ آثَارِهِم بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ
يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ وَالنَّبِيَّةَ الْيَحْيَىٰ فِيهَا هُدًى وَنُورٌ
مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةٌ
لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٤٥﴾

= میکردند لیکن غرض فاسدداشتند .

(۱) یعنی به یقین معلوم کرده بودند که حکم الهی است والله اعلم .

باشد و هدایت و پند متقیان را (٤٦) .

و فرمودیم باید که حکم کنند اهل انجیل
بآنچه فرو فرستاده است خدای تعالی در وی
و هر که حکم نکند بآنچه فرو فرستاده
است خدا پس ایشانند بدکاران (٤٧) .

و فر فرستادیم بسوی تو کتاب را برستی
باوردارنده آنچه پیش وی است از کتاب
و نگهبان بروی^(١) پس حکم کن در میان
ایشان بآنچه فرو آورده است خدا و پیروی
مکن خواهش های ایشان را اعراض کنان
از آنچه آمد بتواز حکم الهی برای هر
گروهی از شما مقرر ساخته ایم شرعی
و راهی و اگرخواستی خدا گردانیدی
شمارا يك امت و لیکن خواست که
بیازماید شمارا در آنچه به شما داده است
پس شتاب کنید بسوی نیکوکاری^(٢)
بسوی خدا رجوع شماست همه يك جا
پس خبردهد شمارا بآنچه در آن اختلاف
می کردید (٤٨) .

و فرمودیم که حکم کن میان ایشان بآنچه
فرو آورده است خدا و پیروی مکن
خواهش های ایشانرا و بترس از ایشان
از آنکه گمراه کنند ترا از بعض آنچه
فرو فرستاده است خدا بسوی تو پس اگر
اعراض کنند پس بدان که می خواهد
خدا که عذاب کند ایشان را به سبب

وَلِكُلِّمَ أَهْلَ الْإِنجِيلِ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فِيهِ وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا
أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفٰسِقُونَ ﴿٤٦﴾

وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ
الْكِتَابِ وَمُهَيِّمًا عَلَيْهِ فَاحْكُم بَيْنَهُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ
وَلَا تَتَّبِعِهِمْ هُوَاءَ هُمْ عَمَّا جَاءَ لَوْ مِنَ الْحَقِّ لِيُحِلَّ لَكُمْ
مِنْكُمْ ذُرِّيَةً وَمِمَّا جَاءَ وَأَوْشَاءَ اللَّهُ لَعَلَّكُمْ أَتَمَّةٌ
وَإِحْدَادٌ وَلَكِنْ لِيُنذِرَكُمْ فِي مَا أَنْزَلْتُمْ فَاسْتَمِعُوا
الْحَيْرَتِ إِلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا
كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَبُونَ ﴿٤٧﴾

وَأَن آخُكُمْ بَيْنَهُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعِهِمْ هُوَاءَ هُمْ
وَإِحْدَادُهُمْ أَن يَفْقَهُوْا وَعَنْ بَعْضِ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ
إِلَيْكَ فَإِن تَوَلَّوْا فَاَعْلَمُ أَمْرًا بِدِينِ اللَّهِ أَنْ يَضِيْعَهُمْ
بِعَضِّ ذُنُوبِهِمْ وَإِن كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ
لَفٰسِقُونَ ﴿٤٨﴾

(١) یعنی تحریف را از غیر تحریف جدami سازد و الله اعلم .

(٢) یعنی اتباع فرمان الهی در شریعت پیغمبر زمان و الله اعلم .

بعض گناهان ایشان وهر آئینه بسیاری
از مردمان بدکارانند (۴۹) .

آیا حکم جاهلیت می خواهند؟ و کیست
خوب تراز خدا باعتبار حکم برای قومی
که یقین دارند^(۱) (۵۰) .

ای مومنان دوست مگیرید یهود و نصاری
را بعض ایشان دوست بعض اند و هر که
از شما دوست دارد ایشان را پس هر آئینه
اواز جمله ایشانست هر آئینه خدایه نمی
نماید گروه ستمگاران را (۵۱) .

پس می بینی کسانی را که در دلهای ایشان
بیماریست یعنی نفاق سعی می کنند
دردوستی یهود و نصاری می گویند می
ترسیم از آنکه برسد مایان را مصیبتی^(۲)
پس نزدیک است که خدا بیارد فتح را یا
چیزی دیگر را از نزدیک خود پس پشیمان
شوند بر آنچه پنهان داشتند در دل های
خویش (۵۲) .

و بگویند مومنان (یعنی بعد از فتح
و پیروزی) آیا ایشانند آنانکه قسم خوردند
بخدا سخت ترین سوگند های خویش که
البته ایشان همراه شما اند امروز نابود

أَفَكُمُ الْجَاهِلِيَّةَ يَبْغُونَ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ
حُكْمًا الْقَوْمُ الَّذِينَ يُؤْتُونَ ﴿٥٠﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَىٰ أَوْلِيَاءَ
بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَاِنَّهُ مِنْهُمْ
إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٥١﴾

فَتَرَى الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ يُسَارِعُونَ فِيهِمْ
يَقُولُونَ نَحْشَىٰ أَنْ تُصِيبَنَا دَائِرَةٌ فَعَسَىٰ اللَّهُ أَنْ يَأْتِيَ
بِالْفَتْحِ أَوْ أَمْرٍ مِنْ عِنْدِهِ فَيُصِيبُوا عَلَىٰ مَا سُرُّوا
فِي أَنْفُسِهِمْ نَوْمِينَ ﴿٥٢﴾

وَيَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا أَهَؤُلَاءِ الَّذِينَ آمَنُوا بِآيَاتِ اللَّهِ
جَهْدًا أَيْمَانِهِمْ إِنَّهُمْ لَمَعَكُمْ حَبِطَتِ أَعْمَالُهُمْ
فَأَصْبَحُوا خَاسِرِينَ ﴿٥٣﴾

- (۱) مترجم گوید حاصل این آیات الزام است بر اهل کتاب که با وجود التزام کتاب
بر حسب آن عمل نمی کنند و درین آیات بیان آن ست که هر قرن را شریعتی
داده اند و بعد نزول قرآن بجز متابعت آن متابعت دیگر جائز نیست والله اعلم .
- (۲) مترجم گوید یعنی احتمال دارد که هزیمت بر اهل اسلام افتد پس موافقت
با حریبان مصلحت است .

شد عملهای ایشان پس گشتند زیان کار
(٥٣) .

ای مومنان هر که از شما بر گردد از دین
خود پس خواهد آورد خدا گروهی را که
دوست می دارد ایشان را و ایشان دوست
می دارند او را متواضع اند بر مومنان
درشت طبع اند بر کافران جهاد می کنند
در راه خدا و نمی ترسند از ملامت ملامت
کننده این بخشایش خدا است میدهد آن
را بهره خواهد و خدا جواد دانا است^(۱)
(٥٤) .

جز این نیست که دوست شما خدا است
و رسول او و مومنانی که بر پامی دارند
نماز را و می دهند زکات را و ایشان
پیوسته نماز گزارند (٥٥) .

و هر که دوستی کند با خدا و بار رسول او و با
مومنان پس هر آینه گروه خدا همونست
غالب (٥٦) .

ای مسلمانان دوست مگیرید کسانی را
که تمسخر و بازی گرفته اند دین شما را
از کسانی که داده شده ایشان را کتاب
پیش از شما و سائر کافران را و بترسید
از خدا اگر مسلمان هستید (٥٧) .

و چون ندانید بسوی نماز تمسخر و بازی
گیرند آن را^(۲) این بسبب آن است که ایشان

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَسَوْفَ يَأْتِي
اللَّهُ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ أَذِلَّةٌ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَعْرَافًا
عَلَى الْكُفْرَيْنَ يُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَخَافُونَ
لَوْمَةَ الْآسِفِ ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ
وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٥٣﴾

إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ
الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رُكُوعُونَ ﴿٥٤﴾

وَمَنْ يَتَوَلَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا فَإِنَّ حِزْبَ
اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ ﴿٥٥﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَكُمْ
هُزُؤًا وَلَعِبًا قُلُوبًا الَّذِينَ أَوْفُوا بِالْكِتَابِ مِنْ قَبْلِكُمْ
وَأَتَّكَّرُوا فِي الْآيَاتِ وَأَتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٥٦﴾

وَإِذَا نَادَيْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ اتَّخَذُوا هُزُؤًا وَلَعِبًا
ذَلِكَ يَأْتِيهِمْ قَوْمٌ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٧﴾

(۱) مترجم گوید این وعده در زمان حضرت ابو بکر صدیق متحقق شد و مهاجران
و انصار و تابعان ایشان با مرتدان جهاد کردند و الله اعلم .

(۲) مترجم گوید یعنی باذان استهزا کنند و الله اعلم .

گروهی هستند که نمی فهمند (۵۸) .

بگوای اهل کتاب عیب نمی گیرید بر ما مگر آنکه ایمان آوردیم بخدا و بآنچه فر فرستاده شده است بسوی ما و بآنچه فر فرستاده است پیش ازین و مگر آنکه بیشتر از شما بدکارانند (۵۹) .

بگو آیا خبر دهم شما را به بدتر از این^(۱) باعتبار جزاء نزدیک خدا آن بدتر کسی است که لعنت کرد او را خدا و خشم گرفت بروی و گردانید از ایشان بوزینه گان و خوکان و کسبیکه پرستید معبود باطل را این گروه بدتر اند باعتبار جای و گمراه تر اند از راه راست (۶۰) .

و چون بیایند پیش شما گویند ایمان آوردیم حال آنکه به کفر درآمدند و به کفر بیرون رفتند و خدا دانا تر است بآنچه می پوشیدند (۶۱) .

ومی بینی که بسیاری از ایشان سعی می کنند در گناه و تعدی و حرام خوردن ایشان هر آئینه بد چیز است که به عمل آوردند (۶۲) .

چرا منع نمی کنند ایشان را خدا پرستان و دانشمندان از دروغ گفتن ایشان و حرام خوردن ایشان هر آئینه بد چیز است که می کردند (۶۳) .

و گفتند یهود دست خدا بگردن بسته

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ هَلْ تَتَّقُونَ وَمَا آتَاكُمْ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَعْمَلُونَ ٥٨
قُلْ هَلْ أُنَبِّئُكُمْ بِشَرِّينَ ذَلِكَ مَثُوبَةٌ عِنْدَ اللَّهِ مَنْ لَعَنَهُ اللَّهُ وَغَضِبَ عَلَيْهِ وَجَعَلَ مِنْهُمْ الْفِرْدَاةَ وَالْمُخْتَارِينَ ٥٩
وَعَبَدَ الطَّاغُوتَ أُولَئِكَ شَرٌّ مَكَانًا وَأَضَلُّ عَنْ سَوَاءِ السَّبِيلِ ٦٠

وَإِذْ آجَأُكُمْ قَالُوا آمَنَّا وَقَدْ دَخَلُوا بِالْكُفْرِ وَهُمْ قَدْ خَرَجُوا بِهِ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا كَانُوا يَكْتُمُونَ ٦١

ذَرَى كَثِيرًا مِمَّنْ يُسَارِعُونَ فِي الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَأَكْلِهِمُ الشُّحْتَ يَتَسَاءَلُونَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ٦٢

لَوْلَا نَهَاهُمُ الرَّبُّ لَيُفْسِدُونَ وَالْحَبَّارُ عَنْ قَوْلِهِمُ الْإِثْمَ وَالْأَكْلِهِمُ الشُّحْتَ يَتَسَاءَلُونَ مَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ٦٣

وَقَالَتِ الْيَهُودُ يَدُ اللَّهِ مَغْلُولَةٌ غُلَّتْ أَيْدِيهِمْ وَلِغُلُّهَا

(۱) مترجم گوید بدتر از آن عیب دار که شما بیان کردید .

است^(۱) بگردن بسته باد دست های ایشان و لعنت کرده شد ایشان را بسبب آنچه گفتند بلکه دودست اوکشاده است خرج می کند چنانچه میخواهد و البته بیفزاید در حق بسیاری از ایشان آنچه فرورفته شده بود بسوی تراز پروردگار تونافرمانی و کفر را و افگندیم در میان فرقه های یهود دشمنی و ناخوشی تاروز قیامت هر گاه که برمی افروزند آتشی را برای جنگ فرومی نشاندند خدا^(۲) و می شتابند در زمین برای فساد و خدادوست نمی دارد مفسدان را (۶۴).

و اگر اهل کتاب ایمان می آوردند و پرهیزگاری میکردند نابود ساختمی از ایشان گناهان ایشان را و درآوردمی ایشان را به بوستان های نعمت (۶۵).

و اگر ایشان برپای داشتند حکم تورات و انجیل را و آنچه فرود آورده شده است بسوی ایشان از پروردگار ایشان^(۳) خوردندی از بالای خود و از زیر پایهای خود از ایشان گروهی هست میانه رو و بسیاری از ایشان بدچیزیست که می کنند^(۴) (۶۶).

قَالُوا رَبَّنَا إِنَّا أُلِّمْنَا آلَمًا مَّهِينًا كَيْفَ يَشَاءُ وَلْيُرِيدِ كَثِيرًا مِّنْهُمْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ طُغْيَانًا وَكُفْرًا وَاتَّقُوا يَوْمَ تُرْجَفُ الْأَعْنَاقُ وَالْأَبْغُضَاءُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ كُلَّمَا أَوْقَدُوا نَارًا لِلْحَرْبِ أَطْفَأَهَا اللَّهُ وَيَسْعُونَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ ﴿٦٤﴾

وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْكِتَابِ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَكُنَّا عَنْهُمْ سَاهِبِينَ ﴿٦٥﴾
وَلَا تَحْزَنْهُمْ حَبْرٌ النَّبِيِّ ﴿٦٥﴾

وَلَوْ أَنَّهُمْ آتَمُوا نُورَانَ الْتَوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْهِمْ مِنْ رَبِّهِمْ لَأَكْفُرُوا مِنْ فَوْقِهِمْ وَمِنْ تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ مِنْهُمْ أُمَّةٌ مُّقْتَصِدَةٌ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ سَاءَ مَا يَعْمَلُونَ ﴿٦٦﴾

(۱) یعنی بخل دارد .

(۲) یعنی چون می خواهند که بادشمنان خود که متدین به یهودیت نیستند جنگ کنند مقهور و مغلوب می شوند .

(۳) یعنی سائر کتب سابقه .

(۴) مترجم گوید حاصل آن است که اگر برپای داشتند حکم تورات و انجیل را =

ای پیغامبر برسان آنچه فرود آورده شده است بسوی تواز جانب پروردگار تو و اگر نکردی^(۱) نرسانده باشی پیغام خدارا و خدا نگاهدارد ترا از مردمان هر آئینه خداراه نمی نماید گروه کافران را (٦٧).

بگوای اهل کتاب نیستید بر چیزی تا آنکه برپا کنید حکم تورات وانجیل را و آنچه فرورفته شده است بسوی شما از پروردگار شما^(۲) و البته بیفزاید در حق بسیاری از ایشان آنچه فرو فرستاده شده است بسوی تواز جانب پروردگار تو (یعنی قرآن) طغیان و کفر راپس اندوهگین مشورقوم کافران^(۳) (٦٨).

هر آئینه مسلمانان و یهودان (و همچنین است) حال ستاره پرستان و ترسایان هر که ایمان آرد از ایشان بخدا و روز آخر و کردگار شائسته هیچ ترس نیست برایشان و ایشان اندوهگین نه شوند^(۴) (٦٩).

هر آئینه گرفتیم عهد بنی اسرائیل

يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ
قَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ
لَذِي هَدَى الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿٦٧﴾

قُلْ يَا قَوْمِ الْكِتَابُ لَسْتُ عَلَى شَيْءٍ حَتَّى يُفِيضُوا التَّوْرَةَ
وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ وَلَكِنْ يَذُنُّونَ
وَتَهُمْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ طُغْيَانًا وَكُفْرًا ۗ قُلْ
تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٦٨﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّابِقُونَ وَالصَّابِرِينَ
مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَا نُغَوِّهِمْ وَلَهُمْ
يُجْرُونَ ﴿٦٩﴾

لَقَدْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَأَرْسَلْنَا إِلَيْهِمُ رَسُولًا قُلْنَا

= پیش از نزول قرآن و پیش از آنکه حضرت پیغامبر صلی الله علیه وسلم مبعوث شود برکت فراوان نصیب ایشان می شد لیکن مخالفت کردند پس بانواع بلا مبتلا گشتند والله اعلم .

(۱) یعنی اگر يك آیت هم نرساندی والله اعلم .

(۲) مترجم گوید یعنی قرآن و سائر کتب سابقه .

(۳) مترجم گوید حاصل آنست که بروفق قول خود ملزم می شوند زیرا که التزام شریعتی میکنند و برحسب آن نمی روند قطع نظر از انکار قرآن والله اعلم .

(۴) یعنی دراصل از هرفرقه که باشد چون ایمان آرد از اهل نجات است و خصوصیت فزق را اعتبار نیست والله اعلم .

جَاءَهُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوَىٰ أَنفُسُهُمْ فَرِيقًا كَذِبُوا
وَفَرِيقًا يَقْتُلُونَ ﴿٦﴾

وَحَسِبُوا أَن لَّكُونُوا مِنَّا قَلِيلًا مَّا جَاءَهُمْ
تَمَّعُوا وَصَمُّوا كَثِيرًا وَرَبُّهُمْ وَابْنُ عَصَىٰ ۗ إِنَّمَا يَجْعَلُونَ ﴿٦﴾

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ وَقَالَ
الْمَسِيحُ يَبْنِي إِسْرَائِيلَ عِبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ إِنَّهُ
مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ
وَمَا وَارِدُهَا وَمَا وُدَّ الْغَالِبِينَ مِنْ أَضْرَارٍ ﴿٦﴾

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ ثَلَاثٌ ثَلَاثَةٌ وَمَنْ أَلَّوْا
إِلَهًا وَاجِدُونَ لَهُم بَنِينَ عُتَمًا يَقُولُونَ لِمَ تَسْبِحُ الَّذِينَ كَفَرُوا
مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٦﴾

أَفَلَا يَتُوبُونَ إِلَى اللَّهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ؟

و فرستادیم بسوی ایشان پیغمبران را هر
گاه آمدی بایشان پیغامبری بآنچه دوست
نمی داشت نفس ایشان گروهی را به دروغ
نسبت کردند و گروهی را می کشتند (۷۰).

و پنداشتند که هیچ عقوبت نخواهد
بود پس کور شدند و کر گشتند پس باز
گشت برحمت خدا برایشان^(۱) پس
باز کور شدند و کر گشتند بسیاری از ایشان
و خدا بیناست بآنچه می کنند (۷۱).

هر آئینه کافر شدند کسانی که گفتند خدا
همان است عیسیٰ پسر مریم و گفته بود
عیسیٰ ای بنی اسرائیل بپرستید خدا را
پروردگار من و پروردگار شما هر آئینه
کسیکه شریک خدا مقرر می کند حرام
کرده است خدا بهشت را بروی و جای
اودوزخ است و نیست ستمگاران را هیچ
یاری دهنده^(۲) (۷۲).

هر آئینه کافر شدند کسانی که گفتند که خدا
سوم سه کس است^(۳) و هیچ إله برحق
نیست مگراله یگانه و اگر باز نه آیند
از آنچه می گویند خواهد رسید کافران را
از ایشان^(۴) عذاب درد دهنده (۷۳).

آیا رجوع نمی کنند بسوی خدا و آمرزش

(۱) یعنی محمد صلی الله علیه وسلم را فرستاد والله اعلم .

(۲) اعتقاد حلول نوعی از شرک است .

(۳) یعنی در مرتبه الوهیت سه کس هستند یکی خدا و دیگری عیسیٰ و سوم روح
القدس والله اعلم .

(۴) یعنی اهل اصرار از ایشان .

وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٥٩﴾

نمی طلبند از او و خدا آمرزنده مهربان
ست (٧٤) .

نیست عیسیٰ پسر مریم مگر پیغامبری
گذشته اند پیش از وی پیغامبران
و مادر او ولیه بود هر دومی خوردند طعام
را بین چگونگی بیان می کنیم برای ایشان
نشانه ها بازبین چگونه گردانیده می
شوند^(۱) (٧٥) .

بگو آیاعات می کنید بجز خدا چیزی را
که نمی تواند برای شما زبانی ونه سودی
و خدا همان است شنو ادا نا (٧٦) .

بگوای اهل کتاب از حد مگذرید در دین
خود بناحق و پیروی مکنید خواهش نفس
قومی را که گمراه شدند پیش ازین و
گمراه کردند مردمان بسیار را و کجروی
کردند از راه راست^(۲) (٧٧) .

لعنت کرده شد کافران را از بنی اسرائیل
بر زبان داؤد و عیسیٰ پسر مریم این بسبب
آنست که نافرمانی میکردند
و از حد میگذشتند (٧٨) .

یک دیگر رامنع نمی کردند از آن عمل
زشت که مرتکب آن شدند هر آینه
بد چیزی است که میکردند (٧٩) .

می بینی که بسیاری از ایشان دوستی
میکند با کافران (یعنی با مشرکان) هر آینه

مَا لِيْسِيْرُ ابْنِ مَرْيَمَ اِلَّا رَسُوْلًا قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ وَاَمَّا
صِدْقِيْقُهُمْ كَانَا يَاطُرِيْنَ الطَّلَعَْمَ اَنْظُرْ كَيْفَ بَيَّنُّ لَهُمُ الْاٰيٰتِ
تَمَّ اَنْظُرْ اَلَيْ يُوْقَلُوْنَ ﴿٥٩﴾

قُلْ اَتَعْبُدُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ مَا لَا يَنْبَغُ لَكُمْ صَرَٰوْلًا نَّفْعًا
وَاللّٰهُ هُوَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ ﴿٥٩﴾

قُلْ يَا اَهْلَ الْكِتٰبِ لَا تَغْلُوْا فِىْ دِيْنِكُمْ غَيْرَ الْحَقِّ
وَلَا تَتَّبِعُوْا اَهْوَاءَ قَوْمٍ قَدْ ضَلُّوْا مِنْ قَبْلُ
وَاضَلُّوْا كَثِيْرًا وَّضَلُّوْا عَنْ سَوَاةِ السَّبِيْلِ ﴿٥٩﴾

لِوَنِ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْ بَنِيْ اِسْرٰٓءِيْلَ عَلٰى لِسٰنِ دَاوُدَ
وَعِيسٰى ابْنِ مَرْيَمَ ذٰلِكَ بِمَا عَصَوْا وَّكَانُوْا يَعْتَدُوْنَ ﴿٥٩﴾

كَانُوْا اِلَّا يَتَنٰهَوْنَ عَنْ مُّذَكِّرٍ فَعَلُوْا لَيْسَ مَا كَانُوْا
يَفْعَلُوْنَ ﴿٥٩﴾

تَرٰى كَثِيْرًا مِنْهُمْ يَتَوَلَوْنَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا

(١) یعنی از معرفت حق .

(٢) یعنی پیشوایان یهودیت و نصرانیت که برای ایشان مذهب قرار داده اند والله اعلم .

بدچیزبست که پیش فرستاده است برای ایشان نفوس ایشان آن چیزخشم گرفتن خداست برایشان وایشان درعذاب جاویدانند (۸۰) .

و اگرایمان آوردند به خدا و پیغامبر (یعنی پیغامبر خود) و آنچه فرورفستاده شده است بسوی وی البته دوست نه گرفتند مشرکان را ولیکن بسیاری ازایشان فاسقانند (۸۱) .

هرآئینه بیابی سخت ترین مردمان درعداوت بامسلمانان یهود و مشرکان را وهرآئینه بیابی نزدیک ترین مردمان دردوستی مسلمانان کسانی را که گفتند مانصاری'یم این بسبب آن ست که ازجنس ایشان هستند دانشمندان و گوشه نشینان و بسبب آنست که ایشان تکبر نمیکنند (۸۲) .

وچون بشنوند آنچه فرورفستاده شده برپیغامبر به بینی چشم های ایشان را اشک میریزد به سبب آنچه شناختند ازحق می گویند ای پروردگار ما ایمان آوردیم پس بنویس مارا باشاهدان^(۱) (۸۳) .

وچیست مارا که ایمان نیاریم بخداو آنچه آمده است بما از دین راست وچیست مارا که طمع نه کنیم که داخل کند مارا پروردگار^(۲) باقوم صالحان (۸۴) .

لَيْسَ بِأَقْدَمَتَ لَهُمْ أَنفُسُهُمْ أَنْ سَخِطَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ
وَفِي الْعَذَابِ لَهُمْ خُلْدٌ ۝

وَلَوْ كَانُوا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ مَا أُنزِلَ إِلَيْهِمْ
الْكِتَابُ وَهُمْ أَوْلِيَاءُ وَلَٰكِن كَثِيرًا مِّنْهُمْ
فَيُفْسِقُونَ ۝

لَتَجِدَنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَدَاوَةً لِلَّذِينَ آمَنُوا الْيَهُودَ
وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا وَلَتَجِدَنَّ أَقْرَبَهُمْ مَّوَدَّةً
لِّلَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصْرِي ذَٰلِكَ
يَأْتِي مِنْهُمْ قَبَائِلٌ وَرَهْبَاءٌ وَأَآخِرُهُمْ
لَا يَسْتَكْبِرُونَ ۝

وَإِذَا سَمِعُوا مَا أُنزِلَ إِلَى الرَّسُولِ تَرَىٰ أَعْيُنُهُمْ
تَفِيضٌ مِنَ الدَّمْعِ وَمَتَاعًا فَوَاصِلًا يَقُولُونَ رَبَّنَا آمَنَّا
فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ ۝

وَمَا لَنَا لَأَن نُّؤْمِنَ بِاللَّهِ وَمَا جَاءَنَا مِنَ الْحَقِّ وَنَطْمَعُ أَنْ يُدْخِلَنَا
رَبَّنَا مَعَ الْقَوْمِ الصَّالِحِينَ ۝

(۱) یعنی جماعتی که اکمل امت باشند والله اعلم .

(۲) یعنی به بهشت .

پس جزا داد ایشان را خدا بر آن مقوله که گفتند بوستانها میرود زیر آن جویها جاویدان آنجا و این است جزای نیکوکاران^(۸۵).

و کسانی که کافر شدند و بدروغ نسبت کردند آیاتِ ما را ایشانند اهل دوزخ^(۸۶).

ای مومنان حرام مکنید لذایذ آنچه خدا حلال ساخته است برای شما و از حد مگذرید هر آینه خدا دوست نمیدارد از حد گذرندگان را^(۸۷).

و بخورید آنچه روزی داده است شما را خدا حلال پاکیزه و بترسید از آن خدا که شما بوی ایمان آوردید^(۸۸).

بازخواست نمی کند از شما خدا به لغو درسوگند های شما ولیکن بازخواست می کند از شما بسبب محکم کردن سوگندها بقصد^(۸۹) پس کفارت یمین منعده طعام دادن ده مسکین راست از جنس میانه از آنچه می خورائید اهل خود را یا پوشش دادن ایشان را یا آزاد کردن برده پس هر که نیابد لازم است

فَأَنبَهُمُ اللَّهُ بِمَا قَالُوا وَاجْتَبَىٰ عَمْرٍؤُا مِن تَحْتِهَا أَزْوَاجًا مُّحْصَيْنَاتٍ
فِيهَا وَذَلِكَ جَزَاءُ الْمُحْسِنِينَ ﴿۸۵﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَهَنَّمَ ۖ

يَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَحْرَمُوا طَيِّبَاتِ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكُمْ
وَلَا تَعْتَدُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ﴿۸۶﴾

وَكُلُوا وَمِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ حَلَالًا طَيِّبَاتٍ ۚ أَتَقْوَىٰ اللَّهُ الَّيَّانَ
أَنكُم بِهِ مُؤْمِنُونَ ﴿۸۷﴾

لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ وَلَكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ
بِمَاعَدَاتِكُمُ الْإِيمَانَ ۚ فَكَفَّارَتُهُ إِطْعَامُ عَشْرَةِ مَسْكِينٍ
مِّنْ أَوْسَطِ مَا تَطْعَمُونَ أَوْ هَلِيلِكُمْ أَوْ صَوْتُهُمْ أَوْ عُرِّيْرَةٌ
فَمَن لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامٌ ۖ كُلُّهُ ذَلِكُمْ كَفَّارَةُ أَيْمَانِكُمْ
إِذَا حَلَفْتُمْ ۚ وَاحْفَظُوا أَيْمَانَكُمْ ۚ كَذَّابٌ مِّمَّنْ يَبِينُ اللَّهُ لَكُمْ

(۱) مترجم گوید در آیات مذکوره اشارت است به فضیلت قومی از نصاریٰ حبشه که همراه جعفر طیار بخدمت آنحضرت آمده مسلمان شدند والله اعلم .

(۲) یعنی ترك نکاح یا ترك اکل کم و امثال آن درست نیست والله اعلم .

(۳) مترجم گوید یعنی به لغو کفارت واجب نیست چنانکه از دور شبهی بیند و بظن گوید که والله زید است و زید نباشد و بر یمین منعده ا گر حانث شود کفارت واجب است چنانکه گوید والله این طعام نخورم یا درین خانه درنه آیم و علی هذا القیاس والله اعلم .

إِيَّاهُ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٥٥﴾

روزه داشتن سه روز اینست کفارت سوگند های شما چون سوگند خرید (یعنی و حانت شوید) و نگاهدارید سوگند های خود را^(۱) همچنین بیان می کند خدا برای شما آیت های خود را تا بود که شما شکر کنید (۸۹) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَصْنَابُ وَالْأَزْلامُ رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٥٦﴾

ای مسلمان جزاین نیست که خمر و قمار و نشانه های معبودان باطل و تیرهای فال پلید است از کردار شیطان است پس احتراز کنید از وی تا بود که شما رستگار شوید (۹۰) .

إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ فِي الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ وَيَصُدَّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ ﴿٥٧﴾

جزاین نیست که می خواهد شیطان که بیندازد در میان شما دشمنی و ناخوشی بسبب خمر و قمار و باز دارد شمارا از یاد خدا و از نماز پس آیا الحال شما باز ایستادگانید (۹۱) .

وَاطِيعُوا اللَّهَ وَاطِيعُوا الرَّسُولَ وَاحْتَدُوا فَإِن تَوَلَّيْتُمْ فَأَعْلُوا إِنَّمَا عَلَى رَسُولِنَا الْبَلَاءُ الْمُبِينُ ﴿٥٨﴾

و فرمانبرداری کنید خدا را و فرمانبرداری کنید پیغامبر را و بترسید پس اگر روگردانیدید پس بدانید که بر پیغامبر مانیت مگر پیغام رسانیدن آشکار (۹۲) .

لَيْسَ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جُنَاحٌ إِنَّمَا تَطْعَمُوا إِذَا مَا اتَّقَوْا وَآمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ثُمَّ اتَّقَوْا وَآمَنُوا ثُمَّ اتَّقَوْا وَأَحْسَنُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٩﴾

نیست بر کسانی که ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند گناهی در آنچه خوردند^(۲) چون پرهیزگاری کردند و ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند باز پرهیزگاری کردند و ایمان آوردند باز پرهیزگاری کردند و نیکوکاری نمودند و خدا دوست

(۱) یعنی تا مقدور حانت نه شوید و الله اعلم .

(۲) یعنی قبل از تحریم .

میداردنیکوکاران را^(۱) (۹۳) .

ای مسلمانان هر آینه می آرماید شمارا خدا به چیزی از شکار برسد بآن دستهای شما ونیزه های شما تامتمیز کند خدا کسی را که غائبانه ازوی ترسد پس هر که تعدی کند بعد ازین اوراست عذاب درد دهنده . (۹۴) .

ای مسلمانان مکشید صیدرا چون احرام بسته باشید وهر که بکشد اورا از شما بقصد پس واجب است جزا وآن جزا مانند چیزیست که اورا کشته است از جنس چهار پایان حکم کند بآن دو صاحب عدالت از شما باشد آن چهار پایه قربانی رسیده بکعبه یا آن جزا کفارت است طعام فقیران یا برابر آن از روزه تابچشد جزای کردار خود عفو کرده است خدا از آنچه گذشت وهر که دیگر بار کند انتقام گیرد ازوی خدا و خدا غالب صاحب انتقام است^(۲) (۹۵) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَبُوكُمُ اللَّهُ يَشْفِي مِنَ الصَّيِّبِ تَنَالَهُ آيَاتُكُمْ
وَمَا حَلَمُوا لِعَلَّمَ اللَّهُ مِنْ بَعْدِهِ يَا غَائِبِينَ اغْتَدَى بَعْدَ
ذَلِكَ قَلَّةٌ عَذَابُ الْيَوْمِ ﴿٩٤﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْتُلُوا الصَّيْدَ وَأَنْتُمْ حُرُمٌ وَمَنْ قَتَلَهُ وَمَنْ
مُنْتَهَى فَجَزَاءٌ مِمَّا قَتَلَ مِنَ النَّعْمِ يَحْكُمُ بِهِ ذَوَا عَدْلٍ
مِنْكُمْ هُدًى لِلْيَعْيَبِ الْكَعْبَةِ أَوْ كَفَّارَةٌ طَعَامُ مَسْكِينٍ أَوْ عَدْلٌ
ذَلِكَ صِيَامًا لِيَذُوقَ وَبَالَ أَمْرِ عَفَا اللَّهُ عَنْكَ لَمَّ عَسَاكَفَ وَمَنْ عَادَ
فَبِنْفَعِ اللَّهُ مِثْمَةً وَاللَّهُ غَزِيرٌ ذُو نِقْمٍ ﴿٩٥﴾

(۱) مترجم گوید یعنی آنچه قبل از تحریم خوردند عفو است چون در تقوی رسوخ پیدا کردند و این سخن بدان ماند که کسی گوید باتو احسان کنم و باز بتو احسان کنم بمعنی آنکه پیوسته احسان کنم واللہ اعلم .

(۲) مترجم گوید جزای صید یکی از سه چیز تواند بود مماثل صید را در حرم ذبح کند و مماثلت نزدیک شافعی بخلقت و هیئت است و نزدیک ابی حنیفه به قیمت یا بقیمت صید طعام خرید نماید و بمسکینان دهد و نزدیک شافعی هر مسکینی را مدی و نزدیک ابی حنیفه هر مسکینی رانیم صاع از گندم یا یک صاع از جو یا بشمار مسکینان علی اختلاف المذهبین روزه دارد واللہ اعلم .

حلال کرده شد برای شمشکار دریا و خوردن آن تا منفعت باشد برای شما و برای قافله و حرام کرده شد بر شما شکار بیابان تا وقتی که احرام بسته باشید و بترسید از آن خدا که بسوی وی حشر کرده خواهد شد (۹۶).

گردانید خدای تعالی کعبه را که خانه بزرگوارست سبب انتظام امور مردمان و ماه حرام را و قربانی را و آنچه در گردش قلاده اندازند این بیان برای آنست که تابد انید که خدا میداند آنچه در آسمانهاست و آنچه در زمین است و تابد انید که خدا بهمه چیز دانا است (۹۷).

بدانید که خدا سخت است عقوبت او و آنکه بدانید که خدا آمرزنده مهربان است (۹۸).

نیست بر پیغامبر مگر رسانیدن پیغام و خدای داند آنچه آشکارا می کنید و آنچه پنهان می کنید (۹۹).

بگو (ای محمد) برابر نیست پلید و پاک و اگر چه در عجب آرد تر بسیاری پلید پس بترسید از خدا ای خداوندان خردتارستگار شوید^(۱) (۱۰۰).

ای مسلمانان سوال مکنید از آن چیزها که اگر ظاهر کرده شود حقیقت آنها پیش شما غمگین کند شمارا و اگر سوال کنید

أَجَلٌ لَّكُمْ صَيْدُ الْبَحْرِ وَطَعَامُهُ مَتَاعًا لَّكُمْ وَلِلسَّيَّارَةِ وَحُرْمَ
عَلَيْكُمْ صَيْدُ الْبَرِّ مَا دُمْتُمْ حُرُمًا وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ
تُحْشَرُونَ ﴿۹۶﴾

جَعَلَ اللَّهُ الْكعبةَ الْبَيْتَ الْحَرَامَ قِيَمًا لِّلنَّاسِ وَالشَّهْرَ
الْحَرَامَ وَالهَدْيَ وَالقَلَائِدَ ذَلِكَ لِيَتَذَكَّرُوا أَنَّ اللَّهَ
يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَنَّ اللَّهَ
يَكْتُبُ شَيْءٌ عَلَيْهِ ﴿۹۷﴾

إِعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ وَأَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ رَّحِيمٌ ﴿۹۸﴾

مَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ
وَمَا كُنْتُمْ تُنْفِرُونَ ﴿۹۹﴾

قُلْ لَا يَسْتَوِي الْخَيْثُ وَالطَّيْبُ وَلَوْ أَحْبَبْتَ كَثْرَةَ
الْخَيْثِ فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تُفْهَمُونَ ﴿۱۰۰﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْأَلُوا عَنَ اشْيَاءِ آرَانَ بُدِّ لَكُمْ
تَسْأَلُونَهَا وَإِن تَسْأَلُوا عَنْهَا حِينَ يُنزَلُ العُرَانُ بُدِّ

(۱) مترجم گوید یعنی مال حرام و مال حلال برابر نیست اگر چه حرام بسیار جمع می شود والله اعلم .

لَمَّا عَفَا اللَّهُ عَنْهَا وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۱۰۱﴾

از آن وقتی که فرود آورده می شود قرآن البته ظاهر کرده شود برای شماعفو کرد خدای تعالی از آن سوالات و خدا آمرزنده بردبار است^(۱) (۱۰۱) .

قَدْ سَأَلَهَا قَوْمٌ مِّنْ قَبْلِكُمْ ثُمَّ أَصْبَحُوا بِهَا كَافِرِينَ ﴿۱۰۲﴾

هر آئینه سوال کرده بودند از مثل آن چیزها قومی پیش از شما باز کافر شدند بانها (۱۰۲) .

مَا جَعَلَ اللَّهُ مِنْ بَيِّنَةٍ وَلَا لِسَانٍ وَلَا وَصِيْلَةٍ وَلَا حَاوِيٍّ
وَلَكِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ
وَأَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۱۰۳﴾

مشروع^(۲) نکرده است خدای تعالی هیچ بحیره و نه سائبه و نه وصیله و نه حام را ولیکن کافران دروغ بر خدا می بندند و بسیاری از ایشان در نمی یابند (۱۰۳) .

وَإِذْ أُتِيْلَ لَهُمْ تَعَالَىٰ إِلَىٰ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ قَالُوا
حَسْبُنَا مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أُولَٰئِكَ هُمُ اللَّاعِنُونَ
سَيِّئًا وَلَا يَهْتَدُونَ ﴿۱۰۴﴾

و چون گفته شود ایشان را بیائید بسوی آنچه فرور فرستاده است خدا و بسوی پیغامبر گویند بس است ما را آنچه بر آن یافتیم پدران خود را و گر چه پدران ایشان هیچ نمی دانستند و هیچ راه نمی یافتند (۱۰۴) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَيْكُمْ أَنْفُسَكُمْ لَا تَضُرُّوهُم مِّنْ ضَلٍّ إِذَا

ای مسلمانان محافظت کنید خویشان را ضرر نمی رساند شمارا کسی که گمراه

(۱) مترجم گوید بعض مردم از آنحضرت بغیر ضرورت سوال میکردند یکی گفت پدر من کیست و دیگری گفت که مرجع من بهشت است یا دوزخ درین باب نازل شد .

(۲) مترجم گوید اهل جاهلیت احکامی چند اختراع کرده بودند و در آنها به قول اسلاف خود تمسک مینمودند از آنجمله بحیره و آن ماده شتری است که او را برای بتان مقرر میکردند و شیر او یکسی نمیدادند و سائبه که برای بتان جانور را میگذاشتند و باربر پشت اونمی نهادند و وصیله و آن ماده شتریست که اول بار در اول عمر شتر ماده نر آید بعد از آن بغیر فصل دیگر بار ماده زاید پس آنرا برای بتان میگذاشتند و بعد از آنکه از حلی چند بچه گرفتندی او را معاف داشتندی از رکوب و جز آن او را معاف گفتندی خدای تعالی این همه را فسخ فرمود و آیت فرستاد .

شد چون شماره یاب شدید بسوی خداست رجوع شما همه يك جا پس خبر دهد شمارا بآنچه عمل می کردید^(۱) (۱۰۵).

ای مسلمانان نصاب شهادت در میان شما وقت وصیت چون برسد به یکی از شما موت دوکس اندک صاحب عدالت باشند از شما یاد دیگران از غیر شما اگر شما سفر کرده باشید در زمین پس رسد به شما مصیبت موت اگر شک داشته باشید باز دارید ایشان را بعد از نماز (یعنی نماز عصر) پس قسم خورند بخدا که خرید نمی کنیم عوض سوگند خدا بهای دنیا را و اگر چه کسیکه برای نفع او گواهی میدهم صاحب قرابت باشد و پنهان نمی کنیم گواهی خدا^(۲) هر آینه ما آنگاه از گنهگاران باشیم (۱۰۶).

اگر * اطلاع واقع شد بر آنکه این دو گواه

اهْتَدَيْتُمْ إِلَى اللَّهِ مُرْجِعَكُمْ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿۱۰۵﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا شَهَادَةٌ بَيْنَكُمْ إِذَا حَضَرَ أَحَدُكُمُ الْمَوْتُ حِينَ الْوَصِيَّةِ اثْنَانِ ذَوَا عَدْلٍ مِنْكُمْ وَأَوْخَرِينَ مِنْ غَيْرِكُمْ إِنْ أَنْتُمْ صَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَاصْبِرْتُمْ مَحْصِبَةَ الْمَوْتِ تَحْسَبُوا نَهْمًا مِنْ بَعْدِ الصَّلَاةِ فَيَقِيمُنَ بِاللَّهِ إِنْ ارْتَبْتُمْ لَأَنْتُمْ تَرَى بِهِ تَمَامًا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ وَلَا تَكْتُمُ شَهَادَةً اللَّهُ أَكْبَرُ إِذَا الَّذِينَ الْأَشْيَاءِ ﴿۱۰۶﴾

وَإِنْ حَضَرَ عَلَىٰ آثِمًا غَنِيًّا أَوْ غَيْرًا مِنْ مَقَامِهِمَا

(۱) یعنی اگر شما صلاح کردید و شرط امر معروف بجا آوردید مخالفت مخالفان ضرر نمی کند والله اعلم .

(۲) ایضاً مترجم گوید اگر مسلمانی را اتفاق سفر افتاد و در جائی که هیچ مسلمان نبود محتضر شد ناچار دوزمی را ترکه خود سپرد و بروصیت خود گواه ساخت، ایشان از آن ترکه جام نقره ای را خیانت کردند و چون اولیای میت از ایشان مطالبه نمودند قسم خوردند که ما بان اطلاع نه داریم بعد از آن آن جام نزدیک صواغی پیدا شد گفت که این دوزمی بدست من فروختند درین باره آیت نازل شد و دوکس از اولیای میت قسم خورده آن جام را گرفتند .

(*) توضیح: پس اگر اطلاع حاصل شد که آنها مرتکب گناهی شده اند پس دو گواه از اقارب نزدیک میت که نسبت به اقارب دیگر میت مستحق میراث اویند جانشین آن دو گواه شوند .

مِنَ الَّذِينَ اسْتَحَقَّ عَلَيْهِمُ الْأَوْلَادِ فَيَقِيمِينَ بِاللَّهِ
شَهَادَتُنَا أَحَقُّ مِنْ شَهَادَتِهِمَا مَا اعْتَدَيْنَا إِنَّا لَأُولُو
الْبُرْهَانِ ﴿۵۷﴾

حاصل کردند گناهی^(۱) پس بایستند
دوکس دیگر که قرابت قریبه داشته باشند
بجای آنها از جماعتی که مال راحق
خود ساخت هر یکی ازدو گواه دروغ به
زبردستی برایشان^(۲) پس سوگند خورند
بخدا که گواهی مادرست تراست از گواهی
آن دو و از حد تجاوز نکرده ایم هر آینه
مانگاه از ستمگاران باشیم (۱۰۷) .

ذَلِكَ أَذَىٰ أَنْ يَأْتُوا بِالْبَهَادَةِ عَلَىٰ وُجُوهِهَا وَيَخَافُونَ
تُرْدَادَهَا بَعْدَ آيَاتِهِمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاسْمَعُوا وَاللَّهُ
لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿۵۸﴾

این اسلوب نزدیک تراست بآنکه بیارند
گواهی را بروجه آن یعنی بروجهیکه
باید در گواهی دادن یا بترسند از آنکه
رد کرده شود سوگندها بعد سوگند های
ایشان^(۳) و بترسید از خدا و بشنود حکم
اورا و خدا راه نمی نماید گروه فاسقان
را^(۴) (۱۰۸) .

- (۱) یعنی گواه حق که خدا بان فرموده و الله اعلم .
- (۲) یعنی دروغ گواهی دادند و دروغ قسم خوردند .
- (۳) یعنی اگر کسی داند که بعد از سوگند من سوگند مدعی نخواهد بود سوگند دروغ خورد و اگر بداند که چون کذب ظاهر شود مدعیانرا سوگند دهند و حق به سوگند ایشان ثابت شود از سوگند دروغ احتیاط کند .
- (۴) مترجم گوید تاویل آیت بمذهب شافعی آن ست که مراد از شهادت وصیت است و از منکم من اقاربکم و ذکرائین برای احتیاط و قسم دادن بجهت مدعا علیه بودن درین دعوی که خیانت کرده اند و تعیین صلوة عصر بجهت تغلیظ یمین و اختیار اثین برای احتیاط و اقامت اولیان بجهت مدعا علیه بودن برایشان در دعوی که بجهت حذر خود تقریر میکند چنانچه در صورت مذکوره دعوی اشترای کرده بودند و ان ارتبتم فان عثر اشارتست بتوجه دعوی کسی و بمذهب ابی حنیفه مانند آن ست مگر آنکه تعیین صلوة عصر بجهت آنست که قضات در محکمه همین وقت می نشستند پس گویا که گفته شد در محکمه قضا =

يَوْمَ يَجْمَعُ اللَّهُ الرُّسُلَ يَقُولُ مَاذَاجُمْتُ قَالُوا أَلَا أَعْلَمُ
لَنَا أَنْتَ أَنْتَ عَلَامُ الْغُيُوبِ ۝

إِذْ قَالَ اللَّهُ لِيُحْيِي ابْنَ مَرْيَمَ اذْكُرْ نِعْمَتِي عَلَيْكَ وَعَلَى
وَالِدَيْكَ إِذْ آتَيْنَاكَ بِرُوحِ الْقُدُسِ فَكَلَّمَ النَّاسَ
فِي الْمَهْدِ وَكَلَّمَا وَكَذَلِكَ كَلَّمْنَا الْكُتُبَ وَالْحِكْمَةَ وَالسُّورَةَ
وَالْإِنْجِيلَ وَإِذْ نَخَلُّ مِنْ الطُّيُنِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ
بِأَذْنِي فَتَنفُخُ فِيهَا فَتَكُونُ طَيْرًا بِأَذْنِي وَتَبْرَأُ
الْأَكْمَامَ وَالْأَبْرَصَ بِأَذْنِي وَكَذَلِكَ نُحْيِي الْمَوْتَى بِأَذْنِي
وَإِذْ كَفَفْتُ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَنكَ إِذْ جُنَّهْمُ
بِالْبَيْتِ فَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ إِنْ
هَذَا إِلَّا أَسْحَابٌ مُمَيَّنُونَ ۝

وَإِذْ أَوْحَيْتُ إِلَى الْحَوَارِيِّينَ أَنْ آمِنُوا بِي وَبِرَسُولِي
قَالُوا آمَنَّا وَاشْهَدْ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ۝

یادکن آن روز را که جمع کنده خدا پیغامبران
را پس بگوید چه جواب داده شد شمارا
گویند هیچ دانش نیست ما را هر آئینه توی
داننده امر پنهانی^(۱) (۱۰۹) .

آن وقت که گوید خدای تعالی ای عیسی
پسر مریم یادکن نعمت مرا بر خویش و
بر والده خویش چون قوت دادم ترا بروح
القدس (یعنی به جبریل علیه السلام)
سخن می گفتمی بامردمان در گهواره
و درحالت معمری و چون آموختم ترا
کتاب و دانش و تورات و انجیل و چون
پیدا می کردی از گل مانند شکل مرغ به
حکم من پس دم می زدی دروی پس می
شد مرغی به حکم من و به میگردی
کور مادرزاد را و برص دار را به حکم من
و چون بیرون می آوردی مردگان را
بحکم من^(۲) و چون بازداشتی شربنی
اسرائیل را از تو آنگاه که آوردی نزدیک
ایشان معجزه هاپس گفتند کافران از ایشان
نیست این مگر سحر آشکارا (۱۱۰) .

و چون الهام فرستادم بسوی حواریان که
ایمان آرید به من و به پیغامبر من گفتند
ایمان آوردیم و گواه باش یا عیسی بر آنکه

= والله اعلم .

- (۱) یعنی نخست از سر خضوع و نیایش ایشان گویند در برابر توبه نسبت دانش
مراهیچ دانش نیست بعد از آن گواهی دهند براست خویش والله اعلم .
- (۲) یعنی از گور زنده برمی آوردی والله اعلم .

مامسلمانیم (۱۱۱) .

چون گفتند حواریان ای عیسیٰ پسر مریم آیامی تواند پروردگار تو که فرو فرستد بر ما دسترخوانی از آسمان گفت عیسیٰ بر ما دسترخوانی اگر مومن هستید^(۱) (۱۱۲) .

گفتند می خواهیم که بخوریم از آن دسترخوان و آرام گیرد دل های ما و بدانیم که راست گفתי باما و باشیم بر نزول آن از گواهان (۱۱۳) .

گفت عیسیٰ پسر مریم بار خدایا ای پروردگارا فرود آر بر ما دسترخوانی پُر از طعام از آسمان تا باشد عیدی برای ما و برای اوائل امت ما و آخرامت ما و معجزه از جانب تو و روزی ده مارا و تو بهترین روزی دهندگانی (۱۱۴) .

گفت خدا من فرود آورنده ام آن را بر شما پس هر که از شما کافر شود بعد ازین پس من تعذیب کنم او را عذاییکه تعذیب نه کنم بآن هیچ يك را از اهل عالم^(۲) (۱۱۵) .

و یادکن آن وقت که گوید خدای عیسیٰ پسر مریم آیاتو گفתי به مردمان که خدا گیرید مرا و مادر مرا بجز خدای تعالی^(۳)

إِذْ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ يُعِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ هَلْ يَسْتَطِيعُ رَبُّكَ أَنْ يُنزِلَ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ قَالَ اتَّقُوا اللَّهَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١١٢﴾

قَالُوا أَنْزِلْهُنَا أَنْ نَأْكُلَ مِنْهَا وَنَطْمِئِنَّ قُلُوبَنَا وَنَعْلَمَ أَنْ قَدْ صَدَقْتَنَا وَنَكُونَ عَلَيْهَا مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿١١٣﴾

قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا أَنْزِلْ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ تَكُونُ لَنَا عِيدًا لِأَوَّلِنَا وَآخِرِنَا وَآيَةً مِنْكَ وَارزُقْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿١١٤﴾

قَالَ اللَّهُ إِنِّي مَنزِلُهَا عَلَيْكُمْ مِنَ السَّمَاءِ بِعَدُوِّكُمْ فَأَنْزِلُهَا عَلَيْكُمْ بِغَيْرِ عَدُوِّكُمْ وَأَنَا سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١١٥﴾

وَإِذْ قَالَ اللَّهُ يُعِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ أَنْتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّقُوا اللَّهَ وَإِنِّي أَخَذْتُ مِنَ الَّذِينَ يَعْبُدُونَ اللَّهَ عَهْدًا أَنْ لَا يَدْعُوا إِلَهًا غَيْرًا وَإِنِّي أَخَذْتُ مِنَ الَّذِينَ يَعْبُدُونَ اللَّهَ عَهْدًا أَنْ لَا يَدْعُوا إِلَهًا غَيْرًا وَإِنِّي أَخَذْتُ مِنَ الَّذِينَ يَعْبُدُونَ اللَّهَ عَهْدًا أَنْ لَا يَدْعُوا إِلَهًا غَيْرًا

(۱) حاصل این ست که الهام فرستادم بسوی حواریان در آن مدت که معجزه طلب کردند و بر حسب مرادد یدند .

(۲) مترجم گوید بعد از آن خوانی نازل شد از آسمان بروی گوشت و نان پس خوردند و سیر شدند و الله اعلم .

(۳) مترجم گوید خدای تعالی روز قیامت نعمت های خود را بر عیسیٰ یاد دهد بعد =

گفت به پاکی یادمی کنم ترانه سزد مرا که بگویم آنچه لائق من نیست اگر گفته باشم این قول پس تو آن را دانسته ای می دانی آنچه در ضمیر من است و نه می دانم آنچه در ضمیر تست هراقینه تو داننده امور پنهانی (۱۱۶) .

نه گفته ام بایشان مگر آنچه فرموده بودی مرابآن که پرستید خدارا پروردگار من و پروردگار شما بودم برایشان نگاهبان مادامی که در میان ایشان بودم پس وقتی که برگرفتی مرا^(۱) تو بودی نگاه بان برایشان و تو بر همه چیز نگاه بانی (۱۱۷) .

اگر عذاب کنی ایشان را پس ایشان بندگان تواند و اگر بیامری ایشانرا پس توی غالب استوارکار (۱۱۸) .

گوید خدا امروز روزی است که نفع کند راست گویان را راستی ایشان ایشان را باشد بوسستانها می رود زیر آن جویها جاویدان آنجا همیشه خوشنود شد خدا از ایشان و خوشنود شدند ایشان از خدا این ست رستگاری بزرگ (۱۱۹) .

خدا راست پادشاهی آسمان ها و زمین و آنچه در آن هاست و او بر همه چیز تواناست (۱۲۰) .

مَا لَيْسَ لِي بِشَيْءٍ إِنْ كُنْتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتُمْ تَعْلَمُونَ يَا أَيُّهَا النَّاسُ
وَلَا تَعْلَمُونَ يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمْ عَالِمُونَ الْغُيُوبِ ﴿١١٦﴾

مَا قُلْتُمْ لَهُمْ إِلَّا مَا أَمَرْتَنِي بِهِ أَنْ آعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ
وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَا دُمْتُ فِيهِمْ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنْتُ
أَنْتَ الْوَكِيلَ عَلَيْهِمْ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿١١٧﴾

إِنْ تُعَذِّبُهُمْ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ لَتَعْرِفَنَّهُمْ لَأَنَّكَ أَنْتَ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١١٨﴾

قَالَ اللَّهُ هَذَا يَوْمُ يَنْفَعُ الصَّادِقِينَ صِدْقُهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي
مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا
عَنْهُ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١١٩﴾

يَلَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا فِيهِنَّ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٢٠﴾

= از آن سوال کند که خود را اله می گفتی یا نه بجهت تاکید و برای قطع شبهه نصاری بابلغ وجوه والله اعلم فتح الرحمن .
(۱) یعنی بر آسمان بردی مرا .

سوره انعام مکی است و آن يك صدمه شصت و پنج یاشش آیت و بیست رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 أَحْمَدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ
 وَالنُّورَ ثُمَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ يَعْدِلُونَ ①

بنام خدای بخشاینده مهربان .
 ستایش آن خدای راست که آفرید آسمان
 هاو زمین را و پدید کرد تاریکی ها و روشنی
 باز کافران با پروردگار خویش برابر می
 کنند^(۱) .

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ طِينٍ ثُمَّ قَضَىٰ أَجَلَكُمْ وَأَجَلٌ مُّسَمًّى
 عِنْدَهُ ثُمَّ أَنْتُمْ مَمْرُونٌ ②

اوست آنکه بیافرید شمارا از گِل
 باز مقرر کرد وقت مرگ را و مدتی معین
 هست نزدیک او^(۲) باز شما شک می
 کنید^(۲) .

وَهُوَ اللَّهُ فِي السَّمَوَاتِ وَفِي الْأَرْضِ يَعْلَمُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ
 وَيَعْلَمُ مَا كَيْسِبُونَ ③

و اوست خدا^(۳) در آسمان ها و در زمین می
 داند پنهان شمارا و آشکار شمارا و میداند
 آنچه عمل می کنید^(۳) .

وَمَا تَأْتِيهِمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا
 عَنْهَا مُعْرِضِينَ ④

و نمی آید به کافران هیچ نشانه از نشانه
 های پروردگار ایشان الا از آن رو گردان
 شدند^(۴) .

پس بدرستی که تکذیب کردند حق را
 (یعنی رسول را و آنچه آورده بود از قرآن
 و دین حق) چون آمد ایشانرا پس خواهد
 آمد بایشان جزای آنچه بوی تمسخر
 میکردند^(۴) .

أَيَا نَدِيدَهُ أَمْ كَيْفَ هَلَاكُكُمْ فِي الْأَرْضِ

آیا ندیده اند که چه قدر هلاک کرده ایم

(۱) یعنی معبودان باطل را .

(۲) یعنی برای قیام قیامت .

(۳) یعنی متصرف و فرمانروا .

(۴) یعنی با صدق آن خبردارد و الله اعلم .

پیش از ایشان از آنها که استقرار داده بودیم ایشان را در زمین آنقدر که استقرار نداده ایم شمارا و فرستاده بودیم باران برایشان پی در پی ریزنده و پیدا کردیم جوها میرفت زیرایشان^(۱) پس هلاک کردیم ایشان را به گناهان ایشان و پیدا کردیم بعد از ایشان امتی دیگر یعنی مردمان دیگر (۶) .

و اگر فرورستادیم برتونوشته درورقی پس مساس میکردند آن را بدست خود گفتندی کافران نیست این مگر سحر ظاهر^(۲) (۷) .

و گفتند کافران چرا فرودنه آورده شد بر پیغامبر فرشته ای^(۳) و اگر فرورستادیم فرشته را البته بانجام رسانیده شدی کار باز مهلت داده نه شوند^(۴) (۸) .

و اگر میکردیم آن فرستاده را فرشته ای لازم می شد که کنیمش مردی (یعنی به شکل مردی) و هر آئینه مشتبه میکردیم برایشان آنچه الحال اشتباه میکنند^(۹) .

و هر آئینه تمسخر کرده شد به پیغامبران پیش از تو پس فرود آمد به تمسخر کنندگان

مَالِهِمْ لِكُلِّمْ وَأَرْسَلْنَا السَّمَاءَ عَلَيْهِمْ مِدْرَارًا وَجَعَلْنَا
الْأَنْهَارَ يَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمْ فَأَهْلَكْنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ وَأَنْشَأْنَا
مِنْ بَعْدِهِمْ قَرْنًا آخَرِينَ ①

وَلَوْ رَأَيْنَا عَلَيْكَ كَذِبًا قُرْآنًا فَلَسَوْهُ بِآيَاتِنَاهُمْ لَقَالَ
الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ هَذَا إِلَّا إِعْجَابُ مِثْلِهِ ②

وَقَالُوا لَوْلَا أُنزِلَ عَلَيْهِ مَلَكٌ وَلَوْ أَنْزَلْنَا مَلَكَ لَقُضِيَ
الْأَمْرُ لَمْ يَلْبِطُوا ③

وَلَوْ جَعَلْنَاهُ مَلَكَ لَجَعَلْنَاهُ رَجُلًا وَلَلَبَسْنَا
عَلَيْهِمْ مَا يَلْبَسُونَ ④

وَلَقَدْ اسْتَهْزَى بِرُسُلِكَ مِنْ قَبْلِكَ كَمَا قَدْ

(۱) یعنی زیر مساکن ایشان .

(۲) یعنی تعصب ایشان بمرتبه ای است که اگر نزول کتاب را بحس ظاهر به بینند نیز انکار کنند .

(۳) یعنی بوجهی که ما آنرا بحس ظاهر به بینیم والله اعلم .

(۴) یعنی ظهور ملائکه باین وجه مستلزم هلاک ایشان است در حکمت الهی والله اعلم .

از ایشان جزای آنچه بآن تمسخر می کردند^(۱) (۱۰) .

بگوسیر کنید در زمین باز نظر کنید چگونه شد آخر کار دروغ پندارندگان (۱۱) .

بگو- کراست آنچه در آسمان هاوزمین است بگوخدای راست لازم کرد برخودمهربانی البته جمع کند شمارا در روز قیامت هیچ شك نیست در آن آنانکه زیان کردند در حق خویشان پس ایمان نمی آرند (۱۲) .

واوراست آنچه ساکن شد در شب وروز واواست شنوادانا(۱۳) .

بگوآیادوستی گیرم بجزخدای پیدا کننده آسمان هاوزمین واو رزق میدهد و رزق داده نمی شود بگوهر آئینه امر کرده شده است مراکه باشم نخستین مسلمان (یعنی ازین امت) وفرموده شد که مباش از شریک مقرر کنندگان (۱۴) .

بگوهر آئینه من می ترسم اگرنافرمانی پروردگار خود کنم از عذاب روز بزرگ (۱۵) .

هر که عذاب باز داشته شود از وی آن روز پس مهربانی کرد خدا بروی واین است مطلب یابی ظاهر (۱۶) .

واگر سختی رساند خدا بتو هیچ دفع کننده نیست آن رامگروا و اگر نعمت

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَسْخَرُوا الْمُتَكَلِّمِينَ وَلَئِن سَخِرْتُمْ بِهِمْ مَا تَكُونُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿١٠﴾

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ ثُمَّ انظروا كيف كان عاقبة المكذابين ﴿١١﴾

قُلْ لَيْسَ مِنِّي السُّمَاتُ وَالْأَرْضُ قُلْ لَكُمْ كِتَابٌ عَلَىٰ نَفْسِهِ الرَّحْمَةُ لِيَجْمَعَنَّكُمْ إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا تَبِيبُ فِيهِ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٢﴾

وَلَهُ مَا سَكَنَ فِي الْبَيْتِ وَاللَّهُ بِهِ عَلِيمٌ ﴿١٣﴾

قُلْ أَغْيَبَ اللَّهُ الْخُبْرَ وَابْتَغَىٰ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ يُطَّعْمُهُمْ وَلَا يَطَّعُمُهُمْ قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أكونَ أَقْلَ مَنْ أَسْلَمَ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٤﴾

قُلْ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٥﴾

مَنْ يُعَصِرْ عَنقَهُ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَحِمَهُ وَذَلِكَ الْقَوْسُ الَّتِي هِيَ ﴿١٦﴾

وَأَنْ يَسْسِكَ اللَّهُ بِصُوقِهَا كَأَشْفَاةٍ لِلْإِلهِ وَأَنْ

(۱) یعنی جزای کلمه که بطریق سخر به باینهامی گفتند .

رساند به تو پس او بر همه چیز تواناست
(۱۷) .

واوست غالب بالای بندگان خود
واوست دانا آگاه (۱۸) .

بگوچه چیز برتر است در باب شهادت^(۱)
بگو خداست وی اظهار حق کننده است
میان من و میان شما و وحی کرده شد
بسوی من این قرآن تا بیم کنم شمارا بآن
و بیم کنم آن را نیز که قرآن باو برسد
آیا شما اثبات می کنید که با خدا هستند
معبودان دیگر بگو من اثبات نمی کنم
بگو جز این نیست که او معبود یگانه است
و هر آئینه من بیزارم از آنچه شما شریک
مقرر میکنید (۱۹) .

آنانکه ایشان را کتاب داده ایم می
شناسند حقیقت این قول را^(۲) چنانکه
می شناسند پسران خود را آنانکه زیان
کار شدند در حق خویشان پس ایشان
ایمان نمی آرند (۲۰) .

و کیست ستمگارت از کسی که بریست
بر خدا دروغ را یا بدروغ نسبت کرد آیات
اورا هر آئینه رستگار نمی شوند

يَسْأَلُكَ بِخَيْرٍ فَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۱۷﴾

وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ ﴿۱۸﴾

قُلْ أَتَىٰ شَيْءٌ كَبِيرٌ سَهَادَةٌ قُلِ اللَّهُ سَهِيدٌ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ
وَأَوْحَىٰ إِلَيَّ هَذَا الْقُرْآنَ لِأُنذِرَكُمْ بِهِ وَمَنْ يَكْفُرْ أَصْحَابُهُ
لَتَشْهَدُونَ أَنَّ مَعَ اللَّهِ إِلَهَةً أُخْرَىٰ قُلْ لَأَشْهَدَنَّ أَنَّ مَا
هُوَ إِلَهُ وَاحِدٌ وَإِنِّي بِرُبِّي مُبْتَئِرٌ ﴿۱۹﴾

الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ أَبْنَاءَهُمْ
الَّذِينَ حَسَبُوا أَنفُسَهُمْ فَهُمْ لَكَاؤِمُونَ ﴿۲۰﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ إِنَّهُ
لَأُقْفَلُ الظَّالِمُونَ ﴿۲۱﴾

(۱) یعنی اظهار حق کردن والله اعلم .

(۲) یعنی کلمه توحید، همینطور تفسیر کرده است مترجم و برای توضیح گوئیم که بسیاری از مفسرین مراد از (يعرفونه كما يعرفون ابناءهم) که می شناسند اورا یعنی رسول خدا را که در کتابهای آنان وصف و نعت او موجود است همین معنی را گرفته اند والله اعلم .

ستمگاران (۲۱) .

و یادکن آن روز که حشر کنیم ایشان راهمه يك جا باز گوئیم مشرکان را کجا اندان شریکان شما که ایشان را بظن اثبات می کردید (۲۲) .

بعد از آن نه باشد عذرایشان مگر آنکه گویند قسم بخدا پروردگار ما که مشرک نه بودیم (۲۳) .

بنگر چگونه دروغ گفتند بر خویشان و گم گشت از ایشان آنچه افترامی کردند (۲۴) .

و از ایشان کسی هست که گوش می نهد بسوی تو و پیدا کرده ایم بردل‌های ایشان پرده ها تانه فهمند آن را و در گوش‌های ایشان گرانی را و اگر به بینند هر معجزه ایمان نیارند بآن تا وقتیکه بیایند پیش تو مکابره کنان با تو گویند این کافران نیست این مگر قصه‌های پیشینیان (۲۵) .

و ایشان منع میکنند از متابعت او و دور می شوند از متابعت او و هلاک نمی کنند مگر خویشان را و نمی دانند (۲۶) .

و تعجب کنی اگر ببینی ایشان را وقتیکه باز داشته شوند نزدیک آتش پس گویند ای کاش ما باز گردانیده شویم پس بدروغ نسبت نه کنیم آیات پروردگار خویش را و شویم از مسلمانان (۲۷) .

نه بلکه ظاهر شد ایشان را جزای آنچه می پوشیدند پیش ازین یعنی جزای عقائد باطله را و اگر دانیده شوند البته رجوع کنند بسوی آنچه منع کرده می شدند

وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَبَابًا ثُمَّ يَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّا كُنَّا شُرَكَاءَ لِكُلِّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِن قَبْلِكُمْ وَكُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿۲۱﴾

ثُمَّ لَمَّا كُنْتُمْ فِتْنَةً لَهُمُ الْأَنْبَاءُ قَالُوا وَاللَّهِ رَبِّنَا مَا كُنَّا مُشْرِكِينَ ﴿۲۲﴾

أَنْظَرُكُمْ كَذَّبُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ وَصَلَّٰعَهُمْ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿۲۳﴾

وَمِنْهُمْ مَن يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ وَجَعَلْنَا عَلَىٰ قُلُوبِهِمُ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِنْ يَرَوْا آيَةً يُؤْمِنُوهَا بِهَا حَتَّىٰ إِذَا جَاءَهُمْ بُعْدُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿۲۴﴾ كَفَرُوا وَإِنْ هَذَا إِلَّا آسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿۲۵﴾

وَهُمْ يَبْهَتُونَ عَنْهُ وَيَخْشَوْنَ عَنْهُ وَإِنْ يُهْلِكُونَ إِلَّا أَنفُسُهُمْ وَيَشْكُرُونَ ﴿۲۶﴾

وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ يُلْقُوا أَعْيُنَهُمْ وَابْتِغَاءًا لِّبَيْتِنَا لَأِذُنًا نُزُلًا وَأَلَّا تَكْتُمُ بِ آيَاتِ رَبِّنَا وَمَا كُنَّا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿۲۷﴾

بَلْ بَدَّ لَهُم مَّا كَانُوا يُخْفُونَ مِن قَبْلُ وَلَوْ رُدُّوا لَعَادُوا لِمَا نُهُوا عَنْهُ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿۲۸﴾

وَقَالُوا لَنْ هِيَ إِلَّا عِبَادُنَا الدُّنْيَا وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوثِينَ ﴿۲۸﴾

وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ يَفْعَلُونَ عَلٰى رَبِّهِمْ قَالَ أَلَيْسَ هَذَا يَأْتِيهِمْ
قَالَ أُولٰٓئِكَ رَبِّيَنَادُوا فَمَالَهُمْ وَعَمَّا عَذَابِ مَا
كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿۲۹﴾

قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَهُمْ
السَّاعَةُ بَغْتَةً قَالُوا هَسْرَتَنَا عَلٰى مَا كُنَّا فِيهَا وَهُمْ
يَجْعَلُونَ أَوْسَارَهُمْ عَلَىٰ ظُهُورِهِمْ أَلَسَاءَ مَا يَرْثُونَ ﴿۳۰﴾

وَمَا لِيُؤْتِيَهُمُ اللَّهُ غِنًىً وَيَذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ
يَقُولُونَ أَفَلَا نَعْقُبُونَ ﴿۳۱﴾

قَدْ نَعْلَمُ إِنَّهُ لَيَحْزَنُكَ الَّذِي يَقُولُونَ فَإِنَّهُمْ
لَا يَكَدُونَكَ وَلَٰكِنَّ الظَّالِمِينَ بِآيَاتِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ ﴿۳۲﴾

وهرائینه ایشان دروغگویانند (۲۸) .

و گفتند نیست هیچ حیات مگر زندگانی
این جهانی ماونستیم ما برانگیختگان^(۱)
(۲۹) .

و تعجب کنی اگر به بینی آنگاه که
باز داشته شوند بحضور پروردگار خویش
گوید خدایا این درست نیست گویند آری
درست است و قسم پروردگار ما گوید
بخشید عذاب را بسبب آنکه کافر بودید
(۳۰) .

به تحقیق زیان کار شدند آنانکه بدروغ
نسبت کردند ملاقات خدایا آنگاه که
بباید بایشان قیامت ناگهان گویند ای
پشیمانی ما برتقصیر ما درباب قیامت
وایشان بردارند بارهای خویش را^(۲)
برپشتهای خویش آگاه شوید بد چیز است
آنچه بر میدارند^(۳) (۳۱) .

و نیست زندگانی دنیا مگر بازی و لهو
وهرائینه سرای آخرت بهتر است متقیان
را آیدرنمی یابید (۳۲) .

هرائینه میدانیم که اندوهگین
میکند ترا آنچه ایشان می گویند پس هرائینه
ایشان به دروغ نسبت نمی کنند ترا فقط
ولیکن این ستمگاران آیات خدایا

(۱) یعنی منکر حشراند والله اعلم .

(۲) یعنی گناهان خویش را .

(۳) یعنی عمل بد بشکل خیری نهایت زشتی و ناخوشی شده بر پشت او بنهند .

انکار می کنند (۳۳) .

وهرآئینه بدروغ نسبت کرده شد پیغامبران را پیش از توپس صبر کردند بر تکذیب خویش ورنجانیده شدن خویش تاآنکه پیامدبایشان نصرت ما نیست هیچ تغیر دهنده وعده های خدارا وهرآئینه آمدبه تو بعض خبرپیغامبران (۳۴) .

واگر گران شده باشد برتوروگردانی ایشان پس اگر می توانی که بجوئی سوراخی درزمین یا نردبانی درآسمان پس بیاری پیش ایشان معجزه^(۱) و اگرخواستی خداجمع ساختی ایشان را برهدایت پس مباح ازجاهلان (۳۵) .

جزاین نیست که قبول میکنند^(۲) آنانکه می شنوند ومردگان (یعنی کافران) برانگیزدایشان را خدا بازبسوی او گردانیده شوند (۳۶) .

وگفتند چرا فرودنه آورده شد برپیغامبر نشانه ای ازجانب پروردگار^(۳) بگوهرآئینه خداقادر است برآنکه فروفرستد آیتی ولیکن اکثر ایشان نمی دانند (۳۷) .

و نیست هیچ جانوری درزمین ونه هیچ

وَلَقَدْ كَذَّبْتَ رَسُولًا مِنْ قَبْلِكَ فَصَبْرًا وَعَلَىٰ مَا كُنْتُمْ تُوعَدُونَ
وَإِذْ وَاحٍ حَتَّىٰ أَنْهَضَهُمْ فَصَرَّتْ آوَالُهُمْ لِيَلْجَأُوا إِلَى اللَّهِ
وَلَقَدْ جَاءَكَ مِنْ نَبَأَى الْمُرْسَلِينَ ﴿٣٣﴾

وَلَوْ كَانُوا كَانُوا كِبْرًا عَلَيْكَ إِعْرَاضُهُمْ وَإِنْ اسْتَفْطَمْتَ أَنْ تَمْتَقِيَ
نَفَقَاتِي الْأَرْضِ أَوْ سُلَّمَاتِي السَّمَاءِ فَتَأْتِيَهُمْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اللَّهُ
لَجَمْعَهُمْ عَلَى الْهُدَىٰ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْبَاهِلِينَ ﴿٣٤﴾

إِنَّمَا يَشْفِيهِ الَّذِينَ يَسْمَعُونَ وَالْحَوَىٰ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ ثُمَّ
إِلَيْهِ يُرْجَعُونَ ﴿٣٥﴾

وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ قُلْ إِنَّ اللَّهَ قَادِرٌ عَلَىٰ أَنْ
يُنزِلَ آيَةً وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٦﴾

وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا ظَلْمٍ يُطَيَّرُ بِحَبَابِهِ إِلَّا أَعْمَىٰ

(۱) یعنی ازآنجا که می توانی که معجزه بیاری بیار حاصل آنست که تفویض کن امرخودرا بر خدا والله اعلم .

(۲) یعنی دعوت اسلام را .

(۳) یعنی از آن نشانه ها که می طلبیدند والله اعلم .

أَمْثَلَكُمْ مَا فَكَّرْنَا فِي الْكُتُبِ مِنْ شَيْءٍ ثُمَّ
لِلرَّيْبِهِمْ يُحْشَرُونَ ﴿۳۸﴾

پرنده که می پرد بدو پر خود مگر ایشان
جماعت هاند مانند شما فرو گذاشت
نکرده ایم در کتاب (یعنی لوح محفوظ)
هیچ چیزی را بازسوی پروردگار خود
حشر کرده خواهند شد (۳۸) .

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِالْآيَاتِ وَالْحُكْمِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا
بِأَيِّاتِ اللَّهِ وَمَنْ يُضِلَّهُ فَوَاسِقَةٌ ﴿۳۹﴾

و کسانی که بدروغ نسبت کردند آیاتِ ما را
کفرانند و گنگانند در تاریکی ها
هر کرا خواهد خدا گمراه کندش و هر کرا
خواهد براه راست گرداندش (۳۹) .

قُلْ اسْمِعُوا إِنْ كُنْتُمْ عَادَابِ اللَّهِ أَوْ تَنْتَهُمُ السَّاعَةَ أَعْبِرُوا اللَّهَ
تَدْعُونَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۴۰﴾

بگو آیدید ا گر بیاید بشما عذاب خدا
یا بیاید به شما قیامت آیا بغیر خدا تضرع
می کنید ا گر راست گوهستید (۴۰) .

بَلْ آيَاتُ اللَّهِ تَدْعُونَ فَيَكْشِفُ مَا تَدْعُونَ إِلَيْهِ إِنْ شَاءَ وَتَنْسَوْنَ
مَا تُدْعَوْنَ ﴿۴۱﴾

نه بلکه خاص بجناب اودعامی کنید پس
دفع می کند آنچه دعای کنید برای دفع
آن ا گر خواهد و فراموش می کنید آن
چیز را که اورا شریک مقرر کردید (۴۱) .

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِنْ قَبْلِكَ فَآخَذْنَا مِنْهُمُ بِالْبَأْسَاءِ وَالْقَسَاءِ
لَعَلَّهُمْ يَنْصَرُّونَ ﴿۴۲﴾

وهر آئینه فرستادیم بسوی امتان پیش
از تو^(۱) پس در گرفت کردیم ایشان را به
تنگی معیشت و بیماری تازاری کنند
(۴۲) .

فَلَوْلَا إِذْ دَعَاهُمْ لَابْتَأْتَهُمْ لَابْتِئَاتُهُمْ وَرَبِّنَ
لَهُمُ الشَّيْطَانُ مَا كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿۴۳﴾

پس چرا زاری نکردند و قتیکه آمدبایشان
عذاب ما ولیکن سخت شد دلهای ایشان
وزینت داد در نظر ایشان شیطان آنچه می
کردند (۴۳) .

فَلَمَّا نَسُوا مَا كَانُوا يَدْعُونَ فَفَتَحْنَا عَلَيْهِمُ أَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ

پس چون فراموش کردند آنچه پند داده
شدایشان را بآن کشاده ساختیم برایشان

(۱) یعنی پیغمبران .

درهای همه چیز^(۱) تا آن هنگام که شادمان گشتند بآنچه داده شد ایشان را درگرفت کردیم ایشان را ناگهان پس شدند ناامید . (۴۴) .

پس بریده شد بیخ گروه ستمگاران و سپاس خدای راست پروردگار عالمها . (۴۵) .

بگوآیددید اگرباز گیردخدا شنوائی شمارا و چشم های شمارا ومهر زنده بدل های شما کیست خداغیر الله تعالی که آنرا بیارد به شما به بین چگونه گوناگون بیان می کنیم آیت هارا بازایشان رو گردان می شوند (۴۶) .

بگوآیا دیدید اگریایدبه شما عذاب خدا ناگهان یا آشکارا آیا هلاک کرده شوند^(۲) مگر قوم ستمگاران (۴۷) .

ونمی فرستیم پیغامبران را مگر بشارت دهنده وبیم دهنده پس هرکه ایمان آورد و نیکوکاری کردپس هیچ ترس نبود برایشان ونه ایشان اندوهگین شوند (۴۸) .

وکسانیکه به دروغ نسبت کرده اند آیاتِ مارا برسدبایشان عذاب بسبب فاسق بودن ایشان (۴۹) .

بگونمی گویم بشما که نزدیک من است خزانه های خدا ونه می گویم که میدانم

حَتَّىٰ إِذَا فُجِّعَٰهُمَآ أُوتُوا أَخَذْنَا نُهُم بِغَتَّةٍ قَادَاهُمُ
مُبْلِغُونَ ﴿۴۴﴾

فَقَطَّعَ دَائِرَ الْقَوْمِ الَّذِينَ ظَلَمُوا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ
رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۴۵﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَخَذَ اللَّهُ سَمْعَكُمْ وَ أَبْصَارَكُمْ وَ خَتَمَ
عَلَىٰ قُلُوبِكُمْ قُلْ غَيْرَ اللَّهِ غَيْرَ اللَّهِ يَأْتِيكُم بِنُورٍ أَنْظِرْ كَيْفَ تُصِرُونَ
الَّذِينَ ظَلَمُوا هُمْ يُصِدُّونَ ﴿۴۶﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَنْزَلْنَا عَلَيْكُمُ عَذَابَ اللَّهِ بِغَتَّةٍ أَوْ جَهْرَةً هَلْ
يُهْلِكُ إِلَّا الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿۴۷﴾

وَأَرْسَلْنَا الرُّسُلَ فِي الْأَمْثَلِينَ وَمُنذِرِينَ لِقَوْمِ أَمِّنَ
وَأَصْلَحَ فَلَا خَوْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿۴۸﴾

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا سَنَسْتَدْرِجُهُمُ الْعَذَابَ بِمَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿۴۹﴾

قُلْ لَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ

(۱) یعنی باستدرج نعمتهای فراوان دادیم والله اعلم .

(۲) یعنی هلاک کرده نشوند .

غیب راونه می گویم بشما که من فرشته ام پیروی نمی کنم مگر چیزی را که وحی کرده شد بسوی من بگو آیا برابر میشود نابینا و بینا آیاتامل نمی کنید (۵۰) .

و بترسان بقرآن یعنی پند ده بقرآن کسانی را که می ترسند از آنکه حشر کرده شوند بسوی پروردگار خویش نباشد ایشانرا بجز خدا هیچ دوستی و نه سفارش کننده تا پرهیزگاری کنند (۵۱) .

(۱) و دورمکن کسانی را که مناجات می کنند به پروردگار خویش بامداد و شام می طلبند رضای او را نیست برتو از حساب ایشان چیزی نیست از حساب تو برایشان چیزی تا برانی ایشان را که آنگاه باشی ازستمگاران (۵۲) .

و همچنین امتحان کردیم بعض مردمان را به بعض تا گویند آیا این جماعت انعام کرده است خدا بریشان از میان ما خدای تعالی فرمود آیا نیست خدا داناتر بشکر کنندگان (۵۳) .

و چون بیابند پیش تو کسانی که ایمان آورده اند بآیتهای ما پس بگو سلام علیکم لازم کرده است پروردگار شما بر خود مهربانی را (لازم کرده است) که هر که بکند از شما کار بد به نادانی

وَلَا أَقُولُ لَكُمْ إِنِّي مَلَكٌ إِن كُنتُمْ إِلَّا نَائِبُوا لِي قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ أَفَلَا تَتَفَكَّرُونَ ﴿٥٠﴾

وَأَنْذِرْ بِهِ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَنْ يُخْشَرُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ لَيْسَ لَهُمْ مِنْ دُونِهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ لَهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٥١﴾

وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ مَا عَلَيْكَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَمَا مِنْ حِسَابِكَ عَلَيْهِمْ مِنْ شَيْءٍ فَتَطْرُدَهُمْ فَتَكُونُوا مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٥٢﴾

وَكَذَلِكَ فَتَنَّا بَعْضَهُم بِبَعْضٍ لِيَقُولُوا أَهَؤُلَاءِ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنْ بَيْنِنَا أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِالشَّاكِرِينَ ﴿٥٣﴾

وَإِذَا جَاءَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِنَا فَقُلْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلَىٰ نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ أَنَّهُ مَنْ عَمِلَ مِنْكُمْ سُوءًا أَوْ جَهَالَةً

(۱) رؤسائی کفار بآن حضرت گفتند که ما را عارست که با فقرای مسلمین صحبت داریم ایشانرا از مجلس خود یکسوکن تا باتوبنشینیم خدای تعالی آیت فرستاد .

بازتوبه کرد بعد از آن و نیکوکاری نمود
پس خدا آمرزنده مهربان است (۵۴) .

و همچنین تفصیل می کنیم نشانه هارا
و تا ظاهر شود راه ستمگاران^(۱) (۵۵) .

بگوهر آئینه منع کرده شد مراکه عبادت
کنم آن کسانی را که شما می پرستید
بجز خدا بگو پیروی نمی کنم آرزوهای
شمارا گمراه شده باشم آنگاه ونه باشم
از راه یافتگان (۵۶) .

بگوهر آئینه من بر حجتم از پروردگار خود
و بدروغ داشتید آن دلیل را نیست نزدیک
من آنچه شما بزودی می طلبید آن را^(۲)
نیست حکم مگر خدا را بیان می کنندین
درست را و او بهترین فیصله کنندگان
است (۵۷) .

بگو ا گر بودی نزدیک من آنچه بزودی
می طلبیدش هر آئینه بانجام رسانیده
شدی کارمیان من و میان شما و خدا
داناتراست به ستمگاران (۵۸) .

و نزاوست کلید های غیب^(۳) نمی
داندش مگرا و میداند آنچه در بیابان
و دریاست و نمی افتد هیچ برگی الا می
داندش و نمی افتد هیچ دانه در تاریکی
های زمین ونه هیچ تری ونه خشکی

ثُمَّ تَابَ مِنْ بَعْدِهَا وَأَصْلَحَ فَأَنَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۵۴﴾

وَكَذَلِكَ نَقُصُّ عَلَيْكَ الْأَيَّاتِ وَلِيَتَّخِذَ الَّذِينَ سَبَّلُوا الْمُجْرِمِينَ ﴿۵۵﴾

قُلْ إِنِّي نُهِيتُ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ
قُلْ لَأَسْتَعِينُكُمْ قَدْ صَلَّيْتُ إِذَا وَمَا آتَاكُمْ

الْمُهْتَدِينَ ﴿۵۶﴾

قُلْ إِنِّي عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّي وَكَذَّبْتُمْ بِهِ مَا عَزَدِي مَأ
تَسْتَعِينُونَ بِهِ إِنَّ الْحُكْمَ إِلَّا لِلَّهِ يَفُصِّلُ الْحَقَّ وَهُوَ
خَيْرُ الْفَاصِلِينَ ﴿۵۷﴾

قُلْ لَوْ أَنَّ عِبَادِي مَا تَسْتَعِينُونَ بِهِ لَفَضَى الْأُمَرَاءُ بِي
وَبَيَّنْتُمْ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِالظَّالِمِينَ ﴿۵۸﴾

وَعِنْدَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا اللَّهُ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبُرُوجِ وَالسَّمَاوَاتِ
تَنْقُطُ مِنَ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حِجَابَ فِي ظُلُمَاتِ الْأَرْضِ وَلَا ظِلٌّ
وَلَا يَابِسُ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿۵۹﴾

(۱) ظاهر نزدیک مترجم آن ست که این واژ زائد است مثل واؤ و فتحت ابوابها .

(۲) یعنی عقوبت در اختیار من نیست .

(۳) یعنی انواع علم غیب .

الاثبت است در کتاب روشن (۵۹) .

واوست آنکه قبض روح شمامی کذبه شب^(۱) می داند آنچه کسب کردید بروزبازیری انگیزد شمارا در روزتابانجام رسانیده شود معیاد معین بازسوی اوباز گشت شماست بازخبر دهد شمارا بآنچه می کردید (۶۰) .

واوست غالب بالای بندگان خود و می فرستد بر شما ملائکه نگاهبان تاوقتیکه بیاید به کسی از شما مرگ قبض روح اوکنند فرستادگان ماوایشان تقصیر نمی کنند (۶۱) .

باز گردانیده شوند مُردگان بسوی الله خداوندایشان که حق است مر او راست حکم و اوستاب ترین حساب کنندگان ست (۶۲) .

بگوکیست که می رهند شمارا از تاریکی های بیابان ودریا^(۲) مناجات می کنید بجناب اویزاری ونیازپنهانی می گوئید اگر رهای دهدمارا ازین محنت هر آئینه باشیم ازشکر کنندگان (۶۳) .

بگوخدای رهند شمارا ازآن محنت وازهر اندوهی باز شما شریک مقرر می کنید (۶۴) .

بگوواوست توانا برآنکه فرستد بر شما عذابی

وَهُوَ الَّذِي يَتَوَفَّاكُم بِاللَّيْلِ وَيَعْلَمُ جَمْرَتَكُمْ بِالنَّهَارِ
ثُمَّ يَجْعَلُ فِيهَا لِقَضَىٰ آجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ ثُمَّ
يُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿۵۹﴾

وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ وَيُرْسِلُ عَلَيْكُمْ حَفَظَةً نَّحْنُ إِذَا جَاءَ
أَحَدَكُمْ الْمَوْتُ تَوَفَّتْهُ رُسُلُنَا وَهُمْ أَكْفِرُ طُونَ ﴿۶۰﴾

ثُمَّ رُدُّوْا إِلَى اللَّهِ مَوْلَاهُمُ الْحَقِّ أَلَا لَهُ الْحُكْمُ وَهُوَ أَعَزُّ
الْحَسِيبِينَ ﴿۶۱﴾

قُلْ مَنْ يُنَجِّيكُمْ مِنْ ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ تَدْعُوْنَهُ تَضَرُّعًا
وَخُفْيَةً لِّئِنْ أَنْجَاكُمْ مِنْ هَذِهِ لَتَكُوْنَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿۶۲﴾

قُلْ إِنَّ اللَّهَ يَنْجِيكُمْ مِنْهَا وَمِنْ كُلِّ كَرْبٍ ثُمَّ أَنْتُمْ مُنْجَرُونَ ﴿۶۳﴾

قُلْ هُوَ الْقَادِرُ عَلَىٰ أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عَذَابًا مِّنْ فَوْقِكُمْ

(۱) یعنی وقت نوم .

(۲) یعنی از مصیبت های بیابان و دریا .

از بالای شما^(۱) یا از زیر پاهای شما^(۲) و جمع کند شمارا گروه گروه و بچشانند بعض شمارا جنگ بعض^(۳) بنگر چگونه گوناگون بیان می کنیم آیت هارا تا بفهمند . (۶۵)

و به دروغ نسبت کردند قرآن را قوم تو و آن راست است بگونه‌ایستم بر شما نگاهبان . (۶۶)

هر خبر را میعاد است و خواهید دانست . (۶۷)

و چون به بینی آنان را که بحث شروع کنند در آیت های ما پس رو بگردان از ایشان تا وقتی که بحث شروع کنند در سخنی غیروی و اگر فراموش گرداند ترا شیطان پس منشین بعد یاد آوردن با گروه ستمگاران (۶۸) .

و نیست بر کسانیکه پرهیز گاری کردند از حساب کافران چیزی ولیکن برایشان لازم است پند دادن تا شود که پرهیز گاری کنند (۶۹) .

و بگذار کسانی را که دین خود گرفتند بازی و لهو و فریفت ایشان را زندگانی دنیا و پندده بقرآن برای احتیاط از آنکه بمهلکه گذاشته شود نفسی را بسبب آنچه

أَوْ مِنْ حَتَّىٰ أَنْجِلِكُمْ أَوْ يُلَاسِكُمْ شَيْعًا وَيُذِيقَ بَعْضَكُمْ بَأْسَ بَعْضٍ أَنْظُرْ حَيْفَ نَصَرْتُ الْأَيْمَانَ لَعَلَّكُمْ يُفْقَهُونَ ﴿۵۹﴾

وَلَا تَبْ يَبْ قَوْمًا وَهُوَ الْحَقُّ قُلْ لَسْتُ عَلَيْكُمْ بِرَبِّكَلٍ ﴿۶۰﴾

لِحَلِّ تِبَاسْتَفْرُؤُوهُ سَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿۶۱﴾

وَإِذَا رَأَيْتَ الَّذِينَ يَخُوضُونَ فِي الْأَيْمَانِ فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ حَتَّىٰ يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ وَإِمَّا يُبَيِّنُكَ الشَّيْطَانُ فَلَا تَقْعُدُ بَعْدَ الذِّكْرِي مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿۶۲﴾

وَمَا عَلَى الَّذِينَ يَتَّقُونَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَلَكِنْ ذِكْرِي لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿۶۳﴾

وَذَرِ الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لُوبًا أَلْهَوْا وَعُزِّنَهُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَذَكْرِي لَهُ أَنْ يُبْسَلَ نَفْسٌ بِمَا كَسَبَتْ لَيْسَ لَهَا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ وَإِنْ تَعْدِلْ كُلَّ عَدْلٍ

(۱) یعنی چنانکه سنگ بر قوم لوط بارید .

(۲) یعنی چنانکه قارون بزمین رفت .

(۳) یعنی افواج متعدده پیداشود و بایگدیگر جنگ کنند .

کرده است نیست اورا بجز خدا هیچ دوست و نه شفاعت کننده و اگر عوض خود دهد هرفدای که تواند گرفته نه شود از وی آن جماعت آنانند که بمهلکه گذاشته شدند به وبال آنچه کردند ایشان راست آشامیدنی از آب جوشانیده و ایشان راست عذاب درد دهنده بسبب آنکه کافر بودند (۷۰) .

بگو آیامناجات کنیم بجز خدا کسی را که نفع نه دهد ما را و زیان نه رساند ما را و باز گردانیده شویم برپاشنهای خود بعد از آنکه راه راست نموده است ما را خدا مانند کسی که گمراه کرده باشند اورا پریان در زمین حیران مانده مر اورا یارانند که می خوانندش بسوی راه راست که بیابسوی ما بگوهر آئینه هدایت خداهمان است هدایت حقیقی و فرموده شده است مارا که منقاد شویم پروردگار عالمهارا (۷۱) .

و فرموده شد که برپادارید نماز را و بترسید از خدا و اوست آنکه بسوی او حشر کرده خواهید شد (۷۲) .

و اوست آنکه بیافرید آسمانها و زمین بتدبیر محکم و روزیکه بفرماید^(۱) که بشو پس می شود سخن اود درست است و مرا و راست پادشاهی روزیکه دمیده شود در صورت

لَا يُخَذُّ مِنْهَا أُولَئِكَ الَّذِينَ أُبْسِلُوا بِمَا كَسَبُوا لَهُمْ شَرَابٌ مِنْ حَبِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿٧٠﴾

قُلْ أَدْعُوا مَنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُنَا وَأَلْزِمُوا تَوْبَةً لَكُمْ فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِذْ هَدَيْتُمُوهُمْ إِلَى الصِّرَاطِ الَّذِي أُنزِلَتْ فِيهِ الْبُحُرُ وَالْأَنْهَارُ وَالْأَنْهَارُ إِلَى الْبَحْرِ فِي الْبَحْرِ وَالْأَنْهَارُ إِلَى الْبَحْرِ قُلْ إِنَّ هُدَى اللَّهِ هُوَ الْبُحْرُ وَالْأَنْهَارُ وَالْأَنْهَارُ إِلَى الْبَحْرِ قُلْ إِنَّ هُدَى اللَّهِ هُوَ الْبُحْرُ وَالْأَنْهَارُ وَالْأَنْهَارُ إِلَى الْبَحْرِ ﴿٧١﴾

وَأَنْ أَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَهُوَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٧٢﴾

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَبِهِ مَوْجِدٌ يَوْمَ يُنْفَخُ الْكُتُبُ وَالْأَنْهَارُ وَالْأَنْهَارُ إِلَى الْبَحْرِ قُلْ إِنَّ هُدَى اللَّهِ هُوَ الْبُحْرُ وَالْأَنْهَارُ وَالْأَنْهَارُ إِلَى الْبَحْرِ ﴿٧٣﴾

(۱) یعنی چیزی را .

داننده پنهان و آشکاراست و اوست
استوارکار آگاه (۷۳) .

و یادکن چون گفت ابراهیم پدر خود آزر را
آیامیگیری بتان را معبودان هر آینه من می
بینم ترا و قوم ترادرگمراهی ظاهر (۷۴) .

و همچنین می نمودیم ابراهیم را ملک
آسمان ها و زمین تا او از یقین کنندگان
باشد^(۱) (۷۵) .

پس چون تاریک شد بروی شب
دیدستاره ای گفت این است پروردگار من
پس وقتیکه فرورفت گفت دوست ندارم
فروروندگان را (۷۶) .

پس چون دیدماه را طلوع کرده گفت این
است پروردگار من پس وقتیکه فرورفت
گفت اگر هدایت نکندمرا پروردگار من
البته شوم از گروه گمراهان (۷۷) .

پس وقتیکه دیدخورشید را طلوع کرده
گفت این ست پروردگار من این بزرگتر
ست پس چون فرورفت گفت ای قوم
هر آینه من بیزارم از آنچه شریک مقرر
میکنید (۷۸) .

هر آینه متوجه ساختم روی خود را بسوی
کسیکه بیافرید آسمانها و زمین را
در حالتیکه حنیفم و نیستم از مشرکان (۷۹) .

وَإِذَا قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ إِذْ رَاكَ أَتَيْتَنِي بِمَا آصَنَّا اللَّهُ إِنِّي
أُذِيقُكَ وَوَعَدُكَ فِي صَافِيٍّ ۝۴۱

وَكَذَلِكَ نُرِي إِبْرَاهِيمَ مَلَكُوتَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلِيَكُونُ
مِنَ الْمُؤْتَمِنِينَ ۝۴۲

فَلَمَّا جَنَّ عَلَيْهِ اللَّيْلُ رَأَى الْكُوكَبَ قَالَ هَذَا رَبِّيَ فَلَمَّا أَفَلَ
قَالَ لَا أُحِبُّ الْإِفْلَاقِينَ ۝۴۳

فَلَمَّا رَأَى الْقَمَرَ بَازِعًا قَالَ هَذَا رَبِّيَ فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ لَأَبَلَنْ
أَهْتَدِي رَبِّيَ لَأَكُونَنَّ مِنَ الْقَوْمِ الضَّالِّينَ ۝۴۴

فَلَمَّا رَأَى الشَّمْسَ بَازِعَةً قَالَ هَذَا رَبِّيَ هَذَا الْكَبْرُ فَلَمَّا أَفَلَتْ
قَالَ يَعْقُوبُ إِنِّي بُرِيْتُ وَمَا أَكْفُرُونَ ۝۴۵

إِنِّي وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ حَنِيفًا وَمَا
أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ۝۴۶

(۱) یعنی چنانکه بروی ظاهر کردیم که بتان لائق عبادت نیستند نیز ظاهر ساختیم که
ستاره و هرچه در آسمانها است و زمین لائق عبادت نیست و او در ولیکون
زائده است والله اعلم .

وجدال کردند باوقوم او گفت آیا جدال می کنید بامن درباره خدا و تحقیق هدایت کرده است مراونمی ترسم از آنچه شما شريك مقرر می کنید باخدا ولیکن می ترسم ازآنکه خدااراده کند چیزی^(۱) واحاطه کرده است پروردگار من همه چیزازجهت دانش آیابندنمی گیرید .(۸۰)

وچگونه ترسم ازکسی که اوراشريك مقرر می کنید وشمانمی ترسید ازآنکه شريك خدا مقررکردید چیزی را که فرونه فرستاده است برشماذلیلی برای آن پس کدام يك ازین دو گروه سزاوار تراست بامن بگوئید ا گر می دانید (۸۱) .

خدای تعالی فرمودکسانیکه ایمان آوردند ونیا میختنند ایمان خودرا به شرك آن جماعت ایشان راست ایمنی وایشانند راه یافتگان (۸۲) .

واین است حجت مادادیمش ابراهیم را برقوم او وبلند می کنیم درمراتب هرکرا می خواهیم هرآئینه پروردگار تواستوارکار داناست (۸۳) .

وعطاکردیم ابراهیم را اسحاق و یعقوب هریکی را ازایشان هدایت کردیم ونوح را هدایت کردیم پیش ازین وازاولاد ابراهیم راه نمودیم داؤد و سلیمان وایوب

وَحَاجَّةُ قَوْمِهِ قَالَ أَنَا خَلَقْتُهُ فِي اللَّهِ وَقَدْ هَدَانِ
وَلَأَخَافُ مَا تُشْرِكُونَ بِهِ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ رَبِّي شَيْئًا
وَسِيمِ رَبِّي كُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ ﴿۸۰﴾

وَكَيْفَ أَخَافُ مَا أَشْرَكْتُمْ وَلَا تَخَافُونَ أَنَّكُمْ أَشْرَكْتُم بِاللَّهِ
مَا لَمْ يَنْزِلْ بِهِ عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا فَأَيُّ الْفَرِيقَيْنِ أَحَقُّ بِالْإِيمَانِ
إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۸۱﴾

الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ أُولَئِكَ لَهُمُ الْأَمْنُ
وَهُمْ يُهْتَدُونَ ﴿۸۲﴾

وَتِلْكَ حُجَّتُنَا آتَيْنَاهَا إِبْرَاهِيمَ عَلَى قَوْمِهِ نَرْفَعُ دَرَجَاتٍ
مَنْ نَشَاءُ إِنَّ رَبَّكَ حَكِيمٌ عَزِيمٌ ﴿۸۳﴾

وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ كُلًّا هَدَيْنَا وَنُوحًا هَدَيْنَا
مِنْ قَبْلُ وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِ دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ وَأَيُّوبَ وَيُوسُفَ
وَمُوسَى وَهَارُونَ وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿۸۴﴾

(۱) یعنی ازانواع محنت .

ویوسف و موسیٰ و هارون را وهم چنین
جزای دهیم نیکوکاران را (۸۴) .

وهدایت کردیم زکریا و یحییٰ و عیسیٰ
والباس را همه آنان از صالحان بودند (۸۵) .

وهدایت کردیم اسمعیل و الیسع و یونس
و لوط را وهریک را فضل دادیم براهل
زمان (۸۶) .

وهدایت کردیم بعضی را از پدران ایشان
و اولاد ایشان و برادران ایشان و برگزیدیم
ایشان را و دلالت کردیم ایشان را بسوی
راه راست (۸۷) .

این است هدایت خدا دلالت می کند
بدان هر کرا خواهد از بندگان خویش و
اگر شریک مقرر میکردند نابود شدی
از ایشان آنچه کرده بودند (۸۸) .

این جماعت آنانند که دادیم ایشان را
کتاب و حکمت و پیغامبری پس اگر
کافر شوند بآیات قرآن این کافران پس
مامقرر ساختیم برای ایمان
بآنها گروهی را که هرگز کافرنه
شوند^(۱) (۸۹) .

این جماعت انبیاء کسانی اند که هدایت
کرد ایشان را خدا پس به روش ایشان
اقتداکن بگوسوال نمی کنم از شما هیچ
مزد بربتلخیص قرآن نیست این مگر
پند عالمهارا^(۲) (۹۰) .

وَزَكَرِيَّا وَيَحْيَىٰ وَعِيسَىٰ وَإِلْيَاسَ كُلٌّ مِّنَ الصَّالِحِينَ ﴿۸۴﴾

وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيُوسُفَ وَأُولَئِكَ فَضَّلْنَا
عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿۸۵﴾

وَمِنَ آبَائِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَخْوَانِهِمْ وَأَجْنَيبَهُمْ وَهَدَيْنَاهُمْ
إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿۸۶﴾

ذَٰلِكَ هُدَى اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَن يَشَاءُ مِّنْ عِبَادِهِ وَلَوْ
أَشْرَكُوا لَحِطَّ عَلَيْهِمْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۸۷﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَ وَالنُّبُوَّةَ لِقَآءِ
بَيْكُم بِهَا هُمُ الْوَالِدُونَ فَقَدْ وَكَلْنَا بِهَا قَوْمًا لَّيْسُوا
بِهَا بِكُفْرًا يَّزِينُ ﴿۸۸﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ فَيُهْدِيهِمُ اللَّهُ قَوْمًا لَّيْسُوا
بِقُلُوبٍ لَّآ أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِمْ أَجْرًا إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ
لِّلْعَالَمِينَ ﴿۸۹﴾

(۱) یعنی مهاجرین و انصار و سائر اختیار و الله اعلم .

(۲) یعنی چنانکه انبیاء صبر کردند بر ایذاء کفار تو نیز صبر کن و الله اعلم .

وصفت نکردند یهود خدا را حق صفت او چون گفتند فرو نه فرستاده است خدا بر هیچ آدمی چیزی بگو که فرورستاد کتابی که آورده است او را موسی' روشنی و هدایت مردمان رامی گردانید او را و دو قسم ورقها آشکارا می کنید آن را و پنهان می کنید بسیاری را و آموخته شدید (یعنی در قرآن) آنچه نمی دانستید شما و نه پدران شما می دانستند^(۱) بگو خدا فرود آورد باز بگذار ایشان را در بحث ایشان در حالتیکه بازی میکنند^(۲) (۹۱) .

و این قرآن کتابیست که فرستادیم او را برکت باور دارنده آنچه پیش از وی بود و تا بیام کنی اهل مکه را و کسانی را که گرد مکه ساکن اند و معتقدان آخرت البته ایمان می آرند بقرآن و ایشان بر نماز خود محافظت می کنند^(۳) (۹۲) .

و کیست ستمگار تراز کسی که بر بست بر خدا دروغی^(۴) یا گفت وحی فرستاده

وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ إِذْ قَالُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيْنَا سُبْحَانَ
مِنْ شَيْءٍ قُلْ مَنْ أَنْزَلَ الْكِتَابَ الَّذِي جَاءَ بِهِ مُوسَى نُورًا
وَ هُدًى لِّلنَّاسِ لِيَجْعَلَ لَهُ قُرْآنًا طَيِّبًا لِّقُلُوبِهِمْ وَ لِيُذَكِّرُوا
بِآيَاتِنَا وَ لِيُحْذَرُوا لِيَوْمَ يَأْتُونَ
وَعَلِمَهُمْ تَالَوْا رِجَالَهُمْ عَلَيْهِمْ سَوَاطِيرٌ مِّنَ النَّارِ وَ لِيُذَكِّرُوا
بِآيَاتِنَا وَ لِيُحْذَرُوا لِيَوْمَ يَأْتُونَ
فِي خَوْضِهِمْ يَلْعَبُونَ ﴿٩١﴾

وَهَذَا كِتَابُنَا أَنْزَلْنَاهُ مَبْرُكًا مُّصَدِّقًا لِّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَ لِيُنذِرَ
أُمَّ الْقُرَىٰ وَمَنْ حَوْلَهَا وَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ يُلْمُونَ بِهِ
وَ هُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ﴿٩٢﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا وَأَقَالَ اُنْحَىٰ الرَّحْمٰنُ

(۱) یعنی کتمان آیات تورات را قرآن اظهار کرد و الاسباق بیقین نمی دانستند .

(۲) حاصل آنست که اگر یهود گویند که خدای تعالی بهیچ بشر وحی نمیفرستد نقض کرده میشود بتورات و اگر گویند میفرستد استبعاد فرستادن قرآن مجرد تعصب است پس اذ قالوا بجاى ان قالوا گفته شد .

(۳) مترجم گوید انذار اولاً عرب را کرده شد که زبان عربی می فهمند ثانیاً جمیع اهل ارض را بواسطه ترجمه پس این جا انذار اول مراد است مانند آیت " هو الذی بعث فی الامیین رسولا منهم یتلوا علیهم آیاته الآیه " و درآیت " و ما ارسلناک الا رحمة للعلمین " از اولی و ثانوی والله اعلم .

(۴) یعنی اعتقاد کرد مثلاً که بحائر و سوانب از امر الهی است و اتفاق سلف دلیل =

شده است به من و بحقیقت نفرستاده شده است بسوی او چیزی و از کسی که گفت فرودخواهم آوردمانند آنچه فرودآورده خدا^(۱) و تعجب کنی چون بنگری و قتیکه ظالمان در شدائد مرگ باشند و فرشتگان دست های خود را دراز می کنند^(۲) می گویند بیرون آرید روحهای خود را امروز جزا داده خواهید شد عذاب رسواکننده به سبب آنکه می گفتید برخدانان حق و بسبب آنکه از تصدیق آیات اوسرکشی می کردید . (۹۳)

و گوئیم هر آئینه آمدید پیش ما تنها چنانکه آفریده بودیم شمارا اول بار و بگذاشتید آنچه عطا کرده بودیم شمارا پس پشت خویش و نمی بینیم باشما شفاعت کنندگان شمارا آنکه گمان می کردید که ایشان در تربیت شما شریکان خداوند هر آئینه بریده شدیوندمیان شما و گم شد از شما آنچه گمان می کردید (۹۴) .

هر آئینه خداشگافنده دانه و خسته است بیرون می آرد زنده را از مرده و بیرون آرنده مرده است از زنده این ست خدا پس از کجا بر گردانیده می شوید (۹۵) .
شگافنده صبح است و گردانید شب را

وَلَمَّا نُوحِيَ إِلَيْهِ سَمِعُوا وَمَنْ قَالَ سَأُنزِلُ مِثْلَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَوْ تَرَى إِذِ الظَّالِمُونَ فِي غَمَرَاتِ الْمَوْتِ وَالْمَلَائِكَةُ بَاسِطُوا أَيْدِيَهُمْ أَمْرَئًا أَنْفَسُوا الْيَوْمَ يَخْرُجُونَ عَذَابَ النَّارِ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ عَلَى اللَّهِ عَيْرَ الْحَقِّ وَكَانُوا عَنْ آيَاتِهِ كَسْفًا ۝۹۳

وَلَقَدْ جِئْتُمُونَنَا فَرَادَى كَمَا خَلَقْنَاكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَتَرَكْتُمْ نَاحُونَ لِنَاذِرِ الظُّلُمِ كُمْ وَمَا تَرَى مَعَكُمْ شَفْعَاءَ الَّذِينَ زَعِمْتُمْ أَنَّهُمْ فِيكُمْ شُرَكَاءَ لَقَدْ نَقَطَ بَيْنَكُمْ وَضَلَّ عَنْكُمْ مَا كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ۝۹۴

إِنَّ اللَّهَ لَذُو الْحَبِّ وَالنَّوَى يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ ذَلِكَمُ اللَّهُ فَأَلَى تَوَكُّلُونَ ۝۹۵

فَالرُّبُوبُ إِصْبَارٌ وَجَعَلَ اللَّيْلَ سَكَنًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ حُسْبَانًا

= بر آن ست والله اعلم .

(۱) یعنی انشای کتابی مثل قرآن خواهم کرد و انشای بطریق مشاکلت انزال گفته شد .

(۲) یعنی میزنند والله اعلم .

ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿۹۶﴾

آرامگاه و گردانید خورشید و ماه رامعیار حساب این ست تقدیر خدا غالب دانا (۹۶).

واوست آنکه بیافرید برای شما ستاره ها تا راه بیابید به سبب آنها در تاریکی های بیابان و دریا هر آئینه به تفصیل بیان کردیم نشانه هارا برای گروهی که می دانند (۹۷).
واوست آنکه پیدا کرد شمارا از یک شخص پس شمارا اقرار گاهی است و ودیعت جائی هر آئینه به تفصیل بیان کردیم نشانه هارا برای گروهی که می فهمند (۹۸).

واوست آنکه فرود آورد از آسمان آبی پس بیرون آوردیم بسبب آن آب گیاه هر چیز را سپس بیرون آوردیم از آن گیاه سبزه راکه بیرون می آریم از آن سبزه دانهای یکی بردیگری پیوسته و از شکوفه های درخت خرما خوشه های آویزان نزدیک بهم و در دسترس است و بیرون آوردیم بوستانها از درختان انگور و بیرون آوردیم زیتون و انار مانند یکدیگر و غیر مانند یکدیگر^(۱) بنگرید بسوی میوه درخت چون میوه آردوسوی پختگی او هر آئینه در این نشانه هاست گروهی راکه ایمان دارند (۹۹).

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ النُّجُومَ لِيَتَّبِعْتُمْ بِهَا فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ قَدْ فَضَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿۹۷﴾

وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ فَمُسْتَقَرٌّ وَمُسْتَوْدَعٌ قَدْ فَضَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَفْقَهُونَ ﴿۹۸﴾

وَهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ نَبَاتَ كُلِّ شَيْءٍ فَأَخْرَجْنَا مِنْهُ خَضِرًا نُحْيِيهِ مِنْهُ حَبًّا وَنُورًا وَمِنَ النَّخْلِ مِنْ طَلْعِهَا أَعْقَابُ النَّوَى وَالزَّيْتُونَ وَالزُّمَانُ مِثْلَيْهَا وَغَيْرَ مُتَسَابِهٍ أَنْظُرْ إِلَى ثَمَرِهِ إِذَا أَثْمَرَ وَرَوِّعْهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿۹۹﴾

(۱) یعنی در صورت درخت و ثمر مانند یکدیگر است و در طعم مخالف يك پاره شیرین و یکپاره ترش یا تلخ والله اعلم .

و مقرر کردند کافران برای خدا شریکان را که از قسم جن اند حال آنکه خدا آفریده است ایشان را و به افترا ثابت کردند اورا فرزندان و دختران بغیر دانش پاکست اورا و بلند است از آنچه بیان میکنند (۱۰۰) .

او آفریننده آسمانها و زمین است چگونه باشد اورا فرزندی و حال آنکه نبود او را زن و بیافرید هر چیز را و اوهر چیز داناست (۱۰۱) .

این است خدا پروردگار شما بیست هیچ معبود برحق مگراو آفریننده هر چیز است پس پرستش کنید اورا او برهر چیز کارساز است (۱۰۲) .

در نمی یابند اورا چشم ها (یعنی درد دنیا) و او درمی یابد چشم هارا و اوست مهربان آگاه (۱۰۳) .

هر آینه آمدند بشما دلیل ها از جانب پروردگار شما پس هر که بینا شد نفع اوراست و آن که نابینا ماند پس زیان برویست بگو (یا محمد) و نیستم بر شما نگاهبان (۱۰۴) .

و همچنین گوناگون بیان می کنیم نشانه ها را و تا آنکه گویند که خواندای و تایبان کنیم این دین را برای گروهی که می دانند^(۱) (۱۰۵) .

وَجَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ الْجِنَّ وَخَلَقَهُمْ وَخَرَقُوا لَهُ بَنِينَ وَبَنَاتٍ
بِعِبَادِهِ لِيُعَلِّمُوا سَخِرَتْ لَهُمْ وَتَعَلَىٰ عَمَّا يُصْنُونَ ﴿۱۰۰﴾

بَدِيعُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَتَىٰ يَكُونُ لَهُ وَلَدٌ وَلَمْ يَكُن لَّهُ
صَاحِبَةً وَوَحَّىٰ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ يُكَلِّمُ شَيْءًا عَلَيْهِ ﴿۱۰۱﴾

ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ فَاعْبُدُوهُ وَهُوَ
عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ﴿۱۰۲﴾

لَا تُدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ الْأَبْصَارَ وَهُوَ اللَّطِيفُ
الْخَبِيرُ ﴿۱۰۳﴾

قَدْ جَاءَكُمْ بَصَآئِرٌ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ أَبْصَرَ فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ
عَمِيَ فَعَلَيْهَا وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِحَفِيظٍ ﴿۱۰۴﴾

وَكَذَٰلِكَ نُصَرِّفُ الْآيَاتِ لِيُقْوُوا دَرَسَتْ وَلِيُذَكِّرَ
لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿۱۰۵﴾

(۱) مترجم گوید احتمال بود که کفار گویند کتابهای سابقه را خوانده و آنچه میگوی ماخوذ از کتب سابقه است نه وحی الهی است پس خدای تعالی قرآن را بوجهی نازل ساخت و بوجهی گوناگون بیان کرده محال این شبهه نماند زیرا که این =

إِنَّمَا أَوْحَىٰ إِلَيْكَ مِن نَّبِيِّكَ أَنَّ إِلَهَ الْأَوْثَانِ وَعَرِضٌ
عَنِ الْمُشْرِكِينَ ﴿۱۰۶﴾

وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكُوا وَمَا جَعَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا
وَمَا أَنتَ عَلَيْهِم بِوَكِيلٍ ﴿۱۰۷﴾

وَلَا تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِن دُونِ اللَّهِ فَيَسُبُّوا اللَّهَ عَدْوًا
بِغَيْرِ عِلْمٍ كَمَا لَمْ يَكُنْ لَكُمْ رَيْبًا لِّكُلِّ أُمَّةٍ عَمَلُهُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ
مَرْجِعُهُمْ فَيُنَبِّئُهُم بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۱۰۸﴾

وَأَسْمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَئِن جَاءَهُمْ آيَةٌ لِّيُؤْمِنُوا
بِهَا قُلْ إِنَّمَا الْآيَاتُ عِندَ اللَّهِ وَمَا يُشْعُرُكُمْ أَنهَا إِذَا
جَاءَتْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿۱۰۹﴾

وَنَقَلَبْ أَيْدِيَهُمْ وَأَبْصَارَهُمْ كَمَا لَمْ يُؤْمِنُوا بِهِ أَوَّلَ
مَرَّةٍ وَتَذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿۱۱۰﴾

(یا محمد) پیروی کن چیزی را که وحی کرده شد بسوی تو از جانب پروردگار توهیج معبود برحق نیست مگر او و اعراض کن از مشرکان (۱۰۶).

و اگر خواستی خدا شریک مقرر نمی کردند و نگردانیدیم ترا برایشان نگاهبان و نیستی تو برایشان متعهد (۱۰۷).

وای مسلمانان دشنام مدهید کسانی را که مشرکان می پرستند بجز خدا زیرا که ایشان دشنام خواهند داد خدا را از روی ظلم بغیر دانش همچنین آراسته کردیم در نظر هر گروهی کردار آن گروه باز بسوی پروردگار ایشان باشد رجوع ایشان پس خبر دهد ایشان را بعاقبت حال آنچه می کردند (۱۰۸).

و سوگند خوردند کافران به سخت ترین سوگندان خویش که اگر بیاید بدیشان معجزه البته ایمان آرند بآن بگوجزاین نیست که معجزه ها نزدیک خداست و چه مطلع ساخته است شمارا ای مسلمانان آیا نمیدانید که آن معجزه ها چون بیاید ایشان ایمان نیارند (۱۰۹).

و صرف کنیم دلهای ایشان را و چشمهای ایشان را چنانکه ایمان نیاوردند بقرآن اول بار و بگذاریم ایشان را در گمراهی خود سرگردان گشته (۱۱۰).

و اگر مامی فرستادیم بسوی ایشان فرشتگان را و سخن می گفتند بایشان مُردگان و جمع میکردیم برایشان همه چیز گروه گروه هرگز ایمان نمی آوردند مگر وقتی که خواستی خدا ولیکن بسیاری از ایشان نادانی می کنند (۱۱۱) .

وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا شَيْطَانِ الْأَرْضِ وَالْإِنْسِ يُوعَى بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ زُخْرُفَ الْقَوْلِ غُرُورًا وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ مَا فَعَلُوهُ فَذَارُهُمْ وَمَا يَفْقَهُونَ ﴿١١٢﴾

و همچنین پیدا کردیم برای هر پیغامبری دشمن از شیطانهای انس و جن بطریق و سوسه القاء می کنند بعضی ایشان بسوی بعضی سخن ظاهر آراسته تافریب دهند و اگر خواستی پروردگار تونمی کردند این کار را پس بگذار ایشان را بافترای ایشان (۱۱۲) .

وَلِيَصْحَبَ إِلَيْهِ أَقْدَةُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ وَلِيَعْتَبِرُوا مَا هُمْ مُقْتَرُونَ ﴿١١٣﴾

و القاء می کنند سخن بظاهر آراسته تا میل کنند بسوی اودل های کسانی که ایمان ندارند بآخرت و تاپسند کنند او را و تا عمل کنند آنچه ایشان کننده آند (۱۱۳) .

أَفَعَيِّرُ اللَّهُ آبَنِيَّ حَكِيمًا وَهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ الْكِتَابَ الْكِتَابِ مُفَصَّلًا وَالَّذِينَ آتَيْنَهُمُ الْكِتَابَ يَعْلَمُونَ أَنَّهُ مُنَزَّلٌ مِنْ رَبِّكَ بِالْحَقِّ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿١١٤﴾

بگو آیا طلب کنم فیصله کننده بجز خدا و اوست آنکه فر فرستاد بسوی شما قرآن واضح کرده شده و کسانی که داده ایم ایشان را کتاب یعنی تورات می دانند که قرآن فر فرستاده شده است از جانب پروردگار تو براستی پس مباش از شک کنندگان^(۱) (۱۱۴) .

(۱) یعنی یهودی دانند که نزول وحی میشود و آدمی را خدای تعالی پیغمبر می سازد و در حضرت پیغمبر صلی الله علیه وسلم و در قرآن دلائل صدق موجود هست مترجم گوید در سورت های مکیه مذکور شده است که یهود تصدیق میکنند =

وتمام است سخن پرور دگار تو در راستی
وانصاف هیچکس تغیر کننده نیست سخن
های او را و اوست شنو ادانا (۱۱۵).

و اگر فرمانبرداری کنی بسا کسانی را که
در زمین اند گمراه کنند ترا از راه
خدا پیروی نمی کنند مگر گمان را
و نیستند مگر دروغگو^(۱) (۱۱۶).

هر آئینه پروردگار داناتراست بکسی که
دور می شود از راه وی و او داناتراست براه
یافتگان (۱۱۷).

پس بخورید از آنچه ذکر کرده شد نام خدا
بروی (یعنی هنگام ذبح وی) اگر مومن
هستید بآیات خدا (۱۱۸).

و چیست شمارا که نمی خورید از آنچه
ذکر کرده شده است نام خدا بروی و حال
آنکه به تفصیل بیان کرده است برای
شما آنچه بر شما حرام ساخته است الا آنچه
مضطرب باشید بسوی او^(۲) و هر آئینه
بسیاری گمراه می کنند بخواهش نفس

وَنَتَّكِلُكَ رَبِّكَ صِدْقًا وَعَدْلًا لِمَبْدُلِكُمُ مَا لَهُمْ
وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ۝۱۱۵

وَإِنْ تَطْمَأَنَّ مِنْ فِي الْأَرْضِ يُضِلُّوكُمْ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ
إِنْ يَكْفُرُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ هُمْ إِلَّا خَيْرٌ ضُونَ ۝۱۱۶

إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ مَنْ يَضِلُّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ
بِالْمُتَّقِينَ ۝۱۱۷

فَكُلُوا مِمَّا ذُكِرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ إِنْ كُنْتُمْ بِآيَاتِهِ مُؤْمِنِينَ ۝۱۱۸

وَمَا لَكُمْ أَلَّا تَأْكُلُوا مِمَّا ذُكِرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَقَدْ فَضَّلَ
لَكُمْ مَا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ إِلَّا مَا اضْطُرِرْتُمْ إِلَيْهِ وَإِنْ كُنْتُمْ
لَيُضِلُّونَ بِأَهْوَاءِهِمْ يَخَذِلُوكُمْ وَإِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ
بِالْمُتَّقِينَ ۝۱۱۹

= قرآن را و در سورت های مدنیه مذکور است که یهود تکذیب میکنند آنرا و وجه تطبیق
آن ست که چون آنحضرت صلی الله علیه وسلم در مکه بود هنوز دعوت
یهودنکرده بود همه بصدق قرآن معترف بودند که حکم آن بر عرب لازم است
و هیچکس از ایشان انکار نکرده و چون هجرت فرمود ایشانرا دعوت کرد بعناد
در آمدند در سیرت ابن اسحاق چند قصه باین مضمون مذکور است والله اعلم.

(۱) یعنی آنچه کافران در باب تحریم و تحلیل اشیا شبهات میکردند باطل است والله اعلم.
(۲) مترجم گوید یعنی میته حرام است الا وقت ضرورت تناول آن رخصت است
والله اعلم.

خویش بغیر دانش هرآئینه پروردگارتو داناتراست به ستمگاران (۱۱۹) .

وترك كنيد آشكارا گناه را وپنهان اورا هرآئینه كسانيكه گناه می كنند جزا داده خواهند شد بحسب آنچه میگردند (۱۲۰) .

وخورید از آنچه یاد کرده نه شد نام خدا بروی وهرآئینه خوردنش گناه است وهرآئینه شیاطین وسوسه القاء می کنند بسوی دوستان خویش تاخصومت کنند باشما واگر فرمانبرداری ایشان كنید هر آئینه شما مشرك باشید^(۱) (۱۲۱) .

آیاكسی كه مرده بود پس زنده ساختیمش^(۲) وپیداكرديم برای اونوری كه میرودباوی میان مردمان مانند کسی باشد كه صفتش این ست كه درتاریکی ها است نیست بیرون آینه از آن همچنین آراسته کرده شده است درنظر كافران آنچه می گردند^(۳) (۱۲۲) .

وهمچنین پیداكرديم درهردهی رئیسان فساق آن ده تافساد كنند درآن ده وبحقیقت ضرر نمی كنند مگردرحق خویشان ونمی دانند(۱۲۳) .

وچون بیاید بایشان نشانه ای گویند هرگز

وَدَرَوْا ظَاهِرَ الْأَثَرِ وَبَاطِنَهُ إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ الْأَثَرَ سَيَجْزُونَ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿۱۱۹﴾

وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَهُمْ بِذُنُوبِهِمْ عَلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ﴿۱۲۰﴾
الشَّيَاطِينُ لِيُؤْخَذُوا إِلَىٰ أُولِيهِمْ لِيُجَادِلُوهُمْ وَإِنْ أَطَعْتُمُوهُمْ إِنَّكُمْ لَمُشْرِكُونَ ﴿۱۲۱﴾

أَوْ مَن كَانَ مَيِّتًا فَأَحْيَيْنَاهُ وَجَعَلْنَا لَهُ نُورًا يَمْشِي بِهِ فِي النَّاسِ كَمَن مَّتَلَّهُ فِي الظُّلُمَاتِ لَيْسَ بِخَارِجٍ مِنْهَا كَذَلِكَ نُزِّنُ الْكُفْرِينَ مِمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۱۲۲﴾

وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ أَكْبَرًا مَّجْرُمًا لِيَسْأَلُوا فِيهَا وَمَا يَسْأَلُونَ إِلَّا بِأَنْفُسِهِمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿۱۲۳﴾

وَإِذَا جَاءَهُمْ آيَةٌ قَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ حَتَّىٰ نُؤْتَىٰ مِثْلَ

(۱) مترجم گوید مراد ازین وسوسه آنست كه اهل جاهلیت می گفتند چرا كشته خود را بخوریم وكشته خدارا نخوریم والله اعلم .

(۲) یعنی كافر بود هدایت كردیمش .

(۳) چنانكه رؤساء كفارمكه درنصرت كفرسعی می كردند والله اعلم .

ایمان نیاریم تا وقتی که داده شود ما را مانند آنچه داده شده است پیغامبران خدارا^(۱) خدادانا تراست بمحل نهادن پیغامبری خود خواهد رسید این گناهگاران را رسوائی نزدیک خدا و عذابی سخت بسبب آنکه بدمی اندیشیدند (۱۲۴) .

پس هر که خدا خواهد که هدایت کندش کشاده کند سینه او را برای اسلام^(۲) و هر که خواهد که گمراه کندش تنگی کند سینه او را در نهایت تنگی گویا بالا میرود در آسمان همچنین می اندازد خدا ناپاکی را بر کسانی که ایمان نمی آرند^(۳) (۱۲۵) .

و این اسلام راه پروردگار تست راست آمده هر آینه تفصیل کردیم نشانه هارا برای گروهی که پند پذیر میشوند (۱۲۶) .

ایشان راست سرای سلامتی یعنی بهشت نزدیک پروردگار ایشان او کارساز ایشانست بسبب آنچه میکردند (۱۲۷) .

وروزی که حشر کند خدا ایشانرا همه يك جا گوید ای گروه جن^(۴) تابع خود بسیار گرفتید از مردمان و میگویند دوستان ایشان از آدمیان^(۵) ای پروردگار ما بهره مند

مَا أَتَى رَسُولُ اللَّهِ اللَّهَ أَعْلَمَ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ
سَيُصِيبُ الَّذِينَ أَجْرَمُوا صَغَارٌ عِنْدَ اللَّهِ وَعَذَابٌ
شَدِيدٌ يُدَبَّرُ لَهُ مَا كَانُوا يَتَكْبَرُونَ ﴿۱۲۴﴾

فَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ
وَمَنْ يُرِدْ أَنْ يُضِلَّهُ يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا كَأَنَّمَا
يَصْعَدُ فِي السَّمَاءِ كَذَابُكَ يُجْعَلُ اللَّهُ الرِّجْسَ عَلَى الَّذِينَ
لَا يُؤْمِنُونَ ﴿۱۲۵﴾

وَهَذَا صِرَاطُ رَبِّكَ مُسْتَقِيمًا قَدْ فَضَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ
يَذَكَّرُونَ ﴿۱۲۶﴾

لَهُمْ دَارُ السَّلَامِ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَهُوَ وليُّهُمْ بِمَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿۱۲۷﴾

وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا لِمَعْشَرِ الْجِنِّ قَدِ اسْتَكْبَرْتُمْ
مِنَ الْإِنْسِ وَقَالَ أَمَلَيْتُمْ مِنَ الْإِنْسِ رَبَّنَا اسْتَمِعْ
بَعْضًا مَبْعُوضًا وَبَلَفْنَا أَمَلْنَا الَّذِي أَحْتَسِبُ لَنَا قَالَ

(۱) یعنی بر هر کسی از ما جبرئیل فرود آید و وحی نازل بشود والله اعلم .

(۲) یعنی بفهماندش حقیقت اسلام و محاسن آن والله اعلم .

(۳) یعنی هر چند می خواهند حقیقت اسلام و محاسن آن بفهمند نمی توانند والله اعلم .

(۴) یعنی ای شیاطین .

(۵) یعنی تابعان ایشان را از کفار .

شد بعض ما از بعض^(۱) و رسیدیم
 بمیعاد خویش که معین کرده بودی برای
 ما^(۲) گوید خدا آتش جای شماسست
 جاویدان آنجا لیکن آنچه خدا خواسته
 است^(۳) هر آینه پروردگار تو استوار کار
 دانا است (۱۲۸) .

و همچنین مسلط می کنیم بعض ستمگاران
 را بر بعض به سبب شومی آنچه می کردند
 (۱۲۹) .

ای گروه جن و انس آیانیامدند به شما
 پیغمبران از جنس شما می خواندند بر شما
 آیات مرا و بیم می کردند شما را از ملاقات
 این روز شما گویند اعتراف کردیم
 بر خویشتن و فریب داده بود ایشا نرا
 زندگانی دنیا و گواهی دادند بر خویشتن
 که ایشان کافر بودند^(۴) (۱۳۰) .

این ارسال رسل بسبب آنست که هرگز
 پروردگار تو هلاک کننده شهرها نباشد
 بجزای ظلم در حالیکه اهل آنها غافل
 باشند^(۵) (۱۳۱) .

و هر شخص را مرتبه هاست از اجر آنچه

الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ يُؤْتُونَ فِيهَا مَا شَاءَ اللَّهُ إِنَّ
 رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿۱۲۸﴾

وَكَذَلِكَ نُؤْتِي بَعْضَ الظَّالِمِينَ بَعْضًا بِمَا كَانُوا
 يَكْسِبُونَ ﴿۱۲۹﴾

يَمَعَّرَ الْجَنِّ وَالْإِنْسِ أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِنْكُمْ
 يَقُصُّونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِي وَيُذِيقُوكُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ
 هَذَا قَالُوا اسْتَهْذَبْنَا عَلَى أَنْفُسِنَا وَغَرَّبْنَاهُمْ نَحْيَهُ
 الدُّنْيَا وَشَهِدُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ أَنَّهُمْ كَانُوا كَافِرِينَ ﴿۱۳۰﴾

ذَلِكَ أَنْ لَمْ يَكُنْ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَىٰ بِظُلْمٍ وَأَهْلُهَا
 غَافِلُونَ ﴿۱۳۱﴾

وَلِكُلِّ دَرَجَةٍ مِمَّا عَمِلُوا

- (۱) یعنی متبوعان خوشوقت شدند بتابعان و تابعان محظوظ شدند از متبوعان والله اعلم .
- (۲) یعنی برای حساب ما پس در حق ما چه حکم است .
- (۳) یعنی در حق اهل نجات والله اعلم .
- (۴) مترجم گوید مراد آن است که آیانیامده اند از مجموعه جن و انس و آن صادق است
 نبودن رسل از انس مبعوث بانس و جن والله اعلم .
- (۵) قبل بعثت عقوبت نمی آید والله اعلم .

کردند و نیست پروردگار تویی خبر از آنچه به عمل می آرند (۱۳۲) .

و پروردگار توغنی خداوند رحمت است اگر خواهد دور کند شمارا و جانشین سازد پس از شما هر که را خواهد چنانکه پیدا کرد شمارا از نسل قومی دیگر (۱۳۳) .

هر آئینه آنچه وعده کرده میشود شمارا البته آمدنی است و نیستید شما عاجز کنندگان (۱۳۴) .

بگوای قوم من عمل کنید شما برحالت خویش هر آئینه من نیز عمل کننده ام زود باشد که بدانید کسی را که باشد او را عاقبت پسندیده در آخرت هر آئینه رستگار نشوند ظالمان (۱۳۵) .

(۱) و مقرر کردند برای خدا از آنچه او

وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ ﴿۱۳۲﴾

وَرَبُّكَ الْغَنِيُّ ذُو الرَّحْمَةِ ﴿۱۳۳﴾ إِنَّ يَشَاءُ يَذْهَبَكُمْ وَيَسْتَعْلِفُ مِنْ عِبَادِكُمْ مَا يَشَاءُ لَكُمْ أَنْتُمْ مِنَ ذُرِّيَّةِ قَوْمٍ الْخَرِينِ ﴿۱۳۴﴾

إِنَّ مَا توعَدُونَ لَأَيُّ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿۱۳۵﴾

قُلْ يَوْمَ يَعْمَلُوا عَلَىٰ مَكَانَتِكُمْ إِنِّي عَاسِفٌ ﴿۱۳۶﴾ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ مَنْ تَكُونُ لَهُ عَاقِبَةُ النَّارِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿۱۳۷﴾

وَجَعَلُوا لِلَّهِ مِمَّا ذَرَأَ مِنَ الْحَرْثِ وَالْأَنْعَامِ نَصِيبًا

(۱) مترجم گوید اهل جاهلیت احکامی چند اختراع کرده بودند از آن جمله آنست که از زراعت و مواشی پاره ای برای خدا مقرر می کردند پاره ای برای بتان و حصه خدا بر مساکین و ضعیفان صرف میکردند و حصه بتان باستانه بتان میرسانیدند پس اگر چیزی از حصه خدادار حصه بتان مخلوط میشد ترك می کردند که خدا حاجت نه دارد و اگر از حصه بتان در حصه خدا مخلوط می شد آن را جدا میکردند که بتان محتاج اند و آنجمله آنست که قتل دختران تجویز میکردند و پیشوایان ایشان بدین معنی فتوی داده بودند و از آنجمله آنست که بعضی زراعت و مواشی را حجر میساختند که غیر سدن بتان کسی دیگر نخورد و آنچه برای بتان ذبح میکردند نام خدا بر آن نمی گرفتند از آنجمله آنست که چون بحائز و سوائب بچه میدادند گرزنده بودی مردان را حلال میدانستند زنان را و اگر مرده بودی همه را حلال میدانستند خدای تعالی رد این مذاهب باطله فرمود و آنچه حکم حق است بیان فرمود و محرماتی که همه اهل باطل بر آن متفق اند ذکر کرد و الله اعلم .

پیدا کرده است از جنس زراعت و چهارپایان حصه گفتند این حصه برای خداست بگمان خویش و این حصه برای شرکاء که مامقر کرده ایم پس آنچه بود برای شرکای ایشان نمی رسد به خدا و آنچه باشد برای خدا میرسد به شرکای ایشان بدچیز است که مقرر می کنند (۱۳۶) .

و همچنین آراسته کرده است در نظر بسیاری از مشرکان قتل اولاد ایشان را شرکای ایشان^(۱) تاهلاک کنند ایشان را و تا مختلط کنند برایشان دین ایشان را و اگر خواستی خدا نکردندی این کار پس بگذار ایشان را با مفریات ایشان (۱۳۷) .

و گفتند این چهارپایان و زراعت حجراست نخورد آن را مگر آنکه ما خواهیم بگمان خویش و چهارپایان دیگر اند که حرام کرده شده است سواری بر پشت آنها و چهارپایان دیگر اند که نام خدانمی گیرند هنگام ذبح آن بسبب آنکه دروغ بسته اند بر خدا زود جزاء خواهد داد ایشان را بمقابله آنچه افترای می کردند (۱۳۸) .

و گفتند آنچه در شکم این چهارپایان باشد^(۲) حلال است برای مردان ما و حرام است بر زنان ما و اگر مرده باشد

فَقَالُوا هَذَا إِلَهُهُمْ وَإِنَّ إِلَهَهُمْ لَشِرْكَائِنَا
فَمَا كَانَ لِيُشْرَكَ بِهِمْ فَلَا يُصِلُ إِلَى اللَّهِ وَمَا كَانَ
لِلَّهِ فَهُوَ يَصِلُ إِلَى شُرَكَائِهِمْ سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿۱۳۶﴾

وَكَذَلِكَ زَيْنَ لِكَثِيرٍ مِنَ الْمُشْرِكِينَ قَتَلَ
أَوْلَادَهُمْ شُرَكَائِهِمْ لِيُرَدُّوهُمْ وَلِيَلْبِسُوا عَلَيْهِمْ
دِينَهُمْ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا فَعَلُوهُ فَذَرْهُمْ
وَمَا يَفْعَلُونَ ﴿۱۳۷﴾

وَقَالُوا هَذِهِ أَنْعَامٌ وَحَرِّثُ حِجْرًا لَا يُطْعَمُونَ إِلَّا مَن
نَشَاءُ يَرْغِبُهُمْ وَأَنْعَامٌ حُرِّمَتْ طَهُورُهَا وَأَنْعَامٌ
لَا يَذْكُرُونَ أَسْمَاءَ اللَّهِ عَلَيْهَا افْتِرَاءً عَلَيْهِمْ سُبْحَانَ اللَّهِ
بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿۱۳۸﴾

وَقَالُوا مَا فِي بُطُونِ هَذِهِ الْأَنْعَامِ خَالِصَةٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا
وَمَحْرُومٌ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ يَكُنْ مِنْ مَيْتَةٍ فَهُمْ فِيهِ

(۱) یعنی شیاطین که و سوسه کرده اند بایشان که مذهب قرار داده اند والله اعلم .

(۲) یعنی در شکم بچاثر سوائب باشد .

همه در آن شریک اند جزا خواهد داد به
مقابله این بیان ایشان هرآئینه اواستوارکار
دانااست (۱۳۹) .

هرآئینه زیان کارشدند آنانکه
کشتند فرزندان خود را از جهت بیخردی
بغیر دانش و حرام کردند آنچه روزی
دادایشان را خدابه سبب دروغ بستن
بر خدا به تحقیق گمراه شدند ایشان و نبودند
راه یافتگان (۱۴۰) .

و خدا آنست که پیدا کرد بوستانهای برداشته
شده برپایها^(۱) و بوستانهای غیر برداشته
شده برپایها^(۲) و پیدا کرد درختان
خرمارا و زراعت را گوناگون میوه های
هریکی و زیتون و انار را مانند یکدیگر
و غیر مانند یکدیگر^(۳) بخورید
از میوه های آن چون میوه بیرون آورد و
بدهید زکوة او را روز درویدن وی
و اسراف مکنید هرآئینه خدا دوست ندارد
اسراف کنندگان را (۱۴۱) .

و پیدا کرد از چهار پایان بار بردارنده را
و جانوری را که بر زمین غلطانند بجهت
ذبح بخورید از آنچه روزی داده است
خدا شمارا و پیروی مکنید گامهای شیطان

شُرَكَاءَ سَيَجْزِيهِمْ وَصَفَّهُمْ إِنَّهُ كَرِيمٌ عَلِيمٌ ﴿۳۹﴾

قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ قَتَلُوا أَوْلَادَهُمْ سَفَهًا بِغَيْرِ
عِلْمٍ وَحَرَمُوا مَا آتَاهُمُ اللَّهُ أَفَبِرَاءٍ عَلَى اللَّهِ قَدْ
صَلَّوْا وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ ﴿۴۰﴾

وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَ جَنَّاتٍ مَعْرُوشَاتٍ وَغَيْرِ
مَعْرُوشَاتٍ وَالنَّخْلَ وَالزَّرْعَ مُخْتَلِفًا أَكْلُهُ
وَالزَّيْتُونَ وَالزُّمَانَ مُتَشَابِهًا وَغَيْرَ مُتَشَابِهٍ
كُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ إِذَا أَثْمَرَ وَآتُوا حَقَّهُ يَوْمَ
حَصَادِهِ وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ ﴿۴۱﴾

وَمِنَ الْأَنْعَامِ حَمُولَةٌ وَفَرَسَاتٌ كُلُوا مِنْ ثَمَرِهَا إِنَّ اللَّهَ
لَاسْمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿۴۲﴾

وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ ﴿۴۳﴾

(۱) یعنی درختان انگور و مانند آن والله اعلم .

(۲) یعنی درختان برساق ایستاده والله اعلم .

(۳) یعنی افراد هر نوعی باعتبار صورت مانند يك ديگراند و به اعتبار مزه نه والله
اعلم .

را هرآئینه اوشمارا دشمن ظاهر است
(۱۴۲) .

آفریده‌هشت قسم را از گوسفند دو قسم
وازیزد و قسم^(۱) بگوآیاین دونرا حرام
کرده است خدای تعالی یا این دو ماده را
یا آن را که مشتمل شده است بروی
رحمهای این دو ماده خبر دهید مرابه
دانش^(۲) اگر هستی در است گو (۱۴۳) .

و پیدا کرد از شتر دو قسم و از گاو دو قسم
بگو آیاین دونرا حرام کرده است
خدایا این دو ماده را یا آنرا که مشتمل شده
است بروی رحم های این دو ماده
آیا حاضر بودید و قتی که حکم کرد شمارا
خدا بآن پس کیست ستمگارترا از کسی که
بندد بر خدا دروغ تا گمراه کند مردمان را
بغیر دانش هرآئینه خدا راه نمی نماید قوم
ستمگاران را (۱۴۴) .

بگونمی یابم در آنچه وحی فرستاده شده
بسوی من هیچ چیز حرام بر خورنده که
بخورد آن را مگر آنکه باشد مردار یا خون
ریخته شده یا گوشت خوک پس هرآئینه
حرام است یا آنچه فسق باشد که برای غیر
خدا و از بلند کرده ذبح شود پس هر که
درمانده شود نه بغی کننده و نه از حد
گذرنده پس هرآئینه پروردگار تو آمرزنده

ثَنِيَّةَ آذَوَاجٍ مِنَ الصَّالِّينَ اثْنَيْنِ وَمِنَ الْمُعْرَأَتَيْنِ
قُلْ إِنَّ الدَّكَرَيْنِ حَرَّمَ أَمَّا الثَّنِيَّتِينَ أَمَا اسْتَمَلْتَ عَلَيْهِ
أَرْحَامَ الثَّنِيَّتِينَ يَهْتَوِي بِعِلْمِهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٤٣﴾

وَمِنَ الْإِبِلِ اثْنَيْنِ وَمِنَ الْبَقَرِ اثْنَيْنِ قُلْ إِنَّ الدَّكَرَيْنِ
حَرَّمَ أَمَّا الثَّنِيَّتِينَ أَمَا اسْتَمَلْتَ عَلَيْهِ أَرْحَامَ الثَّنِيَّتِينَ
أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ إِذْ وَضَعَكُمُ اللَّهُ يَهْدَى الْفِتْنَةَ أَظَلَمْتُمْ
أَفَتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا لِيُضِلَّ النَّاسَ بِغَيْرِ عِلْمٍ إِنَّ اللَّهَ لَا
يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٤٤﴾

قُلْ لَا آجِدُ فِي مَا أُوْحِيَ إِلَيَّ مُحَرَّمًا عَلَى طَائِفَةٍ مِّنْهُمْ
إِلَّا أَنْ يَكُونَ مَيْمَنَةً أَوْ دَمًا مَّسْفُوحًا أَوْ لَحْمَ
خَيْزُرٍ قَالَتْهُ رَجُلٌ أَوْ فَسَقًا أَيْلَ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ فَمَنْ
اضْطَرَّ عَلَيْهِ بَاطِلٌ وَلَا عَادٍ فَإِنَّ رَبَّكَ عَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٤٥﴾

(۱) یعنی نرو ماده از هر يك واللہ اعلم .

(۲) یعنی نقلی صحیح بیارید از ابراهیم و اسمعیل علیهما السلام و از کتب الهیه واللہ اعلم .

مهربان است^(۱) (۱۴۵) .

ویریهو دحرام ساختیم هر جانور ناخن دار^(۲) واز گاؤ و گوسفند حرام ساختیم برایشان پیه این دو قسم مگر پیهی که برداشته است پشت این دو قسم یا برداشته است آنرا رودهای آنچه متعلق شد باستخوان این طور جزا دادیم ایشان را بمقابله ستم ایشان وهر آئینه ماراست گوئیم (۱۴۶) .

پس اگر به دروغ نسبت کنند ترابگو که پروردگار شما خداوند مهربانی بسیار است و رد کرده نمی شود عقوبتِ او از قومِ ستمگاران (۱۴۷) .

زود باشد که بگویند مشرکان اگر خواستی خدا یعنی رضای او بودی شریک مقرر نمی کردیم و نه پدران مامی کردند و نه حرام می کردیم چیزی را همچنین بدروغ نسبت کردند کسانی که پیش از ایشان بودند تا آنکه چشیدند عقوبتِ ما بگوآیا هست نزدیک شما دانشی^(۳) تا بیرون آرید آن را برای ما پیروی نمی کنید مگر شبیه را ونیستید شما مگر دروغگو (۱۴۸) .

وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَزَمًا كُلِّ ذِي ظُلْمٍ وَمِنَ الْبَقَرِ
وَالْغَنَمِ حَزْمًا عَلَيْهِمْ نَجْمُهُمَا إِلَّا مَا حَمَلَتْ
ظُهُورُهُمَا أَوْ الْحَوَايَا أَوْ مَا اخْتَلَطَ بِعَظْمٍ
ذَلِكَ جَزَاءُهُمْ بِغَيْرِهِمْ وَإِنَّ الصِّدْقُونَ ﴿۱۴۵﴾

فَإِنْ كَذَّبُوا فَقُلْ ذُو رَحْمَةٍ وَاسِعَةٍ وَلَا يُرَدُّ
بِأْسُهُ عَنِ الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ ﴿۱۴۶﴾

سَيَقُولُ الَّذِينَ أَنْزَلْنَا لَكَ آيَاتٍ كَذِبًا
أَبَاءُؤُنَا وَلَا حَزْمًا مِمَّا سَاءَ مَا كَذَّبَ الَّذِينَ
مِنْ قَبْلِهِمْ حَتَّىٰ ذَاقُوا بِأَسْئَاتِهِمْ هَلْ عِنْدَكُمْ
مِنْ عِلْمٍ فَتُخْرِجُوهُ لِنَاظِرٍ أَنْ تَكْفُرُوا إِلَّا لَكُنَّ
أَنْتُمْ الْأَخْرَصُونَ ﴿۱۴۷﴾

(۱) مراد حصر اضافی است به نسبت بهیمة الانعام وآن اصناف ثمانیه مذکور است سگ و شیر و بازو غیر آن اگرچه حرام است از بهیمة الانعام نیست و در آن بحث نداشتند والله اعلم .

(۲) یعنی مثل شتر و شتر مرغ والله اعلم .

(۳) یعنی نقلی از کتب الهی والله اعلم .

بگو خدا راست دلیل محکم پس اگر خواستی خدا هدایت کردی شمارا همه يك جا (۱۴۹) .

بگویارید گواهان خود را آنانکه گواهی میدهند که خدا حرام ساخته است این را پس (یا محمد) اگر بفرض گواهی دهند تو معترف مشوبایشان و پیروی مکن خواهش کسانی که به دروغ نسبت کردند آیاتِ ما را و کسانی که اعتقاد ندارند بآخرت و ایشان با پروردگار خود برابر میکنند^(۱) (۱۵۰) .

بگویائید تا بخوانم آنچه حرام کرده است پروردگار شما بر شما (فرموده است) که شريك او مقرر مکنید چیزی را و بوالدین نیکوکاری کنید و مکشید اولاد خود را از ترس فقر ما روزی میدهیم شمارا و ایشان را نزدیک مشوید به بی حیائی^(۲) آنچه علانیه باشد از آن و آنچه پوشیده باشد و مکشید هیچ نفس را که حرام ساخته است خدا کشتنش الّا بحق^(۳) این حکم فرموده است شمارا تا بוד که شما به فهمید (۱۵۱) .

و نزدیک مشوید به مال یتیم الّا بخصلتی که وی نیک است تا آنکه رسد به جوانی خود و تمام کنید پیمان و ترازو را بانصاف

قُلْ فَلِلَّهِ الْحُجَّةُ الْبَالِغَةُ فَلَوْ شَاءَ لَهَدَاكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿۱۴۹﴾

قُلْ هَلْ مِنْكُمْ شَهِدَاءُ كُمُ الَّذِينَ يَشْهَدُونَ أَنَّ اللَّهَ حَرَّمَ هَذَا؟ فَإِنْ شَهِدُوا فَلَا تَشْهَدُ مَعَهُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا أَهْوَاءَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ وَهُمْ يَرِيهَمُ يَعْبُدُون ﴿۱۵۰﴾

قُلْ تَعَالَوْا أَنْتُمْ وَمَنْ حَرَّمَ رَبِّيَ كُمْ عَلَيْكُمْ إِلَّا تَسْمُرُوا بِهِ سِيئًا وَيَأْتِي الدِّينَ إِحْسَانًا وَلَا تَقُولُوا أَوْلَادُكُمْ مِنْ إِمْلَاقٍ حُنَّ نَزُّقُهُمْ وَإِيَّاهُمْ وَلَا تَقْرُبُوا الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَنْ يَطْنْ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ ذَلِكُمْ وَصَّكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿۱۵۱﴾

وَلَا تَقْرُبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ وَأَوْفُوا بِالْعَيْلِ وَالْيَتِيمَانَ الْفَيْسِلِ لَعَلَّكُمْ

- (۱) یعنی معبود باطل را والله اعلم .
- (۲) یعنی بزنا و لواطت .
- (۳) یعنی بقصاص و مثل آن .

تکلیف نمی دهیم هیچکس را مگر قدرطاعت او و چون سخن گوئید^(۱) پس رعایت انصاف بنمائید و اگر چه آن محکوم علیه صاحب قرابت باشد و بعهد خدا^(۲) وفا کنید این حکم فرموده است شمارا تا پندپذیر شوید (۱۵۲) .

و خبر داده است که آنچه مذکور شد راه من است راست و درست آمده پس پیروی او کنید و پیروی مکنید راه های دیگر را که این راه هاجدا کنند شمارا از راه خدا این حکم فرموده است شمارا تا پرهیزگاری کنید (۱۵۳) .

باز می گویم که داده بودیم موسی را کتاب تانعمت تمام کنیم بر هر که نیکوکار بود و بیان کنیم هر چیزی را و بجهت هدایت و مهربانی تا ایشان بملاقات پروردگار خویش ایمان آرند^(۳) (۱۵۴) .

و این قرآن کتابیست که فرو فرستادیمش بابرکت پس پیروی او کنید و پرهیزگاری کنید تا مهربانی کرده شود بر شما (۱۵۵) .

فرستادیمش تا نگوئید بجز این نیست که فرود آورده شد کتاب یعنی تورات و انجیل بر دو گروه پیش از ما و به تحقیق بودیم ما از تلاوت ایشان بی خبر (۱۵۶) .

نَفْسًا إِلَّا رُسْحَمًا إِيَّاكَ فَاعْبُدُونَا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ
وَيَهْدِي اللَّهُ أُمَّتًا إِذِ لَمْ يُلْحَقْ بِهِ كَلِمَاتُ تَدَارُكُونَ ﴿١٥٢﴾

وَأَنَّ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ
تَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ ذَلِكُمْ وَضَعْنَا لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٥٣﴾

ثُمَّ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ تَمَامًا عَلَى الَّذِي أَحْسَنَ وَتَفْصِيلًا
لِكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لَّعَلَّهُمْ بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَ ﴿١٥٤﴾

وَهَذَا كِتَابُنَا أَنْزَلْنَاهُ مُبْرَكًا فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ
تُرْحَمُونَ ﴿١٥٥﴾

أَنْ تَقُولُوا إِنَّمَا أَنْزَلَ الْكِتَابَ عَلَى طَائِفَتَيْنِ مِنْ قَبْلِنَا
وَإِنْ لَكُنَّا عَنْ دَرَسَتِهِمْ لَغَفْلِينَ ﴿١٥٦﴾

(۱) یعنی گواهی دهید یا حکم کنید و الله اعلم .

(۲) یعنی بنذر او .

(۳) مترجم گوید ظاهر نزدیک این بنده آنست که حرام گردانیدیم اشیای مذکوره را درازل بر قوم نوح و هلم جراباز دادیم موسی را کتاب و الله اعلم .

یا گوئید اگر فرود آورده شدی بر ما کتاب
هر آئینه می بودیم راه یافته تراز ایشان پس
آمده است به شما حجتی از پروردگار شما
و هدایت و بخشایش پس کیست ستمگار
تراز کسی که بدروغ نسبت کند آیات
خدارا و اعراض کند از آن جزا خواهیم داد
اعراض کنندگان را از آیات خویش
بدترین عذاب بسبب آنکه اعراض می
کردند (۱۵۷) .

آیا منتظر نیستند مگر آن را که بیایند
بدیشان فرشتگان^(۱) یا بیاید پروردگار تو
یا بیاید بعض نشانه های پروردگارتو^(۲)
روزی که بیاید بعض نشانه های
پروردگارتو نفع نه دهد نفسی را که ایمان
نیآورده بود پیش ازین ایمان او یا نفع ندهد
نفسی را که کسب نکرده بود در ایمان
خود عمل خیر^(۳) بگوانتظار کنید هر آئینه
مانیز منتظریم (۱۵۸) .

به تحقیق کسانی که پراگنده کردند دین
خود را و گروه گروه شدند نیستی از ایشان
در هیچ حساب^(۴) جزاین نیست که
کار ایشان گذاشته شده بسوی خداست
باز خبر دهد ایشان را بعاقبت آنچه می

أَوْفَوْا لَوْ أَنَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ لَكُنَّا أَهْدَىٰ مِنْهُمْ
فَقَدْ جَاءَهُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكَ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ فَمَنْ
أَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَّبَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَصَدَفَ عَنْهَا سَجِرَى
الَّذِينَ يَصْدِفُونَ عَنِ الْيَتِيمِ أَمْوَالَهُ الْعَدَابِ بِمَا
كَانُوا يَصْدِفُونَ ﴿١٥٧﴾

هَلْ يَنْظُرُونَ الْآنَ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ أَوْ يَأْتِي رَبُّكَ أَوْ يَأْتِي
بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ يَوْمَ يَأْتِي بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ لَا يَنْفَعُ نَفْسًا
إِيمَانُهَا لَوْ تَكُنْ آمَنَتْ مِنْ قَبْلُ أَوْ كَسَبَتْ فِي إِيمَانِهَا خَيْرًا قُلْ
انظُرُوا إِلَىٰ مَا تُنظُرُونَ ﴿١٥٨﴾

إِنَّ الَّذِينَ فَتَرُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شَيْعًا لَسْتَ مِنْهُمْ فِي شَيْءٍ
إِنَّمَا أَمْرُهُمْ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ يُنَبِّئُهُم بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿١٥٩﴾

(۱) یعنی برای قبض ارواح .

(۲) یعنی طلوع شمس از مغرب یادابه الارض والله اعلم .

(۳) یعنی آنروز توبه گنهگار و ایمان کافر قبول نشود والله اعلم .

(۴) یعنی از تو مواخذه نخواهند کرد والله اعلم .

کردند (۱۵۹) .

هرکه آورد نیکی پس اوراست ده چندان آن وهرکه آوردیدی جزا داده نخواهد شد الا مثل آن وایشان ستم کرده نخواهند شد (۱۶۰) .

بگو هرآئینه دلالت کرده است مرا پروردگار من بسوی راه راست مراد می دارم دین درست کیش ابراهیم را حنیف شده و نه بود از مشرکان (۱۶۱) .

بگو هرآئینه نماز من وحج و قربانی من و زندگانی من و موت من همه برای خداست پروردگار عالمها (۱۶۲) .

هیچ شریک نیست مرا و باین توحید فرموده شد مراو من نخستین مسلمانانم (۱۶۳) .

بگو آیا طلب کنم پروردگار غیر خدا و اوست پروردگار همه چیز و عمل نمی کند هیچ کسی مگر بذات خود و بر ندارد هیچ بردارنده بار دیگر را باز بسوی پروردگار شما رجوع شما باشد پس خبردار کند شمارا بآنچه که در آن اختلاف می کردید (۱۶۴) .

و او آنست که ساخت شمارا جانشینان در زمین و بلند کرد بعضی را بالای بعضی درجه ها تا بیازماید شمارا در آنچه داده است به شما هرآئینه پروردگار تو شتاب کننده عقوبت است و هرآئینه او آمرزنده مهربان است (۱۶۵) .

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ مَثَلٍ هَاتَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلَهَا وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿۱۵۹﴾

قُلْ إِنِّي هَدَيْتُ رَبِّيَ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ هَدَيْتُنَا وَمِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿۱۶۰﴾

قُلْ إِن صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۱۶۱﴾

لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ ﴿۱۶۲﴾

قُلْ أَعْتَدْتُمْ لِي رِزْقًا غَيْرَ رِزْقِي وَلَا عَلَيَّ كُفْرًا وَلَئِنِ اسْتَفْتَيْتُمْ بَشِيرًا أَوْ نَذِيرًا أَوْ رِجَالًا لَأَجِبَنَّكُمْ فَإِن كَانَ شَأْنِي أَمْرًا فَلَا يَخُصُّكُمْ فِي شَيْءٍ وَاللَّهُ لَمَنَّانٌ ﴿۱۶۳﴾

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلَائِفَ فِي الْأَرْضِ وَرَفَعَ بَعْضَكُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِيُبَيِّنَ لَكُمْ فِي أُنْسِكُمْ أَنَّ رَبَّكُمُ سَرِيعُ الْعِقَابِ وَأَنَّ لِعَفْوِ رَبِّكُمْ أَجْرًا كَثِيرًا ﴿۱۶۴﴾

سوره اعراف مکی است و آن دو صد و شش
آیه و بیست و چهار رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْمَعْصِ ۱

كُنْتُ أَنْزِلَ إِلَيْكَ فَلَا يَكُنْ فِي صَدْرِكَ حَرَجٌ مِنْهُ
إِنَّمَا نَزَّلْنَاهُ بِوَعْدِنَا ۲

إِنَّمَا نَزَّلْنَاهُ بِوَعْدِنَا
وَلَا تَتَّبِعُوا مَنَازِلَ الَّذِينَ مِن دُونِكُمْ
وَلَا تَتَّبِعُوا مَنَازِلَ الَّذِينَ مِن دُونِكُمْ ۳

وَكَمْ مِنْ قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا فَجَاءَهَا بَأْسُنَا بَيَاتًا
أَوْ هُمْ قَائِلُونَ ۴

فَمَا كَانَ دَعْوَاهُمْ إِذْ جَاءَهُمْ إِلَّا أَن قَالُوا إِنَّا كُنَّا
ظَالِمِينَ ۵

فَلَنَسْأَلَنَّ الَّذِينَ أُرْسِلَ إِلَيْهِمْ وَلَنَسْأَلَنَّ الْمُرْسَلِينَ ۶

فَلَنَقْصُرَنَّ عَنْهُمْ بِعِلْمٍ وَّمَا كُنَّا عَلَيْهِمْ غَائِبِينَ ۷

وَالْوَزْنُ يَوْمَئِذٍ بِالْحَقِّ كَمَنْ تَقَلَّتْ مَوَازِينُهُ

بنام خدا بخشاینده مهربان .

الْمَعْصِ (۱) .

این کتابیست که فرودآورده شد بسوی
تو پس باید که نباشد در سینه تو هیچ تنگی
از تبلیغ او فرودآورده شد تا بیم کنی بآن
و برای پند مسلمانان را (۲) .

پیروی کنید آنرا که فرودآورده شد بسوی
شما از جانب پروردگار شما و پیروی
مکنید بجزوی دوستان را (۱) اندکی
پندمی پذیرید (۳) .

و بَسَادِهِ که هلاک کردیمش پس آمد بوی
عقوبت ما و ایشان شبانگه آرمیده بودند
و قتی که ایشان در خواب نیم روز بودند
(۴) .

پس نبود قول ایشان چون بیامد بایشان
عقوبت ما الا آنکه گفتند هر آینه
ما مستمگار بودیم (۵) .

پس البته سوال خواهیم کرد آن کسانی را
که پیغامبر فرستاده شد بسوی ایشان و
البته سوال خواهیم کرد پیغامبران را (۶) .

پس البته بیان خواهیم کرد بحضور ایشان (۷)
بدانش و نبودیم غائب (۷) .

و سنجیدن اعمال بانصاف آن روز بود نیست

(۱) یعنی معبودان باطل که دوست می گرفتید و الله اعلم .

(۲) یعنی همه اعمال ایشان را .

قَالُوا لَيْسَ لَهُمُ الْهَيْكُونَ ①

وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ قَالَ لِيكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ
بِمَا كَانُوا يَأْتِينَ بِطُلُوعُونَ ②

وَلَقَدْ مَكَّنَّاكُمْ فِي الْأَرْضِ وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعَايِشَ
قَالِيْلًا مَا أَتَيْنَا بِكُفْرًا ③

وَلَقَدْ خَلَقْنَاكُمْ ثُمَّ صَوَّرْنَاكُمْ ثُمَّ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا
لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ لَمْ يَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ ④

قَالَ مَا مَنَّكَ إِلَّا أَنْجِدُوا إِسْرَائِيلَ قَالَ أَنَا خَلَقْتُهُ خَلَقْتَنِي
مِنْ نَارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ ⑤

قَالَ فَأَهْبِطْهُنَّ أَهْبَاطًا يَوْمَ لَكَ أَنْ تَتَكَبَّرَ فِيهَا فَاخْرُجْ إِنَّكَ
مِنَ الضَّالِّينَ ⑥

قَالَ أَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ⑦

قَالَ إِنَّكَ مِنَ الْمُنظَرِينَ ⑧

قَالَ يَا آدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ وَكُلَا مِنْهَا
رَغَدًا حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا
مِنَ الصَّادِرِينَ ⑨

ثُمَّ أَنْزَلْنَاهُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِمْ وَعَنْ يَمَانِهِمْ وَعَنْ

پس هر که گران شد پله نیکی های او پس
ایشانند رستگار (۸) .

وهر که سبک شد پله نیکی های او پس
آنجماعت آنانند که زیان کردند در حق
خویشان بسبب آنکه بآیات ما انکار می
کردند (۹) .

و هر آئینه استقرار دادیم شمارا در زمین
و پیدا کردیم برای شمارا آنجا اسباب
معیشت اندکی شکر می کنید (۱۰) .

و هر آئینه آفریدم شمارا (یعنی پدر شمارا)
باز صورت بستیم شمارا (یعنی
پدر شمارا) باز گفتیم به فرشتگان که
سجده کنید آدم را پس سجده کردند مگر
ابلیس نبود از سجده کنندگان (۱۱) .

گفت خدا چه چیز منع کرد ترا از آنکه سجده
کنی و قتیکه امر کردم ترا گفت من بهترم
از تو آفریدی مرا از آتش و آفریدی او را از گل
(۱۲) .

گفت پس فرود رو از آسمان زیرا که لائق
نیست ترا که سرکشی کنی در آن پس بیرون
شو هر آئینه تواز خوار شوندگانی (۱۳) .

گفت بار الهامهلت ده مرا تاروزیکه آدمیان
برانگیخته شوند (۱۴) .

گفت خدا هر آئینه تو از مهلت داده شدگانی
(۱۵) .

گفت پس بسبب آنکه گمراه کردی مرا البته
به نشینم برای آدمیان براه راست تو یعنی
تا از آن منع کنم (۱۶) .

پس البته بیایم بسوی ایشان از پیش ایشان

وازیس پشت ایشان واز جانب راست ایشان واز جانب چپ ایشان و نیایی اکثر ایشان را شکر گذار (۱۷) .

گفت بیرون رواز آسمان نکوهیده رانده شده بخدا هر که پیروی کند ترا از آدمیان البته پُرکنیم دوزخ را از شما همه یکجا (۱۸) .

و گفتیم ای آدم ساکن شوتو و زن تو در بهشت پس بخورید از هر جا که خواهید و نزدیک شوید باین درخت که خواهید شد ازستمگاران (۱۹) .

پس وسوسه داد ایشان را شیطان تا آشکارا گرداند برای ایشان آنچه پوشیده بود از نظر ایشان از شرم گاه های ایشان گفت منع نکرده است شمارا پروردگار شما ازین درخت مگر برای احتیاط از آنکه شوید دوفرشته یا شوید از جاوید باشنلگان (۲۰) .

و قسم خورد برای ایشان که من از نصیحت کنندگانم شمارا (۲۱) .

پس بسوی پستی انداخت ایشانرا بفریب دادن پس چون چشیدند آن درخت را ظاهر شد ایشان را شرمگاهای ایشان و شروع کردند که برگی بالای برگی می چسپانیدند برخویش از برگ درختان بهشت و ندا کرد ایشان را پروردگار ایشان که آیا منع نکرده بودم شمارا ازین درخت و نه گفته بودم به شما که هر آئینه شیطان شمارا دشمن آشکار است (۲۲) .

سَاءَ لِيَوْمَهُمْ وَلَا يَجِدُوا لَهُمْ شُكْرِينَ ⑤

قَالَ اخْرُجْ مِنْهَا مَذْمُومًا مَدْحُورًا لَنْ نَبْعَثَكَ فِيهَا مِنْكُمْ اَكْثَرًا
حَتَّىٰ يَمُنُّوا بِمَا جَعَلْنَا ⑥

وَيَا اٰدَمُ اسْكُنْ اَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ فَكُلَا مِنْ حَيْثُ شِئْتُمَا
وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِيْنَ ⑦

فَوَسَّوَسَ لَهَا الشَّيْطٰنُ لِيُبْدِيَ لَهَا مَا وَّرَىٰ عَنْهَا مِنْ
سَوَاتِرِهَا وَقَالَ لَهَا لِمَا رَكَّبَكَ هَذِهِ الشَّجَرَةُ
اَلَا اَنْ تَكُوْنَا مَلَكَئِكًا اَوْ تَكُوْنَا مِنَ السَّٰلِكِيْنَ ⑧

وَقَالَتْ لِيَ اِنِّي لَكَا لِيْنَ النَّصِيْحِيْنَ ⑨

فَدَلَّهَا بِغُرُوقِهَا اذَا قَالَتِ الشَّجَرَةُ لَهَا سَوَاتِرُهَا وَطَفِقَا
يَخْفِيْنَ عَلَيْهِمَا مِنْ وَّرَقِ النَّبْتِ وَتَادِعَلَهُمَا اَلَمْ اَنْهَيْكُمَا
عَنْ تِلْكَ الشَّجَرَةِ وَاَقُلْ لَكُمَا اِنَّ الشَّيْطٰنَ لَكَا عَدُوٌّ مُّبِيْنٌ ⑩

گفتند ای پروردگار ماستم کردیم برخویش
و ا گرنیامری ما را ومهربانی نکنی بر ما
البته از زیان کاران باشیم (۲۳) .

گفت خدافروروید بعض شمامبعضی
رادشمن خواهد بود وشمارادر زمین
استقرار وبهره مندی باشد تاوقتی معین
(یعنی تامرگه) (۲۴) .

گفت خدادرزمین زندگانی خواهید کرد و
درآنجاخواهید مرد وازآنجا بیرون آورده
شوید (۲۵) .

ای فرزندان آدم هرآئینه مافرودآوردیم
برشما لباسی که ببوشد شرمگاه شمارا
وفرودآوردیم جامه های زینت را ولباس
پرهیزگاری وی ازهمه بهتراست این
ازنشانه های خداست تاایشان
پندپذیرشوند (۲۶) .

ای فرزندان آدم گمراه نکند شمارا شیطان
چنانکه بیرون آورد پدر ومادر شمارا
ازبهشت برمی کشید ازایشان جامه ایشان
را تابنماید ایشان را شرمگاه ایشان
هرآئینه شیطان وقوم اومی بینند
شمارازآن جاکه شما نه می بینید ایشانرا
هرآئینه ماساختیم شیاطین را کار گذار
کسانیکه ایمان ندارند (۲۷) .

وچون بکنند کارزشت گویند یافتیم برین
کارپدران خودرا وخدافرموده است مارابآن
بگوهرآئینه خدانمی فرماید بکارزشت
آیامی گوئید برخدا آنچه نمی دانید (۲۸) .

قَالَ رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنفُسَنَا وَإِن لَّمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ
الْخٰسِرِينَ ﴿۲۳﴾

قَالَ اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ
مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ ﴿۲۴﴾

قَالَ فِيهَا تَحْيَوْنَ وَفِيهَا تَمُوتُونَ وَفِيهَا تُحْرَجُونَ ﴿۲۵﴾

يٰۤاِبْنَ آدَمَ قَدْ أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ لِبَاسًا لِّيُرَىٰ سَوَآئِكُمْ وَإِنَّا
وَلِبَاسِ التَّقْوَىٰ ذٰلِكَ خَيْرٌ ذٰلِكَ مِن آيَاتِ اللَّهِ لَعَلَّهُمْ
يَذَكَّرُونَ ﴿۲۶﴾

يٰۤاِبْنَ آدَمَ لَا يَفْتِنَنَّكَ الشَّيْطٰنُ كَمَا أَخْرَجَ أَبَوَيْكَ مِنَ الْجَنَّةِ
يَنْزِعُ عَنْهُمَا لِبَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا سَوَآئِلَهُمَا لَئِن يَرِيَهُمْ هُوَ يَقُولُهُمْ
حَيْثُ لَا تَرَوُهُمْ لِآجَعَلَنَّ الشَّيْطٰنَ أَوْلِيَآءَ لِلَّذِينَ
لَا يُؤْمِنُونَ ﴿۲۷﴾

وَادْعَاوُا فَاِحْسَنَةً قَالُوا حَيْدًا عَلَيْهَا يَا آدَمُ إِنَّ اللَّهَ أَمَرَنَا
بِهَآءَا قُلْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَأْمُرُ بِالْفِئْسَةِ أَتَقُولُونَ عَلَىٰ اللَّهِ
مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿۲۸﴾

بگوهر آئینه فرموده است پروردگار من بانصاف و فرموده است که راست کنيد رويهای خود را^(۱) نزديك هر نماز و پرستيداورا برای او خالص کرده عبادت را چنانکه آفريد شمار نخست هم چنان ديگر بار خواهيد شد^(۲) (۲۹) .

گروهی رازاه نمود و گروهی را ثابت شد برایشان گمراهی هر آئینه شياطين را دوست گرفتند بجز خدا و می پنداشتند که ایشان راه يافتگانند (۳۰) .

ای فرزندان آدم بگيريد زينت خود را^(۳) نزديك هر نماز و بخوريد و بياشاميد و از حدمگذريد هر آئینه خدا دوست نميدارد از حد گذرندگان را (۳۱) .

بگويستکه حرام کرد زينت خدا را که پيدا کرده است برای بندگان خود و گيستکه حرام کرده است پاکيزه هارا از رزق بگوان پاکيزه هاز ملباس و مآكل برای مسلمانان ست در زندگانی دنيا^(۴) خالص شده برای ایشان روز قيامت همچنين بيان می كنيم نشانه هارا برای گروهی که می دانند^(۵) (۳۲) .

قُلْ أَمْرِي بِاللَّهِ وَإِنِّي وَأُجُوهَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ كَمَا بَدَأَكُمْ تَعُودُونَ ﴿۲۹﴾

فَرِيقًا هَدَىٰ وَفَرِيقًا حَقَّ عَلَيْهِمُ الضَّلَالَةُ إِنَّهُمْ اتَّخَذُوا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ مِن دُونِ اللَّهِ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُم مُّهْتَدُونَ ﴿۳۰﴾

يَذُنِّي أدمَ حُدُودَ رَبِّكُم عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ ﴿۳۱﴾

قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ قُلْ هِيَ لِلَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا خَالِصَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ كَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿۳۲﴾

(۱) یعنی بسوی کعبه .

(۲) یعنی سروپا برهنه ختنه ناکرده محشور شوید والله اعلم .

(۳) یعنی لباس خود را .

(۴) یعنی لائق ایشانست ا گرچه ديگران نيز استعمال کنند والله اعلم .

(۵) مترجم گوید درين آيت اشارت است بر مذهب رهبان يهود و نصاری و مختشين عرب که توسع رادر مآكل و ملباس مکروه ميداشتند والله اعلم .

بگو جزاین نیست که حرام کرده است پروردگار من بی حیائی ها را آنچه علانیه باشد از آن و آنچه پوشیده و حرام کرده است گناه و تعدی ناحق و آنکه شریک خدا مقرر کنید چیزی را که خدا هیچ دلیل بر آن نازل نکرده است و آنکه بگوئید برخدا آنچه نمی دانید (۳۳) .

وهرگروهی را میعادیست^(۱) پس چون بیاید^(۲) میعادایشان تاخیر نکنند یک ساعت و نه سبقت کنند^(۳) (۳۴) .

ای فرزندانِ آدم اگر بیایند به شما پیغامبران از جنس شما می خوانند بر شما آیاتِ مرا پس هرکه پرهیزگاری کند و نیکوکاری نماید پس هیچ ترس نه باشد برایشان و نه ایشان اندوهگین شوند (۳۵) .

و کسانی که بدروغ نسبت کردند آیاتِ ما را و سرکشی کردند از قبول آنها ایشان بندگان دوزخ اند ایشان آنجا جاویدان اند (۳۶) .

پس کیست ستمگار تراز کسی که بر بست بر خدادروغ رایا بدروغ نسبت کرد آیاتِ او را آن جماعت برسد بایشان بهره ایشان از آنچه نوشته شد در لوح محفوظ^(۴) تا وقتی که چون بیایند نزدیک ایشان

قُلْ إِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّي الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَّنَ ۖ وَ الْإِثْمَ
وَالْبَغْيَ ۖ بِغَيْرِ الْحَقِّ ۚ وَأَنْ تُشْرِكُوا بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهِ سُلْطَانًا
وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿۳۳﴾

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ ۚ فَإِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ لَا يَسْتَأْذِنُونَ سَاعَةً
وَلَا يَسْتَقِيمُونَ ﴿۳۴﴾

يَبْقَىٰ أَمْرٌ إِنَّمَا يَأْتِيَنَّهُمْ رَسُولٌ مِنْهُمْ يَتْلُونَ عَلَيْهِمْ آيَاتِ الْكِتَابِ
الَّتِي وَأَضَلُّ فَلَاحُونَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزِنُونَ ﴿۳۵﴾

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ
هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿۳۶﴾

فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ
أُولَٰئِكَ يَتْلَوْنَ لَهَا نَصِيحَةً مِنْ الْكِتَابِ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَهُمْ
رُسُلُنَا يَتَوَقَّوهُمْ قَالُوا إِنَّمَا نُنَادِيكُمْ بِدُعْوَانِ رَبِّنَا
دُونَ اللَّهِ قَالُوا صَالُوا عَمَّا وَسَّهَدْ وَإِنَّا لَنَنْصِرُهُمْ أَكْثَرُ

(۱) یعنی وقتی معین است برای هلاک ایشان والله اعلم .

(۲) یعنی نزدیک شود .

(۳) یعنی بر زبان حضرت آدم چنانکه درسوره بقره اشارت رفت والله اعلم .

(۴) یعنی نعمت و نعمت که مقدر شده در دنیا بایشان برسد والله اعلم .

كَانُوا كَافِرِينَ ﴿۳۷﴾

فرستادگان ما تا قبض ارواح ایشان کنند گویند کجاست آنچه شما می پرستیدید بجز خدا گویند گم شدند ایشان از ما و معترف شدند بر خویش باین که ایشان کافر بودند (۳۷) .

حکم کند خدا که داخل شوید همراه امتانی که گذشته اند پیش از شما از جن وانس در آتش هر گاه که در آید قومی لعنت کند قوم دیگر مانند خود را تا وقتیکه چون به یکدیگر برسند در دوزخ همه یکجا گوید جماعت متاخر از ایشان در حق جماعت متقدم از ایشان ای پروردگارا ما را عذاب گمراه کردند ما را پس بده ایشان را عذاب دوچند از دوزخ فرماید خدا هر یکی را دوچند است ولیکن نمی دانید^(۱) (۳۸) .

و گویند جماعت متقدم از ایشان جماعت متاخر را از ایشان پس نیست شمارا هیچ بزرگی بر ما پس بچشید عذاب را بسبب آنچه می کردید (۳۹) .

هر آئینه کسانی که بدروغ نسبت کردند آیات ما را و سرکشی کردند از قبول آن هرگز کشاده نه شود برای ایشان دروازه های آسمان و در نیایند به بهشت تا وقتیکه داخل شود شتر در سوراخ سوزن^(۲) و همچنین جز امیدهیم گناهگاران را (۴۰) .

قَالَ ادْخُلُوا فِي آسَمِهِ قَدْ خَلَعْتُمْ مِنْ قِبَلِكُمْ مَنْ أَلْبَسَكُمْ مِنَ الْإِنْسِ فِي النَّارِ لَوْلَا دَخَلَتْ أُمَّةٌ لَعْنَتْ أُمَّةً حَتَّى إِذَا دُكُوا فِيهَا جَمِيعًا قَالَتْ أَخْرِضْنَاهُمْ لِرَبِّنَا هَذَا هَذَا أَصَلَوْا فَأَتَرْتَهُمْ عَذَابًا ضَعُفًا مِنَ النَّارِ قَالَ لِكُلِّ ضِعْفٍ وَلَكِنْ أَفَعَلَكُمُؤْنُونَ ﴿۳۸﴾

وَقَالَتْ أُولَئِكَ لَئِنْ كُنَّا نَسْمَعُ لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ لَوَدَّعَيْنَا مَنْ فِئْتَانًا مَنَافِرًا فَذُقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿۳۹﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالْآيَاتِ وَالْحُكْمِ وَالْآيَاتِ وَالْحُكْمِ لَئِنْ كُنَّا نَسْمَعُ لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ لَوَدَّعَيْنَا مَنْ فِئْتَانًا مَنَافِرًا فَذُقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿۴۰﴾

(۱) یعنی تابعین را عذاب کفر تقلید و متبوعین را عذاب ضلال و اضلال والله اعلم .

(۲) یعنی محال است والله اعلم .

ایشان را ازدوزخ فرس بُود و از بالای
ایشان ازدوزخ پوشش‌ها باشد و همچنین جزا
می‌دهیم ستمگاران را (۴۱) .

و کسانی که ایمان آوردند و کارهای شائسته
کردند تکلیف نمی‌دهیم هیچکس را
مگر به قدر طاقت او آنجماعت باشندگان
بهشت اند ایشان آنجا جاویدان باشند
(۴۲) .

و بیرون آریم آنچه در سینه‌های ایشان بُود
از کینه^(۱) می‌رود زیر ایشان نهرها و گویند
سپاس آن خدا راست که دلالت
کرد ما را بسوی این بهشت و هرگز نبودیم
راه یابنده اگر راه نه نمودی ما را خدا
هر آئینه آمدند فرستادگان پروردگار
ما براستی و ندا کرده شونند که این بهشت
داده شدید آن را بسبب آنچه می‌کردید
(۴۳) .

و ندا کنند اهل بهشت اهل دوزخ را که
ما راست یافتیم آنچه وعده کرده بود به
ما پروردگار ما پس آیشما هم راست یافتید
آنچه به شما وعده کرده بود پروردگار شما
گفتند آری پس آواز کند آوازکننده ای
در میان ایشان که لعنت خدا بر آن
ستمگاران است (۴۴) .

که بازمی‌داشتند مردمان را از راه خدا

لَهُمْ مِنْ جَهَنَّمَ مِهَادٌ وَمِنْ فَوْقَهُمْ عَوَابِقٌ ۚ كَذَلِكَ نَجْزِي
الظَّالِمِينَ ﴿۴۱﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ
وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿۴۲﴾

وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غِلٍّ فَخَرَّيْنَا مِنَ الْأَنْهَارِ
وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا
أَنْ هَدَانَا اللَّهُ ۚ لَقَدْ جَاءَتْ رَسُولَنَا بِحَقٍّ وَوَدَّوْا أَنْ
يَكْفُرُوا بِالْحَقَّةِ أَوْ رُبَّمَا كُنَّا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿۴۳﴾

وَنَادَى أَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابَ النَّارِ أَنْ قَدْ وَجَدْنَا مَا وَعَدَنَا
رَبُّنَا بِحَقِّ الْفَعْلِ ۚ وَجَدْتُمْ تَأْوِيلَهُمْ ۚ قَالُوا لَوْ أَنَّهُمْ
فَقَدَرُوا مِنْ قَبْلِ يَوْمِ هَذَا أَنَّهُمْ فِي الْآخِرَةِ لَنَسِفُوا بَيْنَهُمْ
أَنْ لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿۴۴﴾

الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ

(۱) یعنی آن کینه‌ها که در دل بهشتیان باشد دورکنیم مثل آنچه میان عثمان و علی
و طلحه و زبیر و عائشه رضی الله عنهم واقع شد والله اعلم .

وَيَبْعُوْنَهَا جَوْجَاءَ وَهُمْ بِالْآخِرِ وَكَيْفَرُونَ ﴿٥٥﴾

وَيَذَرْنَهَا جَابًا وَعَلَى الْأَعْرَافِ رِجَالٌ يَعْرِفُونَ كَلِمَاتِهِمْ
وَيَأْتُوا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ أَنْ سَلَامَ عَلَيْهِمْ لَمْ يَدْخُلُوا
وَهُمْ يَطْمَعُونَ ﴿٥٦﴾

وَلَدَّخِرْفَتَ أَبْصَارِهِمْ فَلَمَّا أَصْحَابُ النَّارِ قَالُوا رَبِّ نَارًا
تَجْعَلُنَا مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٥٧﴾

وَيَأْتِي أَصْحَابَ الْأَعْرَافِ رِجَالًا يَعْرِفُونَ نِسْبَتَهُمْ قَالُوا
مَا أَغْنَىٰ عَنْكُمْ جَعَلَكُمْ وَمَالِكُمْ تُسْتَكْبِرُونَ ﴿٥٨﴾

أَهْلَ الْأَنْدَادِينَ أَقْسَمْتُمْ لَأِنَّا لَهُمُ اللَّهُ بِرَحْمَةٍ أَدْخَلُوا الْجَنَّةَ
لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا أَهْتٌ مِّنْهُمْ ﴿٥٩﴾

وَيَأْتِي أَصْحَابُ النَّارِ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ أَنْ أَيْضُوا عَلَيْكُمْ
الْمَاءَ أَوْ مَاءً زَقَقَهُ اللَّهُ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ حَرَمَهُمَا عَلَى
الْكَافِرِينَ ﴿٦٠﴾

ومی خواستند برای آن راه کجی^(۱)
وایشان بآخرت اعتقادداشتند (۴۵) .

ودر میان بهشت و دوزخ حجابیست^(۲)
و بر اعراف مردمانی باشند که می شناسند
هر یکی را از اهل موضعین بقیافه^(۳) ایشان
و ندانند اهل اعراف اهل بهشت را که
سلام علیکم هنوز به بهشت در نیامده اند
وایشان طمع آن دارند (۴۶) .

و چون گردانیده شود چشمهای اهل اعراف
به طرف اهل دوزخ گویند ای پروردگارا
مکن ما را همراه گروه ستمگاران (۴۷) .

و ندانند اهل اعراف مردانی را که می
شناسند ایشان را به قیافه^(۳) ایشان گویند
کفایت نه کرد از شما جمعیت شما و آنکه
سرکشی می کردید (۴۸) .

آیا این جماعت اند آنانکه شما قسم
می خوردید که هرگز خدا نه رساند بایشان
هیچ رحمت^(۳) گفته شد ایشان را که در آئید
به بهشت هیچ ترس نیست بر شما و نه شما
اندوهگین شوید (۴۹) .

و ندانند اهل دوزخ اهل بهشت را که
بریزید بر ما چیزی از آب یا از سائر آنچه
روزی داده است شمارا خدا گویند
هر آئینه خدا حرام ساخته است این

(۱) یعنی می خواستند به شبهات این راه را باطل سازند .

(۲) و آن مسمی با اعراف است والله اعلم .

(۳) یعنی فقراى مسلمین که کافران از ایشان حسابی نمی گرفتند والله اعلم .

هر دورا بر کافران (۵۰) .

آنانکه گرفته اند دین خود را بازی و لهو و فریب دادایشان را زندگانی دنیا پس امروز فراموش کنیم ایشان را چنانکه ایشان فراموش کردند ملاقات این روز خویش را و چنانکه انکار میکردند بآیات ما^(۱) (۵۱) .

وهر آئینه آوردیم برای ایشان کتابی که مفصل کرده ایم آثار دانش برای رهنمائی و بخشایش مومنان را (۵۲) .

انتظار نمی کنند کفار مگر مصداق این وعده را روزیکه بیاید مصداق آن گویند کسانیکه فراموش کرده بودند آنرا پیش ازین هر آئینه آمده بودند پیغامبران پروردگار ما برآستی پس آیا هستند برای ما شفیعان تا شفاعت کنند برای ما یا باز گردانیده شویم بسوی دنیا پس عمل کنیم غیر آنچه می کردیم^(۲) هر آئینه زیان کردند در حق خویشان و گم شده از ایشان آنچه افرامی کردند (۵۳) .

هر آئینه پروردگار شما آن خدا است که آفرید آسمان ها و زمین را درشش روز باز مستقر شد بر عرش می پوشاند شب رابه روز^(۳) می طلبد شب روز رابه شتاب^(۴)

الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ حُجُورًا لِعِبَادَتِهِمْ وَالْحَيَاةُ الدُّنْيَا
فَالْيَوْمَ نُنَسِّمُهُمْ كَمَا نَسَّوْا لِقَائِهِمْ هَذَا وَمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا
يَجِدُونَ ﴿۵۰﴾

وَلَقَدْ جِئْنَاهُمْ بِكِتَابٍ فَصَّلْنَاهُ عَلَىٰ عِلْمٍ هُدًى وَرَحْمَةً
لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿۵۱﴾

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا تَأْوِيلَهُ يَوْمَ يَأْتِي تَأْوِيلَهُ يَقُولُ
الَّذِينَ نَسَّوْهُ مِنْ قَبْلُ قَدْ جَاءَتْ رُسُلُنَا بِالْحَقِّ
فَهَلْ لَنَا مِنْ شَفَعَاءَ فَيَشْفَعُوا لَنَا أَوْ نُرَدُّ فَعْمَلٌ غَيْرَ الَّذِي
كُنَّا نَعْمَلُ قَدْ خَبَرُوا أَنَّهُمْ وَعَصَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا
يَعْتَرُونَ ﴿۵۲﴾

إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ
آيَاتٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يُعْطِي الْبَيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ
حَيْثُ شَاءَ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ مَسْحُورَاتٌ يَأْمُرُ بِالْآلِ

(۱) و فراموش کردن خدا ترک ایشان است در دوزخ والله اعلم .

(۲) یعنی مسلمان شویم و بت را نه پرستیم .

(۳) یعنی گاهی اجزای شب را بلباس نهار پوشانیده در حساب نهار می گرداند والله اعلم .

(۴) یعنی از پی درآمدن شب بعد روز مشابه آنست که گویا کسی کسی را دوان

و شتابان می طلبد .

وآفرید خورشید و ماه و ستارگان را رام شده بفرمان خدا آگاه شو اوراست آفریدن و فرمانروائی بغایت بزرگ است خدا پروردگار عالمها (۵۴) .

به پرستید پروردگار خود را زاری کنان و پوشیده از مردمان هر آئینه اودوست ندارد از حدگذرندگان را (۵۵) .

و فسادمکنید در زمین بعداصلاح آن^(۱) و به پرستید اورابه ترس و امید هر آئینه بخشاش خدا نزدیک است از نیکوکاران (۵۶) .

واوست آنکه می فرستد بادها را مژده دهنده پیش از رحمت خود^(۲) تا وقتی که بردارد ابرگران را روان کنیم آن رابسوی شهری مرده پس فرودآریم بواسطه آن ابرآب راپس بیرون آریم بآن آب ازجنس هر میوه همچین بیرون آریم مردگان را^(۳) تا پند پذیر شوید (۵۷) .

وشهر پاکیزه برمی آید گیاه او بفرمان پروردگار او وزمین ناپاکیزه بر نمی آید رستنی او مگرناهموار بدیرروینده همچین گوناگون بیان می کنیم نشانه هابرای قومی که شکرگذاری می کنند^(۴) (۵۸) .

لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَرُّكَ اللَّهُ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿۵۴﴾

أَدْعُوا رَبَّهُمْ تَعَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُتَعَدِّينَ ﴿۵۵﴾

وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا إِنَّ رَحْمَتَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿۵۶﴾

وَهُوَ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيحَ بُشْرًا لِّبَنِّ يَدَيْ رَحْمَتِهِ حَتَّىٰ إِذَا أَقَلَّتْ سَحَابًا نَّفَعًا لَّ سُقْنَاهُ لِـبَلَدٍ مَّيِّتٍ فَأَنْزَلْنَا بِهِ الْمَاءَ فَأَخْرَجْنَا بِهِ مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ كَذَٰلِكَ نُخْرِجُ الْمَوْتَى لَعَلَّكُمْ تَتَذَكَّرُونَ ﴿۵۷﴾

وَالْبَلَدُ الطَّيِّبُ يَخْرُجُ نَبَاتُهُ بِإِذْنِ رَبِّهِ وَالَّذِي خَبثَ لَا يَخْرُجُ إِلَّا تَلْدًا كَذَٰلِكَ نُصَرِّفُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَشْكُرُونَ ﴿۵۸﴾

(۱) یعنی بسبب بعثت رسول الله صلی الله علیه وسلم .

(۲) یعنی پیش از باران .

(۳) یعنی از قبور بیرون کنیم .

(۴) مترجم گوید این مثل است برای پند در قلب سلیم وعدم تاثیر آن در غیر سلیم

والله اعلم .

هر آئینه فرستادیم نوح را بسوی قوم او پس گفت ای قوم من عبادت کنید خدا را نیست شمارا هیچ معبود برحق بجزوی هر آئینه من می ترسم بر شما از عقوبت روز بزرگ^(۱) (۵۹) .

گفتند اشراف از قوم او هر آئینه ما می بینیم ترادگرماهی ظاهر (۶۰) .

گفت ای قوم من نیست با من هیچ گمراهی ولیکن من پیغامبرم از جانب پروردگار عالمها (۶۱) .

میرسانم به شما پیغام های پروردگار خودونیک خواهی می کنم برای شماو میدانم از حکم خدا آنچه نمی دانید (۶۲) .

آیاتعجب کردید از آنکه آمد به شما پندی از جانب پروردگار شما (فرودمده) بر زبان مردی از شما تا بیم کند شمارا وتا پرهیزگاری کنید وتامهربانی کرده شود بر شما (۶۳) .

پس دروغگو پنداشتند آن را پس نجات دادیم اورا و کسانی را که باوی بودند در کشتی و غرق ساختیم کسانی را که دروغ پنداشتند آیات ما را هر آئینه ایشان بودند گروهی نابینا (۶۴) .

و فرستادیم بسوی قوم عاد برادرایشان هود را گفت ای قوم من عبادت کنید خدا را نیست شمارا هیچ معبود برحق غیر او

لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَقَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنِّ إِلَٰهٍ غَيْرُهُ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿۵۹﴾

قَالَ الْمَلَأُمِنْ قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرُّكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿۶۰﴾

قَالَ يَا قَوْمِ لَيْسَ بِي ضَلَالَةٌ وَلَٰكِنِّي رَسُولٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۶۱﴾

أُبَلِّغُكُمْ رِسَالَاتِ رَبِّي وَأُنصِرُ لَكُمْ وَأَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿۶۲﴾

أَوْحَيْنَا لَهُمْ أَن جَاءَهُمْ ذِكْرٌ مِّن رَّبِّكَ عَلَىٰ رَجُلٍ مِّنكُمْ لِيُنذِرَكُمْ وَلِتَتَّقُوا وَلَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿۶۳﴾

كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَالَّذِينَ مَعَهُ فِي الْفُلِكِ وَأَعْرَفْنَا الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِآيَاتِنَا إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا عَمِينَ ﴿۶۴﴾

وَلِإِيَّاهِمْ هُودًا قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنِّ إِلَٰهٍ غَيْرُهُ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿۶۵﴾

(۱) یعنی روز قیامت .

آیا پرهیزگاری نمی کنید (۶۵) .

گفتند اشراف کفار از قوم او هرآئینه مامی
بینیم ترا در بی خردی وهرآئینه ما می
پنداریم ترا از دروغ‌گویان (۶۶) .

گفت ای قوم من نیست بامن هیچ بی
خردی ولیکن من پیغامبرم از جانب
پروردگار عالمها (۶۷) .

میرسانم بشما پیغام های پروردگار خود من
برای شما نیک خواه با امانتم (۶۸) .

ایا تعجب کردید از آنکه بشما پندی آمد
از جانب پروردگار شما بر مردی از شما
تا بیم کند شمارا و یاد کنید آن وقت که
گردانید شمارا جانشین بعد از قوم نوح
و افزود برای شما در خلقت قوت را پس
یاد کنید نعمت های خدا را تا شمارستگار
شوید (۶۹) .

گفتند آیا آمده ای پیش ما تا عبادت کنیم
خدا را تنها و بگذاریم آنچه می پرستیدند
پدران ما پس بیار پیش ما آنچه وعید می
کنی^(۱) ما را اگر هستی از راست‌گویان (۷۰) .

گفت ثابت شد بر شما از جانب پروردگار
شما عقوبت و خشم آیامکابره می کنید
بامن درباره نامهای چند که شما
مقرر کرده اید آن را و پدران شما مقرر
کرده اند^(۲) فرو نیاورده است خدا بر آن

قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرُكَ فِي
سَعَاهَةٍ وَإِنَّا لَنَنظُرُكَ مِنَ الْكَذِبِينَ ﴿۳۱﴾

قَالَ يَقَوْمِ لَيْسَ بِي سَعَاهَةٌ وَلَكِنِّي رَسُولٌ مِنْ
رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۳۲﴾

أُبَلِّغُكُمْ رِسَالَاتِ رَبِّي وَإِنَّا لَكُم تَاَصِعَةٌ أَمِينٌ ﴿۳۳﴾

أَوْعَجِبُكُمْ أَنْ جَاءَكُمْ ذِكْرٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَلَى رَجُلٍ مِنْكُمْ
لِيُنذِرَكُمْ وَأَذَكُرُوكُمْ وَإِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِنْ بَعْدِ
قَوْمِ نُوحٍ وَرَادَكُمْ فِي الْعُلُقَىٰ بِنُحْطَةٍ ۖ فَادْكُرُوا الْآرَاءَ
اللَّهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿۳۴﴾

قَالُوا أَجِئْنَا بِتَابِعِدِ اللَّهِ وَحَدَاهُ وَنَدَّامَا كَانَ يَعْبُدُ
آبَاءَنَا وَنَآئِمًا يَعْبُدُ آبَاءَنَا لَكُنْتَ مِنَ الضَّالِّينَ ﴿۳۵﴾

قَالَ قَدْ وَقَعَ عَلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ رِجْسٌ وَغَضَبٌ
أَجْعِدُ لِي نُزُلِي فِي أَسْمَاءٍ سَبَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَآبَاءُكُمْ مِمَّا
نَزَّلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ ۖ فَانظُرُوا إِلَيَّ مَعَكُمْ مِنَ
الْمُنظَرِينَ ﴿۳۶﴾

(۱) یعنی بیار عقوبت را .

(۲) یعنی بی اصل است .

هیچ دلیل پس انتظار کنید هر آینه من نیز همراه شما از منتظرانم (۷۱) .

پس نجات دادیم او را و کسانی را که با او بودند بمهربانی از جانب خویش و بریدیم بیخ آنانکه دروغ می پنداشتند آیاتِ ما را و نه بودند از مومنان (۷۲) .

و فرستادیم بسوی قوم ثمود برادر ایشان صالح را گفت ای قوم من عبادت کنید خدا را نیست شمارا هیچ معبود بر حق غیر او هر آینه آمد به شما دلیل از جانب پروردگار شما این ماده شتر نیست پیدا کرده خدا نشانه ای برای شما پس بگذاریدش که چرد در زمین خدا و مرسانید او را هیچ بدی که آنگاه بگیرد شمارا عقوبتِ درد دهنده (۷۳) .

و یاد کنید (نعمت الهی) آن وقت که گردانید شمارا جانشین بعد از قوم عاد و استقرار داد شمارا در زمین می سازید از نرم آن کوشکها و تراشیده خانه ها می سازید کوه هارا پس یاد کنید نعمت های خدا را و تباهی مکنید در زمین فساد افگنان (۷۴) .

گفتند آن اشراف که سرکشی کرده بودند از قوم او آنانرا که هر کسی ضعیف دانست ایشان را مرکسانی را که ایمان آورده بودند از ایشان آیامیدانید که صالح فرستاده شده است از جانب پروردگار خود گفتند اهل ایمان هر آینه ما بشریعتی که وی فرستاده شده است بآن شریعت

فَأَجْبِدُهُ وَالَّذِينَ مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَقَطَعْنَا دَابِرَ
الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَمَا كَانُوا مُؤْمِنِينَ ﴿۷۱﴾

وَالِلَّيْلِ نَوْمُكَ أَنَّهُمْ صَالِحًا قَالَ يُقَوْمُوا عِبُدُوا اللَّهَ مَا
لَكُمْ مِنَ الْعِزَّةِ قَدْ جَاءَكُمْ بَيِّنَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ
هَذِهِ نَاقَةُ اللَّهِ لَكُمْ آيَةٌ قَدْ رُؤِيَ تَأْكُلُ فِي
أَرْضِ اللَّهِ وَلَا تَمْسُوها سُنُوءَها فَيَأْخُذَكُمْ عَذَابُ أَلِيمٍ ﴿۷۲﴾

وَأَذْكُرُوا لَآذِ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِن بَعْدِ عَادٍ وَبَوَّأَكُمْ
فِي الْأَرْضِ تَتَخِفُّونَ مِنْ سُهُولِهَا فَتُصَوِّرُ أَنتُمْ حِثُونَ
الْجِبَالِ بَيِّنَاتٍ فَأَذْكُرُوا لَآلِ اللَّهِ وَلَا تَعْتَوُوا فِي الْأَرْضِ
مُفْسِدِينَ ﴿۷۳﴾

قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِن قَوْمِهِ لِلَّذِينَ
اسْتَضَعُوا إِلَيْهِمْ أَمِنْهُمْ أَتَعْلَمُونَ أَنَّ صَالِحًا
مُرْسَلٌ مِّن رَّبِّهِ قَالُوا إِنَّا بِمَا أُرْسِلَ بِهِ
مُؤْمِنُونَ ﴿۷۴﴾

معتقدانیم (۷۵) .

گفتند سرکشان هرآئینه ما بآنچه معتقد آن شدید کافرانییم (۷۶) .

پس کشتند آن ماده شترا و تجاوز کردند از فرمان پروردگار خویش و گفتند ای صالح بیار ما آنچه وعیدی کنی ما را اگر هستی از پیغامبران (۷۷) .

پس در گرفت ایشان راززله پس گشتند مرده بزانو افتاده در سرای خویش (۷۸) .

پس صالح اعراض کرد از ایشان و گفت ای قوم من رسانیدم به شما پیغام پروردگار خود و نیک خواهی کردم برای شما ولیکن دوست نمی دارید نیک خواهی کنندگان را (۷۹) .

فرستادیم لوط را آن وقت که گفت بقوم خود آیا می کنید آن بی حیاتی که پیش از شما نکرده است آنرا هیچ کس از عالمها (۸۰) .

هرآئینه شما میروید بشهوت بسوی مردان بجز زنان بلکه شما گروه مُسرفانید (۸۱) .

ونه بود جواب قوم او الا آنکه گفتند بیرون کنید ایشان را زده خود هرآئینه ایشان مردم پاکبگی طلب کننده اند (۸۲) .

پس نجات دادیم او را و اهل خانه او را مگر زنش را که بود از باقی ماندگان در آنجا (۸۳) .

و بارانیدم بر ایشان بارانی (یعنی از سنگ) پس بنگر چگونه بود آخر کار گناهگاران (۸۴) .

قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا بِالَّذِي آمَنُكُمْ بِهِ كَفِرُونَ ⑤

فَعَمَّوَالثَّاقَةَ وَعَمَّا عَنِ امْرِئِيهِمْ وَقَالُوا
يُضِلُّهُمُ اتِّبَاعُ بَنَاتِنَا إِنَّ كُنْتَ مِنَ
الْمُرْسَلِينَ ⑥

فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جِثِيمًا ⑦

فَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَا قَوْمِ لَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ رَسُولَ رَبِّي
وَنَصَحْتُ لَكُمْ وَلَكِنْ لَا تُؤْمِنُونَ النَّصِيحِينَ ⑧

وَلَوْ ظَلَمْنَا إِذْ قَالُوا لَقَوْمَهُ أَتَانُونَ الْفَاحِشَةَ مَا سَبَقَكُمْ
بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِنَ الْعَالَمِينَ ⑨

إِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ شَهْوَةً مِنْ دُونِ النِّسَاءِ
بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُونَ ⑩

وَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَخْرِجُوهُمْ
مِنْ قَرْيَتِكُمْ إِنَّهُمْ أَنَاسٌ يَتَطَهَّرُونَ ⑪

فَأَنجَيْنَاهُ وَأَهْلَهُ إِلَّا امْرَأَتَهُ وَكَانَتْ
مِنَ الْغَابِرِينَ ⑫

وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا قَانظُرُكَيفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الْمُجْرِمِينَ ⑬

و فرستادیم بسوی قوم مدین برادرایشان شعیب راگفت ای قوم من به پرستید خدارا نیست شمارا هیچ معبود برحق بجز او هر آئینه آمده است بشما دلیلی از پروردگار شما پس تمام کنید پیمانۀ و ترازو را و ناقص مدهید بمردمان اشیای ایشان را و فساد مکنید در زمین بعد اصلاح آن این کار که گفتیم بهترست شمارا اگر باوردارندگانید (۸۵) .

و منشینید به راه که بترسانید و بازدارید از راه خدا کسی را که ایمان آورده است باو و مجوئید برای آن راه کجی و یاد کنید آن وقت که شما اندک بودید پس بسیار گردانید شمارا و بنگرید چگونه شد آخر کار مفسدان (۸۶) .

و اگر هست گروهی از شما مومن بآنچه فرستاده شدم بآن و گروهی نا مومن پس صبر کنید تا آنکه فیصله کند خدا در میان ما و او بهترین حکم کنندگان است^(۱) (۸۷) .

گفتند آن اشراف که سرکشی کرده بودند از قوم او البته بیرون کنیم ترا ای شعیب و کسانی را که همراه تو ایمان آوردند ازده خود یا این که باز گردید در دین ما گفت آیا عود کنیم اگر چه

وَاللَّيْمَانِ الَّذِينَ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ سِوَى مَا لَكُمْ مِنْ آلِهَةٍ غَيْرُهُمْ قَدْ جَاءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ فَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٨٥﴾

وَلَا تَعْدُوا بِالْحَبْلِ صِرَاطٍ تُوعدُونَ وَتَصُدُّونَ عَنِ سَبِيلِ اللَّهِ مَنْ آمَنَ بِهِ وَتَبِعُوا هَذَا حُجُوجًا ۖ وَادْكُرُوا إِذْ كُنْتُمْ قَلِيلًا فَكَفَرْتُمْ وَأَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ ﴿٨٦﴾

وَأَنْ كَانَ ظَلَمْنَاهُ مِنْكُمْ إِنْ مَنَّا بِاللَّهِ أَنْ يُرْسِلَتْ إِلَيْهِ وَظَلَمْنَاهُ لَمْ يُؤْمِنُوا فَأَصِدْرُوا ۖ وَحَتَّىٰ يَحْكُمَ اللَّهُ بَيْنَنَا وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ ﴿٨٧﴾

قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لَنُفِخَ بَكِّكَ يُشْعِبُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَكَ مِنْ قَوْمِنَا أَتُؤَدُّونَ فِي بَيْنِنَا قَالَ أَوْلَوْكَأُ كُرْهِينَ ﴿٨٨﴾

(۱) یعنی واجب آن بود که همه متفق میشدند برایمان و چون متفق نه شدند منتظر فیصله کردن باشند والله اعلم .

ماناخواهان باشیم (۸۸) .

هرآئینه بر بسته باشیم بر خدا دروغی اگر بازگردیم در دین شما بعد از آنکه برهانید خدا مارازوی و هرگز لائق نیست مارا که عودکنیم در آن مگر آنکه خواهد خدا پروردگار ما احاطه کرده است پروردگار ما همه چیز از روی دانش بر خدا توکل کردیم ای پروردگار ما فیصله کن در میان ما و در میان قوم ما برستی و توبه‌ترین فیصله کنندگانی (۸۹) .

وگفتند آن اشراف که کافر بودند از قوم او بیارن خود اگر متابعت کنی شعیب را هرآئینه شما آهنگام زیان کار باشید (۹۰) .

پس در گرفت ایشان راززله پس صبح کردند در سرای خویش مرده برزانیافته (۹۱) .

آنانکه دروغ‌گو پنداشتند شعیب را گویا نبودند آنجا، آنانکه دروغ‌گو پنداشتند شعیب را ایشان بودند زیان کار (۹۲) .

پس برگردانید از ایشان و گفت ای قوم من رسانیدم به شما پیغام های پروردگار خود و نیک خواهی کردم برای شما پس چگونه اندوه خورم بر قوم کافران (۹۳) .

ونه فرستادیم در هیچ دینی پیغامبری را مگر گرفتار کردیم اهل آنرا به سختی و رنج تا (بُود) که ایشان زاری کنند (۹۴) .

باز دادیم بایشان بجای محنت راحت را تا آنکه بسیار شدند و گفتند هرآئینه رسیده بود پدران ما را سختی

قَدِ افْتَرَيْنَا عَلَى اللَّهِ كَذِبًا نَعُدُّكَ فِي مَلِكِكُمْ بَعْدَ إِذْ جَدْنَا اللَّهَ مِنْهُ بَأْسًا وَمَا يَكُونُ لَنَا أَنْ نَعُودَ فِيهَا إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبَّنَا وَسِعَ رَبَّنَا كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا عَلَّمَ اللَّهُ تَوْكَلْنَا رَبَّنَا فَتَوَكَّلْنَا عَلَيْهِمْ فَبَيَّنَّا قَوْمَنَا يَا صَاحِبِ النَّبَاتِ الَّذِي هُوَ أَعْيُنُهُ عَلَى الْغَابِطِينَ ﴿٨٨﴾

وَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لَئِنِ اتَّبَعْتُمْ شُعَيْبًا لَتَكُونُنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٨٩﴾

فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جثثًا ﴿٩٠﴾

الَّذِينَ كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَأَنْ لَمْ يَغْنَوْا فِيهَا الَّذِينَ كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَانُوا هُمُ الْخَاسِرِينَ ﴿٩١﴾

مَوَّلَىٰ عَنْهُمْ وَقَالَ يَ قَوْمِ لَقَدْ اتَّخَذْتُمْ رُسُلَ رَبِّي لَتَصْعَدُنَّ لَكُمُ الْقِطْعُ عَلَىٰ قَوْمِكُمْ أَزْرًا ﴿٩٢﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِّنْ نَّبِيٍّ إِلَّا أَخَذْنَا أَهْلَهَا بِالْأَسَاءِ وَالْقَضَاءِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٩٣﴾

ثُمَّ بَدَّلْنَا لَمَمًا مِّنَ السَّيِّئَةِ الْحَسَنَةَ حَتَّىٰ عَفَوْا وَقَالُوا قَدْ مَسَّ آبَاءَنَا الْقَضَاءُ وَالسَّوَاءُ فَأَخَذْنَا نُهُمُ بَعْتَهُ وَهُمْ لَا يُشْعُرُونَ ﴿٩٤﴾

وراحت^(۱) پس گرفتیم ایشان را ناگهان
وایشان خبر نه داشتند (۹۵) .

وا گراهِیلِ ده ها ایمان آوردندی
وپرهیزگاری کردند هر آینه می کشادیم
برایشان برکت هاز آسمان و زمین ولیکن
به دروغ نسبت کردند پس گرفتیم ایشان
را به وبال آنچه میکردند (۹۶) .

آیایمن شدند اهلِ ده ها از آنکه بیاید
عذاب مابایشان شبانگاه و ایشان خفته
باشند (۹۷) .

آیایمن شدند اهلِ ده ها از آنکه بیاید
بایشان عذاب ماوقت چاشت و ایشان
بازی میکنند (۹۸) .

آیایمن شدند از مکر خدا^(۲) پس ایمن نمی
شوند از مکر خدا مگر گروه زیان کاران
(۹۹) .

آیا واضح نه شد بر آنکه وارث زمین می
شوند بعد از هلاک ساکنان آن زمین
که اگر خواست می عقوبت رسانید می
ایشان را بسبب گناهان ایشان و مهرمی
نهم بردل های ایشان پس ایشان نمی
شنوند (۱۰۰) .

این ده ها را ذکر می کنیم پیش تو بعض
از خبرهایشان و هر آینه آمده بودند باهل

وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ
مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَلَكِن كَذَّبُوا فَأَخَذْنَاهُم
بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿۹۵﴾

أَيَّامِنَ أَهْلَ الْقُرَىٰ أَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا بَيِّنَاتٍ وَهُمْ
نَاظِمُونَ ﴿۹۶﴾

أَوَّامِنَ أَهْلَ الْقُرَىٰ أَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا ضَعْفَىٰ
وَهُمْ يَلْعَبُونَ ﴿۹۷﴾

أَفَأَمِنُوا مَكْرَ اللَّهِ؟ فَلَا يَأْمَنُ مَكْرَ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ
الْخَاسِرُونَ ﴿۹۸﴾

أَوَلَمْ يَهْدِ لِلَّذِينَ يَرِثُونَ الْأَرْضَ مِن بَعْدِ أَهْلِهَا
أَنْ لَّوْنَسُوا أَصْنَافَهُمْ يَوْمَئِذٍ وَمَنْ نَّظْمُهُمْ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ
قَوْمٌ لَا يَسْمَعُونَ ﴿۹۹﴾

تِلْكَ الْقُرَىٰ نَقِضْ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِهَا لَوْلَا فَتَنَّا رَبَّهُمْ
رُسُلَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا لَئِنْ كُنَّا مِنْ قَبْلُ

(۱) یعنی عادت زمان است که گاهی سختی و گاهی راحت می باشد از باب
مؤاخذة بر اعمال نه بُود والله اعلم .

(۲) یعنی از تدبیر اهلاك والله اعلم .

كَذَلِكَ يَطْمَعُ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِ الْكَافِرِينَ ﴿١٠١﴾

آنها پیغمبران ایشان بامعجزه ها پس هرگز ایمان نیاوردند بآنچه تکذیب کرده بودند پیش از آن همچنین مهرمی نهد خدا بردل های کافران (١٠١) .

وَمَا وَجَدْنَا لِأَكْثَرِهِمْ مِنْ عَهْدٍ وَإِنْ وَجَدْنَا

ونه یافتیم در اکثر ایشان وفابعهد وهرآئینه یافتیم اکثر ایشان رابدکار (١٠٢) .

أَكْثَرَهُمْ لَفِضِينَ ﴿١٠٢﴾

باز فرستادیم بعد ایشان موسی را به نشانه های خویش بسوی فرعون وقوم او پس کافر شدند بآن نشانه ها پس بنگر چگونه بود آخرکار مفسدان (١٠٣) .

ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِمُ مُوسَىٰ يَا أَيُّهَا آلِ فِرْعَوْنَ وَكُلَّا قَوْمٌ ظَلَمُوا رَبَّهُمْ فَاَنْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ ﴿١٠٣﴾

و گفت موسی ای فرعون هرآئینه من پیغامبرم ازجانب پروردگار عالمها (١٠٤) .

وَقَالَ مُوسَىٰ يُعْرَوْنُ لِي رَسُولٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٠٤﴾

سزاوارم بآنکه نه گویم بر خدامگر سخن راست، آورده ام به شما نشانه ازجانب پروردگار شما پس بفرست بامن بنی اسرائیل را (١٠٥) .

حَقِيقٌ عَلَىٰ أَنْ لَا أَقُولَ عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ قَدْ جِئْتُكُمْ بِبَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ فَأَرْسِلْ مَعِيَ بَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿١٠٥﴾

گفت ا گرآورده ای معجزه پس حاضرکن آن را ا گر هستی ازراست گویان (١٠٦) .

قَالَ إِنْ كُنْتُمْ جِئْتُمْ بِآيَةٍ قَالَتْ يَا أَيُّهَا الْمُدْحِكُونَ

پس انداخت عصای خودرا پس ناگهان آن عصا ازدهای ظاهر شد (١٠٧) .

الضُّدِّيقِينَ ﴿١٠٦﴾

ویرون آورددست خودراپس ناگهان آن دست نورانی شد برای بینندگان (١٠٨) .

فَأَلْقَىٰ عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ ثُعْبَانٌ مُبِينٌ ﴿١٠٧﴾

گفتند اشراف ازقوم فرعون بایکدیگر هرآئینه این شخص ساحرداناست (١٠٩) .

وَتَرَعَرَيْدَاهُ فَإِذَا هِيَ بَيْضَاءُ لِلظُّلْمِيِّينَ ﴿١٠٨﴾

می خواهد که بیرون کند شمارا اززمین شما پس چه می فرمائید (١١٠) .

قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ إِنَّ هَذَا السَّاحِرُ عَلَيْهِمْ

گفتند ای فرعون موقوف داراورا وبرادر اورا و بفرست در شهرها نقیبان را (١١١) .

يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ فَمَاذَا تَأْمُرُونَ ﴿١٠٩﴾

قَالُوا أَرْجِهْ وَأَخَاهُ وَأَرْسِلْ فِي الْمَدَائِنِ خَشِيرِينَ ﴿١١٠﴾

يَأْتُونَكَ بِكُلِّ سِحْرٍ عَظِيمٍ ﴿١١٢﴾

وَحَاءَ السَّحَرَةُ فِرْعَوْنَ قَالُوا إِنَّ كُنَّا لَمَكْرُوهًا إِن كُنَّا نَحْنُ
الْعَالِمِينَ ﴿١١٣﴾

قَالَ نَعَمْ وَإِنَّكُمْ لَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿١١٤﴾

قَالُوا يَبُوءُونَ بِآثَانِ ثُلُثِي وَإِنَّا لَنَكُونُ عَنِ الْمُنَاقِبِينَ ﴿١١٥﴾

قَالَ أَلْقُوا فَإِنَّا لَأَلْقُوا سِحْرَ وَأَعْيُنَ النَّاسِ وَأَسْتَرَهُمْ
وَجَاءَ وَسِحْرٍ عَظِيمٍ ﴿١١٦﴾

وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَلْقِ عَصَاكَ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ
مَا يَأْتُونَكَ ﴿١١٧﴾

فَوَقَعَ الْحَقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١١٨﴾

فَغَابُوا هُنَالِكَ وَانْقَابُوا صُغِيرِينَ ﴿١١٩﴾

وَأَلْقَى السَّحَرَةُ سِجِّدِينَ ﴿١٢٠﴾

قَالُوا أَمْثَلُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٢١﴾

رَبِّ مُوسَىٰ وَهَارُونَ ﴿١٢٢﴾

قَالَ فِرْعَوْنُ امْتُمْرُ بِهِ قَبْلَ أَنْ أَدْنَىٰ لَكُمْ إِنَّ هَذَا
لَمَكْرٌ مِّنْكُمْ لِيُوَفِّيَنَّ فِي الْمَدِينَةِ لِيُخْرِجُوا مِنْهَا أَهْلَهَا فَسَوْفَ
تَعْلَمُونَ ﴿١٢٣﴾

تایارند پیش تو هر ساحر دانارا (۱۱۲) .
وآمدند ساحران پیش فرعون گفتند هر آئینه
مارا مزدی می باید اگر غالب شویم
(۱۱۳) .

گفت آری وهر آئینه شما از مقربان باشید
(۱۱۴) .

گفتند ای موسی! یاین است که نخست
تو افکنی یا ما با شیم اندازنده (۱۱۵) .
گفت موسی! شما افکنید پس آن هنگام که
افگندند بجادو بستند چشم های مردمان
را و برسانیدند ایشان را آوردند
جادوی بزرگ را (۱۱۶) .

ووحی فرستادیم بسوی موسی که بیفکن
عصای خود را پس ناگهان آن عصا فرو می
برد آنچه بدروغ اظهار میکردند (۱۱۷) .

پس ثابت شد حق و باطل شد آنچه می
کردند (۱۱۸) .

پس قوم فرعون مغلوب شدند آنجا و خوار
گشتند (۱۱۹) .

و انداخته شدند ساحران سجده کنان
(۱۲۰) .

گفتند ایمان آوردیم به پروردگار عالمها
(۱۲۱) .

پروردگار موسی و هارون (۱۲۲) .

گفت فرعون آیا ایمان آوردید بموسی پیش
از آنکه اجازت دهم شمارا هر آئینه این
تدبیر است که اندیشیده اید آنرا
در شهرت بیرون کنید ازین شهر ساکنان آنرا
پس خواهید دانست (۱۲۳) .

البته بپرّم دست های شمارا و پاهای شمارا بخلاف یکدیگر^(۱) باز بردار کشم شمارا همه یک جا (۱۲۴) .

گفتند هر آئینه مابوسی پروردگار خود رجوع کنندگانیم (۱۲۵) .

وانکار نمی کنی بر ما مگر آنکه ایمان آوردیم به نشانه های پروردگار خویش چون بیامدیم ای پروردگار ما بریز بر ما شکیبائی و قبض ارواح ما کن در حالیکه مسلمان باشیم (۱۲۶) .

وگفتند اشراف از قوم فرعون آیامی گذاری موسی و قوم او را تافساد کنند در زمین و تابگذار دعبادت ترا و معبودان ترا گفت خواهیم کشت پسران بنی اسرائیل را و زنده خواهیم گذاشت دختران ایشان را و ما برایشان غالبانیم (۱۲۷) .

گفت موسی بقوم خود مدد طلبید از خدا و صبر کنید هر آئینه زمین خدا راست او وارث می کند هر کرا خواهد از بندگان خویش و سرانجام خوب برای پرهیزگاران است (۱۲۸) .

گفتند ایذا داده شدیم پیش از آنکه بیائی نزدیک ما و بعد از آنکه آمدی نزدیک ما گفت امید است که پروردگار شما هلاک کند دشمن شمارا و خلیفه گرداند شمارا در زمین پس بنگرد چگونه عمل می

لَأَقْطَعَنَّ أَيْدِيَكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ مِنْ خِلَافٍ ثُمَّ لَأَسْلِبَنَّكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿۳۳﴾

قَالُوا إِنَّا إِلَى رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ ﴿۳۴﴾

وَمَا تَنْقُمُونََنَا إِلَّا أَنْ آمَنَّا بِآيَاتِ رَبِّنَا لَمَّا جَاءَتْنا رَبَّنَا رَبَّنَا
أَفِرُّ عَلَيْنا صُبْرًا وَتَوْفِقًا مُسْلِمِينَ ﴿۳۵﴾

وَقَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ أَتَدْرُسُونِي وَقَوْمَهُ
لِيَفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَيَذُرْكُمُ الْهَتَّاءُ قَالَ سَفَقْتُ
أَبْنَاءَهُمْ وَكَسَيْتُهُمْ فِئَاءَهُمْ وَإِنَّا لَأَوْفَوهُمْ فِعْرُونَ ﴿۳۶﴾

قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ اسْتَعِينُوا بِاللَّهِ وَاصْبِرُوا إِنَّ
الْأَرْضَ لِلَّهِ يُورِثُهَا مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ
وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ ﴿۳۷﴾

قَالُوا أَوْذِيْتَنَا مِنْ قَبْلِ أَنْ تَأْتِيَنَا وَ مِنْ بَعْدِ مَا جِئْتَنَا
قَالَ عَلَي رَبِّكُمْ أَنْ يُهْلِكَ عَدُوُّكُمْ وَيَسْتَخْلِفَكُمْ فِي
الْأَرْضِ فَيَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ ﴿۳۸﴾

(۱) یعنی دست راست و پای چپ و الله اعلم .

کنید (۱۲۹) .

وهرآئینه گرفتار کردیم کسان فرعون را
بقحط ها و به نقصان میوه ها تا شود که
ایشان پندپذیرند (۱۳۰) .

پس چون آمدی بایشان فراخی گفتندی
این لائق ماست و اگر برسیدی بایشان
سختی شگون بد گرفتندی موسی و کسانیکه
باوی بودند آگاه باش جزاین نیست که
شگون بدایشان نزدیک خداست ولیکن
بیشتر از ایشان نمی دانند^(۱) (۱۳۱) .

و گفتند کسان فرعون ای موسی هر چه
بیاری آن را از نشانه ها تا سحر کنی مارا بدان
پس مانیستیم ترا باوردارنده (۱۳۲) .

پس فرستادیم برایشان طوفان و ملخ و
کنه (شپش) و غوکها (قورباغها) و خون
نشانه های واضح کرده شده پس سرکشی
کردند و بودند قوم گناهگاران (۱۳۳) .

و وقتی که فرود آمد برایشان عقوبت گفتند
ای موسی دعاکن بجناب پروردگار
خودبان اسماء و ادعیه که وحی کرده
است نزدیک توا گرزائل کنی از ما عقوبت
را البته معتقد شویم تراو به فرستیم باتو
بنی اسرائیل را (۱۳۴) .

پس چون زائل کردیم از ایشان عقوبت
راتامدتی که ایشان رسند گانند بان
نا گهان عهدی شکستند (۱۳۵) .

وَلَقَدْ أَخَذْنَا آلَ فِرْعَوْنَ بِالنَّبِيِّينَ وَفَضَّلْنَا
الْقَهْرَ عَلَيْهِمْ يَوْمَئِذٍ ۝۳۱

فَإِذَا جَاءَهُمْ الْحَسَنَةُ قَالُوا لِنَاهِبُهَا وَإِنْ نَصَبُوا سِينَةً
نُظَيِّرُوا وَيُجَسِّسُونَ وَمَنْ مَعَهُ إِلَّا أَلَمَّا أَظَاهَرَهُمْ عِنْدَ اللَّهِ
وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ۝۳۲

وَقَالُوا مَهْمَا تَأْتِنَا بِهِ مِنْ آيَةٍ لَتَسْحَرْنَا بِهَا كَمَا سَحَرْنَا
لَكَ يَوْمَ مِيقَاتِنَا ۝۳۳

فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الطُّوفَانَ وَالْجَرَادَ وَالْقُمَّلَ وَالضَّفَادِعَ
وَالدَّمَ آيَاتٍ مُفَصَّلَاتٍ فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا
قَوْمًا مُجْرِمِينَ ۝۳۴

وَلَمَّا وَقَعَ عَلَيْهِمُ الرِّجْزُ قَالُوا لِمُوسَى اذْعُرْنَا رَبِّكَ بِمَا
عَمَدَ عِنْدَكَ لَكِن كَتَفَتْنَا عَنَّا الرِّجْزَ لَنُؤْمِنَنَّ لَكَ
وَلَنُرْسِلَنَّ مَعَكَ بَنِي إِسْرَائِيلَ ۝۳۵

فَلَمَّا كَتَفْنَا عَنْهُمْ الرِّجْزَ إِلَى آجَلٍ هُمْ بِلُغْوِهِ إِذَا
هُم يَنْتَكِبُونَ ۝۳۶

(۱) یعنی مواخذه اعمال برایشان است والله اعلم .

پس انتقام گرفتیم از ایشان پس غرق کردیم ایشان را در دریا بسبب آنکه ایشان دروغ می‌پنداشتند آیاتِ ما را بودند از آن بی‌خبر (۱۳۶) .

و میراث دادیم گروهی را که ضعیف شمرده می‌شدند مشارق و مغارب زمینی که برکت نهادیم در آن^(۱) راست شد وعدهٔ نیک پروردگارتو بر بنی اسرائیل بسبب آنکه صبر کردند و خراب کردیم آنچه ساخته بود فرعون و کسان او و آنچه برمی‌افراشتند (۱۳۷) .

و گذرانیدیم بنی اسرائیل را از دریا پس آمدند بر گروهی که مجاورت می‌کردند بر بتان خویش گفتند (بنی اسرائیل) ای موسی بساز برای ما معبودی چنانکه ایشان را هستند معبودان گفت هر آئینه شما گروهی هستید که نادانی می‌کنید (۱۳۸) .

هر آئینه این جماعت باطل کرده شده است مذهبی که ایشان درآند و باطل است آنچه می‌کردند (۱۳۹) .

گفت موسی آیا غیر خدا طلب کنم برای شما معبودی و اوفضل داده است شمارا بر عالمها (۱۴۰) .

و یاد کنید نعمتِ ما چون نجات دادیم شمارا از کسان فرعون می‌رسانیدند به شما عقوبتِ سخت می‌کشتند پسران شمارا و زنده می‌گذاشتند دختران شمارا

فَأَنْتَعَمْنَا مِنْهُمْ فَأَغْرَقْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ يَأْتُهُمُ كَذِبًا
يَأْتِينَا وَكَانُوا عَلَيْهَا غَفِيلِينَ ﴿١٣٦﴾

وَأَوْرَثْنَا الْقَوْمَ الَّذِينَ كَانُوا يُسْتَضَعُونَ مَشَارِقَ
الْأَرْضِ وَمَغَارِبَهَا الَّتِي بَرَكْنَا فِيهَا وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ
الْحُسْنَىٰ عَلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ ۚ هَٰذَا صَبْرٌ وَإِدْرَارٌ
مَا كَانَ يُصَنَعُ فِرْعَوْنُ وَقَوْمُهُ وَمَا كَانُوا لَيَعْرِشُونَ ﴿١٣٧﴾

وَجُودًا بِبَنِي إِسْرَائِيلَ الْبَحْرَ فَأَتَوْا عَلَىٰ قَوْمٍ يَعْطِفُونَ
عَلَىٰ آصْنَانِهِمْ قَالُوا أَيُّ لُؤْيُسَىٰ اجْعَلْ لَنَا آلَهُمَا كَمَا آلَهُمُ
الْهَمَةُ قَالُوا لَكُمْ قَوْمٌ جَاهِلُونَ ﴿١٣٨﴾

إِنَّ هَٰؤُلَاءِ مَثَرٌ مَّا هُمْ فِيهِ وَيَطِلُ مَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿١٣٩﴾

قَالَ اعْبُدُوا اللَّهَ أَبِيكُمْ الْهَادِيَهُمْ فَصَلُّوا عَلَى
الْعَالَمِينَ ﴿١٤٠﴾

وَإِذْ أَنْجَيْنَاكَ مِنَ آلِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكُم بِسُوءِ الْعَذَابِ
يَقْتُلُونَ أَبْنَاءَكُم وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُم وَفِي ذَٰلِكُمْ
بَلَاءٌ لِّمَن رَّبُّكُم عَظِيمٌ ﴿١٤١﴾

(۱) یعنی زمین شام بایشان دادیم چه بقعه های شرقیه و چه بقعه های غربیه والله اعلم.

ودرین مقدمه آزمایش بزرگ بود از جانب پروردگار شما (۱۴۱) .

ووعده کردیم باموسی سی (۳۰) شب وتمام کردیم آن میعاد را بده شب پس کامل شد میعاد پروردگار او چهل شب و گفت موسی به برادر خود هارون جانشین من باش در قوم من وصلاح کاری کن وپیروی منما راه تباه کاران را (۱۴۲) .

وچون آمد موسی بوعده گاه ما وسخن گفت با او پروردگار او گفت ای پروردگار من بنما بمن خویشتن را تا نظر کنم بسوی تو گفت خدا نخواهی دید مرا ولیکن نظر کن بسوی کوه پس اگر قرار گیرد بجای خود خواهی دید مرا پس وقتیکه ظهور کرد پروردگار او بر آن کوه گردانید آن کوه را زمین هموار ساخته وافتاد موسی بی هوش شده پس چون به هوش آمد گفت به پاکی یادمی کنم ترا باز گشتم بسوی تو ومن اول مسلمانانم (۱۴۳) .

گفت ای موسی هر آئینه من برگزیدم ترا بر مردمان به پیغام های خود و به شنواییدن سخن خود پس بگیر آنچه عطا کردم ترا و باش از شکر کنندگان (۱۴۴) .

و نوشتم برای موسی در لوح ها از هر جنس برای پند و برای بیان هر چیز پس گفتیم بگیر آنرا به قوت و بفرما قوم خود را تا عمل کنند به بهترین آنچه دروست^(۱) خواهم

وَوَعَدْنَا مُوسَى ثَلَاثِينَ لَيْلَةً وَأَتَمَّمْنَا بَعَثَرَةَ لَيْلَةٍ
وَبَقَاكَ رَبِّهِ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً وَقَالَ مُوسَى لِأَخِيهِ
هَارُونَ اخْلُفْنِي فِي قَوْمِي وَأَصْلِحْ وَلَا تَتَّبِعْ سَبِيلَ
الْمُفْسِدِينَ ﴿١٤١﴾

وَلَتَأْتِيَ مُوسَى لِيُبْقَايَنَّا وَكَلِمَةً رَبُّهُ قَالَ رَبِّ أَرِنِي
أَنْظُرْ إِلَيْكَ قَالَ لَنْ نَرِيكَ وَلَكِنْ أَنْظُرْ إِلَى الْجَبَلِ
فَإِنِ اسْتَقَرَّ مَكَانَهُ فَسَوْفَ نَرِيكَ فَلَمَّا تَجَلَّى رَبُّهُ
لِلْجَبَلِ جَعَلَهُ دَكَاةً وَكَرَّمُوسَى صَوْعًا فَلَمَّا أَفَاقَ
قَالَ سُبْحَانَكَ نُبْتُ إِلَيْكَ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٤٢﴾

قَالَ يُوسَىٰ إِنِّي اصْطَفَيْتُكَ عَلَى النَّاسِ بِرِسَالَتِي وَ
بِكَلَامِي ۖ فَخُذْ مَا آتَيْنَاكَ وَكُن مِّنَ الشَّاكِرِينَ ﴿١٤٣﴾

وَكَتَبْنَا لَهُ فِي الْأَلْوَابِ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَّوعِظَةً وَتَفْصِيلًا
لِّكُلِّ شَيْءٍ ۖ فَخُذْهَا بِقُوَّةٍ وَأْمُرْ قَوْمَكَ يَا أُخْدُودُ
بِأَحْسَنِهَا سَأُرِيكُمْ دَارَ الْفَارِيقِينَ ﴿١٤٤﴾

(۱) یعنی بعزیمت دادن رخصت والله اعلم .

نمودشمارا سرای گناه گاران^(۱) (۱۴۵).
 بازخواهم داشت از تأمل در آیات
 خودکسانی را که تکبر می کنند در زمین
 ناحق و گربه بینند هر نشانه که هست
 ایمان نیارند و اگر بینند راه راستی راه
 نگیرند آن را و اگر بینند راه گمراهی را
 راه گیرند آن را این به سبب آن است که
 ایشان دروغ پنداشتند آیاتِ ما را و از آن
 غافل ماندند (۱۴۶).

و کسانی که دروغ پنداشتند آیاتِ ما را
 و دروغ پنداشتند ملاقاتِ آخرت را نابود
 شد عمل های ایشان جزا داده نه شوند الا
 بآنچه می کردند (۱۴۷).

و ساختند قوم موسیٰ بعد رفتنش از زیور
 قبطیان گوساله بدنی که او را آواز گاو بود
 آیند دیدند که آن گوساله بایشان هیچ سخن
 نمی گفت و دلالت نمی کرد ایشان را به
 هیچ راه معبود گرفتند آن را و ایشان
 ستمگار بودند (۱۴۸).

و چون نادم شدند و دیدند که ایشان گمراه
 شدند گفتند اگر مهربانی نکند بر ما
 پروردگارا و نیامزد ما را البته باشیم
 از زیان کاران (۱۴۹).

و چون باز آمد موسیٰ بسوی قوم خود
 خشمناک شده اندوهگین گشته گفت بد
 جانشینی است جانشینی که کردید پس

سَأَصْرَفُ عَنْ الْبَنِيِّ الَّذِينَ يُكْفُرُونَ فِي الْأَرْضِ بِعَيْرِ
 الْحَقِّ وَإِنَّ يَرَوْا كُلَّ آيَةٍ لَا يُؤْمِنُ بِهَا وَإِن يَرَوْا
 سَبِيلَ الرَّشَدِ لَا يُجِدُوهُ سَبِيلًا وَإِنَّ يَرَوْا سَبِيلَ الْغَيِّ
 يُجِدُوهُ سَبِيلًا ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا
 عَنْهَا غَافِلِينَ ﴿١٤٥﴾

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَلِقَاءِ الْآخِرَةِ حَبِطَتْ
 أَعْيُنُهُمْ هَلْ يُجْرُونَ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٤٦﴾

وَاتَّخَذَ قَوْمُ مُوسَىٰ مِنْ بَدْعِهِمْ عِجْلًا جَدِيدًا
 لَهُمْ خَوَافٌ أَلَمْ يَرَوْا أَنَّهُ لَا يُكَلِّمُهُمْ وَلَا يَهْدِيهِمْ سَبِيلًا
 اتَّخَذُوهُ وَكَانُوا ظَالِمِينَ ﴿١٤٧﴾

وَلَمَّا سَقَطَ فِي أَيْدِيهِمْ وَرَأَوْا أَنَّهُمْ قَدْ ضَلُّوا قَالُوا
 لَئِن لَّمْ يَرْحَمْنَا رَبُّنَا وَيَغْفِرْ لَنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ
 الْخَاسِرِينَ ﴿١٤٨﴾

وَلَمَّا رَجَعَ مُوسَىٰ إِلَى قَوْمِهِ غَضْبَانَ أَسِفًا قَالَ بِئْسَمَا
 خَلَفْتُمُونِي مِنْ بَدْعِي إِذْ جَاءَكُمْ أَمْرٌ رَبِّي وَاللَّيْلِ أَلْوَاخَ

(۱) یعنی منازل فرعونیان خراب شده خواهید دید .

ازمن آیشتاب کردید از حکم پروردگار خویش و انداخت الواح را و گرفت موسی سربرادر خود را می کشیدش بسوی خود گفت هارون ای پسر مادر من هر آئینه این قوم ضعیف شمردند مرا و نزدیک بودند که بکشند مرا پس شادمکن بسبب اهانت من دشمنان را و شمارمکن مرا با گروه ستمگاران (۱۵۰) .

گفت موسی ای پروردگار من بیامرزمرا و برادر مرا و داخل کن مارا در بخشایش خود و تو بخشاینده ترین بخشایندگانی (۱۵۱) .

هر آئینه کسانی که معبود گرفتند گوساله را خواهد رسید باین جماعت خشمی از پروردگار ایشان و رسوائی در حیات دنیا و هم چنین جزای دهیم افترا کنندگان را (۱۵۲) .

و هر آئینه کسانی که گناه ها کردند باز توبه نمودند بعد از آن گناهان و ایمان آوردند البته پروردگار تو بعد از توبه آمرزنده مهربان ست (۱۵۳) .

و چون ساکن شد خشم از خاطر موسی گرفت الواح را و در مکتوب وی هدایت بود و بخشاش آنان را که ایشان از پروردگار خود می ترسند (۱۵۴) .

و اختیار کرد موسی از قوم خود هفتاد کس برای میعاد ما^(۱) پس وقتی که گرفت ایشان

وَ أَخَذَ بِرَأْسِ أَخِيهِ يَجُرُّهُ إِلَيْهِ قَالَ ابْنَ الْقَوْمِ اسْتَصْفُونِي وَ كَادُوا يَقْتُلُونِي فَلَا تُحْسِبُنِي مِنَ الرَّحْمَاءِ وَلَا تَجْعَلْنِي مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿١٥٠﴾

قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَ لِرِجْلي وَ اجْعَلْ لِي رَحْمَةً مِّنْ رَّبِّكَ وَ أَنْتَ أَرْحَمُ الرَّحِيمِينَ ﴿١٥١﴾

إِنَّ الَّذِينَ اتَّخَذُوا الْعِجْلَ سَيَنَالُهُمْ غَضَبٌ مِّنْ رَبِّهِمْ وَ ذَلَّةٌ فِي السُّبُورِ الدُّنْيَا وَ ذَلِكَ جِزَى الْمُفْتَرِينَ ﴿١٥٢﴾

وَ الَّذِينَ عَلِمُوا النَّبَايَاتِ ثُمَّ تَابُوا مِن بَعْدِهَا وَ آمَنُوا إِنَّ رَبَّكَ مِن بَعْدِهَا غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٥٣﴾

وَ لَتَأْسَكَنَّ عَنْ مُوسَى الْغَضَبَ أَخَذَ الْوَاوَحَ فِي نُحُوتِهَا هُدًى وَ رَحْمَةً لِّلَّذِينَ هُمْ بِرَبِّهِمْ يَرْهَبُونَ ﴿١٥٤﴾

وَ اخْتَارَ مُوسَى قَوْمَهُ سَبْعِينَ رَجُلًا رَّحِيمًا إِنَّا قُلْنَا أَخَذْنَا مِنَ الرَّحْمَةِ قَالَ رَبِّ لَوْ شِئْتَ أَهْلَكْتَهُم مِّن قَبْلِ وَرَأْيِ أَنه لَكُنَّا

(۱) یعنی تا عذر گویند از عبادت گوساله و این جماعت اگر چه عبادت نکرده بودند =

رازله گفت موسیٰ ای پروردگار من اگر می خواستی پیش ازین ایشان را و مرا هلاک می کردی^(۱) آیا هلاک می کنی ما را بجزای آنچه کردند بی خردان از قوم مانیست این حادثه مگر امتحان تو گمراه می کنی بآن هرکرا خواهی و راه می نمائی بآن هرکرا خواهی تو کارساز مائی پس بیامرز ما را و مهربانی کن بر ما و توبهترین آمرزندگان^(۱۵۵) .

و بنویس (یعنی مقدرکن) برای ما درین دنیا نیکی و در آخرت نیز نیکی هرآینه ما رجوع کردیم بسوی تو گفت خدا عذاب من می رسانمش بهره خواهم و مهربانی من احاطه کرده است هر چیزی را پس خواهم نوشت (رحمت کامله خود را)^(۲) برای کسانی که پرهیزگاری میکنند و زکوة میدهند و کسانی که ایشان بآیات مامعتقد می شوند^(۳) (۱۵۶) .

(خواهم نوشت رحمت اخرویه) برای آنانکه پیروی می کنند آن پیغامبر را که نبی امی است آنکه می یابند نعت او نوشته نزدیک خویش در تورات و انجیل می

بِمَا فَعَلَ الشُّعْرَاءُ وَمَتَّأْنَ إِذْ هِيَ الْاِفْتِنَانُ تَقُولُ بِهَا مَنْ
تَشَاءُ وَتَهْدِي مَنْ تَشَاءُ اَنْتَ وَاِلَيْنَا قَاغُورُنَا وَاَرْصِنَا
وَاَنْتَ حَيُّ الْغَفُورِينَ ﴿١٥٥﴾

وَكَتُبْ لَنَا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْاٰخِرَةِ اِنَّا
هَذَا نَالِيكَ قَالَ عَدَانِي اُصِيبُ بِهِ مِنْ اَسَاءَةٍ وَرَحْمَتِي
وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ فَمَا كَذَّبُوا الَّذِيْنَ يَتَّقُوْنَ وَيُؤْتُوْنَ
الزَّكٰوٰةَ وَالَّذِيْنَ هُمْ بِاٰلِيْنَا يُؤْمِنُوْنَ ﴿١٥٦﴾

اَلَّذِيْنَ يَكْتُمُوْنَ الرَّسُوْلَ النَّبِيَّ الَّذِي الَّذِي
يَجِدُوْنَ مَكْتُوْبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْاِنْجِيْلِ
يَاْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوْفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ

= بر عبادت کنندگان انکار هم نکردند پس خدای تعالی هلاک ساخت والله اعلم.

(۱) یعنی اگر در بنی اسرائیل هلاک می شدند تهمت قتل بر موسیٰ نه نهادندی
والله اعلم .

(۲) یعنی در آخرت .

(۳) یعنی فساکت بها آنست که در آخر زمان رحمت خاص باشد بمتابعان نبی امی
والله اعلم .

فرماید ایشان را بکارپسنديده و منع می کند ایشان را از ناپسنديده و حلال می سازد برای ایشان پاکیزه هارا و حرام می کند برایشان ناپاکیزه هارا و ساقط می کند از ایشان بارگران ایشان را و آن مشقت هارا که بود برایشان پس آنانکه ایمان آوردند با او و تعظیم کردند او را و یاری دادند او را و پیروی کردند نوری را که همراه وی نازل کرده شده است ایشانند در ستگاران^(۱) (۱۵۷) .

بگو ای مردمان هرآئینه من پیغامبر خدایم بسوی شما همه یکجا، آن خدا او راست پادشاهی آسمان ها و زمین نیست هیچ معبود برحق مگر اوزنده می کند و می میراند پس ایمان آرید به خدا و به پیغامبر او که نبی امی است آنکه تصدیق می نماید خدا را و سخنان او را و پیروی کنید او را تا بؤد که شما راه یاب شوید (۱۵۸) .

و از قوم موسی گروهی هست که دلالت می کنند مردمان را براه راست و بر راستی حکم می کنند (۱۵۹) .

و متفرق ساختیم بنی اسرائیل را به دوازده قسم قبیله قبیله گروه گروه و وحی فرستادیم بسوی موسی وقتی که آب

لَهُمُ الطَّيِّبَاتُ وَبَعَّرْنَا عَلَيْهِمُ النَّجِيذَاتِ وَبَضَعْنَا عَنْهُمْ
إِصْرَهُمْ وَأَثْقَلْنَا أَعْيُنَهُمْ فَانْتَبَهُوا وَخَسِرَوا وَنَسُوا وَآتَمَعُوا النَّوَارِ
الَّذِي أَنْزَلْنَا مَعَهُ آوَالِكُ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٥٧﴾

قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا
يَأْتِيكُمْ لَهُ مَلَكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَأَرْسِلَ إِلَيْكُمْ رَسُولًا
وَيُؤَيِّتُكُمْ فَأَمُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيُّ الَّذِي آتَى
يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبَعُوا لَكُمْ تَهْتَدُوا ﴿١٥٨﴾

وَمِنْ قَوْمِ مُوسَى أُمَّةٌ يَهْتَدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ
يَعْبُدُونَ ﴿١٥٩﴾

وَقَطَعْنَا لَهُمُ السَّمْنَ ثَلَاثَ عَشْرَةَ أَسْبَابًا لَمَّا أُمَمُوا وَأَوْحَيْنَا إِلَى
مُوسَى إِذِ اسْتَسْقَاهُ قَوْمُهُ أَنْ اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ
فَانفَجَرْنَا مِنْهُ آلُفَنًا عَشْرَةَ يَوْمًا فَمِنْهَا قَدَعْنَا عِلْمَ كُلِّ قَوْمٍ

(۱) مترجم گوید بشارت دادن خدای تعالی حضرت موسی را و به امت مرحومه اول دلیل است بر نبوت آنحضرت و لهذامی فرماید واللہ اعلم .

مَشَرَّيَهُمْ وَكَلَّلْنَا عَلَيْهِمُ الْغَمَامَ وَأَنزَلْنَا عَلَيْهِمُ
الْمَنِّ وَالسَّلْوَى كَلُومًا مِّنْ طَيْبَاتٍ مَّا رَزَقْنَاهُمْ
وَمَا ظَلَمُوا نَا وَلَكِن كَانُوا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١٦٠﴾

وَأَذَقْنَا لَهُمْ أُسْطُوهُنَّ مِنَ الْقَرْيَةِ وَكُلُوا مِنْهَا
حَيْثُ شِئْتُمْ وَقُولُوا حِطَّةٌ وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا
تُغْفِرُ لَكُمْ خَطِيئَتِكُمْ سَكْرَتُ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٦١﴾

فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ قَوْلًا غَيْرَ الَّذِي قِيلَ
لَهُمْ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ رِجْزًا مِّنَ السَّمَاءِ بِمَا
كَانُوا يَظْلِمُونَ ﴿١٦٢﴾

وَسَأَلَهُمْ عَنِ الْقَرْيَةِ الَّتِي كَانَتْ حَاضِرَةً
الْبَحْرَ إِذْ يَعْدُونَ فِي السَّبْتِ إِذْ تَأْتِيهِمْ حِيتَانُهُمْ
يَوْمَ سَبْتِهِمْ شُرَّعًا وَيَوْمَ لَا تَأْتِيهِمْ إِلَّا تَأْتِيهِمْ
كَذَلِكَ تَبْلُوهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿١٦٣﴾

خواستند از وی قوم وی که بزنی بعضای
خود سنگ را پس روان شد از آن سنگ
دوازده چشمه بدانست هر گروهی آب
خور خود را و سایبان ساختیم برایشان
ابرا و نازل کردیم برایشان من و سلوی
راگفتیم بخورید از پاکیزه های آنچه روزی
داده ایم شما را و ایشان برماستم نکردند
ولیکن بر خویشان ستم می کردند (١٦٠).

و یادکن چون گفته شد ایشان را که ساکن
شوید درین دیه و بخورید ازین دیه
هرجاکه خواسته باشید و بگوئید حطه
و داخل شوید به دروازه سجده کنان
تا بیامرزیم برای شما گناهان شما را زیاده
خواهیم داد نکو کاران را (١٦١).

پس بدل کردند ستمگاران از بنی اسرائیل
سخنی غیر آنچه فرموده شد ایشان را پس
فرستادیم برایشان عقوبتی از آسمان بسبب
آنکه ستم می کردند (١٦٢).

و سوال کن (یا محمد) یهود را از حال دیهی
که بود ساکن بر لب دریا چون از حد می
گذشتند در روز شنبه و قتیکه می آمد ماهیان
به ایشان ظاهر شده روزیکه ایشان به
تعظیم شنبه مشغول می شدند و روزیکه
تعظیم شنبه نمی کردند نمی آمدند ایشان
را همچنین آزمودیم ایشان را بسبب آنکه
فسق میکردند^(١) (١٦٣).

(١) مترجم گوید اهل دیه سه قسم بودند قسمی شکار میکردند و قسمی از آن نهی می =

و یادکن چون گفت گروهی از اهل آن دیه^(۱) چرپند میدهد گروهی را که خدای تعالی هلاک خواهد کرد ایشان را یا عذاب خواهد کرد ایشان را عذاب سخت گفتند تا مار اعذری باشند نزدیک پروردگار شما و تا باشد که ایشان پرهیزگاری کنند . (۱۶۴) .

پس وقتی که فراموش کردند آنچه بآن پند داده شد ایشانرا نجات دادیم کسانی را که منع میکردند از کار بد و گرفتار کردیم ستمگاران را به عذاب سخت به سبب آنکه فاسق بودند (۱۶۵) .

پس چون تکبر کردند از ترک آنچه منع کرده شد ایشان را از آن گفتیم ایشانرا شوید بوزینگان خوار شده (۱۶۶) .

و یادکن چون آگاه گردانید پروردگارتو^(۲) که البته بفرستد برایشان تاروز قیامت کسی را که برساند بایشان عقوبت سخت هر آئینه پروردگار تو زود عقوبت کننده است و هر آئینه او آمرزنده مهربان است^(۳) (۱۶۷) .

و پراکنده کردیم بنی اسرائیل را در زمین گروه گروه بعضی از ایشان شائسته کارانند و بعضی از ایشان سوی اینند و امتحان

وَأَذَقْنَا لِمَنْ أَمَنَ مِنْهُمْ لَحْمَ خَيْزُرَانَ قَوْمًا لَيْلَةً مُهْلِكَةً أَوْ
مُعَذِّبَةً مِمَّا بَأْسَنَّا يَدُنَا وَالْوَالِدَاتُ إِلَى رَبِّنَّاهُنَّ لَعْنَتُهُنَّ
يَكْفُرُونَ ﴿١٦٤﴾

فَلَمَّا سَأَلْنَا أَمَا ذَكَرُوا يَا أَعْجِبْنَا الَّذِينَ يَكْفُرُونَ عَنِ الشُّعُورِ
وَأَخَذْنَا الَّذِينَ ظَلَمُوا بِعَدَابِ بَيْتِهِمْ يَمَّا كَانُوا
يَكْفُرُونَ ﴿١٦٥﴾

فَلَمَّا عَتَا عَنْ مَآلِهِمْ وَعَنَّا فَلَمَّا آلَهُم مَّنُونًا
قَوْلَهُمْ خَسِيبًا ﴿١٦٦﴾

وَأَذَقْنَا لِمَنْ تَأْتِيكَ لِيَبْعَثَنَّ عَلَيْهِمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَنْ
يَسُوءُهُمْ سَوْءًا عَذَابٍ إِنَّ رَبَّكَ لَسَرِيعُ الْعِقَابِ ﴿١٦٧﴾
لَعَفْوَرُوحِهِمْ ﴿١٦٧﴾

وَقَطَعْنَاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَمْمًا مِنْهُمْ الضَّالِّحُونَ وَمِنْهُمْ دُونُ
ذَلِكَ وَبَلَّوْنَهُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿١٦٨﴾

= کردند و قسمی نه شکاری کردند و نه از آن منع میکردند و الله اعلم .

(۱) یعنی قسم ثالث نهی کنندگان را و الله اعلم .

(۲) یعنی بنی اسرائیل را .

(۳) بعد از این هیچ پادشاهی در بنی اسرائیل پیدا نشده، همیشه لگدکوب پادشاهان

اسلام و نصاری و مجوس می بودند و الله اعلم .

کردیم ایشانرا به نعمت هاومشقت ها تابازگردند یعنی بسوی راه راست (١٦٨) .
 پس ازپی درآمدند بعد ازایشان جانشینان بدکه وارث تورات شدند^(١) اختیاری می کنند متاع این عالم خسیس را ومی گویند آمرزیده خواهد شدبرای ما و اگر بیاید متاعی مانند آن البته بگیرندآن را^(٢) آیا گرفته نه شده است برایشان آن عهد که در تورات است که نگویند برخدا مگرسخن راست وخوانده اند آنچه درتورات است و سرای آخرت بهتراست پرهیزگاران را آیا نمی فهمید (١٦٩) .

وآنانکه تمسک می کنند به کتاب وبرپاداشتند نمازرا هرآئینه ماضائع نمی سازیم مزداین نکوکاران را (١٧٠) .

ویادکن چون برداشتیم کوه را بالای ایشانگویای سائبان است وگمان کردند که آن کوه خواهد افتاد برایشان گفتیم بگیریدآنچه دادیم شمارا بجدتمام ویادکنید آنچه دروست تابودکه شما درپناه باشید از عذاب (١٧١) .

ویادکن چونگرفت پروردگار توازبنی آدم ازپشت ایشان اولاد ایشان را^(٣) وگواه

فَخَلَعْنَا مِنْهُمُ حُلُوفًا وَرِجًا الْكُتُبَ يَأْخُذُونَ عَرَضَ هَذَا الْأَدْنَى وَيَقُولُونَ سَيُغْفَرُ لَنَا وَإِنْ يَأْتِهِمْ عَرَضٌ وَثَلَّةُ يَأْخُذُوهَا أَلَمْ يُعَذِّبْ عَلَيْهِمْ نَبِيَّانَا الْكُتُبَ أَنْ لَا يَقُولُوا عَلَىٰ آدَمَ إِلَّا الْحَقَّ وَدَرَسُوا مَا فِيهَا وَاللَّهُ الْخَبِيرُ الْخَبِيرُ لِيَكْفُرُوا بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿١٦٨﴾

وَالَّذِينَ يُتَّبِعُونَ الْكُتُبَ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ إِكْرَامًا يُضَاعَفُ أَجْرَ الْمُصْلِحِينَ ﴿١٦٩﴾

وَأَذِّنَا الْجِبَلِ يَوتِرُهُمْ كَمَا كَانُوا ظُلُمًا وَعَتَرْنَا أَنَّهُمْ وَقَعُ بِهِمْ حَبْلًا وَأَمَا آتَيْنَاهُمْ بُرُوقًا وَأَذَرْنَا مَا فِيهِ لَعْنًا لِمَنْ تَتَّبَعُونَ ﴿١٧٠﴾

وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِنْ بَنِي آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ

(١) یعنی احباربنی اسرائیل .

(٢) یعنی مصراندربراختادن و غیر نادم اند ازان وتوبه مصرغیر نادم صحیح نیست والله اعلم .

(٣) یعنی روزمیتاق ازآدم اولاد او را پیدا کرد از ایشان اولاد ایشانرا به ترتیبی که =

گردانید ایشان را بر ذات ایشان گفت آیانیستم پروردگار شما گفتند آری هستی گواه شدیم، این شاهد گرفتن برای احتراز از آن است که بگوئید روز قیامت هر آئینه ما بی خبر بودیم ازین توحید (۱۷۲) .

یابگوئید که بجز این نیست که شرك آورده بودند پدران ما پیش از ما و مانسلی بودیم آمده بعد از ایشان^(۱) آیا هلاک می کنی ما را به عقوبت آنچه بدکاران کردند (۱۷۳) .
وهم چنین بیان می کنیم نشانه ها و تاباز کردند (۱۷۴) .

و بخوان برایشان خبر کسی که داده بودیم اورا علم آیات خود پس بیرون رفت از علم آن آیات^(۲) پس در پی او شد شیطان پس گشت از گمراهان^(۳) (۱۷۵) .
و اگر می خواستیم برداشتمی اورا^(۴) به سبب این آیات ولیکن میل کرد بسوی پستی و پیروی خواهش خود کرد پس صفت او مانند صفت سگ است اگر مشقت اندازی بروی^(۵) زبان ازدهن

ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَشْهَدَهُمْ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ أَلَسْتَ بِرَبِّكُمْ قَالُوا بَلَىٰ شَهِدْنَا أَنَّا نَقُولُوا لِرَبِّنَا يُقِيمُ إِيَّانَا كَمَا كُنَّا عَنْ هَذَا غَافِلِينَ ﴿۱۷۲﴾

أَوْ تَقُولُوا لِمَا أَشْرَكَ آبَاؤُنَا مِن قَبْلُ وَكُنَّا ذُرِّيَّةً مِّنْ بَعْدِهِمْ أَفَتُهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ الْمُبْطِلُونَ ﴿۱۷۳﴾

وَكَذَلِكَ نَقُصُّ عَلَيْكَ الْآيَاتِ وَلَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿۱۷۴﴾

وَأَنزَلْنَا عَلَيْهِمْ نَبَأَ الَّذِي آتَيْنَاهُ الْإِنشَارَ فَاسْتَكْبَرَ مِنْهَا فَآتَيْنَاهُ الشَّيْطَانَ مِمَّا كَانُ مِنَ الْغَوِينَ ﴿۱۷۵﴾

وَلَوْ شِئْنَا لَرَفَعْنَاهُ بِهَا وَلَكِنَّهُ أَخْلَدَ إِلَى الْأَرْضِ وَاتَّبَعَ هَوَاهُ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ الْكَلْبِ إِن تَحْمِلْ عَلَيْهِ يَلْهَثَ أَوْ تَرَكَهٗ يَلْهَثُ ذَٰلِكَ مِثْلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا

= درخارج متحقق شد والله اعلم .

- (۱) یعنی پس تقلید ایشان کردیم .
- (۲) یعنی تابع شهوات نفس شد و تابع شهوات نفس را عالم نه توان گفت .
- (۳) یعنی بلعم با عور که کتب الهی خوانده بود بعد از آن باغوازی زن خود ایزدی حضرت موسی علیه السلام قصد کرد و ملعون شد والله اعلم .
- (۴) یعنی منزلت اورا .
- (۵) یعنی بزدن و دو انیدن .

بیرون افگند و اگر بگذاری اورانیز بیرون افگند این صفت گروهیست که دروغ شمردند آیات مارا پس بخوان برایشان این پندهارا تا ایشان تأمل کنند (۱۷۶) .

باعتبار صفت بدانند این قوم که دروغ شمردند آیات مارا و برخویشتن ستم می کردند (۱۷۷) .

هر که را خدا راه نمایدش پس همانست راه یابنده و هر که گمراه سازدش پس آن جماعت ایشانند زیان کاران (۱۷۸) .

وهر آئینه بیافریدیم برای دوزخ بسیاری از جنیان و آدمیان، ایشانرا دلهاست که نمی فهمند بآن و ایشان را چشم هااست که نمی بینند بآن و ایشان را گوشها است که نمی شنوند بآن ایشان مانند چهارپایان اند بلکه ایشان گمراه تراند، ایشانند بی خیران (۱۷۹) .

و خدا راست نام های نیک پس بخوانید اورا بآن نام ها و بگذارید آنانرا که کجروی می کنند در نام های خدا^(۱) داده خواهد شد مرایشان را جزای آنچه میکردند (۱۸۰) .

و از آن جماعت که پیدا کرده ایم گروهی هست که دلالت می کنند بدین حق و بآن دین حق عدل می کنند (۱۸۱) .

و کسانی که دروغ پنداشتند آیات مارا پایه

بِآيَاتِنَا فَأَقْصِ الْقَصَصَ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿١٧٦﴾

سَاءَ مَثَلًا لِّلْقَوْمِ الَّذِينَ كَانُوا بِآيَاتِنَا أَنفُسُهُمْ كَانُوا يَظْلِمُونَ ﴿١٧٧﴾

مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِىٰ وَمَنْ يُضِلِّمْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْخَٰسِرُونَ ﴿١٧٨﴾

وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِّنَ الْجِنِّ وَالْإِنسِ لَهُمْ قُلُوبٌ لَّا يَفْقَهُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَّا يُبْصِرُونَ بِهَا وَلَهُمْ آذَانٌ لَّا يَسْمَعُونَ بِهَا أُولَٰئِكَ كَالْإِنْعَامِ لَئِنْ هُمُ أَفْهَلُونَ أُولَٰئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ ﴿١٧٩﴾

وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا وَذُرُوا الَّذِينَ يُلْحِقُونَ فِي الْأَسْمَاءِ سَبِيحِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٨٠﴾

وَمِمَّنْ خَلَقْنَا أُمَّةٌ يَهْتَدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يَعْبُدُونَ ﴿١٨١﴾

وَالَّذِينَ كَانُوا يُؤْتُونَ سَلَامًا رَّبُّهُمْ مِنْ حَيْثُ

(۱) یعنی ابو المسیح و ابو الملائکه می گفتند .

لَا يَمْلِكُونَ ﴿٣٧﴾

وَأَمِلْ لَهُمْ زَانَ كَذِبٍ مَتِينٌ ﴿٣٨﴾

أُولَئِكَ يَتَقَفَّرُوا مَا بَصَّحُوا بِهِمْ مِنْ جَهَنَّمَ إِنَّ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿٣٩﴾

أُولَئِكَ يَنْظُرُونَ فِي مَكْرُوبَاتِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَخْلَقِ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ وَأَنْ عَسَى أَنْ يَكُونَ قَدِ اقْتَرَبَ أَجَلُهُمْ فَبِأَيِّ حَيَاثٍ بَعْدَ ذَلِكَ يَوْمُونَ ﴿٤٠﴾

مَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَلَا هَادِيَ لَهُ ۗ وَيَذُرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿٤١﴾

يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسِمُهَا قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ رَبِّي لَا يُحِيطُ بِهَا بَشَرٌ مِمَّنْ هُمْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا تَأْتِيهِمْ إِلَّا نَجْمٌ يُنْجِلُونَكَ كَالَّذِي خَفِيَ عَنْهَا قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللَّهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٢﴾

پایه بکشیم ایشان را (تا عمل هلاك) از آنجا که ندانند (١٨٢) .

ومهلث دهم ایشان را، هر آئینه تدبیر من محکم است (١٨٣) .

آیاتامل نه کردند که نیست این هم نشین ایشانرا هیچ دیوانگی، نیست اومگر بیم کننده آشکارا (١٨٤) .

آیا نظر نکردند به پادشاهی خدا در آسمان ها و زمین و در آنچه خدا پیدا کرده است از هر چیز و آیا نظر نه کردند در آن که شاید نزدیک شده باشد اجل ایشان پس بکدام سخن بعد قرآن ایمان خواهند آورد (١٨٥) .

هر که گمراه سازدش خدا پس هیچ راه نماینده نیست او را و می گذارد ایشان را خدا در گمراهی خویش سرگردان شده (١٨٦) .

سوال می کنند ترا از قیامت که کی باشد استقرار او بگو جز این نیست که علم قیامت نزدیک پروردگار من است پدید نیارد او را در وقت اومگر خدا، گران شده است^(١) در آسمانها و زمین نباید به شما مگر ناگهان سوال می کنند ترا از قیامت گویا تو کاوش کننده ای از آن^(٢) بگو جز این نیست که دانش اونزدیک

(١) یعنی مشکل شده است دانستن قیامت .

(٢) یعنی عالمی بان .

خداست ولیکن بسیاری از مردمان نمی دانند (۱۸۷) .

بگو نمی توانم برای خود نفع رسانیدن و نه ضرر کردن مگر آنچه خدا خواسته است و اگر من دانستمی علم غیب را هر آینه بسیار جمع کردمی از جنس منفعت و نه رسیدی بمن هیچ سختی، نیستم من مگر بیم کننده مژده دهنده برای گروهی که ایمان دارند (۱۸۸) .

اوست آنکه پیدا کرد شمارا از يك شخص و پیدا کرد از آن يك شخص زنش را تا آرام گیرد باوی^(۱) پس چون جماع کرد مردی با زن خود بازگرفت باری سبک پس آمدورفت کرد بان بارسبک بعد از آن چون زن گران بار شد هر دو دعا کردند بجناب پروردگار خویش که اگر فرزندی شائسته به دهی ما را باشیم از شکر کنندگان (۱۸۹) .

پس چون دادخدای تعالی ایشان را فرزندی شائسته مقرر کردند برای او شریکان در آنچه داده بود بایشان پس بلند قدر است خدا از آنچه شريك مقرر میکنند^(۲) (۱۹۰) .

قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ وَلَوْ كُنْتُ أَعْلَمُ الْغَيْبِ لَاسْتَكْتَرْتُ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسَّنِيَ السُّوءُ إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١٨٧﴾

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَجَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا لِيَسْكُنَ إِلَيْهَا فَلَمَّا تَشَابَهَا حَمَلَتْ حَمْلًا خَفِيًّا أَمَرْتُمْ بِهَا فَلَمَّا أَفْتَسَتْ دَعَا إِلَهَ رَبِّهَا لِيُبْنَ أَلَيْسَ تَأْصِلُ الْهَامَاتُ كَلْبُونَ ﴿١٨٨﴾

فَلَمَّا أَنَّهُمْ تَأْصِلُ الْهَامَاتُ جَعَلَ اللَّهُ شُرَكَاءَ فِيهَا إِلَهُهُمَا أَقْتَعَلَى اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١٨٩﴾

- (۱) " فلما تغشها " کلام علیحده است یعنی خدای تعالی آدم و حوا را پیدا کرد و از ایشان نسل بسیار پیدا آورد بعد از آن تفصیل انتشار نسل می فرماید .
- (۲) مترجم گوید این تصویر است حال آدمی را که نزدیک ثقل حمل نیت اخلاص درست کند و چون فرزند بوجود آید آن را فراموش سازد و در تسمیه اشراک کند منطبق بر حال حوا چنانکه در حدیث صحیح آمده که حوا حامله شد شیطان بدلش =

أَيْبُرُونَ مَا لَا يَخْلُقُ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلِقُونَ ﴿۱۳۱﴾

آیا این مشرکان شریک مقرر می کنند چیزی را که هیچ نمی آفریند و خود این شریکان آفریده می شوند (۱۹۱) .

وَلَا يَسْتَبِيحُونَ لَهُمْ صَرَافًا وَلَا أَنْفُسَهُمْ يَبْصُرُونَ ﴿۱۳۲﴾

و نمی توانند برای پرستندگان خود یاری دادن و نه خود را یاری می دهند (۱۹۲) .

وَإِنْ تَدْعُهُمْ إِلَى الْهُدَىٰ لَا يُبْعَثُوا سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ

و اگر بخوانید بتان را بسوی راه هدایت پیروی نکنند شمارا^(۱) برابر است بر شما آنکه دعوت کنید ایشان را یا خاموش باشید ای مشرکان (۱۹۳) .

أَدْعُوهُمْ أَمْ أَنْتُمْ صَامِتُونَ ﴿۱۳۳﴾

إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ عِبَادًا أَمْثَلُكُمْ

هر آینه کسانی که عبادت می کنید ایشان را بجز خدا بندگاند مانند شما پس بخوانید ایشان را و باید که قبول کنند دعای شمارا اگر راست گوهستید (۱۹۴) .

فَادْعُوهُمْ فَلْيَسْتَجِيبُوا لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۱۳۴﴾

آیبتان را پاهاست که راه می روند بآن آیا ایشان را دست هاست که تناول میکنند بآن آیا ایشان را چشم ها است که می بینند بآن آیا ایشان را گوشهاست که می شنوند بآن بگوا می مشرکان بخوانید شریکان خود را بعد از آن تدبیر کنید در حق من و مهلت مدهید مرا (۱۹۵) .

أَلَمْ أَرْجُلُ يَمْشُونَ بِهَا وَلَمْ أَكُنْ يَبْتَسِطُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ

أَعْيُنٌ يُبْصِرُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ أذانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا قُلْ

ادْعُوا شُرَكَاءَكُمْ تَعْبُدُونَ فَلَا تَنْظُرُونَ ﴿۱۳۵﴾

هر آینه کارساز من خداست آنکه فرود آورد کتاب را و او کارسازی می

إِنَّ لِلَّهِ الَّذِي أَنْزَلَ الْكِتَابَ وَالْحَقَّ وَالصِّدْقَ ﴿۱۳۶﴾

= سواس انداخت و چون فرزند متولد شدند او عبدالحارث مقرر کرد و چون وجود جمیع قیود در امثال این مواضع ضرور نیست آدم از لوث شرك مبر باشد و این آیت عصمت او را مصادمت نکند کذا فهمت و ازینجا دانسته شد که شرك در تسمیه نوعیست از شرك چنانکه اهل زبان ما غلام فلان و عبد فلان نام می نهند . (۱) یعنی اگر بگوئید بخورید یا پاشا می دهیج کار نکنند .

کندنیکوکاران را (۱۹۶) .

وآنانکه می خوانید ایشان را بجز خدا نمی
توانند یاری دادن شمارا ونه خودرا یاری
می دهند (۱۹۷) .

واگر دعوت کنید ایشان را بسوی راه
هدایت نه شنوند سخن شمارا وای بیننده
می بینی بتان را که می نگرند بسوی
تو و حال آنکه ایشان هیچ نمی بینند
(۱۹۸) .

لازم گیر درگذر را و بفرما بکار پسندیده
و اعراض کن از نادانان (۱۹۹) .

واگر باز دارد ترا و سوسه بازدارنده
از جانب شیطان آمده پس پناه طلب کن
از خدا هر آئینه او شنوا دانا است (۲۰۰) .

هر آئینه متقیان چون برسد ایشان را
و سوسه از شیطان یادمی کنند خدا را پس
ناگهان ایشان بینامی شوند (۲۰۱) .

و برادران کافران^(۱) می کشند ایشان را در
گمراهی سپس باز نمی ایستند (۲۰۲) .

و چون نمی آری نزدیک ایشان آیتی می
گویند چرا از طرف خود اختیار نکردی او را
بگو جز این نیست که پیروی می کنم بآنچه
فرود آورده شده است بسوی من از
پروردگار من این قرآن نشانه ها است
آمده از پروردگار شما و هدایت و بخشایش

وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَسْتَجِيبُونَ نَدْعَهُمْ وَلَا
أَنْفُسُهُمْ يَصِرُونَ ۞

وَأَنْ تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَى لَيْسَ مَعَكُمْ يَنْظُرُونَ إِلَيْكُمْ
وَهُمْ لَا يَبْصُرُونَ ۞

خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ ۞

وَإِنِّي لَأُبْرئُكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْعًا فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ
سَمِيعٌ عَلِيمٌ ۞

إِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا إِذَا مَسَّهُمْ طَائِفٌ مِنَ الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُوا
فَإِذَا هُمْ مُبْصِرُونَ ۞

وَإِخْوَانُهُمْ يَبْذُؤُهُمْ فِي النَّارِ ثُمَّ لَا يَفْعُرُونَ ۞

وَإِذَا لَمْ تَأْتِهِمْ بآيَةٌ قَالُوا لَوْلَا اجْتَبَيْتَهَا قُلْ إِنَّمَا أُكَلِّمُ
مَنْ يُؤْتِي إِلَيَّ مِنْ رَبِّي هَذَا بَصَافِيرٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَهَدَى
رَحْمَةً لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ۞

(۱) یعنی قرینان ایشان از شیاطین والله اعلم .

وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿۲۳﴾

وَأَذِّنْ لِرَبِّكَ فِي نَفْسِكَ نَضْرًا عَازِجَةً وَدُونَ
الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ وَلَا تَكُنْ
مِنَ الْغَافِلِينَ ﴿۲۴﴾

إِنَّ الَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ
وَيَسْتَعِينُونَ وَ لَهُ يُسْجَدُونَ ﴿۲۵﴾

است مرقوم مومنان را (۲۰۳) .
وچون خوانده شود قرآن پس گوش نهید
بسوی آن و خاموش باشید تا مهربانی کرده
شود بر شما (۲۰۴) .

و یادکن پروردگار خود را در ضمیر خود
بزاری و ترسکاری و یادکن پروردگار
خود را به کلام پست تر از بلند آوازی
بامداد و شبانگاه و مباحث از غافلان (۲۰۵) .
هر آئینه کسانی که نزدیک پروردگار تواند^(۱)
سر کشی نمی کنند از عبادت او و بیایگی
یاد میکنند او را و بتخصیص او راسجده می
کنند (۲۰۶) .

سوره انفال مدنی است و آن هفتاد و
پنج آیت و ده رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
يَسْتَلُونَكَ عَنِ الْأَنْفَالِ قُلِ الْأَنْفَالُ لِلَّهِ وَالرَّسُولِ فَأَتَقُوا

بنام خدای بخشاینده مهربان .
می پرسند ترا از غنیمت ها^(۲) بگو غنیمت

(۱) یعنی ملاء اعلی .

(۲) سوره انفال در قصه بدر فرود آمده است در آیات این سوره اشارت بوقائع این
غزوه واقع شده از آن جمله آنست که مسلمانان در غنیمت مباحثه میکردند آنانکه
غارت کرده بودند خواستند که تنها بر آن متصرف شوند دیگران خواستند که علی
السویه قسمت شود خدای تعالی نازل ساخت که متصرف و مختار در غنائم خدا
و رسول اوست و دیگری را درین باب دخل نیست آنچه اهل جاهلیت می کردند
از استیثار غارت کننده به غنیمت باطل است بعد از آن حکم فرمود که غنیمت
را پنج قسم باید کرد چهار قسم در میان غانمان قسمت کنند و یکی در بیت المال
نگاهداشته به تصرف آن رسانند و این تصرف حق است و عطای اوست بغير دخل
غارت کنندگان پس آیه " قل الانفال لله والرسول " محکم است غیر منسوخ .

ها خدا و رسول راست^(۱) پس به ترسید از خدا و به صلاح آرید صحبتی را که میان شما است و فرمانبرداری کنید خدا و رسول او را اگر مسلمان هستید (۱) .

جزاین نیست که مومنان آنانند که چون یاد کرده شود خدا بترسد دل‌های ایشان و چون خوانده شود برایشان آیات خدا زیاده سازند آن آیات ایمان ایشان را و برپروردگار خویش توکل میکنند (۲) .

آنانکه برپایمی دارند نماز را و از آنچه روزی داده ایم ایشانرا خرج میکنند (۳) .

این جماعت ایشانند مومنان به تحقیق ایشان را است مرتبه هانزدیک پروردگار ایشان و آمرزش و روزی نیک (۴) .

چنانکه بیرون آورد ترا پروردگار توازخانه تو به تدبیر درست و هراثینه گروهی از مسلمانان ناخوشنود بوند^(۲) (۵) .

خصومت میکردند با تو در سخن راست بعد از آنکه ظاهر شد گویا رانده می شوند بسوی مرگ و ایشان در آن می نگرند (۶) .

و (یادکن نعمت الهی را) آن گاه که خدایکی ازدو گروه را وعده شمامی داد که وی شمارا باشد و دوست میداشتید

اللَّهُ وَأَصْلِحُوا ذَاتَ بَيْنِكُمْ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ①

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَّتْ قُلُوبُهُمْ
وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمُ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ
يَتَوَكَّلُونَ ②

الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ③

أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ
وَمَعْفُورَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ④

كَمَا أَخْرَجَكَ رَبُّكَ مِنْ بَيْتِكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّ فَرِيقًا مِنَ
الْمُؤْمِنِينَ لَكَاذِبُونَ ⑤

يَجَادِلُونَكَ فِي الْحَقِّ بَعْدَ مَا تَبَيَّنَ كَأَنَّمَا يُسَاقُونَ إِلَى الْمَوْتِ
وَهُمْ يُنظَرُونَ ⑥

وَإِذْ يَعِدُكُمُ اللَّهُ إِحْدَى الطَّائِفَتَيْنِ أَنَّهَا لَكُمْ
وَتَوَدُّونَ أَنَّ غَيْرَ ذَاتِ الشَّوْكَةِ تَكُونُ لَكُمْ

- (۱) یعنی متصرف در غنائم ایشانند و کسی دیگر را اختیار نیست والله اعلم .
- (۲) مترجم گوید یعنی کاردر قسمت بروفق حکم خداست نه موافق آرزوی نفوس چنانکه بیرون آوردن تو به تدبیر درست بودنزدیک خدا برخلاف اراده والله اعلم .

که چیزی غیر از جنگ شمارا بُود و می خواست خدا که ثابت کند دین حق را به فرمان های خویش و بُبرد بنیاد کافران را . (٧)

می خواست تا ثابت کند دین حق را و بر طرف کند دین باطل را اگر چه ناخوشنود باشند گناهگاران^(١) (٨) .

آنگاه که فریاد می کردید در جناب پروردگار خویش پس قبول کرد دعای شما که من مددکننده شمام بهزار کس از فرشتگان از پس ایشان جماعت دیگر را آورده^(٢) (٩) .

و ساخت خدا این مدد را مگر برای مژده و تا آرام گیرد بآن دل های شما و نیست فتح مگر از نزدیک خدا هر آینه خدا غالب با حکمت است (١٠) .

آنگاه که می پوشید شمارا به خواب سبک بجهت ایمنی از نزدیک خود و فرود می آورد بر شما از آسمان آب باران تا پاک کند شمارا بآن و ببرد از شما آلودگی شیطان و تابه بندد بر دل های شما یعنی ثابت دارد

وَيُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُخَيِّقَ الْحَقَّ بِحُكْمِهِ وَيَقْطَعَ دَابِرَ الْكَافِرِينَ ۝

لِيُخَيِّقَ الْحَقَّ وَيُبْطِلَ الْبَاطِلَ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ ۝

إِذْ تَسْتَعِينُونَ رَبَّكُمْ فَأَسْتَجَابَ لَكُمْ أَنْزِلَ مُهِدًا وَبِالْغَيْبِ مِنَ الْمَلِكَةِ مُرَدًّا ۝

وَمَا جَعَلَهُ اللَّهُ الْإِبْرَئِيلَ وَالْطَّمْرَةَ بِهِ قُلُوبَكُمْ وَمَا النَّصْرَ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ۝

إِذْ يُغِيثُكُمُ الْعَاسَ أَمَنَةً مِنْهُ وَيُنزِلُ عَلَيْكُمْ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لِيُطَهِّرَكُمْ بِهِ وَيُذْهِبَ عَنْكُمْ رِجْسَ الشَّيْطَانِ وَلِيَرْبِطَ عَلَى قُلُوبِكُمْ وَيُثَبِّتَ بِهِ الْأَقْدَامَ ۝

- (١) مترجم گوید درین آیات تعریض است بآن قصه که آنحضرت صلی الله علیه وسلم در غزوه بدر برای غارت کردن کاروان قریش متوجه شد و این خبر بکاروان رسید راه ساحل اختیار نمودند خلاص شدند ابوجهل که بمدد ایشان بالشکر گران از مکه بر آمده بود مقابل آنحضرت شد بعضی اصحاب میل بغارت کردن و جمعی قصد کارزار لشکر نمودند و مرضی آنحضرت جنگ با لشکر بود .
- (٢) یعنی یکهزار بودند بعد از آن سه هزار گشتند و بعد از آن پنجهزار شدند والله اعلم .

دلهارا و محکم کند بآن پا هارا^(۱۱) .
 آنگاه که وحی می فرستاد پروردگار
 توبسوی فرشتگان که من باشمام پس
 استوارسازید مسلمانان را رعب خواهم
 افگند در دلهای کافران پس بزیند ای
 مسلمانان بالای گردن ها و بزیند از ایشان
 هر طرف دست و پای را (۱۲) .

این بسبب آن ست که ایشان خلاف
 کردند با خدا و رسول او و هر که خلاف
 کند با خدا و رسول او پس خدا سخت
 عقوبت است (۱۳) .

این را بچشید و بدانید که کافران راست
 عذاب آتش (۱۴) .

ای مومنان چون بهم آئید با کافران انبوه
 کرده پس مگردانید بسوی ایشان پشت
 هارا (۱۵) .

و هر که بگرداند بسوی ایشان آن روز
 پشت خود را مگر رجوع کنان برای جنگی
 یاپناه جویان بسوی گروهی پس هر آینه باز
 گشت بخشمی از خدا و جای او جهنم است
 و بد جای است (۱۶) .

پس شما نه کشته اید این جماعت را
 ولیکن خدا کشت ایشان را و تو (یا احمد)

إِذْ يُوحِي رَبُّكَ إِلَى الْمَلِكَةِ أَنْ مَعَكُمْ فَتَبَيَّنُوا الَّذِينَ آمَنُوا
 سَالِقِينَ فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا وَالرَّعْبُ قَاصِرٌ مِمَّا قَوْوَى
 الرِّعَاقِ وَأَضْرِبُوا مِنْهُمْ كُلَّ بَنَانٍ ⑩

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاقُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَمَنْ يُشَاقِقِ اللَّهَ
 وَرَسُولَهُ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ⑪

ذَلِكُمْ قَدْ وَفَّوهُ وَأَنْ لِّلْكَافِرِينَ عَذَابٌ نَّارٍ ⑫

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذِ الْقِتَابِ الَّذِينَ كَفَرُوا رَاحَةً
 فَلَا تُؤْتُوهُمْ الْآبَارَ ⑬

وَمَنْ يُؤَلِّمْ يَوْمَئِذٍ دُبُرَهُ إِلَّا مُتَحَرِّفًا لِّقِتَالٍ
 أَوْ مُتَحَرِّفًا إِلَى فِتْنَةٍ فَقَدْ بَاءَ بِقَضِيْبٍ مِنَ اللَّهِ
 وَمَا وَءُ جَهَنَّمُ وَيَبْسُ الْمَصِيْرُ ⑭

فَلَمْ تَقْتُلُوهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ قَتَلَهُمْ وَمَا رَمَيْتُمْ إِذْ رَمَيْتُمْ

(۱) مترجم گوید درین آیات تعریض است بآن قصه که روز بدر مسلمانان تشنه بودند و محدث بودند آب نداشتند و ازین جهت و سوسه شیطان به خاطر ایشان راه می یافت خدای تعالی باران فرستاد و خواب سبک را بر چشم ایشان مسلط کرد تا اضطراب دل ایشان برطرف شد .

وَلَكِنَّ اللَّهَ رَحِيمٌ وَلِيُبَيِّنَ الْمُؤْمِنِينَ مِنْهُ بَلَآءَ حَسَنًا إِنَّ اللَّهَ سَبِيحٌ عَلِيمٌ ﴿۵۰﴾

ذَلِكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ مُوهِنٌ كَثِيرٌ يَنْزِيلٌ ﴿۵۱﴾

إِنْ تَسْتَفْتِحُوا فَقَدْ جَاءَكُمُ الْعَقْبُ وَإِنْ تُدْهُوا فَهَوَّأْتُمْ
لَكُمْ وَإِنْ تَعُدُّوا عِدًّا وَالنُّعَىٰ عَنْكُمْ فَغَنَمْتُمْ شَيْئًا وَلَوْ
كَثُرَتْ وَإِنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿۵۲﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَوَلَّوْا
عَنَّهُ وَأَنْتُمْ تَسْمَعُونَ ﴿۵۳﴾

وَلَا تَوَلَّوْا كَالَّذِينَ قَالُوا سَمِعْنَا وَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ﴿۵۴﴾

نیافگندی^(۱) وفتیکه افگندی ولیکن خدا افگند تا عطا کند مسلمانان را از نزدیک خویش عطای نیکو هر آینه خدا شنود انا است^(۲) (۱۷) .

حال این ست و بدانید که خداست کننده است حیلہ کافران را (۱۸) .

ای کافران اگر طلب فتح می کردید پس آمد به شما فتح و اگر باز ایستید پس آن بهتر است شمارا و اگر باز گردید (یعنی بنا فرمانی) باز گردیم^(۳) و دفع نکند از شما جماعت شما هیچ چیز اگر چه بسیار باشد .

و بدانید که خدا با مسلمانان است^(۴) (۱۹) ای مسلمانان فرمانبرداری کنید خدا و رسول او را و روی مگردانید از وی و حال آنکه شما می شنوید (۲۰) .

و مشوید مانند کسانی که گفتند شنیدیم و ایشان نمی شنوند^(۵) (۲۱) .

(۱) یعنی مشتِ خاکِ را .

(۲) مترجم گوید تعریض است بآن قصه که آن حضرت صلی الله علیه وسلم روز بدریک مشت سنگ ریزه بسوی کفار انداخت پس هیچکس از ایشان نه بود که چیزی از آن به چشمش داخل نشد و استقلال تازه به خاطر مسلمانان ظاهر شد و این تأیید غیبی بود .

(۳) یعنی بجزا دادن .

(۴) مترجم گوید تعریض است بآن قصه که ابو جهل روز غزوه بدر دعا کرد که بار خدایا هر که از میان این هردو گروه قاطع رحم است و دین باطل پیش گرفته است او را هلاک کن و به حقیقت متصف باین صفات ابو جهل و قوم او بودند .

(۵) یعنی مانند اهل کتاب که تورات خواندند و به زبان معترف شدند و بر آن عمل نکردند .

هر آئینه بدترین جنبنندگان نزدیک خدا کرانندگنگانند آنانکه درنمی یابند (٢٢) .
و اگر دانستی خدا در ایشان نیکوئی البته شنواندی ایشان را^(١) و اگر شنوانیدی ایشان را حتماً روی میگردانیدند اعراض کنان (٢٣) .

ای مسلمانان قبول کنید خواندن خدا و رسول را چون بخواند شمارا برای آنکه زنده سازد شمارا وبدانید که خدا حائل می شود در میان انسان ودل او^(٢) وبدانید که بسوی او برانگیخته خواهید شد (٢٤) .

وبه پرهیزید ازفتنه که نه رسد بآنانکه ستم کردنداز شما به تخصیص^(٣) وبدانید که هر آینه خدا سخت عقوبت کننده است^(٤) (٢٥) .

ویادکنید (ای مهاجران نعمت الهی را) آن وقت که شما اندک بودید ناتوان شمرده در زمین یعنی درمکه می ترسیدید ازآنکه بر بایند شمارا مردمان پس جای دادشمارا یعنی در مدینه وقوت داد شمارا به نصرت خود و روزی داد شمارا از چیزهای پاکیزه تا شود که سپاسداری کنید (٢٦) .

إِنَّ شَرَّ الدِّينِ وَآبِ عِنْدَ اللَّهِ الضُّمُّ الْبُكْرُ الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٢٢﴾
وَلَوْ عَلِمَ اللَّهُ فِيهِمْ خَيْرًا لَأَسْمَعَهُمْ وَلَوْ أَسْمَعَهُمْ لَتَوَلَّوْا وَهُمْ مُعْرِضُونَ ﴿٢٣﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ وَأَنَّهُ إِلَهٌُ مُّخْتَرُونَ ﴿٢٤﴾

وَأَقْضُوا فِدَاهَهُ لِّلضَّيِّقِينَ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْكُمْ خَاصَّةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٢٥﴾

وَاذْكُرُوا إِذْ أَنْتُمْ قَلِيلٌ مُّسْتَضْعَفُونَ فِي الْأَرْضِ نَحَاثُونَ
أَنْ يَتَخَفَّكُمْ النَّاسُ فَأَوَّلَكُمْ وَآخِرُكُمْ يُضْرَبُونَ وَرَزَقَكُمْ
مِّنَ الطَّيِّبَاتِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٢٦﴾

(١) یعنی لیکن ندانست .

(٢) یعنی عزیزمت اونسخ می کند .

(٣) یعنی بلکه عام بودشامت او والله اعلم .

(٤) وآن فتنه ظهور عقوبت بدعت است یاترك نهی منكر والله اعلم .

ای مسلمانان خیانت مکنید با خدا و رسول و خیانت مکنید امانت های یک دیگر را در حالیکه شما میدانید (یعنی مفسد آنرا) . (۲۷)

و بدانید که مال های شما و فرزندان شما آزمائش است و آنکه خدا نزدیک اوست مزد بزرگ (۲۸) .

ای مسلمانان اگر برترسید از خدا پیداکنید برای شما فتحی را و در گذارد از شما گناهان شما را و پیامرزد شما را و خدا صاحب فضل بزرگ است (۲۹) .

و (یادکن نعمت الهی) آنگاه که تدبیرید کردند در حق تو کافران تا حبس کنند ترا یا بکشند ترا یا جلاوطن کنند ترا و ایشان تدبیرید می کردند و خدا تدبیر می کند گناست^(۱) (۳۰) .

و چون خوانده شود برین جماعت آیات ما گویند بتحقیق شنیدیم اگر خواهیم بگوئیم مانند این نیست این مگر افسانه پیشینیان (۳۱) .

و آنگاه که گفتند بار خدایا اگر هست این قرآن راست از نزدیک تو پس بیار بر ما سنگ را از آسمان یا بیار بر ما عذاب دردناک را (۳۲) .

و نیست خدا که عذاب کند ایشان را و تو میان ایشان باشی و هرگز نیست

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَحُونُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ وَتَحُونُوا
أَمْثَلَكُمْ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۲۷﴾

وَأَعْلَمُوا أَنَّكُمْ أَمْوَالُهُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ وَإِنَّ اللَّهَ
عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿۲۸﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَتَّقُوا اللَّهَ يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا
وَيُخْرِجْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ
الْعَظِيمِ ﴿۲۹﴾

وَإِذْ يَمْكُرُ بِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِيُثْبِتُوكَ أَوْ يَقْتُلُوكَ
أَوْ يُخْرِجُوكَ وَيَمْكُرُونَ وَيَمْكُرُ اللَّهُ وَاللَّهُ
خَبِيرُ الْمَكْرِيِّينَ ﴿۳۰﴾

وَإِذْ اتَّخَذْتُمْ عَلَيْهِمْ الدِّينَةَ قَالُوا قَدْ سَمِعْنَا لَوْ نَشَاءُ
لَقُلْنَا مِثْلَ هَذَا إِنْ هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ
الْأُولَئِينَ ﴿۳۱﴾

وَإِذْ قَالُوا اللَّهُمَّ إِنْ كَانَ هَذَا هُوَ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِكَ
فَأَمْطِرْ عَلَيْنَا حَجَارَةً مِنَ السَّمَاءِ أَوِ اقْتُلْنَا
بِعَذَابٍ آتِيَةٍ ﴿۳۲﴾

وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ وَمَا كَانَ اللَّهُ

(۱) تعریض است بآن قصه که کفار در مکه جمع شده این رای می زدند .

مُعَذِّبِيَهُمْ وَهُمْ لَا يَسْتَغْفِرُونَ ﴿٣١﴾

وَمَا لَهُمْ آلَ يُعَذِّبُهُمُ اللَّهُ وَهُمْ يَصُدُّونَ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَمَا كَانُوا أَوْلِيَاءَهُ إِنْ أَوْلِيَائِهِ إِلَّا الْمُتَّقُونَ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٢﴾

وَمَا كَانَ صَلَاتُهُمْ عِنْدَ الْبَيْتِ إِلَّا مُكَاءً وَتَصَدِيَةً فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٣٣﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ لِيَصُدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ فَسَيَنْفِقُونَهَا ثُمَّ تَكُونُ عَلَيْهِمْ حَسْرَةً ثُمَّ يُغْلَبُونَ وَالَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ يُجْرُونَ ﴿٣٤﴾

لِيُمِيزَ اللَّهُ الْخَبِيثَاتِ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَيَجْعَلَ الْخَبِيثَاتِ بَعْضَهُ عَلَىٰ بَعْضٍ فَيَرْكُمَهُ جَمِيعًا فَيَجْعَلُهُ فِي جَهَنَّمَ أُولَئِكَ هُمُ الْخٰسِرُونَ ﴿٣٥﴾

قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ يَدْنُوهُمْ أَعِفَّ لَهُمْ مَا قَدْ سَلَفَ

خدا عذاب کننده ایشان و ایشان استغفار می کنند^(۱) (۳۳) .

و چیست مرایشان را که عذاب نکند ایشان را خدا حال آنکه ایشان باز میدارند یعنی مردمان را از مسجد الحرام و نیستند سزاوار آنجا، نیستند سزاوار در آنجا مگر متقیان ولیکن بیشترین ایشان نمی دانند (۳۴) .

و نیست^(۲) نماز ایشان نزدیک خانه کعبه بجز صغیر کردن و دستک زدن پس بچشیدای کافران عذاب را بسبب کافر شدن خود (۳۵) .

هر آئینه کافران خرج می کنند اموال خود را تا بازدارند مردمان را از راه خدا پس زود باشد که خرج کنند آنرا باز باشد آن خرج کردن پشیمانی برایشان باز مغلوب شوند و کافران بسوی دوزخ رانده شوند (۳۶) .

تا جدا سازد خدای تعالی ناپاک را از پاک و بنهد ناپاک را بعضی آن را بر بعضی پس توده سازد آنهمه را یکجا پس در آردش در دوزخ این جماعت ایشانند زیان کاران^(۳) (۳۷) .

بگو کافران را اگر باز ایستند آمرزیده

(۱) یعنی سنت خدا آنست که تا پیغامبر در میان قوم باشد عذاب عام نمی کند و همچنین تا آنکه ایشان استغفار کنند عذاب نمی آید .

(۲) یعنی بعد هجرت حضرت سید البشر از میان ایشان .

(۳) یعنی در اصل استحقاق عذاب دارند لیکن بودن پیغامبر در میان ایشان مانع بود و الحال مانع برخاست .

وَأَنْ يَعُودُوا فَقَدْ مَضَتْ سُذُكُ الْأَوَّلِينَ ﴿۳۸﴾

شودایشان را آنچه گذشت و اگر عود کنند پس هر آینه گذشته است روش پیشینیان^(۱) (۳۸).

وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةً وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ بِِلَهِ فَإِنَّ انْتَهَوُا فَإِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿۳۹﴾

و کارزار کنید ای مسلمانان بایشان تا آنکه نه باشد هیچ فتنه (یعنی غلبه کفر) و باشد دین همه برای خدا پس اگر بازایستند از شرک (یعنی مسلمان شوند) هر آینه خدا بآنچه میکنند بیناست (۳۹).

وَأَنْ تَوَلَّوْا فَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَوْلَاكُمْ زِعْمَ الْمُؤْمِنِ وَيَعْمَ التَّصِيْرُ ﴿۴۰﴾

و اگر رو بگردانند^(۲) پس بدانید که خدا مددگار شما است نیک مددگار است وی و نیک یاری دهنده است (۴۰).

وَأَعْلَمُوا أَنَّمَا أَخَذْتُم مِّنْ شَيْءٍ فَإِنَّ إِلَهَكُمْ خَمْسَةٌ وَ لِلرَّسُولِ وَالَّذِي الْقُرْآنِ وَالْيَتْمَانِ وَالْمَسْكِينِ وَالْإِنِّ السَّبِيلِ إِنْ كُنْتُمْ مِنْهُمْ يَأْتِ اللَّهُ وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَى عَبْدِنَا يَوْمَ الْقُرْآنِ يَوْمَ اتَّفَقَ الْجَمْعُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۴۱﴾

و بدانید که آنچه غنیمت یا فتید از کافران از هر جنس پس پنجم حصه اش خدا راست و پیغامبر را و خویشاوندان را^(۳) و یتیمان و درویشان و مسافران را اگر ایمان آورده اید بخدا و بآنچه فرو فرستادیم بر بنده خویش روزی که جدا شد حق از باطل روزیکه بهم آمدند دو گروه^(۴) و خدا بر همه چیز تواناست^(۵) (۴۱).

(۱) مترجم گوید و این تصویر است حال کسی را که می خواهد جزو کل چیزی را باطل سازد و دفع کند .

(۲) یعنی از اسلام .

(۳) یعنی خویشاوندان پیغامبر را که بنی هاشم و بنی مطلب اند .

(۴) یعنی ایمان آوردند بآنکه بروز بدر نصرت نازل فرمود .

(۵) مترجم گوید چهار خمس غانمان را باید داد یک خمس در بیت المال نهاده بر پنج حصه قسمت بایک دیگر علی اختلاف المذاهب والله اعلم .

اگر ایمان آورید بآنچه فرورستادیم برینده خود آنگاه که شما بکناره نزدیک بودید و ایشان بکناره دورتر و کاروان پائین تر از شما (یعنی بجانب دریا) و اگر بایکدیگر وعده جنگ مقرر می کردید البته اختلاف می نمودید در وعده لیکن جمع کرد تا بانجام رساند خداکاری را که کردنی بود تا هلاک شود کسی که هلاک شده است بعد قیام حجت و زنده ماند کسی که زنده شده بعد قیام حجت و هر آئینه خدا شنو اداناست^(۴۲) .

آنگاه که بنمود خدا ایشان را به تودر خواب تواند کی و اگر بنمودی بتو ایشان را بسیار البته بزحی می کردید و بایکدیگر نزاع می نمودید در کار ولیکن خدا سلامت داشت یعنی از بزحی هر آئینه وی داناست بآنچه در سینه ها ست (۴۳) .

و آنگاه که به نمود به شما ایشان را چون روبرو شدید در چشمهای شما اندکی و کم نمود شمارا در چشمهای آنان تا بانجام رساند خدا کاری را که کردنی بود و بسوی خدا باز گردانیده شوند کارها (۴۴) .

ای مسلمانان چون روبرو شوید با گروهی پس ثابت باشید و یاد کنید خدارا بسیار

إِذْ أَنْتُمْ بِالْعُدْوَةِ الدَّنْيَا وَهُمْ بِالْعُدْوَةِ الْقُصْوَى وَ الرِّكَبِ اسْفَلَ مِنْكُمْ وَلَوْ تَوَاعَدْتُمْ لَخَشَفْتُمْ فِي الْبُعِيدِ وَلَكِنْ لِيَقْضِيَ اللَّهُ أَمْرًا كَانَ مَفْعُولًا لِيَهْلِكَ مَنْ هَلَكَ عَنِ بَيْتِنَا وَيُبَيِّقَ مَنْ حَىَّ عَنِ بَيْتِنَا ۗ وَإِنَّ اللَّهَ لَسَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿۴۲﴾

إِذْ يُرِيكُمُ اللَّهُ فِي مَتَابِكُمْ قَلِيلًا وَكَثِيرًا لَكُمْ كَثِيرٌ مِنَ الْقَيْلِ ثُمَّ وَلَّتْ تَارَعْتُمْ فِي الْأَمْرِ وَلَكِنَّ اللَّهَ سَمِعَ إِنَّهُ عَلَيْهِ يُبَيِّنَاتِ الضُّمُورِ ﴿۴۳﴾

وَإِذْ يُرِيكُمُ اللَّهُ إِذَ التَّقِيْتُمْ فِي آعْيُنِكُمْ قَلِيلًا وَيُقِيلُكُمْ فِي آعْيُنِهِمْ لِيَقْضِيَ اللَّهُ أَمْرًا كَانَ مَفْعُولًا ۗ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿۴۴﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا لَقِيْتُمْ فِرْعَانًا فَاقْبَلُوا وَادْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿۴۵﴾

(۱) مراد از هلاک اصرار بر کفر است و از حیات مسلمان شدن و این که ایمان آورده اید بآنچه فرورستادیم بر بنده خود .

بود که شما رستگار شوید (۴۵) .

و فرمانبرداری کنید خدا و رسول او را و بایکدیگر نزاع نکنید که درین صورت بزدل شوید و برود دولت (وقوت) شما و شکیبائی کنید هرآئینه خدا باشکیبایان است (۴۶) .

و مباحثید مانند کسانیکه بیرون آمدند از خانه های خود از روی سرکشی و خودنمائی بمردمان و باز میدارند از راه خدا و خدا بآنچه می کنند دربر گیرنده است (۴۷) (۱) .

و آنگاه که شیطان بیاراست برای این کافران کردار های ایشان را و گفت هیچ کس از مردمان غلبه کننده نیست بر شما امروز و هرآئینه من مدد کننده ام شمارا پس چون روبرو شدند هر دو گروه باز گشت شیطان برپاشنهای خود و گفت هرآئینه من بی تعلقم از شما هرآئینه من می بینم آنچه شما نه می بینید هرآئینه من می ترسم از خدا و خدا سخت عقوبت است (۴۸) .

آنگاه که می گفتند منافقان و آنانکه در دلهای ایشان بیماریست فریفته کرده است این مسلمانان را دین ایشان و هر که توکل کند بر خدا هرآئینه خدا غالب درست کار است (۴۹) .

وَاطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ وَاصْبِرُوا إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿٤٥﴾

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بَطْرًا وَرَأَى النَّاسَ وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَاللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ حَكِيمٌ ﴿٤٦﴾

وَأَذْرَبْنَاهُمْ لَهْمُ الشَّيْطَانِ أَحْمَأْهُمُ وَقَالَ لَعَلَّابَ لَكُمْ الْيَوْمَ مِنَ النَّاسِ وَإِنِّي جَارٌ لَكُمْ فَلَمَّا تَرَآتِ الْفَلَاحِ بَنِي نَكَصَ عَلَى عَقِبَيْهِ وَقَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِّنْكُمْ إِنِّي أَرَى مَا لَا تَرَوْنَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٤٧﴾

إِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ غَرَّ هُوَ أَدِينُهُمْ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٤٩﴾

(۱) درین حال ابو جهل و تابعان اوست .

و(تعجب میکردی) اگر می دیدی (ای بیننده) چون فرشتگان قبض ارواح کافران می کنند میزنند بر رویهای ایشان و برپشتهای ایشان (ومی گویند) بهچشید عذاب سوزان را (۵۰) .

این به سبب آن کردار که پیش فرستاده است دستهای شما و بسبب آنست که خدا ظلم کننده نیست بر بندگان (۵۱) .

مانند عادت قوم فرعون و آنانکه پیش از ایشان بودند کافر شدند بآیات خدا پس گرفتار کرد خدا ایشان را بگناهان ایشان هر آئینه خدا توانا سخت عقوبت است (۵۲) .

این بسبب آنست که خدا هرگز نیست تغییر دهنده هیچ نعمتی که انعام کرده باشد آنرا بر قومی تا آنکه ایشان بدل کنند حالی را که در ذات ایشانست^(۱) و بسبب آنست که خدا شنواتا است (۵۳) .

مانند حال کسان فرعون و آنانکه پیش از ایشان بودند دروغ شمرند آیات پروردگار خویش را پس هلاك ساختیم ایشان را بگناهان ایشان و غرق ساختیم کسان فرعون را و هر يك ستمگار بودند (۵۴) .

هر آئینه بدترین جنبنندگان نزدیک خدا آنانند که کافر شدند پس ایمان نمی

وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ يَتَوَقَّى الَّذِينَ كَفَرُوا الْمَلَائِكَةَ يَتَرَبُّونَ
وُجُوهُهُمْ وَأَذْبَارَهُمْ وَذُنُوقَ عَذَابِ الْحَرِيقِ ﴿۵۰﴾

ذٰلِكَ بِمَا قَدَّمْتُمْ آيٰدِيَكُمْ وَاِنَّ اللّٰهَ لَيْسَ
بِظَالِمٍ لِّلْعٰلَمِيْنَ ﴿۵۱﴾

كَذٰلِكَ اِلٰى فِرْعَوْنَ وَاَلَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَفَرُوْا بِآيٰتِ اللّٰهِ
فَاَخَذَهُمُ اللّٰهُ بِذُنُوْبِهِمْ اِنَّ اللّٰهَ قَوِيٌّ شَدِيْدُ الْعِقَابِ ﴿۵۲﴾

ذٰلِكَ يٰۤاَنۡ لّٰهَ لَمۡ يَكۡ مُغَيِّرًا لِّعِمَّةٍ اَنۡعَمَّا عَلٰى قَوْمٍ حَتّٰى
يُغَيِّرَ وَاَمَّا يَنْفُسِهِمْ وَاِنَّ اللّٰهَ سَبِيْعٌ عَلِيْمٌ ﴿۵۳﴾

كَذٰلِكَ اِلٰى فِرْعَوْنَ وَاَلَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَّبُوْا بِآيٰتِ
رَبِّهِمْ فَاَهْلَكْنٰهُمْ وَاَغْرَقْنٰ اٰلَ فِرْعَوْنَ وَكُلَّ
كَآفِرٍ اٰظِلْمِيْنَ ﴿۵۴﴾

اِنَّ شَرَّ الدّٰوَابِّ عِنۡدَ اللّٰهِ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا فَمَهُمۡ لَا يُؤْمِنُوْنَ ﴿۵۵﴾

(۱) یعنی کفران نعمت را به شکر و معصیت را به طاعت .

آرند (۵۵) .

آنانکه عهدبسته ای بایشان بازمی شکنند عهد خودرا درهرمرتبه وایشان پرهیزمنمی کنند^(۱) (۵۶) .

پس اگر بیابی ایشان را درجنگ متفرق سازه سبب کشتن ایشان آنان را که پس پشت ایشان باشند بود که پندپذیر شوند (۵۷) .

واگر بررسی ازگروهی خیانت را پس باز گردان بسوی ایشان عهد ایشانرا بنوعی که همه برابر شوند^(۲) هرآئینه خدادوست نمیدارد خیانت کنندگان را (۵۸) .

وباید که نه پندارند کافران که ایشان پیش دستی کرده اند هر آئینه ایشان عاجز نتوانند ساخت (۵۹) .

ومهیاسازید ای مسلمانان برای ایشان آنچه توانید ازتوانائی^(۳) وازآماده داشتن اسپان بترسانیدبان دشمن خدا را و دشمن خویش را وقومی دیگررا نیزبجزایشان شمانمی دانیدایشان را خدا میداند ایشان را^(۴) وآنچه خرج کنید ازهرچه باشد

الَّذِينَ عَاهَدْتَ مِنْهُمْ ثُمَّ يَنْقُضُونَ عَهْدَهُمْ فِي كُلِّ مَرَّةٍ وَهُمْ لَا يَتَّقُونَ ﴿۵۵﴾

فَأَمَّا الَّذِينَ هُمْ فِي الْحَرْبِ فَإِذَا يُدْعَىٰ مِنْ خَلْفِهِمْ يُعَلِّمُهُم يُدْعُونَ ﴿۵۶﴾

وَأَمَّا خِفَافٌ مِنْ قَوْمٍ تُبَايَعُهُمْ وَعَلَىٰ سَوَابِهِمْ إِنْ أَلَّفَهُم بِالْأَيْدِي ﴿۵۷﴾

وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ سَبَقُوا اللَّهَ أَنَّهُمْ لَا يَجْعَلُونَ ﴿۵۸﴾

وَأَعِدُوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهِبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ وَعَدُوَّكُمْ وَآخِرِينَ مِنْ دُونِهِمْ لَا تَعْلَمُونَهُمُ اللَّهُ يَعْلَمُهُمْ وَأَسْبَغُوا مِنْ نَسِيِّ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يُوفِّي الْيَوْمَ وَأَنْتُمْ لَا تظلمون ﴿۵۹﴾

(۱) مترجم گوید تعریض است بقبائل یهود که آنحضرت صلی الله علیه وسلم بایشان صلح کرده بودند وایشان وقت بعد وقت غدومی نمودند والله اعلم .

(۲) یعنی ملامت نقض عهد برشمالازم نیاید والله اعلم .

(۳) یعنی استعمال آلات جنگ مثل تیرانداختن .

(۴) یعنی اهل نفاق را والله اعلم .

در راه خدا تمام داده شود به شما^(۱) و شما ستم کرده نشوید (۶۰) .

و اگر میل کنند بصلح توهم میل کن بسوی آن^(۲) و توکل کن بر خدا هر آینه وی شنوداناست (۶۱) .

و اگر خواهند که فریب دهند ترا پس کفایت کننده است ترا خدا همونست آنکه قوت داد ترا بیاری دادن خود و به مسلمانان (۶۲) .

و همونست آنکه الفت داد میان دلهای ایشان اگر خرج می کردی آنچه در زمین است همه يك جا الفت نمی دادی میان دل های ایشان ولیکن خدا الفت افکند میان ایشان هر آینه وی غالب با حکمت است (۶۳) .

ای پیغامبر کفایت کننده است ترا خدا و کفایت کننده آنان را که پیروی تو کرده اند از مسلمانان (۶۴) .

ای پیغامبر رغبت ده مسلمانان را بر جنگ اگر باشند از شما بیست کس صبر کننده غالب شوند بر دو صد کس و اگر باشند از شما صد کس غالب شوند بر هزار کس از کافران بسبب آنکه ایشان گروهی هستند که نمی فهمند^(۳) (۶۵) .

وَأَنْ جَنَحُوا لِلسَّلَامِ فَاجْتَمِعْ لَهُا وَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿۶۰﴾

وَأَنْ تُرِيدُوا أَنْ يَخُذَ عَوْكَ فَإِنَّ حَسْبَكَ اللّٰهُ هُوَ الْوَكِيلُ ﴿۶۱﴾
أَيُّدِكَ بِبَصْرِهِ وَبِالْمُؤْمِنِينَ ﴿۶۲﴾

وَأَلْفَ بَيْنَ قُلُوْبِهِمْ لَوْ أَنْفَقْتَ مِا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مَا أَلْفَتْ بَيْنَ قُلُوْبِهِمْ وَلَا لَكِنِ أَلْفَ بَيْنَهُمْ رِأْيَهُ عَزِيزٌ ذُو حِلْمٍ ﴿۶۳﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَسْبَكَ اللّٰهُ وَمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿۶۴﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَرِّضِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى الْقِتَالِ إِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ عَشْرُونَ صَابِرُونَ يَغْلِبُوا مِا تَبَيْنَ وَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ سَائِتَةٌ يَغْلِبُوا الْقَائِمِينَ الَّذِينَ كَفَرُوا يَا أَيُّهَا قَوْمِ لَآ يَفْقَهُونَ ﴿۶۵﴾

(۱) یعنی ثواب او و الله اعلم .

(۲) مترجم گوید این امر برای اباحت است و الله اعلم .

(۳) مترجم گوید چون این آیت نازل شد واجب گشت ثبات با ده چندان از کفار بعد =

اکنون سبک ساخت خدا از سر شما ودانست که در میان شماضعفی هست پس اگر باشند از شما صدکس شکیبغالبا آیند بردو صدکس واگر باشند از شما هزارکس غالب آیند بردو هزار کس به فرمان خدا وخدا باصابران است (۶۶) .

سزاوار نه بود پیغامبری را که بدست وی اسیران باشند تاآنکه قتل بسیار بوجود آرد در زمین می خواهید مال دنیارا وخدایمى خواهد مصلحت آخرت را وخدا غالب باحکمت است^(۱) (۶۷) .

اگر نبودی حکم از خدایمى گرفته^(۲) البته میرسید به شما در آنچه گرفتید عذاب بزرگ (۶۸) .

پس بخورید از آنچه غنیمت گرفتید حلال پاکیزه وبترسید از خدا هر آینه خدا آمرزنده مهربان است (شمارا) (۶۹) .

ای پیغامبر بگو آنان را که در دستهای شما اند از اسیران اگرداند خدا دردل شما نیکی البته بدهد شما را بهتر از آنچه گرفته شد از شما وپیامرزد شما را وخدا

أَلَنْ خَفَّفَ اللَّهُ عَنْكُمْ وَعَلِمَ أَنَّ فِيكُمْ ضَعْفًا فَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ مَانَةٌ صَابِرَةٌ يَغْلِبُوا الْمُؤْمِنِينَ وَلَنْ يَكُنْ مِنْكُمْ أَلْفٌ يَغْلِبُوا الْقَلِيلَ بِإِذْنِ اللَّهِ وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿٦٦﴾

مَا كَانَ لِيُذِي أَنْ يَكُونَ لَكَ أَسْرَىٰ حَتَّىٰ يُنَجِّنَ فِي الْأَرْضِ تُرِيدُ وَيُنَازِعُ الدُّنْيَا وَاللَّهُ يُرِيدُ الْآخِرَةَ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٦٧﴾

لَوْلَا كِتَابٌ مِنَ اللَّهِ سَبَقَ لَمَسَّكُمْ فِي مَا أَخَذْتُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٦٨﴾

فَكُلُوا مِنْ ثَمَارِهِمْ حَتَّىٰ أَطْلُبُوا إِلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٦٩﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِمَنْ فِي آيِنِ يَكُم مِّنَ الْأَسْرَىٰ إِنْ يَعْلَمِ اللَّهُ فِي قُلُوبِكُمْ خَيْرًا يُؤْتِكُمْ خَيْرًا مِّمَّا أُخِذَ مِنْكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ عَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٧٠﴾

= ازان منسوخ شد بوجوب ثبات در مقابله دوچند والله اعلم .

(۱) مترجم گوید صحابه از اسیران بدر فدا گرفتند باجتهاد خویش ومرضی نزدیک خدای تعالی قتل اینجماعت بود لیکن چون بنص صریح ممنوع نشده بود عفو فرمود این آیت نازل شد .

(۲) یعنی حکم غیر منصوص و مقدر در لوح محفوظ والله اعلم .

امرزنده مهربان است^(۱) (۷۰) .

واگر خواهند خیانت باتو پس هر آئینه خیانت کرده بودند باخدا پیش ازین پس قدرت داد ترا برایشان و خدادانا باحکمت است (۷۱) .

هر آئینه آنانکه ایمان آوردند و هجرت کردند و جهاد نمودند بمالهای خود و جانهای خود در راه خدا و آنانکه جای دادند و نصرت کردند این جماعت بعضی ایشان دوستان بعضی اند^(۲) و آنانکه ایمان آوردند و هجرت نه کرده اند نیست شمارا از کارسازی ایشان هیچ چیز تا آنکه هجرت کنند و اگر مددطلب کنند از شما در کار دین پس لازم است بر شما یاری کردن مگر بر جماعتی که میان شما و میان ایشان عهد باشد و خدا بآنچه می کنید بیناست (۷۲) .

و آنانکه کافر شدند بعضی ایشان دوستان بعضی اند اگر نه کنید ای مسلمانان این کار را^(۳) باشد فتنه در زمین و فساد بزرگ (۷۳) .

و آنانکه ایمان آوردند و هجرت کردند و جهاد نمودند در راه خدا و آنانکه جای دادند و نصرت کردند این جماعت ایشانند

وَأَنْ يَّرِيدُوا إِخِيَانَتَكَ فَقَدْ خَالَوَاللَّهَ مِنْ قَبْلِ مَا كُنْ مِنْهُمْ وَاللَّهُ عَلَيْهِمْ كَافٍ ①

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ آوُوا وَنَصَرُوا أُولَئِكَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يهاجِرُوا مَا لَكُمْ مِنْ وَلَايَتِهِمْ مِنْ شَيْءٍ حَتَّى يُهاجِرُوا وَإِنِ اسْتَنْصَرُوكُمْ فِي الدِّينِ فَعَلَيْكُمْ النَّصْرُ الْأَعْلَى قَوْمُ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ②

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ الْأَقْعُولُ إِنَّ فِتْنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَسَادَ كَيْدٍ ③

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ آوُوا وَنَصَرُوا أُولَئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ

(۱) تعریض است بعباس بن عبدالمطلب .

(۲) یعنی مهاجر و انصار بایکدیگر باید که نصرت دهند و مواخات کنند .

(۳) یعنی دوستی را بایکدیگر .

مَغْفِرَةً قَرِيبًا كَرِيمًا ﴿۷۴﴾

مومنان به حقیقت ایشان راست آمرزش و روزی نیک (۷۴) .

وآنانکه ایمان آوردند پس ازین وهجرت نمودند و جهاد کردند همراه شماین گروه نیز از شماسست و خویشاوندان بعضی ایشان نزدیک تراند به بعضی در حکم خدا^(۱) هر آئینه خدا همه چیز داناست (۷۵) .

وَالَّذِينَ آمَنُوا مِنْ بَدُوِّ وَهَاجِرُوا وَجَاهِدُوا مَعَكُمْ فَأُولَٰئِكَ مِنكُمْ وَأُولُو الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿۷۵﴾

سوره توبه مدنی است و آن يك صلوبيست
ونه آيت وشانزده ركوع است

قطع معامله است از جانب خدا و رسول او از آنانکه عهد بسته بودید بایشان از مشرکان^(۲) (۱) .

بِرَاءةٍ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿۱﴾

پس سیرکنیدای مشرکان در زمین چهار ماه و بدانید که شما عاجز کننده خدا نه باشید و بدانید آنکه خدارسواکننده کافران است (۲) .

فَيَسْخَرُونَ فِي الْأَرْضِ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَلَمُوا أَنَّهُمْ عِزُّ مُخْزِي اللَّهِ وَأَنَّ اللَّهَ مُخْزِي الْكَافِرِينَ ﴿۲﴾

و خبر رسانید نست از جانب خدا و رسول او بسوی مردمان روز حج بزرگ که خدا بیزاراست از مشرکان و رسول اونیز

وَأَذَانٌ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى النَّاسِ يَوْمَ الْحَجِّ الْأَكْبَرِ أَنَّ اللَّهَ بَرِيءٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ وَهُوَ خَيْرٌ

(۱) یعنی صله و توارث میان اهل قرابت که اصحاب فروض و عصبات اند لازم است و الله اعلم .

(۲) مترجم گوید سال نهم حضرت پیغامبر صلی الله علیه وسلم علی مرتضیٰ را در موسم حج فرستاد تا عهد مشرکان را براندازد الّا چهار ماه ایشان را فرصت داد تا در امر خود تأمل کنند مگر دو فرقه بنی ضمیره و بنو کنانه که خیانت در عهد نکرده بودند پس خدای تعالی عهد ایشانرا تا میعاد آن مقرر داشت و تا ندا کند که بعد ازین هیچ مشرک بحج نیاید و هیچ برهنه طواف کعبه نکند و اوائل سوره برآه بایشان برخواند و الله اعلم .

بیزاراست پس اگر توبه کنید آن بهتر باشد شمارا و اگر روی بگردانید پس بدانید که شما عاجز کننده خدانه اید و خبرده کافران را به عذاب درد دهنده . (۳)

مگر آنانکه بایشان عهد بسته بودید از مشرکان بازگمی نه کردند باشما در چیزی و مدد ندادند بر شما کسی را پس بویا رسانید بسوی ایشان عهدایشان را تامدت ایشان هر آئینه خدا دوست می دارد پرهیزگاران را (۴) .

پس چون آخر شوند ماه های حرام^(۱) بکشید مشرکان را هر جاکه بیابید و بگیرید ایشان را و بند کنید ایشان را و بنشینید برای ایشان بهر کمین گاه پس اگر توبه کنند و برپادارند نماز را و بدهند زکوة را پس بگذارید راه ایشان را هر آئینه خدا آمرزنده مهربان است (۵) .

و اگر کسی از مشرکان طلب امان کند از تو امان بده او را تا بشنود قرآن باز برسان او را بجای ایمنی وی و این بسبب آنست که ایشان گروهی هستند که نمیدانند^(۲) . (۶)

كَلِمَةً وَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَأَعْلَمُوا إِنَّا لَمُمْغِرُونَ اللَّهُ وَمَنْ يَبْتَغِ
الَّذِينَ كَفَرُوا بَعْدَ آيِ الْيَوْمِ ۝

إِلَّا الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ثُمَّ لَمْ يَنْقُصُوكُمْ
شَيْئًا وَلَمْ يُظَاهِرُوا عَلَيْكُمْ أَحَدًا فَأَتَتْهُمُ الْيَوْمَ عَهْدُهُمْ
إِلَىٰ مَدَنِهِمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ ۝

فَإِذَا سَلَخْتُمُ الْأَشْهُرَ الْحُرْمَ فَاتَّبِعُوا فِي الْأَشْهُرِ حَيْثُ
وَجَدْتُمُوهُمْ وَخُذُوهُمْ وَأَحْصُرُوهُمْ وَأَقْعُدُوا
لَهُمْ كُلَّ مَرْصِدٍ إِنَّا تَأْتِبُوا وَالْقُلُوبَ وَ
أَتُوا الزُّكُوتَ فَخَلَوْا بِسَبِيلِهِمْ إِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ رَحِيمٌ ۝

وَإِنْ أَحَدٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ اسْتَجَارَكَ فَأَجِرْهُ حَتَّىٰ يَسْمَعَ
كَلِمَ اللَّهِ ثُمَّ ابْلِغْهُ مَأْمَنَهُ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ
لَّا يَعْلَمُونَ ۝

(۱) یعنی آن چهار ماه که ایشان را فرصت داده بودند .

(۲) مترجم گوید آنحضرت صلی الله علیه وسلم با کفار قریش صلح کرده بودند و ایشان در مقام عذر آمده بر کشتن حلفای آنحضرت اعانت نمودند و این صورت سبب فتح مکه شد خدای تعالی برای ترغیب بر غزوه فتح آیات فرستاد .

چگو نه بود مشركان را عهدنزدك خدا و نزدك رسول او إلا آنكه عهد بسته بوديد بايشان نزدك مسجد حرام^(۱) پس مادام كه برعهد ثابت باشند برای شما، نیز ثابت باشید شماراى ايشان هرآئینه خدا دوست میدارد پرهیزگاران را (۷).

چگونه بود مشركان را عهد و ا گر غالب آیند بر شما نگاه ندارند درباب شماحق خویشی را و نه عهد را رضامند می سازند شما را بدهنهای خویش و قبول نمی کنندلهای ايشان و بیشترین ايشان فاسقانند (۸).

خرید کردند بآیت های خداهای اندك^(۲) پس بازداشتند مردمان را ازراه خدا هرآئینه بدکاری ست كه ايشان می کردند (۹).

نگاه نمی دارند درباره هیچ مسلمانی حق خویشی را و نه عهدرا و آن جماعت ايشانند از حدردگذشتگان (۱۰).

پس ا گر توبه کنند و برپادارند نماز را و بدهند زكوة را پس ايشان برادران شمااند دردين و واضح می سازیم آیات را برای گروهی كه می دانند (۱۱).

و ا گر بشکنند سوگندان خویش را پس ازعهد بستن خویش و طعنه زنند دردين شما پس كارزار كنید باپیشوایان كفر

كَيْفَ يَكُونُ لِلْمُشْرِكِينَ عَهْدٌ عِنْدَ اللَّهِ وَعِنْدَ رَسُولِهِ إِلَّا الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ فَمَا اسْتَقَامُوا لَهُمْ فَاسْتَقِمْوَاهُمْ إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ الْبَصِيرِينَ ①

كَيْفَ وَإِنْ يَظْهَرُونَ عَلَيْكُمْ لَا يَرْجُوا فِيكُمْ الْإِذْمَ وَلَا الذَّمَّ يُرِضُونَكُمْ بِأَقْوَابِهِمْ وَتَأْتِي قُلُوبُهُمْ وَأَكْتَثَرُهُمْ فَيُعَذِّبُونَ ②

إِشْرَتُوا بِآيَاتِ اللَّهِ كَثِمْنَا قَلِيلًا فَصَدَّوْا عَنْ سَبِيلِهِ ③
إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ④

لَا يَرْجُونَ فِي مُؤْمِنٍ إِلَّا الْإِذْمَةَ وَأَوْلِيَاءِكَ هُمُ الْمُعَذِّبُونَ ⑤

فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَفَخَّخُوا كُفْرَهُمْ فِي الدِّينِ وَلَقِصَلِ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ⑥

وَإِنْ نَكَرْتُمْ آيَاتَهُمْ مِنْ بَعْدِ عَهْدِهِمْ وَطَعَنْتُمْ فِي دِينِكُمْ فَقَاتِلُوا أَهْلَ الْكُفْرِ ⑦

(۱) یعنی قریش كه درحدیبیه بايشان صلح واقع شده بود .

(۲) یعنی تابع شهوات نفس شدند ایمانترارك کردند .

هرآئینه سوگند نیست ایشان را، بُود که ایشان بازماند (۱۲) .

آیا جنگ نمی کنید با گروهی که شکستند سوگندان خویش را و قصد کردند جلاوطن ساختن پیغامبر را و ایشان ابتدا کردند نقض عهد باشما اول مرتبه آیامی ترسید از ایشان پس خدا سزاوار تراست بآنکه بترسید از وی اگر مسلمانید (۱۳) .

جنگ کنید بایشان تا عذاب کند ایشان را خدا بدستهای شما و رسوا سازد ایشان را و فتح دهد شمارا بر ایشان و شفا بخشد سینه های گروه مسلمان را (۱۴) .

و دور کند اندوه دل های ایشان را و برحمت باز گردد بر هر که خواهد و خدا دانای استوار کار است (۱۵) .

آیا گمان کردید که گذاشته شوید^(۱) و هنوز متمیز نه ساخته است خدا آنان را که جهاد کرده اند از شما و نه گرفته اند بجز خدا و بجز پیغامبر او و بجز مومنان هیچ دوست پنهانی و خدا داناست بآنچه می کنید (۱۶) .

روان باشد مشرکان را که آباد سازند مسجد های خدا را اعتراف کرده بر خود به کفر آن جماعت باطل شد عمل های ایشان و در آتش همیشه باشند

إِنَّهُمْ لَا آيْمَانَ لَكُمْ لَعَلَّكُمْ يَهْتُمُونَ ﴿۱۷﴾

الْأَنْفَالُ ﴿۱۷﴾ قَوْمًا نَكَثُوا آيْمَانَهُمْ وَهَمُّوا بِالْخُرَاجِ الرَّسُولَ وَهُمْ يَدَّوْكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ أَتَخْشَوْنَهُمْ فَاللَّهُ أَحَقُّ أَنْ تَخْشَوْا إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿۱۸﴾

قَاتِلُوهُمْ يُعَذِّبُهُمُ اللَّهُ بِأَيِّكُمْ وَيُخْزِيهِمْ وَيُنْفِخُ لَكُمْ عَلَيْهِمُ وَيَنْصِفُ صُدُورَ قَوْمٍ مُؤْمِنِينَ ﴿۱۹﴾

وَيَذِهُبُ عِظْقَ قُلُوبِهِمْ وَيَتُوبُ اللَّهُ عَلَى مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿۲۰﴾

أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُتْرَكُوا وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ وَلَمْ يَتَّخِذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَا رَسُولِهِ وَلَا الْمُؤْمِنِينَ وَلِجَنَّةٍ وَاللَّهُ جَبَّارٌ مُعْتَدِلُونَ ﴿۲۱﴾

مَا كَانَ لِلْمُشْرِكِينَ أَنْ يَعْمُرُوا مَسْجِدَ اللَّهِ شَاهِدِينَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ بِالْكَفْرِ أُولَئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي النَّارِ هُمْ خَالِدُونَ ﴿۲۲﴾

(۱) یعنی تکلیف جهاد نشود .

گاندند^(۱) (۱۷) .

جزاین نیست که عمارت می کند مسجد های خدا را کسیکه ایمان آورده است بخدا و بروز آخر و برپاداشته است نماز را و داده است زکوة و نه ترسیده است مگر از خدا پس توقع است که این جماعت از راه یافتگان باشند (۱۸) .

آیا کردید آب نوشانیدن حاجیان را و آباد ساختن مسجد حرام را مانند عمل کسی که ایمان آورده است بخدا و روز آخر و جهاد کرده است در راه خدا برابر نیستند نزد خدا و خدا راه نمی نماید گروه ستمگاران را (۱۹) .

و آنانکه ایمان آوردند و هجرت کردند و جهاد نمودند در راه خدا با اموال خویش و جان های خویش بزرگ تراند در مرتبه نزد خدا و این جماعت ایشانند مطلب یابان (۲۰) .

مژده دهد ایشان را پروردگار ایشان برحمت از نزدیک خود و بخوشنودی و بیوستانها که ایشان را در آنجا نعمت دائم بود (۲۱) .

باشندگان آنجا همیشه هر آئینه خدا نزدیک اوست مزد بزرگ (۲۲) .

ای^(۲) مسلمانان دوست مگیرید پدران

إِنَّمَا يَصْرُوهُ اللَّهُ مِنْ أَمْنٍ يَأْتُهُ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَلَمْ يَحْشَ إِلَّا اللَّهَ فَعَسَىٰ أُولَٰئِكَ أَنْ يَكُونُوا مِنَ الْمُهْتَدِينَ ﴿۱۷﴾

أَجَعَلْتُمْ سِقَايَةَ الْحَاجِّ وَعِمَارَةَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ كَمَنْ أَنْ يَأْتِيَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَجَهَدَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَكْفُونَ عِنْدَ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿۱۸﴾

أَلَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ أَكْثَرُ دَرَجَةً عِنْدَ اللَّهِ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ ﴿۱۹﴾

يُبَشِّرُهُمْ رَبُّهُم بِرَحْمَةٍ مِنْهُ وَرِضْوَانٍ وَجَدَتْ لَهُمْ مِمَّا نَعَيْتُمْ لَهُمْ ﴿۲۰﴾

خُلُوبِينَ فِيهَا أَبَدًا إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿۲۱﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا آبَاءَكُمْ وَإِخْوَانَكُمْ

(۱) مترجم گوید تعریض است به جواب مفاخرت قریش بعمارت مسجد حرام .

(۲) مترجم گوید بعد غزوه فتح در ترغیب بر جهاد مشرکین و اهل کتاب نازل شد .

خود را و برادران خود را اگر اختیار کنند کفر را بر ایمان و هر که از شهادت دوستی دارد بایشان آن جماعت ایشانند ستمگاران (۲۳) .

بگو اگر هستند پدران شما و پسران شما و برادران شما و زنان شما و خویشاوندان شما و آن مالهایی که کسب کرده اید آن را و تجارتی که می ترسید از بی رواجی آن و منزل ها که پسند می کنید آن را دوست تر نزدیک شما از خدا و رسول او و از جهاد در راه او پس منتظر باشید تا آنکه بیارد خدا عقوبت خود را و خدایا راه نمی نماید گروه فاسقان را (۲۴) .

هر آینه^(۱) فتح دادشمارا خدا در جاهای بسیار و روزحین نیز چون به شگفت آورد شمارا بسیاری شما پس دفع نه کرد آن بسیاری از شما چیزی را و تنگ شد بر شما زمین با وجود فراخی آن پس بر گشتید پشت داده (۲۵) .

باز فرو فرستاد خدای تعالی تسکین خود را بر پیغامبر خود و بر مومنان و فرو فرستاد لشکر هائی که شما نه دیدید ایشان را و عقوبت کرد کافران را و این ست جزای کافران (۲۶) .

باز بر حمت باز گردد خدا بعد ازین بر هر که

أُولِيَاءَ إِنْ اسْتَحَبُّوا الْكُفْرَ عَلَى الْإِيمَانِ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ
يَتَّبِعْهُمُ فَإِنَّكَ لَهُمُ الظَّالِمُونَ ﴿۲۳﴾

قُلْ إِنْ كَانَ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ
وَغَيْرُكُمْ وَآمَوَالُكُمْ بَاقِيَةً فَمَوْلَاهُمْ وَتَجَارِعًا تَخْشَوْنَ
كَسَادَهَا وَسَيَكُنْ تَرَصُّوْنَهَا أَحِبَّ إِلَيْكُمْ مِنَ اللَّهِ
وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ فِي سَبِيلِهِ فَتَرْتَصُّوْا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ
بِأَمْرٍ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿۲۴﴾

لَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ فِي مَوَاطِنَ كَثِيرَةٍ
وَيَوْمَ حُنَيْنٍ إِذْ أَعْجَبَتْكُمْ كُرُوكُكُمْ فَلَمْ تُقِنْ غَنَمَكُمْ
شَيْئًا وَضَاعَتْ عَلَيْكُمْ الْأَرْضُ بِمَا رَحَبَتْ ثُمَّ
وَلَّيْتُمْ مُدْبِرِينَ ﴿۲۵﴾

ثُمَّ أَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ
وَأَنْزَلَ جُنُودًا لَمْ تَرَوْهَا وَعَذَابَ الَّذِينَ كَفَرُوا
وَذَلِكَ جَزَاءُ الْكَافِرِينَ ﴿۲۶﴾

ثُمَّ يَتُوبُ اللَّهُ مَنْ بَعْدَ ذَلِكَ عَلَى مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ

(۱) مترجم گوید در غزوه حنین شکست گونه بمسلمین روداده بود بعد از آن خدای تعالی نصرت داد و بجهت تذکیر نعمت این آیات فرستاد .

خواهد^(۱) و خدا آمرزنده مهربان است
(۲۷) .

ای مسلمانان جزاین نیست که مشرکان
پلیداند پس بایدکه نزدیک نشوند به
مسجد حرام بعد ازین سال شان و اگر
می ترسید تنگدستی را^(۲) پس توانگر
خواهد ساخت شمارا خدا از فضل خود
اگر خواهد هرآئینه خدا دانای درست
کارست^(۳) (۲۸) .

جنگ کنید با آنانکه ایمان نمی آرند بخدا
ونه به روز آخر و حرام نمی شمردند آنچه
حرام کرده است خدا و پیغامبر او و اختیار
نمی کنند دین راست را از اهل کتاب
تا آنکه بدهند جزیه را از دست خود
خوارشدگان (۲۹) .

و گفتند یهود که عزیر پسر خداست و گفتند
نصاری که مسیح پسر خداست این قول
ایشان ست بدهنهای شان^(۴) مشابهت
کرده اند با سخن قومی که کافر شدند
پیش ازین^(۵) لعنت کرد ایشان را خدا
چگونه بگردانیده می شوند^(۶) (۳۰) .

عَفْوٌ رَّحِيمٌ ﴿۳۰﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الشِّرْكُؤُنَ جَسَسٌ فَلَا يُغْرَبُوا
الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ بَعْدَ عَلَمِهِمْ هَذَا وَإِنْ خِفْتُمْ عَيْلَةً
فَمَوْفٍ يُغْفِرُ لَكُمْ اللهُ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّ اللَّهَ
عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿۳۱﴾

قَالُوا الَّذِينَ لَأَيُّؤُمُونُ بِاللَّهِ وَلَا يَأْلُؤُمُ الْآخِرِ
وَلَا يَحْرَمُونَ مَا حَرَّمَ اللهُ وَرَسُولُهُ وَلَا يَدِينُونَ
دِينَ الْحَقِّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حَتَّى يُعْطُوا
الْجِزْيَةَ عَنْ يَدٍ وَهُمْ صَاغِرُونَ ﴿۳۲﴾

وَقَالَتِ الْيَهُودُ عُزَيْرٌ ابْنُ اللهِ وَقَالَتِ النَّصْرَى
الْمَسِيحُ ابْنُ اللهِ ذَلِكَ قَوْلُهُمْ يَا قَوْمِمْ
يُضَاهِئُونَ قَوْلَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ
قَبْلُ قَاتَلَهُمُ اللهُ أَنَّى يُؤْفَكُونَ ﴿۳۳﴾

(۱) یعنی توفیق اسلام دهد هرکرا خواهد از کافران والله اعلم .

(۲) یعنی بسبب انقطاع سوداگران والله اعلم .

(۳) مترجم گوید خدایتعالی در باب جهاد اهل کتاب و گرفتن جزیه از ایشان می فرماید .

(۴) یعنی اصلی ندارد .

(۵) یعنی مشرکان که ملائکه را دختران خدا می گویند .

(۶) یعنی از راه صواب .

گرفتند دانشمندان وزاهدان خود را پروردگاران بجز خدا و مسیح پسر مریم را و نه فرموده شده اند مگر آنکه عبادت کنندیک خدارا نیست هیچ معبود برحق بجزوی پاکست وی از آنکه شریک او مقرر می کنند (۳۱) .

می خواهند که فرو نشانند نور خدارا بدنه های شان^(۱) و قبول نکنند خدا الا آنکه تمام سازد نور خود را اگرچه ناخوش شوند کافران (۳۲) .

اوست آنکه فرستاد پیغامبر خود را به هدایت و دین راست تا غالب کندش بر ادیان همه اگرچه ناخوش شوند مشرکان (۳۳) .

ای مسلمانان هر آئینه بسیاری از دانشمندان وزاهدان اهل کتاب می خورند اموال مردمان را به باطل و بازمی دارند از راه خدا و آنانکه ذخیره می کنند زر و نقره را و خرج نمی نمایند آن را در راه خدا^(۲) بشارت ده این جماعت را به عذاب دردناک (۳۴) .

روزی که گرم کرده شود^(۳) بر آن مال در آتش دوزخ پس داغ کرده شود بآن پیشانیهای ایشان را و پهلوهای ایشان را

اتَّخَذُوا أَحْبَابَهُمْ وَرُهَبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا إِلَهًا وَاحِدًا لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ سُبْحٰنَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿۳۱﴾

يُرِيدُونَ أَنْ يُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَيَأْبَى اللَّهُ إِلَّا أَنْ يُتَّخَذَ نُورُهُ وَلَوْ كَرِهَ الْكٰفِرُونَ ﴿۳۲﴾

هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ ﴿۳۳﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا مِنَ الْكُفْرَانِ وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ لِيَأْكُلُونَ أَمْوَالَ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ يَكْتُمُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا يَفْقَهُونَهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿۳۴﴾

يَوْمَ نُحْشِي عَلَيْهِمْ نَارِجَهْمَ فَتَكْوِي بِهِمْ أَجْبَاهُهُمْ وَجُنُوبُهُمْ وَظُهُورُهُمْ هَذَا مَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ فَتَأْتِيهِمْ مِنْ قُدُومٍ

(۱) یعنی به شبهات تقریر می کنند در ابطال دین و الله اعلم .

(۲) یعنی زکوٰة نمی دهند .

(۳) یعنی دمیده شود .

مَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿۳۵﴾

وپشتهای ایشان را و گفته شود این ست آنچه ذخیره نهادید برای خود پس بچشید آنچه ذخیره می کردید (۳۵) .

هرآئینه شمار ماه ها نزدیک خدا دوازده ماه است در کتاب خدا روزی که آفرید آسمان ها و زمین را از آن جمله چهارماه حرام است اینست دین درست پس ستم مکنید در آن چهار ماه برخویشتن^(۱) و جنگ کنید بامشرکان همه ایشان چنانکه ایشان جنگ می کنند با همه شما بدانید که خدا بامتقیان است (۳۶) .

جزاین نیست که نسی زیادتی است در کفر گمراه گردانیده می شوند بآن کافران حلال می شمردند آن ماه را یک سال و حرام می شمردند آن را سال دیگر تا موافقت کنند با شمار آنچه حرام ساخته است خدا پس حلال سازند چیزی را که حرام ساخته است خدا آراسته کرده شده است برای ایشان کردار های بد ایشان و خداراه نمی نماید قوم کافران را^(۲) (۳۷) .

إِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللَّهِ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا فِي كِتَابِ اللَّهِ يَوْمَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرُمٌ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَدِيمُ فَلَا تَظْلِمُوا فِيهِنَّ أَنْفُسَكُمْ وَقَاتِلُوا الْمُشْرِكِينَ كَافَّةً كَمَا يُقَاتِلُونَكُمْ كَافَّةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴿۳۶﴾

إِنَّمَا النَّسِيءُ زِيَادَةٌ فِي الْكُفْرِ يُضَلُّ بِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا يُحِلُّونَهُ عَامًا وَيُحَرِّمُونَهُ عَامًا لِيُوَاطِّئُوا عِدَّةَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ فَيُحِلُّوا مَا حَرَّمَ اللَّهُ زَيْنٌ لَهُمْ سِوَأَعْمَالِهِمْ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿۳۷﴾

- (۱) مترجم گوید در دین حضرت ابراهیم مقرر بود که در محرم و رجب ذیقعده و ذی الحجه بایک دیگر جنگ نه کنند اهل جاهلیت این حکم را تحریف کرده گاهی صفر را محرم می ساختند و محرم را صفر و علی هذا القیاس و این را نسی می گفتند خدایتعالی اصل این حکم را باقی داشت باینوجه که جنگ ناحق هیچگاه درست نیست و درین ماه ها حرمت آن مغلظ میشود و جنگ با کافران همه وقت درست است و نفی تحریف ایشان فرمود .
- (۲) یعنی بقتال ناحق .

ای مسلمانان چیست شمارا که چون به شما گفته می شود بیرون آئید در راه خدا گران شده میل می کنید بسوی زمین آیارضامند شدید به زندگانی دنیا عوض آخرت پس نیست متاع زندگانی دنیا در برابر آخرت مگر اندکی^(۱) (۳۸) .

اگر بیرون نیائید عذاب کند شمارا عذابی درد دهنده و بدل شما گیرد قومی را بجز شما و هیچ زیان نه رسانید خدارا و خدا بر همه چیز توانا است (۳۹) .

اگر نصرت ندهید پیغامبررا چه باک هر آئینه نصرت داده است اورا خدای تعالی آنگاه که بیرون کردندش کافران دوم دوکس آنگاه که این دوکس در غار بودند آنگاه که می گفت یار خود را^(۲) اندوه مخور هر آئینه خدا با ماست پس فر و فرستاد خدا تسکین خود را بر پیغامبر و قوت دادش به لشکر هائی که ندیدید آن را و فر و تر ساخت سخن کافران را و سخن خدا همونست بلند و خدا غالب درست کار است (۴۰) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَا لَكُمْ إِذَا قِيلَ لَكُمْ تَفُورُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ إِنَّا قَدْ لَمْ إِلَى الْأَرْضِ أَنْضَيْتُمْ بِأَحْيَاةِ الدُّنْيَا مِنَ الْآخِرَةِ فَمَا مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا قَلِيلٌ ﴿٣٨﴾

إِلَّا تَتُفَرُّوْا وَيُعَذِّبُكُمُ اللَّهُ إِنَّ الْأَيْمَانَ وَتَسْبِيحَ قَوْمًا عَرِبُوا وَلَا تَصْرُوهُ شَيْئًا وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٣٩﴾

إِلَّا تَتُفَرُّوْا فَقَدْ نَصَرَهُ اللَّهُ إِذْ أَخْرَجَهُ الَّذِينَ كَفَرُوا ثَانِيًا أَتَيْنُوا فِي الْغَارِ إِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ لَا تَحْرَنْ إِنَّا لَنَنصُرُكَ اللَّهُ مَعَ مَا نَزَّلَ اللَّهُ سَيِّدِنَا عَلَيْهِ وَإِنِّي أَنبَأُكَ بِجُنُودٍ لَمْ تَرَوْهَا وَجَعَلَ كَلِمَةَ الَّذِينَ كَفَرُوا السُّفْلَى وَكَلِمَةُ اللَّهِ هِيَ الْعُلْيَا وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٤٠﴾

(۱) مترجم گوید آنحضرت صلی الله علیه وسلم در وقت عسرت و گرمی هوا متوجه غزوه تبوک شدند و بسیاری از صحابه موافقت کردند و از مسلمین سه کس بغیر عذر تخلف کردند و توبه ایشان بعد پنجاه روز قبول افتاد و از منافقان کلمات نفاق سر برزد خدایتعالی در مدح اینان و ذم آنان و عفو از آن سه کس آیات فرستاد .

(۲) یعنی ابوبکر صدیق را .

بیرون آئید سبک بارو گرانبار^(۱) و جهاد کنید بمالهای خویش و جانهای خویش در راه خدا این بهتر است شمارا اگر می دانید (۴۱) .

اگر بودی آنچه بآن دعوت می کنی نفع قریب الحصول و سفری آسان البته پیروی می کردند ترا ولیکن دور شد برایشان مسافت راه و سوگند خواهند خورد بخدا که اگر می توانستیم بیرون می آمدیم باشما هلاک می کنند خویش را^(۲) و خدایم داد که ایشان دروغ گویند (۴۲) .

عفو کند خدا از تو چرا دستور اجازت دادی ایشان را تا آنوقت که بود که هویدا شوند مرترا راست گویان و بدانی دروغ گویان را (۴۳) .

اجازت نمی طلبند از تو آنانکه ایمان آورده اند بخدا و روز آخر در تخلف از آنکه جهاد کنند باموال خویش و جانهای خویش و خدا داناست بمتقیان (۴۴) .

جزاین نیست که اجازت می طلبند از تو آنانکه ایمان نمی آرند بخدا و روز آخر وشک آورده است دلهای ایشان پس ایشان در شک خود سرگردان می شوند (۴۵) .

و اگر خواستندی بیرون آمدن مہیامی

إِنْفِرُوا خِفَافًا وَثِقَالًا وَجَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۴۱﴾

لَوْ كَانَ عَرَضًا قَرِيبًا وَسَفَرًا قَاصِدًا لَآتَيْنَاكُمْ وَلَٰكِن بَعُدَتْ عَلَيْهِمُ الشُّقَّةُ وَسَيَحْلِفُونَ بِاللَّهِ لَوِ اسْتَطَعْنَا لَخَرَجْنَا مَعَكُمْ يُهْلِكُونَ أَنفُسَهُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿۴۲﴾

عَفَا اللَّهُ عَنْكَ لِمَ إِذْنْتَ لَهُمْ حَتَّىٰ يَتَّبِعِنَا لِكِ الَّذِينَ صَدَقُوا وَعَلَّمَ الْكَاذِبِينَ ﴿۴۳﴾

لَا يَسْتَأْذِنُكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَن يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنفُسِهِمْ وَاللَّهُ عَالِمٌ بِالْمُتَّقِينَ ﴿۴۴﴾

إِنَّمَا يَسْتَأْذِنُكَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَارْتَابَتْ قُلُوبُهُمْ فَهُمْ فِي رَيْبِهِمْ يَكَرُدُونَ ﴿۴۵﴾

وَلَوْ أَرَادُوا الْخُرُوجَ لَأَعَدُّوا لَهُ عُدَّةً وَلَٰكِن كَرِهَ

(۱) یعنی در حالیکه اسباب و حشم بسیار دارید یا بجز قدر ضروری بدست شما نباشد و باین توجیه آیت محکم باشد غیر منسوخ والله اعلم .

(۲) یعنی بسوگند دروغ .

کردند برای آن سفرسامان را ولیکن ناپسند داشت خدا برانگیختن ایشان را پس از حرکت بازداشت ایشان را و گفته شد بنشینید بانشینندگان^(۱) (۴۶) .

اگر برمی آمدند میان شما نمی افزودند در حق شما مگر فساد را و البته مرکب می تاختند میان شما فتنه جویان در حق شما^(۲) و میان شما سخن شنوانند از ایشان^(۳) و خداداناست به ستمگاران (۴۷) .

هر آئینه طلب کرده بودند فتنه را پیش ازین و بگردانیدند برای تو مصلحت ها تا آنکه بیامد نصرت حق و غالب شد کار خدا و ایشان ناخواهان بودند (۴۸) .

و از ایشان کسی است که می گوید اجازت ده مرا و در فتنه مینداز مرا^(۴) آگاه شوکه در فتنه افتاده اند و هر آئینه دوزخ دربر گیرنده است کافران را (۴۹) .

اگر برسد به تو نعمتی ناخوش کند ایشان را و اگر برسد به تو مصیبتی گویند بدست آورده ایم مصلحت خود پیش ازین^(۵) و بگردند شادمان شده (۵۰) .

اللَّهُ انبَعَاثَهُمْ فَكَتَبَهُمْ وَقِيلَ اقْعُدُوا
مَعَ الْقَعْدَاءِ ۝

لَوْ خَرَجُوا فِيكُمْ مَا زَادُوكُمْ إِلَّا خَبَالًا
وَأَلَا أَوْسَعُوا خِلَافَكُمْ يَبْغُونَكُمُ الْفِتْنَةَ
وَفِيكُمْ سَمْعُونُ لَهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ۝

لَقَدْ ابْتَعُوا الْفِتْنَةَ مِنْ قَبْلِ وَقَلْبُواكَ الْأُمُورَ
حَتَّى جَاءَ الْحَقُّ وَظَهَرَ أَمْرُ اللَّهِ وَهُمْ كَرِهُونَ ۝

وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ اضْحَنْ لِي وَلَا تَفْتِنِّي أَلَا فِي
الْفِتْنَةِ سَقَطُوا وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمُحِيطَةٌ بِالْكَافِرِينَ ۝

إِنْ تُصِيبَكَ حَسَنَةٌ فَسُؤُهُمْ وَإِنْ تُصِيبَكَ مُصِيبَةٌ
يَقُولُوا قَدْ أَحَدَّنَا أَمْرًا مِنْ قَبْلٍ وَبَيَّوْنَا لَهُمْ
قُرْحُونَ ۝

(۱) و این تصویر است القای عزم مختلف رادر خاطر ایشان .

(۲) یعنی سعی در فتنه میکردند .

(۳) یعنی سخن ایشان قبول میکنند .

(۴) یعنی مراد بلا دروم مبرید که جمال رومیان دیده مفتون خواهم شد والله اعلم .

(۵) یعنی پنهان با اعداء موافقت کرده ایم یا از سفر تخلف نموده ایم مارا هیچ باک =

بگو هرگز نه رسد بما مگر آنچه نوشته است خدا برای ما اوست کارساز ما و برخدا باید که توکل کنند مسلمانان (۵۱) .

بگو انتظار نمی برید در حق ما مگر یکی ازدو خصلت نیک را^(۱) و ما انتظار می کشیم در حق شما که برساند خدایه شما عذاب را از نزدیک خود یا بدست ما پس انتظار کشید هر آینه ما نیز با شما منتظرانیم (۵۲) .

بگو ای منافقان خرج کنید بخوشی یا ناخوشی هرگز قبول کرده نخواهد شد از شما هر آینه شما هستید قوم فاسقان (۵۳) .

و باز نداشت ایشان را از آن که قبول کرده شود از ایشان خرج ایشان الا آنکه ایشان کافر شدند بخدا و رسول او و نمی آیند به نماز مگر کاهلی کنان و خرج نمی کنند مگر ناخواهان (۵۴) .

پس به شگفت نیارد ترا مالهای ایشان و نه فرزندان ایشان جز این نیست که می خواهد خدا که عذاب کند ایشان را بآنها در زندگانی دنیا^(۲) و برآید جانهای ایشان و ایشان کافر باشند (۵۵) .

و سوگند می خورند بخدا که ایشان از

قُلْ لَنْ يُصِيبَنَا إِلَّا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَنَا هُوَ مَوْلَانَا وَعَلَى اللَّهِ فَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿۵۱﴾

قُلْ هَلْ تَرْتَضُونَ بِنَاءَ الْأَرْحَادِ الصُّبْحِيِّينَ وَتَحْنُ تَرْتَضُ بِكُمْ أَنْ يُصِيبَكُمُ اللَّهُ بِعَذَابٍ مِنْ عِنْدِهِ أَوْ يَأْتِيَا بِنَاءَ تَرْتَضُونَ أَمَا مَعَكُمْ مَتْرَضُونَ ﴿۵۲﴾

قُلْ أَنْعِقُوا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا لَنْ يُتَقَبَلَ مِنْكُمْ إِنْ كُنْتُمْ قَوْمًا صٰقِيْنَ ﴿۵۳﴾

وَمَا مَنَعَهُمْ أَنْ تُقَبَلَ مِنْهُمْ نَفَقَتُهُمْ إِلَّا أَنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللهِ وَبِرَسُولِهِ وَلَا يَأْتُونَ الصَّلَاةَ إِلَّا وَهُمْ كُسَالَىٰ وَلَا يُؤْتُونَ إِلَّا وَهُمْ كَارِهُونَ ﴿۵۴﴾

فَلَا تُحِبُّكَ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ إِنَّمَا يُرِيدُ اللهُ لِيُعَذِّبَهُمْ بِهَا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَتَزْهَقَ أَنْفُسُهُمْ وَهُمْ كٰذِبُونَ ﴿۵۵﴾

وَيَحْلِفُونَ بِاللهِ إِنَّهُمْ لَمِنَهُمْ

= نیست والله اعلم .

(۱) یعنی فتح یا شهادت .

(۲) یعنی مشقت جمع مال و حفظ اولاد و تأسف بر آنچه فوت شود والله اعلم .

جگه شما اند و نیستند ایشان از شما ولیکن ایشان جماعتی هستند که می ترسند (۵۶).

اگر ببند پناهی را یا غارها را یا جای درآمدن را هر آینه متوجه شوند بآن شتاب کنان (۵۷).

و از ایشان کسی هست که عیب می کند ترا در قسمت صدقات پس اگر داده شود ایشان را از آن خوشنود شوند و اگر داده نه شوند از آن ناگهان ایشان خشم می گیرند (۵۸).

و اگر ایشان رضامند می شدند بآنچه داده است ایشان را خدا و رسول او می گفتند بس است ما را خدا، خواهد داد ما را خدا از فضل خود و رسول او هر آینه مابسوی خدا توقع دارندگانیم (بهتر بودی) (۵۹).

جزاین نیست که صدقه ها برای فقیران است و بی نوایان و کارکنان بر جمع صدقات و آنانکه الفت داده می شود دلهای ایشان را^(۱) و برای خرج کردن در آزادی برده ها و برای وام داران و برای خرج کردن در راه خدا^(۲) و برای مسافران است حکم ثابت شده از نزدیک خدا و خدا دانای درست کار است (۶۰).

و از ایشان آناند که می دهند آزار پیغامبر را

وَمَا لَهُمْ مِنْكُمْ وَلَكِنَّهُمْ قَوْمٌ يَفْقَهُونَ ﴿۵۶﴾

لَوْ يَخْتَفُونَ مَجَاجًا أَوْ غُرَابًا لَوْ كَانُوا إِلَيْهِ
وَهُمْ يَجْهَلُونَ ﴿۵۷﴾

وَمِنْهُمْ مَنْ يَلْمِزُكَ فِي الصَّدَقَاتِ فَإِنْ أُعْطُوا مِنْهَا
رَضُوا وَإِنْ لَمْ يُعْطُوا مِنْهَا إِذَا هُمْ يَسْتَعْجِلُونَ ﴿۵۸﴾

وَلَوْ أَنَّهُمْ رَضُوا مَا آتَاهُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَقَالُوا
حَسْبُنَا اللَّهُ سَيُؤْتِينَا اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَرَسُولُهُ
إِنَّا إِلَى اللَّهِ رَاغِبُونَ ﴿۵۹﴾

إِنَّمَا الصَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالسَّكِينِ وَالغُلَامِينَ عَلَيْهَا
وَالْمَوَاطِنَ الَّذِينَ قُلُوبُهُمْ فِي الرِّقَابِ وَالغُرَمِينَ وَفِي
سَبِيلِ اللَّهِ وَابْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةً مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ
عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿۶۰﴾

وَمِنْهُمْ الَّذِينَ يُؤْذُونَ النَّبِيَّ وَيَقُولُونَ هُوَ ذُنُوبُنَا
وَمَا نَحْنُ بِذُنُوبٍ عَلَيْهِمْ وَلَا لِإِذْنِهِمْ فِئَةٌ مِنْ
اللَّهِ وَلَا يُخْلِفُهُ اللَّهُ عَلَيْهِمْ يَفْعَلُ مَا يُؤْتِي

(۱) یعنی ضعیف الإسلام .

(۲) یعنی جهاد .

و می‌گویند وی سبک‌گوش است^(۱) و بگووی سبک‌گوش نیکوست برای شما باورمی کند گفته خدارا قبول می کند مشورت مسلمانان را و رحمت است برای اهل ایمان از شما و آنانکه ایذامی دهند پیغامبرخدارا ایشان راست عذاب درد دهنده (۶۱) .

سو گند می خورند بخدا برای شما تارضامندکنند شمارا و خدا و رسول او سزاوار تراند بآنکه رضامند سازند او را اگر مسلمان اند (۶۲) .

آیاندانستند که هرکه خلاف کند باخدا و رسول او پس هرآئینه اوراست آتش دوزخ جاویدان آنجا این ست رسوائی بزرگ (۶۳) .

می ترسند منافقان ازآنکه فرودآورده شودبرمسلمانان سوره ای که خبردهد ایشان را بآنچه دردل های منافقان است بگومسخره کنید هرآئینه خداپدیدآورنده است چیزی را که می ترسید (۶۴) .

و اگر سوال کنی ایشان راگویند جزاین نیست که ما درهزل شروع می نمودیم و بازی می کردیم بگو آیبخدا و آیت های او و پیغامبر او تمسخرمی کردید (۶۵) .

عذر مگوئید هرآئینه شما کافرید بعد از ایمان

أَنْ تَخْبِرَ لَكُمْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَيُؤْمِنُ بِالْمُؤْمِنِينَ
وَرَحْمَةً لِّلَّذِينَ آمَنُوا مِنكُمْ وَالَّذِينَ يُدُونَ
رَسُولَ اللَّهِ لَّهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۶۱﴾

يَخْلِفُونَ بِاللَّهِ لَكُمْ لِيَرْضَاكُمْ وَاللَّهُ وَرَسُولُهُ
أَحَقُّ أَنْ يَرْضَاكُمْ إِن كَانُوا مُؤْمِنِينَ ﴿۶۲﴾

أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّهُ مَنِ يُحَادِدِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَأَنَّ لَهُ
نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا ذَلِكَ الْبَعْزُ الْعَظِيمُ ﴿۶۳﴾

يَعَذِّرُ الْمُتَّقِينَ أَنْ تُكْرَلَ عَلَيْهِمْ سُورَةٌ تُنَبِّئُهُمْ
بِمَا فِي قُلُوبِهِمْ قِيلَ اسْتَهْزَؤْا إِنَّا اللَّهُ مُخْرِجُ
مَا تَعْتَدُونَ ﴿۶۴﴾

وَأَلَيْنَ سَأَلْتَهُمْ لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ قُلْ
بِاللَّهِ وَآيَاتِهِ وَرَسُولِهِ كُنْتُمْ سْتَهْزِؤُونَ ﴿۶۵﴾

لَا تَعْتَذِرُوا قَدْ كَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ إِنَّ نَعْفَ عَنْ

(۱) یعنی هرچه کسی گوید قبول می کند .

خود^(۱) اگر در گذریم از سرگروهی از شما البته عذاب کنیم گروهی را بسبب آنکه ایشان گنهگار بودند (۶۶) .

مردمان منافق و زنان منافق بعضی ایشان از جنس بعضی اند می فرمایند بکار ناپسندیده و منع می کنند از کار پسندیده و می بندند دستهای خود را فراموش کردند خدا را پس خدا فراموش ساخت ایشان راهر آئینه منافقان ایشانند فاسقان (۶۷) .

وعده داده است خدا مردان منافق را و زنان منافق را و کافران را آتش دوزخ همیشه باشندگان آنجا، دوزخ بس است ایشانرا و لعنت کرد ایشان را خدا و ایشان راست عذاب دائم (۶۸) .

مانند آنانکه پیش از شما بودند زیاده تر از شما در قوت و بیشتر در اموال و اولاد پس بهره مند شدند به نصیبه خویش^(۲) پس شما نیز بهره مند شدید به نصیبه خویش چنانکه بهره مند شدند آنانکه پیش از شما بودند به نصیبه خویش و شروع در هزل کردید چنانکه ایشان شروع در هزل کردند آن جماعت نابود شد عمل های ایشان در دنیا و آخرت و آن جماعت ایشانند زیان کاران (۶۹) .

طَائِفَةٌ مِّنْكُمْ نَعِدَابَ طَائِفَةٍ يَا لَهُمْ لَأَنَّهُمْ كَانُوا
مُجْرِمِينَ ﴿٦٦﴾

الْمُنْفِقُونَ وَالْمُنْفِقَاتُ بَعْضُهُمْ مِّنْ بَعْضٍ يَا مُرُونَ
يَا لَيْسَ لَكُم مِّنْهُنَّ عَيْنٌ مَّعْرُوفٍ وَيَقْبِضُونَ
أَيْدِيَهُمْ تَسْؤُوا اللَّهَ فَنَسِيهِمْ إِنَّ الْمُنْفِقِينَ
هُمُ الْفٰسِقُونَ ﴿٦٧﴾

وَعَدَا اللَّهُ الْمُنْفِقِينَ وَالْمُنْفِقَاتُ وَالْكٰفِرَاتُ نَارَ جَهَنَّمَ
خٰلِدِينَ فِيهَا هِيَ حَسْبُهُنَّ وَلَعَنَّ اللَّهُ وَلَهُمْ
عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿٦٨﴾

كَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ كَانُوا تَسَدَّدُوا مِنْكُمْ قُوَّةً وَآثَرَ
أَمْوَالِهِمْ وَأَوْلَادِهِمْ فَاسْتَمْتَعْتُمْ بِخَلَاقِهِمْ فَاسْتَمْتَعْتُمْ
بِخَلَاقِكُمْ كَمَا اسْتَمْتَعْتُمُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ بِخَلَاقِهِمْ
وَخَضْتُمْ كَالَّذِينَ خَاضُوا أَوْلِيَاكُمْ حَبِطَتِ أَعْمَالُهُمْ فِي
الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْخٰسِرُونَ ﴿٦٩﴾

أَلَمْ يَأْتِهِمْ نَبَأُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ

(۱) یعنی ایمان بزبان خود .

(۲) یعنی از دنیا .

آینامده است بایشان خبر آنانکه پیش از ایشان بودند قوم نوح و عاد و ثمود و قوم ابراهیم و اهل مدین و اهل موتفکات آمدند بایشان پیغامبران ایشان به نشانه های روشن پس هرگز نه شد که خدا ظلم کند برایشان ولیکن ایشان بر خویشتن ظلم میکردند (۷۰) .

و مردان مسلمانان و زنان مسلمانان بعضی ایشان دوستان بعضی اند می فرمایند بکار پسندیده و منع کنند از کار ناپسندیده و برپایمی دارند نماز را و می دهند زکوة را و فرمانبرداری می کنند خدا و رسول او را این جماعت رحم خواهد کرد برایشان خدا هر آینه خدا غالب درست کار است . (۷۱)

و عده کرده است خدامردان مسلمانان و زنان مسلمانان را بوستانها که می رود زیر آن جویها همیشه باشندگان آنجا و جایهای پاکیزه در بهشت های همیشه ماندن و خوشنودی خدا بزرگ تراست از همه این ست پیروزی بزرگ (۷۲) .

ای پیغامبر جهاد کن با کافران^(۱) و جهاد کن با منافقان^(۲) و درستی کن برایشان و جای ایشان دوزخ است و وی بدجائی است (۷۳) .

وَتَمُودَ لَا وَ قَوْمِ إِبْرَاهِيمَ وَأَصْحَابِ مَدْيَنَ وَالْمُؤْتَفِكَاتِ
أَتَتْهُمُ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ
كَانُوا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ①

وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ
يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَأُولَئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللَّهُ إِنَّ
اللَّهَ عَزِيزٌ رَحِيمٌ ②

وَعَدَّ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَدَّتِ عَجْرَى مِنْ نَحْبِهَا
الْأَنْهَارِ خَالِدِينَ فِيهَا وَمَسْكَنٌ طَيِّبَةٌ فِي جَدَّتِ عَدْنِ
وَرِضْوَانٍ مِنَ اللَّهِ أَكْبَرُ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ③

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفْرَانَ وَالْمُنَافِقِينَ وَأَغْلظْ عَلَيْهِمْ
وَمَا لَهُمْ جَهَنَّمَ وِيشَ الْمَبِيدِ ④

(۱) یعنی بسیف .

(۲) یعنی بزبان .

سوگند می خورند بخداکه نه گفته اند وهرآئینه گفته اند سخن کفر وکافر شده اند بعداسلام خویش وقصدکردند آنچه نیافتند^(۱) وانکارنکردند مگرآنکه توانگر ساخت ایشان را خدا ورسول او ازفضل خود^(۲) پس اگرتوبه کنند بهتر باشد ایشان را واگربر گردندازتوبه عذاب کندایشان را خدا عذاب درد دهنده دردنیا وآخرت ونیست ایشان را درزمین هیچ کارساز ونه هیچ یاری دهنده (۷۴) .

وازشان کسی هست که عهد بسته است باخدا البته اگربدهد ماراازفضل خود هر آئینه صدقه دهیم والبته باشیم ازنیکوکاران (۷۵) .

پس وقتی که بداد ایشان را ازفضل خود بخیلی کردند بآن وبرگشتند اعراض کنان (۷۶) .

پس خدای تعالی عاقبت حال ایشان ساخت نفاق را دردلهای ایشان تا روزی که ملاقات کنند باوی بشومی آنکه خلاف کردند باخدا آنچه وعده کرده بودند باوی و بشومی آنکه دروغ گفتند (۷۷) .

آیاندانسته اند که خدا می داند سخن پنهان ایشان را و رازگفتن ایشان را وآنکه خداداننده غیب هاست (۷۸) .

يَخْلِفُونَ بِاللَّهِ مَا قَالُوا وَلَقَدْ قَالُوا كَلِمَةَ الْكُفْرِ وَكَفَرُوا
بَعْدَ إِسْلَامِهِمْ وَهَتُّوا بِمَا لَمْ يَنَالُوا وَمَا نَقَمُوا إِلَّا أَنْ
أَغْنَاهُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ مِنْ فَضْلِهِ فَإِنْ يَتُوبُوا يَكُ خَيْرًا
لَهُمْ وَإِنْ يَتَوَكَّلُوا يُعَذِّبُهُمُ اللَّهُ عَذَابًا أَلِيمًا فِي
الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ فِي الْأَرْضِ مِنْ
قُوَّةٍ وَلَا نَاصِرٍ ﴿٧٤﴾

وَمِنْهُمْ مَنْ عٰهَدَ اللّٰهَ لَئِنْ اٰتٰنَا مِنْ فَضْلِهِ لَنَنصَّدَنَّ
وَلَنَكُوْنَنَّ مِنَ الصّٰلِحِيْنَ ﴿٧٥﴾

فَلَمَّا اٰتٰهُمْ مِنْ فَضْلِهِ بَخِلُوْا بِهٖ وَكُوْنُوْا وَّهُمْ مُّحْرَضُوْنَ ﴿٧٦﴾

فَاعْتَقِبْهُمْ زَيْفًا فَإِنِّي مُؤَيَّدٌ بِمَا أَخْلَفُوا
اللّٰهُ مَا وَعَدُوْهُ وَبِمَا كَانُوْا يَكْذِبُوْنَ ﴿٧٧﴾

اَلَمْ يَعْلَمُوْا اَنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ وَاَنَّ
اللّٰهَ عَلٰمُ الْغُیُوْبِ ﴿٧٨﴾

(۱) یعنی ایذای پیغمبر .

(۲) واین نوعی از تحکم است والله اعلم .

آنانکه عیب می کنند، رغبت کنندگان را از مسلمانان در صدقات و عیب می کنند آنان را که نمی یابند مگر مشقت خود را^(۱) پس تمسخر می کنند بایشان تمسخر کرد خدا بآن تمسخر کنندگان و ایشان راست عذاب درد دهنده (۷۹) .

آمزش طلب کن برای ایشان یا آمزش طلب مکن برای ایشان^(۲) اگر آمزش خواهی برای ایشان هفتادبار هرگز نیامزد ایشان را خدا این بسبب آنست که ایشان کافر شدند بخدا و رسول او و خدا راه نمی نماید گروه فاسقان را (۸۰) .

شادمان شدند پس ماندگان به نشستن خویش برخلاف پیغمبر خدا و ناپسند کردند که جهاد کنند با اموال خویش و به جانهای خویش در راه خدا و گفتند بایکدیگری بیرون مروید در گرمی بگواتش دوزخ سخت تراست در گرمی اگر درمی یافتندی (چنین نکردندی) (۸۱) .

پس باید که بخندند اندکی و بگریند بسیاری سزای آنچه می کردند^(۳) (۸۲) .

پس اگر باز آرد ترا خدای تعالی بسوی گروهی از ایشان پس دستوری طلبند

الَّذِينَ يَلْمُزُونَ الْمُطَّوِّعِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فِي
الصَّدَقَاتِ وَالَّذِينَ لَا يَجِدُونَ إِلَّا جُهْدَهُمْ
فَيَسْخَرُونَ مِنْهُمْ سَخِرَ اللَّهُ مِنْهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۝۹

اسْتَغْفِرْ لَهُمْ أَوْ لَا تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ إِنْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ سَبْعِينَ مَرَّةً
لَنْ يُغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ ذَلِكَ يَأْتِيهِمْ كَمَا يَأْتِيَهُمْ
وَأَمَّا الَّذِينَ لَا يَفْقَهُونَ ۝۱۰

فَرِحَ الْمُخَلَّفُونَ بِمَقْعَدِهِمْ خَلْفَ رَسُولِ اللَّهِ وَكَرِهُوا أَنْ يَجَاهِدُوا
بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَالُوا لَا تَنْفِرُوا فِي الْحَرِّ
قُلْ نَارُ جَهَنَّمَ أَشَدُّ حَرًّا لَوْ كَانُوا يَفْقَهُونَ ۝۱۱

فَلْيَضْحَكُوا قَلِيلًا وَلْيَبْكُوا كَثِيرًا جَزَاءً لِمَا
كَانُوا يَكْسِبُونَ ۝۱۲
فَإِنْ رَجَعَكَ اللَّهُ إِلَى طَائِفَةٍ مِنْهُمْ فَاسْتَأْذَنُواكَ لِتُخْرِجَهُمْ

(۱) یعنی بزدوری چیزی پیدا میکنند و صدقه میدهند .

(۲) یعنی هر دو صورت یکسان است .

(۳) مترجم گوید مراد خبرست با آنکه درد دنیا خواهند خندید و در آخرت خواهند گریست .

از توبرای بیرون آمدن^(۱) بگو بیرون نخواهید آمد بامن هرگز و جنگ نخواهید کرد همراه من با هیچ دشمنی هر آینه شما رضامند شدید به نشستن اول بار پس بنشینید با پس ماندگان (۸۳) .

و (یا محمد) نماز مگذار بر هیچ یکی از ایشان که بمیرد، هرگز و مایست بگور وی هر آینه ایشان کافر شدند بخدا و رسول او و مردند و ایشان فاسق بودند (۸۴) .

و بشگفت نیارد ترا اموال ایشان و نه فرزندان ایشان جز این نیست که می خواهد خدا که عقوبت کند ایشان را بآن درد دنیا و بیرون شود روح ایشان و ایشان کافر باشند (۸۵) .

و چون فرود آورده شود سورتی باین مضمون که ایمان آرید بخدا و جهاد کنید همراه رسول او دستوری می طلبند از تو خداوندان و سعت از ایشان و گویند بگذار ما را تا باشیم بانشتگان (۸۶) .

راضی شدند بآنکه باشند با زنان پس مانده و مهر نهاده شد بر دل‌های ایشان پس ایشان فهم نمی کنند (۸۷) .

لیکن پیغامبر و آنانکه ایمان آوردند با او جهاد کردند با اموال خود و جان های خود و این جماعت ایشان راست نیکی ها و این جماعت ایشانند

قُلْ مَنْ غَرَّبُوا مَعِيَ أَبَدًا وَلَنْ تُفَارِقُوا مَعِيَ عِدْوًا أَوْ كُفْرًا
رَضِيْتُمْ بِالْقُعُودِ أَوَّلَ مَرَّةٍ فَانْعَدُوا مَعَ الْخَالِفِينَ ۝۱۰

وَلَا تُضِلُّ عَلَىٰ أَحِبَّاءِهِمْ مَاتَ أَبَدًا وَلَا تَقُمْ عَلَىٰ قَدْرِهِ
إِنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَأَنَابُوا وَهُمْ فِي سُبُوتٍ ۝۱۰

وَلَا تُحِبُّكَ أَمْوَالُهُمْ وَأَوْلَادُهُمْ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُعَذِّبَهُمْ
بِمَا فِي الدُّنْيَا وَتَزَوَّجَتْ أَنْفُسُهُمْ وَهُمْ كَرِهُونَ ۝۱۰

وَإِذْ أَنْزَلْنَا سُورَةَ أَنْ آمَنُوا بِاللَّهِ وَجَاهَدُوا مَعَ رَسُولِهِ
اسْتَأْذَنَّاكَ أُولُو الْقُلُوبِ مِنْهُمْ وَقَالَ الَّذِينَ يُرَائُونَ مَعَ الْفُجُورِينَ ۝۱۰

رَضُوا بِأَنْ يَكُونُوا مَعَ الْغَوَالِبِ وَطِيعَ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ
فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ ۝۱۰

لَكِنَّ الرَّسُولَ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ جَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ
وَأَنفُسِهِمْ وَأُولَئِكَ لَهُمُ الْخَيْرَاتُ وَأُولَئِكَ
هُمُ الْمُتَّقُونَ ۝۱۰

(۱) یعنی برای احراز غنائم .

رستگاران (۸۸) .

آماده ساخته است خدا برای ایشان بوستانها میرود زیر آن جویها جاویدان آنجا این ست پیروزی بزرگ (۸۹) .

وآمدند اهل عذر از صحرای نشینان تادستوری داده شود ایشان را و نشستند آنانکه دروغ گفتند با خدا و رسول او (یعنی در اظهار اسلام) خواهد رسید بکافران از ایشان عذاب درد دهنده (۹۰) .

نیست بر ناتوانان ونه بر بیماران ونه بر آنانکه نه می یابند آنچه خرج کنند هیچ گناهی چون نیک خواهی کنند با خدا و رسول او نیست بر نیکوکاران هیچ راه عتاب و خدا آمرزندهٔ مهربان است (۹۱) .

ونه بر آنانکه چون بیابند پیش تو تا سواری دهی ایشان را گوئی نمی یابم آنچه سوارکنم شمارا بر آن باز گردند و چشم های ایشان روان باشد باشک بجهت اندوه که نمی یابند آنچه خرج کنند (۹۲) .

جزاین نیست که راه عتاب بر آنان ست که دستوری می طلبند از تو و ایشان توانگراند راضی شدند بآنکه باشند بازانان پس مانده و مهر نهاد خدا بر دلهای ایشان پس ایشان نمی فهمند (۹۳) .

عَدَا اللَّهُ لَهُمْ جَدَّتْ بَعْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٨٨﴾

وَجَاءَ الْمُعَذِّرُونَ مِنَ الْأَعْرَابِ لِيُؤْذَنَ لَهُمْ وَقَعَدَ الَّذِينَ كَذَبُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ سَيُصِيبُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٨٩﴾

لَيْسَ عَلَى الضُّعَفَاءِ وَلَا عَلَى الْمَرْضَى وَلَا عَلَى الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ مَا يَنْفِقُونَ حَرَجًا إِذَا انْصَرَفُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ أَعْلَىٰ الْمُنْتَهَىٰ مِنْ سَبِيلٍ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٩٠﴾

وَلَا عَلَى الَّذِينَ إِذَا مَا اتَّوَلَوْا لِتَحْمِلَهُمْ قُلْتَ لَا أُحِبُّ مَا أُحْمِلُكُمْ عَلَيْهِ تَوَلَّوْا وَأَعْيُنُهُمْ تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ حَزَنًا أَلَّا يَجِدُوا مَا يَنْفِقُونَ ﴿٩١﴾

إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَسْتَأْذِنُونَكَ وَهُمْ أَغْنِيَاءُ رَضُوا بِأَنْ يَكُونُوا مَعَ الْخَوَالِفِ وَطَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٩٢﴾

يَعْتَدِرُونَ الْيَوْمَ إِذَا جَعَلْتُمْ إِلَيْهِمْ قُلُوبًا
تَتَذَكَّرُونَ وَالَّذِينَ يُؤْمِنُ لَكُمْ قَدْ بَنَى اللَّهُ مِنْ آبَائِكُمْ
وَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ ثُمَّ تُرَدُّونَ إِلَىٰ عِلْمِ الْغَيْبِ
وَالشَّهَادَةِ فَيُنذِرْكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿۹۴﴾

عذرخواهی کنند پیش شما چون بازآید
بسوی ایشان بگو عذرخواهی مکنید
باور نکنیم سخن شمارا هر آئینه آگاه
ساخته است خدا ما را به بعض خبرهای
شما و خواهد دید خدا و رسول او عمل
شمارا (یعنی دردنا) سپس باز گردانیده
شوید بسوی عالم الغیب و آشکار پس
خبر دهد شمارا بآنچه میکردید (۹۴).

سَيَجْلِبُونَ بِاللَّهِ لَكُمْ إِذَا انْقَلَبْتُمْ إِلَيْهِمْ لِيُخْرِضُوا عَنْهُمْ
فَأَخْرِضُوا عَنْهُمْ إِنَّهُمْ رِجْسٌ وَمَا دَنُّهُمْ جَهَنَّمَ مِنْهَا
كَأَنَّهُمْ عَلَيْهَا ﴿۹۵﴾

سوگند خواهند خورد بخدا پیش شما
چون بازآید بسوی ایشان تا رو بگردانید
از ایشان پس شما رو بگردانید از ایشان
هر آئینه ایشان پلیداند و جای ایشان دوزخ
است سزای آنچه میکردند (۹۵).

يَخْلِفُونَ لَكُمْ لِتَرْضَوْا عَنْهُمْ فَإِنْ تَرْضَوْا عَنْهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ
لَا يَرْضَىٰ عَنِ الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ ﴿۹۶﴾

سوگند میخورند برای شما تا رضا مند
شوید از ایشان پس اگر رضامند شوید
از ایشان هر آئینه خدا رضامند نشود از گروه
فاسقان (۹۶).

الْأَعْرَابُ أَشَدُّ كُفْرًا وَنِفَاقًا وَأَجْدَدُ الْأَيْمَانُ كُفْرًا
حُدُودَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَىٰ رَسُولِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿۹۷﴾

صحرائیها سخت تر اند در کفر و نفاق (۱)
و سزاوار تر اند بآنکه ندانند احکام شریعتی
را که نازل کرده است خدا بر پیغامبر خود
و خدا دانای درست کار است (۹۷).

وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَنْ يَتَّخِذُ مَا يَنْفِقُ مَغْرَمًا وَيَكْرِهُ
بِكُمُ الدَّاءِ وَيُرَىٰ عَلَىٰكُمْ دَائِرَةُ السَّوْءِ وَاللَّهُ
سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿۹۸﴾

و از اعراب کسی هست که تاوان می شمارد
چیزی را که خرج می کند و انتظار می کشد
در حق شما مصائب را برایشان باد
مصیبت بد و خدا شنوای داناست (۹۸).

وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَيَتَّخِذُ

(۱) یعنی به نسبت اهل شهر .

بخدا و روز آخر می شمارد چیزی را که خرج می کند سبب قربت نزد خدا و وسیله دعای نیک پیغامبر آگاه باش هر آئینه وی قربتست ایشان را داخل خواهد کرد ایشان را خدا در رحمت خود هر آئینه خدا آمرزنده مهربان است (۹۹) .

و سبقت کنندگان نخستین از مهاجران و انصار و آنانکه پیروی ایشان کردند به نیکوکاری خوشنود شد خدا ازین جماعت و ایشان خوشنود شدند از وی و آماده ساخت برای ایشان بوستانهایی که میرود زیر آن جویها جاویدان آنجا همیشه، این ست پیروزی بزرگ (۱۰۰) .

از آنانکه دوروبر شمایند از اعراب منافقانند و بعضی از اهل مدینه خوی نفاق دارند تونمی دانی ایشان را مامیدانیم ایشان را عذاب خواهیم داد ایشانرا دوبار^(۱) سپس بازگردانیده شوند بسوی عذاب بزرگ (۱۰۱) .

و دیگران هستند که اقرار کردند بگناهان خود آمیخته اند عمل نیک را با عمل دیگر که بدست، نزدیک ست که خدا برحمت متوجه شود برایشان هر آئینه خدا آمرزنده مهربانست (۱۰۲) .

بگیر از اموال ایشان زکوة راتاپاک سازی ایشان را و بابرکت کنی ایشان را بآن

مَا يُنْفِقُ قُرْبًا عِنْدَ اللَّهِ وَصَلَوَاتِ الرَّسُولِ أَلَّا
أَلْهَاهُ قُرْبَةً لَهُمْ سَيُدْخِلُهُمُ اللَّهُ فِي رَحْمَتِهِ إِنَّ
اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۹۹﴾

وَالَّذِينَ الْأَقْلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ
اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَوَضَعْنَا عَنْهُمْ
أَسْوَءَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿۱۰۰﴾

وَمِنَ حَوْلِكَ مِنَ الْأَعْرَابِ مُنْفِقُونَ ذُو مِنْ أَهْلِ
الْمَدِينَةِ مَرَدُوا عَلَى الْبَيْتِ فَكَرِهْنَاهُمْ لِحُكْمِ
اللَّهِ وَنَعَدْنَاهُمْ مَرَّةً ثَوْنَيْنِ ثُمَّ يَرَدُّونَ إِلَىٰ عَذَابٍ عَظِيمٍ ﴿۱۰۱﴾

وَالَّذِينَ اعْتَرَفُوا بِذُنُوبِهِمْ خَلَطُوا عَمَلًا صَالِحًا وَآخَرَ سَيِّئًا
عَسَىٰ اللَّهُ أَن يَتُوبَ عَلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۱۰۲﴾

خُدَّ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَيُزَكِّيهِمْ بِهَا وَصَلِّ

(۱) یعنی در میان مسلمانان ذلیل شوند و در اموال و اولاد آفات بینند .

ودعای خیر کن برای ایشان هر آئینه دعای تو سبب آرامش است ایشان را و خدا شنوای داناست (۱۰۳) .

آیندانسته اند که خدا اوست که توبه قبول می کند ازبندگان خود و میگیرد صدقات را و آنکه خدا اوست توبه پذیرنده مهربان (۱۰۴) .

و بگو عمل کنید پس زود خواهد دید خدا و رسول او و مومنان عمل شمارا و زود بازگردانیده خواهید شد بسوی داننده پنهان و آشکار پس خبر دهد شمارا بآنچه می کردید (۱۰۵) .

و دیگران اند موقوف داشته شده بفرمان خدا یا این ست که عذاب دهد ایشان را یا برحمت متوجه شود برایشان و خدادانای درست کار است (۱۰۶) .

و از ایشان آنانند که ساخته اند مسجدی برای زیان رسانیدن و بجهت کفر و برای تفرقه افکندن میان مسلمانان و کمین گاه ساختن برای آنانکه جنگ کرده اند با خدا و رسول او پیش ازین و البته سوگند خورند که نخواستیم ایم مگر خصلت نیک را و خدا گواهی میدهد که ایشان دروغ گویند (۱۰۷) (۱) .

مایست آنجا هرگز، هر آئینه مسجدی که

عَلَيْهِمْ إِنَّ صَلَاتَكَ سَكَنٌ لَهُمْ وَاللَّهُ سَمِيمٌ عَلَيْهِمْ ﴿۱۰۳﴾

أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ هُوَ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَأْخُذُ
الصَّدَقَاتِ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿۱۰۴﴾

وَقُلِ اعْمَلُوا فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ
وَسَيُرَدُّونَ إِلَىٰ عِلْمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنبِّئُهُم بِمَا كَانُوا
فَعَلُونَ ﴿۱۰۵﴾

وَالْآخَرُونَ مُرْجُونَ لِرَأْمِ اللَّهِ إِنَّا جَاعِلُهُمْ وَإِنَّمَا يُؤْتِي عِلْمَهُمُ
وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿۱۰۶﴾

وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مَسْجِدًا ضِرَارًا وَكُفْرًا وَتَفْرِيقًا بَيْنَ
الْمُؤْمِنِينَ وَإِصْرًا لِلَّذِينَ حَارَبُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ مِنْ
قَبْلُ لِيُحْلِفُوا إِنْ أَرَدْنَا إِلَّا الْحُسْنَىٰ وَاللَّهُ يَشْهَدُ
لَهُمْ لَكِنَّ بَعْضَهُمْ

لَا تَقْرَأُ فِيهِ أَبَدًا مَسْجِدًا أُسِّسَ عَلَى التَّقْوَىٰ مِنْ أَوَّلِ يَوْمٍ

(۱) مترجم گوید جماعتی از منافقان مسجدی ساخته بودند به نیت فاسد تاتفریق مسلمین باشد و کمینگاه کافران خدای تعالی بهدم آن امر فرمود و الله اعلم .

بنیاد نهاده شده است بر نیت تقوی از روز اول بهترست که بایستی در آن، آنجامردانی اند که دوست میدارند که پاک شوند و خدا دوست میدارد پاک شوندگان را (۱۰۸) .

آیا کسی که بنیاد نهاد عمارت خود را بر ترس از خدا و خوشنودی او بهترست یا آنکه بنیاد نهاده است عمارت خود را بر کناره زمین رودخورده در حال افتادن پس افتاد با صاحب خود در آتش دوزخ و خدا راه نمی نماید گروه ستمگاران را (۱) (۱۰۹) .

همیشه باشد عمارت ایشان که بنا کرده اند (۲) سبب شك در دل ایشان مگر آنکه پاره پاره شودلهای ایشان و خدا دانای درست کار است (۱۱۰) .

هر آئینه خدا خریده است از مسلمانان جانهای ایشان و مالهای ایشان را بعوض آنکه ایشان را باشد بهشت، جنگ می کنند در راه خدا پس می کشند و کشته می شوند و عده لازمی است بر خدا ثابت در تورات و انجیل و قرآن و کیست وفاکننده تر بعهد خویش از خدا پس شادمان باشید باین فروختن خود که

أَحَقُّ أَنْ تَقُومَ فِيهِ فِي رِجَالٍ يُجِبُّونَ أَنْ يَتَطَهَّرُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُطَهَّرِينَ ۝

أَمَنْ أَشَسُّ بُنْيَانَهُ عَلَى تَقْوَى مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٍ خَيْرٌ أَمْ مَنْ أَشَسَّ بُنْيَانَهُ عَلَى شَفَا حَرْفٍ هَارِقًا نَهَارِيهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ۝

لَا يَزَالُ بُنْيَانُهُمُ الَّذِي بَنَوْا رِيبَةً فِي قُلُوبِهِمُ إِلَّا أَنْ تَقَطَّ قُلُوبُهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ۝

إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنْ لَهُمُ الْجَنَّةَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلُونَ وَيُقْتَلُونَ سِوَمَا عَلَيْهِ حَقٌّ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْقُرْآنِ وَمَنْ أَوْفَى بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ فَاسْتَبْشِرُوا بِبَيْعِكُمُ الَّذِي بَايَعْتُمُوهُ وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ۝

(۱) عمارت ساختن بر اساس تقوی کنایت است از اخلاص در اعمال و عمارت ساختن بر کناره رودخورده کنایت از ریاء و عجب در اعمال والله اعلم .

(۲) یعنی مسجد ضرار .

معامله کردید بآن و این است پیروزی بزرگ (۱۱۱) .

ایشان توبه کنندگانند، عبادت کنندگانند، حمد گویندگانند، سفرکنندگانند در راه خدا، رکوع و سجده کنندگانند، فرمایندگانند بکارپسندیده و منع کنندگانند از ناپسندیده و نگاه دارندگانند احکام خدا را و مرزده ده مسلمانان را (۱۱۲) .

روانبود پیغامبر را و نه مسلمانان را که طلب آموزش کنند برای مشرکان اگر چه خویشاوند باشند بعد از آنکه ظاهر شد ایشان را که آن گروه اهل دوزخ اند (۱۱۳) .

و نبود آموزش خواستن ابراهیم برای پدر خود مگر بخاطر وعده ای که کرده بود با وی پس چون روشن شد برای ابراهیم که وی دشمن خداست بیزار شد از وی هر آئینه ابراهیم دردمند بُردبار بود (۱۱۴) .

و هرگز نیست که خداگمراه کند قومی را^(۱) بعد از آنکه هدایت نموده باشد ایشان را تا آنکه واضح سازد برایشان آنچه از وی پرهیز کنند هر آئینه خدا بهر چیز داناست^(۲) (۱۱۵) .

التَّائِبُونَ الْعَمَدُونَ الْحَمْدُونَ السَّالِحُونَ الزُّكُورُ
الشُّجَدُونَ الْأُمُورُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّاهُونَ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَالْحَافِظُونَ لِحُدُودِ اللَّهِ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿۱۱۱﴾

مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَالنَّبِيِّاتِ أَنْ يَقْتَصِرُوا
لِلشِّرْكَاتِ وَلَوْ كَانُوا أُولِي قُرْبَىٰ مِنْ بَعْدِ
مَا تَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُمْ أَحْسَبُ الْجَحِيمِ ﴿۱۱۲﴾

وَمَا كَانَ اسْتِغْفَارُ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ إِلَّا عَنِ مَوْعِدَةٍ
وَعَدَاهَا آيَاتُهُ فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ أَنَّهُ عَدُوٌّ لِلَّهِ تَبَرَأَ مِنْهُ
إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَأَوَّاهٌ حَلِيمٌ ﴿۱۱۳﴾

وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِلَّ قَوْمًا بَعْدَ إِذْ هَدَاهُمْ حَتَّى
يُحِبِّتَ لَهُمْ مَا يَتَمَنَّوْنَ إِنْ اللَّهُ بِخَلْقِ شَيْءٍ
حَلِيمٌ ﴿۱۱۴﴾

(۱) یعنی در حساب گمراهان نمی شمارد قومی را .

(۲) یعنی تا پیغامبر نه آید تبلیغ نکند معذوراند فتح .

هرآئینه خدا ویراست پادشاهی آسمان
هاوزمین زنده می کند و می میراند
و نیست شمارا بجزوی هیچ کارسازی
ویاری دهنده ای (۱۱۶) .

هرآئینه برحمت متوجه شد خدا برپیغامبر
و آن مهاجران و انصار که پیروی وی
کردند در وقت تنگ دستی بعد از آنکه
نزدیک بود که منحرف شود دلهای گروهی
از ایشان باز برحمت متوجه شد برایشان
هرآئینه وی برایشان بخشایندهٔ مهربان
است (۱۱۷) .

و بر آن سه کس که موقوف داشته شدند
تا آنکه تنگ شد برایشان زمین باوجود
فراخی آن و تنگ شد برایشان جانهای
ایشان و دانستند که پناهی نیست از خدا
مگر بسوی او باز خدا برحمت متوجه
شد برایشان تا ایشان رجوع کنند^(۱) هرآئینه
خدا توبه پذیرندهٔ مهربانست (۱۱۸) .

ای مسلمانان بترسید از خدا و باشید
باراست گویان (۱۱۹) .

لایق نبود اهل مدینه را و آنانرا که حوالی
ایشانند از اعراب که باز پس مانند
از همراهی رسول خدا و نه آنانکه رغبت
کنند در حفظ خویش اعراض کرده از ذات
رسول خدا این بسبب آنست که نمی
رسد بایشان تشنگی و نه رنج و نه گرسنگی

إِنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يُحْيِي وَيُمِيتُ
وَمَا لَكُمْ قُرُونٌ وَاللَّهُ مِنْ وَرَثِكُمْ ۝۱۱۰

لَقَدْ تَابَ اللَّهُ عَلَى النَّبِيِّ وَالْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ
الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ فِي سَاعَةِ الْعُسْرَةِ مِنْ بَعْدِ مَا
كَادَ يَزِيغُ قُلُوبَ كَثِيرٍ مِنْهُمْ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ إِنَّهُ
بِهِمْ رءُوفٌ رَحِيمٌ ۝۱۱۱

وَعَلَى الثَّلَاثَةِ الَّذِينَ خُلِفُوا حَتَّىٰ إِذَا صَافَتْ عَلَيْهِمُ
الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ وَصَافَتْ عَلَيْهِمُ أَنْفُسُهُمْ وَظَنُّوا أَنَّهُمْ
لَا مَلْجَأَ مِنَ اللَّهِ إِلَّا إِلَهُهُ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ لِيَتُوبُوا إِنَّ
اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ۝۱۱۲

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ ۝۱۱۳

مَا كَانَ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ وَمَنْ حَوْلَهُمْ مِنَ الْأَعْرَابِ
أَنْ يَتَخَلَّفُوا عَن رَّسُولِ اللَّهِ وَلا يَرْغَبُوا بِأَنْفُسِهِمْ عَن
نَفْسِهِ ذَٰلِكُمْ يَأْتُهُمْ لِيُضَيِّبَهُمْ ظَمًا وَلا يَنْصَبُ
وَلا يَخْصِفَهُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلا يَطْوُونَ مِطْمَاطًا يُغِيظُ
الْكُفَّارَ وَلا يَتَأَلَوْنَ مِنْ عَدُوِّ تَيْلَازِ الْأَكْتَبِ لَهُمْ بِهِ

(۱) یعنی بمقام قریب .

عَمَلٍ صَالِحٍ إِنَّ اللَّهَ لَكُفِيضُهُمْ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿۱۰﴾

درواه خدا و نهندگامی بر جائی که بخشم
آرد کافران را و بدست نمی آرند از دشمن
هیچ دست آوردی مگر نوشته شود برای
ایشان بسبب آن عمل صالح هر آینه خدا
ضائع نمی کند مزد نیکوکاران را (۱۲۰).

وَلَا يُفْقُونَ نَفَقَةَ صَغِيرَةٍ وَلَا كَبِيرَةٍ وَلَا يَقْطَعُونَ
وَادِيًا إِلَّا كُتِبَ لَهُمْ يَجْرَهُمُ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿۱۱﴾

و خرج نمی کنند هیچ خرجی چه
اندک و چه بسیار و طی نمی کنند هیچ
میدانی را مگر نوشته شود برای ایشان
عمل صالح تاجزا دهد ایشان را خدا پاداش
نیکوترین آنچه می کردند (۱۲۱).

وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لِيَنْفِرُوا كَآفَّةً فَلَوْلَا نَفَرْنَا مِنْ كُلِّ
فِرْقَةٍ مِنْهُمْ طَائِفَةٌ لِيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ وَلِيُنذِرُوا
قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ ﴿۱۲﴾

و ممکن نیست مومنان را که برآیند^(۱)
همه يك جا پس چرا بیرون نیاید از هر
جمعی از ایشان چند کس تا دانشمند شوند
در دین و تا بیم دهند قوم خود را چون
باز آیند بسوی ایشان بُود که ایشان
بترسند^(۲) (۱۲۲).

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قَاتِلُوا الَّذِينَ يَلُونَكُمْ مِنَ
الْكُفَّارِ وَلْيَجِدُوا فِيكُمْ غُلَقَةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ
الْمُتَّقِينَ ﴿۱۳﴾

ای مسلمانان جنگ کنید بآنانکه نزدیک
شمایند از کافران و باید که کافران بیابند
در شما درشتی را و بدانید که خدا بامتقیان
است (۱۲۳).

وَإِذَا مَا أَنْزَلْنَا سُورَةً فَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ إِنَّا كُفَّرُ
زَادَتْهُ هَذِهِ إِيمَانًا فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا فَرَأَدْنَاهُمْ
إِيمَانًا وَهُمْ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿۱۴﴾

و چون فرود آورده شود سوره ای پس
از منافقان کسی هست که می گوید در حق
کدام يك از شما افزوده است این سوره
ایمان را اما اهل ایمان پس بتحقیق
افزوده است در حق ایشان ایمان را

(۱) یعنی به طلب علم .

(۲) یعنی طلب علم دین فرض کفایه است .

وایشان شادمان می شوند (۱۲۴) .

و اما آنانکه در دل‌های ایشان بیماریست پس افزوده است در حق ایشان پلیدی را همراه پلیدی ایشان و مُردند و ایشان کافر بودند (۱۲۵) .

آینامی بینند که ایشان سزاداده می‌شوند در هر سال يك بار یادوبار^(۱) بازتوبه نمی‌کنند و نه ایشان پندمی‌گیرند (۱۲۶) .

و چون فرود آورده شود سوره ای^(۲) نظر کنید بعضی ایشان به بعضی با شرمندگی و گوید آیا می‌بیند هیچ کس شمارا؟ پس بازگردند^(۳)، بازگردانیده است خدادهای ایشان را بسبب آنکه ایشان گروهی هستند که نمی‌دانند (۱۲۷) .

به تحقیق ای مسلمانان آمده است به شما پیغامبری از قبیل شما دشوارست بروی رنج شما حریص است بر هدایت شما به مسلمانان بخشاینده مهربان است (۱۲۸) .

پس اگر بازگردند بگوس است مرا خدا، هیچ معبود بر حقی نیست بجزوی، بروی توکل کردم و او خداوندِ عرش بزرگ است^(۴) (۱۲۹) .

وَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ فَزَادَتْهُمْ رِجْسًا إِلَىٰ رِجْسِهِمْ وَمَاتُوا وَهُمْ كَافِرُونَ ﴿۱۲۵﴾

أَوَلَا يَرَوْنَ أَنَّهُمْ يُفْتَنُونَ فِي كُلِّ عَامٍ مَّرَّةً أَوْ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ لَا يَتُوبُونَ وَلَا هُمْ يَذَّكَّرُونَ ﴿۱۲۶﴾

وَإِذْ آمَأْتِزِلَتِ السُّورَةُ لِنَظَرٍ بَعْضُهُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ هُنَّ يَرَاهُمْ مِنْ أَحَدٍ ثُمَّ انصَرَفُوا صَرَفَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ وَإِنَّهُمْ لَشَوْمِرٌ لَّا يُفْقَهُونَ ﴿۱۲۷﴾

لَتَدَّجَاءُكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿۱۲۸﴾

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿۱۲۹﴾

(۱) یعنی با امراض و مصائب .

(۲) یعنی سوره ای که دروی بیان نفاق ایشان باشد .

(۳) یعنی بخانه های خود .

(۴) یعنی چنانکه قادرست عرش را نگاه می‌دارد و ترا نیز نگاه می‌دارد از شر

کافران و منافقان .

سوره یونس مکی است و آن یک صد و نه
آیت و یازده رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الرَّسُولِ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ①

بنام خدای بخشاینده مهربان .
الْزَّ، این آیت های کتاب با حکمت است
(۱) .

أَكَاَنَ لِلنَّاسِ كِبْرًا أَنْ أَوْحَيْنَا إِلَىٰ رَجُلٍ مِنْهُمْ أَنْ أَنْذِرِ النَّاسَ
وَيَذُرِ الَّذِينَ آمَنُوا أَنْ لَهُمْ قَدَمٌ صَدِقٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ قَالَ
الْكَافِرُونَ إِنَّا هَذَا صَحْمٌ مُمَيَّنٌ ②

آیاتعجب است مردمان را که وحی
فرستادیم بسوی مردی از ایشان که
بترسان مردمان را و بشارت ده مسلمانان
را بآنکه ایشانرا هست جای پای نیکی نزد
پروردگار ایشان، گفتند کافران هر آئینه این
شخص جادوگر آشکاراست (۲) .

إِنَّا رَزَقْنَاهُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ
ثُمَّ أَسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يُدِيرُ الْأُمُورَ مَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا مِنْ
عِنْدِ إِذْنِهِ ذَلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ ③

هر آئینه پروردگار شما خدائست که آفرید
آسمان ها و زمین را درشش روز
باز مستقر شد بر عرش تدبیر می کند کار را
نیست هیچ شفاعت کننده مگر بعد دستور
وی، این ست خدا پروردگار شما پس
بپرستید او را آیاند نمی گیرید (۳) .

إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا وَعَدَّ اللَّهُ حَقًّا إِنَّهُ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ
يُعِيدُهُ لِيَجْزِيَ الَّذِينَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ بِالْقِسْطِ
وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ شَرَابٌ مِنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا
يَكْفُرُونَ ④

بسوی اوست رجوع شما همه يك جا
وعده کرده است خدا وعده درست
هر آئینه وی ابتدا کند آفرینش را باز دیگر
بار بازگرداندش تاجزا دهد آنان را که
ایمان آورده اند و کارهای شائسته
کرده اند بانصاف و آنانکه کافر شدند ایشان
راست آشامیدنی از آب گرم و عقوبت درد
دهنده بسبب آنکه کافر بودند (۴) .

هُوَ الَّذِي جَعَلَ الشَّمْسُ ضِيَاءً وَالْقَمَرَ نُورًا وَقَدَرَهُ مَنَازِلَ
لِيَعْلَمُوا عَدَدَ اللَّيْلِ وَالنَّجْمِ وَالْحِسَابِ مَا خَلَقَ اللَّهُ ذَلِكَ إِلَّا لِيُحْيِيَ

او آنست که ساخت خورشید را درخشنده
و ماه را روشن و معین کرد برای ماه منزل
هارا تا بدانید شمار سال ها و تابانید

حساب را نیافریده است خدای تعالی این را مگر به تدبیر درست بیان می کند نشانها را برای گروهی که میدانند (۵) .

هرآئینه درآمد و رفت شب و روز و در آنچه آفریده است خدا در آسمان ها و زمین نشانه هاست گروهی را که پرهیزگاری می کنند (۶) .

هرآئینه آنانکه امید ندارند ملاقات ما را و خوشنود شده اند به زندگانی دنیا و آرام گرفته اند بآن و آنانکه از نشانه های ما بی خبراند (۷) .

این جماعت جای ایشان آتش ست به سبب آنچه عمل می کردند (۸) .

هرآئینه آنانکه ایمان آورده اند و کارهای شائسته کرده اند هدایت کند ایشان را پروردگار بسبب ایمان ایشان یعنی بمقامات نجات، میرود زیرایشان جویهدار بوستانهای نعمت (۹) .

دعای ایشان در آنجا سبحانك اللهم باشد یعنی پاکی تراست بار خدایاو دعای خیر ایشان بایکدیگر سلام بود و نهایت دعای ایشان این ست که حمد خدا را ست پروردگار عالمیان (۱۰) .

و اگر زود می رسانید خدای تعالی بمردمان سختی رامانند آنکه زود می طلبند نعمت را بانجام رسانیده می شد در حق ایشان اجل ایشان پس می گذاریم آنان را که امید ملاقات ما ندارند سرگردان شده در بیراهی خویش (۱۱) .

يُقْصِلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يُعْلَمُونَ ⑤

إِنَّ فِي اخْتِلَافِ آيَاتِي وَالنَّهَارِ وَاللَّيْلِ وَالْمَخْلُقِ اللَّهُ فِي السَّمَوَاتِ

وَالْأَرْضِ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ⑥

إِنَّ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا وَرَضُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا

وَاطْمَأَنَّنُوا بِهَا وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ آيَاتِنَا غَافِلُونَ ⑦

وَأُولَئِكَ مَا لَهُمْ لَنَا مَكْرَهُمُ ⑧

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ يَهْدِيهِمْ رَبُّهُمْ

بِأَيْمَانِهِمْ فَخَرِّجِي مِنْ قَتْلِهِمُ الْأَنْهَارَ فِي جَنَّةِ النَّعِيمِ ⑨

دَعْوَاهُمْ فِيهَا سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَتَحِيَّتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ وَالْخُرُ

دَعْوَاهُمْ أَنْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ⑩

وَلَوْ يُعْجِلُ اللَّهُ لِلنَّاسِ الشَّرَّ اسْتَعَجَلَتْ أَلْسِنُ بِالْقَوِي لَقُضِيَ

إِلَيْهِمْ أَجَلُهُمْ فَنَذَرَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا فِي

طُغْيَانِهِمْ يَتَمَهَّوْنَ ⑪

و چون رنج برسد بآدمی دعا کند بیارگاه ما خفته بر پهلوئی خود یانشسته یا ایستاده پس آنگاه که برداشتیم ازوی رنج وی را برود گویا نخوانده بودمارا بدفع کردن رنجی که رسیدش هم چنین آراسته کرده شداز حد گذرندگان را آنچه می کردند . (۱۲)

وهرآئینه هلاك کرده ایم قرن هارا پیش از شما چون ستم کردند و آمدند بایشان پیغامبران ایشان بانشانه های روشن وهرگز آماده آن نبودند که ایمان آرند هم چنین سزا می دهیم گروه گناه گاران را (۱۳) .

باز جانشین ساختیم شمارا در زمین پس ازایشان تابینیم چگونه کار می کنید (۱۴) .

و چون خوانده شود برایشان آیات واضح ما گویند آنانکه امیدملاقات ما را ندارند بیار قرآنی بجزاین یاتغییر ده اورا^(۱) بگوروا نبود مرا که تبدیل کنم از جانب خود پیروی نمی کنم مگر آنچه را که وحی فرستاده شد بسوی من هرآئینه من می ترسم اگر نافرمانی پروردگار خودکنم ازعذاب روز بزرگ (۱۵) .

بگو اگر خدای خواست نمی خواندم آن را بر شما و خبردار نمی کرد خدا شمارا بان هرآئینه گذرانده ام در میان شما

وَاذْأَمَسَ الْإِنْسَانَ الظُّرُودَ عَاثًا لِحَبِيبِهِ أَوْ قَاعًا أَوْ قَائِمًا
فَلَمَّا كَفَّتْنَا عَنْهُ ضُرَّهُ مَرَّكَانَ لَمْ يَدْعُنَا إِلَىٰ شَيْءٍ
مَّمَّنَّا كَذَلِكَ نَزِيرًا لِلْمُذْرِبِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۱۲﴾

وَلَعَدَّ أَمْلَكْنَا الْفُرُونَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَمَّا تَظَلَّمُوا أَوَّجَاهَهُمْ
رُسُلَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ وَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا كَذَلِكَ نَجْزِي
الْقَوْمَ الْمُجْرِمِينَ ﴿۱۳﴾

ثُمَّ جَعَلْنَاكُمْ خَلِيفَ فِي الْأَرْضِ مِنْ بَعْدِهِمْ لِنَنْظُرَ كَيْفَ
تَعْمَلُونَ ﴿۱۴﴾

وَلِذَا سَأَلَ عَنْهُمْ إِيتَانًا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ
لِقَاءَ رَبِّهِمْ إِنَّا كَفَرْنَا وَهُمْ قُلُوبًا مُبْسُوتًا
أَنْ يَتَذَكَّرُوا لِمَا يَوْمُونَ ﴿۱۵﴾

إِنِّي أَخَافُ أَنْ عَصَيْتَ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿۱۵﴾

قُلْ أَوْشَاءَ اللَّهُ مَا تَلَوْتُمْ عَلَيْكُمْ وَلَا أَدْرَأَكُمْ بِهِ وَذُقُوا
لِحْثَتُ يَوْمِكُمْ عَمْرًا مِنْ قَبْلِهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿۱۶﴾

عمری پیش از این آبادر نمی یابید (۱۶) .

پس کیست ستمگارت از کسی که بریند
برخدا دروغ را یا دروغ شُمرَد آیاتِ وی
را هرآئینه (سخن اینست که) رستگار
نمی شوند گناهگاران (۱۷) .

ومی پرستند بغیر از خدا چیزی که ضرر نه
دهدایشان را و نه سود رساند بایشان
ومی گویند ایشان شفاعت کنندگان مایند
نزد خدا بگو آیا آگاه می کنید خدا را بآنچه
نمی داند در آسمان ها و زمین ، پاکی وی
راست و برتر است از آنکه شریک مقرر می
کنند (۱۸) .

و نبودند مردمان مگر یک امت^(۱) پس
اختلاف کردند^(۲) و اگر نمی بود کلمه ای
که سابق صادر شده است از پروردگار
تو فیصله کرده می شد میان ایشان در آنچه
اندران اختلاف دارند (۱۹) .

ومی گویند چرا فرو فرستاده نه شده
است براین پیغامبر نشانه ای از پروردگار
وی بگو جزاین نیست که علم غیب
خدا را است پس انتظار کنید هرآئینه من
باشما از منتظرانم (۲۰) .

و چون بچشانیم مردمان را رحمتی پس
از سختی که رسیده بود بایشان ناگهان
ایشان را بیداندیشی باشد در نشان های

فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ
إِنَّهُ لَا يَفْعَلُهُ الْمُجْرِمُونَ ﴿۱۶﴾

وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ
وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شُفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ فَلَا فَتَأْتِيهِمْ
اللَّهُ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۱۷﴾
سُبْحٰنَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿۱۸﴾

وَمَا كَانَ النَّاسُ إِلَّا أُمَّةً وَاحِدَةً فَاخْتَلَفُوا وَلَوْلَا
كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَفُضِيَ بَيْنَهُمْ ذُنُوبُهُمْ
وَيَخْتَلِفُونَ ﴿۱۹﴾

وَيَقُولُونَ لَوْلَا أُنزِلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ
فَقُلْ إِنَّمَا الْغَيْبُ لِلَّهِ فَانظُرُوا إِلَّاءَ لِي مَعَكُمْ
مِنَ الْمُنتَظِرِينَ ﴿۲۰﴾

وَإِذَا دَعَا النَّاسَ رَحْمَةً مِنْ بَعْدِ عَذَابٍ مِمَّنْهُمْ إِذْ أَلَمُوا لَمْ
يَنصُرُوهُ فِي آيَاتِنَا قُلِ اللَّهُ أَسْرَعُ نَكِيرًا لَنْ نُسَلِّتَ لِي كَاتِبُونَ نَأْتِكُمْ لَوْ
كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۲۱﴾

(۱) یعنی برتوحید و ملت ابراهیمی .

(۲) یعنی بسبب عمرو بن لحي .

ما^(۱) بگو خدا زودترست در تدبیر کردن
هر آئینه فرستادگان ما می نویسند آنچه
بداندیشی می کنید^(۲) (۲۱) .

اوست آنکه روان می کند شمارا
در خشکی و در دریا تا وقتی که باشید
در کشتی ها و روان شوند کشتی ها
باسواران خود بیادخوش و شادمان شوند
ایشان بآن باموافق، نگاه برسد بآن
کشتی ها بادی تند و بیاید بایشان موج
از هر طرف و بدانند که از هر جهت گرفتار
گشتند دعا کنند بیارگاه خدا خالص کرده
برای اوعبادت را که اگر نجات دهی مارا
ازین بلا باشیم از شکر گزاران (۲۲) .

پس آنگاه که نجات داد ایشان را ناگهان
ایشان بیراهی می کنند در زمین ناحق، ای
مردمان جزاین نیست که بیراهی شماریان
برجان شماست یافتید بهره زندگی دنیا را،
باز بسوی ما بازگشت شماست پس
با خبر سازم شمارا بآنچه می کردید (۲۳) .

جزاین نیست که مثال زندگانی دنیا مانند
آبی است که فرود آوردیمش از آسمان پس
درهم آمیخت بسبب وی روئیدگی زمین
از آنچه می خورند مردمان و چهار پایان
تا وقتی که بدست آورد زمین پیرایه خود را

هُوَ الَّذِي يُسَيِّرُكُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ حَتَّى إِذَا كُنْتُمْ فِي الْفُلِ وَ
جَرْتُمْ بِهِمْ بِرِيحٍ طَبَئَةٍ وَقَرَحُوا بِهَا جَاهُهَا لَمَّ لَهُمْ عَصْفٌ
وَجَاءَهُمُ الْمَوْتُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَظَنُّوا أَنَّهُمْ أُحِيطَ بِهِمْ دَعَوُا
اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ هَلْ لَيْنَ لِحُجَّتِنَا مِنْ هَذَا لَمَّا كُنْتُمْ
مِنَ الشَّاكِرِينَ ۳۱

فَلَمَّا أَجَبْتُمُوهُ إِذْ هُمْ يَبْعُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ يَا أَيُّهَا النَّاسُ
إِنَّمَا بُدِّئْتُكُمْ عَلَىٰ أَنْفُسِكُمْ مِن تَمَرِّ الْعَيْبَةِ الدُّنْيَا ثُمَّ إِلَيْنَا مَرْجِعُكُمْ
فَتَدْبِيرُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۳۲

إِنَّمَا مَثَلُ الْعَيْبَةِ الدُّنْيَا كَمَا أَنزَلْنَاهُ مِنَ السَّمَاءِ فَاخْتَلَطَ
بِهِ نِيَّاتُ الْأَرْضِ وَمَا يَأْكُلُ النَّاسُ وَالْأَنْعَامُ حَتَّى إِذَا
أَخَذَتِ الْأَرْضُ زُخْرُفَهَا وَأَزْدَنَّتْ وَظَنَّ أَهْلُهَا أَنَّهُمْ
قَدِ بَدِدُوا عَنْ رَبِّهِمْ أَتَيْنَاهُمْ لَيْلًا وَأَنهَارًا فَجَعَلْنَاهَا

(۱) یعنی بکفران نعمت .

(۲) مترجم گوید بعد از آن خدای تعالی بیان میفرماید کیفیت مکر و کفرانِ نعمت را
والله اعلم .

وآراسته شد وگمان کردند ساکنان آن زمین که ایشان توانایند برانتهاف از آن نگاهان بیامد بزمین فرمان مادرشب یا درروز پس گردانیدیم آن را مثل زراعت ازبیخ بریده گویا نبود دیروز، همچنین بیان می کنیم نشانه ها را برای گروهی که تأمل می کنند (۲۴) .

و خدا می خواند بسوی سرای سلامتی و هدایت می کند هر کرا خواهد بسوی راه راست (۲۵) .

آنان که نیکوکاری کردند برایشان بهشت باشدو زیاده بر آن^(۱) ونه پوشد چهره های ایشان را هیچ سیاهی ونه هیچ خواری این جماعت اهل بهشت اندایشان آنجا جوادانند (۲۶) .

و آنان را که بعمل آوردند کردار های بد، جزای بدی مثل آنست وپوشد ایشان را خواری، نباشد ایشان را از خدا هیچ پناه دهنده، گویا پوشانیده شده است صورتهای ایشان به پاره هائی از شب تاریک این جماعت اهل آتش اند ایشان آنجا جوادانند (۲۷) .

و بترسید از روزیکه برانگیزیم ایشانرا همه یکجا بازگوئیم مشرکان را بایستید برجای خود، شما وآنانکه شماایشان را شریک خدا ساخته اید پس جدائی اندازیم میان

حَصِيدًا اِذَا كَانَ لَمْ تَعْنُ يَا لَأَمْسٍ كَذَلِكَ لِقَوْلِ
الْآيَةِ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿۲۴﴾

وَاللَّهُ يَدْعُو إِلَى دَارِ السَّلَامِ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ
إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿۲۵﴾

لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَىٰ وَزِيَادَةٌ وَلَا يَرْهَقُ وُجُوهَهُمْ قَتَرٌ وَلَا
ذِلَّةٌ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿۲۶﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا السَّيِّئَاتِ جَزَاءُ سَيِّئَةٍ يَبْسُلُهَا وَيُرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ
مَّا لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِن عَاصِمٍ كَأَنَّمَا أُغْشِيَتْ وُجُوهُهُمْ قِطْعًا
مِّنَ اللَّيْلِ مُظْلِمًا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿۲۷﴾

وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا مَكَانَكُمْ
أَنْتُمْ وَشُرَكَاءُكُمْ فَنَلْنَاهُمْ بَيْنَهُمْ وَوَقَالَ شُرَكَاءُهُمْ
مَا كُنْتُمْ لَنَا تَعْبُدُونَ ﴿۲۸﴾

ایشان و می‌گویند شریکان ایشان که
شما مارا نمی پرستیدید (۲۸) .

پس بس است خدا گواه میان ما و میان
شما هر آینه ما بودیم از پرستش شما
بی‌خبر (۲۹) .

آنجا در یابد هر شخصی آنچه پیش فرستاده
است، و گردانیده شوند بسوی خدامالک
حقیقی ایشان و گم شد از ایشان آنچه افترا
می‌بستند (۳۰) .

بگو که روزی می‌دهد شمارا از جانب
آسمان و زمین، کیست که مالک باشد
گوش و چشمها را^(۱) و کیست که بیرون
آرد زنده را از مرده و بیرون آرد مرده را
از زنده^(۲) و کیست که تدبیر کند کار را
خواهند گفت آن خدا است بگو آیا پس
حذر نمی‌کنید (۳۱) .

پس این ست خدا پروردگار شما بحق
پس چیست بعد راستی مگر گمراهی پس
چگونه برگردانیده می‌شوید (از عبادت
خدا) (۳۲) .

هم چنین ثابت شد قضای پروردگارتو بر
فاسقان که ایشان ایمان نیارند (۳۳) .

بگو آیه است از شریکان شما کسی که
آغاز کند آفرینش را باز دوباره
بازگرداندش بگو خدا نومی‌کند آفرینش

فَلَقَىٰ يَالِهَةً شَهِيدًا بَيْنَنَا وَبَيْنَكَ إِنَّا كُنَّا عَنْ عِبَادَتِكَ
لَغْفِلِينَ ﴿٢٨﴾

هَذَا لِكَتَبُوا كُلُّ نَفْسٍ مَا سَلَفَتْ رُودُ وَاللَّهِ مَوْلَاهُمْ
الْحَقُّ وَصَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْرُونَ ﴿٢٩﴾

قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ
وَالْأَبْصَارَ وَمَنْ يُخَوِّجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخَوِّجُ الْمَيِّتَ مِنَ
الْحَيِّ وَمَنْ يُدْبِرُ الْأُمُورَ فَيَقُولُونَ اللَّهُ قُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٣٠﴾

فَذَلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ الْعَزِيزُ فَمَا ذَابَعَدَ الْحَقُّ إِلَّا الضَّلَالَةُ فَأَنَّى
تُصْرَفُونَ ﴿٣١﴾

كَذَلِكَ حَقَّتْ كَلِمَاتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِنَّهُمْ
لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٢﴾

قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ قُلْ اللَّهُ
يَبْدَأُ الْخَلْقَ

(۱) یعنی خالق گوش و چشم باشد .

(۲) یعنی حیوان را از نطفه و نطفه را از حیوان .

را باز دوباره بازگرداندش پس چگونه برگردانیده می‌شوید (از عبادت خدا) (۳۴).
 بگو آیه‌ست از شریکان شما کسی که راه نماید بسوی دین حق؟ بگو خداست که راه می‌نماید بسوی دین حق، پس کسی که راه می‌نماید بسوی حق لائق تراست بآنکه پیروی کرده شود یا کسیکه خود راه نمی‌یابد مگر آنوقت که راه نموده شود وی را پس چیست شمارا؟ چگونه حکم می‌کنید (۳۵).

و پیروی نمی‌کنند بیشتر از ایشان مگر وهم را هر آئینه وهم کفایت نمی‌کند از معرفت حق چیزی را هر آئینه خدا داناست بآنچه می‌کنند (۳۶).

و نیست این قرآن افتراء بغیر حکم خدا ولیکن هست باوردارنده آنچه پیش از وی است و بیان شریعتی است که نوشته شد بر مردمان هیچ شبهه نیست در آن از پروردگار عالم هاست (۳۷).

آیامی گویند افترا بسته است آن را بگو پس بیارید سوره ای مانند آن و بخوانید هر کرا توانید بغیر از خدا اگر هستید راست گو (۳۸).

بلکه دروغ شمرده اند چیزی را که نمی‌دانند آنرا و هنوز نیامده است مصداق وعده وی هم چنین دروغ پند داشتند آنانکه پیش از ایشان بودند پس بنگر چگونه شد عاقبت ستمکاران (۳۹).

و از ایشان کسی هست که ایمان می‌آرد

ثُمَّ يَعْبُدُوهٗ فَآتَىٰ تُوفِيقًا ۝

قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَن يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ قُلِ اللَّهُ يَهْدِي
 لِلْحَقِّ أَفَمَن يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ أَحَقُّ أَنْ يُتَّبَعَ أَمَّنْ لَا يَهْدِي
 إِلَّا أَنْ يَهْدِيَ مَالِكٌ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ۝

وَمَا يَتَّبِعُهُمُ الْإِلَٰهَ إِلَّا الظَّنُّ الْأَعْيُنِي وَمِنَ الْحَقِّ سِتْرًا
 إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ ۝

وَمَا كَانَ هَذَا الْقُرْآنُ أَنْ يُفْتَرَىٰ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ
 تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ الْكِتَابِ لَأَرْبَبَ فِيهِ
 مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِّثْلِهِ وَادْعُوا
 مَنِ اسْتَعْظَمْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنَّ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ۝

بَلْ كَذَّبُوا بِمَا لَهُمْ يُحْيِيهِمْ بِعِلْمِهِ وَلَمَّا يَا نُهْم تَوَلَّوْهُ
 كَذٰلِكَ كَذَّبَ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَاَنْظُرْ كَيْفَ كَانَ
 عَاقِبَةُ الظَّالِمِيْنَ ۝

وَمِنْهُمْ مَن يُوْفِيْنَ بِهِ وَمِنْهُمْ مَن لَّا يُؤْمِنُ بِهِ وَرَبُّكَ أَعْلَمُ

يَا الْمَقْسِدِينَ ﴿٤٠﴾

بآن وازایشان کسی هست که ایمان نمی‌آرد بآن و پروردگار تودانا تراست بمفسدان (۴۰) .

وَإِنْ كَذَّبُوا فَقُلْ لِي عَمَلٌ وَلَكُمْ عَمَلُكُمْ أَنْتُمْ بَرِيءُونَ
مِمَّا عَمِلُوا وَآبَاءُ بَرِيءٌ مِمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٤١﴾

و اگر به دروغ نسبت کنند ترا پس بگو مراست عمل من و شما راست عمل شما بی تعلیق از آنچه من می‌کنم و من بی تعلقم از آنچه شما می‌کنید (۴۱) .

وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْمَعُونَ آيَاتَكَ أَقَانَتْ تَسْمِعَهُمُ الصُّمُّ وَلَوْ كَانُوا
لَيَعْقِلُونَ ﴿٤٢﴾

وازیشان کسی هست که گوش فرامی‌دهد بسوی تو آیاتو می‌شنوایی کَران را اگر چه در نمی‌یافتند (۴۲) .

وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْظُرُ آيَاتَكَ أَقَانَتْ تَهْدِي الْعُمْى
لَوْ كَانُوا لَأَبْصَارُونَ ﴿٤٣﴾

وازیشان کسی هست که می‌نگرد بسوی تو آیاتو راه می‌نمائی کوران را اگر چه نمی‌بینند^(۱) (۴۳) .

إِنَّ اللَّهَ لَكَلِيمٌ النَّاسِ سَيِّئًا وَلَكِنَّ النَّاسَ أَنفُسُهُمْ
يَظْلِمُونَ ﴿٤٤﴾

هرآئینه خداهیچ ستم نمی‌کند بر مردمان ولیکن مردمان بر خویشان ستم می‌کنند (۴۴) .

وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ كَانٍ لَمْ يَلْبَسُوا إِلَّا سَاعَةً مِنَ النَّهَارِ يَتَعَارَفُونَ
بَيْنَهُمْ قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِلِقَاءِ اللَّهِ وَمَا كَانُوا
مُتَعِدِينَ ﴿٤٥﴾

وروزیکه برانگیزد خدا ایشانرا گویا که درنگ نه کرده بودند مگر ساعتی از روز شناسا باشند بایک دیگر بتحقیق زیان کار شدند آنانکه دروغ پنداشتند ملاقات خدارا و نه بودند راه یافتگان (۴۵) .

وَأَمَّا نُرُوتُكَ بَعْضَ الَّذِي نَعُدُّهُمْ أَوْتُونِكَ فَأَلَيْنَا
مَرْجِعَهُمْ ثُمَّ اللَّهُ شَهِيدٌ عَلَىٰ مَا يَفْعَلُونَ ﴿٤٦﴾

و اگر بنمائیم ترا بعض آنچه وعده می‌کنیم بایشان یا بمیرانیم ترا (بهر حال) بسوی ما ست باگشت ایشان باز خدا آگاه است بر آنچه می‌کنند (۴۶) .

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ رَسُولٌ فَإِذَا جَاءَ رَسُولُهُمْ فَجُذِبُوا إِلَيْهِمْ

وهرامتی را پیغامبری هست پس چون

(۱) یعنی ایشان مانند کران و کورانند .

آمد پیغامبر ایشان فیصله کرده شود میان ایشان بانصاف و برایشان ستم کرده نه شود^(۱) (۴۷).

ومی گویند کی باشد این وعده اگر هستی در است گو (۴۸).

بگو مالك نیستم برای خود زیانی ونه سودی مگر آنچه خدا خواسته است هر گروهی رامی عادی هست چون بیاید میعاد ایشان تاخیر نه کنند ساعتی ونه سبقت جویند (۴۹).

بگو آید دیده اید اگر بیاید به شمع عذاب او شبانگاه یا بروز (بهر حال) چه چیز را بشتاب می طلبند از آن عذاب این گناه کاران (۵۰).

باز وقتی که متحقق شود آیا ایمان آرید بآن آنگاه گفته شود آیا اکنون ایمان آوردید و پیش ازین بشتاب می طلبید آن را^(۲) (۵۱).

باز گفته شود ستمگاران را به چشید عذاب جاویدان را جزا داده نمی شوید مگر بسبب آنچه شما می کردید (۵۲).

ومی پرسند ترا آیا درست است این وعده بگواری قسم به پروردگار من هر آینه آن درست است و شما عاجز کننده نیستید (۵۳).

يَأْتِسُطُوهُمْ لِأَيُّهَا يُونُسُ ﴿٤٧﴾

وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤٨﴾

قُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي إِنَّ اللَّهَ لَخَلِيقُكُمْ أَحْسَنُ مِنْكُمْ وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُمْ فَلَا يَسْتَأْذِنُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَعِيبُونَ ﴿٤٩﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَنتُمْ عَذَابِي يَا أَيُّهَا الَّذِينَ كَفَرُوا لِيَأْتِيَنَّكُمْ مِنْهُ الْمَوْجُ يَنْصَلِفُونَ ﴿٥٠﴾

أَكْفُرُوا إِذَا أَتَوْكُمْ مُنْتَضِبِينَ الْآلِثْنِ وَقَدْ كُنْتُمْ بِهِ تَسْتَعْجِلُونَ ﴿٥١﴾

تَمَّ قَوْلُ الَّذِينَ ظَلَمُوا ذُرُوقًا عَذَابِ النَّارِ هَلْ يُجْزَوْنَ إِلَّا بِهَا كُنْتُمْ تُكْفِرُونَ ﴿٥٢﴾

وَيَسْتَفْتُونَكَ أَحْسَنُ هُوَ قَوْلِي وَإِنْ رَدِدْتَهُ لَنْ يَكُونَ قَوْلًا أَنْتُمْ يَجْعَلُونَ ﴿٥٣﴾

(۱) یعنی رسل و اتباع ایشان نجات یابند و کافران هلاک شوند .

(۲) یعنی باستهز او تکذیب .

وا گر باشد هرنفس ستم کننده را آنچه در زمین است البته فدیة خود دهد آن را و در ضمیر خود دارند پشیمانی چون ببینند عذاب را و فیصله کرده شود میان ایشان بعدل و برایشان ستم کرده نشود (۵۴) .

آگاه باش هر آئینه خدای راست آنچه در آسمان ها و زمین است، آگاه باش هر آئینه وعده خدا راست است ولیکن بیشترین ایشان نمی دانند (۵۵) .

اوزنده می کند و می میراند و بسوی وی بازگردانیده شوید (۵۶) .

ای مردمان آمده است به شما پندی از پروردگار شما و شفای آن مرضی که در سینه ها ست و راه نمودنی و بخشایشی مسلمانان را (۵۷) .

بگوبه فضل خدا و برحمت او باین چیزها باید که شادمان شوند، آن بهتر است از آنچه جمع می کنند (۵۸) .

بگو آید دید چیزی را که فرود آورده است خدا برای شما از جنس روزی پس ساختید بعضی آن را حرام و بعضی آن را حلال بگو آیا خدا اجازه داده است شما را یا بر خدا دروغ می بندید (۵۹) .

و چیست گمان آنانکه افترا می بندند بر خدا دروغ را به روز قیامت^(۱) هر آئینه خدا صاحب فضل است بر مردمان ولیکن

وَأَوَّلَ لِكُلِّ نَفْسٍ ظَلَمَتْ مَا فِي الْأَرْضِ لَافْتَاتُ بِهَا وَأَسْأَلُ النَّارَ لِمَا رَأَى الْعَذَابَ وَفِيهِ يَبْتَهِمُ يَالْقَسِطِ وَهُمْ لَا يُظَاهِرُونَ ﴿٥٤﴾

أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الْإِلَهَ حَسْبُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٥﴾

هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٥٦﴾

يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَبِقَاءِهَا فِي الصُّلُوحِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّمَنْ مَنِينٌ ﴿٥٧﴾

قُلْ يَعْضِلِ اللَّهُ وَبِرَحْمَتِهِ قَدْ آتَاكَ فَيَذَلُّكَ فَيَقْرَحُوا هُوَ خَيْرٌ مِمَّا يَجْمَعُونَ ﴿٥٨﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ لَكُمْ مِنْ رِزْقٍ فَجَعَلْتُمْ مِنْهُ حَرَامًا وَحَلَالًا قُلْ اللَّهُ آذَنَ لَكُمْ أَعْلَى اللَّهُ تَعْلَمُونَ ﴿٥٩﴾

وَمَا ظَنُّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكُذِبَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٦٠﴾

وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُو مِنْهُ مِنْ قُرْآنٍ وَلَا تَعْبُدُونَ
 مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنتُمْ تَعْبُدُونَ فَالَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ لَعْنَةُ اللَّهِ
 وَالَّذِينَ يَبْغِضُونَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَالَّذِينَ يَبْغِضُونَ
 اللَّهُ وَالَّذِينَ يَبْغِضُونَ اللَّهَ لَا أَدْرِي أَلَمْ يَكُنْ لَكُمْ
 آيَاتٍ ۝

الَّذِينَ كَفَرُوا وَالَّذِينَ يَبْغِضُونَ اللَّهَ لَا أَدْرِي أَلَمْ يَكُنْ لَكُمْ
 آيَاتٍ ۝

الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ۝

لَهُمُ الْبُشْرَىٰ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ لَا يَتَّبِعُونَ
 إِلَهًا دُونَهُ ذَلِكَ هُوَ الْقَوْمُ الْعَظِيمُ ۝

وَلَا يَخْرُجُكَ قَوْمُهُمْ مِنَ الْعِرْزَةِ إِلَهُ جَمِيعًا
 هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ۝

الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ شُرَكَاءَ إِنْ
 يَخْلُقُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ ۝

بیشتر ایشان سپاسگذاری نمی کنند (۶۰).
 و نمی باشی در هیچ شغلی و نمی خوانی
 هیچ آیتی را از طرف خدا آمده و نمی
 کنی هیچ کاری مگر هستیم بر شما مطلع
 چون درمی آید در آن کار و پوشیده نمی
 شود از پروردگار تو هم وزن ذره ای
 در زمین و نه در آسمان و نیست خرد تر
 از آن و نه بزرگ تر مگر نوشته شده است
 در کتاب روشن (۶۱).

آگاه باش هر آینه دوستان خدا هیچ
 ترسی نیست برایشان و نه ایشان
 اندوهگین شوند (۶۲).

آنانکه ایمان آوردند و می ترسیدند (۶۳).
 ایشان راست بشارت در زندگانی دنیا^(۱)
 و در آخرت، نیست هیچ تبدیل مرسخان
 خدا را این بشارت همانست پیروزی
 بزرگ (۶۴).

و غمگین نه کند ترا سخن ایشان هر آینه
 غلبه خدا راست همه یک جا اوست
 شنوای دانا (۶۵).

آگاه باش هر آینه خدا راست هر که
 در آسمان هاست و هر که در زمین است
 و پیروی نمی کنند آنانکه پرستش می کنند
 بغیر از خدا شریکان را بحقیقت پیروی
 نمی کنند مگر وهم را و نیستند مگر دروغ
 گو (۶۶).

(۱) یعنی برویای صالحه و بشارت .

اوست آنکه ساخت برای شما شب را تا آرام گیرید در آن و ساخت روز را روشن هر آئینه درین نشانه هاست گروهی را که می شنوند (۶۷) .

گفتند کافران فرزند گرفته است خدا، پاکی اوراست اوست بی نیاز، اوراست آنچه در آسمان هاست و آنچه در زمین است نیست نزد شما هیچ حجتی برین آیا می گوئید بر خدا آنچه نمی دانید (۶۸) .

بگوهر آئینه آنانکه برمی بندند بر خدا دروغ را رستگار نمی شوند (۶۹) .

ایشان را باشد بهره مندی درد دنیا باز بسوی ماست باز گشت ایشان پس بچشانیم ایشان را عذاب سخت بسبب آنکه کفر می ورزیدند (۷۰) .

وبخوان برایشان خبر نوح را چون گفت به قوم خود ای قوم من اگر دشوار شده باشد بر شما قیام من و پند دادن من بآیت های خدا پس بر خدا توکل کردم پس عزیمت درست کنید در کار خود همراه شریکان خویش پس نه باشد کار شما پوشیده بر شما باز حمله برید بسوی من و مهلت مدهید مرا (۷۱) .

پس اگر اعراض کردید^(۱) پس نخواسته بودم از شما هیچ مزدی نیست مزد من مگر بر خدا و فرموده شد مرا که باشم

هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْجِرًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَسْمَعُونَ ﴿۶۷﴾

قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا سُبْحٰنَهُ هُوَ الْعَزِيزُ لَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ لَئِنْ عِنْدَكُمْ مِنْ سُلْطٰنٍ بِهٰذَا لَتَقُولُوْنَ عَلٰى اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿۶۸﴾

قُلْ اِنَّ الَّذِيْنَ يَفْزُرُوْنَ عَلٰى اللّٰهِ الْكٰذِبُ لَا يُفْلِحُوْنَ ﴿۶۹﴾

مَتَاعًا فِي الدُّنْيَا ثُمَّ اِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ ثُمَّ نُنزِلُهُمُ الْعَذَابَ الشَّدِيدَ بِمَا كَانُوْا يَكْفُرُوْنَ ﴿۷۰﴾

وَ اٰتٰى عَلَيْهِمْ بَنَاتُهُمْ اِذْ قَال لِقَوْمِهِ يَفْعَلُوْنَ كٰنَ كٰذِبًا عَلَيْهِمْ مَّقَامِي وَ تَذٰكِرِيْ رَاٰتِ اللّٰهِ فَعَلِ اللّٰهُ تَوَكَّلْتُ فَاَجْمَعُوْا اَمْرًا وَّ مِرًا وَّ اَمْرًا لَكُمْ لَئِنْ اَمْرًا عَلَيْكُمْ غٰنَةً تَمَّ اَقْضُوْا اِلَّ وَّ لَا تَنْظُرُوْنَ ﴿۷۱﴾

فَاِنْ تَوَلَّيْتُمْ مِمَّا سَاَلْتُمْ مِنْ اَمْرِ اَنْ اَجْرِي الْاَعْلٰى اللّٰهُ وَاُحْرُتْ اَنْ اَكُوْنَ مِنَ الْمُسْلِمِيْنَ ﴿۷۱﴾

از مسلمانان (۷۲) .

پس دروغ پنداشتندش پس نجات دادیم
 اورا و آنان را که باوی بودند در کشتی
 و گردانیدیم ایشان را جانشین و غرق
 کردیم کسانی را که دروغ پنداشتند آیات
 مارا پس بنگر چگونه شد آخر کار بیم
 کرده شدگان (۷۳) .

باز فرستادیم بعد نوح پیغامبران را بسوی
 قوم ایشان پس آوردند پیش ایشان نشانه
 های روشن را پس هرگز مستعد آن نه
 بودند که ایمان آرند بآنچه دروغ پنداشته
 بودند آن را پیش ازین هم چنین
 مهرمی نهمیم بردل های از حد گذرندگان
 . (۷۴)

باز فرستادیم بعد از ایشان موسی و هارون
 را بسوی فرعون و قوم وی بانشانه های
 خویش پس تکبر کردند و بودند قومی
 گناهکار (۷۵) .

پس چون آمد بایشان سخن درست از نزد
 ما گفتند هر آئینه این سحر ظاهر است (۷۶) .

گفت موسی آیا چنین می گوئید سخن
 درست را چون بیامد به شما یا سحر است
 این، و رستگار نمی شوند ساحران (۷۷) .

گفتند آیا آمده ای پیش ما تا باز داری مارا
 ازدینی که یافتیم بر آن پدران خود را
 و تا باشد شمارا ریاست در زمین نیستیم
 ما شمارا باوردارنده (۷۸) .

و گفت فرعون بیارید پیش من هر ساحر
 بسیار دانارا (۷۹) .

فَكَذَّبُوهُ فَجَبْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفُلْكِ وَجَعَلْنَاهُمْ خَلْقًا
 وَأَعْرَفْنَا الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
 الْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٧٢﴾

ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِ رَسُولًا إِلَى قَوْمِهِمْ فَجَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ
 فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِهَا كَذَّبُوا بِهَا مِنْ قَبْلُ كَذَلِكَ نَطْبَعُ عَلَى
 قُلُوبِ الْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٧٣﴾

ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِم مُوسَى وَهَارُونَ إِلَى فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ
 بِآيَاتِنَا فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مُجْرِمِينَ ﴿٧٤﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا إِنَّ هَذَا لَسِحْرٌ مُؤْتَمِرٌ ﴿٧٥﴾

قَالَ مُوسَى أَتَقُولُونَ لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ سُحْرًا أَوْ آلَافًا
 مِنَ السِّحْرِ وَرُونَ ﴿٧٦﴾

قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَعْبُدَكَ وَأَجِدُ آبَاءَنَا وَنَحْنُ لَكُمْ
 الْكُفْرَاءُ فِي الْأَرْضِ وَمَا هُمْ إِلَّا مُؤْتَمِرِينَ ﴿٧٧﴾

وَقَالَ فِرْعَوْنُ أَتُؤْتُونِي عِلْمًا أَنَا سَاحِرٌ عَلِيمٌ ﴿٧٨﴾

پس وقتی که آمدند ساحران گفت ایشان را موسیٰ بافکنید آنچه شما افکنند گانید (۸۰) .

پس چون افگنند گفت موسیٰ آنچه آورده اید سحراست هرآئینه خدا باطل خواهد ساخت آن را هرآئینه خدا راست نمی آرد کار مفسدان را (۸۱) .

وثابت خواهد کرد خدا سخن درست را به فرمان خود اگرچه ناخوش دارند گناهگاران (۸۲) .

پس ایمان نیاوردند به موسیٰ مگر جماعتی از قوم وی با وجود خوف از فرعون و اشراف ایشان که عقوبت کند ایشان را و هرآئینه فرعون سرکشی بود در آن سرزمین و هرآئینه وی از حد گذرندگان بود (۸۳) .

وگفت موسیٰ ای قوم من اگر ایمان آورده اید بخدا پس بروی توکل کنید اگر مسلمان هستید (۸۴) .

پس گفتند برخدا توکل کردیم، ای پروردگار ما مکن مارا لگدکوب قوم ستمگاران (۸۵) .

و نجات ده مارا برحمت خود از گروه کافران (۸۶) .

و وحی فرستادیم بسوی موسیٰ و برادر وی که بگیرید برای قوم خود در شهر مصر خانه ها و قرار دهید خانه های خود را جای نماز^(۱) و برپا دارید نماز را و بشارت

فَلَمَّا جَاءَ السَّحَرَاءُ قَالُوا لَكُمْ مُوسَىٰ الْقَوَامَ أَنْتُمْ تُلْقُونَ ۝

فَلَمَّا الْقَوَامَ قَالَ مُوسَىٰ مَا جِئْتُمْ بِهِ السِّحْرَانِ اللَّهُ سَيَبْطِلُهُ
إِنَّ اللَّهَ لَا يَصْرِفُ عَمَلِ الْمُتَعِدِّينَ ۝

وَيُخَيِّبُ اللَّهُ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ ۝

فَمَا أَمَنَ لِمُوسَىٰ إِلَّا ذُرِّيَّةٌ مِنْ قَوْمِهِ عَلَىٰ خَوْفٍ مِنْ فِرْعَوْنَ
وَمَلَائِهِمْ أَنْ يَقْتُلُوهُ فَلَمَّا قَرَعُوا الْعَالَ فِي الْأَرْضِ وَرَأَتْهُ
لَيْمِنَ الْمُرْتَفِينَ ۝

وَقَالَ مُوسَىٰ يَا قَوْمِ إني كُنْتُ مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا
كُنْتُمْ مُسْلِمِينَ ۝

فَقَالُوا عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِقَوْمِ
الظَّالِمِينَ ۝

وَيَحْيَا بِرَحْمَتِكَ مِنَ الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ۝

وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ وَأَخِيهِ أَنْ تَبَوَّأْ لِقَوْمِكَ
مَوْسَرًا يَبُوءُونَ وَأَجْعَلُوا بُيُوتَكُمْ قِبْلَةً وَأَقِمُوا الصَّلَاةَ
وَذَيِّرِ الْمُؤْمِنِينَ ۝

(۱) یعنی مساجد البيت بنا کنید .

ده مومنان را (۸۷) .

و گفت موسیٰ ای پروردگارا هر آئینه توداده ای فرعون و قبیلهٔ اورازینت و مال های بسیار درزندگانی دنیا ای پروردگارا تا گمراه کنند عالم را ازراه تو ای پروردگارا مسخ کن مالهای ایشان را مگر زن بر دلهای ایشان که ایمان نیارند تا ببینند عذاب درد دهنده (۸۸) .

گفت خداهر آئینه قبول کرده شد دعای شما پس ثابت باشید و پیروی مکنید راه جاهلان را (۸۹) .

و گذرانیدیم اولاد یعقوب را از دریا پس در پی ایشان شدند فرعون و لشکرا و ازراه ستم و تعدی تا وقتی که رسیدش مشقت غرق گفت باورداشتم که نیست هیچ معبود برحق مگر آنکه ایمان آورده است به وی بنی اسرائیل و من از مسلمانانم (۹۰) .

گفته شد آیا اکنون ایمان می آری و بتحقیق نافرمانی کرده بودی پیش از این و بودی از مفسدان (۹۱) .

پس امروز نجات دهیم بدت را (۱) (به همان جسد تو یعنی بغیر تغییر) تاباشی نشانه آنان را که پس از تو آیند و هر آئینه بسیاری از مردمان از نشانه های ما بی خبراند (۹۲) .

هر آئینه جادادیم بنی اسرائیل را بمقام

وَقَالَ مُوسَىٰ رَبَّنَا إِنَّكَ آتَيْتَ فِرْعَوْنَ وَمَلَكَ أَزْوَاجَهُ
وَأَمْوَالَهُ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَتَبَايَعُوا عَنِ سِبْطِكَ بِآيَاتِنَا
إِطِيسَ عَلَىٰ أَمْوَالِهِمْ وَأَشْهَدُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُوا حَتَّىٰ
يُرَوُّوا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿٨٧﴾

قَالَ قَدْ أُجِيبَت دَعْوَتُكُمَا فَاسْتَقِيمَا وَلَا تَتَّبِعِنَّ سَبِيلَ
الَّذِينَ لَعْنَهُمُ اللَّهُ ﴿٨٨﴾

وَجُوزْنَا بِهِيَ لِبَنِي إِسْرَائِيلَ الْخُرُوقَ عَنْهُمْ فِرْعَوْنَ وَجُنُودَهُ بَغْيًا
وَعَدُوًّا حَتَّىٰ إِذَا أَدْرَكَهُ الْعَرَجُ قَالَ آمَنْتُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا
الَّذِي آمَنْتُ بِهِ بَنُو إِسْرَائِيلَ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٩٠﴾

الَّذِينَ وَقَدْ عَصَيْتَ قَبْلُ وَوَدَّتَ مِنَ الْمُفْسِدِينَ ﴿٩١﴾

فَالْيَوْمَ نُنَجِّيكَ بِبَدَنِكَ لِتَكُونَ لِمَنْ خَلَقَ آيَةً وَإِنَّ كَثِيرًا
مِّنَ النَّاسِ عَنِ الْآيَاتِ الْغُلُوبُونَ ﴿٩٢﴾

وَلَقَدْ بَوَّأْنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ مَبَادِرَ مَبَادِرِهِمْ فَرَقَّضْنَاهُمْ مِّنْ

(۱) یعنی بروی آب آریم ترا .

الطَّيِّبَاتِ قَبْلَ اخْتِلافِ حَتَّى جَاءَهُمُ الْعَذَابُ إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي
بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿۹۳﴾

نیک و روزی دادیم ایشان را از پاکیزه ها پس اختلاف نکردند تا آنکه آمد بایشان دانش (یعنی قرآن) هر آینه پروردگار تو حکم کند میان ایشان روز قیامت در آنچه اختلاف می کردند (۹۳) .

فَإِنْ كُنْتُمْ فِي شَكٍّ مِمَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ فَسْئَلِ الَّذِينَ يُقْرَأُونَ
الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكَ لَقَدْ جَاءَكَ الرُّسُلُ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ
مِنَ الْمُنْكَرِينَ ﴿۹۴﴾

پس اگر در شکی از آنچه فر فرستادیم بسوی تو پس بپرس آنان را که می خوانند کتاب را پیش از تو^(۱) هر آینه آمده است پیش تو وحی درست از پروردگار تو پس هرگز مشو از شک آندگان (۹۴) .

وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ فَتَكُونُونَ مِنَ
الْخَاسِرِينَ ﴿۹۵﴾

و هرگز مباش از آنانکه دروغ پنداشتند آیات خدا را، آنگاه شوی از زیان کاران (۹۵) .

إِنَّ الَّذِينَ حَقَّتْ عَلَيْهِمْ كَلِمَاتُ رَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿۹۶﴾

هر آینه آنانکه ثابت شد برایشان حکم پروردگار تو ایمان نیارند (۹۶) .

وَلَوْ جَاءَهُمْ مُجْلٌ أَيْحَى بَرُّوا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿۹۷﴾

ا گرچه بیاید بایشان هر نشانه تا آنکه ببینند عذاب دردهنده را (۹۷) .

فَلَوْلَا كَانَتْ قَرِيبَةً أَمَدٌ فَتَنْفَعَهُمْ آيَاتُهُمْ إِلَّا قَوْمَ يُونُسَ
لَمَّا آمَنُوا كُنْتُمْ عَنْهُمْ عَذَابَ الْخِزْيِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
وَتَعَذَّبْتُمُ إِلَى جَهَنَّمَ ﴿۹۸﴾

پس چرانبود دهی که ایمان آرد^(۲) پس سوددهدش ایمان وی مگر قوم یونس چون ایمان آوردند برداشتیم از ایشان عقوبت رسوائی در زندگانی دنیا و بهره مند ساختیم ایشان را تا مدتی (۹۸) .

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَأَمَنَّ مِنَ فِي الْأَرْضِ كُلَّ جَمْعٍ مِمَّا أَقَانَتْ كَذِبُهُ
النَّاسِ حَتَّى يُكُونُوا مَوْمِنِينَ ﴿۹۹﴾

وا گر می خواست پروردگار تو ایمان می آوردند آنانکه در زمین اند همه ایشان يك جا آیاتو اجبارتوانی کرد مردمان را

(۱) یعنی تا ظاهر شود که بر انبیای سابق نیز وحی نازل میشد والله اعلم .

(۲) یعنی نزدیک نزول عذاب .

تامسلمان شوند (۹۹) .

وروا بئود هیچ شخصی را که ایمان آرد مگر بخواست خدا و می اندازد پلیدی را بر آنانکه در نمی یابند (۱۰۰) .

بگو ببینید چه چیز است در آسمان ها و زمین و فائده نمی دهند نشانه ها و ترسانند گان گروهی را که باور نمی کنند (۱۰۱) .

پس انتظار نمی کشند مگر مانند مصیبت های آنانکه گذشتند پیش از ایشان بگو انتظار بکشید هر آینه من نیز باشما از منتظرانم (۱۰۲) .

باز نجات دهیم پیغامبران خود را و آنان را که ایمان آوردند همچین لازم است بر ما که نجات دهیم مومنان را (۱۰۳) .

بگوای مردمان ا گر هستید در شبهه از دین من پس نمی پرستم آنان را که شما می پرستید غیر از خدا ولیکن عبادت می کنم آن خدا را که قبض ارواح شما می کند و فرموده شد مرا که باشم از مسلمانان (۱۰۴) .

و فرموده شد آنکه راست کن روی خود را برای دین حنیف و هرگز مباش از مشرکان (۱۰۵) .

و مخوان بجز خدا چیزی را که سود نهد ترا و زیان نه رساند به تو پس ا گر چنین کنی باشی آنگاه از ستمگاران (۱۰۶) .

وا گر برساند خدا بتورنجی پس نیست بردارنده آن را مگر او وا گر خواهد

وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تُوْثِقَ الْاِيْدَانَ وَاللّٰهُ وَجِعِلَ الرِّجْسَ عَلَ الْاٰذِيْنَ لَا يَعْقِلُوْنَ ﴿٩٩﴾

قُلْ اَنْظُرُوْا مَا اَدَّآ فِى السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا عِنۡى الْاَيْتِ وَالتَّنۡذِرَ عَنِ قَوْمٍ لَّا يُؤْمِنُوْنَ ﴿١٠٠﴾

فَهَلۡ يَنْتَظِرُوْنَ اِلَّا مِثْلَ اَيَّامِ الْاٰذِيْنَ خَلَوۡا مِنْ قَبْلِهِمْ قُلْ فَانظُرُوْا اِلَىٰ مَعۡكُم مِّنَ الْمُنۡظَرِيْنَ ﴿١٠١﴾

لَمۡ يَكُنۡ لِّىۡ رُسُلًا وَّالَّذِيْنَ اٰتٰوْكَ اِلٰىكَ حَخَّامِيۡنَ اَتٰنِجِ الْمُؤْمِنِيۡنَ ﴿١٠٢﴾

قُلْ يَاۡٓاَيُّهَا النَّاسُ اِنْ كُنۡتُمْ فِىۡ شَكٍّ مِّنۡ دِىۡنِىۡ فَلَا اَعْبُدُ الْاٰذِيۡنَ تَعْبُدُوۡنَ مِنْ دُوۡنِ اللّٰهِ وَاَلۡكِنۡ اَعْبُدُ اللّٰهَ الْوَحٰىدَ الَّذِىۡ يَخۡرُقۡكُمْ وَاَمُرُۡ اَنْ اٰتُوۡنَ مِنَ الْمُؤْمِنِيۡنَ ﴿١٠٣﴾

وَاَنْ اَقِمَّ وَجْهَكَ لِلدِّيۡنِ حَنِيفًا وَّلَا تَكُوۡنَ مِنَ الْمُشْرِكِيۡنَ ﴿١٠٤﴾

وَلَا تَتَّبِعۡ مِنْ دُوۡنِ اللّٰهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَّلَا يَضُرُّكَ فَاِنْ فَعَلۡتَ وَاٰتَاكَ اِذَا مِنَ الظَّالِمِيۡنَ ﴿١٠٥﴾

وَاِنْ يَسۡسُكِ اللّٰهُ يَضُرَّ فَلَا تَلۡمِۡزۡهُ اِنَّهٗ اَلَا هُوَ وَاِنَّ يُوۡدِىۡكَ يَجۡرِىۡ فَلَا رَاۡدَ لِقَضٰىهٖ يُصِیۡبُ بِهٖ مَنۡ يَّشَآءُ مِنْ عِبَادِهٖ وَهُوَ

الْعَفْوُ الرَّجِيمُ ۞

در حق تونعمتی پس نیست هیچ دفع کننده فضل او را میرساندش بهره که خواهد ازبندگان خود واوست آمرزندهٔ مهربان (۱۰۷) .

بگوای مردمان بتحقیق آمده است به شماوخی راست از پروردگار شماپس هرکه راه یافت جزاین نیست که راه یابد برای خود وهرکه گمراه شد جزاین نیست که گمراه می شود بزبان خود ونیستم من بر شما نگهبان (۱۰۸) .

و(یامحمد) پیروی کن چیزی را که وحی فرستادیم بتووشکیبائی کن تاآنکه فیصله کند خدا واو بهترین فیصله کنندگان است (۱۰۹) .

قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنِ اهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِرَكِيبٍ ۞

وَأَنبِئْهُمْ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ وَاصْبِرْ حَتَّىٰ يَحْكُمَ اللَّهُ وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ ۞

سوره هود مکی است وآن يك ص دو بیست
وسه آیت وده رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۞

كِتَابٌ أَنزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُفَصَّلًا مِنَ الذِّكْرِ فَتَضِلُّ مَنْ لَدُنْ حَيْكَةِ حَيْبٍ ۞

أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنِّي لَكُم مِّنْ نَّدِيرٍ وَرَبِّيبٍ ۞

بنام خدای بخشاینده مهربان .
الر .

این کتابیست که استوارکرده شد آیات او بازواضح کرده شده آمده از نزد خدای درست کارباخبر (۱) .

(بآن مضمون که پیغامبرگوید) عبادت نکنید مگر خدا را هرآئینه من شمارا ازجانب او بییم کننده ویشارت دهنده ام (۲) .

وآنکه آمرزش طلب کنید ازپروردگار خود بازرجوع کنید بسوی وی تابهره مند سازد شمارا به بهرهٔ نیک تامیعاد معلوم وتا بدهد هرصاحب بزرگی را جزای

وَأَن اسْتَعْفِرُوا رِبَّكُمْ ثُمَّ تَوَدُّوا إِلَيْهِ يُعْتَفَ عَنْكُمْ مَتَاعًا حَسَنًا إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى وَ يُؤْتِي كُلَّ ذِي فَضْلٍ فَضْلَهُ وَإِن تَوَلَّوْا فَإِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ كَبِيرٍ ۞

بزرگی او و اگر روگردان شوید پس هر آئینه من می ترسم بر شما از عذاب روز بزرگ (۳) .

بسوی خداست بازگشت شما و او بر هر چیز تواناست (۴) .

آگاه باش این کافران می پیچند سینه های خود را^(۱) می خواهند که پنهان شوند از خدا آگاه باش چون بر سر می کنند جامه های خود را میدانند آنچه پنهان می دارند و آنچه آشکار می کنند هر آئینه او داناست بسریکه در سینه هاست^(۲) (۵) .

و نیست هیچ جنبنده در زمین مگر بر خداست روزی او می داند جای ماندن او را و جای نگاهداشتن او را هر یک در کتاب روشن است^(۳) (۶) .

و اوست آنکه آفرید آسمان ها و زمین را درشش روز و بود عرش او بر آب (آخر کار آفریدن شما آنکه) تا بیازماید شما را که کدام یک از شما نیکوتر است

إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُهُمْ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ⑤

إِلَّا إِلَهُهُمْ يُدَبِّرُونَ صُدُّوا لَهُمْ لِيَسْتَعْتَبُوا مِنِّي الْكَافِرِينَ يَسْتَفْتُونَ
يُنَابَهُمْ يَعْلَمُ مَا يُبْزُونَ وَمَا يَعْلَمُونَ إِنَّكَ عَالِمٌ بِذَاتِ
الضُّمُورِ ⑥

وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رُزُقُهَا
وَيَعْلَمُ مَسْفَرَهَا وَمَسْتودِعَهَا كُلٌّ فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ⑦

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَكَانَ
عَرْشُهُ عَلَى الْمَاءِ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَلَئِنْ قُلْتُمْ
إِنَّكُمْ مَبْعُوثُونَ مِنْ بَعْدِ الْمَوْتِ لَيَقُولَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ

(۱) یعنی اعراض می کنند .

(۲) مترجم گوید میتوان گفت پیچیدن سینه عبارت از آنست که فکر های ناصواب کند و شبیهات و اهیه دل خود را اطمینان دهد و عقائد حقه را فراموش سازد زیرا که صدر اینجا بمعنی علوم صدر آمده است .

(۳) یعنی در لوح محفوظ نوشته شده مترجم گوید مستودع جائی است که بغیر اختیار او آنجا نگاهداشته بودند مانند صُلب و رَحِم و مستقر جائیست که باختیار خود می ماند مثل خانه .

هَذَا الْأَكْبَرُ يُرْمَىٰ ⑤

از جهت عمل و اگر گوئی که هرآئینه شمارانگیخته شوید بعد از موت البته گویند کافران نیست این سخن مگر جادوئی ظاهر (۷) .

وا گر باز داریم از ایشان عقوبت رانامدتی شمرده شده البته گویند چه چیز باز می دارد آنرا آگاه باش روزیکه بیاید بایشان نه باشد بازداشته شده از ایشان و فرا گیرد ایشان را آنچه استهزای کردند بآن (۸) .

وا گر بچشانیم آدمی را نعمتی از نزد خود باز بگیریم آن را زوی هرآئینه وی ناامید و ناسپاس است (۹) .

وا گر بچشانیم آدمی را رفاهیتی بعد سختی که رسیده باشد به وی البته گوید برفتند سختی ها از من هرآئینه وی شادمان خود ستاینده است (۱۰) .

مگر آنانکه شکیائی نمودند و کارهای شائسته کردند آن جماعت ایشان راست آمرزش و مزد بزرگ (۱۱) .

پس شاید توترک کنی بعض آنچه وحی فرستاده می شود بسوی تو و تنگ می شود بآن سینه تو^(۱۱) از جهت آنکه می گویند چرا فرو آورده نه شد بروی گنجی یا چرا نیامد همراه او فرشته جزاین نیست که تو بیم کننده ای و خدا بر هر چیز نگهبان است . (۱۲)

وَلَيْنَ أَخْرَجْنَاهُمُ الْعَذَابَ إِلَىٰ آتَةٍ مَّعْدُودَةٍ لَّيْقُولُنَّ مَا عَجَبُوا إِلَّا يَوْمَ يَأْتِيهِمُ الْمُرُوفَةُ عَلَيْهِمْ وَصَاقُ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ⑤

وَلَيْنَ أَذَقْنَا الْإِنْسَانَ مَتَاعَ حَمِيمٍ ثُمَّ نَمْنَعُهَا مِنْهُ آتَةً لَّيُؤْسُّنَّ نَفْسَهُ ①

وَلَيْنَ أَذَقْنَاهُ نِعْمَاءَ بَعْدَ ضَرَاءٍ مَشَتْهُ لَيُؤْمِنَنَّ ذَهَبَ السَّيِّئَاتِ عِثِّي إِنَّهُ لَفَرِحٌ فَخُورٌ ②

إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ⑥

فَلَعَلَّكَ تَارِكٌ بَعْضَ مَا نُوحِيَ إِلَيْكَ وَصَاطِئُ بِهِ صَدْرُكَ أَنْ يَقُولُوا لَوْلَا أُنزِلَ عَلَيْهِ كُتُبٌ وَجَاءَ مَعَهُ مَلَكٌ إِنَّمَا أَنْتَ نَذِيرٌ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ⑦

آیامی گویند افترا بسته است (قرآن را) بگوپس بیارید ده سوره را مانند این برافته و بخوانید هرکرا توانید بجز خدا اگر راست گوهستید^(۱) (۱۳) .

پس اگر قبول نکنند آن کافران سخن شمارا بدانید که قرآن نازل کرده شده است بعلم خدا و بدانید که هیچ معبود برحق نیست مگر وی پس آیاشما مسلمان هستید^(۲) (۱۴) .

هرکه خواسته باشد زندگانی دنیا و تجمل آن بتمام رسانیم بسوی این جماعت جزای اعمال ایشانرا درینجا و ایشان درینجا نقصان داده نه شوند^(۳) (۱۵) .

این جماعت آنانند که نیست ایشان را در آخرت مگر آتش و باطل شد در آخرت آنچه کرده بودند و نابودست آنچه به عمل می آوردند (۱۶) .

آیا کسی که باشد بر حجتی از جانب پروردگار خود^(۴) و دنبال وی می آید گواهی از جانب پروردگار او^(۵) و پیش

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأْتُوا بِسُورٍ مِثْلِهِ مَفْرُوتٍ وَاذْعُوا مَنِ اسْتَطَعْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۱۳﴾

فَأَلَمْ يَجْعَلِ اللَّهُ لَكُمْ قُلُوبًا تَعْلَمُونَ أَلَمْ نَزَلْ بِعِلْمِ اللَّهِ وَأَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَهَلْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿۱۴﴾

مَنْ كَانَ يُرِيدِ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزَيَّنَّا لَهَا تُفَاهًا لِيَجْهَرُوا بِأَعْمَالِهِمْ فِيهَا وَهُمْ فِيهَا لَا يَبْصُرُونَ ﴿۱۵﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ إِلَّا النَّارُ وَحِطَّ مَا صَنَعُوا فِيهَا وَبِطُلُوتِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۱۶﴾

أَفَمَنْ كَانَ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّهِ وَيَتْلُوهُ شَاهِدٌ مِّنْهُ وَمِن قَبْلِهِ كُتِبَ بُرْهَانٌ لِّمَنْ أَرَادَ حُجَّةً أُولَئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَمَنْ

(۱) مترجم گوید نخست بدۀ سوره تحدی واقع شد و چون از آن عاجز شدند بیک سوره تحدی فرمود .

(۲) یعنی براسلام ثابت باشید .

(۳) یعنی ثواب صدقه و صلۀ رحم که از کفار بوجود می آید در دنیا داده میشوند بتوسیع رزق و صحت بدن .

(۴) یعنی دلیل عقلی .

(۵) یعنی قرآن .

از قرآن گواه وی بود کتاب موسیٰ پیشوائی
و بخشایشی مثل دیگران باشد این
جماعت ایمان می آرند بقرآن و هر که
کافر شد بآن از گروه ها پس آتش وعده گاه
ویست پس مباش در شبهه از نزول قرآن
هر آئینه وی درست است، آمده
از پروردگار تو ولیکن بیشتر مردمان ایمان
نمی آرند (۱۷) .

و کیست ستمگارت از کسی که بریست
بر خدا دروغی را این جماعت آورده
شوند پیش پروردگار خویش و گویند
گواهان^(۱) ایشانند آنانکه دروغ بستند
بر پروردگار خویش آگاه باش لعنت
خداست بر ستمگاران (۱۸) .

آنانکه بازمی دارند مردمان را از راه
خدا و می خواهند برای آن راه کجی را
و ایشان بآخرت کافراند (۱۹) .

این جماعت نه باشند عاجز کننده
در زمین و نه باشد ایشان را بجز خدا از
دوستان، دو چند کرده شود ایشان را
عذاب نمی توانستند شنیدن (یعنی بسبب
شدت ناخوشی) و نمی دیدند^(۲) (۲۰) .

این جماعت آنانند که زیان کردند در حق
خویش و گم شد از ایشان آنچه برمی
بافتند (۲۱) .

يَكْفُرُ بِهِ مِنَ الْأَحْزَابِ قَالُوا وَمَوْعِدُهُ فَلَا تَكُ فِي مِرْيَةٍ
مِنْهُ إِنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿۱۷﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أُولَٰئِكَ يُعْرَضُونَ
عَلَىٰ رَبِّهِمْ وَيَقُولُ الْأَشْهَادُ هَٰؤُلَاءِ الَّذِينَ كَذَّبُوا عَلَىٰ
رَبِّهِمْ ءَأَلَا لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿۱۸﴾

الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنِ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا وَهُمْ
بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ ﴿۱۹﴾

أُولَٰئِكَ لَمْ يَكُونُوا مُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا كَانَ لَهُمْ
مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَاءَ يُصْعَقُ لَهُمُ الْعَذَابُ مَا كَانُوا
يَسْتَبِطِعُونَ السَّمْعَ وَمَا كَانُوا يُبْصِرُونَ ﴿۲۰﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا
يَفْتَرُونَ ﴿۲۱﴾

(۱) یعنی کراما کاتبین .

(۲) مترجم گوید و میتوان گفت که همزه استفهام انکاری محذوف است یعنی آیا

نمی توانستند شنیدن و آبانمی دیدند .

لَا كِبْرَ لَهُمْ فِي الْخِزْيَانَةِ هُمُ الْآخِزُونَ ﴿۲۱﴾

بیشک این جماعت در آخرت ایشانند
زیانکارتر (۲۲) .

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَخْبَتُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ
أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿۲۳﴾

هر آئینه آنانکه ایمان آوردند و عمل های
شائسته کردند و فروتنی کردند توجه کنان
بسوی پروردگار خویش ایشان اهل
بهشت اند ایشان آنجا جاویدانند
(۲۳) .

مَثَلُ الْفَرِيقَيْنِ كَالْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرِ وَالسَّبْعِ مَثَلُ
يَسْرِينَ مَثَلًا أَقْلَانِدًا كُورُونَ ﴿۲۴﴾

مثال این دو فریق مانند کور و کر
و شنواست آیا هر دو برابر اند در صفت
آیا پند نمی گیرید (۲۴) .

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿۲۵﴾

وهر آئینه فرستادیم نوح را بسوی قوم
او گفت هر آئینه من برای شما بیم
دهنده آشکارم (۲۵) .

أَنْ لَا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمِ
الْيَوْمِ ﴿۲۶﴾

(باین مضمون) که مپرستید مگر خدا را
هر آئینه من می ترسم بر شما از عذاب
روز درد دهنده (۲۶) .

فَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ مَا تَرَكُوا إِلَّا بَيْتًا
وَمَثَلَنَا بَادِي الرَّأْيِ وَمَا تَرَكُوا عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ بَلْ نَظُنُّكُمْ
كَاذِبِينَ ﴿۲۷﴾

پس گفتند جماعتی که کافر بودند از قوم
اونمی بینیم ترا مگر آدمی مانند خویش
ونه می بینیم که پیروی تو کرده باشند
(بتأمل سرسری) مگر آنانکه ایشان اراذل
مایند ونمی بینیم برای شما هیچ بزرگی
بر خود بلکه می پنداریم شمارا دروغگو
(۲۷) .

قَالَ يَوْمَ آتَيْتُمُوهُمْ إِنْ كُنْتُمْ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّي وَأَنْتُمْ
رَحْمَةٌ مِنْ عِنْدِي فَعَبَّيْتُ عَلَيْكُمْ أَنْتُمْ كُفَرْتُمْ
وَأَنْتُمْ لَهَا كِرهُونٌ ﴿۲۸﴾

گفت ای قوم من خبر دهید مرا بدانکه اگر
باشم بر حجتی از پروردگار خود و داده
باشد بمن بخشاشی از نزد خود پس
پوشانیده شد حقیقت آن

بر شما آیا اجبار کنیم شمارا بر آن
و شما ناخواهان آن باشید؟ (۲۸) .

وای قوم من طلب نمی کنم از شما بر این
پیغام رسانیدن مالی را، نیست مزد من
مگر بر خدا و نیستم طردکننده
مسلمانان (یعنی از صحبت خود) هر آئینه
ایشان ملاقات کنندگانند با پروردگار
خویش ولیکن من می بینم شمارا قومی
که جهالت می کنید (۲۹) .

وای قوم من که نصرت دهد مرا از عقوبت
خدا اگر برانم ایشان را آیا پند نمی گیرید
(۳۰) .

و نمی گویم به شما که نزد من است
خزینه های خدا و نه آنکه میدانم غیب را
و نمی گویم که من فرشته ام و نمی گویم
آنان را که بخواری می نگردد بدیشان
چشمهای شما که نخواهد داد خدا بدیشان
هیچ نعمتی خدادانا تراست بآنچه
در ضمیر های ایشان است هر آئینه من
آنگاه ازستم گاران باشم (۳۱) .

گفتند ای نوح مکابره کردی باما پس
بسیار کردی مکابره ما را پس بیار آنچه
وعدہ می کنی اگر هستی از راست گویان
(۳۲) .

گفت جزاین نیست که بیارد آن را به
شما خدا اگر خواهد و شما عاجز کننده
نیستید (۳۳) .

و سود نمی دهد شمارا نصیحت من اگر
خواهم که نصیحت کنم شمارا اگر خدا

وَيَقُولُ لَا اسْتَأْذِينَ عَلَيْنَا مَا لَنَا مِنْ آبٍ وَإِنَّا
بِطَارِدِ الَّذِينَ اسْتَأْذَنُوا لَهُمْ مُلْفُونَ لَهُمْ وَالَّذِينَ آرَأَوْكُمْ قَوْمًا
يَجَاهِلُونَ ۝

وَيَقُولُونَ مَنْ يَضُرُّنَا مِنَ اللَّهِ إِنْ طَرَدْتَهُمْ أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ ۝

وَلَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا
أَقُولُ إِنِّي مَلَكٌ وَلَا أَقُولُ لِلَّذِينَ تَزْدِرُ وُجُوهُهُمْ لَنْ يُؤْتِيَهُمُ
اللَّهُ خَيْرًا اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا فِي أَنْفُسِهِمْ ۝ إِنْ أَدْرَأَ لِي مِنَ
الظَّالِمِينَ ۝

قَالُوا يَا نُوحُ قَدْ جَاءَنَا كَلِمَةٌ مِنْ رَبِّكَ فَاتِّبِعْهَا مَا أَقْبَدْنَا
إِنْ كُنْتُمْ مِنَ الصَّادِقِينَ ۝

قَالَ إِنَّمَا بُدِّئْتُ بِهَا اللَّهُ إِنْ سَاءَ مَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ ۝

وَلَا نَنْفَعُكُمْ نُصْحِي إِنْ أَرَدْتُ أَنْ أَنْصَحَ لَكُمْ إِنْ كَانَ اللَّهُ يُرِيدُ

أَنْ يَخْبُرُوا هَوْرًا وَإِلَيْهِ يُرْجَعُونَ ﴿۳۷﴾

خواسته باشد که گمراه کند شمارا اوست
پروردگار شما بسوی او بازگردانیده
می شوید (۳۷) .

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ إِنْ افْتَرَيْتُهُ فَعَلَىٰ إِجْرَائِي وَإِنِّي
بِرَبِّي شَكِيمٌ ﴿۳۸﴾

(یا محمد) آیامی گویند افترا بسته است
قرآن را بگو اگر افترا بسته ام قرآن را پس
بر من است گناه من و من بی تعلقم از گناه
کردن شما^(۱) (۳۸) .

وَأَوْحِيَ إِلَىٰ نُوحٍ أَنَّهُ لَنْ يُؤْمِنَ مِنْ قَوْمِكَ إِلَّا مَن قَدِ امْنَنَ
فَلَا تَبْتَئَسْ بِمَلَائِكَتِهِمْ يَفْعَلُونَ ﴿۳۹﴾

ووحی فرستاده شد بسوی نوح که ایمان
نخواهد آورد از قوم تو مگر آنکه مومن
شده است پس اندوه مخور بسبب آنچه
می کردند (۳۹) .

وَأَصْنَمُ الْفُلْكِ يَأْعُبُنَا وَيَجِدُنَا وَلَا تَحْطَبُنِي فِي
الَّذِينَ ظَلَمُوا إِنَّهُمْ مُّغْرَقُونَ ﴿۴۰﴾

وبه ساز کشتی را بدیدگاه ما وبفرمان ما
وسخن مگوبانم درباره آنانکه ستم کردند
هر آئینه ایشان غرق شلگانند (۴۰) .

وَيَصْنَعُ الْفُلْكَ وَكَلَّمَا مَرْعَلِيهِ مَلَائِكَةٌ قَوْمَهُ كَتَبُوا إِلَيْهِ
قَالَ إِنْ كُنْتُمْ رَاوِدَاؤُنَا فَالْأَنْفُسُ كَاتِبَةٌ مَا تَسْخَرُونَ ﴿۴۱﴾

ومی ساخت نوح کشتی را وهکاه که
می گذشت بر آن کشتی جماعتی از قوم او
تمسخر میکردند باوی ، گفت اگر
مسخره می کنید مارا پس هر آئینه
مامسخره خواهیم کرد شمارا چنانکه شما
مسخره می کنید (۴۱) .

فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ
عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿۴۲﴾

پس خواهید دانست آن را که بیایدش
عذابی که رسوا کندش وفرود آید بروی
عقوبتی دائم (۴۲) .

حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُورُ قُلْنَا احْمِلْ فِيهَا مِنْ كُلِّ

(در همین معامله بود) تا وقتیکه آمد فرمان
ما وبجوشید تنور وگفتیم بردارد رکشتی

(۱) مترجم گوید این جمله اضافه کرده شد در وسط قصه قوم نوح تا تنبیه باشد بر
تطبیق حال مشرکین مکه باحال قوم حضرت نوح والله اعلم .

ازهرجنسی دوتن (نروماده) را و بردار اهل خود را مگر آنکه سبقت کرده است بروی قضا^(۱) و بردار مسلمانان را، و ایمان نیاوردند باوی مگر اندکی (۴۰) .
و گفت (نوح) سوار شوید در کشتی، بنام خداست روان شدن وی و ایستادن وی هر آئینه پروردگار من آمرزندهٔ مهربانست (۴۱) .

و آن کشتی می بُرد ایشان را در موجی مانند کوه ها و آواز داد نوح پسر خود را و او بود در کرانه ای پسرک من سوار شو باما و مباش با کافران (۴۲) .

گفت پناه خواهم گرفت بسوی کوهی که نگاه دارد مرا از آب گفت نوح هیچ نگاه دارنده نیست امروز از عذاب خدا مگر آنکه خدا رحم کرده است بروی و حائل شد موج میان ایشان پس شد از غرق شدگان (۴۳) .

و گفته شد ای زمین فرو بر آب خود را وای آسمان بازمان^(۲) و کم کرده شد آب و به انجام رسانیده شد کار و قرار گرفت کشتی بر کوه جودی و گفته شد هلاکت باد قوم ستمگاران را (۴۴) .

و آواز داد نوح پروردگار خود را پس گفت ای پروردگار من هر آئینه پسر من از اهل

رَجَبَيْنِ اثْنَيْنِ وَأَهْلَكَ إِلَّا مَنْ سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ
وَمَنْ آمَنَ وَمَا آمَنَ مَعَا إِلَّا قَلِيلٌ ﴿٤٠﴾

وَقَالَ ارْكَبُوا فِيهَا بِسْمِ اللَّهِ جَحْرَهَا وَرُسُلَهَا إِنَّ رَبِّي لَغَفُورٌ
رَحِيمٌ ﴿٤١﴾

وَهُوَ جَحْرِي يَوْمَ قِيَامٍ فِي مَوْجٍ كَالْجِبَالِ وَنَادَى نُوحٌ ابْنَهُ
وَكَانَ فِي مَقْعَدِ رَبِّهِ أَزْكَبَ مَعَا وَلَا تَكُنْ مَعَ الْكَافِرِينَ ﴿٤٢﴾

قَالَ سَارُوا إِلَى الْجِبَلِ يَعْصُمُنَّ مِنَ الْمَاءِ قَالَ لَرَأَيْتُمْ
الْيَوْمَ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ إِلَّا مَنْ رَحِمَ وَحَالَ بَيْنَهُمَا الْمَوْجُ فَكَانَ
مِنَ الضَّالِّينَ ﴿٤٣﴾

وَقِيلَ يَا أَرْضُ ابْلَعِي مَاءَكِ وَيَسْمَأُ أَفْلِحِي وَغِيضَ الْمَاءِ
وَقُضِيَ الْأَمْرُ وَاسْتَوَتْ عَلَى الْجُودِيِّ وَقِيلَ بُعْدَ اللَّعِينِ
الطَّالِبِينَ ﴿٤٤﴾

وَنَادَى نُوحٌ رَبَّهُ فَقَالَ رَبِّ إِنَّ ابْنِي مِنْ أَهْلِي

(۱) یعنی زن نوح و کنعان پسر نوح .

(۲) یعنی از باران .

من است وهر آئینه وعده تورااست است
وتوبهترین حکم کنندگانی (۴۵) .

گفت ای نوح هر آئینه وی نیست از اهل تو
هر آئینه او کاری ناشائسته است پس
سوال مکن تو مرا از چیزی که نیست ترا
دانش به آن هر آئینه من پندمیدهم ترا
برای احتراز از آنکه باشی از جاهلان
(۴۶) .

گفت ای پروردگار من هر آئینه من پناه می برم
به تواز آنکه به پرسم از تو آنچه نیست
مرادانش به آن واگر نیامرزی مرا ورحمت
نه کنی بر من باشم از زیان کاران (۴۷) .

گفته شدای نوح فرودآ با سلامتی از جانب
ما و همراه برکت هافرودآمده بر تو و برامت
هائی که پیدا شوند از همراهان تو و امت
هائی دیگر که بهره مند می سازیم ایشان
را در دنیا باز برسد بایشان از جانب ماعذاب
درد دهنده (۴۸) .

این قصه از اخبار غیب است وحی
میفرستیم آن را بسوی تو نمی دانستی آن
را تو و نه قوم تو می دانستند پیش ازین
پس صبرکن هر آئینه عاقبت مرمتقیان
راست (۴۹) .

و فرستادیم بسوی عاد برادر ایشان هود را
گفت ای قوم من عبادت کنید خدای
نیست شمار هیچ معبود بر حقی بجزوی
نیستید شما مگر افتراء کننده (۵۰) .

ای قوم من نمی طلبم از شما بر این پیغام
مزدی را، نیست مزد من مگر بر کسیکه

وَأِنَّ وَعْدَكَ الْحَقُّ وَأَنْتَ أَحْكَمُ الْحَكَمِينَ ۝

قَالَ يُؤْمِرُ آئِنَهُ لَيْسَ مِنْ أَهْلِكَ إِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ وَلَا
تَسْأَلُنَّ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ عَذَابَكَ أَنْ تَكُونَ مِنَ
الْجَاهِلِينَ ۝

قَالَ رَبِّ إِنِّي أَخُوذُ بِكَ أَنْ أَسْأَلَكَ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ وَلَا
تَعُوزُنِي وَتَرْحَمُونِي أَكُنْ مِنَ الْخَاسِرِينَ ۝

يَقِيلُ يُؤْمِرُ أَهْبِطْ بِسَلَامٍ مِّنَّا وَبَرَكَاتٍ عَلَيْكَ وَعَلَىٰ أُمَمٍ
مِّمَّنْ مَعَكَ وَأَمْرٌ وَسُنُوعٌ مِّمَّنْ يَبْتَدِئُ هُم مِّنْ أَعْدَابِ الْيَوْمِ ۝

يَلَيْكَ مِنَ آتِيَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهِمْ إِلَيْكَ مَا كُنْتَ تَعْلَمُهَا أَنْتَ
وَلَا قَوْمُكَ مِنْ قَبْلِ هَذَا فَاصْبِرْ إِنَّ الْعَاقِبَةَ لِلْمُتَّقِينَ ۝

وَأَلِ عَادَ أَخَاهُمْ هُودًا قَالَ يُقَوْمُوا عِبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ
الدُّعَا غَيْرُهُ إِنِّي أَخُوذُ بِكُمْ إِلَّا مُقْتَرُونَ ۝

يُقَوْمُوا لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِنْ أَجْرِي إِلَّا عِزٌّ لِّي وَالْآخِرُ

قَطْرِي أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿۵۱﴾

وَيَقُولُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ذُنُوبَكُمْ أَلَيْهِ يُرْسِلُ السَّمَاءَ
عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا وَيَزِدْكُمْ قُوَّةً إِلَى قُوَّتِكُمْ وَلَا تَتَوَكَّلُوا
مُجْرِمِينَ ﴿۵۲﴾

آفریده است مرا آبادر نمی یابید (۵۱) .
وای قوم من آمرزش طلبید از پروردگار
خود باز رجوع کنید بسوی او تا بفرستد باران
را بر شماریزان و بیافزاید شمارا قوتی
همراه قوت شما و روگردان مشوید
گنهگار شده (۵۲) .

قَالُوا يَهُودُ مَا جِئْتَنَا بِبَيِّنَةٍ وَمَا نَحْنُ بِتَارِكِي آلِهَتِنَا
عَنْ قَوْلِكَ وَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ ﴿۵۳﴾

گفتند ای هود نیاوردی بما دلیلی نیستیم
ما ترك کننده معبودان خود را بگفته تو
و نیستیم ماترا باوردارنده (۵۳) .

إِنْ نُفُورُ الْإِنْعَامِ بَعْضُ الْهَيْئَاتِ سِوَةَ قَالَ إِنْ شِئِدَ اللَّهُ
وَأَشْهَدُوا إِنْ يَرَىٰ مِنَّا تَكْفُورًا ﴿۵۴﴾

نمی گوئیم مگر آنکه رسانیده اند بتو بعض
معبودان ما ضرری، گفت هر آئینه من گواه
می سازم خدا را و شما گواه باشید که من بی
تعلقم از آنچه شما شريك می گیرید
(۵۴) .

مِنْ دُونِهِ كَلِيدُونَ جَمِيعًا ثُمَّ لَا تُنظَرُونَ ﴿۵۵﴾

بجزوی پس توطئه کنید در حق من همه
يك جاباز مهلت مدهید مرا (۵۵) .

إِنِّي تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ رَبِّي وَرَبِّكُمْ مَا مِنْ دَابَّةٍ إِلَّا هُوَ
أَخَذُ بِنَاصِيَتَيْهَا إِنْ رَأَىٰ ظُلْمًا مِّنْ أَهْلِ مَدْيَنَ فَتُكْوِنُ بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ﴿۵۶﴾

هر آئینه من توکل کردم بر خدا پروردگار
من و پروردگار شما نیست هیچ جنبنده ای
مگر خدا گیرنده است به پيشانی او^(۱)
هر آئینه پروردگار من بر راه راست است^(۲)
(۵۶) .

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقَدْ أَبْلَغْنَاكُمْ مَا أَرْسَلْنَا بِهِ إِلَيْكُمْ
وَيَسْتَخْلِفُ رَبِّي

پس اگر روگردان شوید ضرری بمن
عائد نیست هر آئینه رسانیدم به
شما پیغامی را که فرستاده شدم همراه آن
بسوی شما و جانشین سازد پروردگار من

(۱) یعنی مالك اوست .

(۲) یعنی حكيم است .

قَوْمًا غَيْرُهُمْ وَلَا تَفْقَهُونَهُ شَيْئًا إِنَّ رَبِّي عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ حَفِيظٌ ﴿۵۷﴾

قومی را بغیر از شما و هیچ زبان
نتوانید رسانیدن خدایا هر آئینه پروردگار
من بر همه چیز نگهبان است (۵۷) .

وَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا نَحْنُ الْهُودُ وَالَّذِينَ اسْمُوهُمْ بِرَحْمَةٍ مِنَّا
وَلَمْ نَجْعَلْ لَهُمْ مِنْ عَذَابٍ غَلِيظًا ﴿۵۸﴾

و چون آمد عذاب مانجات دادیم هود را
و آنان را که ایمان آوردند باوی برحمتی
از جانب خود و برهانیدیم ایشان
را از عقوبت سخت (۵۸) .

وَلَيْكَ عَادٌ جَدًّا وَإِبْرَاهِيمَ وَحَصَوًّا رَسُولًا وَابْتِعُوا أَمْرَ كَلِّ
جَبَّارٍ عَنِيدٍ ﴿۵۹﴾

و این است سرگذشت عاد انکار کردند
آیات پروردگار خود را و نافرمانی نمودند
پیغامبران او را و پیروی کردند فرمان
هر سرکش ستیزنده را (۵۹) .

وَأُتِمُّوا بِقِيَامِ هَذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّكَ عَادٌ
كَفَرٌ ذَرِيَّتُهُمُ الْآبَاءُ الْعَادِيُّونَ قَوْمٌ هُودٌ ﴿۶۰﴾

و از بهی ایشان فرستاده شد در دنیا لعنتی
و روز قیامت نیز، آگاه باش هر آئینه عاد
کافر شدند به پروردگار خود آگاه باش
نفرین بادعاد را که قوم هود بودند (۶۰) .

وَلِلَّهِ نَسُوبُ أَسْمَاءِهِمْ صَلِحًا قَالِ يَقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُم مِّنَ إِلَهِ
غَيْرِهِ هُوَ أَنشَأَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَاسْتَعْمَرَكُمْ فِيهَا فَاسْتَعْرِضُوا
لَهُمْ نَسُوبَ الْآيَةِ إِنَّ رَبِّي قَرِيبٌ مُّجِيبٌ ﴿۶۱﴾

و فرستادیم بسوی ثمود برادر ایشان صالح
را گفت ای قوم من عبادت کنید خدایا
نیست شمارا هیچ معبود برحق بجزوی
او پیدا کرد شمارا از زمین^(۱) و ساکن
گردانید شمارا در زمین پس طلب آمرزش
کنید ازوی باز رجوع کنید بسوی او
هر آئینه پروردگار من نزدیک است
پذیرنده دعاست (۶۱) .

قَالَ الْإِصْلَاحُ قَدْ كُنْتَ فِينَا سَرُوحًا وَقِيلَ هَذَا أَنْتُمْ إِنَّا نَعْبُدُ مَا
يَعْبُدُ آبَاؤُنَا وَإِنَّا لَفِي شَكٍّ مِّمَّا تَدْعُونَنَا إِلَيْهِ مُرْتَبِدٌ ﴿۶۲﴾

گفتند ای صالح بودی تودرمیان
ما امید داشته شده پیش ازین آیامنع می کنی
ما را از آنکه عبادت کنیم معبودانی را که

(۱) یعنی آفرید پدر و مادر شما آدم و حوا را از خاک که شما از نسل آنهائید .

عبادت میکردند پدران ما وهرائینه مادرشبهه قوی ایم از آنچه میخوانی مارا بسوی آن (۶۲).

گفت ای قوم من آیادیدید اگر باشم برحجتی از پروردگار خود عطا کرده باشد بمن از جانب خود بخشاشی پس که نصرت دهمرا از عقوبت خدا اگر نافرمانی اوکنم پس نمی افزائید درحق من مگر زیان کاری را (۶۳).

وای قوم من اینست ماده شتری که خدافرستاده است برای شمانشانه پس بگذاریدش تابخورد در زمین خدا ومرسانید به وی هیچ ضرری که آنگاه بگیرد شمارا عقوبتی نزدیک (۶۴).

پس پی زدند آن را پس گفت صالح بهره مند باشید درسرای خود سه روز این وعده هست غیر دروغ (۶۵).

پس وقتی که آمد فرمان مانجات دادیم صالح را وآنان را که ایمان آوردند همراه وی به بخشاشی از جانب خود ورهانیدیم از رسوائی آن روز، هرائینه پروردگارتو اوست توانای غالب (۶۶).

و در گرفت ستمگاران را آواز سخت پس صبح کردند درسراهای خود مرده هائی بر روی افتاده (۶۷).

گویا هرگز نه بودند آن جا آگاه باش هرائینه نمود انکار کردند پروردگار خود را هرائینه دوری باد نمود را (۶۸).

هرائینه آمدند فرستادگان ما پیش ابراهیم

قَالَ يَقُولُونَ لِمَنْ كُنْتَ عَلَىٰ بَيْنَهُمَا مِن رَّبِّي وَالَّذِي مَعَهُ رِجْعَةٌ مِّن بَيْنَهُم مِّنَ اللَّهِ إِنَّ عَصِيئَةً لَّمَّا تُزِيدُنِي إِلَّا خَيْرًا
تَجِيئًا ﴿٦٢﴾

وَيَقُولُ هَذِهِ نَافَةٌ لِّلَّهِ لَمَّا آتَاهُ ذُرُوهَا تَأْكُلُ فِي أَرْضِ اللَّهِ
وَلَا تَمْسُوهُا بِسَوْءٍ فَيَأْخُذَكُمْ عَذَابٌ قَرِيبٌ ﴿٦٣﴾

فَعَقَرُوهَا فَقَالَ تَمَعُوا فِي دَارِكُمْ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ ذَٰلِكَ وَعَذَابُ غَيْرِ
مَلَكُوتٍ ﴿٦٤﴾

فَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا نَجَّيْنَا صَالِحًا وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا
وَمِن خِزْيِ يَوْمِئِذٍ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ ﴿٦٥﴾

وَلَخَدَّ الَّذِينَ ظَلَمُوا الصَّيْحَةَ فَأَصْحَمُوا فِي دِيَارِهِمْ جُمُوعًا ﴿٦٦﴾

كَانَ لَمْ يَعْتَوِفْهَا إِلَّا إِنَّ تَمُودَ أَقْرَبُ وَأَرْبَعَهُمْ إِلَّا بُعْدًا
لِّتَمُودَ ﴿٦٧﴾

وَلَقَدْ جَاءَتْ رُسُلُنَا إِبْرَاهِيمَ بِالْبُشْرَىٰ قَالُوا سَلَامًا قَالَ سَلَامٌ

به بشارت، سلام گفتند ابراهیم جواب سلام داد پس درنگ نکرد درآنکه آورد گوساله ای بریان (۶۹) .

پس چون دیدکه دستهای ایشان نمی رسد بآن خوف زده شد ازایشان وبخاطر آورد ازایشان ترسی گفتند مترس هرآئینه مافرستاده شده ایم بسوی قوم لوط (۷۰) .

وزن ابراهیم ایستاده بود پس بخندید^(۱) پس مژده دادیمش بتولد اسحاق وبعد اسحاق بوجود یعقوب (۷۱) .

گفت ای وای برمن آیاخواهم زادومن پیرم واین شوهر من است کلان سال شده هرآئینه این چیزی عجیب است (۷۲) .

فرشتگان گفتند آیا تعجب می کنی ازقدرت خدا، بخشاش خدا و برکات او برشماست ای اهل این خانه هرآئینه خداستوده شده بزرگوارست (۷۳) .

پس چون رفت از ابراهیم خوف و آمدش بشارت شروع نمود جدال کردن با مادرباره قوم لوط (۷۴) .

هرآئینه ابراهیم بردبار ناله کننده رجوع کننده بخدا بود (۷۵) .

گفتیم ای ابراهیم بگذرازین جدال هرآئینه (حال اینست که) آمد عقوبت پروردگار تووهر آئینه این جماعت

فَمَا لِيكَ أَنْ جَاءَ بِعِجْلٍ حَنِينٍ ۝

فَلَمَّا رَأَى آيَاتِيهِمْ لَا تَصِلُ إِلَيْهِمْ بَكَرَهُمْ وَأَوَّسَ مِنْهُمْ حَنِينًا
قَالُوا لَوِ اتَّخَذَ إِنَّا أُرْسُلْنَا إِلَى قَوْمِ لُوطٍ ۝

وَأَمْرَأَتُهُ قَائِمَةٌ فَضَحَكَتْ فَبَشَّرْنَاهَا بِاسْحَاقَ وَمِنْ وَرَاءِ
إِسْحَاقَ يَعْقُوبَ ۝

قَالَتْ يَوَيْلَ لِيَ الْإِلْدُ وَأَنَا عَجُوزٌ وَهَذَا بَعْضُ شَيْخَانِ هَذَا
لَقَدْ عَجِيبٌ ۝

قَالُوا أَلَمْ نَعْبُدِكُمْ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ رَحْمَتِ اللَّهِ وَبَرَكَاتِهِ عَلَيْهِمُ أَهْلَ
الْبَيْتِ إِنَّهُ حَمِيدٌ مَجِيدٌ ۝

فَلَمَّا ذَهَبَ عَنْ إِبْرَاهِيمَ الرَّوْحُ وَجَاءَتْهُ الْبُشْرَى مُجَادِلًا
فِي قَوْمِ لُوطٍ ۝

إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَحَكِيمٌ ۝ آوَاهُ مُنِيبٌ ۝

يَا إِبْرَاهِيمُ أَعْرِضْ عَنْ هَذَا إِنَّهُ قَدْ جَاءَ أَمْرُ رَبِّكَ وَإِنَّهُمْ
إِيتِيَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ۝

خواهد آمد بایشان عقوبتی که باز گردانیده نشود (۷۶) .

و چون آمدند فرستادگان ما پیش لوط اندوهگین شد بسبب ایشان دلتنگ شد به سبب ایشان و گفت این روزیست سخت^(۱) (۷۷) .

و آمدند پیش لوط قوم اوشتابان بسوی او و پیش از آن میکردند کارهای زشت لوط گفت ای قوم من این دختران من اند (یعنی نکاح کنید) این ها پاکیزه تراند برای شما پس بترسید از خدا و رسوا کنید مرا در مورد مهمانان من آیینست از شما هیچ مردشائسته ای (۷۸) .

گفتند هر آئینه تو دانسته ای که نیست مارا در دختران تو حاجتی و هر آئینه تو میدانی آنچه می خواهیم (۷۹) .

گفت اگر مرا بمقابله شما قوتی می بود یا پناه می گرفتم به قوم زور آور (چنین میکردم) (۸۰) .

فرشتگان گفتند ای لوط هر آئینه ما فرستادگان پروردگار تو ایم نخواهند رسید به تو پس ببراهل خود را بپاره ای از شب و باید که واپس ننگرد هیچکس از شما مگر زن تو که رسیدنی است او را آنچه رسید باین قوم هر آئینه میعاد

وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلًا لَّوْطَآئِمِي بِهِمْ وَضَاقَ بِهِمْ ذُرْعًا وَقَالَ هَذَا يَوْمٌ عَصِيبٌ ۝

وَجَاءَهُ قَوْمُهُ يُهْرَعُونَ إِلَيْهِ وَمِنْ قَبْلُ كَانُوا يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ قَالَ يَقُولُوا هَؤُلَاءِ نِسَاءُ بَنَاتِنَا مِنْ قَدْحِكُمْ فَانكحُوا اللَّهَ وَلَا تَحْزَنُوا فِيهِمْ فِي هَيْبَةِ اللَّهِ إِنَّكُمْ لَعِنَّا لَعَنًا شَدِيدًا ۝

قَالُوا الْقَدِّ عَلِمْتَ مَا لَنَا فِي بَنَاتِكَ مِنْ حَيْثُ وَأَنْتَ لَتَعْلَمُنَّ مَا نُرِيدُ ۝

قَالَ لَوْ أَنَّ لِي بِيَكُمْ قُوَّةٌ أَرْوِي إِلَى رُكْنٍ شَدِيدٍ ۝

قَالُوا ابْلُؤْ لَنَا سُلْرَتِكَ لَنْ يَصِلُوا إِلَيْكَ فَاسْتُرْ بِأَهْلِكَ يَقِطْعُمُ مِنَ النَّبِيلِ وَلَا يَلْتَمِثْ مِنْكُمْ أَحَدٌ إِلَّا أَمْرَاتُكَ إِنَّهُ مُصِيبُهُمَا أَصَابَهُمْ إِنْ مَوَّعَدَهُمُ الصُّبْحُ أَلَيْسَ الصُّبْحُ بِقَرِيبٍ ۝

(۱) مترجم گوید یعنی ایشان نوجوان خوش روی بودند و عادت قوم معلوم بود پس خوف فتنه پیدا شد والله اعلم .

ایشان وقت صبح ست آیاصبح نزدیک نیست؟ (۸۱) .

پس چون آمد فرمان ما ساختیم زبران (ده ها) را زبران و بارانیدیم بر آنجاسنگهای ازگل پخته، پی در پی (۸۲) .

نشان مند ساخته شده نزد پروردگار تواین سنگ هانیستند دورازستمگاران (۸۳) .

و فرستادیم بسوی قوم مدین برادرایشان شعیب راگفت ای قوم من عبادت کنید خدا را نیست شمارا هیچ معبود برحقى مگروى وکم مکنید پیمانہ و ترازو را هر آئینه من می بینم شمارا که در نعمتید وهر آئینه من می ترسم بر شما از عذاب روزدر بگیرنده^(۱) (۸۴) .

وای قوم من کامل کنید پیمانہ و ترازو را بانصاف و کم مرسانید بمردمان چیزهای ایشان را و تباهکاری مکنید در زمین فسادکنان (۸۵) .

باقی گذاشته خدای تعالی بهتر است برای شما اگر باور دارنده اید و نیستم من بر شما نگهبان (۸۶) .

گفتند ای شعیب آیا نماز تو میفرماید ترا که بگذاریم آنچه می پرستیدند پدران ما یا بگذاریم آنکه کنیم در مال خود هر چه خواهیم هر آئینه تو مرد بُردبار شائسته

فَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا جَعَلْنَا مَا لِيهَا سَاوِلَهَا وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهَا حِجَارًا مِنْ سِجِّيلٍ فَانْتَضَوْا ﴿٨١﴾

مُسَوِّمَةً عِنْدَ رَبِّكَ وَمَا هِيَ مِنَ الظَّالِمِينَ بِبَعِيدٍ ﴿٨٢﴾

وإِلَىٰ مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ دُونِهِ وَلَا تَقْسُوا إِلَهَكُمْ وَالْيَزَانَ إِنَِّّي أَرَاكُمْ عَنِيفِينَ إِيَّائِي أَتَأْتُونَ عَذَابَ يَوْمٍ مُّحِيطٍ ﴿٨٣﴾

وَيَقَوْمِ أَوْشٍ الْأَيْكِيَالِ وَالْيَزَانَ يَا قَاسِمٍ وَلَا تَبْخُسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَعْتَوُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿٨٤﴾

بَقِيَّتُ اللَّهِ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ ؕ وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِحَفِيظٍ ﴿٨٥﴾

قَالُوا يَا شُعَيْبُ أَصَلَاتُكَ تَأْمُرُكَ أَنْ نَتْرُكَ مَا يَعْبُدُ آبَاؤُنَا أَوْ أَنْ نَفْعَلَ فِي أَمْوَالِنَا مَا نَشَاءُ إِنَّكَ لَأَنْتَ الْعَلِيْمُ الرَّشِيْدُ ﴿٨٦﴾

معامله ای (ومقصودایشان استهزا بود) (۸۷) .

گفت ای قوم من آیا دیدید اگر باشم برحجتی از پروردگار خود وداده باشد بمن از جانب خود روزی نیک^(۱) و نمی خواهم که خلاف کنم باشمامائل شده بسوی آنچه منع می کنم شمارا ازان^(۲) نمی خواهم مگر صلاح کاری تابتونم و نیست توفیق من مگر به فضل خدا بروی توکل کردم و بسوی اورجوع می کنم (۸۸) .

و ای قوم من ضدیت بامن نباید و اداری سازد شمارا باین خصلت که برسد بشما مانند آنچه رسید بقوم نوح یا بقوم هود یا بقوم صالح و نیست قوم لوط دوراز شما (۸۹) .

و طلب آموزش کنید از پروردگار خود بازرجوع کنید بسوی اوهرآئینه پروردگار من مهربان دوستدارست (۹۰) .

گفتند ای شعیب نمی فهمیم بسیاری از آنچه می گوئی وهرآئینه مامی بینیم ترا در میان خودناتوان و اگر نه می بود قبیله تو سنگسار میکردیم ترا و نیستی توپیش ما گرامی قدر (۹۱) .

گفت ای قوم من آیاقبيله من گرامی

قَالَ يَقَوْمِ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُ عَلَىٰ بَيْتِنَا مِنَ رَبِّي وَرَزَقْنِي مِنْهُ رِزْقًا حَسَنًا وَمَا أُرِيدُ أَنْ أَمْلِكَكُمْ إِلَىٰ مَا أَنْهَكُمْ عَنْهُ إِنْ أُرِيدُ إِلَّا الْإِصْلَاحَ مَا اسْتَطَعْتُ وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ ۝

وَيَقَوْمِ لَا تَجْرِمُوا بُنْتَانِي أَنْ يُصِيبَكُمْ مِثْلَ مَا أَصَابَ قَوْمَ نُوحٍ أَوْ قَوْمَ هُودٍ أَوْ قَوْمَ صَالِحٍ وَمَا قَوْمُ لُوطٍ مِنْكُمْ بِبَعِيدٍ ۝

وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ ذُرِّيَّتَهُمْ تَوَلَّوْا إِلَيْهِ وَإِنَّ رَبِّي لَرَحِيمٌ وَدُودٌ ۝

قَالُوا يَشْعِيبُ مَا نَفَقَهُ كَثِيرًا مِمَّا نَقُولُ وَإِنَّا لَنَرِيكَ فِيْنَا ضَعِيفًا وَلَوْلَا رَهْطُكَ لَرَجَمْنَاكَ وَمَا نَأْتِنَا بِعِزِّزٍ ۝

قَالَ يَقَوْمِ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُ عَلَىٰ بَيْتِنَا مِنَ رَبِّي وَرَزَقْنِي مِنْهُ رِزْقًا حَسَنًا وَمَا أُرِيدُ أَنْ أَمْلِكَكُمْ إِلَىٰ مَا أَنْهَكُمْ عَنْهُ إِنْ أُرِيدُ إِلَّا الْإِصْلَاحَ مَا اسْتَطَعْتُ وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ ۝

(۱) یعنی حلال چگونه سخن شمارا شنوم .

(۲) مترجم گوید یعنی نمی خواهم که بکار نیک بفرمایم و خود نکنم والله اعلم .

وَأَعْرَضُوا عَنْ آيَاتِنَا إِنَّ رَبِّي بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿۹۲﴾

تراست پیش شما از خدا و گرفتید خدا را انداخته پس پشت خویش هر آئینه پروردگار من آنچه میکنید در بگریزنده است (۹۲) .

وَيَقُولُ لِمَأْمُرًا وَعَلَىٰ مَكَانٍ تَكْفُرًا إِلَىٰ عَامِلٍ سَوْفَ تَعْلَمُونَ ۗ
مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَمَنْ هُوَ كَادِبٌ ۖ وَأَرْسَلْنَا إِلَىٰ
مَعْمَرًا نَذِيرًا ﴿۹۳﴾

وای قوم من عمل کنید برطور خود هر آئینه من نیز عمل کننده ام زود خواهید دانست آن را که بیایدش غذایی که رسوا کندش و آن را که وی دروغگوست و انتظار برید هر آئینه من باشما منتظرم (۹۳) .

وَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا نَجَّيْنَا شُعَيْبًا ۖ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ
مِّنَّا وَأَخَذَتِ الَّذِينَ ظَلَمُوا الصَّيْئَةَ فَاصْبِرُوا فِي
دِيَارِهِمْ حُجُومًا ﴿۹۴﴾

ووقتیکه آمد عذاب ما نجات دادیم شعیب را و آنان را که ایمان آوردند باوی به بخشاشی از خود و دیگر گرفت ظالمان را آواز سخت پس گشتند در سراهای خویش مرده افتاده (۹۴) .

كَانَ لَمْ يَقْمُوا فِيهَا إِلَّا بَعْدَ الْمَدِينِ كَمَا وَعَدَتْ نَمُودٌ ﴿۹۵﴾

گویا هرگز نه بودند آنجا آگاه باش دوری باد مدین را چنانکه دور افتادند نمود (۹۵) .

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا وَسُلْطٰنٍ مُّبِينٍ ﴿۹۶﴾

وهر آئینه فرستادیم موسی را به نشانه های خود و به دلیل روشن (۹۶) .

إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَائِكِهِ ۖ فَاتَّبَعُوا أَمْرَ فِرْعَوْنَ ۖ وَمَا
أَمْرُ فِرْعَوْنَ بِرَشِيدٍ ﴿۹۷﴾

بسوی فرعون و جماعت او پس پیروی کردند فرعون را و نه بود فرمان فرعون براه راست (۹۷) .

يَقْدُمُ قَوْمَهُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ فَأَوْدَّهُمْ النَّارُ وَيَشُورُهُ
الْمُورُودُ ﴿۹۸﴾

پیشوا شود فرعون قوم خود را روز قیامت پس بیاردایشان را باتش و بدجائست که وارد آن شدند (دوزخ) (۹۸) .

وَأَنْشَبُوا فِي هَذِهِ لَعْنَةً ۖ وَيَوْمَ الْقِيٰمَةِ يَشُورُهُ
الْمُورُودُ ﴿۹۹﴾

وازی ایشان آورده شد لعنت درین دنیا و روز قیامت نیز بدعطائست که داده

شد (آن لعنت) (۹۹) .

این از اخبارده ها ست که میخوانیم آن را بر تو بعضی از آن باقیست و بعضی از بیخ بریده (۱۰۰) .

وستم نکردیم ایشانرا ولیکن ایشان ستم کردند بر خویشان پس هیچ دفع نکردند از ایشان معبودان ایشان که میخواندند بغیر از خدا وقتی که آمد فرمان پروردگار تو و نیفزودند ایشان را بجز هلاکی (۱۰۱) .

وهمچنین ست گرفتار کردن پروردگار تو چون بگیرد ده ها را و آنها ستمگار باشند هر آئینه گرفت وی درد دهنده سخت است (۱۰۲) .

هر آئینه درین سخن نشانه است کسی را که ترسیده است از عذاب آخرت آن روز روزیست که جمع کرده شوند در آن مردمان و آن روز روزیست که همه حاضر شوند در وی (۱۰۳) .

و موقوف نمی داریم آنرا مگر تاملت معین (۱۰۴) .

روزی که بیاید سخن نگوید هیچ کس مگر بدستور حق پس بعض ایشان بدبخت باشند و بعضی نیک بخت (۱۰۵) .

اما آنانکه بدبخت شدند پس در آتش باشند ایشان را باشد آنجا فریاد سخت و ناله زار (یعنی مانند آواز خر) (۱۰۶) .

باشند جاودان آنجا مدت بقای آسمان ها و زمین مگر آنچه که خواسته است

ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغُرَى نَفْضُهُ عَلَيْكَ مِنْهَا قَائِمٌ وَحَوِيدٌ ۝۹۹

وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَكِنْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ فَمَا أَغْنَتْ عَنْهُمْ آلِهَتُهُمُ الَّتِي يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ لَمَّا جَاءَ أَمْرُ رَبِّكَ وَمَا زَادُوهُمْ غَيْرَ تَتْبِيبٌ ۝۱۰۰

وَكَذَلِكَ أَخْذُ رَبِّكَ إِذَا أَخَذَ الْغُرَى وَهِيَ ظَالِمَةٌ لِرَبِّكَ إِخْذَةٌ أَلِيمٌ شَدِيدٌ ۝۱۰۱

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِمَنْ خَافَ عَذَابَ الْآخِرَةِ - ذَلِكَ يَوْمٌ مَجْمُوعُهُ لِقَاءُ النَّاسِ وَذَلِكَ يَوْمٌ مَشْهُودٌ ۝۱۰۲

وَمَا نُؤَخِّرُهُ إِلَّا لِأَجَلٍ مُعَدُّودٍ ۝۱۰۳

يَوْمَ يَأْتُ لَا تَكَلُمُهُ نَفْسٌ إِلَّا بِإِذْنِهِ فَمِنْهُمْ مُّقْتَصِدٌ وَسَعِيدٌ ۝۱۰۴

فَأَمَّا الَّذِينَ شَعَوْا فِي النَّارِ لَهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ وَشَهِيقٌ ۝۱۰۵

خَالِدِينَ فِيهَا مَا مَدَّتِ السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ إِلَّا مَا شَاءَ رَبُّكَ إِنَّ رَبَّكَ فَعَّالٌ لِمَا يُرِيدُ ۝۱۰۶

پروردگار تو هر آئینه پروردگار تومی کند آنچه می خواهد (۱۰۷) .

و اما آنانکه نیک بخت کرده شدند پس در بهشت باشند جاودان آنجا تامدت بقای آسمان ها و زمین مگر آنچه که خواسته است پروردگار تو بخشی غیر منقطع^(۱) (۱۰۸) .

پس مباش در شبهه از آنچه می پرستند این گروه نمی پرستند مگر چنانکه می پرستیدند پدران ایشان پیش ازین و مالمالبته تمام دهنده ایشانیم حصه ایشان را ناکاهیده^(۲) (۱۰۹) .

و هر آئینه دادیم موسی راکتاب پس اختلاف افتاد در آن و اگر نمی بود سخنی که سابقاً صادر شده از پروردگار تو هر آئینه فیصله کرده می شد میان ایشان و ایشان در شبهه قوی اندازان (۱۱۰) .

و هر آئینه هر کسی وقتی که برانگیخته شود البته تمام خواهد داد ایشان را پروردگار توجزای کردار ایشان هر آئینه وی بآنچه میکنند داناست (۱۱۱) .

پس استوار باش چنانچه فرموده شده تور او آنانکه توبه کرده اند همراه تونیز، و از حد مگذرید هر آئینه وی بآنچه می کنید

وَأَتَا الَّذِينَ سَعَوْا فِي الْحِكْمَةِ الْخُلَافَاءَ فِيهَا مَا كَانَتِ السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ إِلَّا مَشَاهِدًا لِرَبِّكَ عَطَاءٌ غَيْرٌ مُجَدَّدٌ ﴿۱۰۷﴾

فَلَا تَكُ فِي رُؤْيَايَ وَمَا يُعْذِرُ هُولَاءَ مَا يَعْبُدُونَ إِلَّا كَمَا يَعْبُدُ آبَاءَهُمْ مِنْ قَبْلُ وَإِنَّا لَنُوفِّهُمُ نَصِيبَهُمْ غَيْرَ مَنْقُوصٍ ﴿۱۰۸﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَاسْتَلَيْتَ فِيهِ وُجُوهَ الْكَافِرِينَ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ الْقُصُوفُ بَيْنَهُمْ وَإِنَّهُمْ لَفِي شَكٍّ مِنْهُ مُرِيبٍ ﴿۱۰۹﴾

وَأَنَّ كُلًّا تَبْلَأُ يَوَقِفُهُمْ رَبُّكَ أَعْمَالُهمْ إِنَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿۱۱۰﴾

فَأَسْتَقِرُّكُمْ كَمَا أُورِثَتْ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ وَلَا تَطَّعُوا إِلَانَهُ يَهْتَابُوا بِصِيرَةٍ ﴿۱۱۱﴾

- (۱) مترجم گوید یعنی مدت ماندن در بهشت و دوزخ مانند مدت دوام آسمان ها و زمین است در دنیا اگر زیادتی را که در مشیت خداست و در فهم کسی نمی گنجد اعتبار نکند حاصل بیان دوام است بابلغ وجوه والله اعلم .
- (۲) یعنی حصه ایشان از عذاب .

بیناست (۱۱۲) .

و میل مکنید بسوی آنانکه ستم کردند که
آنگاه برسد به شما آتش و نیست شمارا
بجز خدا دوستان باز نصرت داده نه شوید
(۱۱۳) .

و برپاکن نمازرا دو طرف روز و ساعتی
چند از شب هر آئینه طاعات دور می کنند
گناهان را این پندی هست پند پذیران را
(۱۱۴) .

و شکیبائی کن هر آئینه خدا ضائع نمی
سازد مزد نیکوکاران را (۱۱۵) .

پس چرا نه شدند از آن قرنهایکه پیش
از شما بودند اهل خرد که منع کنند از فساد
در زمین مگر اندکی از آن جماعت که
نجات دادیم از میان ایشان و پیروی کردند
ستمگاران چیزی را که آسودگی داده
شدند بآن^(۱) و بودند گناه گاران (۱۱۶) .

و هرگز نیست پروردگار تو که هلاک کند
ده ها را به ستم و اهل آن نیکوکار باشند
(۱۱۷) .

و اگر می خواست پروردگار تو البته
می گردانید مردمان را یک ملت و همیشه
باشند مختلف (۱۱۸) .

مگر آنکه بروی رحم کرده است
پروردگار تو و برای این اختلاف آفریده
است ایشان را و تمام شد سخن

وَلَا تَرْكَبُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَمَا تَسْكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُم مِّنْ دُونِ
اللَّهِ مِن آوِيَاءَ يُنصرون ﴿۱۳﴾

وَأَقِمِ الصَّلَاةَ طَرَفِي النَّهَارِ وَرُمْلَ اللَّيْلِ إِنَّ الْحَسَنَاتِ
يُؤْتِيهِنَّ السَّجَّاتِ ذَلِكَ ذِكْرَى لِلَّذِينَ ﴿۱۴﴾

وَاصِرٍ فَإِنَّ اللَّهَ يُجِيبُهُمْ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿۱۵﴾

فَلَوْلَا كَانَ مِنَ الْقُرُونِ مِن قَبْلِكُمْ أُولُو بَقِيَّةٍ يَنْهَوْنَ
عَنِ الْفَسَادِ فِي الْأَرْضِ إِلَّا قَلِيلًا مِّمَّنْ أَحْبَبْنَا مَهْمُهَا
وَآتَيْنَاهُمُ الْكُفْرَ مَا آتَيْنَاهُمُوهَا وَكَانُوا
مُجْرِمِينَ ﴿۱۶﴾

وَمَا كَانَ رَبُّكَ لِيُهْلِكَ الْقُرَى بِظُلْمٍ وَأَهْلُهَا
مُصْلِحُونَ ﴿۱۷﴾

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ النَّاسَ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَا يَرِ الْأُنثَى
مُتَّفِقِينَ ﴿۱۸﴾

إِلَّا مَن تَجَرَّرَتْ عَلَيْهِكَ إِذْ لَدَيْكَ خَلَقْتَهُمْ وَتَوَاتَتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ

لَا تَمُنَّ بِجَهَنَّمَ مِنَ الْيَمِينِ وَالْأَيْسِ أَجْمَعِينَ ﴿۱۵﴾

وَكَلَّا تَقْضَىٰ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الرُّسُلِ مَا نَنْتَبِهُ بِهِ فُقَادًا ۗ
وَجَاءَكَ فِي هَذِهِ الْحَقُّ وَمَوْعِظَةٌ وَذِكْرَىٰ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿۱۶﴾

وَقُلْ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ أَعْمَلُوا عَلَىٰ مَكَانَتِكُمْ
إِنَّا غَائِبُونَ ﴿۱۷﴾

وَأَنْتُمْ بِمَا كُنَّا مُنْتَظَرُونَ ﴿۱۸﴾

وَلِلَّهِ غَيْبُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْيَمِينِ وَالْأُخْرَىٰ كُلُّهُ عِنْدَهُ
وَتَوَكَّلْ عَلَيْهِ وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿۱۹﴾

پروردگار تو، که البته پرکنم دوزخ را از جنیان و مردمان همه یک جا^(۱) (۱۱۹) .

وهر چیزی را حکایت می کنیم برتواخبار پیغامبران آن چیزی است که ثابت می گردانیم بآن دل ترا و آمده است به تودرین سوره سخن درست و پندی ویادآوری برای مسلمانان (۱۲۰) .

وبگورآنان را که ایمان نمی آرند عمل کنید برطور خود هرآئینه مانیز عمل کنندگانیم (۱۲۱) .

وانتظار کشید هرآئینه مانیز منتظریم (۱۲۲) .

وخدا راست علم غیب آسمان ها وزمین وبسوی اوبازگردانیده می شودکار همه آن پس عبادت کن اورا وتوکل کن براو ونیست پروردگار تو بیخبر ازآنچه می کنید (۱۲۳) .

سوره یوسف مکی است و آن یک صدویازده آیت ودوازده رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ۝ اٰیٰتِ الْکِتٰبِ الْمُبِیْنِ ۝

اِنَّا اَنْزَلْنٰهُ قُرْءٰنًا عَرَبِیًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُوْنَ ۝

بنام خدای بخشاینده مهربان .

الرّٰ این آیت ها آیاتِ کتاب روشن است (۱) .

هرآئینه مافروفرستادیم آن را قرآن عربی

(۱) مترجم گوید درعرف اختلاف رانسبت میکنند باهل باطل نه باهل حق ويقال قال اهل الحق کذاواخالفهم فرّق پس استثنای مَنْ رِحِمَ بى تکلف صحيح شد واللّه اعلم .

باشد که شما دریابید (۲) .

ماحکایت می کنیم بر تو بهترین قصه ها
بو حی فرستادن خود بسوی تو این قرآن را
وهر آئینه حال این ست که تو بودی پیش
از آن از بی خبران (۳) .

یادکن چون گفت یوسف پدر خود را ای
پدر من هر آئینه من بخواب دیدم یازده
ستاره را و خورشید و ماه را دیدم برای
خود سجده کننده (۴) .

گفت ای پسرک من بیان مکن خواب
خود را پیش برادران خود که آنگاه اندیشه
کنند در حق توحیله هر آئینه شیطان آدمی
را دشمن آشکار است (۵) .

وچنانکه خواب بتونمود همچین
برگزیند ترا پروردگار تو و بیاموزد ترا
از علم تاویل الاحادیث (یعنی تعبیر رویا)
و تمام کند نعمت خود را بر تو و بر فرزندان
یعقوب چنانکه تمام کرد آن را بر دو جد تو
پیش ازین ابراهیم و اسحق هر آئینه
پروردگار تودانای استوار کارست (۶) .

هر آئینه هست در قصه یوسف و برادران
او نشانه هاسوال کنندگان را (۷) .

چون گفتند که یوسف و برادر حقیقی
او دوست تراند نزد پدر ما از ما و جماعتی
هستیم هر آئینه پدر ما در خطای ظاهر
است (۸) .

بکشید یوسف را یابیفکنیدش به زمین
غیر معلوم تا خالی شود برای شما توجه

تَخُنْ نَفْسُ عَلَيْكَ أَحْسَنَ الْقَصَصِ بِمَا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ
هَذَا الْقُرْآنَ وَإِنْ كُنْتَ مِنْ قَبْلِهِ لَمِنَ الْغَافِلِينَ ۵

إِذْ قَالَ يُوسُفُ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ إِنِّي رَأَيْتُ أَحَدَ عَشَرَ

كَوْكَبًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ رَأَيْتُهُمْ لِي سَاجِدِينَ ۶

قَالَ يَبْنَؤُ لَأَقْتَضِي رُؤَاكَ عَلَىٰ رِجْلَيْكَ وَكَيْدًا وَآلَاءَ

كَيْدٍ إِنَّ الشَّيْطَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوٌّ مُبِينٌ ۷

وَكَذَلِكَ يَجْتَبِيكَ رِبُّكَ وَيُعَلِّمُكَ مِنْ تَأْوِيلِ

الْأَحَادِيثِ وَيُمَهِّدُكَ عَلَيْهِ وَعَلَىٰ آلٍ يَعْقُوبَ كَمَا أَتَمَمَّا

عَلَىٰ آبَائِكَ مِنْ قَبْلُ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَاقَ إِنَّ رَبَّكَ

عَلِيمٌ حَكِيمٌ ۸

لَقَدْ كَانَ فِي يُوسُفَ وَإِخْوَتِهِ آيَاتٍ لِلْمُتَسَاءِلِينَ ۹

إِذْ قَالَ الْيُوسُفُ وَأَخُوهُ أَحَبُّ إِلَيَّ إِنَّمَا أَنَا

وَعَنْ غَضَبَةٍ إِنَّ آبَاءَنَا لَمِنَ ضَالِّينَ ۱۰

إِنَّمَا يُوسُفُ وَأَخُوهُ أَرْضًا يَخْتَلِلُ لَكُمْ وَجْهَ آبَائِكُمْ

وَتَكُونُوا مِنْ بَعْدِهِ قَوْمًا صَالِحِينَ ①

قَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ لَوْ كُنَّا يُوسُفَ وَالْقَوْءُ فِي غَيْبَتِ الْبُحْتِ
يَلْتَوِظُهُ بَعْضُ السَّيَّارَةِ إِنْ كُنْتُمْ فَاعِلِينَ ②

قَالُوا يَا أَبَانَا مَا لَكَ لَا تَأْتِنَا عَلَى يُوسُفَ وَإِنَّا لَهُ
لَنَصْحُونَ ③

أَرْسَلَهُ مَعَنَا نَتَزَعَّ وَيَلْعَبُ وَإِنَّا لَهُ لَحَافُونَ ④

قَالَ إِنِّي لَبِخْرُنِي أَنْ تَذَهَبُوا بِهِ وَأَخَافُ أَنْ يَأْكُلَهُ
الدَّيْتُ وَأَنْتُمْ عَنْهُ غِفْلُونَ ⑤

قَالُوا لَئِنْ أَكَلَهُ الدَّيْتُ وَنَحْنُ عُصْبَةٌ
إِنَّا آدَاءُ الْغَيْرُونَ ⑥

فَلَمَّا ذَهَبُوا بِهِ وَاجْتَمَعُوا أَنْ يَجْعَلُوهُ فِي غَيْبَتِ الْبُحْتِ
وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ لَتُنَبِّئَهُمْ بِأَمْرِهِمْ هَذَا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ⑦

وَجَاءَ وَآبَاهُمْ عِشَاءً يَبْتُونَ ⑧

قَالُوا يَا أَبَانَا إِنَّا ذَهَبْنَا نَسْتَبِئُكَ وَرَكْنَا يُوسُفَ عِنْدَ
مَتَاعِنَا فَأَكَلَهُ الدَّيْتُ وَمَا أَنْتَ بِمُؤْمِنٍ كُنَّا
وَلَوْ كُنَّا صَادِقِينَ ⑨

پدر شما و تاباشید بعد ازین گروهی شائسته
(یعنی توبه کنید) (۹) .

گفت گوینده از ایشان مَکْشید یوسف را و
بیفکنیدش در قعر تاریک چاه تا برگیرد او
را بعض مسافران اگر کنندگانید
(این کار را) (۱۰) .

گفتند ای پدر ما چیست حال تو که امین
نمی پنداری ما را بر یوسف وهر آئینه
ما اورانیک خواهانیم (۱۱) .

بفرست اورا با ما فردا تا میوه بسیار خُورَد
و بازی کند وهر آئینه ما اورا نگاه بانیم
(۱۲) .

گفت هر آئینه اندوهگین می کند مرا آنکه
ببریدش و می ترسم از آنکه بخورد اورا
گرگ و شما زوی بی خبر باشید (۱۳) .

گفتند اگر بخورَد او را گرگ و ما جماعتی
هستیم هر آئینه ما آنگاه زیان کار باشیم
(۱۴) .

پس چون ببردندش و عزیمت کردند که
بیفکنندش در قعر تاریک چاه و وحی
فرستادیم بسوی او که البته خبردار
خواهی ساخت ایشان را باین ماجرای
ایشان و ایشان نه شناسند (۱۵) .

و آمدند پیش پدر خود شبانگاه میگریستند
(۱۶) .

گفتند ای پدر ما هر آئینه ما شروع کردیم در
مسابقه و گذاشتیم یوسف را نزدیک رخت
خویش پس بخُورَد او را گرگ نیستی تو باور
دارنده ما اگر چه باشیم راستگو (۱۷) .

وآوردند برپیراهن او خون دروغ را یعقوب گفت نه، بلکه آراسته است برای شما نفس شما تدبیری را پس کارمن صبر نیک است و خدامدد طلبیده می شود از وی برآنچه شما بیان می کنید (۱۸) .

وآمد کاروانی پس فرستادند سقای (یعنی آب آور) خود را پس انداخت دلخواه خود گفت ای مژده من این نوجوانی است و اهل قافله پنهان ساختند او را سرمایه دانسته و خداداناست بآنچه می کردند (۱۹) .

و (برادران) فروختندش به بهای ناقص درهمی چند شمرده شده بودند درباره یوسف از بی رغبتان (۲۰) .

وگفت شخصی که خرید یوسف را از اهل مصر بزنی خود گرامی دار جای او را شاید که نفع دهد ما را یافزند گیریم او را و همچنین قراردادیم یوسف را در آن سرزمین و تا بیا موزیم او را از علم تاویل الاحادیث و خداتواناست بر مراد خود ولیکن اکثر مردمان نمیدانند (۲۱) .

وچون رسید یوسف به نهایت قوت خود دادیم وی را دانائی و علم و همچنین جزامیدهم نیکوکاران را (۲۲) .

طلب کرد یوسف را زنی که او در خانه اش بود از نفس او (و این کنایت از طلب جماع است) و بیست دره را و گفت پیش آ گفت پناه بر خدا بیشک او مولای من است نیکوساخت جایگاه

وَجَاءَهُ عَلَى قَمِيصِهِ بِدَمٍ كَذِبٍ قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ أَنْفُسُكُمْ أَمْراً فَصَدَّرُوا جَمِيعاً وَاللَّهُ الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا تَصِفُونَ ﴿۱۸﴾

وَجَاءَتْ سَيَّارَةٌ فَأَنْسَلُوا وَارِدَهُمْ فَأَدْلَى دَلْوَهُ قَالَ يَبُشْرَىٰ هَذَا أَغْلَمٌ ۚ وَاسْرُوءُ بِضَآءَةٍ وَآلِهَةٌ عَلَيْهِمْ يَمَا يَصْبَلُونَ ﴿۱۹﴾

وَسَرُّوهُ بِشَمْنٍ بَخْسٍ دَرَاهِمَ مَعْدُودَةٍ ۖ وَكَانُوا فِيهِ مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿۲۰﴾

وَقَالَ الَّذِي اشْتَرَاهُ مِنْ مِصْرَ لِمَرْأَتِهِ أَكْرِمِي مَثْوَاهُ عَلَيَّ أَنْ يَبْتَغَىٰ غَيْرًا وَأَتَّخِذَهُ وَلَدًا ۖ وَكَذَلِكَ نَكَّاهُ يُوسُفَ فِي الْأَرْضِ ۖ وَلِنُعَلِّمَهُ مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ ۚ وَاللَّهُ غَالِبٌ عَلَىٰ أَمْرِهِ ۖ وَلَٰكِنَّ أَكْثَر النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۲۱﴾

وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ آتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا ۚ وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿۲۲﴾

وَرَادُوهُ الْغُبَىٰ الَّتِي هُوَ فِي بَيْتِهَا عَنْ نَفْسِهِ وَغَلَّقَتِ الْأَبْوَابَ وَقَالَتْ هَيْبْ لَكَ ۚ قَالَ مَعَاذَ اللَّهِ إِنَّهُ رَبِّي أَحْسَنَ مَثْوَايَ إِنَّهُ لَا يُعَلِّمُ الظَّالِمُونَ ﴿۲۳﴾

مرا^(۱) هر آئینه رستگار نمی شوند ظالمان
(۲۳) .

وهر آئینه قصد کرد آن زن بسوی یوسف
وقصد کردی یوسف بسوی او اگر نه
بود آنکه دید یوسف دلیل پروردگار
خود را، چنین کردیم تابازگردانیم ازوی
بدی و بی حیائی را هر آئینه وی از بندگان
مخلص ماست (۲۴) .

و بایکدیگر سبقت کردند بسوی دروازه
و بدرید آن زن پیراهن یوسف را از پشت
و یافتند شوهر زن را نزدیک دروازه گفت
چيست جزای کسیکه خواسته باشد باهل
تو کاربرد را مگر آنکه بزندان انداخته شود
یا عقوبتی درد دهنده (۲۵) .

یوسف گفت این زن خواست مرا از نفس
من و گواهی داد گواهی از قبیله زن که
اگر هست پیراهن یوسف دریده از
جلو، پس این زن راست گفته است
و یوسف از دروغ گویانست (۲۶) .

و اگر هست پیراهن او دریده از پشت،
پس این زن دروغ گفته است و یوسف
از راست گویان است (۲۷) .

پس شوهرش چون دید پیراهن او را دریده
از پشت، گفت این قضیه از مکر شما زنان
است هر آئینه مکر شما زنان بزرگ است
(۲۸) .

وَلَقَدْ هَمَّتْ بِهِ وَهَمَّ بِهَا لَوْلَا أَنْ رَأَىٰ بُرْهَانَ رَبِّهِ
كَذَلِكَ لِنَصْرِفَ عَنْهُ السُّوءَ وَالْفَحْشَاءَ إِنَّهُ مِنْ
عِبَادِنَا الْمُخْلَصِينَ ﴿۲۳﴾

وَاسْتَبَقَا الْبَابَ وَقَدَّتْ قَيْصَةَ مِنْ دُبُرِ وَأَلْفَا
سَيْدَهَا لَكِ الْبَابُ قَالَتْ مَا حَزَلْتُ مِنْ أَرَادِيهِ لَكِ
سُوءٌ إِلَّا أَنْ يُسَجِّنَ أَوْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۲۴﴾

قَالَ هِيَ رَاوَدْتَنِي عَنْ نَفْسِي وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِنْ أَهْلِهَا
إِنْ كَانَ قَيْصُةُ قَدْ مِنْ قُبُلٍ فَصَدَقَتْ
وَهُوَ مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿۲۵﴾

وَإِنْ كَانَ قَيْصُةُ قَدْ مِنْ دُبُرٍ فَكَذَّابَتْ وَهُوَ مِنَ
الضَّالِّينَ ﴿۲۶﴾

فَلَمَّا رَأَىٰ قَيْصَةَ قَدْ مِنْ دُبُرٍ قَالَ إِنَّهُ مِنْ كِبْرِكُنَّ إِنَّ
كِبْرِكُنَّ عَظِيمٌ ﴿۲۷﴾

ای یوسف درگذر ازین ماجرا وای زن طلب آموزش کن برای گناه خود هرآئینه تو بوده ای از خطا کنندگان (۲۹) .

وگفتند زنانی چند در شهر که زن عزیز می طلبد نوجوان خود را از نفس او هرآئینه دردش جاکرده است از روی دوستی هرآئینه مامی بینیم او را در گمراهی ظاهر (۳۰) .

پس چون شنید زن عزیز غیبت ایشانرا قاصد فرستاد بسوی ایشان و مهیا کرد برای ایشان مجلسی و داد هریکی را از ایشان کاردی و گفت ای یوسف بیرون آ براین زنان پس چون بدیدندش بزرگ یافتندش و ببریدند دستهای خویش وگفتند پاك است خدا، نیست این نوجوان بشری، نیست این شخص مگر فرشته گرامی (۳۱) .

زن عزیز گفت این ست آنکه ملامت کرده بودید مرا در عشق وی و هرآئینه طلبیدم از او نفس او را پس نگاه داشت خود را و اگر نکند آنچه می فرمایم او را البته بزندان انداخته شود و البته باشد از خوارشدگان (۳۲) .

یوسف گفت ای پروردگار من زندان دوست تراست نزد من از آنچه میخوانند مرا بسوی آن و اگر تو بازنداری از من فریب این زنان را البته میل کنم بایشان و باشم از نادانان (۳۳) .

پس قبول کرد دعای او را پروردگار او

يُوسُفُ أَعْرِضْ عَنْ هَذَا وَاسْتَغْفِرِي لِذَنبِكِ إِنَّكِ كُنْتِ مِنَ الْخَاطِئِينَ ﴿۲۹﴾

وَقَالَ يَسْمُوَةٌ فِي الْمَدِينَةِ امْرَأَتُ الْعَزِيزِ تُرَاوِدُ فَتَاهَا عَنْ نَفْسِهِ قَدْ شَغَفَهَا حُبًّا إِنَّا لَنَرَاهَا فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿۳۰﴾

فَلَمَّا سَمِعَتْ بِمَكْرِهِنَّ أَرْسَلَتْ إِلَيْهِنَّ وَأَعْتَدَتْ لَهُنَّ مُتَّكًا وَآتَتْ كُلَّ وَاحِدَةٍ مِّنْهُنَّ سِكِّينًا وَقَالَتِ اخْرُجْ عَلَيْهِنَّ فَلَمَّا رَأَيْنَهُ أَكْبَرْنَهُ وَقَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ وَقُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ مَا هَذَا بَشَرًا إِنْ هَذَا إِلَّا مَلَكٌ كَرِيمٌ ﴿۳۱﴾

قَالَتْ فَذَلِكُنَّ آلِي الْمُنْتَفِي فَيَدُوُّ لَقَدْ رَاوَدْتُهُ عَنْ نَفْسِهِ فَاسْتَعْصَمَ وَلَئِن لَّمْ يَفْعَلْ مَا آمُرُ لَيُبْغِثَنَّ وَلَئِن يَكُنْ مِنَ الْظَالِمِينَ ﴿۳۲﴾

قَالَ رَبِّ الْجِنَّ أَحِبُّ إِلَيَّ مِمَّا يَدْعُونَنِي إِلَيْهِمْ وَإِلَّا تَصْرِفْ عَنِّي كَيْدَهُنَّ أَصْبُ إِلَيْهِنَّ وَأَكُنَّ مِنَ الْجَاهِلِينَ ﴿۳۳﴾

فَاسْتَجَابَ لَهُ رَبُّهُ فَصَوَّرَ عَنْهُ كَيْدَهُنَّ إِنَّه هُوَ

السَّمِيعِ الْعَلِيمِ ﴿۳۳﴾

تَرَبَّأَ الْهَرَمُ مِنْ بَدِي مَا رَأَوْا الْآيَاتِ لَيْسَجْنَتَهُ حَتَّىٰ جِئِنَا ۝

وَدَخَلَ مَعَهُ السِّجْنَ فَتَيَيْنَ قَالَ لِحَدُثَا رَبِّي أَنِّي أَخْبَرْتُهَا
وَقَالَ الْخَوْرِيُّ رَبِّي أَخْبَرْتُهَا فَوَقَّ رَأْسِي خَبْرًا تَأْكُلُ الطَّيْرُ مِنْهُ
يَبْتُنَّا بِتَأْوِيلِهِ إِنَّا نَنزِلُكَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿۳۴﴾

قَالَ لَا يَأْتِيكُمَا طَعَامٌ تُرْزَقُنِيهِ إِلَّا رَبَّنَا نَكْمَا بِتَأْوِيلِهِ
قِيلَ أَنْ يَأْتِيَكُمَا ذِكْرُكُمَا مَعَكُمْ يَوْمَ رَبِّي إِنِّي تَرَكْتُ مَلَكَ
قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ قَوْمٌ لَمُؤْمِنُونَ ﴿۳۵﴾

وَاتَّبَعْتُ مَلَكَ الْبَاءِ إِلَىٰ رَبِّهِمْ وَاسْحَقْ وَيَعْقُوبَ مَا كَانَ
لَنَا أَنْ نَشْرِكَ بِاللَّهِ مِنْ شَيْءٍ ذَلِكَ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ عَلَيْنَا
وَعَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَر النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۳۶﴾

پس بازداشت از یوسف فریب ایشان را
هرآئینه وی شنوای داناست (۳۴) .

باز ظاهر شد آن جماعت را بعد از آن که
دیده بودند نشانه ها که البته بزندان
درآوردند اورا تاملتی (۳۵) .

و داخل شدند بزندان همراه یوسف
دو جوان یکی از ایشان گفت هرآئینه
بخواب می بینم خود را که آب گیرم
از انگور و دیگری گفت که هرآئینه
بخواب می بینم خود را که برداشته ام
بر سر خود نانی که مرغان از آن میخورند
خبردار کن ما را به تعبیر این خواب
هرآئینه مابینیم ترا از نیکوکاران (۳۶) .

گفت نخواهد آمد بشما هیچ طعامی که داده
می شوید آن را مگر خبردار کنم شمارا به
تعبیر آن پیش از آنکه بیاید به شما این
تعبیر از آن قبیل است که آموخته است مرا
پروردگار من هرآئینه من ترك کردم کیش
قومی که ایمان نمی آرند بخدا و ایشان
بآخرت اعتقاد ندارند (۳۷) .

و پیروی کردم کیش پدران خود را،
ابراهیم واسحق و یعقوب نشاید ما را که
شريك خدا مقرر کنیم چیزی را، این از
فضل خداست بر ما و بر مردمان ولیکن
بیشتر مردمان شکر نمی کنند (۳۸) .

(۱) یعنی مشورت کردند که یوسف را بزندان باید کرد تا نزد مردمان برائت زلیخا ظاهر
شود .

يُصَاحِبِي السِّجْنِ ۚ أَرَبَابٌ مُتَفَرِّقُونَ خَيْرًا لِّمَنْ
لِلْوَالِدِ الْقَهَّارِ ﴿٣٨﴾

مَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا أَسْمَاءَ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ
وَأَبَاؤُكُمْ مِمَّا أَنْزَلَ اللَّهُ بِهَِا مِنْ سُلْطَانٍ إِنَّ الْحُكْمَ لِلَّهِ
أَعْرَاقُ الْعِبَادِ وَالْآيَاتُ ذَلِكِ الْبَيِّنَاتِ الْقَائِمَةِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ
النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٩﴾

ای دویار زندان آیامعبودان پراکنده
بهتراند یا خدا یکتای غالب (۳۹) .

عبادت نمی کنید بغیر از خدا مگر نام هائی
چندرا که نام نهاده اید آنها را شما و پدران
تان نفرستاده است خدا بر آنها هیچ دلیلی
نیست فرمانروائی مگر خدا را فرمود که
عبادت مکنید مگر فقط وی را این ست
کیس درست ولیکن بیشتر مردمان
نمی دانند (۴۰) .

ای دو یار زندان آما یکی از شما پس
بنوشاند مولای خود را شراب و اما آن
دیگر پس بردار کرده شود پس بخورد
مرغان از سراو فیصله کرده شدکاری که
در وی سوال می کنید (۴۱) .

و گفت یوسف به شخصی که دانسته بود
که خلاص یابنده است از آن دو کس
یادکن مرانزد مولای خود پس شیطان
فراموش گردانید از خاطر وی که
یاد کند پیش مولای خود پس ماند یوسف
در زندان چند سال (۴۲) .

و گفت پادشاه هر آینه من بخواب می بینم
که هفت گاو فربه میخورند آن هارا هفت
گاو لاغر و می بینم هفت خوشه سبزا
و هفت خوشه دیگر خشک را ای جماعت
جواب دهید مرا درباره خواب من اگر
خواب را تعبیر می گوئید (۴۳) .

گفتند این خوابهای شوریده است
و ما نیستیم به تعبیر خوابهای شوریده دانا
(۴۴) .

يُصَاحِبِي السِّجْنِ ۚ أَمَا أَحَدُكُمْ مَا فَسَّقَ بَنِيَّ حَمْرًا
وَأَمَا الْآخَرَ فَيَصْلُبُ فَتَأْكُلُ الطُّيْرُ مِنْ رَأْسِهِ فَفَضَى
الْأَمْرَ الَّذِي فِيهِ تَسْتَفْتِينَ ﴿٤٠﴾

وَقَالَ لِلَّذِي ظَنَّ أَنَّهُ نَاجٍ مِنْهُمَا اذْكُرْنِي عِنْدَ
رَبِّكَ فَأَنْسَاهُ الشَّيْطَانُ ذِكْرَ رَبِّهِ فَلَبِثَ فِي السِّجْنِ
بِضْعَ سِنِينَ ﴿٤١﴾

وَقَالَ الْمَلِكُ إِنِّي أَرَى سَبْعَ بَقَرَاتٍ يَسْمَانُ يَا كَلْبُ
سَبْعُ عِجَافٍ وَسَبْعُ سُبُلَاتٍ خُضْرٍ وَأُخْرَى بَيْسٌ يَا أَيُّهَا
الْمَلَأُ الْقُوَى فِي رُؤْيَايَ إِنْ كُنْتُمْ لِلرُّءْيَا تَعْبُدُونَ ﴿٤٢﴾

قَالُوا أَضْغَاثُ أَحْلَامٍ وَمَا نَحْنُ بِتَأْوِيلِ الْأَحْلَامِ بِعِلْمِنَا ﴿٤٣﴾

وَقَالَ الَّذِي بِجَانِبِهَا وَكَرِهَهَا وَقَدْ أَمَرْتَهُ أَنْ آتِيَهُمْ بِتَابُوتٍ
فَارْسِلُونِ ﴿٤٥﴾

وگفت آنکه نجات یافته بود از آن دوکس
و بیاد آورد بعد مدتی من خبر دهم شمارا
به تعبیر این خواب پس بفرستید مرا^(۱)
(۴۵) .

يُوسُفُ أَيُّهَا الصِّدِّيقُ أَقْبَتَانِي سَبْعَ بَقَرَاتٍ سَمَانٍ
يَأْكُلُهُنَّ سَبْعٌ عِجَافٌ وَسَبْعٌ سُنبُلَاتٍ خُضْرٍ وَأُخَرَ
يُبْسِتُ لَعَلِّي أَرْجِعُ إِلَى النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٤٦﴾

گفت ای یوسف ای راست گو جواب ده
مارا درین خواب که هفت گاوِ فریه
میخورند ایشان را هفت گاوِ لاغر و هفت
خوشهٔ سبز و هفت خوشهٔ دیگر خشک،
بُود که من بازگردم بسوی مردمان تا ایشان
بدانند (۴۶) .

قَالَ رَزَعُونَ سَبْعَ سِنِينَ دَابًّا فَمَا حَصَدْتُمْ فَذَرُّوهُ
فِي سُنْبُلَةٍ الْأَقْلِيلِ كَمَا تَأْكُلُونَ ﴿٤٧﴾

گفت زراعت کنید هفت سال پی در پی
بر عادت خود پس آنچه بدروید بگذاریدش
در خوشهٔ آن مگر آن کی از آنچه بخورید
(۴۷) .

ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ سَبْعٌ شِدَادًا يَأْكُلْنَ مَا قَدَّ مِمَّنْ هَلَقَ
الْأَقْلِيلَ فَانْحَصِبُونَ ﴿٤٨﴾

باز بیاید بعد از آن هفت سالِ سخت
بخورند آنچه سابق ذخیره نهاده بودید
برای آنها مگر اندکی از آنچه با احتیاط نگاه
دارید (۴۸) .

ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ عَامٌ فِيهِ يُغَاثُ النَّاسُ وَفِيهِ
يَعْصِرُونَ ﴿٤٩﴾

باز بیاید بعد از آن سالی که درو باران
فرستاده شود بر مردمان، و درو آب
گیرند از انگور و غیر آن^(۲) (۴۹) .

وَقَالَ الْمَلِكُ الْيَافِئُوثِيُّ يَا قَدِّمَاءَ جَاءَهُ الرَّسُولُ قَالَ ارْجِعْ
إِلَى رَبِّكَ فَسَأَلَهُ مَا بَالَ الْإِسْمَاءِ الَّتِي قَطَعَنَ

وگفت پادشاه بیارید پیش من یوسف را
پس چون آمد نزد یوسف فرستادهٔ پادشاه
گفت بازگرد بسوی مولای خود پس سوال

(۱) مترجم گوید پس بسوی یوسف فرستادند و ملاقات کرد والله اعلم .

(۲) پادشاه این تعبیر شنیده مشتاق ملاقات یوسف گشت و یوسف علیه السلام مدتی
توقف نمود تا براءت ذمه اش ظاهر گردد والله اعلم .

أَيَّدِيهِنَّ إِنَّ رَبِّي يَكْفِيهِنَّ عَلَيْهِمْ ۝۵۰

کن اورا چیست حال آن زنان که بریدند دستهای خویش را هرآئینه پروردگار من بحیله بازی ایشان داناست^(۱) (۵۰).

قَالَ مَا خَطْبُكُمْ إِذْ رَأَوْتُمْ يُوسُفَ عَنْ نَفْسِهِ قُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ مَا عَلِمْنَا عَلَيْهِ مِنْ سُوءٍ قَالَتِ امْرَأَتُ الْعَزِيزِ إِنَّنِي خَصَصَ الْبَعثُ أَنَا رَأَوْتُهُ عَنْ نَفْسِهِ وَإِنَّهُ لَمِنَ الضَّالِّينَ ۝۵۱

گفت پادشاه چه بود حال شما وقتی که خواستید یوسف را از نفس او (یعنی تابلغزانش) گفتند پاکی خداراست ندانستیم بریوسف هیچ گناهی، گفت زن عزیز اکنون ظاهر شد سخن راست که من طلبیدم او را از نفسش و هرآئینه او از راست گویان است (۵۱).

ذَلِكَ لَعَلَّهُ إِنْ لَمْ أَخُنْهُ بِالْغَيْبِ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي كَيْدَ الْغَافِلِينَ ۝۵۲

(گفت یوسف) این همه برای آنست تا بداند عزیز که من خیانت او نکرده ام غائبانه و بداند که خدا راه نمی نماید خیانت کنندگان را (۵۲).

وَمَا أُبْرِيءُ نَفْسِي إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّي إِنَّ رَبِّي غَفُورٌ رَحِيمٌ ۝۵۳

و به پاکی صفت نمی کنم نفس خود را هرآئینه نفس بسیار فرماینده است به بدی مگر آنوقت که مهربانی کند پروردگار من هرآئینه پروردگار من آمرزنده مهربانست (۵۳).

وَقَالَ الْمَلِكُ إِنِّي أُرِي بِهِ آسَاطِينَ لِيُفْسِدُنَّ فِيكُم مَّا كَانَتْ أُمَّةٌ لَكُمُ الْيَوْمَ لَدِينَا مَلِكِينَ أَمِيمِينَ ۝۵۴

و گفت پادشاه بیاریدش پیش من تا مقرر کنمش خالص برای خدمت خود پس چون سخن گفت با یوسف^(۲) گفت ای یوسف هرآئینه تو امروز پیش ماصاحب قدرآمانت داری (۵۴).

(۱) یعنی شهادت بر اقرار زلیخابه عفت یوسف پوشیده اند والله اعلم .

(۲) یعنی قابلیت اوشناخت .

گفت مقررکن مرا برخزانه های این سرزمین هرآئینه من محافظت کننده دانایم (۵۵) .

وهمچنین تمکین دادیم یوسف را درآن سرزمین، قرارمی گرفت ازآن سرزمین هرجاکه میخواست، می رسانیم برحمت خود هرکرا خواهیم وضائع نمی کنیم مزدنیکوکاران را (۵۶) .

وهرآئینه مزد آخرت بهترست آنان را که ایمان آوردند وپرهیزگاری می کردند (۵۷) .

وآمدند^(۱) برادران یوسف پس داخل شدند بروی پس بشناخت ایشان راوایشان اورانشناسا بودند (۵۸) .

وچون مهیاکرد برای ایشان سامان ایشان راگفت بیاریدپیش من برادرعلاتی (ناتنی) خودرا که ازپدرشماست آیا نمی بینید که من تمام میدهم پیمانہ را ومن بهترین پذیرائی کنندگانم (۵۹) .

پس اگر نیاوردید اورا پیش من پس هرگز پیمانہ نه باشد برای شما نزد من وهرگز نزدیک نشوید بمن (۶۰) .

گفتند اورااز پدرش خواهیم خواست، مالبته این کار کنندگانیم (۶۱) .

وگفت یوسف غلامان خودرا بنهید

قَالَ اجْعَلْنِي عَلَى خَزَائِنِ الْأَرْضِ إِنِّي حَفِيظٌ عَلَيْكُمْ ۝

وَكَذَلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِي الْأَرْضِ يَدْعُوا إِلَيْهَا حَيْثُ يَشَاءُ
نُصِيبُ بِرَحْمَتِنَا مَنْ نَشَاءُ وَلَا نُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ۝

وَلَا جَزَاءُ الْاِحْرَاءِ خَيْرٌ لِّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَكَانُوْا يَتَّقُوْنَ ۝

وَجَاءَ اخُوْتُ يُوْسُفَ فَدَخَلُوْا عَلَيْهِ فَعَرَفَهُمْ وَهُمْ
لَهُ مُتَّكِرُوْنَ ۝

وَلَمَّا جَهَّزَهُمْ بِجَهَّازِهِمْ قَالَ ائْتُونِي بِاَنْعَامِكُمْ مِنْ اَيِّكُمْ اَلَا
تَرَوْنَ اَنِّي اُوتِي الْكَيْلَ وَاَنَا خَيْرُ الْمُنْزِلِيْنَ ۝

فَاِنْ لَّمْ تَأْتُوْنِيْ بِهٖ فَلَا كَيْلَ لَكُمْ عِنْدِيْ وَلَا تَقْرَبُوْنِيْ ۝

قَالُوْا سُبْحٰنَ رَبِّنَا اِنَّا كُنَّا لَعٰجِلُوْنَ ۝

وَقَالَ لِيَّبْنِيْنَهِ اجْعَلُوْا بِيْضًا عَنْتُمْ فِيْ رِحَالِهِمْ لَعَلَّهُمْ

(۱) بعد از آن قحط افتاد در جمیع نواحی مصر و شام اولاد یعقوب را مشقت بسیار رسید بسوی یوسف متوجه شدند والله اعلم .

سرمایه ایشان را در خرچینه‌های ایشان، شاید ایشان به شناسند آن را چون باز روند باهل خویش بُودکه ایشان باز آیند^(۱) (۶۲) .

پس چون باز گشتند بسوی پدر خویش گفتند ای پدر ما منع کرده شد از ما پیمانہ پس بفرست بامابرا در مارا تا پیمانہ گیریم وهر آئینه مانگهبان وی هستیم (۶۳) .

گفت یعقوب امین نگیرم شمارا بروی مگر چنانکه امین گرفته بودم شمارا بربرادروی پیش ازین پس خدا بهترست نگاه دارنده و او مهربان ترین مهربانان است (۶۴) .

و چون بگشادند رخت خود یافتند سرمایه خود را باز گردانیده بایشان گفتند ای پدر ما چه می خواهیم بیش ازین این ست سرمایه ما باز گردانیده شده بسوی ما پس باز رویم به ملک و غله آوریم برای اهل خود و حفاظت کنیم برادر خود را و زیاده آریم پیمانہ یک شتر و آنچه آورده ایم پیمانہ اندک است (۶۵) .

گفت نه فرستم اورا با شما تا آنکه دهید مرا عهدی از خدا که البته باز آرید اورا بمن مگر آنکه گرفتار کرده شوید پس چون دادندش عهد خویش یعقوب گفت خدا بر آنچه می گوئیم نگهبان است (۶۶) .

و گفت ای پسران من داخل مشوید از یک

يُرْفُوْنَهَا إِذَ الْفَلْبُوْا إِلَىٰ أَهْلِهَا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُوْنَ ۝

فَلَمَّا رَجَعُوْا إِلَىٰ اٰبِيْهِمْ قَالُوْا يَا اٰبَانَا مُنِعَ مِنَّا الْكَيْلُ
فَاَرْسِلْ مَعَنَا خَاتَنًا لَّنُكَلِّلْ وَ اِنَّآ لَهُ لَٰخٰفِطُوْنَ ۝

قَالَ هَلْ اٰمَنْتُكُمْ عَلَيْهِ اِلَّا كَمَا اٰمَنْتُكُمْ عَلٰٓى اَخِيْهِ مِنْ قَبْلُ
فَاِنَّهُ خَيْرٌ حٰفِظًا وَّ هُوَ اَرْحَمُ الرَّحِيْمِيْنَ ۝

وَلَمَّا تَخْتَضِعُوْا مَتَاعَهُمْ وَ جَدُوْا بِضَاعَتَهُمْ رُدَّتْ اِلَيْهِمْ
قَالُوْا يَا اٰبَانَا مَا نَبْعِيْ هٰذِهِ بِضَاعَتُنَا رُدَّتْ اِلَيْنَا وَاَنْتُمْ
اَهْلُنَا وَاَنْتُمْ خَاتَنًا وَّرَدَّدَا كَيْلَ بَعِيْ ذٰلِكَ كَيْلَ يَسِيْرٍ ۝

قَالَ لَنْ اُرْسِلَهُ مَعَكُمْ حَتّٰى تُؤْتُوْنِ مَوْثِقًا مِنْ اِلٰهِ
لَتَأْتِيَنَّ بِهٖ اِلَّا اَنْ يُحَاطَبَكُمُ فَلَئَا اَتُوْهُ مَوْثِقُهُمْ قَالَ
اِلٰهِ عَلَىٰ مَا نَقُوْلُ وَ كَيْلٍ ۝

وَقَالَ يَبْنَیْ لَاتَدْخُلُوْا مِنْ بَابٍ وَّاحِدٍ وَاَدْخُلُوْا مِنْ

(۱) یعنی بسبب دادن طعام و بگرفتن سرمایه دیگر بار طمع کنند والله اعلم .

دروازه و درآئید از دروازه‌های پراکنده^(۱) و دفع نمی‌کنم از سر شما چیزی را از قضای خدا، نیست فرمانروائی مگر خدا را بروی توکل کردم و بروی باید که توکل کنند متوکلان (۶۷) .

و چون داخل شدند از آن راه که فرموده بود ایشان را پدر ایشان دفع نمی‌توانست کرد از سر ایشان چیزی را از قضای خدا لیکن سرانجام دادخطری را که در ضمیر وی بود و هر آئینه او بود خداوند دانش بآنچه ما آموخته بودیم او را ولیکن اکثر مردمان نمی‌دانند (۶۸) .

و چون داخل شدند بر یوسف جای داد بسوی خود برادر تنی خود را گفت هر آئینه من برادر توام پس اندوهگین مباش بسبب آنچه می‌کردند (۶۹) .

پس وقتی که مهیا کرد برای ایشان سامان ایشان نهاد آوند آب خوردن را در خرچین برادر خود بعد از آن آواز داد آواز دهنده‌ای که ای کاروان هر آئینه شما دزدید (۷۰) .

روبسوی ایشان در آورده گفتند چیست آنچه گم کرده اید (۷۱) .

گفتند گم کرده ایم پیمانۀ پادشاه را و برای کسی که بیاوردش يك بار شتر باشد و من باین وعده ضامنم (۷۲) .

أَبَايَ مُتَمَرِّقَةً وَمَا أُغْنِي عَنْكُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ
إِنَّ الْحُكْمَ إِلَّا لِلَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَعَلَيْهِ فَلْيَتَوَكَّلِ
الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿٦٧﴾

وَلَمَّا دَخَلُوا مِنْ حَيْثُ أَمَرَهُمْ أَبُوهُمْ مَا كَانَ يُغْنِي
عَنَّهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا حَاجَةً فِي نَفْسِ يَعْقُوبَ
قَضَاهَا وَإِنَّهُ لَذُو عِلْمٍ لِمَا عَلَّمْنَاهُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ
النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٦٨﴾

وَلَمَّا دَخَلُوا عَلَى يُوسُفَ أَوَىٰ إِلَيْهِ أَخَاهُ قَالَ إِنِّي أَنَا
أَخُوكَ فَلَا تَهِئْسَ بِمَا كُنَّا نَعْمَلُونَ ﴿٦٩﴾

فَلَمَّا جَهَّزَهُمْ بِجَهَّازِهِمْ جَعَلَ السِّقَايَةَ فِي رَحْلِ
أَخِيهِ ثُمَّ أَذَّنَ مُؤَذِّنٌ أَتَيْهَا الْعِبْرَانِئِمُ لَمْسِرُونَ ﴿٧٠﴾

قَالُوا وَقَبِلُوا عَلَيْهِمْ مَاذَا تَفْقَدُونَ ﴿٧١﴾

قَالُوا تَفْقَدُونَ صَوَاعَ الْمَلِكِ وَلَيْسَ جَاءَ بِهِ جِمْلُ
بَعِيرٍ وَأَتَا بِهِمْ رَعِيمٌ ﴿٧٢﴾

(۱) یعنی تاجش زخم نرسد .

قَالُوا تَاللَّهِ لَقَدْ عَلِمْتُمْ مَا جِئْتُمَا لِنُقِيدَ فِي الْأَرْضِ وَمَا كُنَّا سَرِيقِينَ ﴿۷۳﴾

قَالُوا فَمَا جَزَاؤُهُ إِنْ كُنْتُمْ كَذِبِينَ ﴿۷۴﴾

قَالُوا جَزَاؤُهُ مَنْ وُجِدَ فِي رَحْلِهِ فَهُوَ جَزَاؤُهُ كَذَلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ ﴿۷۵﴾

فَبَدَأَ بِأَوْعِيَّتِهِمْ قَبْلَ وِعَاءِ آخِيهِ ثُمَّ اسْتَخْرَجَهَا مِنْ وِعَاءِ آخِيهِ كَذَلِكَ يُدْنِي يُوسُفَ مَا كَانَ لِيَأْخُذَ أَخَاهُ فِي دِينِ الْمَلِكِ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ تَرْفَعُ دَرَجَاتٍ مَنْ شَاءَ وَفَوْقَ كُلِّ ذِي عِلْمٍ عَلَيْهِ ﴿۷۶﴾

قَالُوا إِنْ يَسْرِقْ فَقَدْ سَرَقَ أَخُوهُ مِنْ قَبْلُ فَأَسْرَهَا يُوسُفَ فِي نَفْسِهِ وَلَمْ يُبْدِهَا لَهُمْ قَالَ أَنْتُمْ شَرُّ مَشَاقِقِ النَّاسِ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا تَصِفُونَ ﴿۷۷﴾

گفتند بخدا قسم هر آئینه دانسته اید که نیامده ایم ماتافسادکنیم در زمین و هرگز نه بوده ایم دزد (۷۳) .

گفتند پس چیست جزای این فعل اگر دروغ گویاشید (۷۴) .

گفتند جزای این فعل کسی است که یافته شود متاع در خرجین او پس همان شخص باشد جزای او^(۱) همچنین جزای دهیم ستم گاران را (۷۵) .

پس شروع کرد یوسف به تفحص خرجینهای ایشان پیش از خرجین برادر خود بعد از آن برآورد پیمانه را از خرجین برادر خود همچنین تدبیر کردیم برای یوسف نمی خواست که اسیر گیرد برادر خود را بحکم قانون پادشاه لیکن (اسیر گرفتش) به مشیت خدا بلندی گردانیم مراتب کسی را که خواهیم و بالای هر خداوند دانش دانائی هست (۷۶) .

گفتند اگر دزدی کند این شخص دور نیست که دزدی کرده بود برادر او پیش ازین پس پنهان داشت یوسف این سخن را در ضمیر خود و آشکار نه کرد آن را پیش ایشان گفت (دردل خود) شما بدترید در منزلت و خدا دانا است بآنچه وصف می کنید^(۲) (۷۷) .

(۱) یعنی او را غلام گیرند والله اعلم .

(۲) حضرت یوسف بتی از طلا از آن جد مادری خود بدزدید تا از عبادت صنم بازماند =

گفتند ای عزیز هرآئینه اورا پدریست
پیرکلان سال پس بگیریکی را ازما بجای
او هرآئینه مامی بینیم ترا ازنیکوکاران
(۷۸) .

گفت پناه بر خدا ازآنکه بگیریم مگر کسی
را که یافته ایم متاع خویش را نزد او
بتحقیق آنگاه ستمگار باشیم (۷۹) .

پس چون ناامید شدند ازوی، تنها رفتند
بخلوت مشورت کنان گفت بزرگ ترین
ایشان آیاندانسته اید که پدرشما گرفته
است برشماعهدی ازخدا وپیش ازین
کوتاهی کرده بودید درحق یوسف پس
ترك نخواهم کرداین سرزمین را تاوقتیکه
اجازه دهدمرا پدرم یا حکم کند خدا مرا
واوبهترین حکم کنندگان است (۸۰) .

(ای برادران) باز رویدبسوی پدر خویش
پس بگوئید ای پدرماهرآئینه پسر تودزدی
کرد و گواهی نه دادیم الاآنچه
می دانستیم^(۱) ونه می دانستیم علم غیب
را (۸۱) .

وپرس دهی که بودیم درآن وازکاروانی
که آمده ایم درآن والبته ماراست گویانیم
(۸۲) .

گفت (یعقوب) بلکه آراسته کرده است

قَالُوا يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ إِنَّ لَكَ أَبَاشِيخًا كَبِيرًا وَخَدًّا
أَحَدًا نَا مَكَاتَةً إِنَّا نَتْرِكُ مِنَ الْمُحْسِنِينَ ⑤

قَالَ مَعَاذَ اللَّهِ إِنْ نَأْخُذَ إِلَّا مَن وَجَدْنَا مَتَاعَنَا عِنْدَهُ
إِنَّآ إِذًا لَّظَالِمُونَ ④

فَلَمَّا اسْتَيْسَسُوا مِنْهُ خَلَصُوا نَجِيًّا قَالَ كَبِيرُهُمْ
أَلَمْ تَعْلَمُوا أَنَّ أَبَاكُمْ قَدْ أَخَذَ عَلَيْكُمْ مَوْثِقًا مِنَ
اللَّهِ وَمِنْ قَبْلُ مَا فَرَّطْتُمْ فِي يُوسُفَ فَلَنْ أَبْرَحَ
الْأَرْضَ حَتَّى يَأْذَنَ لِي أَبِي أَوْ يَحْكُمَ اللَّهُ لِي وَهُوَ
خَيْرُ الْحَاكِمِينَ ⑥

إِرْجِعُوا إِلَىٰ آبَائِكُمْ فَيَقُولُوا يَا أَبَانَا إِنَّ ابْنَكَ سَرَقٌ
وَمَا شَهِدْنَا إِلَّا بِمَا عَلَّمْنَا وَمَا كُنَّا لِالْغَيْبِ
حَافِظِينَ ⑤

وَسَأَلَ الْقُرْبَىَٰ الَّتِي كُنَّا فِيهَا وَالْعَيْرَ الَّتِي أَقْبَلْنَا
فِيهَا وَإِنَّا لَصَادِقُونَ ⑥

قَالَ بَلْ سَأَلْتُ لَكُمْ أَنْفُسَكُمْ أَفَرَأَيْتُمْ إِيَّاهُ

= يامشابه به این قصه چیزیکه سبب تهمت او باشد بدزدی، بوقوع آمده بود واللہ اعلم .

(۱) یعنی گفتند "جزاؤه من وجد فی رحله فهو جزاؤه" واللہ اعلم .

عَسَى اللَّهُ أَنْ يَأْتِيَنِي بِهِمْ جَبِيبًا إِنَّهُ هُوَ
الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿۸۲﴾

وَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَا أَسْفَىٰ عَلَىٰ يُوسُفَٰ وَأَبِیصَّتْ
عَيْنُهُ مِنَ الْحُزَنِ فَهُوَ كَظِيمٌ ﴿۸۳﴾

قَالُوا اللَّهُ تَعَالَىٰ أَفَلَا تُؤْسَفُ حَتَّىٰ تَكُونَ حَرَضًا
أَوْ تَكُونَ مِنَ الْهَالِكِينَ ﴿۸۴﴾

قَالَ إِنَّمَا أَشْكُوا بَثِّي وَحُزْنِي إِلَى اللَّهِ وَأَعْلَمُ مِنَ
اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿۸۵﴾

يَبْتِغِي أَذْهَبُوا فَتَسْتَمِئُونَ مِنْ يُوسُفَٰ وَأَخِيهِ وَلَا تَأْكُلُوا
مِنْ رِزْقِ اللَّهِ إِنَّهُ لَا يُؤْتِيهِمْ مِنْ رِزْقِ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ
الْكَاذِبُونَ ﴿۸۶﴾

فَلَمَّا دَخَلُوا عَلَيْهِ قَالُوا يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ مَسْنَا وَأَهْلَنَا
الضَّرَّ وَجِئْنَا بِضَاعَةٍ مُزْجَمَةٍ فَأَوْفِ لَنَا الْكَيْلَ
وَصَدَّقْ عَلَيْنَا إِنَّ اللَّهَ جَبْرِي الْمُتَصَدِّقِينَ ﴿۸۷﴾

قَالَ هَلْ عَلِمْتُمْ مَا فَعَلْتُمْ بِيُوسُفَٰ وَأَخِيهِ
إِذْ أَنْتُمْ جَاهِلُونَ ﴿۸۸﴾

قَالُوا إِنَّكَ لَمَنْتَ يُوسُفَٰ قَالَ أَنَا يُوسُفُ وَهَذَا أَخِي

برای شما نفوس شماکاری را پس حال
من صبر نیک است امید آنست که
خدایبارد پیش من ایشان را همه یک جا
هرآئینه اودانای باحکمت است (۸۳) .
ورویگردانید ازایشان و گفت وای اندوه
من بریوسف وسفید شدند دوچشم
اوبسبب اندوه پس اوپُر شده بودازغم
(۸۴) .

گفتند بخدا همیشه هستی که یادمی کنی
یوسف را تاآنکه شوی بیمار یا شوی
ازهلاک شدگان (۸۵) .

گفت جزاین نیست که بیان می کنم غم
سخت و اندوه خودرا به جناب خدا ومی
دانم ازجانب خدا آنچه نمی دانید (۸۶) .
ای پسران من بروید پس جستجو کنید از
یوسف وبرادرا و ناامید ماباشید ازرحمت
خدا هرآئینه (سخن اینست که) ناامید
نمی شوند ازرحمت خدا مگر گروه
کافران (۸۷) .

پس چون داخل شدند بریوسف گفتند ای
عزیز رسیده است بما واهل ماسختی
وآورده ایم سرمایه ناچیز (یعنی اندک)
پس تمام ده مارا پیمانہ وصدقه کن برما
هرآئینه خدا جزامی دهد صدقه دهندگان
را (۸۸) .

گفت آیا دانستید قبح آنچه کردید به
یوسف و برادرش وقتی که شماانادان
بودید (۸۹) .

گفتند آیابه تحقیق تو یوسفی؟ گفت من

یوسفم واین برادرمن است هرآئینه منت نهاد خدا برما هرآئینه (سخن این ست که) هرکه پرهیزگاری کند و صبر نماید پس خداصانع نمی سازد مزد نیکوکاران را (۹۰) .

گفتند قسم به خدا هرآئینه برتری داده است ترا خدا برما وهرآئینه ماخطا کننده بودیم (۹۱) .

گفت هیچ سرزنش نیست بر شما امروز بیامزد خدا شمارا و او مهربان ترین مهربانان است (۹۲) .

ببرید این پیراهن مرا پس بیفکنیدش بر چهره پدرم تا شود بینا و بیارید پیش من اهل خویش را همه یک جا (۹۳) .

و چون جدا شد کاروان (یعنی از شهر) گفت پدر ایشان هرآئینه من می یابم بوی یوسف را اگر به نقصان عقل نسبت نکنید مرا (۹۴) .

گفتند بخدا قسم هرآئینه تو در خطای قدیم خودی (۹۵) .

پس چون بیامد پیش وی مژده دهنده انداخت پیرهن را بر صورت وی پس بینا گشت گفت آیا نه گفته بودم به شما که هرآئینه من میدانم از جانب خدا آنچه نمیدانید (۹۶) .

گفتند ای پدر ما آمرزش طلب کن برای مادر حق گناهان ما هرآئینه ما گنهگار بودیم (۹۷) .

گفت بزودی طلب آمرزش خواهم

قَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَىٰ نَادِيكَ مِنْ يَثُوقٍ وَيَصْبِرُ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُضَيِّعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿۹۰﴾

قَالُوا تَاللَّهِ لَقَدْ اِشْرَكَ اللَّهُ عَلَيْنَا وَإِنْ كُنَّا لَخَاطِبِينَ ﴿۹۱﴾

قَالَ لَا تَثْرِبَنَّ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ يَغْفِرُ اللَّهُ لَكُمْ وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ﴿۹۲﴾

إِذْ هُبُوا بِغَمٍّ مِمَّنْ هَذَا فَالْقُوْهُ عَلَىٰ وَجْهِ ابْنِ يَأْتِي بَصِيرًا ۖ وَأَتَوْنِي يَا هَلِكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿۹۳﴾

وَلَمَّا فَصَّاتِ الْعَيْزُ قَالَتْ أَبُوهُمُ ابْنِي كَرِيْمٌ يُوسُفُ لَوْلَا أَنْ تُفْتِنُونِي ﴿۹۴﴾

قَالُوا تَاللَّهِ إِنَّكَ لَفِي ضَلَالِكَ الْقَدِيمِ ﴿۹۵﴾

فَلَمَّا أَنْ جَاءَ الْبَشِيرُ أَلْفَهُ عَلَىٰ وَجْهِهِ فَارْتَدَّ بَصِيرًا ۖ قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ إِنَّي أَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿۹۶﴾

قَالُوا يَا بَنَاتَنَا اسْتَعْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا إِنَّا كُنَّا خَاطِبِينَ ﴿۹۷﴾

قَالَ سَوْفَ أَسْتَعْفِرُ لَكُمْ رَبِّي إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿۹۸﴾

کرد برای شما از پروردگار خود هر آئینه
او آمرزندهٔ مهربان است (۹۸) .

پس چون درآمدند بریوسف (یعنی
درخیمه اش و او برای استقبال برآمده بود)
جای داد بسوی خود پدر و مادر خود را
گفت در آئید بمصر ایمن شده اگر خدا
خواسته باشد (۹۹) .

و بالا بُرد پدر و مادر خود را بر تخت خود
و ایشان افتادند بسوی او سجده کنان و
گفت ای پدر من این ست تعبیر خواب من
که پیش ازین دیده بودم هر آئینه راست
ساخت آنرا پروردگار من و نعمت فراوان
داد بمن چون بیرون آورد مرا از زندان
و آورد شما را از صحرا بعد از آنکه خلاف
افکند شیطان میان من و میان برادران من
هر آئینه پروردگار من تدبیر نیک سازنده
است چیزی را که میخواهد هر آئینه
اوست دانای با حکمت (۱۰۰) .

ای پروردگار من دادی مرا پادشاهی
و آموختی مرا تاویل احادیث ای پیدا
کنندهٔ آسمانها و زمین تویی کارساز من
در دنیا و آخرت مسلمان بمیران مرا
و لاحق کن مرا به صالحان (۱۰۱) .

(یا محمد) این قصه از اخبار غیب است
وحی می کنیم آن را بسوی تو و تونه
بودی نزد ایشان چون عزم کردند
بر مشورت خود تو طئه کنان (۱۰۲) .

و مسلمان نیستند اکثر مردمان و اگر چه
حرص کنی (۱۰۳) .

فَلَمَّا دَخَلُوا عَلَى يُوسُفَ أَوَىٰ إِلَيْهِ أَبُو يُوسُفَ وَقَالَ ادْخُلُوا
مَعْرَلَنَا سَاءَ اللَّهُ مَبِيتُنَا ﴿٩٨﴾

وَرَفَعَ أَبُو يُوسُفَ عَلَى الْمَرْسِيِّ وَخَرُّوا لَهُ سُجَّدًا وَقَالَ
يَأَيَّتْ هَذَا تَأْوِيلُ رُؤْيَايَ مِنْ قَبْلُ قَدْ جَعَلَهَا رَبِّي
حَقًّا وَقَدْ أَحْسَنَ بِي إِذْ أَخْرَجَنِي مِنَ السِّجْنِ وَجَاءَ
بِيَهُم مِّنَ الْبَدْوِ مِنْ بَعْدِي أَنْ تَنزَعَهُ الشَّيْطَانُ بَيْنِي
وَبَيْنَ إِخْوَتِي إِنَّ رَبِّي لَطِيفٌ لِّمَا يَشَاءُ إِنَّهُ هُوَ
الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿٩٩﴾

رَبِّ قَدْ آتَيْتَنِي مِنَ الْمَلِكِ وَعَلَّمْتَنِي مِنْ تَأْوِيلِ
الْأَحَادِيثِ فَاطْرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَنْتَ وَهِيَ فِي الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ تَوَكَّلْتُ مُسْلِمًا وَإِلَّكَ الْحَقُّ يَا صَاحِبِ الْجَنِّ ﴿١٠١﴾

ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهِ إِلَيْكَ وَمَا كُنْتَ
لَدَيْهِمْ إِذْ اجْتَمَعُوا لَهُمْ وَهُمْ يَكْتُمُونَ ﴿١٠٢﴾

وَمَا أَكْثَرَ النَّاسِ وَلَوْ حَرَصْتَ بِمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٣﴾

و سوال نمی کنی از ایشان برتبلیغ قرآن هیچ مزدی، نیست این مگرپندی جهانیان را (۱۰۴).

و بسا نشانه هایند درآسمان ها وزمین می گذرند برآن اعراض کنان از تأمل درآن (۱۰۵).

و ایمان نمی آرند اکثر ایشان بخدا مگر شریک او مقرر کرده (۱۰۶).

آیا ایمن شده اند از آنکه بیاید بایشان عقوبتی عام از عذاب خدا یا بیاید بایشان قیامت ناگهان و ایشان آگاه نه باشند (۱۰۷).

بگواین راه من است می خوانم بسوی خدا باحجت ظاهر، من و پیروان من و پاکی خدا راست و نیستم من از مشرکان (۱۰۸).

ونه فرستاده ایم پیش از تو مگر مردانی را که وحی می فرستادیم بسوی ایشان از اهل ده ها یا سیرنکرده اند در زمین تابه بینند چگونه شد آخرکار آنانکه پیش از ایشان بودند و هرآئینه سرای آخرت بهترست متقیان را آیانی فهمید (۱۰۹).

(مهلت دادیم) تا وقتیکه چون ناامید شدند پیغامبران و گمان کردند قوم ایشان که بدروغ وعده کرده شده بایشان آمد بایشان نصرت ما پس نجات داده شد هرکرا خواستیم و باز داشته نمی شود عذاب ما از گروه ستمگاران (۱۱۰).

هرآئینه هست در قصه پیغامبران پندی

وَمَا تَسْأَلُهُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ۞

وَكَأَيِّنْ مِنْ آيَاتِنَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يُعْرَوْنَ عَلَيْهَا وَهُمْ عَنْهَا مُعْرِضُونَ ۞

وَمَا يُؤْمِنُ أَكْثَرُهُمْ بِآيَاتِنَا وَإِلَهُهُمْ شُرَكَاءُ ۞

أَفَأَمَّا يُؤْمِنُونَ أَنْ تَأْتِيَهُمْ غَاشِيَةٌ مِنْ عَذَابِ اللَّهِ

أَوْ تَأْتِيَهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ۞

قُلْ هَذَا سَبِيلُ اللَّهِ الَّذِي إِذْ عَلَّمْتُكُمْ أَنَا وَالرَّسُولُ وَاللَّهُ عَلَىٰ بَصِيرَةٍ إِنْ أَرَادْتُمْ أَنَّ تُخَالِفُوا إِلَّا أَنْ يَنْزِلَ إِلَيْكُمُ الْكِتَابُ مِنَ اللَّهِ وَمَا تَأْتِيكُمْ مِنَ الْبَشَائِرِ ۞

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رِجَالًا نُوحي إِلَيْهِمْ مِنْ أَهْلِ الْقُرَىٰ أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا وَيَتَذَكَّرُوا لَأَنَّ الْآيَاتِ لِلَّذِينَ يُعْقِلُونَ ۞

حَتَّىٰ إِذَا اسْتَيْسَسَ الرُّسُلُ وَوَقَعُوا الْأَهْلَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِيُؤَاخِذَهُمْ نَصْرًا مِنْ رَبِّكَ إِنَّ تَأْنِيثَهُمْ أَطَّالَتْ الْأَبْعَادُ ۞

لَقَدْ كَانَ فِي قَصصِهِمْ عِبْرَةً لِأُولِي الْأَلْبَابِ مَا كَانَ

خداوندانِ خردرا نیست قرآن سخنی که بدروغ بربافته شود ولیکن هست باوردارنده آنچه پیش از وی هست و بیان کننده هرچیز و هدایت و بخشایش مسلمانان را (۱۱۱) .

سوره رعد مدنی است و آن چهل و سه
آیت و شش رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

المرّ این ها آیات قرآنند و آنچه فروفرستاده شد از پروردگار تو راست است ولیکن اکثر مردمان ایمان نمی آرند (۱) .

خدا آنست که برداشت آسمانها را بغیر ستون ها که بنیید آن را بعد از آن مستقر شد بر عرش و مسخر کرد خورشید و ماه را هر یکی سیر میکند بمیعادی معین تدبیر کار می نماید بیان می کند نشانه هارا تا شما به ملاقات پروردگار خود دقیقین آرید (۲) .

و او آنست که گسترد زمین را و آفرید در آن کوه ها و ونهرها را و از هر نوع میوه آفرید در زمین دو قسم (ترش و شیرین خوب و بد) می پوشاند شب را بروز هر آئینه درین نشانه هاست قومی را که تفکر می کنند (۳) .

و در زمین تکه های مختلف پیوسته بایکدیگراست و بوستانهایی از درختان انگور و کشت زارست و درختان خرما می بعضی بسیار پر شاخ و بعضی غیر آن، آبیاری می شوند به يك آب و برتری می

حَدِيثًا يُفْتَرَىٰ وَلَٰكِنَّ تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَ
تَفْصِيلَ كُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿۱۱۱﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الَّذِي أَنْزَلَ لَكَ الْكِتَابَ وَالَّذِي أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ الْحَقُّ
وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿۱﴾

اللَّهُ الَّذِي رَفَعَ السَّمَوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا ثُمَّ أَسْوَأَ عَلَى
الْعَرْشِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُّسَمًّى
يُدَبِّرُ الْأُمُورَ يُفَصِّلُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ بِلِقَاءِ رَبِّكُمْ تُؤْمِنُونَ ﴿۲﴾

وَهُوَ الَّذِي مَدَّ الْأَرْضَ وَجَعَلَ فِيهَا رَوَاسِيَ وَأَنْهَارًا وَمَنْ
كُلِّ السَّمَرَاتِ جَعَلَ فِيهَا أَوْجَادًا فَخْرِينَ يُغَشِّي الْأَیْلَ النَّبَاتِ
إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿۳﴾

وَ فِي الْأَرْضِ قَطْعٌ مُّتَبَعَةٌ وَجَدْتُمْ مِّنْ أَعْنَابٍ وَزُرْعًا وَنَخِيلًا
وَ صَوَانًا وَغَيْرَ مَعْنُونَ يُشْفَىٰ بِمَاءِهَا وَاجِدْ وَ تَفْصِيلَ بَعْضُهَا
عَلَىٰ بَعْضٍ فِي الْأَكْلِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُفَكِّرُونَ ﴿۴﴾

دهیم بعضی را بر بعض در طعم میوه ها
هر آئینه در این نشانه ها ست قومی را که
می فهمند (۴) .

و اگر تعجب کنی پس عجب است
سخن ایشان که آیا وقتیکه خاک شویم
ایاماد آفرینشی نخواهیم بود، ایشانند
آنانکه نامعتقد شدند به پروردگار خویش
وایشانند (باین صفت) که طوق درگردن
ایشان باشد وایشانند اهل آتش ایشان
آنجا جاویدان باشند (۵) .

و به شتاب می طلبند از تو عقوبت پیش
از راحتی وهر آئینه گذشته است پیش
از ایشان عقوبت ها وهر آئینه پروردگار
تو خداوند آمرزش است مردمان را
با وجود ستمگار بودن ایشان و هر آئینه
پروردگار تو سخت عقوبت است (۶) .

ومی گویند کافران چرا فرستاده نه شد
براین پیغمبر نشانه از پروردگار او (یا
محمد) جزاین نیست که تو بیم دهنده ای
وهر قومی راره نمائی است (۷) .

خدای داند آنچه در شکم دارد هر ماده
و آنچه ناقص میکنند رحم ها و آنچه زیاده
می گردانند و هر چیزی نزد او باندازه است
(۸) .

دانا ست به پنهان و آشکار بزرگ است بلند
مرتبه است (۹) .

یکسان است از شما کسی که به پوشد
سخن را و کسیکه با آواز بلند گوید آن را
و کسی که وی پنهان است در شب و کسی

وَإِنْ تَعْجَبْ قَبَبْ قَوْلُهُمْ إِذَا الْكَاثِرُ بِأَعْيُنِ خَلْقِي
بَدِيدُهُ أُولَئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ وَأُولَئِكَ الْأَكْثَرُ
أَعَنَاهُمْ وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ۝

وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ وَقَدْ خَلَتْ مِنْ
قَبْلِهِمُ الْمَثَلَاتُ وَإِنَّ رَبَّكَ لَذُو مَغْفِرَةٍ لِّلنَّاسِ عَلَى
ظُلْمِهِمْ وَإِنَّ رَبَّكَ لَشَدِيدُ الْعِقَابِ ۝

وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَاتٌ مِنْ رَبِّهِ
إِنَّمَا أَنْتَ مُنذِرٌ وَإِلَىٰ كُلِّ نَفْسٍ هَادٍ ۝

أَلَمْ يَلْعَلْ يَمَسُّهُمُ كُلُّ أَثَرِ الرَّسُولِ فَمَا يَعْتَمِدُوا
وَمَا تَزِدُّهُمُ مِنِّي عِنْدَ أَنِّي يُبْعَثُونَ ۝

عَلِيمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْكَبِيرُ الْمُتَعَالِمُ ۝

سَوَاءٌ أُنذِرُكُمْ مِنْ أَمْرِ الْقَوْلِ أَمْ مِنْ حَجَرِهِ وَمَنْ هُوَ
مُسْتَعْتَبٌ بِالنَّبِيِّ وَسَارِبٌ بِالنَّبَاةِ ۝

که اورا هر می‌رود در روز (۱۰) .
 برای آدمی فرشتگانند از بی یکدیگر آینده
 میان دودست او و پشت سر او نگاه
 میدارند او را به حکم خدا هر آینه خدا
 تغییر نمی دهد حالتی را که به قومی باشد
 تا وقتی که ایشان تغییر دهند آنچه در
 ضمیر ایشان ست و چون اراده کند خدا
 بقومی عقوبت را پس باز گردانیدن نیست
 آن را و نیست ایشان را بجزوی هیچ
 کار سازی (۱۱) .

واوست آنکه می نماید شمارا برق برای
 پیدا کردن ترس و امید و بر میدارد ابرهای
 گران را (۱۲) .

و به پاکی یاد می کند رعد با ستائش او
 و فرشتگان نیز از ترس او، و می فرستد
 صاعقه ها را پس میرساند آنها بهره
 خواهد و کافران مکابره می کنند درباره
 خدا و او بسیار با قوت است (۱۳) .

مراوراست دعای حق^(۱) و آنانکه کافران
 ایشان را میخوانند بغیر از خدا قبول
 نمی کنند دعای ایشان را بهیچ وجه مگر
 مانند کسی که بگشاید دودست خود را
 بسوی آب تا برسد بدهنش، و آن آب
 هرگز رسنده نیست بدهان او و نیست
 دعای کافران مگر در بی فائذگی (۱۴) .
 و خدا را سجده می کند هر که در آسمان ها

لَهُ مُعَقِّبَاتٌ مِّنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ يَحْفَظُونَهُ
 مِنَ أَسْرِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّىٰ يُعْزِبُوهُ أَمَا
 يَا نَقِصْتَهُمْ تُورَاةُ أَرَادَ اللَّهُ بِقَوْمٍ سُوءَ فُلَاةٍ لَّا تَرَوْهُ وَ مَا لَهُمْ
 مِّنْ دُونِهِ مَن ذُوَالِ ①

هُوَ الَّذِي يُرِيكُمُ الْبَرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا وَيُنزِلُ السَّحَابَ
 الْبِقَالِ ②

وَيُرْسِلُ الرِّعْدَ بِعِصْيَانٍ وَالْمَلَائِكَةُ مِنْ خِيفَتِهِ وَيُرْسِلُ
 الصَّوَاعِقَ فَيُصِيبُ بِهَا مَن يَشَاءُ وَهُمْ يُجَادِلُونَ
 فِي اللَّهِ وَهُوَ شَدِيدُ الْحِقَابِ ③

لَهُ دَعْوَةُ الْحَقِّ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَسْمَعُونَ
 لَهُمْ دَعْوَةَ الْأَكْبَاسِطِ كَقَمِيهِ إِلَى الْمَاءِ لِيَبْلُغَهُ فَإِذَا هُوَ
 بِمِآلِحِهِ وَ مَادَعَاءِ الْكَلْبِ مِنَ الْأَرْضِ ضَالِّ ④

وَيَلْبَسُهُمْ جُودًا مِّنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا

(۱) یعنی او را سزد که بجناب او نیاز کنند و مدعا طلبند و او اجابت فرماید و الله اعلم .

وَيُظَاهِرُهُم بِالْعُدْوِ وَالْأَصَالِ ۝

وزمین است خواهان و ناخواهان و سجده می کنند سایه های ایشان بوقت صبح و شام^(۱) (۱۵) .

بگو کیست پروردگار آسمان ها و زمین بگو (از طرف ایشان) خداست بگو آیا گرفتید بجز وی دوستانی که نمی توانید برای خویشتن سودی و نه زبانی بگو آیا برابرست نابینا و بینا (هرگز) آیا برابرست تاریکی ها و روشنی آیا مقرر کرده اند خدارا شریکانی که آفریده باشند مانند آفریدن خدا پس مشتبه شده است آفرینش برایشان بگو خدا آفریننده هر چیز است و اوست یگانه غالب (۱۶) .

فروفرستاد از آسمان آب را پس روان شدند رودها باندازه خویش پس برداشت آب روان کفی را که بالای آب بلند شده و از آنچه میگذازندش در آتش به طلب پیرایه یا به طلب رخت خانه کفی هست مانند کف آب همچنین بیان می کند خدا مثل حق و باطل را، اما آن کف پس میرود ناچیز شده و اما آنچه سودمیرساند بمردمان می ماند در زمین همچنین بیان می کند خدا مثل هارا^(۲) (۱۷) .

قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلْ لِلَّهِ قُلْ أَفَاتَخَذْتُم مِّن دُونِهِ أَوْلِيَاءَ لَا يَمْلِكُونَ لَكُمْ نَفْعًا وَلَا ضَرًّا قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرَةُ أَمْ هَلْ تَسْتَوِي الظُّلُمَاتُ وَالنُّورُ أَمْ جَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ خَلَقُوا كَمَا خَلَقَهُم فَتَشَابَهَ الْخَلْقَ عَلَيْهِمْ قُلِ اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ۝

أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَالَتْ أَوْدِيَةٌ بِقَدَرِهَا فَاحْتَمَلَ السَّبِيلُ زَبَدًا زَابِقًا وَمِمَّا يُوقِدُونَ عَلَيْهِ فِي النَّارِ ابْتِغَاءَ حُلِيٍّ أَوْ مَتَاعٍ رَبِّي يَسْئَلُهُ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْحَقَّ وَالْبَاطِلَ هَ أَفَأَمَّا الزَّبَدُ فَيَذْهَبُ جُفَاءً وَأَمَّا مَا يَنْفَعُ النَّاسَ فَيَمْكُثُ فِي الْأَرْضِ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ ۝

(۱) کافران و منافقان ناخواهان سجده می کنند هنگام سختی یا ترس شمشیر فرشتگان و مسلمانان خواهان و الله اعلم .

(۲) مترجم گوید لاندست که در هر جنس خیر و شر باشد همچنین لاندست که در آدمیان نیکوکاران و بدکاران باشند لیکن نیکوکارانرا مستقر میسازد و کارایشان را =

آنان را که قبول کردند سخن پروردگار خویش حالت نیک است و آنانکه قبول نه کردند سخن او را اگر باشد ایشان را آنچه در زمین است همه یک جا و مانند آن همراه آن البته فدیة خود دهند آن را آنجماعت، ایشان راست سختی حساب و جای ایشان دوزخ است و آن بدجائی است (۱۸) .

آیا کسی که میداند آنچه را که فروفرستاده شده بسوی تو از جانب پروردگار تو راست است مانند کسی است که وی نایبناست جزاین نیست که پندپذیر میشوند خداوندان خرد (۱۹) .

آنانکه وفامی کنند بعهد خدا و نه می شکنند عهدرا (۲۰) .

و آنانکه می پیوندند آنچه فرموده است خدا پیوند کردن آن و می ترسند از پروردگار خویش و می ترسند از سختی حساب (۲۱) .

و آنانکه شکیبائی کردند به طلب رضای پروردگار خویش^(۱) و برپا داشتند نماز را و خرج کردند از آنچه ماروزی دادیم بایشان پنهان و آشکارا و دفع می کنند با نیکوئی بدی را این جماعت را است جزای آن سرای (۲۲) .

الَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ الْخَيْرَىٰ وَالَّذِينَ لَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُ لَوْ أَنَّ
لَهُمْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ جَزَاءً مِّمَّا كَسَبُوا لَآتَيْنَاهُمْ مِنْهُم
سُوءَ الْحِسَابِ وَإِنَّمَا جَزَاءُ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ مِنْهُمْ
عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۱۸﴾

أَمْ يَحْسَبُونَ أَنَّمَا نُنزِلُ إِلَيْكَ مِنَ السَّمَاءِ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ
فَلَنُؤْتِيَهُمْ سَاءَ الْبَأْسِ ﴿۱۹﴾

الَّذِينَ يُؤْفُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ إِذْ يَقُولُونَ
لَا نُفِيءُونَ ﴿۲۰﴾

وَالَّذِينَ يَصِلُونَ مَا آمَرْنَا بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيَخْتَفُونَ
بِهِمْ وَيَخْتَفُونَ سَاءَ الْبَأْسِ ﴿۲۱﴾

وَالَّذِينَ صَبَرُوا بِالْبَعَاثِ وَجِبْرِ رَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ
وَأَنفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً وَيَدْرَبُونَ بِالْحَسَنَةِ
السَّيِّئَةِ أُولَئِكَ لَهُمْ عُقْبَى الدَّارِ ﴿۲۲﴾

= پیش میرد و بدکاران را هلاک میکند . والله اعلم .
(۱) یعنی بطلب رضای او .

به بوستانهای همیشه جاودان درآیند
ایشان و هرکه نیکوکار باشد از پدران ایشان
وزنان ایشان و اولاد ایشان و فرشتگان
داخل شوند برایشان از هر دروازه (۲۳) .

گویند سلامتی باد بر شما بسبب صبر کردن
شما پس نیک است جزای آن سرای (۲۴) .

و آنانکه می شکنند عهد خدا را بعد
استوار کردن آن و قطع می کنند آنچه
فرموده است خدا به پیوند کردن آن و
فساد می کنند در زمین آنجماعت ایشان
راست لعنت و ایشان راست سختی آن
سرای (۲۵) .

خدا گشاده می سازد روزی را برای هرکه
خواهد و تنگی می سازد و کافران شادمان
شدند به زندگانی دنیا و نیست زندگانی
دنیا نسبت به آخرت مگر متاع اندک (۲۶) .

ومی گویند کافران چرا فرود آورده نه شد
بر پیغامبر نشانه از جانب پروردگار (۱) بگو
هر آئینه خدا گمراه می کند هر کرا خواهد
وراه می نماید بسوی خویش هر کرا
که رجوع کرد (یعنی راه می نماید بسوی
خود) (۲۷) .

آنان که ایمان آوردند آرام می گیرند دل
های ایشان به یاد خدا آگاه شوبه یاد خدا
آرام می گیرند دل ها (۲۸) .

آنان را که ایمان آوردند و کارهای نیک

جَدَّتْ عَدْنٌ يَدْخُلُونَهَا مِنْ صُلَمٍ مِنْ أَيْدِيكُمْ وَأَنْزَلْنَاهُمْ
وَذُرِّيَّتَهُمُ وَاللَّيْلَةَ يَدْخُلُونَ عَلَيْهَمْ مِنْ كُلِّ بَابٍ ﴿٢٣﴾

سَلَامٌ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فِيمَنْ عَقِبَى الدَّارِ ﴿٢٤﴾

وَالَّذِينَ يَتَّبِعُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ وَيَقْطَعُونَ
مَا آتَاهُمْ بِهِ أَنْ يُؤْصَلَ وَيَفِيدُونَ فِي الْأَرْضِ أُولَئِكَ
لَهُمُ اللَّعْنَةُ وَأَلَامٌ سَوَاءٌ الدَّارِ ﴿٢٥﴾

اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ وَفَرِحُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَا
الْحَيَاةُ الدُّنْيَا فِي الْأَخْزَارِ ﴿٢٦﴾

وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ قُلْ إِنَّ اللَّهَ
يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ يَأْتِ ﴿٢٧﴾

الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا بِذِكْرِ
اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ ﴿٢٨﴾

الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ طُوبَى لَهُمْ وَحَسُنَ أُولَئِكَ ﴿٢٩﴾

(۱) مترجم گوید یعنی از قسمی که درخواست میکردند .

کردند حالت خوش باشد ایشان را و خوب جایگاه باشد (۲۹) .

همچنین فرستادیم ترا درامتی که گذشتند پیش از آن امت های بسیار تابخوانی برایشان آنچه وحی فرستادیم بسوی تو و ایشان کافرند بخدای بخشاینده بگوا و پروردگار من است نیست هیچ معبود برحقى مگر او بروى توکل کردم و بسوى اوست رجوع من (۳۰) .

و اگر می بود قرآنی که روان کرده می شد بسبب آن کوهها یا شکافته می شد به سبب آن زمین یابه سخن آورده میشد بسبب آن مُردگان را (نیزایمان نمی آوردند) بلکه خدا راست کار همه یکجا آیاندانسته اند مسلمانان که اگر می خواست خدا البته راه می نمود مردمان را همه يك جا و همیشه کافران باین صفت باشند که میرسد بایشان بسبب آنچه کردند عقوبتی سخت یافرو می آید آن عقوبت نزدیک بخانه ایشان^(۱) تا وقتی که بیاید وعده خدا هر آئینه خدا خلاف وعده را نمی کند (۳۱) .

و هر آئینه تمسخر کرده شد به پیغمبران پیش از تو پس مهلت دادم کافران را باز گرفتار کردم ایشان را پس چگونه بود

كَذَلِكَ أَرْسَلْنَا فِي آتَمَةٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهَا أَسْمَاءُ لِقَاتٍ
عَلَيْهِنَّ الَّذِي أَحْيَيْنَا لِلْيَدِ وَهُمْ يَكْفُرُونَ بِالْمُؤْمِنِينَ قُلْ هُوَ رَبِّي
لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ مَتَابٌ ﴿۳۰﴾

وَلَوْ أَنَّ قُرْآنًا سُيِّرَتْ بِهِ الْجِبَالُ أَوْ نُفِثَتْ بِهِ الْأَرْضُ
أَوْ كَلِمَةٌ بِهِ الْهَوَىٰ بَلْ يَذَّكَّرُ أَكْثَرًا جَمِيعًا أَفَلَمْ يَلْتَمِسِ الَّذِينَ آمَنُوا أَنْ
لَوْ يَشَاءُ اللَّهُ لَهْدَى النَّاسَ جَمِيعًا وَلَئِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوَاسِعُونَ
بِمَا صَنَعُوا قَارِعَةً أَوْ تُعْلَنُ فَرِيضَاتٌ مِنْ دَارِهِمْ حَتَّى يَأْتِيَ وَعْدَ اللَّهِ إِنَّ
اللَّهَ لَا يَخْلِفُ الْأَيْمَانَ ﴿۳۱﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَاهُمْ بَرُؤُنَا مِنْ قَبْلِكَ فَأَلَمَتْ لَلْبَدِينِ الْفُرُوقُ وَأَنْتُمْ
أَعْدَاءُكُمْ فَكَيْفَ كَانَ عِقَابِ ﴿۳۱﴾

(۱) مترجم گوید و آن کنایت است از شدتی که از وی خوفِ هلاک برایشان مستولی شود باختر نجات یابند و الله اعلم .

عقوبت من (۳۲)

آیا کسی که خبرگیرنده است برهرکس بجزای آنچه عمل کرده است (مثل این بتان باشد) ومقرر کردند کافران خدای را شریکان بگویان کنید نامهای ایشان را^(۱) آیاخبرمیدهد خدا را به آنچه نمیداند در زمین یا فریفته می شوید به سخن سرسری^(۲) بلکه آراسته کرده شده است کافران را اندیشه فاسد ایشان و بازداشته شده اند از راه وهرکه راگمراه کند خدا نیست اوراهیچ راه نما (۳۳) .

ایشان راست عذاب در زندگانی دنیا وهرآئینه عذاب آخرت سخت ترست ونیست ایشان راز(عذاب) خداهیچ نگاه دارنده (۳۴) .

صفت بهشتی که وعده کرده شده است متقیان را اینست که میرود زیرآن جویها، میوه های اوجاویدان است و سایه اش همچنین ، این است جزای متقیان وجزای کافران آتش است (۳۵) .

وآنانکه دادیم ایشان را کتاب خوشحال میشوند بآنچه فرستاده شد بسوی تو وازین جماعت ها کسی است که انکاری کند بعض اورابگو جزاین نیست

أَمَّنْ هُوَ قَائِمٌ عَلَىٰ كُلِّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَجَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ قُلْ مَن مِّمَّنْ يُشْرِكُ بِاللَّهِ فِي الْأَرْضِ أَمْ يَرْجُونَ الْقَوْلَ
بَلْ نَحْنُ لِلَّذِينَ كَفَرُوا لَكُفْرِهِمْ وَصُدَّ عَنِ السَّبِيلِ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ﴿۳۲﴾

لَهُمْ عَذَابٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَشَقُّ وَمَا لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِن وَّاقٍ ﴿۳۳﴾

مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وَعَدَ الْمُتَّقُونَ لَنَجْزِيَنَّ مِنْ حَيْثُهَا الْأَنْهَارُ
أَنْهَارًا دَائِمَةً وَظِلُّهَا تِلْكَ عُقْبَى الَّذِينَ اتَّقَوْا وَعُقْبَى
الْكٰفِرِينَ النَّارُ ﴿۳۴﴾

وَالَّذِينَ اتَّيْنَهُمُ الْكِتَابَ يَجْحَدُونَ بِمَا آتَيْنَاكَ
وَمِنَ الْأَحْزَابِ مَنْ يُكِبُّ بَعْضَهُمْ عَلَىٰ آخِرَتِهِمْ

(۱) مترجم گوید یعنی اوصاف ایشان را ذکر کنید تا باوصاف خدا مقابله کرده شود و فن مماثلت ظاهر گردد والله اعلم .

(۲) یعنی تقلید پدران میکنید درسخن بی اساس والله اعلم .

که فرموده شد مرا که عبادت کنم خدارا
و شَرِكْ نَوْرَزَمْ به وی، بسوی او میخوانم
و بسوی اوست بازگشت من (۳۶) .

و همچنین فر فرستادیم قرآن را کتابی
عربی و اگر پیروی کنی خواهش نفس
ایشان را بعد از آنچه آمده است به تو
از علم نیست ترا از عقوبت خدا هیچ
کار سازنده و نه نگاه دارنده (۳۷) .

و هر آینه فرستادیم پیغامبران را پیش از تو
و دادیم ایشان را زنان و فرزندان و نشاید
هیچ پیغامبر را که بیارد هیچ نشانه مگر به
حکم خدا هر قضائی را اجل و موعدی
باشد (۳۸) .

نابود میسازد خدا هر چه میخواهد و ثابت
می کند هر چه خواهد نزد اوست ام
الکتاب (یعنی لوح محفوظ) (۱) (۳۹) .

و اگر بنمائیم ترا بعض آنچه وعده
میکنیم بایشان یا قبض روح تو کنیم
بهر حال جزاین نیست که بر تو پیغام
رسانیدن است و بر ماست حساب (۴۰) .

آیا ندیدند که مامی آئیم به این زمین ناقص
می سازیم آترا از جوانب آن و خدا حکم
می کند نیست هیچ ردکننده حکم او را

أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ وَلَا أَشْرِكُ بِهِ إِلَهًا أَدْعُوا وَإِلَيْهِ مَأْبٍ ⑤

وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ حُكْمًا عَرَبِيًّا وَلَئِنْ ائْتَبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ
بَعْدَ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ قَرَابٍ
وَلَا وَاقٍ ⑥

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِنْ قَبْلِكَ وَجَعَلْنَا لَهُمْ أَزْوَاجًا
وَذُرِّيَّةً وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ أَنْ يَأْتِيَ بِآيَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ
اللَّهِ لِيُحِلَّ لِحَلِّ كِتَابٍ ⑦

يَخُودُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ وَيُثَبِّتُ ⑧ وَعِنْدَهُ أُمُّ الْكِتَابِ ⑨

وَأِنْ مَاتَ نَفْسُكَ بَعْضَ الَّذِي نَعِدُهُمْ أَوْ نَتَوَفَّيْكَ
فَأِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاءُ وَعَلَيْنَا الْحِسَابُ ⑩

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا نَأْتِي الْأَرْضَ نَنْقُصُهَا مِنْ أَطْرَافِهَا وَاللَّهُ يَحْكُمُ
لَا مُعَقِّبَ لِحُكْمِهِ وَهُوَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ⑪

(۱) مترجم گوید صورت حادثه در عالم ملکوت خلق میفرماید بعد از آن اگر خواهد
محو کند و اگر خواهد ثابت دارد و شاید که معنی چنین باشد که هر زمانی را
شریعتی هست نسخ می کند خدای تعالی آنچه میخواهد و ثابت می گذارد آنچه
را خواهد نزد اوست لوح محفوظ و الله اعلم .

و او زود حساب گیرنده است^(۱) (۴۱) .
 وهرآئینه تدبیر کردند آنانکه پیش از ایشان
 بودند پس خدا راست تدبیر همه میدانند
 آنچه به عمل می آرد هر نفسی و خواهند
 دانست این کافران که کراباشد جزای آن
 سرای (۴۲) .

ومی گویند کافران نیستی پیغامبر بگوس
 است خداگواه درمیان من و شما و بس است
 کسیکه نزد اوست علم کتاب^(۲) (۴۳) .

سوره ابراهیم مکی است و آن پنجاه
 و دو آیت و هفت رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

الرّٰی این کتابیست که فروفرستادیم آن را
 بسوی توتابیرون آری مردمان را از تاریکی
 ها بسوی روشنی بحکم پروردگار ایشان
 بسوی راه خدای غالب ستوده (۱) .

براه خدائی که اوراست آنچه درآسمان ها
 است و آنچه در زمین است و وای کافران
 را از عذاب سخت (۲) .

آنانکه اختیار می کنند زندگانی دنیارا
 برآخرت و باز می دارند مردمان را از راه

وَقَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَبَلَغَهُمُ الْمُرْجِبِيُّعَا يَعْلَمُ
 مَا تَكْتُمِبُ كُلُّ نَفْسٍ وَسِعَعَلَّمَ الْكُفْرَ لِمَنْ عَقَبَى الدَّارِ ۝

وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا اَسْتُرْنَا مِنْ قَبْلِ يَدَيْهِ اَمْ
 بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَمَنْ عِنْدَهُ عِلْمُ الْكِتَابِ ۝

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ۝

الرَّسْمِ اَنْزَلْنَاهُ اِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمٰتِ اِلَى
 النُّوْرِ اَبَدًا اِنْ صٰرَطَ الْعَرِیْضُ الْجَمِیْدُ ۝

اللّٰهُ الَّذِیْ لَهُ مَا فِی السَّمٰوٰتِ وَمَا فِی الْاَرْضِ وَوِیْلٌ لِّلْكَافِرِیْنَ
 مِنْ عَذَابٍ شَدِیْدٍ ۝

لَا یَدْرِیْنَ یَسْتَحْیِیْوْنَ الْحَیٰوةَ الدُّنْیَا عَلٰی الْاٰخِرَةِ وَیَصُدُّوْنَ عَنْ

(۱) یعنی روز بروز شوکت اسلام بزمین عرب منتشر میشود و دارالحرب ناقص میگردد
 واز اطراف آن عامه مفسرین آین آیت را مدنیه دانند و نزد مترجم لازم نیست که
 مدنی باشد و مراد از نقصان دارالحرب اسلام اسلم و غفارو جهینه و عرنة
 و قبائل، این است پیش از هجرت .

(۲) یعنی احبار یهود می دانند که رسالت آن حضرت صلی الله علیه وسلم صحیح
 است والله اعلم .

خدا می طلبند دروی کجی^(۱) ایشانند در گمراهی دور (۳) .

ونه فرستادیم هیچ پیغامبر را مگر به زبان قوم او تابیان کند برای ایشان پس گمراه سازد خدا هرکرا خواهد و راه نماید هرکرا خواهد و اوست غالب با حکمت (۴) .

وهر آئینه فرستادیم موسی را به نشانه های خود گفتیم که بیرون آرقوم خود را از تاریکی ها بسوی روشنی و پندیده ایشان را بروزهای خدا^(۲) هر آئینه درین نشانه هاست برای هرشکیبای شکر گذار (۵) .

و یادکن آنوقت که گفت موسی قوم خود را یادکنید نعمت خدا را بر خویش چون نجات داد شمار از آل فرعون میرسانیدند به شما سختی عذاب و می کشتند پسران شمارا و زنده می گذاشتند دختران شمارا و درین حال آزمائش بزرگ بود از پروردگار شما (۶) .

و آن وقت که خبردار ساخت پروردگار شما که اگر شکر کنید بیشتر دهم شمارا و اگر ناسپاسی کنید هر آئینه عذاب من سخت است (۷) .

و گفت موسی اگر کافر شوید شما و هر که در زمین است همه یک جا پس هر آئینه خدا توانگر ستوده شده است (۸) .

سَبِيلَ اللَّهِ وَيَجُودُهَا عِوَجًا أُولَٰئِكَ فِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ ۝

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رُسُلٍ إِلَّا لِيُظَاهِرَ أَقْوَامَهُمْ بِبَيِّنَاتٍ
فَيُضِلَّ اللَّهُ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ
وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۝

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا أَنْ أَخْرِجْ قَوْمَكَ مِنَ الظُّلُمَاتِ
إِلَى النُّورِ وَذَكَرَهُمْ بِآيَاتِهِ اللَّهُ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ
صَبَّارٍ شَكُورٍ ۝

وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ إِذْ كُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ
أَخْرَجَكُمْ مِنَ آلِ فِرْعَوْنَ يَسُوءُ قَوْمِكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ
وَ يُذَيِّبُونَ آبَاءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ وَفِي ذَٰلِكُمْ
بَلَاءٌ مِّنْ رَبِّكُمْ عَظِيمٌ ۝

وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكُمْ لَئِن شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ وَلَئِن
كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ ۝

وَقَالَ مُوسَىٰ إِنَّ تَكْفُرًا أَنْتُمْ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ
جَمِيعًا إِنَّ اللَّهَ لَعَزِيزٌ حَمِيدٌ ۝

(۱) یعنی به شبهات ثابت می کنند که کج است .

(۲) یعنی بوقائعی که از جانب او بودند .

آیانیا آمده است به شما خبر آنانکه پیش از شما بودند قوم نوح و عاد و ثمود و کسانی که بعد از ایشان آمدند نمی‌داند ایشان را^(۱) مگر خدا آمدند نزد ایشان پیغامبران ایشان به معجزه‌ها پس باز آوردند دستهای خود را در دهانهای خود^(۲) و گفتند هر آئینه ما منکریم بآنچه فرستاده شدید به آن و هر آئینه مادر شبه قوی ایم از آنچه می‌خوانید ما را بآن (۹).

گفتند پیغامبران ایشان آیا در خدا شبه است آفریننده آسمان‌ها و زمین می‌خواند شما را تا بیامرزد برای شما گناهان شما و موقوف دارد شمارا تا مدتی معین، گفتند نیستید شما مگر آدمی مانند ما می‌خواهید که بازدارید ما را از آنچه عبادت می‌کردند پدران ما پس بیارید پیش ما حجتی ظاهر (۱۰).

گفتند بایشان پیغامبران ایشان نیستیم ما مگر آدمی مانند شما ولیکن خدا نعمت فراوان می‌دهد بهره که خواهد از بندگان خود نیست ممکن ما را که بیاریم حجتی مگر به حکم خدا و بر خدا باید که توکل کنند مسلمانان (۱۱).

وچیست ما را که توکل نه کنیم بر خدا و هر آئینه نموده است مارا راه‌های ما

أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبِيُّ الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ قَوْمُ ثَمُودَ وَعَادَ وَكُودَةَ وَالَّذِينَ مِن بَعْدِهِمْ أَكْرَهَهُمْ إِلَّا اللَّهُ جَاءَهُمْ رَسُولُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قُرْآنًا آيَاتِهِمْ فِي آفْوَاهِهِمْ وَقَالُوا إِنَّا كَرِهْنَا مَا أَنزَلْتُمْ بِهِ وَإِنَّا لَنَجِدُ لَكُمْ مِمَّا تَدْعُونَ إِلَيْهِ يُرْسَبُ ①

قَالَتْ رَسُولُهُمْ أَوَى اللَّهُ شَيْئًا فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَدْعُوكُمْ لِيَغْفِرَ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُؤْتِيَكُمْ إِلَىٰ أَحْسَنِ مَقَامٍ قَالُوا إِنَّا أَنْتُمْ إِلَّا تَشْرُونَنَا لِيُزِيدُوا أَنْ تَصُدُّوا عَنْ مَا كَانُوا يَعْبُدُ آبَاءَهُمْ قَالُوا تَنَاوَلْتُمْ سُلْطَانَ مِثْلِهِ ②

قَالَتْ لَهُمْ رَسُولُهُمْ إِنَّمَا نَحْنُ إِلَّا نَشْرُونُكُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يُدِينُ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَمَا كَانَ لَنَا أَنْ نَأْتِيَكُمْ بِسُلْطَانٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَعَلَى اللَّهِ قَلِيلٌ مَوَظُونٌ ③

وَمَا لَنَا أَلَّا نَتَوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ وَقَدْ هَدانا سُبُلَنَا وَأَنْ أُنصِرُونَ

(۱) یعنی عدد و صفات ایشان را .

(۲) یعنی از نهایت تعجب و انکار انگشت به دندان گزیدند والله اعلم .

والبته صبر خواهیم کرد برادیتی که مارا کردید و برخدا باید که توکل کنند توکل کنندگان (۱۲) .

و گفتند کافران پیغامبران خویش را البته اخراج کنیم شمارا از سرزمین خود یا باز آئید در دین ما پس وحی فرستاد بسوی ایشان پروردگاریشان که هلاک خواهیم کرد ستمگاران را (۱۳) .

وساکن خواهیم ساخت شمارا در زمین بعد از ایشان این وعده برای کسی است که بترسد از ایستادن بحضور من و بترسد از بیم من (۱۴) .

و طلب فتح کردند پیغامبران و زیان کار شد هر گردن کش ستیزنده (۱۵) .

پیش روی اودوزخ است و نوشانیده شود از آب زرداب (یعنی چرک و خون جهنمیان) (۱۶) .

جرعه جرعه فروکشد آن را و نزدیک نه بُود از آنکه سهولت درکشد آن را و بیایدش موت^(۱) از هر جای او مرده نه بُود و پیش روی اوست غذایی سخت (۱۷) .

مثال آنانکه نامعتقد شدند به پروردگار خویش (این ست) اعمال ایشان مانند خاکستری بُود که سخت وزید بر آن باد در روزی که باد تند دارد قدرت ندارند بر هیچ چیز از آنچه کسب کرده بودند این

عَلَىٰ مَا أَدَّبْتُمُونَا وَعَلَىٰ اللَّهِ قَلِيلٌ تَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿۱۲﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِرُسُلِهِمْ لَنُخْرِجَنَّكُمْ مِنْ أَرْضِنَا أَوْ لَنَعُودَنَّ فِيهَا لَمَّا كُنَّا فِي الْيَوْمِ الرَّابِعِ أَهْلًا لَكُمُ الْظَالِمِينَ ﴿۱۳﴾

وَلَنَسْخِطَنَّكَ أَهْلَ الْأَرْضِ مِنْ بَعْدِهِمْ ذَلِكَ لِمَنْ خَافَ مَقَامِي وَخَافَ صَعِيدِي ﴿۱۴﴾

وَأَسْتَفْهِمُوا وَخَافَ كُلُّ جَبَلٍ عَنِّي ﴿۱۵﴾

مِنْ ذُرِّيَةِ جَهَنَّمَ وَيُسْقَىٰ مِنْ مَاءٍ صَدِيدٍ ﴿۱۶﴾

يَجْرَعُهُ وَلَا يَكَادُ يُبِيعُهُ وَيَأْتِيهِ الْمَوْتُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَمَا هُوَ بِمَيِّتٍ وَمِنْ ذُرِّيَةِ عَادٍ غَلِيظٌ ﴿۱۷﴾

مَثَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ أَعْمَالُهُمْ كَرَاهٍ أَلْهَمْتَنَاهُ الرِّيحَ حَرْقٍ يَوْمَ عَالَمِينَ لَأَقْبِرُونَهُمْ وَمَا كُتِبَ عَلَيْهِمْ ذَلِكَ هُوَ الصَّلَاةُ الْبَعِيدَةُ ﴿۱۸﴾

است گمراهی دور^(۱) (۱۸) .

آیان‌دیدی که خدا آفرید آسمان‌ها و زمین را بتدبیر محکم اگر خواهد دور کند شمارا و بیاردا فرینش خلقی نو (۱۹) .

و نیست این برخدا دشوار (۲۰) .

وحاضر شوند پیش خدا همه يك جا پس گویند ضعیفان گردن‌کشان را (یعنی تابعان پیش روان را) هرآئینه ما بودیم تابع شما پس آیاشما دفع‌کننده هستی‌دازما پاره‌ای از عذاب خدا گویند اگر راه می‌نمود ما را خدا، راه‌نمایی می‌کردیم شمارا بر است بر ما که اضطراب کنیم یا شکیبائی ورزیم نیست ما راهیچ نجات‌دهنده‌ای (۲۱) .

و گفت شیطان وقتی که فیصله کرده شدکار^(۲) هرآئینه خدا وعده داد شمارا وعده راست و وعده دادم شمارا پس خلاف وعده کردم من باشما و نه بود مرا بر شما هیچ تسلط لیکن بود آنکه بخواندم شمارا پس قبول کردید سخن مرا پس ملامت مکنید مرا و ملامت کنید خویش را نیستم فریادرس شما و شمانیستید فریادرس من هرآئینه من بیزار شدم از آنکه مرا شریک مقرر کردید پیش ازین هرآئینه

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَمْدِ إِنَّ يَشَاءُ وَبِكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ ۝

وَمَا ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ بِعَزِيزٍ ۝

وَرَزَوْنَا اللَّهُ جَمِيعًا فَتَالَ الضُّعْفُو الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا لَكُم بَعَاءُكُمْ أَنْتُمْ مَقْتُونَ عَدَايَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ قَالُوا لَوْ هَدَانَا اللَّهُ لَهْدَيْنَاكُمْ سَوَاءٌ عَلَيْنَا أَجْرَعْنَا أَمْ سَبَرْنَا مَا لَنَا مِنَ مَحِيصٍ ۝

وَقَالَ الشَّيْطَانُ لَمَّا قُضِيَ الْأَمْرُ إِنَّ اللَّهَ وَعَدَكُمْ وَعَدَ الْحَقُّ وَعَدْتُكُمْ فَأَخْلَفْتُكُمْ وَمَا كَانَ لِي عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ إِلَّا أَنْ دَعَوْتُكُمْ فَاسْتَجَبْتُمْ لِي فَلَا تَلُمُونِي وَلَا لَوْلَا أَنْفُسُكُمْ مَا آتَاكُمْ بِصُحُفِكُمْ وَمَا أَنْتُمْ بِبَصِيرِينَ إِنِّي كُنْتُ مِنْكُمْ أَشْرَكُكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ أُنزِلَ الْفَلِيمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۝

(۱) یعنی اعمال ایشان همه برباد شوند و بدان منتفع نگردند و الله اعلم .

(۲) مترجم گوید یعنی وقتی که بهشتیان به بهشت در آیند و دوزخیان ره دوزخ گیرند و الله اعلم .

ستمگاران ایشان راست عذاب درد
دهنده (۲۲) .

و در آورده شدند آنانکه ایمان آوردند
و کارهای شائسته کردند به بوستانهایکه
می رود زیر آن جویها جاودان در آن به
حکم پروردگار خویش دعای خیرایشان
بایکدیگر آنجا سلام است (۲۳) .

آیا ندیدی چگونه زدخدایمان سخن
پاکیزه را مانند درخت پاکیزه که ریشه اش
استوار باشد و شاخش در آسمان (۲۴) .

میدهد میوه های خود را هر فصلی به
حکم پروردگار خویش و می زند خدا مثل
ها را برای مردمان تا بود که پندپذیر شوند
(۲۵) .

و مثل سخن ناپاک مانند درخت ناپاک
است که برکنده شد از بالای زمین نیست
اوراهیج استقراری^(۱) (۲۶) .

و استوار می سازد خدا مسلمانان را بر
سخن درست در زندگانی دنیا و در آخرت
و گمراه میسازد خدا ستمگاران را و میکند
خدا آنچه می خواهد^(۲) (۲۷) .

آیا ندیدی بسوی آنانکه بدل کردند نعمت

وَادْخُلِ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي
مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ
يَحْبِبُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ ﴿۲۳﴾

أَلَمْ تَرَ كَيْفَ صَرَّبَ اللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً كَلِمَةً كَشَجَرَةٍ
كَلِيمَةً أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ ﴿۲۴﴾

تُؤْتِي الْأَكْهَاطَ كُلَّ جَنِّينَ بِإِذْنِ رَبِّهِمْ صَرَّبَ اللَّهُ الْأَمْثَالَ
لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿۲۵﴾

وَمَثَلُ كَلِمَةٍ خَبِيثَةٍ كَشَجَرَةٍ خَبِيثَةٍ لَانجَسَتْ مِنْ
فَوْقِ الْأَرْضِ سَالَهَا مِنْ تَحْتِهَا ﴿۲۶﴾

يُحِبُّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
وَفِي الْآخِرَةِ وَيُضِلُّ اللَّهُ الظَّالِمِينَ وَيَفْعَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ ﴿۲۷﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ بَدَلُوا أَعْمَالَ اللَّهِ فَوَرَأَوُا وَأَكَلُوا وَمَنْعَهُمْ

(۱) یعنی شریعت حق در ملکوت ثابت است و در دنیا هر روز رواجی تازه می یابد
و مردمان منتفع میشوند و ملت جاهلیت در ملکوت استقرار ندارد هر چند در میان
مردم شائع شود در نهایت درهم و برهم کرده آید والله اعلم .

(۲) یعنی وقت مرگ توفیق شهادت میدهد و وقت سوال منکرو تکبیر بقول حق گویا
میسازد والله اعلم .

دَارَ الْبَوَارِ ۝

خدارا بناسپاسی^(۱) و فرود آوردند قوم خود را به سرای هلاکی (۲۸) .

که دوزخ است در آیند آنجا و آن بد قرار گاه است (۲۹) .

و مقرر کردند برای خدا همتایان تا گمراه کنند عالم را از راه او بگوبهره مند شوید هر آینه بازگشت شما بسوی آتش است (۳۰) .

بگوان بندگان مرا که ایمان آورده اند برپادارند نماز را و خرج کنند از آنچه ماروزی دادیم ایشان را پنهان و آشکارا پیش از آنکه بیاید روزی که خرید و فروش نیست در آن و نه بایکدیگر دوستی بود (۳۱) .

خدا آنست که آفرید آسمان ها و زمین را و فرود فرستاد از آسمان آب را پس بیرون آورد بآن آب روزی برای شما از انواع میوه ها و مُسَخَّر ساخت برای شما کشتی را تا برود در دریا بحکم او و مُسَخَّر ساخت برای شما جویهارا (۳۲) .

و مُسَخَّر ساخت برای شما خورشید و ماه را همیشه رونندگان و مُسَخَّر ساخت برای شما شب و روز را (۳۳) .

و داد شمارا از هر چه خواستید و اگر بشمارید نعمت خدارا احاطه نتوانید کرد

جَهَنَّمَ يَصَلُّونَهَا وَيَمْسُ الْقَرَارِ ۝

وَجَعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا لِيُضِلُّوا عَنْ سَبِيلِهِ
قُلْ تَتَّبِعُوا فَإِنِ مَصِيبتُكُمْ إِلَى النَّارِ ۝

قُلْ لِيَعْبُدِيَ الَّذِينَ آمَنُوا يَتِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُنْفِقُوا
مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ
يَوْمًا لَا يَسْئُرُ فِيهِ وَالْجَنَّةُ ۝

أَلَمْ أَلِدْكُمْ إِنِّي كُنْتُ الْقَارِيءَ وَالْأَرْضُ وَأَنْزَلُ
مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ
وَسَخَّرَ لَكُمْ الْفَلَكَ لِتَجْرِيَ فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِي وَسَخَّرَ
لَكُمْ الْأَنْهَارَ ۝

وَسَخَّرَ لَكُمْ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ دَائِبِينَ وَسَخَّرَ لَكُمْ
الْأَيْلَ وَالنَّهَارَ ۝

وَأَنْتُمْ مِنْ كُلِّ مَا سَأَلْتُمُوهُ وَإِن تَعُدُّوا نِعْمَتَ اللَّهِ

(۱) یعنی ناسپاسی کردند بشومی آن نعمت مفقود شد پس گویا نعمت دادند و کفر خریدند و الله اعلم .

آن را هر آئینه انسان ستمگار ناسپاس است
(۳۴) .

ویادکن چون گفت ابراهیم ای پروردگار
من بکن این شهر را جای امن و دوردار مرا
و فرزندان مرا از آنکه عبادت بتان کنیم
(۳۵) .

ای پروردگار من این بتان گمراه کرده اند
بسیاری را از مردمان پس هر که پیروی من
کرد پس هر آئینه او از (آل) من است و هر که
نافرمانی کرد مرا پس هر آئینه تو آمرزنده
مهربانی (۳۶) .

ای پروردگار ما هر آئینه من ساکن ساختم
بعضی از اولاد خود را^(۱) بوادای بی
زراعت نزدیک خانه محترم تو، ای
پروردگار ما تا برپادارند نماز را پس
بگردان دلهائی چند را از مردمان رغبت
کننده بسوی ایشان و روزی ده ایشان را از
میوه هاتا بود که ایشان سپاس گذاری کنند
(۳۷) .

ای پروردگار ما هر آئینه تو میدانی آنچه
پنهان می داریم و آنچه آشکار می کنیم
و پوشیده نمی ماند بر خدا هیچ چیزی
نه در زمین و نه در آسمان (۳۸) .

سپاس آن خدای راست که عطا کرد مرا
با وجود کلان سالی اسمعیل و اسحق
هر آئینه پروردگار من شنونده دعاست (۳۹) .

لَا تُصَوِّفُوا إِنَّ الْإِنْسَانَ لَقَلْبٌ مُّكَفَّرٌ ﴿٣٤﴾

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا الْبَلَدَ آمِنًا
وَاجْعَلْنِي وَمَنْ عِبْتِي أَنْ تَعْبُدُوا الْأَصْنَامَ ﴿٣٥﴾

رَبِّ إِنَّهُمْ أَضَلُّنَّ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ ؕ فَمَنْ
تَبِعْتَنِي فَإِنَّهُ مِنِّي وَمَنْ عَصَانِي فَإِنَّكَ كَافِرٌ
بِجَهَنَّمَ ﴿٣٦﴾

رَبَّنَا إِنِّي أَسْكَنْتُ مِنْ ذُرِّيَّتِي بِوَادٍ غَيْرِ ذِي
زَرْعَةٍ عِدَاَآ بَيْنَتِكِ الْمُنَافَرَةِ رَبَّنَا لِيَتَّبِعُوا
الصَّلَاةَ فَاجْعَلْ أَهْلَهُ مِنَّا النَّاسَ يَهْتَدُوا لِحَقِّهِمْ
وَإِذْ نَادَاهُمْ مِنَ الشَّجَرِ أَنْ اسْكُرُوا لَكُمْ
يَتْرُكُونَ ﴿٣٧﴾

رَبَّنَا إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا نُخْفِي وَمَا نُعْلِنُ وَمَا يَخْفَى
عَلَى اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ ﴿٣٨﴾

أَشْهَدُ لِلَّهِ الَّذِي هَبَّ لِي عَلَى الْكِبَرِ إِسْمَاعِيلَ
وَإِسْحَاقَ رَبِّي لَسَمِيعُ الدُّعَاءِ ﴿٣٩﴾

(۱) مترجم گوید یعنی پسران بی واسطه و الله اعلم .

ای پروردگار من بگردان مرا برپادارنده
نماز وازاولاد من نیز ای پروردگار
ماقبول کن دعای مرا (۴۰) .

ای پروردگار ما بیمارز مرا و مادر و پدر
مرا و مسلمانان را روزی که قائم شود
حساب (۴۱) .

وهرگز مپندار خدارا بی خبر ازآنچه
می‌کنند ستمگاران جزاین نیست که
مهلت می‌دهدایشان را برای روزیکه خیره
شونددر آن چشم‌ها (۴۲) .

شتاب کنندگان، سرخود بردارندگان
بازنمی‌گردد بسوی ایشان چشم ایشان
ودلهای ایشان خالی است (۴۳) .

وبتراستان مردمان را ازروزی که بیاید
بایشان عذاب پس گویند ظالمان ای
پروردگار ما مهلت ده مارا تا می‌عادی
نزدیک تا اجابت کنیم دعوت ترا و پیروی
کنیم رسولان را، گفته شود بایشان آیا
قسم نمی‌خورید پیش ازین که نه
باشدشمارا هیچ زوال (۴۴) .

وساکن شدید در منازل آنانکه ستم کردند
برخویش وواضح شدشمارا که چه کردیم
بایشان و زدیم برای شما مثل‌ها (۴۵) .

وهرآئینه تدبیر کردند بتدبیر خویش و نزد
خداست علم تدبیر ایشان و اگرچه باشد
تدبیرایشان که از جابر کندکوه هارا^(۱)
(۴۶) .

رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي رَبَّنَا
وَتَقَبَّلْ دُعَاءِ ①

رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ
يَقُومُ الْحِسَابُ ②

وَلَا تَحْسَبَنَّ اللَّهَ غَافِلًا عَمَّا يَعْمَلُ الظَّالِمُونَ ③
إِنَّمَا يُؤَخِّرُهُمْ لِيَوْمَ تَشْخُصُ فِيهِ الْأَبْصَارُ ④

مُهْطِعِينَ مُقْنِعِي رُؤُوسِهِمْ لَا يَرْتَدُّ إِلَيْهِمْ
طَرْفُهُمْ وَأَفْئِدَتُهُمْ هَوَاءٌ ⑤

وَأَنْذِرِ النَّاسَ يَوْمَ يَأْتِيهِمُ الْعَذَابُ يَقُولُ الَّذِينَ
ظَلَمُوا رَبَّنَا آخِرْنَا إِلَىٰ آجَلٍ قَرِيبٍ نَحْبُ دَعْوَتِكَ وَتَفْتِيعِ
الرُّسُلِ أَوَلَمْ تَكُونُوا أَقْسَمْتُمْ مِنْ قَبْلِ النَّاسِ مِنْ نَوَالٍ ⑥

وَسَأَلْتُمْ فِي مَسْجِدِ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَفَنُصَبُّهُمْ وَيُنَبِّئُكُم بِكَفِّ
فَعَلْنَا بِهِمْ ⑦ وَصَرَبْنَا لَكُمْ الْوَسْطَالَ ⑧

وَقَدْ مَكَرُوا مَكْرَهُمْ وَعِنْدَ اللَّهِ مَكْرُهُمْ وَإِنْ كَانَ
مَكْرُهُمْ لِأَوَّلٍ مِنْهُ الْجِبَالُ ⑨

(۱) یعنی مکرایشان ضعیف است والله اعلم .

پس میندار خدارا خلاف کننده وعده خود بارسلان خودهر آئینه خداغالب صاحب انتقام است (۴۷) .

روزی که تبدیل کرده شود این زمین بغیر این زمین و تبدیل کرده شوند آسمان ها و ظاهر شوند بحضور خدای یگانه غالب (۴۸) .

وبینی توآن روزگناه گاران را دست وپا بهم بسته درزنجیرها (۴۹) .

لباس ایشان ازسُرب گداخته باشد وپوشد روی ایشانرا آتش^(۱) (۵۰) .

تاجزا دهدخدا هرکسی را بآنچه کرده است هر آئینه خدا زود حساب گیرنده است (۵۱) .

این قرآن خبررسانیدن است مردمان را^(۲) و تاییم داده شوند بآن وتابدانند که جزاین نیست که وی خدای یگانه است و تاپندپذیرشوند خداوندانِ عقل (۵۲) .

سوره حجر مکی است و آن نود و نه آیت و شش رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

الرُّ این آیت های کتاب الهی و قرآن روشن ست (۱) .

بسبب که دوست دارند کافران کاش

فَلَا تَصْبِرَنَّ لِلَّهِ خُلُفًا وَعَدَاةً رَسُولَهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ ذُو
انتقام ۱۵

يَوْمَ تَبْدَأُ الْأَرْضُ عِبْرَ الْأَرْضِ وَالسَّمَوَاتُ وَبَرَزُوا لِلَّهِ
الواحد القهار ۱۵

وَتَرَى الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ مُّقْرَنِينَ فِي الْأَصْفَادِ ۱۵

سَرَابِدُهُمْ مِنْ قَطْرَانٍ وَتَغْشَى وُجُوهُهُمُ النَّارُ ۱۵

لِيَجْزِيَ اللَّهُ كُلَّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ۱۵

هَذَا بَلَاءٌ لِلنَّاسِ وَلِيُنذِرُوهُ بِهِ وَيَلْعَلُوا الْكَاثِرُونَ الْوَاحِدُ
وَلِيُنذِرُوا الْآلِيَاءِ ۱۵

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۱۵

الرَّحْمَنُ تِلْكَ آيَةُ الْكِتَابِ وَقُرْآنٍ مُبِينٍ ۱

رُبَمَا يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ كَانُوا مُسْلِمِينَ ۱۵

(۱) قطران چیزی سیاه بدبودارست که آتش دران زودمی گیرد والله اعلم .

(۲) یعنی نازل کرده شده است برای تبلیغ .

مسلمان بودندی (۲) .

بگذار ایشان را تابخورند و بهره مندشوند و مشغول کند ایشان را امید و سپس خواهند دانست (۳) .

و هلاک نه کردیم هیچ دهی را مگر که وی را اجلی بود معلوم (۴) .

سبقت نمی کند هیچ گروهی از مدت خود و نه تاخیر می کنند (۵) .

و گفتند کافران ای کسی که فرود آورده شده است بروی قرآن هرآئینه تو دیوانه ای (۶) .

چرا نمی آری پیش ما فرشتگان را اگر هستی از راست گویان (۷) .

فرونی فرستیم فرشتگان را مگر بتدبیر محکم و نه باشند آنگاه مهلت داده شده (۸) .

هرآئینه فرورستادیم قرآن را و هرآئینه ما اورانگه‌بانیم (۹) .

و هرآئینه پیغامبران را فرورستادیم پیش از تو در فرقه‌های پیشینیان (۱۰) .

و نمی آید به ایشان هیچ فرستاده مگر بودند که باو تمسخر می کردند (۱۱) .

همچنین درمی آریم استهزاء را در دل‌های گناه‌گاران (یعنی کفار مکه) (۱۲) .

ایمان نیارند بقرآن و هرآئینه گذشت آئین پیشینیان (۱۳) .

و اگر بگشایم برایشان دری از آسمان پس شوند باین صفت که از آن بالا

ذَرَهُمْ يَآكُلُوا وَيَمْتَعُوا وَيُهِيمُهُمُ الِامَلُ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٥﴾

وَمَا أَهْلَكْنَا مِنْ قَرِيْبَةٍ اِلَّا وَلَهَا كِتَابٌ مَّعْلُوْمٌ ﴿٦﴾

مَا تَسْبِقُ مِنْ اُمَّةٍ اَجَلَهَا وَمَا يَسْتَاخِرُوْنَ ﴿٧﴾

وَ قَالُوْا يَا اَيُّهَا الَّذِيْ نُوْرِلْ عَلَيْهِ الذِّكْرُ اِنَّكَ لَمَجْنُوْنٌ ﴿٨﴾

لَوْ مَا تَاتَيْنَا بِالْمَلٰٓئِكَةِ اِنْ كُنْتَ مِنَ الصّٰدِقِيْنَ ﴿٩﴾

مَا نُنزِلُ الْمَلٰٓئِكَةَ اِلَّا بِالْحَقِّ وَمَا كَانُوْا اِلَّا مُنظَرِيْنَ ﴿١٠﴾

اِذَا نَحْنُ نُنزِلُ الذِّكْرَ وَاِنَّآ لَهٗ لَحٰفِظُوْنَ ﴿١١﴾

وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِيْ شِيْمِ الْاَوَّلِيْنَ ﴿١٢﴾

وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ رَّسُوْلٍ اِلَّا كَانُوْا بِهِ يَسْتَهْزِءُوْنَ ﴿١٣﴾

كَذٰلِكَ نَسْخَلُهُمْ فِيْ قُلُوْبِ الْمُبْرِمِيْنَ ﴿١٤﴾

لَا يُؤْمِنُوْنَ بِهِ وَ قَدْ خَلَتْ سُنَّةُ الْاَوَّلِيْنَ ﴿١٥﴾

وَلَوْ فَحَصْنَا عَلَيْهِمْ يَا بٰٓآءِیْنَ السَّمٰٓءِ فَظَلُوْا فِيْهِ يَعْرَجُوْنَ ﴿١٦﴾

میروند (۱۴) .

البته گویند جزاین نیست که بند کرده شده چشم های ما بلکه ماقومی هستیم جادوزده (۱۵) .

وهرآئینه پیدا کردیم درآسمان برجهای و بیاراستیمش برای بینندگان (۱۶) .

ونگاهداشتیمش ازهر شیطان رانده شده (۱۷) .

مگر آنکه بدزدی شنود پس درپی وی افتد آتش آشکار (۱۸) .

وزمین را گسترانیدیم و انداختیم درآن کوه هارا و رو یانیدیم درآن ازجنس هر چیز سنجیده^(۱) (۱۹) .

وساختیم برای شمادرآن جا اسباب معیشت و ساختیم برای شماآنکه نیستید اوراروزی دهنده^(۲) (۲۰) .

و نیست هیچ چیز مگر نزد ما خزانه های اوست و فرو نمی آریم آن را مگر باندازه مقرر (۲۱) .

و فرستادیم بادهارا باردارکننده ابرپس فرودآوردیم ازآسمان آب را پس نوشانیدیم شمارآن آب و نیستید شما آن را جمع کننده (۲۲) .

وهرآئینه مازنده می سازیم و می میرانیم و مائیم وارث (۲۳) .

لَقَالُوا إِنَّمَا سُورَتُ إِبْرَاهِيمَ نَابِلٌ مِّنْ قَوْمٍ مُّسَوِّوْنَ ۝۱۴

وَلَقَدْ جَعَلْنَا فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَرَازِبَةً لِّهَا الْبَاطِرِينَ ۝۱۵

وَحَفِظْنَا هَآءُمِنْ كُلِّ شَيْطَٰنٍ رَّجِيْمٍ ۝۱۶

إِلَّا مَنِ اسْتَرَقَ السَّمْعَ فَآتَبَعَهُ يَشْهَابٌ مُّبِينٌ ۝۱۷

وَالْأَرْضَ مَدَدْنَاهَا وَأَلْقَيْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ وَأَنبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مُّوْرُوْنٍ ۝۱۸

وَجَعَلْنَا لِكُلِّ فِيهَا مَعَآيِشَ وَمَنْ لَسْتُمْ لَهُ بِرَازِقِينَ ۝۱۹

وَأَنَّ مِنْ شَيْءٍ إِيَّاهُمْ نَآخِرَاتُهُ وَمَا تَنَزَّلَتْ إِلَّا وِقْدٌ وَمَعْلُومٌ ۝۲۰

وَأرْسَلْنَا الرِّيحَ لَوَاقِعَ مَائِنَا نَزَّلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنبَتْنَا لِكُلِّ وَاكْتُمُوهَا وَمَا أَكْتُمُوهَا بِحُزْنٍ ۝۲۱

وَإِنَّا لَنَحْنُ مُّحِي وُنُيْتٌ وَنَحْنُ الْوَارِثُونَ ۝۲۲

(۱) یعنی هر نوع را صورتی و صفتی است که از آن جا تجاوز نمیکند .

(۲) یعنی غلامان و جانوران و الله اعلم .

وَلَقَدْ عَلِمْنَا الْمُسْتَقِيمِينَ مِنكُمْ وَلَقَدْ عَلِمْنَا
الْمُتَّخِذِينَ ﴿۳۴﴾

وَأَنَّ رَبَّكَ هُوَ خَشِرُهُمْ إِنَّهُ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿۳۵﴾

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ مِنْ حَمَإٍ
مَسْنُونٍ ﴿۳۶﴾

وَالْجِبَّانَ خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلُ مِنْ تَارِ السَّمُورِ ﴿۳۷﴾

وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَكَةِ إِنِّي خَالِقٌ بَشَرًا مِنْ
صَلْصَالٍ مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ ﴿۳۸﴾

فَأَدَّاسُوْنِيَّةً وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعْوَاهُ سَجِدِينَ ﴿۳۹﴾

فَسَجَدَ الْمَلَكَةُ كُلُّهُمْ أَسْبُغُونَ ﴿۴۰﴾

إِلَّا إِبْلِيسَ ابْنِي أَنْ يَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ ﴿۴۱﴾

قَالَ يَا إِبْلِيسُ مَا لَكَ أَنْ تَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ ﴿۴۲﴾

قَالَ لَوْ أَنِّي لَبَشَرٌ لَخَلَقْتَهُ مِنْ صَلْصَالٍ
مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ ﴿۴۳﴾

قَالَ فَاحْزُرِي وَمِنْهَا فَأَنْتَكَ رَجِيمٌ ﴿۴۴﴾

وَأَنَّ عَلَيْكَ اللَّعْنَةَ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ ﴿۴۵﴾

قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿۴۶﴾

وهرآئینه دانسته ایم پیشینیان را از شما
وهرآئینه دانسته ایم پسینیان را (۲۴) .

وهرآئینه پروردگار تو اوست که برانگیزد
ایشان را هرآئینه اوستوار کار داناست (۲۵) .

وهرآئینه آفریدیم آدمی را از گل خشک
از نوع گل سیاه بوی گرفته (۲۶) .

وجنهارا پیدا کردیم پیش ازین از آتش
سوزان (۲۷) .

ویادکن چون گفت پروردگار تو فرشتگان
را هرآئینه من آفریننده ام آدمی را از گل
خشک از نوع گل سیاه بوی گرفته (۲۸) .

پس چون راست کنمش و بدمم دروی
از روح خود پس افتید پیش او سجده کنان
(۲۹) .

پس سجده کردند فرشتگان تمام ایشان
همه یک جا (۳۰) .

مگر ابلیس سرباز زد از آنکه باشد
باسجده کنندگان (۳۱) .

گفت خدای ابلیس چیست ترادین که
نمی باشی باسجده کنندگان (۳۲) .

گفت هرگز نیستم که سجده کنم آدمی را که
پیدا کرده ای او را از گل خشک از نوع گل
سیاه بوی گرفته (۳۳) .

گفت پس بیرون شواز بهشت هرآئینه
تورانده شده ای (۳۴) .

وهرآئینه برتست لعنت تا روز قیامت (۳۵) .

گفت ای پروردگار من مهلت ده مرات روزی که
برانگیخته شوند مردمان (۳۶) .

گفت هرآئینه تو از مهلت داده شدگانی (۳۷).
 تاروز آن وقت مقرر (۳۸) .
 گفت ای پروردگار من بسبب آنکه گمراه
 کردی مرا البته بیارایم معصیت را برای
 ایشان در زمین و البته گمراه سازم ایشان را
 همه يك جا (۳۹) .
 مگر بندگانِ خالص تورا از ایشان (۴۰) .
 گفت خدایانِ اخلاص را هیست راست که
 بر من می رسد (۴۱) .
 هرآئینه بندگان من نیست ترا برایشان غلبه
 لیکن غلبه تو بر کسی باشد که پیروی
 تو کرد از گمراهان (۴۲) .
 و هرآئینه دوزخ وعده گاه ایشان ست همه
 يك جا (۴۳) .
 اورا هفت دراست هردری را از گمراهان
 حصه است جدا کرده شده (۴۴) .
 هرآئینه پرهیزگاران در بوستان ها و چشمه
 ها باشند (۴۵) .
 ایشان را گفته شود درآئید درینجا بسلامتی
 ایمن شده (۴۶) .
 و بیرون کشیم آنچه در سینه های ایشان
 بُود از کینه برادر یکدیگر شده روبروی
 یکدیگر بر تخت ها (۴۷) .
 نرسد به ایشان آنجا هیچ رنجی و نیستند
 ایشان از آنجا بیرون کرده شده (۴۸) .
 خبرده بندگان مرا که من آمرزنده مهربانم
 (۴۹) .
 و بآنکه عذاب من همان عذاب درد دهنده

قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنظَرِينَ ﴿۳۷﴾

إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ ﴿۳۸﴾

قَالَ رَبِّ بِمَا أَغْوَيْتَنِي لَأُزَيِّنَنَّ لَهُمْ فِي

الْأَرْضِ وَلَأُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿۳۹﴾

الْأَعْبَادِكَ مِنْهُمْ الْمُخْلِصِينَ ﴿۴۰﴾

قَالَ هَذَا صِرَاطٌ عَلَيَّ مُسْتَقِيمٌ ﴿۴۱﴾

إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَنٌ إِلَّا مَنْ

أَتَىكَ مِنَ الْغُيُوبِ ﴿۴۲﴾

وَأَنَّ جَهَنَّمَ لَمَوْعِدُهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿۴۳﴾

لَهَا سَبْعَةُ أَبْوَابٍ لِكُلِّ بَابٍ مِنْهُمْ جِزٌّ مَّقْسُومٌ ﴿۴۴﴾

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿۴۵﴾

أَدْخُلُوها بِسَلَامٍ أَمِينٍ ﴿۴۶﴾

وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غِلٍّ إِخْوَانًا عَلَى

سُرُرٍ مُتَقَابِلِينَ ﴿۴۷﴾

لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا نَجْوَى مَنْهَا مُتَبَرِّجِينَ ﴿۴۸﴾

يَبْقَى عِبَادِي إِنِّي أَنَا الْعَفْوَورُ الرَّحِيمُ ﴿۴۹﴾

وَأَنَّ عَذَابِي هُوَ الْعَذَابُ الْأَلِيمُ ﴿۵۰﴾

است (۵۰) .

و خبرده ایشان را از مهمانان ابراهیم (۵۱) .
چون داخل شدند بروی پس سلام گفتند
ابراهیم گفت هرآئینه ما از شما ترسانیم
(۵۲) .

گفتند مترس هرآئینه ما مژده میدهیم
ترا بفرزندی دانا (۵۳) .

گفت آیا بشارت دادید مرا با وجود آنکه
رسیدمن پیری پس به چه چیز بشارت
میدهید (۵۴) .

گفتند مژده دادیم ترا برآستی پس مباش
از ناامیدان (۵۵) .

گفت و کیست که ناامید شود از رحمت
پروردگار خود مگر گمراهان (۵۶) .

گفت پس چیست خبر شما ای فرستادگان
(۵۷) .

گفتند هرآئینه ما فرستاده شدیم بسوی
گروهی گنهگار (۵۸) .

بجز آل لوط هرآئینه ما البته نجات
خواهیم داد ایشان را همه يك جا (۵۹) .
غیر زنش که مقرر کرده ایم که هرآئینه
وی از بازماندگان است (۶۰) .

پس وقتیکه آمدند بآل لوط فرستادگان
(۶۱) .

گفت هرآئینه شما گروهی ناآشنائید (۶۲) .
گفتند بلکه آورده ایم پیش تو آنچه در آن
شبهه می کردند (یعنی عقوبت) (۶۳) .
و آورده ایم پیش تو وعده راست

وَيَذَرُهُمْ عَنْ صَيْبِ إِبْرَاهِيمَ ﴿۵۰﴾

إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًا قَالَ إِنَّا آنَسْنَاكُمْ وَمَجِلُونَ ﴿۵۱﴾

قَالُوا لَا تَوْجَلْ إِنَّا نَدَّبُرُكَ بِعُلُوِّ عَلَيْهِمْ ﴿۵۲﴾

قَالَ أَيْسَرُ لَكُمْ عَلَى أَنْ تَسْئَلَنِي الْكِبْرُفِيمَ

تُبَيِّرُونَ ﴿۵۳﴾

قَالُوا بَشِّرْكَ بِالتَّحِيّ فَلَا تَكُن مِّنَ الْفَاطِنِينَ ﴿۵۴﴾

قَالَ وَمَنْ يَقْنَطُ مِن رَّحْمَةِ رَبِّهِ إِلَّا الضَّالُّونَ ﴿۵۵﴾

قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ ﴿۵۶﴾

قَالُوا إِنَّا آتَيْنَا آلَ لُوطٍ قَوْمًا مُّجْرِمِينَ ﴿۵۷﴾

إِلَّا آلَ لُوطٍ إِنَّا لَمَجْرُومٌ أَجْعَبِينَ ﴿۵۸﴾

إِلَّا امْرَأَتَهُ قَدَّرْنَا لِهَا لَمِنَ الْغَابِرُونَ ﴿۵۹﴾

فَلَمَّا جَاءَ آلَ لُوطٍ الْمُرْسَلُونَ ﴿۶۰﴾

قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ مُّكْذِبُونَ ﴿۶۱﴾

قَالُوا بَلْ جِئْنَاكَ بِمَا كَانُوا فِيهِ يَسْتَوْفُونَ ﴿۶۲﴾

وَأَتَيْنَاكَ بِالتَّحِيّ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ ﴿۶۳﴾

قَاتِرًا يَأْكُلُ بَقِيضَ مِنَ الْبَيْلِ وَالشَّيْبُ أَبْيَرُ ۝
وَلَا لَيْتَنِي وَمَنْ أَحَدًا وَأَمْضُوا حَيْثُ تُؤْمَرُونَ ۝

وَقَضَيْنَا إِلَيْهِ ذَلِكَ الْأَمْرَ أَنَّ دَابِرَهُمْ لَآءٌ مَقْطُوعٌ
مُضْجَعِينَ ۝

وَجَاءَ أَهْلَ الْمَدِينَةِ يَسْتَبْشِرُونَ ۝

قَالَ إِنَّ هَؤُلَاءَ صَبِيٌّ فَلَا تَصْحَوْنَ ۝

وَاتَّقُوا اللَّهَ وَلَا تُخْزَوْنَ ۝

قَالُوا أَوْلَمْ نُنْهَكْ عَنِ الْعُلَاقِ ۝

قَالَ هَؤُلَاءُ بَنَاتٌ إِن كُنْتُمْ فَاعِلِينَ ۝

لَعَبْرُكُ إِنَّهُمْ لَغِي سَكْرَتِهِمْ يَعْمَهُونَ ۝

فَأَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ مُشْرِقِينَ ۝

فَجَعَلْنَا عَالِيَهَا سَاقًا وَقَلْبَهَا
مِنْ سِجِّيلٍ ۝

راوهر آئینه مالبتہ راست گوئیم (۶۴) .

پس ببراہل خود را بہ پارہ ای از شب
و توازی ایشاں رَو و باید کہ پس نہ نگرَد
از شما ہیچکس و بروید آنجا کہ فرمودہ
شوید (و آن سرزمین شام بود) (۶۵) .

و وحی فرستادیم بسوی لوط این سخن
کہ بیخ ایشاں بریدہ شود چون بوقت
صبح در آیند (۶۶) .

و آمدند اهل شهر بشارت می دهند
(۶۷) .

گفت لوط هر آئینه ایشاں مهمان من اند
پس رسوا مکنید مرا (۶۸) .

و بتر سید از خدا و خوار مکنید مرا
(۶۹) .

گفتند آیا منع نکرده بودیم ترا از میزبانی
غریبان (۷۰) .

گفت این ها دختران من اند اگر هستید
کنندہ کاری^(۱) (۷۱) .

قسم بزندگانی تو کہ این کافران در گمراہی
خویش سرگردان میشوند^(۲) (۷۲) .

پس دریافت ایشاں را آواز هولناک چون
بوقت شروق درآمدند (۷۳) .

پس ساختیم بالای آن شهر ہارا زیر آن
و بارانیدیم برایشاں سنگ از نوع سنگ

(۱) یعنی اگر قضای شهوت خواهید نکاح بنات من کنید واللہ اعلم .

(۲) این کلمہ در وسط قصہ حضرت لوط اضافہ کردہ شد تا تنبیہ باشد بر تطبیق حال
مشرکین مکہ بر حال قوم لوط و امثال ایشاں واللہ اعلم .

کِل (۱) (۷۴) .

هرآئینه درین قصه نشانه هاست عبرت گیرندگان را (۷۵) .

وهرآئینه شهرها برایی هستند که دائم آمد و رفت دارد (۷۶) .

هرآئینه دراین نشانه است مومنان را (۷۷) .
وهرآئینه بودند اهل آیکه البته ستمگاران (۷۸) .

پس انتقام کشیدیم ازایشان شهرهای قوم لوط و شهرهای آیکه هر دو براه آشکار هستند (۷۹) .

وهرآئینه دروغگو شمردند ساکنان حجر پیغامبران را (۸۰) .

ورسانیدیم بایشان آیت های خود را پس شدند از آن روگردان (۸۱) .

و بودند میتراشیدند از کوه ها خانه های ایمن (۸۲) .

پس گرفت ایشان را آواز سخت هنگام صبح (۸۳) .

پس دفع نکرد ازایشان آنچه کسب می کردند (۸۴) .

و نیافریدیم آسمان ها و زمین و آنچه مابین این هاست مگر بتدبیر درست وهرآئینه قیامت آمدنیست پس درگذر (یعنی از بی ادبیهای ایشان) درگذشتن نیکو (۸۵) .

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّمُنْتَوِسِينَ ۝

وَإِنَّهَا لَلسَّبِيلُ لِمُعْتَمِرٍ ۝

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّمُؤْمِنِينَ ۝

وَإِنْ كَانَ أَصْحَابُ الْأَيْكَةِ الظَّالِمِينَ ۝

فَأَسْمَنَّا مِنْهُمْ وَإِنَّهَا لِبِأَمَامٍ مُّبِينٍ ۝

وَلَقَدْ كَذَّبَ أَصْحَابُ الْحَجْرِ الْمُرْسِلِينَ ۝

وَآتَيْنَهُمُ الْيُسْرَىٰ فَكَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ ۝

وَكَانُوا يَاجْتُونَ مِنَ الْجِبَالِ يُبْوَا أَمِينٍ ۝

فَلَاخَذْنَا لَهُمُ الصَّيْحَةَ مُصْحِحِينَ ۝

فَمَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ۝

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ ۝

وَإِنَّ السَّاعَةَ لَآتِيَةٌ فَاصْفِرِ الصَّفِيرَ الْجَبِيلَ ۝

هر آئینه پروردگار تو همانست آفریننده دانا
(۸۶) .

وهر آئینه دادیم ترا هفت آیت از آنچه
در نماز مکرر خوانده میشود^(۱) و دادیم
ترا قرآن بزرگ (۸۷) .

باز مکن دو چشم خود را بسوی آنچه بهره
مند ساخته ایم بآن جماعت هارا از کافران
واندوهناک مشو برایشان و پست بکن
بازوی خود را^(۲) برای مسلمانان (۸۸) .

و بگوهر آئینه من بیم دهنده آشکارم (۸۹) .
فرو دخواهیم آورد عذاب را مانند آنچه
فرو د آورده بودیم بر تقسیم کنندگان
(یعنی یهود و نصاری) (۹۰) .

آنانکه ساختند کتاب الهی را پاره پاره^(۳)
(۹۱) .

پس قسم به پروردگار تو البته سوال کنیم
ایشان را همه یک جا (۹۲) .
از آنچه میکردند (۹۳) .

پس آشکار کن بآنچه فرموده میشوی
و اعراض کن از مشرکان (۹۴) .
هر آئینه ما بسنده ایم ترا از شرّ تمسخر
کنندگان (۹۵) .

آنانکه مقرر میکنند با خدا معبود دیگر را

إِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْخَلْقُ الْعَلِيمُ ﴿۸۶﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ سَبْعًا مِنَ الْمَثَلِيَّاتِ وَالْقُرْآنَ
الْعَظِيمَ ﴿۸۷﴾

لَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْتُمُوهَآ أَرْوَآجًا مِنْهُمْ
وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَاخْفِضْ جَنَاحَكَ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿۸۸﴾

وَقُلْ لِيْ أِنَّا الشَّاكِرُونَ ﴿۸۹﴾
كَمَا أَنْزَلْنَا عَلَى الْمُقْتَسِمِينَ ﴿۹۰﴾

الَّذِينَ جَعَلُوا الْقُرْآنَ عِضِينَ ﴿۹۱﴾

فَوَرَبِّكَ لَنَسْأَلَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿۹۲﴾

عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۹۳﴾

فَأَصِدْ لَهُمْ أَسْرًا مَّرًّا وَأَخْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ ﴿۹۴﴾

إِنَّا لَنَعْلَمُكَ الْمُسْتَهْزِئِينَ ﴿۹۵﴾

الَّذِينَ يَجْعَلُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿۹۶﴾

(۱) یعنی سورة فاتحه .

(۲) یعنی تواضع کن .

(۳) مترجم گوید یعنی اهل کتاب که بر بعض آیات عمل می کردند و بر بعضی نه والله

اعلم .

وَلَقَدْ نَعَلْنَاكَ صَدْرًا بِمَا يَقُولُونَ ﴿۱۰﴾

فَسَيَمُجِّدُكُمْ بِرَبِّكُمْ وَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ ﴿۱۱﴾

وَأَعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّىٰ يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ ﴿۱۲﴾

پس زود میدانند (۹۶) .
وهر آئینه می دانیم از حال تو که تنگ می شود
سینه تو بسبب آنچه می گویند (۹۷) .
پس به پاکی یاد کن پروردگار خود را
باستائش او باش از سجده کنندگان (۹۸) .
وعبادت کن پروردگار خود را تا وقتی که
برسد بتو مرگ (۹۹) .

سوره نحل مکی است و آن یکصد و بیست و
هشت آیت و شانزده رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
أَنَّىٰ أَمْرًا لِلَّهِ فَلَا تَسْتَعْجِلُوهُ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا
يُشْرِكُونَ ﴿۱﴾

يُنزِلُ الْمَلَكَةَ بِالرُّؤُوسِ مِنْ أَمْرِهِ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ

مِنْ عِبَادَةٍ أَنْ أَنْذِرُكَ أَنَّكَ لِإِلَهِ الْأَنفُسِ الْفَاتِنُونَ ﴿۲﴾

بنام خدای بخشاینده مهربان .
آمد حکم خدا پس بشتاب طلب مکنید
آن را (۱) پاک است خدا و بلند قدرست
از آنچه شریک او مقرر می کنند (۱) .
فرودمی آرد فرشتگان را بوحی باراده خود
بر هر که خواهد از بندگان خود که بترسانید
(باین مضمون خدا میفرماید) که نیست
هیچ معبود برحق مگر من پس بترسید
از من (۲) .
آفرید آسمان ها و زمین را به تدبیر درست
بلند قدر است از آنکه شریک او مقرر
میکنند (۳) .
آفرید آدمی را از منی پس ناگهان وی
ستیزنده آشکار است (۴) .
و چهار پایان را آفرید برای شما در آنها
پوششی و منفعت های دیگر است و بعضی

خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ بِالْحَقِّ تَعٰلٰی عَمَّا يُشْرِكُوْنَ ﴿۳﴾

خَلَقَ الْاِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ فَاذٰهُوَ حَسِيْمٌ مُّبِيْنٌ ﴿۴﴾

وَالْاَنْعَامَ خَلَقَهَا لَكُمْ فِيْهَا دِفْءٌ وَمَنْٰفِعٌ

(۱) یعنی غلبه دین اسلام و تعذیب کفار به یقین شدنی است چرا بشتاب می کنند و الله اعلم .

آنها را میخورید (۵).

و شمارا در آنها آرایش است چون وقت
شام از صحرا بازمی آید و چون بسوی
صحرا سر می دهید (۶).

و بر میدارند بارهای شمارا بسوی شهریکه
هرگز نمی رسیدید بآن مگر بمشقت
جان ها هر آئینه پروردگار شما بخشاینده
مهربان است (۷).

و آفرید اسپان و شتران را و خران را تا سوار
شوید بر آن و برای آرایش و می آفریند آنچه
نمی دانید (۸).

و برخدا میرسد راه میانه و بعض راه هاکج
است و اگر می خواست وی راه می نمود
شمارا همه يك جا (۹).

اوست آنکه فرود آورد از آسمان آب را برای
شما از آن آب آشامیدنی است و از آن آب
درختان است که در آن میچرانید (۱۰).

میرویاند برای شما بسبب آب زراعت را
وزیتون و درختان خرما و انگور را
و از هر جنس میوه ها، هر آئینه درین نشانه
است گروهی را که تفکر می کنند (۱۱).

و مسخر کرد برای شما شب و روز
و خورشید و ماه را و ستارگان مسخراند به
فرمان وی هر آئینه درین نشانه هاست
گروهی را که درمی یابند (۱۲).

و مسخر کرد آنچه آفرید برای شما در زمین
گوناگون رنگهای او^(۱) هر آئینه درین نشانه

وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ①

وَلَكُمْ فِيهَا جَمَالٌ حِينَ تُرِيحُونَ وَحِينَ تَسْرَحُونَ ②

وَتَحْمِيلُ أَنْفِكُمْ إِلَىٰ بَكَدِكُمْ تَأْوِنُوا إِلَيْهِهَا وَالْإِشْتِقَ
الْأَنْفُسِ إِنَّ رَبَّكُمْ لَرؤُوفٌ رَّحِيمٌ ③

وَالْخَيْلِ وَالْإِبَالِ وَالْحَمِيرَ لِتَرْكَبُوهَا وَزِينَةً
وَيَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُونَ ④

وَعَلَى اللَّهِ قَصْدُ السَّبِيلِ وَمِنْهَا جَاءَهُمْ نَوْسٌ أَلْهَدَكُمْ
أَجْمَعِينَ ⑤

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لَكُمْ مِنْهُ شَرَابٌ
وَمِنْهُ شَجَرٌ فِيهِ تُسِيمُونَ ⑥

يُنَبِّتُ لَكُمْ بِهِ الزُّبُرَ وَالزَّيْتُونَ وَالنَّخِيلَ
وَالْأَعْنَابَ وَمِنْ كُلِّ الشَّجَرِ إِنَّ فِي ذَلِكَ
لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ⑦

وَسَخَّرَ لَكُمْ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ
وَالنَّجُومَ مَسْخُورَاتٍ بِأَمْرِ اللَّهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ
لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ⑧

وَمَا ذَرَأَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُخْتَلِفًا أَلْوَانًا إِنَّ فِي
ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَتَذَكَّرُونَ ⑨

(۱) یعنی از انواع حیوان و نبات .

است گروهی را که پندمی پذیرند (۱۳).

واوست آن که مسخر ساخت دربارا
تابخورید از آن گوشت تازه (یعنی ماهی)
وتاببرون آرید از آن پیرایه که به پوشید آن
را ومی بینی کشتی هارا رونده دردریا و
مسخر کرد دربارا تا طلب معیشت کنید
از فضل او و تا بود که شکر کنید (۱۴).

وافگند در زمین کوه های محکم برای
احتراز از آنکه بجنباند شمارا و آفرید جویها
وراه هارا تا بود که راه یاب شوید (۱۵).
و آفریدنشانه ها و به ستارگان ایشان راه
می یابند (۱۶).

آیا کسی که می آفریند مانند کسی است
که نمی آفریند آیا پند نمی گیرید (۱۷).
واگر بشمارید نعمت خدارا احاطه نکنید آن
را هر آینه خدا آمرزنده مهربان است (۱۸).
خدا میداند آنچه پنهان میدارید و آنچه
آشکار میکنید (۱۹).

و آنان که می پرستند کافران ایشان را
بغیر از خدا نمی آفرینند چیزی را و خود
شان آفریده می شوند (۲۰).
مردگانند نه زندگان و نمی دانند کی
برانگیخته خواهند شد (۲۱).

معبود شما معبود یگانه است پس آنانکه
معتقد نمی شوند بآخرت دلهای ایشان
ناشناس است و ایشان سرکش اند (۲۲).
بی شک خدا میداند آنچه پنهان میدارند
و آنچه آشکار میکنند هر آینه اودوست
ندارد سرکشان را (۲۳).

وَهُوَ الَّذِي سَخَّرَ الْبَحْرَيْنَا لَكُمْ آيَاتٍ يَخْرُجُ مِنْهُمَا طَيْرٌ مُّطَهَّرٌ
وَتَسْتَخْرِجُ مِنْهُ حَبْلًا مِّنْهُ تَلْبَسُونَ فِيهِ أَوتَرَى
الْفُلْكَ مَوَاجِرَ فِيهِ وَلَيَمْتَعُوا مِنْ قَضَاهِ
وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿۱۳﴾

وَالَّذِي فِي الْأَرْضِ رَوَايَا أَن يَمْسُوكُمْ وَأَنْ تَهَاجَرُوا فِيهَا
لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿۱۴﴾

وَعَلَّمَتِ الْوَيْلَ وَالْجَمِيمَ هُمْ يَهْتَدُونَ ﴿۱۵﴾

أَفَمَنْ يَخْلُقُ كَمَنْ لَا يَخْلُقُ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿۱۶﴾

وَأَن تَعْبُدُوا مِن دُونِ اللَّهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿۱۷﴾

وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُرْسُونَ وَمَا نُهَيْتُونَ ﴿۱۸﴾

وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِن دُونِ اللَّهِ لَا يَخْلُقُونَ شَيْئًا
وَهُمْ يُخْلَقُونَ ﴿۱۹﴾

أَمْ أَوْلِيَاءُ غَيْرِ اللَّهِ وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ يُبْعَثُونَ ﴿۲۰﴾

إِنَّمَا إِلَهُ الْوَاحِدُ قَالِ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ يَا آخِرَةَ
فَلَوْ بِهِمْ مُّذَكَّرَةٌ وَهُمْ مُّسْتَكْبِرُونَ ﴿۲۱﴾

لَا حَرَمَ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُرْسُونَ وَمَا يُعْلِنُونَ

إِنَّهُ أَعْيَبَ الْمُشْكِبِينَ ﴿۲۲﴾

و چون گفته شود ایشان را چیست آنچه فرورستاده است پروردگار شما گویند افسانه های پیشینیان است (۲۴) .

مآل این گفتار آنکه بردارند بارگناه خویش بتمام روزقیامت و بردارند نیز بعض بارهای آنانکه گمراه می سازند ایشان را بغیر دانش آگاه شوید بد است آنچه بر میدارند (۲۵) .

هرآئینه بدانندیشی کردند آنانکه پیش از ایشان بودند پس بیامد (فرمان) خدا بسوی عمارت ایشان از جانب بنیادها پس افتاد برایشان سقف از بالای ایشان و آمد بدیشان عذاب از آن جهت که نمی دانستند^(۱) (۲۶) .

باز روز قیامت رسوا کند ایشان را و گوید کجایند آن شریکان من که مخالفت می کردید در حق ایشان گویند اهل علم هرآئینه رسوائی و سختی امروز بر کافران است (۲۷) .

آنانکه قبض ارواح ایشان می کردند فرشتگان حال آنکه ستمگار بودند بر خویش پس انداختند آن کافران پیغام انقیاد را ما هرگز نمی کردیم هیچ عمل بد گفته شود آری هرآئینه خدا داناست بآنچه می کردید (۲۸) .

پس درآئید بدروازه های دوزخ جاویدان

وَلَا أَيْسَّرُ لَهُمْ مَا ذُكِرَ لَكُمْ قَالُوا سَاءَ طَبِيرُ الْأَقْلِيَّةِ ﴿۳۱﴾

لِيُحْمَلُوا أَوْ دَارَهُمْ كَامِلَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَمِنْ أَوْزَارِ الَّذِينَ يُضِلُّونَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ أَلِيسَاءَ مَا يَزُرُونَ ﴿۳۱﴾

قَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَاتَى اللَّهُ بُنْيَانَهُمْ مِنَ السَّمَوَاتِ فَخَرَّ عَلَيْهِمُ السَّقْفُ مِنْ فَوْقِهِمْ وَأَتَاهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿۳۱﴾

ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يُخْزِبُهُمْ وَيَقُولُ الْيَوْمَ يُسْرِكُوا بِالَّذِينَ كُنْتُمْ تُشَاكِرُونَ فِيهِمْ قَالَ الَّذِينَ الَّذِينَ أَدُّوا الْعِمْرَانَ الْخِزْيَ الْيَوْمَ وَالسُّوءَ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿۳۱﴾

الَّذِينَ تَتَوَفَّوهُمْ بِاللَّيْلِ ظَالِمِينَ أَنْفُسِهِمْ قَالُوا السَّلَامَ مَا كُنَّا نَعْمَلُ مِنْ سُوءٍ بَلْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿۳۱﴾

فَادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا قُلَيْسَ

(۱) و این تمثیل است افساد مکرایشانرا بابلغ و جوه .

مَثْوَى الْمُتَكَبِّرِينَ ﴿۳۰﴾

آن جا پس بدست جای سرکشان (دوزخ)
(۲۹) .

وگفته شد متقیان را چیست آنچه
فروفرستاد پروردگار شما گفتند فرودآورده
است بهترین سخن آنان را که نیکوکاری
کردند درین سرای حالت نیک است
وهرآئینه سرای آخرت بهترست وهرآئینه
آخرت نیکو سرای متقیان است (۳۰) .

به بوستانهای همیشه ماندن درآیندآن
جامیرود زیرآن جویها، ایشان راست
درآن هرچه خواهند همچنین جزا
می دهد خدا متقیان را (۳۱) .

آنانکه فرشتگان قبض ارواح ایشان می
کنند حالانکه شادمان باشندگویند
فرشتگان سلام برشما باد درآئید به
بهشت جزای آنچه می کردید^(۱) (۳۲) .

انتظار نمی کشند کافران الاآنکه بیابند
بایشان فرشتگان^(۲) یاباید فرمان پروردگار
تو^(۳) هم چنین کردند آنانکه پیش ازایشان
بودند وستم نکرد برایشان خدا ولیکن
برخویش ستم می کردند (۳۳) .

پس رسیدبایشان جزای گناهان اعمال
ایشان و فرودآمد بایشان آنچه بان استهزاء

وَقِيلَ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا مَاذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكُمْ قَالَُوا خَيْرٌ مَّا نَحْنُ بِرَبِّكُمْ قَالُوا خَيْرٌ
لِّلَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَلَدَارُ الْآخِرَةِ
خَيْرٌ وَلَنِعْمَ دَارُ الْمُتَّقِينَ ﴿۳۰﴾

جَاءَتْ عِدَّةٌ مِّنْهُنَّ يَخْتَلِفْنَ حَتَّىٰ يُخْرِجَهُنَّ مِنَ الْعِلْمِ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ ﴿۳۱﴾

الَّذِينَ تَتَوَفَّوهُمْ لَوْلَا أَنَّ تَابَهُ الْمَلَكُ الْغَافِلِينَ يُقُولُونَ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ
ادْخُلُوا الْجَنَّةَ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿۳۲﴾

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ أَمْرٌ رَبِّكَ
كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ وَنَاظِلُّهُمْ اللَّهُ وَلَكِنْ
كَانُوا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿۳۳﴾

فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا عَمِلُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا يَهِيمُونَ
يَسْتَهْزِئُونَ ﴿۳۴﴾

(۱) مترجم گوید خدای تعالی این دو صورت را برای بیان حال و مال اهل سعادت
و اهل شقاوت نازل فرموده والله اعلم .

(۲) یعنی برای قبض ارواح .

(۳) یعنی عذاب او .

می کردند (۳۴) .

وگفتند مشرکان اگر خواستی خدا نمی پرستیدیم بجزوی هیچ چیز را نه ما و نه پدران ما و حرام نمی دانستیم بغیر فرمان وی هیچ چیز را^(۱) هم چنین کردند آنانکه پیش از ایشان بودند پس نیست بر پیغامبران بجز خبر رسانیدن آشکارا (۳۵) .

وهر آئینه فرستادیم در هر گروهی پیغامبری را که عبادت خدا کنید و احترامز کنید از بتان پس از ایشان کسی بود که راه نمودش خدا و از ایشان کسی بود که ثابت شد بروی گمراهی پس سیر کنید در زمین پس بنگرید چگونه شد آخر کار تکذیب کنندگان (۳۶) .

اگر کوشش کنی بر هدایت ایشان چه سود هر آئینه خدا راه نمی نماید آن را که گمراه میسازد و نیست ایشان را هیچ یاری دهنده (۳۷) .

و قسم خوردند به خدا بمحکم ترین سوگند های خود که بر نه انگیزد خدا مرده را آری بر انگیزد و عده درست لازم شده بروی ولیکن بیشترین مردمان نمی دانند (۳۸) .

آری بر انگیزد تابیان کند برای ایشان آنچه اختلاف می کنند در آن و تابدانند کافران که ایشان دروغگو بودند (۳۹) .

وَقَالَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا عَبَدْنَا مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ نَحْنُ وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا حَرَمْنَا مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَهَلْ عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿٣٥﴾

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ فَمِنْهُمْ مَنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ فَمَا يَصِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكذِبِينَ ﴿٣٦﴾

إِنْ تَحْسَبْ عَلَى هُدَاهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ يُضِلُّ وَمَا لَهُمْ مِنْ لُصِيصِينَ ﴿٣٧﴾

وَاقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَا يَبْعَثُ اللَّهُ مَنْ يَمُوتُ بَلَى وَعَدَا عَلَيْنَا وَحَقًّا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٨﴾

لِيَسْمِنَ لَهُمُ الْذِي يَخْتَلِفُونَ فِيهِ وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَهُمْ أَكْذَرُ أَمْ كَانُوا كَذِبِينَ ﴿٣٩﴾

(۱) یعنی سلف ما اجماع کرده اندوآن بدون رضای خدا منعقد نمی شود و الله اعلم .

نیست فرمان مابرای چیزی چون خواهیم
آفریدنش مگر گوئیم اورا بشو پس
می شود (۴۰) .

وآنانکه ترك دیار خود کردند برای خدا
بعد از آن که ستم کرده شد برایشان البته
جامی دهیم ایشان را درد دنیا بسرای نیک
وهر آئینه مزد آخرت بزرگ تراست اگر می
دانستند (۴۱) .

آنانکه صبر کردند و برپروردگار خویش
توکل مینمایند^(۱) (۴۲) .

ونه فرستادیم پیش از تو مگر مردانی را
که وحی فرستادیم بسوی ایشان پس
سوال کنید از اهل کتاب اگر نمی دانید^(۲)
(۴۳) .

فرستادیم ایشان را بدلائل و کتاب ها
و فرود آوردیم بسوی تو کتاب تابیان کنی
برای مردمان شریعتی را که فرود آورده
شده بسوی ایشان و تابود که ایشان تفکر
کنند (۴۴) .

آیا ایمن شده اند آنانکه اندیشیدند تدبیر
های بد^(۳) از آنکه فرو برد خدا ایشان را به
زمین یاباید بایشان عذاب از آن جا که
ندانند (۴۵) .

یابگیرد ایشان را درآمد و شد ایشان پس

إِنَّمَا قَوْلُنَا لِشَيْءٍ إِذَا أَرَدْنَاهُ أَنْ نَعْمَلَ لَهُ لَنْ فَيَكُونُ ﴿٤٠﴾

وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا ظَلَمُوا لَنَنْبُؤَنَّهُمْ
فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَكَرَّجُوا الْآخِرَةَ أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾

الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٤٢﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رِجَالًا نُوْحِيَ إِلَيْهِمْ فَسَلُوا أَهْلَ
الدِّيَارِ لَنْ نُنَزِّلَهُمْ عَلَيْكُمْ ۚ ﴿٤٣﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَوَكَّلْتُمْ
عَلَيْهِمْ وَمَا تَدْعُوهُمْ بِشَيْءٍ ۚ ﴿٤٤﴾

أَقَامِينَ الَّذِينَ مَكَرُوا السَّيِّئَاتِ أَنْ يَخْفَىٰ اللَّهُ بِمِزْمِ الْأَرْضِ
أَوْ يَأْتِيَهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٤٥﴾

أَوْ يَأْخُذَهُمْ فِي تَقَاتُلِهِمْ فَأَسْأَلُكُمْ بِمَعْجِزَاتٍ ﴿٤٦﴾

(۱) واین وعده متحقق شده و مهاجرین را به مدینه جای داد .

(۲) یعنی پیغامبران سابق آدمی بودند فرشته نه بودند والله اعلم .

(۳) یعنی درحق پیغامبران و مومنان .

نیستند عاجز کننده (۴۶) .

یابگیردایشان را بعد ترس^(۱) پس هرآئینه پروردگار شمالطف کننده بخشاینده است . (۴۷) .

آیاندیده اند بسوی آنچه پیدا کرده است خدا ازهرچیزی که میگردد سایه های اوازجانب راست واز جانب چپ سجده کنان برای خدا خوارشده (۴۸) .

وخدای را سجده می کنند آنچه درآسمان هاست وآنچه درزمین است ازنوع جنبنده وفرشتگان نیز سجده می کنند وایشان سرکشی نمی کنند (۴۹) .

می ترسند ازپروردگار خود از بالای خویش و می کنند آنچه فرموده می شوند . (۵۰) .

وگفت خدا فرامگیرید دومعبود جزاین نیست که وی معبود یگانه است پس ازم ن برتسید (۵۱) .

ومراوراست آنچه درآسمان ها وزمین است ومراوراست عبادت لازم شده آیا ازغیر خدا می ترسید (۵۲) .

وآنچه باشما است ازنعمت ازجانب خداست بازچون رسد بشما سختی پس بسوی اومی نالید (۵۳) .

بازچون بردارد سختی را ازسرشما ناگهان گروهی از شما به پروردگار خود

أَوَاخَذَهُمْ عَلَىٰ عَظْفٍ فَإِنَّ رَبَّهُمْ لَرؤُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿۵۰﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَىٰ مَا خَلَقَ اللَّهُ مِن شَيْءٍ يَتَّبِعُوهُ أَظَلُّوا عَيْنَ الْبَیِّنَاتِ وَالشَّمَايِلِ مُجَدِّدًا لِلَّهِ وَهُمْ ذُرُورٌ ﴿۵۱﴾

وَلَيْدٌ يُجَادُّ مَنَافِيَ السَّمَوَاتِ وَمَنَافِيَ الْأَرْضِ مِن دَابَّةٍ وَالْمَلِكِ وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ﴿۵۲﴾

يَخَافُونَ رَبَّهُمْ مِنْ قَوْمٍ لَّا يَفْقَهُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ﴿۵۳﴾

وَقَالَ اللَّهُ لَآتَخُذُونَ وَالْهَيْبَةُ أَنْتَيْنِ إِنَّمَا هُوَ إِلَهٌ وَاحِدٌ فَإِنِّي أَنَا فَارَهُبُونَ ﴿۵۱﴾

وَلَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَهُ الدِّينُ وَاصِبًا أَغْفِرُ اللَّهُ لِمَن يَشَاءُ ﴿۵۲﴾

وَمَا يَكُم مِّن تَعَجُّبٍ فَمَن آتَىٰ اللَّهُ ثَمَرًا فَاسْكُمُ الثَّمَرُ فَإِن يَهُ تَجَرُّونَ ﴿۵۳﴾

ثُمَّ إِذَا كَثَفَ الثَّمَرُ عَنْكُمُ إِذَا فَرِحْتُم بِرَبِّكُمْ يُتْرَكُونَ ﴿۵۴﴾

(۱) یعنی بعد اقامت قرائن هلاک .

شريك مقرر می کنند (۵۴) .

تاناسپاسی کنند آنچه دادیم ایشان را پس بهره مند شوید پس زود خواهید دانست (۵۵) .

ومقرر کردند برای چیزی که نمیدانند تحقیق آن یعنی برای بتان حصه از آنچه روزی دادیم ایشان را، بخدا البته پرسیده خواهید شد از آنچه افترامی کردید (۵۶) .

ومقرر میکنند برای خدادختران را، پاک است او ومقرر میکنند برای خویش آنچه رغبت مینمایند^(۱) (۵۷) .

واگر مرده داده شودیکی را از ایشان بتولد دختر روی اوسياه گردد و او پرازندوه باشد (۵۸) .

پنهان شود از قوم بسبب ناخوشی آنچه مرده داده شد بوی در تامل افتد که آیا باقی گذاردش بخواری یا در آردش در خاک آگاه شوید بداست حکم ایشان (۵۹) .

آنان را که معتقد نمی شوند بآخرت صفت بدست و خدای راست صفت بلند واوغالب با حکمت است (۶۰) .

واگر گرفتار کند خدا مردمان را بسبب ستم ایشان نه گذارد بر زمین هیچ جنبنده ولیکن مهلت میدهد ایشان را تا وقتی مقرر پس چون برسد آن وقت مقرر ایشان

لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ فَتَمْتَعُوا بِسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿٥٤﴾

وَيَعْلَمُونَ لِمَا لَا يَعْلَمُونَ لِيُصِيبَا بِنَارٍ رَفَعْنَاهُمَا لَهُ
لَتَسْتَلْنَ عَمَّا آتَيْنَهُمْ تَفَارُوتَ ﴿٥٥﴾

وَيَعْلَمُونَ بِذَلِكَ الْبَنَاتِ سُبْحٰنَهُ وَلَهُمْ مَا يَشْتَهُونَ ﴿٥٦﴾

وَإِذَا بُرِّئَ رَاحِدُهُمْ بِالْأَنْثَىٰ كُلًّا وُجِّهَةٌ مُّسَوِّدَةٌ أَوْ هَوَاطِيمٌ ﴿٥٧﴾

يَتَوَارَىٰ مِنَ الْقَوْمِ مِن سُوءِ مَا بُشِّرَبِهِ إِذْ يَمُنُّكَ عَلَىٰ هُونٍ أَمْ
يَدُسُّ فِي الْأَرَْابِ الْأَسَاءِ مَا يَحْكُمُونَ ﴿٥٨﴾

لَّذِينَ الْأَكْمُونُونَ بِالْآخِرَةِ مَثَلُ السَّوِّءِ وَلَهُ الْمَثَلُ
الْأَعْلَىٰ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ﴿٥٩﴾

وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ بِظُلْمِهِمْ مَا تَرَكَ عَلَيْهِمُ الرِّبَا لَكُنْ
يُؤَخَّرُهُمْ إِلَىٰ آجَلٍ مُّسَمًّى فَاِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ
سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴿٦٠﴾

بازنمانند ساعتی ونه پیش روند (۶۱) .
 ومقرر می کنند برای خدا آنچه ناپسند می
 دارند^(۱) و بیان می کنند زبانهای ایشان
 سخن دروغ را که ایشان را باشد
 نیکوئی^(۲) شکی نیست درآنکه ایشان را
 باشد آتش وانکه ایشان پیش فرستادگانند
 بدوزخ (۶۲) .

قسم بخدا هرآئینه (پیغامبران) فرستادیم
 بسوی امتانی که پیش ازتوبودند پس
 بیاراست برای ایشان شیطان کردارهای
 ایشان پس او یاراین کافران است
 امروزایشان راست عذاب درد دهنده
 (۶۳) .

وفرونیاوردیم برتو کتاب را مگر به سبب
 آنکه بیان کنی برای ایشان آنچه درآن
 اختلاف کردند و برای راه نمودن
 وبخشایش قومی را که می گروند
 (۶۴) .

وخدا فرودآورد ازآسمان آب را پس زنده
 ساخت بآن زمین را بعد مرگ آن هرآئینه
 درین نشانه است گروهی را که می شنوند
 (۶۵) .

وهرآئینه شمارا درچهار پایان پندی هست
 می نوشانیم شمارا ازجمله آنچه درشکم
 وی است از میان سرگین وخون شیر
 خالص گوارا آشامندگان را (۶۶) .

وَيَجْعَلُونَ لِقَوْمِهِمْ آيَاتٍ وَيَصِفُ أَيْدِيَهُمُ الْكُذِّبَ إِنَّ لَهُمُ
 الْحُسْنَىٰ لَاجْرِمٍ إِنَّ لَهُمُ النَّارَ أَنَّهُمْ فِيهَا طَرُونَ ﴿۶۱﴾

ثُمَّ لَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِّن قَبْلِكَ فَرَزْنَا لَهُمْ
 الشَّيْطَانَ أَعْمَالَهُمْ فَهُمْ عَلَيْهِمُ الْيَوْمَ وَلَا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۶۲﴾

وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ إِلَّا لِلْمُذْمُونِ لَهُمُ الَّذِي
 اخْتَلَفُوا فِيهِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿۶۳﴾

وَاللَّهُ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ فِي
 ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَسْمَعُونَ ﴿۶۴﴾

وَإِنَّ لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةً لِّذِكْرِ الَّذِينَ تَرَوْنَ مِنْ بَيْنِ
 يَدَيْكُمْ وَمِمَّا خَلَاصًا سَأَلَ الَّذِينَ ﴿۶۵﴾

(۱) یعنی دختران .

(۲) یعنی نجات در آخرت .

واز میوه های درختان خرما ودرختان انگور قسمی هست که میسازید از آن شراب مست کننده و میسازید از آن روزی حلال هرآئینه درین نشانه است گروهی را که درمی یابند (۶۷) .

والهام فرستاد پروردگار تو بسوی زنبور عسل که بساز خانه ها ازکوه ها و ازدرختان ازآنچه مردمان بنامی کنند . (۶۸)

بازبخور ازهرجنس میوه ها وبروره های پروردگار خویش رام شده برمی آیدازشکم این زنبوران آشامیدنی گوناگون رنگ های او، درآن آشامیدنی شفاست مردمان را هرآئینه درین مقدمه نشانه است گروهی را که تفکر می کنند (۶۹) .

وخدا آفریدشمارا باز بمیراند شمارا وازشماکسی هست که عائد کرده میشود بخوار ترین عمر مالش آنکه نه داند بعد از دانستن چیزی را هرآئینه خدا داناتوانا است (۷۰) .

وخدا فضل داد بعض شمارا بر بعضی درروزی پس نیستند آنانکه افزونی داده شدند عائد کنندگان روزی خودرا برمملوکان خود تاهمه ایشان درروزی برابر باشند آیا نعمت خدارا انکارمی نمایند^(۱) (۷۱) .

وَمِنْ شَرَابِ النَّخِيلِ وَالْأَعْنَابِ تَتَّخِذُونَ مِنْهُ سَكَرًا وَرِزْقًا
حَسَنًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿۶۷﴾

وَأَوْحَىٰ رَبُّكَ إِلَى النَّحْلِ أَنْ اتَّخِذِي مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا
وَمِنَ الشَّجَرِ وَمِمَّا يَعْرِشُونَ ﴿۶۸﴾

تَمَّ كُلُّ مِنْ كُلِّ الشَّارِبِ فَاسْتَلْبِ سُبُلَ رَبِّكَ ذُلَّالِخَيْرُ مِنْ
بُطُونِهَا شَرَابٌ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ فِيهِ شِفَاءٌ لِّالَّذِينَ إِنَّ فِي ذَلِكَ
لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿۶۹﴾

وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ ثُمَّ يَتَوَفَّاكُمْ وَمِنكُم مَّن يُرَدُّ إِلَىٰ أَرْذَلِ
الْعُمُرِ لِيَلَاحِقَهُمُ الْعِلْمُ يَعْلَمُونَ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ قَدِيرٌ ﴿۷۰﴾

وَاللَّهُ فَضَّلَ بَعْضَكُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ فِي الرِّزْقِ فَمَا الَّذِي
فَضَّلُوا بَرَأً لِّرَبِّهِمْ عَلَىٰ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَهُمْ فِيهِ سَوَاءٌ أَفَبِعَمَلِهِ
اللَّهُ يَجْحَدُونَ ﴿۷۱﴾

(۱) یعنی هیچ کس نمی خواهد که مملوکان خودرا برابرخود سازد والله اعلم .

و خدا آفرید برای شما از جنس شما زنان را و آفرید برای شما از زنان شما پسران و نبیرگان را و روزی داد شمارا از پاکیزه ها آیا به باطل معتقد می‌شوند و به نعمت خدا ایشان ناسپاسی مینمایند (۷۲) .

و می‌پرستند بجز خدا کسی را که نمی‌تواند برای ایشان روزی دادن از آسمان‌ها و زمین چیزی را و قادر نمی‌شوند (۷۳) .

پس بیان مکنید برای خدا داستان‌ها هر آینه خدا می‌داند و شمانمی‌دانید (۷۴) .

بیان کرد خدا داستانی بنده مملوکی که توانائی ندارد بر هیچ چیزی و کسی که دادش از نزد خود روزی نیک پس وی خرج میکند از آن روزی پنهان و آشکارا آیا برابر می‌شوند، همه ستائش خدای راست بلکه اکثر ایشان نمی‌دانند (۷۵) .

و بیان کرد خدا داستانی دیگر دومی که از ایشان گنگ است قدرت ندارد بر چیزی و اوگران ست برخواجه خود هر کجا فرستدش نیارد از آن جا هیچ نیکی آیا برابرست این شخص و کسی که می‌فرماید مردمان را بعدل و خودش بر راه راست است^(۱) (۷۶) .

وَاللّٰهُ جَعَلَ لَكُم مِّنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لَّعَلَّكُمْ تَعْلَمُونَ
وَأَزْوَاجَكُمْ بَيْنَ يَدَيْكُمْ وَخَفَاةً ذُرِّيَّتِكُمْ وَمِنَ الْغَيْبَاتِ
أَنْبَاءً لَّعَلَّكُمْ تَعْلَمُونَ ۝۷۲

وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَهُمْ رِزْقًا مِّنَ
السَّمٰوٰتِ وَٱلْأَرْضِ شَيْئًا وَلَا يَسْتَطِيعُونَ ۝۷۳

فَلَا تَقْرُبُوا إِلَهَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ
لَآ تَعْلَمُونَ ۝۷۴

صَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا عَبْدًا مَّمْلُوكًا لَّا يَقْدِرُ عَلَىٰ شَيْءٍ مِّنْ
رِّزْقِهِ وَمَأْرِهِ قَاعًا صَفْصَفًا ضُوعُوفًا مِّنْ مِّثْلِ يَسْرَٰءٍ وَجَهْرًا
هَلْ يَسْتَوُونَ ۝۷۵

وَصَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا تَجَلِّينَ أَحَدَهُمَا أَبْكَمٌ لَّا يَقْدِرُ
عَلَىٰ شَيْءٍ وَهُوَ كَلٌّ عَلَىٰ مَوْلَاهُ أَيْنَمَا يُوَجَّهُهُ لَأَيَاتٍ يُغَيِّرُ
هَلْ يَسْتَوُونَ ۝۷۶

مُسْتَقِيمُونَ ۝۷۶

(۱) مترجم گوید حاصل این دو مثل آنست که آنچه در عالم تصرف ندارد با خدا برابر نیست چنانکه مملوک ناتوان بامالک توانا برابر نیست و چنانکه گنگ بی تمیز با صاحب هدایت و اهتدا برابر نیست .

خدای را است علم پنهان آسمان ها
وزمین ونیست کار قیامت (یعنی نزدیک
قدرت او) مگر مانند چشم بهم زدن بلکه
اونزدیک تراست هر آئینه خدا به همه چیز
تواناست (۷۷) .

وخدا بیرون آورد شمارا از شکم های
مادران شما نمی دانستید چیزی را
وپیداساخت برای شما شنوائی وچشم ها
ودل ها تابود که شکر کنید (۷۸) .

آیانگاه نکردند بسوی مرغان رام شده
درهوی آسمان نگاه نمیدارد ایشان را
مگر خدا هر آئینه درین نشانه ها ست
گروهی را که ایمان می آرند (۷۹) .

وخدا ساخت برای شما ازخانه های شما
جای سکونت وساخت برای شما از
پوست های چهار پایان خانه های سبک
می یابید آن را روز سفر خود وروزاقامت
خود وساخت از پشمهایشان وگرگهایشان
وموهایشان اسباب خانه وبهره مندی
تاوقت مقرر (۸۰) .

وخداپیدا ساخت برای شما از مخلوقات
خود سایه ها وپیدا کرد برای شما ازکوه ها
غارها وساخت برای شما جامه ها که نگاه
دارد شمارا از گرمی^(۱) وجامه ها که نگاه
دارد شمارا از ضرر جنگ شما، هم چنین
تمام میدهد نعمت خود را بر شما تا بود که

وَيَلِّهِ غَيْبُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا أُمِرَ السَّاعَةَ إِلَّا
كَلِمَةً الْبَصِيرُ أَوْ هُوَ أَقْرَبُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ لِّكُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٧٧﴾

وَاللَّهُ أَخْرَجَكُمْ مِنْ بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ لَا تَعْلَمُونَ شَيْئًا
وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ لَعَلَّكُمْ
تَشْكُرُونَ ﴿٧٨﴾

أَلَمْ يَرَوْا إِلَى الظَّيْرِ مُسَخَّرَاتٍ فِي جَوِّ السَّمَاءِ مَا يَتَّبِعُنَّ
رِجَالَهُمْ بِإِذْنِ اللَّهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٧٩﴾

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُم مِّنْ بُيُوتِكُمْ سَكَنًا وَجَعَلَ لَكُم مِّنْ جُلُودِ
الْأَنْعَامِ بُيُوتًا تَسْتَخِفُّونَهَا يَوْمَ ظَعْنِكُمْ وَيَوْمَ اقَامَتِكُمْ
وَمِنْ أَصْوَابِهَا وَأَوْبَارِهَا وَأَشْعَارِهَا أَثَانًا وَمَتَاعًا
إِلَى حِينٍ ﴿٨٠﴾

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُم مِمَّا خَلَقَ ظِلَالًا وَجَعَلَ لَكُم مِّنَ الْجِبَالِ
الْأَثَانًا وَجَعَلَ لَكُم سُرَابِيمَ يُثَبِّتُكُمْ فِيهَا وَيُرِي الْمَوَدَّ
وَسُرَابِيمَ يُثَبِّتُكُمْ عَلَيْكُمْ كَذَلِكَ يَتَّبِعُهُ غَمَمَاتٌ عَلَيْكُمْ
لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٨١﴾

(۱) یعنی واز سردی تیز .

منقادشويد (۸۱) .

پس اگر اعراض کنند جزاین نیست که برتوییغام رسانیدن آشکاراست (۸۲) .

می شناسند نعمت خدا را بازانکار آن می کنند و بیشترین ایشان کافراند (۸۳) .

وآن روزکه برانگیزیم ازهرگروهی گواهی را^(۱) باز دستوری داده نه شود کافران را^(۲) و نه ازایشان رجوع بمرضیات الهی طلب کرده شود (۸۴) .

وچون ببینند ستمگاران عذاب را اضطراب کنند پس سبک کرده نه شود ازایشان و نه ایشان مهلت داده شوند (۸۵) .

وچون به ببینند مشرکان شریکان خود را گویند ای پروردگار ما این جماعت شریکان مایند که می پرستیدیم بغیر از تو پس شریکان پیغام فرستند بسوی ایشان (این سخن را) که هرآئینه شما دروغگویانید (۸۶) .

وهمه تسلیم خدا شوند درآن روز وگم گردد ازایشان آنچه افتراء می کردند (۸۷) .

آنانکه کافر شدند و باز داشتند^(۳) ازراه خدا افزون دهیم ایشان را عذابی بالای عذابی به سبب آنکه فساد می

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاءُ الْمُبِينُ ﴿۸۱﴾

يَعْرِفُونَ نِعْمَتَ اللَّهِ ثُمَّ يُنْكِرُونَهَا وَأَكْفُرُوهَا

الْكَافِرُونَ ﴿۸۲﴾

وَيَوْمَ نَبْعَثُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا لِمَا كَانُوا يُؤْدُونَ

لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَأُولَاهُمْ يُسْمَعُونَ ﴿۸۳﴾

وَإِذَا رَأَى الَّذِينَ ظَلَمُوا الْعَذَابَ فَلَا يُصْعَفُ عَنْهُمْ

وَأُولَاهُمْ يُنظَرُونَ ﴿۸۴﴾

وَإِذَا رَأَى الَّذِينَ أَشْرَكُوا شُرَكَاءَهُمْ قَالَ أُوَارِثُ بَنَاهُمْ أَهْلًا

شُرَكَاءُؤُنَا الَّذِينَ كُفَرُوا مِنْ دُونِكَ فَأَلَقُوا

الْيَوْمَ الْقَوْلَ لَكُمْ كَذِبُونَ ﴿۸۵﴾

وَأَلْقُوا إِلَى اللَّهِ يَوْمَئِذٍ يَسْتَسْلِمُونَ وَضَلَّ عَنْهُمْ

مَا كَانُوا يَفْسُرُونَ ﴿۸۶﴾

الَّذِينَ كَفَرُوا وَاصْذُوقُوا مِنْ سَبِيلِ اللَّهِ بِذُنُوبِهِمْ وَعَذَابًا

فَوْقَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا يُفْسِدُونَ ﴿۸۷﴾

(۱) وآن نبی آن قوم باشد والله اعلم .

(۲) یعنی تا عذر خود کنند .

(۳) یعنی مردمان را .

کردند^(۱) (۸۸) .

وآن روز که برانگیزیم درهرامتی گواهی
برایشان ازقبیلۀ ایشان^(۲) و بیاریم ترا گواه
بر آنها و فرود آوریم بر تو کتاب برای بیان
کردن هر چیز و برای راه نمودن و بخشایش
و مژده دادن مسلمانان را (۸۹) .

هر آئینه خدا می فرماید بانصاف
و نیکوکاری و عطا کردن بخویشاوندان
و منع می کند از بی حیائی و کارناپسنندیده
و تعدی، پند می دهد شمارا تا بآورد که
شما پندپذیر شوید (۹۰) .

و وفا کنید به عهد خدا چون عهد بندید
و مشکند سوگندها را بعد محکم ساختن
آنها و هر آئینه ساخته اید خدارا بر خویش
نگاهبان^(۳) هر آئینه خدامیداند آنچه می
کنید (۹۱) .

و باشید مانند زنی که گسست رشته
خود را بعد از استواری پاره پاره، میگیرد
سوگند های خویش را مکرد میان خود
تا افزون تر شود گروهی از گروهی^(۴)
جزاین نیست که می آزماید خدا شمارا
بآن افزونی و البته بیان کند برای
شماروزقیامت آنچه در آن اختلاف می

وَيَوْمَ نَبْعَثُ فِي كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا عَلَيْهِمْ مِنْ أَنْفُسِهِمْ
وَ جِئْنَا بِكَ شَهِيدًا عَلَى هَؤُلَاءِ وَ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ
بِتَبْيَانٍ لِكُلِّ شَيْءٍ وَ هُدًى وَ رَحْمَةً وَ بَشِيرِي
لِلْمُسْلِمِينَ ۝

إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي
الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَ الْبَغْيِ يَعِظُكُمْ
لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ۝

وَ أَوفُوا بِعَهْدِ اللَّهِ إِذَا عَاهَدْتُمْ وَ لَا تَقْضُوا الْإِيمَانَ
بِعَدْوٍ كُوفِبِهَا وَ قَدْ جَعَلْتُمُ اللَّهَ عَلَيْكُمْ قَفِيلًا إِنَّ اللَّهَ
يَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ ۝

وَ لَا تَكُونُوا كَالَّذِي نَقَضَتْ غَزْلَهَا مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ
أَنكَبَتَا تَتَّخِذُونَ إيمَانَكُمْ وَ خَلًّا بَيْنَكُمْ أَنْ
تَكُونَ أُمَّةٌ هِيَ أَرْبَىٰ مِنْ أُمَّةٍ إِنَّمَا يُلْوِمُ اللَّهُ الْيَهُودَ وَ النَّصَارَةَ
لَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ۝

(۱) یعنی عذاب گمراهی و گمراه کردن .

(۲) مترجم گوید و آن نبی آن قوم باشد .

(۳) یعنی نام او را در قسم مذکور کرده اید .

(۴) یعنی برای منفعت دنیا تا مال و منال زیاد بدست آرد .

نمودید^(۱) (۹۲) .

و اگر خواستی خدا ساختی شمارا يك گروه وليكن گمراه می کند هر کرا خواهد وراه می نماید هر کرا خواهد والبته پرسیده خواهيد شد از آنچه می کردید (۹۳) .

و مگیرید سوگند های خود را وسیله نیرنگی (به عهد شکنی) در میان خویش پس بلغزد قدمی بعد استواری آن بچشید عقوبت به سبب بازداشتن از راه خدا و شمارا باشد عذاب بزرگ^(۲) (۹۴) .

و مستانید عوض عهد خدا بهای اندك هر آئینه آنچه نزد خداست بهترست شمارا اگر شما بدانید (۹۵) .

آنچه نزد شماست فانی شود و آنچه نزد خداست پاینده است و بدهیم صابران را مزد ایشان بحسب نیکوترین آنچه می کردند (۹۶) .

هر که عمل نیک کرد مرد باشد یا زن و او مسلمان است هر آئینه زنده کنیمش بزندگان^(۳) پاک^(۳) و بدهیم آن جماعت

وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ يُضِلُّ
مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَلَتُسْأَلُنَّ عَنْهَا
كُلُّكُمْ لَعْمَلُكُمْ ﴿۹۲﴾

وَلَا تَتَّخِذُوا أَيْمَانَكُمْ دَخَالًا بَيْنَكُمْ فَتَزِلَّ قَدَمٌ بَعْدَ
ثُبُوتِهَا وَتَذُوقُوا الشُّوْءَ بِمَا صَدَقْتُمْ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ
وَلَكُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿۹۳﴾

وَلَا تَشْتَرُوا بِعَهْدِ اللَّهِ كَيْفًا قَلِيلًا إِنَّمَا عِنْدَ اللَّهِ هُوَ
خَيْرٌ لِّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۹۴﴾

مَا عِنْدَكُمْ يَنْفَدُ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ بَاقٍ وَلَنَجْزِيَنَ الَّذِينَ
صَبَرُوا أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۹۵﴾

مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ
فَلَنَجْزِيَنَّهُ حَيٰوةً طَيِّبَةً ۚ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ
مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۹۶﴾

(۱) مترجم گوید مراد تحريم يمین غموس است و حاصل مثل آن ست که اعمال خود را برباد مکنید چنانکه این زن عمل خود را تباہ کرد واللہ اعلم وگویا اینجا اشاره است بآنکه يمین غموس برباد کننده اعمال است واللہ اعلم .

(۲) مترجم گوید یعنی در جهاد عهد کرده و قسم خورده دغا (عهد شکنی) کردن بسبب آنست که کافران من بعد قول ایشان را معتبر ندانند و بایشان صحبت ندارند بلکه مسلمانان در شبهه افتند واللہ اعلم .

(۳) یعنی دردنیانعمت دهیم .

رامزدايشان بحسب نيكوترين آنچه مى کردند (۹۷) .

پس وقتى كه خواهى قرآن خواندن پناه طلب كن بخدا از شيطان رانده شده (۹۸) .

هرآئينه نيست شيطان را غلبه برآنانكه ايمان آوردند وبر پروردگار خودتوكل ميکنند (۹۹) .

جزاين نيست كه غلبه او برآناست كه دوستدارى او ميکنند وآنانكه ايشان بخدا شريك مقرر مى کنند (۱۰۰) .

وچون بدل كنيم آيتى بجاي آيتى^(۱) و خداداننده ترست بآنچه فرود مى آرد گویند جزاين نيست كه توافقراء كننده اى بلکه اكثرايشان نمیدانند (۱۰۱) .

بگوفرودآورده است اورا روح القدس ازجانب پروردگار توبراستى تامستقيم سازد خدا مومنان را و براى راه نمودن ومژده دادن مسلمانان را (۱۰۲) .

وهرآئينه ماميدانيم كه كافران مى گویند جزاين نيست كه مى آموزد اين پيغامبررا آدمى زبان كسى كه نسبت مى کنند بسوى او عجمى ست واين قرآن زبان عربى واضع ست (۱۰۳) .

هرآئينه آنانكه ايمان نمى آرند بايات خدا راه نه نمايد ايشان را خدا وايشان را باشد عذاب درد دهنده (۱۰۴) .

فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿۹۷﴾

إِنَّهُ لَيْسَ لَهُ سُلْطَانٌ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿۹۸﴾

إِنَّمَا سُلْطَانُهُ عَلَى الَّذِينَ يَتَوَلَّوْنَهُ وَالَّذِينَ هُمْ بِهِ مُشْرِكُونَ ﴿۹۹﴾

وَإِذَا بَدَّلْنَا آيَةً مَكَانَ آيَةٍ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُنزِلُ قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مُفَوِّضٌ إِلَيْنَا أَلَمْ نَكُنْ لَكَ بَدَلًا يَوْمَئِذٍ ﴿۱۰۰﴾

قُلْ نَزَّلَهُ رُوحُ الْقُدُسِ مِنْ رَبِّكَ بِالْحَقِّ لِيُثَبِّتَ الَّذِينَ آمَنُوا وَهُدًى وَبُشْرَى لِلْمُسْلِمِينَ ﴿۱۰۱﴾

وَلَقَدْ نَعَلْنَا أَنَّهُمْ يَقُولُونَ إِنَّمَا عَلَّمَهُ بَشَرٌ لِسَانُ الَّذِي يُلْحِدُونَ إِلَيْهِ أَعْجِبِي وَهَذَا لِسَانٌ عَرَبِيٌّ مُبِينٌ ﴿۱۰۲﴾

إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ يَا أَيُّهَا اللَّهُ لَا يَهْدِيهِمُ اللَّهُ وَلَا هُمْ عَذَابَ الْعَذَابِ ﴿۱۰۳﴾

(۱) يعنى يك آيت بآيت ديگرنسخ كنيم .

جزاین نیست که افتراء میکنند دروغ را آنانکه ایمان ندارند بآیت های خدا وایشانند دروغگویان (۱۰۵) .

هرکه کافر شود بخدا بعدایمان خود مگرآنکه جبرکرده شود بروی ودلش مطمئن باشد بایمان ولیکن کسی که سینه کُشاده کند بکفر یعنی راضی شود، برایشان است خشم ازخدا وایشان راست عذاب بزرگ (۱۰۶) .

این خشم به سبب آنست که ایشان دوست داشتند زندگانی دنیا را برآخرت وبسبب آنست که خدا راه نمی نماید گروه کافران را (۱۰۷) .

ایشانند آن جماعت که مُهرنهاده است خدابر دل های ایشان وبرگوش ایشان و دیده های ایشان وایشانند بی خبران (۱۰۸) .

شک نیست درآنکه ایشانند درآخرت زیان کاران (۱۰۹) .

بازپروردگار تو آنان را که هجرت کردند بعد ازآن که عقوبت کرده شدایشان را تاکلمه کفر بگویند بازجهاد کردند وصبر نمودند هرآئینه پروردگار توبعدازین مقدمه البته آمرزگارمهربانست (۱۱۰) .

آن روز که بیاید هر شخصی جدال کنان ازذات خود وبتمام داده شود هر شخصی را جزای آنچه کرده است وایشان ستم کرده نشوند (۱۱۱) .

وبیان کردخدا داستان دهی که بود ایمن

إِنَّمَا يَفْتَرِي الْكَذِبَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ
وَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ ﴿۱۰۵﴾

مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِهِ إِلَّا مَنْ أَكْرَهَ وَقَلْبُهُ
مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ وَلَكِنْ مَنْ شَرَحَ بِالْكُفْرِ صَدْرًا
فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ مِنَ اللَّهِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿۱۰۶﴾

ذَلِكَ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ
وَإِنَّ اللَّهَ لَيَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿۱۰۷﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَسَمِعَهُمْ وَأَبْصَارِهِمْ
وَأُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ ﴿۱۰۸﴾

لَأَجْرَمَ أَكْفَرِهِمُ فِي الْآخِرَةِ هُمُ الْخٰسِرُونَ ﴿۱۰۹﴾

ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ هَاجَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا قَدَرُوا
ثُمَّ جَهِدُوا وَصَبَرُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا
لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۱۱۰﴾

يَوْمَ تَأْتِي كُلُّ نَفْسٍ تُجَادِلُ عَنْ نَفْسِهَا وَتُوَفَّى
كُلُّ نَفْسٍ مَاعَمَلَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿۱۱۱﴾

وَصَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا قَرِيبَةً كَأَنَّ أَمِنَةً مُطَهَّرَةً

مطمئن می آمد به اوروزی او به کشادگی از هر جای پس ناسپاسی کرد به نعمت های خدا پس چشانید خدا اورا پوشش گرسنگی وترس بسبب آنچه می کردند (۱۱۲) .

وهرآئینه آمد پیش ایشان پیغامبری از جنس ایشان پس تکذیبش کردند پس گرفت ایشان را عقوبت و ایشان ستمگار بودند^(۱) (۱۱۳) .

پس بخورید از آن چه خدا روزی داد شمارا حلال پاکیزه و شکر کنید بر نعمت خدا اگر اورامی پرستید (۱۱۴) .

جزاین نیست که حرام ساخته است خدا بر شما مردار و خون و گوشت خوک را و آنچه ذکر کرده شد بنام غیر خدا بر ذبح وی پس هر که مجبور کرده شد و نه ستم کرده و نه از حد گذشته پس خدا آمرزگار مهربانست (۱۱۵) .

و مگوئید چیزی را که بیان می کند حکم اورا زبان شما به دروغ که آن حلال است و این حرام است تا افتراء کنید بر خدا دروغ را هرآئینه آنانکه افتراء می کنند بر خدا دروغ را رستگار نمی شوند (۱۱۶) . ایشان را بُود بهره مندی اندک و ایشان را

يَأْتِيهَا رِزْقُهَا رَغَدًا مِنْ لَحْلِ مَكَانٍ فَكَفَرَتْ بِأَنْعُمِ اللَّهِ فَأَذَّاها اللَّهُ لِبَاسِ الْجُوعِ وَالْخَوْفِ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ﴿١١٢﴾

وَأَقْدَبَ جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِنْهُمْ فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَهُمُ الْعَذَابُ وَهُمْ ظَالِمُونَ ﴿١١٣﴾

فَكُلُوا مِنْهُمَا رِزْقَ اللَّهِ حَلَالًا طَيِّبًا وَاشْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴿١١٤﴾

إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخَيْزُرِ وَمَا أَهْلَ لَيْعٍ اللَّهِ بِهِ فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١١٥﴾

وَلَا تَتَّبِعُوا لِلْمَآءِصِفِ السَّبْتِ الْكُذْبَ هَذَا حَلَلٌ وَهَذَا حَرَامٌ لَتَفْتَرُوا عَلَى اللَّهِ الْكُذْبَ إِنْ الْاَذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكُذْبَ لَا يُفْلِحُونَ ﴿١١٦﴾

مَتَاعٌ قَلِيلٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١١٦﴾

(۱) مترجم گوید این قصه اجمالی اختراع کرده شده است از قصه های بسیار و منطبق است برواقعه های بی شمار و لهذا مثل نامیده شد و در عبارت اذا قها الله لباس الجوع والخوف جمع کرده شده است و تشبهه دريك سياق؟ والله اعلم .

باشد عذاب درد دهنده (۱۱۷) .

و بریهود حرام کرده بودیم آنچه قصه کردیم بر تو پیش ازین (یعنی درسوره انعام) و ستم نه کردیم بر ایشان ولیکن ایشان بر جان خویش ستم میکردند (۱۱۸) .

باز هرائینه پروردگار تو آنان را که کاربرد کردند به نادانی باز توبه کردند بعد از آن و شایسته کار شدند هرائینه پروردگار تو بعد ازین توبه آمرزگار مهربانست (۱۱۹) .

هرائینه ابراهیم بود امتی (بزرگوار) عبادت کننده برای خدا مائل بدین حق و نه بود از مشرکان^(۱) (۱۲۰) .

سپاس دارنده نعمت های خدا را برگزیدش خدا و دلالت نمودش بسوی راه راست (۱۲۱) .

وعطا کردیمش درین سرا نعمت و هرائینه اودر آخرت از شائسته حالان است (۱۲۲) .

بعد از آن وحی فرستادیم بسوی تو که پیروی کن کیش ابراهیم را حنیف شده و نه بود از مشرکان (۱۲۳) .

جزاین نیست که لازم کرده شد تعظیم شنبه بر آنانکه اختلاف کردند در آن

وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَزَنًا مَّا قَصَصْنَا عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ وَمَا ظَلَمْتَهُمْ وَالْكَافِرِينَ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿۱۱۸﴾

ثُمَّ لَنْ رَتَّبَكَ بِالَّذِينَ عَمِلُوا الشُّرُكَ بِهَا آلَةً لَمْ تَأْبُؤْ مِنْهَا بِدَايِكَ وَأَصْلَحُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَعَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۱۱۹﴾

إِنَّ إِبْرَاهِيمَ كَانَ أُمَّةً قَانِتًا لِلَّهِ حَنِيفًا وَّلَمْ يَكُ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿۱۲۰﴾

شَاكِرًا لِلْأَنْعُمِ إِجْتَبَاهُ وَهَدَاهُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿۱۲۱﴾

وَآتَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَوَدَّعْنَا فِي الْآخِرَةِ لِبَنِي الصَّالِحِينَ ﴿۱۲۲﴾

ثُمَّ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ أَنْ اتَّبِعْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿۱۲۳﴾

إِنَّمَا جُعِلَ السَّبْتُ عَلَى الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ وَإِنَّ رَبَّكَ

(۱) مترجم گوید حنیف آنرا گویند که حج و ختنه و غسل جنابت می کرده باشد والله اعلم توضیح: حنیف آنرا گویند که شرك و باطل را ترك کرده بدین حق مائل باشد، مصحح .

وهرآئینه پروردگار تو حکم کند در میان ایشان روز قیامت در آنچه اندر آن اختلاف میکردند^(۱) (۱۲۴) .

دعوت کن (یعنی مردمان را) بسوی راه پروردگار خویش به دانش و پندنیک و مناظره کن با ایشان به طریقی که وی نیک است هرآئینه پروردگار توداناترست به کسیکه گمراه شد از راه او و اودانا تراست براه یابان (۱۲۵) .

و اگر مکافات کنی پس مکافات کنی به مثل آنچه باشما معامله کرده شد و اگر صبر کنی هر آئینه آن صبر بهترست صابران را (۱۲۶) .

و شکیبائی کن و نیست شکیبائی تو مگر به توفیق خدا و اندوه مخور برایشان و مباح در تنگدلی از آنکه بد اندیشی می کنند (۱۲۷) .

هرآئینه خدا با پرهیز گاران است و با آنانکه ایشان نیکوکارانند (۱۲۸) .

سوره الاسراء مکی است و آن يك صدویازده آیت و دوازده ركوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

پاك است آنکه ببرد بنده خود را شبی از مسجد حرام بسوی مسجد اقصی که

لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِمَّا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿۳۷﴾

أَدْرَأِلْ سَبِيلَ رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ وَالنُّوعِظَةَ الْحَسَنَةَ
وَجَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ
بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُنْتَهِينَ ﴿۳۸﴾

وَأَنَّ عَاقِبَتُكُمْ تَعَاقِبُ أَيْبَتِكُمْ مَا عَوَّدْتُم بِهِ وَلَئِنْ
صَبَرْتُمْ لَهُمْ خَيْرٌ لِّلظَّالِمِينَ ﴿۳۹﴾

وَأَصْبِرْ وَمَا صَبْرُكَ إِلَّا بِاللَّهِ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُ
فِي صَبِيحٍ مِّمَّا يَكْفُرُونَ ﴿۴۰﴾

إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ ﴿۴۱﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿۱﴾

سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ

(۱) مترجم گوید یعنی یهود بحث میکردند در شبانه طائفه ای گفتند که خدای تعالی روز شبانه از خلق فارغ شد پس در شبانه عبادت باید کرد و طائفه ای سکوت کردند خدای تعالی تعظیم روز شبانه باین سبب برایشان واجب گردانید والله اعلم .

برکت نهادیم گرداگرد آن تا بنمائیمش
بعض نشانه های خودهرآئینه اوست
شنواینا^(۱) (۱) .

ودادیم موسی را کتاب و ساختیمش
هدایت بنی اسرائیل را گفتیم که نگیرید
بجز من کارسازی (۲) .

فرزندان قومی که برداشتیم ایشان را
بانوح (یعنی برکشتی) هرآئینه وی بودبنده
سپاسگذار (۳) .

ووحی فرستادیم بسوی بنی اسرائیل
درتورات که البته فساد خواهید کرد در
زمین دوبراروالبته طغیان خواهید کرد بسر
کشی بزرگ (۴) .

پس چون بیاید وعده نخستین بارازآن
دو، بفرستیم بر شما بندگان خودرا
خداوندان کارزار سخت پس درآیند میان
خانه ها (یعنی برای قتل و نهب) وهست
وعده خداشدنی^(۲) (۵) .

بازدهیم شمارا غلبه برایشان وپی درپی
دهیم شمارا اموال و فرزندان و سازیم
شمارا بیشتر باعتبار لشکر^(۳) (۶) .

و گوئیم ا گر نیکوکاری کنید نیکوکاری
کرده باشید برای خویشان و گر

الصَّامِرِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَخْضَاءِ الَّذِي بَرَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنَ
آيَاتِنَا إِنَّهُ هُوَ السَّبِيحُ الْبَصِيرُ ①

وَاتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَجَعَلْنَاهُ هُدًى لِّبَنِي إِسْرَائِيلَ
الَّذِينَ آمَنُوا مِن دُونِي وَكَذَلِكَ ②

ذُرِّيَّةً مِّنْ حَمَلْنَا مَعَ نُورٍ إِنَّهُ كَانَ عَبْدًا شَكُورًا ③

وَقَضَيْنَا إِلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ فِي الْكِتَابِ لَتَقْعُدَنَّ فِي الْأَرْضِ
مَرْثَمِينَ وَتَلْعَلْنَ عَلَاةً كَثِيرًا ④

فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ أُولَاهُمَا بَعَثْنَا عَلَيْكُمْ عِبَادًا لِّأُولِي بَابِ
شَدِيدِينَ فَجَاءُوا بِمُؤَاهِلٍ لِّبَابِكُمْ وَإِن كَانَ وَعْدُ مَفْعُولًا ⑤

ثُمَّ رَدَدْنَا لَكُمُ الْكَرَّةَ عَلَيْهِمْ وَأَمْدَدْنَاكُمْ بِأَمْوَالٍ
وَءَبْنِينَ وَجَعَلْنَاكُمْ أَكْثَرًا نُفُورًا ⑥

إِن أَحْسَنْتُمْ أَحْسَنُتُمْ لَأَنْفُسِكُمْ وَإِن أَسَأْتُمْ فَلَهَا
فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ الْآخِرِ لَئِيْسَ لَكُمْ أَوْلِيَاءُ وَجُوهَكُمْ وَلِيْدٌ خُلُوعًا

(۱) یعنی خدای تعالی در شب معراج پیش از صعود بر آسمان ها آنحضرت صلی الله علیه وسلم را بمسجد بیت المقدس رسانید .

(۲) مترجم گوید و این وعده متحقق شد بتسلیط جالوت پادشاه عمالقه .

(۳) مترجم گوید و این معنی در خلافت حضرت داؤد ظاهر شد .

بدکاری کنید پس آن بدی برای خودتان است پس چون بیاید وعده دیگر بازفرستیم بندگان خودرا تا ناخوش سازند روی های شمارا وتادرایند بمسجد چنانچه درآمده بودند اول بار وتا از بابا فگنند برهرچه غالب شوند افگندنی^(۱) (۷) .

گوئیم نزدیک است پروردگار شما از آنکه رحم کند بر شما و اگر رجوع کنید به نافرمانی ما رجوع کنیم بعقوبت وساختیم دوزخ را برای کافران زندان^(۲) (۸) .

هرآئینه این قرآن راه می نماید بخصلتی که اودرست تراست و بشارت میدهد آن مسلمانان را که کارهای شایسته می کنند بآن که ایشانرا باشدمزد بزرگ (۹) .

واینکه آنانکه ایمان نمی آرند بآخرت آماده کرده ایم برای ایشان عقوبت درد دهنده (۱۰) .

ودعامیکند آدمی به بدی^(۳) مانند دعای وی به نیکویی وهست آدمی شتاب کار (۱۱) .

وساختیم شب و روز را دونشانه پس بی

السَّجْدَ كَمَا دَخَلُوهُ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَ لِيُنذِرُوا مَا عَلَوْنَا بِهِ مِنْ

عَلَىٰ رَبِّكَ أَنْ يَرْصَلَكَ وَأَنْ عُدْتُمْ عَدَاَنَا وَجَعَلْنَا جَهَنَّمَ
لِلْكَافِرِينَ حَصِيرًا ۝

إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّذِي هُوَ أَقْوَمُ وَيُنذِرُ الْمُؤْمِنِينَ
الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا ۝

وَأَنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ۝

وَيَذُرُّ الْإِنْسَانَ بِالْقَفْرِ عَادَةً يَلْحَبِرُ وَكَانَ الْإِنْسَانُ كَفُورًا ۝

وَجَعَلْنَا آيَاتٍ وَاللَّهُ بِآيَاتِنَا كَمُحَوَّنَا آيَةَ الْآيِلِ وَجَعَلْنَا آيَةَ

(۱) مترجم گوید واین وعده متحقق شد وقتیکه حضرت یحییٰ راکشتند پس بخت نصررامسلط ساخت .

(۲) مترجم گویدایشان عود کردند بفساد وتکذیب حضرت عیسیٰ وحضرت پیغامبرجنگ کردند با اوپس خدای تعالی عود فرمودبتعذیب ایشان بقتل واسرو جزیه .

(۳) مترجم گوید یعنی درحالت تنگدلی برخود وبراولاد خود دعای بدمیکند .

نورساختیم نشانه شب را وساختیم نشانه روز را درخشان (سبب دیدن اشیاء) تامل کنید فضلی را از پروردگار خود وتابدانید شمار سال هارا وبدانید حساب راورهرچیزی را بیان کردیم بتفصیل (۱۲).

وبهرآدمی متصل ساختیم نامه عمل اورا بسته درگردن او وبیرون آریم برای او روز قیامت نامه ای که بیندآن را بازکشاده (۱۳).

گوئیم بخوان نامه خودرا بس است نفس تو امروزبرتو حساب کننده (۱۴).

هر که راه یاب شدجزاین نیست که راه یاب میشود برای نفع خود وهرکه گمراه شد پس جزاین نیست که گمراه میشود برضرر خود وبرندارد هیچ بردارنده باردیگری را ونیستیم ماعذاب کننده تانکه فرستیم پیغامبری را (۱۵).

وچون خواهیم که هلاک کنیم دهی را می فرمائیم به سرکشان آنجایعنی آنچه خواهیم پس نافرمانی کنندآنجا پس ثابت شود برآن ده وعده عذاب پس برهم زنیم ایشان را برهم زدنی (۱۶).

وبساکس را هلاک کردیم ازطبقات مردمان بعدنوح وبس است پروردگار تو به گناه بندگان خود دانا بینا (۱۷).

هرکه خواسته باشد آسودگی دنیا به شتاب دهیم ویرا درآن جا هر چه خواهیم هر کرا خواهیم بازمقرر کنیم برای اودوزخ درآیدبان نکوهیده رانده شده (۱۸).

الْيَوْمَ مَبْرُورَةٌ لِيُنْفِقُوا فِضْلًا مِّنْ رَبِّهِمْ وَيَعْلَمُوا أَنَّ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِمْ الْحِسَابُ وَكُلُّ شَيْءٍ فَضْلًا تَفْصِيلًا ﴿۱۲﴾

وَكُلُّ إِنْسَانٍ لَّزِمَتُهُ طَائِفَةٌ مِّنْ عُنُقِهِ وَيُخْرِجُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كِتَابًا يَلْقَاهُ مَنشُورًا ﴿۱۳﴾

إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا ﴿۱۴﴾

مِنَ الْمُتَّقِينَ إِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَن ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَِا وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ وَإِنَّمَا مَعَدِّبِينَ حَتَّىٰ تَبْعَثَ رَسُولًا ﴿۱۵﴾

وَإِذَا أَرَدْنَا أَن نُّهْلِكَ قَرْيَةً أَمْرًا مِّنْ رَبِّنَا فَأَرْسَلْنَا فِيهَا رَسُولًا فَحَقَّ عَلَيْهَِا الْقَوْلُ فَذَمَّرْنَا فِيهَا سُرُورًا ﴿۱۶﴾

وَكُلًّا هَلَكْنَا مِنَ الْقُرُونِ مِن بَعْدِ نُوحٍ وَكُلَّمَا يَرْسَلْنَا بِذُنُوبٍ عِبَادًا خَيْرًا يَّبْصُرًا ﴿۱۷﴾

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعَاجِلَةَ جَنَّاهَا وَمَنْ أَتَاهَا فَمَا أَنشَأَ مِن نُّبِيِّهَا إِذْ جَعَلْنَا لَهُ جَهَنَّمَ يَصْلَاهَا مِمَّا مَاتَ حَوْرًا ﴿۱۸﴾

وهرکه بخواهد ثواب آخرت وسعی کند برای وی سعیی که لائق وی است و او مسلمان باشد پس این جماعت هست سعی ایشان مقبول (۱۹) .

هرفرقه را پی در پی میدهیم این فرقه را و آن فرقه را زبخشش پروردگار تو نیست بخشش پروردگار تو بازداشته شده (۲۰) .

بین چگونه برتری داده ایم بعضی مردمان را بر بعضی^(۱) وهر آئینه آخرت زیاده تر بود در تمیز درجات و بیشتر باشد در برتری دادن (۲۱) .

مقرر مکن با خدا معبودی دیگر را آنگاه بنشیننی نکوهیده بی یارمانده (۲۲) .

و حکم کرد پروردگار تو که عبادت مکنید مگر فقط وی را و با پدر و مادر نیکوکاری بکنید اگر برسد نزدیک تو بکلان سالی یکی از ایشان یا هر دو پس مگوایشان را اُف و بانگ مزن برایشان و بگو با ایشان سخن نیکو (۲۳) .

و پست کن برای ایشان بازوی تواضع را از جهت مهربانی و بگو ای پروردگار من بخشای ایشان را چنانچه پرورش دادند مرا در خورد سالی (۲۴) .

پروردگار شما داناست به آنچه در ضمیر شما است اگر باشید شایسته

وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ وَسَعَىٰ لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ كَانَ سَعْيُهُمْ مَشْكُورًا ﴿۱۹﴾

كُلًّا يُدُفِّرُهُمْ وَأُولَٰئِكَ لَهُمْ عَطَاٌ ذِكْرًا وَمَا كَانَ عَطَاؤُكَ بِمُحْظُورًا ﴿۲۰﴾

أَنْظُرُ كَيْفَ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ وَالْآخِرَةُ أَكْبَرُ دَرَجَاتٍ وَالْأَكْبَرُ تَفْضِيلًا ﴿۲۱﴾

لَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتَقْعُدَ مَذْمُومًا مَّخَذُومًا وَلَا تُلَاقَ ﴿۲۲﴾

وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلْتَقِبُوا ذُلًّا أَوْ يَأْتُوا الدِّينَ إِحْسَانًا إِنَّمَا يَتَّبِعُونَ عِنْدَ ذِكْرِ الْكِبَرِ أَحَدُهُمْ أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا آيَاتٍ وَلَا تَنْهَرُهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا ﴿۲۳﴾

وَإخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذُّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْنَاهُمَا كَمَا رَبَّنِي صَغِيرًا ﴿۲۴﴾

رَبِّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا فِي نُفُوسِكُمْ إِنْ تَكُونُوا صَٰلِحِينَ فَإِنَّهُ كَانَ لِلْأَوَّابِينَ غَفُورًا ﴿۱﴾

پس هر آئینه وی هست رجوع کنندگان
را آمرزنده (۲۵) .

وبده به خویشاوندان حق آن را وبه
درویش و براه گذر و اسراف مکن اسراف
کردنی (۲۶) .

هر آئینه اسراف کنندگان هستند برادران
شیاطین وهست شیطان به نسبت
پروردگار خود ناسپاس (۲۷) .

و اگر روبگردانی ازین جماعت بانتظار
رزقی از پروردگار خود که امیدوار آن
باشی پس بگوایشان را سخن ملائم (۲۸) .

ومکن دست خود را بسته با گردن خود
ومگشای آن را تمام گشادن که آنگاه
بنشیننی ملامت کرده شده^(۱) در مانده
گشته^(۲) (۲۹) .

هر آئینه پروردگار تو می گشاید و تنگ
میکند روزی را برای هر که خواهد هر آئینه
اوبه بندگان خود دانا بیناست (۳۰) .

ومکشید اولاد خود را از ترس تنگ دستی
ما روزی میدهیم ایشان را و شمارا هر آئینه
کشتن ایشان هست گناهی عظیم (۳۱) .

ونزدیک مشوید به زنا هر آئینه آن بی
حیاتی است و بد راه است آن (۳۲) .

ومکشید نفسی را که حرام ساخته است
خدا مگر بحق و هر که کشته شود به ستم

وَابِذَ الْفَرْسِيِّ حَقَّهُ وَالسَّيِّئِينَ وَإِنَّ السَّيِّئِينَ
وَلَا تُجَدُّ رَبِّي بِمَا ①

إِنَّ الْمُبَدِّرِينَ كَانُوا الْغَوَّانَ الشَّيْطَانِ وَكَانَ الشَّيْطَانُ
رِيْبَهُ الْفُورًا ②

وَأَلْفَ عَصٍ عَنْهُمْ آيَاتٌ وَمَنْ مِنْ رَبِّكَ تَرْجُوهَا
فَقُلْ لَهُمْ قَوْلًا بَيِّنًا ③

وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَىٰ عُنُقِكَ وَلَا تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ
فَتَقْعَدَ مَوْتًا مَمْنُونًا ④

إِنَّ رَبَّكَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِهِ
خَبِيرًا بَصِيرًا ⑤

وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ خَشْيَةَ إِمْلَاقٍ مَن تَرزُوهُمْ
وَأَيُّكُمْ كَانَ ظَنُوبُهُمْ ⑥

وَلَا تَقْرُبُوا الرِّبَا إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَسَاءَ سَبِيلًا ⑦

وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَمَنْ قُتِلَ

(۱) یعنی در صورت بخل .

(۲) یعنی در صورت اسراف .

پس داده ایم وارث اورا قوتی^(۱) پس باید که زیادتی نه کند درکشتن هرآئینه وی هست یاری داده شده (۳۳) .

ونزدیک مشوید بمال یتیم مگر به طریقی که او نیک است تاآنکه رسد به نهایت قوت خود و وفا کنید به عهد هرآئینه عهد پرسیده خواهد شدازو (۳۴) .

وتمام کنید پیمانہ را چون پیمائید وبه سنجید به ترازوی راست این بهترست ونیکوترست ازجهت عاقبت (۳۵) .

ومرو بی چیزی که ترا دانش آن نیست هرآئینه گوش وچشم ودل هریکی ازین ها پرسیده خواهد شدازو (۳۶) .

ومرو درزمین خرامان^(۲) هرآئینه تو نخواهی شگافت زمین را ونرسی به کوه ها دردرازی (۳۷) .

همه این خصلت هاست بدفعلی آن نزد پروردگار توناپسندیده (۳۸) .

این ازآنجمله هست که وحی فرستاده است بسوی تو پروردگار تو ازعلم ومقرر مکن باخدا معبود دیگررا آنگاه انداخته شوی دردوزخ ملامت کرده شده رانده گشته (۳۹) .

آیا برگزید شمارا پروردگار شما به پسران وخود برگزید ازفرشتگان دختران را

مَطْلُومًا فَتَدَّ جَمَلًا لِرَبِّهِ سُلْطَانًا فَلَا تَعْرِفُ فِي الْقَتْلِ
إِنَّهُ كَانَ مَنصُورًا ﴿۳۳﴾

وَلَا تَقْرُبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ
أَشُدَّهُ وَآوُوا إِلَىٰ الْعَهْدِ إِنَّ الْعَهْدَ كَانَ مَسْئُولًا ﴿۳۴﴾

وَأَوْفُوا الْكَيْلَ إِذَا كُنْتُمْ وَرُؤِيًّا لِّلْقَاسِ الْمُسْتَقِيمِ
ذَٰلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴿۳۵﴾

وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ
أُولَٰئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا ﴿۳۶﴾

وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّكَ لَن تَخْرِقَ الْأَرْضَ وَلَن تَبْلُغَ
الْجِبَالَ طُولًا ﴿۳۷﴾

كُلُّ ذَٰلِكَ كَانَ سَيِّئُهُ عِندَ رَبِّكَ مَكْرُوهًا ﴿۳۸﴾

ذَٰلِكَ مِمَّا أَوْحَىٰ إِلَيْكَ رَبُّكَ مِنَ الْحِكْمَةِ وَلَا تَجْعَلْ مَعَ
اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتُلْفَىٰ فِي جَهَنَّمَ مَكْرُومًا مَّدْحُورًا ﴿۳۹﴾

أَفَأَصْفَاكُمْ رَبُّكُم بِالْبَنِينَ وَاتَّخَذَ مِنَ الْمَلَائِكَةِ إِنَاثًا إِنَّكُمْ
لَتَعْمَلُونَ قَوْلًا عَظِيمًا ﴿۴۰﴾

(۱) یعنی حق قصاص .

(۲) یعنی متکبرانه ومغرورانه .

هر آئینه شما می گوئید سخن گران (۴۰) .

وهر آئینه بهر نوع سخن گفتیم درین قرآن
تاپند پذیر شوند ونمی افزایش درحق
ایشان مگر رمیدن را (۴۱) .

بگوا گر می بودند باخدا معبودان دیگر
چنانکه می گویند آنگاه طلب می کردند
بسوی خداوند عرش راه منازعت را
(۴۲) .

پاک است وی وبلند ست از آنچه می گویند
بلندی عظیم (۴۳) .

به پاکی یاد می کنند اورا آسمان های
هفت گانه وزمین وهرکه دراینهاست
ونیست هیچ چیزی مگر به پاکی یاد
میکنند باستائش او ولیکن شما نمی فهمید
به پاکی یادکردن ایشانرا هر آئینه هست
اوبردبار آمرزگار (۴۴) .

وچون میخوانی قرآن را میسازیم درمیان
تو ودرمیان آنانکه باورنمیدارند آخرت را
پرده پوشیده (۴۵) .

ومی نهیم بردلهای ایشان پوششها
تانفهمندش ودرگوش های ایشان گرانی را
وچون یادکنی پروردگار خودرا درقرآن
تنها روگردان شوند برجانب پشت
خودرمیده^(۱) (۴۶) .

مادانا تریم به چیزی که می شنوند بسبب

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِي هَذَا الْقُرْآنِ لِيَذَّكَّرُوا وَمَا يَزِيدُهُمْ إِلَّا نُفُورًا ①

قُلْ لَوْ كُنَّا مَعَهُ الرَّهْمَةَ كَمَا يَقُولُونَ إِذْ أَلْتَبَعُوا إِلَىٰ ذِي الْعَرْشِ مَنبِيئًا ②

سُبْحٰنَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ عَلَوًا كَبِيرًا ③

تَسْمِعُهُ السَّمَوَاتُ السَّبْعُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا أَسْمِعُ بِهِمْ وَأَنَا الْوَكَائِلُ ④
حَلِيمًا غَفُورًا ⑤

وَإِذْ أَقْرَأْتَ الْقُرْآنَ جَعَلْنَا بَيْنَكَ وَبَيْنَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ حِجَابًا مَسْتُورًا ⑥

وَجَعَلْنَا عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِذَا ذَكَرْتَ رَبَّكَ فِي الْقُرْآنِ وَحْدَهُ وَلَوَعَلَّكَ آدْبًا لَرِئِمٍ نُّفُورًا ⑦

عَنْ أَعْلُوهُمْ مَا يَسْتَمِعُونَ بِهِ إِذْ يَسْمَعُونَ الْبَيْكُ وَإِذْ هُمْ نَجْوَىٰ

(۱) مترجم گوید درین هر دو آیت کنایت است از عدم انتفاع ایشان بقرآن و مواعظ .

إِذْ يَقُولُ الظَّالِمُونَ إِنَّا تَعْبُونَ إِلَّا جَلَسْنَا عَلَى سُرُورٍ ﴿٤٧﴾

آن^(۱) وقتی که گوش فرامیدهند بسوی تو و وقتیکه ایشان رازگویان باشند وقتی که می گویند این ستم گاران پیروی نمی کنید مگر مرد جادو شده را (۴۷) .

أَنْظُرْ كَيْفَ يَفْعَلُونَ لَكَ الْإِمْتَالِ فَضَلُّوا فَلَا يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلًا ﴿٤٨﴾

بنگر چگونه زدند داستان ها برای تو پس گمراه شدند پس نمی توانند راه یافتن (۴۸) .

وَقَالُوا لَئِنَّا كُنَّا عِظَامًا وَرِقَاقًا إِرْسَالًا لِّمَبْعُوثُونَ خَلْقًا حَدِيدًا ﴿٤٩﴾

و گفتند آیا چون شویم استخوانی چند و اعضای پوسیده از هم پاشیده آیا برانگیخته شویم بآفرینش نو (۴۹) . بگوسنگ شوید یا آهن شوید (۵۰) .

قُلْ لَوْ كُنْتُمْ إِحْسَانًا وَرَبُّكُمْ فَسِيقُولُونَ ﴿٥١﴾

یا نوعی دیگر شوید از آنچه بزرگ نماید در خاطر شما پس خواهند گفت چه کسی باز پیدا کند ما را بگوسگی که آفرید شمارا اول بار باز پس خواهند جنبانید بسوی تو سر خود را^(۲) و خواهند گفت کی باشد آن بگوشاید که نزدیک باشد (۵۱) .

أَوْ خَلَقْنَا مِمَّا يَكْفُرُونَ صُدُّوا عَنْكُمْ فَمِيقُولُونَ ﴿٥٢﴾

روزی که خدا بخواند شمارا پس قبول کنید خواندن او را حمد گویان و گمان کنید که درنگ نه کرده بودید مگر اندکی (۵۲) .

يُعِيدُنَا أَقْلَ الَّذِي فَطَرَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ فَسَيُنْغِضُونَ إِلَيْكَ رُءُوسَهُمْ وَيَقُولُونَ مَتَى هُوَ قُلْ عَسَى أَنْ يَكُونَ قَرِيبًا ﴿٥٣﴾

يَوْمَ يَدْعُوكُمْ فَتَسْتَجِيبُونَ بِحَمْدِ اللَّهِ وَتَطْمَئِنُّونَ إِن لَّبِئْسَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٥٤﴾

و بگویند گان مرا که بگویند سخنی که آن بهترست (یعنی با کفار) هر آئینه شیطان نزاع می افکند میان مردمان هر آئینه شیطان هست آدمی را دشمن آشکارا (۵۳) .

وَقُلْ لِّعِبَادِي يَقُولُوا الَّذِي فِي أَحْسَنِ أَنْ الشَّيْطَانَ يَنْزِعُ بَيْنَهُمُ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوًّا مُّبِينًا ﴿٥٤﴾

(۱) یعنی بقصد استهزاء و عیب جوئی .
(۲) یعنی ملزم خواهند شد .

پروردگار شما داناترست بحال شما اگر خواهد رحم کند شمارا و اگر خواهد عقوبت کند شمارا و نه فرستادیم ترا (یامحمد) برایشان نگاهبان^(۱) (۵۴) .

و پروردگار تو داناست بهره که در آسمان ها وزمین است و هر آئینه فضل دادیم بعضی پیغامبران را بر بعضی و دادیم داود را زبور (۵۵) .

بگو بخوانید آنان را که گمان الوهیت را دارید در حق ایشان بغیر از خدا پس نتوانند برداشتن سختی را از شما و نه تغییر دادن (۵۶) .

آنانکه ایشان را می پرستند کافران طلب میکنند بسوی پروردگار خویش قرب را که کدام يك از ایشان نزدیک تر باشد و توقع دارند رحمت او را و می ترسند از عذاب او هر آئینه هست عذاب پروردگار تو ترسناك (۵۷) .

و نیست هیچ دهی الا ما هلاك كنده وى ايم پیش از روز قیامت یا عذاب كنده وى ايم بعقوبت سخت هست این وعده در لوح نوشته شده (۵۸) .

و باز داشت ما را از آنکه بفرستیم نشانه ها مگر آنکه دروغ شمرده بودند آن را پیشینیان و دادیم ثمود را شتر ماده نشانه درخشان پس کافر شدند بوی ونمی

رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِالَّذِينَ يَشَاءُ يَرْحَمُهُمْ أَوْ لَنْ يَشَاءَ يُعَذِّبَهُمْ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ رُكُوبًا ﴿٥٤﴾

وَرَبُّكَ أَعْلَمُ بِمَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَقَدْ فَضَّلْنَا بَعْضَ الْمُرْسَلِينَ عَلَىٰ بَعْضٍ وَآتَيْنَا دَاوُدَ زَبُورًا ﴿٥٥﴾

قُلْ ادْعُوا الَّذِينَ رَعَيْتُمْ مِنْ دُونِي فَلَا يَمْلِكُونَ كَشْفَ الضَّرَعِ عَنْكُمْ وَلَا تَحْوِيلًا ﴿٥٦﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَىٰ ذِكْرِ الْمَوْسِمَةِ أَمْتًا أَقْرَبَ وَرَوْحُونَ رَحْمَتَهُ وَيَخْتَفُونَ عَذَابِي إِنْ عَذَابَ رَبِّكَ كَانَ مَحْدُورًا ﴿٥٧﴾

وَأَنْ مِنْ قَرَيْبٍ إِلَّا عِنْهُمْ مَهْلِكُوا قَبْلَ يَوْمِ الْقِيَامَةِ أَوْ مُعَذِّبُوا عَذَابًا شَدِيدًا كَانَ ذَلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا ﴿٥٨﴾

وَمَا مَتَعْنَا أَنْ يُرْسِلَ بِالْآيَاتِ إِلَّا أَنْ كَذَّبَ بِهَا الَّذِينَ أَهْلَكُوا
وَآتَيْنَا ثَمُودَ النَّاقَةَ مُبْجَرَةً فَلَمَّا هَوَّاهَا وَآمَنَ بِرَبِّهَا
بِالْآيَاتِ الْخَوِيفَا ﴿٥٩﴾

فرستیم نشانه هارا مگر برای ترسانیدن
(۵۹) .

و یادکن چون گفتیم ترا که پروردگار تو
درببرگرفته است همه مردمان را (یعنی
در قدرت خود) و نه ساختیم نمایشی را
که نمودیم به تو مگر امتحان مردمان را
و نه ساختیم درختی را که نفرین کرده شد
در قرآن مگر امتحانی ومی ترسانیم ایشان
را پس نمی افزاید ترسانیدن در حق ایشان
مگر سرکشی بزرگ^(۱) را (۶۰) .

و یاد کن چون گفتیم فرشتگان را سجده
کنید برای آدم پس سجده کردند الا
ابلیس گفت آیاسجده کنم کسی را که
آفریده ای از گل (۶۱) .

باز گفت آیدیدی این شخص را که برتری
داده ای بر من ا گر مهلت دهی مرا
تا روز قیامت البته از بیخ برکنم اولاد او را
الا اندکی (۶۲) .

خدا فرمود برو پس هرکسیکه پیروی تو
کند از ایشان پس دوزخ سزای همه
شماست سزای کامل (۶۳) .

و از جابجانبان هرکرا توانی از ایشان باواز
خود آواز کن بر ایشان توسط سواران
خود و پیادگان خود و شریک شوبایشان
در اموال و فرزندان و وعده ده ایشان را

وَاذْقَلْنَا لَكَ رَبِّكَ حَاطًا بِالنَّاسِ وَمَا جَعَلْنَا الرُّؤْيَا الَّتِي ارْتَبْنَاكَ
الْاٰخِرَةَ لَكَ النَّاسِ وَ الشَّجَرَةَ الْمَلْعُوْنَ فِي الْقُرْآنِ وَ نَحْنُ نَعْلَمُ قُلُوْبُهُمْ فَاٰرِزِيْهُمْ
الْاَطْفَالَ اَنَا كَبِيْرًا ۝۱۰

وَاذْقَلْنَا لِبَلْعَامَ الْجَنَّةَ الْاٰدَمَ فَسَجَدَ لِاٰدَمَ سِوَا اٰبِلِيْسَ قَالَ
عَٰسِفُوْنَ اَلَيْسَ لِيْطِيْنًا ۝۱۱

قَالَ اَرَبِّكَ هٰذَا الَّذِيْ كُنتَ عَلٰى لَيْنٍ اَخْرَجْتَ اِلَيَّ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ لَاحِنًا يَكْفُرُ بِرَبِّيْةَ الْاَقْبَالِ ۝۱۲

قَالَ اَذْهَبْ فَمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ فَاِن جَهِمَ جَزَاؤُهُ
جَزَاءُ مَوْفُوْرًا ۝۱۳

وَاَسْتَفْزِرُّ مِنْ اَسْتَعْظَمَ مِنْهُمْ بِصَوْتِكَ وَاَجِيبْ
عَلَيْهِمْ بِحَيْثُكَ وَرَجَلِكَ وَشَارِكْهُمْ فِي الْاَمْوَالِ وَالْاَوْلَادِ
وَعَدْوَاهُمْ وَاَيُّدُهُمْ الشَّيْطٰنُ الْاَشْرُوْرًا ۝۱۴

(۱) یعنی چون کافران قصه معراج شنیدند و آیت (ان شجرة الزقوم طعام الاثیم)
بایشان رسید استبعاد کردند و محل طعن ساختند .

و وعده نمی دهد ایشان را شیطان مگر به فریب^(۱) (۶۴) .

هر آئینه بندگان من نیست ترا برایشان هیچ قدرتی و بس است پروردگار تو کارساز (۶۵) .

پروردگار شما آن ست که روان میکند برای شما کشتی ها را در دریا تا طلب معیشت کنید از فضل او هر آئینه او هست بر شما مهربان (۶۶) .

و چون برسد بشما سختی در دریا گم شود هر که او را میخوانید مگر خدا پس چون خلاص ساخت شمارا بسوی خشکی روگردان شدید و هست آدمی ناسپاس (۶۷) .

آیا ایمن شده اید از آنکه فروبرد شمارا به جانبی از خشکی یا بفرستد بر شما باد تندی که سنگ ریزه افکند باز نیاید برای خود هیچ نجات دهنده ای (۶۸) .

آیا ایمن شده اید از آنکه باز در آرد شمارا به دریا بار دیگر پس بفرستد بر شما از جنس باد باد تندی را پس غرق گرداند شمارا بسبب آنکه کافر شدید باز نیاید برای خود هیچ مواخذه کننده بر ما بسبب آن غرق (۶۹) .

إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطٰنٌ وَكٰفِي بِرَبِّكَ وَكَيْلًا ۝۱۵

رَبُّكَ الَّذِي يُرْجِي لَكُمْ الْفَلَكَ فِي الْبَحْرِ لِيَتَّبِعْتُمُوهُ مِنْ فَضْلِهِ
إِنَّهُ كَانَ بِكُمْ رَحِيْمًا ۝۱۶

وَإِذَا سَأَلَ الضَّرْفُ فِي الْبَحْرِ ضَلَّكَ مَنْ تَدْعُوْنَ إِلَّا آيٰتًا
فَلَمَّا نَجَّيْكُمْ إِلَى الْبَرِّ أَعْرَضْتُمْ وَكَانَ الْإِنْسَانُ كَفُوْرًا ۝۱۷

أَفَأَمِنْتُمْ أَنْ يُخْسِفَ بِكُمْ جَانِبَ الْبَرِّ الْأُخْرَىٰ
عَلَيْكُمْ حَاصِبًا ثُمَّ لَا يَجِدُ الْكَافِرَ وَكَيْلًا ۝۱۸

أَمْ أَمِنْتُمْ أَنْ يُبْعِدَكُمْ فِيهِ نَارًا أُخْرَىٰ فَذُرِّيٰسٍ
عَلَيْكُمْ قَاصِفًا مِّنَ الرِّيحِ يُمْسِقُكُمْ يَوْمَ الْقَرَارِ ثُمَّ
لَا يَجِدُ الْكَافِرَ عَلَيْهِ نَارُهُ يَتَّبِعًا ۝۱۹

(۱) مترجم گوید و این تصویر است سعی شیطان را درگمراه کردن ایشان ماخوذ از فعل رئیس دزدان چون دهی را غارت کند برایشان نعره میزند و سواران و پیادگان خود را آواز میدهد که ازین سو بگیرو از آن سو بگیر .

وهرائینه بزرگ ساختم فرزندان آدم را
 و برداشتم ایشان را در بیابان و در دریا^(۱)
 و روزی دادیم ایشان را از پاکیزه ها
 و برتری دادیم ایشان را بر بسیاری از آنچه
 آفریده ایم برتری دادنی (۷۰) .

روزی که بخوانیم هرفرقه را با پیشوای
 ایشان پس هرکه داده شده نامه اعمال
 او بدست راستش پس آنجماعت بخوانند
 نامه خود را و ستم کرده نه شوند مقدار
 يك رشته (۷۱) .

و هرکه باشد در دنیا کور^(۲) وی در آخرت
 نیز کور است و خطا کننده تراست راه را
 (۷۲) .

وهرائینه نزدیک بودند که بفریب بازدارند
 ترا از آنچه وحی فرستاده ایم بسوی
 تو تا برندی بر ما غیر آن را و آنگاه دوست
 می گرفتند ترا (۷۳) .

و اگر نبود آن که ثابت داشتیم ترا نزدیک
 بودی که میل کنی بسوی ایشان اندک
 میلی (۷۴) .

آنگاه می چشاندیم ترا دوچند عذاب
 زندگانی و دوچند عذاب مرگ بازنمی
 یافتی برای خود مددکننده بر ما (۷۵) .

وهرائینه نزدیک بودند که بلغزانند ترا
 از زمین تا جلاوطن کنند ترا از آنجا و آنگاه

وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْوُجُوهِ وَالْأَعْنَاقِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ
 الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا ۝

يَوْمَ نَدْعُو كُلَّ أُنثَىٰ بِمَا آمَمَّ حَمْلُهَا أَتَتْهَا كِتَابَةٌ يَمِينِيهَا
 فَأُولَٰئِكَ يَفْرَهُونَ كِتَابَهُمْ وَلَا يَظْلُمُونَ فَتِيلًا ۝

وَمَنْ كَانَ فِي هَذِهِ أَعْمَىٰ فَهُوَ فِي الْآخِرَةِ أَعْمَىٰ
 وَأَضَلُّ سَبِيلًا ۝

فَإِنْ كَانُوا يَكْفُرُونَكَ عَنِ الَّذِي أَحْسَيْنَا إِلَيْكَ
 لِنَتَّبِعَنَّهُ عَلَىٰ عَآئِرَةٍ ۚ وَإِذْ أَخَذْنَا مِنْ خَلِيلِكَ ۝

وَلَوْلَا أَنْ بَتَّيْنَاكَ لَمَّا كَذَبْتَ لَضَرَبْنَا آلَ فِرْعَوْنَ تَهْلِيلًا ۝

إِذْ أَلَدْنَاكَ وَصَعْنَا الْحِجَابَ وَصَعَفْنَا الْمَاءَ ثُمَّ لَا يَجِدُ لَكَ
 عَلَيْنَا نَصِيرًا ۝

وَإِنْ كَادُوا لَيَسْتَفِزُّوكَ مِنَ الْأَرْضِ لِيُخْرِجُوا مِنْهَا
 رِذْلَ الْأَبْيَاطِ ۚ وَخَلَقْنَا الْإِنْسَانَ ۝

(۱) یعنی بردواب و کشتی .

(۲) یعنی حقیقت را نبیند .

نمانند پس از تو مگر اندکی (۷۶) .

(مانند) روش آنانکه فرستاده ایم ایشان را پیش از تو از پیغامبران خویش و نخواهی یافت در روش ما تبدیلی را^(۱) (۷۷) .

برپا دار نماز را وقت زوال آفتاب تاهنگام تاریکی شب و لازم گیر قرآن خواندن فجر هر آئینه قرآن خواندن فجر را حاضر می شوند فرشتگان (۷۸) .

و پاره ای از شب بیدار باش پس نماز شب بخوان بآن زیاده شده برای تو، نزدیک است که برساند ترا پروردگار تو بمقامی پسندیده^(۲) (۷۹) .

و بگوای پروردگار من در آرم مرا در آوردن پسندیده و بیرون آر مرا بیرون آوردن پسندیده و قراردی برای من از نزد خود قوتی یاری دهنده^(۳) (۸۰) .

و بگو آمد دین حق و نابود شد دین باطل هر آئینه باطل نابود شونده است (۸۱) .

و فرود می آریم از قرآن آنچه وی شفا و رحمت است مسلمانان را و نمی افزاید در حق ستمگاران مگر زیان را (۸۲) .

و چون انعام کنیم بر آدمی رو بگرداند و

سُبْحَانَ الَّذِي قَدْ أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنْ رُسُلِنَا وَلَا تَجِدُ لِسْتِنَانَا تُهْمًا إِلَّا نَسِيًّا ۝

اقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِكَ الشَّمْسِ إِلَى عَشِيِّ الْيَلِ وَقُرْآنَ الْفَجْرِ ۝
إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا ۝

وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ بِحَمْدِكَ عَسَىٰ أَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَحْمُودًا ۝

وَقُلْ رَبِّ ادْخُلْنِي مَدْخَلَ صِدْقٍ وَأَخْرِجْنِي مَخْرَجَ صِدْقٍ
وَأَجْعَلْ لِي مِنْ أَمْرِكَ سُلْطَانًا مُبِينًا ۝

وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا ۝

وَنَزَّلْنَا مِنَ الْقُرْآنِ نَافِلَةً وَأَوْحَيْنَا لِكَارِهُنَّ وَاللَّيْلُ نَزِيدُ
الظَّالِمِينَ الْإِكْسَارًا ۝

وَأَذِّنْ لَنَا عَلَى الْإِنْسَانِ اعْرَضْ وَنَايِبًا فِيهِمْ ۝ وَإِذْ أَمَرْتُهُ

(۱) مترجم گوید و این معنی روز بدر متحقق شد و جمعی که در پی ایذای آن حضرت بودند مقتول (شدند و آن کادوا) بجهت این گفته شد که وقت نزول آیت قصد لغزانیان داشتند و هنوز ملتجی به هجرت نکرده بودند والله اعلم .

(۲) یعنی مقام شفاعت .

(۳) یعنی در حال اعانت کن مرا چه وقت دخول در جا چه وقت خروج از آنجا .

الْقُرْكَانَ يَوْمًا ⑤

قُلْ كُلٌّ يَجْمَعُ عَلَىٰ شَاكِلَتِهِ فَرِيضَةً أَعْلَمُ بِهَا
هُوَ أَهْدَىٰ سَبِيلًا ⑥

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الزُّوْجِ قُلِ الزُّوْجُ مِنْ أَمْرِي
وَمَا أَوْعَيْتُمْ مِنَ الْعِلْمِ إِلَّا قَلِيلًا ⑦

وَلَكِنْ سَأَلْنَاكَ عَنْ بَالِكِ بْنِ أَبِي تُفَّالٍ أَوْ حَيْثُ أَلَيْكَ ثُمَّ
لَا يَهْدِيكَ لَكَ بِهِ عَلَيْنَا وَكَيْلًا ⑧

إِلَّا رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ إِنَّ فَضْلَهُ كَانَ عَلَيْكَ لَكَبِيرًا ⑨

قُلْ لَوْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ الْإِنْسَانَ وَالْإِنْسَانَ عَلَىٰ أَنْ يَأْتِيَ بِمِثْلِ هَذَا
الْقُرْآنِ لَأَيَّدُونَ بَيْنَهُمْ وَلَوْ كَانَ يَنْصُرُهُمْ غَوْلٌ مَوْجُودًا ⑩

وَلَقَدْ صَدَقَ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ
قُلْ أَكْثَرُ النَّاسِ أَكْفُورًا ⑪

وَقَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا مِنَ الَّذِينَ خَسِرُوا
بِآيَاتِ اللَّهِ ⑫

أَوَلَمْ يَكُنْ لَكَ جَنَّةٌ مِنْ نَجْوَىٰ وَعَنْبٍ مَعْتَجٍ
الْأَنْهَارِ جُلَّةً تَجْعَلُ فِيهَا
الَّذِينَ كَفَرُوا ⑬

أَوَلَمْ يَكُنْ لَكَ سَمَاءٌ كَمَا وَعَدْنَا مَنْ آتَىٰ بِاللَّهِ
وَالْمَلَائِكَةُ قَدِيلًا ⑭

پیچاند بازوی خود را و چون رسد بوی
سختی ناامید باشد (۸۳) .

بگوهر کسی عمل میکند به روش خود
پس پروردگار شما داناترست بآنکه وی
یابنده تر بود راه را (۸۴) .

و سوال میکنند ترا از روح بگوروح
از فرمان پروردگار من است و شمانداده
شده اید از علم مگر اندکی (۸۵) .

و اگر خواهیم ببریم آنچه وحی فرستاده
ایم بسوی تو باز نیایی برای خود به سبب
وی بر ما کارسازی (۸۶) .

لیکن باقی گذاشتمش بسبب رحمتی از
جانب پروردگار تو هر آئینه فضل وی بر تو
بزرگ است (۸۷) .

بگو اگر جمع شوند آدمیان و جن بر آنکه
بیارند مانند این قرآن هرگز نیارند مانند آن
اگر چه باشد بعضی ایشان بعضی را مدد
دهنده (۸۸) .

و هر آئینه گوناگون بیان کردیم برای مردمان
درین قرآن از هر داستانی پس قبول نه کردند
بیشتر مردمان مگر ناسپاسی را (۸۹) .

و گفتند هرگز باور نداریم ترا تا آنکه جاری
کنی برای ما از زمین چشمه ای (۹۰) .

یاباشد ترا بوستانی از درختان خرما و
انگور پس روان کنی جویها در میان آن
روان کردنی (۹۱) .

یافرو داری آسمان را چنان که گمان
میکنی بر ما پاره پاره یا بیاری خدارا
و فرشتگان را رو برو (۹۲) .

یاباشد ترا خانه ای از زر یا بالاروی در آسمان و باور نداریم بالا رفتن ترا تا آنکه فرود آری بر ما نوشته ای که بخوانیم آن را بگو پاک است پروردگار من نیستم من مگر آدمی فرستاده شده (۹۳) .

و باز داشت مردمان را از آنکه ایمان آرند وقتی که آمد بایشان هدایت مگر آنکه گفتند آیا خدای تعالی آدمی را پیغامبر فرستاده است (۹۴) .

بگوا گرمی بودند در زمین فرشتگان که می رفتند با اطمینان هر آئینه پیغامبر میفرستادیم برایشان از آسمان فرشته را (۹۵) .

بگویس است خدا گواه میان من و میان شما هر آئینه وی به بندگان خود دانای بیناست (۹۶) .

و هر که را خدا هدایت کند پس اوست هدایت یافته و هر که گمراه سازدش نیابی برای ایشان دوستان بغیر از خدا و برانگیزیم ایشان را روز قیامت بر رویهای شان، کور و گنگ و کور جای ایشان دوزخ است هرگاه فرو نشیند بیفرائیم برایشان آتش را (۹۷) .

این است جزای ایشان بسبب آنکه کافر شدند به نشان های ماو گفتند آیا چون شویم استخوانی چند و اعضا از هم پاشیده آیا برانگیخته شویم بآفرینش نو (۹۸) .

آیا نه دیده اند آن خدا که آفرید آسمان ها و زمین را تواناست که بیآفریند مانند

أَوَلَمْ يَكُنْ لَكَ بَيْتٌ مِّنْ زُخْرِفٍ أَوْ تَرْتِفٍ فِي السَّمَاءِ وَلَنْ نُؤْمِنَ
لِرُفَيْفِكَ حَتَّىٰ تُنَزَّلَ عَلَيْنَا كِتَابًا نَّقْرُؤُهُ قُلْ مِمَّ جَاءَ رَبِّي هَلْ
كُنْتُ إِلَّا بَشَرًا مِّثْلَ سُوْرَةٍ ۙ ﴿۹۳﴾

وَمَا مَعَهُ النَّاسُ أَنْ يُؤْمِرُوا بِذِجَابٍ مُّمْ هُدًىٰ الْآنَ
قَالُوا بَعَثَ اللَّهُ بَشَرًا مِّثْلَ سُوْرَةٍ ۙ ﴿۹۴﴾

قُلْ لَوْ كُنَّا فِي الْأَرْضِ مَلَائِكَةً يَّتَسَوَّنُ مَطْمَئِنِّينَ لَكُنَّا
عَلَيْهِمْ مِّنَ السَّمَاءِ مَلَكَاتٍ سُوْرَةٍ ۙ ﴿۹۵﴾

قُلْ كَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ إِنَّهُ كَانَ بِمَا
فَعَلْتُمْ بَصِيرًا ۙ ﴿۹۶﴾

وَمَنْ يُهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِٰى وَمَنْ يُضِلِّ فَلَنْ يَّهْدِيَهُمْ
أَوْلِيَاءُكَ مِنَ الدُّنْيَا وَتَحْسُرُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَىٰ وُجُوْهِهِمْ عَمِيْرًا
وَبِكَمَا وَصَّوْا مَا وَلَّهُمْ جَهَنَّمَ كُلَّمَا خَبَتْ زِدْنَاهُمْ سَعِيْرًا ۙ ﴿۹۷﴾

ذٰلِكَ جَزَاءُهُمْ بِأَنَّهُمْ كَفَرُوا بِالْبَيْتِ الَّذِي قَالُوا ۖ إِذْ كُنَّا عِظَامًا
وَرُفَاتًا ۖ إِنَّآ أَلْبَعُوْنُهُمْ خَلْقًا جَدِيْدًا ۙ ﴿۹۸﴾

أَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضَ قَادِرٌ عَلَىٰ

أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ وَجَعَلَ لَهُمْ أَجْلاً لَدَيْهِ قِيَّةً قَالُوا لَنْ نَبْرُدَّ إِلَيْكَ
إِلَّا مُقْتَرًا ۝

قُلْ لَوْ أَنْتُمْ تَبْلُغُونَ حَرَابِينَ نَحْمَدُ رَبِّي إِنْ أَزَلْنَاكُمْ
خَشْيَةَ الْإِنْفَاقِ وَكَانَ الْإِنْسَانُ قَشُورًا ۝

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى سِمَةَ الْبَيْتِ بَدَيْتَ فَسَلَّ بِبَنِي إِسْرَائِيلَ إِلَى مَدْيَنَ
فَقَالَ لَهُ فِرْعَوْنُ إِنِّي لَأَكْفُوكَ يَوْمَئِذٍ مُسْحَرًا ۝

قَالَ لَقَدْ عَلِمْتَمَا أَنْزَلَ هَؤُلَاءِ إِلَهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ بَصَائِرَ
وَإِنِّي لَأَكْفُوكَ يَوْمَئِذٍ مُسْحَرًا ۝

فَأَرَادَ أَنْ يَنْتَفِرَ مِنْهُمْ مِنَ الْأَرْضِ فَأَغْرَقْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ جَمِيعًا ۝

وَقُلْنَا مَنْ بَعْدَ بَلْعِ بْنِ إِسْرَائِيلَ اسْكُتُوا الْأَرْضُ فَإِذَا جَاءَ
وَعْدَ الْآخِرَةِ جُنَّاكُمْ لَبِيفًا ۝

وَبِالْحَقِّ أَنْزَلْنَاهُ وَبِالْحَقِّ نَزَلَ مَا آتَيْنَاكَ الرَّامِثَةَ وَتَنْزِيلًا ۝

وَقُرْآنًا فَرَقْنَاهُ لِتَقْرَأَهُ عَلَى النَّاسِ عَلَى مُكْتَبٍ وَنَزَّلْنَاهُ تَنْزِيلًا ۝

ایشان را وساخته است برای ایشان میعادى
که هیچ شبهه نیست در آن پس قبول نه
کردند ستمگاران مگر انکار را (۹۹) .

بگو اگر می‌بودید شما مالک خزانه‌های
بخشش پروردگار مرا آنگاه نیز بخیلی
میکردید بترس آنکه همه خرج کنید
وهست آدمی بخل کننده (۱۰۰) .

وهراثینه دادیم موسی را نه نشانه روشن
پس بپرس ازبنی اسرائیل چون آمد
بایشان پس گفت اورا فرعون هراثینه می
پندارم ترا ای موسی جادو کرده شده
(۱۰۱) .

گفت هراثینه تودانسته ای، که نفرستاده
این نشانه هارا مگر پروردگار آسمان ها
وزمین دلائل روشن (برصدق حق)
وهراثینه من می پندارم ترا ای فرعون
هلاک شده (۱۰۲) .

پس خواست که بیرون راند بنی اسرائیل
را ازان سرزمین پس غرق ساختیم اورا
وآنانرا که همراه او بودند همه یکجا
(۱۰۳) .

وگفتم پس ازوی بنی اسرائیل را ساکن
شوید درزمین پس چون بیاید وعده
آخرت بیاریم شمارا همه باهم (۱۰۴) .

وبراستی فروفرستادیم قرآن را وبراستی
فرودا آمده است ونه فرستادیم ترا مگر
مژده دهنده وترساننده (۱۰۵) .

وقرآن را کم کم فرستادیم تابخوانی آن را
بر مردمان بدرنگ وبدفعات فروفرستادیم

آن را فرورستاندنی (۱۰۶) .

بگوایمان آرید بآن یا ایمان نیارید هرآئینه
آنانکه داده شدایشان را علم پیش ازین
چون خوانده میشود برایشان می افتند
برروی خود سجده کنان (۱۰۷) .

و گویند پاکی پروردگار ماراست هرآئینه
هست وعده پروردگار ماشدنی (۱۰۸) .

ومی افتند برروی خویش گریه کنان و می
افزاید قرآن درایشان فروتنی را (۱۰۹) .

بگو بخوانید خدارا یا بخوانید رحمن را
هر کدام که بخوانید خوب باشد پس
خدای راست نام های نیکو و این قدر
بلند مخوان نماز خودرا و این قدر پست
مخوان آنرا و بجوی میان این و آن را هی
(۱۱۰) .

وبگوستائش خدای راست که هیچ فرزند
نگرفته است و نیست اورا هیچ شریکی
درپادشاهی و نیست اورا هیچ کارسازی
بسبب ناتوانی و به تعظیم یادکن
اورا تعظیم کردنی (۱۱۱) .

سوره كهف مكی است وآن يك صد وده
آیت و دوازده ركوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

همه ستائش آن خدای راست که
فرورستاد بربنده خود کتاب و نه کرد
دروی هیچ کجی (۱) .

ساخت اورا راست تابترساند از عقوبت

قُلْ اِمُوْا بِهٖ اَوْ لَا تُوْمِنُوْا اِنَّ الَّذِيْنَ اٰتَوْا الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِهَا اِذَا
يُتْلٰى عَلَيْهِمْ يَخْرُوْنَ لِاَذْقَانِ سَجْدًا ۝۶۰

وَيَقُوْلُوْنَ سُبْحٰنَ رَبِّنَا اِنْ كٰنَ وَعْدُ رَبِّنَا لَمَفْعُوْلًا ۝۶۱

وَيَخْرُوْنَ لِاَذْقَانِ يَسْكُوْنَ وَيَزِيْدُهُمْ خُشُوْعًا ۝۶۲

قُلْ اَدْعُوْا اللّٰهَ اَوْ اَدْعُوْا الرَّحْمٰنَ اَيًّا تَدْعُوْا قُلْ اِلٰهٌ
اَحَدٌ ۝۶۳ وَلَا تَحْمِلُوْا وِجْرٰتِكُمْ وَلَا تَحْفَافْتُمْ بِهَا
وَابْتَغُوْا بَيْنَ ذٰلِكَ سَبِيْلًا ۝۶۴

وَقُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِيْ لَمْ يَخْلُقْ وَلَدًا ۝۶۵ وَلَمْ يَكُنْ لَهٗ شَرِيْكٌ
فِي الْمَلِكِ ۝۶۶ وَلَمْ يَكُنْ لَهٗ وَلِيٌّ مِنَ الدَّلٰلِ ۝۶۷ وَكَثِيْرَةٌ مُّكْتَبَةٌ ۝۶۸

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ۝

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِيْ اَنْزَلَ عَلٰى عَبْدِهٖ الْكِتٰبَ ۝۱ وَلَمْ يَجْعَلْ
لَهٗ عِوَجًا ۝۲

قِيَمًا لِّيُبَيِّنَ رِيسًا شَدِيْدًا ۝۳ اَمِنْ لَّدُنْهُ وَيُبَيِّنُ الْعٰمُوْسِيْنَ

الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنْ لَهُمْ أُجْرًا حَسَنًا ﴿۱۰﴾

مَا كَيْفَ نَفِذُوا بَدَأَهُ ﴿۱۱﴾

وَيُسَبِّحُ الرَّبَّ عَالِمَاتُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِهِمْ طَائِفَةٌ مِمَّنْ سَبَّحُوا بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ ﴿۱۲﴾

مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ وَلَا لِابْنِ آدَمَ كُتِبَتْ عَلَيْهِمْ أَن يَقْرَأُوا عَلَيْهِمْ مَا كَفَرُوا بِهِمْ إِنَّهُمْ كَانُوا لَمُتَدَلِّينَ ﴿۱۳﴾

تَخْرُجُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ أَوْ يَنْقُضُونَ أَلْسِنَهُمْ لَمَّا سَمِعُوا بِحُكْمِ رَبِّهِمْ أَن يَحْكُمُوا لَمْ يُحْكَمْ لَهُمْ شَيْءٌ مِّنْ شَيْءٍ وَإِن لَّهُمْ عِندَ رَبِّهِمْ حَسْرَةً ﴿۱۴﴾

فَلَمَّا كَفَرَ بِآيَاتِنَا وَمَا نُنزِّلُ مِنَ السَّمَاءِ مِن آيَاتِنَا لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿۱۵﴾

يَهْدِيَ الْحَدِيثَ لِيُضِلَّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُضِلَّ السَّبِيلَ ﴿۱۶﴾

إِنَّا جَعَلْنَا مَا عَلَى الْأَرْضِ زِينَةً لِّهَا لِيُذَكَّرَ ﴿۱۷﴾

أَحْسَنَ عَمَلًا ﴿۱۸﴾

وَإِنَّا لَجَاعِلُونَ مَا عَلَيْهَا صَعِيدًا جُرُزًا ﴿۱۹﴾

أَمْ حَسِبْتَ أَنَّ أَصْحَابَ الْكَهْفِ وَالرَّقِيمِ كَانُوا مِن آيَاتِنَا عَجَبًا ﴿۲۰﴾

إِنَّا جَعَلْنَا عَجَبًا ﴿۲۱﴾

إِذْ أَوْىءَ الْفِتْيَةُ إِلَى الْكَهْفِ فَقَالُوا رَبَّنَا آتِنَا مِن لَّدُنكَ

رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِن أَمْرِنَا رَشَدًا ﴿۲۲﴾

فَضَرَبْنَا عَلَى آذَانِهِمْ فِي الْكَهْفِ سِنِينَ عَدَدًا ﴿۲۳﴾

سخت آینده از نزد خدا و تا مرزده دهد آن
مسلمانان را که می کنند کارهای شایسته
بآنکه ایشانراست مُزَدَنِيك (۲) .

باشندگان دروی همیشه (۳) .

وتا ترساند آنان را که گفتند خدا فرزند
گرفته است (۴) .

نیست ایشان راهیچ دانش بآن ونه پدران
ایشان را بود، سخت است این سخن که
برمی آید از دهانهای ایشان نمی گویند
مگردروغ (۵) .

پس مگر تو کشنده ای نفس خود را در پی
ایشان اگر ایمان نیارند باین سخن
از روی اندوه (۶) .

هر آئینه ماقرار داده ایم آنچه بر روی زمین
است آرایشی برای آن تا امتحان کنیم
ایشان را کدام يك از ایشان نیکوتر است
در عمل (۷) .

وهر آئینه مالبته خواهیم ساخت آنچه را
که برویست میدان همواری گیاه (۸) .

آیا پنداشتی که اصحاب غار و نوشته (۱)
از جمله نشانه های ماعجب بودند (۹) .

چون پناه بردند جوانانی چند بسوی غار
پس گفتند ای پروردگار ما بده مارا از نزد
خود بخششی و آماده ساز برای ما راه یابی
را در کار ما (۱۰) .

پس پرده گذاشتیم برگوش های ایشان

درغار یعنی خوابانیدیم سالهای شمرده شده (۱۱) .

باز برانگیختیم ایشان را تا بدانیم کدام يك ازدوگروه یاددارند مقدار مدتی را که درنگ کردند (۱۲) .

مامیخوانیم بر تو خبر ایشان را براستی هرآئینه ایشان جوانانی چند بودند که ایمان آوردند به پروردگار خویش و زیاده دادیم ایشانرا هدایت (۱۳) .

و رشته بستیم بردل های ایشان^(۱) چون ایستادند پس گفتند پروردگار ما همان پروردگار آسمان هاوزمین است هرگز نخواهیم پرستید بجزوی معبودی را هرآئینه گفته باشیم آنگاه سخن دروغ (۱۴) .

این قوم ما معبودانی گرفتند بغیرازخدا چرانمی آرند برثبوت آن خدایان دلیلی واضح پس کیست ستمگارتر از کسی که بر بست بر خدا دروغ را (۱۵) .

و چون کناره گیری کنید ای یاران ازین کافران و از آنچه می پرستند ایشان بجز خدا پس پناه برید بسوی غارتابگسّرد بر شما پروردگار شما ازبخشایش خود ومهیا سازد برای شما منفعت رادر کار شما (۱۶) .

بینی ای بیننده خورشید را وقتی طلوع کند مایل شودازغار ایشان بجانب راست

ثُمَّ يَعْتَدُهُمْ لِنَعْلَمَ أَيُّ الْحِزْبَيْنِ أَحْصَى لِمَا لَمْ يَتَوَّأْمَدَا ﴿١١﴾

نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ نَبَأَهُم بِالْحَقِّ إِنَّهُمْ فِتْنَةٌ آمَنُوا بِرَبِّهِمْ وَرُدُّوهُمْ هُدًى ﴿١٢﴾

وَرَبَطْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ إِذْ قَامُوا فَقَالُوا رَبُّنَا رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَنْ نَدْعُو مِنْ دُونِهِ الْهَالِكَةَ فَلَمَّا إِذْ أَشْطَطْنَا ﴿١٣﴾

هَؤُلَاءِ قَوْمٌ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ آلِهَةً لَوْلَا يَأْتُونَ عَلَيْهِمْ بِسُلْطَانٍ بَيْنَ يَدَيْهِمْ لَيُخْفَئْنَ عَنْهُمْ لَعَنَّاكَ يَا أَلِلَّهُ كَذِبًا ﴿١٤﴾

وَإِذَا عَزَلْتَهُمْ هُمْ وَمَا يَعْهَدُونَ إِلَّا اللَّهَ فَأَلَّا إِلَى الْكَهْفِ يَنْتَرُكُوكُمْ مِنْ دُونِهِ وَيُهَيِّئُ لَكُمْ مِنْ أَمْرِكُمْ مِرْفَقًا ﴿١٥﴾

وَتَرَى الشَّمْسَ إِذَا طَلَعَتْ تَوَّارِعْنَ كَهْفِهِمْ ذَاتَ الْيَمِينِ وَإِذَا غَرَبَتْ تَقَرَّبُ مِنْهُمْ ذَاتَ الشِّمَالِ وَهُمْ فِي فَجْوَةٍ مِنْهُ ذَلِكَ

(۱) یعنی دل های ایشان را استوار ساختیم .

و چون غروب کند تجاوز میکند از ایشان بجانب چپ و ایشان در کشادگی اند از غار این از نشانهای خداست هر که را خدا هدایت کند پس اوست هدایت یافته و هر که گمراه میکندش پس نیابی او را هیچ دوست راه نماینده^(۱) (۱۷) .

و پنداری ای بیننده ایشان را بیدار و در حالیکه ایشان خفته اند و می گردانیم ایشان را جانب راست و جانب چپ و سگ ایشان گشاده کرده است دودست خود را بر دهانه غار اگر اطلاع می یافتی بر ایشان البته رومی گردانیدی از ایشان بگریختن و فرامی گرفت ترا از ایشان ترس^(۲) (۱۸) .

و همچنین برانگیختیم ایشان را تا عاقبت بایکدیگر سوال کنند در میان خود گفت گوینده ای از ایشان چه قدر درنگ کردید گفتند درنگ کردیم يك روز یا بعض روز

مِنْ آيَاتِ اللَّهِ مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ وَمَنْ يُضِلِّ
فَلَنْ تَجِدَ لَهُ وَلِيًّا مُرْسِدًا ﴿١٧﴾

وَحَسْبُ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَهُمْ رُكُودًا وَنَعْتِبُهُمْ ذَاتَ الْيَمِينِ
وَذَاتَ الشِّمَالِ ۖ وَكَلْبُهُمْ بَاسِطٌ ذِرَاعَيْهِ بِالْوَصِيدِ لَوِ اطَّلَعَتْ
عَلَيْهِمْ لَوَيْتٌ مِنْهُمْ ذُرَارًا وَكَلْبُكُم مِّنْهُمْ رُغْبًا ﴿١٨﴾

وَكَذَلِكَ بَعَثْنَاهُمْ لِيَتَسَاءَلُوا بَيْنَهُمْ قَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ
كَمْ لَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ قَالَوا اِسْتَأْنُوْا يَوْمًا وَّبَعْضٌ يَوْمًا قَالَوا لَنْ نَكُوْمُ
اَعْلَمُوْا بِمَا لَيْسَتْمْ فَاَبْعَثُوْا اَحَدَكُمْ يُوْرِقْكُمْ هَذِهِ

(۱) مترجم گوید بخاطر فاطر میرسد که دیوار جنوبی کهف آنقدر بلندست که سایه اصلی او در تمام سال محل خفتن ایشانرا می پوشاند و دیوار شرقی و غربی آن متصل دیوار جنوبی بلند ترست و پایه به پایه منحط شده و این جماعت سربجانب شمال پابجانب جنوب کرده خفته اند پس وقتی که طلوع کند نور آفتاب بر دیوار غربی و بعضی صحن غار افتد و هر چند ارتفاع زیاده گردد بلندی دیوار شرقی از وصول نور بایشان مانع آید و نور جانب راست ایشان منتقل شود بجانب سرکه جهت شمال ست و در وقت استواء بجز سایه اصلی دیوار جنوبی نمی ماند و چون آفتاب مائل بغروب شود نور آفتاب بر دیوار شرقی افتد و آهسته بر سر دیوار مرتفع گردد و آن جانب چپ ایشان ست .

(۲) مترجم گوید و چنانکه خفتن ایشانرا نشانه ساختیم .

باز گفتند پروردگار شما دانا ترست بمقدار درنگ کردن شما پس بفرستی یکی را از میان خود باین نقره خود بسوی شهر پس باید که تأمل کند کدام يك از اطعمه این شهر پاکیزه ترست پس بیارد به شما قوتی از آن و باید که به هوشیاری آمد و رفت کند و خبردار نکند بحال شما هیچکس را (۱۹) .

هر آئینه این کافران اگر قدرت یابند بر شما سنگسار کنند شما را یا باز آرند شما را در دین خود و رستگار نخواهید شد آنگاه هرگز (۲۰) .

وهم چنین خبردار گردانیدیم مردمان را بحال ایشان تابدانند که وعده خدا راست است و آنکه قیامت هیچ شبهه نیست در آن وقتیکه نزاع میکردند آن مردمان در میان خود درباره ایشان پس گفتند بسازید برغار ایشان خانه، پروردگار ایشان دانا تر است بحال ایشان گفتند آنانکه قدرت یافتند بر مقدمه ایشان البته بسازیم برغار ایشان مسجدی (۲۱) .

جمعی خواهند گفت اصحاب کهف سه کس اند و چهارم ایشان سگ ایشان است و جمعی خواهند گفت که پنج کس اند ششم ایشان سگ ایشانست بحیال غائبانه و نیز می گویند هفت کس اند و هشتم ایشان سگ ایشانست بگو پروردگار من دانا ترست به شمار ایشان نه میداند ایشان را مگر اندکی پس گفتگو مکن درباره ایشان

إِلَى الْمَدِينَةِ فَمَا يَسْتَنْظِرُ أَيُّهَا الَّذِي طَعَامًا قَلْبًا لَكُمْ يَرْزُقِي
مِنْهُ وَلَيْسَ تَكْلُفٌ وَلَا يَشْعُرَنَّ بِكُمْ أَحَدًا ۝

إِنَّهُمْ إِنْ يَظْهَرُوا عَلَيْكُمْ يَرْجُمُوكُمْ أَوْ يُعَبِّدُونَكُمْ
فِي سَكَنِهِمْ وَلَنْ تُفْلِحُوا إِذْ أَبَدْنَا ۝

وَكَذَلِكَ أَخْذُنَا عَلَيْهِمْ لِيَعْلَمُوا أَنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ
وَأَنَّ السَّاعَةَ لَا رَيْبَ فِيهَا إِذْ يَتَنَزَّلُونَ
بَيْنَهُمْ أَمْرُهُمْ فَقَالُوا أَلَمْ نَبَأْكُمْ بِنَبَأِكُمْ أَمْ لَهُمْ
أَعْلَمُ بِهِمْ قَالَ الَّذِينَ غَلَبُوا عَلَىٰ أَمْرِهِمْ
لَنْ نَخْتَدِنَ عَلَيْهِمْ مَسْجِدًا ۝

سَيَقُولُونَ ثَلَاثَةٌ رَأَيْنَاهُمْ كَهَيْئَةِ رُءُوسِهِمْ
سَادِسُهُمْ كَهَيْئَةِ رَجُلٍ يَلْفِيهِمْ يَوْمَئِذٍ سَبْعَةٌ
وَأَنَّا نُبَيِّنُهُمْ
كَذِهِمْ قُلُوبُنَا أَعْلَمُ بِعِبَادِهِمْ مَا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا قَلِيلٌ ۝
فَلَا تَسْأَلُهُمْ فِيهِمُ الْإِمْرَاءُ ظَاهِرًا وَمَا تَسْتَفْتِي
فِيهِمْ وَمَنْهُمْ أَحَدًا ۝

مگر گفتگوی سرسری و سوال مکن
در باب ایشان هیچ کس را از کافران (۲۲).
و مگو هیچ چیزی را که من البته خواهم
کرد آن را فردا (۲۳).

مگر مقرون به ذکر مشیت خدا^(۱) و یاد کن
پروردگار خود را و قتیکه فراموش کنی^(۲)
و بگو توقع است که دلالت کند مرا
پروردگار من برای نزدیک تر باعتبار
راستی از آنچه کافران میگویند (۲۴).
و درنگ کردند در غار خود سه صدسال و
افزودند نه سال دیگر (۲۵).

بگو خدا دانا تراست بمقداری که درنگ
کردند او راست علم غیب آسمان
هاوزمین چه قدر بیناست و چه قدر
شناخت نیست ایشانرا بجزوی هیچ
کارسازی و شریک نمی گیرد در حکم خود
هیچکس را (۲۶).

و بخوان آنچه وحی فرستاده شد بسوی تو
از کتاب پروردگار تو هیچ کس تبدیل
کننده نیست حکم های وی را و هرگز نه
یابی بجزوی هیچ پناهی (۲۷).

و بندکن خود را با آنانکه یاد میکنند
پروردگار خود را به صبح و شام
میخواهند رضای او را و باید که درنگزد
چشم های تواز ایشان طلب کنان آرائش

وَلَا تَقُولَنَّ لِشَايئٍ اِنِّي فَاعِلٌ ذٰلِكَ عَدًا ﴿۲۲﴾

اِلَّا اَنْ يَّشَاءَ اللّٰهُ وَاذْكُرْ رَبَّكَ اِذَا نَسِيتَ وَقُلْ عَنِّي
اِنْ يَهْدِيَنِّي رَبِّيْ لِاقْرَبَ مِنْ هٰذَا رَشَدًا ﴿۲۳﴾

وَلَيْسُوْا فِيْ كَهْفِهِمْ ثَلَاثَ مِائَةٍ سِنِيْنَ وَاِذْ ذَا وَاْتَسَعًا ﴿۲۴﴾

قُلِ اللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا لَيْسُوْا اِلَهَ غَيْبِ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ
اَبْرٰرِيْهِمْ وَاَسْمِعْ مَا لَهُمْ مِنْ دُوْنِهِ مِنْ قَوْلٍ
وَلَا يُشْرِكُ فِيْ حُكْمِهِ اَحَدًا ﴿۲۵﴾

وَاتْلُ مَا اُنزِلَ اِلَيْكَ مِنْ كِتٰبِ رَبِّكَ لِتُنذِرَ لِقَوْمِكَ
وَلَنْ يَّجِدَ مِنْ دُوْنِهِ مُلْتَحَدًا ﴿۲۶﴾

وَاَصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِيْنَ يَدْعُوْنَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاوَةِ
وَالْعِشْيْرِ يُرِيْدُوْنَ وَجْهَهُ وَلَا تَعْدُ عَيْنُكَ عَنْهُمْ
تُرِيْدُ زِينَةَ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَلَا تُطِعْ مَنْ اَغْفَلْنَا

(۱) یعنی بگو خواهم کرد إن شاء الله تعالی .

(۲) یعنی بازمنتبه شوی .

زندگانی دنیارا و فرمان مبرآن را که غافل ساخته ایم دل او را زیاد خویش و پیروی کرده است خواهش خود را و هست کار او از حد گذشته (۲۸) .

و بگو این سخن راست است آمده از پروردگار شما پس هر که خواهد ایمان آورد و هر که خواهد کافر شود هر آئینه ما مهیا کرده ایم برای ستمگاران آتشی را که درگیرد بایشان سراپرده های آن و اگر فریاد کنند به دادایشان رسیده شود به نوشانیدن آبی مانند مس گداخته بریان کند چهره ها را، آن بدآشامیدنی است و دوزخ بدآرام گاهیست (۲۹) .

هر آئینه آنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند هر آئینه ماضائع نکنیم مزد کسی که نیکو کرده است کار را (۳۰) .

این جماعت ایشان راست بوستا نهی همیشه ماندن می رود زیر ایشان نهرها زیور داده شوند آنجا دست بندها از زر و می پوشند جامه های سبز از دیبای نازک و دیبای ضخیم تکیه کنان آنجا بر تخت ها این نیک جزاست و بهشت نیکوآرام گاهیست (۳۱) .

و بیان کن برای ایشان داستان دوشخص که دادیم به یکی از ایشان دو بوستان از درختان انگور و گردا گرد آن پیدا کردیم درختان خرما و پیدا کردیم در میان این بوستانها زراعت را (۳۲) .

هر دو بوستان آوردند میوه های خود و هیچ

قَلْبُهُ عَنِ ذِكْرِنَا وَاتَّبَعَ هَوَاهُ وَكَانَ أَمْرُهُ فُرُطًا ۝

وَقُلِ السَّعْيُ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ شَاءَ فَلْيُوسِعْ وَمَنْ شَاءَ فَلْيُكْفُرْ إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ نَارًا أَحَاطَ بِهِمْ سُرَادِقُهَا وَإِنْ يَسْتَعِذُّوا يُعَاثُوا بِمَاءٍ كَالْمُهْلِ يَشْوِي الْوُجُوهَ بِئْسَ الشَّرَابُ وَسَاءَتْ مُرْتَفَقًا ۝

إِنَّ الدِّينَ أَمْرٌ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ مَنْ أَحْسَنَ عَمَلًا ۝

أُولَئِكَ لَهُمْ حَبْطُ عَذْبٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ يُكَلِّفُونَ فِيهَا مِنْ آسَافِيرٍ ذَهَبٍ وَيَلْبَسُونَ فِيهَا أَبَا خَضِرًا مِنْ سُنْدُسٍ وَاسْتَبْرَقٍ مُتَّكِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرَائِكِ يَنعَمُ الْعَوَابُ وَحَسَنَتْ مُرْتَفَقًا ۝

وَأَصْرِبُ لَهُمْ مَثَلًا رَجُلَيْنِ جَعَلْنَا لِأَحَدِهِمَا جَنَّتَيْنِ مِنْ أَعْنَابٍ وَحَفَفْنَاهُمَا بِنَخْلٍ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمَا زُرْعًا ۝

كُلَّتَا الْجَنَّتَيْنِ تَاتَا الْأَكْطَابُ وَلَمْ تَطْلُمَا مِنْهُ شَيْئًا وَفَجَّرْنَا

خَلَّاهُمَا هَرَا ۞

وَكَانَ لَهُ شَمْرٌ فَقَالَ لِصَاحِبِهِ وَهُوَ يُحَاوِرُهُ أَنَا
أَكْثَرُ مِنْكَ مَالًا وَاعْرِضْكَ ۞

وَدَخَلَ جَنَّتَهُ وَهُوَ ظَالِمٌ لِنَفْسِهِ قَالَ مَا أَظُنُّ
أَنْ تَبِيدَ هَذِهِ أَبَدًا ۞

وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً وَلَئِنْ رُودْتُ إِلَىٰ رَبِّي لَأَكِيدَنَّ
خَيْبَرًا مِنْهَا مُنْقَلَبًا ۞

قَالَ لَهُ صَاحِبُهُ وَهُوَ يُحَاوِرُهُ أَكَفَرْتَ بِالَّذِي
خَلَقَكَ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ سَوَّكَ رَجُلًا ۞

لَكِنَّا هُوَ اللَّهُ رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِرَبِّي أَحَدًا ۞

وَلَوْلَا إِذْ دَخَلْتَ جَنَّتَكَ قُلْتَ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ
إِنْ تَرَىٰ أَنَا أَعْمَىٰ مِنْكَ مَالًا وَوَلَدًا ۞

فَقُلْ رَبِّيَ أَنْ يُؤْتِيَنِي خَيْرًا مِنْ جَنَّتِكَ وَيُرْسِلْ
عَلَيْهَا حَبَابًا مِنَ السَّمَاءِ فَتُصْبِحَ صَعِيدًا زَلَقًا ۞

کم نه کرد از میوه و جاری ساختیم میان
آنها جوی آب (۳۳) .

و بود او را میوه های بسیار پس گفت هم
نشین خود را و او گفتگو میکرد بآن هم
نشین من بیشترم از تودرمال و غالبترم
باعبار حشم (۳۴) .

و درآمد به بوستان خود ستم کرده
برخویش گفت نمی پندارم که هلاک
شود این بوستان هیچ گاه (۳۵) .

و گمان ندارم که قیامت متحقق شود و
بالفرض اگر باز گردانیده شوم بسوی
پروردگار خود هر آینه خواهم یافت
باز گشتی بهتر از این بوستانها (۳۶) .

گفت او راهم نشین او او گفتگو
میکرد باوی آیا کافر شدی بآن خدای که
پیدا کرد ترا از خاک بازاز نطفه باز ترا مرد
ساخت (۳۷) .

لیکن من اعتقاد دارم که خدا
پروردگار من ست و شریک مقرر نمی کنم
با پروردگار خود هیچکس را (۳۸) .

و چون درآمدی به بوستان خود چرانه
گفتی آنچه خدا خواسته است شد نیست،
نیست هیچ توانائی مگر بمشیت خدا اگر
می بینی مرا کم تر از تو مال و فرزند
(۳۹) .

پس شاید که پروردگار من بدهد مرا
بتر از بوستان تو و شاید که فرستد
بر بوستان تو عذابی از آسمان پس گردد
زمین بی گیاه لغزاینده پا (۴۰) .

یاشود آب او فرورفته پس هرگز نه توانی
آن را جُستن (۴۱) .

وبعقوبت احاطه کرده شد میوه های او
پس بامداد کرد می مالید دودست خود را
بحسرت بر آنچه خرج کرد در عمارت آن
و آن بوستان افتاده بر سقفهای خود و می
گفت ای کاش شریک مقرر نمی کردم با
پروردگار خود هیچکس را (۴۲) .

ونه بود او را هیچ جماعتی که یاری
دهندش بجز خدا و نه بود خود پیرومند
(۴۳) .

اینجا ثابت شده که کارسازی برای خدای
حق است وی بهتر است از روی ثواب
دادن و وی بهتر است از روی جزا دادن
(۴۴) .

و بیان کن برای ایشان داستان زندگانی
دنیا که وی مانند آبی ست که فرو فرستاد
یمش از آسمان پس درهم پیچید بسبب
وی رستنی زمین پس شد آخر کار درهم
شکسته می پرانیدش بادهاو هست خدا
بر همه چیز توانا (۴۵) .

مال و فرزندان آرایش زندگانی دنیا است
و حسنات پاینده شایسته بهتراند نزد
پروردگارتو از جهت ثواب و خوب
تراند از جهت امید داشتن (۴۶) .

و آن روز که روان کنیم کوه هارا و بینی
زمین را نمایان و جمع سازیم مردمان
را پس نه گذاریم از ایشان هیچ کس را
(۴۷) .

أَوْ يُصِيبُ مَاؤُهُمْ غَوْرًا فَلَنْ يَسْتَطِيعَ لَهُ طَلَبًا ۝

وَأَحِيطَ بِشَمْرِهِ فَاصْبِرْ يَقْرَأُ كَتْمًا عَلَى مَا أَتَّفَقَ فِيهَا
وَهُيَ خَاوِيَةٌ عَلَى عُرُوشِهَا وَيَقُولُ يَا لَيْتَنِي
لَمْ أَشْرِكْ بِرَبِّي أَحَدًا ۝

وَلَمْ تَكُنْ لَهُ فِئَةٌ يَنْصُرُونَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ
وَمَا كَانَ مُنتَصِرًا ۝

هَذَا لَكَ الْوَلَايَةُ لِلَّهِ الْحَقِّ هُوَ خَيْرٌ ثَوَابًا
وَخَيْرٌ عُقْبًا ۝

وَاضْرِبْ لَهُم مَّثَلًا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا كَمَا آتَيْنَاهُ
مِنَ السَّمَاءِ فَاخْتَلَطَ بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ فَأَصْبَحَ
هَشِيمًا تَدْرُوهَ الرِّيحُ وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
مُقْتَدِرًا ۝

الْمَالُ وَالْبَنُونَ زِينَةُ الدُّنْيَا وَالْآبِقَاتُ
الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ أَمَلًا ۝

وَيَوْمَ نُسِفُ الْجِبَالَ وَتَرَى الْأَرْضَ بَارِزَةً وَحَنَرْنَهُمْ
فَلَمْ يَخَادِعْهُمْ أَحَدًا ۝

وروبرو آورده شوند پیش پروردگار توصف کشیده گوئیم هر آئینه آمدید پیش ما چنانکه آفریده بودیم شمارا اول بار بلکه می پنداشتید که نه خواهیم ساخت برای شما وعده گاهی (۴۸) .

ودر میان نهاده شود نامه اعمال پس به بینی گناه گاران را ترسان از آنچه در آن ست ومی گویند ای وای بر ما چه حال است این نامه رانمی گذارد هیچ معصیت خورد را ونه بزرگ را مگر احاطه کرده است آن را و بیان هر چه کرده بودند حاضر و ستم نکند پروردگارتو برهیچکس (۴۹) .

ویادکن چون گفتیم به فرشتگان سجده کنید آدم را پس سجده کردند مگر ابلیس بود از جن پس بیرون شد از فرمان پروردگار خود ای مردمان آیا دوست می گیرید اورا و فرزندان اورا بجز من و ایشان شمارا دشمن اند، شیطان بدعوض ست ستمگاران را (۵۰) .

حاضر نکرده بودم ایشانرا وقت آفریدن آسمان ها وزمین ونه وقت آفریدن خود ایشان ونیستم مددگار گیرنده گمراهان را (۵۱) .

وروزی که گوید خدای تعالی ای مشرکان ندا کنید شریکان مرا که گمان می نمودید پس ندا کنند آنجماعت را و آن جماعت قبول نکنند ندای ایشان را و ساختیم در میان ایشان مهلکه (۵۲) .

وَعَرَضُوا عَلَىٰ رَبِّكَ صَاحِبًا الْقَدِيمَ جِئْتُمُونَا كَمَا خَلَقْنَاكُمْ
أَوَّلَ مَرَّةٍ بَلْ زَعَمْتُمْ أَلَّنْ نَجْعَلَ لَكُمْ مَوْعِدًا ۝۴۸

وَوَضَعَ الْكِتَابَ فَتَرَى الْمُجْرِمِينَ مَشْفِقِينَ
مَتَّافِينَ وَيَقُولُونَ لَوْلَا يُؤْتِنَا مَا لَ هَذَا الْكِتَابِ
لَا يَأْتِيهِمْ إِلَّا كَيْفَ لَمْ يَأْتِهَا وَوَجَدُوا
مَا عَمِلُوا حَاضِرًا وَلَا يُظِلُّهُمْ رَبُّكَ أَحَدًا ۝۴۹

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا
إِلَّا إِبْلِيسَ كَانَ مِنَ الْجِنِّ فَفَسَقَ عَنْ أَمْرِ رَبِّهِ
أَفَتَعْجَبُونَ لَهُ وَذُرِّيَّتَهُ أُولِيَاءَ مِنْ دُونِكُمْ
لَمْ يَكُنْ عَدُوًّا بَيْنَ يَدَيْكُمْ لِلظَّالِمِينَ بَدَلًا ۝۵۰

مَا أَشْهَدْتُهُمْ خَلْقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَا خَلْقِ
أَنْفُسِهِمْ وَمَا كُنْتُمْ مُنْجِدَ الْمُضِلِّينَ عَصُدًا ۝۵۱

وَيَوْمَ يَقُولُ نَادُوا شُرَكَائِيَ الَّذِينَ زَعَمْتُمْ فَدَعَوْهُمْ
فَلَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُمْ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمْ مَوْبِقًا ۝۵۲

ذَرَأَ الْمُجْرِمُونَ النَّارَ فَظَنُّوا أَنَّهُم مُّوَاعِنُهَا وَلَمْ يُحِدُوا
عَمَّا مَصْرُوعًا ﴿۵۳﴾

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِي هَذَا الْقُرْآنِ لِلنَّاسِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ
وَكَانَ الْإِنْسَانُ أَكْثَرِ شَيْءٍ جَدَلًا ﴿۵۴﴾

وَمَا مَنَعَهُ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمُ الْهُدَىٰ وَيَسْتَغْفِرُوا
رَبَّهُمْ إِلَّا أَن تَأْتِيَهُمْ سُنَّةُ الْأَوَّلِينَ أَوْ يَأْتِيَهُمُ
الْعَذَابُ قُبُلًا ﴿۵۵﴾

وَمَا تُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ
وَيُجَادِلُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالْبَاطِلِ لِيُدْحِضُوا
بِهِ الْحَقَّ وَيَخْتَدُوا إِلَيْتِي وَمَا أَنْذَرْتُهُمْ إِلَّا
﴿۵۶﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِالْآيَاتِ رَپَهُ فَأَعْرَضَ عَنْهَا
وَلْيَبِئْسَ الْفِتْنَةُ يَدَاهُ إِنَّا جَعَلْنَا عَلٰى قُلُوبِهِمْ كِتَابًا
أَنْ يُفْقَهُوهُ وَفِيءَ إِذْ أَنهَمُ وَقُرْءَ وَإِنْ تَدْعُهُمْ
إِلَى الْهُدَىٰ فَلَنْ يَهْتَدُوا إِذًا أَبَدًا ﴿۵۷﴾

وَرَبِّكَ الْعَفْوَءُ وَ الرَّحْمَةُ لِيُؤْمِنُوا إِذْ هُمْ بِمَا كُفِرُوا

(۱) و به بینند گناهگاران آتش را و بفهمند
که ایشان افتاد گانند دروی ونه یابند از آن
جای باز گشتن (۵۳) .

وهرائینه گونا گون بیان کردیم درین قرآن
برای مردمان هر نوع داستان وهست
آدمی بیشتر از همه چیز در خصومت (۵۴) .

و باز نداشت مردمان را از آنکه ایمان آرند
چون بیامد بایشان هدایت و از آنکه طلب
آمزش کنند از پروردگار خود مگر بانتظار
آنکه بیاید بایشان روش پیشینیان یا بیاید
بایشان عقوبت گونا گون (۵۵) .

ونمی فرستیم پیغمبران را مگر بشارت
دهنده و ترساننده و خصومت میکنند
کافران به شبهه بیهوده تابلغزانند بسبب
آن سخن حق را و به تمسخر گرفتند آیات
مرا و چیزی را که بآن ترسانیده شوند (۵۶) .

و کیست ستمگارترا ز کسی که پند داده
شد بآیات پروردگار خویش پس روگردان
گشت از آن و فراموش بکرد آنچه پیش
فرستاده است دودستِ وی هرائینه
ماساخته ایم بردل های ایشان پردها تا نه
فهمند قرآن را و ساختیم در گوشهای ایشان
گرانی و اگر بخوانی ایشان را بسوی
هدایت راه نه یابند آنگاه هرگز (۵۷) .

و پروردگار تو آمرزنده صاحب رحمت
است اگر مواخذہ کردی ایشان را بآنچه

کرده اندبه شتاب فرستادی بدیشان عقوبت را بلکه ایشان را میعادى هست که هرگز نه یابند غیر از آن پناهی (۵۸) .

وآن دهها راهلاک کردیم چون ستم کردند و معین کردیم برای هلاک ایشان میعادى (۵۹) .

و یادکن چون گفت موسی نوجوان خودرا همیشه راه میروم تا آنکه برسم بمحل جمع شدن دودریا یابروم مدت های دراز (۶۰) .

پس چون رسیدند به محل جمع شدن دودریا فراموش کردند ماهی خودرا پس راه خود گرفت در دریا شگافان (۶۱) .

پس چون گذشتند گفت موسی نوجوان خودرا بیار برای ماطعام چاشت مارا هر آینه رنج یافتیم ازین سفر خود (۶۲) .

گفت ایادیدی چون آرام گرفتیم تکیه کرده بان سنگ پس من فراموش کردم ماهی را (یعنی آنجا) و فراموش نساختم مرا از آنکه یادکنم قصه آن مگر شیطان و راه خود گرفت در دریا بنهج عجیبی (۶۳) .

گفت موسی این بود آنچه می جستیم پس باز گشتند بر نشان اقدام خود جستجو کنان (۶۴) .

پس یافتند بنده ای را از بندگان ما که دادیم اورا رحمتی از نزد خود و آموختیم اورا از نزد خود علمی^(۱) (۶۵) .

گفت اورا موسی آیا پیروی توکنم به شرط

لَعَلَّ لَهُمُ الْعَذَابَ لِيْلَهُمْ مَوْعِدًا لَّنْ يَّجِدُوا مِنْ دُونِهِ مَوْجِدًا ﴿٥٨﴾

وَبِذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٥٩﴾

وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ إِنِّي أَبْرَأُكُمْ مِنَ الْبَعْرَيْنِ أَوْ أَمْصِي حُفَايَا ﴿٦٠﴾

فَلَمَّا بَلَغَا مَجْمَعَ بَيْنَهُمَا نِسِيَا حُوتَهُمَا فَاتَّخَذَ سَبِيلَهُ فِي الْبَعْرِ سَرَبًا ﴿٦١﴾

فَلَمَّا جَاؤَا قَالِ لِقَوْمِهِ إِنَّا عَذَابُ الْقَدْحِ لَمِنَّا مِنْ سَفَرِنَا هَذَا نَصَبًا ﴿٦٢﴾

قَالَ أَرَأَيْتَ إِذْ أَوْثِقْنَا إِلَى الصَّخْرَةِ فَإِنِّي نَسِيتُ الْحُوتَ وَمَا أَتَسْمِينَهُ إِلَّا الشَّيْطَانُ أَنْ أَذْكُرَهُ وَاتَّخَذَ سَبِيلَهُ فِي الْبَعْرِ حُفَايَا ﴿٦٣﴾

قَالَ ذَلِكَ مَا كُنَّا نَبْرَأُ فَارْتَدَّا عَلَى آثَارِهِمَا قَصَصًا ﴿٦٤﴾

فَوَجَدَا عَبْدًا مِنْ عِبَادِنَا آتَيْنَاهُ حِمْلًا مِنْ عَيْنِنَا وَعَلَّمْنَاهُ مِنْ لَدُنَّا عِلْمًا ﴿٦٥﴾

قَالَ لَهُ مُوسَى هَلْ أَتَيْتُكَ عَلَى أَنْ تُعَلِّمَنِي

آنکه بیاموزانی مرا از آنچه آموخته شدی
از راه یابی (۶۶) .

گفت هر آئینه تونه توانی بامن شکیبائی
کردن (۶۷) .

و چگونه شکیبائی کنی بر چیزی که
درنگرفته ای آنرا از روی دانش (۶۸) .

گفت خواهی یافت مرا شکیبیا اگر
خدا خواسته است و خلاف نکنم باتو
در هیچ فرمانی (۶۹) .

گفت پس اگر پیروی من می کنی پس
سوال مکن از من از هیچ چیز تا آنکه خود
آغازم برای توا ز حال آن بیانی (۷۰) .

پس راه رفتند تا وقتی که چون سوار
شدند بر کشتی خضر شکافت آنرا گفت
موسیٰ آیا شکافتی کشتی را تا غرق کنی
اهل آن را هر آئینه آوردی چیزی عظیم را
(۷۱) .

گفت آیانه گفته بودم که تون توانی بامن
شکیبائی کردن (۷۲) .

گفت موسیٰ مواخذه مکن مرا بآنچه
فراموش کردم و بر سر من مینداز در مقدمه
من سختی را (۷۳) .

پس راه رفتند تا وقتی که برخوردارند با
نوجوانی پس خضر بکشت او را گفت
موسیٰ آیا کشتی نفس پاک را بغیر قصاص
نفسی هر آئینه آوردی چیزی ناپسندیده را
(۷۴) .

مِنَّا عَلِمْتَ رُشْدًا ۞

قَالَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ۞

وَكَيْفَ تَصْبِرُ عَلَىٰ مَا لَمْ تُحِطْ بِهِ خُبْرًا ۞

قَالَ سَتَجِدُنِي إِن شَاءَ اللَّهُ صَابِرًا وَلَا أَعْصِي لَكَ أَمْرًا ۞

قَالَ فَإِنِ اتَّبَعْتَنِي فَلَا تَسْأَلْنِي عَنْ شَيْءٍ حَتَّىٰ أُحْدِثَ
لَكَ مِنْهُ ذِكْرًا ۞

فَانطَلَقَا حَتَّىٰ إِذَا رَكِبَا فِي السَّفِينَةِ خَرَقَهَا قَالَ أَخَرَقْتَنَا
إِنشُرُقَ أَهْلَهَا لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا إِمْرًا ۞

قَالَ أَلَمْ أَقُلْ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ۞

قَالَ لَا تَأْخُذْ بِنِهَايَتِي وَلَا تُرْهِقْنِي مِنْ أَمْرِي
عَجْرًا ۞

فَانطَلَقَا حَتَّىٰ إِذَا أَلْقَا عُلْمًا فَتَقَلَّهُ قَالَ اقْتُلْت
نَفْسًا كَيْفًا بِغَيْرِ نَفْسٍ لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا ثَمَرًا ۞

گفت آیا نه گفته بودم باتو که هرآئینه
تو توانی بامن شکیبائی کردن (۷۵) .

گفت موسیٰ اگر برسوم ترا از چیزی بعد
ازین پس صحبت مکن بامن هرآئینه
رسیدی از جانب من بعد عذر (۷۶) .

پس راه رفتند تا وقتیکه آمدند باهل دهی
طعام طلب کردند از اهل آن دیهی پس
قبول نمودند اهل دیه که مهمانی کنند
ایشان را پس یافتند در آنجا دیواری که
میخواست بیفتد پس راست ساخت آنرا
گفت موسیٰ اگر میخواستی هرآئینه می
گرفتی بر تعمیر این دیوار مزدی (۷۷) .

گفت اینست جدائی در میان من و تو
خبر خواهم داد ترا بآنچه نتوانستی بران
شکیبائی کردن (۷۸) .

اما کشتی پس بود از آن درویشان چند که
کار می کردند در دریا پس خواستم که
معیوب کنم آنرا بود پیش روی ایشان
یادشاهی که می گرفت هر کشتی درست
را به زبردستی (۷۹) .

و اما آن نوجوان پس بودند پدر و ما در
وی مسلمان پس ترسیدیم از آن که غالب
آید برایشان در سرکشی و کفر (۸۰) .

پس خواستیم که عوض هدایشان را
پروردگاریشان بهتر از وی از وی
پاکیزگی و نزدیک تر از جهت شفقت (۸۱) .

و اما آن دیوار پس بود از دونوجوان یتیم
در شهر و بود زیر آن گنجی از ایشان و بود
پدرایشان نیکوکار پس خواست پروردگار

قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ۝۴۰

قَالَ إِنَّ سَأَلْتِكُمْ عَنْ شَيْءٍ بَعْدَهَا فَلَا تُصَحِّبْنِي فَدَلَيْتَ
مِن لَّدُنِّي عَذَابًا ۝۴۱

فَانظُرْ أَصْحَابِي إِذْ أَتَىٰ أَهْلَهُمْ فَسَبَّحُوا بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَكُنُفُوا أُولَٰئِكَ
إِن كَانُوا هَادِينَ ۝۴۲
فَأَقَامَهُ قَالَ كَوْفُوتٌ لَّكَذَّبْتَ عَلَيْهِمْ أَجْرًا ۝۴۳

قَالَ هَذَا إِفْرَاقِي بَيْنِي وَبَيْنَكَ سَأَلْتِكَ بِتَأْوِيلِ مَا لَمْ تَسْأَلْنِي
عَلَيْهِ صَبْرًا ۝۴۴

أَمَّا السَّفِينَةُ فَكَانَتْ لِمَسْكِينٍ يَعْمَلُونَ فِي الْبَحْرِ فَأَرْسَلْنَا
رِيحًا مَّجْهُولَةً فَخَلَّتْ فِي الْبَحْرِ فَأَمَدَتْ ۝۴۵

وَأَمَّا الْغُلَامُ فَكَانَ أَبُوهُمَا صَالِحًا فَأَرَادَ رَبُّهُمَا أَن يَهْتِمَّ بِهِمَا
وَأَقْرَبَ رَحْمًا ۝۴۶

فَأَرَادْنَا أَن يُبَدِّلَهُمَا رَبُّهُمَا خَيْرًا مِنْهُ زَكَاةً وَأَقْرَبَ رَحْمًا ۝۴۷

وَأَمَّا الْجِدَارُ فَكَانَ لِغُلَامَيْنِ يَتِيمَيْنِ فِي الْمَدِينَةِ وَكَانَ
تَحْتَهُ كَنْزٌ لَهُمَا وَكَانَ أَبُوهُمَا صَالِحًا فَأَرَادَ رَبُّكَ أَن يَبْلُغَهُمَا

تو که این نوجوانان برسند نهایت قوت خویش و برآرند گنج خود را از روی مهربانی از پروردگارتو و نکردم آن را از برای خود اینست سر آنچه نتوانستی بر آن شکیبائی کردن (۸۲) .

و سوال می کنند ترا از ذوالقرنین بگو خواهیم خواند بر شما از حال وی خبری (۸۳) .

هر آینه مادسترسی دادیم او را در زمین و دادیم او را از هر چیز وسیله ای (۸۴) .
پس در پی وسیله ای افتاد (۱) (۸۵) .

تا آنکه رسید بمحل فرورفتن آفتاب دریافت آنرا که فرومی رود در چشمه گل ولای ویافت نزدیک آن چشمه گروهی را گفتیم ای ذوالقرنین اختیار بدست تست یا اینست که عقوبت کنی یا بگیری در میان ایشان معامله نیکو (۲) (۸۶) .

گفت اما کسیکه ستم کرد پس عذاب خواهیم کرد او را بازگردانیده شود بسوی پروردگار خویش پس عذاب کند او را عذاب سخت (۸۷) .

واما آنکه ایمان آورد و کارشائسته کرد پس او راست پاداش نیکو و خواهیم گفت در باب او از مقدمه خویش سخن آسانی (۸۸) .

باز در پی وسیله ای افتاد (۸۹) .

أَشَدُّ هُمْ وَبِئْسَ مَا كَانُوا يَكْفُرُونَ وَمَا فَعَلْتُهُ عَنْ أَمْرِي ذَلِكَ تَأْوِيلُ مَا لَمْ تَسْطِعْ عَلَيْهِ صَبْرًا ۝

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ ذِي الْقُرْنَيْنِ قُلْ سَأَتْلُوا عَلَيْكُمْ مِنْهُ ذِكْرًا ۝

إِنَّا مَكَّنَّا لَهُ فِي الْأَرْضِ وَاتَيْنَاهُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ سَبَبًا ۝

فَاتَّبَعَهُ سَبَبًا ۝

حَتَّىٰ إِذَا لَمَّ مَغْرِبَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَرْبُوعًا فِي عَيْنٍ حَمِئَةٍ
وَوَجَدَ عِنْدَهَا قَوْمًا قُلْنَا يَا الْقُرْنَيْنِ إِنَّا كُنَّا
نُعَذِّبُكَ وَإِنَّا كُنَّا نَجْعِدُ فِيهِمْ حُسْنًا ۝

قَالَ إِنَّمَا مَن ظَلَمَ فَسَوْفَ نُعَذِّبُهُ ثُمَّ يُرَدُّ إِلَىٰ رَبِّهِ فَيُعَذِّبُهُ
عَذَابًا نَّكَرًا ۝

وَأَتَيْنَ الْأَمَنَ وَوَعَلَّ صَالِحًا قَلْبَهُ جَزَاءً لِّحَسْبِهِ ۚ وَسَمِعُوا لَهُ
مِنْ أُمَّرِنَا يُرَادُ ۝

ثُمَّ اتَّبَعَهُ سَبَبًا ۝

(۱) یعنی بحسب نظر مردمان .

(۲) مترجم گوید و این کنایت است از قدرتِ او برین دوکار .

حَقِّي إِذْ أَبْلَمَ مَطْلَمَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَطْلُمُ عَلَى قَوْمٍ لَّمْ يَجْعَلْ
لَهُمْ مِنْ دُونِهَا سِتْرًا ﴿۱۰﴾

كَذَلِكَ وَقَدْ أَحَطْنَا بِمَا لَدَيْهِ خُبْرًا ﴿۱۱﴾

لَمَّا تَبَيَّنَ سَبَبًا ﴿۱۲﴾

حَقِّي إِذْ أَبْلَمَ بَيْنَ السَّكَدَيْنِ وَجَدَ مِنْ دُونِهَا قَوْمًا لَيَكَادُونَ
يَقْفَهُونَ قَوْلًا ﴿۱۳﴾

قَالُوا إِذَا الْقَرْنَيْنِ إِنْ يَأْجُوبُ وَمَا جُوبَ مُفْسِدُونَ فِي
الْأَرْضِ فَهَلْ نَجْعَلُكَ خَرَجًا عَلَى أَنْ نَجْعَلَ بَيْنَنَا
وَبَيْنَهُمْ سَبًّا ﴿۱۴﴾

قَالَ مَا مَلَكَتْ فِيهِ رِيحٌ حَرِيْرٌ فَأَعِينُونِي بِقُوَّةٍ أَجْعَلْ بَيْنَكُمْ
وَبَيْنَهُمْ رَدْمًا ﴿۱۵﴾

أَثُوْنِي زُبُرَ الْعَبِيدِ حَقِّي إِذَا سَأَوِي بَيْنَ الصَّفَرَيْنِ قَالَ الْفَخْرُ
حَقِّي إِذَا جَعَلَهُ نَارًا قَالَ أَتُوْنِي أَفْرِغْ عَلَيْهِ قَطْرًا ﴿۱۶﴾

فَمَا اسْطَاعُوا أَنْ يَظْهَرُوهُ وَمَا اسْتَطَاعُوا لَهُ نَقْبًا ﴿۱۷﴾

قَالَ هَذَا رَحْمَةٌ مِنْ رَبِّي فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ رَبِّي جَعَلَهُ دَكَّاءَ
وَكَانَ وَعْدُ رَبِّي حَقًّا ﴿۱۸﴾

تا وقتیکه چون رسید بمحل برآمدن آفتاب یافت که آن برمی آید برگروهی که نساخته ایم برای ایشان این طرف از آفتاب هیچ پرده (۹۰) .

چنین بود قصه وهر آئینه در گرفته ایم بآنچه نزدیک وی بود از روی خبرداری (۹۱) . باز در پی وسیله ای افتاد (۹۲) .

تا وقتیکه چون رسید در میان سَدَّین یافت این جانب سَدَّین گروهی را که نزدیک نیستند از آنکه بفهمند سخنی (۹۳) .

گفتند این گروه ای ذوالقرنین هر آئینه یاجوج و ماجوج فساد کنند گانند در زمین پس آیا مقرر کنیم برای توباجی بشرط آنکه بسازی در میان ما و ایشان سَدَّی (۹۴) .

گفت آنچه دسترسی داده است مرا در آن پروردگار من بهتر است پس مدد کنید مرا بزور بازو تابسامز میان شما و ایشان حجابی محکم (۹۵) .

بیارید پیش من پاره های آهن تا وقتیکه چون برابر ساخت مابین آن دو کوه گفت آتش بدمید تا آنکه چون آتش ساخت آن آهن را گفت بیارید پیش من تابریزم بالای این روئین گذاخته را (۹۶) .

پس نتوانستند یاجوج ماجوج که بالاروند بر آن و نتوانستند او را سوراخ کردن (۹۷) .

گفت این صنعت نعمتی ست از پروردگار من پس چون بیاید وعده پروردگار

من^(۱) کند آترا هموار وهست وعده
پروردگار من راست (۹۸) .

وبگذاریم بعض ایشان را آن روزکه درهم
آمیزندربعض دیگر ودمیده شود درصور
پس بهم آریم ایشان را بهم آوردن (۹۹) .

و روبروآریم دوزخ را آن روزپیش کافران
روبرو آوردن (۱۰۰) .

آنانکه بود چشم های ایشان درپرده
ازیادمن ونمی توانستند سخن شنیدن
(۱۰۱) .

(یعنی ازشدت بغض) آیاپندااشتند کافران
که دوست گرفتن ایشان بند گان مرا
بجزمن موجب عقوبت نباشد هرآینه ما
آماده ساختیم دوزخ رابرای کافران جای
فرودآمدن (۱۰۲) .

بگوآیا خبر دهیم شمارا بآنانکه زیانکار
ترین مردم اند از روی عمل (۱۰۳) .

اینجماعت آنانند که گم شد سعی ایشان
در زندگانی دنیا وایشان گمان می کنند که
نیکوکاری می کنند درعمل (۱۰۴) .

این جماعت آنانندکه کافر شدند بآیات
پروردگار خویش وبملاقات اوپس نابود
شد اعمال ایشان پس برپانخواهیم
ساخت برای ایشان روزقیامت هیچ
وزنی^(۲) (۱۰۵) .

وَتَرَكْنَا بَعْضَهُمْ يَوْمَئِذٍ يَمُوتُ فِي بَعْضٍ وَنُفِخَ فِي الصُّورِ
فَجَمَعْنَهُمْ جَمِيعًا ﴿٩٨﴾

وَعَرَضْنَا جَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ لِّلْكَافِرِينَ عَرْضًا ﴿٩٩﴾

لِالَّذِينَ كَانَتْ أَعْيُنُهُمْ فِي غَظَاةٍ عَن ذِكْرِي وَكَانُوا
لَا يَسْمَعُونَ سَمْعًا ﴿١٠٠﴾

أَفَحَسِبَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَن يَتَّخِذُوا عِبَادِي مِن
دُونِ أَوْلِيَائِنَا أَنَا نَعْتَدُ لَهُمُ الْجَهَنَّمَ لِكُلِّ فِرْقَةٍ ﴿١٠١﴾

قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُم بِالْأَخْسَرِينَ أَعْمَالًا ﴿١٠٢﴾

الَّذِينَ ضَلَّ سَعْيُهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ يُحْسِبُونَ
أَنَّهُمْ يُحْسِنُونَ صُنْعًا ﴿١٠٣﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ وَلِقَاءِهِ فَحَبَطَتْ
أَعْمَالُهُمْ فَلَا نُقِيمُ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَزَنًا ﴿١٠٤﴾

(۱) یعنی نزدیک شود قیامت .

(۲) مترجم گوید واین کنایت ست ازخواری و بی قدری .

جزای ایشان دوزخ باشد بسبب آنکه کافر شدند و گرفتند آیات مرا و پیغامبران مرا به تمسخر (۱۰۶) .

هرآئینه آنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند باشد ایشان را بوستا نهی بهشت جای مهمانی (۱۰۷) .

آنجا جاویدان باشند نه طلبند از آنجا بازگشتن (۱۰۸) .

بگو اگر باشد دریاسیاهی برای نوشتن سخنان پروردگار من البته تمام شود دریا پیش از آنکه باختر رسد سخنان پروردگار من اگرچه بیاریم مانند آن دریادریائی دیگر بطریق مدد (۱۰۹) .

بگو جزاین نیست که من آدمی ام مانند شماوحی فرستاده می شود بسوی من که معبود شما همان معبود یکتاست پس هرکه توقع دارد ملاقات پروردگار خود را باید که بکند کار پسندیده و شریک نیارد در عبادت پروردگار خویش هیچ کس را (۱۱۰) .

سوره مریم مکی است و آن نود و هشت آیت و شش رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
کَهَيْعَصَ (۱) .

این است بیان بخشایش پروردگارتو بربنده خود زکریا (۲) .

چون ندا کرد پروردگار خود را (ندای) پنهان (۳) .

گفت ای پروردگار من هرآئینه سست

ذَلِكَ جَزَاءُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَأَتَّخَذُوا الْآيَاتِ وَالرُّسُلَ هُزُوًا ﴿۱۰۶﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَانَتْ لَهُمْ جَنَّاتُ الْفِرْدَوْسِ نُزُلًا ﴿۱۰۷﴾

خَالِدِينَ فِيهَا لَا يَمُوتُونَ عَنْهَا حَوْلًا ﴿۱۰۸﴾

قُلْ لَوْ كَانَ الْجَبْهَةُ إِذْ الْكَلِمَاتُ رَبِّي لَتَوَدَّ الْجَبْرُوتُ أَنْ تَسْقُدَ كَلِمَاتُ رَبِّي وَلَوْ جِئْتُم بِبَيِّنَاتٍ مَدَدًا ﴿۱۰۹﴾

قُلْ إِنَّمَا آتَيْتُم مِّنْكُمْ نُبِيًّا إِلَىٰ آتَمَّا إِلَهُكُمْ إِلَهًُا وَاحِدًا مَّن كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلَهُ صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا ﴿۱۱۰﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿۱﴾

كَهَيْعَصَ ﴿۱﴾

ذِكْرُ رَحْمَتِ رَبِّكَ عَبْدَاهُ زَكَرِيَّا ﴿۲﴾

إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُ يَدَّأْهِجًا ﴿۳﴾

قَالَ رَبِّ إِنِّي وَهَنَ الْعَظْمُ مِنِّي وَاشْتَعَلَ الرَّأْسُ شَيْبًا وَلَمْ أَكُنْ

يُدْعَاكَ رَبِّ سَعِيًّا ①

شده است استخوان از بدن من و سرم
از سفید موئی شعله ورگشته است و نبودم
دردعای تو ای پروردگار من بی بهره
(۴) .

وَأَنِّي خِفْتُ الْمَوَالِيَ مِنْ وَرَثَتِي وَكَانَتِ امْرَأَتِي عَاقِرًا
فَهَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا ②

وهرآئینه من می ترسم از اقارب خود بعد
از خود وهست زن من نازای پس عطا کن
مرا از نزدیک خود وارثی (۵) .

يَرْبُؤُنِي وَيَرْبُؤُ مِّنَ الْإِسْلَامِ وَاجْعَلْهُ رَبِّ رَضِيًّا ③

که میراث گیرد از من و میراث گیرد از
اولاد یعقوب و بکن اورای پروردگار من
مرد پسندیده (۶) .

يَرْبُؤُنَا أَنَا وَالنَّبِيُّ لَكَ يَا عَلِيُّ لَمْ يَجْعَلْ لَّهُ مِنْ قَبْلُ
سَيِّئًا ④

گفتم ای زکریا هرآئینه مابشارت میدهیم
ترا بطفلی که نام او یحیی است پیدا
نکردیم پیش ازین هیچ هم نام اورا (۷) .

قَالَ رَبِّ إِنِّي نَعَمْتُ لَكَ بِمَا عَلَّمَنِي وَكَانَتِ امْرَأَتِي عَاقِرًا
وَقَدْ بَلَغْتُ مِنَ الْكِبَرِ عِتِيًّا ⑤

بگفت ای پروردگار من چگونگی پیدا
شود برای من طفلی وهست زن من
نازای وهرآئینه رسیده ام از سبب کلان
سالی بنهایتِ ضعف (۸) .

قَالَ كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكَ هُوَ عَلِيمٌ هَدِيدٌ وَقَدْ خَلَقْتكَ
مِنْ قَبْلُ وَلَمْ تَكُ سَيِّئًا ⑥

گفت هم چنین است وعده گفتم پروردگار
تو این کار بر من آسان است و هرآئینه آفریدم
ترا پیش ازین ونه بودی تو چیزی (۹) .

قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً قَالَ آيَتُكَ الْأَخْطَمُ النَّاسُ
لَتَكُ لِي آيَةً سَيِّئًا ⑦

گفت ای پروردگار من معین کن برای من
نشانه ای فرمود نشانه تو آنست که سخن
نتوانی گفتن بامردمان سه شبانه
روز در حالتیکه صحیح المزاج باشی (۱۰) .

فَخَرَجَ عَلَى قَوْمِهِ مِنَ الْمِحْرَابِ فَأَدْوَى إِلَيْهِمْ أَنْ سَبِّحُوا
بِحَمْدِ رَبِّكَ وَعَشِيًّا ⑧

پس بیرون آمد بر قوم خود از محراب
عبادت پس اشارت کرد بسوی ایشان که
تسبیح گوئید صبح وشام (۱۱) ① .

يَسْمِيْ حٰذِلِ الْكَيْبِ بِقُوَّةٍ وَّاتَيْنَهُ الْحِكْمَ صَبِيًّا ﴿۱۷﴾

گفتیم ای یحیی بگیر (احکام) کتاب را
باستواری و دادیمش دانائی در حال کودکی
(۱۲) .

وَحَنَانًا مِّنْ لَّدُنَّا وَزَكٰوةً وَّكَانَ تَقِيًّا ﴿۱۸﴾

و دادیمش شفقتی از نزدیک خود و طهارت
نفس و بود پرهیزگار (۱۳) .

وَبَرًّا بِوَالِدَيْهِ وَلَمْ يَكُنْ جَبَّارًا عَصِيًّا ﴿۱۹﴾

و نیکو کردار به پدر و مادر خود و نبود گردن
کش گنهگار (۱۴) .

وَسَلَّمَ عَلَيْهِ يَوْمَ وُلِدَ وَيَوْمَ مَيِّتَ وَيَوْمَ يُعْرَضُ حَيًّا ﴿۲۰﴾

و سلام باد بروی روزیکه متولد شد و
روزیکه بمیرد و روزیکه برانگیخته شود
زنده (۱۵) .

وَادْكُرْنَا الْكَيْبِ مَرْيَمَ إِذْ انْتَبَدَتْ مِنْ أَهْلِهَا مَكَانًا
سَرِيًّا ﴿۲۱﴾

و یادکن در کتاب مریم را چون یکسوشد
از اهل خود جای به سمت برآمدن آفتاب
(۱۶) .

فَاتَّخَذَتْ مِنْ دُونِهِمْ حِجَابًا فَأَرْسَلْنَا إِلَيْهَا رُوحَنَا
فَتَمَثَّلَ لَهَا بَشَرًا سَوِيًّا ﴿۲۲﴾

پس گرفت این جانب از ایشان پرده پس
فرستادیم بسوی او روح خود را^(۱) پس به
صورت بشری درست اندام ظاهر شد
پیش مریم (۱۷) .

قَالَتْ إِنِّي أَعُوذُ بِالرَّحْمٰنِ مِنْكَ إِنْ كُنْتَ تَقِيًّا ﴿۲۳﴾

گفت هر آئینه من پناه می برم بخدا از
تو ا گر پرهیزگاری باشی (۱۸) .

قَالَ إِنَّمَا أَنَا رَسُولُ رَبِّكِ لِأَهَبَ لَكِ غُلَامًا زَكِيًّا ﴿۲۴﴾

گفت جزاین نیست که من فرستاده
پروردگارتوام تا عطاکنم ترا طفلی پاکیزه
(۱۹) .

قَالَتْ أَنَّى يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَلَمْ يَمَسَّ مِنِّي بَشَرٌ وَلَمْ
أَكُ بَغِيًّا ﴿۲۵﴾

گفت چگونه پیدا شود برای من طفلی
و دست نرسانیده است بمن هیچ آدمی
و هرگز نبودم زناکار (۲۰) .

قَالَ كَذٰلِكَ قَالَ رَبُّكَ هُوَ عَلَىٰ هَيْبَةٍ وَّلَا تُحْمَلُهُ آيَةٌ

گفت وعده حق هم چنین است فرمود

(۱) یعنی جبرئیل علیه السلام را .

لِلنَّاسِ وَرَحْمَةً مِّنْهُمَا وَكَانَ أَمْرًا مَّقْضِيًّا ①

پروردگار تو که این بر من آسان است و می خواهیم که بسازیم این طفل رانسانه برای مردمان و بخشایشی از جانب خود و هست این مقدمه کاری مقرر کرده شده (۲۱).

فَحَلَلْتُمْ بِهَا فَانْتَدَبَتْ بِهِ مَكَانًا قَوِيًّا ②

پس به شکم بارگرفت آن طفل را پس یکسو شد مریم بسبب آن حمل بجائی دور از مردم (۲۲).

فَلَجَأَهَا مِنَ الْمَغَاضِ إِلَى جُدْعِ الْعُجْلَةِ قَالَتْ يَا أَيُّهَا ابْنُ مَرْيَمَ قَبْلِ هَذَا وَكُنْتُ نَسِيًّا نَسِيًّا ③

پس آوردش درد زه بسوی تنه درخت خرما مریم گفت ای کاش می مردم پیش ازین و می شدم فراموش از خاطر رفته (۲۳).

فَتَادَّبَهَا مِنْ تَحْتِهَا أَلَّا تَحْزَنَ قَدْ جَعَلَ رَبُّكِ تَحْتَكِ سَرِيًّا ④

پس آواز داد اورا (طفل یا جبرئیل والله اعلم) از جانب پائین او که اندوه مخورهر آئینه پیدا کرده است پروردگار تو پائین توجوئی (۲۴).

وَهُزِّي إِلَيْكِ بِجُدْعِ الْعُجْلَةِ فَلْيَمْزُقْ عَلَيْكِ رُطْبًا جَنِيًّا ⑤

و بجنبان بسوی خویش تنه درخت خرما را تابیفگند برسر تو خرماى تازه (بالفعل از درخت چیده) (۲۵).

فَطَّلِ وَالسَّرِيَّ وَقَرِيَّ عَيْنًا فَإِنَّمَا تَرِيْنَ مِنَ الْبَشَرِ أَحَدًا فَقُولِي إِنِّي نَذَرْتُ لِلرَّحْمَنِ صَوْمًا فَلَنْ أُكَلِّمَ الْيَوْمَ إِنْسِيًّا ⑥

پس بخورو بیاشام و آسوده چشم شو پس اگر ببینی از آدمیان کسی را پس بگو هر آئینه من نذر کرده ام برای خدا روزه را پس سخن نخواهم گفت امروز باهیچ آدمی (۲۶).

فَأَنَّتْ بِهِ قَوْمَهَا مَحْبِلَةً قَالُوا يَمْرُؤُا لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا فَرِيًّا ⑦

پس برداشته آورد عیسی را پیش قوم خود گفتند ای مریم هر آئینه آوردی چیزی زشت را (۲۷).

يَأْتُكَ هَرُودُ مَا كَانَ أَبُوكَ أَمْرًا سَوِيًّا وَمَا كَانَتْ أُمَّكَ بَعِيًّا ⑧

ای خواهر هارون نه بود پدر تو مرد بد و نه بود مادر تو زنا کننده (۲۸).

فَأَشَارَتْ إِلَيْهِ قَالُوا كَيْفَ نُكَلِّمُ مَنْ كَانَ فِي الْمَهْدِ صَبِيًّا ⑨

پس مریم اشارت کرد بطفل خود گفتند

چگونه سخن گوئیم با کسی که هست در
گهواره در حال کودکی (۲۹) .

گفت عیسیٰ من بندهٔ خدام داده است
مرا کتاب و ساخته است مرا پیغامبر (۳۰) .

و ساخت مرا خدا بابرکت هرجا که باشم
و حکم فرموده است مرا به نماز و زکوة
مادامیکه زنده باشم (۳۱) .

و ساخت مرا نیکوکار به مادر خود و نه
کرده است مرا گردن کش بدبخت
(۳۲) .

و سلام بر من ست روزیکه متولد شدم
و روزیکه بمیرم و روزیکه برانگیخته شوم
زنده (۳۳) .

اینست قصه عیسیٰ پسر مریم (مراد میدارم)
سخن راست را که در وی مردمان
اختلاف میکنند (۳۴) .

نیست لائق خدا آنکه بگیرد هیچ فرزندی
پاکی او راست چون بخواهد کاری را
جز این نیست که میگویدش بشو پس می
شود (۳۵) .

و گفت عیسیٰ هر آینه خدا پروردگار
منست و پروردگار شما پس عبادت
او کنید اینست راه راست (۳۶) .

پس اختلاف کردند جماعت ها میان
خویش پس وای کافران را از حاضر شدن
روز بزرگ (۳۷) .

چه قدر شنو باشند و چه قدر بینا باشند
روزی که بیایند پیش ما لیکن این ستم
گاران امروز در گمراهی ظاهر اند (۳۸) .

قَالَ إِنِّي عَبْدُ اللَّهِ الْغَنِيُّ وَالْكَئِبُ وَجَعَلَنِي نَبِيًّا ۝

وَجَعَلَنِي مُبْرَكًا أَيْنَ مَا كُنْتُ وَأَوْصَانِي بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ
مَا دُمْتُ حَيًّا ۝

وَبَرًّا بِوَالِدِي ثُمَّ جَعَلَنِي جَبَّارًا شَقِيًّا ۝

وَالسَّلَامُ عَلَيَّ يَوْمَ وُلِدْتُ وَيَوْمَ أَمُوتُ وَيَوْمَ أُبْعَثُ
حَيًّا ۝

ذَلِكَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ حَقَّ الْقَوْلِ الَّذِي فِيهِ يَمْتَرُونَ ۝

مَا كَانَ لَهُ أَنْ يَتَّخِذَ مِنْ تَلْحِينِنَاهُ إِذَا قَضَىٰ أَمْرًا
فَأَنبَأَ قَوْمٌ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ۝

وَإِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ
مُسْتَقِيمٌ ۝

فَاخْتَلَفَ الْأَحْزَابُ مِنْ بَيْنِهِمْ فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ
مَشْهَدِ يَوْمٍ عَظِيمٍ ۝

أَسْمِعْ بِهِمْ وَأَبْصِرْ يَوْمَ يَأْتُوتُنَا لَكِنِ الظَّالِمُونَ الْيَوْمَ
فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ۝

و بترسان ایشان را از روز پشیمانی چون بانجام رسانیده شود کار ایشان درغفلت اندوایشان ایمان نمی آرند (۳۹) .

هرآئینه ماوارث شویم زمین را و هرکسی را که بر زمین است و بسوی مابازگردانیده شوند (۴۰) .

و یادکن در کتاب ابراهیم را هرآئینه وی بود راست کردار پیغمبری (۴۱) .

یادکن چون گفت پدر خود را ای پدر من چرا عبادت می کنی چیزی را که نمی شنود و نه می بیند و دفع نمی کند از تو چیزی (۴۲) .

ای پدر من هرآئینه آمده است پیش من از علم آنچه نیامده است پیش تو پس پیروی من کن تا دلالت کنم ترا براه راست (۴۳) .

ای پدر من عبادت مکن شیطان را هرآئینه هست شیطان مرخدای را نافرمان (۴۴) .

ای پدر من می ترسم از آنکه برسد به تو عقوبتی از خدا پس باشی قرین شیطان (۴۵) .

گفت آیا روگردانی تو از معبودان من ای ابراهیم اگر باز نه ایستی البته سنگسار کنم ترا و ترک صحبت من کن مدتی دراز (۴۶) .

گفت سلام عليك آمرزش خواهیم طلبید برای تو از پروردگار خویش هرآئینه وی هست بر من مهربان (۴۷) .

و کناره گیرم از شما و از آنچه می پرستید

وَأَنْذِرْهُمْ يَوْمَ الْحَسْرَةِ إِذْ قُضِيَ الْأَمْرُ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ وَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿۳۹﴾

إِنَّا نَحْنُ رَبُّ الْأَرْضِ وَمَنْ عَلَيْهَا وَإِلَيْنَا يُرْجَعُونَ ﴿۴۰﴾

وَإِذْ كُنَّا فِي الْكِتَابِ الْإِبْرَاهِيمَ إِذْ قَالَ كَانَ صِدِّيقًا نَبِيًّا ﴿۴۱﴾

إِذْ قَالَ لِأَبِيئِي يَا أَبَتِ لِمَ تَعْبُدُ مَا لَا يَسْمَعُ وَلَا يُبْصِرُ وَلَا يُغْنِي عَنْكَ شَيْئًا ﴿۴۲﴾

يَا بَتِ إِنِّي قَدْ جَاءَنِي مِنَ الْعِلْمِ مَا لَمْ يَأْتِكَ فَاتَّبِعْنِي أَهْدِكَ صِرَاطًا سَوِيًّا ﴿۴۳﴾

يَا بَتِ لِمَ تَعْبُدُ الشَّيْطَانَ إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلرَّحْمَنِ عَصِيًّا ﴿۴۴﴾

يَا بَتِ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُسَكَّنَكَ عَدَائِبِ مِنَ الرَّحْمَنِ فَتَكُونَ لِلشَّيْطَانِ وَلِيًّا ﴿۴۵﴾

قَالَ لَوْ كُنْتُ عَلِيمًا لَأَبْرَأَهُ لَوْلَا إِيَّاكَ أَتَى الْوَالِدِينَ وَالْأَقْرَبِينَ وَلِلَّهِ عَرْشُ الْعَالَمِينَ ﴿۴۶﴾

قَالَ سَلَامٌ عَلَيْكَ سَأَسْتَغْفِرُكَ رَبِّي إِنَّهُ كَانَ بِنَدْوِي حَنِيْفًا ﴿۴۷﴾

وَأَعِزَّنَا اللَّهُ وَأَدْعُو رَبِّي عَسَى أَكْبَرُ

أَلَمْ يَدْعُوا مَعَنَا مَن لَّمْ يَكُن مَعَنَا شَهِيدًا ۝

بغیر از خدا و خواهم عبادت کرد پروردگار خود را امید آنست که نباشم بسبب پرستش پروردگار خود بدبخت (۴۸) .

پس چون کناره گرفت از ایشان و از آنچه می پرستیدند بغیر از خدا عطا کردیم وی را اسحق و یعقوب و هریکی را پیغامبر ساختیم (۴۹) .

و عطا کردیم ایشان را چیزها از بخشش خود و ساختیم برای ایشان ذکر جمیل بنهایت بزرگی (۵۰) .

و یادکن در کتاب موسی را هر آئینه وی بود خالص کرده شده بود فرستاده پیغامبری (۵۱) .

و ندا کردیم او را از جانب راست کوه طور و نزدیک ساختیم او را رازگویان (۵۲) .

و عطا کردیم او را از بخشش خود برادر او هارون نبی ساخته (۵۳) .

و یادکن در کتاب اسمعیل را هر آئینه وی بود راست وعده و بود فرستاده پیغامبری (۵۴) .

و می فرمود اهل خود را بنماز و زکوة و بود نزدیک پروردگار خویش پسندیده (۵۵) .

و یادکن در کتاب ادریس را هر آئینه وی بود راست کردار پیغامبری (۵۶) .

و برداشتیم او را بمکانی بلند (۵۷) .

این جماعت آنانند که انعام کرد خدا بر ایشان از زمره پیغامبران از فرزندان آدم و از نسل آنانکه برداشتیم بانوح و از ذریه ابراهیم و یعقوب و از جمله آنانکه

فَلَمَّا عَزَّزْنَاهُمْ وَمَا عِمْدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ ۚ وَهَبْنَا آلَ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَكُلًّا جَعَلْنَا نَبِيًّا ۝

وَ هَبْنَا لَهُم مِّن رَّحْمَتِنَا وَجَعَلْنَا لَهُمْ لِسَانَ صِدْقٍ عَلِيًّا ۝

وَ أَذْكُرُ فِي الْكِتَابِ مُوسَى إِذْ آتَيْنَاهُ الْكُتُبَ وَكَانَ رَسُولًا نَّبِيًّا ۝

وَ نَادَيْنَاهُ مِنْ جَانِبِ الطُّورِ الْأَيْمَنِ وَ قَرَّبْنَاهُ نَجِيًّا ۝

وَ هَبْنَا آلَهُ مِنْ رَّحْمَتِنَا أَخَاهُ هَارُونَ نَبِيًّا ۝

وَ أَذْكُرُ فِي الْكِتَابِ إِسْمَاعِيلَ إِذْ كَانُ صَادِقَ الْوَعْدِ وَ كَانُ رَسُولًا نَّبِيًّا ۝

وَ كَانُ يَأْمُرُ أَهْلَهُ بِالصَّلَاةِ وَ الزَّكَاةِ وَ كَانَ عِنْدَ رَبِّهِ مَرْضِيًّا ۝

وَ أَذْكُرُ فِي الْكِتَابِ إِدْرِيْسَ إِذْ كَانُ صِدْقًا نَّبِيًّا ۝

وَ رَفَعْنَاهُ مَكَانًا عَلِيًّا ۝

أُولَئِكَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ مِنْ ذُرِّيَةِ

آدَمَ وَمِمَّنْ جَعَلْنَا مَعَهُ نُورًا وَ مِمَّنْ ذُرِّيَّتُهُ ابْرَاهِيمَ وَ إِسْرَآءِيلَ

وَ مِمَّنْ هَدَيْنَا وَ اجْتَبَيْنَا إِذْ أَنْتَلَى عَلَيْهِمُ الْبَيْتَ الرُّحْمَٰنِ حَتَّىٰ

سَجْدًا وَبَيْنًا ۵۸

راه راست نمودیم ایشان را و برگزیدیم چون خوانده می شد برایشان آیات خدا می افتادند سجده کنان و گریان (۵۸) .

پس جانشین شد بعد از ایشان ناخلفی چند که ترك كردند نماز را و پیروی كردند خواهش هارا پس خواهند یافت جزای گمراهی (۵۹) .

لیکن هر که توبه کرد و ایمان آورد و کارشائسته بعمل آورد پس آنجماعت درآیند در بهشت و هیچ ستم کرده نشود برایشان (۶۰) .

بوستانهای همیشه ماندن که وعده داده است خدا بندگان خود را نادیده هر آئینه هست و وعده او آینه (۶۱) .

نشنوند آنجا هیچ سخن بیهوده لیکن سلام شنوند و ایشان را بُود روزی ایشان آنجا صبح و شام (۶۲) .

اینست آن بهشت که عطاکنیم از بندگان خویش آن را که پرهیزگار بود (۶۳) .

و (فرشتگان گفتند که) فرو نمی آئیم الا بحکم پروردگار تو اوراست (علم) آنچه پیش ما است^(۱) و آنچه عقب ما است^(۲) و آنچه در میان این ست و نیست پروردگار تو فراموش کار (۶۴) .

اوست پروردگار آسمان ها و زمین و آنچه

خَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ أَضَاعُوا الصَّلَاةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهْوَةَ فَسَوْفَ يَلْقَوْنَ عَذَابًا ۵۹

إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا قَدْ أَهْلَكَ يَدُ الْخُلُونِ الْجَنَّةَ وَلَا يُلْظَمُونَ فِيهَا ۶۰

جَنَّتِ عَدْنٌ لِيَكْفَى وَعَدَّ الرَّحْمَنُ عِبَادَةَ بِالْقَلْبِ إِنَّهُ كَانَ وَعْدُهُ مَأْتِيًا ۶۱

لَيَسْمَعُونَ فِيهَا الْقَوْلَ الْأَسْلَمَ وَالْهُمُورَ رَزَقْنَاهُمْ فِيهَا بُرُوقًا وَعَشِيًّا ۶۲

تِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي نُورِثُ مِنْ عِبَادِنَا مَنْ كَانَ تَقِيًّا ۶۳

وَمَا نَنْزِلُ إِلَّا بِأَمْرِ رَبِّكَ لَهُ مَا بَيْنَ أَيْدِينَا وَمَا خَلْفَنَا وَمَا بَيْنَ ذَلِكَ وَمَا كَانَ رَبُّكَ نَسِيًّا ۶۴

رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَاعْبُدْهُ

(۱) یعنی قیامت .

(۲) یعنی از ابتدای خلق آسمان و زمین .

وَأَصْطِرُّ لِيَأْتِيَهُ هَلْ تَعْلَمُ لَهُ سَيِّئًا ۝

میان اینهاست پس عبادت او کن
و شکیباباش بر عبادت وی آیامیدانی
برای او همنامی یعنی مانند (۶۵) .

وَيَقُولُ الْإِنْسَانُ إِذَا مَا مِثَّ لَسَوْفَ أَخْرِجُهُ حَيًّا ۝

و میگوید آدمی (یعنی آدمی کافر) آیا چون
بمیرم بیرون آورده خواهم شد زنده (۶۶) .

أَوَلَيْدُكُمُ الْإِنْسَانُ أَنَا خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلُ وَلَمْ يَكُ شَيْئًا ۝

آیا یاد نمی آورد آدمی که ما آفریدیم او را
پیش ازین و نبود هیچ چیزی (۶۷) .

فَوَرَبِّكَ لَنَحْضُرَنَّهُمْ وَالشَّيَاطِينَ لَنَمْلِكُنَّ لَهُمْ وَّحُولَ جَهَنَّمَ
جَنِيًّا ۝

پس قسم پروردگار تو که البته برانگیزیم
این منکران بعث را با شیاطین باز حاضر
کنیم ایشان را حوالی دوزخ بزاند در افتاده
(۶۸) .

لَمْ يَلْمِزْنَاكَ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ وَأَنتَ عَلَى الرَّحْمَنِ عِتِيًّا ۝

باز برکشیم از هر امتی آن را که از ایشان
جرات کننده ترست برخدا از روی
نافرمانی (۶۹) .

لَمْ نَعْنِ أَعْلَمُ بِالَّذِينَ هُمْ أَوْلَىٰ بِهَا صِلِيًّا ۝

باز ما داناتریم بآنانکه سزاوار تراند
بدر آمدن دوزخ (۷۰) .

وَإِنْ مِنْكُمْ أَلَاؤُهَا كَانَ عَلَىٰ رَبِّكَ حَمًّا مَقْصِيًّا ۝

و نیست از شما هیچ کس مگر گذرنده بر آن
هست این وعده لازم بر پروردگار تو
مقرر کرده شد (۷۱) .

لَمْ نُنَبِّئِكَ الْذِينَ تَعْبَاؤُنَّ لِلظَّالِمِينَ فِيهَا حِطِّيًّا ۝

باز برهانیم متقیان را و بگذاریم ظالمان
را آنجا بزاند در افتاده (۷۲) .

وَإِذْ تَنَادَىٰ عَلَيْهِمْ إِتْمِنُوا بَيْنَكُمْ قَالُوا الذِّينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ
آمَنُوا إِنَّهُمْ قَوْمُ النَّفْثِ خَبِيثَاتٌ مِمَّا وَّاحَسَنُ نَدِيًّا ۝

و چون خوانده شود برایشان آیات ما
واضح گویند کافران مسلمانان را
کدام یک ازین دو گروه بهترست در مرتبه
و نیکوتر است از روی مجلس (۱) (۷۳) .

وَلَمْ أَهْلِكْ أَقْبَاهَهُمْ مِنْ قَرْنِهِمْ أَحْسَنَ أَنَا أَنَا وَرَبِّيًّا ۝

و بسیار هلاک کردیم پیش از ایشان طبقه

(۱) یعنی بعزت دنیا مغرور شدند .

مردمان را که بهتر بودند باعتبار رخت خانه و از روی نموداری (۷۴) .

بگو هرکه باشد درگمراهی پس افزون میدهد او را خدا افزون دادنی تا وقتیکه چون بینند آنچه ترسانیده شدند یا عقوبت را و یا قیامت را پس خواهند دانست کدام يك بدترست در مرتبه و ناتوان ترست باعتبار لشکر (۷۵) .

و زیاده میدهد خدا راه یابان را هدایت و حسنات پاینده شائسته بهترند نزدیک پروردگار تو از روی جزا و نیکو ترند از جهت بازگشت (۷۶) .

آیادیدی آن را که کافر شد بآیات ما و گفت البته داده شود مرا^(۱) مال و فرزند (۷۷) . آیا مطلع شده است بر غیب یا گرفته است از نزدیک خدا عهدهی (۷۸) .

نه چنان بود، خواهیم نوشت آنچه می گوید و افزون دهیمش عقوبت افزون دادنی (۷۹) .

و باز ستانیم پس از وی آنچه می گوید و بیاید پیش ماتنها (۸۰) .

و خدایان گرفتند بغير از خدا تا باشند ایشان را سبب عزت (۸۱) .

نه چنان بود، منکر خواهند شد پرستش معبودان خود را و خواهند شد برایشان ستیزنده (۸۲) .

قُلْ مَنْ كَانَ فِي الضَّلَالَةِ فَلْيَبْدُدْ لَهُ الرَّحْمَنُ مَذَاةً حَتَّىٰ إِذَا رَأَىٰ مَا يُوعَدُونَ إِذَا الْعَذَابُ وَرَا السَّاعَةَ فَسَيَعْلَمُونَ مَنْ هُوَ فِيكُمْ أَصْحَابُ مَا وَأَضَعُ جُنْدًا ۝

وَنَزَيْدٌ اللَّهُ الَّذِي يَنْ هَدَىٰ وَالْبَيْتِ الصَّالِحِ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ تَوَابًا وَخَيْرٌ مَرَدًّا ۝

أَفَرَأَيْتَ الَّذِي كَفَرَ بِآيَاتِنَا وَقَالَ لَأُبْدِئَنَّ مَالًا وَوَلَدًا ۝

أَكَلَمَ الْغَيْبِ أَمْ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا ۝

كَلَّا لَسَنُنَسِّبُ مَا يَقُولُ وَبِمَذَلَّةٍ مِنَ الْعَذَابِ مَذَا ۝

وَرَبُّهُمَا يَقُولُ وَيَأْتِينَا فَرْدًا ۝

وَإِتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ آلِهَةً لِيَكُونُوا لَهُمْ عِزًّا ۝

كَلَّا سَيَكْفُرُونَ بِبِئَاتِهِمْ وَيُقِيمُونَ عَلَيْهِمْ ضِدًّا ۝

آیاندیدی که فرستادیم شیاطین را برکافران می جنبانیدند ایشان را جنبانیدنی (۸۳).

پس شتاب مکن برایشان جزاین نیست که مدت می شماریم (۸۴).

روزیکه برانگیزیم متقیان را بسوی رحمن بصورت وفد (۸۵).

وروان کنیم گنه گاران را بسوی دوزخ تشنگان (۸۶).

نتوانند شفاعت کردن الاکسیکه گرفته است نزدیک خدا عهدی^(۱) (۸۷).

وگفتند فرزند گرفته است خدا (۸۸).

فرمود ایشان راهرآئینه آوردید چیزی زشتی (۸۹).

نزدیک اندآسمان ها که بشگافند ازین سخن وبشگافد زمین وبیفتند کوه ها پاره پاره شده (۹۰).

بسبب آنکه نسبت دادند بخدا فرزندی را (۹۱).

ونه سزد خدا را که فرزند گیرد (۹۲).

نیست هیچ يك ازآنکه درآسمان ها وزمین اند مگرآینده پیش رحمن بنده شده (۹۳).

هر آئینه بعلم درگرفته است ایشان را وشمارکرده است ایشان راشماراگردنی (۹۴).

أَلَمْ نُرَاكَ آتِنَا الشَّيْطَانَ عَلَى الْكُفْرِ بِنُورِنَا أَهْلًا ۝

فَلَا تَعْجَلْ عَلَيْهِمْ إِنَّمَا نَعُدُّ لَهُمْ عَدْلًا ۝

يَوْمَ نَحْمُرُ الْمُتَّقِينَ إِلَى الرَّحْمَنِ وَفْدًا ۝

وَسَوْفَ الْمُجْرِمِينَ إِلَى جَهَنَّمَ رِدًّا ۝

لَيْسَ لَكُمُ الشَّفَاعَةُ إِلَّا مَنْ أَتَىٰ عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا ۝

وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا ۝

لَقَدْ جِئْتُمْ شَيْئًا إِذَا ۝

بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ يَنْظُرُونَ مِنْهُ وَيَنْشَقُّ الْأَرْضُ وَيَخْرُجُ الْبَابُ
هَذَا ۝

أَنْ دَعَا لِلرَّحْمَنِ وَلَدًا ۝

وَمَا يَتَّبِعُ إِلَّا الْغَيْبُ أَنْ يَخْتِذَ وَلَدًا ۝

إِنْ كُلُّ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِلَّا ابْنُ الرَّحْمَنِ عَبْدًا ۝

لَقَدْ أَحْضَرْتَهُمْ وَعَدَّ هُمْ عَدْلًا ۝

(۱) یعنی مسلمان شده ووعده ثواب را مستحق گشته .

وَلَهُمْ فِيهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ قَرُوبًا ﴿۹۵﴾

وهریک از ایشان آینده است پیش وی روز قیامت تنها (۹۵) .

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدًّا ﴿۹۶﴾

هر آینه آنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند پیدا خواهد کرد برای ایشان خدادوستی را (۹۶) (۱) .

فَأَنبَأَ بَشِيرًا بِلِسَانِكَ لِتُبَشِّرَ بِهِ الْمُتَّقِينَ وَنَذِيرًا بِهِ قَوْمًا لَدُنَّا ﴿۹۷﴾

جزاین نیست که آسان ساختیم قرآن را بزبان تو تا مرزده دهی بآن متقیان را و بترسانی به آن گروه ستیزندگان را (۹۷) .

وَلَمْ أَهْلِكْنَا قَبْلَهُمْ مِنْ قَوْمٍ هَلْ يُخْشِ مِنْهُمْ مِنْ أَحَدٍ أَوْ تَسْمَعُ لَهُمْ رِكْزًا ﴿۹۸﴾

و بسیار هلاک کردیم پیش از ایشان طبقات مردم آیامی بینی هیچ کس را از ایشان یامی شنوی از ایشان آواز آهسته (۹۸) .

سوره طه مکی است و آن یک صدوسی و پنج آیت و هشت رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بنام خدای بخشاینده مهربان .
طه (۱) .

طه ①

مَا تَرَكْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لِتَشْقَى ﴿۱﴾

فرو نه فرستادیم بر تو قرآن را تا رنج کشی (۲) .

إِلَّا تَذَكَّرُ كَرَّةً لِمَنْ يَغْفَى ﴿۲﴾

لیکن فر فرستادیم برای پند دادن کسی را که بترسد (۳) .

تَنْزِيلًا لِمَنْ خَلَقَ الْأَرْضَ وَالسَّمَوَاتِ الْعُلَى ﴿۳﴾

فر فرستادن از جانب کسیکه آفریده است زمین را و آسمانهای بلند را (۴) .

أَلْرَحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى ﴿۴﴾

وی بسیار بخشاننده است بر عرش قرار گرفت (۵) .

لَهُ تِلْكَ السَّمَوَاتُ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا

اوراست آنچه در آسمانهاست و آنچه در زمین است و آنچه در میان اینهاست

(۱) یعنی بایک دیگر دوست باشند .

وَأَنْجِه زِيرخَاكِ نَمْنَاكِ سِت (۶) .
 و اگر آشکارا کنی سخن را پس وی میداند
 سخن پنهان را و پنهان تر را^(۱) (۷) .
 خدا آنست که هیچ معبود برحقى نیست
 مگر وی مرا و راست نامهای نیکو (۸) .
 و آیا آمده است بتو خبرِ موسی (۹) .
 چون دید آتشی پس گفت اهل خود را
 درنگ کنید هرآینه من دیده ام آتشی
 امیدارم که بیارم پیش شما از آن آتش
 شعله ای یابیم بر آن آتش راه نمای (۱۰) .
 پس چون بیامد نزدیک آتش آواز داده شد
 که ای موسی (۱۱) .
 هرآینه من پروردگار تو ام پس از پابرون
 کن نعلین خود را هرآینه تو بمیدان پاک
 طوی هستی (۱۲) .
 و من برگزیدم ترا پس گوش بنه بسوی
 آنچه وحی فرستاده می شود (۱۳) .
 هرآینه من خدایم نیست هیچ معبود
 برحق غیر من پس عبادت من بکن
 و برپاکن نماز را برای یاد کردن من (۱۴) .
 هرآینه قیامت آمدنی است میخواهم که
 پنهان دارم وقت آن را تا جزا داده شود هر
 شخصی بمقابله آنچه می کند (۱۵) .
 پس باید که باز ندارد تراز باور داشتن آن
 کسی که ایمان ندارد بر آن و پیروی کرده
 است خواهش نفس خود را آنگاه هلاک

وَمَا حَسَّتِ النَّارُ ①
 وَإِن تَجَهَّرَ بِالْقَوْلِ فَإِنَّهُ يَعْلَمُ السِّرَّ وَأَخْفَى ②
 إِنَّهُ لَكَلِمَةِ الْإِلَهِ الْأَمْرُ الْكَلِمَةَ الْخَصْمَى ③
 وَهَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ مُوسَى ④
 إِذْ رَأَاهُ فَقَالَ إِنِّي عَلِيمٌ إِنَّهُ نَزَّ الْعِلْمَ
 إِنِّي كُنتُمْ مِنْهَا يُقِيمِينَ أَوْ أجد عَلَى النَّارِ هُدًى ⑤
 فَلَمَّا أَتَاهُ نُودِيَ يَمْوَسَى ⑥
 إِنَّ إِيَّاكَ رَبُّكَ فَاحْتَلَمْ لَمَلِكٍ أَمَّا إِيَّاكَ يَا لَوَادِ الْمُتَدَلِّسِينَ
 طَوَى ⑦
 وَأَنَا اخْتَرْتُكَ فَاسْتَجِيبْ لِمَا يُؤْتِي ⑧
 إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَأَلَا إِلا أَنَا فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ الصَّلَاةَ
 لِذِكْرِي ⑨
 إِنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ أَكَادُ أُخْفِيهَا لِيَجْزِيَ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا
 تَسْعَى ⑩
 فَلَا يَصُدُّكَ عَنْهَا مِنَ الْأَنْفُسِ فِيهَا وَالنَّبِيَّ حُوًةً فَرُدُّوهُ ⑪

(۱) یعنی جهر را بطریق اولی میداند .

وَأَتَاكَ بِبَيْتِكَ مُوسَى ۱۵

شوی (۱۶) .

وچيست اين بدستِ راست توای موسیٰ
(۱۷) .

قَالَ هِيَ عَصَايَ أَتَوَلَّوْا عَلَيْهَا وَأَهشَبْ بِعَاغِلِ غَنَمِي لِي أَخِذَ بِهَا
مَارِبَ أُخْرَى ۱۵

گفت اين عصای من ست تکیه می کنم
بر آن و برگ میریزم بآن برگوسفندان خود و
مرا درین عصا کارهای دیگر نیز هست
(۱۸) .

قَالَ أَلَمْ نَأْتِ مَوْسَى ۱۵

گفت بافکن آنرا ای موسیٰ (۱۹) .
پس بافگندش پس نا گهان ماری شد
دوان (۲۰) .

فَأَلْقَاهَا فِذْلًا مِّنْ حَيَّةٍ تَسْمَعُ ۱۵

گفت بگیر این را و مترس باز خواهیم
گردانید اورا بشکل نخستین او (۲۱) .

قَالَ خُذْهَا وَلَا تُخَفِّفْ سَنُفِذُهَا عَلَيْهَا السَّيِّئَاتِ الْأُولَى ۱۵

وبهم آردستِ خود را بسوی بغل خود
تابیرون آید سفید شده از غیر عیبی نشانی
دیگر (۲۲) .

وَأَضْمُرْ يَدَاكَ إِلَىٰ جُنَاحِكَ وَخَرُّهُ بِيضًا مِّنْ غَيْرِ سَوْءِ آيَةٍ
أُخْرَى ۱۵

میخواهیم که بنمائیم ترا بعض نشانه های
بزرگِ خویش (۲۳) .

لِيُؤْيِكَ مِنَ الْيَتِيمِ الْكَلْبِيِّ ۱۵

برو بسوی فرعون هر آینه وی از حد گذشته
است (۲۴) .

إِذْ هَبَّ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ ۱۵

گفت ای پروردگار من کشاده کن برای
من سینه مرا (۲۵) .

قَالَ رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي ۱۵

و آسان کن برای من کار مرا (۲۶) .

وَيَبِّرْ لِي لُجْمِي ۱۵

بکشای گره از زبان من (۲۷) .

وَاحْمِلْ عُقْدَةَ مَن لِّسَانِي ۱۵

تا بفهمند سخن من (۲۸) .

يَفْقَهُوا قَوْلِي ۱۵

ومقررکن برای من وزیری از اهل من
(۲۹) .

وَاجْعَلْ لِّي وَاخِي رِزْقًا مِّنْ أُمَّتِي ۱۵

هارون برادر مرا (۳۰) .

هُرُونَ أَخِي ۱۵

محکم کن بسبب اوتوانائی مرا (۳۱) .

اسْتَدْرِيهِ أَزْرِي ۱۵

وَأَشْرِكُهُ فِي آلِهِ ۙ

و شريك كن اورا در كار من (۳۲) .

كِي تُسَبِّحَكَ كَثِيرًا ۙ

تانسبيح تو گوئيم بسيارى (۳۳) .

وَنَذُرُكَ كَثِيرًا ۙ

وياد تو كنيم بسيارى (۳۴) .

إِنَّكَ كُنْتَ بِنَا بَصِيرًا ۙ

هر آئينه تو هستى باحوال ما بينا (۳۵) .

قَالَ قَدْ أُوتِيتَ سُؤْلَكَ يَا مُوسَى ۙ

گفت هر آئينه داده شدى درخواست خود

اى موسى (۳۶) .

وَلَعَدْنَاكَ مَعَنا عَلَيْكَ مَرَّةً أُخْرَى ۙ

وهر آئينه احسان كرديم برتويك بارديگر

(۳۷) .

إِذْ أَوْحَيْنَا إِلَىٰ أُمِّكَ مَا يُوحَىٰ ۙ

چون الهام فرستاديم بسوى مادر تو آنچه

الهام كردنى بود (۳۸) .

أَن آفَنِي فِيهِ فِي النَّبُوتِ فَأَقْدِفِي فِي الْيَمِّ فَلْيَلْقِهِ الْبِيعُ

كه بافكن اين طفل را در صندوق پس

بِالسَّاحِلِ يَا خُدَّةُ عَدُوِّي وَعَدُوْلَهُ وَالْقَيْتُ عَلَيْكَ عَجَبَةٌ

افكن صندوق را در دريا تا بيفگند اورا

يَتِيَّةٌ وَيُلْصِقُكُمْ عَلَىٰ عَيْتِي ۙ

در يابكناره بگيردش دشمن من و دشمن

وى و بافگندم بر روى تو قبول از جانب

خويش و خواستم كه پرورده شوى زير

نظارت چشم من (۳۹) .

إِذْ نَسِيْتُ أَخْثَكُ فَتَعْمُولُ هَلْ أَذَلُّكُمْ عَلَىٰ مَن يَكْفُلُهُ ۙ

چون مى رفت خواهر تو پس مى گفت

فَرَجَعْتُكَ إِلَىٰ أُمِّكَ كِي تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا تَحْزَنَ ۚ وَوَقَّاتٌ

آيدالالت كنم شمارا بر كسيكه نگاهبانى

نَفْسًا فَفَعَيْنِكَ مِنَ الْعَمْرِ وَقَدْنِكَ فُؤَادًا فَلَيْدَتٌ سِينَانٌ

اين طفل كند پس باز آورديم ترا بسوى

فِي أَهْلِ مَدْيَنَ ۚ لَعَلَّكُمْ حُجَّتٌ عَلَىٰ قَدَرٍ يُّمُوسَىٰ ۙ

مادرتو تا خنك شود چشم وى و اندوهگين

نباشد و بكشتى شخصى را پس خلاص

ساختيم ترا از اندوه و آزموديم ترا از مودنى

پس درنگ كردى سالهاى چند در اهل

مدين باز آمدى موافق تقدير الهى اى

موسى (۴۰) .

وَأَصْطَفَيْنَاكَ لِنُقِيبِي ۙ

و ساختم ترا براى خويش (۴۱) .

إِذْ هَبَّ آتَاكَ وَأَخُوكَ بِالْبَيْتِ وَلَا تَتَّبِعَانِي يَوْمَئِذٍ ۙ

بروتو و برادر تو بانسانه هاى من و سستى

نكنيد درياد من (۴۲) .

بروبسوی فرعون هرآئینه وی از حد گذشته است (۴۳) .

پس بگوئید باوی سخن نرم بود که پندپذیر شود یا بترسد (۴۴) .

گفتند ای پروردگارا هرآئینه مامی ترسیم از آنکه تعدی کند برمایا از حد گذرد (۴۵) .

گفت مترسید هرآئینه من باشمایم می شنوم ومی بینم (۴۶) .

پس بروید پیش وی پس بگوئید هرآئینه مافرستادگان پروردگار توایم پس بفرست بامابنی اسرائیل را وعذاب مکن ایشان را هرآئینه آوردیم پیش تونشانه از جانب پروردگارتو وسلامتی کسی راست که پیروی راه هدایت کند (۴۷) .

هرآئینه وحی فرستاده شد بسوی ما که عذاب کسی را باشد که دروغ شمرد وروگردان شود^(۱) (۴۸) .

فرعون گفت پس کیست پروردگار شما ای موسی (۴۹) .

گفت پروردگارمانست که دادهر چیزی را صورت خالص اوبازراه نمودش (بطلب معاش خودش) (۵۰) .

گفت پس چیست حال قرنهای نخستین (۵۱) .

گفت علم آن نزدیک پروردگارمن ست در کتابی که خطا نه کند پروردگارمن ونه

إِذْ هَبَّ أَسْفَلَ فَرْعُونَ أَنَّهُ طَغَى ۝

فَعُولًا لَهُ قَوْلًا لَيْسَ أَعْلَاهُ يَتَذَكَّرُ أَوْ يَغْتَضَى ۝

قَالَ رَبِّ إِنَّا نَخَافُ أَنْ يُفْرَطَ عَلَيْنَا وَأَنْ يُطْغَى ۝

قَالَ لَأَنظُرَنَّ فَإِنِّي مَعْلَمٌ أَسْمَعُ وَأَرَى ۝

فَأَنبِئْهُ قَوْلًا فَآتَانَا رَسُولًا رَبِّكَ فَأَنبِئْ مَعَانِيَّ
إِسْرَائِيلَ وَلَا تُعَذِّبْهُمْ قَدْ جِئْنَاكَ بِالْبَيِّنَاتِ
وَأَلَسَلْنَا عَلَىٰ مِنَ اتَّبَعَهُ الْهُدَىٰ ۝

إِنَّا قَدْ أُوحِيَ إِلَيْنَا أَنَّ الْعَذَابَ عَلَىٰ مَنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ۝

قَالَ فَمَنْ رَبُّكُمْ يَا مُوسَىٰ ۝

قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَعْطَىٰ كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ ثُمَّ هَدَىٰ ۝

قَالَ فَأَبِأَلِ السُّرُورِ الْأُولَىٰ ۝

قَالَ عَلِمَهَا عِنْدَ رَبِّي فِي كِتَابٍ لَا يَضِلُّ رَبِّي وَلَا يَنسَىٰ ۝

(۱) القصه این پیغام رسانیدند .

فراموش سازد (۵۲) .

او آنست که ساخت برای شما زمین را
فرش و روان کرد برای شما در آن راه ها
و فرورفتاد از آسمان آب را پس بیرون
آوردیم بآن آب انواع مختلف از نبات
(۵۳) .

گفتم بخورید و بچرانید چهار پایان
خود را هر آینه درین مقدمه نشانه هاست
خداوندان خرده را (۵۴) .

از زمین آفریدیم شمارا و در زمین
باز در آیم شمارا و از زمین بیرون کشیم
شمارا بار دیگر (۵۵) .

و هر آینه نمودیم فرعون را نشانه های
خویش تمام آن پس دروغ بشمرد و قبول
نکرد (۵۶) .

گفت آیا آمده ای تا بیرون کنی ما را از زمین
ما بجادوی خود ای موسی (۵۷) .

پس هر آینه بیاریم پیش تو جادوئی مانند
آن پس معین کن میان ما و میان خود و عده
گاهی که خلاف نکنیم آنرا ما و نه تو بجائی
میان شهر (۵۸) .

گفت و عده گاه شما روز آرائش است
و آنکه جمع کرده شوند مردمان وقت
چاشتگاه (۵۹) .

پس باز گشت فرعون پس جمع کرد
مکر خود را باز بیامد (۶۰) .

گفت موسی ساحران را وای بر شما افتراء
مکنید بر خدا دروغ را آنگاه هلاک سازد
شمارا بعذاب و هر آینه بمطلب نرسید

الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا وَسَوَّاهَا سُبُلًا
وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِّن نَّبَاتٍ شَتَّى ۝۵۲

كُلُوا وَارْزُقُوا الْعَالَمِينَ ۝۵۳ فِي ذَلِكَ الْآيَاتِ لَأُولَى التَّنْذِيرِ ۝۵۴

مِمَّا خَلَقْتُمْ فِيهَا لَعِينًا وَمِمَّا أَخْرَجْنَا مَاءَ تَارٍ أُخْرَى ۝۵۵

وَلَعَدَّ آيَاتِهِ الَّتِي آتَيْنَاهَا فَلَكَذَّبَ وَآبَى ۝۵۶

قَالَ أَجْعَلُنَا لَعْنَةً مِّنْ أَعْيُنِنَا إِيضًا بِإِعْرَافِكُمْ مُوسَى ۝۵۷

فَلَنَأْتِيَنَّكَ بِسِحْرٍ مِّثْلِهِ فَاجْعَلْ بَيْنَنَا وَبَيْنَكَ

مَوْعِدًا آخِيفَةً لَّنْ عَنَّا وَلَا تَأْتِ مَكَانًا سُوًى ۝۵۸

قَالَ مَوْعِدًا لَّكُمْ يَوْمَ الرِّيبَةِ وَأَنْ يُخَيَّرَ النَّاسُ ضَعْفَى ۝۵۹

فَتَوَلَّى فِرْعَوْنُ فَجَمَعَ كَيْدَهُ ثُمَّ أَتَى ۝۶۰

قَالَ لَهُمُ مُوسَى وَيْلَكُمْ لَا تَنْفَرُوا عَلَى اللَّهِ كَرِهْنَا

فِي سَجْنَتِكُمْ بَعْدَ آيَةٍ وَقَدْ أَخَابَ مَنِ افْتَرَى ۝۶۱

هر که افتراء کرد (٦١) .

پس گفتگو کردند ساحران درباره کار خود
در میان خویش و پنهان گفتند راز را (٦٢) .

گفتند البته این دوشخص ساحران اند می
خواهند که بیرون کنند شمارا از سرزمین
شما بسحر خود و می خواهند که دور
کنند دین شائسته شمارا (٦٣) .

پس بهم آرید اسباب سحر خود را باز بیایید
صف کشیده و هر آئینه رستگار شود امروز
هر که غالب آید (٦٤) .

گفتند ای موسی' یا اینست که توافگنی
یعنی عصارا و یاباشیم ما اول کسیکه
افگند (٦٥) .

گفت بلکه شما افگنید پس ناگهان
ریسمانهای ایشان و عصاهای ایشان
نمودارشد پیش موسی' بسبب سحر ایشان
که می دوند (٦٦) .

پس یافت در ضمیر خود موسی' ترسی را
(٦٧) .

گفتیم مترس هر آئینه توئی غالب (٦٨) .
و بیفگن آنچه در دست راست تست
تافرو برد آنچه را که ساحران ساخته اند
هر آئینه آنچه ساخته اند جادوی جادو
کننده است و رستگار نمی شود ساحر
هر جاکه رود (القصه هم چنین شد)
(٦٩) .

پس انداخته شدند ساحران سجده کنان
گفتند ایمان آوردیم به پروردگار هارون
و موسی' (٧٠) .

فَتَنَّا رَعْوَاهُمْ بَيْنَهُمْ وَآسَرُوا الْعَجْوَى ۝

قَالُوا إِنْ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ يُرِيدُونَ أَنْ يُخْرِجُوكُم مِّنْ

أَرْضِكُمْ بِعَجْرِهِمْ وَيَذُوبُ بِطَرَفِ يَمِينِكُمُ الْمَثَلِ ۝

فَأَجِيبُوا كَيْدَهُمْ لَعْنَهُمْ أَتَوْا صَافًّ وَأَقْدَمَ الْيَوْمَ مَنِ اسْتَعْلَى ۝

قَالَ الْيُوسُفُ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ وَإِنِّي لَأَكُونُ أَوَّلَ مَنِ الْفَى ۝

قَالَ بَلْ الْكُفْرَ إِذَا ذَابَ لَعْنُهُمْ وَعَصِيَهُمْ مُّغْتَبِلُ الْيَوْمِ مَنِ يَخْرُجُ
أَهْلًا تَسْعَى ۝

فَأَوْجَسَ فِي نَفْسِهِ خِيفَةَ مُوسَى ۝

فَلَمَّا كَفَّتْ لِكَافٍ أَنْتَ الْأَعْلَى ۝

وَأَلْقَى مَا فِي بَيْتِكَ تَلْقَفًا مَا صَنَعُوا إِنَّمَا صَنَعُوا كَيْدًا سَاجِدًا

وَلَا يُغْنِي السَّاحِرَ حَبِيبُ آلِي ۝

فَأَلْقَى السَّحْرَةَ سَاجِدًا قَالُوا أَمْ كَلِمَتُ رَبِّهِمْ هُوَ الْوَنُّ وَمُوسَى ۝

گفت (فرعون) آیا باورداشتید اوراپیش ازآنکه دستوری دهم شمارا هرآئینه وی بزرگ شماسست که آموخته است شماراسحر هرآئینه ببرم دست های شما وپاهای شمارا یکی ازجانب راست ودیگرازجانب چپ والبته بردارکشم شمارا برتنه های درخت خرماوالبته خواهید دانست که کدام يك ازماسخت ترست عذاب او وپاینده ترست (۷۱) .

گفتند هرگز ترجیح ندهیم ترا برآنچه آمده ست پیش ماازدلائل وترجیح ندهیم ترا برخدائی که آفریدمارا پس حکم کن هرچه تو حکم کننده باشی جزاین نیست که حکم کنی درین زندگانی دنیا (۷۲) .

هرآئینه ایمان آوردیم به پروردگار خویش تابیا مرزد برای ما گناهانِ مارا وآنچه جبرکردی مارا برآنکه سحر کنیم وخدا بهترست وپاینده ترست (۷۳) .

هرآئینه هرکه بیاید پیش پروردگار خویش گنهگار پس اوراست دوزخ نمیردآنجاونه زنده شود (۷۴) .

وآنکه بیاید پیش اومسلمان شده وعملهای شائسته کرده پس این جماعت ایشان راست درجه های بلند (۷۵) .

بوستانهای همیشه ماندن می رود زیرآن جویها جاویدان آنجا واینست جزای هرکه پاك شده است (۷۶) .

وهرآئینه وحی فرستادیم بسوی موسی که وقت شب ببر بندگان مرا پس بساز برای

قَالَ أَلَمْ يَلْمِ أَنْ أَدْنَأَ لِكُرْبَانِهِ لِيَكِيُرْكَ الْذِي عَلِمَكُر
الْبَحْرُ فَلَا تَطْمَعْنَ أَيْدِيكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ مِنْ خِلَافٍ وَلَا تَصِلُكُمْ
فِي جُلُودِ النَّفْلِ وَكَمْ تَعْلَمْنَ إِنِّي أَنَا سَدُّ عَذَابِي وَأَنَا بَلِي ①

قَالَ الرَّبُّ نُورِي عَلَى مَا جَاءَنَا مِنَ الْبَيْتِ وَالَّذِي قَطَرْنَا
فَأَضِي مَا أَنْتَ قَاضٍ إِنَّمَا تَقْضِي هَذِهِ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ②

إِنَّمَا كُنَّا بَرِيًّا لِيُغْفَرَ لَنَا خَطِيئَاتِنَا وَمَا أَرْهَقْتَ عَلَيْنَا
مِنَ الرَّبِّ وَاللَّهُ خَيْرٌ وَأَنَا بَلِي ③

إِنَّهُ مِنْ بَيَاتِ رَبِّي مَغْرِبًا فَإِنَّ لَهُ جَهَنَّمَ لَا يَمُوتُ
فِيهَا وَلَا يَمُوتُ ④

وَمَنْ يَأْتِهِ مُؤْمِنًا قَدْ عَمِلَ الصَّالِحَاتِ فَأُولَئِكَ
لَهُمُ الدَّرَجَاتُ الْعُلَى ⑤

جَدَّتْ عَدْنٌ يَبْرُؤِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ
فِيهَا وَذَلِكَ جَزَاءُ مَنْ تَزَكَّى ⑥

وَلَقَدْ أَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى إِذْ أَنْسَرَّ بِعِبَادِي فَاصْرَبْ

ایشان راه خشک در دریا مترس از دریا فتن دشمن و سواس نه کنی از غرق شدن . (٧٧)

پس تعاقب ایشان کرد فرعون بالشکر های خویش پس پوشانید ایشان را از دریا آنچه پوشانید ایشان را (٧٨) .

وگمراه کرد فرعون قوم خود را و راه نه نمود (٧٩) .

گفتیم ای بنی اسرائیل هر آئینه نجات دادیم شمارا از دشمنان شما و وعده دادیم شمارا^(١) بجانب راست طور و فرورستادیم بر شما من و سلوی (٨٠) .

گفتیم بخورید از لذائذ آنچه روزی دادیم شمارا و از حد مگذرید در باب آن روزی آنگاه ثابت شود بر شما خشم من و هر که ثابت شد بروی خشم من البته هلاک شد . (٨١)

و هر آئینه من آمرزنده ام کسی را که توبه کرد و ایمان آورد و کارشائسته کرد باز راه راست یافت (٨٢) .

و چه^(٢) چیز بشتاب آورد ترا غافل مانده از قوم خود ای موسی (٨٣) .

گفت قوم من ایشان اند بری من و شتافتم بسوی تو ای پروردگار من

لَهُمْ طَرِيقًا الْبَحْرِ يَبِئْسَ الْأَتْخَفُ دَرَكًا وَلَا تَخْشَى ۝

فَاتَّبَعَهُمْ فِرْعَوْنُ بِجُنُودٍ فَفَشَّيْهِمُ مِنْ أَلْيَمٍ مَّا عَشِيَهُمْ ۝

وَأَصَلَ فِرْعَوْنُ قَوْمَهُ وَمَاهَدَى ۝

يُنَبِّئُ إِسْرَائِيلَ قَدْ أَنجَيْنَاكَ مِنْ عَدُوِّكَ وَوَعَدْنَاكَ حَاجِبَ السُّورِ الْأَيْمَنِ وَتَوَلَّيْنَا عَلَيْكَ الْغَمَّ وَالسَّلْوَى ۝

كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَلَا تَطْغَوْا فِيهِ فَيَحَبِّصَ عَلَيْكُمْ غَضَبِي وَمَنْ يَحْبِلْ عَلَيْهِ غَضَبِي فَقَدْ هَوَى ۝

وَأَنَّى لَعَنَّا الَّذِينَ تَابَ وَأَمَّنْ وَعَمِلَ صَالِحًا ثُمَّ اهْتَدَى ۝

وَمَا أَعْجَلَكَ عَنْ قَوْمِكَ يٰمُوسَى ۝

قَالَ هُمْ أَوْلَاءُ عَلَىٰ أَشْرِي وَعَجِلْتُ إِلَيْكَ رَبِّ لِتَرْضَى ۝

(١) یعنی بدادن تورات .

(٢) مترجم گوید چون موسی با هفتاد کس از قوم خود بجانب طور متوجه شد حضرت موسی از همه سبقت کرد خطاب رسید والله اعلم .

تاخوشنودشوی (۸۴) .

گفت خداهر آئینه مادر فتنه انداختیم قوم
ترا پس از تو وگمراه ساخت ایشان را
سامری (۸۵) .

پس بازگشت موسی بسوی قوم خود
خشم گرفته اندوه خورده گفت ای قوم من
آیا وعده نداده بودشمارا پروردگار شما
وعده نیک آیا درازشد بر شما مدت (۱) یا
خواستید که واجب شود بر شما خشمی
از پروردگار شما پس خلاف کردید وعده
مرا (۸۶) .

گفتند خلاف نه کردیم وعده ترا باختیار
خویش ولیکن مارا تکلیف کردند
تا برداشتیم بارها از پیرایه قوم قبط پس
افگندیم آنرا (۲) وهم چنین افگند سامری
(۸۷) .

باز بیرون آورد برای ایشان گوساله کالبدی
که اورا آواز گوساله بود پس گفتند اتباع
سامری اینست پروردگار شما و
پروردگار موسی پس فراموش کرده است
موسی (۸۸) .

آیامی دیدند این گمراهان که بازمی
گرداند بسوی ایشان سخنی را ونمی تواند
برای ایشان هیچ زبانی ونه سودی (۸۹) .

وهر آئینه گفته بودایشان را هارون پیش

قَالَ فَإِنَّا قَدْ فَتَنَّا قَوْمَكَ مِنْ بَعْدِكَ
وَأَضَلَّهُمُ السَّامِرِيُّ ۝

فَرَجَعَ مُوسَى إِلَى قَوْمِهِ غَضْبَانَ أَسِفًا قَالَ يَقَوْمِ
أَلَمْ يَعِدْكُمْ رَبُّكُمْ وَعَدَّ أَحْسَنَ الْعُقُودِ أَفَطَالَ عَلَيْكُمُ الْعَهْدُ
أَمْ آذَنْتُمْ أَنْ يَتَّخِذَ عَلَيْكُمْ غَضَبًا مِنْ رَبِّكُمْ
فَأَخْلَفْتُمُوهُ ۝

قَالُوا مَا أَخْلَفْنَا مَوْعِدَكَ بِهَلْ كُنَّا وَلَكِنَّا ضَالِّينَ أَلْوَازٍ زِينَةً
الْقَوْمِ فَقَدْ فَتَنَّا فَكَذَّبَكَ الْقَى السَّامِرِيُّ ۝

فَأَخْرَجَهُمْ عِجْلًا جَسَدًا آلِهَةً خَوَّافُوا هَذَا إِلَهًا
وَاللَّهُ مُوسَى هُفَيْي ۝

أَفَلَا يَرَوْنَ أَنَّهُمْ يُرْجَمُونَ قَوْلًا وَلَا تَبْلُغَ
لَهُمْ صَرْوًا وَلَا نِعْمًا ۝

وَلَقَدْ قَالَ لَهُمْ هَارُونُ مِنْ قَبْلُ يَقَوْمِ إِنَّمَا فُتِنْتُمْ بِهِ وَإِنَّ

(۱) یعنی مدت مفارقت من .

(۲) یعنی در آتش .

رَبِّكَ الرَّحْمَنُ فَأَلْبِغُونِي وَاطْبِعُوا أَمْرِي ⑩

ازین ای قوم من جزاین نیست که مبتلا شده اید باین گوساله وهر آئینه پروردگار شما خداست پس پیروی کنید و انقیاد حکم من نمائید (۹۰) .

قَالَ وَالَّذِينَ ظَبَرُوا عَلَىٰ عَٰفِيْنَ حَتَّىٰ يَرْجِعَ إِلَيْنَا مُوسَىٰ ⑪

گفتند همیشه مجاور خواهیم بود براین گوساله تا وقتیکه باز آید بسوی ما موسیٰ (۹۱) .

قَالَ يَهُودُ مَا مَنَعَكَ إِذْ رَأَيْتَهُمْ ضَلُّوا ⑫

موسیٰ آمده گفت ای هارون چه چیز بازداشت ترا چون دیدی ایشان را گمراه شدند (۹۲) .

أَلَا تَتَّبِعِينَ أَفْعَصَيْتُمْ أَمْرِي ⑬

از آنکه پیروی من کنی (۱) آیا خلاف حکم من کردی (۹۳) .

قَالَ يَبْنَؤُمْرًا تَأْخُذُ بِالْحَيْثُومِ وَلَا يُرَائِي إِلَىٰ عَشِيَّتِ أَنْ تَقُولَ فَرَّقْتَ بَيْنَ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَلَمْ تَرْقُبْ قَوْلِي ⑭

گفت ای پسر مادرم من مگیر ریش مرا و نه موی سر مرا هر آئینه من ترسیدم از آنکه گوئی جدائی افگندی در میان فرزندان یعقوب و نگاه نداشتی سخن مرا (۹۴) .

قَالَ فَمَا خَطْبُكَ يَا مَرْيَمُ ⑮

گفت موسیٰ پس چیست حال تو ای سامری (۹۵) .

قَالَ بَصُرْتُ بِمَا لَمْ يَبْصُرُوا بِهِ فَقَبَضْتُ قَبْضَةً مِّنْ أَثَرِ الرَّسُولِ فَنَبَذْتُهَا وَكَذَلِكَ سَوَّلَتْ لِي نَفْسِي ⑯

گفت بیناشدم بآنچه سائر مردم بینانه شدند بآن پس گرفتم مشتى خاك از نقش پای فرستاده (یعنی جبرئیل) پس افگندم آنرا (۲) و بهمین صفت بیاراست پیش من نفس من (۹۶) .

قَالَ فَادْهَبْ فَإِنَّ لَكَ فِي الْحَيَاةِ أَنْ تَقُولَ لَا مِسَاسَ ⑰

گفت پس برو هر آئینه ترا در زندگانی سزاینست که گوئی دست رسانیدن

(۱) یعنی بقتال اهل ضلال .

(۲) یعنی در کالبدی که از زرساخته بود بشکل گوساله .

ممکن نیست^(۱) وهرآئینه ترا وعده دیگر است که خلاف کرده نشود در حق تو و بین بسوی معبود خود که مجاور شده بودی برآن البته بسوزانیم آن را پس حتما پراکنده سازیم آن را در دریا پراکنده ساختن (۹۷) .

جزاین نیست که معبود شما خدا است آنکه نیست هیچ معبود بحق بجز او فرا رسیده است بهر چیز از روی دانش (۹۸) .

(یا محمد) این چنین حکایت می کنیم بر تو از اخبار آنچه گذشته است وهرآئینه داده ایم ترا از نزدیک خویش پندی (۹۹) .

هر که رو بگرداند از آن پس وی بردارد در روز قیامت باری را^(۲) (۱۰۰) .

جاویدان در آن (بارکشیدن) و وی بدباری است ایشان را روز قیامت بارکشیدن (۱۰۱) .

روزی که دمیده شود در صور و برانگیزیم گناهگاران را آن روز که بود چشم گشته (۱۰۲) .

پنهان حرف زنند در میان خویش که درنگ نه کردید یعنی در دنیا مگر ده شبانه روز (۱۰۳) .

ماداناتریم بحقیقت آنچه می گویند چون بگویند بهترین ایشان در روش درنگ

وَأَنَّ لَكَ مَوْعِدًا لَنْ نُخَلِّفَهُ وَأَنْظُرَ إِلَى الْهَيْكَلِ الَّذِي ظَلَمْتَ عَلَيْهِ عَالِمًا نَحْوُوتَهُ ثُمَّ لَنْ نَسْفَعَهُ فِي الْيَوْمِ نَسْفَعًا ۝۹۷

إِنَّمَا إِلَهُ الْكَافِرِينَ إِلَهٌ لِّأُولِي الْأُلْمُومِ وَسِعَ كُلُّ شَيْءٍ عِلْمًا ۝۹۸

كَذَلِكَ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ مَا قَدْ سَبَقَ وَقَدْ آتَيْنَاكَ مِنْ قَدْ دَنَا ذِكْرًا ۝۹۹

مَنْ أَعْرَضَ عَنْهُ فَإِنَّهُ يَحْمِلُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وِزْرًا ۝۱۰۰

خَلْقَيْنَ فَيُؤَسِّرُهُمْ يُؤَسِّرُهُم يَوْمَ الْقِيَامَةِ جَلًّا ۝۱۰۱

يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ وَنَحْنُ الْمُنبِئُونَ يَوْمَ يُبْذَرُونَ ۝۱۰۲

يَتَخَفَتُونَ بَيْنَهُمْ إِنْ لَيْسَ لَهُمْ إِلَّا عَشْرٌ ۝۱۰۳

عَنْ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ إِذْ يَقُولُ أَمْثَلُهُمْ طَرِيقَةً إِنْ لَيْسَ لَهُمُ الْآيَاتُ ۝۱۰۴

(۱) یعنی اگر با کسی همنشین شدی هر دوراتب می گرفت .

(۲) یعنی گناهی را .

نکرده اید مگر یک روز (١٠٤) .

ومی پرسند ترا از کوهها بگو پرا گنده
کنند آنها را پروردگار من پرا گنده کردن
(١٠٥) .

پس بگذارد زمین را میدانی هموار (١٠٦) .
نه بینی در آنجا هیچ کجی و نه هیچ بلندی
(١٠٧) .

آن روز از پی آوازکننده روند^(١) هیچ
کجی نباشد آن اتباع را و پست شوند آواز
ها برای خدا پس نشنوی مگر آواز نرم (پیچ
(١٠٨) پیچ) .

آن روز نفع نه دهد شفاعت مگر برای
کسیکه دستوری داده است خدا او را
و پسند کرده ست او را از روی گفتار^(٢)
(١٠٩) .

میداند آنچه پیش روی آدمیان ست و آنچه
پس پشت ایشان است و آدمیان درنگیرند
خدا را از روی دانش (١١٠) .

و نیایش کنند چهره های مردمان برای
زنده خبرگیرنده هر آئینه بمطلب
نرسیده هر که برداشت ستم را (١١١) .

و هر که بجا آورد کارهای شائسته
و او مومن باشد پس وی نترسد از ستمی
و نه از نقصانی (١١٢) .

و همچنین فرو فرستادیم کتاب را قرآن

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْجِبَالِ فَقُلْ يَنْسِفُهَا رَبِّي نَسْفًا ۝١٠٤

فَيَذَرُهَا قَانًا فَصَفَصَفًا ۝١٠٥

لَا تَرَى فِيهَا عِجَابًا وَلَا امْتًا ۝١٠٦

يَوْمَ يَدْعَىٰ يَتِيعُونَ الدَّاخِيَ لَا عِوَابَ لَهُ وَخَشَعَتِ

الْأَصْوَاتُ لِلرَّحْمَنِ فَلَا تَسْمَعُ إِلَّا هَمْسًا ۝١٠٧

يَوْمَ يَدْعَىٰ لَا تَفْعُهُ الشَّفَاعَةُ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَرَضِيَ

لَهُ قَوْلًا ۝١٠٨

يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِهِ عِلْمًا ۝١٠٩

وَعَدَّتِ الْجُودُوهُ لِلْحَيِّ الْقَيُّومِ وَقَدْ خَابَ مَنْ حَمَلَ ظُلْمًا ۝١١٠

وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الظُّلُمَاتِ يَوْمَ تُمُودُ فَسَوْفَ يَكْفُؤُا ظُلْمًا وَلَا نُصْرًا ۝١١١

وَكَذٰلِكَ أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا وَصَرَّفْنَا فِيهِ مِنَ الْوَعِيدِ

(١) یعنی انقیاد اسرافیل کنند .

(٢) یعنی مسلمان باشد .

لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ أَوْ يُحَدِّثُ أَلَمْ يَذْكُرُوا ﴿١١٣﴾

فَتَعَلَى اللَّهِ الْمَلِكُ الْحَقُّ وَلَا تَعْجَلْ بِالْقُرْآنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يُقْضَى إِلَيْكَ وَحْيُهُ وَقُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا ﴿١١٤﴾

وَلَقَدْ عَاهَدْنَا إِلَىٰ آدَمَ مِنْ قَبْلِ فَنَسَىٰ وَلَمْ يُجِدْ لَهُ عَزْمًا ﴿١١٥﴾

وَأَذَقْنَا لِلْمَلِكَةِ اسْمِعِيلَ وَالْإِدَمَ فَسَجَدُوا لِلْآلِ الْبَلِيسِ أَبِي ﴿١١٦﴾

فَقَلْنَا يَا آدَمُ إِنَّ هَذَا عَدُوٌّ لَكَ وَلِزَوْجِكَ فَلَا تَخْرُجَنَّ مَعَهُمَا مِنْ الْجَنَّةِ فَتَشْفَى ﴿١١٧﴾

إِنَّ لَكَ الْآخِزِينَ فِيهَا وَلَا تَعْرَى ﴿١١٨﴾

وَأَنْتَ لَا تَنْظُرُهُمْ وَاللَّهُ يَنْصُبُ ﴿١١٩﴾

فَوَسَّوَسَ الْبَلِيَّةُ الشَّيْطَانُ قَالَ يَا آدَمُ هَلْ أَدُلُّكَ عَلَىٰ شَجَرَةِ الْخُلْدِ وَمُلْكٍ لَدِينِي ﴿١٢٠﴾

فَأَكَلَا مِنْهَا فَبَدَّتْ لَهَا سَائِرُهُمَا وَطَفِقَا يَخْضَعْنَ عَلَيْهِمَا

عربی وگوناگون بیان کردیم اندرآن ترسانیدن را تابوده که پرهیز گارشوند یاپیدا کننددرحق ایشان پندرا (۱۱۳) .

پس بلند قدرست خدایبادشاه ثابت وشتابی مکن بخواندن قرآن پیش ازآن که بانجام رسانیده شود بسوی تو وحی او وبگو ای پروردگار من بیفزا مرا دانشی (۱۱۴) .

وهرآئینه حکم فرستادیم بسوی آدم پیش ازین پس فراموش کرد و نیافتیم برای او قصد محکم (۱۱۵) .

ویادکن چون گفتیم فرشتگان راکه سجده کنید برای آدم (علیه السلام) پس سجده کردند مگرابلیس قبول نه کرد (۱۱۶) .

پس گفتیم ای آدم هرآئینه این دشمن ست ترا و زن ترا پس باید که بیرون نه کند شمارا ازبهشت که آنگاه رنج کشی (۱۱۷) .

هرآئینه ترا هست دربهشت این که گرسنه نشوی درآنجا و برهنه نشوی (۱۱۸) .

وآنکه توتشنه نشوی آنجا وگرمی آفتاب نیابی (۱۱۹) .

پس وسوسه انداخت بسوی آدم شیطان گفت ای آدم آیادالت کنم ترا بردرخت همیشه بودن وبرپادشاهی که کهنه نه گردد (۱۲۰) .

پس خوردند ازآن درخت پس ظاهر شدایشان را شرمگاه ایشان ودرگرفتند که می چسپانیدند برخویش ازبرگ درختان

مِن دَرَقِ الْجَنَّةِ وَعَصَى أَمْرِي فَعَوَى ﴿۳۱﴾

تَوَجَّهْتُ لَهُ رَبُّهُ فَنَابَ عَلَيْهِ وَهَدَى ﴿۳۲﴾

قَالَ اهْبِطَا مِنْهَا جَمِيعًا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَإِنَّمَا بَأْسُكُمْ
مِنِّي هُدًى فَمَنِ اتَّبَعَ هُدَايَ فَلَا يَصِلْ إِلَىٰ شِقَاقِ ﴿۳۳﴾

وَمَنْ أَعْرَضَ عَن ذِكْرِي فَإِن لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا
وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَعْمَى ﴿۳۴﴾

قَالَ رَبِّ لِمَ حَشَرْتَنِي أَعْمَى وَقَدْ كُنْتُ بَصِيرًا ﴿۳۵﴾

قَالَ كَذَلِكَ أَتَتْكَ آيَاتُنَا فَنَسِيَهَا فَوَكَّأْتَ كَذَلِكَ الْيَوْمَ تُنسى ﴿۳۶﴾

وَكَذَلِكَ نَجْزِي مَنْ أَسْرَفَ وَلَوْ يُدْرِكُ الْيَاقُونَِي رِيَّهُ وَعَذَابُ
الْآخِرَةِ أَشدُّ وَأَبغى ﴿۳۷﴾

أَفَلَا يَرَوْنَ أَنَّهُمْ إِذْ هَلَّلْنَا بَتِائِهِمْ مِنَ الْقُرُونِ يَشْتُونَ
فِي مَسْكِنِهِمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّأُولِي الْأَبْصَارِ ﴿۳۸﴾

وَأُولَٰئِكَ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لِمَآؤُهُمْ وَأَجَلٌ مُّسَمًّى ﴿۳۹﴾

بهشت و نافرمانی کرد آدم پروردگار خود را
پس گم کرد راه را (۱۲۱) .

باز برگزیدش پروردگار او پس (برحمت)
باز گشت بروی و راه نمود (۱۲۲) .

گفت فرورید شما هر دو ازین بهشت
بعض اولاد شما بعض دیگر را دشمن
باشند پس اگر بیاید بشما از جانب من
هدایتی پس هر که پیروی هدایت من کند
گمراه نشود و رنج نکشد (۱۲۳) .

و هر که روگردان شود از یاد کردن من پس
اورا بود زندگانی تنگ و نابینا برانگیزیم
اورا روز قیامت (۱۲۴) .

گوید ای پروردگار من چرا نابینا
برانگیختی مرا و هر آئینه پیش ازین
بینابودم (۱۲۵) .

گوید همچنین آمد بتو آیاتهای ما پس تغافل
کردی از آن و همچنین امروز تغافل کرده
شود در حق تو (۱۲۶) .

و همچنین سزایمیدهم آن را که از حد
گذشت و ایمان نیاورد بآیات پروردگار
خود و هر آئینه عذاب آخرت سخت
تر و پابنده ترست (۱۲۷) .

آیاره نه نمود ایشان را آنکه بسیار هلاک
کردیم پیش ایشان از طبقات مردمان را
می روند در منازل آن هلاک شدگان
هر آئینه درین مقدمه نشانهاست خداوندان
خرد را (۱۲۸) .

و اگر نبودی سختی که سابقاً صادر شد
از پروردگارتو و نبودی وقتی معین

هرآئینه عذاب لازم شدی (۱۲۹) .

پس صبر کن بر آنچه می گویند و تسبیح گوباحمد پروردگار خویش پیش از برآمدن آفتاب و پیش از فروشدن آن و بعض ساعت‌های شب و اطراف روز تسبیح گو بود که خوشنودشوی (۱۳۰) .

و بازمکشای دو چشم خود را بسوی آنچه بهره مند ساخته ایم بآن جماعت هارا از ایشان از قسم آرایش زندگانی دنیا تا بیآزمائیم ایشان را در آن و روزی پروردگار تو بهترست و پابنده ترست (۱۳۱) .

و بفرما اهل خود را به نماز و شکیبائی کن برادای آن نمی طلبیم از تورو روزی دادن ماروزی میدهیم ترا و عاقبت خیر اهل تقوی راست (۱۳۲) .

و گفتند کافران چرانمی آرد پیش مانشانه ای از جانب پروردگار خویش آیانیا آمده است بایشان دلیل واضح از جنس آنچه در کتابهای پیشین است^(۱) (۱۳۳) .

و اگر ما هلاک کردیم ایشان را بعقوبتی پیش از فرستادن پیغامبر هرآئینه گفتند ای پروردگار چرانه فرستادی بسوی ما پیغمبری تا پیروی آیات تومی کردیم پیش از آنکه خوار شویم و رسوا گردیم (۱۳۴) .

فَأَصْبِرْ عَلَىٰ مَا يُلْقُونَ وَيَعْبَرْ بِمَدْرَبِكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ غُرُوبِهَا وَمِنْ آنَآءِ الَّيْلِ فَسَبِّحْ وَأَطْرَافَ النَّهَارِ لَعَلَّكَ تَرْضَىٰ ﴿۱۲۹﴾

وَلَا تَدْنَنَّ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنَّمْ زَهْرَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا لِنَفْثَنَّهُمْ فِئَةٍ وَّرِزْقٍ رَّابِعٍ خَيْرٌ وَّآخِرٌ ﴿۱۳۱﴾

وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا لَا تَسْتَأْذِنُ رِزْقًا أَخْرَجْنَا الرِّجَالَ وَالْعِزَّةَ لِلتَّقْوَىٰ ﴿۱۳۲﴾

وَقَالُوا لَوْلَا آيَاتُنَا آيَةٌ مِّن رَّبِّهِ أَوَّلَتْ تَأْتِيهِمْ بَيِّنَةٌ مِّنَ الضُّمُنِ الْأُولَىٰ ﴿۱۳۳﴾

وَلَوْ أَنَّا أَهْلَكْنَاهُمْ بِعَذَابٍ مِّن قَبْلِهِ لَقَالُوا رَبَّنَا لَوْلَا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا فَنُتَبِّعَهُ إِلَيْكَ مِن قَبْلِ أَنْ نَدَّكَ وَنَعُوذِي ﴿۱۳۴﴾

(۱) یعنی قرآن مشتمل است بر قصص و غیر آن موافق کتب سابقه .

بگوهریک منتظرست پس شما نیز منتظر باشید پس خواهید دانست کیانند اهل راه راست و که راه یافت (۱۳۵) .

سوره انبیاء مکی است و آن یک صلوة و ازده آیت و هفت رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

نزدیک شد به مردمان حساب ایشان و ایشان در غفلت روگردانند (۱) .

نمی آید بایشان هیچ پند از جانب پروردگار ایشان نوپدید آورده مگر بشنوند آن را بازی کنان (۲) .

غافل شده دل های ایشان و پنهان راز گفتند ایشان این ظالمان که نیست این شخص مگر آدمی مانند شما آیا اقبال می کنید سحر و شمامی بینید (۳) .

گفت پیغامبر پروردگار من می داند هر سخنی را که در آسمان و زمین باشد و او شنوا داناست (۴) .

بلکه گفتند این قرآن خواب های پریشان ست بلکه می گویند بر بسته است آنرا بلکه می گویند او شاعرست پس باید که بیارده پیش مانشانه چنان که فرستاده شدند بآن نخستینیان^(۱) (۵) .

ایمان نیاورده بود پیش از ایشان هیچ دیهی که هلاک کردیم آن را آیا ایشان

قُلْ كُلٌّ مُرْتَبِعٌ فَتَرْبِصُوا فَسْتَعْلَمُونَ
مَنْ أَضْعَبُ الْقَوْمَ السَّوِيَّ وَمَنْ أَهْتَدَى ۝۱۳

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

اَقْتَرَبَ لِلنَّاسِ حِسَابُهُمْ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ
مُعْرِضُونَ ۝۱

مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ ذِكْرٍ مِنْ رَبِّكَ مُخَيَّرًا لَهُمْ عَوُوا
وَهُمْ يَلْعَبُونَ ۝۲

لَاهِيَةً قُلُوبُهُمْ وَأَسْرَأَ السَّجُودِ الَّذِينَ ظَلَمُوا هَلْ هَذَا
إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ أَتَأْتُونَ السَّحْرَ وَهُمْ لَا يَبْصُرُونَ ۝۳

قُلْ رَبِّي يَعْلَمُ الْقَوْلَ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ۝۴

بَلْ قَالُوا أَضْعَافٌ أُضَاعِلُ رَبِّكَ لِنُفُوسِنَا هُوَ شَاعِرٌ فَلْيَأْتِنَا
بِآيَةٍ كَمَا آتَىٰ إِبْرَاهِيمَ الْكَاذِبُونَ ۝۵

مَا آتَيْنَا قَبْلَهُمْ مِنْ نَوْءٍ إِلَّا هَلَكْنَا أَفَهُمْ يَوْمُئِذٍ ۝۶

(۱) مترجم گوید مراد از نشانه عقوبت عام می داشتند مثل طوفان قوم نوح و صرصر قوم هود والله اعلم .

ایمان خواهند آورد (۶) .

ونه فرستادیم پیش از تو مگرمردان را که وحی می فرستادیم بایشان پس بپرسید از اهل کتاب اگر شما نمی دانید (۷) .

ونساختیم پیغمبران را کالبدی که نخورند طعام ونه بودند جاوید باشندگان (۸) .

باز راست کردیم در حق ایشان وعده را پس برهانیدیم ایشان را وهرکراخواستیم و هلاک کردیم از حد گذرندگان را (۹) .

هرآئینه فرو فرستادیم بسوی شما کتابی که در وهست پندمایانمی فهمید (۱۰) .

وبسیار شکستیم از اهل دیهی که ستمگار بودند ونوپیدا ساختیم بعدآن گروه دیگر را (۱۱) .

پس چون دیدند عذاب ما ناگهان ایشان از آنجا می دویدند (۱۲) .

گفتیم مگریزید وبازروید بسوی مکانی که آسودگی داده شد شمارا درآن و بسوی خانهای خویش تابود که پرسیده شوید^(۱) (۱۳) .

گفتند ای وای مارا هرآئینه بودیم ستمگار (۱۴) .

پس همیشه این بود گفتار ایشان تا وقتیکه گردانیدیم ایشان را مثل زراعت دروده شده مانند آتش فرو مرده (۱۵) .

ونیا فریدیم آسمان وزمین را و آنچه

وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ إِلَّا رِجَالًا نُوْحِي إِلَيْهِمْ فَتَتَوَلَّوْا أَهْلَ
الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦﴾

وَمَا جَعَلْنَاهُمْ جَسَدًا لَا يَأْكُلُونَ الطَّعَامَ وَمَا كَانُوا
خَالِدِينَ ﴿٧﴾

لَوْ صَدَقْتَهُمُ الْوَعْدَ فَأَنْجَبْنَاهُمْ وَمَنْ نَشَاءُ وَأَهْلَكْنَا
الْمُسْرِفِينَ ﴿٨﴾

لَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ كِتَابًا فِيهِ ذِكْرُكُمْ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٩﴾

وَكَمْ قَصَبْنَا مِنْ قَرْيَةٍ كَانَتْ ظَالِمَةً وَأَنْشَأْنَا بَعْدَهَا
قَوْمًا آخَرِينَ ﴿١٠﴾

فَلَمَّا أَحْسَبُوا أَنَسَاءَنَا إِذَا هُمْ مِنْهَا يَرْكَبُونَ ﴿١١﴾

لَا تَرْكَبُوا وَأَنْجِعُوا إِلَىٰ مَا أَنْزَلْنَا فِيهِ وَمَسِيكِكُمْ
لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٢﴾

قَالُوا يَا وَيْلَنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿١٣﴾

فَمَا زِلْنَا إِلَيْكَ دَعْوَاهُمْ حَتَّىٰ جَعَلْنَاهُمْ حَصِيدًا خَامِدِينَ ﴿١٤﴾

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَابَيْنَهُمَا لِبِئْسَ

(۱) یعنی بغمخوارگی قوم احوال شما پرسند .

در میان آنهاست بازی کنان (۱۶) .

اگر می خواستیم که بسازیم بازیچه^(۱)
هر آئینه می ساختیم آن را از نزدیک
خویش اگرکننده می بودیم^(۲) (۱۷) .

بلکه می افکنیم حق را بر باطل پس
سرش می شکند پس ناگهان باطل نابود
شود و وای شماراست از آن چه بیان می
کنید (۱۸) .

واوراست آنکه در آسمان هاوزمین ست
وآنانکه نزدیک اویند^(۳) سرکشی نمی
کنند از عبادت او وامانده نمی شوند (۱۹) .

تسبیح می گویند شب وروز سستی نمی
نمایند (۲۰) .

آیااین چنین معبودان گرفته اند از امتعه
زمین^(۴) که ایشان را بعدموت
بازبرانگیزانند^(۵) (۲۱) .

اگربودی در آسمان و زمین خدایان چند
غیرخدا هردوتباه گشتندی پاکی
خدائراست خداوند عرش از آنچه صفت

لَوْ رَدَدْنَا انَّ تَعْبُدَ لَهُمُ الْاَشْتَدَّ نُهُ مِنْ كُدَاتَا انَّ كُنَّا
فَعَلِيْنَ ۝

بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَى الْبَاطِلِ فَيَدْمَغُهُ فَاذْهُوَزَاقُ
وَلَكُمْ الْوَيْلُ مِنْ مَّا تَصِفُوْنَ ۝

وَلَهُ مَنْ فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَنْ عِنْدَهُ لَا يَسْتَكْبِرُوْنَ
عَنْ عِبَادَتِهٖ وَلَا يَسْتَحْسِرُوْنَ ۝

يُسَبِّحُوْنَ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ لَا يَفْتُرُوْنَ ۝

اَمْ اَتَّخَذُوا الْاِلٰهَةَ مِنَ الْاَرْضِ هُمْ يُبۡرَوۡنَ ۝

لَوْ كَانَ فِيْهِمَا الٰهَةٌ اِلَّا اللّٰهُ لَفَسَدَتَا فَاسْبِحۡنِ اللّٰهَ رَبَّ
الْعَرۡشِ عَمَّا يَصِفُوْنَ ۝

(۱) یعنی زن و فرزند .

(۲) یعنی مجردمی بودند واین مناقضه لطیفه است حاصل آنکه دررسل این
استبعاد جاری نیست که چرا آدمی رسول باشد بلکه آن رادر تنزیه اززن و فرزندمی
توان تقریر کرد که اگرخدارازن و فرزندمی بودند مجرد وواجب الوجود جامع
اوصاف کمال می بودند والله اعلم .

(۳) یعنی ملااعلی .

(۴) یعنی ازذهب وفضه .

(۵) مرادازین کلام ردمست برعبادت اصنام .

می کنند (۲۲) .

پرسیده نمی شود خدا از آنچه می کند
وایشان پرسیده می شوند (۲۳) .

ایامعبودان گرفته اند بجز خدا بگویارید
دلیل خود را اینست کتاب آنانکه بامن اند
واینست کتاب آنانکه پیش از من بودند
بلکه اکثر ایشان نمی دانند حق را پس
ایشان روگرداندند (۲۴) .

ونه فرستادیم پیش از تو هیچ پیغمبری
الآوحی می فرستادیم بسوی وی که
نیست هیچ معبود برحق غیر من پس
پرستش من کنید (۲۵) .

وگفتند فرزند گرفته است خدا پاکی
اوراست بلکه آنانکه درحق ایشان این
زعم دارند بندگان گرامی اند (۲۶) .

پیش دستی نمی کنند برخدا بهیچ سخن
وایشان بفرمان وی کارمی کنند (۲۷) .

میداند خدا آنچه درپیش روی ایشان ست
وآنچه پس پشت ایشان ست وشفاعت
نمی کنند الّبرای کسیکه خداخوشنودشده
است وایشان از ترس خدا مضطربانند
(۲۸) .

وهرکه بگوید ازایشان که من خدایم
بجز خدا سزا دهیم او را دوزخ همچین
سزای دهیم ستمگاران (۲۹) .

آیا نه دیدند کافران که آسمان ها وزمین
بسته بودند پس وا کردیم این هارا^(۱)

لَا يَسْئَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْئَلُونَ ﴿۳۱﴾

أَرَأَيْتُمْ أَكْفَرًا مِّنْ دُونِهَا قُلِ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ
هَذَا إِذْ كُرِّمَتْ سَبْعًا وَذُكِرْتُمْ قَبْلَ ذَلِكَ كَثْرَتُهُمْ

لَا يَعْلَمُونَ الْحَقَّ فَهُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿۳۲﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا نُوحِيَ إِلَيْهِ أَنَّهُ
لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ ﴿۳۳﴾

وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا سُبْحٰنَهُ بَلْ عِبَادٌ
مُّكْرَمُونَ ﴿۳۴﴾

لَا يَسْتَفْقِحُونَ بِالْقَوْلِ وَهُمْ بِأَمْرِهِ يَعْمَلُونَ ﴿۳۵﴾

يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ
بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضَ
وَلَمْ يَئُودْهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴿۳۶﴾

وَمَنْ يَقُلْ مِنْهُمْ إِنِّي إِلٰهٌ مِّنْ دُونِهِ فَلِنُكَرِهَنَّ
جَهَنَّمَ كَذٰلِكَ تَجْزِي الظَّالِمِينَ ﴿۳۷﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا خَلَقْنَا السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضَ

(۱) مترجم گوید وا کردن آسمان ها نازل کردن مطرست ووا کردن زمین رویانیدن گیاه=

و پیدا کردیم از آب هر چیز زنده را آیا ایمان
نمی آرند (۳۰) .

و پیدا کردیم در زمین کوه ها از برای احتراز
از آنکه بجنبند ایشان را و پیدا کردیم
در آنجا کشاده راه ها تا بود که ایشان راه
یابند (۳۱) .

و ساختیم آسمان را سقفی نگاه داشته
شده و ایشان از نشان های آسمان
رگر دانند (۳۲) .

و اوست آنکه آفرید شب و روز را
و خورشید را و ماه را هر یکی از ستارها
در آسمانی شناسی کنند (۳۳) .

و ندادیم هیچ آدمی را پیش از تو همیشه
بودن آیا اگر تو بمیری ایشان همیشه
باشند گانند (۳۴) .

هر شخص چشنده مرگ است و مبتلامی
کنیم شمارا بسختی و آسودگی بطریق
امتحان و بسوی ما بازگردانیده شوید
(۳۵) .

و چون ببینند ترا کافران نمی گیرند ترا مگر
به تمسخر می گویند آیا این شخص است
که یادمی کند (یعنی باهانت) معبودان
شمارا و ایشان یاد خدا را منکر اند (۳۶) .

آفریده شد آدمی از شتاب^(۱) خواهم
نمود شما را نشانهای خویش پس شتاب

كَانَتْ رِزْقًا فَتَقَاتَمَهُمَا وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ
أَفَلَا يُؤْمِنُونَ ﴿۳۰﴾

وَجَعَلْنَا فِي الْأَرْضِ رَوَاسِي أَنْ تُمِيدَ بِهِمْ وَجَعَلْنَا فِيهَا
فِجَاجًا سُبُلًا لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ﴿۳۱﴾

وَجَعَلْنَا السَّمَاءَ سَقْفًا مَحْفُوظًا وَهُمْ عَنْ
آيَاتِهَا مُعْرِضُونَ ﴿۳۲﴾

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ
فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ ﴿۳۳﴾

وَمَا جَعَلْنَا لِإِبْنِ آدَمَ مِنْ قَبْلِكَ الْخُلْدَ أَفَأَنْ تَمُرَّ
فَهُمُ الْخَالِدُونَ ﴿۳۴﴾

كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ وَنَبَلُّوكُمُ بِالْخَيْرِ وَالْخَيْرِ
فِتْنَةٌ وَأَلَيْنَا تُرْجَعُونَ ﴿۳۵﴾

وَإِذَا رَأَوْا الَّذِي يَنْفَرُونَ كَفَرُوا وَإِنْ يَتَّخِذُونَكَ إِلَّا هُزُوًا أَهْدَى
الَّذِي يَذُكُرُ الْهَيْكَلَهُمْ وَهُمْ يَذُكُرُ الرَّحْمِينَ هُمْ كُفْرًا وَن ﴿۳۶﴾

خُلِقَ الْإِنْسَانُ مِنْ عَجَلٍ سَأُورِيكُمْ آيَاتِي فَلَا تَسْتَعْجِلُون ﴿۳۷﴾

= از روی .

(۱) این کنایات است از غلبه استعجال بر آدمی والله اعلم .

طلب مکنید از من (۳۷) .

ومی گویند کی خواهد بود این وعده اگر راست گو هستید (۳۸) .

اگر بدانند کافران صورت حال آن وقت که باز نتوانند داشت از روی رویهای خویش آتش را ونه از پشت های خویش ونه ایشان نصرت داده شوند (چنین نه گفتندی) (۳۹) .

بلکه بیاید بایشان قیامت ناگهان پس حیران گرداند ایشان را پس نتوانند دفع کردن ان و نه ایشان مهلت داده شوند (۴۰) .

وهر آئینه تمسخر کرده شد به پیغامبران پیش از تو پس در گرفت با آنانکه تمسخر کردند از ایشان آنچه بان استهزا می کردند (۴۱) .

بگو که نگهبانی می کند شمارا شب و روز از عقوبت خدا بلکه ایشان از یاد پروردگار خویش روگردان اند (۴۲) .

آیا ایشان را معبوداند غیر ماکه نگاه می دارند ایشان را از مصائب نمی توانند نصرت دادن خویش را ونه ایشان از عقوبت ما به جمعیت خود محفوظ مانند (۴۳) .

بلکه بهره مند ساخته ایم ایشان را و پدران ایشان را تا وقتیکه دراز شد برایشان مدت عمر آسانی بینند که مادر گرفت می کنیم زمین دار الحرب را می کاهیم آن را از جوانب آن آیا ایشان غلبه

وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدَانِ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣٧﴾

لَوْ يَعْلَمُ الَّذِينَ كَفَرُوا حِينَ لَا يَكْفُونَ عَنْ وُجُوهِهِمُ النَّارَ وَلَا عَنْ ظُهُورِهِمْ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٣٨﴾

بَلْ تَأْتِيهِمْ بَغْتَةً فَتَبْهَتُهُمْ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ رَدَّهَا وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ ﴿٣٩﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَاهُم بُرْهَانَ مِن قَبْلِكَ فَحَاقَ بِالذِّمِينَ سَخِرُوا مِنْهُمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٤٠﴾

قُلْ مَنْ يَكْفُرْ بِالْآيَاتِ وَالنَّهَارِ مِنَ الرَّحْمَنِ بَلْ هُوَ عَن ذِكْرِهِمْ مُعْرِضُونَ ﴿٤١﴾

أَلَمْ لَهُمُ الْهَمَّةُ نَسَعَهُمْ مِنْ دُونِنَا لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَ أَنفُسِهِمْ وَلَا هُمْ مِتَّائِيصِبُونَ ﴿٤٢﴾

بَلْ مَتَّعْنَا هَؤُلَاءِ وَاَبَاءَهُمْ حَتَّىٰ طَالَ عَلَيْهِمُ الْعُمُرُ أَفَلَا يَرَوْنَ أَنَّا نَأْتِي الْأَرْضَ نَنْقُصُهَا مِنْ أَطْرَافِهَا أَفَهُمُ الْغَالِبُونَ ﴿٤٣﴾

کنندگانند^(۱) (۴۴) .

بگوجزاین نیست که می ترسانم شمارا
بمضمون وحی ونمی شنوند کران آواز
خواندن را چون ترسانیده می شوند (۴۵) .

و اگر رسد بایشان اندکی از عقوبت
پروردگار تو هرآئینه گویند ای وای مارا
هر آئینه ما بودیم ستمگاران (۴۶) .

ودرمیان نهم ترازوی عدل را روزقیامت
پس ستم کرده نشود برهیچ کس هیچ
چیز و اگر باشد عمل هم سنگ دانه
سپندان حاضر کنیم آن را وماحساب
کننده بسیم (۴۷) .

وهرآئینه دادیم موسی وهارون را کتاب
فیصله کننده وروشنی وپندی
پرهیزگاران را (۴۸) .

آنانکه می ترسند ازپروردگار خویش
غائبانه وایشان ازقیامت ترسندگانند
(۴۹) .

واین قرآن پندی هست بابرکت
فروفرستادیم آن را آیا شما بآن منکر اید
(۵۰) .

وهرآئینه دادیم ابراهیم را راه یابی او
پیش ازین وبودیم باحوال اودانا (۵۱) .

چون گفت پدرخودرا وقوم خودراچیست
این صورت ها که شما برآن مجاورت
دارید (۵۲) .

قُلْ إِنَّمَا أُنذِرُكُم بِالْوَحْيِ وَلَا يَسْمَعُ الصَّمْعُ الذُّعَاءَ
إِذَا مَا يُنذَرُونَ ﴿۴۴﴾

وَلَئِنْ مَسَّتْهُمْ نَفْحَةٌ مِنْ عَذَابِ رَبِّكَ لَيَقُولُنَّ يُوَيْلَنَا
إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿۴۵﴾

وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ
شَيْئًا وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنَا
بِهَا وَلَكِنْ يَتَأَحْسِبُونَ ﴿۴۶﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى وَهَارُونَ الْكِتَابَ وَضِيَاءً
وَذِكْرًا لِّلْمُتَّقِينَ ﴿۴۸﴾

الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ وَهُمْ مِنَ السَّاعَةِ
مُشْفِقُونَ ﴿۴۹﴾

وَهَذَا ذِكْرٌ مُّبْرَكٌ أَنْزَلْنَاهُ وَأَنْتُمْ لَهُ مُنْكَرُونَ ﴿۵۰﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا إِبْرَاهِيمَ رُشْدَهُ مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا بِهِ
عَلِيمِينَ ﴿۵۱﴾

إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا هَذِهِ التَّمَاثِيلُ الَّتِي أَنْتُمْ لَهَا
عَٰقِبُونَ ﴿۵۲﴾

(۱) یعنی باسلام اسلم وغفارپیش ازهجرت .

قَالُوا وَجَدْنَا آبَاءَنَا لَهَا عِبِدِينَ ﴿۵۳﴾

گفتند یافتیم پدران خود را آن را پرستنده
(۵۳) .

قَالَ لَقَدْ كُنْتُمْ أَنْتُمْ وَالْآبَاءُ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿۵۴﴾

گفت هر آینه بودید شما و پدران شما
درگمراهی ظاهر (۵۴) .

قَالُوا آجْمِئْنَا بِالْحَقِّ أَمْ أَنْتَ مِنَ اللَّاعِبِينَ ﴿۵۵﴾

گفتند آیا آوردی بما سخن راست رایاتو
ازبازی کنندگانی (۵۵) .

قَالَ بَلْ رَبُّكُمْ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الَّذِي

گفت بلکه پروردگار شما خداوند آسمان
ها وزمین است آنکه آفرید این هارا ومن
براین سخن از گواهانم (۵۶) .

قَطَّرَهُنَّ ۗ وَآنَا عَلَىٰ ذَلِكُمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿۵۶﴾

وَتَاللَّهِ لَأَكِيدَنَّ أَصْنَامَكُمْ بَعْدَ أَنْ تُوَلُّوا مُدْبِرِينَ ﴿۵۷﴾

وبخدا قسم که البته بدسگالی کنم بتان
شمارا بعد از آن که روگردانید پشت داده
(۵۷) .

فَجَعَلَهُمْ جُودًا إِلَّا كِبِيرًا لَهُمْ لَعَلَّهُمْ إِلَيْهِ يَرْجِعُونَ ﴿۵۸﴾

پس ساخت آنها را ریزه ریزه مگر بت
بزرگ را از ایشان تابود که بسوی اوایشان
باز گردند (۵۸) .

قَالُوا مَنْ قَعَلْ هَذَا يَا هَيْتَنَا آتَاهُ لَيْنَ الظُّلُمِينَ ﴿۵۹﴾

گفتند که کرده است این کار بمعبودان
ماهر آینه وی ازستمگاران ست (۵۹) .

قَالُوا سُبْحَانَ قَتِيِّ بِذِكْرِهِمْ يُقَالُ لَهٗ إِبْرَاهِيمُ ﴿۶۰﴾

گفتند شنیدیم جوانی را که ذکر بتان
میگرد یعنی عیب می کرد گفته می شود
اورا ابراهیم (۶۰) .

قَالُوا فَأَتُوا بِهِ عَلَىٰ أَعْيُنِ النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَشْهَدُونَ ﴿۶۱﴾

گفتند بیارید اورا بحضور چشمهای
مردمان تابود که ایشان گواهی دهند
(۶۱) .

قَالُوا ءَأَنْتَ قَعَلْتَ هَذَا يَا هَيْتَنَا يَا بْرَاهِيمُ ﴿۶۲﴾

گفتند آیا تو کردی این کار بمعبودان ما
ای ابراهیم (۶۲) .

قَالَ بَلْ فَصَلَّاهُ ۗ كَيْبُرُهُمْ هَذَا فَاسْتَوْهَمُوا

گفت بلکه کرده است آن را این بت بزرگ
ایشان پس سوال کنید ازبتان اگر سخن
می گویند (۶۳) .

إِنْ كَانُوا يَنْظُرُونَ ﴿۶۳﴾

پس رجوع کردند بخویشتن پس گفتند
بایکدیگر هرآئینه شمااید ستمگار (۶۴) .

پس نگوئسار شدند برسر خویش (واین
کنایت ست ازملزم شدن) هرآئینه تومیدانی
که ایشان سخن نمی گویند (۶۵) .

گفت آیا عبادت می کنید بجز خداچیزی
را که هیچ نفع نمی رساند بشما وزیان
نکند شمارا (۶۶) .

ناخوشی است بشما وبآنچه شمامی
پرستید بجز خدا آیانمی فهمید (۶۷) .

بایک دیگر گفتند که بسوزانید اورا و
نصرت دهید خدایان خودرا اگر کننده
اید^(۱) (۶۸) .

گفتیم ای آتش سردشو وسلامتی باش
برابراهیم (۶۹) .

و خواستند باو فریب کردن پس ساختیم
ایشان را زیان کار تر (۷۰) .

وبرهانیدیم ابراهیم را و لوط را بسوی
زمینی که برکت نهادیم درآن عالم هارا^(۲)
(۷۱) .

وعطا کردیم اورا اسحق وعطا کردیم
اورایعقوب که نبیره ابراهیم بود وهر یکی
راساختیم نیکوکار (۷۲) .

ویشوا گردانیدیم ایشان را راه می
نمودند بفرمان ما ووحی فرستادیم بسوی

فَرَجَعُوا إِلَىٰ أَنفُسِهِمْ فَقَالُوا إِنَّكُمْ أَنْتُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٦٤﴾

ثُمَّ نَكِبَ الْأَعْرَابُ لَرؤُوسِهِمْ لَقَدْ عَلِمْتُمْ
مَا هُمُؤْ لَاءَ يَنطَفِقُونَ ﴿٦٥﴾

قَالَ اقْتَبِلْتُم مِّنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكُمْ شَيْئًا
وَلَا يَضُرُّكُمْ ﴿٦٦﴾

أَيُّ لَكُمْ وَلِمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ
أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٦٧﴾

قَالُوا حَرِّقُوهُ وَانصُرُوا آلِهَتَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ فاعِلِينَ ﴿٦٨﴾

قُلْنَا إِنَّا لَنُؤْتِيهِ بَرْدًا وَسَلَامًا عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ ﴿٦٩﴾

وَأَمَّا لُوطُ بِئْسَ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَخْسَرِينَ ﴿٧٠﴾

وَنَجَّيْنَاهُ وَ لُوطًا إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَرَكْنَا
فِيهَا لِلْعَالَمِينَ ﴿٧١﴾

وَوَهَبْنَا لَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ نَافِلَةً وَكُلًّا جَعَلْنَا
صَالِحِينَ ﴿٧٢﴾

وَجَعَلْنَاهُمْ آيَةً يُهَدُونَ بِأَمْرِنَا وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِمْ فَعَلِ

(۱) القصه درآتش انداختند .

(۲) یعنی سرزمین شام .

ایشان کردن نیکوئیها و برپاداشتن نماز و دادن زکوة و بودند مارا عبادت کنندگان (۷۳).

ولوط را دادیم حکمت و علم و برهانیدیم اورا از دیهی که می کرد کارهای ناپاک هرآئینه ایشان بودند قوم بد گنهگار (۷۴).

و درآوردیم اورا برحمت خویش هرآئینه وی بود از شائسته کاران (۷۵).

و یاد کن نوح را چون ندا کرد پیش ازین پس قبول کردیم دعای اورا پس خلاص کردیم اورا و کسان اورا از اندوه بزرگ (۷۶).

و نصرت دادیم اورا بر قومی که دروغ شمردند آیات مارا هرآئینه ایشان بودند گروهی بد پس غرق کردیم ایشان را همه یکجا (۷۷).

و یادکن داؤد و سلیمان را چون حکم کردند درباب زراعت چون بوقت شب چراگرد درآن گوسفندان گروهی و بودیم برحکم ایشان حاضر^(۱) (۷۸).

پس فهمانیدیم طریق فیصله کردن خصومت سلیمان را و هر یکی را داده

الْحَيَاتِ وَإِقَامَ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءَ الزَّكَاةِ وَكَانُوا لَنَا خَبِيرِينَ ﴿۷۳﴾

وَلَوْطًا اتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْغَرِيْبَةِ الَّتِي كَانَتْ تَعْمَلُ الْغَبِيْرَاتِ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا سَوِيًّا فَيُؤْتِينَ ﴿۷۴﴾

وَأَدْخَلْنَاهُ فِي رَحْمَتِنَا إِنَّهُ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿۷۵﴾

وَنُوحًا إِذْ نَادَى مِنْ قَبْلٍ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ فَنَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ ﴿۷۶﴾

وَنَصَّرْنَاهُ مِنَ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا سَوِيًّا فَأَغْرَقْنَاهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿۷۷﴾

وَدَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ إِذْ يَحْكُمُونَ فِي الْحَرْبِ إِذْ نَفَخَتْ فِيهِمْ غَاسِقُ الْقَوْمِ وَكُنَّا لِحُكْمِهِمْ شَاهِدِينَ ﴿۷۸﴾

فَقَهَّمْنَاهَا سُلَيْمَانَ وَكُلًّا آتَيْنَاهُمْ حُكْمًا وَعِلْمًا وَسَخَّرْنَا

(۱) یعنی گوسفند ان قومی درزراعت قومی دیگر بوقت شب درآمدند و چراگردند داؤد علیه السلام حکم کرد بدادن گوسفند ان عوض زراعت سلیمان حکم کرد این قوم را باصلاح زراعت و آن قوم را بانتفاع از شیر غنم تا وقتیکه زراعت بحال خود رسد حکم سلیمان اصوب بود والله اعلم .

بودیم حکمت و دانش و مسخر گردانیدیم
با داؤد کوه ها را که با او تسبیح می گفتند
و مرغان را نیز مسخر ساختیم و ما بودیم
کننده (۷۹) .

و پیاموختیم او را ساختن لباسی برای شما
که نگاه دارد شمارا از ضرر کارزار شما^(۱)
پس آیا هستید شکر کننده (۸۰) .

و مسخر ساختیم برای سلیمان
باد تند و زنده می رفت بفرمان وی بسوی
زمینی که برکت نهادیم در آن (یعنی شام)
و بودیم بهره چیز دانا (۸۱) .

و مسخر ساختیم از دیوان جماعتی را که
غواصی می کردند برای وی و می کردند
کاری غیر آن نیز و بودیم ایشان را نگاه
دارنده (۸۲) .

و یادکن ایوب را چون ندا کرد بجناب
پروردگار خویش بآنکه مرا رسیده است
رنج و تو مهربان ترین مهربانانی (۸۳) .

پس قبول کردیم دعای او را پس دور ساختیم
آنچه باوی بود از رنج و عطا کردیم
او را فرزندان او و مانند ایشان همراه ایشان
بسبب مهربانی از نزدیک خویش و تاپندی
بود عبادت کنندگان را (۸۴) .

و یادکن اسمعیل را و ادریس را و ذوالکفل
را هر یکی از صبر کنندگان بود (۸۵) .

و در آوردیم ایشان را در رحمت خود
هر آئینه ایشان از نیکوکاران بودند (۸۶) .

مَعَ دَاوُدَ الْجِبَالِ يُسَبِّحُنَ وَالطَّلِيذِ وَكُنَّا فاعِلِينَ ④

وَعَدْنَاهُ صِنْعَةَ اَيُّوبَ لَكُمْ لِنُحْصِنَكُمْ
مِّنْ بَابِكُمْ فَهَلْ اَنْتُمْ شَاكِرُونَ ⑤

وَلِسُلَيْمَانَ الرِّيحَ عَاصِفَةً تَجْرِي بِاَمْرِهِ اِلَى الْاَرْضِ
الَّتِي بَرَكْنَا فِيهَا وَكُنَّا بِشَيْءِ غَلْبَتِهِمْ ⑥

وَمِنَ الشَّيْطَانِ مَنْ يَفُوضُونَ لَهُ وَيَعْمَلُونَ عَمَلًا
دُونَ ذَلِكَ وَكُنَّا لَهُمْ حَافِظِينَ ⑦

وَ اَيُّوبَ اِذْ تَاذَى رَبَّهُ اَنِّي مَسْنِي الضُّرُّ وَاَنْتَ
اَرْحَمُ الرَّحِمِينَ ⑧

فَاَسْتَجَبْنَا لَهُ فَكُشَفْنَا مَا بِهِ مِنْ ضُرٍّ وَاَتَيْنَاهُ اَهْلَهُ
وَ وَاَمْثَلَهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً مِّنْ عِنْدِنَا وَذَكَرُوا
لِلْمُعِدِّينَ ⑨

وَ اِسْمَاعِيلَ وَاِدْرِيسَ وَذَا الْكُفْلِ كُلٌّ مِّنَ الصَّابِرِينَ ⑩

وَ اَدْخَلْنَاهُمْ فِي رَحْمَتِنَا اِنَّهُمْ مِّنَ الصَّالِحِينَ ⑪

(۱) یعنی ساختن زره .

و یادکن ذوالنون را چون رفت خشم خورده^(۱) پس گمان کرد که تنگ نگیریم بروی^(۲) پس ندا کرد در تاریکی ها بآن که هیچ معبود بحق نیست غیر تو پاکی تراست هرآئینه من بودم ازستمگاران (۸۷) .

پس قبول کردیم دعای او را و نجات دادیمش از غم و همچنین نجات می دهیم مسلمانان را (۸۸) .

و یادکن زکریا را چون ندا کرد بجناب پروردگار خود ای پروردگار من مگذار مرا تنها و تو بهترین وارثانی (۸۹) .

پس قبول کردیم دعای او را و بخشیدیم او را یحییٰ و نیکو ساختیم برای اوزن او را هرآئینه این پیغامران شتاب می کردند در نیکی ها و می خواندند ما را بتوقع و خوف و بودند برای ما نیاز مند (۹۰) .

و یادکن زنی را که بعفت نگاه داشت شرمگاه خود را پس دمیدیم در آن روح خود را و ساختیم او را و پسر او را نشانه برای عالمها (۹۱) .

گفتیم هرآئینه اینست ملتِ شما ملت یکتا و من پروردگار شما ام پس عبادت من کنید^(۳) (۹۲) .

و متفرق شدند امت هادِر کار خود^(۴)

وَذَا النُّونِ إِذْ ذُهِبَ مُغَاضِبًا أَفْظَنَ أَنْ كُنْ تَقْدِيرَ عَلَيْهِ
فَتَنَادَى فِي الظُّلُمَاتِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ
إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿۸۷﴾

فَأَسْتَجِبْنَا لَهُ وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الغَمِّ وَكَذَلِكَ
نُنَجِّي الْمُؤْمِنِينَ ﴿۸۸﴾

وَذَكَرِيَّا إِذْ نَادَى رَبَّهُ رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا
وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ ﴿۸۹﴾

فَأَسْتَجِبْنَا لَهُ وَوَهَبْنَا لَهُ يَحْيَىٰ وَأَصْلَحْنَا لَهُ زَوْجَهُ
إِنَّهُمْ كَانُوا يُسْرِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا
رِعْبًا وَرَهْبًا وَكَانُوا السَّاخِعِينَ ﴿۹۰﴾

وَالَّتِي أَحْصَيْتَ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيهَا مِنْ رُوحِنَا
وَجَعَلْنَاهَا وَابِنَهَا آيَةً لِلْعَالَمِينَ ﴿۹۱﴾

إِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً
وَآتَانَاكُمْ فَأَعْبُدُونِ ﴿۹۲﴾

وَنَقَطُوا أَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ كُلَّ إِلَيْنَا رُجُوعًا ﴿۹۳﴾

(۱) یعنی بر قوم خود بغیر اذن الهی والله اعلم .

(۲) القصه حوت او را بخلق درکشید .

(۳) یعنی اصل دین واحد است و اختلاف در فروع می باشد .

(۴) یعنی در اصل دین .

در میان خویش هر يك بسوی مار جوع
کنندگان اند (۹۳) .

پس هر که بکند از جنس کارهای شائسته
و اومومن باشد پس ناقبولی نه بود سعی
اورا و هر آئینه برای اومی نویسیم (۹۴) .

و محال است بر هر دیهی که هلاک کردیم
اورا آنکه بازگردند (یعنی بدینا) (۹۵) .

تا وقتیکه کشاده شود قیدیا جوج و ماجوج
و ایشان از هر بلندی بشتابند (۹۶) .

و نزدیک برسد وعده راست پس ناگهان
حال اینست بالادوخته شود چشم های
کافران گویند وای بر ما هر آئینه در غفلت
بودیم ازین حال بلکه بودیم ستمگار
(۹۷) .

هر آئینه شما و آنچه می پرستید بجز خدا
یعنی بتان آتش انگیز دوزخ باشید
شما بروی داخل شوید (۹۸) .

اگر می بودند این معبودان داخل نمی
شدند به دوزخ و همه ایشان
آنجا جاویدان باشند (۹۹) .

ایشان را آنجاناله باشد و ایشان آنجا هیچ
نه شنوند (۱۰۰) .

هر آئینه آنانکه سابقاً مقرر شد برای ایشان
از جانب مانی کوئی این جماعت از دوزخ
دور کرده شوند (۱۰۱) .

نه شنوند آواز دوزخ را و ایشان در آنچه
خواهد نفسهای ایشان جاویدانند (۱۰۲) .

اندوهگین نه سازد ایشان را آن ترس
بزرگ و پیش آیند ایشان را فرشتگان گویند

فَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الظَّالِمَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا يَكْفُرْ اَنْ
لِّسَعِيهِ وَاِنَّ اَكْبَرُ كَيْبُوتٍ ﴿۹۳﴾

وَ حَرَمٌ عَلٰى قَرِيْبَةٍ اَهْلَكْنَاهَا اَنْهُمْ لَا يَرْجِعُوْنَ ﴿۹۴﴾

حَتّٰى اِذَا فُتِحَتْ بَابُ جُوْبٍ وَّمَا جُوْبٌ وَّهُمْ مِنْ كُلِّ
حَدَبٍ يَّبْسُلُوْنَ ﴿۹۵﴾

وَ اَقْتَرَبَ الْوَعْدُ الْحَقِّ فَاِذْ اٰمِيْ شَاخِصَةً اَبْصَارُ الَّذِيْنَ
كَفَرُوْا وَاِيُوْبِنَا قَدْ كُنَّا فِيْ غَفْلَةٍ مِنْ هٰذَا بَلْ
كُنَّا ظٰلِمِيْنَ ﴿۹۶﴾

اِنَّكُمْ وَا مَا تَعْبُدُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ حَصَبٌ جَهَنَّمَ
اَنْتُمْ لَهَا وِرْدُوْنَ ﴿۹۷﴾

لَوْ كَانَ هٰؤُلَاءِ اِلٰهًا مَا وَّرَدُوْا وَا وَّكُلُّ فِيْهَا
خٰلِدُوْنَ ﴿۹۸﴾

لَهُمْ فِيْهَا زَفِيْرٌ وَّهُمْ فِيْهَا لَا يَسْمَعُوْنَ ﴿۹۹﴾

اِنَّ الَّذِيْنَ سَبَقَتْ لَهُمْ مِنَّا الْحُسْنٰى اُولٰٓئِكَ
عَنَّا مَبْعُدُوْنَ ﴿۱۰۰﴾

لَا يَسْمَعُوْنَ حَسِيْبَهَا وَّهُمْ فِيْ مَا اَشْتَهَتْ اَنْفُسُهُمْ
خٰلِدُوْنَ ﴿۱۰۱﴾

لَا يَحْزَنُهُمْ الْقَرْعَةُ الْاَكْبَرُ وَتَتَلَقَّهُمْ الْمَلَائِكَةُ هٰذَا يَوْمُكُمْ
الَّذِيْ كُنْتُمْ تُوعَدُوْنَ ﴿۱۰۲﴾

اینست آن روز که شمارا وعده داده می شد (۱۰۳).

روزی که در پیچیم آسمان را مانند پیچیدن طومار وقت نوشتن نامه هارا چنانکه آغازیدیم اول آفرینش را دیگر بار کنیم آفرینش وعده لازم بر ما هر آینه ماکننده ایم (۱۰۴).

وهر آینه نوشتیم در زبور بعد از تورات که زمین وارث آن شوند بندگان شائسته ما^(۱) (۱۰۵).

هر آینه در آنچه گفته شد کفایت است گروه عابدان را (۱۰۶).

و نه فرستادیم ترا مگر از روی مهربانی بر عالمها (۱۰۷).

بگو جزاین نیست که وحی فرستاده می شود بسوی من که معبود شما خدای یکتاست پس آیا گردن نهنده هستید (۱۰۸).

پس اگر اعراض کنند پس بگو خبردار ساختیم شمارا بوجهی که همه برابر باشید و نمی دانم که نزدیک است یا دور است آنچه وعده داده میشود (۱۰۹).

هر آینه خدای داند آشکارا از سخن و می داند آنچه پنهان می کنید (۱۱۰).

و نمی دانم شاید تاخیر موعود ابتلا باشد شمارا و بهره مندی باشد تا مدتی (۱۱۱).

يَوْمَ نَطْوِي السَّمَاءَ كَغَيِّ السَّجِّيلِ لَكُنَّ يُكَفِّرُنَّ كَمَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ نُعِيدُهُ وَعُدْ عَلَيْنَا إِنَّا كُنَّا فَاعِلِينَ ﴿۱۰۳﴾

وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ مِن بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرْثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ ﴿۱۰۴﴾

إِنَّ فِي هَذَا بَلَاءًا لِّقَوْمٍ غِيْبِينَ ﴿۱۰۵﴾

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ ﴿۱۰۶﴾

قُلْ إِنَّمَا يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُمُ اللَّهُ وَاحِدٌ فَهَلْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿۱۰۷﴾

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ آذَنْتُمْ عَلَىٰ سَوَاءٍ وَإِنْ أَدْرِي أَقْرِبُ أَمْ يَبِيدُ مَا تُوْعَدُونَ ﴿۱۰۸﴾

إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ مِنَ الْقَوْلِ وَيَعْلَمُ مَا تَكْتُمُونَ ﴿۱۰۹﴾

وَإِنْ أَدْرِي لَعَلَّهٗ فِتْنَةٌ لَّكُمْ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ ﴿۱۱۰﴾

(۱) یعنی در آخر زمان پیغامبری مبعوث شود و امت او بر هر زمین غالب شود والله اعلم.

پیغامبر گفت ای پروردگار من حکم کن
براستی و پروردگار مابخشائنده است
ازوی مدد طلب کرده می شود برآنچه
بیان می کنید (۱۱۲) .

سوره حج مدنی است و آن هفتاد و هشت
آیت و ده رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

ای مردمان بترسید از پروردگار خویش
هرآئینه زلزله که نزدیک قیامت باشد
چیزی بزرگ است (۱) .

روزی که ببینید آن را غافل شود هر شیر
دهنده از طفلی که شیر می دهدش و بنهد
هرزین باردار بارشکم خود را و ببینی مردمان
را مست و نیستند مست ولیکن عذاب
خدا سخت است (۲) .

و از مردمان کسی هست که گفتگو می کند
در شان خدا بغیر دانش و پیروی می نماید
هر شیطان متمرّد را (۳) .

که در قضای الهی نوشته شده است بروی
که هر که دوست داری او کند پس وی
گمراه کندش و راه نمایدش بسوی عذاب
آتش (۴) .

ای مردمان اگر در شک اید از رستخیز پس
هرآئینه ما آفریدیم شما را از خاک باز از نطفه
بازاز خون بسته باز از گوشت پاره
صورت داده و غیر صورت داده (می
گوئیم) تا واضح سازیم برای شما و قرار
می دهیم در رحمتها چیزی را که خواهیم
تامیعیاد معین باز بیرون می آریم شما را

قُلْ رَبِّ احْكُم بِالْحَقِّ وَرَبُّنَا الرَّحْمَنُ الْمُسْتَعَانُ
عَلَى مَا نَصَّبُونَا ۝

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ۝

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ ۝

يَوْمَ تَرَوْهَا تَدَاهِلُ كُلُّ مُرْضِعَةٍ عَمَّا أَرْضَعَتْ
وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمْلٍ حَمْلَهَا وَتَرَى النَّاسَ سُكَرَى
وَمَا هُمْ بِسُكَرَى وَلَكِنَّ عَذَابَ اللّٰهِ شَدِيدٌ ۝

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللّٰهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّبِعُهُ
كُلَّ شَيْطٰنٍ مُّرِيدٍ ۝

كَتَبَ عَلَيْهِ اَنَّهُ مِّنْ تَوَلّٰٓءِهٖ فَاَنَّهُ يُضِلُّهُ وَيَهْدِيهِ اِلَى
عَذَابِ السَّعِيرِ ۝

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اِن كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّنَ الْبَعْثِ فَاِنَّا خَلَقْنٰكُمْ
مِّنْ نَّوَابٍ ثُمَّ مِّنْ نُّطْفَةٍ ثُمَّ مِّنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ مِّنْ
مُّضْغَةٍ مُّخْلَقَةٍ وَّغَيْرِ مُخْلَقَةٍ لِّنُبَيِّنَ لَكُمْ وَنُقَضُّوْكُمْ
فِي الْاَرْحَامِ مَا نَشَاءُ اِلَىٰ اَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ
نُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِنَبْلُوَكُمْ اَشَدَّكُمْ وَنُنَكِّمُكُمْ مِّنْ

کودکی باز تربیت می کنیم تا برسید
 بنهایت جوانی خود و از شما کسی بود که
 میرانده شود و از شما کسی بود که
 باز گردانیده شود به بدترین عمر تا نداند
 چیزی را بعد از آن که می دانست و می
 بینی زمین را خشک شده پس وقتی که
 فرورفتادیم بر آن آب را جنبش کند
 و بیافزاید و برویاند از هر قسم رونق دار
 . (۵)

این همه به سبب آنست که خدا همونست
 ثابت و آنکه وی زنده می کند مُردگان را
 و آنکه وی بر همه چیز تواناست (۶) .

و آنکه قیامت آمدنی ست نیست هیچ
 شبهه در آن و آنکه خدا برانگیزد آنان را که
 درگور ها باشند (۷) .

و از مردمان کسی هست که گفتگومی کند
 در شانِ خدا بغیر دانش و بغیر هدایت
 و بغیر کتاب روشن (۸) .

پیچیده صفحه گردن خود را^(۱) تا گمراه
 کند از راهِ خدا اورا است در دنیا رسوائی
 بچشانیم اورا روز قیامت عذابِ سوختن
 . (۹)

گویم این به سبب آن اعمال ست که
 فرستادش دودست توو به سبب آن ست
 که خدانیست ستم کننده بر بندگان (۱۰) .

و از مردمان کسی هست که عبادت می

يُتَوَلَّىٰ وَمِنْكُمْ مَنْ يُرِيدُ إِلَىٰ آدْنَىٰ الْعُمُرِ لِيَكِيلًا
 يَعْلَمُ مِنْ بَعْدِ عِلْمِ شَيْئًا وَتَرَىٰ الْأَرْضَ
 هَامِدَةً فَاذًا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ
 وَرَبَتْ وَأَنْبَتَتْ مِنْ كُلِّ رَوْحٍ يَهْبِئُ ۝

ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّهُ يُحْيِي الْمَوْتَىٰ
 وَأَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝

وَأَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا تَأْتِي اللَّهَ يَبْعَثُ مَنْ
 فِي الْقُبُورِ ۝

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى
 وَلَا كِتَابٍ مُنِيرٍ ۝

ثُمَّ إِنِّي عَطَفُهُ لِيُضِلَّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ لَهُ فِي الدُّنْيَا
 خِزْيٌ وَنَذِيرُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَذَابُ الْحَرِيقِ ۝

ذَٰلِكَ بِمَا قَدَّمْت يَدَكَ وَإِنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَالِمٍ لِّلْعَبِيدِ ۝

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُعْبُدُ اللَّهَ عَلَىٰ حَرْفٍ فَإِنْ أَصَابَهُ

(۱) یعنی تکبرکنان .

کند خدا را برکناره پس اگر برسد اورانعمتی آرام گیرد بآن عبادت و اگر برسد اورابلائی برگردد بر روی خود باخت دنیا و آخرت را اینست زیانِ ظاهر (۱۱).

به نیایش می خواند بجز خدا چیزی را که زیان نه رساندش و سودنه دهدش اینست گمراهیِ دور (۱۲).

میخواند کسی را که زیان او نزدیک ترست از سود او هر آئینه بد خداوند ست و بدیاری ست (۱۳).

هر آئینه خدادار آرد آنان را که ایمان آورده اند و کارهای شائسته کرده اند در بوستانها که می رود زیر آن جوئنها هر آئینه خدا می کند آنچه می خواهد (۱۴).

هر که پنداشته باشد که نصرت نخواهد داد خدا پیغامبر را در دنیا و آخرت پس باید بیاویزد ریسمانی بجانب بالا باز باید که قطع نماید پس ببیند آیا دور می کنند این تدبیر او چیزی را که بخشم آورده (۱۵).

و همچنین فر فرستادیم قرآن را آیاتِ روشن و بدانید که خداراه می نماید هر کرا خواهد (۱۶).

هر آئینه آنان که ایمان آوردند و آنانکه یهود شدند و ستاره پرستان و ترسایان و گبران و مشرکان خدای تعالی فیصله خواهد کرد میان ایشان روز قیامت هر آئینه خدا بر هر

خَيْرُ لَطْفًا بِهِ وَإِنْ أَمَاتَهُ فَتَنَةً يُقَلِّبُ
وَجْهَهُ بَخَيْرِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ
الْمُبِينُ ⑩

يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُهُمْ وَلَا يَضُرُّهُمْ ذَلِكَ هُوَ
الصَّلُّ الْبَعِيدُ ⑪

يَدْعُوا مَنْ صَفْوَةٌ أَقْرَبُ مِنْ نَفْعِهِ لَيْسَ الْمَوْلَى
وَلَيْسَ الْعَشِيرُ ⑫

إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ ⑬

مَنْ كَانَ يَطْمُنْ أَنْ كَسَنَ يَتَّصِرُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ فَلْيَمْدُدْ بِسَبَبٍ إِلَى السَّمَاءِ ثُمَّ لِيَقْطَعْ
فَلْيَنْظُرْ هَلْ يُدْهِبُ كَيْدَهُ مَا لَيْغِظُ ⑭

وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَأَنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يُرِيدُ ⑮

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّابِغِينَ وَالنَّصَارَى
وَالْمَجُوسَ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا إِنَّ اللَّهَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ⑯

(۱) یعنی اگر ازین غصه بمیرد هیچ ضرر نکند .

چیز مطلع ست (۱۷) .

آیندیدی که سجده می کنند خدای تعالی را آنانکه در آسمان هاند و آنانکه در زمین اند و خورشید و ماه و ستارگان و کوه ها و درختان و چهارپایان و بسیاری از مردمان و بسیاری کس هستند که ثابت شده است برایشان عذاب و هرکرا خوار کند خدا پس نیست اوراهیچ گرامی دارنده هر آئینه خدای کند آنچه می خواهد (۱۸) .

این دو فریق دشمنان یکدیگر اند خصومت کردند در شان پروردگار خویش پس آنانکه کافر شدند قطع کرده شد برای ایشان جامها از آتش ریخته شود بالای سرایشان آب گرم (۱۹) .

گداخته گردد بآن هر چه در شکم ایشان باشد و پوست های نیز (۲۰) .
و برای کوفتن ایشان مهیا باشند گرزها از آهن (۲۱) .

هرگاهی که خواهند که برآیند از دوزخ خلاص شوند از آندوه بازگردانیده شوند آنجا و گفته شود بچشید عذاب سوختن (۲۲) .

هر آئینه خدا درمی آرد آنان را که ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند در بوستانها می رود در زیر آن جوئیها پیرایه پوشانیده شوند آنجا دستوانها از زر و پوشانیده شوند مروراید و لباس ایشان آنجا ابریشم بود (۲۳) .

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَسْجُدُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ
وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ وَالْجِبَالُ وَالشَّجَرُ وَالدَّوَابُّ
وَكَثِيرٌ مِّنَ النَّاسِ وَكَذَلِكَ يُحَقِّقُ عَلَيْهِ الْعَذَابُ وَمَنْ يُؤْمِنِ
اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُّكْرِمٍ إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ ﴿۱۷﴾

هَذَا مِنْ خُصْمِهِمُ الَّذِينَ كَفَرُوا
وَقَطَعْنَا لَهُمُ سُبُلَ مَنَ تَأْتِيهِمْ مِنَ قُوتٍ زَوْسِمُهُمُ
الْحَدِيدُ ﴿۱۸﴾

يُضْرَبُونَ بِأُخْشَابٍ مِّنَ الْحَدِيدِ ﴿۱۹﴾

وَلَهُمْ مَقَامِعٌ مِّنَ حديدِ ﴿۲۰﴾

كُلَّمَا أَرَادُوا أَن يَخْرُجُوا مِنْهَا مِنْ غَمٍّ أُعِيدُوا
فِيهَا وَذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ ﴿۲۱﴾

إِنَّ اللَّهَ يَدْخُلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ يُحَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ
أَسَاوِرٍ مِن ذَهَبٍ وَيُكْوَلُونَ أَوْلِيَاءَهُمْ فِيهَا حَبِيرٌ ﴿۲۲﴾

راه نمود شد^(۱) ایشان را بپاکیزه از سخن و دلالت کرده شد ایشان را بر ابراهیم خدای ستوده (۲۴) .

هر آئینه آنانکه کافر شدند و بازمی دارند از راه خدا و از مسجد حرام که پیدا کرده ایم آن را برای مردمان یکسان آنجا متوطن و صحرائشین و هر که خواهد آنجا جروی کردن بستمگاری بپوشانیم او را از عذاب درد دهنده (۲۵) .

و یادکن چون معین ساختیم برای ابراهیم موضع خانه کعبه را این سخن گفته که شریک مقرر مکن بامن هیچ چیزی را و پاک کن خانه مرا برای طواف کنندگان و ایستادگان و رکوع کنندگان و سجود کنندگان^(۲) (۲۶) .

و آوازه در میان مردمان بحج تابیا بند پیش تو پیاده و سوار بر هر شتر لاغر می آیند این شتران لاغر از هر راه دور (۲۷) .

تا حاضر شوند نزدیک فائده هابری خویش و یاد کنند نام خدا را در روزی چند دانسته شده^(۳) و بعد از وی بر ذبح آنچه خدای تعالی روزی داده است ایشان را از قسم چهار پایان مواشی پس بخورید از آن و بخورانید درمانده درویش را (۲۸) .

وَهُدُوا إِلَى الصَّالِحِينَ مِنَ الْقَوْلِ ۗ وَهُدُوا إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿۳۱﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ الَّذِي جَعَلْنَاهُ لِلنَّاسِ سَوَاءً الْعَاكِفُ فِيهِ وَالْبَادِ وَمَنْ يُرِدْ فِيهِ بِالْحَادِ يُظَلِّمْ شِقَاقَهُ مِنْ عَذَابِ النَّارِ ﴿۳۲﴾

وَأَذِّنْ لِلنَّاسِ أَنَّ إِلَى الصَّالِحِينَ مِنَ الْقَوْلِ أَشْرَافُ سَبِيلِنَا وَظَهَرَ لِي فِي بَيْتِي لِلظَّالِمِينَ وَالْعَاقِبِينَ ۚ وَالزُّكُمُ الشُّجُورُ ﴿۳۳﴾

وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَى كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَبِيبٍ ﴿۳۴﴾

لِيَشْهَدُوا مَنَافِعَ لَهُمْ وَيَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ فِي أَيَّامٍ مَعْلُومَاتٍ عَلَى مَا رَزَقَهُمْ مِنْ بَهِيمَةِ الْأَنْعَامِ ۚ فَكُلُوا مِنْهَا وَأَطِيعُوا أَمْرَ الْفَقِيرِ ﴿۳۵﴾

(۱) یعنی درد دنیا .

(۲) یعنی برای نمازگزاران .

(۳) یعنی یوم نحر و ایام تشریق .

بازباید که دور کنند چرک تن خود را و به
و فارسانند نذرهای خود را و طواف نمایند
باین خانه قدیم^(۱) (۲۹) .

اینست حکم و هرکه تعظیم کند شعائر
خدارا پس این تعظیم کردن بهترست
اورانزدیک پروردگار او و حلال کرده شد
برای شما مواشی^(۲) مگر آنچه خوانده
خواهد شد بر شما^(۳) پس احتراز کنید
از پلیدی بتان و احتراز کنید از سخن
دروغ^(۴) (۳۰) .

حنیفی دین شده برای خدا غیر شریک
مقررکننده باوی و هرکه شریک مقرر کند
با خدا پس گویا که فرود افتاد از آسمان
پس بر باینند او را مرغان مردار خوار
یا فرو افکند او را باد بمکانی دور^(۵)
(۳۱) .

اینست حکم و هرکه تعظیم کند شعائر
خدارا پس این تعظیم از تقوی دلهاست
(۳۲) .

شمارا در آن مواشی فائده هاست
تامیعیادی معین باز جانی فرود آمدن آن
بخانه قدیم است (۳۳) .

ثُمَّ لِيَقْضُوا تَفَثَهُمْ وَلِيُوفُوا نَدْوَهُمْ
وَلِيَكْفُرُوا بِالْبَيْتِ الْعَرَبِيِّ ③

ذَلِكَ وَمَنْ يُعِظْكُمْ حُرْمَتِ اللَّهِ فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ عِنْدَ رَبِّي
وَاجْتَلَيْتُمْ لَكُمْ الْأَنْعَامُ إِلَّا مَا يَمِثُّ عَلَيْكُمْ فَأَجْتَنِبُوا
الرِّجْسَ مِنَ الْأَوْثَانِ وَاجْتَنِبُوا قَوْلَ الزُّورِ ④

حُنَفَاءَ لِلَّهِ غَيْرَ مُشْرِكِينَ بِهِ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَكَأَنَّمَا
خَرَجَ مِنَ السَّمَاءِ فَتَخَطَفَهُ الطَّيْرُ أَوْ تَهْوَى بِهِ الزَّيْبُ فِي
مَكَانٍ سَجِيئٍ ⑤

ذَلِكَ وَمَنْ يُعِظْكُمْ شَعَائِرَ اللَّهِ فَاَلْقَاهُمْ نَفَقَى الْقُلُوبِ ⑥

لَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ مَحِلُّهَا إِلَىٰ الْبَيْتِ
الْعَرَبِيِّ ⑦

(۱) یعنی کعبه زیرا که اول بنا شد بعد از آن بیت المقدس .

(۲) یعنی شتر و گاو و بز و گوسفند .

(۳) یعنی میت و خون مسفوح . .

(۴) یعنی گواهی دروغ .

(۵) حاصل آنست که هلاک شد بوجهی که امید نجات نماند .

وهرامتی را معین ساخته ایم طریق قربانی
تایادکنند نام خدا بر آنچه داده است ایشان
را از چهارپایان مواشی پس معبود شما
معبود یکتاست پس اورا منقادشوید
و(یامحمد) بشارت ده نیایش کنندگان را
(۳۴) .

آنان را که چون یاد کرده شود خدا بترسد
دل های ایشان وصبر کنندگان را بر آنچه
برسدبایشان وبرپادارندگان نمازرا وآنان
را که از آنچه روزی دادیم بایشان خرج
می کنند (۳۵) .

وشرانِ قربانی راساخته ایم برای
شما از شعائر خدا شمارا در آن نیکی ست
پس یادکنید نام خدارا برنحر آنها
بر چهارپای ایستاده پس چون بزمین افتد
پهلوی آن بخورید از آنها و بخورائید
درویش بی سوال را و سوال کننده را
همچنین رام گردانیدیم چهار پایان را برای
شما بود که شکر کنید (۳۶) .

نمی رسد بخدا گوشتهای قربانی ها و نه
خونهای این ها ولیکن می رسد بوی
پرهیزگاری از شما هم چنین رام گردانیدیم
قربانی هابرای شما تا به بزرگی یادکنید
خدارا بشکر آنکه راه نمود شما را
و بشارت ده نیکوکاران را (۳۷) .

هر آئینه خدا دفع می کند از مسلمانان^(۱)

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا لِيَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَىٰ مَا
رَزَقَهُمْ مِنْ بَهِيمَةِ الْأَنْعَامِ ۚ وَاللَّهُ وَاحِدٌ
فَلَا أَسْمَاءُ ۚ وَبَشِّرِ الْمُخْبِتِينَ ﴿۳۵﴾

الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَّتْ قُلُوبُهُمْ وَالضَّالِّينَ عَلَىٰ
مَآصِبِهِمْ وَالْمُقِيمِي الصَّلَاةِ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ﴿۳۶﴾

وَالْبَدَنَ جَعَلْنَاهَا لَكُمْ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ لَكُمْ فِيهَا خَيْرٌ ۗ
فَاذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهَا صَوَافٍ ۚ فَإِذَا وُجِدَتْ جُوبُهَا
فَكُلُوا مِنْهَا وَأَطِيعُوا الْقَائِمَ وَالْمُعْتَدِ كَذَلِكَ نَسَخَرْنَاهَا
لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿۳۷﴾

لَنْ يَبَالَ اللَّهُ لِحُومِهَا وَلَا دِمَائِهَا وَلَكِنْ يَبَالَهُ
التَّقْوَىٰ وَمَنْ كُنْ مِنْكَ سَعَهَا لَكُمْ لِيُذَكِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ
مَاهَدَلَكُمْ وَبَشِّرِ الْمُحْسِنِينَ ﴿۳۷﴾

إِنَّ اللَّهَ يُدْفِعُ عَنِ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ اللَّهَ لَكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

(۱) یعنی ضرر اعداء ایشان را .

خَوَانِ كُفُورٍ ۝

أذن للذين يقاتلون بأنهم ظلموا وإن الله على نصرهم

لقدير ۝

لَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بِغَيْرِ حَقٍّ إِلَّا أَنْ يَقُولُوا رَبُّنَا اللَّهُ

وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَفَسَدَتِ

صَوَامِعُ وَبِيَعٌ وَصَلواتٌ وَمَسْجِدٌ يُذَكَّرُ فِيهَا اسْمُ اللَّهِ كَثِيرًا

وَلِيُنصِرَنَّ اللَّهُ مَن يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ لَعَزِيزٌ ۝

هرآئینه خدادوست نمی دارد هرخیانت
کننده ناسپاس را (۳۸) .

دستوری جهاد داده شد آنانرا که کفار
بایشان جنگ می کنند بسبب آنکه برایشان
ستم رفته است وهرآئینه خدا بر نصرت
دادن ایشان تواناست (۳۹) .

دستوری جهاد داده شد آنان را که بیرون
آورده شد ایشان را از خانهای ایشان بغیر
حق لیکن به سبب آنکه می گفتند
پروردگار ما خداست واگر نه بودی دفع
کردن خدا مردمان را بعضی را بدست
بعضی ویران کرده می شد خلوتهای
رهبانان و عبادت خانه های یهود و عبادت خانه
های مسلمانان که یاد کرده می شود در آن
مواضع نام خدا بسیاری والبته نصرت
خواهد داد خدا کسی را که قصد نصرت
دین وی کند وهرآئینه خداتوانا غالب
ست نصرت خواهد داد (۴۰) .

انان را که اگر دسترس دهیم ایشان را
در زمین برپادارند نمازرا و بدهند زکوة را
و بفرمایند بکار پسندیده و منع کنند از کار
ناپسندیده و خدا راست نهایت همه
کارها (۴۱) .

الَّذِينَ إِنْ مَكَّنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ

وَأَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ وَاللَّهُ عَاقِبَةُ

الْأُمُورِ ۝

(۱) درین آیت دلالت ست بر صحتِ خلافتِ خلفای اربعه زیرا که ایشان از مهاجرین
اولین بودند و متمکن شدند در زمین پس لازم آید که اقامت صلوة و ایتاء زکوة و امر
به معروف و نهی از منکر از ایشان بظهور رسد و تمکین فی الارض چون بآن
حضال جمع شود همان ست خلافت نبوت .

واگردروغگو شمردند ترا پس هراثینه دروغگو شمرده بودند پیش از ایشان قوم نوح وعاد و ثمود (۴۲) .

و قوم ابراهیم وقوم لوط (۴۳) .

واهل مدین ودروغگو شمرده شد موسی را پس مهلت دادم این کافران را بازگفتار کردم ایشان را پس چگونه بود عقوبت من (۴۴) .

پس بسا دهبی که هلاک ساختیم آن را ووی ستمگار بود پس وی افتاده است برسقف های خود وبسیارچاه بیکارمانده وبسامحلی بلند خراب شده (۴۵) .

ایاسیرنکرده اند در زمین تا بُودایشان را دلها که فهم کنند بآن یاکوشها که بشنوند بآن هراثینه حال اینست که نابینامی شوند چشم هاولیکن نابینامی شوند آن دل ها که در سینها اند (۴۶) .

وزود می طلبند از تو عذاب را وهرگز خلاف نخواهد کرد خدا وعده خود را وهرائینه يك روز نزدیک پروردگارتو مانند هزارسال ست از آنچه می شمردید^(۱) (۴۷) .

وبسادیه که مهلت دادم آن را وآن ستمگار بود باز گفتار کردم آنرا و بسوی من ست بازگشت (۴۸) .

بگوای مردمان جزاین نیست که من برای شما ترساننده آشکارام (۴۹) .

وَأَنْ يَكِيدَ بُوُوكَ فَقَدْ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَعَادٌ وَثَمُودٌ ﴿٤٢﴾

وَقَوْمُ إِبْرَاهِيمَ وَقَوْمُ لُوطٍ ﴿٤٣﴾

وَأَصْحَابُ مَدْيَنَ وَالْكَذِّبُ مُوسَىٰ فَأَمَلَيْتُ لِلْكَافِرِينَ ثُمَّ

أَخَذْتُ لَهُمْ قَلْبًا مِّنَ لَّيْلِ ﴿٤٤﴾

فَكَأَيُّ مَن فَرَّقُوا بَيْنَهُمَا وَهِيَ ظَالِمَةٌ لِّهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَىٰ عُرُوشِهَا

وَبِنُحُوتٍ مَّعْلُومَةٍ وَقَصَصْتُ لِيُتَّبَعُوا ﴿٤٥﴾

أَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَكُنُوا لَهُمْ قُلُوبٌ يَعْقِلُونَ بِهَا وَأُذُنًا

أَذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا فَأَنذَرْتُهُمْ لَآ أَعْبَى الْأَبْصَارُ وَلَكِن

تَعْبَى الْقُلُوبَ الَّتِي فِي الصُّدُورِ ﴿٤٦﴾

وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَنْ يُخْلِفَ اللَّهُ وَعْدَهُ وَإِنَّ يَوْمًا

عِنْدَ رَبِّكَ كَأَلْفِ سَنَةٍ مِّمَّا تَعُدُّونَ ﴿٤٧﴾

وَكَايُنَ مِّنْ قَرِيبٍ أَمَلَيْتُ لَهَا وَهِيَ ظَالِمَةٌ لِّهَا أَخَذْتُهَا

بِلِئْلِ الْعَبْصِيرِ ﴿٤٨﴾

قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُرْسِلُ اللَّهُ

(۱) یعنی اگرخواهدکار هزارسال دريك روز تمام کند پس این بسبب عجز نیست بلکه بنا بر مصالحی که جز او کس نمیداند .

پس آنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند ایشان را است آمرزش و روزی نیک (۵۰) .

و آنان که سعی کردند در آیاتِ ما عاجز کنان (بزعم خود) ایشان اند اهل دوزخ (۵۱) .

ونه فرستادیم پیش از تو هیچ فرستاده و نه هیچ صاحب وحی الا چون آرزوی بخاطر بست افگند شیطان چیزی در آرزوی وی پس دورمی کند خدا آنچه شیطان انداخته است باز محکم می کند خدا آیات خود را و خدادانا با حکمت ست (۱) (۵۲) .

تابگرداند خدا آنچه شیطان افگند بلای در حق آنانکه درد دل های ایشان بیماری است و آنان که سخت ست دل های ایشان و هر آئینه ستمگاران در مخالفت دور و دراز آند (۵۳) .

و تابدانند آنان که داده شده است ایشان را علم که آن وحی راست ست از جانب پروردگار تو پس ایمان آرند بآن پس

فَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ
وَبَدْرٌ كَرِيمٌ ۝

وَالَّذِينَ سَعَوْا فِي آيَاتِنَا مُعْجِزِينَ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ
الْجَحِيمِ ۝

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ وَلَا نَبِيٍّ إِلَّا إِذًا تَمَثَّلَ
لِقَلْبِ الشَّيْطَانِ فِي أُمْنِيَّتِهِمْ فَمَنْ سَخَّرَ اللَّهُ مَا يَلْقَى الشَّيْطَانُ
تَمَّ يُحْكِمُ اللَّهُ آيَاتِهِ وَاللَّهُ عَلَيْهِمْ حَكِيمٌ ۝

لِيَجْعَلَ مَا يَلْقَى الشَّيْطَانُ فِتْنَةً لِلَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ
مَّرَضٌ وَالْقَاسِيَةِ قُلُوبُهُمْ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَكُنُفَىٰ شِقَاقِي
بِعَيْدٍ ۝

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتَهُمُ الْحَقُ مِنْ رَبِّكَ
فَمُؤْمِنًا بِهِ فَتُخْبِتُ لَهُ قُلُوبُهُمْ وَإِنَّ اللَّهَ

(۱) مترجم گوید مثلاً آنحضرت صلی الله علیه وسلم بخواب دیدند که هجرت کرده اند بزیمینی که نخل بسیار دارد پس وهم بجانب یمامه و هجر رفت و در نفس الامر مدینه بود مثلاً آنحضرت صلی الله علیه وسلم بخواب دیدند که بمکه درآمده اند حلق و قصر میکنند پس وهم آمد که در همان سال این معنی واقع شود و در نفس الامر بعد از سالهای چند متحقق شد و در امثال این صورت امتحان مخلصان و منافقان در میان می آید والله اعلم .

نیایش کنند برای خدا دل های ایشان
وهرآئینه خداراه نماینده است مسلمانان
را بسوی راه راست (۵۴) .

وهمیشه باشند کافران درشبهه از آن وحی
تاوقتیکه بیاید بایشان قیامت ناگهان یا
بیاید بایشان عقوبت روزی نهایت نحس
(۵۵) .

بادشاهی آن روزخداراست حکم کند
میان ایشان پس آنان که ایمان آوردند
وکارهای شائسته کردند دربوستانهای
نعمت باشند (۵۶) .

وآنانکه کافر شدند ودروغ شمردند آیات
مارا آن جماعت ایشان را باشد عذاب
خوارکننده (۵۷) .

وآنانکه هجرت کردند درراه خدا پس
کشته شدند یا بمرند هرآئینه روزی دهد
ایشان را خداروزی نیک^(۱) وهرآئینه
خداوی بهترین روزی دهندگان ست
(۵۸) .

البته درآردایشان را بموضعی که خوشنود
شوندازآن وهرآئینه خدا دانابردبارست
(۵۹) .

حکم این ست وهرکه درپی ایذای کسی
افتاد بمانند آنکه ایذا داده شد او را بعد
ازآن تعدی کرده شد بروی هرآئینه
نصرت خواهد داد او را خدا هرآئینه خدا

لَهَادِ الَّذِينَ آمَنُوا إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿۵۴﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ صِرَاطٍ مُنْتَهَىٰ حَقِّي تَأْتِيهِمْ
السَّاعَةُ بَغْتَةً أَوْ يَأْتِيهِمْ عَذَابٌ يَوْمَ عَرَجٍ ﴿۵۵﴾

الْمَلِكِ يَوْمَ يَمِيزُ اللَّهُ بَيْنَهُمُ الْقَالِينَ
الْمُنُورِ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي حَبَّتِ التَّجِيمِ ﴿۵۶﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَأُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ
مُّهِينٌ ﴿۵۷﴾

وَالَّذِينَ هَاجَرُوا إِلَىٰ سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ قَاتَلُوا أَوْ مَاتُوا
لَيَرْزُقَنَّهُمُ اللَّهُ رِزْقًا حَسَنًا وَإِنَّ اللَّهَ لَهُوَ خَيْرُ
الْرَازِقِينَ ﴿۵۸﴾

لَيُدْخِلَنَّهُمُ اللَّهُ مَدْخَلًا يُرْضَوْنَهُ وَإِنَّ اللَّهَ لَعَلِيمٌ
حَلِيمٌ ﴿۵۹﴾

ذَٰلِكَ وَمَنْ عَاقَبَ بِبِئْسَلِ مَا عُوِّقَ بِهِ ثُمَّ يُغْنِي
عَلَيْهِ لِيُنْصَرَّتْهُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ لَعَفُوفٌ غَفُورٌ ﴿۶۰﴾

(۱) یعنی دربهشت .

بخشاینده آمرزگارست (۶۰) .

این نصرت بسبب آنست که خدا درمی آرد شب را درروز و درمی آرد روز را درشب و به سبب آنست که خداشنواینست (۶۱) .

این نصرت به سبب آنست که خدا همونست ثابت و آنچه می خوانند کافران بجز وی همونست باطل و به سبب آنست که خداهمون ست بلند مرتبه بزرگ قدر (۶۲) .

آیاندیدی که خدا فرودآورد ازآسمان آب را پس زمین سرسبز شود هر آئینه خدالطف کننده داناست (۶۳) .

اوراست آنچه درآسمانهاست و آنچه درزمین ست وهرآئینه خداهمونست بی نیاز ستوده کار (۶۴) .

ایاندیدی که خدا مسخر کرد برای شما آنچه درزمین است و مسخر ساخت کشتی ها می رود در دریا بفرمان او نگاه میدارد آسمان را از آنکه بیفتد بر زمین مگر بدستور او هر آئینه خدا در حق مردمان بخشاینده مهربان است (۶۵) .

واوست آنکه زنده کرده شمارا باز بمیراند شمارا باز زنده کند شمارا هر آئینه آدمی ناسپاس ست (۶۶) .

برای هر گرو هی معین کرده ایم شریعتی را که ایشان عمل کننده اند برآن پس بایدکه نزاع نه کنند باتو درین کار وبخوان بسوی پروردگار خویش هر آئینه

ذَلِكَ يَاقَ اللَّهُ يُؤَلِّمُ الْتَيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُؤَلِّمُ اللَّيْلَ فِي الْتَيْلِ وَأَنَّ اللَّهَ سَمِيمٌ بَصِيرٌ ﴿۶۰﴾

ذَلِكَ يَاقَ اللَّهُ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ هُوَ الْبَاطِلُ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ﴿۶۱﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَتُضْيَعُ الْأَرْضُ مُخَضَّرَةً إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ ﴿۶۲﴾

لَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَإِنَّ اللَّهَ لَهُ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ﴿۶۳﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ مِمَّا فِي الْأَرْضِ وَأَلْفَكَ تُجْرِي فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِ رَبِّكَ وَالسَّمَاءَ أَنْ تَقَعَ عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا لِيَذُنَ بِإِذْنِ اللَّهِ بِالنَّاسِ لِرُءُوفٍ تَحِيمٍ ﴿۶۴﴾

وَهُوَ الَّذِي أَحْيَاكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَكَفُورٌ ﴿۶۵﴾

لِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا هُمْ نَاسِكُوهُ فَلَا يُنَارِعُكَ فِي الْأُمُورِ وَأُدْعَىٰ إِلَيْكَ إِنَّكَ لَعَلَىٰ هُدًى مُسْتَقِيمٌ ﴿۶۶﴾

براهِ راستی (۶۷) .

واگر مکابره نمایند باتوبگو خدا دانا ترست بآنچه می کنید (۶۸) .

خداحکم خواهد کرد میان شما روزقیامت درآنچه اندران اختلاف می کنید^(۱) (۶۹) .

آیا نه دانستی که خدای داند هرچه درآسمان وزمین ست هرآئینه این همه ثبت است درکتابی این همه برخدا آسان ست (۷۰) .

وعبادت می کنند بجز خداچیزی را که فرو نفرستاده است خدا حتی برآن وچیزی که نیست ایشان را برثبوت آن دانش ونیست ستمگاران را هیچ یاری دهنده (۷۱) .

وچون خوانده می شود برایشان آیاتِ ما واضح آمده می شناسی در رویهای این کافران ناخوشی نزدیک می شوند ازآنکه حمله کنند برآنان که می خوانند برایشان آیاتِ ما بگوآیا خبردهم شمارا به ناخوشر ازین آن دوزخ ست وعده داده است خدا آن را بکافران و وی بدجائست (۷۲) .

ای مردمان پدید آورده شد داستانی پس بشنوید آن را هرآئینه آنانکه می خوانید

وَلَا تَجَادِلُوهُ فَقُلِ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿۶۷﴾

اللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَمَا لَكُمْ فِيهِ عَتَاؤُونَ ﴿۶۸﴾

أَلَمْ تَعْلَمَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ

إِنَّ ذَلِكَ فِي كِتَابِي إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿۶۹﴾

وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَمْ يَنْزِلْ بِهِ سُلْطَانًا

وَمَا لَيْسَ لَهُمْ بِهِ عِلْمٌ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ نَصِيرٍ ﴿۷۰﴾

وَإِذْ أَتَى عَلَىٰ آلِهِمْ إِلَهَآئِهِمْ نَعْرِفُ فِي وُجُوهِ الَّذِينَ

كَفَرُوا وَالْمُنْكَرَ بكَادُونَ يَسْطُونَ بِالَّذِينَ يَتْلُونَ عَلَيْهِمْ

آيَاتِنَا قُلْ أَفَأَنْتُمْ بِشِرْكِي مِنْ ذِكْرِكُمْ الْكَارِ وَعَدَّهَا

اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَإِيَّسَ الْمَصِيرُ ﴿۷۱﴾

يَأْتِيهَا النَّاسُ ضُرِبَ مَثَلٌ فَاَسْمِعُوا الْقُرْآنَ الَّذِينَ

تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا وَلَوْ

(۱) مترجم گوید درین آیت اشاره است بآنکه اختلاف شرائع بسبب اختلاف عصوراست وهمه شرائع حق ست ودرزمان خودمعمول به است پس نزاع درحقیقت بآنها نباید کرد .

بجز خدا آفریدن نه توانند مگسی را
اگرچه جمع شوند برای آن و اگر بر باید
از ایشان مگس چیزی را خلاص نه نتوانند
کرد آن را از مگس ناتوان شد طالب و
مطلوب^(۱) (۷۳) .

تعظیم نکردند خدا را حق تعظیم او هر آئینه
خدا توانا غالب است (۷۴) .

خدا برمی گزیند فرستاده‌ها از فرشتگان
واز مردمان هر آئینه خدا شنوا بیناست
(۷۵) .

می داند آنچه پیش روی ایشان ست
و آنچه پس پشت ایشان ست و بسوی
خدا باز گردانیده می شوند کارها (۷۶) .

ای مسلمانان رکوع کنید و سجده بجا آرید
و عبادت نمائید پروردگار خود را و بکنید
کار نیکو امیدست که رستگار شوید (۷۷) .

و جهاد کنید در راه خدا حق جهادی که
برای خدا باشدوی برگزید شمارا و نه
ساخت بر شما دردین هیچ تنگی مشروع
کرد دین پدر شما ابراهیم خدانام نهاد
شمارا مسلمان پیش ازین^(۲) و در قرآن
نیز تاباشد پیغامبر گواه بر شما و باشید
شما گواه بر مردمان پس برپادارید نماز را
و بدهید زکوة را و چنگ زیند بخدا
اوست مددگار شما پس نیکو مددگار
و نیکو یاری دهنده است (۷۸) .

اجْتَمَعُوا لَهُ وَإِنْ يَسْأَلُهمُ الذَّبَابُ شَيْئًا لَا يَسْتَفِهُوْهُ
مِنْهُ ضَعُفَ الظَّالِمُ وَالْمَطْلُوبُ ⑤

مَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ ⑥

أَلَمْ يَصْطَفِ مِنَ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا وَمِنَ النَّاسِ
إِنَّ اللَّهَ سَبِيحٌ بَصِيْرٌ ⑦

يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ
الْأُمُوْرُ ⑧

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ارْكَعُوا وَاسْجُدُوا وَاعْبُدُوا
رَبَّكُمْ وَأَفْعَلُوا الْخَيْرَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ⑨

وَجَاهِدُوا فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادٍ هُوَ اجْتَبَاكُمْ وَمَا
جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ مَلَّةً أَمِيْكُمْ
إِبْرَاهِيْمَ هُوَ سَمَّاكُمْ الْمُسْلِمِيْنَ مِنْ قَبْلِ وَفِي هَذَا
لِيَكُوْنَ الرَّسُوْلُ شَهِيدًا عَلَيْكُمْ وَتَكُوْنُوْا شَهِيدًا عَلَى
النَّاسِ فَأَقِيْمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاعْتَصِمُوا
بِاللَّهِ هُوَ مَوْلَاكُمْ فَعَزَّمِ الْمُوْلَى وَفَعَلَ الْبَصِيْرُ ⑩

(۱) یعنی عابد و معبود .

(۲) یعنی در کتب سابقه .

سوره مؤمنون مکی است و آن یک صد و هیجده آیت و شش رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١﴾

الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خِشْعُونَ ﴿٢﴾

وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ ﴿٣﴾

وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَاةِ فَاعِلُونَ ﴿٤﴾

وَالَّذِينَ هُمْ أَغْرُوبَةً يُحْفَتُونَ ﴿٥﴾

إِلَّا عَلَىٰ أَرْجُلِهِمْ أَوْ سَائِطِلِكُمُ أَيَّامَهُمْ فَآلِهِمْ غَيْرِ مُلْمَعِينَ ﴿٦﴾

فَمَنْ يَتَّبِعِ وَرَاءَ ذَلِكَ فَاذْلِكْ هُمُ الْعَادُونَ ﴿٧﴾

وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمْتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ ﴿٨﴾

وَالَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ﴿٩﴾

أُولَٰئِكَ هُمُ الْوَارِثُونَ ﴿١٠﴾

الَّذِينَ يَرِثُونَ الْوَارِثِينَ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١١﴾

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنسَانَ مِنْ سُلَالَةٍ مِنْ طِينٍ ﴿١٢﴾

ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نَظْفَةً فِي قَرَارٍ مَكِينٍ ﴿١٣﴾

ثُمَّ جَعَلْنَا النَّظْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَجَعَلْنَا

بنام خدای بخشاینده مهربان .

هر آئینه رستگار شدند مسلمانان (۱) .

آنانکه ایشان در نماز خویش خشوع

کننده اند (۲) .

آنان که ایشان از بیهوده روگردانند (۳) .

و آنان که ایشان زکوة را ادا کننده اند (۴) .

و آنانکه ایشان شرمگاه خود را نگاه

دارنده اند (۵) .

مگر بر زنان خویش یا بر کنیزگانی که

ملك دست ایشان ست پس هر آئینه اینان

نکوهیده نیستند (۶) .

پس هر که طلب کند سوای این انجماعت

از حد گذرنده اند (۷) .

و آنان که ایشان امانت های خود را وعهد

خود را رعایت کننده اند (۸) .

و آنانکه ایشان بر نمازهای خود محافظت

می کنند (۹) .

این جماعت ایشانند آن وارثان (۱۰) .

که عاقبت کاربردست آرند بهشت فردوس

را ایشان آنجا جوید باشند گانند (۱۱) .

و هر آئینه آفریدیم آدمی را از خلاصه ای از

گیل (۱۲) .

باز ساختیم آدمی را نطفه در قرارگاه

استوار (۱۳) .

باز ساختیم آن نطفه را خون بسته

باز ساختیم آن خون بسته را گوشت پاره

پس ساختیم آن گوشت پاره را
استخوانهای چند پس پوشانیدیم بر آن
استخوانها گوشت را باز آفریدیم اورا
آفرینشی دیگر^(۱) پس بزرگ ست خدا
نیکوترین آفرینندگان (۱۴) .

بازهرآئینه شما بعد ازین البته مردگانید
(۱۵) .

بازهرآئینه شما روزقیامت برانگیخته
گردید (۱۶) .

وهرآئینه آفریدیم بالای شما هفت آسمان
ونبودیم ما ازآفرینش بی خبر (۱۷) .

وفروفرستادیم ازآسمان آب را باندازه
پس جای دادیم اورادزمین وهرآئینه ما
بردورکردن آن توانائیم (۱۸) .

پس بیافریدیم برای شما بآن آب
بوستانهایی اذدرختان خرما وانگور
شمارا درآن بوستانها میوه های بسیار
پیداشود بعض آن رامیخورید^(۲) (۱۹) .

وآفریدیم درختی که بیرون می آیدازطور
سینا یعنی درختِ زیتون میروید بوجهی
که حاصل شود روغن و خورش طعام
خورندگان را (۲۰) .

هرآئینه شمارادرچهارپایان پندی هست
می نوشانیم شمارا ازآنچه درشکمهای
ایشان ست وشمارا درآن چهار پایان

الْمُضْمَةَ عِظْمًا فَكَسَوْنَا الْعِظْمَ لِحْمًا ثُمَّ أَنْشَأْنَاهُ خَلْقًا
اُخْرَىٰ فَذَكَرَ اللَّهُ أَحْسَنَ الْخَالِقِينَ ﴿۱۴﴾

ثُمَّ إِنَّكُمْ بَعْدَ ذَلِكَ لَمَيِّتُونَ ﴿۱۵﴾

ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَتَبْعُونَ ﴿۱۶﴾

وَلَقَدْ خَلَقْنَا أَوَّلَكُمْ سُبْحَانَ أَنْزَلْنَا عَلَيْكُم مِّنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسُكَّتْنَا فِي الْأَرْضِ وَقَدَّاعِلًا ﴿۱۷﴾

وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً بِقَدَرٍ فَأَسْكَنْتَهُ فِي الْأَرْضِ وَجَعَلْنَا
ذَهَابَ آبِهِ لَتَبْعُونَ ﴿۱۸﴾

فَأَنْشَأْنَا لَكُمْ بِهِ جَنَّاتٍ مِّنْ نَّجِيلٍ وَأَعْتَابَ لَكُمْ فِيهَا فَاوَاكِهِ
كَثِيرَةٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿۱۹﴾

وَشَجَرَةً تَخْرُجُ مِنْ طُورِ سَيْنَاءَ تَنْبُتُ بِالدِّهْنِ
وَصِغْوِ اللَّاجِلِينَ ﴿۲۰﴾

وَإِنَّ لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةً لِّذِكِّكُمْ مَّا نَبِّئُونَهَا وَلكُمْ فِيهَا

(۱) یعنی نفخ روح وروئیدن ناخن و موی .

(۲) یعنی بطریق قوت .

منفعت های بسیارست و بعض اینهارا می خورید (۲۱) .

و بر چهار پایان و بر کشتی هاسوار کرده می شوید (۲۲) .

و هرائینه فرستادیم نوح را بسوی قوم او پس گفت ای قوم من عبادت خدا کنید نیست شمارا هیچ معبودی غیروی آیا نمی ترسید (۲۳) .

پس گفتند اشراف کسانیکه کافر بودند از قوم او نیست این شخص مگر آدمی مانند شما خواهد که ریاست پیدا کند بر شما و اگر خواستی خدا هرائینه فر فرستادی فرشتگان را نه شنیدیم این ماجرا را در پدران نخستین خویش (۲۴) .

نیست این شخص مگر مردی که به وی عارضه دیوانگی ست پس انتظار وی کنید تا مدتی (۲۵) .

گفت ای پروردگار من نصرت ده مرا بسبب آنکه دروغگو شمر دند مرا (۲۶) .

پس وحی فرستادیم بسوی وی که بساز کشتی را زیر نظارت ما و بفرمان ما پس چون آید فرمان ما و جوش زند تنور پس درآر در کشتی از هر جنسی دو عدد (نروماده) را و درآر اهل خود را الا آنکه از ایشان سبقت کرده است بروی گفته حق و سخن مگو بامن درباره آنان که ستم کردند هرائینه ایشان غرق شدگانند (۲۷) .

مَنَافِعَ كَثِيرَةً وَمِمَّا تَأْكُلُونَ ﴿۲۱﴾

وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفُلِكِ تُخَالَفُونَ ﴿۲۲﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَقَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنِّ إِلَهٍ غَيْرُهُ أَفَأُتَّبَعُونَ ﴿۲۳﴾

فَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِن قَوْمِهِ لَهَذَا الْأَشْرُوشِكُمْ يَرِيدُونَ يَفْتَضِلُّ عَلَيْكُمْ وَأَنْزَلَ اللَّهُ الْأَنْزِيلَ مَلَكَةً ۖ فَاسْمِعْنَا يَهُدَىٰ إِلَىٰ آيَاتِنَا الْأُولَىٰ ﴿۲۴﴾

إِنَّهُ لَآتِيكَ بِهِ جَنَّةً قَدْرًا تَصُوبُ إِلَيْهِ حَتَّىٰ جِئْتَ ﴿۲۵﴾

قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي فِيهَا كَذُوبِينَ ﴿۲۶﴾

فَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ أَنْ اصْنَعِ الْفُلَكَ يَا عِيسَىٰ ابْنُ مَرْيَمَ خُذْهَا بِأُصْحَابِهَا وَيَجْمَعُ فِيهَا مَنْ يَكْفُرُ ۖ فَاسْمِعْنَا نَدَاءَ رَبِّهِمْ إِذْ رَفَعُوا صَوَاهِرَهُمْ وَالْأَعْنَاقُ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُسْرُونَ ﴿۲۷﴾

قَدْ أَتَيْنَاكَ مِنَ الْغَيْبِ فَتَقَبَّلْ فَالْحَمْدُ لِلَّهِ
الَّذِي يُخَيِّطُ مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿۳۰﴾

پس چون راست بنشینى تووهرکه
باتوباشد برکشتى پس بگو همه ستائش
خدای راست آنکه نجات دادمارا ازگروه
ستمگاران (۲۸) .

وَقَالَ رَبِّ انزِلْنِي مُنزَلًا مُّبَارَكًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْمُنزِلِينَ ﴿۳۱﴾

وبگوای پروردگارمن فرود آرما درمنزل
مبارک وتو بهترین فرود آرندگانى
(۲۹) .

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّرَبِّانَا لِمَا كُنَّا كُفِرْتَيْنِ ﴿۳۲﴾

هرآئینه درین ماجرا نشانه هاست وهرآئینه
مابودیم امتحان کنندگان (۳۰) .

ثُمَّ أَنْتَأْتَانَا مِنْ بَعْدِهِمْ قَوْمًا آخَرِينَ ﴿۳۳﴾

بازبیافریدیم بعدایشان قرنى دیگر را (۳۱) .

فَأَرْسَلْنَا فِيهِمْ رَسُولًا مِنْهُمْ أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ

پس فرستادیم میان ایشان پیغامبرى را

مَالِكُمْ مِنْ دُونِهِ وَإِقْلَامُكُمْ ﴿۳۴﴾

ازقبيله ایشان که عبادت خدا کنید نیست

شمارا هيچ معبود برحق بجزوى آيا

نمى ترسيد (۳۲) .

وَقَالَ الْمَلِكُ لِمَنْ دُونِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا أَوَلَمْ يَكْفُرُوا بِالْحَقِّ

وگفتند رئيسان ازقوم وى آنان که

کافرشدند و دروغ شمردند ملاقات

سرای بازپسين را وآسودگى داده بوديم

ایشان را درزندگانی دنیا نیست این

شخص مگر آدمى مانند شما مى خورد

ازآنچه شما ازآن مى خوريد ومى آشامد

ازآنچه شما مى آشاميد (۳۳) .

وَلَكِنْ أَطَعْتُم بَعْرًا يُضِلُّكُمْ أَتَّكُمُ إِذَا الْخَبْرُونَ ﴿۳۴﴾

و اگر فرمانبردارى کردید آدمى مانند

خويش را هرآئینه شما آنگاه زبان

کارباشيد (۳۴) .

أَيُّدِكُمْ أَكْفَرُ إِذَا مِتُّمُ وَكُنْتُمْ تُرَابًا وَعِظَامًا

آيا وعده دهد شمارا که شما چون بميريد

وشويد خاك واستخوانى چند بيرون

آورده خواهيدشد (۳۵) .

أَكْفَرُ مَخْرُوجُونَ ﴿۳۵﴾

بعيدست، بعيدست آنچه وعده داده

مى شويد (۳۶) .

هَيِّبَاتٍ هَيِّبَاتٍ لِمَا تُوعَدُونَ ﴿۳۶﴾

نیست زندگانی مگر زندگانی این جهانی
مامی میریم وزنده می شویم ونیستیم
برانگیخته شده (۱) (۳۷) .

نیست این شخص مگر مردی که افترا
کرده برخدا دروغ را و مانیستیم
اورا تصدیق کننده (۳۸) .

گفت ای پروردگار من نصرت ده
مرا بمقابله آن که دروغگو شمردند مرا
(۳۹) .

گفت بانداك زمانی پشیمان خواهند شد
(۴۰) .

پس گرفت ایشانرا آواز سخت بحسب
وعده راست، پس گردانیدیم ایشان را
خاشاک درهم شکسته پس دوری باد گروه
ستمگاران را (۴۱) .

باز پیدا کردیم بعد ایشان قرنهای دیگر را
(۴۲) .

سبقت نمی کند هیچ گروهی از میعاد خود
نه باز پس میمانند (۴۳) .

باز فرستادیم پیغامبران خود را پی در پی
هرگاه آمد بامتی پیغامبر او بدروغ نسبت
کردند اورا پس از پی در آوردیم بعض را
عقب بعضی (یعنی درهلاک) وساختیم
امت هارا افسانه پس دوری باد گروهی را
که ایمان نمی آرند (۴۴) .

باز فرستادیم موسی و برادر او هارون را

إِنَّ هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا
وَمَا عُنَّ بِمُؤْمِنِينَ ﴿۳۷﴾

إِنَّ هُوَ إِلَّا رَجُلٌ لِّفَتْرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا
وَمَا عُنَّ لَهُ بِمُؤْمِنِينَ ﴿۳۸﴾

قَالَ رَبِّ انصُرْنِي بِمَا كَذَّبُونِ ﴿۳۹﴾

قَالَ عَمَّا قَلِيلٍ لِّيُصِيعُكَ نَدِيرِينَ ﴿۴۰﴾

فَأَخَذْتَهُمُ الصَّيْحَةَ بِالْحَقِّ فَمَا لَهُمْ نَدَاءٌ فَبَعَدَ الْقَوْمَ
الظَّالِمِينَ ﴿۴۱﴾

لَقَدْ أَنشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قُرُونًا آخِرِينَ ﴿۴۲﴾

مَا تَسْبِقُ مِنْ أُمَّةٍ أَجَلَهَا وَمَا يَسْتَأْخِرُونَ ﴿۴۳﴾

لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ
فَاتَّبَعُوا بَعْضُهُمْ بَعْضًا وَجَعَلْنَاهُمْ آحَادِيثًا
فَبَعَدَ الْقَوْمَ لَآئِيؤْمِنُونَ ﴿۴۴﴾

لَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ وَأَخَاهُ هَارُونَ بِآيَاتِنَا

(۱) یعنی بعض می میرد و بعض زنده می شود .

وَسَلْطِينَ مُّيَمِينَ ﴿٥٦﴾

إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا عَالِينَ ﴿٥٧﴾

فَقَالُوا إِنَّمَا بَشَرٌ مِّثْلُنا وَقَوْمُهُمْ لَتَّالِحُونَ ﴿٥٨﴾

فَلَذَّيْبُهُمَا فَمَا كَانُوا مِنَ الْمُهْلَكِينَ ﴿٥٩﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ﴿٦٠﴾

وَجَعَلْنَا ابْنَ مَرْيَمَ وَأُمَّهُ آيَةً وَآوَيْنَاهُمَا إِلَىٰ رَبْوَةٍ ذَاتِ

قَرَارٍ وَمَعِينٍ ﴿٦١﴾

يَا أَيُّهَا الرُّسُلُ كُلُّوا مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَاعْمَلُوا صَالِحًا إِنِّي بِمَا

تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴿٦٢﴾

وَإِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاتَّقُونِ ﴿٦٣﴾

فَتَقَطَّعُوا أَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ زُبُرًا كُلُّ حِزْبٍ بِمَا

لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ ﴿٦٤﴾

فَدَرَبْتُمْ فِي عَمْرِهِمْ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿٦٥﴾

أَحْسَبُونَ أَنَّمَا نُمِدُّهُم بِهِ مِنْ نَأْلٍ رَبَّنَا ۚ بَلْ لَعْنَةُ

نَسَائِرِهِمْ فِي الْخَيْرَاتِ بَلْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٦٦﴾

بانسانه های خویش و بادلیل ظاهر (۴۵).

بسوی فرعون و جماعت او پس سرکشی کردند و بودند گروه تکبر کننده (۴۶).

پس گفتند آیا ایمان آریم بدو آدمی مانند خویش و قوم ایشان مارا خدمت گذارند (۴۷).

پس دروغگو گفتند ایشان را پس شدند از هلاک شدگان (۴۸).

وهرآئینه دادیم موسی را کتاب بود که ایشان راه یابند (۴۹).

وساختیم پسر مریم را و مادرش رانسانه و جای دادیم ایشان را بزمینی بلند دارای استقرار و دارای آب روان (۵۰).

گفتم ای پیغامبران بخورید غذای پاکیزه و بکنید کار نیکو هرآئینه من بآنچه می کنید دانایم (۵۱).

وهرآئینه این است ملت شما ملت یکتا و من پروردگار شما پس بترسید از من (۵۲).

پس متفرق ساختند امتان کار خود را در میان خویش پاره پاره هرگروهی بآنچه نزد اوست شادمان ست (۵۳).

پس بگذار ایشان را در غفلت ایشان تاملدتی (۵۴).

آیا پندارند که آنچه امداد می کنیم ایشان را بآن ازال و فرزندان (۵۵).

سعی در نیکوئی ها می کنیم برای ایشان

بلکه نمی دانند^(۱) (۵۶) .

هر آئینه آنان که ایشان از ترس پروردگار خویش مضطربند (۵۷) .

و آنان که ایشان بآیات پروردگار خویش ایمان می آرند (۵۸) .

و آنانکه ایشان به پروردگار خویش شریک مقرر نمی کنند (۵۹) .

و آنان که میدهند آنچه میدهند و دل‌های ایشان ترسانست بسبب آنکه ایشان بسوی پروردگار خویش باز خواهند گشت (۶۰) .

این جماعت سعی می کنند در نیکی ها و ایشان بسوی آن سبقت کننده اند (۶۱) .

و تکلیف نمیدهیم هیچ کس را مگر بقدر طاقت او و نزد ما کتابیست که سخن گوید برآستی^(۲) و برایشان ستم کرده نشود (۶۲) .

بلکه دل‌های ایشان در غفلت ست ازین سخن و ایشان را عمل‌هاست غیر^(۳) از این ایشان آن را کننده اند (در غفلت خویش ماندند) (۶۳) .

تا وقتی که چون گرفتار ساختیم آسودگان ایشان را بعد از ناگهان ایشان فریاد می کردند (۶۴) .

(گفتیم) فریاد کنید امروز هر آئینه شما از مانصرت داده نخواهید شد (۶۵) .

إِنَّ الَّذِينَ هُمْ مِنْ خَشْيَةِ رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ ﴿۵۶﴾

وَالَّذِينَ هُمْ بِآيَاتِ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَ ﴿۵۷﴾

وَالَّذِينَ هُمْ لِرَبِّهِمْ لَا يُلْحِقُونَ ﴿۵۸﴾

وَالَّذِينَ يُؤْتُونَ مَا آتَاوْا فُلُوْهُمْ وَحِلَّةً اَنْهَمُ

إِلَىٰ رَبِّهِمْ لِحَمْدٍ ﴿۵۹﴾

أُولَئِكَ يُسْرِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَهُمْ لَهَا شَاقِقُونَ ﴿۶۰﴾

وَلَا يُلْحِقُونَ فَسَادًا اِلَّا اَوْسَعَهَا وَاَلَّذِي نَكْتُبُ يَنْطِقُ بِالْحَقِّ

وَهُمْ لَا يُكَلِّمُونَ ﴿۶۱﴾

بَلْ قُلُوْبُهُمْ فِي غَيْرِ قَوْلٍ هَذَا وَاَلَهُمْ اَعْمَالٌ مِّنْ دُونِ

ذٰلِكَ هُمْ لَهَا عِغْوُونَ ﴿۶۲﴾

حَتّٰى اِذَا اَخَذْنَا اَنْفُسَهُمْ بِالْعَذَابِ اِذَا هُمْ يَجْتَرُونَ ﴿۶۳﴾

لَا تَجْرُوا الْيَوْمَ اَنْتُمْ وَمِنَ الْاَنْصَارِ ﴿۶۴﴾

(۱) یعنی نعمت نیست بلکه استدرج است .

(۲) یعنی نامه اعمال .

(۳) یعنی غیر انکار قرآن .

قَدْ كَانَتْ الْيَمِينُ مِثْلَ عَلْيَانٍ لَكُمْ عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ تَتَكَبَّرُونَ ﴿۳۱﴾

مَسْتَكْبِرِينَ ۖ يَوْمَ لَا يُغْنِي عَنْهُمْ كِبَارُهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۳۲﴾

أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَاتَّبَعُوا آيَاتَ الْبُرْهَانِ ﴿۳۳﴾

أَمْرًا يُرْوَاهُ سِوَاهُ مَا لَهُمْ مِنْكُمْ وَلَا يُنْفَعُ لَهُمْ جَهَنَّمُ إِلَّا أَنْفُسُهُمْ يَوْمَ يَعْلَمُونَ ﴿۳۴﴾

أَمْ يَتْلُونَ الْقُرْآنَ وَلَكِنْ لَمْ يَحْتَفَتُوا ۚ بَلْ جَاءَهُم بِالْحَقِّ وَأَكْفَرُوا بِالْحَقِّ ۚ كَوَافِرُونَ ﴿۳۵﴾

وَلَوْ أَنَّهُمْ لَفَسَدَتِ السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ ۚ بَلْ أَنْزَلْنَاهُمْ بَرَكَاتٍ مِنْ سَمَاءٍ وَمِنْ مَتْنِنٍ ۖ وَكُنُوزًا مَعْرُوضِينَ ﴿۳۶﴾

أَمْ سَأَلْتَهُم خَرْجَ الْقُرْآنِ ۚ بَلْ عَمُوا ۖ وَهُمْ يَكْفُرُونَ ﴿۳۷﴾

وَأَنَّكَ لَتَنذِرُهُمْ إِلَىٰ وَعْدِ الرَّحْمَنِ ﴿۳۸﴾

وَأَنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ لَيَسَّرُ اللَّهُ لَهُمُ الْعَمَلُ وَاللَّذِينَ هُمْ

يَعْمَهُونَ ﴿۳۹﴾

وهرآئینه خواننده می شد آیات من بر شما پس شما برپاشنه های خود بازمی گشتید (۶۶) .

تکبر کنان بر آن قرآن بافسانه مشغول شده ترک می کردید (۶۷) .

آیا تأمل نکردند درین سخن یا آمده است بایشان آنچه نیامده بود به پدران نخستین ایشان (۶۸) .

آیانشناختند پیغامبر خود را پس ایشان باو ناآشنا یند (۶۹) .

آیا میگویند به وی دیوانگی ست بلکه آورده است پیش ایشان سخن راست را و بیشترین ایشان سخن راست را ناخواهانند (۷۰) .

و اگر پیروی کردی خدای تعالی آرزوهای ایشان را هرآئینه درهم می ریخت نظام آسمانهاوزمین وهرکه در آنهاست بلکه آوردیم بدیشان پندایشان را پس ایشان ازپند خویش روگردانند (۷۱) .

آیا میخواهی ازایشان مزدی پس مزد پروردگار تو بهترست واو بهترین روزی دهندگانست (۷۲) .

و هرآئینه تومی خوانی ایشان را بسوی راه راست (۷۳) .

وهرآئینه آنانکه ایمان نمی آرند باختر ازآن راه یکسوشونده اند (۷۴) .

واگر رحم می کردیم برایشان وبرمیداشتیم آنچه بایشان ست ازسختی هرآئینه پیوسته می شدند دربراهی خود

وَلَقَدْ أَخَذَ اللَّهُمُّ بِالْعَذَابِ فَمَا اسْتَكَارُوا لِرَبِّهِمْ
وَبَايَعُوا عُرُونَ ﴿۷۵﴾

حَتَّىٰ إِذَا فُتِنَا عَلَيْهِمْ بِآبَاءِ عَذَابٍ سَبِّدُوا الْأَهْمُوفِيهِ
مُؤْمِنُونَ ﴿۷۶﴾

وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا
مَّا تَشْكُرُونَ ﴿۷۷﴾

وَهُوَ الَّذِي ذَمَّرَ لَكُمُ فِي الْأَرْضِ وَالْيَمِّ مَعْرُونَ ﴿۷۸﴾

وَهُوَ الَّذِي يُجَيِّ وَيُمَيِّتُ وَلَهُ اخْتِلَافُ اللَّيْلِ
وَالنَّهَارِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿۷۹﴾

بَلْ قَالُوا مِثْلَ مَا قَالَ الْأَوَّلُونَ ﴿۸۰﴾

قَالُوا إِذْ أَرَادْنَا بِكَ تَارِيبًا وَعِظَامًا مَا نَا الْبُعُوثُونَ ﴿۸۱﴾

لَقَدْ وَعَدْنَاكَ خَسْرًا وَبَابًا نَاهِدًا مِنْ قَبْلِ لَنْ هَذَا
إِلَّا أَسَاطِيرَ الْأَوَّلِينَ ﴿۸۲﴾

قُلْ لَنْ يَرْضَىٰ مِنَ الْأَرْضِ وَمَنْ فِيهَا لَنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۸۳﴾

سَيَعْلَمُونَ فَلَوْ قُلْ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿۸۴﴾

قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿۸۵﴾

سرگشته (۷۵) .

وهرآئینه گرفتار کردیم ایشان را بعداب
پس نیایش نکردند به پروردگار خود و
زاری نمی نمایند (درغفلت خویش
ماندند) (۷۶) .

تاوقتیکه چون بگشادیم برایشان دری
دارای عذاب سخت ناگهان ایشان
درآنجانامید شوندگانند (۷۷) .

واوست آنکه بیافرید برای شماشنوائی
ودیده ها ودل هارا، اندکی شکر گذاری
می کنید (۷۸) .

واوست آنکه پیدا کرد شمارا در زمین
وبسوی اوبرانگیخته خواهید شد (۷۹) .

واوست آنکه زنده می کند ومی میراند و
او راست آمد وشد شب و روز آیا
نمی فهمید (۸۰) .

بلکه گفتند مانند آنچه گفته بودند
نخستینیان (۸۱) .

گفتند آیا چون بمیریم وشویم خاک
واستخوانی چند آیا ما برانگیخته خواهیم
شد (۸۲) .

هرآئینه وعده داده شد باین سخن مارا
وپدران مارا پیش ازین نیست این مگر
افسانهای پیشینیان (۸۳) .

بگو کراست زمین وانچه درآنست
(بگوئید) اگر می دانید (۸۴) .

خواهند گفت این همه خدای تراست بگو
آیا پندپذیر نمی شوید (۸۵) .

بگو کیست پروردگار آسمانهای هفت گانه

و پروردگار عرش بزرگ (۸۶) .
 خواهند گفت این همه خدای راست
 بگوآپس نمی ترسید (۸۷) .
 بگوکیست آنکه بدست اوست پادشاهی
 هرچیز واوزینهار میدهد وزینهار داده
 نمی شود برخلاف او (بگوئید) اگر
 می دانید (۸۸) .
 خواهند گفت این همه خدای راست بگو
 پس چگونه فریب داده می شوید (۸۹) .
 بلکه آورده ایم بایشان سخن راست را
 وهرآئینه ایشان دروغ می گویند (۹۰) .
 هیچ فرزند نگرفته است خدا و نیست
 همراه او هیچ معبود دیگرآنگاه بردی
 هر معبود چیزی که آفریده بود وهرآئینه
 غالب آمدی بعض ایشان بر بعضی، بپاکی
 صفت می کنم خدای را ازآنچه بیان
 می کنند (۹۱) .
 داننده نهان و آشکار است برترست
 ازآنچه شریک می آرند (۹۲) .
 بگوای پروردگار من اگر بنمائی مرا آنچه
 ترسانیده می شوند (۹۳) .
 ای پروردگار من پس داخل مکن مرا
 در گروه ستمگاران (۹۴) .
 وهرآئینه ما برآنکه بنمائیم ترا آنچه وعده
 دهیم بایشان توانائیم (۹۵) .
 ومقابله کن بدی را بخصلتی که آن نیک
 ست ما داناتریم بانچه بیان می کنند (۹۶) .
 وبگو(یا محمد) ای پروردگار من پناه می
 برم بتوازدغدغه های شیاطین (۹۷) .

سَيَقُولُونَ لِلّٰهِ قُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿۸۶﴾

قُلْ مَنْ يَمْلِكُ مَمْلُوكَاتِكُمْ شَيْءٌ وَهُوَ يُخَيِّرُ وَلَا يُجَازِ
 عَلَيْكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۸۷﴾

سَيَقُولُونَ لِلّٰهِ قُلْ فَأَنَّى تُعْرَوْنَ ﴿۸۸﴾

بَلْ آتَيْنَهُم بِالْحَقِّ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿۸۹﴾

مَا اتَّخَذَ اللّٰهُ مِنْ وَلَدٍ وَمَا كَانَ مَعَهُ مِنَ الْوَالِدِ أَكْذٰبًا
 كُلُّ إِلٰهٍ مَّا خَلَقَ وَلَعَلَّ بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ سُبْحٰنَ اللّٰهِ
 عَمَّا يُصِفُونَ ﴿۹۰﴾

عَلَيْهِ الْعَيْبُ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿۹۱﴾

قُلْ رَبِّ إِنِّي نَدِيتُ بِمَا يُوعَدُونَ ﴿۹۲﴾

رَبِّ فَلَا تَجْعَلْنِي فِي الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿۹۳﴾

وَإِنِّي أَخَافُ أَنْ يُرِيكَ مَا وَعَدَهُمُ الْكَافِرُونَ ﴿۹۴﴾

إِنِّي أَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الْعَمَلِ بِمَا يُصِفُونَ ﴿۹۵﴾

وَقُلْ رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيْطٰنِ ﴿۹۶﴾

برم بتوازدغدغه های شیاطین (۹۷) .

وَأَعُوذُ بِكَ رَبِّ أَنْ يَحْضُرُونِ ﴿۵۱﴾

حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْحَمْنِي ﴿۵۲﴾

لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ كَلَّا إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا
وَمَنْ يُدْرِكُهُمْ يَرْجِئُهُ إِلَىٰ يَوْمٍ يُجْعَلُونَ ﴿۵۳﴾

وَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ فَلَا أَنْسَابَ بَيْنَهُمْ يَوْمَئِذٍ
وَلَا يَسْمَأُونَ ﴿۵۴﴾

فَمَنْ تَقَالَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿۵۵﴾

وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ
فِي جَهَنَّمَ خَالِدُونَ ﴿۵۶﴾

تَلَفَهُمْ وَجْوهَهُمُ النَّارُ وَهُمْ فِيهَا كَالِحُونَ ﴿۵۷﴾

الَّذِينَ كُنْ أَيْبَىٰ تُسَلِّعُكُمْ عَلَيْهِمْ فَكُلْتُمْ مِمَّا كَلَيْتُمْ ﴿۵۸﴾

قَالُوا رَبَّنَا عَلَّمْتَنَا مَا شِئْنَا وَكُنَّا قَوْمًا ضَالِّينَ ﴿۵۹﴾

رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْهَا فَإِنْ عُدْنَا فَإِنَّا ظَالِمُونَ ﴿۶۰﴾

قَالَ اسْتَوْفُوا مِنهَا وَلَا تَكَلِّمُونِ ﴿۶۱﴾

و پناه می برم بتوای پروردگار من
از آنکه حاضر شوند پیش من (۹۸) .

(درغفلت خویش باشند) تا وقتی که چون
بباید کسی را از ایشان موت گوید ای
پروردگار من بازگردان مرا (۹۹) .

بُود که کار نیکو کنم در سرائی که
بگذاشتمش نه چنین باشد هر آئینه این
سخنی ست که وی گوینده آنست و پیش
ایشان حجابی باشد تا روزیکه برانگیخته
شوند (۱۰۰) .

پس چون دمیده شود در صور پس
خویشاوندیها نباشد میان ایشان آن روز و
نه بایکدیگر سوال جواب کنند (۱۰۱) .

پس هر که گران آید کفه های ترازوی او پس
آن جماعت ایشانند رستگاران (۱۰۲) .

و هر که سبک شد کفه های ترازوی او پس
آن جماعت آنانند که زیان کردند در حق
خویش در دوزخ جاویدانند (۱۰۳) .

می سوزد چهره های ایشان را آتش
و ایشان آنجا ترش رو هستند (۱۰۴) .

گویم آیا خوانده نمی شد آیات من بر شما
پس آن را دروغ می پنداشتید (۱۰۵) .

گفتند ای پروردگار ما غالب آمد بر ما
بدبختی ما و بودیم گروهی گمراه (۱۰۶) .

ای پروردگار ما بیرون آر ما را از اینجا پس
اگر برگردیم بکفر پس هر آئینه ماستمگار
باشیم (۱۰۷) .

خدا می فرماید برسوائی داخل شوید در آن
و سخن مگوئید با من (۱۰۸) .

هرآئینه بودند گروهی ازبندگان که می گفتند ای پروردگارا ایمان آوردیم پس بیماریار ما را و ببخشای بر ما و تو بهترین بخشایندگانی (۱۰۹) .

پس مسخره گرفتید ایشان را تا حدیکه فراموش گردانیدند یاد مرا زدل شما و شما برایشان میخندیدید (۱۱۰) .

هرآئینه من جزا دادم ایشان را امروز بمقابله صبر ایشان بآنکه ایشانند بمراد رسندگان (۱۱۱) .

گوید خدا چقدر درنگ کردید در زمین بحساب شمار سالها (۱۱۲) .

گویند درنگ کردیم يك روز یا بعض روز پس بپرس از شمار کنندگان (۱۱۳) .

گوید خدا توقف نه کرده اید مگر اندکی اگر شما می دانستید (۱۱۴) .

آیا پنداشتید که آفریدیم شما را بیهوده و آنکه شما بسوی ما گردانیده نشوید (۱۱۵) .

پس برترست خدا پادشاه ثابت نیست هیچ معبود برحق غیر او پروردگار عرش گرامی قدر (۱۱۶) .

هر که بخواند با خدا معبود دیگر را هیچ حاجتی نیست وی را بر ثبوت آن معبود پس جزاین نیست که حساب او نزد پروردگار اوست، هرآئینه رستگار نمی شوند کافران (۱۱۷) .

و بگوای پروردگار من بیامرز و ببخشای و تو بهترین بخشندگانی (۱۱۸) .

إِنَّهٗ كَانَ قَرِيْنٌ مِّنْ عِبَادِي يَقُولُ وَا رَبِّيَ اَمْتًا
فَاَعْفِرْ لَنَا وَاَرْحَمْنَا وَاَنْتَ خَيْرُ الرَّحِيْمِيْنَ ۝۱۰۹

فَاَتَّخَذَ نِسْوَهُمْ مَسِيْرًا حَتّٰى اَنْسُوْهُمُ ذِكْرِيْ وَكُنْتُمْ مِنْهُمْ
تَضَلُوْنَ ۝۱۱۰

اِنِّيْ جَزَيْتُهُمُ الْيَوْمَ بِمَا صَبَرُوْا اَلَهُمْ هُمُ الْعَاكِرُوْنَ ۝۱۱۱

قُلْ كَمْ لِيْ سَعْتِيْ فِي الْاَرْضِ عَدَدِ سِنِيْنَ ۝۱۱۲

قَالُوْا اَلَيْسَ اَيُّوْمًا وَّ بَعْضُ يَوْمٍ فَعَسَل الْعَاكِرِيْنَ ۝۱۱۳

قُلْ اِنْ لِّيْ سَعْتُمْ اِلَّا قَلِيْلًا لَوْ اَنَّكُمْ كُنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ۝۱۱۴

اَفَحَسِبْتُمْ اَنْمَّا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَاَنْكُمْ اَلَيْسَ اَلَا تُرْجَعُوْنَ ۝۱۱۵

فَتَخَلَّى اللهُ الْمَلِيْكَ الْحَقُّ لَوْلَا اِلَهَ اِلَّا هُوَ رَبُّ
الْعَرْشِ الْكَرِيْمِ ۝۱۱۶

وَمَنْ يَّدْعُ مَعَ اللّٰهِ الْاٰخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهٖ ۝۱۱۷

فَاِنَّمَا حِسَابُهٗ عِنْدَ رَبِّهٖ اِنَّهٗ لَا يُغِيْبُ الْكٰفِرُوْنَ ۝۱۱۸

وَقُلْ رَبِّ اَعْفِرْ وَاَرْحَمْ وَاَنْتَ خَيْرُ الرَّحِيْمِيْنَ ۝۱۱۸

سوره نور مدنی است و آن شصت
وچهار آیت و نه رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سُورَةٌ أَنْزَلْنَاهَا وَفَرَضْنَاهَا وَأَنْزَلْنَا فِيهَا آيَاتٍ لِيُبَيِّنَ
لَكُمْ تَدَارُوتَهُ ①

الزَّانِيَةُ وَالزَّانِي فَاجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا مِائَةً جَلْدَةً
وَلَا تَأْخُذْ بَعِيضُهُمَا ذُنُوبَ الْآخَرِ إِنَّكُم مِّنكُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ
وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلَيْسَ هَذَا عَدَايَهُمَا طَائِفَةٌ
مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ ②

الزَّانِي لَا يَنْكِحُ إِلَّا زَانِيَةً أَوْ مُشْرِكَةً وَالزَّانِيَةُ لَا يَنْكِحُهَا
إِلَّا زَانٍ أَوْ مُشْرِكٌ وَحَرِّمَ ذَلِكَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ ③

وَالَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَأْتُوا بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ
فَاجْلِدُوهُنَّ مِائَةً جَلْدَةً وَلَا تَقْبَلُوا لَهُنَّ شَهَادَةً أَبَدًا ④
وَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ⑤

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِن بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا فَإِنَّ اللَّهَ

بنام خدای بخشاینده مهربان .

این سوره ایست که فروفرستادیم آنرا
و فرض ساختیم آنرا و فرود آوردیم در آن
آیات روشن بود که شما پند گیرید (۱) .

زن زنا کننده و مرد زنا کننده پس بزنی
هریکی را از ایشان صد دُره (شلاق) و باید
که درنگیرد شمارا شفقت برایشان
درجاری کردن شرع خدا اگر ایمان آورده
اید بخدا و روز آخر و باید که حاضر
شوند بعقوبت ایشان جماعتی از
مسلمانان (۲) .

مرد زنا کننده نکاح نمی کند مگر زن زنا
کننده یا شرك آورنده را وزن زنا کننده
را بزنی نمی گیرد مگر مرد زنا کننده یا
شرك آورنده و حرام ساخته شده نکاح زانیه
بر مسلمانان (۳) .

آنان که تهمت زنا می زنند زنان
پرهیزکار را باز نمی آورند چهار گواه بزنی
ایشان را هشتاد دُره (شلاق) و قبول مکنید
گواهی ایشان را هیچ گاه و این جماعت
ایشانند فاسق (۴) .

مگر آنانکه توبه کردند بعد ازین و بصلاح

(۱) مترجم گوید ازین آیت معلوم شد که زانیه مقرّه به زنا را نکاح توان کرد و همین
است مذهب أحمد و تاویل آیت نزد ابی حنیفه و شافعی آنست که حرام کرده شد
شرك و زنا بر مسلمانان یا گویند خاص است بقومی یا گویند منسوخ است .

عَفُورٌ رَّحِيمٌ ۵

وَالَّذِينَ يُمُونُونَ أَزْوَاجَهُمْ وَكُنُوا لَهُمْ شُهَدَاءُ إِذْ
أَقْسَمُوا بِشَهَادَةِ أَحَدِهِمْ رَبِّهِمْ يُشْهِدُونَ بِأَلَدِهِ إِنَّهُ
لَمِنَ الصَّادِقِينَ ۶

وَالْخَامِسَةَ أَنَّ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَيْهِمْ إِنْ كَانُوا مِنَ الْكَافِرِينَ ۷

وَيَذُرُّوْنَ أَعْيُنَ الْعَذَابِ أَنْ تَشْهَدَ أَرْبَعُ شَهَادَاتٍ بِأَلَدِهِ إِنَّهُ
لَمِنَ الْكَافِرِينَ ۸

وَالْخَامِسَةَ أَنَّ غَضَبَ اللَّهِ عَلَيْهَا إِنْ كَانُوا مِنَ الصَّادِقِينَ ۹

وَلَوْ لَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ وَرَحْمَتُهُ وَأَنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ حَكِيمٌ ۱۰

إِنَّ الَّذِينَ جَاءُوا بِالْإِفْكِ عُصْبَةٌ مِمَّنْكُمْ لَا تَحْسَبُوهُ شَرًّا لَكُم
بَلْ هُوَ خَبَرٌ لِّكُلِّ الْأُمَمِ وَمَنْ تَابَ فَتَابَ اللَّهُ مِنَ الذَّنْبِ

آوردند کارِ خود را پس هرآئینه خدا
آمرزندهٔ مهربان است (۵) .

وآنانکه تهمت زنا می‌زنند زنانِ خود را
و نباشد ایشان را گواهان مگر نفس
خویشان پس گواهی یکی از ایشان ست
چهار بار شهادت که بخدا هرآئینه وی
از راست گویان ست (۶) .

وگواهی پنجم (این صفت) که لعنت خدا
بر او باد اگر از دروغ گویان باشد (۷) .

و باز می‌گرداند از آن زن عقوبت را آنکه
گواهی دهد چهار بار که سوگند بخدا
هرآئینه وی (شوهر) از دروغ گویان ست
(۸) .

(وگواهی دهد) پنجم بار (با این صفت)
که خشم خدا باد برین زن اگر شوهر
از راست گویان باشد (۹) .

و اگر نمی بود فضل خدا بر شما و رحمت
او و آنکه خداتوبه پذیرندهٔ با حکمت ست
چه چیزها که نمی شد (۱۰) (۱) .

هرآئینه آنانکه آوردند تهمت را جماعتی
اند از شما مپندارید این تهمت را بد
در حق خویش بلکه آن بهترست برای
شما هرکسی را از ایشان چیزی ست که

(۱) مترجم گوید درغزوهٔ بنی مصطلق حضرت عائشه متهم شده و منافقان در اشاعت
بدنامی سعی کردند جماعتی اظهار براءت نمودند و جماعتی توقف نمودند
خدای تعالی براءت صدیقه نازل ساخت و ذم منافقان و مدح براءت کنندگان
و تهدید توقف کنندگان فرمود .

حاصل کرد از معصیت و آنکه دامن زدن
تهمت را از ایشان اوراست عذاب بزرگ^(۱)

(۱۱) .

چرا نه شد که چون شنیدید آن را گمان
می کردند مردان مسلمان و زنان مسلمان
در حق خویش نیکی را و می گفتند این
افترائیست ظاهر (۱۲) .

چرا نیاورند بر این سخن چهار گواه پس
چون نیاورند گواهان را پس آن جماعت
نزد خدا ایشانند دروغ گو (۱۳) .

و اگر نمی بود فضل خدا بر شما و رحمت
او در دنیا و آخرت هر آینه میرسید شما
در آنچه که سخن می گفتید درباره آن
عذاب بزرگ (۱۴) .

چون فرامی گرفتید آن را بزبانهای خویش
و می گفتید بدهان های خویش سخنی که
نه بود شمارا بحقیقت آن دانش و
می پنداشتید آن را آسان و او نزد خدا بزرگ
بود^(۲) (۱۵) .

و چنان شد که چون شنیدید آن را می گفتید
نیست مارا که بزبان آریم این سخن را
بپاکی یاد می کنیم ترا خدایا این سخن
افترائیست بزرگ (۱۶) .

پندمی دهد شمارا خدا تا باز بعمل نیارید

وَالَّذِي تَوَلَّى كِبْرَهُ مِنْهُمْ لَهُ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿۱۱﴾

لَوْلَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ ظَنَّ الْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بِأَنفُسِهِمْ خَيْرًا
وَقَالُوا هَذَا أَفْكٌ مِّمَّنْ ﴿۱۲﴾

لَوْلَا جَاءَ وَعَلَيْهِ بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ فَإِذْ لَمْ يَأْتُوا بِالْبَيِّنَاتِ
فَآلَمِكُمْ عِنْدَ اللَّهِ هُمْ الْكَافِرُونَ ﴿۱۳﴾

وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ لَسْتُمْ فِي
مَا أَقْسَمْتُمْ فِيهِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿۱۴﴾

إِذْ تَلَقَوْنَهُ بِالْأَيْدِي تَلْمِزًا وَأَقْوَاهُمْ تَالِيَسَ لَكُمْ فِيهِ
عِلْمٌ وَتَحْسَبُونَهُ هَيِّئًا وَهُمْ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمٌ ﴿۱۵﴾

وَلَوْلَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ قُلْتُمْ مَا يَكُونُ لَنَا أَنْ نَكْتُمَ بِهَذَا شَيْئًا
هَذَا بَهْتَانٌ عَظِيمٌ ﴿۱۶﴾

يَعِظُكُمُ اللَّهُ أَنْ تَعُودُوا لِمِثْلِهِ أَبَدًا إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿۱۷﴾

(۱) یعنی عبدالله بن ابی منافق .

(۲) یعنی جمعی که می گفتند فلان و فلان چنین میگویند و ما ندیده ایم و تحقیق
نمی دانیم .

ماننداین هرگز اگر مسلمان هستید (۱۷).
و بیان می کند خدا برای شما آیات را
و خدا دانای با حکمت ست (۱۸).

هر آئینه آنان که دوست می دارند که منتشر
شود بدکاری در میان مسلمانان ایشان
راست عقوبت دردناک در دنیا و آخرت
و خدای داند و شما نمی دانید (۱۹).

و اگر نبودی فضل خدا بر شما و رحمت
او و آنکه خدا بخشندهٔ مهربانست (چه
چیزها که نمی شد) (۲۰).

ای مسلمانان از بی گامهای شیطان مروید
و هر که پیروی گامهای شیطان کند پس
هر آئینه وی امری کند به بی حیائی و کار
ناپسندیده و اگر نبودی فضل خدا بر شما و
رحمت او پاک نه شدی از شما هیچ کس
هرگز ولیکن خدا پاک می سازد
هر که خواهد و خدا شنوا داناست (۲۱).

و باید که سوگند نخورند صاحبان فضل
و وسعت از شما بر آنکه چیزی ندهند
خویشاوندان و بینوایان و مهاجرین را
در راه خدا و باید که عفو کنند و در گذرند
آیا دوست نمی دارید که بیامزد خدا
شمارا و خدا آمرزندهٔ مهربان ست^(۱)
(۲۲).

هر آئینه آنان که تهمت زنا میزنند زنان پاک

وَيَبِّئُنَّ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِي وَأَلَّهُ عَلَيْهِ حَكِيمٌ ﴿۱۸﴾

لَئِنَّ الَّذِينَ يُحِبُّونَ أَنْ تَشِيعَ الْفَاحِشَةُ فِي الَّذِينَ آمَنُوا لَهُمْ
عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿۱۹﴾

وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ وَأَنَّ اللَّهَ زَوَّجُكُمْ ﴿۲۰﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَاتَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ وَمَنْ يَتَّبِعْ خُطُوَاتِ
الشَّيْطَانِ فَإِنَّهُ يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ
وَرَحْمَتُهُ مَا زَكَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ أَبَدًا وَلَئِنَّ اللَّهَ لَكُنِّي مِنْ تَشَاءٍ
وَاللَّهُ سَبِيحٌ عَلَيْهِ ﴿۲۱﴾

وَلَا يَأْتِلْ أَوْلِيَا الْفَضْلِ مِنْكُمْ وَتَسَعَةً أَنْ تُؤْتُوا أَوْلِيَا الْقُرْبَىٰ
وَالْمَسْكِينِ وَالْمُهَاجِرِينَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَابْعَثُوا أَوْلِيَا صَفْوًا
الَّذِينَ أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ وَاللَّهُ عَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۲۲﴾

لَئِنَّ الَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ

(۱) درین تعریض است بابو بکر صدیق چون قسم خورده بود که مسطح را هیچ
ندهدوی یکی از دشمنان دهندگان بود.

دامن بیخبر مسلمان را لعنت کرده شدند
دردنیا و آخرت و ایشان راست عذاب
بزرگ (۲۳) .

روزیکه گواهی دهندبرایشان زبانهای
ایشان و دست های ایشان و پاهای ایشان
بآنچه می کردند (۲۴) .

آن روز بتمام رساند بایشان خدای تعالی
جزای بانصاف ایشان را و بدانند که خدا
اوست ثابت ظاهر (۲۵) .

زنانِ ناپاک لائق اند بمردانِ ناپاک و مردانِ
ناپاک لائق اند بزنانِ ناپاک و زنانِ پاک لائق
اند بمردانِ پاک و مردانِ پاک لائق اند
بزنانِ پاک، این جماعت بری اند از آنچه
مردم می گویند ایشان راست آموزش
و روزی نیکو (۲۶) .

ای مسلمانان درمیائید بخانه هائی غیر
خانه های خویش تاآنکه اجازه طلبید
و سلام کنید براهل آن این بهترست شمارا
بودکه پندپذیر شوید (۲۷) .

پس اگر نیابید در آنجا هیچ کس را
درمیائید آنجا تاآنکه اجازه داده
شود شمارا و اگر بشما گفته شود که باز
گردید پس باز گردید آن پاک ترست شمارا
و خدا بآنچه می کنید داناست (۲۸) .

نیست بر شما گناهی در آنکه در آئید
بخانه های که مسکن کسی نیست
در آنجا منفعتی باشد شمارا^(۱) و خدا

الْفُجُورَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ لَعُنُوا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَهُمْ
عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿۳۳﴾

يَوْمَ يَدْعُكُمْ عَلَيْكُمْ أَسِنَّةٌ مِّنْ أَيْدِيهِمْ وَأَصْوَابُكُمْ يُخَافُونَ يَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۳۴﴾

يَوْمَ يَدْعُوكُمْ عَلَيْكُمْ أَيْدِيهِمْ وَأَسِنَّةٌ مِّنْ أَيْدِيهِمْ وَأَصْوَابُكُمْ يُخَافُونَ يَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۳۵﴾

الْحَيِّثُ الْمَحْجَبِينَ وَالْمَحْجَبُونَ وَاللَّيثُ وَاللَّيثُ وَاللَّيثُ وَاللَّيثُ
وَاللَّيثُ وَاللَّيثُ أُولَٰئِكَ مُبَرَّحُونَ وَمَأْفُكُونَ ﴿۳۶﴾
لَهُمْ مَعْرُوفَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿۳۷﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ بُيُوتِكُمْ حَتَّىٰ تَسْتَأْذِنُوا
وَتَسَلِّمُوا إِلَىٰ أَهْلِهَا أُولَٰئِكَ حُرِّمَ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تُكْرَهُونَ ﴿۳۸﴾

فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا فِيهَا أَحَدًا فَلَا تَدْخُلُوهَا حَتَّىٰ يُؤْذَنَ لَكُمْ وَلَنْ يَكُنَ
لَكُمْ إِذْ جِئْتُمُوها أَوْلَىٰ لَكُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴿۳۹﴾

لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ مَسْكُونَةٍ فِيهَا مَتَاعٌ لَّكُمْ
وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَبْدُونَ وَمَا تَكْتُمُونَ ﴿۴۰﴾

می‌داند آنچه آشکار می‌کنید و آنچه پوشیده می‌دارید (۲۹) .

بگو بمردان مسلمان که بپوشند چشم های خود را و نگاه دارند شرمگاه های خود را این پاکیزه ترست ایشان را هر آئینه خدا خبردارست بآنچه می‌کنند (۳۰) .

و بگو زنان مسلمان را که بپوشند چشم خود را و نگاه دارند شرمگاه خود را و آشکارانه کنند آرایش خود را^(۱) مگر آنچه ظاهر است از آن مواضع و باید که فروگذارند چادر های خود را برگریبانهای خود و نه نمایند آرایش خود را مگر بشوهران خویش یا پدران خویش یا پدران شوهران خویش یا پسران خویش یا پسران شوهران خویش یا برادران خویش یا پسران خواهران خویش یا زنان خویش یا آنچه مالک اوشده است دستهای ایشان (یعنی غلامان) یا پیروانی که صاحب شهوت نباشند از مردان یا طفلانی که هنوز مطلع نشده اند بر شرمگاه های زنان و نزنند زمین را بپای خویش تا دانسته شود آنچه پنهان می‌کنند از زیور خویش و رجوع کنید بسوی خدا همه ای مسلمانان بُوَدَکِه رستگار شوید^(۲) (۳۱) .

قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّونَ أَبْصَارَهُمْ وَيَحْفَظُوا أَرْوَاحَهُمْ ذَلِكَ
أَكْبَرُ لَهُمْ إِنْ اللَّهُ جَدُّهُمْ لَا يَصْنَعُونَ ﴿۳۰﴾

قُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ
وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلَا يَخْرُجْنَ عَلَى
جُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أُولَئِهِنَّ أَوْ آبَاءَهُنَّ
أَوْ أَبْنَاءَهُنَّ أَوْ إِخْوَانَهُنَّ أَوْ أُخْوَاتَهُنَّ أَوْ إِخْوَانَهُنَّ أَوْ بَنِي
إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي أَخْوَاتِهِنَّ أَوْ إِسَاءَتَهُنَّ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ
أَوَ الشَّجَرَةَ بَيْنَ يَدَيْهِنَّ أَوَ الرِّجَالِ مِنَ الرِّجَالِ أَوَ الْوَلَدِ الْكَلِيمِ
لَمْ يَظْهَرُوا عَلَى عَوْرَتِ الْإِسَاءِ وَلَا يَخْرُجْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ
لِيَعْلَمَ مَا خْفَيْنَ مِنْ زِينَتِهِنَّ وَتُؤْتُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا إِنَّهُ
الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّهُمْ يَحْفَظُونَ ﴿۳۱﴾

(۱) یعنی مواضع زیور .

(۲) حاصل این آیت آنست که از مواضع زینت وجه و کفین و سر و گردن و عضد و ذراع =

وینکاح دهد زنان بی شوهر (مردان بی زن آزاد مسلمان را) از قوم خویش و شایستگان راز غلامان خویش و کنیزان خویش اگر فقیر باشند توانگر کندایشان را خدا از فضل خود و خدا بسیار دهنده داناست (۳۲) .

و باید که بر پاکدامنی مقید باشند آنانکه نمی یابند اسباب نکاح تا آنکه توانگر کندایشان را خدا از فضل خویش و آنانکه می طلبند مکاتب راز غلامانی که مالک آن شده است دست های شما پس مکاتب کنید آنها را اگر بدانید درایشان شائستگی و بدهید مکاتبان را از مال خدا که بشما ارزانی داشته است و اجبار مکنید کنیزگان خود را برزنا اگر ایشان پرهیزگاری خواهند تا بدست آرید متاع زندگانی دنیا و هر که اجبار کند ایشان را پس هر آینه خدا (آن کنیزگان را) بعد اجبار کردن برایشان آمرزنده مهربان ست (۳۳) .

و هر آینه فرود آوردم بسوی شما آیت های روشن را و مثالی از حال آنانکه گذشتند پیش از شما و پندی برای پرهیزگاران (۳۴) .

خدا نور آسمانها و زمین ست مثالی نوری (در قلب مسلمانان) مانند طاقی

وَاللَّيْلُ الْإِلَهِي وَمِنكُمْ وَالظَّالِمِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَإِنَّمَا كُنْتُمْ يَكُونُوا أَفْقَادًا يُعْنِيهِمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿۳۲﴾

وَلَيْسَتِغِيْبِ الدِّينِ لَا يَجِدُونَ يَكْلِحَ حَتَّى يُعْزِبَهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَالَّذِينَ يَبْتَعُونَ الْكُتُبَ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ فَكَاتِبُواهُمْ إِنْ عَلِمْتُمْ فِيهِمْ خَيْرًا لَوْ أَنُوهْتُمْ مِنْ مَالِ اللَّهِ الَّذِي آتَاكُمْ وَلَا تَكُونُوا تَقِيْبِيْنَ كُمْ عَلَى الْبِعَاءِ إِنْ أَرَدْتُمْ تَحْسِنًا لَتَبْتَغُوا عَرْضَ السَّبِيْعِ الدُّنْيَا وَمَنْ يُكْرِهْتُمْ فَإِنَّ اللَّهَ مِنْ بَعْدِ إِكْرَاهِهِمْ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۳۳﴾

وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ آيَاتٍ مُبَيِّنَاتٍ وَمَثَلًا لِمَنِ الدِّينِ خَلَقْنَا مِنْ قَبْلِكُمْ وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِيْنَ ﴿۳۴﴾

اللَّهُ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ مِثْلَ نُورِ نُورٍ كُشْكُوفٍ فِيهَا

مَصَابَهُ الْيَصْبَاحُ فِي زُجَاجَةِ الرَّجَاجَةِ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ
 دُرِّيٌّ يُوقَدُ مِنْ شَجَرَةٍ تُبْرَكَةٌ زَيْتُونَةٌ لَا تُسْمَعُ
 وَلَا تُعْرَبُ وَلَا تَمْلَأُ فِيهَا الْعَيْنُ وَلَا تَمْسُهَا نَالٌ نُورٌ عَلَى نُورٍ
 يَهْدِي اللَّهُ لِنُورِهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَقْرُبُ اللَّهُ الرَّمْتَالَ لِلنَّاسِ
 وَاللَّهُ مُجِيبُ سُؤْلِ عِبَادِهِ ﴿٣٥﴾

فِي مَبُوتِ لَيْلٍ اللَّهُ أَنْ تَرْفَعُ وَيَذْكُرَ فِيهَا السَّمَاءُ يَسْجُدُ لَهُ فِيهَا
 بِالْقُدُورِ وَالْإِصْبَالِ ﴿٣٦﴾

رَجَالٌ لَا تُلْمَهُمْ تِجَارَةٌ وَلَا بَيْعٌ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَإِقَامِ الصَّلَاةِ
 وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ يَخَافُونَ يَوْمًا تَتَعَلَّبُ فِيهِ الْقُلُوبُ
 وَالْأَبْصَارُ ﴿٣٧﴾

يَجْزِيهِمُ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَيَزِيدُهُمْ مِنْ فَضْلِهِ وَاللَّهُ بِرِزْقِهِ

که در آن چراغی ست^(۱) آن چراغ
 در شیشه ای ست^(۲) آن شیشه گویاستاره
 درخشنده ای ست که افروخته می شود
 از روغن درختی بابرکت که عبارت
 از درخت زیتونی ست نه بسمت مشرق
 رویدونه بجانب مغرب نزدیک است که
 روغن وی روشنی بدهد اگر چه نرسیده
 باشدش آتشی، روشنی بر روشنی ست
 راه می نماید خدا به نور خود هر کرا
 خواهد و بیان می فرماید خدا مثالها برای
 مردمان و خدا بهر چیز داناست^(۳) (۳۵).

در خانه های که دستوری داده است خدا
 که بلند کرده شود آن راویاد کرده شود
 آنجانام او بپاکی، یاد می کنند خدا را
 آنجاصبح وشام (۳۶).

مردانیکه باز ندارد ایشان را تجارت ونه
 خرید و فروش از یاد خدا و برپاداشتن
 نماز و دادن زکوة، می ترسند از آن روز
 که مضطرب شوند در آن دل ها و دیده ها
 (۳۷).

تاجزادهد ایشان را خدا بعبوض بهترین
 آنچه کردند و زیاده دهد ایشان را خدا

(۱) یعنی فتیله روشن ست .

(۲) یعنی درقندیل ست .

(۳) حاصل این مثل تشبیه نوری است که بسبب مواظبت بر طهارت و عبادت در دل
 مسلمانان حاصل می شود بنور چراغ که در غایت درخشنده گی باشد و بجهت
 اشعار بآن مواظبت می فرماید .

مَنْ يَتَّخِذْ بَعْضُنَا حِسَابًا ⑤

وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَعْمَالُهُمْ كَسَرَابٍ بِقِيعَةٍ يَحْسَبُهُ الظَّمْآنُ
مَاءً حَافِيًا إِذْ أَجَاءَهُ لَمْ يَجِدْهُ سِيبًا وَوَجَدَ اللَّهَ عِنْدَهُ
فَوَقَّعَهُ حِسَابَهُ وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ ⑥

أَوْ كظلماتٍ في بَحْرٍ لُجِّيٍّ يَغْشَاهُ مَوْجٌ مِنْ فَوْقِهِ مَوْجٌ مِنْ فَوْقِهِ
سَحَابٌ مَثَلُ ذَلِكَ بَعْضُهُمْ فَوْقَ بَعْضٍ إِذْ أَخْرَجْنَاكَ لَمْ يَكُنْ
يَرِيهَا وَمَنْ لَمْ يَجْعَلِ اللَّهُ لَهُ نُورًا فَمَا لَهُ مِنْ نُورٍ ⑦

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَسْخَرُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالظَّالِمُ
صَفَاتُ كُلِّ قَوْمٍ عَلَى صَلَاتِهِ وَنَسِيحَتِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ ⑧

وَيَلَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ ⑨

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ بُرِّئَ سَخَابَاتِهِمْ يُؤْتُونَ بَيْنَهُ لَمْ يَجْعَلْهُ رُكَاةً قَاتَرَى

از فضل خویش و خداروزی می دهد
هر کرا خواهد بی شمار (۳۸) .

و آنانکه کافر شدند اعمال ایشان مانند
سرایست بمیدانی هموار می پنداردش
تشنه آبی تا وقتی که چون بیاید نزدیک آن
نیابدش چیزی و یابد خدارا نزد آن پس
تمام رسانید به وی حساب و ی را و خدا
زودگیرنده حساب است (۱) (۳۹) .

یا مانند تاریکی ها در دریائی عمیق
می پوشد این بحر را موج از بالای آن موج
دیگر از بالای آن ابر تاریکی هاست بعض
آن بالای بعض دیگر چون بیرون آرد
دست خود نزدیک نیست که ببیندش
و هر که نداد او را خدارو شنی پس نیست
اورا هیچ روشنی (۲) (۴۰) .

آیا ندیدی که به پاکی یادمی کند خدارا
هر که در آسمانها و زمین ست و مرغان بال
گشاده هریکی دانسته است خدا دعای
اورا و تسبیح اورا و خداداناست بآنچه
می کنند (۴۱) .

و خداراست پادشاهی آسمانها و زمین
و بسوی خداست بازگشت (۴۲) .

آیا ندیدی که خدا روان می کند ابررا

(۱) حاصل این مثل آنست که اعمال کافر نابود شود و در آخرت آنرا هیچ ثواب نباشد .

(۲) حاصل این مثل آنست که بر کافر ظلمات بهیمیت مترام شده است و انوار ملکیت
از وی بکلی معدوم شده است .

باز جمع می نماید میان آن باز میسازدش تودرتو پس می بینی قطره را که بیرون می آید از میان آن و فرود می آرد از جانب بالا از کوه ها که آنجاست ژاله را پس می رساندش بهره که خواهد و باز میداردش از هر که می خواهد نزدیک ست درخشندگی برق آن ابر دور کند چشمه‌ها را . (۴۳)

می گرداند خدا شب و روز را هر آینه درین مقدمه عبرت‌یست خداوندان بصیرت را . (۴۴)

و خدا آفرید هر جنبه ای را از آب پس ازینهاست آنکه می رود بر شکم خود و ازینهاست آن که می رود بر دوپای و ازینهاست آنکه می رود بر چهارپای می آفریند خدا هر چه خواهد هر آینه خدا بر هر چیز تواناست (۴۵) .

هر آینه فرود آوردیم آیات روشن را و خدا دلالت می کند هر کرا خواهد بسوی راه راست (۴۶) .

ومی گویند منافقان ایمان آوردیم بخدا و برسول و فرمانبرداری نمودیم و باز رو می گرداند گروهی از ایشان بعد ازین و نیستند ایشان مومنان (۴۷) .

و چون خوانده می شوند بسوی خدا و رسول و تاحکم فرماید میان ایشان ناگهان جماعتی از ایشان روگردانند . (۴۸)

و اگر باشد ایشان راحق بیایند بسوی

الْوَدْقَ يَتَوَدَّرُونَ مِنْ خِلْفِهِ وَيَأْتِلُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ جِبَالٍ فِيهَا مِنْ بَرَدٍ فَيَقِطُّبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَصْرِفُهُ عَنِ مَنْ يَشَاءُ يَكادُ سَنَابِقُهُ يُدْهَبُ بِالْأَبْصَارِ ﴿۴۳﴾

يَقْلِبُ اللَّهُ الْكَيْلَ وَاللَّهَّارَ فِي ذَلِكَ كَيْدًا لَأُولِي الْأَبْصَارِ ﴿۴۴﴾

وَاللَّهُ خَلَقَ كُلَّ دَابَّةٍ مِنْ تَأْتِيهِمْ مِنْ غَيْثٍ عَلَىٰ ظُهُورِهِمْ مِنْ غَيْثٍ عَلَىٰ رِجْلَيْهِمْ وَمِنْ غَيْثٍ عَلَىٰ أَرْبَعٍ يَخْلُقُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۴۵﴾

لَقَدْ أَنْزَلْنَا آيَاتٍ مُبِينَاتٍ وَاللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿۴۶﴾

وَيَفُؤُونَ آمَنًا بِاللَّهِ وَالرَّسُولِ وَأَعْتَانَهُمْ لِيَتَوَلَّوْا فِرْيَقًا مِنْهُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَمَا أُولَئِكَ بِالْمُؤْمِنِينَ ﴿۴۷﴾

وَإِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ مُعْرِضُونَ ﴿۴۸﴾

وَإِن يَأْتُوا إِلَيْهِمْ مُدْعِينَ ﴿۴۹﴾

او گردن نهاده (۴۹) .

آیا دردل های ایشان بیماریست یا درشک افتادند یا می ترسند از آنکه ستم کند برایشان خدا و رسول او بلکه این جماعت ایشانند ستمگاران (۵۰) .

جزاین نیست که می باشد قول مسلمانان چون خوانده می شوند ایشان بسوی خدا و رسول او تاحکم کند میان ایشان آنکه گویند شنیدیم و فرمانبرداری کردیم و این جماعت ایشانند رستگاران (۵۱) .

و هر که فرمان برداری کند خدا و رسول او را و بترسد از خدا و حذر کند از عذاب او پس این جماعت ایشانند بمراد رستندگان (۵۲) .

و قسم خوردند بخدا بمو کدترین قسمهای خود که اگر بفرائی ایشانرا البته بیرون روند از وطن خود بگو قسم مخورید فرمانبرداری پسندیده مطلوب ست هر آئینه خدا خبردار است بآنچه می کنید (۵۳) .

بگو فرمانبرداری خدا بکنید و فرمانبرداری پیغمبر کنید پس اگر رو بگردانید پس جزاین نیست که بر پیغمبر ست آنچه بروی لازم کرده شد و بر شماست آنچه بر شما لازم کرده شد و اگر فرمانبرداری او کنید راه یابید و نیست بر پیغمبر مگر پیغام رسانیدن آشکار (۵۴) .

و عده داده است خدا آنان را که ایمان آوردند از شما و عمل های شائسته

أَفَى قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ أَمْ رَبَّنَا يَؤُومَلُّمُ يَخَافُونَ أَنْ يَحْيِيَتَ اللَّهُ عَلَيْهِمُ وَرَسُولَهُ نُبَلِّغُ إِلَيْكَ هُؤَالظَّالِمُونَ ﴿۴۹﴾

إِنَّمَا كَانَ قَوْلَ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ أَنْ يَقُولُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿۵۱﴾

وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَخْشِ اللَّهَ وَيَكْفُرْ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿۵۲﴾

وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَئِنْ أَمَرْتَهُمْ لَيَخْرُجُنَّ قُلْ لَا تُفْسِمُوا طَاعَةَ مَعْرُوفَةً إِنَّ اللَّهَ يَخْتِبِرُ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿۵۳﴾

قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِن تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْهِ مَا حُمِّلَ وَعَلَيْكُمْ مَا حُمِّلْتُمْ وَإِن تُبْغُوا نُهَيْدُوا وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلْغَةُ الْمُبِينُ ﴿۵۴﴾

وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

کردند که البته خلیفه سازد ایشان را در زمین چنانکه خلیفه ساخته بود آنان را که پیش از ایشان بودند^(۱) و البته محکم کند برای ایشان دین ایشان را که پسندیده است برای ایشان و البته تبدیل کند ترس ایشان را پیش از این به ایمنی، پرستش کنند مرا شریک مقرر نه کنند بامن چیزی را و هر که ناسپاسی کند بعد از این پس آن جماعت ایشان اند فاسقان^(۲) (۵۵).

و برپادارید نماز را و بدهید زکوة را و فرمانبرداری کنید پیغمبر را بؤد که بر شما رحم کرده شود (۵۶).

مپندار کافران را عاجزکننده در زمین و جای ایشان آتش ست و آن بدباز گشت ست (۵۷).

ای مسلمانان باید که اجازه طلبند از شما آنانکه مالک ایشان شده است دست های شما^(۳) و آنانکه نه رسیده اند بحد بلوغ از شما سه نوبت، پیش از نماز فجر و وقتیکه فرومی نهید جامه های خود را در نیم روز و پس از نماز عشا این سه وقت خلوتست برای شما نیست بر شما و نه بر ایشان هیچ بَرّه بعد ازینها

لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ
وَلِيُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَيُعْظِمْ لَهُمْ كَفْرَهُمْ
وَلِيُعْظِمْ لَهُمْ كَفْرَهُمْ وَأَمَّا يُعْبَدُونَ فَمَا يُعْبَدُونَ إِلَّا شَيْئًا وَمَنْ كَفَرَ
بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفٰسِقُونَ ﴿۵۵﴾

وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاتَّبِعُوا الرُّسُلَ أَهْلًا
تُرْحَمُونَ ﴿۵۶﴾

لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا أُولَئِكَ
إِلَّا التَّارِكِينَ الْبَصِيرَ ﴿۵۷﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِيَسْتَأْذِنَكُمْ الَّذِينَ مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ
وَالَّذِينَ كَفَرُوا لِيُغْلِبُوا الْعُلَمَاءَ مِنْكُمْ لَمَّا كُنْتُمْ مِنْ قَبْلِ
صَلَاةِ الْفَجْرِ وَحِينَ تَضَعُونَ ثِيَابَكُمْ مِنَ الظَّهِيرَةِ
وَمِنْ بَعْدِ صَلَاةِ الْعِشَاءِ ثَلَاثُ عَوْرَاتٍ لَكُمْ لَيْسَ عَلَيْكُمْ
وَلَا عَلَيْهِمْ جُنَاحٌ بَعْدَ هُنَّ طَوُّنٌ عَلَيْكُمْ بَعْضُكُمْ عَلَى
بَعْضٍ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿۵۵﴾

(۱) یعنی چنانکه بنی اسرائیل را بعد عمالقه پادشاه ساخت .

(۲) یعنی چنانکه قاتلان حضرت عثمان کردند مترجم گوید تفسیر این آیت در حدیث آمده انّ الخلافة بعدی ثلاثون سنة (هر آئینه خلافت پس از من سی سال است) والله اعلم .

(۳) یعنی غلامان و کنیزان .

درآیندگانند بر شما بعض از شما بر بعض دیگر همچنین بیان می کند خدا برای شما آیات را و خدا داننده با حکمت ست^(۱) (۵۸).

و چون رسند طفلان از شما بحد بلوغ باید که اجازه طلب کنند چنانکه اجازه می طلبیدند آنانکه پیش از ایشان بودند همچنین بیان می کند خدا برای شما آیات خود را و خدا دانا با حکمت ست (۵۹).

و کلان سالان از زنان که توقع نکاح ندارند پس نیست برایشان گناهی در آنکه فرو نهند جامه های خود را بدون ظاهر کردن آرایشی و پرهیز گاری کردن شان بهترست ایشان را و خدا شنوا داناست (۶۰).

نیست بر نابینا گناهی و نه بر لنگ گناهی و نیست بر بیمار گناهی و نه بر ذات شما گناهی در آنکه بخورید از خانه های خویش یا خانه های پدران خویش یا خانه های مادران خویش یا خانه های خواهران خویش یا خانه های عموهای خویش یا خانه های عمه های خویش یا خانه های خالوهای خویش یا خانه های خاله های خویش یا

وَلَا آيَةَ الْكُفْرَالِ مِنْكُمْ أَلَمْ تَلْبَسُوا لِبَاسًا
اسْتَأْذَنَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ
آيَاتِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ۝۵۸

وَالْقَوَاعِدُ مِنَ النِّسَاءِ الَّتِي لَا يَرَوْنَ بِنِكَاحٍ فَكَيْسَ
عَلَيْهِنَّ جُنَاحٌ أَنْ يَضَعْنَ عَلَيْهِنَّ كِبْرُوتَهُنَّ
بِرِيشَةٍ وَأَنْ يَسْتَعْفِفْنَ خَيْرٌ لَهُنَّ وَاللَّهُ سَمِيمٌ
عَلِيمٌ ۝۵۹

لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَى حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْأَعْرَجِ حَرَجٌ
وَلَا عَلَى الْمَرْغُوبِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى أَنْفُسِكُمْ أَنْ تَأْكُلُوا
مِنْ بُيُوتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ آبَائِكُمْ أَوْ بُيُوتِ إِخْوَانِكُمْ
أَوْ بُيُوتِ إِخْوَانِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أَخْوَاتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ
أَعْمَامِكُمْ أَوْ بُيُوتِ عَمَّاتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أَخْوَالَكُمْ
أَوْ بُيُوتِ خَالَاتِكُمْ

(۱) حاصل آن ست که محارم و اطفال نیز درین ساعات استیذان کنند زیرا که مردمان جامه درین ساعات از تن می کشند و عریان می شوند محصول سخن آنست که محارم را و اطفال را عریان دیدن درست نیست و الله اعلم .

خانه ای که بتصرف شماست کلید های او^(۱) یا خانه های دوستان نیست بر شما هیچ گناهی در آنکه بخورید همه باهم یامتفرق^(۲) پس چون درآئید بخانه ها پس سلام گوئید بر قوم خویش دعای خیر با برکت پاکیزه از نزد خدا همچنین بیان می کند خدا برای شما آیات را بُوَد که بفهمید . (۶۱)

جزاین نیست که مسلمانان آناند که ایمان آوردند بخدا ورسول او وچون باشند باوی برکاری که مقتضی اجتماع ایشان است نروند تاآنکه اجازه طلبند از وی هرآئینه آنانکه اجازه می طلبند از تو ایشان آنان اند که ایمان آورده اند بخدا و برسول او پس اگر اجازه طلبند از تو برای بعض کار خود اجازه ده هرکراخواهی ازیشان وآمزش طلب کن برای ایشان ازخدا هرآئینه خدا آمرزنده مهربانست . (۶۲)

مشمارید طلبیدن پیغامبر را در میان خویش مانند طلبیدن بعض از شما بعض دیگر را هرآئینه می داند خدا آنان را که به پنهانی بیرون می روند از شما پناه جوین پس باید که بترسند آنانکه خلاف حکم پیغمبر می کنند از آنکه برسددیشان بلائی

أَمْ أَمَلْتُمْ تَقَابِلَةَ أَصْدَىٰ يَوْمَ لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَأْكُلُوا جَمِيعًا أَوْ أَشْتَاتًا ۚ فَإِذَا دَخَلْتُمْ بُيُوتًا فَسَلِّمُوا عَلَىٰ أَنْفُسِكُمْ تَحِيَّةً مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ مُبَارَكَةً طَيِّبَةً ۚ كَذَلِكَ بَيَّنَّ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿۶۱﴾

لَٰمِنَ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِذَا كَانُوا مَعَهُ عَلَىٰ أَمْرٍ جَامِعٍ لَّمْ يَذْهَبُوا حَتَّىٰ يَسْتَأْذِنُوا ۚ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَأْذِنُونَ كَأُولَٰئِكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ۚ فَإِذَا اسْتَأْذَنُوكَ لِبَعْضِ شَأْنِهِمْ فَأَذْنِ لِمَن شِئْتَ مِنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُم ۚ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿۶۲﴾

لَا تَجْعَلُوا دُعَاءَ الرَّسُولِ بَيْنَكُمْ كَدُعَاءِ بَعْضِكُمْ بَعْضًا ۚ قَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ الَّذِينَ يَسْتَلُونَ مِنْكُمْ ۚ وَإِذَا قُلِيْحَدَّرَ الَّذِينَ يَخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ ۚ إِنَّ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۶۳﴾

(۱) یعنی نگاهبان و وکیل حفظ اوباشید .

(۲) یعنی اذنی که از رسم وعادت مفهوم ست کفایت می کند و حاجت اذن صریح نیست والله اعلم .

یا برسد بایشان عذاب درد دهنده (۶۳) .
 آگاه شو هر آینه خداراست آنچه
 در آسمانها وزمین ست میدانند روشی را
 که شما برآید و روزیکه گردانیده شوند
 بسوی او خبر دهد ایشان را بآنچه کرده اند
 و خدا بهر چیز داناست (۶۴) .

سوره فرقان مکی است و آن هفتاد و هفت
 آیت و شش رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا ۝

بنام خدای بخشاینده مهربان .
 بسیار بابرکت ست آنکه فرود آورد قرآن
 را بر بنده خویش تا باشد ترساننده عالم
 هارا (۱) .

لَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَوَلَّهُ بُرُوجَ
 لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدْ رُفِعَ عَنَّا ۝

آنکه اوراست پادشاهی آسمان ها وزمین
 و هیچ فرزند نگرفته و هیچ شریک نیست
 او را در پادشاهی و بیافرید هر چیزی را پس
 اندازه کرد او را اندازه کردنی (۲) .

وَاتَّخَذُوا مِن دُونِهِ آلِهَةً لَّا يُخْلِقُونَ شَيْئًا وَهُمْ يُحْسَبُونَ
 لِآلِهَتِهِمْ ضَرًّا وَأَلْفَعُوا وَلَئِن يَمُوتُوا
 وَآلِهَتُهُمْ مَوْتًا ۝

و گرفتند کافران بجز خدا آن معبودان را
 که نمی آفرینند چیزی و خود شان آفریده
 شوند و نمی توانند برای خویش زبانی
 و نه سودی و نمی توانند مرگ را و نه
 زندگانی را و نه برانگیختن را (۳) .

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَئِن هَذَا إِلَّا إِفْكٌ لِإِبْرَاهِيمَ
 وَأَعَانَهُ عَلَيْهِ قَوْمٌ آخَرُونَ فَقَدْ جَاءُوا ظُلْمًا وَزُورًا ۝

و گفتند کافران نیست این قرآن
 مگر دروغی که برافته است آن را و یاری
 داده اند او را برافترای وی گروه دیگر پس
 بعمل آوردند ستم و دروغ را (۴) .

وَقَالُوا سَاطِرُ آلِ إِبْرَاهِيمَ الْأُولَئِينَ أَتَتْهُمُ أَهْلِي ثُمَّ عَلَيْهِ
 بِرُكْرَةٌ وَأَوْسِيًا ۝

و گفتند قرآن افسانه‌های پیشینیانست که
 برای خود نوشته است آنرا پس آن
 خواننده می شود بروی صبح و

شام^(۱) (۵) .

بگو فرود آورده است آنرا کسیکه میداند آن پنهان را که در آسمان ها وزمین ست هر آینه وی هست آمرزنده مهربان (۶) .

و گفتند چیست این پیغامبر را که میخورد طعام و میرود در بازارها چرافراستاده نشد بسوی وی فرشته تاباشد همراه وی ترساننده (۷) .

یاچرا از آسمان پرتافته نه شد بسوی وی گنجی یاچرانست اورا باغی که بخورد از آن و گفتند ستمگاران پیروی نمی کنید مگرمردجادو زده را (۸) .

بین چگو نه مثالها زدند در حق تو پس گمراه شدند پس نمی یابند هیچ راهی را (۹) .

بزرگوارست آنکه اگرخواهد بدهد ترا بهتر از این بوستانها که میرود زیر آن جویها بدهد ترا کاخهای بلند (یعنی دردنیا) (۱۰) .

بلکه دروغ شمردند قیامت را و آماده ساختیم برای کسیکه تکذیب قیامت کند دوزخ را (۱۱) .

چون به بینند دوزخ را ایشان از مسافت دور بشنوند از وی آواز خشم خوردن وجوش و خروش را (۱۲) .

و چون انداخته شوند از آن دوزخ بمکانی

قُلْ أَنْزَلَهُ الَّذِي يَعْلَمُ السِّرَّ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ۝

وَقَالُوا مَالِ هَذَا الرَّسُولِ يَأْكُلُ الطَّعَامَ وَيَنْسِي فِي الْأَسْوَاقِ لَوْلَا أَنْزَلَ إِلَهُهُ مَلَكٌ فَيَكُونُ مَعَهُ نَذِيرًا ۝

أَوْ لَقِيَ إِلَيْهِ كَذِبًا وَتَكُونُ لَهُ جَنَّةٌ يَأْكُلُ مِنْهَا وَقَالَ الظَّالِمُونَ إِنْ تَتَّبِعُونَ إِلَّا رَجُلًا مُتَّبِعُونَ ۝

أَنْظُرَيْتَ حَسْرَتِي إِنَّكَ الْارْتِمَالُ فَضُلُوقًا فَلَا يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلًا ۝

تَبَرَكِ الَّذِي إِنْ شَاءَ جَعَلَ لَكَ خَيْرًا مِنْ ذَلِكَ جَدَّتْ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَيَجْعَلُ لَكَ فُضُورًا ۝

بَلْ كَذَّبُوا بِالسَّاعَةِ وَأَعْتَدْنَا لِمَنْ كَذَّبَ بِالسَّاعَةِ سَعِيرًا ۝

إِذَا رَأَوْهُمُ مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ سَمِعُوا لَهَا تَغَيُّظًا وَزَفِيرًا ۝

وَإِذَا الْفُؤَادُ مِنْهَا مَكَانًا ضَيِّقًا فَمَقْرَنِينَ دَعَا

(۱) یعنی تایاد گیرد .

هَذَا لِكُتُبِهَا ۝

تنگ دست و پابسته بددعا کنند
آنجا بر خویش هلاک شدن را (۱۳) .

لَا تَدْعُوا الْيَوْمَ بُورًا وَلَا جَاهِدًا وَلَا ادْعُوا بُورًا كَثِيرًا ۝

وگوئیم بددعا نکنید امروز بیک هلاک
شدن و بددعا کنید بهلاک بسیار (۱۴) .

قُلْ أَذَلِكَ خَيْرٌ أَمْ جَنَّةُ الْخُلْدِ الَّتِي وُعِدَ الْمُتَّقُونَ
كَانَتْ لَهُمْ جَزَاءً وَصِيبًا ۝

بگو آیا این بهترست یا بهشت جاوید آنکه
وعدۀ داده است متقیان را باشد ایشان را
پاداش و جای بازگشت (۱۵) .

لَهُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ خَالِدِينَ كَانَ عَلَىٰ رَبِّكَ
وَعَدًا مَسْئُولًا ۝

ایشان راست در آنجا آنچه می
خواهند جاویدان، هست بر پروردگار تو
وعدۀ طلبیده شده (۱۶) .

وَيَوْمَ يُنْفَخُ سُرَّتُهُمْ وَمَآ يَبْئُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ يَظُنُّونَ
أَنَّهُمْ أُسْلِحَتْ لَهُمْ عِبَادِي مُؤَلَّاهُ أَمْ لَهُمْ صُلْبٌ أَلْتَسْبِيلُ ۝

و آن روز که جمع کند خدا ایشان را
و آنچه می پرستند بغیر از خدا پس گوید
آیا شما گمراه کردید این بندگان مرا
یا ایشان خود خطا کرده اند راه را (۱۷) .

قَالُوا سُبْحٰنَكَ مَا كَانَ يُخَيَّبُنَا إِنَّا كُنَّا نَتَخَدَّ مِنْ

گویند بپایکی یادمی کنیم ترا سزاوار نباشد
مارا که هیچ دوست گیریم بجز تو ولیکن
بهره مند ساختی ایشان را و پدران ایشان
را تا آنکه فراموش کردند پند را و شدند
گروهی هلاک شده (۱۸) .

دُونِكَ مِنْ أَوْلِيَاءٍ وَلٰكِنْ مَتَّعْتَهُمْ وَآبَاءَهُمْ حَتَّىٰ
نَسُوا الذِّكْرَ وَكَانُوا قَوْمًا بُورًا ۝

گوئیم (ای گروه کافران) هر آئینه دروغ
پنداشتند شمارا این معبودان در آنچه
می گفتید پس نمی توانید دفع کردن عذاب
ونه یاری دادن و هر که ستم کند از شما
بچشانیمش عذاب بزرگ (۱۹) .

فَقَدْ كَذَّبُوا كَمَا تَفْعَلُونَ فَمَا تَسْتَظِيمُونَ صَرَفًا

وَلَا نَصْرًا وَمَنْ يَظْلِمُ مَن ذُنُوبُهُ عَدَا بَا كَيْدًا ۝

ونه فرستادیم پیش از تو پیغامبران مگر
باین صفت که ایشان می خورند طعام
ومی رفتند در بازارها و ساختیم بعض
شمارا در حق بعضی ابتلانی آیاصبر
می کنید، و هست پروردگار توینا (۲۰) .

وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا أَنَّهُمْ لَيَأْكُلُونَ

الطَّعَامَ وَيَشْرَبُونَ فِي الْأَسْوَاقِ وَجَعَلْنَا بَعْضَكُمْ

لِبَعْضٍ فِتْنَةً أَتَضَرَّبُونَ وَكَانَ رَبُّكَ بَصِيرًا ۝

و گفتند آنانکه توقع ندارند ملاقات ما را چرا فرورفته‌اند نشد بر ما فرشتگان یا چرانمی بینیم پروردگار خود را هر آینه بزرگ شدند در زعم خویش و سرکشی کردند سرکشی بزرگ (۲۱) .

روزی که به بیند فرشتگان را هیچ مزه نیست آن روز گنهگاران را و گویند که باز داشته شوند باز داشتن موکد (۲۲) .

و متوجه شدیم بسوی آن چه کردند از کردار پس ساختیم آن را مانند ذره های پراکنده (۱) (۲۳) .

اهل بهشت آن روز بهترند از جهت قرارگاه و نیکوترند باعتبار جای استراحت (۲۴) .

و روزیکه بشگافد آسمان بسبب ابرو فرود آورده شوند فرشتگان فرود آوردنی (۲) (۲۵) .

پادشاهی حقیقی آن روز خداراست و باشد آن روز بر کافران روز دشوار (۲۶) .

و روزی که بگذرد ستمگار دودست خود را گوید ای کاش من گرفتمی همراه پیغامبر راهی (۳) (۲۷) .

ای وای بر من کاش که دوست نه گرفتمی فلان را (۴) (۲۸) .

وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا أُولَٰئِكَ نَزَّلْنَا
الْمَلَائِكَةَ أَتَوْا رَبَّنَا فَقَدَا اسْتَكْبَرُوا فِي أَنْفُسِهِمْ
وَعَتَوْا عُتُوًّا كَبِيرًا ﴿٢١﴾

يَوْمَ يَرَوْنَ الْمَلَائِكَةَ لَا بُشْرَىٰ يَوْمَئِذٍ لِلْمُجْرِمِينَ
وَيَقُولُونَ حَجْرًا مَّحْجُورًا ﴿٢٢﴾

وَقَدَّمْنَا إِلَىٰ مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً مَنْثُورًا ﴿٢٣﴾

أَصْحَابُ الْجَنَّةِ يَوْمَئِذٍ خَيْرٌ مُّسْتَقَرًّا وَأَحْسَنُ مَقِيلًا ﴿٢٤﴾

وَيَوْمَ نَشْفُقُ السَّمَاءَ بِالنَّجْمِ نُنَزِّلُ الْمَلَائِكَةَ تَنْزِيلًا ﴿٢٥﴾

الْمَلِكُ يَوْمَئِذٍ رَاحِمٌ لِلرَّحْمَنِ وَكَانَ يَوْمًا عَلَى
الْكَافِرِينَ عَسِيرًا ﴿٢٦﴾

وَيَوْمَ يَعْصُ الْقَلَمُ عَلَىٰ يَدَيْهِ يَقُولُ يَلَيْتَنِي أَخَذْتُ
مَعَ الرَّسُولِ سَبِيلًا ﴿٢٧﴾

يُؤَلِّقُ يَلَيْتَنِي لِمَ أَخَذْتُ مَا أَخْلَبَنِيكَ ﴿٢٨﴾

(۱) یعنی برباد کردیم

(۲) یعنی آسمان بر هیئت معتاد خود باشد اما بر نگاه منشق شود والله اعلم .

(۳) تمنانکنده عقبه بن ابی معیط بود که اطاعت ابی بن خلف کرد چنانچه در سبب نزول آیه بیان کرده اند .

(۴) یعنی ابی بن خلف و مانند او .

هرآئینه وی گمراه کرد مرا از پند بعد از آنکه آمده بود بمن وهست شیطان آدمی را در محنت تنها گذارنده (۲۹) .

و گفت پیغامبر ای پروردگار من هرآئینه قوم من این قرآن را متروک ساختند (۳۰) .

و همچنین ساخته ایم برای هر پیغامبر دشمنان از گناهگاران و بس ست پروردگار تو راه نما و نصرت دهنده (۳۱) .

و گفتند کافران چرا فرود آورده نه شد بر پیغامبر قرآن بیک دفعه همچین بدفعات آوردیم تا استوار سازیم بآن دل ترا و خواندیم آن را باهستگی (۳۲) .

و نیارند کافران پیش توهیج داستانی مگر بیاریم پیش توجوابی راست و نیکوتر در بیان (۳۳) .

آنانکه برانگیخته حشر کرده شوند بر چهره های خویش بسوی دوزخ این جماعت بدترند باعتبار مکان و غلط کننده ترند راه را (۳۴) .

و هرآئینه دادیم موسی را کتاب و ساختیم همراه او برادر او هارون را وزیر (۳۵) .

پس گفتیم بروید بسوی آن قوم که دروغ شمردند آیات ما را پس هلاک ساختیم آن قوم را هلاک کردنی (۳۶) .

و قوم نوح چون دروغگو شمردند پیغامبران را غرق ساختیم این جماعت را و گردانیدیم ایشان را برای مردمان نشانه، و مهیا کردیم برای ستمگاران عذاب درد دهنده (۳۷) .

لَقَدْ أَضَلُّنَا عَنْ الذِّكْرِ إِذْ جَاءَنِي، وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِلْإِنْسَانِ خَدُولًا ﴿۲۹﴾

وَقَالَ الرَّسُولُ يَا رَبِّ إِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوا هَذَا الْقُرْآنَ مَهْجُورًا ﴿۳۰﴾

وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ وَكَفَى بِرَبِّكَ هَادِيًا وَنَصِيرًا ﴿۳۱﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ الْقُرْآنُ جُمْلَةً وَاحِدَةً كَذَلِكَ لِيُثَبِّتَ بِهِ فُؤَادَكَ وَرَتَّلْنَاهُ تَرْتِيلًا ﴿۳۲﴾

وَلَا يَأْتُونَكَ بِمَثَلٍ إِلَّا جِئْنَاكَ بِالْحَقِّ وَأَحْسَنَ تَفْوِيرًا ﴿۳۳﴾

الَّذِينَ يُحْشَرُونَ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ إِلَىٰ جَهَنَّمَ أُولَٰئِكَ سَئِرٌ مَّكَانًا وَآصَلٌ سَبِيلًا ﴿۳۴﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَجَعَلْنَا مَعَ آخَاهُ هَارُونَ وَنَصِيرًا ﴿۳۵﴾

فَتَلَّنا اذْهَبْ آلَ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنتُمْ تَدْبُرُونَ ﴿۳۶﴾

وَقَوْمِ نُوحٍ إِذْ أَنْذَرْنَاهُمْ أَنْ عُرِّقَهُمْ وَجَعَلْنَاهُمْ لِلنَّاسِ آيَةً وَأَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿۳۷﴾

وَهَلَاكِ سَاخْتِيمِ عَادٍ وَثَمُودَ وَأَهْلَ رَسٍّ رَا
وَخَلَقِي بَسِيَارًا دَرْمِيَانَ اِيشَانَ (۳۸) ،
وَبِرَايِ هَرِيكِي بِيَانِ كَرْدِيمِ دَاسْتَانَ هَا
وَهَرِيكِي رَا هَلَاكِ سَاخْتِيمِ هَلَاكِ كَرْدِنِي
(۳۹) .

وَهَرَاتِينِه رَسِيدِنْدِ كَاْفِرَانَ بَدَهِي كِه بَارَانِيدِه
شَد بَرُوِي بَارَانَ بَدَ (يعني باران سنگ)
آيَانَمِي دِيدِنْدِ آن رَا بَلَكِه تَوَقِع نَمِي
دَاشْتِنْدِ بَرَانِگِيخْتَن رَا (۴۰) .

وچون بينند ترا نغيرند ترا الا مسخره
آياين شخص ست آنکه خدای تعالی
پیغامبر فرستادش (۴۱) .

هَرَاتِينِه نَزْدِيكِ بُوَد كِه گَمْرَاه كِنْد مَارَا
اَز پَرَسْتَشِ خَدَايَانِ مَا گَر نِه آن بُوَدِي كِه
شَكِييَاثِي كَرْدِيمِ بَرَانَ هَا وَخَوَاهِنْد
دَانَسْت چُون بِيِنْنْد عَذَاب رَا كِه كِيَسْت
اَشْتَبَاه رَوْنْدِه تَرَاه رَا (۴۲) .

آيادیدی آن را که گرفته است معبود خود
خواهش نفس خود را آياتو ميشوی بروی
نگهبان (۴۳) .

آيَامِي پَنْدَارِي كِه بِيَشْتَرِيَنِ اِيشَانَ مِي
شَنُونْد يَامِي فَهَمِنْد نِيَسْتِنْد اِيشَانَ اَلَا مَانِنْد
چَهَار پَايَانِ بَلَكِه اِيشَانَ اَشْتَبَاه رَوْنْدِه تَرِنْد
رَاه رَا (۴۴) .

آيا نديدی بسوی پروردگار خود که
چگونه دراز کرد سایه را^(۱) و اگر

وَعَادًا اَوْ ثَمُودًا اَوْ اَصْحَابَ الرَّيْسِ وَفَرَوَاتَيْنِ ذٰلِكَ كَثِيْرًا ﴿۳۸﴾
وَكَوَلَّا صِرْبًا لَّهُ الْاِمْتَالَ وَكُوَلَّا نَبْرَاتًا تَوِيْرًا ﴿۳۹﴾

وَلَقَدْ اَتَوْا عَلٰى الْقَرْيَةِ الَّتِي اَمْطَرْنَا مَطْرًا سَوِيًّا اَقْلَمَ بِكُنُوْدًا
بِيْرُوْنَهَا بَلْ كَانُوْا لَا يَرْجُوْنَ نَشُوْرًا ﴿۴۰﴾

وَإِذَا رَأَوْا لَوْ اِنْ يَّبْعِدُوْنَكَ الْاَلَهُزْلُوْا اِهْدَا الَّذِيْ بَعَثَ
اللّٰهُ رَسُوْلًا ﴿۴۱﴾

اِنْ كَادَ لَيُبْسِطْنَآ اَعْنَ الْعِيْنَ اَلُوْا لَآ اِنْ صَبَرْنَا عَلَيْهَا وَسَوَّوْتَ
يَعْلَمُوْنَ جِيْنَ بِيْرُوْنَ الْعَذَابِ مَنْ اَصْلُ سَبِيْلًا ﴿۴۲﴾

اَرَدَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ اللّٰهُ هُوْبَةً اَفَاَنْتَ تَكُوْنُ
عَلَيْهِ وَكِيْلًا ﴿۴۳﴾

اَمْ مَحْسَبٌ اَنْ اَنْتُمْ تَسْمَعُوْنَ اَوْ يَعْزَلُوْنَ اِنْ هُمْ اِلَّا
كَالْاَنْعَامِ بَلْ هُمْ اَصْلُ سَبِيْلًا ﴿۴۴﴾

اَلَمْ تَرَ اِلٰى رَبِّكَ كَيْفَ مَدَّ الظِّلَّ وَ لَوْ شَاءَ لَجَعَلَهُ سَاكِنًا مِّنْكُمْ

(۱) یعنی بعد اسفار قبل از غروب آفتاب یا در اول روز .

جَعَلْنَا الشَّمْسَ عَلَيْهِ دَلِيلًا ﴿۴۵﴾

خواستگی گردانیدی آن را آرمیده
بازبرگماشتیم آفتاب را بروی راه نما^(۱)
(۴۵) .

لَوْ قَضَيْنَا لَنَا قَبْضًا يُبِيرًا ﴿۴۶﴾

بازفرا گرفتیم سایه را بسوی خویش فرا
گرفتن آسان (۴۶) .

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِيَأْسَوا وَالتَّوَمَّ سُبَاتًا وَجَعَلَ

واوست آنکه ساخته برای شما شب را
پوشش و خواب را راحت و ساخت
روز را وقتِ برخاستن (۴۷) .

النَّهَارَ نُشُورًا ﴿۴۷﴾

وَهُوَ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيحَ بُشْرًا لِيَدْفَىٰ رَحْمَتِهِۦ

واوست آنکه فرستاد بادها را مژده دهنده
پیش رحمت خویش و فرود آوردیم
از آسمان آب پاک را (۴۸) .

وَآتَزْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً طَهُورًا ﴿۴۸﴾

لِيُنشِئَ بِهِ بَدَأَةً مَّيْمَنًا وَنُصَيِّبَهُ وَمَا تَخْلَعَنَا أَنْعَامًا

تازنده سازیم بآن شهر مرده را و تا
بنوشانیمش از آنچه ما آفریده ایم
چهارپایان را و مردمان بسیاری را (۴۹) .

وَإِنَّا لَنَسِفُوكَ كَثِيرًا ﴿۴۹﴾

وَلَقَدْ صَرَّفْنَاهُ بَيْنَهُمْ لِيَذَّكَّرُوا فَأَبَىٰ أَكْثَرُ النَّاسِ

وهرآئینه گوناگون بیان کردیم پند در میان
ایشان تا پندپذیر شوند پس قبول نکردند
بیشترین مردمان مگر ناسپاسی را (۵۰) .

إِلَّا كُفُورًا ﴿۵۰﴾

وَلَوْ شِئْنَا لَمَعْنًا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ وَكَذَّبُوا ﴿۵۱﴾

واگر می خواستیم میفرستادیم در هر دهی
ترساننده (۵۱) .

لَا نُظْفِرُ الْكُفْرَينَ وَجَاهِدْهُمْ بِهِ جِهَادَ الْكِبْرِيَاءِ ﴿۵۲﴾

پس فرمان مبرکافران را و جهادکن
بایشان بقرآن جهادِ بزرگ (۵۲) .

وَهُوَ الَّذِي مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هَذَا عَذْبٌ فُورًا وَهَذَا مِلْحٌ

واوست آنکه در آمیخت دو دریا را این
یک آب شیرین دافع تشنگی ست و آن
دیگر شوربدمزه و ساخت میان هر
دو حجابی و سدی محکم (۵۳) .

أَجَابٌ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا بَرْزًا وَجَهْرًا مَّحْجُورًا ﴿۵۳﴾

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ مِنَ الْمَاءِ بَشَرًا جَعَلَهُ نَسَبًا وَصِهْرًا

واوست آنکه آفرید از آب آدمی را پس

(۱) یعنی بهر صفت که آفتاب تقاضا میکند می‌رود .

وَكَانَ رَبُّكَ قَدِيرًا ﴿۵۴﴾

ساخت آن را خویشاوند نسب
و خویشاوند قرابت دامادی وهست
پروردگار توتوانا (۵۴) .

وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُهُمْ وَلَا يَضُرُّهُمْ
وَكَانَ الْكَافِرُ عَلَىٰ رَبِّهِمْ ظَاهِرًا ﴿۵۵﴾

ومی پرستند بغیر از خدا چیزی را که نفع
ندهد بایشان و ضررنه رساند بدیشان
وهست کافر بر مخالفت پروردگار خود
پشت دهنده (۵۵) .

وَأَسَأَلْنَاكَ الْأَمْبِيئَةَ وَآذَنَّا بِهَا ﴿۵۶﴾

ونه فرستادیم ترا مگر بشارت دهنده وبیم
دهنده (۵۶) .

ثُمَّ مَا أَسَأَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ مِنْ آخِرِ الْأَمْرِ شَاءَ

بگو نمی طلبم از شما برتبلیغ قرآن هیچ
مزدی لیکن هرکه خواهد که راه گیرد
بسوی پروردگار خویش (گو بگیرد) (۵۷) .

أَنْ يَتَّخِذَ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا ﴿۵۷﴾

وَوَهَّلَ عَلَىٰ آلِي النَّبِيِّ الْيَتَامَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَسَيِّئَةٌ يَحْمَدُونَ وَكَفَىٰ بِهِ
يَذُنُّوبَ عِبَادِهِ خَيْرًا ﴿۵۸﴾

وتوکل کن برآن زنده که هرگز نمیرد
وبپاکی یادکن همراه ستایش او، وبس
ست وی بگناهان بندگان خویش آگاه
(۵۸) .

الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ

آنکه بیافرید آسمانها وزمین و آنچه در میان
آنهاست درشش روز باز مستقر شد
برعرش اوست بخشاینده پس بپرس
از حال وی دانائی را (۵۹) .

ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ الرَّحْمَنُ فَسَأَلُ بِهِ خَيْرًا ﴿۵۹﴾

و چون گفته میشود بکافران که سجده کنید
رحمن را گویند چیست رحمن آیا سجده
کنیم چیزی را که تومیفرمائی بما وزیاده
کرداین سخن درحق ایشان رمیدن را
(۶۰) .

وَإِذْ أَمَرْنَا لَهُمُ السُّجُودَ وَاللَّذِينَ كَفَرُوا وَمَا

الرَّحْمَنُ أَنْ يُسَبِّحَ مَا تَأْمُرُنَا وَزَادَهُمْ نُفُورًا ﴿۶۰﴾

بزرگوارست آنکه بساخت درآسمان
بُرجهارا وساخت درآن چراغ را (یعنی
خورشید را) وساخت ماهِ روشنی دهنده
را (۶۱) .

تَبَارَكَ الَّذِي جَعَلَ فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَجَعَلَ فِيهَا

سِرَاجًا وَقَمَرًا مُنِيرًا ﴿۶۱﴾

واوست آنکه ساخت شب وروز را جانشین يك ديگر برای کسیکه خواهد پندگرفتن یا خواهد شکرگذاری کردن (۶۲) .

و بندگان خدا آنانند که میروند بر زمین بآهستگی^(۱) و چون سخن گویند بایشان نادانان گویند سلام بر شما باد (۶۳) .

و آنانکه شب می گذارند برای پروردگار خویش سجده کنان و قیام کنان (۶۴) .

و آنانکه می گویند ای پروردگار ما بازدارازما عذاب دوزخ را هرآئینه عذاب دوزخ لازم شونده است (۶۵) .

هرآئینه دوزخ بد آرام گاهی ست و بد مقامی ست (۶۶) .

و آنانکه چون خرج کنند اسراف نه نمایند و تنگی نگیرند و باشد عطای ایشان میان جانبین معتدل (۶۷) .

و آنانکه نمی پرستند با خدامعبود دیگر را و نمی کُشند هیچ نفسی را که حرام کرده است خدامگر بحق و زناکنند و هر که بکند این کار را بر خور دبه عقوبت دشوار (۶۸) .

دوچند کرده شود اوراعذاب روز قیامت و جاویدماند آنجا خوار کرده شده (۶۹) .

مگر آنکه توبه کرد و ایمان آورد و عمل شائسته نمود پس آنجماعت تبدیل کند خدا بدیهای ایشان را به نیکی ها و هست

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ خِلْفَةً لِّمَن أَرَادَ أَن يَتَذَكَّرَ
أَوْ أَرَادَ تَكْوِينًا ۝۶۲

وَعِبَادُ الرَّحْمَنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ هَوْنًا وَإِذَا خَاطَبَهُمُ
الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَامًا ۝۶۳

وَالَّذِينَ يَبِيتُونَ لِرَبِّهِمْ سُجَّدًا وَقِيَامًا ۝۶۴

وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ
إِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا ۝۶۵

إِنَّهَا سَاءَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا ۝۶۶

وَالَّذِينَ إِذَا أَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ
ذَلِكَ قَوَامًا ۝۶۷

وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ
الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ
ذَلِكَ يَلْقَ أَتَمًا ۝۶۸

يُضَعَّفُ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَعْلَدُ فِيهِمْ مَهَانًا ۝۶۹

إِلَّا مَن تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ يُبَدِّلُ
اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ۝۷۰

(۱) یعنی تواضع برایشان غالب ست .

خدا آمرزنده مهربان (۷۰) .

وهرکه توبه کند و کارشائسته بجا آورد پس
هرآئینه وی رجوع می کند بخدا رجوع
کردنی (۷۱) .

وآنانکه گواهی دروغ نمی دهند و چون
بگذرند بریهوده بگذرند به روش بزرگان
(۷۲) .

وآنانکه چون پند داده می شود ایشان را
بآیات پروردگار ایشان کرو کور نه افتند
بشنیدن آن^(۱) (۷۳) .

وآنانکه می گویند ای پروردگاری ما به بخش
مارا از زنان ما و از فرزندان ما روشنی
چشم و قرار ده مارا پیشوای متقیان (۷۴) .

آن جماعت جزا داده شود ایشان را مقام
بلند بخاطر آنکه صبر کردند، برخوردار
کرده شوند در آن ایشان بدعای خیر و سلام
(۷۵) .

جاویدان آنجا، بهشت نیک آرام گاه ست
و نیک مقام ست (۷۶) .

بگو اعتنا نمی کند به شما پروردگار من
اگر نباشد عبادت شما پس هرآئینه دروغ
پنداشتید پس البته باشد جزای آن لازم
(۷۷) .

وَمَنْ تَابَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَإِنَّهُ يَتُوبُ إِلَى اللَّهِ مَتَابًا ﴿۷۰﴾

وَالَّذِينَ لَا يَشْهَدُونَ الزُّورَ وَإِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا ﴿۷۱﴾

وَالَّذِينَ إِذَا أَذْكُرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ لَهُمْ يُسْرًا وَّاعْلَامًا صَوًّا
وَعَمِيمًا ﴿۷۲﴾

وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا ذُرِّيَّتًا طَوَّافَةً
أَعْيُنٌ وَأَجْمَلْنَا الْمُتَّقِينَ إِنَّمَا ﴿۷۳﴾

أُولَئِكَ يَجْزِيكَ الْعُرْفَةُ بِمَا صَبَرُوا وَيَلْقَوْنَ فِيهَا خَيْرًا وَّسَلَامًا ﴿۷۴﴾

خَالِدِينَ فِيهَا أَحْسَنُ مَسَاقِمًا وَّأَمَقَامًا ﴿۷۵﴾

قُلْ مَا يَعْبُدُكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ فَقَدْ كَذَّبْتُمْ فَسَوْفَ
يَكُونُ لَكُمْ إِعْرَابٌ ﴿۷۶﴾

سوره شعراء مکی است و آن دو صد و بیست و هفت آیت و یازده رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(۱) یعنی بلکه دیده و شنیده سجده کنند .

طَسَمَ (۱) .

این آیات کتاب روشن ست (۲) .

شاید تو هلاک کننده ای خویشان را به سبب آنکه مسلمان نمی شوند (۳) .

اگر خواهیم فرودآریم برایشان از آسمان نشانه ای پس شود گردن های ایشان پیش آن نیاش کننده (۴) .

ونمی آید بدیشان هیچ پندی نواز جانب رحمن آورده مگر می باشند از آن روگردانده (۵) .

پس ثابت شد که ایشان دروغ شمرند پس خواهد آمد بایشان عاقبت آنچه که بآن تمسخر می کردند (۶) .

آیانندیده اند بسوی زمین چه قدر رویانیدیم در آن از هر جنس نیک (۷) .

هر آئینه درین ماجرا نشانه است و نیستند بیشترین ایشان مسلمانان (۸) .

وهر آئینه پروردگار تو همان ست غالب مهربان (۹) .

وآنگاه که آواز داد پروردگارتو موسی را که بیابیش گروه ستمگاران (۱۰) .

بیابیش قوم فرعون آیا پرهیزکاری نمی کنند (۱۱) .

گفت ای پروردگار من هر آئینه من می ترسم از آنکه دروغگو شمرند مرا (۱۲) .

وتنگ شود سینه من و جاری نمی گردد زبان من پس پیغامبری را فرست بسوی

طَسَمَ ①

تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ②

لَعَلَّكَ بَاطِلٌ مِّمَّنْكَ أَلَّا يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ③

إِنْ تَشَاءُ نُنزِلْ عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمَاءِ آيَةً فَظَلَّتْ

أَعْيُنُهُمْ لَهَا خُمْرٌ ④

وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ ذِكْرٍ مِنَ الرَّحْمَنِ مُحَدَّثٍ إِلَّا كَانُوا عَنْتَهُ

مُعْرِضِينَ ⑤

فَقَدْ كَذَّبُوا فَسَاءَ لَهُمْ أَمَّا ثَمَادُ فَأُوتِيَ إِسْمَهُ ⑥

أَوَّلَ يَوْمٍ أَلَّى الْأَرْضِ كَمَا أَنْتَنَّا فِيهَا مِنْ قَبْلِ ذَوِّكَ كَرِيمٍ ⑦

إِنِّي فِي ذَلِكَ لَآيَةٌ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ⑧

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ⑨

وَإِذْ نَادَى رَبُّكَ مُوسَى أَنْ ائْتِ الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ⑩

قَوْمٍ فِرْعَوْنَ الْأَيْقُونَ ⑪

قَالَ رَبِّ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُكَذِّبُونِ ⑫

وَيُضَيِّقْ صَدْرِي وَلَا يَنْطَلِقْ لِسَانِي فَأَرْسِلْ إِلَى هَارُونَ ⑬

هارون (۱۳) .

وقوم فرعون را بر من گناهی ست پس می ترسم که بکشند مرا (۱۴) .

گفت چنین نه باشد پس هردو بروید بانسانه های ماهر آئینه ما باشما شنونده ایم (۱۵) .

پس بیایید بفرعون پس بگوئید هر آئینه ما فرستاده پروردگار عالمهائیم (۱۶) .

باین پیغام که بفرست همراه ما بنی اسرائیل را (۱۷) .

گفت ای موسی آیا نپرورانندیم ترادرمیان اهل خویش در حال طفلی و گذراندی در میان ما ز عمر خود سالها (۱۸) .

و کردی آن کردار خود را که از تو بعمل آمد و توازنا سپاسانی (۱۹) .

گفت کردم آن کردار را آنگاه و من از گمراهان بودم (۲۰) .

پس گریختم از پیش شما چون بترسیدم از عقوبت شما پس عطا کرد مرا پروردگار من دانش و ساخت مرا از پیغمبران (۲۱) .

و آیا این نعمتی ست که منت می نهی بر من بندگرفتی بنی اسرائیل را (۲۲) (۱) .

گفت فرعون و چیست پروردگار عالمها (۲۳) .

گفت موسی پروردگار آسمان ها و زمین

وَهُمْ عَلَىٰ ذُنُوبٍ فَأَخَافُ أَنْ يَقْتُلُونِ ﴿۳۳﴾

قَالَ كَلَّا فَاذْهَبَا بِالْبَيِّنَاتِ إِنَّا مَعَكُمْ مُسْتَعِينُونَ ﴿۳۴﴾

فَاتِيَا فِرْعَوْنَ فَقُولَا إِنَّا رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۳۵﴾

إِنْ أُرْسِلْ مَعَنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿۳۶﴾

قَالَ لَوْ نُرِيدُ أَنْ نَمُنَ بِمَا نُنَادِي بِكُمْ مِنْ غَيْرِكُمْ لَأُولَّئِكَ لَفُتْنٌ لَكُم مِّنْ غَيْرِكُمْ يَوْمَئِذٍ ﴿۳۷﴾

وَعَلَّمْتَ فَعَلَّمْتَكَ الْبَنِيَّ فَعَلَّمْتَ وَأَنْتَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿۳۸﴾

قَالَ قَعْلَبًا إِذَا وَانَا مِنَ الضَّالِّينَ ﴿۳۹﴾

فَقَرَّرْتُ مِنْكُمْ لَمَّا خَفْتُمْ فَوَهَبَ لِي رَبِّي حُكْمًا وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿۴۰﴾

وَيَذُكُّ نِعْمَةَ رَبِّهِمَا عَلَىٰ أَنْ عَبَّدتَّ بَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿۴۱﴾

قَالَ فِرْعَوْنُ وَمَا رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿۴۲﴾

قَالَ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا أَنْ كُنتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿۴۳﴾

(۱) یعنی بنده گرفتن بنی اسرائیل نعمت نبود پس همچنین پرورش کردن که بآن ضرورت بود نعمت نباشد .

وآنچه در میان اینهاست اگر یقین آورنده اید
(۲۴) .

گفت فرعون آنانرا که حوالی او بودند
آیانمی شنوید (۲۵) .

گفت موسی پروردگار شماست و
پروردگار پدران پیشین شماست (۲۶) .

گفت فرعون هرآئینه پیغامبر شما که
فرستاده بسوی شما دیوانه ست (۲۷) .

گفت موسی پروردگار مشرق و مغرب و آنچه
در میان اینهاست اگر درمی یابید (۲۸) .

گفت اگر خداگرتی غیر مرا البته قرار دهم
ترا از زندانیان (۲۹) .

گفت آیا بزدان کنی اگر چه بیارم پیش
تو چیزی روشن را (۳۰) .

گفت بیار آن را اگر از راست گویانی (۳۱) .

پس بینداخت عصای خود را پس ناگهان
وی اژدهای آشکار بود (۳۲) .

و برآورد دست خود را پس ناگهان وی
سفید بود برای بینندگان (۳۳) .

گفت فرعون بجماعتی که حوالی او بودند
هرآئینه این شخص جادوگریست دانا
(۳۴) .

میخواهد که بیرون کند شمارا از سرزمین
شما بسحر خود پس چه می فرمائید مرا
(۳۵) .

گفتند موقوف دار اورا و برادرش را
و بفرست در شهرها نقیبان را (۳۶) .

تایبارند پیش تو هر جادوگر دانارا (۳۷) .

قَالَ لَيْنَ حَوْلَهُ الْأَسْمِعُونَ ﴿۲۴﴾

قَالَ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأَقْلَبِينَ ﴿۲۵﴾

قَالَ إِنَّ رَسُولَكُمْ الَّذِي أُرْسِلَ إِلَيْكُمْ لَمَجْنُونٌ ﴿۲۶﴾

قَالَ رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ ﴿۲۷﴾

قَالَ لَيْنَ اتَّخَذْتَ الْهَامِغُورِيَّ لِحِمْلِكَ مِنَ السَّحْرِيِّينَ ﴿۲۸﴾

قَالَ أَوْلَوْحُ حِمْلِكَ بَنِي قَوْمِي ﴿۲۹﴾

قَالَ قَاتِلْ يَدِي إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿۳۰﴾

فَأَلْفَى عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ ثُعْبَانٌ مُّبِينٌ ﴿۳۱﴾

وَنَزَّوِيْدَهُ فَإِذَا هِيَ بَيْضَاءُ لِلنَّظِيرِينَ ﴿۳۲﴾

قَالَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنَّا نَهَذَا السَّحْرُ عَلَيْهِ ﴿۳۳﴾

يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ بِحُجْرٍ فَمَاذَا تَأْمُرُونَ ﴿۳۴﴾

قَالُوا أَرْضِيحُوا وَأَحَاةُوا وَانْعَفُوا فِي الْمَدَائِنِ حَظِيْرِينَ ﴿۳۵﴾

يَأْتُوكَ بِالْحَقِّ سَحَابٌ عَلَيْهِ ﴿۳۶﴾

پس جمع کرده شد ساحران بمیعادِ روز
معین (۳۸) .

وگفته شد بمردمان آياشما جمع شونده
ايد (۳۹) .

بودکه ماپيرويِ ساحران كنيم اگرايشان
غالب شوند (۴۰) .

پس چون حاضر شدند ساحران گفتند
فرعون را آيا ما رمزدی بُود اگرمغالِب
شويم (۴۱) .

گفت آری وهرآئینه شما آنگاه از مقربان
باشيد (۴۲) .

گفت بايشان موسیٰ بافگنيد آنچه
شما افگنده ايد (۴۳) .

پس انداختند ريسمانهای خود را
وعصاهای خود را گفتند قسم به بزرگی
فرعون هرآئینه ما البته غالِبيم (۴۴) .

پس انداخت موسیٰ عصای خود را پس
ناگهان وی فرومی برد آنچه بی حقیقت
به دروغ آورده بودند (۴۵) .

پس انداخته شدند ساحران سجده کنان
(۴۶) .

گفتند ايمان آورديم به پروردگار عالمها
(۴۷) .

پروردگار موسیٰ وهارون (۴۸) .

گفت فرعون آيا ايمان آورديد بموسىٰ پيش
ازآنکه اجازت دهم شما را هرآئینه وی
رهبر شماست آنکه بيا موخت شماراجادو
پس خواهيد دانست البته بپرُم دستهای
شمارا وپاهای شمارا یکی از جانب راست

فَجَمِعَ الشَّحْرَةَ لِيَقَاتِ يَوْمَ مَعَاوِدٍ ۞

وَقِيلَ لِلنَّاسِ هَلْ أَنْتُمْ مُجْتَمِعُونَ ۞

لَعَلَّنَا نَتَّبِعُ الشَّحْرَةَ إِنْ كَانُوا هُمُ الْغَالِبِينَ ۞

فَلَمَّا جَاءَ الشَّحْرَةَ قَالُوا لِلْفِرْعَوْنَ أَيْنَ لَنَا الْكِرْرُ إِنْ كُنَّا
مَعْنُ الْغَالِبِينَ ۞

قَالَ نَعَمْ وَإِنَّكُمْ إِذًا لَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ ۞

قَالَ لَهُمْ مُوسَىٰ الْقَوْمَ أَنْتُمْ مُلْكُونَ ۞

فَأَتَوَجَّاهُ لَهُمْ وَعِيسَىٰ مُصَافِحًا وَفَالْوَابِعِرَةَ فِرْعَوْنَ
إِنَّا لَنَحْنُ الْغَالِبُونَ ۞

فَأَلْفَىٰ مُوسَىٰ عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ ۞

فَأَلْفَىٰ الشَّحْرَةَ يُسَبِّحُونَ ۞

قَالُوا الْمَكَايِبُ الْعَلِيِّينَ ۞

رَبِّ مُوسَىٰ وَهَارُونَ ۞

قَالَ امْنُتُمْ لَهُ قَبْلَ أَنْ أَدْنَىٰ لَكُمْ إِنَّهُ لَكَيْدٌ الَّذِي عَلَّمَكُمُ
السِّحْرَ فَلَسَوْفَ تَمْلِكُونَ إِلَّا قِطْعَانَ أَيْدِيكُمُ وَأَنْجُلَكُمُ
مِّنْ خِلَافٍ وَلَا دَصِيبَ لَكُمُ أَجْمَعِينَ ۞

و دیگر از جانب چپ و البته بردار آویزم
شمارا همه يك جا (۴۹) .

گفتند هیچ زیان نیست هرآئینه بسوی
پروردگار خویش رجوع کنندگانیم
(۵۰) .

هرآئینه ماتوق داریم که بیامزد برای
ما پروردگار ما گناهان ما را بسبب آنکه
شدیم اولین مسلمانان (۵۱) .

و وحی فرستادیم بسوی موسی که بوقت
شب روان کن بندگان مرا هرآئینه
شمتاقب کرده شوید (۵۲) .

پس فرستاد فرعون در شهرها نقیبان
(۵۳) .

هرآئینه بنی اسرائیل گروهی اندك اند
(۵۴) .

و هرآئینه ایشان ما را بخشم آورده اند
(۵۵) .

و هرآئینه ما جماعتی ایم سلاح پوشیده
(۵۶) .

(خدای فرماید) پس بیرون کردیم قوم
فرعون را از بوستانها و چشمه ها (۵۷) .
و گنجها و منزل نيك (۵۸) .

و همچنین میراث دادیم این چیزها را به
بنی اسرائیل (۵۹) .

پس تعاقب ایشان کردند وقت اشراق
در آمده (۶۰) .

پس چون یکدیگر را دیدند هر دو گروه گفتند
یارانِ موسی هرآئینه بمارسیدند (۶۱) .

قَالُوا أَضَلُّوا أَمْ لَا نَحْمِلُهَا وَكُلُّ قَوْمٍ لَا يَأْتِي الشُّعْرَاءَ بِبُرْهَانٍ ۝۱۹

إِنَّا نَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لَنَا رَبُّنَا خَطِيئَاتِنَا إِنَّ كُنَّا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ۝۲۰

وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أْمُرْ بِبَنِي إِسْرَائِيلَ أَنْ يَدْعُوا بِحُرُوبِ اللَّهِ ۝۲۱

فَأَرْسَلَ فِرْعَوْنُ فِي الْمَدَائِنِ حَاشِرِينَ ۝۲۲

إِنَّ هَؤُلَاءِ لَأَبْرَزِمَةٌ قَالُوا ۝۲۳

وَأَنهَمُ لَنَا الْغَاطِقُونَ ۝۲۴

وَأَنَا لَجَمِيعُهُمْ هَادِرُونَ ۝۲۵

فَأَخْرَجْنَاهُمْ مِنْ جَدْيٍ وَعِوَيْنَ ۝۲۶

وَأَكْوَازَ وَمَقَالَهُ كَرِيمَ ۝۲۷

كَذَلِكَ وَأَوْرَثْنَاهَا بَنِي إِسْرَائِيلَ ۝۲۸

فَاتَّبَعُوهُمْ مُشْرِقِينَ ۝۲۹

فَلَمَّا تَرَأَىٰ الْجَمْعُ قَالَ أَصْحَابُ مُوسَىٰ إِنَّا لَمَدْرُؤُونَ ۝۳۰

گفت موسیٰ چنین نیست هر آئینه بامن
 پروردگار منست راه خواهدمودمرا (۶۲).
 پس وحی فرستادیم بسوی موسیٰ که به
 عصای خود بزنی دریا را پس دریابشگافت
 پس شد هر پاره مانند کوه بزرگ (۶۳).
 و نزدیک آوردیم آنجا آن دیگران را (۶۴).
 و خلاص ساختیم موسیٰ را و آنان را که
 همراه وی بودند همه یک جا (۶۵).
 باز غرق ساختیم آن دیگران را (۶۶).
 هر آئینه درین ماجرا نشانه هست، و نبیوند
 بیشترین ایشان مسلمانان (۶۷).
 و هر آئینه پروردگار تو همان ست غالب
 مهربان (۶۸).
 و بخوان برایشان خبر ابراهیم (۶۹).
 چون گفت به پدر خود و قوم خود چه
 چیز را می پرستید (۷۰).
 گفتند می پرستیم بتان را پس می باشیم
 برایشان مجاورت کننده (۷۱).
 گفت آیامی شنوند آواز شمارا چون
 می خوانید (۷۲).
 یاسودی رسانند بشما یازیان میدهند (۷۳).
 گفتند نه بلکه یافتیم پدران خود را که چنین
 می کردند (۷۴).
 گفت آید دید آنچه می پرستیدید (۷۵).
 شما و پدران پیشین شما (۷۶).
 پس هر آئینه آنها دشمنان من اند مگر
 پروردگار عالمیان (۷۷).
 آنکه بیافریدمرا پس اوست که هدایت

قَالَ كَلَّا إِنَّ مَعِيَ رَبِّي سَيَهْدِينِ ﴿٦٢﴾

فَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْبَحْرَ ۖ فَانْفَلَقَ فَكَانَ
 كُلُّ فِرْقٍ كَالظُّلُمِ الْعَمِيقِ ﴿٦٣﴾

وَأَرْسَلْنَا تَائِمَ الْآخِرِينَ ﴿٦٤﴾

وَأَجْمَعْنَا مُوسَىٰ وَمَنْ مَعَهُ أَجْمَعِينَ ﴿٦٥﴾

كَمْ أَغْرَقْنَا الْآخِرِينَ ﴿٦٦﴾

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّمَنْ كَانَ لَهُ قَلْبٌ مُّؤْمِنٌ ﴿٦٧﴾

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٦٨﴾

وَأَتَىٰ عَلَيْهِمْ تَبَأُ الْبُرْهِيمِ ﴿٦٩﴾

إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا تَعْبُدُونَ ﴿٧٠﴾

قَالُوا نَعْبُدُ آبَاءَنَا قَطْلُ كَمَا عَلَّمُوا ﴿٧١﴾

قَالَ هَلْ يَسْمَعُونَكُمْ إِذْ تَدْعُونَ ﴿٧٢﴾

أَوْ يَبْصُرُونَ أَوْ يَشْعُرُونَ ﴿٧٣﴾

قَالُوا بَلْ وَجَدْنَا آبَاءَنَا كَذَلِكَ يَفْعَلُونَ ﴿٧٤﴾

قَالَ أَلَمْ يَأْتِكُمْ مَّا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ ﴿٧٥﴾

أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمْ الْأَقْدَمُونَ ﴿٧٦﴾

فَأَنهَرَهُمْ عَدُوٌّ إِلَىٰ الرِّبِّ الْعَلِيِّ ﴿٧٧﴾

الَّذِي خَلَقَنِي فَهُوَ يَهْدِينِ ﴿٧٨﴾

کندمرا (۷۸) .

وآنکه او طعام میخوراند مرا و می
آشاماید مرا (۷۹) .

وچون بیمار می شوم پس اوست که
شفامیدهد مرا (۸۰) .

وآنکه بمیراند مرا باز زنده گرداند مرا (۸۱) .

وآنکه توقع دارم که بیمارزد برای من گناه
من روز جزا (۸۲) .

پروردگارا عطا کن مرا حکمت و لاحق کن
مرا بشائستگان (۸۳) .

و پدید آر برای من ذکر نیک در پسینان
(۸۴) .

و قرارده مرا از وارثان بهشت بانعمت
(۸۵) .

و بیمار ز پدیر مرا هر آئینه وی بود از گمراهان
(۸۶) .

و رسوا مکن مرا روزی که برانگیخته
شوند مردمان (۸۷) .

روزی که فائده ندهد مال و نه فرزندان
(۸۸) .

لیکن صاحب فائده آن بود که بیارد پیش
خدا دل بی عیب را (۸۹) .

و نزدیک کرده شود بهشت برای متقیان
(۹۰) .

و ظاهر کرده شود دوزخ برای گمراهان
(۹۱) .

و گفته شود بایشان کجاست آنچه می

وَالَّذِي هُوَ يُطْعِمُنِي وَيَسْقِينِ ۙ ﴿٧٨﴾

وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ ۙ ﴿٧٩﴾

وَالَّذِي يُبْرِئُنِي تَعْرِفُنِي ۙ ﴿٨٠﴾

وَالَّذِي أَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لِي خِطِيئَتِي يَوْمَ الدِّينِ ۙ ﴿٨١﴾

رَبِّ هَبْ لِي عَمَلًا نَّافِعًا بِالطَّيِّبِينَ ۙ ﴿٨٢﴾

وَاجْعَلْ لِي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْآخِرِينَ ۙ ﴿٨٣﴾

وَاجْعَلْ لِي مِنْ زَرَقَةِ الْجَنَّةِ التَّيْبَةَ ۙ ﴿٨٤﴾

وَاعْرِضْ لِي آتَاكَ مَا كَانَتْ مِنَ الصَّالِينَ ۙ ﴿٨٥﴾

وَلَا تُخْزِنِي يَوْمَ يُبْعَثُونَ ۙ ﴿٨٦﴾

يَوْمَ لَا يُفَعَّمُ مَالٌ وَلَا نَبْوَن ۙ ﴿٨٧﴾

إِلَّا مَنْ آتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ۙ ﴿٨٨﴾

وَأَنْزَلَتْ الْجَنَّةَ لِلْمُتَّقِينَ ۙ ﴿٨٩﴾

وَبَرَزَتْ الْجحِيمَ لِلْغَاوِينَ ۙ ﴿٩٠﴾

وَقِيلَ لَهُمْ أَيْنَمَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ ۙ ﴿٩١﴾

پرستیدید (۹۲) .

بجز خدا آیانصرت میدهند شمارا
یا خودانتقام می کشند (۹۳) .

پس بررو انداخته شوند در آنجا بتان و
گمراهان (۹۴) .

ولشکر های شیطان همه يك جا (۹۵) .
گویند و در حالیکه ایشان در آنجا بایک دیگر
مکابره می کنند (۹۶) .

قسم بخدا هر آئینه ما بودیم در گمراهی
ظاهر (۹۷) .

چون برابر می ساختیم شمارا با پروردگار
عالمها (۹۸) .

و گمراه نکردند مارا مگر این بدکاران
(۹۹) .

پس نیست مارا هیچ شفاعت کننده (۱۰۰) .

ونه دوست مهربان (۱۰۱) .

پس کاش مارا یکبار رجوع باشد پس
شویم از مسلمانان (۱۰۲) .

هر آئینه درین ماجرا نشانه هست، ونیستند
بیشترین ایشان مسلمانان (۱۰۳) .

وهر آئینه پروردگار تو همان ست غالب
مهربان (۱۰۴) .

دروغگو شمردند قوم نوح پیغامبران را
(۱۰۵) .

چون گفت بایشان برادر ایشان نوح آیامی
ترسید (۱۰۶) .

هر آئینه من برای شما پیغامبر با امانتم
(۱۰۷) .

مِنْ دُونِ اللَّهِ هَلْ يَبْصُرُونَكُمْ أَوْ يَنْصَرُونَ ﴿۹۲﴾

فَلْيَبْصُرُوا فِيهَا هُمْ وَالْعَاوَنَ ﴿۹۳﴾

وَجُنُودَ إِبْلِيسَ أَجْمَعُونَ ﴿۹۴﴾

قَالُوا وَهُمْ فِيهَا يَخْتَصِمُونَ ﴿۹۵﴾

تَاللَّهِ إِنْ كُنَّا لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿۹۶﴾

إِذْ نُسَبِّحُكَ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۹۷﴾

وَمَا أَضَلُّكَ إِلَّا الْمَجْرُمُونَ ﴿۹۸﴾

فَمَا لَنَا مِنْ شَافِعِينَ ﴿۹۹﴾

وَلَا صِدْقَ عَيْبِهِ ﴿۱۰۰﴾

قَالُوا لِمَا كُنَّا لَمَّا كُنَّا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿۱۰۱﴾

إِنْ فِي ذَلِكَ لَآيَةٌ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿۱۰۲﴾

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿۱۰۳﴾

كَذَّبَتْ قَوْمُ نُوحٍ إِذْ أَوْسَلِينَ ﴿۱۰۴﴾

إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ نُوحٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿۱۰۵﴾

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿۱۰۶﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ۝۱۸

پس بترسید از خدا و فرمانبرداری من کنید
(۱۰۸) .

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عِلْمٌ رَبِّ
الْعَالَمِينَ ۝۱۹

و سوال نمی کنم از شما برتبلیغ رسالت
هیچ مزدی نیست مزد من مگر برپروردگار
عالمها (۱۰۹) .

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ۝۲۰

پس بترسید از خدا و فرمانبرداری من کنید
(۱۱۰) .

قَالُوا أَنْزِلْ لَنَا آيَةً وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَيُنَزَّلْنَ
إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ۝۲۱

گفتند آیا ایمان آوریم بر تو حالانکه پیروی
تو کرده اند سفلهگان (۱۱۱) .

قَالَ وَمَا عَلِيٌّ بِي مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۝۲۲

گفت نوح وجه میدانم بآنچه می کردند
(۱۱۲) .

إِنْ حَسَابُهُمْ إِلَّا عِلْمُ رَبِّي أَنْ يُشِيعُوا ۝۲۳

نیست حساب ایشان مگر بر پروردگار
من اگر بدانید (۱۱۳) .

وَمَا أَنَا بِطَارِدٍ الْمُؤْمِنِينَ ۝۲۴

و نیستم من دورکننده مسلمانان (۱۱۴) .
نیم من مگر ترساننده آشکارا (۱۱۵) .

إِن أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ۝۲۵

گفتند اگر بازمانی توای نوح البته شوی
از سنگسار شدگان (۱۱۶) .

قَالُوا لَيْسَ لَهُ كَلِمَةٌ يُتَّبَعُ لَسْخُونَ
مِنَ الْمُجْرِمِينَ ۝۲۶

گفت ای پروردگار من هرآئینه قوم من
دروغگو شمردند مرا (۱۱۷) .

قَالَ رَبِّ إِنَّ قَوْمِي كَذَّبُونِ ۝۲۷

پس فیصله کن میان من و میان ایشان
فیصله کردن عظیم و خلاص کن
مرا و آنانرا که همراه من اند از مسلمانان
(۱۱۸) .

فَأَقْصِبْ بَنِي وَبَنِيهِمْ فَصَا وَبَنِي وَمَنْ قَبِي مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ۝۲۸

پس نجات دادیم او را و آنانرا که همراه
اُبودند در کشتی پُر کرده شده (۱۱۹) .

فَأَجْمِعْهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفُلِكِ الْمَسْحُونِ ۝۲۹

باز غرق ساختیم بعد ازین باقی ماندگان
را (۱۲۰) .

ثُمَّ أَعْرَفْنَا بَعْدَ الْبَاقِينَ ۝۳۰

هرآئینه درین ماجرانسانه است، و نیستند

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ۝۳۱

اکثرایشان مسلمانان (۱۲۱) .
 وهرآئینه پروردگار تو همان ست غالب
 مهربان (۱۲۲) .
 دروغگو پنداشتند قبیله عاد پیغمبران را
 (۱۲۳) .
 چون گفت بایشان برادریشان هود آیامی
 ترسید (۱۲۴) .
 هرآئینه من برای شما پیغامبر با امانتم
 (۱۲۵) .
 پس بترسید از خدا و فرمانبرداری من
 کنید (۱۲۶) .
 و سوال نمی کنم از شما بر تبلیغ رسالت
 هیچ مزدی، نیست مزد من مگر
 بر پروردگار عالمها (۱۲۷) .
 آیامی سازید بهر بلندی علامتی بی فائده
 (۱۲۸) .
 و می سازید محل های استوار گویا جاوید
 خواهید ماند (۱۲۹) .
 و چون دست می گشائید، دست می گشائید
 ستمگار شده (۱۳۰) .
 پس بترسید از خدا و فرمانبرداری من کنید
 (۱۳۱) .
 و بترسید از کسیکه امداد کرد شمارا بآنچه
 دانید (۱۳۲) .
 امداد کرده است شمارا بچهار پایان و
 فرزندان (۱۳۳) .
 و بوستانها و چشمه ها (۱۳۴) .
 هرآئینه من می ترسم بر شما از عذاب روز

وَأَنَّ رَبَّكَ لَهُو الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿۱۲۱﴾

كَذَّبَتْ عَادٌ بِالْمُرْسَلِينَ ﴿۱۲۲﴾

إِذْ قَالَ لَهُمُ أُخُوهُمْ هُودٌ الْاَلَتَّعْمُونَ ﴿۱۲۳﴾

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿۱۲۴﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا عَنِّي ﴿۱۲۵﴾

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عِلٌّ رِبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۱۲۶﴾

اتَّبِعُونِ بِحُجَّتِ رَبِّكُمْ آلِيهَ تَعْبُونَهُ ﴿۱۲۷﴾

وَتَعْبُدُونَ مَصَانِعَ لَعَلَّكُمْ تَخْلَدُونَ ﴿۱۲۸﴾

وَإِذَا بَطُلْتُمْ بِطُغْيَانِكُمْ جِبَارِينَ ﴿۱۲۹﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا عَنِّي ﴿۱۳۰﴾

وَاتَّقُوا الَّذِي أَمَّاكُمْ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿۱۳۱﴾

أَمَّاكُمْ بِأَنْعَامِهِ وَبَيْنَ عَنِّي ﴿۱۳۲﴾

وَجَنَّتِ وَعَيُّونَ ﴿۱۳۳﴾

إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿۱۳۴﴾

بزرگ (۱۳۵) .

گفتند یکسان ست برماکه پنددهی یا نه
باشی ازپند دهندگان (۱۳۶) .

نیست این مگر عادتِ پیشینیان (۱۳۷) .
نیستیم ما عذاب کرده شدگان (۱۳۸) .

پس دروغگو پنداشتندش پس هلاک
ساختیم ایشان را هرآئینه درین
ماجرانشانه هست، ونه بودند بیشترین
ایشان مسلمانان (۱۳۹) .

وهرآئینه پروردگارتوهمان ست غالب
مهربان (۱۴۰) .

دروغگو شمردند قبیلهٔ ثمودپیغامبران را
(۱۴۱) .

چون گفت بایشان برادرایشان صالح
ایانمی ترسید (۱۴۲) .

هرآئینه من برای شما پیغامبربامانتم
(۱۴۳) .

پس بترسید ازخداو فرمانبرداری من کنید
(۱۴۴) .

وسوال نمی کنم از شما برتبلیغ رسالت
هیچ مزدی، نیست مزد من مگربر
پروردگار عالمها (۱۴۵) .

آیا ایمن گذاشته خواهید شددر آنچه
اینجاست (۱۴۶) .

دربوستانها وچشمه ها (۱۴۷) .

وگشتها ودرختان خرمائی که شگوفهٔ آن
نازک ست (۱۴۸) .

قَالُوا سَوَاءٌ عَلَيْنَا أَوَعَظْتَ أَمْ لَمْ تَكُنْ مِنَ الْوَاعِظِينَ ﴿١٣٥﴾

إِنَّ هَذَا إِلَّا كَلْبٌ الْأَقْلَبِينَ ﴿١٣٦﴾

وَمَا نَحْنُ بِمُعَذَّبِينَ ﴿١٣٧﴾

فَلَذُوبَةٌ أَهْلَكَهُمْ مِرَانًا فِي ذَلِكَ آيَةٌ وَمَا كَانُ

أَكْثَرَهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٣٨﴾

وَأَنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٣٩﴾

كَذَبْتَ ثَمُودَ إِذْ وَرَسِلَ إِلَيْهِمُ

إِذْ قَالَ لَهُمُ اخْلُوعُوا رَبَّكُمْ إِنَّكُمْ كَانُوا

إِلَىٰ لَكُمْ رَسُولًا أَمِينَ ﴿١٤٠﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا أَمْرًا

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا الَّذِي رَزَقَ اللَّهُ مِنِّي

أَنْتُمْ كُونُوا فِي مَالِهِمْ آمِنِينَ ﴿١٤١﴾

فِي جَدَّتِ وَعُيُونٍ ﴿١٤٢﴾

وَوَدَّعَىٰ وَغَيْلٍ طَلْمًا بِأَهْضِيمٍ ﴿١٤٣﴾

وَكَيْفَ تَحْسَبُونَ مِنَ الْجِبَالِ مِثْقَالَ عُذْرَةٍ ۚ

ومی تراشید از کوه ها خانه های ماهرانه
(۱۴۹) .

قَالَ اللَّهُ وَاطِيعُونَ ۙ

پس بترسید از خدا فرمانبرداری من کنید
(۱۵۰) .

وَلَا تُطِيعُوا أَمْرَ الْمُشْرِكِينَ ۚ

و اطاعت مکتبید فرمان از حد گذرندگانرا
(۱۵۱) .

الَّذِينَ يُعْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ وَلَا يُصْلِحُونَ ۚ

آنانکه فسادمی کنند در زمین و اصلاح نمی
نمایند (۱۵۲) .

قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الْمُسَخَّرِينَ ۙ

گفتند جزاین نیست که تو از جادو شدگانی
(۱۵۳) .

مَا أَنْتَ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا فَأَبِئْ بِآيَاتِكَ إِن كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ۙ

نیستی تو مگر آدمی مانند ما پس بیار
نشانه ای اگر از راست گویانی (۱۵۴) .

قَالَ هَذِهِ نَافَةٌ لَهَا شِرْكٌ وَأَنْتُمْ عَنْ يَوْمٍ عَظِيمٍ ۙ

گفت این ماده شتر نیست وی را يك نوبت
آب خوردن ست و شمارانوبت روز معین
(۱۵۵) .

وَلَا تَسْتَوُوا بِهَا صُورَةٌ فَيَأْخُذْكُمْ عَذَابٌ يَوْمَ عَظِيمٍ ۙ

و دست مرسانید و اربع قوبت که آنگاه
در برگیرد شمارا عذاب روز بزرگ (۱۵۶) .

فَعَقَرُوا هَا فَاصْبِرُوا إِنَّا مُبِينٌ ۙ

پس بی زدند آنرا پس گشتند پشیمان
(۱۵۷) .

فَأَخَذْنَاهُمُ الْعَذَابَ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ

پس دگرگرفت ایشان را عذاب هر آئینه درین
ماجرا نشانه هست، و نبودند بیشترین
ایشان مسلمانان (۱۵۸) .

أَكْثَرَهُمْ مُّؤْمِنِينَ ۙ

و هر آئینه پروردگار تو همان ست غالب
مهربان (۱۵۹) .

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ۙ

دروغگو شمردند قوم لوط پیغامبران را
(۱۶۰) .

كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ الْمُرْسَلِينَ ۙ

چون گفت بایشان برادر ایشان لوط آیامی
ترسید (۱۶۱) .

إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ لُوطُ أَلَا تَتَّقُونَ ۙ

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿۳۳﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَعْرَضْتُمْ عَنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۳۴﴾

أَتَأْتُونَ الذُّكْرَانَ مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿۳۵﴾

وَتَذَرُونَ مَا خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَنْتُمْ قَوْمٌ عَادُونَ ﴿۳۶﴾

قَالُوا هِيَ كَمْ تَتَّبَعْتَهُ لِيُطِيعُوا أَتْلُونَ مِنَ الْمُخْرَجِينَ ﴿۳۷﴾

قَالَ إِنِّي لِعَمَلِكُمْ مِنَ الْقَالِينَ ﴿۳۸﴾

رَبِّ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَأَهْلِ مِثْرَانَ ﴿۳۹﴾

فَتَّبِعْتَهُ وَآهْلَهُ أَجْمَعِينَ ﴿۴۰﴾

إِلَّا عَجُوزًا فِي الْغَابِرِينَ ﴿۴۱﴾

فَهُمْ دَرَجَاتٌ مِنَ الْمُخْسِرِينَ ﴿۴۲﴾

وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا أَهْلًا مَطَرًا الْمُنْتَدِرِينَ ﴿۴۳﴾

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿۴۴﴾

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُو الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿۴۵﴾

هرآئینه من برای شما پیغامبر با امانتم
(۱۶۲) .

پس بترسید از خدا و فرمان من برید
(۱۶۳) .

و سوال نمی کنم از شما برتبلیغ رسالت
هیچ مزدی، نیست مزدمن مگر بر
پروردگار عالمها (۱۶۴) .

آیا بقصد قضای شهوت میروید بسوی
مردان از اهل عالم (۱۶۵) .

ومی گذارید آنچه آفریده است برای شما
پروردگار شما از زنان شما بلکه شما
گروهی از حد گذشته اید (۱۶۶) .

گفتند اگر بازنه آئی توای لوط هرآئینه
باشی از بیرون کردگان (۱۶۷) .

گفت هرآئینه من عمل شمارا از دشمنانم
(۱۶۸) .

پروردگارا نجات ده مرا و اهل مرا از وبال
آنچه می کنند (۱۶۹) .

پس نجات دادیم او را و اهل او را همه
یکجا (۱۷۰) .

مگر پیرزنی که بود از باقی ماندگان (۱۷۱) .
باز هلاک ساختیم آن دیگران را (۱۷۲) .

و بارانیدیم برایشان بارانی پس بدست
باران ترسانیدگان (۱۷۳) .

هرآئینه درین ماجرا نشانه است، و نبودند
بیشترین ایشان مسلمانان (۱۷۴) .

و هرآئینه پروردگارتو همان ست غالب

كَذَّبَ أَصْحَابُ آلِ يُوسُفَ بْنِ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٧٥﴾

إِذْ قَالَ لَهُمْ شُعَيْبٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٧٦﴾

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٧٧﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا أَمْرًا

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَعْرَبْتُ إِلَّا عِلْمَ رَبِّي الْعَلِيمِ ﴿١٧٨﴾

أَوْفُوا الْكَيْلَ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُخْسِرِينَ ﴿١٧٩﴾

وَزُورُوا بِالْقِسْطِ أَسْمَانَ

وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَقْنَطُوا مِنَ الْأَرْضِ

مُفْسِدِينَ ﴿١٨٠﴾

وَاتَّقُوا الْيَوْمَ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالْحِيلَةَ الْأُولَىٰ ﴿١٨١﴾

قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الْمُسَحَّرِينَ ﴿١٨٢﴾

وَمَا أَنْتَ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا وَإِنْ نَطَّنَا إِلَّا لِنَعْلَمَ لِمَنِ الْكَذِبُ يَوْمَ ﴿١٨٣﴾

فَأَسْقِطْ عَلَيْنَا كِسَفًا مِنَ السَّمَاءِ إِنْ كُنْتُمْ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿١٨٤﴾

قَالَ رَبِّي أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٨٥﴾

فَلَذُوبُهُ فَخَذَّ لَهُمْ

مهربان (١٧٥) .

دروغگو شمردند باشندگانِ ایکه

پیغامبران را (١٧٦) .

چون گفت بایشان شعیب آیامی ترسید

(١٧٧) .

هرآئینه من برای شما پیغامبر با امانتم

(١٧٨) .

پس بترسید از خدا و فرمان من برید (١٧٩) .

و سوال نمی کنم از شما بر تبلیغ رسالت

هیچ مزدی، نیست مزد من مگر بر

پروردگار عالمها (١٨٠) .

تمام پیمائید پیمانها را و مباحثید از زیان

دهندگان (١٨١) .

و بسنجید به ترازوی راست (١٨٢) .

و ناقص ندهید بمردمان اشیای ایشان را

و بیبک مگردید در زمین فسادکنان (١٨٣) .

و بترسید از خدا که آفرید شمارا و خلائق

نخستینیان را (١٨٤) .

گفتند جز این نیست که تواز جادو شدگانی

(١٨٥) .

و نیستی تو مگر آدمی مانند ما و هرآئینه

می پنداریم ترا از دروغ گویان (١٨٦) .

پس با فگن بر ما پاره ای از آسمان

اگر از راست گویانی (١٨٧) .

گفت پروردگار من داناترست بآنچه می

کنید (١٨٨) .

پس دروغگو پنداشتند او را پس گرفتار

کردایشان را عذاب روز سائبان^(۱) هرآئینه
وی بود عذابِ روزِ بزرگ (۱۸۹) .

هرآئینه درین ماجرا نشانه هست و نه
بودند بیشترین ایشان مسلمانان (۱۹۰) .

وهرآئینه پروردگارتو همان ست غالب
مهربان (۱۹۱) .

وهرآئینه قرآن فرود آورده پروردگار
عالمهاست (۱۹۲) .

فرودآوردش روح الامین (یعنی جبرئیل)
(۱۹۳) .

بردل توتاشوی از ترسانندگان (۱۹۴) .

بزبان عربی روشن (۱۹۵) .

وهرآئینه خبروی در صحیفه های پیشینیان
ست (۱۹۶) .

آیانست برای ایشان نشانه آنکه می دانند
حقانیت قرآن را عالمان بنی اسرائیل
(۱۹۷) .

و اگر فرود می آوردیم قرآن را بر بعض
عجمیان (۱۹۸) .

پس می خواندش برایشان هرگز نمی شدند
آزادآور دارندگان (۱۹۹) .

همچنین در آوردیم انکار را در دلهای
گنهگاران (۲۰۰) .

ایمان نمی آرند بقرآن تا آنکه ببینند عذاب
درد دهنده (۲۰۱) .

پس بیاید به ایشان ناگهان و ایشان بی

عَذَابِ يَوْمِ الظَّلَامَةِ إِنَّكَ كَانَ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿۱۸۹﴾

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿۱۹۰﴾

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿۱۹۱﴾

وَإِنَّهُ لَتَنْزِيلُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۱۹۲﴾

تَنْزِيلَ بِهِ الرُّوحِ الْأَمِينِ ﴿۱۹۳﴾

عَلَى قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ الْمُنذِرِينَ ﴿۱۹۴﴾

بِلِسَانٍ عَرَبِيٍّ مُبِينٍ ﴿۱۹۵﴾

وَأَنَّكَ لَفِي نَزْمِ الْآوَالِينَ ﴿۱۹۶﴾

أَوَلَمْ يَكُنْ آيَةً أَنْ يَعْلَمَهُ عُلَمَاءُ بَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿۱۹۷﴾

وَلَوْ نَزَّلْنَاهُ عَلَى بَعْضِ الْأَعْجَمِينَ ﴿۱۹۸﴾

فَفَرَّاهُ عَلَيْهِمْ مَا كَانُوا بِهِ مُؤْمِنِينَ ﴿۱۹۹﴾

كَذَلِكَ سَلَكْنَاهُ فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ ﴿۲۰۰﴾

لِيَذُوقُوا مِنْهُ حَسْحَسَ بَرِّ الْعَذَابِ الْأَلِيمِ ﴿۲۰۱﴾

فَيَأْتِيهِمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿۲۰۲﴾

(۱) یعنی آتش بشکل سائبان ظاهر شد و هلاک ساخت .

خبرباشند (۲۰۲) .
 پس گویند آیا مهلت داده میشویم (۲۰۳) .
 آیا عذابِ مارا بشتاب می طلبند (۲۰۴) .
 آیدیدی که اگر بهره مند سازیم ایشان را
 سالها (۲۰۵) .
 باز بیاید بدیشان آنچه ترسانیده می
 شدند (۲۰۶) .
 چه چیز را دفع کند از سرایشان بهره مند
 بودن ایشان (۲۰۷) .
 و هلاک نه کردیم هیچ دهی را الاّ اورا بیم
 کنندگان بودند (۲۰۸) .
 بجهتِ پند دادن و نبودیم ستمگار (۲۰۹) .
 و فرود نیاوردند قرآن را شیطانان (۲۱۰) .
 و سزاوار نیست ایشان را ونمی توانند
 (۲۱۱) .
 هر آئینه شیطانان از شنیدن دُور
 کردگانند^(۱) (۲۱۲) .
 پس مخوان با خدام عبود دیگر را آنگاه باشی
 از عذابِ کردگان (۲۱۳) .
 و ترسان خویشاوندان نزدیکِ خود را
 (۲۱۴) .
 و پست کُن بازوی خود را^(۲) برای آنانکه
 پیروی تو کردند از مسلمانان (۲۱۵) .
 پس اگر نافرمانی کنند ترا پس بگو

فَقُولُوا هَلْ عَنَّا مَغْفِرَةٌ ۝۳۰

أَفَعَدَابُهَا لَا تَسْتَعْتَبُونَ ۝۳۱

أَفَرَأَيْتَ إِنْ مَتَّعْنَاهُمْ سِنِينَ ۝۳۲

ثُمَّ جَاءَهُمْ مَا كَانُوا يُوعَدُونَ ۝۳۳

مَا عَسَىٰ لَهُمْ مَا كَانُوا يُسْتَعْتَبُونَ ۝۳۴

وَمَا أَهْلُهَا مِنَ قُرْبَىٰ إِلَّا هُم مُّذِرُونَ ۝۳۵

ذُرِّيَّ شَأْنًا كَمَا ظَلَمُوا ۝۳۶

وَمَا تَكْرَهُكَ بِإِلَّا الشَّيْطَانِ ۝۳۷

وَمَا يُبَدِّلُ لَهُمْ وَمَا يَسْتَطِيعُونَ ۝۳۸

إِنَّهُمْ عَنِ السَّمْعِ لَمَعَزُونَ ۝۳۹

فَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتَكُونَ مِنَ الْمُعَذَّبِينَ ۝۴۰

وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ ۝۴۱

وَاخْفِضْ جَنَاحَكَ لِمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ۝۴۲

وَإِنْ عَصَوْكَ فَقُلْ إِنَّي بِرَبِّي لَأَتَعْلَمُونَ ۝۴۳

(۱) یعنی از شنیدن کلام ملائکه .

(۲) یعنی تواضع کن .

هرآئینه من بی تعلقم از آنچه شمامی کنید
(۲۱۶) .

و توکل کن بر غالب مهربان (۲۱۷) .

آنکه می بیند ترا چون برمی خیزی (یعنی
وقت تهجد) (۲۱۸) .

ومی بیندگشتن ترا^(۱) در میان سجده کنند
گان^(۲) (۲۱۹) .

هرآئینه وی همان ست شنو ادانا (۲۲۰) .

آیا خبردم شمارا که برچه کس فرودی
آیند شیطانان (۲۲۱) .

فرودی آیند بر هر دروغگوی گنهگار
(۲۲۲) .

می نهند گوش و بیشترین ایشان دروغ
گویانند (۲۲۳) .

و شاعران پیروی ایشان می کنند گمراهان
(۲۲۴) .

آیامی بینی که ایشان در هر میدانی سگردان
شوند (۲۲۵) .

و آنکه ایشان می گویند آنچه نمی کنند^(۳)
(۲۲۶) .

مگر آنکه ایمان آوردند و عملهای شایسته
کردند و ذکر خدا کردند بسیاری و پیروز
گشتند بعد از آنکه مظلوم شدند و خواهند
دانست ظالمان که بکدام جا باز خواهند
گشت (۲۲۷) .

وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ﴿۲۱۶﴾

الَّذِي يَرِيكَ جِئِن لَقَوْمٌ ﴿۲۱۷﴾

وَتَقَابِلِكَ فِي الْمَجْدَيْنِ ﴿۲۱۸﴾

إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿۲۱۹﴾

هَلْ أُنَبِّدُكُمْ عَلَىٰ مَنْ تَنَزَّلُ الشَّيَاطِينُ ﴿۲۲۰﴾

تَنَزَّلُ عَلَىٰ كُلِّ أَقَابٍ مِّثْمُورٌ ﴿۲۲۱﴾

يُقُوتُونَ السَّمَّ وَالْكَرْمَ لَا يَذُبُّونَ ﴿۲۲۲﴾

وَالشُّعْرَاءُ يَتَّبِعُهُمُ الْغَاوُونَ ﴿۲۲۳﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّهُمْ فِي كُلِّ وَادٍ يَمِيمُونَ ﴿۲۲۴﴾

وَأَنَّهُمْ يَقُولُونَ مَا لَا يَفْعَلُونَ ﴿۲۲۵﴾

إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَذَكَرُوا اللَّهَ كَثِيرًا ﴿۲۲۶﴾

وَأَنصُرُوا مِنْ بَعْدِ مَا ظَلَمُوا وَسَيَعْلَمُ الَّذِينَ ظَلَمُوا ﴿۲۲۷﴾

أَنَّىٰ مُنْقَلِبًا يُنْقَلِبُونَ ﴿۲۲۸﴾

(۱) یعنی از قیام بر کوع و از رکوع بسجود .

(۲) یعنی نمازگذاران .

(۳) یعنی بهر مضمون مبالغه می کنند .

سوره نمل مکی است وان نودوسه
آیت وهفت رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
طس .

این ها آیاتِ قرآن و کتاب روشن ست (۱) .
هدایت و مژده است برای مسلمانان (۲) .
آنانکه برپامیدارند نماز را و می دهند زکوة
را و ایشان بآخرت یقین می آرند (۳) .
آنانکه ایمان نمی آرند بآخرت آراسته
کردیم برای ایشان کردارهای ایشان را
پس ایشان سرگردان می شوند (۴) .
این جماعت آنانندکه برای ایشان ست
سختی عذاب و این جماعت درآخرت
ایشانند زیان کارتر (۵) .

وهرائینه توداده می شوی قرآن از نزد
خدای استوارکار دانا (۶) .

یادکن آنگاه که گفت موسیٰ باهل خودهر
آئینه من دیده ام آتشی خواهم آورد برای
شما از آن خبری یا خواهم آورد برایتان
شعله ای که درآخگری فرا گرفته، باشد
که شما گرمی حاصل کنید (۷) .

پس چون رسیدبآتش نداداده شدبه او که
برکت داده شد کسی را که درآتش ست
و کسی را که حوالی وی ست و پاکی
خدای راست پروردگار عالمها^(۱) (۸) .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
طس تبتلك ايها القرآن وكتاب مبين ①

هُدًى وَبُشْرَىٰ لِلْمُؤْمِنِينَ ②
الَّذِينَ يُعْمَلُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ
هُمْ يُوقِنُونَ ③
إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ زَيَّاتُ لَهُمْ أَعْمَالُهُمْ
فَهُمْ يَظُنُّونَ ④

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَهُمْ سُوءُ الْعَذَابِ وَهُمْ فِي الْآخِرَةِ
هُمْ الْأَخْسَرُونَ ⑤

وَإِنَّكَ لَتَلْقَىٰ الْقُرْآنَ مِنْ كُنُودٍ حَكِيمٍ عَلَيْهِ ⑥

إِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِأَهْلِهِ إِنِّي آنَسْتُ نَارًا سَائِغَةً فِيهَا عَصِيرٌ أَوْ زَبِيبٌ
يُشَاهِبُ قَبِينَ لَعَلَّكُمْ تَصْطَلُونَ ⑦

فَلَمَّا جَاءَهَا نُودِيَ أَنْ بُورِكَ مِنْ فِي النَّارِ وَمَنْ حَوْلَهَا
وَسُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ⑧

(۱) مترجم گوید کسیکه درآتش ست ملائکه که در آن نورمصور بصورت آتش بودند
ملائکه دیگر که فرود تر از ایشان بودند والله اعلم .

ای موسیٰ هر آئینه (سخن اینست که) من خدای غالب باحکمتم (۹) .

و بیفکن عصای خود را پس چون دید که عصامی جنبدگویاوی ماریست رو بگردانید پشت داده و بازنه گشت گفتیم ای موسیٰ مترس هر آئینه نمی ترسند نزد من پیغامبران (۱۰) .

لیکن آنکه ستم کرد بازعوض آن کرد نیکی بعد از بدی پس هر آئینه من آمرزنده مهربانم (۱۱) .

و در آردست خود را بگریبان خود تا بیرون آید سفید بدون عیب باین دوشانه که داخل اند در نه معجزه برو بسوی فرعون و قوم او هر آئینه ایشان بودند گروه فاسقان (۱۲) .

پس آنگاه که آمد بدیشان نشانه های ماروشن شده گفتند این سحر ظاهر ست (۱۳) .

و انکار آن کردند از روی ستمکاری و تکبر و باور داشته بود آن را دل های ایشان پس بنگر چگونه بود آخر کار مفسدان (۱۴) .
و هر آئینه دادیم داؤد و سلیمان را علم و گفتند ستایش آن خدای راست که فضل داد ما را بر بسیاری از بندگان مومن خویش (۱۵) .

و وارث شد سلیمان داؤد را و گفت ای مردمان آموخته شد ما را گفتار مرغان و داده شد ما را از هر نعمتی هر آئینه این است فضل ظاهر (۱۶) .

يُوسَىٰ إِنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٩﴾

وَأَلْقِ عَصَاكَ فَلَمَّا رَآهَا تَهْتَزُّ كَأَنَّهَا جَانٌّ وَلَّى مُدْبِرًا
وَلَمْ يُعَيِّتْ يَوسَىٰ أَكْثَفَ إِنِّي لَا يَخَافُ لَدَيْ
الْمُرْسَلِينَ ﴿١٠﴾

إِلَّا مَنْ ظَلَمَ ثُمَّ بَدَلْ حُتَابًا بَعْدَ سُوءِ قَوْلِي
عَفْوًا رَحِيمًا ﴿١١﴾

وَأَدْخَلَ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ تَخْرُجُ بَيْضًا مِنْ غَيْرِ سَوَءٍ
فِي تَبَعِ أَيْدِي إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَقَوْمِهِ إِنَّهُمْ كَانُوا
قَوْمًا فَاسِقِينَ ﴿١٢﴾

فَلَمَّا جَاءَتْهُمْ آيَاتُنَا مُبْصِرَةً قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿١٣﴾

وَجحدُوا بِهَا وَاسْتَفْتَتْنَاهَا أَنفُسَهُمْ ظَلَمُوا وَعُلُوًّا فَانظُرْ كَيْفَ
كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ ﴿١٤﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ عِلْمًا وَقَالَا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي
فَعَلْنَا عَلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ عِبَادًا الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٥﴾

وَوَرِثَ سُلَيْمَانُ دَاوُدَ وَقَالَ يَا أَيُّهَا النَّاسُ عِلْمَنَا مُنطِقٌ
الْكَلِمَ وَأَوْتَيْنَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ لَكِنَّا هَذَا هُوَ الْفَضْلُ الْبِئْسَ

وگردآورده شد برای سلیمان لشکر های
اواز جن و آدمیان و مُرغان پس این
جماعت بعضی را تار سیدن بعضی
دیگرایستاده کرده می شدند (۱۷) .

تا وقتی که چون رسیدند بمیدان موران گفت
مورچه ای مورچگان در آئید بخانه های
خود تا درهم نشکنند شمارا سلیمان
و لشکرهای او نادانسته (۱۸) .

پس خندان تبسم کرد از گفتار مورچه گفت
ای پروردگار من الهام کن مرا که شکر این
نعمت تو کنم که انعام کرده ای بر من
و بر پدر و مادر من و الهام کن مرا که
بچارم کردار شائسته که خوشنودشوی بآن
و در آرم برحمت خود در زمره بندگان
شائسته خویش (۱۹) .

و باز جست احوال مرغان پس گفت چیست
مرا که نمی بینم همد را یا هست
از غائب شدگان (۲۰) .

هر آئینه عقوبت کنم او را عقوبت سخت
یا البته ذبح کنم او را یا این ست که
بیارد پیش من حجت ظاهر (۲۱) .

پس توقف کرد نه چندان دیر پس گفت
در گرفتیم بچیزی که در نه گرفته ای بآن
و آورده ام پیش تو از قبیلۀ سبا خبریقین را
(۲۲) .

هر آئینه من یافتم که زنی پادشاهی میکند
برایشان و داده شده است او را از هر نعمتی
و او را تختی ست بزرگ (۲۳) .

یافتم که او و قوم او سجده می کنند

وَسُكِّرَ لِسَانَهُمْ وَجُودَهُمْ مِنَ الْعَيْنِ وَالْإِنْسِ وَالظُّلْمِ لَهُمْ يَدْعُونَ ﴿۱۵﴾

حَتَّىٰ إِذَا تَوَاصَلُوا وَادَّالَّتْ عَلَيْهِمُ يَأْتِيهَا الثَّلُ ادْخُلُوا
مَسْكِنَهُمْ لَّا يَحْطِطُكُمْ سُلَيْمٰنُ وَجُودُهُمْ وَلَهُمُ الْاِسْتِعْرٰوَنُ ﴿۱۶﴾

فَتَبَسَّمَ ضَاحِكًا مِّنْ قَوْلِهَا وَقَالَ رَبِّ اَوْرِ عَنِّي اَنَّ اشْكُرُ
نِعْمَتِكَ الَّتِي اَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَى الْوَالِدِيْنَ وَاَنْ اَعْمَلَ صَالِحًا
تَرْضَاهُ وَاَدْخِلْنِيْ رَحْمَتِكَ فِيْ عِبَادِكَ الصَّالِحِيْنَ ﴿۱۷﴾

وَتَقَعَّدَ الظُّلْمِ فَقَالَ مَا لِيَ اَلَا اَرَى الْهُدٰى هٰذَا مِمَّا كَانَ
مِنَ الْعٰلَمِيْنَ ﴿۱۸﴾

اَلَعَدِيْبَةُ عَدَا اِبٰى شَدِيْدًا اَوَّلًا اَذْبَحْتَهُ اَوْ لِيَا بِيْتِيْ
يَسْلُطُنْ مُّبِيْنٌ ﴿۱۹﴾

فَمَكَثَ غَيْرَ بَعِيْدٍ فَقَالَ اَحَطْتُ بِمَا لَمْ تُحِطْ بِهٖ
وَ جَنَّتِكَ مِنْ سَبَا اَنْبِيَا بِيْتِيْنَ ﴿۲۰﴾

اِنِّيْ وَجَدْتِ اِمْرَاةً تَمْلِكُهُمْ وَاُوْتِيَتْ مِنْ كُلِّ سَمِيٍّ
وَلَهَا عَرْشٌ عَظِيْمٌ ﴿۲۱﴾

وَجَدْتُهَا قَوْمًا يَسْجُدُوْنَ لِلشَّمْسِ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ وَرَبِّ اَنَّهُمْ

خورشید را بغیر از خدا و آراسته است
شیطان برای ایشان کردار های ایشانرا
پس بازداشت ایشان را از راه پس ایشان
راه نمی یابند (۲۴) .

بسوی آن که سجده کنند آن خدای را که
بیرون می آرد پوشیده را که در آسمانها
وزمین است و می داند آنچه پنهان می
دارید و آنچه آشکارا می کنید (۲۵) .

خدا آنست که نیست هیچ معبود بحق
غیر او پروردگار عرش بزرگ (۲۶) .

گفت سلیمان خواهیم دید آیا راست گفتی
یا هستی از دروغ گویان (۲۷) .

براین نامه را پس بینداز آنرا بسوی ایشان
بازروگردان از ایشان پس بنگر چه جواب
باز می دهند (۲۸) .

(بلقیس) گفت ای جماعت اشراف
هر آئینه انداخته شد بسوی من نامه ای
گرامی (۲۹) .

هر آئینه این نامه از جانب سلیمان ست
و هر آئینه این نامه بنام خدای بخشاینده
مهربان ست (۳۰) .

باین مضمون که تکبر مکنید بر من بیائید
پیش من مسلمان شده (۳۱) .

گفت (بلقیس) ای جماعت اشراف جواب
دهید مرا در تدبیر من ، نبودم من فیصله
کننده هیچ کار را تا وقتی که شما حاضر
شوید پیش من (۳۲) .

گفتند ما خداوندان توانائی ایم و
خداوندان کارزار سختیم و تدبیر مفوض

الشَّيْطَانِ أَعْمَالَهُمْ فَصَدَّ عَنْهُمْ سَبِيلَهُمْ فَهُمْ لَا يَهْتَدُونَ ﴿۳۱﴾

الَّذِينَ جُنُوا إِلَيْهِ الَّذِي يُخْرِجُ الْغَبَّ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَيَعْلَمُ مَا تُخْفُونَ وَمَا تُعْلِنُونَ ﴿۳۲﴾

أَلَمْ يَكُنْ لِلَّهِ الْإِلَهَ الْأُخْرَىٰ الْعَرْشُ الْعَظِيمُ ﴿۳۳﴾

قَالَ سَتَنْظُرُونَ أَصَدَقْتُكُمْ أَمْ كَذَّبْتُمِنِ ﴿۳۴﴾

إِذْ هَبَّتْ بِيَدِي هَذَا فَالْقَهْوَةُ إِلَيْهِمْ ثُمَّ تَوَلَّوْا عَنْهُمْ فَانظُرْ
مَاذَا يُرْجِعُونَ ﴿۳۵﴾

قَالَتْ يَا أَيُّهَا الْمَلَأَإِئِنَّ الْغَىٰ إِلَىٰ كَيْفِ كَيْفٍ ﴿۳۶﴾

إِنَّهُ مِنْ سَلْمَنٍ وَإِنَّهُ يَسُوُّ اللَّهُ الرَّحْمَنَ الرَّحِيمُ ﴿۳۷﴾

الَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَىٰ وَالْأُتُونِي مُسْلِمِينَ ﴿۳۸﴾

قَالَتْ يَا أَيُّهَا الْمَلَأَإِئِنَّ فِي أَمْرِي مَا كُنْتُ قَاطِعَةً أَمْرًا
حَتَّىٰ تَشْهَدُونِ ﴿۳۹﴾

قَالُوا لَئِنْ لَمْ نَأْمُرْ بِهَذَا وَلَا نَأْمُرْ بِهَذَا سَدِيدًا وَالْأَمْرُ إِلَيْكَ
فَأَنْظُرِي مَاذَا تَأْمُرِينَ ﴿۴۰﴾

بسوی تُست پس درنگر چه چیزی می فرمائی (۳۳) .

گفت هرآئینه پادشاهان چون درآیند بدهی خراب کنند آنرا و سازند عزیزان اهل آن را رسوایان و همچنین می کنند (۳۴) .

وهرآئینه من فرستنده ام بسوی ایشان تحفه ای پس بیننده ام به چه چیز بازمی آیند فرستادگان (۳۵) .

پس چون آمد آن فرستاده پیش سلیمان گفت سلیمان آیامداد می کنید مرابمالی پس آنچه عطا کرده ست مرا خدای تعالی بهترست از آنچه عطا کرده است شمارا بلکه شما بتحفه خویش شادمان می شوید (۳۶) .

بازر بسوی ایشان پس هرآئینه بیایم برایشان بالشکر هائی که طاققت نباشد ایشان را بمقابله آن وهرآئینه بیرون کنیم ایشان را ازده رسواشدگان وایشان خوارباشند (۳۷) .

گفت^(۱) سلیمان ای عزیزان کدام يك از شمامی آردپیش من تخت اورا پیش از آن که بیایند نزد من مسلمان شده (۳۸) .

گفت تهمتنی ازجن من بیارمش نزد تو پیش ازآنکه برخیزی ازجای خود وهرآئینه من برآن عرش توانای باامانتم (۳۹) .

قَالَتْ إِنَّ الْمُلُوكَ إِذَا دَخَلُوا قَرْيَةً أَفْسَدُوهَا وَجَعَلُوا أَعْرَافَ أَهْلِهَا آذِلَّةً وَكَذَلِكَ يَفْعَلُونَ ﴿۳۳﴾

وَإِنِّي مُرْسِلَةٌ إِلَيْهِمْ بِهَدِيَّةٍ فَنْظُرُهُمْ رَبِّعِي الْمُرْسَلُونَ ﴿۳۴﴾

فَلَمَّا جَاءَ سُلَيْمَانَ قَالَ أَتَيْتُكُمْ بِمِثْلِ مَا آتَيْتَنِي اللَّهُ خَيْرِيًّا أَتَيْتُكُمْ بِمِثْلِهَا خَيْرِيًّا ﴿۳۵﴾

إِرْجِعْ إِلَيْهِمْ فَلَنَأْتِيَنَّهُمْ بِجُلُودٍ لَّيْلٍ لَّهُمْ يَخْرِجُهُمْ مِنْهَا آذِلَّةً وَهُمْ صَاغِرُونَ ﴿۳۶﴾

قَالَ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ أَيُّكُمْ يَأْتِينِي بِعَرْشِهَا قَبْلَ أَنْ يَأْتُونِي مُسْلِمِينَ ﴿۳۷﴾

قَالَ عِفْرِيُّ مَنِ الَّذِي آتَيْتُكَ بِهِ قَبْلَ أَنْ تَقُومَ مِنْ مَقَامِكَ وَإِنِّي عَلَيْهِ لَقَوِيٌّ أَمِينٌ ﴿۳۸﴾

(۱) مترجم گوید سلیمان علیه السلام خواست که بلقیس را معجزه نماید و عقل و جمال اورا ادراك فرماید .

گفت شخصی که نزد او علم بود از کتاب الهی من بیمارم نزد تو پیش از آنکه بازگردد بسوی تو چشم تو پس چون سلیمان دید آنرا قرار گرفته نزدیک خویش گفت این خارق عادت از فضل پروردگار من است تا امتحان کند مرا آیا شکرگذاری می کنم یا ناسپاسی می نمایم و هر که شکر گذاری کند پس جزاین نیست که شکر گذاری میکند برای نفع خویش و هر که ناسپاسی کرد پس پروردگار من بی نیاز کَرَم کننده است (۴۰) .

گفت سلیمان متغیر سازید برای امتحان این زن تخت او را بنگریم آیا راه شناخت می یابد یا می شود از آنانکه راه نمی یابند (۴۱) .

پس چون پیامد (بلقیس) گفته شد آیا چنین ست تخت تو گفت گویاوی همان ست و داده شد مارادانش بحقانیت سلیمان پیش ازین مقدمه و هستیم مسلمانان (۴۲) .

و باز داشت سلیمان آن^(۱) زن را از آنچه عبادت می کرد بجز خدا هر آئینه وی بود از گروه کافران (۴۳) .

گفته شد بوی که در آری باین کو شک پس

قَالَ الَّذِي عِنْدَهُ عِلْمٌ مِّنَ الْكِتَابِ أَنَا آتِيكَ بِهِ قَبْلَ أَنْ يَرْتَدَّ إِلَيْكَ طَرْفُكَ فَلَمَّا رآهُ مُسْتَعْزِزًا عِنْدَهُ قَالَ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي لِيَبْلُوَنِي أَأَشْكُرُ أَمْ أَكْفُرُ وَمَنْ شَكَرَ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ رَيْبِي عَسِيٌّ كَرِيمٌ ﴿٤٠﴾

قَالَ نَكِّرُوا لَهَا عَرْشَهَا نَنْظُرْ أَتَهْتَدِي أَمْ تَكُونُ مِنَ الَّذِينَ لَا يَهْتَدُونَ ﴿٤١﴾

فَلَمَّا جَاءَتْ قِيلَ أَهَكَذَا عَرْشُكِ قَالَتْ كَأَنَّهُ هُوَ وَأُوتِينَا الْعِلْمَ مِن قَبْلِهَا وَكُنَّا مُسْلِمِينَ ﴿٤٢﴾

وَصَدَّهَا مَا كَانَتْ تَعْبُدُ مِن دُونِ اللَّهِ إِنَّهَا كَانَتْ مِن قَوْمٍ كَافِرِينَ ﴿٤٣﴾

قِيلَ لَهَا ادْخُلِي الصَّرْحَ فَلَمَّا رَأَتْهُ حَسِبَتْهُ لُجَّةً

(۱) مترجم سلیمان علیه السلام را فاعل صدها قرار داده است و اکثر مفسرین می گویند که فاعل صدها "ما" "المصدریه یا الموصوله" است و معنی آیت اینطور میشود که باز داشت آن زن را از عبادت خدا آنچه عبادت میکردند غیر از خدا والله اعلم .

چون بدید آنرا پنداشتش حوض آب و جامه برداشت ازدوساق خود گفت سلیمان این کوشکی ست بی نقش درخشان ساخته شده از شیشه گفت (بلقیس) ای پروردگار من هر آینه من ستم کرده ام بر خویش و اسلام آوردم همراه سلیمان برای خدا پروردگار عالمها (۴۴) .

وهر آینه فرستادیم بسوی ثمود برادریشان صالح را که عبادت کنیدی خدای را پس ناگهان آن قوم دگر گروه شدند بایکدیگر خصومت می نمودند (۴۵) .

گفت صالح ای قوم من چرا شتابان طلب می کنید سختی را پیش از راحتی چرا طلب آموزش نمی کنید از خدا بُوَد که رحم کرده شود بر شما (۴۶) .

گفتند شگون بد گرفتیم از تو و از آنانکه همراه تواند گفت شگون بد شما نزد خداست^(۱) بلکه شما قومی هستید که امتحان کرده می شوید (۴۷) .

و بودند در آن شهر نه گروهک که فساد می کردند در زمین و اصلاح نمی نمودند (۴۸) .

گفتند بایک دیگر قسم خدا خورده که البته شبیخون ز نیم بر صالح و اهل خانه او باز البته خواهیم گفت وارث او را حاضر نه

وَكَشَفَتْ عَنْ سَاقِيهَا قَالَتْ إِنَّهُ صَرَحَ مُمَرَّدٌ مِنْ قَوَارِيرِهِ
قَالَتْ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي وَأَسْلَمْتُ مَعَ سَيِّئِينَ لِلَّهِ
رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٤﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَى ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ
فَادَاهُمْ قَوْمٌ يَتَّبِعُونَ ﴿٤٥﴾

قَالَ لَيْقَوْمٍ لِمَ تَسْتَعْجِلُونَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ
لَوْلَا تَسْتَغْفِرُونَ اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٤٦﴾

قَالُوا الظُّلُمَاتُ بَيْنَ مَعَكَ قَالِ ظَلِمْتُمْ عِنْدَ اللَّهِ
بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ تُفْتَنُونَ ﴿٤٧﴾

وَكَانَ فِي الْمَدِينَةِ تِسْعَةُ رَهْطٍ يُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ
وَلَا يُصْلِحُونَ ﴿٤٨﴾

قَالُوا اتَّقُوا رَبَّ إِنَّ اللَّهَ كَتَبَ تَحْتَهُ
مَا شَهِدْنَا نَأْمُرُكَ أَهْلَهُ وَارثًا لَصَلْبُونَ ﴿٤٩﴾

(۱) یعنی مصائب بروفق تقدیر الهی جاری میشود .

بودیم وقت هلاک شدن اهل اوهر آئینه
ماراست گوئیم (۴۹) .

و حيله کردند بنوعی از حيله و تدبير کردیم
مانوعی از تدبير و ايشان نمی دانستند (۵۰) .

پس بنگر چگونه بود سرانجام حيله ايشان
که ماهلاک کردیم ايشان را و قوم ايشان را
همه يك جا (۵۱) .

پس اين ست خانه های ايشان خالی مانده
به سبب ظلم ايشان هر آئینه درين ماجرا
نشانه هست گروهی را که ميدانند (۵۲) .

و نجات دادیم آنان را که ايمان آوردند و
پرهيزگاری می کردند (۵۳) .

و فرستادیم لوط را چون گفت بقوم خود آيا
بعمل می آريد کاری حياتی را و شما می
بينيد (۵۴) .

ايشامی آئيد بمردان باراده شهوت بجز
زنان بلکه شما قومی نادانيد (۵۵) .

پس نه بود جواب قوم او مگر آنکه گفتند
بيرون کنيد اهل خانه لوط را از ده خویش
هر آئینه ايشان مردم پاکی طلبند (۵۶) .

پس نجات دادیم او را و اهل او را مگر
زنش که معين کردیم او را از باقی ماندگان
(۵۷) .

و بارانيدیم بر سر ايشان بارانی پس بدست
باران ترسانده شدگان (۵۸) .

بگوسپاس خدای راست و سلام بر آن
بندگان او که بگزیده است ايشان را
آيا خدا بهتر است يا آنچه شريك می آرند
(۵۹) .

وَمَكَرُوا مَكَرًا وَمَكَرْنَا مَكَرًا وَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۴۹﴾

فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ مُكْرِهِمْ اَتَادَمْرُهُمْ
وَقَوْمَهُمُ اجْمَعِينَ ﴿۵۰﴾

فَبِكَ بُمُؤْمِنُهُمْ خَاوِيَةً يَمَاظَلَمُوا اِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَةً
لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿۵۱﴾

وَاجْبَيْنَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَكَانُوْا يَتَّقُوْنَ ﴿۵۲﴾

وَلَوْ كُنَّا اِذْ قَالْ لِقَوْمِهِ اَتَاْتُوْنَ الْفَاحِشَةَ
وَاَنْتُمْ تُبْصِرُونَ ﴿۵۳﴾

اَيُنْكُمُ لَتَاْتُوْنَ الرِّجَالَ شَهْوَةً مِنْ دُونِ النِّسَاءِ بَلْ
اَنْتُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ ﴿۵۴﴾

فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ اِلَّا اَنْ قَالُوْا اَسْمِعُوْا اَلْ
لُوطِ مَنْ قَرَّبْتُمْ اِنَّهُمْ اِنَّاسٌ يَّتَطَهَّرُونَ ﴿۵۵﴾

فَاَنْجَيْنَاهُ وَاَهْلَهُ اِلَّا امْرَاَتَهُ قَدَّرْنَاهُمْ مِنَ الْغَيْرِيْنَ ﴿۵۶﴾

وَ اَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا فَاَسَاءَ مَطَرُ الَّذِيْنَ

قُلِ الصَّحْدَةُ لِلَّهِ وَاَسَلُّ عَلَى عِبَادِهِ الَّذِيْنَ اصْطَفَى لِلَّهِ
خَيْرًا مَّا يُشْرِكُوْنَ ﴿۵۷﴾

(نه بلکه می پرسیم) کیست آنکه بیافرید آسمانها و زمین را و فرودآورد برای شما از آسمان آب پس رویانیدیم به سبب آن بوستانها راباتاگی ممکن نه بود شمارا که برویانید درخت های آن را آیا معبودی هست با خدا بلکه ایشان گروهی اند که کج میروند (۶۰) .

(نه بلکه می پرسیم) کیست آنکه ساخت زمین را قرارگاه و پیداکرد در میان زمین جویها و بیافرید برای زمین کوه ها و بیافرید میان دودریا حجاب را آیا معبودی دیگر هست با خدا بلکه بیشترین ایشان نمی دانند (۶۱) .

(نه بلکه می پرسیم) کیست آنکه قبول می کند درمانده را چون بخواندش و بردارد سختی را و بسازد شمارا جانشین نخستینیان در زمین آیا معبودی دیگر هست با خدا اندکی پندمی پذیرید (۶۲) .

(نه بلکه می پرسیم) کیست آنکه راه می نماید شمارا در تاریکی های بیابان و دریا و می فرستد باد هارا مژده دهنده پیش دست رحمت خود آیا معبودی هست با خدا برترست خدا از آنکه شریک می گیرند (۶۳) .

(نه بلکه می پرسیم) کیست آنکه نوپیدا می کند آفرینش باز دگر بار بار گرداندش و کیست آنکه روزی می دهد شمارا از آسمان و زمین آیا معبودی هست با خدا بگو بیارید حجت خود را اگر راست

أَمَّنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَأَنْزَلَ لَكُمْ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَتْنَا بِهِ حَدَائِقَ ذَاتَ بَهْجَةٍ مَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُنْبِتُوا شَجَرَهَا إِنَّ اللَّهَ مَعَّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٠﴾

أَمَّنْ جَعَلَ الْأَرْضَ قَرَارًا وَجَعَلَ خِلَالَهَا أَنْهَارًا وَجَعَلَ لَهَا رَوَابِي وَجَعَلَ بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ حَائِجًا ۗ إِنَّ اللَّهَ مَعَّ الْعَالَمِينَ ﴿٦١﴾

أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ وَيَجْعَلُ لَكُمْ خَلْقًا ۗ إِنَّ اللَّهَ مَعَّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٢﴾

أَمَّنْ يُهْدِيكُمْ فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَنْ يُضِلِّ الرِّيحَ بِشَرِّ الْبَيْنِ يَدَى نَحْوِهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ مَعَّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٣﴾

أَمَّنْ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَمَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ ۗ إِنَّ اللَّهَ قَلِيلٌ مَا تُؤْمِنُونَ ﴿٦٤﴾

گوئید (۶۴) .

بگویند آنکه در آسمانها وزمین است
غیب را مگر خدا و نمیدانند که کی
برانگیخته شوند (۶۵) .

بلکه پی در پی متوجه شد علم ایشان
در بابِ آخرت^(۱) بلکه ایشان در شبهه اند
از آخرت بلکه ایشان از آخرت نایبند
(۶۶) .

وگفتند کافران آیا چون شویم خاك و پدران
مانیز آیاما بیرون آوردگانیم (یعنی از قبور)
(۶۷) .

هر آئینه وعده داده شد باین مقدمه مارا
و پدرانِ مارا پیش ازین، نیست این مگر
افسانه های پیشینیان (۶۸) .

بگو سیر کنید در زمین پس بنگرید چگونه
بود انجام کارکنندگان (۶۹) .

و اندوه مخور برایشان و مباحث در تنگدلی
از مکرِبِدِ ایشان (۷۰) .

ومی گویند کی باشد این وعده اگر راست
گوئید (۷۱) .

بگو شاید نزدیک شده باشد بشما بعض
آنچه بشتاب می طلبید^(۲) (۷۲) .

وهر آئینه پروردگارتو خداوند فضل ست
بر مردمان ولیکن بیشترین ایشان شکر
نمی کنند (۷۳) .

قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ
وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ يُبْعَثُونَ ﴿۶۴﴾

بَلْ اذْكُرْ عَلَيْهِمْ فِي الْآخِرَةِ - بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ
مِنْهَا بَلْ هُمْ قَوْمٌ مُّاعَمُونَ ﴿۶۵﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِذَا كُنَّا تُرَابًا وَآبًا وَنَا إِلَهُنَا
لَمُخْرَجُونَ ﴿۶۶﴾

لَقَدْ وَعَدْنَا مَا كُنَّا نَمُنُّ وَآبًا وَنَمْرُوتًا مِنْ قَبْلُ إِنْ هَذَا
إِلَّا آسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿۶۷﴾

قُلْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ
عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ ﴿۶۸﴾

وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُنْ فِي ضَيْقٍ مِمَّا يَمْكُرُونَ ﴿۶۹﴾

وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۷۰﴾

قُلْ عَسَى أَنْ يَكُونَ رَدْفٌ لَكُمْ بَعْضُ
الَّذِي تَسْتَعْجِلُونَ ﴿۷۱﴾

وَإِنَّ رَبَّكَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ
أَكْثَرَهُمْ لَا يَشْكُرُونَ ﴿۷۲﴾

(۱) یعنی تابه آنکه منقطع گشت .

(۲) یعنی عقوبت دنیا .

وهرائینه پروردگار تو میداند آنچه پنهان می کنند سینه های ایشان و آنچه ظاهر می نمایند (۷۴) .

و نیست هیچ پوشیده در آسمان و زمین مگر نوشته است در کتاب روشن (۷۵) .

هرائینه این قرآن بیان می کند پیش بنی اسرائیل بیشتر آنچه ایشان در آن اختلاف می کنند (۷۶) .

وهرائینه وی هدایت و رحمت است مسلمانان را (۷۷) .

هرائینه پروردگار تو فیصله کند میان ایشان بحکم خود و اوست غالب دانا (۷۸) .

پس توکل کن بر خدا هرائینه تو بردین راست روشن هستی (۷۹) .

هرائینه تونمی توانی شنواید مردگان را و نمی توانی شنوایدن کران را آواز و قتیکه رو بگرداند پشت داده (۸۰) .

و نیستی تورا نماینده کوران تاباز آینداز گمراهی خویش نمی شنوای مگر کسی را که ایمان آورده است بآیت های ما پس این جماعت گردن نهندگاند (۸۱) .

و چون متحقق شود وعده عذاب برایشان بیرون آریم برای ایشان جانوری از زمین که سخن گوید بایشان بسبب آنکه مردمان بآیات ما یقین نمی آوردند (۸۲) .

و آن روز که برانگیزیم از هرامتی طائفه ای را از آنانکه دروغ می شمرند آیات مارا پس از ایشان بعضی را تارسیدن بعضی

وَأَنَّ رَبَّكَ لَيَعْلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمْ وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿۷۴﴾

وَمَا مِنْ غَائِبَةٍ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِلَّا كَتِيبٌ مُّبِينٌ ﴿۷۵﴾

إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَفُضُّ عَلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ الْكُفْرَ الَّذِي هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿۷۶﴾

وَإِنَّهُ لَهْدَىٰ وَرَحْمَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿۷۷﴾

إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُم بِحُكْمِهِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ﴿۷۸﴾

فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّكَ عَلَى الْحَقِّ الْمُبِينِ ﴿۷۹﴾

إِنَّكَ لَا تَسْمِعُ الْمُوتَىٰ وَلَا تَسْمِعُ الصُّمَّ الدُّعَاءَ إِذَا كَانُوا بِأُذُنَيْهِمْ ﴿۸۰﴾

وَمَا أَنْتَ بِهَادِي الْعُصْبَىٰ عَن صَلَاتِهِمْ إِنَّ تُسْمِعُ إِلَّا مَن يُؤْمِنُ يَا أَيَّتُمْ فَهُمْ مُّسْلِمُونَ ﴿۸۱﴾

وَإِذَا وَقَع الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ أَخْرَجْنَا لَهُمْ دَابَّةً مِّنَ

الْأَرْضِ تُكَلِّمُهُمْ أَنَّ النَّاسَ كَانُوا بِآيَاتِنَا لَا يُوقِنُونَ ﴿۸۲﴾

وَيَوْمَ نَحْشُرُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ فَوْجًا مِّمَّنْ

يُكَذِّبُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ يُوزَعُونَ ﴿۸۳﴾

ایستاده کرده میشود (۸۳) .

تا وقتیکه چون حاضر آیندگوید خدا آبادرود
شمرید آیات مرا و در نگرفته بودید بآن
از روی دانش یا چه کار می کردید (۸۴) .

و ثابت شد وعده عذاب برایشان بسبب
ستم کردن ایشان پس آن جماعت سخن
نگویند (۸۵) .

آیا ندیده اند که ماییداکرده ایم شب را
تا آرام گیرند در آن و پیداکرده ایم روز را
روشن هرآئینه درین مقدمه نشانه هاست
قومی را که باورمی دارند (۸۶) .

و یادکن آن روز که دمیده شود در صور
پس مضطرب شوند آنانکه درآسمانها یند
و آنانکه درزمین اند مگر کسیکه خدا
خواسته است و همه بیایند پیش خدا
خوارشده (۸۷) .

و به بینی کوه هاراپنداری آنها را برجای
ایستاده و آنها می روند مانند رفتن ابر صُنع
آن خدای که استوار ساخت هرچیز را
هرآئینه وی خبردارست بآنچه می کنید
(۸۸) .

هرکه بیارد نیکی پس او را باشدبهرتر از آن
و ایشان ازاضطراب آن روز ایمن باشند
(۸۹) .

و هرکه بیارد بدی نگونسار کرده شود
چهره های ایشان درآتش جزاداده نمی
شوید مگر بوفق آنچه می کردید (۹۰) .

بگو (یا محمد) جزاین نیست که فرموده
شدمراکه عبادت کنم خداونداین شهر را

حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوا قَالَ أَكَذَّبْتُم بِآيَاتِي وَلَمْ تُحِيطُوا بِهَا
عَلِمًا مَّاذَا أَكُنْتُم تَعْمَلُونَ ﴿۸۳﴾

وَوَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ بِمَا ظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ لَآ يَنْظِقُونَ ﴿۸۴﴾

أَلَمْ يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا اللَّيْلَ لَيْسًا لِّلنَّوَافِئَةِ وَالنَّهَارَ مُبْرًا
إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿۸۵﴾

وَيَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ فَتَنَعِ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ
وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ وَكُلٌّ أَتَوْهُ
ذُخْرِينَ ﴿۸۶﴾

وَتَرَى الْجِبَالَ تَحْسَبُهَا جَامِدًا وَهِيَ تَمْرٌ مَّرَّ
السَّحَابِ صُفْرًا ثُمَّ اللَّهُ الَّذِي أَنْفَعَنَ كُلَّ شَيْءٍ إِنَّهُ
خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿۸۷﴾

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِّمَّا وَاهُمْ مِنْ قُرْبَىٰ
يَوْمَئِذٍ الْيَمِينُ ﴿۸۸﴾

وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَكُبَّتْ وُجُوهُهُمْ فِي النَّارِ هَلْ
يُخْرَجُونَ إِلَّا لَآئِكُمْ تَعْمَلُونَ ﴿۸۹﴾

إِنَّمَا أَرِثْتُ أَن آعْبُدَ رَبَّ هَذِهِ الْبَلَدِ الَّذِي حَرَّمَ هَؤُلَاءِ

(یعنی مکه) آنکه محترم ساخت آنرا و بتصرف اوست هر چیز، و فرموده شد مرا که باشم از مسلمانان (٩١) .

و فرموده شد آنکه بخوانم قرآن را پس هر که راه یافت پس جزاین نیست که راه می یابد برای نفع خویشتن و هر که گمراه شد بگو جزاین نیست که من از بیم کنندگانم (٩٢) .

و بگوستایش خدای راست خواهد نمود شمارا آیات خود پس بشناسید آنها را و نیست پروردگارتو بی خبر از آنچه می کنی (٩٣) .

سوره قصص مکی است و آن هشتاد و هشت آیت و نه رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

طسّم ١

بِذَلِكَ الْكِتَابِ الْبُرْهَانِ ٢

تَنْزِيلًا عَلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ مُوسَىٰ وَفِرْعَوْنَ بِالْحَقِّ

لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ٣

إِنَّ فِرْعَوْنَ عَلَا فِي الْأَرْضِ وَجَعَلَ أَهْلَهَا شِيَعًا

يَسْتَضِعُّ مِنْ طَلْفِهِ مِنْهُمْ يَبْتَغِي بَنِيَاءَ هُمْ وَيَسْتَفِي

بِنِسَاءِ هُمُ الرِّجَالِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ٤

وَرَبُّكَ أَنْ تَرْجِعَ عَلَى الَّذِينَ اسْتَضَعُوا فِي الْأَرْضِ

وَتَجْعَلَهُمْ آيَةً وَتَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ ٥

بنام خدای بخشاینده مهربان .
طسّم (١) .

این آیت های کتاب روشن است (٢) .
بخوانیم بر تو بعض خبر موسی و فرعون
به راستی برای گروهی که باور میدارند
(٣) .

هر آئینه فرعون تکبر کرد در زمین و ساخت
اهل آن را گروه گروه زبون می گرفت
جماعتی را از ایشان، می کشت پسران
ایشان را و زنده می گذاشت دختران ایشان
را هر آئینه وی بود از مفسدان (٤) .

و می خواستیم که نعمت فراوان دهیم
بر آنان که زبون گرفته شدند در زمین
و پیشوا سازیم ایشان را و وارث کنیم

ایشان را (۵) .

و دسترس دهیم ایشان را در زمین و بنمائیم فرعون و هامان و لشکر های ایشان را از بزبون گرفتگان آنچه می ترسیدند (۶) .

والهام فرستادیم بسوی مادر موسی اینکه شیریده او را پس چون بترسی بروی بینداز او را در دریا و مترس و اندوه مخور هر آئینه مابازرساننده اوئیم بسوی تو و گرداننده اوئیم از پیغامبران (۷) .

پس برگرفتند آن را اهل خانه فرعون تا آخر کارشود برای ایشان دشمن و سبب اندوه هر آئینه فرعون و هامان و لشکرهای ایشان خطا کننده بودند (۸) .

و گفت زن فرعون این طفل خنکی چشم ست مرا و ترا مکشیدش بود که نفع دهد مارا یا فرزندگیریم او را و ایشان حقیقت حال نمی دانستند (۹) .

و گشت دل مادر موسی خالی از صبر هر آئینه نزدیک بود که آشکارا کند آن قصه را اگرمانمی بستیم بردل اورشته^(۱) تا باشد از باور دارندگان (۱۰) .

و گفت خواهرش رابری او برو پس بدید او را از دور و قوم فرعون نمی دانستند . (۱۱)

و حرام ساختیم بر موسی شیردایگان پیش

و نَبَّيْنَاهُمْ فِي الْأَرْضِ وَنُرِي فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمْ مِنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْبُدُونَ ﴿۵﴾

وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ أُمِّ مُوسَىٰ أَنْ أَرْضِعِيهِ فَاذْخِفِيهِ عَلَيْهَا فَالْيَمِيَّةُ فِي الْمِيمِ وَلَا تَخَافِي وَلَا تَحْزَنِي إِنَّا رَأَوُوهَ إِلَيْكَ وَجَاعَلُوهُ مِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿۶﴾

فَالنَّعْتَةُ الْفِرْعَوْنَ لِيَكُونَ لَهُمْ عَدُوًّا وَحَزَنًا إِنَّ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا كَانُوا خَاطِبِينَ ﴿۷﴾

وَقَالَتِ امْرَأَتُ فِرْعَوْنَ قَوَّيْتُ يَدِي وَكَفَّيْتُ لِرَأْسِ لَوْحَةٍ عَلَىٰ أَنْ يَنْفَعَنَا أَوْ نَخْذِلَهُ وَكَذَٰلِكَ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿۹﴾

وَأَصْبَحَ فُؤَادُ أُمِّ مُوسَىٰ فِرْعَانًا كَادَتْ لَتَسْبِيحِي بِهِ لَوْلَا أَنْ رَبَّنَا عَلَّمَهَا لَتَسَكُنَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿۱۰﴾

وَقَالَتْ لِأُخْتِهِ قُصِّيهِ فَبَصُرَتْ بِهِ عَنْ جُنُبٍ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿۱۱﴾

وَحَرَّمْنَا عَلَيْهِ الْمَرَاضِعَ مِنْ قَبْلُ فَقَالَتْ هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ

(۱) یعنی صبر نمی دادیم .

أَهْلِ بَيْتٍ يَكْفُلُونَهُ لَكُمْ وَهُمْ لَهُ نَصْحُونَ ﴿١٢﴾

از وصول خواهر پس خواهرش گفت آیاراه
نمایم شمارا براهل خانه ای که خبرداری
این طفل کنند برای شماوایشان برای
اونیک خواهانند (١٢) .

فَرَدَدْنَاهُ إِلَىٰ أُمِّهِ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا تَحْزَنَ ۚ وَلِتَعْلَمَ
أَنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٣﴾

پس باگردانیدیم اورا بسوی مادراو
تاخنک شود چشم وی واندوه نخورد
وتابداند که وعده خدا راست ست
ولیکن بیشترین مردمان نمی دانند (١٣) .

وَلِتَابَلَغَةَ أَشَدَّهُ وَاسْتَوَىٰ أَعْيُنُهُمْ كُدُّمَا وَعِلْمُهُمَا ۚ وَكَذَلِكَ
يُخَبِّرُ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٤﴾

وچون رسید بنهایت جوانی خود ودرست
اندام شد دادیم اورا حکمت ودانش
وهمچنین جزامی دهیم نیکوکاران را
(١٤) .

وَدَخَلَ الْمَدِينَةَ عَلَىٰ غَفْلَةٍ مِّنْ أَهْلِهَا فَوَجَدَ فِيهَا
رَجُلَيْنِ يَفْتَنَيْنِ هَذَا مِنْ شَيْعَتِهِ وَهَذَا مِنْ عَدُوِّهِ
فَأَسْتَفْتَاَهُ الْاِثْنَيْنِ مِنَ شَيْعَتِهِ عَلَى الَّذِي مِنْ عَدُوِّهِ
فَوَكَرَهُ مُوسَىٰ فَقَضَىٰ عَلَيْهِ قَالَ هَذَا مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ
إِنَّهُ عَدُوٌّ مُّضِلٌّ مُّبِينٌ ﴿١٥﴾

ودرآمد در شهر بروقت بیخبری اهل آن
پس یافت آنجا دوشخص که بایکدیگر
جنگ می کردند آن يك ازقوم موسی بود
و آن دیگر ازشمنان وی پس مدد طلب
کرد شخصی که ازقوم او بود برآن دیگر
که ازشمنانش بود پس مشت زد او را
موسی پس بکشتش گفت این ازکار
شیطان ست هرآینه شیطان دشمن گمراه
کننده آشکاراست (١٥) .

قَالَ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْمُزْنِي فَاعْمُرْ لِي فَعَمَّرَهُ إِنَّهُ
هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿١٦﴾

گفت ای پروردگارمن هرآینه من ستم
کردم برخویش پس بیامرزمرا پس
بیامرزیدش هرآینه وی آمرزنده مهربان
ست (١٦) .

قَالَ رَبِّ بِمَا أَنْعَمْتَ عَلَيَّ فَلَنْ أَلُونَّ ظَهْرِي
لِلْمُجْرِمِينَ ﴿١٧﴾

گفت ای پروردگارمن بحق انعام کردن تو
برمن هرگز نخواهم بود مددگار گنهگاران
(١٧) .

فَأَصْبَحَ فِي الْمَدِينَةِ خَائِفًا يَتَرَقَّبُ ۚ فَإِذَا الَّذِي اَسْتَضَرَّهُ

پس گشت کرد درشهر ترسان انتظار کنان

پس ناگهان شخصی که مدد طلب کرده بود دیروز باز بفریاد رسی میخواندش گفت بوی موسی' هرآئینه توگمراه آشکاری (۱۸) .

پس چون خواست که دست دراز کند به شخصی که وی دشمن موسی' و دشمن فریادکننده بودگفت فریاد کننده ای موسی' آیامیخواهی که بکشی مراچنانکه کشتی شخصی را دیروز نمی خواهی مگر آنکه باشی ستمگاری در زمین و نمی خواهی که باشی از نیکوکاران (۱۹) .

و آمد شخصی از آخر شهر شتابان گفت ای موسی' هرآئینه رئیسان مشورت می کنند درحق تو تابکشند ترا پس بیرون روهرآئینه من برای تواز نیک خواهانم (۲۰) .

پس بیرون آمد ازآن شهر ترسان انتظار کنانگفت ای پروردگار من خلاص کن مرا ازگروه ستمگاران (۲۱) .

ووقتیکه متوجه شد بسوی شهر مدین گفت امیدوارم ازپروردگارخویش که دلالت کند مرا براه راست (۲۲) .

ووقتیکه رسید بآب مدین یافت برآن آب طائفه ای را از مردمان آب می نوشانیدند

بِالْأَمْسِ يَسْتَوْرِدُهُ قَالَ لَهُ مُوسَى إِنَّكَ لَكَوْنِي مُبِينٌ ﴿۱۸﴾

فَلَمَّا أَنْ أَرَادَ أَنْ يَبْطِشَ يَا ذِي الْمَعَادِ وَكُلُّهُمَا قَالَ
يُوسَى أَتُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ بِكَ لَمَّا قَتَلْتَ نَفْسَ إِبْرَاهِيمَ
ابْنِ ثَمُودَ إِلَّا أَنْ نَكُونَ جَبَّارًا فِي الْأَرْضِ وَمَا تُرِيدُ
أَنْ نَكُونَ مِنَ الْمُصَلِحِينَ ﴿۱۹﴾

وَجَاءَ رَجُلٌ مِّنْ أَهْلِ الْمَدِينَةِ يَدْعُو قَالَ يَا مُوسَى إِنَّ
الْمَلَائِكَةَ يُاتُونُوكَ لِيَقْتُلُوكَ فَاخْرُجْ إِنَّكَ
مِنَ الضَّالِّينَ ﴿۲۰﴾

فَخَرَجَ وَمَهَاخِذَا أَتَتْهُ رَبٌّ قَالَ رَبِّ اجْنُبْنِي
مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿۲۱﴾

وَلَمَّا وَجَّهَ يَلْقَاءَ مَدْيَنَ قَالَ عَلَى رَبِّي أَنْ يُهْدِيَنِي
سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴿۲۲﴾

وَلَمَّا وَرَدَ مَاءَ مَدْيَنَ وَجَدَ عَلَيْهِ أُمَّةً مِّنَ النَّاسِ

(۱) یعنی چون موسی' اورا توگمراه آشکاریگفت دانست که غضب کرده برسر من می آید .

مواشی را ویافت آن طرف از ایشان دوزن که باز میدارند مواشی خود را گفت موسی بآن دوزن چیست حال شما گفتند ما آب نمی نوشانیم تاآنکه باز گردانند شبانان مواشی را و پدر ما پیرکلان سال ست (۲۳).

پس موسی آب نوشانید برای این هر دو باز رو آورد بسوی سایه پس گفت ای پروردگار من هر آینه من بآنچه فرود آوردی بسوی من از نعمت محتاجم (۲۴).

پس آمد بموسی یکی ازین دوزن راه میرفت بشرم گفت هر آینه پدر من میخواند ترا تا بتودهد مزد آنکه آب دادی برای ما پس چون موسی بیامد نزاد و حکایت کرد پیش او قصه را گفت مترس خلاص شدی از قوم ستمگاران (۲۵).

گفت یکی ازین دو دختر ای پدر من بخدمت بگیر او را هر آینه بهترین کسیکه بخدمت گیری شخصی توانا با امانت باشد (۲۶).

گفت هر آینه من میخواهم که بزنی بدهم ترا یکی ازین دو دختر خود بشرط آنکه خدمت من کنی هشت سال پس اگر تمام کنی ده سال را پس آن تبرع است از نزد تو ونمی خواهم که مشقت افگم بر تو خواهی یافت مرا اگر خدا خواسته است از شائستگان (۲۷).

گفت موسی این ست عهد میان من ومیان تو هر کدام ازین دو مدّت که ادا کنم تعدی نباشد بر من و خدا بر آنچه می گوئیم گواه ست (۲۸).

يَقُولُونَ ذُوْجَدَمِنْ دُوْنِهِمْ اِمْرَاتَيْنِ تَدُوْنِيْنَ ۚ قَالَ مَا حَظُّبِكُمَا ۙ قَالَتَا لَاشَيْءٌ حَتّٰى يَصُدَّ الرَّوْعَاءُ وَاَبُوْنَا شَيْخًا كَبِيْرًا ﴿۲۳﴾

فَمَقٰى لَهُمَا تَوَلّٰى اِلَى الظِّلِّ فَقَالَ رَبِّ اِنِّى لِمَا اَنْزَلْتَ اِلَیَّ مِنْ خَيْرٍ فَتَبِّرُ ﴿۲۴﴾

فَجَاءَتْهُ اِحْدَاهُمَا تَشْتٰى عَلٰى اُخْتَيْهَا ۗ قَالَتَا اِنَّ اَبِيْ يَدْعُوْكَ لِیُخْبِرَكَ اَجْرًا مَا سَعَيْتَ لَنَا فَلَئِمَّا جَاءَهُ وَقَضٰى عَلَیْهِ الْقَصَصَ ۗ قَالَ لَا تَحْتَفِ بِغُبُوْتِ مِنَ الْقَوْمِ الظّٰلِمِيْنَ ﴿۲۵﴾

قَالَتَا اِحْدَاهُمَا يَا اَبَتِ اسْتَاجِرْهُ اِنَّ خَيْرًا مِّنْ اسْتَاَجِرْتِ الْقَوْمِ الرَّهْمٰنِ ﴿۲۶﴾

قَالَ اِنِّى لَرِيْدَانٌ اُكَلِّمُكَ اِحْدٰى اِبْنَتِيْ هَتَيْنِ عَلٰى اَنْ تَاْتِحِرِيْ لِمَنْ تَشِئِيْ ۗ قَالَ اَنْتَ عَشْرًا قِمْنَ عِنْدَكَ ۗ وَمَا رِيْدَانٌ اَشُقُّ عَلَيْكَ سَعِيْدُنِيْ اِنْ شَاءَ اللّٰهُ مِنَ الظّٰلِمِيْنَ ﴿۲۷﴾

قَالَ ذٰلِكَ بَيْنِيْ وَبَيْنَكَ اَيُّمَا الْاِجْلَيْنِ فَصَبِيْتُ فَلَا عُدْوَانَ عَلَيَّ وَاللّٰهُ عَلٰى مَا نَقُولُ وَكِيلٌ ﴿۲۸﴾

پس چون اداکرد موسیٰ آن میعادرا و روان شد باهل خود دید بجانب کوه طور آتشی راگفت باهل خود توقف کنیدهر آئینه دیده ام آتشی امیددارم که بیارم برای تان از آنجاخبری یا بیارم شعله ای از آتش بود که شما تحصیل گرمی کنید (۲۹) .

پس چون آمد نزدیک آتش آواز داده شد از کرانهٔ راست میدان درجائیگاه بابرکت از میان درخت که ای موسیٰ هر آئینه من خدایم پروردگار عالم ها (۳۰) .

وآنکه بافکن عصای خودرا پس چون دید که عصا حرکت می کندگویاوی ماریست رو برگردانید پشت داده وبازنه گشت گفتیم ای موسیٰ پیش آی ومترس هر آئینه توازایمنانی (۳۱) .

ودر آردست خودرا درگریبان خود تابیرون آید سفید شده از غیر علتی وبهم آربسوی خود بازوی خودرا از ترس^(۱) پس این هردونشانه اند فرود آمده از جانب پروردگارتو بسوی فرعون وجماعت او هر آئینه ایشان بودندگروه بدکار (۳۲) .

گفت ای پروردگار من هر آئینه من کشته ام از ایشان شخصی را پس می ترسم که بکشند مرا (۳۳) .

وبرادر من هارون فصیح تراست از من

فَلَمَّا قَضَىٰ مُوسَى الْأَجَلَ وَسَارَ بِأَهْلِهِ آنَسَ مِنْ جَانِبِ الطُّورِ نَارًا قَالَ لِأَهْلِهِ امْكُثُوا إِنِّي آنَسْتُ نَارًا تَئَلَّىٰ إِنِّي كُنْتُ مِنْهَا نَائِبًا خَبِيرًا وَأَوْجَدُ وَقَوْمِي مِنَ النَّارِ لَعَلَّكُمْ تَصْطَلُونَ ﴿۲۹﴾

فَلَمَّا آتَاهَا نُورًا مِنْ شَاطِئِ الْوَادِ الْأَيْمَنِ فِي الْبُقْعَةِ الْمُبَارَكَةِ مِنَ الشَّجَرَةِ أَنْ يُّوسَىٰ إِنِّي آنَا اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿۳۰﴾

وَأَنْ أَلْقِ عَصَاكَ فَلَمَّا رَآهَا تَهْتَزُّ كَأَنَّهَا جَانٌّ وَلَّىٰ مُدْبِرًا وَلَمْ يُعَقِّبْ يٰيُوسَىٰ أَقْبِلْ وَلَا تَخَفْ إِنَّكَ مِنَ الْآمِنِينَ ﴿۳۱﴾

أَسْأَلُكَ يَدَكَ فِي جُنُبِكَ تَخْرُجُ بِيضًا مِنْ عَدْرٍ سَوِيٍّ وَاضْمُرْ إِلَيْكَ جَنَاحَكَ مِنَ الرَّهْبِ فَذُلِّي بِرَهَانٍ مِنْ رَبِّكَ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ ﴿۳۲﴾

قَالَ رَبِّ إِنِّي كَتَلْتُ مِنْهُمْ نَفْسًا فَأَخَافُ أَنْ يَقْتُلُونِ ﴿۳۳﴾

وَأَخِي هَارُونُ هُوَ أَضْمَرُ مِنِّي لِسَانًا فَأَدْسِلُهُ مِنِّي رِدًّا

(۱) یعنی برای دفع ترسی که بسبب ظهورِ خوارق پیدا شده .

يُصَدِّقُنِي إِنْ أَخَافُ أَنْ يُكَذِّبُونِ ﴿۳۴﴾

از جهت زبان پس بفرست اورا همراه من مدد کننده که باوردارد مرا هر آئینه من می ترسم از آنکه دروغگو شمرند مرا (۳۴).

قَالَ سَتَشِدُّ عَضُدَكَ بِأَخِيكَ وَنَجْعَلُ لَكُمَا سُلْطٰنًا فَلَا يَصِلُونَ إِلَيْكُمَا بِأَيِّتِنَا أَنْتُمْ وَمَنْ اتَّبَعَكُمَا الْغٰلِبُونَ ﴿۳۵﴾

گفت خدا محکم خواهیم کرد بازوی ترا به برادر تو و خواهیم داد شمارا غلبه پس نه توانند رسید بقصد ایذا بسوی شما بسبب نشانه های ما، شما و آنانکه پیروی شما کرده اند غالب خواهید شد (۳۵).

فَلَمَّا جَاءَهُمْ مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا تَبٰتِلُهَا قَالُوا مَا هٰذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّفْتَرَىٰ وَمَا سَمِعْنَا بِهٰذَا فِي آيَاتِنَا الْأَوَّلِينَ ﴿۳۶﴾

پس چون آورد موسیٰ برایشان نشانه های روشن مارا گفتند نیست این مگر جادوی بربسته ونه شنیدیم این را در پدران نخستین خویش (۳۶).

وَقَالَ مُوسَىٰ رَبِّيٰ أَعْلَمُ بِمَا جَاءَ بِهٰذِهِ مِنْ عِنْدِهِ وَمَنْ تَتَّبِعُونَ لَهُ عَاقِبَةُ الدَّارِ ۗ إِنَّهُ لَا يُغْنِيكُمُ الظَّالِمُونَ ﴿۳۷﴾

و گفت موسیٰ پروردگار من داناترست بهره که آورده است هدایت از نزد او و بهره که اوراست عاقبت پسندیده در آخرت هر آئینه رستگار نمی شوند ستمگاران (۳۷).

وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَا أَيُّهَا الْمَلٰٓئِكَةُ عَلِمْتُ لَكُمْ مِنَ الْعٰجِرِينَ ۗ فَأَوْقِدْ لِي يَا هٰمٰنُ عَلَى الظِّلْمِ نَارًا فَاجْعَلْ لِي صَرْحًا نَّعْلِي ۗ أَظْلَمُ إِلَى الْوٰسِعِينَ وَإِنِّي لَأَظُنُّهُ مِنَ الْكٰذِبِينَ ﴿۳۸﴾

وگفت فرعون ای سرکردگان ندانسته ام برای شما هیچ معبودی غیر خود پس آتش برافروز برای من ای هامان برگیل (یعنی خشت بساز) پس بناکن برای من کوشکی بود که من مطلع شوم از معبود موسیٰ و هر آئینه من می پندارم اورا از دروغگویان (۳۸).

وَاسْتَكْبَرَ هُوَ وَجُودُهُ فِي الْأَرْضِ بِعَدُوِّ الْعَقْلِ وَظَنُّوا أَنَّهُمُ إِلٰهِنَا لَا يَرْجِعُونَ ﴿۳۹﴾

و تکبر کرد فرعون و لشکرهای او در زمین بغیر حق و گمان کردند که ایشان بسوی ما بازگردانیده نشوند (۳۹).

فَآخَذْنَاهُ وَجُودَهُ فَصَدَّقْنَاهُمْ فِي الْآيَةِ ۗ فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ ﴿۴۰﴾

پس گرفتیم اورا و لشکر های اورا پس افگندیم ایشان را در دریا پس درنگر چگونه بود انجام ستمگاران (۴۰).

وگردانیدیم ایشان را پیشوایانی که میخوانند بسوی آتش و روز قیامت نصرت داده نشوند (٤١) .

وازی ایشان فرستادیم درین دنیا لعنت را و بروز قیامت ایشان از دور ساختگان باشند (٤٢) .

وهرآئینه دادیم موسی را کتاب بعد از آن که هلاک ساختیم قرنهای نخستین را دلیل شده برای مردمان و هدایت و بخشایش تا بود که ایشان پندپذیر شوند (٤٣) .

و تو نبودی بطرف غربی چون بانجام رسانیدیم بسوی موسی وحی را و نبودی از حاضران (٤٤) .

ولیکن ما آفریدیم قرنهارا یعنی بعد موسی پس دراز شد برایشان عمر و تونبودی باشند دراهل مدین که بخوانی برایشان آیات ما را ولیکن ما بودیم فرستنده (٤٥) .

و نبودی تو بجانب طور چون آواز دادیم ولیکن وحی آمد از روی بخشایش پروردگار تو تا ترسانی گروهی را که نیامده بود بدیشان هیچ ترساننده پیش از تو بود که ایشان پندپذیر شوند (٤٦) .

و اگر نه آن بودی که برسد بدیشان عقوبتی بسبب آنکه پیش فرستاده است دست های ایشان پس گویند ای پروردگار ما چرا نه فرستادی بسوی ما پیغامبری را تا پیروی آیات تو کنیم و باشیم از مسلمانان (٤٧) .

(پیغامبران را می فرستادیم) پس چون آمد بایشان وحی راست از نزد ما گفتند

وَجَعَلْنَاهُمْ آيَةً يَدْعُونَ إِلَى التَّارِكِ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ لَا يَبْصُرُونَ ﴿٤١﴾

وَأَتَّبَعْنَاهُمْ فِي هَذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ هُمْ مِنَ الْمَعْبُورِينَ ﴿٤٢﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ مِنْ بَعْدِ مَا أَهْلَكْنَا الْقُرُونَ الْأُولَى بَصَائِرَ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٤٣﴾

وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الْعَرَبِ إِذْ قَضَيْنَا إِلَى مُوسَى الْأَمْرَ وَمَا كُنْتَ مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿٤٤﴾

وَلَكِنَّا أَنْشَأْنَا قُرُونًا فَتَطَّلَعُوا عَلَيْهِمْ الْعُمُرَ وَمَا كُنْتَ تَأْوِيًا فِي أَهْلِ مَدْيَنَ تَتْلُو عَلَيْهِمُ الْآيَاتِ وَلَكِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ ﴿٤٥﴾

وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الظُّلُمِ إِذْ نَادَيْنَا وَلَكِنْ رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ لِتُنذِرَ قَوْمًا مِمَّا أَنْتُمْ مِنْ نَذِيرٍ مِنْ قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٤٦﴾

وَلَوْلَا أَنْ نُصِيبَهُمْ مُصِيبَةً لِمَا قَدَّمْتَ إِلَيْهِمْ فَيَلُومُوا رِئَابَنَا لَوْلَا أَرْسَلْنَا إِلَيْكُمْ رَسُولًا مِّنْ قَبْلِكَ وَتَكُونُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٧﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا لَوْلَا أُنزِلَ

چرا داده نشد این پیغامبر را مانند آنچه داده شد بموسیٰ آیا کافر نشده اند بآنچه داده شده موسیٰ را پیش ازین، گفتند دوسحر اند موافق يك دیگر شده^(۱) و گفتند هر آئینه ما بهريك كافر انیم (۴۸) .

بگو پس بیارید کتابی فرود آمده از نزد خدا که وی راه نماینده تر باشد ازین دو، تاپیروی او کنم اگر راست گوئید (۴۹) .

پس اگر قبول نکنند سخن ترا پس بدان که جز این نیست که پیروی می کنند خواهش نفس خود را و کیست گمراه تر از کسیکه پیروی خواهش نفس خود کند بدون راه نمائی خدا هر آئینه خدا راه نه می نماید گروه ستمگاران را (۵۰) .

و هر آئینه ما پی در پی آوردیم برای ایشان این قرآن را تا بُوَد که ایشان پند پذیرند (۵۱) .
آنانکه داده ایم ایشان را کتاب پیش از قرآن ایشان بقرآن ایمان می آرند (۵۲) .

و چون قرآن خوانده میشود برایشان گویند ایمان آوردیم بآن هر آئینه وی راست است از جانب پروردگار ما هر آئینه ما پیش از نزول قرآن متقاد بودیم (۵۳) .

این جماعت داده میشود ایشان را مزد ایشان دوبار بسبب آنکه صبر کردند و دفع می کنند بخصلت نیک بدی را و از آنچه روزی داده ایم ایشان را خرج می کنند (۵۴) .

مِثْلَ مَا أُوتِيَ مُوسَىٰ أَوْ لَمْ يَكْفُرُوا بِمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ
مِن قَبْلُ قَالُوا يَحْمِلُونَ تِظَاهِرًا مِنَّا قَالُوا
إِنَّا بِكُلِّ كَلِمَةٍ لَّكُونُونَ ﴿۴۸﴾

قُلْ فَأْتُوا بكتاب من عند الله هو هادي مبهمًا بآيعة
إن كنتم صديقين ﴿۴۹﴾

فإن لم يستجيبوا لك فاعلم أنكم يفتنون أهواءهم
ومن أجل من اتبع هواه يفتو هدى من الله إن
الله لا يهدي القوم الظالمين ﴿۵۰﴾

وَلَقَدْ وَصَلْنَا لَهُمُ الْقَوْلَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿۵۱﴾

الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِهِ هُمْ بِهِ يُؤْمِنُونَ ﴿۵۲﴾

وَلَدَائِبِلَ عَلَيْهِمْ قَالُوا الْمَنَاءُ إِنَّهُ الْحَقُّ مِن رَّبِّنَا إِنَّنَا كُنَّا
مِن قَبْلِهِ مُسْلِمِينَ ﴿۵۳﴾

أُولَئِكَ يُؤْتَوْنَ أَجْرَهُمْ مَرَّتَيْنِ بِمَا صَبَرُوا وَوَدَّارُونَ
بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ وَمَثَارِئَ فَنَّهُمْ يَنْفِقُونَ ﴿۵۴﴾

(۱) یعنی تورات و قرآن .

و چون بشنوند سخن بیهوده را روبگرداند از آن و گویند ماراست کردار های ما و شماراست کردار های شما سلام بر شما باد نمی خواهیم صحبت جاهلان^(۱) (۵۵).

(یا محمد) هر آئینه تورا نمی نمائی هر که را دوست می داری ولیکن خدا راه می نماید هر که خواهد و او داناترست براه یافتگان (۵۶).

و گفتند بعض اهل مکه اگر پیروی هدایت کنیم باتو ربهوده شویم از زمین خود^(۲) آیا جا نه دادیم ایشان را در حرمی با امن رسانیده میشود بسوی وی میوها از هر جنس روزی از نزد ما لیکن بیشترین ایشان نمی دانند (۵۷).

و بسا هلاک کردیم ازده ها که از حد در گذشتند در گذران خود پس اینهاست جای ماندن ایشان مانده نشد آنجا بعد از ایشان مگر اندکی و بودیم مابدست آرنده میراث ایشان (۵۸).

و هرگز نیست پروردگارتو هلاک کننده ده ها تا آنکه بفرستد در قصبه آن پیغامبری که بخواند برایشان آیات ما و هرگز نیستیم هلاک کننده ده ها مگر در آن حال که اهل آنها ستمگار باشند (۵۹).

وَ إِذِ اسْمَعُوا اللّٰغُوۡا عَرَضُوۡا عَلَیْهِ وَقَالُوۡا لَآ اَعْمٰۤا لَنَا
وَ لَكُمۡ اَعْمٰۤا لَكُمۡ سَلٰمٌ عَلَیْكُمْ لَا تَتَّبِعُوا الْجٰهِلِیۡنَ ۝۵۵

اِنَّكَ لَا تَهْدِیۡ مَنْ اَحْبَبْتَ وَ لٰكِنَّ اللّٰهَ یَهْدِیۡ
مَنْ یَّشَآءُ وَ هُوَ اَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِیۡنَ ۝۵۶

وَ قَالُوۡا لَآ نَتَّبِعُ اللّٰهَیۡ مَعَكَ نَتَّخِطُفۡ مِنْ اَرْضِنَا
اَوْ لَمْ نُمَكِّنْ لَهُمْ حَرَمًا اَوْ مَآبِیۡا لَیۡسَ لَیۡسَ لَیۡسَ
رِزۡقًا مِّنۡ كُنٰتَا وَ لٰكِنَّ اَكْثَرَهُمۡ لَیۡعْمٰوۡنَ ۝۵۷

وَ كَلَّمَا هَلَكْنَا مِنْ قَرْیَةٍ لَطَمَتۡ مَعِشَتَهَا فَمِیۡتَکَ سَبۡكُهُمۡ
لَوْ تَسۡكَنۡ مِنْۢ بَعْدِهِمۡ اِلَّا قَلِیۡلًا وَاَعۡزَنُ الْوَرِیۡثِیۡنَ ۝۵۸

وَ مَا كَانَ رَبُّكَ مُهۡلِكَ الْقُرۡیٰ حَتّٰی یَبۡعَثَ فِیۡۡ اٰیٰهَا سُوۡرًا یُنۡزِلُهَا
عَلَیۡهِمۡ الْیَتِیۡمَۗا وَ مَا لَكَ مُهۡلِكِی الْقُرۡیٰ اِلَّا وَاَهۡلُهَا ظٰلِمُوۡنَ ۝۵۹

- (۱) مترجم گوید یهود پیش از آنکه آنحضرت صلی الله علیه وسلم بمدینه هجرت کند و نسخ یهودیت تصریح فرماید معتقد قرآن بودند و می گفتند عرب را قرآن لازم است.
- (۲) یعنی مردمان اخراج کنند.

وهرچه داده شد شمارا از هر نوعی پس بهره مندی زندگانی دنیا و آرایش و بست و آنچه نزد خداست بهتر و پائنده ترست آیامی فهمید (۶۰) .

آیا کسیکه وعده دادیمش وعده نیک پس او دریابنده آنست مانند کسی است که بهر مند ساختیمش بمنفعت زندگانی دنیا بازوی روز قیامت از حاضر کردگان ست^(۱) (۶۱) .

و روزیکه آواز دهادیشان را پس گوید کجایند آن شریکان من که شما گمان می کردید (۶۲) .

گویند آنانکه ثابت شد برایشان حکم عذاب^(۲) ای پروردگارا این جماعت اند که گمراه کردیم ایشان را چنانکه خود گمراه شدیم^(۳) بی تعلق شدیم از همه بسوی تو، ایشان مارانمی پرستیدند (۶۳) .

و گفته شود بخوانید شریکان خود را پس بخوانند ایشان را پس ایشان قبول نه کنند دعای ایشان و ببینند عذاب را و تمنا کنند کاش ایشان راه یاب می بودند (۶۴) .

و روزیکه آواز دهد خدا ایشان را پس گوید چه جواب دادید پیغامبران را (۶۵) .

پس مشتبه شود برایشان خبرها آن روز

وَمَا أُوْتِيْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَمَتَّاعٌ لِلْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَذِيْقَتُمْهَا وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَى أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿۶۰﴾

أَمَّنْ وَعَدْنَاهُ وَعَلَا حَسَنًا فَهَلْ أَقْتَبْتُمْ مِنْ مُتَّعِنَا مَتَاعَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ هُوَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنَ الْمُحْضَرِينَ ﴿۶۱﴾

وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَاءِيَ الَّذِينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿۶۲﴾

قَالَ الَّذِينَ سَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلَ رَبَّنَا هَؤُلَاءِ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْنَا يَا خَلِيقَ اللَّهِ مَا كَانُوا إِلَّا نَاكِبِينَ ﴿۶۳﴾

وَقِيلَ ادْعُوا شُرَكَاءَكُمْ فَدَعَوْهُمُ فَلَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُمْ وَرَأُوا الْعَذَابَ لَوْ أَنَّ لَهُمْ كَأَنُفُسِهِمْ يَدُونَ ﴿۶۴﴾

وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ مَاذَا أَجَبْتُمُ الْمُرْسَلِينَ ﴿۶۵﴾

فَعَبِّئْتُمْ عَلَيْهِمُ الْآثَانَ يَوْمَئِذٍ فَهُمْ لَا يَتَسَاءَلُونَ ﴿۶۶﴾

(۱) یعنی در عذاب .

(۲) یعنی رئیسان کفر .

(۳) یعنی بغیر اکراه .

پس ایشان ازیک دیگر سوال نه کنند^(۱)
 . (۶۶)

پس آنکه توبه نمود وایمان آورد
 وکارشائسته کرد پس امید ست که باشد
 ازستگاران (۶۷) .

و پروردگار تومی آفریند هرچه خواهد
 وبرمی‌گزیند هرکراخواهد نیست ایشان را
 اختیار، پاکی خدای راست وبلند ترست
 ازآنکه شریک می آرند (۶۸) .

وپروردگارتو میداند آنچه پنهان می دارد
 سینه های ایشان وآنچه آشکارامی کنند
 . (۶۹)

واوست خدا، نیست هیچ معبود بحق
 غیراو اوراست ستایش دردنیا وآخرت
 واوراست فرمانروائی وبسوی اوباز
 گردانیده شوید (۷۰) .

بگو آیددید که اگرگرداند خدای تعالی
 برشما شب را پاینده تاروز قیامت کیست
 معبودی غیر حق که بیاردپیش شماروشنی
 را آیانمی شنوید (۷۱) .

بگوآیا دیدید که اگرگرداند خدای تعالی
 برشما روزرا پاینده تا روزقیامت کیست
 معبودی غیرحق که بیاردبشما شبی را که
 آرامگیرید درآن آیانمی بینید (۷۲) .

وازرحمت خود ساخت برای شما شب و
 روز را تاآرام‌گیریددرشب وتاروزی طلب

فَأَمَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَحَسْبَىٰ أَنْ
 يَكُونَ مِنَ الْمُفْلِحِينَ ۝

وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ مَا كَانَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ سُبْحَانَ
 اللَّهِ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ۝

وَرَبُّكَ يَعْلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمْ وَمَا يُعْلِنُونَ ۝

وَهُوَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَمِيدُ الْأُولَىٰ
 وَالْآخِرَةُ وَلَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ۝

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ الْكَيْلَ سَرْمَدًا إِلَىٰ يَوْمِ
 الْقِيَامَةِ مِنَ اللَّهِ عَذْرًا لَكُمْ يَأْتِكُمْ بَضِيقُ الْفَلَاسِقِينَ ۝

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ الْكَيْلَ سَرْمَدًا إِلَىٰ يَوْمِ
 الْقِيَامَةِ مِنَ اللَّهِ عَذْرًا لَكُمْ يَأْتِكُمْ لَيْلٌ تَسْلُكُونَ فِيهَا
 أَقْلًا بُهِرُونَ ۝

وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِ جَعَلَ لَكُمُ الْكَيْلَ وَاللَّهُ لَاسْتَكْفِرُوا فِيهِ

(۱) یعنی جواب باصواب نیابند .

وَلِيَتَّبِعُوا مِن فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿۷۳﴾

وَيَوْمَ يَنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَائِيَ الَّذِينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿۷۴﴾

وَتَزْعُمَانِ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدٌ افْتَلْنَا مَا تَدْعُونَ بِرَبِّهَا تَكْفُرًا
فَعَلِمُوا أَنَّ الْحَقَّ لِلَّهِ وَصَلَّاهُمْ مَّا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿۷۵﴾

إِنَّ قَارُونَ كَانَ مِن قَوْمِ مِصْرَ فَبَقِيَ عَلَيْهِمْ وَأُتِينَهُ
مِنَ الْكَنْزِ مِمَّا آتَيْنَاهُ لِيَتَّبِعَهُ لِيُزَكَّىٰ بِالْقُوَّةِ أُولَى الْقُوَّةِ
إِذْ قَالَ لَهُ قَوْمُهُ لَا تَفْرَحْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْفَرِحِينَ ﴿۷۶﴾

وَأَبْتَوْا فِيمَا آتَاكَ اللَّهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ وَلَا تَنسَ نَصِيبَكَ
مِنَ الدُّنْيَا وَأَحْسِنْ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ وَلَا تَتَّبِعْ
الْفَسَادَ فِي الْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ ﴿۷۷﴾

قَالَ إِنَّمَا أُوتِيتُهُ عَلَىٰ عِلْمٍ عِنْدِي أَو لَمْ يَعْلَم أَنَّ اللَّهَ كَذَّ
أَهْلِكَ مِنْ قَبْلِهِ مِنَ الْقُرُونِ مَن هُوَ أَشَدُّ مِنْهُ قُوَّةً وَأَكْثَرُ

کنید از فضل او^(۱) و تا شکر گذاری کنید
(۷۳) .

و روزیکه آواز دهد ایشانرا پس گوید
کجایند آن شریکان من که گمان می کردید
(۷۴) .

و بیرون کشیم از هرامتی گواهی را^(۲) پس
گوئیم قوم را بیارید دلیل خود پس بدانند
که حق بجانب خداست و گم شود
از ایشان آنچه افترا می کردند (۷۵) .

هرآئینه قارون بود از قوم موسی پس
تعذی کرد برایشان و عطا کرده بودیم
اورا از گنجها آن قدر که کلید های او گرانی
می کرد جماعت صاحب توانائی را چون
گفت باو قوم او شادمشو هرآئینه
خدادوست نمی دارد شاد شوندگان را
(۷۶) .

و بجوی در آنچه خدا عطا کرده است ترا
صلاح سرای آخرت و فراموش مکن
حصه خود از دنیا^(۳) و نیکوکاری کن
چنانکه احسان کرده است خدا بر تو و مجو
فساد در زمین هرآئینه خدا دوست نمی
دارد فساد کنندگان را (۷۷) .

گفت جزاین نیست که داده شده است مرا
مال فراوان بنا بر دانشی که نزد من ست

(۱) یعنی در روز .

(۲) یعنی هر بیغامبری بر قوم خود گواهی دهد .

(۳) یعنی در دنیا عمل صالح بجآر .

آیاندانست که خداها را کُرد پیش از وی از قرن‌ها آن قوم را که توانا تر بود از وی و بیشتر بود در جمعیت و پرسیده نمی شوند گنه‌کاران از گناهان ایشان^(۷۸).

پس بیرون آمد بر قوم خود در آرائش خویش گفتند آن‌انکه طلب می کردند زندگانی دُنیا را ای کاش ما را باشد مانند آنچه داده شده است قارون را هر آئینه وی صاحب نصیب بزرگ ست (۷۹).

و گفتند آن‌انکه داده شد ایشان را علم وای بر شما ثوابِ خدا بهتر است مر آنکس را که ایمان آورد و کار شائسته کرد و قرین کرده نمی شود این سخن مگر صابران را (۸۰).

پس فرو بردیم قارون را و سرای او را بزمین پس نبود برای او هیچ گروهی که نصرت دهند او را غیر خدا و نبود خودش از نصرت داده شدگان (۸۱).

و گشتند آن‌انکه آرزوی کردند منزلتِ او را دیروز می گفتند ای عجب که خدا گشاده می کند رزق را برای هر که خواهد از بندگان خویش و تنگ می سازد و اگر نه آن بودی که انعام کرد خدا بر ما هر آئینه فروریدی ما را ای عجب که رستگار نمی شوند کافران (۸۲).

این سرای باز پسین مقرر می کنیم آن را

جَمْعًا وَلَا يَتَّبِعُونَ عَنْ ذُنُوبِهِمُ الْمُجْرِمُونَ ﴿۷۸﴾

نَحْرِي عَلَى قَوْمِي فِي رَيْبِي قَالِ الَّذِينَ يُرِيدُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا لِيَلْبِثُوا لَهَا مِثْلَ مَا أُوتِيَ قَارُونُ إِنَّهُ لَذُو حِظٍّ عَظِيمٍ ﴿۷۹﴾

وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْوَالِدَ وَيَكْفُرُونَ اللَّهُ خَيْرٌ لِمَنْ آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا وَلَا يُلَاقِيهَا إِلَّا الظَّالِمُونَ ﴿۸۰﴾

فَخَسَفْنَا بِهِ وَبِدَارِهِ الْأَرْضَ فَمَا كَانَ لَهُ مِنْ فِئَةٍ يَنْصُرُوهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُنْتَصِرِينَ ﴿۸۱﴾

وَأَصْبَحَ الَّذِينَ تَمَنَّوْا مَكَانَهُ بِالْأَيْمِ يَقُولُونَ وَيْكَانَ اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَوْلَا أَنْ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْنَا لَخَسَفَ بِنَا وَيُكَفِّرُ بِنَا أَلَمْ يَكْفُرُونَ ﴿۸۲﴾

تِلْكَ الدَّارُ الْآخِرَةُ نَجَعَلَهَا لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا

(۱) یعنی در صورت لزوم پاداش مجال عذر نیست والله اعلم .

برای آنانکه نمی طلبند تکبر در زمین ونه فساد وحسن عاقبت پرهیزگاران راست (۸۳) .

هرکه بیارد نیکی پس اوراست بهتر از آن وهرکه بیارد بدی پس جزا داده نمی شوند آنانکه بعمل آوردند خطاها الا بحسب آنچه می کردند (۸۴) .

هرآئینه خدائی که نازل کرد بر تو قرآن را البته باز گرداننده است ترا بسوی جای بازگشت^(۱) پروردگار من داناتراست بهر که آورد هدایت را وبهر که وی در گمراهی ظاهرست (۸۵) .

وتوقع نمی داشتی که فرود آورده شود بسوی تو کتاب لیکن (فرو فرستاده شد) بسبب رحمتی از پروردگارتو پس هرگز مشو مددگار کافران (۸۶) .

وباز ندارند کافران ترا از تبلیغ آیات خدا بعد از آنکه فرود آورده شد بسوی تو ودعوت کن بسوی پروردگار خویش وهرگز مباش از مشرکان (۸۷) .

ومخوان با خدا معبود دیگررا نیست هیچ معبود بحق غیراوهرچیز هلاک شونده است مگر او مرأوراست فرمانروائی وبسوی او بازگردانیده شوید (۸۸) .

فِي الْأَرْضِ وَلَا فِئَادًا وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ ﴿۸۳﴾

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ حَيْرٌ مِّمَّا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى الَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۸۴﴾

إِنَّ الَّذِي فَرَضَ عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لَرَأْدُكَ إِلَى مَعَادٍ قُلْ رَبِّي أَعْلَمُ مَنْ جَاءَ بِالْهُدَى وَمَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿۸۵﴾

وَمَا كُنْتَ تَرْجُو أَنْ يُلْقَى إِلَيْكَ الْكِتَابُ إِلَّا رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ ظَهِيرًا لِلْكَافِرِينَ ﴿۸۶﴾

وَلَا يَصُدُّكَ عَنْ آيَاتِ اللَّهِ بَعْدَ إِذْ أَنْزَلْتُ إِلَيْكَ وَادْعُ إِلَى رَبِّكَ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿۸۷﴾

وَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ لَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿۸۸﴾

(۱) یعنی آخرت .

سوره عنكبوت مکی است و آن شصت و نه
آیت و هفت رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْعَمَّ ①

أَحْسِبَ النَّاسَ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ

لَا يُفْقَهُونَ ②

وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ

الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكٰذِبِينَ ③

أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ يَعْلَمُونَ السَّيِّئَاتِ أَنْ يَسْبِقُونَا

سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ④

مَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ اللَّهِ فَإِنْ أَجَلَ اللَّهُ لَكَ

وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ⑤

وَمَنْ جَاهَدَ فَإِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ إِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ

عَنِ الْعَالَمِينَ ⑥

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ

سَيِّئَاتِهِمْ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرًا لَّذِي كَانُوا يَعْلَمُونَ ⑦

وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حُسْنًا وَإِنْ جَاهَدَاكَ

بِالتَّشْرِكِ بِإِيْمَانِيكَ فَلا تَطِعْهُمَا إِلَىٰ

مَرْجِعِكُمْ فَأْتِبْخَ بَنِيكَ إِنَّكُمْ تَعْمَلُونَ ⑧

بنام خدای بخشایندهٔ مهربان .

الْعَمَّ (۱) .

آیا پنداشتند مردمان که بگذاشته شوند
بمجرد آنکه گویند ایمان آوردیم و ایشان

امتحان کرده نشوند (۲) .

وهرآئینه امتحان کردیم آنانرا که پیش
از ایشان بودند پس البته متمیز بکند خدا
آنانرا که راست گفتند و البته متمیز کند

دروغ‌گویان را (۳) .

آیاگمان کردند آنانکه بعمل آوردند خطاها
که پیش دستی کنند بر ما بد چیزی ست که
بدان حکم می کنند (۴) .

هر که امیدداشته باشد ملاقات خدا را پس
هرآئینه میعاد خدا البته آینده است و اوست
شنودانا (۵) .

هر که جهاد کند جزاین نیست که جهاد
میکند برای نفع خویش هرآئینه خدایی
نیاز ست از عالمها (۶) .

و آنانکه ایمان آوردند و کارهای شایسته
کردند البته محو کنیم از ایشان خطاهای
ایشان را و البته جزا دهیم ایشان را به
نیکوترین آنچه می کردند (۷) .

و امر کردیم آدمی را به نسبت پدر و مادر
وی نیک معامله کردن و اگر کوشش کنند
باتوای انسان تاشریک آری بامن آنچه
نیست ترا بحقیقت آن دانشی پس

فرمانبرداری ایشان مکن بسوی من ست بازگشت شما پس خبردهم شمارا به آنچه می کردید (۸) .

وآنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند البته درآریم ایشان را در زمرة شایستگان (۹) .

و از مردمان کسی هست که می گوید ایمان آوردیم بخدا پس چون آزاد داده شد اورا در راه خدا شمرد رنج دادنِ مردمان را مانند عذابِ خدا و اگر بیاید فتحی از نزد پروردگارتو حتما گویند هرآئینه ما باشما بودیم آیا نیست خداداناتر بانچه درسینه های عالمیانست (۱۰) .

و البته میداند خدا آنان را که ایمان آوردند و البته میداند منافقان را (۱۱) .

و گفتند کافران بمسلمانان پیروی راه ما کنید و البته ما برداریم گناهانِ شمارا نیستند ایشان بردارنده چیزی از گناهان آن جماعت هرآئینه ایشان دروغگو یانند (۱۲) .

و البته بردارند بارهای خویش را و بارهائی را همراه بارهای خویش و البته سوال کرده شوند روز قیامت از آنچه افترا می کردند^(۱) (۱۳) .

و هرآئینه فرستادیم نوح را بسوی قوم او پس توقف کرد در ایشان هزار سال مگر

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِي الصَّالِحِينَ ⑩

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ فَإِذَا أُوذِيَ فِي اللَّهِ جَعَلَ فِتْنَةَ النَّاسِ كَعَذَابِ اللَّهِ وَلَئِن جَاءَ نَصْرٌ مِّن رَّبِّكَ لَيَقُولُنَّ إِنَّا كُنَّا مَعَكُمْ أَوْلَىٰ إِنَّا نَعْلَمُ بِمَا فِي صُدُورِ الْعَالَمِينَ ⑪

وَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْمُنْفِقِينَ ⑫

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا اتَّبِعُوا سَبِيلَنَا وَلنَحْمِلَ خَطِيئَتَكُمْ وَمَا نُمَسِّكُ بِهِم مِّنْ خَطِيئَةٍ مِّنْ شَيْءٍ إِنَّمَا لَكُمْ لَدِينُنَا ⑬

وَلَيَحْمِلُنَّ أَثْقَالَهُمْ وَأَثْقَالًا مَّعَهُمْ أَثْقَالِهِمْ وَلَيَسْتَلْتَنَ يَوْمَ الرِّجْمَةِ عَمَّا كَانُوا يَفْكُرُونَ ⑭

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَلَبِثَ فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ

(۱) یعنی بارگمراه شدن و گمراه کردن بردارند و بارتابعان از سرایشان دفع نکنند .

پنجاه سال پس درگرفت ایشان را طوفان و ایشان ستمگار بودند (۱۴) .

پس نجات دادیم نوح را و اهل کشتی را و ساختیم کشتی را نشانه برای عالمها . (۱۵)

و فرستادیم ابراهیم را وقتیکه گفت بقوم خود پرستش خدا کنید و بترسیدازی این بهترست شمارا اگر می دانید (۱۶) .

جز این نیست که می پرستید بجز خدا بتان را و برمی بندید دروغ را هر آئینه آنانکه پرستش می کنید بجز خدانمی توانند برای شماروزی دادن پس طلب کنید از نزد خدا روزی را و پرستش او کنید و شکر او بجا آرید بسوی او باز گردانیده خواهید شد (۱۷) .

و اگر دروغ می شمردید پس هر آئینه دروغ شمرده بودند امت های پیش از شما و نیست بر پیغمبر مگر پیغام رسانیدن آشکارا (۱۸) .

آیاندیدند چگونه نومی کند خدا آفرینش را باز دیگر بار باگرداند آفرینش را هر آئینه این کار بر خدا آسان ست (۱۹) .

بگوسیر کنید در زمین پس درنگرید چگونه آغاز کرد آفرینش را باز خدا پیداکند آن پیدائش باز پسین را هر آئینه خدا بر هر چیز تواناست (۲۰) .

إِلَّا عَجِبِينَ عَامًا فَآخَذَهُمُ الطُّوفَانُ وَهُمْ ظَالِمُونَ ﴿۱۴﴾

فَأَنْجَيْنَاهُ وَأَصْحَابَ السَّفِينَةِ وَجَعَلْنَاهَا آيَةً لِّلْعَالَمِينَ ﴿۱۵﴾

وَإِبْرَاهِيمَ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَانْقَرُوا ذُرِّيَّتَكُمْ حَيْرَانًا كُمْ تُعَلِّمُونَ ﴿۱۶﴾

إِنَّمَا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ أَوْثَانًا وَتَخْلُقُونَ إِفْكًا إِنَّ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ مِن دُونِ اللَّهِ لَمَا يَلْبُكُونَ لَكُمْ دِرْهَمًا قَابِلْتُمْ عِنْدَ اللَّهِ الرَّزْقَ وَاعْبُدُوهُ وَاشْكُرُوا لَهُ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿۱۷﴾

وَإِن تَكْفُرْ بَوَاقِعِدْ كَذَّبَ أَمْرٌ مِّن قَبْلِكُمْ وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿۱۸﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا كَيْفَ يُبْدِئُ اللَّهُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ، إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿۱۹﴾

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ بَدَأَ الْخَلْقَ ثُمَّ اللَّهُ يُنشِئُ النَّشْأَةَ الْآخِرَةَ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۲۰﴾

عذاب کند هرکرا خواهد ورحم کند هرکرا خواهد و بسوی او بازگردانیده خواهید شد (۲۱) .

و نیستید شماعجزکننده در زمین ونه در آسمان و نیست شمارا بجز خدا هیچ دوست ونه یاری دهنده (۲۲) .

و آنانکه کافر شدند بآیاتِ خدا و بملاقاتِ او آن جماعت ناامید شدند از رحمت من و آن جماعت ایشان راست عذاب درد دهنده (۲۳) .

پس نه بود جواب قوم ابراهیم مگر آنکه گفتند بکشید او را یا بسوزانید او را پس برهانید خدا او را از آتش هر آئینه درین ماجرا نشانه هاست برای گروهی که باور میدارند (۲۴) .

و گفت ابراهیم جزاین نیست که گرفته اید بجز خدایان را بجهتِ دوستی در میان خویش در زندگانی دنیا باز روز قیامت نامعتقد شود بعضی شما ببعض و لعنت کند بعضی شما بعضی را و جای شما دوزخ ست و نیست شمارا هیچ یاری دهنده (۲۵) .

پس باور داشت ابراهیم رالوط و گفت (ابراهیم) هر آئینه من هجرت کننده ام بسوی پروردگار خویش هر آئینه وی غالب با حکمت ست (۲۶) .

و عطا کردیم او را اسحق و یعقوب

يُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَيَرْحَمُ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ تَقْدِيرُونَ ﴿۲۱﴾

وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ كَلْبٍ وَلَا نَاصِيَةٍ ﴿۲۲﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَلِقَائِهِ أُولَٰئِكَ يَكْفُرُونَ ﴿۲۳﴾
وَأُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۲۴﴾

فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا اقْتُلُوهُ أَوْ حَرِّقُوهُ فَأَنْجَاهُ اللَّهُ مِنَ النَّارِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿۲۵﴾

وَقَالَ إِنَّمَا اتَّخَذْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْثَانًا مَوَدَّةَ بَيْنِكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكْفُرُ بَعْضُكُمْ بِبَعْضٍ وَيَلْعَنُ بَعْضُكُمْ بَعْضًا وَمَأْوَأَتُهُمُ النَّارُ وَمَأْوَأَتُكُمْ مِنْ نُصَيْرِينَ ﴿۲۶﴾

فَأَمَّنْ لَهُ لُوطٌ وَقَالَ إِنِّي مُهَاجِرٌ إِلَىٰ رَبِّي إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿۲۷﴾

وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَجَعَلْنَا فِي ذُرِّيَّتِهِ

و مقرر داشتیم در اولادِ وی پیغامبری
و کتاب را و دادیم اورا مزد او در دنیا
و هرائینه وی در آخرت از شائسته گان ست
(۲۷) .

و فرستادیم لوط را و قتیکه گفت بقوم خود
هرائینه شما بعمل می آرید کار بی حیائی
را که پیش دستی نکرده است بر شما بسوی
آن هیچ کس از عالمها (۲۸) .

آیا شما بقصد شهوت می آئید بمردان
و قطع طریق می کنید و بعمل می آرید
در مجلس خویش کار ناپسندیده پس نه
بود جواب قوم او مگر آنکه گفتند بیار پیش
ما عذاب خدارا اگر هستی از راست گویان
(۲۹) .

گفت ای پروردگار من نصرت ده مرا بر قوم
مفسدان (۳۰) .

و وقتی که آوردند فرستادگانِ ما پیش ابراهیم
مژده را گفتند هرائینه ما هلاک کننده اهل
این دِهیم هرائینه اهل این ده ستمگار
بودند (۳۱) .

گفت ابراهیم هرائینه در آنجا لوط ست
گفتند ما دانا تریم بهره که آنجاست البته
خلاص کنیم اورا و اهل اورا الاذن وی
باشد از باقی ماندگان (۳۲) .

و وقتی که آمدند فرستادگانِ ما پیش لوط
اندوهگین کرده شد بسبب ایشان و
تنگدل شد بسبب ایشان و گفتند آن

التُّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ وَ اتَيْنَاهُ اجْرَهُ فِي الدُّنْيَا وَ ارْتَاةً
فِي الْآخِرَةِ لِمَنِ الظُّلْمِ جُنُونٌ ﴿۲۷﴾

وَلَوْ طَا اِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ اِنَّا كُنَّا نَتُوبُ الْفَاجِحَةَ
مَا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ اَحَدٍ مِنَ الْعٰلَمِيْنَ ﴿۲۸﴾

اِنَّا كُنَّا لَنَاتُوبُ الْجِبَالَ وَ نَقَطَعُونَ السَّبِيلَ وَ نَاتُوبُ
فِي تَاوِيْكُمْ الْمُنْكَرَ قَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ اِلَّا اَنْ قَالُوْا
اِئْتِنَا بِعَذَابِ اللّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ مِنَ الصّٰدِقِيْنَ ﴿۲۹﴾

قَالَ رَبِّ اضْرِبْنِيْ عَلٰى الْقَوْمِ الْمَفْسِدِيْنَ ﴿۳۰﴾

وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلُنَا اِبْرٰهِيْمَ بِالْبُشْرٰى قَالُوْا اِنَّا
مُهْلِكُوْا اَهْلَ هٰذِهِ الْقَرْيَةِ اِنَّ اَهْلَهَا
كَانُوْا ظٰلِمِيْنَ ﴿۳۱﴾

قَالَ اِنَّ فِيْهَا لُوطًا قَالُوْا اِنْحَرْنِ عَلٰمِهِمْ فِيْهَا
لَنَنْجِيْنَهُ وَ اَهْلَهُ اِلَّا امْرَاَتَهُ كَانَتْ مِنَ
الغٰثِرِيْنَ ﴿۳۲﴾

وَلَمَّا اَنَّ جَاءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا سِئٰى بِهِمْ وَ صَاحَ
بِهِمْ دَرْعًا وَ قَالُوْا لَا تَخَفْ وَ لَا تَحْزَنْ وَّ سِئٰى
مَنْجُوْكَ وَ اَهْلَكَ اِلَّا امْرَاَتَكَ كَانَتْ

مِنَ الْغَافِرِينَ ﴿۳۳﴾

فرستادگان مترس و اندوه مخور هرآئینه مانجات دهنده تو و اهل تو ایم مگر زن تو باشد از باقی ماندگان (۳۳) .

هرآئینه مافرودارنده ایم براهل این ده عقوبتی را از آسمان بسبب آنکه بدکاری می کردند (۳۴) .

و هرآئینه گذاشتیم از آن دیه نشانه واضح برای گروهی که درمی یابند (۳۵) .

و فرستادیم بسوی مدین برادر ایشان شعیب را پس گفت ای قوم من عبادت خدا کنید و توقع دارید روز بازپسین را و هرسو مگردید در زمین فساد کنان . (۳۶) .

پس دروغ پنداشتند او را پس در گرفت ایشانرا زلزله پس بامداد کردند در خانه های خویش مرده افتاده (۳۷) .

و هلاک کردیم عاد و ثمود را و هرآئینه واضح شده است شمارا بعض مساکن ایشان و آراسته ساخته بود برای ایشان شیطان کردار های ایشان را پس بازداشت ایشان را از راه و ایشان بینا بودند . (۳۸) .

و هلاک کردیم قارون و فرعون و هامان را و هرآئینه آمده بود بایشان موسی بانسانه های واضح پس تکبر کردند در زمین و نبودند سبقت کنندگان (۳۹) .

پس هر یکی را گرفتار ساختیم به و بال

إِنَّمَا نُزِّلُوا عَلَىٰ أَهْلِ هَذِهِ الْقَرْيَةِ بِحُجْرَاتٍ مِّنَ السَّمَاءِ
يَمَا كَانُوا يُسْعِفُونَ ﴿۳۴﴾

وَلَقَدْ نَزَّلْنَا مِنْهَا آيَةً بَيِّنَةً لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿۳۵﴾

وَاللَّيْلَ مَدِينٍ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا فَقَالَ يَوْمَ اعْبُدُوا
اللَّهَ وَارْحُوا الْيَوْمَ الْأُخْرَىٰ وَلَا تَعْتَوُوا فِي الْأَرْضِ
مُفْسِدِينَ ﴿۳۶﴾

فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ
جُثَّةٍ ﴿۳۷﴾

وَعَادًا وَثَمُودًا وَقَدْ تَبَّيَّنَ لَكُمْ مِنْ مَّسَاجِدِهِمْ وَرَبِّانَ لَهُمُ
الشَّيْطَانُ أَعْمَلَهُمْ فَمَنْ عَمِيَ السَّبِيلَ
وَكَانُوا مُسْتَبِيرِينَ ﴿۳۸﴾

وَقَارُونَ وَفِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مُوسَىٰ
بِالْبَيِّنَاتِ فَأَسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ وَكَانُوا سَاقِطِينَ ﴿۳۹﴾

فَلَمَّا أَخَذْنَا بِنَبِيِّهِمْ مِنْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِ حَاصِبًا

گناهش پس از ایشان کسی بود که فرستادیم بروی بادسنگ بار و از ایشان کسی بود که گرفت او را آواز سخت و از ایشان کسی بود فرو بردیمش بزمین و از ایشان بود کسی که غرق ساختیم و هرگز نبود که خدا ظلم کند برایشان ولیکن ایشان بر خویشان ستم می کردند (۴۰).

داستان آنانکه دوستان گرفته اند بغیر خدا همچو داستان عنکبوت است که فرا گرفت خانه ای و هر آئینه سست ترین خانه ها خانه عنکبوت است اگر می دانستند^(۱) (۴۱).

هر آئینه خدامیداند حال چیزی که می پرستند بجزوی از هر چه باشد واوست غالب با حکمت (۴۲).

و این داستان ها بیان می کنیم آن را برای مردمان و نمی فهمند آن را مگر دانایان (۴۳).

آفرید خدا آسمان ها و زمین را بتدبیر درست هر آئینه درین کار نشانه است برای مسلمانان (۴۴).

وَمِنْهُمْ مَّنْ أَخَذَتْهُ الصَّيْحَةُ وَمِنْهُمْ مَّنْ حَسَفْنَا
بِهِ الْأَرْضَ وَمِنْهُمْ مَّنْ أَعْرَفْنَا وَمَا كَانَ اللَّهُ
لِيُظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿۴۰﴾

مَثَلُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ كَمَثَلِ
الْعَنْكَبُوتِ إِتَّخَذَتْ بَيْتًا وَإِنْ أَوْهَنَ الْبُيُوتِ
لَبِيتُ الْعَنْكَبُوتِ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿۴۱﴾

إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِ شَيْءٍ وَهُوَ
الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ﴿۴۲﴾

وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ لِنَصْرِهَا لِنَأْتَسِ وَمَا يَعْلَمُهَا
إِلَّا الْعَالِمُونَ ﴿۴۳﴾

خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ إِنَّ فِي
ذَلِكَ لَآيَةً لِّمُؤْمِنِينَ ﴿۴۴﴾

(۱) مترجم گوید حاصل مثل آنست که ایشان بیتان پناه برده اند و بتان هیچ نفع نه دهند چنانکه خانه عنکبوت هیچ فائده نمی دهد.

أَتْلُ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ
إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ
وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ ﴿۴۵﴾

بخوان یا محمد وحی فرستاده شده بسوی تو از کتاب و برپادار نماز را هر آئینه نماز منع میکند از کار بیحیائی و فعل ناپسندیده و هر آئینه یاد کردن خدا بزرگ تراست از همه و خدا میدان آنچه میکند (۴۵) .

وَلَا تَجَادِلُوا أَهْلَ الْكِتَابِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ ۚ إِلَّا
الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ وَتَوَلَّوْا أَمَّا بِالَّذِي أُنزِلَ إِلَيْنَا
وَأُنزِلَ إِلَيْكُمْ وَالْمَنَآ وَالْهَلْكَ وَوَاحِدٌ وَنَحْنُ لَهُ
مُسْلِمُونَ ﴿۴۶﴾

و مکابره مکنید باهل کتاب الا بخصلتی که وی نیک است مگر بآنانکه ستم کردند از ایشان و بگوئید ایمان آوردیم بآنچه فرود آورده شد بسوی ما و بآنچه فرود آورده شد بسوی شما و معبود شما یکی است و ما اورا متقادیم (۴۶) .

وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ فَالَّذِينَ آتَيْنَهُمُ الْكِتَابَ يُؤْمِنُونَ
بِهِ وَمِنْ هَؤُلَاءِ مَنْ يُؤْمِنُ بِهِ وَمَا يَجْحَدُ بِالَّذِي
إِلَّا الْكُفْرُونَ ﴿۴۷﴾

(و چنانکه کتاب های سابق فرود آورده بودیم) همچنان فرود آوردیم بسوی تو کتاب پس آنانکه دادیم ایشانرا کتاب ایمان می آرند بآن و از عرب کسی است که ایمان می آرد بدان و انکار نمی کنند آیات ما را مگر کافران (۴۷) .

وَمَا كُنْتَ تَتْلُو مِنْ قَبْلِهِ مِنْ كِتَابٍ وَلَا تَخْطُءُ بِسَبِيحِكَ
إِذْ الْأَرْتَابُ الْمُبْطِلُونَ ﴿۴۸﴾

و نمی خواندی پیش از نزول قرآن هیچ کتابی را و نمی نوشتی هیچ کتاب را بدست راست خود آنگاه در شك می افتادند این بدکیشان (۴۸) .

بَلْ هُوَ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ فِي صُدُورِ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَمَا يَجْحَدُ
بِالَّذِينَ إِلَّا الظَّالِمُونَ ﴿۴۹﴾

بلکه قرآن آیات روشن ست محفوظ در سینه های آنانکه داده شد ایشان را علم و انکار نمی کنند آیات ما را مگر ستمگاران^(۱) (۴۹) .

(۱) مترجم گوید بعض مفسران گفته اند که مراد از "الذین اوتوا العلم" به تنهاذات حضرت پیغامبرست صلی الله علیه وسلم والله اعلم .

وگفتند چرا فرستاده نه شد برین پیغمبرنشانها از جانب پروردگاری بگو جزاین نیست که نشانها نزد خدا ست و جزاین نیست که من ترساننده آشکارم . (۵۰)

ایاکفایت نکرده است ایشان را آنکه فرستادیم بر تو کتاب که خوانده میشود برایشان هرآئینه درین مقدمه رحمت و پندست برای قومی که باورمیدارند . (۵۱)

بگوبس ست خدا گواه میان من و میان شما میداند آنچه درآسمان ها وزمین ست و آنانکه ایمان آوردند بناحق و کافرشدند بخدا ایشان اند زیان کاران (۵۲) .

و بشتاب می طلبند از تو عذاب را واگر نه بودی میعاد معین البته آمدی بدیشان عذاب و هرآئینه بیاید بدیشان نا گهان و ایشان ندانند (۵۳) .

بشتاب طلب میکنند از تو عذاب را و هرآئینه دوزخ دربرگیرنده است کافران را (۵۴) .

روزیکه بپوشاند ایشانرا عذاب از بالای ایشان و از زیر پای های ایشان و بگوید خدا بچشید جزای آنچه میکردید (۵۵) .

ای^(۱) بندگان مسلمان من هرآئینه زمین من کشاده است پس خاص مرا

وَقَالُوا لَوْلَا اَنْزَلَ عَلَيْهِ لَيْتٌ مِّن رَّبِّهِ قُلْ اِنَّمَا اَنْزَلْتُ عِنْدَ اللّٰهِ
وَاِنَّمَا اَنَا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿۵۰﴾

اَوْ لَوْ يَفْقَهُمْ اِنَّا اَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ يُتْلٰ عَلَيْهِمْ اِنْ فِيْ ذٰلِكَ
لَرْحْمَةٌ وَّذِكْرٰى لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُوْنَ ﴿۵۱﴾

قُلْ كَفٰى بِاللّٰهِ بَيْنِيْ وَبَيْنَكُمْ سَهِيْدًا يَعْلَمُ اٰنِ السَّمَوٰتِ وَاَلْاَرْضِ
وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا بِالْبَاطِلِ وَّكَفَرُوْا بِاللّٰهِ اُولٰٓئِكَ هُمُ الْخٰسِرُوْنَ ﴿۵۲﴾

وَيَسْتَعْجِلُوْنَكَ بِالْعَذَابِ وَلَوْلَا اَجَلٌ مُّسَمًّى لَّخَسَفَ لَكُمْ الْعَذَابُ
وَلَيَاْتِيَنَّهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُوْنَ ﴿۵۳﴾

يَسْتَعْجِلُوْنَكَ بِالْعَذَابِ وَاِنْ جَهَنَّمَ لَمُحِيْطَةٌ بِالْكَافِرِيْنَ ﴿۵۴﴾

يَوْمَ نَشْأَهُمُ الْعَذَابُ مِنْ فَوْقِهِمْ وَمِنْ تَحْتِ اَرْجُلِهِمْ
وَيَقُوْلُوْنَ دُوْعُوْا اٰنَا نَعْبُدُوْنَ ﴿۵۵﴾

يُعٰبِدُوْنَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا اَرْضٰى وَاِسْعٰةً وَاِيَّايَ فَاَعْبُدُوْنِ ﴿۵۵﴾

(۱) مترجم گوید خدای تعالی ترغیب میفرماید بر هجرت حبشه و مدینه باین آیات .

عبادت کنید (٥٦) .

هر شخص چشنده مرگ ست باز بسوی
ما بازگردانیده شوید (٥٧) :

وآنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته
کردند البته فرو آریم ایشان را از بهشت به
محل های بلند که می رود زیر آن جویها
جاویدان آنجا نیک ست مزد این عمل
کنندگان (٥٨) .

آنانکه صبر کردند و بر پروردگار خویش
توکل میکنند (٥٩) .

و بساجانور که بر نمی دارد روزی خود را
خدا روزی میدهد او را و شما را نیز
واوست شنوا دانا (٦٠) .

و اگر سوال کنی ایشان را که آفرید آسمان
هاوزمین را و رام گردانید خورشید و ماه
را البته گویند خدا پس چگونه
گردانیده میشوند از راه توحید (٦١) .

خدا فراخ میکند روزی را برای هر که
خواهد از بندگان خویش و تنگ می سازد
برای هر که خواهد هر آئینه خدا بهر چیز
دانا ست (٦٢) .

و اگر بررسی ایشان را که فرود آورد
از آسمان آب را پس زنده ساخت بسبب
آن زمین را بعد از مردن آن البته بگویند
خدا بگوستاتش خدای راست بلکه
بیشترین ایشان نمی فهمند (٦٣) .

و نیست این زندگانی دنیا مگر بازی
و بیهوده و هر آئینه سرای آخرت آنست

كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ ثُمَّ إِلَيْنَا تُرْجَعُونَ ﴿٥٦﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كُنُوزُهُمْ مِمَّنْ جَاءَتْهُمُ عَذَابُ
نَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا يَغْمُرُ
أَجْرُهُمُ الْعَمَلُ ﴿٥٧﴾

الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٥٨﴾

وَالَّذِينَ مِنْ دُونِهِمْ لَا نَعْتَدُ لَهُمْ رِزْقًا وَلَا لَهُمْ رِزْقًا وَإِنَّا لَهُمْ
وَهُوَ الْعَلِيمُ ﴿٥٩﴾

وَلَكِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَحَمَلَ الْحَمْلَ
وَالْقَمَرَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ فَأَلَّىٰ يُؤْفَكُونَ ﴿٦٠﴾

اللَّهُ يَسْطُرُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ إِنَّ
اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٦١﴾

وَلَكِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ نُزِّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْحَاهُ فِي الْأَرْضِ
مِنْ بَعْدِ مَوْتِهَا لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ
لَا يَعْقِلُونَ ﴿٦٢﴾

وَمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهُمْ وَعَلْبٌ وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ

لَيْهِ الْحَيَوَانُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿۶۴﴾

فَإِذَا كُفِرَ لِلْقَلْبِ دَعْوَا اللَّهِ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ ؕ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الدِّيارِ إِذْ هُمْ يُنْشِرُونَ ﴿۶۵﴾

سرای زندگانی اگر می دانستند (۶۴) .
پس ایشان چون سوار شدند در کشتی ها
دعا کنند به جنابِ خدا خالص کنان برای
وی عبادت را پس وقتیکه نجات داد
ایشانرا بسوی زمین خشک ناگهان ایشان
شريك می آرند (۶۵) .

لِيَكْفُرُوا بِآيَاتِنَاهُمْ وَيُكْفِرُوا بِمَا كَفَرُوا ﴿۶۶﴾

تاناسپاسی کنند بآنچه عطا کردیم ایشانرا
وتابره مند شوند^(۱) پس زود (حقیقت
حال را) خواهند دانست (۶۶) .

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا حَرَمًا مِمَّا وَبَّخَطَفُ النَّاسِ مِنْ حَوْلِهِمْ
آيَاتٍ لِلْبَاطِلِ يُؤْمِنُونَ وَبِعِصْمَةِ اللَّهِ يُكْفِرُونَ ﴿۶۷﴾

آیانه دیدند که ما پیدا کردیم حرم با امن را
وربوده میشوند مردمان از دوروبر ایشان
آیا به باطل باور می دارند وبه نعمتِ خدا
ناسپاسی میکنند (۶۷) .

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِالْحَقِّ
لَمَّا جَاءَهُ ؕ الْبَاسُ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكَافِرِينَ ﴿۶۸﴾

وکیست ستمگار تر از کسی که افتراء کرد
بر خدا دروغی را یا دروغ پنداشت سخن
راست را چون آمد پیش او آیا نیست
در دوزخ جای کافران را (۶۸) .

وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لِنَهْدِيَهُمْ لِمَنْ وَرَاءَ اللَّهِ لَعْنَةُ
الْمُحْسِنِينَ ﴿۶۹﴾

وآنانکه جهاد کردند در راه ما البته دلالت
کنیم ایشان را براه های خود وهر آئینه
خدا بانیکوکاران ست (۶۹) .

سورة روم مکی است وان شصت آیت
وشش رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْم ﴿۱﴾

بنام خدای بخشاینده مهربان .
الْم (۱) .

(۱) یعنی به درستی یکدیگر بسبب اجتماع بر شريك بهره مند شوند .

غُلِبَتِ الرُّؤْمُ ﴿٥﴾

فِي أَذُنِ الْأَرْضِ وَهُمْ مِنْ بَعْدِ عَلَيْهِمْ سَيَعْلَبُونَ ﴿٥﴾

فِي بَضْعِ سِنِينَ هَذَا لِلَّذِينَ الْأَمْرُ مِنْ قَبْلُ وَمِنْ بَعْدُ
وَيَوْمَئِذٍ يُفْعَرُخُ الْمُؤْمِنُونَ ﴿٥﴾

يَنْصُرِ اللَّهُ يَنْصُرُ مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٥﴾

وَعَدَ اللَّهُ لِيُخَلِّفَ اللَّهُ وَعْدَهُ وَلَكِنْ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا
يَعْلَمُونَ ﴿٥﴾

يَعْلَمُونَ ظَاهِرًا مِنَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ عَنِ
الْآخِرَةِ هُمْ غٰفِلُونَ ﴿٥﴾

أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا فِي أَنفُسِهِمْ مَا خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِآلَاتٍ حَقِّقٍ وَأَجَلٍ مُّسَمًّى وَإِنَّ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ
بِلِقَائِي رَبِّهِمْ لَكٰفِرُونَ ﴿٥﴾

أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ

مغلوب شدند قوم روم (۱) (۲) .

در نزدیک ترین زمین (۲) و ایشان بعد از
مغلوب شدن خود غالب خواهند آمد (۳) .

در چند سال خدای راست فرمان پیش
ازین و پس ازین و آن روز شادمان شوند
مسلمانان (۴) .

به نصرت خدا نصرت میدهد هر کرا
خواهد و او است غالب مهربان (۵) .

وعده کرده است خدا خلاف نمی کند
خدا وعده خود را و لیکن اکثر مردمان
نمی دانند (۶) .

می دانند ظاهر را از تدبیر زندگانی دنیا
و ایشان از آخرت بی خبر اند (۷) .

آیا تأمل نه کردند در ضمیر خود که
نیافریده است خدا آسمان ها و زمین را
و آنچه در میان آن هر دو است مگر به تدبیر
درست و به تعیین میعاد میقرر و هر آئینه
بسیاری از مردمان به ملاقات پروردگار
خویش نامتعتقد اند (۸) .

آیاسیر نه کردند در زمین پس بنگرند
چگونه شد عاقبت آنان که

(۱) مترجم گوید فارس بر روم غالب شدند و بعضی بلاد و سرحد را در تصرف خود
آوردند چون این خبر بمکه رسید اهل اسلام اندوهگین شدند زیرا که ایشان اهل
کتاب بودند و کفار شادمان گشتند زیرا که ایشان و اهل فارس امیان بودند خدای
تعالی آیات نازل فرمود و به غلبه روم بر اهل فارس بشارت داد و این در چند سال
بعد هجرت متحقق شد و این قصه یکی از دلائل نبوت است .

(۲) یعنی در سرحد خود .

مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَأَنَارُوا الْآرْضَ
وَعَمَرُوهَا أَكْثَرَ مِمَّا عَمَرُوهَا وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ
فَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١٠﴾

پیش از ایشان بودند بودند توانا تر از ایشان
و شورانیدند زمین را و آباد کردند آن را
بیشتر از آباد کردن ایشان آن زمین را
و آمدند بدیشان پیغامبران ایشان به
معجزها پس نه بود که خدا ستم کند
برایشان ولیکن ایشان بر خویشتن ستم
میکردند (٩) .

ثُمَّ كَانَ عَاقِبَةَ الَّذِينَ أَسَاءَ السُّؤَىٰ أَنْ كَذَّبُوا
بِآيَاتِ اللَّهِ وَكَانُوا بِآيَاتِهِمْ مُّؤْمِنُونَ ﴿١١﴾

باز حال بد عاقبت آن کسان شد که بدی
کردند بسبب آنکه دروغ پنداشتند آیات
خدارا و بآن استهزای کردند (١٠) .

اللَّهُ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿١٢﴾

خدا نوپیدا می کند آفرینش را باز دوباره
کندش باز بسوی او گردانیده شوید
(١١) .

وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُبْلِسُ الْمُجْرِمُونَ ﴿١٣﴾

و روزیکه قائم شود قیامت ملزم شده
خاموش مانند گنهگاران (١٢) .

وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ مِنْ شُرَكَائِهِمْ شُفَعَاءُ وَكَانُوا
بِشُرَكَائِهِمْ كَافِرِينَ ﴿١٤﴾

و نباشد برای ایشان از شریکان ایشان هیچ
شفاعت کنندگان و باشند به شریکان
خویش نامعتقد (١٣) .

وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُومِّدُنَا بِمَنَاقِبِهِمْ ﴿١٥﴾

و روزی که قائم شود قیامت آن روز پرا
گنده شوند مردمان (١٤) .

فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَهُمْ فِي رَوْضَةٍ
يُحْبَبُونَ ﴿١٦﴾

اما آنانکه ایمان آوردند و کردارهای
شائسته کردند پس ایشان در بهشت
خوشحال کرده شوند (١٥) .

وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَلِقَاءِ الْآخِرَةِ
فَأُولَٰئِكَ فِي الْعَذَابِ مُحْضَرُونَ ﴿١٧﴾

و اما آنانکه کافر شدند و دروغ شمردند آیات
ما را و ملاقات آخرت را پس ایشان
در عذاب حاضر گردانند (١٦) .

فَسُبْحَانَ اللَّهِ حِينَ تُمْسُونَ وَحِينَ تُصْبِحُونَ ﴿١٨﴾

پس به پاکی یاد کنید خدارا وقتی که شام
می کنید و وقتی که به صبح درمی

آئید (۱۷) .

و مر او راست ستائش در آسمان هاوزمین
و آخرروز و آنگاه که در وقت زوال درمی
آئید^(۱) (۱۸) .

برمی آرد زنده را از مرده و برمی آرد مرده
را از زنده و زنده میسازد زمین را بعد
مردن آن و همچنین برآورده خواهید شد
یعنی از قبور (۱۹) .

و از نشانه های خدا آن ست که آفرید شمارا
از خاک باز ناگهان شما مردم شدید بأمور
زندگی خویش پراکنده می پردازید
(۲۰) .

و از نشانه های خدا آن ست که بیافرید
برای شما از جنس شما زنان را تا آرام
گیرید بسوی ایشان و پیدا کرد میان شما
دوستی و مهربانی هر آئینه درین کار نشانه
هاست برای گروهی که تأمل میکنند
(۲۱) .

و از نشانه های اوست آفریدن آسمان ها
و زمین و گوناگون بودن زبانهای
شما و رنگهای شما هر آئینه درین
کار نشانه ست دانش مندان را (۲۲) .

و از نشانه های اوست خفتن شما در شب
و روز و رزق طلب کردن شما از فضل او
هر آئینه درین کار نشانه هاست برای

وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَعَشِيًّا وَحِينَ
تُظْهِرُونَ ﴿۱۷﴾

يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ
وَيُعِی الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَكَذَلِكَ تُخْرَجُونَ ﴿۱۸﴾

وَمِنَ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ إِذَا أَنْتُمْ كَبِرُ
تَتَذَكَّرُونَ ﴿۱۹﴾

وَمِنَ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا
إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ
لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿۲۰﴾

وَمِنَ آيَاتِهِ خَلْقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاجْتِذَافَ الْبَسَاتِكُمْ
وَالْوَابِغَاتِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْعَالَمِينَ ﴿۲۱﴾

وَمِنَ آيَاتِهِ مَتَابِعُكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَأَيْتَاءُكُمْ مِنْ
فَضْلِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُسْمَعُونَ ﴿۲۲﴾

(۱) مترجم گوید مراد آنست که در هر وقتی ازین اوقات دلائل تنزیه او از رذائل
و انصاف او بحمائد متجدد میگردد پس مامور شدند بصلوة واللہ اعلم .

قومیکه می شنوند (٢٣) .

وازنشانهای اوست که می نماید بشما برق را برای ترسانیدن و رغبت دادن و فرود می آرد از آسمان آب را پس زنده میکند بسبب آن زمین را بعد مردن آن هرآینه درین کار نشانهاست برای قومی که می فهمند (٢٤) .

وازنشانهای خداست که می ایستد آسمان و زمین به حکم او باز چون بخواند شمارا يك بارخواندن ناگهان شما از زمین برآید . (٢٥)

ومر اوراست آنچه در آسمان ها وزمین ست هریکی برای او فرمانبردارند (٢٦) .

واوست آنکه نوپیدا میکند آفرینش را باز دوباره کندش و این دوباره کردن آسان ترست بروی و مر اوراست صفت بلند تر در آسمان ها وزمین واوست غالب باحکمت (٢٧) .

بیان کرد برای شما مثالی از حال شما آيا هست برای شما از بندگان که مالک ایشانست دست های شما هیچ شریکان در آنچه عطا کردیم شمارا تا شما در آن یکسان باشید می ترسید از ایشان مانند ترسیدن شما از قوم خویش همچنین بیان می کنیم نشانهها برای قومی که می فهمند^(١) (٢٨) .

وَمِنَ الْيَتِيمِ يُرِيكُمُ الْبُرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا وَيُزِيلُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً يُفِيئُ بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٢٣﴾

وَمِنَ الْيَتِيمِ أَنْ تَعْلَمَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ بِأَمْرِهِ ثُمَّ إِذْ دَعَاكُمْ دَعْوَةً مِّنَ الْأَرْضِ إِذْ أَنْتُمْ تَخْرُجُونَ ﴿٢٥﴾

وَلَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلٌّ لَهُ قُدْرَةٌ ﴿٢٦﴾

وَهُوَ الَّذِي يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَهُوَ أَهْوَنُ عَلَيْهِ ﴿٢٧﴾
وَلَهُ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢٨﴾

ضَرَبَ لَكُمْ مَثَلًا مِّنْ أَنْفُسِكُمْ هَلْ لَكُمْ مِمَّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ مِّنْ شُرَكَاءَ فِي مَارَئِكُمْ فَمَا تُؤْتِيهِمْ سِوَاهُ تَخَافُوهُمْ كَخِفَتِكُمْ أَنْفُسَكُمْ كَذَلِكَ نَقُصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٣٨﴾

(١) حاصل مثل آنست که مملوك بامالك برابر نمی شود پس مملوك خدا را شريك =

بَلِ اٰتِمَةِ الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا اَهْلًا هُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ فَمَنْ يَهْدِيْ
مَنْ اَضَلَّ اللهُ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَّاصِرِيْنَ ﴿۳۰﴾

بلکه پیروی کرده اند ستمگاران خواهش
های خود را بغیر علم پس که راه نماید
کسی را که گمراه کرد خدا و نیست ایشان
را هیچ یاری دهنده (۲۹) .

فَاَتِمُّوْا وَجْهَكُمْ لِلدِّيْنِ حَنِيفًا فِطْرَتَ اللهِ الَّتِيْ فَطَرَ
النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيْلَ لِمَخْلُوْقِ اللهِ ذٰلِكَ الدِّيْنُ
الْقَيِّمُ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿۳۱﴾

پس راست کن روی خود را برای دین
حنیف شده پیروی کن دین خدا را که
پیدا کرد مردمان را بروی بدل کردن نبود
این دین خدا را این ست دین درست
ولیکن اکثر مردمان نمیدانند (۳۰) .

مُنِيْبِيْنَ اِلَيْهِ وَاَتَّقُوْهُ وَاَقِيْمُوا الصَّلٰوةَ وَلَا تَكُوْنُوْا
مِنَ الْمُبْطِرِيْنَ ﴿۳۲﴾

عبادت کنید رجوع کرده بسوی وی
و بترسید از وی و برپادارید نماز را
و مباشید از آنانکه مشرکان (۳۱) .

مِنَ الَّذِيْنَ قَرَّبُوْا دِيْنَهُمْ وَاَكَانُوْا شِيْعًا كُلَّ جُزْءٍ مِّنْهَا
لَدَيْهِمْ قُرْحُوْنَ ﴿۳۳﴾

مباشید از آنانکه پراکنده ساختند دین
خود را و شدند گروه گروه هر گروه بآنچه
نزدیک اوست خورسندست (۳۲) .

وَ اِذَا مَسَّ النَّاسَ ضُرٌّ دَعَوْا رَبَّهُمْ مُنِيْبِيْنَ اِلَيْهِ ثُمَّ اِذَا
اَدَّاهُمْ مِنْهُ رَحْمَةً اِذَا فَرِيقٌ مِّنْهُمْ بِرَبِّهِمْ يُشْرِكُوْنَ ﴿۳۴﴾

و چون برسد بمردمان سختی بخوانند
پروردگار خود را رجوع کرده بسوی وی
باز چون بچشانند ایشان را از جانب خود
آسائشی ناگهان طائفه ای از ایشان به
پروردگار خود شریک می آرند (۳۳) .

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَتَّبِعُوْا فِتْنَةً مِّنْهُمْ فَيَمُوتُوْا قٰتِلِيْنَ
لَكُمْ وَاَنْتُمْ لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿۳۵﴾

عاقبت حال ایشان آنکه ناسپاسی کنند
بآنچه عطا کردیم بدیشان پس بهره مند
شوید زود حقیقت حال خواهید دانست
(۳۴) .

اَمْ اَنْزَلْنَا عَلَيْكُمْ سُلٰطٰنًا فَهَوَّيْنَاكُمْ بِمَا كَانُوْا يَهْتَبُوْنَ ﴿۳۶﴾

آیا فرود آوردیم برایشان دلیلی پس آن
دلیل بیان میکند برای ایشان بآنچه با خدا

شريك می آرند (۳۵) .

و چون بچشانیم مردمان را بخشاشی شادمان شوند بآن واگر برسد بدیشان سختی بسبب آنچه پیش فرستاده است دست های ایشان ناگهان ایشان نو مید می شوند (۳۶) .

آیا ندیدند که خدا کشاده میکند روزی را برای هر که میخواهد و تنگ میکند برای هر که میخواهد هر آئینه درین مقدمه نشانه ها است برای قومی که ایمان می آرند (۳۷) .

پس بده صاحب خویشی راحق وی و مسکین را وره گذر را این دادن بهترست برای کسانی که می طلبند رضای خدا را و این جماعت ایشان در دستگاران (۳۸) .

و آنچه داده باشید از سود تا بفرزاید در اموال مردمان پس وی نمی افزاید نزد خدا و آنچه داده باشید از صدقه طلب می کنید رضای خدا را پس این جماعت ایشانند دو چند کننده^(۱) (۳۹) .

خدا آن ست که بیافرید شمارا باز روزی داد شمارا باز بمراند شمارا باز زنده گرداند شمارا آیا از شریکان شما کسی هست که بکند ازین کارها چیزی، پاکی اوراست و بلندتر است از آنچه شريك می آرند (۴۰) .

وَإِذْ آذَنَّا النَّاسَ رَحْمَةً فَرِحُوا بِهَا وَإِنْ تُصِيبُهُمْ سَيِّئَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيَهُمْ إِذَا هُمْ يَنْظُرُونَ ﴿۳۵﴾

أَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ يَسْطُرُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿۳۶﴾

فَأَيُّ ذَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ وَالْيَسِيرِينَ وَالْبَنِيَّاتِ ذَٰلِكَ خَيْرٌ لِلَّذِينَ يُرِيدُونَ وَجْهَ اللَّهِ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿۳۷﴾

وَمَا يَتَّبِعُهُمْ رَبُّ الْكَافِرِينَ فِي أَمْوَالِ النَّاسِ فَلَا يَرِيحُوا عِنْدَ اللَّهِ وَمَا يَتَّبِعُهُمْ مِنْ زَكَاةٍ يُرِيدُونَ وَجْهَ اللَّهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْهَٰضِمُونَ ﴿۳۸﴾

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ ثُمَّ رَزَقَكُمْ ثُمَّ يُعِيْبَتُمْ ثُمَّ يُعِيْبِكُمْ هَلْ مِنْ شُرَكَاءَ لَكُمْ مِنْ يَعْمَلُ مِنْ ذَٰلِكُمْ مِنْ شَيْءٍ سُبْحٰنَهُ وَتَعَالَىٰ عَنَّا يُشْرِكُونَ ﴿۳۹﴾

(۱) مترجم گوید مالی را که بشرط زیادت میدهند ربا نام نهاده شد .

ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَحْرِ بِمَا كَبَّتْ اَيْدِي النَّاسِ
لِيُبْدِيَ لَهُمْ بَعْضَ الَّذِي عَمِلُوا اَلَمْ لَهُمْ رِجْوُنٌ ﴿۳۰﴾

پیداشد فساد در بیابان و در دریا بسبب آنچه بعمل آورده دسبت های مردمان تابچشانند ایشان را جزای بعض آنچه عمل کردند بُود که ایشان بازگردند^(۱) . (۴۱) .

قُلْ سِيرُوا فِي الْاَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ
مِن قَبْلُ كَانَ اَكْثَرُهُمْ مُشْرِكِيْنَ ﴿۳۱﴾

بگو سیرکنید در زمین پس درنگرید چگونه بُود انجام آنانکه پیش از ایشان بودند بودند بیشترین ایشان مشرکان (۴۲) .

فَاذِمَّ وَجْهَكَ لِلَّذِيْنَ الْقَدِيْمِ مِنْ قَبْلِ اَنْ يَّاتِيْ يَوْمَ لَا مَرَدَّ
لَهُ مِنَ اللّٰهِ يَوْمَئِذٍ يَّصَدَّ عُوْنٌ ﴿۳۲﴾

پس راست کن روی خود را برای دین درست پیش از آنکه بیاید روزی که باز گشتن نیست آن را از جانب خدا آن روز متفرق شوند (۴۳) .

مَنْ كَفَرَ فَعَلَيْهِ كُفْرُهُ وَ مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلَا نَفْسَ لَهُمْ
يَمْحَدُوْنَ ﴿۳۳﴾

هر که کافر شد پس بروی ست ضرر کفر او و هر که کرده باشد کار شائسته پس اینجماعت برای خویشتن آرامگاه تهیّه می کنند (۴۴) .

لِيَجْزِيَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ مِنْ فَضْلِهِ اِنَّهُ
لَا يُحِبُّ الْكٰفِرِيْنَ ﴿۳۴﴾

تا جزا دهد آنان را که ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند از فضل خود هر آئینه وی دوست نمیدارد کافران را (۴۵) .

وَمِنْ اٰيٰتِهٖ اَنْ يُرْسِلَ الرِّيْضَ مُبْتَلِيْنَ وَّلِيْدِيْنَ يُفْتَكِمُوْنَ
وَحَصِيْبَهٗ وَنَجْوَى الْفُلْكِ بِاَمْرِ رَبِّهِمْ لِغَوِيَ عَنْ قُضِيَّاهِ
وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ﴿۳۵﴾

وازنشانه های خدا آنست که می فرستد بادها را مژده دهنده و برای آنکه بچشانند شمارا از رحمت خود (یعنی باران دهد) و برای آنکه جاری شوند کشتی ها بفرمان او و برای آنکه روزی طلب کنید از فضل او و برای آنکه شما شکر کنید (۴۶) .

(۱) یعنی قحط غرق و سائر مصائب جزای قتلِ بنی آدم می باشد .

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ رُسُلًا إِلَىٰ قَوْمِهِمْ فَجَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَانْتَقَمْنَا مِنَ الَّذِينَ أَجْرُمُوا وَكَانَ حَقًّا عَلَيْنَا نَصْرَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿۴۷﴾

وهرائینه پیش ازتو فرستادیم پیغامبران را بسوی قوم ایشان پس آوردند پیش قوم خود نشانه ها پس انتقام کشیدیم از آنانکه نافرمانی کردند و بود نصرتِ مسلمانان لازم بر ما (۴۷) .

أَلَمْ يَأْتِ الْبَيْتَ فِي السَّمَاءِ كَيْفَ يَشَاءُ وَيَجْعَلُهُ كَيْفَ فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ خِلَالِهِ ۚ فَإِذَا أَصَابَ بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِنَا إِذَا هُمْ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿۴۸﴾

خدایان ست که می فرستد بادها را پس برانگیزانند ابر را پس بگستراند آن ابر را در آسمان چنانکه خواهد و بگرداندش پاره پاره پس می بینی قطراتِ باران را که بیرون می آیند میانِ آن پس چون رساندش بهرکه خواهد ازبندگان خود ناگهان ایشان شادمان شوند (۴۸) .

وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلِ أَنْ يُنْزَلَ عَلَيْهِمْ مِنَ قِبَلِهِ لِكُنُوبِهِمْ ﴿۴۹﴾

و اگرچه بودند پیش از آن که فرود آورده شود برایشان باران ناامیدان (۴۹) .

فَانظُرْ إِلَىٰ اثْرِ رَحْمَتِ اللَّهِ كَيْفَ يُغِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ ذَلِكَ لَمُنْبِئٌ لِمَنْ هُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۵۰﴾

پس درنگر بسوی آثارِ رحمتِ خدا چگونه زنده میکند زمین را بعدِ مرده بودنِ آن هرائینه وی البته زنده کنندهٔ مُردگان ست و او بر همه چیز تواناست (۵۰) .

وَلَمَّا أَنْ أَرْسَلْنَا رِيحًا فَرَأَوْهُ مُصْفًا ۖ الظُّلُمَاتُ مِنْ بَعْدِهِ يَكْفُرُونَ ﴿۵۱﴾

و اگر فرستیم بادی پس ببینند آن کشت را زرد شده البته شوند بعد از آن ناسپاسی کننده (۵۱) .

فَأَنَّكَ لَا تَسْمِعُ الْمَوْتَىٰ وَلَا تَسْمِعُ الْقَوْمَ الدُّعَاءَ إِذْ هُمْ وَلَوْ أُمَّدَّيْنِ ﴿۵۲﴾

پس هرائینه تونمی شنوانی مردگان را و تونمی شنوانی کران را آواز خواندن چون روگردانند پشت داده (۵۲) .

وَمَا آتَتْ بِهَا الْعَيْنُ عَنْ صَلَاتِهِمْ إِذْ تُسْعِرُ الْأَمْنَ يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِنَا فَهُمْ مُسْتَبْشِرُونَ ﴿۵۳﴾

و نیستی تورا نماینده کوران را از گمراهی ایشان نمی شنوانی مگر کسی را که باور میدارد آیاتِ ما را پس آنجماعت

انقیاد کننده اند (٥٣) .

خدا آنست که آفرید شمار از ناتوانی باز داد
مَرشما را بعد از ناتوانی توانائی باز داد
مَرشمارا بعد از توانائی ناتوانی و سپید
موتی می آفریند هر چه می خواهد و اوست
دانا توانا (٥٤) .

وروزی که قایم شود قیامت سبگند
خورند گنهگاران که توقف نکردند یعنی
دردنیا بجز ساعتی همچنین از راه بر
گردانیده میشدند^(١) (٥٥) .

و گویند آنانکه علم و ایمان داده شده
است ایشان راهر آئینه توقف کرده اید
بر وفق کتاب خداتاروز رستخیز پس
اینست روز رستخیز ولیکن شما نمی
دانستید (٥٦) .

پس آن روز سود ندهد ظالمان را عذر
خواهی ایشان ونه از ایشان توبه طلب
کرده شود (٥٧) .

وهر آئینه بیان کردیم برای مردمان درین
قرآن هر مثالی را واگریباری پیش ایشان
نشانه البته گویند کافران نیستید شما
مگر بیهوده گویان (٥٨) .

همچنین مُهر می نهد خدا بر دل های آنانکه
نمیدانند (٥٩) .

پس صبر کن هر آئینه وعده خداراست

أَلَلَهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ ضَعْفٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ ضَعْفٍ
قُوَّةً ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ ضَعْفًا وَشَيْبَةً يَخْلُقُ مَا
يَشَاءُ وَهُوَ الْعَلِيمُ الْقَدِيرُ ﴿٥٣﴾

وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُقْسِمُ الْمُجْرِمُونَ مَا لِنُؤَاغِبَكُمْ سَاعَةً
كَذَلِكَ كَانُوا يُؤْفَكُونَ ﴿٥٥﴾

وَقَالَ الَّذِينَ أُوْتُوا الْعِلْمَ وَالْإِيمَانَ لَقَدْ لَبِثْتُمْ
فِي كِتَابِ اللَّهِ إِلَى يَوْمِ الْبَعْثِ فَهَذَا يَوْمُ الْبَعْثِ
وَلَكِن كُنْتُمْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٥٦﴾

فَيَوْمَئِذٍ لَا يَنْفَعُ الَّذِينَ كَلَبُوا مَعَدْرَتَهُمْ وَلَا هُمْ
يُسْتَعْتَبُونَ ﴿٥٧﴾

وَلَقَدْ صَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ وَلَئِنْ
جَمَعْتُمْ بَابًا يُقُولُونَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ أَنْتُمْ
إِلَّا مُبْتَلُونَ ﴿٥٨﴾

كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٩﴾

فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ

(١) یعنی چون عقوبات مخلده معائنه کردند دنیا را به مشابه ساعتی خیال نمودند
برعکس آنکه در حیات دنیا را به مشابه خلود خیال میکردند والله اعلم .

وَلَا يَسْتَعْجِلُكَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٦٠﴾

است و سبکسار نه کنند ترا آنانکه یقین نمی آرند (۶۰) .

سورة لقمان مکی است و آن سی و چهار آیت و چهار رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 اللَّهُ ۱

بنام خدای بخشاینده مهربان .

الْم ۱

تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ ۲

این آیت های کتاب با حکمت ست (۲) .

هُدًى وَرَحْمَةً لِّمَنْ حَسِنَ ۳

هدایت و بخشایش برای نیکوکاران (۳) .

الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ
 يُؤْتُونَ ۴

آنانکه برپامیدارند نماز را و میدهند زکوة را و ایشان با آخرت یقین میدارند (۴) .

أُولَئِكَ عَلَىٰ هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ۵

این جماعت بر هدایت انداز پروردگار خود و این جماعت ایشانند رستگاران (۵) .

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ لِيُضِلَّ عَن سَبِيلِ

و از مردمان کسی هست که می ستاندن

اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّخِذَهَا هُزُوًا أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ۶

سخن بیهوده را (۱) تا گمراه کند مردم را

از راه خدا بغیر علم و تمسخر گیرد راه خدا را اینجماعت ایشان راست عذاب

خوارکننده (۶) .

وَلَدًا اتَّخَذَ عَلَيْهِ الْبَنَاتُ وَلِي مُّسْتَكْبِرًا كَأَن لَّمْ يَسْمَعْهَا كَأَنَّ

و چون خوانده شود برین شخص آیات ما

رو برگرداند تکبرکنان گویا نه شنیده است آن را گویا در هر دو گوش وی گرانی ست

فِي الْأُذُنَيْهِ وَقَرَأَ فَبِغْضَةٍ بَعْدَ آيٍ الْبُيُوتِ ۷

پس خبرده اورا بعذاب درد دهنده (۷) .

هر آئینه آنانکه ایمان آوردند و کردار های شائسته کردند ایشان را است بهشت های

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتُ التَّوْبَةِ ۸

نعمت (۸) .

(۱) یعنی مثل قصه رستم و اسفند یار .

جاویدان آنجا وعده داده است خدا وعده راست و اوست غالب با حکمت (۹) .

آفرید آسمان هارا بغیر ستون های که ببینید آنها را وافگند در زمین کوه ها برای احتراز از آنکه بجنباند شمارا وپراکنده کرد در زمین ازهرنوع جانوران وفرود آوردیم از آسمان آبرا پس رویانیدیم در زمین ازهر جنس نیک (۱۰) .

این ست آفرینش خدا پس بنمائید مرا چه چیز آفریدند آنانکه بجزوی اند بلکه ستمگاران در گمراهی ظاهرند (۱۱) .

وهرآئینه عطا کردیم لقمان را حکمت گفتیم که شکر کن خدارا وهرکه شکر کند پس جزاین نیست که شکر میکند برای نفع خود وهرکه ناسپاسی کند پس هرآئینه خدا بی نیازستوده کارست (۱۲) .

ویادکن چون گفت لقمان به پسر خود درحالیکه او پندمیداد آن پسر را ای پسرک من شریک مقرر مکن باخدا هرآئینه شرک ستمی بزرگ ست (۱۳) .

وحکم فرمودیم آدمی را به نسبت پدر و مادر وی در شکم برداشته است وی را مادر وی در حال سستی بالای سستی دیگر^(۱) و از شیر باز کردن او در دو سال ست باین مضمون که شکر گزاری کن مرا

خَلَقْنَا مِنْ قَبْلِهَا وَعَدَّ اللَّهُ حَقًّا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ⑩

خَلَقَ السَّمَوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا وَالْأَرْضَ فِي رَوَابِي أَنْ تُحِيدَ بِكُمْ وَبِكُمْ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ ⑪

هَذَا خَلَقَ اللَّهُ فَأَرُونِي مَاذَا خَلَقَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ بَلِ الظَّالِمُونَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ⑫

وَلَقَدْ آتَيْنَا لُقْمَانَ الْحِكْمَةَ أَنْ اشْكُرْ لِلَّهِ وَمَنْ يَشْكُرْ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ حَمِيدٌ ⑬

وَإِذْ قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ وَهُوَ يَعِظُهُ يَا بُنَيَّ لَا تُشْرِكْ بِاللَّهِ إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ ⑭

وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ وَهَذَا عَلَى وَهْنٍ وَفِضْلُهُ فِي عَامَيْنِ أَنْ اشْكُرْ لِي وَلِوَالِدَيْكَ إِلَى الْمَعِينِ ⑮

(۱) یعنی هر وقت سست تر میشود والله اعلم .

ویدر و مادر خود را بسوی من است باز
گشت (۱۴) .

و اگر کوشش کنند باتو برآنکه شریک مقرر
کنی بامن چیزی که نیست ترا بآن دانش
پس فرمانبرداری ایشان مکن و صحبت
دار با ایشان در معیشت دنیا بوجه پسندیده
و پیروی کن راه کسی که رجوع دارد
بسوی من باز بسوی من است رجوع
شما پس خبر دهم شمارا بآنچه می کردید
(۱۵) .

گفت لقمان ای پسرک من هر آینه اگر
خفیه باشد هم سنگ دانه سپندان پس
باشد در میان سنگی یا در آسمان ها یا در
زمین بهر حال حاضر کنندان را خدا هر آینه
خدا باریک بین خبردارست (۱۶) .

ای پسرک من برپا دار نماز را و بفرما بکار
پسندیده و منع کن از ناپسندیده و صبر کن
بر هر چه برسد به تو هر آینه این مقدمه
از کارهای مقصودست (۱۷) .

و متاب رخساره خود را از مردمان (یعنی
و رومتاب) و راه مرو در زمین خرامان
هر آینه خدا دوست نمیدارد هر نازنده
خود ستائنده را (۱۸) .

و میانه روی کن در رفتار خود و فرود آر
آواز خود را هر آینه بدترین آوازه
آواز خران باشد (۱۹) .

آیا ندیدید که خدا رام گردانید برای شما
آنچه در آسمان هاست و آنچه در زمین ست

وَأَنْ جَهْدَكَ عَلَى أَنْ تُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا
تُطْعِمُهُمْ وَاصْبِرْ لِمَا فِي الدُّنْيَا مَعْرُوفًا وَأَتَّبِعْ سَبِيلَ مَنْ
آتَاكَ إِلَهُ تَعَالَى إِنَّ مَرْجِعَكُمْ فَأَيُّكُمْ هِيَ آتَتْكُمْ تَعْمَلُونَ ﴿۱۴﴾

يُنَبِّئُ أَهْلَهُ أَنَّ تَكُ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ حَرْدَلٍ فَتَكُنْ
فِي صَفْرَةٍ أَوْ فِي السَّمُوتِ أَوْ فِي الْأَرْضِ يَأْتِيهَا
اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ ﴿۱۵﴾

يُنَبِّئُ أَهْلَهُ الصَّلَاةَ وَأَمْرًا بِالْمَعْرُوفِ وَإِنَّا عَنِ الْمُنْكَرِ
وَاصِرٌ عَلَى مَا آصَابَكَ إِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ﴿۱۶﴾

وَلَا تَصْعَقْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمَسَّ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّ
اللَّهَ لَكَبُيبٌ كُلُّ غُفْرَانٍ ﴿۱۷﴾

وَأَقْصِدْ فِي مَشْيِكَ وَأَغْضُضْ مِنْ صَوْتِكَ إِنَّ أَنْكَرَ الْأَصْوَاتِ
لَصَوْتُ الْحَيِّيرِ ﴿۱۸﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ تِلْكَ السَّمُوتَ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَسْبَغَ

عَلَيْكُمْ بَعَّةٌ ظَاهِرَةٌ وَبَاطِنَةٌ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٥١﴾

وَ إِذْ اَقْبَلَ لَهُمْ اَنْبِيَؤُا مَا نَزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَنْبِئُهُ مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ اَبَاءَنَا ؕ وَلَوْ كَان الشَّيْطٰنُ يَدْعُوهُمْ اِلَى عَذَابِ السَّعِيرِ ﴿٥٢﴾

وَمَنْ يُسْلِمْ وَجْهَهُ اِلَى اللَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ وَالِىَ اللَّهُ عَاقِبَةُ الْاُمُورِ ﴿٥٣﴾

وَمَنْ كَفَرَ فَلَا يَحْزُنكَ كُفْرُهُ ؕ اَلَيْسَا مَرْجِعُهُمْ فِتْنَةً لِّمَنْ يَمُنُ بِهَا عَمِلُوا ؕ اِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٥٤﴾

نُتِبِعُهُمْ قَلِيلًا ثُمَّ نَضَّضَهُمْ اِلَىٰ عَذَابٍ عَلِيظٍ ﴿٥٥﴾

وَلَٰكِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ لَيَقُوُنَّ اَللَّهُ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿٥٦﴾

يَلَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ اِنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَزِيْزُ الْحَمِيْدُ ﴿٥٧﴾

و فرود آورد بر شما نعمت های خود را آشکارا و پنهان و از مردمان کسی هست که مکابره میکند در باب خدا بغیر دانش و بغیر هدایت و بغیر کتاب روشن (٢٠) .
و چون گفته شود بایشان که پیروی کنید چیزی را که فرود آورده خدا گویند بلکه پیروی می کنیم چیزی را که یافتیم بر آن پدران خود را آیا پیروی میکنند اگرچه شیطان می خواند ایشان را بسوی عذاب دوزخ (٢١) .

و هر که متوجه ساخت روی خود را بسوی خدا و وی نیکو کارست پس هر آئینه دست زده است بدست آویزی محکم و بسوی خداست بازگشت کارها (٢٢) .

و هر که کافر شود پس اندوهگین نکند ترا کفر وی بسوی ماست رجوع ایشان پس خبردار کنیم ایشان را بآنچه میکردند هر آئینه خدا داناست به خصلتی که در سینه ها باشد (٢٣)

بهره مند می سازیم ایشان را اندکی باز به بیچارگی برانیم ایشان را بسوی عذاب سخت (٢٤) .

و اگر سوال کنی از ایشان که بیافرید آسمان ها و زمین را البته بگویند خدا آفرید بگو ستایش خدای راست بلکه اکثر ایشان نمی دانند (٢٥) .

خدای راست آنچه در آسمان ها و زمین ست هر آئینه خدا همانست بی نیاز ستوده (٢٦) .

وَلَوْ أَنَّمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ شَجَرَةٍ أَقْلَامٌ وَالْبَحْرُ يَمُدُّهُ
مِنْ بَعْدِهِ سَبْعَةُ أَبْحُرٍ مَا نَفِدَتْ كَلِمَاتُ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ
عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿۲۷﴾

و اگر آنچه در زمین ست از درختان قلم ها
شوند و دریاسیاهی بود که زیاده میکند
آنها بعد ازین دریا هفت دریای دیگر بپایان
نرسند سخنانِ خدا هر آئینه خدا غالب
با حکمت ست (۲۷) .

مَا خَلَقَكُمْ وَلَا عِتْكُمْ إِلَّا كُنْتُمْ مِنْ وَاحِدَةٍ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ﴿۲۸﴾

نیست آفریدن شما ونه برانگیختن شما
الّا مانند آفریدن و برانگیختن یکتن
هر آئینه خدا شنوا بیناست (۲۸) .

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ
وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي إِلَىٰ آجَلٍ مُّسَمًّى وَإِنَّ اللَّهَ
بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿۲۹﴾

آیانه دیدی که خدا درمی آرد شب را در
روز و درمی آرد روز را در شب و رام
گردانید خورشید و ماه را هر یکی میرود
تا مدتی معین و آیا ندیدی که خدا بآنچه
می کنی خبردارست (۲۹) .

ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ الْبَاطِلُ
وَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ﴿۳۰﴾

این کارها بسببِ آن ست که خدا
همونست ثابت و بسببِ آنست که آنچه می
پرستند بجزوی بی اصل ست و بسبب
آنست که خدا همونست بلند مرتبه بزرگ
قدر (۳۰) .

أَلَمْ تَرَ أَنَّ الْفُلْكَ تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِنِعْمَتِ اللَّهِ لِيُرِيَكُمْ مِنْ
آيَاتِهِ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ﴿۳۱﴾

آیانه دیدی که کشتی هامیرود در دریا به
فضلِ خدا تا بنماید شمارا بعض نشانه های
خویش هر آئینه درین مقدمه نشانه هاست
هر صبرکننده سپاس دارنده را (۳۱) .

وَأَدْغَشِيَهُمْ مَوَّجًا كَالْفُلْفُلِ دَعَا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ ۗ
فَلَمَّا أَجَلَهُمْ إِلَى الْبَرِّ فِيمَهُمْ مُّقْتَصِدٌ وَمَا يَجْحَدُ
بِآيَاتِنَا إِلَّا الْأَكْثَرُ الْكَافِرُونَ ﴿۳۲﴾

و چون در گیرد ایشان را موجی مانند
سائبان ها بخوانند خدا را خالص کرده
برای اوعبادت پس آنگاه که نجات
داد ایشان را بسوی بیابان پس بعض ایشان
میانہ رو باشند و انکار نمی کنند آیاتِ ما را
مگر هر عهد شکننده ناسپاس (۳۲) .

ای مردمان بترسید از پروردگار خویش
و حذر کنید از روزی که کفایت نکند هیچ
پدر بجای پسر خویش و نه فرزندی
کفایت کننده باشد بجای پدر خود چیزی
را هر آئینه وعده خدا راست ست پس
فریب ندهد شمارا زندگانی دنیا و فریب
ندهد شمارا در مقدمه خدا شیطان
فریبنده (٣٣) .

هر آئینه خداست که نزد اوست علم
قیامت و فرود میفرستد باران را و میداند
آنچه در بجه داناها باشد و نمیداند هیچ
شخصی که چه کار خواهد کرد فردا
و نمی داند هیچ شخصی که بکدام زمین
خواهد مُرد هر آئینه خدا دانا خبردارست
(٣٤) .

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَ مِنْكُمْ نَفْسًا وَجَسَدًا وَعَيْنًا وَمَا يَدْرِكُ مِنْ عِلْمٍ لَمَّا تُلَدُونَ وَعَنْ أُمَّاتِكُمْ أَتَّعْتُم مَّا كَانَتْ أَجْسَادُكُمْ تَخَدُّهُ لَسُلْطَانًا ذَلِيلًا ۝ وَاللَّهُ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ۝

إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنزِلُ الْغَيْثَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْأَرْحَامِ وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ مِمَّا تَكْسِبُ غَدًا وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ۝

سوره سجده هکی است و آن سی
آیت و سه رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ لَارِيبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ بَلْ هُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ لِتُنذِرَ قَوْمًا مِمَّا أَتَاهُمْ مِنْ نَذِيرٍ مِمَّنْ قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ۝

بنام خدای بخشاینده مهربان
الْم (١) .
فرود آوردن کتاب هیچ شبهه نیست در آن
از جانب پروردگار عالمهاست (٢) .
آیامی گویند بر بافته است آنرا بلکه وی
راست ست آمده از جانب پروردگار توتا
ترسانی قومی را که نیامده است بایشان
هیچ ترساننده پیش از تو تا بود که ایشان
راه یابند (٣) .

خدایان ست که آفرید آسمان ها و زمین را

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ

وآنچه مابین آنهاست درشش روز باقرار گرفت برعرش نیست شمارا بجزوی هیچ دوستی وشفاعت کننده آیا پندپذیر نمی شوید (٤) .

تدبیر میکند کاررا فرودآورده ازآسمان بسوی زمین بازبالا میروود آن کاربسوی خدا درروزیکه هست مقدارآن هزارسال ازآن حساب که می شمارید^(١) (٥) .

این ست صفت دانندهٔ نهان و آشکارا غالب مهربان (٦) .

آنکه به نیک ترین وجه ساخت هرچیزی را که آفریدش آغاز کرد آفرینش آدمی را ازگیل (٧) .

بازبیداکرد نسل او را ازخلاصه ازآبِ خوار (٨) .

بازدرست اندام کردش ودمید در وی روح خود را وپیدا کردبرای شماگوش وچشم ها ودل ها اندکی شکر می کنید (٩) .

وگفتند چون گم شویم درزمین آیا ما در آفرینش نو خواهیم بود بلکه ایشان به ملاقاتِ پرورد گارِ خویش کافراند (١٠) .

بگو قبضِ روحِ شمایی کند ملک الموت

ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ مَا لَكُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا شَيْعَةٍ
أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ ۝

يَذُرُّ الْأَمْزِجَ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ ثُمَّ يَعْرُجُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ
كَانَ مِقْدَارُهُ أَلْفَ سَنَةٍ وَمِثْلَهُ نَدْوَانٌ ۝

ذَلِكَ عِلْمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ۝

الَّذِي أَحْسَنَ كُلَّ شَيْءٍ خَلَقَهُ وَبَدَأَ خَلْقَ الْإِنْسَانِ مِنْ
طِينٍ ۝

ثُمَّ جَعَلَ نَسْلَهُ مِنْ سُلَالَةٍ مِّنْ مَّاءٍ مَّهِينٍ ۝

ثُمَّ سَوَّاهُ وَنَفَخَ فِيهِ مِنْ رُّوحِهِ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ
وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ ۝

وَقَالُوا إِذْ أَصَلْنَا فِي الْأَرْضِ عَرَاكًا لِّغِيٍّ خَلَقْتَ جَدِيدَةً
بَلْ هُمْ بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ كَافِرُونَ ۝

فَلْيُؤْمَرْكُمْ تِلْكَ الْمَوْتِ

(١) یعنی اگر مردمان نرولِ تدبیر و عروج و تصور کنند درکم از هزار سال خیال ننمایند و آن همه پیش خدای تعالی دریک روز تمام می شود غرض آن است که اوهام ایشان به قدرتِ اونمی رسند والله اعلم .

الَّذِي يُؤْتِيكَ مِنْ تَحْتِ الْوُجُوهِ وَيَعْلَمُ الْغُيُوبَ ۗ إِنَّكَ عَلِيمٌ بِذُنُوبِكُمْ ۗ تَزَجُوجُونَ ﴿١١﴾

وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ الْمُجْرِمُونَ نَاكِسُوا رُءُوسِهِمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ رَبَّنَا أَبْغَرْنَا
وَسَمِعْنَا فَأَصْمَمْنَا لَعَنَّا لَعْنًا أَلَمُوتُونَ ﴿١٢﴾

که گماشته شده است بر شما بازسوی پروردگارِ خویش گردانیده شوید (۱۱) .
و تعجب کنی اگر درنگری وقتی که گناهگاران نگویند سرخویش باشند نزد پروردگارِ خویش گویند ای پروردگار ما دیدیم و شنیدیم پس بازگردان ما را تا بکنیم کارشائسته هر آئینه مایقین کننده ایم . (۱۲) .

وَلَوْ يَدْرَأُونَ الْآيَاتِنَا لَكُلِّ نَفْسٍ هُدَاهَا وَلَكِنْ حَقَّ الْقَوْلُ مِنِّي لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿١٣﴾

و اگر می خواستیم البته می دادیم هر شخصی را هدایت او ولیکن ثابت شده است وعده از جانب من که هر آئینه پُرکنم دوزخ را از جنیان و آدمیان همه یک جا (۱۳) .

فَذُوقُوا بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٤﴾

پس بچشید این عذاب بسبب آنکه فراموش کردید ملاقاتِ این روزِ خود را هر آئینه مانیز فراموش کردیم شمارا و بچشید عذابِ دائم بسبب آنچه می کردید (۱۴) .

إِنَّمَا يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا الَّذِينَ إِذَا ذُكِرُوا بِهَا حُزُّوا وَسَجَدُوا أَوْ سَجَدُوا
بِحُبِّهِمْ رَبِّهِمْ وَهُمْ لَا يُسْتَكْبِرُونَ ﴿١٥﴾

جز این نیست که ایمان می آرند بآیاتِ ما آنانکه چون پند داده می شوند بآن نگویند سر افتند سجده کنان بپاکی یادکنند باستائشِ پروردگارِ خویش را و ایشان تکبر نمی کنند (۱۵) .

تَجَازَىٰ جُزُؤُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا
وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ﴿١٦﴾

دورمی مانند پهلوهای ایشان از خوابگاهها میخوانند پروردگار خود را برترس و امیدواری و از آنچه روزی داده ایم ایشانرا خرج میکنند (۱۶) .

فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُم مِّن قُرَّةِ أَعْيُنٍ

پس نمیداند هیچ نفس چه چیز پنهان داشته شد برای ایشان از خنکی چشم

جَزَاءِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۱۷﴾

أَفَمَنْ كَانَ مُؤْمِنًا كَمَنْ كَانَ فَاسِقًا لَا يَسْتَوُونَ ﴿۱۸﴾

أَمْ أَلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ الْمَأْثُورِ

تُرْزَلُ لَهُمْ كَمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۱۹﴾

وَأَمْ أَلَّا الَّذِينَ نَسَقُوا فَأَمَّا هُتَمُومٌ الْتَأْتُوا كَمَا آرَادُوا أَنْ يَخْرُجُوا

وَمِنْهُمْ أُمَيَّةٌ وَرَيْحَانَةٌ وَبِئْسَ لَهُمْ دُورًا عَذَابِ النَّارِ الْكَذِبِيُّ

كُنْتُعَبْرُهُ تَلْكَذِبُونَ ﴿۲۰﴾

وَلَنْ نُعْذِبَهُمْ مِنْ الْعَذَابِ الْأَلِيمِ إِلَّا دُونَ الْعَذَابِ

الْأَكْبَرِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿۲۱﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ ثُمَّ أَعْرَضَ عَنْهَا

إِنَّا لَمِنَ الْعَجِيزِينَ مُتَّبِعُونَ ﴿۲۲﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَلَا تَكُنْ فِي مِرْيَةٍ

مِنْ لِقَائِهِ وَجَعَلْنَاهُ هُدًى لِبَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿۲۳﴾

وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ إِبْرَاهِيمَ هُدًى وَنُوحًا وَجَعَلْنَا نوحًا

وَكَانُوا بِآيَاتِنَا يُوقِنُونَ ﴿۲۴﴾

إِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْفَيْصَلُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا

فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿۲۵﴾

پادش داد شد بآنچه می کردند (۱۷) .

آیا کسی که مومن باشد مانند کسی هست که فاسق باشد بگویا بر نمی شوند (۱۸) .

اما آنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند پس ایشان راست بهشت ها جای ماندن بطریق مهمانی بسبب آنچه میکردند (۱۹) .

واما آنکه فاسق بودند پس جای ایشان دوزخ است هرگاهی که خواهند که بیرون آیند از آنجا بازگردانیده شوند در آن گفته شود بایشان بچشید عذاب آتشی را که آن را دروغ می پنداشتید (۲۰) .

والبته بچشانیم ایشان را عذاب نزدیک (یعنی دردنا) غیر از عذاب بزرگ بود که ایشان بازگردند (۲۱) .

و کیست ستمگارترا کسی که پند داده شده بآیات پرورد گارخویش بازرو بگردانید از آن هر آئینه ما از گناه گاران انتقام کشنده ایم (۲۲) .

و هر آئینه دادیم موسی را کتاب پس مباحث در شبها از ملاقات آن وساختیم موسی را هدایت برای بنی اسرائیل (۲۳) .

و پیدا کردیم از ایشان پیشوایان که راه نمودند به فرمان ما وقتیکه صبر کردند و بآیات ما یقین می آوردند (۲۴) .

هر آئینه پروردگارتو فیصله کند میان ایشان روز قیامت در آنچه اندران اختلاف میکردند (۲۵) .

أَوَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كَمَا هَدَيْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْقُرُونِ يَيشُونَ
فِي مَسْكِبِهِمْ ۚ إِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَاتٍ أَكْثَرَ لَيَسْمَعُونَ ﴿۳۱﴾

آیا واضح نه شد ایشان را که چه قدر
هلاک کردیم پیش از ایشان از قرنها میروند
ایشان درخانه های آن جماعت هرآئینه
درین کارنشانه هاست آیانی شنوند
(۲۶) .

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا نَسُوقُ الْمَاءَ إِلَى الْأَرْضِ الْجُرُزِ فَنُخْرِجُ بِهِ
زَرْعًا تَأْكُلُ مِنْهُ أَنْعَامُهُمْ وَأَنْفُسُهُمْ أَفَلَا يُبْصِرُونَ ﴿۳۲﴾

آیا نه دیدندکه ما روان می کنیم آب را
بسوی زمین بی گیاه پس بیرون آریم بسبب
آن زراعت را که میخورند از آن زراعت
چهار پایان ایشان و خودایشان نیز آیانی
بینند (۲۷) .

وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْفَتْحُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۳۳﴾

و میگویند کی خواهد بوداین فتح اگر شما
راست گوئید (۲۸) .

قُلْ يَوْمَ الْقِيَامِ لَأَنْبَغُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِيمَانُهُمْ وَلَهُمْ
يُنْظَرُونَ ﴿۳۴﴾

بگو روزفتح سود ندهد کافران را ایمان
آوردن ایشان ونه ایشان مهلت داده شوند
(۲۹) .

فَاعْرِضْ عَنْهُمْ وَانْتَظِرِ إِنَّهُمْ مُنْتَظَرُونَ ﴿۳۵﴾

پس روبگردان ازایشان وانتظار بکن
هرآئینه ایشان نیز منتظرند (۳۰) .

سوره احزاب هدی است و آن هفتاد و سه
آیت ونه رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿۱﴾

بنام خدای بخشاینده مهربان .

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ اتَّقِ اللَّهَ وَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ ۚ إِنَّ
اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿۲﴾

ای پیغامبر بترس ازخدا وفرمانبرداری
مکن کافران را ومنافقان را هرآئینه خدا
هست دانای باحکمت (۱) .

وَأَتَّبِعْ مَا يَأْمُرُ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ ۚ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ
خَبِيرًا ﴿۳﴾

وپروی کن چیزی راکه وحی فرستاده
میشودبسوی توازجانب پروردگار
توهرآئینه خدا هست بآنچه می کنید
خبردار (۲) .

وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَىٰ بِكَ اللَّهُ وَكَيْلًا ﴿۳﴾
 و توکل کن بر خدا و خدا وکیل بس ست .

نیافریده است خدای تعالی برای هیچ مردی دودل در داخل بدن او^(۱) و نه گردانیده است آن زنانِ شمارا که ظاهر میکنند بایشان مادرانِ شما و نه ساخته است پسر خواندگانِ شمارا پسرانِ شما این سخن شماست که میگوئید بدهان خویش و خدا می گوید سخن راست و اودلالت میکند براه (۴) .

نسبت کنید پسر خواندگان را به پدرانِ ایشان این راست ترست نزد خدا پس اگر ندانید پدرانِ ایشانرا پس بردرانِ شما اند در دین و آزاد کردگان شما اند^(۲) و نیست بر شما گناهی در لفظی که خطا کرده باشید به تکلم آن ولیکن گناه آن ست که قصد کرد دلهای شما و هست خدا آمرزنده مهربان (۵) .

پیغامبر سزاوار ترست به تصرف در امور مسلمین از ذات های ایشان و زنانِ پیغامبر مادرانِ ایشانند^(۳) و خویشاوندانِ بعضِ ایشان نزدیک تراند به بعض در حکم خدا از

وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَىٰ بِكَ اللَّهُ وَكَيْلًا ﴿۳﴾

مَا جَعَلَ اللَّهُ لِرَجُلٍ مِنْ قَلْبَيْنِ فِي جَوْفِهِ وَمَا جَعَلَ أَزْوَاجَكُمُ إِلَىٰ نُظُرِكُمْ مِنْهُنَّ أَهْمِيَّتَكُمْ وَمَا جَعَلَ أَدْعِيَاءَكُمْ أَبْنَاءَكُمْ ذَٰلِكُمْ قَوْلُكُمْ بِأَفْوَاهِكُمْ وَاللَّهُ يَقُولُ الْحَقَّ وَهُوَ يَهْدِي السَّبِيلَ ﴿۴﴾

أَذْهَبَهُمْ لِأَبَائِهِمْ هُوَ أَقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ ۚ وَإِنْ لَمْ تَعْلَمُوا آبَاءَهُمْ فَاَحْوَاكُمُ فِي الدِّينِ وَمَوَالِيكُمْ وَ لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ فِيمَا أَخْطَأْتُم بِهِ وَلَكِنْ مَا تَعَمَّدَتْ قُلُوبُكُمْ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿۵﴾

الَّذِينَ أُولَىٰ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنْفُسِهِمْ وَأَزْوَاجُهُمْ وَأَهْلُؤُهُمْ وَأُولُو الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ مِنَ

(۱) مترجم گوید که درین آیات ردّاست بر قول کافری که مرا دو دل داده اند و بر آنچه اهل جاهلیت مقرر کرده بودند که مظاهره مثل مادر حرام موبدی شود و تعریض ست بجواب طعن کافران و منافقان به نسبت حضرت صلی الله علیه وسلم چون زینب را تزوج فرمود که زن پسر خواندنی را بزنی گرفت .
 (۲) یعنی پس باین لقب بخوانید .
 (۳) یعنی در حرمت نکاح .

سائر مسلمانان و هجرت کنندگان لیکن آنکه بکنید بسوی دوستانِ خود رعایتی جائز بود این حکم هست در لوح محفوظ نوشته شده (۱) (۶) .

ویادکن چون گرفتیم از پیغامبران عهد ایشان را و از توبگرفتیم و از نوح و ابراهیم و موسی و عیسیٰ پسر مریم و گرفتیم از ایشان عهد محکم (۷) .

تا خدای تعالی بپرسد آن راست گویان را از راستی ایشان و مهیا کرده است برای کافران عذاب درد دهنده (۲) (۸) .

ای مسلمانان یاد کنید نعمت خدایا بر خویش وقتی که آمد بر سر شمالشکرها پس فرستادیم بر ایشان باد را و لشکرها که نه دیدید آنها را و هست خدا بآنچه می کنیدینا (۹) .

چون آمدند بر شما از جانبِ بالای شما و از جانبِ پائین شما و چون خیره ماندند دیدها و برسید دلها بچنبر گردن و گمان میکردید به نسبت خدا گمانهای مختلف (۱۰) .

الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ الْآنَ تَفْعَلُونَ إِلَىٰ أَوْلِيَاءِكُمْ مَعْرُوفًا
كَانَ ذَلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا ۝

وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ وَمِنكَ وَمِنْ نُوحٍ وَإِبْرَاهِيمَ
وَمُوسَىٰ وَعِيسَىٰ ابْنِ مَرْيَمَ وَأَخَذْنَا مِنْهُم مِّيثَاقًا عَلِيمًا ۝

لِيَسْئَلِ الضَّالِّينَ عَنْ صِدْقِهِمْ وَأَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا أَلِيمًا ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ جَاءَتْكُمْ جُنُودٌ
فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ رِيحًا وَجُنُودًا لَمْ تَرَوْهَا وَكَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ
بَصِيرًا ۝

إِذْ جَاءَتْكُمْ مِنْ تُبُوكُمْ وَمِنْ أَسْفَلَ مِنْكُمْ وَإِذْ زَلَّغَتِ
الْأَبْصَارُ وَبَلَغَتِ الْقُلُوبُ الْحَنَاجِرَ وَظَنُّونَ بِاللَّهِ
الظُّنُونًا ۝

(۱) یعنی صلۀ ارحام واجب است و توارث هجرت و اسلام منسوخ شد به توارث به قرابت و ارحام .

(۲) مترجم گوید کفار در غزوهٔ احزاب بر مدینه هجوم کردند و آن حضرت صلی الله علیه و سلم به خندق متحصن شدند و از منافقان سخنانِ نفاق سر زد شد و مخلصان استقامت ورزیدند و آخر فتح اسلام واقع شد خدای تعالی در دم آنان و مدح آنان و منت نهادن بر ایشان نازل ساخت .

هَذَاكَ ابْنُ الْمُؤْمِنُونَ وَذُو لُؤْلُؤٍ لِرَا اَلْاَسَدِيَّةِ ﴿١١﴾

انجام امتحان کرده شد مسلمانان را
و جنبانیده شد ایشان را جنبانیدن سخت
(۱۱) .

وَاذْ يَقُولُ الْمُنْفِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ مَا وَعَدَنَا
اللَّهُ وَرَسُولُهُ اَلْاَغْرُورًا ﴿١٢﴾

و چون می گفتند منافقان و آنانکه در دل
های ایشان بیماریست وعده نه داد مارا
خدا و رسول او مگر بطریق فریب دادن
(۱۲) .

وَاذْ قَالَتْ ظُلَمَةٌ مِنْهُمْ يَا هَلْ يَنْزِبُ اَلْاَمْعَامَ لَكُمْ
فَاَرْجِعُوهُنَّ وَبَيِّنَاتٍ مِنْهُمْ اَللَّيْلَى يَقُولُونَ اِنَّ
بُيُوتَنَا عَوْرَةٌ وَمَا هِيَ بِعَوْرَةٍ اِنَّ يُرِيدُونَ اِلَّا فِرَارًا ﴿١٣﴾

و چون گفتند طائفه ای از ایشان ای اهل
مدینه سرای ماندن نیست شمارا پس باز
گردید و دستوری می طلبند گروهی از ایشان
از جناب پیغمبر می گویند هر آئینه خانه های
ما نامضبوط است و نیستند آن خانه های
نامضبوط نمی خواهند مگر گریختن
(۱۳) .

وَلَوْ دَخَلَتْ عَلَيْهِمْ مِنْ اَقْطَارِهَا ثُمَّ سُئِلُوا اَلْفِتْنَةَ
لَا تَوْهَوْا وَمَا تَنْبِئُوهُمْ بِهَا اَلْاَكْسَبِيَّةُ ﴿١٤﴾

و اگر در آمده میشد بر سر ایشان از نواحی آن
پس طلب کرده می شد از ایشان خانه
جنگی البته میدادند آن را و توقف نمی
کردند در آن فتنه مگر اندکی^(۱) (۱۴) .

وَلَقَدْ كَانُوا عَاهِدُوا اَللَّهَ مِنْ قَبْلِ اَلْاَيُّوْتُونَ اَلْاَدْبَارَ وَكَانَ
عَهْدُ اَللَّهِ مَسْئُورًا ﴿١٥﴾

و هر آئینه عهد بسته بودند با خدا پیش ازین
که برنگردانند پشت هارا و هست عهد
خدا پرسیده شده (۱۵) .

قُلْ اِنَّ يَتَفَعَّلُمُ اَلْفَرَارَانَ قَرَّرْتُمْ مِنَ اَلْمَوْتِ اَو اَلْقَتْلِ وَاذْ
اَلْاَمْتَعُونَ اَلْاَدْوِيلًا ﴿١٦﴾

بگو سود نه دهد شمارا گریختن اگر بگریزید
از مرگ یا از کشته شدن و آن هنگام بهره
مند ساخته نه شوید مگر اندکی (۱۶) .

(۱) مترجم گوید حاصل کلام آنست که در جهاد توقف می کنند و اگر جنگ در مقدمه
نفسانی می شد توقف نمی کردند .

قُلْ مَنْ ذَا الَّذِي يَعْصِمُكُمْ مِنَ اللَّهِ إِنْ أَرَادَ بِكُمْ سُوءًا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ رَحْمَةً وَلَا يَجِدُونَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿٥٠﴾

بگو کیست آنکه نگاه دارد شمارا از تصرف خدا اگر بخواهد در حق شما سختی یا بخواهد در حق شما نعمتی و نه یابند برای خویش بجز خدا دوستی و نه یاری دهنده (١٧) .

فَدَعَا لِقَوْمِ اللَّهِ الْمُؤْمِنِينَ مِنْكُمْ وَالْقَائِلِينَ لِإِخْوَانِهِمْ هَلُمَّ إِلَيْنَا وَلَا يَأْتُونَ الْبَأْسَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٥١﴾

هر آئینه خدا میدانند بازدارندگان را از شما و گویندگان را به برادران خویش که بیائید بسوی ما و حاضر نمی شوند بکارزار مگر اندکی (١٨) .

أَشْحَاءَ عَلَيْهِمْ إِذَا جَاءَ الْحُوفُ رَأَيْتَهُمْ يُنظَرُونَ إِلَيْكَ تَتَذَكَّرُ أَعْيُنُهُمْ كَالَّذِي يُغْشَى عَلَيْهِ مِنَ الْبُوتِ إِذَا ذَهَبَ الْحُوفُ سَلَفُوهُمْ يَا لَيْسَ لَئِذَا جَادَ إِشْحَاءُ عَلَى الْخَيْرِ أَوْ لِيكَ لَمْ يُؤْمِنُوا فَاحْبِطِ اللَّهُ أَعْمَالَهُمْ وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ﴿٥٢﴾

بخل کنان به نسبت شما^(١) پس چون بیاید ترس ببینی که ایشان درمی نگرند بسوی تو می گردد چشم های ایشان مانند کسی که بیهوش کرده شود از سختی موت پس چون برود ترس زبان درازی کنند بر شما بزبان های تیز بخل کنان برمال این جماعت ایمان نیاوردند پس خدا نبود ساخت کردار های ایشان را و هست این کار بر خدا آسان (١٩) .

يَحْسَبُونَ الْأَحْزَابَ لَمْ يَذْهَبُوا وَإِنْ يَأْتِ الْأَحْزَابَ يَوَدُّوا لَوْ أَنَّهُمْ بَادُونَ فِي الْأَحْزَابِ يَسْأَلُونَ عَنْ أَنْبَأِكُمْ وَلَوْ كَانُوا فِيكُمْ مَا قَتَلُوا إِلَّا قَلِيلًا ﴿٥٣﴾

می پندارند که لشکرهای کفار نه رفته اند و اگر بیابند لشکرها تمنانکنند کاش ایشان صحرا نشین بودند در میان اعراب سوال می کردند از اخبار شما^(٢) و اگر باشند در میان شما کارزار نه کنند مگر اندکی (٢٠) .

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُوا

هر آئینه هست شمارا به پیغامبر خدا پیروی

(١) یعنی در سوار شما .

(٢) یعنی از هر آینه و رونده .

اللَّهُ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهُ كَثِيرًا ﴿٥١﴾

وَلَتَنَارُ الْمُؤْمِنُونَ أَلْوَابًا وَأَلْوَابًا مَعَدَّةً لِلْغَايِبَاتِ
وَرَسُولُهُ يَصَدِّقُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَمَا زَادَهُمْ إِلَّا إِيمَانًا
وَتَسْلِيمًا ﴿٥٢﴾

مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فَبِمَنَّمْ
مَنْ قَضَىٰ عَلَيْهِمْ وَعَمَلُهُمْ لَمْ يَنْظُرْ وَمَا بَدَّلُوا بَدِيلًا ﴿٥٣﴾

لِيَجْزِيَ اللَّهُ الصَّادِقِينَ بِصِدْقِهِمْ وَيُعَذِّبَ الْمُنَافِقِينَ
إِنْ سَاءَ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ إِنْ اللَّهُ كَانَ عَفُورًا رَحِيمًا ﴿٥٤﴾

وَرَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِغَيْظِهِمْ لَمْ يَنَالُوا خَيْرًا وَكَفَىٰ اللَّهُ
الْمُؤْمِنِينَ الْقِتَالَ وَكَانَ اللَّهُ قَوِيًّا عَزِيمًا ﴿٥٥﴾

وَأَنْزَلَ الَّذِينَ ظَاهَرُوهُمْ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ صَيَّاصِيهِمْ
وَقَدَّ فِي قُلُوبِهِمُ الرَّعْبَ قَرِيبًا مَقْتُلُونَ وَتَأْسِرُونَ
قَرِيبًا ﴿٥٦﴾

نیک کسی را که توقع می داشت ثوابِ خدا و توقع می داشت روز آخر و یاد کرد خدا را بسیاری (۲۱) .

و چون دیدند مسلمانان لشکر هارا گفتند این ست آنچه وعده داده بود مارا خدا و پیغامبر او و راست گفت خدا و رسول او و این ماجرا نه افزود در حق ایشان مگر باور داشتن و گردن نهادن (۲۲) .

از مسلمانان مردانی اند که راست کردند آنچه عهد بسته بودند با خدا بر آن پس از ایشان کسی هست که بانجام رسانید قرار داد خود را^(۱) و از ایشان کسی هست که انتظار می کند و تبدیل نکردند هیچ وجه تبدیل کردنی (۲۳) .

تاجرا دهد خدا راست گویان را در مقابله راستی ایشان و عذاب کند منافقان را اگر خواهد یا برحمت باز گردد برایشان هر آینه خدا هست آمرزنده مهربان (۲۴) .

و باز گردانید خدا کافران را باخشم ایشان نیافتند هیچ منفعتی و کفایت کرد خدا از طرف مسلمانان در مقدمه جنگ و هست خدا توانا غالب (۲۵) .

و فرود آورد آنانرا که مددگاری این لشکر ها کرده بودند از اهل کتاب^(۲) از قلعه های ایشان و افگند در دل های ایشان

(۱) یعنی شهید شد .

(۲) یعنی بنی قریظه را فرود آورد .

خوف طائفه ای را می کشتید و اسیر می گرفتید طائفه ای را (۲۶) .

و عاقبت کار به شما داد زمین ایشان را و خانه های ایشان را و مال های ایشان را و نیز عاقبت کار بشما داد زمینی را که نفرسوده اید آنرا^(۱) و هست خدا بر همه چیز توانا (۲۷) .

ای^(۲) پیغامبر بگو بزرگان خود اگر خواسته باشید زندگانی دنیا و آرائش آن پس بیائید تا چیزی مناسب دهم شمارا و رهاکنم شمارا رها کردن نیک (۲۸) .

و اگر می خواهید خدا و پیغامبر او را و سرای آخرت را پس هر آئینه خدا آماده ساخت برای زنان نیکوکاری کننده از شما مزد بزرگ (۲۹) .

ای زنان پیغامبر هر که به عمل آرد از شما بدکاری ظاهر^(۳) دوچند کرده شود وی را عذاب دوچندان و هست این مقدمه بر خدا آسان (۳۰) .

وَأَنْتُمْ أَرْضَهُمْ وَيَا هُمْ وَأَمْوَالَهُمْ وَأَرْضَهُمْ تَطْوَاهَا
وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرًا ﴿۲۶﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُلْ لَّا زَوَاجِكُمْ إِن كُنْتُمْ تُرِيدُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا
وَرِزْقَهَا فَتَعَالَىٰ أَمْتِعْكُمْ وَأَسْرِحْكُمْ سَرَّاحًا جَبِيلًا ﴿۲۷﴾

وَإِن كُنْتُمْ تُرِيدُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالذَّارَ الْآخِرَةَ قَاتِنًا
اللَّهُ أَعَدَّ لِلْمُحْسِنَاتِ مِنكُم أَجْرًا عَظِيمًا ﴿۲۸﴾

يُنِسَاءَ الَّذِينَ آمَنُوا مِن نِّبَاتٍ مِّثْلِنَ إِفَّا حَشَّةٍ مُّبِينَةٍ
يُضَعَّفُ لَهَا الْعَذَابُ ضِعْفَيْنِ وَكَانَ ذَلِكَ
عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ﴿۲۹﴾

(۱) یعنی خیبر .

(۲) مترجم گوید ازواج آنحضرت چیزی که نزد آنحضرت نه بود از زینت دنیا طلب می کردند خدای تعالی ایشانرا پندداد و زجر فرمود و احکام معاشرت با ایشان نازل ساخت و زینب رضی الله تعالی عنها در عقد زید بود در میان ایشان ناساگاری پدید آمد و رفته رفته بطلاق منجر شد و بعد انقضای عدت خدای تعالی او را داخل ازواج طاهرات گردانید منافقان زبان طعن کشادند که زنِ پسر خود را بزنی گرفت خدای تعالی در میان آنکه پسر خوانده حکم پسر ندارد نازل ساخت .

(۳) مترجم گوید مراد این جا ایذای پیغامبر است بزبان درازی .

وهرکه فرمانبرداری کند از شما خدا و پیغامبر او را و بکند کار نیک بدهیم او را مزد او دویار و مهیا کنیم برای او روزی نیک (۳۱) .

ای زنان پیغامبر نیستید شما مانند هر کدام از سائز زنان اگر پرهیز گاری کنید پس ملائمت مکنید در سخن گفتن که آنگاه طمع کند کسی که در دل او بیماریست و بگوئید سخن نیکو (۳۲) .

و بمانید در خانه های خویش و اظهار تجمل مکنید مانند اظهار تجمل که در جاهلیت پیشین بود و برپادارید نماز را و بدهید زکوة را و فرمانبرداری خدا و رسول او کنید جزاین نیست که می خواهد خدا تا دور کند از شما پلیدی را ای اهل بیت و تا پاک کند شمارا پاک کردنی (۳۳) .

و یاد کنید آنچه خوانده می شود در خانه های شما از آیت های خدا و از حکمت هر آئینه خدا هست لطف کننده خبردار (۳۴) .

هر آئینه مردان مسلمان و زنان مسلمان و مردان باوردارنده و زنان باور دارنده و مردان اطاعت کننده و زنان اطاعت کننده و مردان راست گوینده و زنان راست گوینده و مردان شکیبائی کننده و زنان شکیبائی کننده و مردان فروتنی نماینده و زنان فروتنی نماینده و مردان صدقه دهنده و زنان صدقه دهنده و مردان روزه دارنده و زنان روزه دارنده و مردان محافظت کننده و زنان محافظت کننده و مردان شرمگناه خود را و زنان

وَمَنْ يَقْنُتْ مِنْكُمْ لِلَّهِ وَرَسُولِهِ وَعَمَلَ صَالِحًا تُوِّبْنَا أَسْرَافَهُمْ وَمَنْ تَوَّابٌ ۝۱۱

يُنِسَاءَ الَّذِينَ لَسُنَّ كَأَحْيَاتِنَ النِّسَاءِ إِنْ اتَّقَيْتُنَّ فَلَا تَخْضَعْنَ بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ وَقُلْنَ كَوَلِّمُوا ۝۱۲

وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَىٰ وَأَقِمْنَ الصَّلَاةَ وَآتِينَ الزَّكَاةَ وَأَطِعْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا ۝۱۳

وَأَذْكُرَنَّ مَا بُدِّلَ فِي بُيُوتِكُنَّ مِنَ آيَاتِ اللَّهِ وَالْحِكْمَةِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ لَطِيفًا خَبِيرًا ۝۱۴

إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْقَنَاتِ وَالْقَنَاتِ وَالصَّادِقِينَ وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّابِرِينَ وَالصَّابِرَاتِ وَالْخَاشِعِينَ وَالْخَاشِعَاتِ وَالْمُتَصَدِّقِينَ وَالْمُتَصَدِّقَاتِ وَالصَّالِحِينَ وَالصَّالِحَاتِ وَالْحَافِظِينَ فُرُوجَهُمْ وَالْحَافِظَاتِ وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا ۝۱۵

محافظت کننده و مردان یاد کننده خدا را به بسیاری وزنان یادکننده مهیا کرده است خدای تعالی برای ایشان آمرزش و مزد بزرگ (۳۵) .

و نیست هیچ مومن و هیچ مومنه را چون مقرر کند خدا و رسول او کاری آنکه باشد ایشان را اختیار در کار خویش و هر که نافرمانی کند خدا و رسول او را پس بدرستی که گمراه شد گمراهی ظاهر^(۱) (۳۶) .

و یادکن چون می گفתי باشخصی که انعام کرده است خدا بروی و نیز انعام کرده ای تو بروی که نگاه دار بر خود زن خود را و بترس از خدا و پنهان میکردی در ضمیر خویش آنچه خدا پدید آورده اوست و می ترسیدی از مردمان و خدا سزاوار ترست بآنکه بترسی از وی پس وقتیکه بانجام رسانید زید از زینب حاجت خود را یعنی طلاق داد بزنی دادیم ترا زینب تانه باشد بر مسلمان هیچ تنگی در نکاح کردن زنان پسر خواندگان خویش چون بآخر رسانند از ایشان حاجت را و هست مراد خدا البته کردنی^(۲) (۳۷) .

وَمَا كَانَ يُؤْمِنُ وَلَا مُؤْمِنَةً إِذْ أَنْفَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ وَجَّلْ صَلَاتَهُ أَيُّهَا

وَإِذْ تَقُولُ لِلَّذِي أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَأَنْعَمْتَ عَلَيْهِ أَمْسِكْ عَلَيْكَ زَوْجَكَ وَاتَّقِ اللَّهَ وَتُخْفِي فِي نَفْسِكَ مَا اللَّهُ مُبْدِيهِ وَتَخْفَى النَّاسَ وَاللَّهُ أَحْقُّ أَنْ تَخْشَاهُ فَلَمَّا قَضَى زَيْدٌ مِنْهَا وَطْرًا زَوَّجْنَاكَهَا لِكَيْ لَا يَكُونَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ حَرَجٌ فِي أَنْوَابِهِمْ أَذْعَبُوا بِهَذَا إِفْضَاءً مِنْهُمْ وَطْرًا وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ مَفْعُولًا ﴿۳۷﴾

(۱) مترجم گوید درین آیت تعریض ست بآن قصه که آنحضرت صلی الله علیه وسلم نخست زینب را برای زید خطبه فرمود و آنرا زینب و برادرش مکروه داشتند و این معنی مناسب حال ایشان نه بود و الله اعلم .

(۲) مترجم گوید درین آیت تعریض است بآن قصه که در خاطر مبارک آنحضرت صلی الله علیه وسلم می گذشت که اگر در میان زید و زینب مفارقت واقع شود آنرا =

نیست برپیغامبر هیچ تنگی در آنچه حلال ساخته است خدا برای او مانند آئین خدا در حق آنانکه گذشتند پیش ازین وهست کار خدا اندازه مقرر کرده شده (۳۸) .

(پیش از وجود مانند آئین خدا در حق) آنانکه میرسانند پیغام های خدارا ومی ترسند از وی ونمی ترسند از هیچکس مگراز خدا وبس ست خدا حساب کننده (۳۹) .

نیست محمد پدر هیچ کس از مردان شما ولیکن پیغامبر خداست ومهرپیغامبران ست^(۱) وهست خدا بهر چیز دانا (۴۰) .
ای مسلمانان یاد کنید خدارا یاد کردن بسیار (۴۱) .

وبه پا کی بخوانید او را صبح وشام (۴۲) .
اوست آنکه رحمت میفرستد بر شما ودعای رحمت میکند بر شما فرشتگان اوتا برآورد شمارا از تاریکی ها بسوی روشنی وهست خدا به مسلمانان مهربان (۴۳) .
دعای خیر ایشان^(۲) روزیکه ملاقات کنند بخدا سلام ست وآماده کرده است برای ایشان مُردنیک (۴۴) .

ای پیغامبر هر آئینه ما فرستادیم ترا گواهی دهنده ومژده دهنده وترساننده (۴۵) .

مَا كَانَ عَلَى النَّبِيِّ مِنْ حَرَجٍ فِيمَا فَرَضَ اللَّهُ لَهُ سُنَّةَ اللَّهِ فِي الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ قَدَرًا مَقْدُورًا ﴿٣٨﴾

إِلَّا الَّذِينَ يُبَيِّنُونَ رِسَالَاتِ اللَّهِ وَيَحْتَمِلُونَ حُمْلَهَا الَّذِينَ يَدْعُونَ أَنَا اللَّهُ وَمَن يَدْعُ بِاللَّهِ حُبِيْبًا ﴿٣٩﴾

مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٤٠﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا ﴿٤١﴾

وَسَبِّحْهُ بَكْرَةً وَأَوْصِيالًا ﴿٤٢﴾
هُوَ الَّذِي يَصَلِّ عَلَى عَبْدِكَ وَمَلِكُتَهُ يُدْعِيكُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا ﴿٤٣﴾

يَحْيِيهِمْ ثُمَّ يُومِرُ بِلِقْوَتِهِ سَلَامًا وَأَعَدَّ لَهُمْ أَجْرًا كَرِيمًا ﴿٤٤﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿٤٥﴾

= درسلك ازواج طاهرات داخل نمايند ليكن براي رعايت مراسم نيكو خواهی

بحسن معاشرت دلالت می فرمود .

(۱) یعنی بعد از وی هیچ پیغامبر نباشد .

(۲) یعنی از جانب خدا وفرشتگان .

وَدَاعِبًا إِلَى اللَّهِ بِأَذْنِهِ وَبِرَاجٍ مُتَمَبِّئًا ﴿۶۰﴾

وَيَبِّئُوا الْمُؤْمِنِينَ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مِنَ اللَّهِ فَضْلًا كَبِيرًا ﴿۶۱﴾

وَلَا تُطِعِ الْكُفْرَ بَيْنَ وَالْمُنَافِقِينَ وَدَعَاؤُهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ
وَكُفَىٰ يَا اللَّهُ وَكَيْلًا ﴿۶۲﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نَكَحْتُمُ الْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ طَلَقْتُمُوهُنَّ
مِنْ قَبْلِ أَنْ يَمْسُوهُنَّ فَمَا لَكُمْ عَلَيْهِنَّ مِنْ عِدَّةٍ
تَعْتَدُونَ لَهَا كَمَا تَعْتَدُونَ لِسَرَّاحِ جَبِيلًا ﴿۶۳﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَحْلَلْنَا لَكَ أَزْوَاجَكَ الَّتِي آتَيْتَ
أُجُورَهُنَّ وَمَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ مِنَّمَا آتَاكَ اللَّهُ عَلَيْكَ
وَبَدَيْتَ عَلَيْكَ وَبَدَيْتَ عَمَلْتِكَ وَبَدَيْتَ خَالِكَ وَبَدَيْتَ
خَلِيكَ الَّتِي هَا جَرُونَ مَعَكَ نَوَامِرًا كَمَا تَمُومِنَةٌ
إِنْ وَهَبْتَ نَفْسَهَا لِلنَّبِيِّ إِنْ أَرَادَ النَّبِيُّ أَنْ
يَسْتَنْكِحَهَا خَالِصَةً لَكَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ قَدْ
عَلَّمْنَا مَا فَرَضْنَا عَلَيْهِمْ فِي أَزْوَاجِهِمْ وَمَا مَلَكَتْ
أَيْمَانُهُمْ لِكَيْلَا يَكُونَ عَلَيْكَ حَرَجٌ وَكَانَ اللَّهُ
غَفُورًا رَحِيمًا ﴿۶۴﴾

وخواننده بسوی خدا بحکم او و چراغ
روشن (۴۶) .

و بشارت ده مسلمانان را بآنکه ایشانرا
باشد از جانب خدا بخشایش بزرگ (۴۷) .
و فرمان مبرکافران را و منافقان را و از نظر
اعتبار بگذاررنجانیدن ایشانرا و توکل کن
بر خدا و بس ست خدا کارساز (۴۸) .

ای مسلمانان چون نکاح کنید زنان
مومنان را باز طلاق دهید ایشان را پیش
از آنکه دست برسانید بایشان پس نیست
شمارا بر این زنان هیچ عدتی که به
شمارید آن را پس متعه دهید این مطلقات
را و بگزاید آن ها را گذاشتن نیک (۴۹) .

ای پیغامبر هر آئینه ماحلال کردیم برای
تو آن زنان تو که داده ای مهر ایشان را و کنیز
کانی که مالک ایشان شده است دست
تو از آنچه خدا عائد ساخته است بر تو^(۱)
و حلال کردیم دختران عم ترا و دختران
عمتهای ترا و دختران خالوی ترا و دختران
خاله های ترا آنانکه هجرت کرده
اند بابت و حلال کردیم برای تو زن مسلمان
را اگر به بخشد خود را برای پیغامبر^(۲) اگر
خواهد پیغامبر به زنی گیرد آن را خاص
برای تو بجز مسلمانان هر آئینه دانستیم
آنچه فرض ساخته ایم بر ایشان در حق

(۱) یعنی از کفار بتورسانیده است .

(۲) یعنی بغیر مهر در نکاح آید .

زنان ایشان ودرحق کنیز کانی که مالک آنست دستهای ایشان (سهل کردیم) تانه باشد برتوهیج تنگی وهست خداآمرزنده مهربان^(۱) (۵۰) .

موقوف داری هرکرا خواهی ازایشان وجای دهی نزدیک خویش هرکرا خواهی واگر خواهش کنی زنی را ازآنجمله که یکسو کرده ای آنها را پس نیست هیچ گناهی برتواین رخصت دادن قریب تراست ازآنکه خنک شود چشم های ایشان وانده نخورندوخوشنود شوند بآنچه بدهی ایشان راهمه ایشان وخدا می داند آنچه دردل های شماست وهست خدا دانا بُردبار (۵۱) .

حلال نیستند ترا زنان بعدازین^(۲) ونه حلال ست آنکه بدل کنی بجای ایشان زنان دیگررا و اگرچه به شگفت آرد ترا حسن ایشان مگر آنچه مالک شد دست تو وهست خدا بر همه چیز نگهبان^(۳) (۵۲) .

ای مسلمانان درنیائید به خانه های پیغامبر مگروقتی که دستوری داده شود شمارا برای طعامی نه انتظار کنان پخته شدن طعام را ولیکن چون خوانده شود شمارا درآئید پس چون طعام خورید پراگنده شوید ونه آرام گیران برای سخنی هرائینه

تُرْجَىٰ مَنْ نَسَاءَ مِنْهُنَّ وَتُحْوَىٰ إِلَيْكَ مَنْ نَسَاءَ مِنْ ابْنَتَيْكَ
وَمَنْ عَزَلْتَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكَ ذَلِكَ أَدْنَىٰ أَنْ تَقْرَأَ آيَاتِنَا
وَلَا يَحْزَنَ وَيَرْضَيْنَ بِمَا آتَيْنَهُنَّ كُلُّهُنَّ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا
فِي قُلُوبِكُمْ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿۵۰﴾

لَا حِلَّ لَكَ الْيَسَاءَ مِنْ بَعْدِ وَلَا أَنْ تَبَدَّلَ بِهِنَّ
مِنْ أَزْوَاجٍ وَلَوْ أَعْجَبَكَ حُسْنُهُنَّ إِلَّا مَا مَلَكَتْ
يَمِينُكَ وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيمًا ﴿۵۱﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ النَّبِيِّ إِذَا
يُؤَدُّنَ لَكُمْ إِلَىٰ طَعَامٍ غَيْرَ نَظِيرِ لِهَذَا وَلَكِنْ إِذَا
دُعِيتُمْ فَادْخُلُوا إِذَا أُطْعِمْتُمْ فَاذْكُرُوا وَأَلَا تَسْتَأْذِنَ
بِحَدِيثِ إِنَّ ذَلِكُمْ كَانَ يُؤَدَّىٰ إِلَيْهِ قَبْلَتْكُمْ مِنْكُمْ
وَاللَّهُ لَا يَسْتَعْمِي مِنَ الْحَقِّ وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا

- (۱) یعنی درباب نکاح چیزها ست که برامت فرض شدو نه برآنحضرت .
- (۲) یعنی بعد ازین دوصنف قرشیه مهاجره مهیره یاواهبه نفس غیر مهیره .
- (۳) مترجم گوید که این آیت ناسخ آیت سابقه است .

این کار میرنجاند پیغامبر را پس شرم
میداشت از شما و خدا شرم نمیدارد
از سخن راست و چون طلب کنید از زنان
پیغامبر ختی پس طلب کنید آنرا از ایشان
از پس پرده این خصلت پاک ترست برای
دل‌های شما و دل‌های ایشان
و سزاوار نیست شمارا که برنجانید
پیغامبر خدا را و نه آنکه نکاح کنید زنان
اورا پس از وی هرگز، هر آئینه این کار
هست نزدیک خدا گناه بزرگ (۵۳) .

اِنْ تُبَدِّلْ دِينَهُمْ اَوْ يَخُفُوهُ فَاِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا ۝۵۳
اگر آشکارا کنید چیزی را یا پنهان دارید
آنرا پس هر آئینه خدا هست بهر چیز دانا
(۵۴) .

نیست هیچ بزه بر زنان در پرده نپوشیدن
پیش پدران خویش و نه پیش پسران
خویش و نه برادران خویش و نه پسران
برادران خویش و نه پسران خواهران
خویش و نه زنان هم جنس خویش^(۱)
و نه آنچه مالک آن شده دست‌های ایشان
و بترسید ای زنان از خدا هر آئینه
خدا هست بر همه چیز گواه (۵۵) .

هر آئینه خدا و فرشتگان او درود میفرستند
بر پیغامبر ای مسلمانان درود فرستید
بر وی و سلام گوئید سلام گفتنی (۵۶) .

هر آئینه آنانکه می رنجاند خدا و پیغامبر
اورا لعنت کرد خدا ایشان را در دنیا

فَسَلُّوا لَهُمْ مِنْ دُونِ رَسُولِ اللَّهِ وَقُلُوهُمْ
وَمَا كَانَ لَهُمْ أَنْ تُوَدُّوا رَسُولَ اللَّهِ وَلَا أَنْ تُنْكِحُوا زَوَاجَهُ
مِنْ بَعْدِ آيَاتِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا ۝۵۳

لَا جُنَاحَ عَلَيْهِمْ فِي آبَائِهِمْ وَلَا أَبْنَائِهِمْ وَلَا إِخْوَانِهِمْ
وَلَا أَبْنَاءَ إِخْوَانِهِمْ وَلَا أَبْنَاءَ أَخْوَانِهِمْ وَلَا نِسَاءَ آبَائِهِمْ وَلَا
مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ وَأَقْتِنِ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَى كُلِّ
شَيْءٍ شَهِيدًا ۝۵۴

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ۝۵۶

إِنَّ الَّذِينَ يُؤْذُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ وَأَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا مُهِينًا ۝۵۵

(۱) یعنی غیر قواده .

وآخرت و مهیا ساخت برای ایشان عذاب
خوارکننده (۵۷) .

و آنانکه میرنجانند مردان مسلمان و زنان
مسلمان را بغیر گناهی که بعمل آورده
باشند پس هر آئینه برداشتند بار بهتان را و
گناه ظاهر را (۵۸) .

ای پیغامبر بگو به زنان خود و دختران
خود و بزنان مسلمانان که فرو گذارند
بر خود چادر های خود را این نزدیک
ترست بآنکه شناخته شوند پس ایشان را
ایضا داده نه شود و هست خدا آمرزنده
مهربان^(۱) (۵۹) .

اگر باز نایند منافقان و آنانکه در دل های
ایشان بیماری است و خبرید فاش کنندگان
در مدینه^(۲) البته بر گماریم ترا برایشان
باز همسایه نه باشند باتو در مدینه مگر
زمانی اندک^(۳) (۶۰) .

لعنت کرده شدگان هر جاکه یافته شوند
اسیر گرفته شود ایشان را و کشته شود
ایشان را کشتن بسیار (۶۱) .

مانند روش خدا در آنانکه گذشتند پیش
ازین و هرگز نه یابی در روش خدا تغییر را
(۶۲) .

سوال می کنند ترا مردمان از قیامت

وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بَغَيْرِ مَا كَتَبْنَا لَهُمْ
اِحْتَمَلُوا لِهِنَّ نَارًا اَوْ لِهِنَّ نَارًا ۝

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لَأُزْجِيَنَّهُمْ نِسَاءَ الْمُؤْمِنِينَ
يُذِينَ عَلَيْهِمْ مِنْ جَلَابِئِبِهِمْ ذَلِكَ اذْنُ اَنْ يُعْرَفْنَ
فَلَا يُؤْذِينَ ۝ وَكَانَ اللهُ غَفُورًا رَحِيمًا ۝

لَيْسَ لَهَا عَلَيْهِمْ نَفْسٌ وَلَا نَفْسٌ عَلَيْهِمْ مَوْتٌ
وَالْمُحْجُونَ فِي الْمَدِينَةِ لَنْفَرِيَنَّكَ بِهِمْ ثُمَّ
لَا يُحِوِرُونَكَ فِيهَا اَلْاَقْبِلَا ۝

مُتَعَرِّبِينَ ۝ اَيُّهَا الْمُقْرَّبُونَ اِذْنُوا وَاذْنُوا اَتَقْتِيلًا ۝

سُنَّةَ اللهِ فِي الَّذِيْنَ خَلَقُوا مِنْ قَبْلُ ۝ وَكَانَ يَحَدَّ
اِسْنَةَ اللهِ تَبْدِيْلًا ۝

يَسْئَلُكَ النَّاسُ عَنِ السَّاعَةِ قُلْ اِنَّمَا عَلَيْهَا بَعْدُ اللهُ وَمَا

(۱) یعنی عفت ایشان ظاهر شود و فاسقی تعرض ایشان نکند والله اعلم .

(۲) یعنی از کردار های خود .

(۳) یعنی جلاوطن کرده شوند .

بگوزاین نیست که معرفت آن نزد خداست و چه چیز خبردادترا شایدکه قیامت موجود شود در زمان نزدیک (۶۳).

هرآئینه خدا لعنت کرده است کافران را و آماده ساخته است برای ایشان آتش (۶۴).

جاویدان آنجا همیشه نه یابند هیچ دوستی و نه یاری دهنده (۶۵).

روزی که گردانیده شود روهای ایشان در آتش گویند ای کاش ماهرآئینه فرمان می بردیم خدارا و فرمان می بردیم پیغامبررا (۶۶).

و گویند ای پروردگار ماهرآئینه فرمانبردیم مهتران خودرا و بزرگان خودرا پس گمراه ساختند مارا ازراه (۶۷).

ای پروردگار ما بده ایشان را دوچند ازعذاب ولعنت کن ایشان را لعنتی بزرگ (سخت) (۶۸).

ای مسلمانان مباشید مانند آنانکه رنجانیدند موسی را پس پاك ساخت خدا تعالی اورا از آنچه گفته بودند و بود موسی نزدیک خدا بابرو^(۱) (۶۹).

يُذْرِكُ لَعْلَ السَّاعَةِ تَكُونُ قَرِيْبًا ﴿۳۳﴾

إِنَّ اللَّهَ لَعَنَ الْكٰفِرِيْنَ وَاَعَدَّ لَهُمْ سَعِيْرًا ﴿۳۴﴾

خٰلِدِيْنَ فِيْهَا اَبَدًا اَلَمْ يَجِدُوْنَ لِيْلًا وَّلَا نَصِيْرًا ﴿۳۵﴾

يَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُنْفِكُوْنَ فِي النَّارِ يٰقَوْمُوْنَ لِيْلِيْنَا اَطَعْنَا اللَّهَ وَاَطَعْنَا الرَّسُوْلًا ﴿۳۶﴾

وَقَالُوْا رَبَّنَا اَلَمْ نَكْفُرْ بِاٰتِآءِكَ فَاَصْلَحْنَا وَاَلَمْ نَكْفُرْ بِاٰتِآءِكَ فَاَصْلَحْنَا وَاَلَمْ نَكْفُرْ بِاٰتِآءِكَ فَاَصْلَحْنَا وَاَلَمْ نَكْفُرْ بِاٰتِآءِكَ فَاَصْلَحْنَا ﴿۳۷﴾

رَبَّنَا اَتَيْتَهُمْ ضَعْفَيْنِ مِنَ الْعَذٰبِ وَالْعٰلَمٰتُمْ لَعْنًا كَبِيْرًا ﴿۳۸﴾

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَكُوْنُوْا كَالَّذِيْنَ اٰذٰنَ مُوسٰى قَبْلَ اُوْحٰى اِلٰهِ مِمَّا قَالُوْا وَاَكَانَ عِنْدَ اِلٰهِ وَجِيْهًا ﴿۳۹﴾

(۱) مترجم گوید یعنی موسی وقت غسل ستر میکرد جهال بنی اسرائیل گفتند که او درست روزی بحسب اتفاق برکناره آب غسل میکرد و جامه های خود بر سنگ نهاده بود بفرمان خدای تعالی آن سنگ روان شد موسی عقب سنگ دوید تا آنکه جماعتی از بنی اسرائیل عریان دیدند و گفتند ادرت ندارد و ادرت انتفاخ خصیه را گویند والله اعلم.

ای مسلمان بترسید از خدا و بگوئید سخن استوار (۷۰) .

تابصلاح آرد کردار های شمارا و بیامرزد برای شما گناهان شمارا و هرکه فرمان برد خدا و رسولِ او را پس هر آئینه مطلب یاب شد به پیروزی بزرگ (۷۱) .

هر آئینه ما آوردیم امانت را^(۱) بر آسمان ها و بر زمین و بر کوه ها پس قبول نه کردند که بردارند آن را و ترسیدند از آن و برداشت آنرا آدمی هر آئینه وی هست ستمگار نادان^(۲) (۷۲) .

تا شود آخر کار آنکه عذاب کند خدای تعالی مردان منافق و زنان منافق را و مردان مشرک و زنان مشرک را و برحمت رجوع کند خدا بر مردان مسلمان و زنان مسلمان و هست خدا آمرزنده مهربان (۷۳) .

سوره سبأ میکی است و آن پنجاه و چهار آیت و شش رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
همه ستائش خدای راست که بدست اوست آنچه در آسمان هاست و آنچه در زمین ست و مرا و راست ستائش در آخرت و اوست با حکمت آگاه (۱) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا ۝

يُضِلُّكُمْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ
وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا ۝

إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ
فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلَهَا وَأُنْفَقْنَ وَهَا وَحَمَلَهَا الْإِنْسَانُ
إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا ۝

لِيُعَذِّبَ اللَّهُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْمُشْرِكِينَ
وَالْمُشْرِكَاتِ وَيَتُوبَ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ
وَكَانَ اللَّهُ عَفُورًا رَحِيمًا ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ
الْحَمْدُ فِي الْأُخْرَةِ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْبَدِيعُ ①

(۱) یعنی استعداد و تکلیف به او امر و نواهی و الله اعلم .

(۲) یعنی بالفعل عدالت و علم ندارد و قابلیت آنها دارد و الله اعلم .

میداند آنچه درمی آید بزمین و آنچه برمی آید ازوی و آنچه فرود می آید ازآسمان و آنچه بالا می رود در وی واوست مهربان آمرزنده (۲) .

وگفتند کافران نخواهد آمد پیش ماقیامت بگوآری قسم پروردگار من البته خواهد آمدبه شما پروردگاری که داننده پوشیده است غائب نمی شود ازوی هم وزن ذره ای درآسمان ها ونه درزمین و نه خُرد تر ازآن ونه بزرگ تر مگرثبت ست درکتاب ظاهر (۳) .

تاجزا دهد آنان را که ایمان آوردند و عمل های شائسته کردند آن جماعت ایشان راست آمرزش وروزی گرامی (۴) .

وآنانکه سعی کردند در ردّ آیاتِ مامقابله کنان آن جماعت ایشان راست عذاب ازعقوبت درد دهنده (۵) .

ومی بینند آنانکه داده شده است ایشانرا علم چیزی را که فرود آورده شد بسوی تو ازجانب پروردگارِ تورااست ودلالت کننده بسوی راه خدای غالب ستوده کار (۶) .

وگفتند کافران بایکدیگرآیا دلالت کنیم شمارا برمردی که خبر میدهدبه شما که چون پاره پاره کرده شوید تمام پاره پاره شدن هرائینه شما درآفرینش نوباشید (۷) .

آیابرسته است برخدا دروغ را یبابوجنونی هست بلکه آنانکه ایمان نمی آرند بآخرت در عقوبت باشندودرگمراهی دور (۸) .

يَعْلَمُوا مَا يَلِيهِمْ فِي الْأَرْضِ وَمَا يُخْرِجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرِبُ فِيهَا وَهُوَ الرَّحِيمُ الْعَفُورُ ﴿۶﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَالْآنَا تَيْنَنَا السَّاعَةُ قُلْ بَلَىٰ وَوَعَدُ لَنَا تَبْلُغُوا عَلِيمُوا الْغَيْبِ لَا يُعْزِبُ عَنْهُ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ وَلَا أَصْغَرُ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرُ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿۷﴾

يَجْزِي الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿۸﴾

وَالَّذِينَ سَعَوْا عَلَيَّا الْمُجْرِمِينَ أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مِّن رَّجْحٍ أَلِيمٌ ﴿۹﴾

وَيَرَى الَّذِينَ آمَنُوا أَلَمَ الَّذِي نُزِّلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ هُوَ الْحَقُّ وَيَهْدِي إِلَى صِرَاطٍ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ﴿۱۰﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا هَلْ نَدُلُّكُمْ عَلَىٰ جُنُبٍ يُجْزِيكُمْ إِذَا مَرَّ قَوْمٌ مِّنْكُمْ عَلَىٰ خَلْقٍ خَلْقٍ جَدِيدٍ ﴿۱۱﴾

أَفَتَدْرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَمْ بِهِ حِقَّةٌ عَلَى الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ يَا لِحِقَّةٍ فِي الْعَذَابِ وَالْقَلْبِ الْبُعِيدِ ﴿۱۲﴾

آیا نه دیدند بسوی آنچه پیش روی ایشانست و آنچه پس پشت ایشانست از آسمان وزمین اگر خواهیم فروبریم ایشان را به زمین یا بافکنیم برایشان پاره‌ها از آسمان هر آئینه درین کار نشانه است هر بنده رجوع کننده را (۹) .

وهر آئینه دادیم داوود را از نزد خود بزرگی گفتیم ای کوه ها بزیروم تسبیح گوئید همراه او و مسخرش ساختیم مرغان را و نرم گردانیدیم برای او آهن را (۱۰) .

فرمودیم که بساز زره های کشاده و اندازه نگاه دارد برافتن حلقه ها وای اهل بیت داوود به عمل آرید کردار شائسته هر آئینه من بآنچه میکنید بینام (۱۱) .

و مسخر ساختیم برای سلیمان باد را سیراؤل روز او یکماهه راه بود و سیر آخر روز او نیز یکماهه راه بود و روان ساختیم برای او چشمه مس و مسخرش ساختیم از دیوان کسی را که کار میکرد پیش او به حکم پروردگار خویش و هر که کجی کند از دیوان از حکم ما بچشانیم او را پاره ای از عقوبت دوزخ (۱۲) .

میساختند برای او آنچه میخواست از قلعه ها و صورت ها و کاسه ها بقدر حوض ها و دیگ های ثابت در جاهای خود گفتیم به عمل آرید ای آل داوود سپاسداری را و اندک کسی ست از بندگان من شکر گذارنده (۱۳) .

أَفَلَمْ يَرَوْا لِلْمَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ مِنَ السَّمَاءِ
وَالْأَرْضِ أَنْ تَنْتَفِخَ بِهِمُ الْأَرْضُ أَوْ تُسْقِطَ عَلَيْهِمْ كِسْفًا
مِنَ السَّمَاءِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّكُلِّ عَبْدٍ مُنِيبٍ ⑩

وَأَقْدَمْنَا دَاوُدَ وَمَا فَضَّلْنَا لِيُجَابِلَ آوِيَّ مَعَهُ وَالطَّلِبُ
وَأَلْكَالَةَ الْحَدِيدِ ⑪

أَنْ أَعْمَلَ سِيغِيَّتَ وَقَدَّرَ فِي السَّرِّ وَأَعْمَلُوا صَالِحًا
إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ⑫

وَلِسُلَيْمَانَ الرِّيحَ عُدُوهُمَا شَهْرًا وَرَوَّاحَهَا شَهْرًا وَأَسَلْنَا لَهُ
عَيْنَ الْقَطْرِ وَمِنَ الْجِنِّ مَنْ يَعْمَلُ بَيْنَ يَدَيْهِ يُادِنُ رَبَّهُ وَمَنْ
يَبْغِزْهُمْ عَنْ أَمْرِنَا نُنْفِقُهُ مِنْ عَذَابِ السَّعِيرِ ⑬

يَعْمَلُونَ لَهُ مَا يَشَاءُونَ مِنْ حَارِبٍ وَيَتَأْتِلْنَ فِي جَنَانٍ كَالْجَوَابِ
وَقَدَّرْنَا سَيِّئَاتِ أَعْمَالِ دَاوُدَ شُكْرًا وَقِيلَ مِنْ
عِبَادِي الشُّكْرُ ⑭

پس چون مقرر کردیم بروی مرگ را دلالت نه کرد ایشان را بر موتِ او مگر کرم چوب خواره که میخورد عصای سلیمان را پس چون بافتاد واضح شد پیش دیوان که اگر میدانستند غیب را درنگ نمی کردند در عذاب خوارکننده . (۱۴)

هرآئینه بود قوم سبارا در جای ماندن ایشان نشانهٔ مرایشانرا بود دو بوستان از جانبِ راست و از جانبِ چپ گفتیم بخورید رزق پروردگار خویش و شکر گوئید اورا شمارا شهری هست پاکیزه و پروردگار آمرزنده (۱۵) .

پس روگردانیدند^(۱) پس فرستادیم برایشان سیلی تند^(۲) و عوض دادیم ایشان را بجای دوبوستانِ ایشان دو بوستانی دیگر خداوند میوه های بدمزه و خداوند درخت گز و چیزی اندک از درخت کنار . (۱۶)

این سزا دادیم ایشان را بسبب ناسپاسی ایشان و سزای بدنمیدهم مگر ناسپاس را . (۱۷)

و پیدا کردیم میانِ ایشان و میانِ آن ده ها که برکت نهاده ایم در آن^(۳) ده ها متصل

فَلَمَّا قَضَيْنَا عَلَيْهِ الْمَوْتَ مَا دَلَّهُمْ عَلَى مَوْتِهِ إِلَّا دَابَّةُ الْأَرْضِ تَأْكُلُ مِنْسَأَتَهُ فَلَمَّا خَرَّ تَبَيَّنَتِ الْجِنَّ أَنْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ الْقَيْبَ مَا لِيَؤْتَى الْعَذَابَ الْمُهِينَ ﴿۱۴﴾

فَلَمَّا كَانَ لِسِرِّي سَكَنَهُمْ آيَةٌ جَنَّاتٍ عَنْ يَمِينٍ وَشِمَالِهِ كَلُومٍ مِنْ رِزْقِ رَبِّهِمْ وَاشْكُرُوا لَهُ بَلْدَةٌ طَيِّبَةٌ وَرَبٌّ غَفُورٌ ﴿۱۵﴾

فَأَعْرَضُوا فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ سَيْلَ الْعَرِمِ وَبَدَّلْنَاهُمْ بِجَنَّتَيْهِمْ جَنَّتَيْنِ ذَوَاتِ الْأَكْلِ خَمِطٍ وَأُثْلٍ وَشَى مِنْ سِدْرٍ قَلِيلٍ ﴿۱۶﴾

ذَلِكَ جَزَاءُ بَنِي إِسْرَائِيلَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَهُمْ كَانُوا فِي أَلْمَسِ ﴿۱۷﴾

وَجَعَلْنَا بَيْنَهُم وَبَيْنَ الْقُرَى الَّتِي بَرَكْنَا فِيهَا قُرَى ظَاهِرَةً

(۱) یعنی از شکر .

(۲) یعنی سیلی که به پشت ها بندکرده بودند .

(۳) یعنی شام .

وَقَدَرْنَا فِيهَا السَّيْرَ سَيْرًا فِيهَا الْيَلِيلَ وَأَيَّامًا آمِنِينَ ﴿۱۵﴾

فَقَالُوا رَبَّنَا بَعِدْ بَيْنَ أَسْفَارِنَا وَظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ فَجَعَلْنَهُمْ
أَعْدِيَّةً وَمَرْفُوقَهُمْ كُلَّ مَعْزِفٍ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ
صَبَّارٍ شَكُورٍ ﴿۱۵﴾

بایکدیگر مقرر کردیم در آن ده ها
آمدرفت را گفتم سیر کنید درین ده ها
شب ها و روزها ایمن شده (۱۸) .

پس گفتند^(۱) ای پروردگار ما دوری پیدا
کن در میان سفر های ماوستم کردند
برخویش پس گردانیدیم ایشان را افسانه ها
و پاره پاره ساختیم ایشان را تمام پاره
پاره ساختن هر آئینه درین ماجرا نشانه
هاست هر صبر کننده شکرگوینده را
(۱۹) .

وَلَقَدْ صَدَقَ عَلَيْهِمْ أَنبِيُّ ظَنَّهُ فَاثْبَعُوهُ إِلَّا قَرِيقًا
مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿۲۰﴾

وهر آئینه راست یافت شیطان در حق
ایشان اندیشه خود را پس پیروی او کردند
مگر گروهی اندک از مسلمانان (۲۰) .

وَمَا كَانَ لَهُ عَلَيْهِم مِّن سُلْطٰنٍ إِلَّا لِنَعْلَمَ مَن يُّؤْمِنُ
بِالْآخِرَةِ مِمَّنْ هُمْ مِنَّا فِي شَكٍّ وَرَبُّكَ عَلَىٰ كُلِّ
شَيْءٍ حَظِيظٌ ﴿۲۱﴾

ونه بود شیطان را برایشان هیچ غلبه
لیکن مبتلا گردانیدیم تا بدانیم کسی را که
ایمان می آرد با آخرت از آن که وی در
شبهه است از وی و پروردگار تو بر هر چیز
نگاهبان ست (۲۱) .

قُلْ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُمْ مِن دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ مَقَالَ
ذَرَّةٍ فِي السَّمٰوٰتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ وَمَا لَهُمْ فِيهَا مِن مَّشْرٰكٍ
وَمَا لَهُ مِنْهُمْ مِّن ظٰلِمٍ ﴿۲۲﴾

بگو بخوانید آنان را که گمان میکنید بجز
خدا مالک نیستند هم وزن يك ذره
در آسمان ها و نه در زمین نیست ایشان را
در آسمان و زمین هیچ شرکته نیست
خدارا از ایشان هیچ یاری دهنده (۲۲) .

وَلَا تَتَّقُوا الشُّعٰرَةَ عِنْدَآءِ الْإِلٰهِنَآ اِذْنَ لَهُ حَقٌّ اِذَا قُرِعَ

و سودنکنند سفارش نزد خدای تعالی
مگر برای کسیکه دستوری داده باشد

(۱) یعنی به زبان حال .

عَنْ قُلُوبِهِمْ قَالُوا مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ قَالُوا الْحَقُّ وَهُوَ الْعَلِيُّ
الْكَبِيرُ ③

برای^(۱) او اهل محشر مضطرب شوند تا آنگاه که اضطراب دور کرده شود از دل‌های ایشان گویند چه چیز فرموده است پروردگارشما (ملأ علی) گویند که فرموده است سخن راست و اوست بلند مرتبه بزرگ قدر (۲۳) .

قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلْ اللَّهُ وَإِنَّا أَوْلِيَاكُمْ
لَعَلْ هُدَىٰ آوْفِي صَلِيلٍ مُّحْيِيْنَ ④

بگو که روزی میدهد شمارا از جانب آسمان ها و زمین (باز) بگو خدامیهد و هر آینه مایاشما بر هدایتیم یا درگمراهی ظاهر (۲۴) .

قُلْ لَاسْتَأْذِنُكُمْ عَنِ الْجِبْتِ وَإِنَّ كَيْدَ الْبَشَرِ لَشَدِيدٌ ⑤

بگو سوال کرده نخواهید شد شما از گناه ما و سوال کرده نه خواهیم شد ما از آنچه شما می کنید (۲۵) .

قُلْ يَجْمَعُ بَيْنَنَا رَبَّنَا ثُمَّ يَفْتُرُ بَيْنَنَا يَا حَقُّ وَهُوَ الْقَتْلُ الْعَلِيمُ ⑥

بگو جمع خواهد کرد پروردگار ما میان ما باز حکم کند میان ما (یعنی میان ما و شما) بر راستی و اوست حکم کننده دانا (۲۶) .

قُلْ أَرُونِي الَّذِينَ أَحَقُّكُمْ بِهِ شُرَكَاءَ كَلَّا لَئِنْ هُوَ اللَّهُ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ⑦

بگو بنمائید مرا آنانکه ایشان را لاحق کرده اید با خدا شریک ساخته نه چنین ست بلکه خدا اوست غالب با حکمت (۲۷) .

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَلِمَةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَئِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ
لَاجْهَلُونَ ⑧

و نه فرستادیم ترا الا برای مردمان همه مژده دهنده و ترساننده ولیکن اکثر مردمان نمیدانند (۲۸) .

وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ⑨

ومی گویند کی بوجود آید این وعده اگر شما راست گوئید (۲۹) .

قُلْ لَكُمْ مِيعَادٌ يَوْمَ لَا تَسْتَأْخِرُونَ عَنْهُ سَاعَةً
وَلَا تَسْتَعْتِدُونَ ⑩

بگو شمار است وعده روزیکه باز پس ننمایند از آن ساعتی و نه پیش دستی کنید (۳۰) .

(۱) یعنی اذن شفاعت داد .

وگفتند کافران یعنی مشرکان هرگز باور ندارند این قرآن را و نه آن کتاب را که پیش از وی بود و تعجب کنی ای بیننده اگر به بینی چون ستمگاران ایستاده کرده شوند نزد پروردگار خویش باز میگرداند بعضی ایشان بسوی بعضی سخن را^(۱) گویند آنانکه ناتوان گرفته شد ایشان را بآنانکه سرکشی کردند اگر نمی بودید شما هر آئینه مامسلمان می شدیم (۳۱) .

گفتند سرکشان به ناتوانان آیامابازداشتیم شمارا از هدایت بعد از آنکه آمدبشما بلکه بودید شما گناهگاران (۳۲) .

وگفتند ناتوانان سرکشان را نه، بلکه بازداشت ما را مکر شب و روز^(۲) چون میفرمودید ما را که کافر شویم به خدا و مقررکنیم برای او همتایان را و دردل دارند همه ایشان پشیمانی چون به بینند عذاب را و باندازیم طوقهادرگردن های کافران سزا داده نمی شوند مگر بوفق آنچه می کردند (۳۳) .

و نه فرستادیم درهیچ دهی بیم کننده را مگر گفتند مُنْعَمَانِ آن ده هر آئینه مابآنچه فرستاده شدید به آن نا معتقدیم (۳۴) .

وگفتند ما زیاده تریم باعتبار اموال و اولاد و نیستیم ماعذاب کرده شدگان (۳۵) .

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ نُؤْمِنَ بِهَذَا الْقُرْآنِ وَلَا بِالَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَلَا نَتَرَىٰ إِذَ الظَّالِمُونَ مَوْقُوفُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْجَعُونَ
بَعْضُهُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ لِّأَقْوَالٍ يَقُولُ الَّذِينَ اسْتَضَعُوا الَّذِينَ اسْتَضَعُوا وَلَا أَنْتُمْ لَكُمَا مُؤْمِنِينَ ﴿۳۱﴾

قَالَ الَّذِينَ اسْتَضَعُوا الَّذِينَ اسْتَضَعُوا أَخَىٰ صَدَدٌ لَكُمْ عَنِ الْهُدَىٰ بَعْدَ إِجْأءِكُمْ لَمْ نَكُنْ لَكُمْ مُجْرِمِينَ ﴿۳۲﴾

وَقَالَ الَّذِينَ اسْتَضَعُوا الَّذِينَ اسْتَضَعُوا بَلْ مَكْرًا لَيْلٍ وَ النَّهَارِ إِذْ تَأْمُرُونَ أَنْ نَعْلَمَ بِآيَاتِهِ وَنَجْعَلُ لَكَ آتِآءًا وَاسْتَرْوَا النَّتَامَةَ لَتَأْكُلُوا الْعَذَابَ وَجَعَلْنَا الْأَعْمَلُ فِي آعْتَابِ الَّذِينَ كَفَرُوا أَهْلُ يُجْرُونَ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْلُونَ ﴿۳۳﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِّنْ نَّذِيرٍ إِلَّا قَالَ مُتْرَفُوهَا إِنَّا بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ ﴿۳۴﴾

وَقَالُوا عَمَّنْ أَكْرَأَ أَمْوَالَنَا وَوَالِدَانَا وَمَا عَمَّنْ بِمَعْدِيَّتِنَا ﴿۳۵﴾

(۱) یعنی سؤال و جواب کنند .

(۲) یعنی مکر شما که پیوسته در سعی آن بودید .

بگوهراثینه پروردگارمن کشاده
میکندروزی رابرای هرکه خواهد وتنگ
میکند برای هرکه خواهد ولیکن اکثر
مردمان نمیدانند (۳۶) .

و نیست اموال شما ونه اولاد شما آن
چیزی که مقرب گرداندشمارا نزد ما بمرتبه
قربت لیکن مقرب آنست که ایمان آورد
و کرد کردار شائسته پس آن جماعت ایشان
راست جزای دوچند به مقابله آنکه عمل
کردند و ایشان درکوشک های بلند ایمن
باشند (۳۷) .

و آنانکه سعی میکنند در رد آیات ماقابله
کنان آن جماعت در عذاب حاضر کرده
شوند (۳۸) .

بگوهراثینه پروردگارمن کشاده می کند
روزی را برای هرکه خواهد ازبندگان
خودوتنگ می سازد برای هرکه خواهد و
هرچه خرج کنید ازهرجنس که باشد پس
خدا عوض آن دهد واوبهترین روزی
دهندگانست (۳۹) .

و روزی که برانگیزد خداایشان را همه
یکجا باز بگوید به فرشتگان آیایشان
شمارا عبادت می کردند (۴۰) .

فرشتگان گویند پاکی تراست
تو کارسازمائی سواى ایشان بلکه ایشان
عبادت میکردند دیوان را^(۱) اکثرایشان به

قُلْ إِنْ رَبِّي يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ وَلَكِنَّ
أَكْثَر النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۳۶﴾

وَمَا أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ بِالَّذِي نَقَرْتُمْ بِكُمْ عِنْدَنَا ذُلًّا لِي
إِلَّا مَنْ أَمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا قَدْ آتَىٰكَ لَهُمْ خِزْيَانُ الرِّضْوَانِ
بِمَا عَمِلُوا وَهُمْ فِي الْعُرْوَةِ الْأَمْنِ ﴿۳۷﴾

وَالَّذِينَ يَسْعَوْنَ فِي الْيَمِينِ مُعْرِضِينَ أُولَٰئِكَ فِي الْعَذَابِ
مُخْضَرُونَ ﴿۳۸﴾

قُلْ إِنْ رَبِّي يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ
وَيَقْدِرُ لَهُ ۖ وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَهُوَ يُخْلِفُهُ
وَهُوَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ ﴿۳۹﴾

وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَبَبًا ثُمَّ يَقُولُ لِلْمَلَائِكَةِ أَهْلُوا
إِيَّاكُمْ كَانُوا يَعْبُدُونَ ﴿۴۰﴾

قَالُوا سُبْحَانَكَ أَنْتَ وَآلِيْنَا مِنْ دُونِهِمْ بَلْ كَانُوا يَعْبُدُونَ
إِجْنَ الْأَكْرَهُمْ بِهِمْ مُؤْمِنُونَ ﴿۴۱﴾

(۱) یعنی عبادت ملائکه بجهت وسوسه شیاطین بود پس گویا عبادت شیاطین کردند .

دیوان اعتقاد داشتند (۴۱) .

پس امروز نمی تواند بعضی شما برای بعضی سود رسانیدن و نه زیان رسانیدن و فرمائیم ستمگاران را بچشید عذاب آتشی که شما دروغ می پنداشتید آن را (۴۲) .

و چون خوانده می شود برایشان آیاتِ ما روشن آمده گویند بایکدیگر نیست این پیغامبر مگر مردی که میخواهد بازدارد شمارا از آنچه می پرستیدند پدرانِ شما و گویند نیست این قرآن مگر دروغی بر بافته و گویند کافران سخن راست را چون بیامد بدیشان نیست این مگر سحرِ ظاهر (۴۳) .

و ندادیم مشرکانِ عرب را کتاب ها که بخوانند آن را و نه فرستادیم بسوی ایشان پیش از توهیج ترساننده (۴۴) .

تکذیب کردند آنانکه پیش از ایشان بودند و این مشرکان نه رسیده اند به يك دَهِم آنچه داده بودیم به پیشینیان پس بدروغ نسبت کردند پیغامبرانِ مرا پس چگونه بود عقوبت من (۴۵) .

بگو جز این نیست که پند میدهم شمارا بيك کلمه که برخیزید برای خدا دوگان دوگان و يك يك باز تأمل کنید که نیست به یار شما هیچ جنونی، نیست او مگر بیم کننده برای شما پیش از آمدنِ عذاب سخت (۴۶) .

بگو آنچه سوال کرده باشم از شما جنس

قَالِیَوْمَ لَا یَسْمَعُ بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ نَفَعًا وَلَا ضَرًّا وَنَقُولُ
لِلَّذِینَ ظَلَمُوا ذُوقُوا عَذَابَ النَّارِ الَّتِی كُنتُمْ یُهَاكِدُوهَا ۝۳۰

وَإِذَا شِئِلْ عَلَیْهِمُ الْیْتِمَانُ بَیْتِهِ قَالُوا مَا هَذَا إِلَّا رَجُلٌ
یُرِیدُ أَنْ یُضِلَّكُمْ عَمَّا كَانْتُمْ بَعِبُوا أَبَاؤُكُمْ وَقَالُوا مَا هَذَا
إِلَّا افْکٌ مُفْتَرِیٌّ وَقَالَ الَّذِینَ كَفَرُوا لِلْحَقِّ لَنَنَّا
جَاهِدُهُمْ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّبِینٌ ۝۳۱

وَمَا آتَيْنَاهُمْ مِنْ كِتَابٍ یَدْرُسُونَهَا وَمَا أَرْسَلْنَا إِلَیْهِمْ قَبْلَكَ
مِنْ نَذِیرٍ ۝۳۲

وَكَذَّبَ الَّذِینَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَبَالَغُوا مُعْذَارًا مَا آتَيْنَاهُمْ
فَلَا یُؤَارِسُونَ فَلَیْفَ كَانَ تَكْذِیرٌ ۝۳۳

قُلْ إِنَّمَا أَعِظُكُمْ بِوَاحِدَةٍ أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مِثْلَ
وَفُرَادَى شُجْرٍ تَنْتَفِكُونَ مِنْهَا صَاحِبِكُمْ مِنْ جَنَّةٍ
إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِیرٌ لَكُمْ بَیْنَ يَدَیْ عَذَابٍ شَدِيدٍ ۝۳۴

قُلْ مَا سَأَلْتُكُمْ مِنْ أَجْرٍ فَهُوَ لَكُمْ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى اللَّهِ

مژد پس آن شماراست نیست مژدمن
مگر بر خدا واو بر همه چیز گواه است
(۴۷) .

بگو هر آینه پروردگار من بر می تابد از علم
غیب وحیِ راست را آن پروردگار، دانای
پوشیده هاست (۴۸) .

بگو آمد سخنِ راست، و آفرینش نونمیکند
معبود باطل و نه دیگر بار آفریند (۴۹) .

بگو اگر گمراه شدم پس جزاین نیست که
گمراه شوم بر نفس خویش و اگر راه یابم
پس بسبب آنست که وحی فرستد بسوی
من پروردگار من هر آینه وی شنوای
نزدیک است (۵۰) .

و تعجب کنی اگر ببینی چون مضطرب
شوند پس نباشد از عذاب خلاص شدن
گرفته شوند از جائی نزدیک^(۱) (۵۱) .

و گویند آنگاه ایمان آوردیم بقرآن
و از کجا بود ایشان را بدست آوردنِ ایمان
از جای دور یعنی محال شد (۵۲) .

و حالانکه کافر بودند به قرآن پیش ازین
ومی اندازند^(۲) نادیده از مکان دور (۵۳) .

و جدائی افکنده شده میان ایشان و میان
آنچه می خواستند چنانچه کرده شد
بامثال ایشان پیش ازین هر آینه ایشان
بودند در شک قوی (۵۴) .

وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿۴۷﴾

قُلْ إِنْ رَّبِّي يَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَاجِلُ الْغُيُوبِ ﴿۴۸﴾

قُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَمَا يُبَدِيُ الْبَاطِلُ وَمَا يُعِيدُ ﴿۴۹﴾

قُلْ إِنْ صَلَّيْتُ فَأَيْمًا أَضِلُّ عَلَىٰ نَفْسِي وَإِنْ اهْتَدَيْتُ
فِيمَا يُحْيِي إِلَىٰ رَبِّي إِنَّهُ سَمِيعٌ قَرِيبٌ ﴿۵۰﴾

وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ يَرْعَاوُ أَفْئُوتًا وَأُجْدُوًا مِنْ مَّكَانٍ قَرِيبٍ ﴿۵۱﴾

وَقَالُوا الْمَنَآيِبُ وَأَنْتَ لَهَا مُتَنَاوِسٌ مِنْ مَّكَانٍ بَعِيدٍ ﴿۵۲﴾

وَقَدْ كَفَرُوا بِهِ مِنْ قَبْلُ وَيَقْدِرُونَ بِالْغَيْبِ
مِنْ مَّكَانٍ بَعِيدٍ ﴿۵۳﴾

وَجِئِلْ بَدَأَهُمْ وَيَبِينْ مَا يُشْتَمُونَ كَمَا فَعَلْ بِأَلْسِنِهِمْ مِنْ قَبْلُ
إِنَّهُمْ كَانُوا فِي شَكٍّ قَرِيبٍ ﴿۵۴﴾

(۱) یعنی گرفته شوند باسانی .

(۲) یعنی حدس میزنند .

سوره فاطر مکی است و آن چهل و پنج
آیت و پنج رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ جَاعِلِ الْمَلَكِةِ رُسُلًا
أُولَىٰ أَجْزَاءٍ مِّثْقَالِ وَرَيْحِ زُرْقَةٍ يَازِيدُنِي الْغُلُقَ مَا يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ
عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ①

بنام خدای بخشاینده مهربان .
همه ستایش خدای راست آفریننده آسمان
ها و زمین سازنده فرشتگان را فرستاد
گانی دارای بازوهای دوگان دوگان و سه
گان سه گان و چهارگان چهارگان زیاده
میکند در آفرینش هر چه خواهد هر آئینه
خدا بر هر چیز تواناست (۱) .

مَا يَشَاءُ اللَّهُ لِلنَّاسِ مِنْ رَحْمَةٍ فَلَا مَرَكَةَ لَهَا وَيَا أَيُّهَا
فَلَا تُرْسِلْ لَهُ مِنْ بَعْدِي وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ②

آنچه کشاده سازد خدا برای مردمان
از رحمت پس هیچ بازدارنده نیست آن را
و آنچه بازدارد پس هیچ کشا ینده نیست
آنها بعد از وی (یعنی غیروی) و اوست
غالب با حکمت (۲) .

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرِ اللَّهِ
يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَاتَىٰ تُوْفِكُونَ ③

ای مردمان یاد کنید نعمتِ خدا را
بر خویش آیا هیچ آفریننده هست غیر خدا
روزی میدهد شمارا از جانب آسمان
و زمین نیست هیچ معبود برحق مگر وی
پس از کجا برگردانیده می شوید (۳) .

وَلَنْ يَكْفُرُ بَوَدِّعَهُ كَذِبَتْ رُسُلٌ مِنْ قَبْلِكَ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ
الْأُمُورُ ④

و اگر به دروغ نسبت کنند ترا پس هر آئینه
بدروغ نسبت کرده شدند پیغامبران پیش
از تو و بسوی خدا بازگردانیده میشود کارها
(۴) .

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَلَا تَغْرُبُوا الْوَعْدَ
الَّذِي نَذَرْتُمْ لَكُمْ يَا أَيُّهَا الْغَافِرُونَ ⑤

ای مردمان هر آئینه وعدهٔ خدا راست است
پس فریفته نکند شمارا زندگانی دنیا و نه
فریبد شمارا به نسبتِ خدا شیطان فریب
دهنده (۵) .

إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا إِنَّمَا يَدْعُو حِزْبَهُ لِيَكُونُوا

هر آئینه شیطان شماراست دشمن پس

مِنْ أَهْلِ السَّعِيرِ ①

دشمن گیریداورا جزاین نیست که می خواند تابعان خود را تاباشند ازاهل دوزخ (۶) .

آنانکه کافرشدند ایشان راست عذاب سخت و آنانکه ایمان آوردند و عمل های شائسته کردند ایشان راست آمرزش و مُزِدْبِرْگ (۷) .

آیاکسی که آراسته کرده شد برای او عمل زشت اوپس نیک دید آنرا (مثل مومن صالح باشد) پس هرآئینه خداگمراه می کند هرکرا خواهد وراه می نماید هرکرا خواهد پس بایدکه هلاک نه شود نفس تو برایشان ازروی دریغ هرآئینه خدادانا ست بآنچه می کنند (۸) .

و خدا آنست که فرستاد بادهارا پس برانگیختند آن بادهای ابررا پس روان کردیم ابررا بسوی شهر مرده پس زنده ساختیم بآن ابرزمین رابعد مرده بودن آن همچنین خواهد بود برانگیختن مردگان (۹) .

هرکه خواهد ارجمندی پس خدای راست ارجمندی همه یکجا بسوی او بالامیرود سخن پاکیزه و عمل صالح را بلند می گرداند خدا و آنانکه می اندیشند فتنه های ایشان راست عذاب سخت و بداندیشی ایشان همون نابود شود (۱۰) .

و خدا آفرید شمارا از خاک بازازنطفه باز گردانید شمارا جفت مرد و زن و درشکم برنمیدارد هیچ ماده ای ونمی زاید مگر به

الَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ①

الَّذِينَ زَيْنَ لَهُ سُوْرٌ عَلَيْهِ قَرَأَهُ حَسَنًا فَإِنَّ اللَّهَ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ فَلَا تَذْهَبُ نَفْسُكَ عَلَيْهِمْ حَسْرَةً إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَصْنَعُونَ ①

وَاللَّهُ الَّذِي أَسْرَلَ الرَّيْحَ فَتَنْثُرُ مَصَابَا فَسَقَنَهُ إِلَى بِلَدٍ مَدِيْنَةٍ فَأَحْيَيْنَاهُ الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا كَذَلِكَ التَّشْوُرُ ①

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعِزَّةَ فَلِلَّهِ الْعِزَّةُ جَمِيعًا اَلَّذِي يَصْعَدُ الْكُوْبُ بِالطَّيْبِ وَالْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرْفَعُهُ وَالَّذِي يَمْكُرُونَ النَّيَاتِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَمَكْرُؤُ الْاُولٰئِكَ هُوَ يُبُوْرُ ①

وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ جَعَلَكُمْ اَزْوَاجًا وَاَسْمِلُ مِنْ اُنْفِیْ وَلَا تَضَعُ الْاِلْیَابُ وَاَیَعْبُرُ مِنْ مُعْتَمَرٍ

علم خدا و زندگانی داده نمی شود هیچ دراز عمری را و کم کرده نمی شود از عمر وی الا ثبت ست در کتاب هر آئینه این کار بر خدا آسان ست (۱۱) .

و برابر نیستند^(۱) دودریا این يك شیرین در نهایت شیرینی ست خوش گوارست آب او آن دیگر شور به تلخی مائل ست و از هر یکی میخورد گوشت تازه و برمی آید زیوری که می پوشید آن را و می بینی کشتی هارا در دریا شکافنده آب تا روزی طلب کنی از فضل او و تا بود که شما شکر گوئید (۱۲) .

درمی آرد شب را در روز و درمی آرد روز را در شب و رام ساخت خورشید و ماه را هر یکی می رود بمیعادی معین اینست خدا پرورد گار شما مرا و راست پادشاهی و آنانکه می پرستید بجزوی مالک نمی شوند مقدار پوست خسته خرما . (۱۳)

اگر بخوانید ایشان را نه شنوند خواندن شما را و اگر بفرض بشنوند قبول نه کنند گفته شما و روز قیامت منکر شوند شريك مقرر کردن شما را و خبر ندهد ترا هیچ کس مانند دانا^(۲) (۱۴) .

وَلَا يَنْقُصُ مِنْ عُمُرِهِ إِلَّا فِي كَيْفِيَّةٍ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ①

وَمَا يَسْتَوِي الْبَحْرَانِ هَذَا عَذَابٌ قَرِيبٌ سَأَلْتُمْ شِرَاهُ
وَهَذَا مِلْحٌ أَحَابِرٌ وَمِنْ كُلِّ تَأْكُلُونَ لِحَمَلِهَا يَا أَهْلَ مَدْيَنَ
حَلِيَّةٌ تَلْبَسُونَهَا وَتَرَى الْفُلْكَ فِيهِ مَوَازِيرَ لِمَتَعُوا مِنْ
فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ②

يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُؤَخِّرُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَسَعَرَ الشَّمْسَ
وَأَقَمَرَهُ كُلَّ يَجْرِي لِأَجْلِ سُعْيٍ ذَلِكَ اللَّهُ رَجُلُهُ لِمَلِكٍ
وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ مَا يَمْلِكُونَ مِنْ قِطْبِئِرٍ ③

إِنْ تَدْعُوهُمْ لَا يَسْمَعُوا دَعْوَكُمْ وَهُمْ سَمِعُوا مَا اسْتَجَابُوا
لَكُمْ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكْفُرُونَ بَشْرَكُمْ وَلَا تَدْعِيكُمْ
بِمَثَلِ كَيْفِيَّةٍ ④

(۱) یعنی یکسان نمی شوند باختلاط .

(۲) مترجم گوید " لا ینبئک مثل خبیر " بمنزله مثل است چون سخن بلیغ گویند و تحقیق بنهایت رسانند این کلمه گویند .

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا اللَّهَ الْغَفُورَ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ
الْحَكِيمُ ⑤

إِنْ يَشَاءُ يُدْهِبْكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ ⑥

وَمَا ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ بِعَزِيزٍ ⑦

وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ وَإِنْ تَدْرُسْ فَتَنْجِبْهُ إِلَىٰ جَنبِهَا
لَا يَحْتَسِبُ مِنْهُ شَيْءٌ وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ إِنَّمَا تُنذِرُ
الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ
وَمَنْ شَرَىٰ فَإِنَّمَا يَشْرَىٰ لِنَفْسِهِ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ ⑧

وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ ⑨

وَلَا الظُّلُمَاتُ وَلَا النُّورُ ⑩

وَلَا الظُّلُمُوتُ وَلَا النُّورُ ⑪

وَمَا يَسْتَوِي الْكَاذِبُ وَلَا الْأَمَانَةُ إِنَّ اللَّهَ يُسْمِعُ مَنْ يُشَاءُ

وَمَا أَنْتَ بِمُسْمِعٍ مَنٍ فِي الْقُبُورِ ⑫

إِنَّ أَنْتَ إِلَّا نَذِيرٌ ⑬

إِنَّمَا أَسْأَلُكَ يَا حَقُّقُ بِشَيْءٍ وَأَنْتَ تَدْرِي وَأَنْتَ أَعْلَمُ وَأَنْتَ أَمْرٌ

إِلَّا خَلَقْنَاهَا نَذِيرٌ ⑭

وَإِنْ يَكْفُرْ بِذُنُوبِهِ فَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ جَاءَتْهُمْ

ای مردمان شماستید محتاج بسوی خدا
و خدا همونست بی احتیاج ستوده کار
(۱۵) .

اگر خواهد نابود سازد شمارا و بیارَد
آفرینش نو (۱۶) .

و نیست این کار بر خدا دشوار (۱۷) .

و بر نمی دارد هیچ بردارنده بار دیگری را
و اگر بخواند گران بار کسی را بسوی
بار خویش برداشته نه شود از آن بار
چیزی اگر چه آن کس خویشاوند باشد
جز این نیست که بیم می کنی آنان را که می
ترسند از پرورد گار خویش غائبانه و
برپاداشته اند نماز را و هر که پاک شد پس
جز این نیست که پاک میشود برای نفع
خویش و بسوی خداست بازگشت (۱۸) .

و برابر نیستند نابینا و بینا (۱۹) .

و نه تاریکی ها و نه روشنی (۲۰) .

و نه سایه و نه باد گرم (۲۱) .

و برابر نمی شوند زندگان و مُردگان هر آئینه
خدایم شنواند هر کرا خواهد و نیستی
توشنواننده کسی را که در گور باشد (۲۲) .

و نیستی تو مگر ترساننده (۲۳) .

هر آئینه ما فرستاده ایم ترا بدین راست
بشارت دهنده و بیم کننده و نیست هیچ
امتی مگر گذشته است در آن بیم کننده
(۲۴) .

و اگر به دروغ نسبت کنند ترا پس هر آئینه
بدروغ نسبت کردند آنانکه پیش از ایشان

بودند آمدند بدیشان پیغامبران ایشان به نشانهای واضح و بنامه های الهی و بکتاب روشن (۲۵) .

باز گرفتار کردم کافران را پس چگونه بود عقوبت من (۲۶) .

آیاندیدی که خدافرو د آورد از آسمان آب را پس بر آوردیم بسبب آن میوه های گوناگون رنگهای آنها و از کوه قطعاتی است برنگ های گوناگون، سفید و سرخ و نهایت سیاه (۲۷) .

و از مردمان و جانوران و چهار پایان گوناگون ست رنگ او همچنان جزاین نیست که می ترسند از خدا عالمان از بندگان او هر آئینه خدا غالب آمرزنده است (۲۸) .

هر آئینه آنانکه تلاوت می کنند کتاب خدا را و برپاداشته اند نماز را و خرج کرده اند از آنچه روزی دادیم ایشان را پنهان و آشکارا امید دارند دادوستدی را که هرگز هلاک نه شود (۲۹) .

تا بتمام رساند بسوی ایشان مُزد ایشان را و زیاده دهد ایشان را از فضل خود هر آئینه او آمرزنده قدر دان ست (۳۰) .

و آنچه وحی فرستادیم بسوی تو از قرآن اوست حقیقت باوردارنده آنچه پیش از وی ست هر آئینه خدابه بندگان خود خبردار بیناست (۳۱) .

باز میراث دادیم قرآن را کسانی را که برگزیدیم ایشان را از بندگان

رُسُلَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَالْكِتَابِ الْمُنِيرِ ﴿۲۵﴾

ثُمَّ أَخَذْتُ الَّذِينَ كَفَرُوا فَكَيْفَ كَانَ لَكُمْ يَوْمَ ﴿۲۶﴾

الْمُرْسَاتِ أَلَمْ سَرَّاقٍ اللَّهُ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ ثَمَرَاتٍ مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهَا وَمِنَ الْجِبَالِ جُدَدٌ بَيْضٌ وَحُمْرٌ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهَا وَغَرَابِيبُ سُودٌ ﴿۲۷﴾

وَمِنَ النَّاسِ وَالذَّوَابِّ وَالْأَنْعَامِ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ كَذَلِكَ إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعَالَمُونَ ﴿۲۸﴾
إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ غَفُورٌ ﴿۲۹﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَنْفَقُوا مِنْ مَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً يَرْجُونَ تِجَارَةً لَنْ تَبُورَ ﴿۳۰﴾

لِيُؤْتِيَهُمُ اجْرَهُمْ وَيَزِيدَهُمُ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّهُ غَفُورٌ شَكُورٌ ﴿۳۱﴾

وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ هُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿۳۱﴾

ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا

فَمَنْهُمْ ظَالِمٌ لِنَفْسِهِ وَمِنْهُمْ مُقْتَصِدٌ وَمِنْهُمْ سَابِقٌ
بِالْخَيْرَاتِ يُأْتِنُ اللَّهُ ذَلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ ﴿۳۱﴾

جَبَّتْ عَدْنٌ يَدٌ خَلَتْهَا يَحَلُونَ فِيهَا مِنْ آسَافٍ وَمِنْ
ذَهَبٍ وَوَلْوَلُوا إِلَيْكُمْ فِيهَا حَرِيرٌ ﴿۳۲﴾

وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنَّا الْحَزْنَ إِنَّ رَبَّنَا
لَغَفُورٌ شَكُورٌ ﴿۳۳﴾

إِنَّا كُنَّا دَارَ الْقُعُومِ مِنْ قَبْلِهِ لَيْسَتْ نَفْسٌ فِيهَا
نَصَبٌ وَلَا يَسْتَأْذِنُ فِيهَا الْغُوبُ ﴿۳۴﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ نَارُ جَهَنَّمَ لَا يُقْضَىٰ عَلَيْهِمْ فِيمَوتُوا
وَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ مِنْ عَذَابِهَا كَذَلِكَ نَجْزِي
كُلَّ كَفُورٍ ﴿۳۵﴾

وَهُمْ يَصْطَرِحُونَ فِيهَا رَبَّنَا أَخْرِجْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا
غَيْرَ الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ ۖ أَوْ لَمْ نُعْبِدْكُمْ مَا يَتَذَكَّرُ فِيهِ
مَنْ تَذَكَّرُ وَجَاءَ كُوفُوتُ النَّبِيِّ قَدْ وُقُوا قَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ
نَصِيرَةٍ ﴿۳۶﴾

خود^(۱) پس بعضی ایشان ستمگارست
بر نفس خود و بعضی ایشان میانه رو است
و بعضی ایشان سبقت کننده است به نیکی
ها بحکم خدا این ست فضل بزرگ (۳۲).

به بوستان های همیشه ماندن در آیند آن جا
زیور داده شود ایشان را آنجا از قسم النگو
های طلا و زیور داده شوند مروارید و لباس
آنها جامه ابریشمی باشد (۳۳).

و گفتند همه ستائش خدای راست که
دور کرد از ما ندوه راهرائینه پروردگار
ما آمرزنده قدرشناس ست (۳۴).

آنکه فرود آورد مارا به سرای همیشه ماندن
از فضل خود نه رسد بمانجا هیچ رنجی
ونه رسد بمانجا هیچ ماندگی (۳۵).

و آنانکه کافر شدند ایشان راست آتش
دوزخ نه حکم کرده شود برایشان
تابمیرند و نه سبک کرده شود از ایشان
چیزی از عذاب دوزخ همچنین سزا
میدهیم هر ناسپاس را (۳۶).

و اهل دوزخ فریاد کنند در آنجا که ای
پروردگار ما بیرون آرمارا تا بکنیم کار
شائسته بجز آن که می کردیم گوئیم آیا
زندگانی نه دادیم شمارا آنقدر که پندپذیر
شود در آن هر که پند پذیرفتن خواهد و آمد
بشما ترساننده پس بچشید پس نیست
ستمگاران را هیچ یاری دهنده (۳۷).

(۱) یعنی از پیغامبر صلی الله علیه وسلم امت محمدیه رسید والله اعلم .

إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ غَيْبِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿۳۸﴾

هر آئینه خداداننده پنهان آسمان ها و زمین ست هر آئینه وی داناست به مکنونِ سینه ها (۳۸) .

هُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلَائِفَ فِي الْأَرْضِ فَمَنْ كَفَرَ فَعَلَيْهِ كُفْرُهُ وَلَا يُزِيدُ الْكَافِرِينَ الْكُفْرَ إِلَّا عَذَابًا لَّهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿۳۹﴾

وی آنست که گردانید شمارا جانشینان در زمین پس هر که کافر شود پس برویست ضررِ کفر او ونمی افزاید در حقِ کافران کفرایشان نزد پروردگار ایشان مگر غضب را ونمی افزاید در حقِ کافران کفرایشان مگر زیان را (۳۹) .

قُلْ أَرَأَيْتُمْ شُرَكَاءَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَوَاتِ أَمْ آتَيْنَهُم كِتَابًا فهُمْ عَلَى بَيِّنَةٍ أَمْ لَا يَأْتِيهِمْ الظَّالِمُونَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا إِلَّا غُرُورًا ﴿۴۰﴾

بگو آیا دیدید شریکانِ مقرر کرده خود را آنانکه می پرستید بجز خدا بنمائید مرا چه چیز آفریده اند از زمین آیا ایشانرا ست شرکتی در آسمان ها نه بلکه دادیم ایشان را کتابی پس ایشان بر حجت اندازان بلکه وعده نمیدهند ستمگاران بعض از ایشان بعض را مگر بطریقِ فریفتن (۴۰) .

إِنَّ اللَّهَ يُسِكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ أَنْ تَزُولَا وَلَئِنْ زَالَتَا إِنْ أَمْسَكَهُمَا مِنْ أَحَدٍ مِنْ بَعْدِ إِتْنَاهُ كَانَ جَلِيمًا غَافِرًا ﴿۴۱﴾

هر آئینه خدا نگاه میدارد آسمان ها و زمین را از آنکه از جای خود بلغزند و اگر بلغزند نگاه نه دارد آنها را هیچ کس بعد از خدا^(۱) هر آئینه اوست بر دبار آمرزگار (۴۱) .

وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَئِنْ جَاءَهُمْ نَذِيرٌ لَيَكُونُنَّ أَهْدَى مِنْ أَدْحَى الْأَمْرِ فَلَمَّا جَاءَهُمْ نَذِيرٌ قَارَأُوا هُمُورًا ﴿۴۲﴾

وقسم خوردند بخدا سخت ترین قسم های خود که اگر بیاید بایشان ترساننده البته خواهند بود راه یافته تر از هر یک امت پس چون آمد بایشان ترساننده زیاده نکرد در حق ایشان مگر رمیدن را (۴۲) .

لَا يَسْتَكْبِرُونَ فِي الْأَرْضِ وَمَكْرُ السُّيُوفِ وَلَا يَجِئُ الْمُنْكَرُ

بسبب سرکشی در زمین و زیاده نه کرد مگر

(۱) یعنی غیر از خدا .

بداندیشی قبیح را وفروود نمی آید و بال
بداندیشی قبیح مگر باهل او پس منتظر
نیستند مگر آئین عقوبت پیشینان را پس
نخواهی یافت بآئین خدارا تبدیلی
ونخواهی یافت بآئین خدا تغییری (۴۳) .

آیا سیرنکرده اند در زمین تابینند چگونه
شدانجام کار آنانکه پیش ازایشان بودند و
انجماعت بودند زیاده ترازایشان درقوت
وهرگز نیست که عاجز کند خدارا چیزی
درآسمان ها ونه درزمین هرآئینه او هست
داناتوانا (۴۴) .

و اگر گرفتار کردی خدا مردمان را به
سزای آنچه می کردند نگذاشتی برپشت
زمین هیچ جانوری را ولیکن موقوف
میدارد ایشانرا تامیعادى معین پس چون
آید میعاد ایشان پس هرآئینه خدا هست به
بندگان خود بینا (۴۵) .

سوره یس مکی است و آن هشتاد و سه
آیت و پنج رکوع است

التَّيْبِي إِلَّا يَأْهَلِهِ ۚ فَمَلَّ يُنظَرُونَ ۚ الْأَسْتِ الْأَوَّلِينَ ۚ
فَلَنْ نَجِدَ لِسُنَّتِ اللَّهِ تَبْدِيلًا ۚ وَلَنْ نَجِدَ لِسُنَّتِ
اللَّهِ تَوِيلًا ۝

أَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ ۚ وَكَلِمُوا أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً ۚ وَمَا
كَانَ اللَّهُ لِيُعْجِزَهُ مِنْ شَيْءٍ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ
إِنَّهُ كَانَ عَلِيمًا قَدِيرًا ۝

وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ بِمَا كَسَبُوا مَا تَرَكَ عَلَى ظَهْرهَا
مِنْ دَابَّةٍ وَلَا لَكِنْ يُؤَخِّرُهُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُسَمًّى ۚ
فَإِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِعِبَادِهِ بَصِيرًا ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝
يَس ۝

وَالْقُرْآنِ الْحَكِيمِ ۝

إِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ۝

عَلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ۝

تَنْزِيلَ الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ۝

لِيُنذِرَ قَوْمًا مِمَّا نَذَرَ ۚ أَبَاؤُهُمْ فَهُمْ غَافِلُونَ ۝

بنام خدای بخشاینده مهربان .
یس (۱) .
قسم به قرآن باحکمت (۲) .
هرآئینه تو ازپیغامبرانی (۳) .
برراه راستی (مراد دارم) (۴) .
فروفرستادن غالب مهربان (۵) .
تابترسانی قومی را که ترسانیده نه شده
اند پدران ایشان پس ایشان غافلان

اند^(۱) (۶) .

هرآئینه ثابت شد وعدهٔ عذاب بر اکثر ایشان پس اکثر ایشان ایمان نمی آرند (۷) .
هرآئینه قراردادیم در گردن های ایشان طوق ها پس آن طوقها تا زنج باشند پس ایشان سر بالا کردگانند (۸) .

وساختیم پیش روی ایشان دیواری وپس پشت ایشان دیواری باز پوشیدیم ایشان را پس ایشان هیچ نه بینند^(۲) (۹) .

وبرابرست برایشان که بیم کنی ایشانرا یا بیم نکنی ایشان را ایمان نیارند (۱۰) .

جزاین نیست که می ترسانی کسی را که پیروی پندکند و برسد از خدا غائبانه پس بشارت ده اورا بآمرزش و مژگنرانی (۱۱) .

هرآئینه ما زنده می گردانیم مردگان را و می نویسیم آنچه پیش فرستادند^(۳) و می نویسیم نقش اقدام ایشان را و هر چیزی را احاطه کردیم در کتاب ظاهر^(۴) (۱۲) .

و بیان کن برای ایشان داستانی قصهٔ اهل ده چون آمدند بآن ده پیغامبران (۱۳) .

آنگاه که فرستادیم بسوی ایشان دوکس را پس به دروغ نسبت کردند ایشان را پس قوت دادیم به سومی پس هر سه کس

لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ عَلَىٰ الَّذِينَ هُمْ يُكْفُرُونَ ﴿۱﴾

إِنَّا جَعَلْنَا فِي أَعْيُنِهِمْ أَغْلَالَفًا يُبْهِى إِلَى الْأَذْقَانِ هُمْ مُقْمَحُونَ ﴿۲﴾

وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَأَغْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ ﴿۳﴾

وَسَوَاءٌ عَلَيْهِمْ ءَأَنذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿۴﴾

إِنَّمَا تُنذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الذِّكْرَ وَخَشِيَ الرَّحْمَنََ الْغَيْبِ فَبَشِّرْهُ بِمَغْفِرَةٍ وَأَجْرٍ كَرِيمٍ ﴿۵﴾

إِنَّا نَحْنُ نُحْيِي الْمَوْتَىٰ وَنَكْتُبُ مَا قَدَّمُوا وَآثَارَهُمْ وَكُلَّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ فِي إِمَامٍ مُّبِينٍ ﴿۶﴾

وَأَضْرِبْ لَهُم مَّثَلًا أَصْحَابَ الْقَرْيَةِ إِذْ جَاءَهَا الْمُرْسَلُونَ ﴿۷﴾

إِذْ أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمُ اثْنَيْنِ فَكَذَّبُوهُمَا فَعَزَّزْنَا بِثَالِثٍ فَقَالُوا إِنَّا إِلَيْكُمْ مُّرْسَلُونَ ﴿۸﴾

(۱) یعنی دربنی اسماعیل هیچ پیغمبری مبعوث نشده بود .

(۲) مترجم گوید این هردو آیت تمثیل و تصویرست یاس ایشان را از شناختن حق .

(۳) یعنی از اعمال خیر و شر .

(۴) یعنی لوح محفوظ .

گفتند هر آئینه مابسوی شما فرستادگانیم (۱۴) .

اهل ده گفتند نیستید شما مگر آدمی مانند ما و فرونه فرستاده است رحمن هیچ چیز نیستید شما مگر دروغ میگوئید (۱۵) .

گفتند پرورد گار ما میدانند که هر آئینه مابسوی شما فرستادگانیم (۱۶) .

و نیست بر ما مگر پیغام رسانیدن ظاهر (۱۷) .

گفتند هر آئینه ماشگون بد گرفتیم به شما اگر باز نآئید البته سنگ سارکنیم شمارا و البته برسد به شما از جانب ماعقوبت درد دهنده (۱۸) .

گفتند شگون بد شما همراه شما ست آیا اگر پند داده شود شمارا بر شگون بد حمل کنید بلکه شما گروهی از حد گذشته اید (۱۹) .

و آمد ازدور ترین محل های آن شهر مردی شتابان گفت ای قوم من پیروی کنید آن پیغامبران را (۲۰) .

پیروی کنید کسی را که نمی طلبد از شما هیچ مزدی و ایشان راه یافتگانند (۲۱) .

و چیست مرا که عبادت نه کنم معبودی را که بیافرید مرا و بسوی وی بازگردانیده خواهید شد (۲۲) .

آیا بجزوی معبودانی گیرم اگر بخواهد خدای تعالی در حق من زیانی دفع نه کند از من شفاعت ایشان چیزی را

قَالُوا مَا أَنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا وَمَا أَنْزَلَ الرَّحْمَنُ مِنْ سَمِيٍّ إِلَّا أَنْتُمْ إِلَّا تَكْذِبُونَ ﴿۱۴﴾

قَالُوا رَبَّنَا عَلَّمَنَا إِنْ كُنَّا لَكُمُ لَمُرْسَلُونَ ﴿۱۵﴾

وَمَا عَلَيْكَ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿۱۶﴾

قَالُوا إِنَّا تَطَّعْنَا بِكُمْ لَعْنًا لَكُمُ تَنْهَوْنَ الرَّجْمَ لَكُمْ وَلَيْسَ لَكُمُ مِنْ عَذَابِ آيَةٍ ﴿۱۷﴾

قَالُوا طَائِفُكُمْ مَعَكُمْ آيَةً ذُكِّرْتُمْ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُونَ ﴿۱۸﴾

وَجَاءَ مِنْ أَقْصَا الْمَدِينَةِ رَجُلٌ يَسْعَى قَالَ يَا قَوْمِ اسْمِعُوا تِلْكَ الْوَسِيلَةَ ﴿۱۹﴾

اسْمِعُوا مَنْ لَا يَسْتَلْكُمْ أَجْرًا وَهُمْ مُّهْتَدُونَ ﴿۲۰﴾

وَمَا لِي لَا أَعْبُدُ الَّذِي فَطَرَنِي وَإِلَيْهِ رُجْعُونَ ﴿۲۱﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا هَذِهِ سُبُلَ الَّذِينَ كَفَرُوا سُبُلَهُمْ مُمْتَدَّةَةٌ إِلَىٰ أَرْضِ كَعْبُورٍ شَتَّىٰ وَإِلَيْهِ رُجْعُهُمْ ﴿۲۲﴾

إِنِّي إِذْ أَلْقَيْتُ ضَلِيلَ مُوسَى ﴿۳۳﴾

إِنِّي أَسْنَتُ بِرَبِّكُمْ فَاسْمَعُونَ ﴿۳۴﴾

فَبِئْسَ أَذْخِلُ الْجَنَّةَ قَوْمًا لَّيْسَتْ قُوَّتِي يَعْلمُونَ ﴿۳۵﴾

يَمَّا عَفَّرَ رَبِّي رَيْحًا وَجَعَلَنِي مِنَ الْمَكْرُومِينَ ﴿۳۶﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا عَلَى قَوْمِهِ مِنْ بَعْدِهِ مِنْ جُنْدٍ مِنَ السَّمَاءِ

وَمَا كُنَّا نُنزِلُ زُلْفَىٰ ﴿۳۷﴾

إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ خُمُودُونَ ﴿۳۸﴾

يُخَسِّرُ عَلَى الْغِبَادِ مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ

يَسْتَكْبِرُونَ ﴿۳۹﴾

أَلَمْ يَرَوْا كَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنَ الْقُرُونِ أَنَّهُمْ إِلَيْهِمْ

لَا يَرْجِعُونَ ﴿۴۰﴾

وَإِنْ كُلُّ لُحْمٍ حَامِيٍّ لَدِينَا لَنُحْضِرُونَهُ ﴿۴۱﴾

وَأَيُّ لُحْمٍ أَرْضَ الْمَيْتَةِ أَحْبَبُّهَا وَأَخْرَجْنَا مِنْهَا حَبَابًا

فَمِنْهُ يَأْكُلُونَ ﴿۴۲﴾

وَجَعَلْنَا فِيهَا حَابَاتٍ مِنْ تَحِيْلٍ وَأَعْنَابٍ وَقَعْبْرًا فِيهَا مِنْ

وازایشان خلاص نکنند مرا (۲۳) .

هر آینه من آنگاه در گمراهی ظاهر باشم
(۲۴) .

هر آینه من ایمان آوردم به پروردگار شما
پس بشنوید از من (۱) (۲۵) .

گفته شد او را در آی به بهشت گفت ای کاش
قوم من میدانستند (۲۶) .

که به چه چیز بیامرزید مرا پروردگار من
وساخت مرا از نواختگان (۲۷) .

و فرود نیاوردیم بر قوم او بعد از او هیچ
لشکری از آسمان نیستیم ما فرود آورنده
لشکر (۲۸) .

نه بود عقوبت ایشان مگر يك فریاد تند
پس ناگهان ایشان چون آتش فرو مرده
شدند (۲۹) .

ای وای بر بندگان نمی آید بدیشان هیچ
فرستاده مگر با او تمسخر می کردند (۳۰) .

آیا نه دیدند چه قدر هلاک ساختیم پیش
از ایشان طبقات مردمان را که آنجماعت
بسوی ایشان باز نمی آیند (۳۱) .

و نیست هر طبقه مگر جمع آورده نزد
ما حاضر کرده شده (۳۲) .

و نشانه هست برای ایشان زمین مرده
زنده گردانیدیم آن را و بر آوردیم از آن دانه
پس از آن دانه میخورند (۳۳) .

و آفریدیم در زمین بوستان ها از درختان

الْعِيُونَ ﴿۳۴﴾

خرما ودرختان انگور وروان ساختیم
در آن بوستان چشمه ها (۳۴) .

تابخورند از میوه آنچه مذکور شد و نه
ساخته است میوه را دست های ایشان آیا
پس شکر نمی کنند (۳۵) .

پاکست آنکه آفرید اجناس را تمام آن
از آنچه میرویانندش زمین و از جنس آدمیان
و از آنچه ایشان نمی دانند (۳۶) .

ونشانه هست ایشانرا شب مانند پوست
می کشیم از وی روز را پس ناگهان ایشان
در تاریکی آیندگان باشند (۳۷) .

وآفتاب می رود براهی که قرارگاه و بست
اینست اندازۀ خدای غالب دانا (۳۸) .

وماه مقرر کردیم برای او منزل ها تا آن
که بازگردد مانند چوب کهنه خوشه خرما
(۳۹) .

نه خورشید می سزدش که دریابد ماه را
ونه شب سبقت کننده است بروز^(۱)
وهریکی از خورشید و ماه و ستاره
ها در آسمانی سیر میکنند (۴۰) .

ونشانه هست ایشانرا که ما برداشتیم
قوم بنی آدم را در کشتی پُر کرده شده
(۴۱) .

وآفریدیم برای ایشان مانند کشتی آنچه
سوار می شوند بر آن^(۲) (۴۲) .

لِيَأْكُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ وَمَا عَمِلَتْهُ أَيْدِيهِمْ أَفَلَا يَشْكُرُونَ ﴿۳۵﴾

سُبْحَانَ الَّذِي خَلَقَ الْأَرْضَ وَمَا عَلَيْهَا إِنَّهَا لَمِنَ ثَمَرَاتِ الْأَرْضِ وَوَن
أَنْفُسِهِمْ وَمَا لَا يَعْلَمُونَ ﴿۳۶﴾

وَأَيَّةٌ لَهُمُ الْبُيُوتُ تَسْلَخُ مِنْهُ النَّهَارُ فَإِذَا هُمُ مُظْلِمُونَ ﴿۳۷﴾

وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَهَا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿۳۸﴾

وَالْقَمَرَ قَدَرْنَا مَنَازِلَ حَتَّىٰ عَادَ كَالْعُرْجُونِ الْقَدِيمِ ﴿۳۹﴾

لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا الْبُرُجُ سَابِقُ الْجَاهِلِ
وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ ﴿۴۰﴾

وَأَيَّةٌ لَهُمُ الْفُلُوكَ حَمَلْنَا ذُرِّيَّتَهُمْ فِي الْفُلِكِ الْمُسْحُونِ ﴿۴۱﴾

وَخَلَقْنَا لَهُمُ مِنْ مِثْلِهِ مَا يَرْكَبُونَ ﴿۴۲﴾

(۱) یعنی پیش از انقضای روز نمی آید .

(۲) یعنی شتر و فیل .

واگر خواهیم غرق کنیم ایشان را پس هیچ فریاد رس نه باشد برای ایشان و نه ایشان رها کرده شوند (۴۳) .

لیکن رحمت کردیم از جانب خود و بهره مند ساختیم تاملتی (۴۴) .

و چون گفته شود بایشان که بترسید از عقوبتی که پیش دستهای شما باشد و از عقوبتی که پس پشت شما باشد بُود که بر شما رحم کرده شود (۴۵) .

اعراض کنند و نمی آید بدیشان هیچ نشانه از پروردگار ایشان الا آن روگردان باشند (۴۶) .

و چون گفته شود بایشان که خرج کنید از آنچه روزی داده ست شمارا خدای تعالی گویند کافران به مسلمانان آیاطعام دهیم کسی را که اگر خدای تعالی می خواست طعام دادی او را نیستید شما مگر دگرماهی ظاهر (۴۷) .

ومی گویند کافران کی باشید این وعده اگر راست گوئید (۴۸) .

انتظار نمی کشند مگر یک نعره تند را که بگیرد ایشان را و ایشان خصومت کنان باشند (۴۹) .

پس نتوانند وصیت کردن و نه باهل خود بازگردند (۵۰) .

و دمیده شود در صور پس ناگهان ایشان از قبرها بسوی پروردگار خویش

وَأَنْ نَّشَاقُوهُمْ فَلَا صَرْيَعَهُ لَهُمْ وَلَا هُمْ يُنْقَدُونَ ﴿۴۳﴾

إِلَّا رَحْمَةً مِنَّا وَمَتَاعًا إِلَىٰ حِينٍ ﴿۴۴﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّقُوا مَا بَيْنَ أَيْدِيكُمْ وَمَا خَلْفَكُمْ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿۴۵﴾

وَمَا تَأْتِيهِمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِنَا إِلَّا أَنْوَاغَتْهَا مَعْزُومِينَ ﴿۴۶﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْطَعِمُوهُمْ لَوْ شَاءَ اللَّهُ أَطْعَمَهُ تَبَانُ أَنْتُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿۴۷﴾

وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدَانِ لئن لم نصدقنَّ ﴿۴۸﴾

مَا يَنْظُرُونَ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً تَأْخُذُهُمْ وَهُمْ يَخِصِّمُونَ ﴿۴۹﴾

فَلَا يَسْتَطِيعُونَ كَوْصِيَةً وَلَا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ يَرْجِعُونَ ﴿۵۰﴾

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَإِذَا هُمْ مِنَ الْجِبَالِ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يَنْسِلُونَ ﴿۵۱﴾

بشتابند (۵۱) .

گویند ای وای بر ما که برخیزانید ما را از خواب گاه ما آری این هما نست که وعده داده بود خدای تعالی و راست گفتند پیغامبران (۵۲) .

نباشد این واقعه مگر نعره تندی پس ناگهان ایشان جمع آورده نزد ماحاضر کرده شده باشند (۵۳) .

پس امروزستم کرده نخواهد شد بر هیچ کس هیچ ستمی و جزا داده نه خواهید شد الا بحسب آنچه میکردید (۵۴) .

هر آئینه اهل بهشت امروز در کاری هستند شادانند (۵۵) .

ایشان وزنان ایشان در سایه ها بر تخت هانشیننده اند (۵۶) .

ایشان راست در بهشت میوه و ایشان راست آنچه طلب کنند (۵۷) .

گفته شود سلام باد از جانب پروردگار مهربان (۵۸) .

و بگوئیم جدا شوید امروز ای گناه گاران (۵۹) .

ایا حکم نه فرستاده بودم بسوی شما ای اولادِ آدم که پرستید شیطان را هر آئینه وی شمارا دشمن آشکاراست (۶۰) .

و آنکه پرستید مرا این ست راه راست (۶۱) .

و هر آئینه گمراه ساخت شیطان از قوم

قَالُوا لَوْلَا جَاءَنَا مِنْ رَبِّنَا هَذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ ﴿۵۱﴾

إِنْ كَانَتْ إِلَّا صِغَةً وَاحِدَةً وَإِذَا هُمْ جَمِيعٌ لَدَيْنَا مُخَضَّرُونَ ﴿۵۲﴾

قَالِيَوْمَ لَا نُظَلُّكُمْ نَفْسٌ سَبِيئًا وَلَا نُجْزُونَ إِلَّا مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿۵۳﴾

إِنَّ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ الْيَوْمَ فِي شُغْلٍ فَاكُونَ ﴿۵۴﴾

هُمْ وَأَزْوَاجُهُمْ فِي ظِلِّ عَلَى الْأَرْضِ كَمَا تُكْفُونَ ﴿۵۵﴾

لَهُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ وَلَهُمْ مَا يَدْعُونَ ﴿۵۶﴾

سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبِّ رَحِيمٍ ﴿۵۷﴾

وَأَمَّا زُورُ الْيَوْمِ فَآهَذَا لَهُمْ جُزْءٌ ﴿۵۸﴾

أَلَمْ أَعْهَدْ إِلَيْكُمْ يَا آدَمُ أَنْ لَا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ ﴿۵۹﴾

وَأَنْ اعْبُدُونِي هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿۶۰﴾

وَلَقَدْ أَضَلَّ مِنْكُمْ جِبِلًّا كَثِيرًا أَفَلَمْ تَكُونُوا تَعْقِلُونَ ﴿۶۱﴾

شما خلقی بسیار را آیانی دانستید (۶۲) .
این آن دوزخ ست که وعده داده می شد
شمارا (۶۳) .

درآئید بآن امروز به سبب کافر بودن خود
(۶۴) .

امروز مهربانیم بردهان های ایشان و سخن
گوید باما دست های ایشان و گواهی دهد
پاهای ایشان بآنچه می کردند (۶۵) .

و اگر خواهیم نابود کنیم چشم های ایشان
را پس سبقت کنند بسوی راه پس
از کجا ببینند (۶۶) .

و اگر خواهیم مسخ کنیم ایشان را برجای
ایشان پس نه توانند گذشتن از آن جا و
باز نه گردند (۶۷) .

و هر که را عمر دراز میدهیم نگویند می
کنیمش درآفرینش آیا در نمی یابند
(۶۸) .

و نیاموختیم این پیغامبر را شعر و لائق
نیست او را نیست این مگر پند و قرآن
آشکارا (۶۹) .

تا بترساند هر که زنده باشد^(۱) و ثابت
شود حجت بر کافران (۷۰) .

آیانه دیدند که ما آفریدیم برای ایشان
از آنچه ساخته است دست های ما چهار پایان

هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ﴿۳۳﴾

إِصْلَوْهَا الْيَوْمَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿۳۴﴾

الْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلَىٰ أَفْوَاهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَا أَيْدِيَهُمْ وَنَنظُرُ إِلَىٰ رِجْلِهِمْ
بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿۳۵﴾

وَلَوْ نَشَاءُ لَمَسَخْنَا عَلَىٰ أَعْيُنِهِمْ فَاسْتَبَقُوا الصِّرَاطَ فَأَنَّى
يَصِيرُونَ ﴿۳۶﴾

وَلَوْ نَشَاءُ لَمَسَخْنَاهُمْ عَلَىٰ مَكَانَتِهِمْ فَمَا اسْتَطَاعُوا مُضِيًّا
وَلَا يَرْجِعُونَ ﴿۳۷﴾

وَمَنْ يُعْمِرْهُ نُؤَخِّسْهُ فِي الْخَلْقِ أَفَلَا يَعْقِلُونَ ﴿۳۸﴾

وَمَا عَلَّمْنَاهُ الشِّعْرَ وَمَا يَنْبَغِي لَهُ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ وَقُرْآنٌ مُّبِينٌ ﴿۳۹﴾

لَيْدِنًا وَمَنْ كَانَ حَيًّا وَبِجْزِ الْقَوْلِ عَلَى الْكٰفِرِيْنَ ﴿۴۰﴾

أَلَمْ يَرَوْا أَنَّا خَلَقْنَا لَهُمْ مَا عَمِلَتْ أَيْدِيهِمْ أَنَّا نَأْتِيهِمْ لَهَا لِيَكُونُوا ﴿۴۱﴾

(۱) یعنی صاحب فهم باشد .

را پس ایشان آنرا مالکانند (۷۱) .

ورام ساختیم چهار پایان را برای ایشان
پس بعض از آن سواری ایشانست و بعض
از آن را میخورند (۷۲) .

وایشانراست در چهار پایان منفعت
ها و آشامیدنیها آیشکر نمی گزارند (۷۳) .
و گرفتند سوای خدا معبودان را تا بُوَد که
ایشان یاری داده شوند (۷۴) .

نه توانند یاری کردن ایشان و این بتان
برای ایشان لشکری حاضر کرده شده اند
(۷۵) .

پس اندوه گین نکند ترا سخن ایشان
هر آئینه مامیدانیم آنچه پنهان میکنند
و آنچه آشکار می نمایند (۷۶) .

آیند دانسته است آدمی که ما آفریدیم او را
از نطفه پس ناگهان وی خصومت کننده
آشکار شد (۷۷) .

زد برای ما مثالی و فراموش کرد آفرینش
خود را گفت که زنده کند استخوان هارا
در حالتی که آن کهنه شده باشند (۷۸) .

بگوزنده کندش آن که آفرید او را اول بار
و او بهر قسم آفرینش داناست (۷۹) .

آنکه پیدا کرد برای شما از درخت سبز
آتش را پس ناگهان شما از آن درخت آتش
می افروزید (۸۰) .

آیا نیست آنکه آفرید آسمان ها و زمین را

وَذَلَّلْنَاهَا لَهُمْ فَمِنْهَا رَكُوبُهُمْ وَمِنْهَا يَأْكُلُونَ ﴿۵۱﴾

وَلَهُمْ فِيهَا مَنَازِلُ وَمَشَارِبٌ أَقْلًا يَشْكُرُونَ ﴿۵۲﴾

وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ آلِهَةً لَّهُمْ يَبْصُرُونَ ﴿۵۳﴾

لَا يَسْمَعُونَ نَجْوَاهُمْ وَّهُمْ لَهُمْ جُنُودٌ مُّخْتَفُونَ ﴿۵۴﴾

فَلَا يَخْزِيكَ قَوْلُهُمْ إِنَّ الْعَالَمَ لَمُنْتَوُونَ وَمَا لِعِلْمُونَ ﴿۵۵﴾

أَلَمْ يَرِ الْإِنْسَانُ أَنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُّبِينٌ ﴿۵۶﴾

وَصَرَبَ لَنَا مِثْلَ دَوَابِّ خَلْقِهِ قَالَ مَنْ نَحْنِي الْعِظَامُ وَهِيَ رُبِيمٌ ﴿۵۷﴾

قُلْ يُبَيِّنُهَا لَكُمُ اللَّهُ إِنِّي آتَاهَا أَوَّلَ نَسْفَةٍ وَهِيَ جِلْدٌ مَعْلُومٌ ﴿۵۸﴾

لِلَّذِينَ جَعَلَ لَكُمُ مِنَ الشَّجَرِ الْأَخْضَرِ نَارًا فَإِذَا أَنْتُمْ مِنْهُ

تُوقَدُونَ ﴿۵۹﴾

أَوَلَيْسَ الْبُنَىٰ خَلْقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَفْقَهُونَ عَلَٰنِ الْخَلْقِ

يَعْلَمُ بَلِيٍّ وَهُوَ الْخَلْقُ الْعَلِيمُ ﴿۱۱﴾

توانا برآنکه بیآفریند مانند ایشان بلی
واوست آفریننده دانا (۸۱) .

إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذْ أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ مَنْ يَكُونُ ﴿۱۲﴾

جزاین نیست فرمانِ خدا چون بخواهد
آفریدن چیزی را که بگویدش بشوپس می
شود (۸۲) .

فَسُبْحَانَ الَّذِي بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿۱۳﴾

پس پاک ست آنکه بدستِ اوست
پادشاهی هرچیز و بسوی اوباز گردانیده
شوید (۸۳) .

سوره صفت مکی است و آن یک صد و هشتاد
ودو آیه و پنج رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بنام خدای بخشاینده مهربان .
قسم بجماعتی از ملائکه که صف میکشند
صف کشیدنی^(۱) (۱) .

وَالصَّفَّاتِ صَفًّا ﴿۱﴾

پس قسم بجماعتی میرانند راندنی^(۲)
(۲) .

فَالرَّحِيمِ الرَّحِيمِ ﴿۲﴾

پس قسم بجماعتی که تلاوت میکنند
تلاوت کردنی (۳) .

فَالْقَائِلَاتِ ذُكُرًا ﴿۳﴾

هرآئینه معبود شما یکی ست (۴) .

إِنَّ الْعِلْمَ لَمَجْدٌ ﴿۴﴾

اوپرورد گارِ آسمان هاوزمین ست و آنچه
درمیان این هاست و اوپرورد گارِ مشرق
هاست^(۳) (۵) .

رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا رَبُّ الْمَشْرِقِ ﴿۵﴾

هرآئینه ماآرائش دادیم آسمانِ دنیا را

إِنَّا زَيْنَا السَّمَاءِ الدُّنْيَا بِرَبِّهِ الْكَوَكِبِ ﴿۶﴾

(۱) مترجم گوید یعنی نزدیک پروردگار خود .

(۲) مترجم گوید یعنی شیاطین را والله اعلم .

(۳) یعنی و مغرب هانیز .

وَحِفْظًا مِّنْ كُلِّ شَيْطَانٍ تَارِدٍ ①

بزینت ستاره ها (۶) .
ونگاهداشتیم آنرا از هر شیطان سرکش
(۷) .

لَا يَتَمَنَّوْنَ إِلَى الْمَلَائِكَةِ وَيَقَدُّوْنَ مِنْ كُلِّ جَانِبٍ ②

مقصد آنکه گوش نه نهند شیاطین بسوی
ملاء اعلیٰ وزده میشوند از هر جانب
(۸) .

دُجُورًا وَأَلْهَمُوا عَذَابَ الْوَلَدِ ③

بجهت راندن ایشان و ایشان راست عذاب
دائم (۹) .

إِلَّا مَن خَطِفَ الْخَطْفَةَ فَأَتْبَعَهُ شَهَابٌ تَائِبٌ ④

مگر کسی که برآید^(۱) ربودنی پس از پی
اوافتد شعله سوزنده (۱۰) .

فَأَتَّبَعَهُمْ أَهُرَاقُهُمْ خَلْقًا مِّنْ خَلْقِنَا إِنَّ خَلْقَنَا لَمِّنْ

پس استفسارکن از ایشان آیا ایشان سخت
تر اند در آفرینش یا کسیکه ما آفریده ایم^(۲)
هر آئینه ما آفریدیم ایشانرا از گل چسپنده
(۱۱) .

طَائِفٍ لَّا زَبٍ ⑤

بلکه تعجب کردی^(۳) و ایشان تمسخر
میکنند (۱۲) .

بَلْ عَجِبْتَ وَيَسْخَرُونَ ⑥

و چون پند داده شود ایشان را پند نمی گیرند
(۱۳) .

وَلَا تُدْرِكُوا الْآيَةَ كُتُوبٍ ⑦

و چون ببینند نشانه ای را تمسخر کنند
(۱۴) .

وَلَا تَأْرَاقُوا إِلَيْهِ يَسْتَسْخَرُونَ ⑧

و گفتند نیست این قرآن مگر سحر
ظاهر (۱۵) .

وَقَالُوا إِنَّا هُمُ الْمُحْسِنُونَ ⑨

(۱) یعنی کلمه را از کلمات ملاء اعلیٰ یکبار ربودن .

(۲) یعنی ملائکه و جن و سماوات و غیر آن .

(۳) یعنی از حال کافران .

آیا چون بمیریم وباشیم خاک واستخوانی
چند آیامبرانگیخته شویم (۱۶) .

آیا پدرانِ نخستین مابرانگیخته شوند (۱۷) .

بگو آری وشما خوار باشید (۱۸) .

پس جزاین نیست که آن برانگیختن يك
نعره تند باشد پس ناگهان ایشان بنگرند
(۱۹) .

وگویند ای وای بر ما اینست روز جزا (۲۰) .
گفته شود این ست روز فیصله کردن قضایا
که آنرا به دروغ نسبت می کردید (۲۱) .

گفته شود برانگیزید ای ملائکه ستمگاران را
باهمراهانِ ایشان^(۱) وبآنچه می پرستیدند
(۲۲) .

بجز خدا پس دلالت کنید ایشان را بسوی
راه دوزخ (۲۳) .

وبازدارید ایشان را هر آئینه ایشان سوال
کرده خواهند شد (۲۴) .

چيست شمارا بایکدیگریاری نمی کنید
(۲۵) .

بلکه ایشان امروز گردن نهادگانند (۲۶) .
و رو آوردند بعض ایشان بر بعض
بایکدیگر سوال کنان (۲۷) .

گویند هر آئینه شمامی آمدید پیش
ما از جانب راست^(۲) (۲۸) .

گویند بلکه شما نه بودید مسلمانان (۲۹) .

عَدَاوَتَنَا وَكَأَنَّكَ الْعَمَامُ السَّعُودُونَ ﴿۱۶﴾

أَوِ ابْنَا الدُّوْنِ ﴿۱۷﴾

مَنْ نَعَمَ وَأَنْتُمْ ذُرِّيُّونَ ﴿۱۸﴾

وَأَمَّا هِيَ زَجْرَةٌ وَكَلْبَةٌ فَإِنَّهُمْ يُنظَرُونَ ﴿۱۹﴾

وَقَالُوا لَوْلَا هَذَا يَوْمَ الدِّينِ ﴿۲۰﴾

هَذَا يَوْمُ الْقَضَى الَّذِي كُتِبَ بِهِ تَلْدِيُونُ ﴿۲۱﴾

أَحْمَرُوا الَّذِينَ ظَلَمُوا وَأَذَابَهُمْ وَمَا كَانُوا يَعْبُدُونَ ﴿۲۲﴾

مِنْ دُونَ اللَّهِ فَأَهْدُوهُمْ إِلَى صِرَاطِ الْجَنَّةِ ﴿۲۳﴾

وَيَقْرَأُهُمُ الرَّحْمَةُ مَسْئُولُونَ ﴿۲۴﴾

مَا لَكُمْ لَأَنْتُمْ تَعُدُّونَ ﴿۲۵﴾

بَلْ هُمُ الْيَوْمَ مُسْتَسْلِمُونَ ﴿۲۶﴾

وَأَقْبَلْ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَسْتَأْذِنُونَ ﴿۲۷﴾

قَالُوا لَكُنْكُمْ نَبَأُؤُنَا عَنِ الْغَيْبِ ﴿۲۸﴾

قَالُوا بَلْ لَوْ كُنَّا مُؤْمِنِينَ ﴿۲۹﴾

(۱) یعنی باشیاطین والله اعلم .

(۲) یعنی واز جانب چپ نیز بجهت گمراه کردن والله اعلم .

ونه بود مارا بر شما هیچ تسلطی بلکه شما بودید گروهی از حدگذشته (۳۰) .

پس لازم شد بر ماسخن پروردگارا مکه البته ماچشنده عذاب باشیم (۳۱) .

پس گمراه کردیم شمارا هرآئینه ماگمراه بودیم (۳۲) .

پس تحقیق همه ایشان آن روز در عذاب باهم شریک باشند (۳۳) .

هرآئینه ما همچنین می کنیم باگناه گاران (۳۴) .

هرآئینه ایشان چون گفته می شد بدیشان که نیست هیچ معبود برحق مگر خدا سرکشی میکردند (۳۵) .

ومی گفتند آیاماترک کننده معبودان خود باشیم برای گفته شاعری دیوانه (۳۶) .

بلکه آورد پیغامبر سخن درست را ویاورد داشت سائر پیغامبرانرا (۳۷) .

هرآئینه شما چشنده عذاب درد دهنده باشید (۳۸) .

وجزا داده نخواهید شد مگر بحسب آنچه می کردید (۳۹) .

مگر بندگان خالص ساخته خدا^(۱) (۴۰) .

این جماعت ایشان راست روزی مقرر (۴۱) .

انواع میوه ها وایشان نواختگانند (۴۲) .

در بهشت های نعمت (۴۳) .

وَمَا كُنَّا لِنَعْلِمَ مِنْ سُلْطٰنِ بَلٍ كُنْتُمْ قَوْمًا طٰغِيٰنَ ﴿۳۰﴾

فَحَقَّ عَلَيْنَا قَوْلُ رَبِّنَا اِنَّآ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ﴿۳۱﴾

فَاَعْوَبْنَاكُمْ اِنَّآ كُنَّا لَطٰغِيٰنَ ﴿۳۲﴾

فَاِنَّهُمْ يَوْمَئِذٍ فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ ﴿۳۳﴾

اِنَّآ كُنَّا لَنَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِيْنَ ﴿۳۴﴾

اِنَّهُمْ كَانُوْا اِذْ قِيلَ لَهُمْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ يَسْتَكْبِرُوْنَ ﴿۳۵﴾

وَيَقُوْلُوْنَ اِنَّا لَتَارِكُوْا الْهَيْدٰتِ سَآءِرِ الْمُجْرِمِيْنَ ﴿۳۶﴾

بَلْ جَآءَ بِالْحَقِّ وَصَدَقَ الْمُرْسَلِيْنَ ﴿۳۷﴾

اِنَّكُمْ لَآ اَهْلُوْا الْعَذَابَ الْاَلِيْمَ ﴿۳۸﴾

وَمَا نَحْزُرُوْنَ اِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿۳۹﴾

اِلَّا رِبِّيٰدَ اللّٰهِ الْمُخْلِصِيْنَ ﴿۴۰﴾

اُولٰٓئِكَ اَلَهُمْ رِزْقٌ مَّعْلُوْمٌ ﴿۴۱﴾

قَوَآئِمٌ وَّهُمْ مُّكْرَمُوْنَ ﴿۴۲﴾

فِي حَدِيْثِ النَّعِيْمِ ﴿۴۳﴾

(۱) یعنی آنانکه پاک ساخته شدند از شرك و غيره .

عَلِ سُرٍّ مُّتَقِيلِينَ ﴿۴۴﴾

يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِمَا فِي قُلُوبِهِمْ ﴿۴۵﴾

بر تخت ها روبروی یکدیگر (۴۴) .
گردانیده می شود برایشان جامی از شراب
جاری (۴۵) .

بِضَاءٍ لَدَا لَشْرِبِينَ ﴿۴۶﴾

لَا فِيهَا عِوَجٌ وَلَا فِيهَا مَعْوَجَاتٌ ﴿۴۷﴾

سفید رنگ لذت دهنده نوشندگان را (۴۶) .
نه در آن شراب تباه کاری باشدونه ایشان
از آن شراب مست کرده شوند (۴۷) .

وَعَندهُمْ فِيهَا الْغُرُبَاتُ عُنَّ ﴿۴۸﴾

و نزدیک ایشان زنان فرواندازنده چشم
فراخ چشمان باشند (۴۸) .

كَأَنَّهُنَّ بَيْضٌ لَّكُلُونِ ﴿۴۹﴾

گویاایشان بیضه های (شتر مرغ) در پرده
پوشیده اند (۴۹) .

فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿۵۰﴾

پس روی آرند بعض اهل بهشت بر بعض
بایکدیگر استفسار کنان (۵۰) .

قَالَ قَائِلٌ مِّنْهُمْ إِنِّي كَانَ لِي قَرِينٌ ﴿۵۱﴾

گفت گوینده ای از ایشان هرآئینه بود
مراهم نشینی (۵۱) .

يَقُولُ إِنَّكَ لَمِنَ الْمُصَدِّقِينَ ﴿۵۲﴾

که بانکاری گفت آیاتو از باوردارند
گانی^(۱) (۵۲) .

أَذِ ابْتِغَاءَ مَوَازِينٍ ﴿۵۳﴾

آیا چون بمیریم و شویم خاک و استخوانی
چند آیاماجزا داده خواهیم شد (۵۳) .

قَالَ هَلْ أُنَبِّئُكُمْ مَّا أَكْبَرُ مِنْكُمْ قَالُوا أَكْبَرُ مِمَّا نَسَبْنَا لَكَ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ مَا لَكُم مِّنْهُنَّ مِنْ شَيْءٍ قَالُوا سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿۵۴﴾

بازگفت آیاشمادرمی نگرید^(۲) (۵۴) .

فَأَنصَبُوا فِي سَوَاقِ الْأَيْمَانِ ﴿۵۵﴾

پس درنگریست پس دید آن همنشین خود
را در وسط دوزخ (۵۵) .

قَالَ تَاللَّهِ إِنْ كُنْتُ لَأَكْبَرُ مِنْكُمْ قَالُوا سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿۵۶﴾

گفت بخداهرآئینه نزدیک بودی بآنکه
هلاک کنی مرا(۵۶) .

وَلَوْلَا رِجْمَةُ رَبِّي لَكُنْتُ مِنَ الْمُخْضَرِّينَ ﴿۵۷﴾

و اگر نبودى بخشایش پروردگار من
هرآئینه شدمی از حاضر کردگان

(۱) یعنی حشر را .

(۲) یعنی دوزخیان را .

در عذاب (۵۷) .
 آیا پس مانخواهیم مرد (۵۸) .
 مگر مردن اول مان ونیستیم ماعذاب کرده
 شدگان (۵۹) .
 هرآئینه این ست پیروزی بزرگ (۶۰) .
 برای این چنین نعمت پس باید که عمل
 کنند عمل کنندگان (۶۱) .
 آیا آنچه مذکور شد نیکوتر است از نگاه
 مهمانی یاد رخت زقوم (۶۲) .
 هرآئینه ماساختیم زقوم را عقوبتی برای
 ستمگاران (۶۳) .
 هرآئینه وی درختیست که برمی آید در
 قعر دوزخ (۶۴) .
 خوشه آن مانند سرهای شیاطین است
 (۶۵) .
 پس هرآئینه دوزخیان بخورند از آن درخت
 پس پُر کنند از آن شکم هارا (۶۶) .
 پس هرآئینه ایشانرا بر آن طعام آمیختنی
 باشد از آب گرم (۶۷) .
 باز هرآئینه بازگشت ایشان بسوی دوزخ
 بود^(۱) (۶۸) .
 هرآئینه ایشان گمراه یافتند پدران خود را
 (۶۹) .
 پس ایشان برپی پدران خود بسرعت رانده
 میشوند (۷۰) .
 و هرآئینه گمراه شده بودند پیش از ایشان
 اکثر پیشینیان (۷۱) .

أَفَمَنْ حُنَّ بَيْنَتَيْنِ ۝
 إِلَّا مَوْتَتَنَا الْأُولَىٰ وَأَنْحُنَّ يُعَذَّبِينَ ۝
 إِنَّ هَذَا لَفُوزٌ عَظِيمٌ ۝
 لِيُنْزِلَ هَذَا قَلْبَ عَمَلِ الْعَامِلُونَ ۝
 أَذَلِكَ خَيْرٌ لِّرُؤُوسِ الشَّجَرَةِ الرَّقُومِ ۝
 إِنَّا جَعَلْنَا قَفْنَهُ لِلظَّالِمِينَ ۝
 إِنهَا شَجَرَةٌ تَخْرُجُ فِي أَصْلِ الْجَحِيمِ ۝
 كَلِمَةً كَانَتْ رُؤُوسَ الشَّيَاطِينِ ۝
 فَأَنْهَمُ الْأَكْوَانَ مِنْهَا فَمَا لَكُلُّونَ مِنْهَا الْبُطُونَ ۝
 ثُمَّ إِنَّ لَهُمْ عَلَيْهَا لَشَوْبًا مِنْ حَمِيمٍ ۝
 ثُمَّ إِنَّ مَرْجِعَهُمْ لَإِلَى الْجَحِيمِ ۝
 إِنَّهُمْ الْقَوَائِمُ مَا هُمْ ضَالِّينَ ۝
 فَهُمْ عَلَىٰ أَرْهَامِهِمْ يُهْرَقُونَ ۝
 وَقَدْ ضَلَّ قَبْلَهُمْ أَكْثَرُ الْأَوَّلِينَ ۝

(۱) یعنی بعد خوردن و نوشیدن ایشان را به دوزخ باز برند .

وهرآئینه فرستادیم در میان ایشان ترسانند
گان (۷۲) .

پس به بین چگونه شدانجام بیم کرد گان
(۷۳) .

مگر بندگان خالص ساخته خدا (۷۴) .
وهرآئینه آواز داد مارا نوح پس نیک قبول
کننده دعائیم ما (۷۵) .

ورهانیدیم اوراواهل اورا از اندوه بزرگ
(۷۶) .

وساختیم اولاد اورا، ایشان را فقط باقی
مانده (۷۷) .

وگذاشتیم بروی ثنای نیک در پس ماند
گان (۷۸) .

سلام بادبرنوح درعالم ها (۷۹) .
هرآئینه ماهمچنین جزامیدهیم نیکوکاران
را (۸۰) .

هرآئینه اوازبندگان گرویده ماست (۸۱) .
بازغرق ساختیم دیگران را (۸۲) .

وهرآئینه ازاتباع نوح بود ابراهیم (۸۳) .
چون آمدپیش پروردگارخودبدل مبرازعیب
(یعنی ازدوده شرك وشك) (۸۴) .

چون گفت به پدرخود وبقوم خودچه
چیزرا عبادت می کنید (۸۵) .

آیا به رای فاسد خود معبودان را بجز
خدایم جوئید (۸۶) .

پس چیست گمان شما به پروردگارعالم ها
(۸۷) .

پس درنگر یست ابراهیم یکبارنگریستن

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا فِيهِمْ مُنذِرِينَ ۝۱

فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُنذِرِينَ ۝۲

إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلِصِينَ ۝۳

وَلَقَدْ نَادَانَا نُوحٌ فَلْنِعْمَ الْمُجِيبُونَ ۝۴

وَجَعَلْنَاهُ وَأَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ ۝۵

وَجَعَلْنَا ذُرِّيَّتَهُ هُمُ الْبَاقِينَ ۝۶

وَوَكَّلْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ۝۷

سَلَامٌ عَلَى نُوحٍ فِي الْعَالَمِينَ ۝۸

إِنَّا كُنَّا نَحْمِي الْمُحْسِنِينَ ۝۹

إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ۝۱۰

ثُمَّ أَخْرَجْنَا الْآخِرِينَ ۝۱۱

وَأَنَّ مِنْ شُرَيْعَتِهِ لَابْرَاهِيمَ ۝۱۲

إِذْ جَاءَ رَبَّهُ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ۝۱۳

إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَاذَا عَبَدُونَ ۝۱۴

أَفَمَا لِكُم مِّنْ آلِهَةٍ دُونَ اللَّهِ يُرِيدُونَ ۝۱۵

فَمَا تَأْتِكُمْ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝۱۶

فَنظَرَ نَظْرَةً فِي النُّجُومِ ۝۱۷

درستاره ها (۸۸) .
 پس گفت هر آئینه من بیمارم (۸۹) .
 پس بازگشتند از وی پشت گرداننده (۹۰) .
 پس پنهان متوجه شد بسوی معبودان
 ایشان پس گفت آیا نمی خورید (۹۱) .
 چیست شمارا که سخن نمی گوئید (۹۲) .
 پس متوجه شدبرایشان می زد زدنی به
 قوت (۹۳) .
 پس رو آوردند به ابراهیم شتاب کنان
 (۹۴) .
 ابراهیم گفت آیامی پرستید چیزی را که
 خود می تراشید (۹۵) .
 و خدا پیداکرد شمارا و آنچه می کنید (۹۶) .
 گفتند بایکدیگر بنا کنید برای ابراهیم
 عمارتی پس بافکنید اورا درآتش بسیار
 (۹۷) .
 پس قصد کردند باوی توطئه را پس
 ساختیم ایشان را زیرترین (۹۸) .
 وگفت ابراهیم که هر آئینه من رونده ام
 بسوی پروردگار خود راه خواهد نمود مرا
 (۹۹) .
 ای پرورد گار من عطاکن مرا از شائسته
 کاران (۱۰۰) .
 پس بشارت دادیم اورا به نوجوانی
 بُردباری (۱۰۱) .
 پس چون رسید آن طفل بآن سن که سعی
 تواند کرد همراه والد خود ابراهیم گفت ای
 پسرک من هر آئینه من می بینم در خواب

فَقَالَ إِنِّي سَعِيمٌ ﴿۸۸﴾
 فَوَلَّوْا عَنْهُ مُدْبِرِينَ ﴿۸۹﴾
 فَرَأَىٰ إِلَىٰ آلِهِمْ فَقَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ ﴿۹۰﴾
 مَا لَكُمْ لَا تَطْفُونَ ﴿۹۱﴾
 فَرَأَوْا عَلَيْهِمْ سُرُورًا بِالْيَمِينِ ﴿۹۲﴾
 فَأَقْبَلُوا إِلَيْهِ يَزْفُونَ ﴿۹۳﴾
 قَالَ أَعْبُدُونَ مَا تَشْتَبُونَ ﴿۹۴﴾
 وَآلَهُ خَلْقُهُمْ وَتَأْتَمِرُونَ ﴿۹۵﴾
 قَالُوا ابْنُوا لَهُ بُنْيَانًا فَأَلْفُوهُ فِي الْجَحِيمِ ﴿۹۶﴾
 فَأَرَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَسْفَلِينَ ﴿۹۷﴾
 وَقَالَ إِنِّي ذَاهِبٌ إِلَىٰ رَبِّي سَيَهْدِينِ ﴿۹۸﴾
 رَبِّي هَبْ لِي مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿۹۹﴾
 فَبَشَّرْنَاهُ بِغُلَامٍ حَلِيمٍ ﴿۱۰۰﴾
 فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ السَّعْيَ قَالَ يَبْنَؤُا إِنِّي أَرَىٰ فِي الْمَنَامِ أَنِّي
 أَذْجُكُ فَانظُرْ مَاذَا تَأْتِي قَالَ يَا بَتِ افْعَلْ مَا تُؤْمَرُ

که من ذبح میکنم ترا پس درنگر تاچه چیز بخاطر تو میرسد گفت ای پدر من بکن آنچه فرموده میشود ترا خواهی یافت مرا اگر خدا خواسته است از شکیبائی کنندگان (۱۰۲) .

پس چون منقاد شدند هردو و پدر بافگند فرزند خود را بر جانب پیشانی (۱۰۳) .
و آواز دادیم ابراهیم را که ای ابراهیم (۱۰۴) .

هر آئینه راست تعبیر کردی خواب را هر آئینه ماهرچنین جزا میدهیم نیکوکاران را (۱۰۵) .

هر آئینه این ماجرا امتحان ظاهرست (۱۰۶) .

و عوض او دادیم گوسفندی مهیا برای ذبح بزرگ جثه (۱۰۷) .

و گذاشتیم بروی ثنای نیک در پس ماندگان (۱۰۸) .

سلام باد بر ابراهیم (۱۰۹) .

هم چنین جزا میدهیم نیکوکاران را (۱۱۰) .

هر آئینه وی از بندگان گرویده ماست (۱۱۱) .

و بشارت دادیم او را باسحق پیغامبری از شائستگان (۱۱۲) .

و برکت دادیم بر ابراهیم و بر اسحق و از اولاد ایشان بعضی نیکوکارست بعضی ستم کننده آشکاراست بر خویشان (۱۱۳) .

سَجِدْ لِي إِنَّ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّابِرِينَ ﴿۱۰۲﴾

فَلَمَّا أَسْلَمَا وَتَلَّهُ لِلْجَبِينِ ﴿۱۰۳﴾

وَتَادَيْنَاهُ أَنْ آتِيَهُمْ ﴿۱۰۴﴾

فَدَا صَدَقَاتِ الرُّؤْيَا إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿۱۰۵﴾

إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْبَلَاءُ الْمُبِينُ ﴿۱۰۶﴾

وَقَدَّيْنَاهُ بِذَبْحٍ عَظِيمٍ ﴿۱۰۷﴾

وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ﴿۱۰۸﴾

سَلَامٌ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ ﴿۱۰۹﴾

كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿۱۱۰﴾

إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿۱۱۱﴾

وَنَبَشِّرُهُ بِإِسْحَاقَ بْنِ إِسْحَاقَ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿۱۱۲﴾

وَرَكْنَا عَلَيْهِ وَعَلَىٰ إِسْحَاقَ وَمَنْ ذُرِّيَّتِهِمَا مُحْسِنٌ وَظَالِمٌ لِنَفْسِهِ مُبِينٌ ﴿۱۱۳﴾

وَلَقَدْ مَنَّا عَلَىٰ مُوسَىٰ وَهَارُونَ ﴿۱۱۳﴾

وَجَعَلْنَاهُمْ آيَاتٍ لِّقَوْمِهِم مِّنَ الْكُرْبِ الْعَظِيمِ ﴿۱۱۴﴾

وَلَقَدْ نَزَّلْنَاهُمْ فَأَتَوْا هُمُ الظَّالِمِينَ ﴿۱۱۵﴾

وَأَنبِئْهُم بِمَا كُتِبَ عَلَيْهِمُ ﴿۱۱۶﴾

وَهَدَيْتَهُم بِمَا صِرَاطَ الْمُسْتَقِيمِ ﴿۱۱۷﴾

وَتَرَكْنَا عَلَيْهِمَ فِي الْآخِرِينَ ﴿۱۱۸﴾

سَلَّمَ عَلَىٰ مُوسَىٰ وَهَارُونَ ﴿۱۱۹﴾

إِنَّا كُنَّا ذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿۱۲۰﴾

إِنَّمَا مَرْنًا عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿۱۲۱﴾

وَإِنَّ إِلْيَاسَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿۱۲۲﴾

إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ آلَاتِكُمْ مَّا تَعْبُدُونَ ﴿۱۲۳﴾

أَتَدْعُونَ بَعْلًا وَتَذَرُونَ أَحْسَنَ الْخَالِقِينَ ﴿۱۲۴﴾

اللَّهُ رَبُّكُمْ رَبُّ آبَائِكُمُ الْأُولِينَ ﴿۱۲۵﴾

فَلِكُلِّ قَوْمٍ نَبَأٌ لَّخِصٌ ﴿۱۲۶﴾

إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلِصِينَ ﴿۱۲۷﴾

وهرآئینه ما احسان کردیم بر موسی و هارون (۱۱۴) .

ونجات دادیم ایشان را وقوم ایشان را از اندوه بزرگ (۱۱۵) .

ونصرت دادیم ایشانرا پس ایشان بودند غالبان (۱۱۶) .

ودادیم ایشان را کتاب واضح (۱۱۷) .

ودلالت کردیم ایشانرا براه راست (۱۱۸) .

وباقی گذاشتیم برایشان ثنای نیک در پس ماندگان (۱۱۹) .

سلام باد بر موسی و هارون (۱۲۰) .

هرآئینه ما همچنین جز امیدهیم نیکوکاران را (۱۲۱) .

هرآئینه ایشان از بندگان گرویده مایند (۱۲۲) .

وهرآئینه الیاس از فرستادگان بود (۱۲۳) .

چون گفت بقوم خود آیا پرهیزگاری نمی کنید (۱۲۴) .

ایا پرستش می کنید بعل را (وبعل نام بتی ست) و ترک میکنید نیکوترین آفرینندگانرا (۱۲۵) .

ترک می کنید خدایا پروردگار شما و پروردگار پدران نخستین شما (۱۲۶) .

پس دروغگو پنداشتند اورا پس هرآئینه آنجماعت حاضر کردند (۱) (۱۲۷) .

مگر بندگان خالص کرده خدا (۱۲۸) .

وگذاشتیم برالیاس ثنای نیک در پس ماند
گان (۱۲۹) .

سلام باد برالیاس (۱۳۰) .

هرآئینه ماهم چنین جز امیدهیم نیکوکاران
را (۱۳۱) .

هرآئینه وی بود از بند گان گرویده ما
(۱۳۲) .

وهرآئینه لوط بود از فرستادگان (۱۳۳) .
یادکن چون نجات دادیم اورا و اهل خانه
اورا همه یک جا (۱۳۴) .

مگر پیرزنی که بود از باقی ماند گان
(۱۳۵) .

باز هلاک ساختیم آن دیگران را (۱۳۶) .
وهرآئینه شما گذر میکنید بر مساکن آن
قوم صبح کنان (۱۳۷) .

وبوقت شب نیز آیا در نمی یابید (۱۳۸) .
وهرآئینه یونس بود از فرستادگان (۱۳۹) .
چون گریخت بسوی کشتی پُر کرده شده
(۱۴۰) .

پس قرعه انداخت باهل کشتی پس
شداز مغلوبان (۱۴۱) .

پس فروبرد اوراماهی واو کننده بودکاری
را که موجب ملامت باشد (۱۴۲) .

پس اگر نه آنست که وی از تسبیح کنند
گان می بود (۱۴۳) .

البته باقی می ماند در شکم ماهی تاروزیکه
مردمان برانگیخته شوند (۱۴۴) .

پس پرتافتیم اورا به زمین بی گیاه واو

وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ۙ

سَلَامٌ عَلَىٰ آلِ يَاسِينَ ۝

إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ۝

إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ۝

وَأَنَّ لُوطًا لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ۝

إِذْ نَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ أَجْمَعِينَ ۝

إِلَّا نَجَّوْنَا فِي الْغَيْبِ ۝

ثُمَّ دَمَرْنَا الْأَرْضِينَ ۝

وَأَنكُم تَتَّبِعُونَ عَلَيْهِمْ مُّصِيبِينَ ۝

وَبِأَيِّ آيَاتِنَا أَقْبَلُوعُلُونَ ۝

وَأَنَّ يُونُسَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ۝

إِذْ أُنقِيَ إِلَى الْفُلِّكَ الشَّعْوُونَ ۝

فَسَاهَمَ فَكَانَ مِنَ الْمُدْحَضِينَ ۝

فَالْتَمَتَهُ الْحَوْتُ وَهُوَ مُّيْلِمٌ ۝

فَلَوْلَا أَنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُنِجِّينَ ۝

لَلَبِثَ فِي بَطْنِهِ إِلَىٰ يَوْمِ يُبْعَثُونَ ۝

فَبَدَّلْنَاهُ بِالْعَرَاءِ وَهُوَ سَقِيمٌ ۝

- بیمار بود (۱۴۵) .
- وَرَوَانِيْدِيْمِ بَرَسِرِ اَوْدِرْخْتِي اَز قِسْمِ كَدُو (۱۴۶) .
- و فرستادیم اورا بسوی صدهزار یا بیشتر از آن باشند (۱۴۷) .
- پس ایمان آوردند پس بهره مند ساختیم ایشان را تا مدتی (۱۴۸) .
- پس استفسار کن از مشرکان آیا پرورد گارترا دختر انست و ایشان را پسران (۱۴۹) .
- آیا آفریدیم فرشتگان را زنها و ایشان حاضر بودند (۱۵۰) .
- آگاه باش هر آئینه ایشان از دروغ گوئی خود می گویند (۱۵۱) .
- که بزادخدای تعالی هر آئینه ایشان دروغ گویند (۱۵۲) .
- آیا اختیار کرد دختران را بر پسران (۱۵۳) .
- چيست شمارا چگونه حکم می کنید (۱۵۴) .
- آیا نمی اندیشید (۱۵۵) .
- آیا شمارا حاجتی واضح است (۱۵۶) .
- پس بیارید کتاب خود را اگر هستیید راست گو (۱۵۷) .
- و مقرر کردند کافران میان خدای تعالی و میان جنیان خویشی را و هر آئینه دانسته اند جنیان که ایشان البته حاضر کردگانند^(۱) (۱۵۸) .
- وَأَنْتَبْنَا عَلَيْهِ شَجَرَةً مِّنْ يُّقُوطٍ ﴿١٤٥﴾
- وَأَرْسَلْنَاهُ إِلَى مِائَةِ أَلْفٍ أَوْ يَزِيدُونَ ﴿١٤٦﴾
- فَأَمَّاؤَا مِثْقَالَهُمْ إِلَى جَنِّينَ ﴿١٤٧﴾
- فَأَسْتَفْتِيَهُمَ الرِّبَّكَ الْبَنَاتُ وَهُمْ الْبَنُونَ ﴿١٤٨﴾
- أَمْ خَلَقْنَا الْمَلَائِكَةَ إِنَاثًا وَهُمْ شَاهِدُونَ ﴿١٤٩﴾
- أَلَا إِنَّهُمْ مِّنْ أَفْكِهِمْ لَيَقُولُونَ ﴿١٥٠﴾
- وَلَدَّ اللَّهُ وَآلَهُمْ لَكِذِبُونَ ﴿١٥١﴾
- أَصْطَفَى الْبَنَاتِ عَلَى الْبَنِينَ ﴿١٥٢﴾
- مَا لَكُمْ عِيفٌ تَحْكُمُونَ ﴿١٥٣﴾
- أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿١٥٤﴾
- أَمْ لَكُمْ سُلْطٰنٌ مُّبِينٌ ﴿١٥٥﴾
- فَأَنْتُمْ أَيْدِيكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِينَ ﴿١٥٦﴾
- وَجَعَلُوا بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْجَنَّةِ نِجَابًا وَقَدَّحَلَمَتِ الْجِنَّةَ إِيَّاهُمْ لَمُحْضَرُونَ ﴿١٥٧﴾

پاک‌یست خدای را از آن چه بیان میکنند
(۱۵۹) .

مگر بندگان خالص کرده خدا^(۱) (۱۶۰) .
پس هر آئینه شما ای کافران آنچه می
پرستید^(۲) (۱۶۱) .

نیستید همه گمراه کننده برای عبادت آن
معبود باطل (۱۶۲) .

مگر کسی را که او در آینده دوزخ است
در علم الهی (۱۶۳) .

و فرشتگان گفتند نیست هیچکس از ما
مگر او را جانیست مقرر (۱۶۴) .

و هر آئینه ما صف کشند گانیم (۱۶۵) .

و هر آئینه ما تسبیح گویند گانیم (۱۶۶) .

و هر آئینه کافران عرب میگفتند (۱۶۷) .

اگر بودی پیش ما خبری از پیشینیان (۱۶۸) .

البته می شدیم بندگان خالص ساخته
خدا (۱۶۹) .

باز کافر شدند بآن قرآن پس خواهند
دانست عاقبت کار را (۱۷۰) .

و هر آئینه سابقاً صادر شده وعده ما برای
بندگان فرستاده خویش (۱۷۱) .

هر آئینه پیغامبران ایشانند نصرت دادگان
(۱۷۲) .

و هر آئینه لشکر ما البته ایشانند غالب (۱۷۳) .

پس روگردان از ایشان مدتی (۱۷۴) .

سُبْحٰنَ اللّٰهِ عَمَّا يُصِفُوْنَ ﴿۵۹﴾

اَلْعِبَادَ اللّٰهِ الْمُخْلِصِيْنَ ﴿۶۰﴾

فَاَنْتُمْ وَمَا تَعْبُدُوْنَ ﴿۶۱﴾

مَا اَنْتُمْ عَلَيْهِ بِمُنْتَهِيْنَ ﴿۶۲﴾

اَلَا مَنْ هُوَ صَالِ الْجَحِيْمِ ﴿۶۳﴾

وَمَا مَنَّا اِلَّا اَلَهٗ مَقَامُ مَعْلُوْمٍ ﴿۶۴﴾

وَ اِنَّا لَنَحْنُ الصّٰفُوْنَ ﴿۶۵﴾

وَ اِنَّا لَنَحْنُ الْمُسَبِّحُوْنَ ﴿۶۶﴾

فَلَا تَاْتُوْا بِالْحَقُوْلُوْنَ ﴿۶۷﴾

لَوْ اَنَّ عِنْدَنَا ذِكْرًا مِّنَ الْاٰكِلِيْنَ ﴿۶۸﴾

لَكُنَّا عِبَادَ اللّٰهِ الْمُخْلِصِيْنَ ﴿۶۹﴾

فَلَقُرْءٰنِهٖ فَسَوْفَ يَعْلَمُوْنَ ﴿۷۰﴾

وَلَقَدْ سَبَقَتْ كَلِمَتُنَا لِعِبَادِنَا الْمُرْسَلِيْنَ ﴿۷۱﴾

اِنَّهُمْ لَهٗرُ الْمَنصُورُوْنَ ﴿۷۲﴾

وَ اِنَّ جُنْدَنَا لَآلَهُمْ اَلْغٰلِبُوْنَ ﴿۷۳﴾

فَتَوَلَّ عَنْهُمْ حَتّٰى جِيْبُ ﴿۷۴﴾

(۱) یعنی بیان مخلصان موافق واقع است .

(۲) یعنی بتان .

وَأَبْصِرْ لَهُمْ صُفُوفَهُمْ يَوْمَئِذٍ ۝۵۱

أَفَبِعَذَابِنَا يَسْتَعْجِلُونَ ۝۵۲

فَإِذَا نَزَلَ بِصَاحِبِهِمْ فَسَاءَ صَبَابُ الْمُنذِرِينَ ۝۵۳

وَتَوَلَّى عَنْهُمْ ظُلْمًا حَتَّىٰ جَاءَهُمْ ۝۵۴

وَأَبْصِرْ لَهُمْ صُفُوفَهُمْ يَوْمَئِذٍ ۝۵۵

سُبْحٰنَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ ۝۵۶

وَسَلَّمَ عَلَى الْمُرْسَلِينَ ۝۵۷

وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝۵۸

وینگر ایشان را پس ایشان نیز خواهند دید (۱۷۵) .

آیا این کافران عذاب مارابشتاب می طلبند (۱۷۶) .

پس چون فرود آید عذاب بمیدان ایشان بدباشد بامداد بیم کردگان (۱۷۷) .

ورویگردان از ایشان تامدتی (۱۷۸) .

وینگر پس ایشان نیز خواهند دید (۱۷۹) .

پاکی ست پرورد گار ترا خداوند غلبه از آنچه این جماعت بیان می کنند (۱۸۰) .

وسلام بادبر فرستادگان خدا (۱۸۱) .

وسپاس خدای راست پرورد گار عالم ها (۱۸۲) .

سوره ص مکی است و آن نودونه
آیت و پنج رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ص وَالْقُرْآنِ ذِي الذِّكْرِ ۝۱

بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي عِزَّةٍ وَشِقَاقٍ ۝۲

كَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنْ قَوْمٍ فَتَدَّوْا وَآلَا تَرَ حِينَ مَنَّاوَسَ ۝۳

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم بقرآن خداوند پند (که آنچه بآن دعوت میکنی راست است) (۱) .

بلکه کافران درسرکشی ومخالفت اند (۲) .

چقدر هلاک کردیم پیش از ایشان قرنهارا پس فریاد برآوردند ونبود آن وقت خلاصی (۳) .

و تعجب کردند ازآنکه بیامد بایشان بیم کننده ازقوم ایشان وگفتند این کافران این

شخص جادو گردروغگوئیست (۴) .

آیا گردانید معبودان معتدد را يك معبود

وَعَجِبُوا أَنْ جَاءَهُمْ مُنذِرٌ مِنْهُمْ وَقَالَ الْكٰفِرُونَ هٰذَا سِيرٌ
كٰذِبٌ ۝۴

أَجَعَلَ الْآلِهَةَ إِلٰهًا وَاحِدًا إِنَّ هٰذَا لَشَيْءٌ عَجَابٌ ۝۵

هر آئینه این چیزی ست عجیب (۵) .
 و برفتند اشراف از ایشان بایکدیگر گویان
 که بروید و شکیبائی کنید بر عبادت
 معبودان خود هر آئینه این دین نوفتنه
 است که اراده کرده شده است (۶) .

نه شنیدیم این قول را در دین پسین^(۱)
 نیست این مگر افتراء (۷) .

آیا فرود آورده شد برین شخص قرآن
 از میان ما بلکه این کافران در شک انداز
 پندمن بلکه هنوز نچشیده اند عذاب مرا
 (۸) .

آیا نزد ایشانست از خزانه های رحمت
 پروردگار غالب بخشاینده تو (۹) .

آیا ایشانراست پادشاهی آسمان ها وزمین
 و آنچه در میان آنها ست پس باید که
 بالاروند آویخته بریسمانها^(۲) (۱۰) .

لشکری هست آنجا شکست داده شده
 از جمله گروه ها^(۳) (۱۱) .

دروغ داشتند پیش از ایشان قوم نوح و عاد
 و فرعون خداوند میخها^(۴) (۱۲) .

و ثمود و قوم لوط ساکنانِ ایکه (تکذیب
 کردند) ایشان بودند گروه های بسیار

وَأَطْلَقَ الْمَلَكُ مِنْهُمْ أَنْ أَمْشُوا وَأَصْبِرُوا عَلَى الْعَذَابِ إِنَّ هَذَا
 لَكُنَّ يَوْمًا ۝

مَا سِعَمْنَا بِهَذَا فِي الْبَلَاءِ الْأَخْرَجَ إِنْ هَذَا إِلَّا
 انْحِلَاقٌ ۝

أَنْزَلَ عَلَيْهِ الذِّكْرَ مِنْ بَيْنِنَا بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ مِنْ
 ذِكْرِي بَلْ لَمَّا يَدُوُّ قَوَاعِدَابِ ۝

أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَحْمَةِ رَبِّكَ الْعَزِيزِ الْوَهَّابِ ۝

أَمْ لَهُمْ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَادْعُوا
 فِي الْأَشْيَابِ ۝

جُنْدًا مَلَأْنَا لَكَ مَهْرُومًا مِنْ الْأَحْزَابِ ۝

كَذَبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَعَادٌ وَفِرْعَوْنُ ذُو الْأُنْتَابِ ۝

وَتَمُودٌ وَقَوْمُ لُوطٍ وَأَصْحَابُ لَيْلَى أُولَئِكَ الْأَحْزَابُ ۝

(۱) یعنی قرآن آخر که ما آن را دریا فتمیم واللہ اعلم .

(۲) یعنی بریسمان آویخته هم نمی توانند که با آسمان روند پس چطور پادشاهی واللہ اعلم .

(۳) یعنی از جنس گروه ها که با انبیاء مخالفت کردند .

(۴) یعنی بچه هارا به میخ تعذیب می کرد .

وقوی (۱۳) .

نیست هیچ کس از ایشان مگر تکذیب کرد پیغامبران را پس حتمی شد عقوبت من (۱۴) .

وانتظار نمی برند کفار این عصر مگریک نعره تند را یعنی نفخه قیامت که نه باشد آنرا هیچ توقف (۱۵) .

وگفتند (بطریق استهزا) ای پروردگار ماشتاب ده مارا سرنوشت ما از عقوبت پیش از روز حساب (۱۶) .

صبر کن بر آنچه میگویند و یادکن بنده ماداؤد خداوند قوت را هرآئینه اورجوع کننده بود^(۱) (۱۷) .

هرآئینه رام ساختیم همراه اوکوه هارا تسبیح میگفتند به وقت شام و صبح (۱۸) .

ورام ساختیم مرغانرا بهم آورده هریکی برای او فرمانبردار بود (۱۹) .

و محکم کردیم پادشاهی او را و دادیمش حکمت و سخن واضح (۲۰) .

و^(۲) آیا آمده است پیش تو خبر گروه خصومت کننده بایکدیگر چون ازدیوار جسته داخل شدند بمسجد (۲۱) .

چون درآمدند برداؤد پس بترسید از ایشان

إِنَّ كُلَّ الْإِكْذَابِ الرَّسُلَ فَحَقَّ عِقَابُ ۞

وَمَا يَنْظُرُ هَؤُلَاءِ إِلَّا الصَّيْحَةَ وَاجِدَاءَ مَا لَهَا مِنْ قَوَاتٍ ۝

وَقَالُوا رَبَّنَا عَجَلْنَا قُلُوبَنَا قَبْلَ يَوْمِ الْحِسَابِ ۝

إِصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَادْخُرْ عَبْدًا دَاوُدًا الْأَيْدِ إِثْمًا آوَابُ ۝

إِنَّا سَخَرْنَا الْجِبَالَ مَعَهُ يُسَبِّحْنَ بِالْعَمِيِّ وَالْأَشْرَاقِ ۝

وَالطَّيْرَ مَحْمُورَةً كُلُّ لَهٍ آوَابُ ۝

وَشَدَّدْنَا لِللَّهِ وَالْإِنْبَاءِ الْحِكْمَةَ وَقَصَلِ الْبَطَابِ ۝

وَهَلْ أَمَّاكَ نَبِيُّ النَّصَمِ إِذْ سَوَّرُوا الْغُرَابِ ۝

إِذْ دَخَلُوا عَلَىٰ دَاوُدَ فَفَزِعَ مِنْهُمْ قَالُوا لَأَخَذَنَّ خَصْمِينَ بَغِي

(۱) یعنی بسوی خدا .

(۲) مترجم گوید که داؤد علیه السلام نودونه زن داشت مع هذازن دیگر که در خطبه شخصی یا در نکاح او بود درخواست کرد خدای تعالی فرشتگان را بجهت تنبیه داؤد بشکل خصوم متمثل ساخت اشارت باین قصه است درین آیات واللّه اعلم .

گفتند مترس ما دو خصومت کننده ایم
ستم کرده است بعض مابریعض پس
حکم کن میان ما براستی وجور مکن
ودلالت کن مارا براه راست (۲۲) .

این برادر من ست بدست اوست نودونه
میش وپیش من يك ميش ست پس گفت
این شخص بمن بسیار این يك ميش را
ودرستی کرد بامن درسخن گفتن(۲۳) .

گفت داوود هر آئینه ستم کرد بر تو بخواستن
میش توتابهم آرد بمیشهای خود وهر آئینه
بسیاری از شریکان ستم می کنند بعض
ایشان بر بعضی مگر آنانکه ایمان آوردند
وکارهای شائسته کردند واندک اندایشان
وشناخت داوود که ما آزموده ایم اورا
پس طلبِ آمرزش کرد از پرورد
گار خود و بیفتاد سجده کنان وبازگشت
بخدا (۲۴) .

پس بیامریزیدیم اورا آن لغزش او وهر آئینه
اورانزد ما قربت ست ونیکوبازگشت ست
(۲۵) .

گفتیم ای داوود وهر آئینه ساختیم
ترا جانشین (پادشاه) در زمین پس حکم
کن میان مردمان براستی وپیروی مکن
خواهش نفس را که آن گمراه کند ترا
از راه خدا هر آئینه آنانکه گمراه می شوند
از راه خدا ایشان راست عذاب سخت
بسبب آنکه فراموش کردند روز حساب را
(۲۶) .

ونیا فریدیم آسمان و زمین را و آنچه

بَعْضُنَا عَلَ بَعْضٍ فَاحْكُم بَيْنَنَا يَا سَمِيعُ وَلَا تَشْطِطْ وَأَهْرَابًا إِلَى
سَوَاءِ الصِّرَاطِ ﴿۲۲﴾

إِنَّ هَذَا أَخِي لَهُ تِسْعٌ وَتِسْعُونَ نَجْعَةً وَلِي فِي نَجْعَةٍ وَأَجِدُكَ
فَقَالَ الْفِيلِيُّهَا وَخَرَفَنِي فِي الْخَطَابِ ﴿۲۳﴾

قَالَ لَقَدْ ظَلَمَكَ بِسُؤَالِ نَجْعِكَ إِلَى نِعَاجِهِ وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ
الْخُلَكَاءِ لَيَمْنَعُنَّكَ عَلَ بَعْضِ آلِ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ وَفَلِيلُ نَاجِهِمْ وَظَنَّ دَاوُدُ أَنَّمَا فَتَنَّاهُ فَاسْتَغْفَرَ رَبَّهُ
وَخَرَّ رَاكِعًا وَأَنَابَ ﴿۲۴﴾

فَعَفَرْنَا لَهُ ذَلِكَ وَإِنَّ لَهُ عِنْدَنَا لَازْفُفِي وَحَسَنَ مَا يَأْتِي ﴿۲۵﴾

يَا دَاوُدُ إِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ فَاحْكُم بَيْنَ النَّاسِ
بِالْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعِ الْهَوَى فَيُضِلَّكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ إِنَّ
الَّذِينَ يَضِلُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ إِنَّهُمْ
يَوْمَ الْحِسَابِ ﴿۲۶﴾

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَابَيْنَهُمَا إِلَّا بَلَاءَ ذَلِكَ ظُنُّنَا

الَّذِينَ كَفَرُوا قَوْلًا لِّلَّذِينَ كَفَرُوا مِن النَّارِ ﴿۲۷﴾

در میان این هاست بیهوده این گمان کافران ست پس وای کافران را از عقوبت آتش (۲۷) .

أَمْ جَعَلَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَالْمُضِلِّينَ فِي الْأَرْضِ
أَمْ جَعَلَ الْمُتَّقِينَ كَالْفُجَّارِ ﴿۲۸﴾

آیامی‌سازیم آنان را که ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند مانند فساد کنندگان در زمین آیامی‌سازیم پرهیزگاران را مانند بدکاران (۲۸) .

كَيْتَبُ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبْرَكٌ لِيَدَّبَّرُوا آيَاتِهِ وَلِيَتَذَكَّرَ
أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿۲۹﴾

این قرآن کتابیست بابرکت که فرود آوردیم اورا بسوی توتا مردمان تأمل کنند در آیات او تا پند گیرند خداوندان خرد (۲۹) .

وَوَهَبْنَا لِدَاوُدَ سُلَيْمَانَ نِعْمَ الْعَبْدُ إِنَّهُ أَوَّابٌ ﴿۳۰﴾

و عطا کردیم داؤد رافرنزدی سلیمان نام نیکوینده بود سلیمان هر آئینه اورجوع کننده بود بخدا (۳۰) .

لَا تُعْرَضُ عَلَيْهِ بِالْعَنِيِّ الصُّفُنُتُ الْجِيَادُ ﴿۳۱﴾

یادکن چون نموده شد اورا وقت شامگاه اسپان تیزرو (۳۱) .

فَقَالَ إِنِّي أَحْبَبْتُ حُبَّ الْغَيْرِ عَن ذِكْرِ رَبِّي حَتَّى
تَوَارَتْ بِالْحِجَابِ ﴿۳۲﴾

پس گفت هر آئینه دوست داشتم این اسپان را از قبیل رغبت بمال اعراض کنان از ذکر پروردگار خود تا آنکه پنهان شد آفتاب در پرده (۳۲) (۱) .

رُدُّوهُمَا عَلَى طُفَيْفٍ مِّنْ سَبَأٍ بِالسُّوقِ وَالْأَكْحَانِ ﴿۳۳﴾

بازگردانید این اسپانرا بر من پس شروع کرد دست رسانیدن بساقها و گردن ها (۳۳) (۲) .

وَلَقَدْ فَتَنَّا سُلَيْمَانَ وَأَلْقَيْنَا عَلَى كُرْسِيِّهِ جَسَدًا ثُمَّ أَآبَ ﴿۳۴﴾

وهر آئینه آزمودیم سلیمان را و انداختیم بر تخت او کالبدی باز رجوع

(۱) یعنی نماز عصر فوت شد .

(۲) یعنی ذبح کرده ساق آنها را بریده از جهت غیرت بر ذکر خدای تعالی والله اعلم .

کرد بخدا^(۱) (۳۴) .

گفت ای پروردگار من بیامرز مرا و عطا کن مرا آن پادشاهی که راست نیاید هیچکس را غیر از من هر آینه توئی بخشاینده (۳۵) .

پس مسخر گردانیدیم برای او باد را میرفت به فرمان او با هستگی روان شده هر جاکه خواسته باشد (۳۶) .

و مسخر گردانیدیم دیوان را هر عمارت بناکننده و هر فرورونده بدریا (۳۷) .

و مسخر گردانیدیم دیوان دیگر را دست و پا بهم بسته درزنجیرها (۳۸) .

گفتیم این ست بخشش ما پس عطا کن یا نگاهدار بغیر آنکه با تو حساب کرده شود (۳۹) .

و هر آینه اورانزد ما قربت ست و نیکو بازگشت ست (۴۰) .

و یادکن بنده ما ایوب را چون ندا کرد به پروردگار خود که دست رسانیده است مرا شیطان برنجوری و درد (۴۱) .

گفتیم بزن زمین را به پای خود ناگهان آن چشمه باشد که مهیا برای غسل سرد بود و آشامیدنی باشد (۴۲) .

قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَهَبْ لِي مُلْكًا لَّا يَمُنُّ بِآيَاتِي إِلَّا الَّذِينَ
بَعْدِي إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ ﴿۳۴﴾

فَسَخَّرْنَا لَهُ الرِّيحَ تَجْوِي بِأَمْرِهِ رُحَاءً حَيْثُ أَصَابَ ﴿۳۵﴾

وَالسَّاطِنِينَ كُلَّ بِنَاءٍ وَعَوَاصٍ ﴿۳۶﴾

وَالْآخَرِينَ مَقْرِنِينَ فِي الْأَصْفَادِ ﴿۳۷﴾

هَذَا عَطَاؤُنَا فَامْنُنْ أَوْ أَمْسِكْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿۳۸﴾

وَإِنْ لَهُ عِنْدَ الرَّبِّ رِزْقٌ وَحَسَنٌ مَّآبٍ ﴿۳۹﴾

وَأَذِّنْ لِلْعِبَادِ إِنَّ يُوبَ إِذْ نَادَى رَبَّهُ أَنِّي مَسَّنِيَ الشَّيْطَانُ
بِنُصُوبٍ وَعَذَابٍ ﴿۴۰﴾

أَنْزَلْنَا مِنْ سَمَوَاتِنَا مَاءً مُسَدَّدًا فَارْتَوَوْا وَمَا لَكُم
بِالْمَاءِ أَنْ لَا تَشْرَبُوا ﴿۴۱﴾

(۱) مترجم گوید سلیمان علیه السلام از امراء خود منغص شد و بخاطر آورد که امشب باصدزن جماع کنم و هرزنی پسری زاید و هر یکی شهبواری باشد جهاد کننده مرا احتیاج متعلق امر را نافتد فرشته گفت انشاء الله بگو سلیمان سهو کرد پس هیچ زن حامله نشد الا یک زن طفل ناقص الخلقه زاد و آن طفل را بر تخت سلیمان انداختند سلیمان علیه السلام متنبه شد و رجوع به رب العزت کرد والله اعلم .

وَوَهَبْنَا لَهُ أَهْلَهُ وَمِمَّا لَهُم مَّعَهُمْ رَحْمَةً مِنَّا ذِكْرِي
لِأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿۳۹﴾

وَحَدِّثْ بِبَيْدِكَ ضَعْفًا فَاصْرُبْ بِهِ وَلَا تَحَدِّثْ إِنَّا وَجَدْنَاهُ صَابِرًا
يَعْمُرُ الْعَمِيدَ إِنَّهُ أَقْوَابٌ ﴿۴۰﴾

وَأَذْكُرْ عَبْدًا تَارَ بِرُؤْيِهِ وَالسُّنَّ وَبِعُقُوبِ أُولِي الْأَيْدِي
وَالْأَبْصَارِ ﴿۴۱﴾

إِنَّا أَخْلَصْنَاهُمْ بِخَالِصَةٍ ذِكْرِي الْكَلَامِ ﴿۴۲﴾

وَأَذْكُرْهُمْ عِنْدَنَا لِيْنَ الْمُصْطَفَيْنَ الْكُفْيَارِ ﴿۴۳﴾

وَأَذْكُرْ سُمَيْلَ وَ الْيَسَعَ وَذَ الْكَيْفِ وَكُلَّ مَنِ الْإِكْفَارِ ﴿۴۴﴾

هَذَا ذِكْرُنَا لِيْلْمُتَّقِينَ لَحْنُ بَابِ ﴿۴۵﴾

جَدَّتْ عَدْنٌ مُفْتَحَةٌ لَهُمُ الْإِقْوَابِ ﴿۴۶﴾

مُنْتَكِبِينَ فِيهَا يَدُ حُونَ فِيهَا يَدُ كَثِيرَةٌ وَشَرَابِ ﴿۴۷﴾

و عطا کردیم او را اهل خانه او مانند ایشان
همراه ایشان بخشاشی از نزد خود و پندی
خداوندانِ خرد را (۴۳) .

و گفتیم بگیر بدست خود دسته شاخه‌پس
بزن بآن^(۱) و خلاف سوگند مکن هر آئینه
ما او را یافتیم شکبیا نیک بنده بود ایوب
هر آئینه او رجوع کننده بخدا بود^(۲) (۴۴) .

و یادکن بندگان ما ابراهیم و اسحق
و یعقوب را خداوندان دست‌ها و چشم
ها^(۳) (۴۵) .

هر آئینه ما میکروساختیم ایشانرا برای
خصلتی پاک که یادکردن آخرت
ست (۴۶) .

و هر آئینه ایشان نزد ما از برگزیدگان نیکان
بودند (۴۷) .

و یادکن اسماعیل و الیسع و ذوالکفل را
و هر یکی از نیکان بودند (۴۸) .

این قرآن پندی هست و هر آئینه پرهیزگاران
را نیک بازگشت ست (۴۹) .

بوستانهای دائم ست کشاده کرده برای
ایشان دروازه‌ها (۵۰) .

تکیه کنان در آنجا می‌طلبند آنجامیوه
بسیار و شراب را (۵۱) .

(۱) یعنی زن خود را .

(۲) یعنی ایوب علیه السلام سوگند خورده بود که زن خود را صدضربه بزند خدای تعالی
بروی سهل ساخت .

(۳) یعنی علم و عمل هر دو بکمال داشتند و الله اعلم .

و نزد ایشان باشند زنان فرودآورنده چشم هم عمر بایکدیگر (۵۲) .

این ست آنچه وعده داده میشود شمارا برای روز حساب (۵۳) .

هرآئینه این رزق ماست نباشد آنرا هیچ زوال (۵۴) .

این ست جزا وهر آئینه ازحد گذشتگان را بدبازگشتی باشد (۵۵) .

که دوزخ است درآیند آنجا پس بدآرام گاه است (۵۶) .

این عذاب آب گرم ست وزرداب ست پس باید که بجشید آنرا (۵۷) .

وعذابی دیگرست مانند این انواع مختلف (۵۸) .

این^(۱) قومیست درآینده باتش همراه شما متبوعان گویند زمین کشاده مباد برایشان هرآئینه ایشان درآیندگان آتش اند (۵۹) .

تابعان گویند بلکه بر شمازمین کشاده مباد شماپیش آوردید عذاب را برای ما پس بدقرارگاهی ست دوزخ (۶۰) .

گویند ای پرورد گارماهرکه آئین قدیم ساخته باشد برای ماکفر پس زیاده بکن درحق اوعقوبت درآتش (۶۱) .

وگفتند اهل دوزخ چیست مارا که نمی بینیم مردانی را که می شمردیم ایشانرا

وَعِنْدَهُمْ قَصْرِتُ الظُّرْبِ التُّرَابِ ﴿۵۲﴾

هَذَا مَا تُوعَدُونَ لِيَوْمِ الْحِسَابِ ﴿۵۳﴾

إِنَّ هَذَا الرِّزْقَ مَالَهُ مِنْ تَفَادٍ ﴿۵۴﴾

هَذَا جَزَاءٌ لِّلظَّالِمِينَ أَكْثَرُ مَا يَجِبُ ﴿۵۵﴾

جَهَنَّمَ يَصْلَوْنَهَا فَيَقْسِمُ لَهُمْ فِيهَا ﴿۵۶﴾

هَذَا قَلِيدٌ وَقُوَّةٌ حَبِيمٌ وَعَسَائِقُ ﴿۵۷﴾

وَأَخْرَجْنَا مِنْ شَكْلِهِ أَزْوَاجًا ﴿۵۸﴾

هَذَا قَوْمٌ مَقْتَحِمٌ مَعَكُمْ لَا مَرْجَاءَ لَهُمْ أَنَّهُمْ صَالُوا النَّارَ ﴿۵۹﴾

قَالُوا بَلْ أَنْتُمْ لَأَمْرِجِيهِمْ أَنْتُمْ قَدَّمْتُمْ لَهُمُوهَا لَنَا فَيُقْسِمُ الْقَرَارُ ﴿۶۰﴾

قَالُوا رَبَّنَا مَنْ قَدَّمَ لَنَا هَذَا فَوَدِدْنَا عَدَاةَ الْبَاطِعِ فِي النَّارِ ﴿۶۱﴾

وَقَالُوا مَا لَنَا لَنَرِي رِجَالًا لَمْ نَعُدُّهُمْ مِنَ الْأَشْرَارِ ﴿۶۱﴾

(۱) چون تابعان خواهند که بدوزخ درآیند متبوعان را گفته شود .

ازبدان^(۱) (۶۲) .

آیا مسخره می‌گرفتیم ایشان را یا برگشته است از ایشان دیده‌ها (۶۳) .

هرآئینه این راست ست مراد از آن خصومت کردنِ اهل دوزخ ست بایکدیگر (۶۴) .

بگوزاین نیست که من ترساننده ام ونیست هیچ معبود برحق مگر خدای یگانه زیادقومند (۶۵) .

پروردگار آسمان‌ها وزمین آنچه میان این‌هاست غالب آمرزگار (۶۶) .

بگواین خبری بزرگ ست (۶۷) .

شمازوی روگرداننده‌اید (۶۸) .

نیست مراهیچ دانش بحال این جماعت بلند قدر ازفرشتگان چون بایکدیگر سوال وجواب میکنند (۶۹) .

وحی فرستاده نمی‌شود بسوی من مگر آنکه من ترساننده آشکارم (۷۰) .

ویادکن چون گفت پروردگارتوبه فرشتگان هرآئینه من آفریننده ام آدمی را ازکل (۷۱) .

پس چون راست کنم اورا وبدم دروی روح خود را پس درافتید اورا سجده کنان (۷۲) .

پس سجده کردند فرشتگان تمام ایشان همه یک جا (۷۳) .

أَخَذَ لَهُمْ مِصْرًا مَّا أَرَزَعْتَهُمْ الْأَبْصَارُ ۝

إِنَّ ذَلِكَ لَحَقٌّ تَخَافُهُمْ أَهْلُ النَّارِ ۝

قُلْ إِنَّمَا أَنَا مُنذِرٌ وَمَا مِنَ الْوَالِدِ لِلَّهِ
الْوَالِدِ الْقَهَّارِ ۝

رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ ۝

قُلْ هُوَ تَبَوَّأُ عِظْمَهُ ۝

أَنْتُمْ عَنْهُ مُعْرِضُونَ ۝

مَا كَانَ لِي مِنْ عِلْمٍ بِالْمَلَأِ الْأَعْمَلِ إِذْ يَخْتَصِمُونَ ۝

إِنْ يُؤْمَىٰ إِلَىٰ إِلَٰهَاتِنَا لَأَنْتَ ذَرِّيَّتُنَّ ۝

إِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلٰٓئِكَةِ إِنِّي خَالِقٌ بَشَرًا مِّنْ طِينٍ ۝

فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِن رُّوحِي فَقَعُوا لَهُ يٰجِدُونَ ۝

فَسَجَدَ الْمَلٰٓئِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ ۝

(۱) یعنی فقراء مسلمین .

إِلَّا إِبْلِيسَ اسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿۷۴﴾

مگر شیطان سرکشی کرد و شد از کافران
(۷۴) .

قَالَ يَا إِبْلِيسُ مَا مَنَعَكَ أَنْ تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتُ بِيدِي
أَسْتَكْبَرْتَ أَمْ كُنْتَ مِنَ الْعَالِينَ ﴿۷۵﴾

گفت خدا ای شیطان چه چیز بازداشت
ترا از آنکه سجده کنی چیزی را که
آفریدمش بدو دست خود آیاتکبر کردی یا
بحقیقت هستی از بلند قدران (۷۵) .

قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِنْهُ خَلَقْتَنِي مِنْ نَارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ ﴿۷۶﴾

گفت من بهترم از وی آفریدی مرا از آتش
و آفریدی او را از گل (۷۶) .

قَالَ فَاهْبُتْ مِنْهَا قَائِلًا وَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ ﴿۷۷﴾

گفت بیرون شو از بهشت هر آینه تو رانده
شده ای (۷۷) .

وَإِنَّ عَلَيْكَ لَعْنَتِي إِلَى يَوْمِ الدِّينِ ﴿۷۸﴾

و هر آینه بر تو لعنت من باد تا روز جزا
(۷۸) .

قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿۷۹﴾

گفت ای پروردگار من پس مهلت ده مرا
تا آنروز که برانگیخته شوند مردمان (۷۹) .

قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ ﴿۸۰﴾

گفت هر آینه تو از مهلت دادگانی
تا روز آن وقت معین (۸۱) .

إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ ﴿۸۱﴾

گفت شیطان پس قسم بعزت تو که البته
گمراه کنم ایشانرا همه (۸۲) .

قَالَ فَبِعِزَّتِكَ لأُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿۸۲﴾

الآبندگان خالص کرده تو از ایشان (۸۳) .

إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ الْمُخَلَّصِينَ ﴿۸۳﴾

فرمود پس سخن راست ست این و
سخن راست میگویم (۸۴) .

قَالَ فَالْحَقُّ وَالْحَقُّ أَقْوَلُ ﴿۸۴﴾

البته پرکنم دوزخ را از تو و از آنانکه پیروی
تو کنند از ایشان همه یکجا (۸۵) .

لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكَ وَمِمَّنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿۸۵﴾

بگوسوال نمی کنم از شما برتبلیغ قرآن
هیچ مزدی را و نیستم از تکلف کنندگان^(۱) (۸۶) .

قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُتَكَلِّفِينَ ﴿۸۶﴾

(۱) یعنی دعوی وحی نه کنم بغیر تحقیق .

إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿۸۷﴾

وَلَتَعْلَمَنَّ يَوْمَآءَ بَعْدَ حِينٍ ﴿۸۸﴾

نیست قرآن مگر پندی عالم هارا (۸۷) .
والبته خواهید دانست صدق آنرا بعد
زمانی (۸۸) .

سوره زمر مکی است و آن هفتاد پنج
آیت و هشت رکوع است

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ﴿۱﴾

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللّٰهِ الْعَزِیْزِ الْحَكِیْمِ ﴿۲﴾

إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ فَاعْبُدِ اللّٰهَ مُخْلِصًا
لَّهُ الدِّیْنَ ﴿۳﴾

اللّٰهُ الَّذِیْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ وَالَّذِیْنَ اٰمَنُوْا مِنْ ذُرِّیَّتِہٖۤ اَوْلِیَآءَ
مَا نَعْبُدُہُمْ اِلَّا لِیَسِّرُوْا عَلَیْہِ الْوَسْیْلَۃَ اِلَی اللّٰهِ وَلَقَدْ اِنَّ اللّٰهَ یَجْعَلُ
بَیْنَہُمْ فِیْ مَاہُمْ وِیْہِ یَفْتَلِیْہِمْ اِنَّ اللّٰهَ لَیَهْدِیْ مَنْ
هُوَ اَشَدُّ بَصَیْرًا ﴿۴﴾

بنام خدای بخشاینده مهربان .
فروفرستادن این کتاب از جانب خدای
غالب با حکمت ست (۱) .

هر آئینه ما فروفرستادیم بسوی تو کتاب را
براستی پس عبادت کن خدا را خالص
کرده برای او پرستش را (۲) .

آگاه باش مرخدا را است (۱) پرستش
کردن خالص (۲) و آنانکه دوستان گرفتند
بجز خدا (و گفتند) عبادت نمی کنیم
ایشان را مگر برای آنکه نزدیک سازند ما را
بخدا در مرتبه قرب هر آئینه خدا حکم
می کند میان ایشان در آنچه ایشان در آن
اختلاف دارند هر آئینه خدا راه نمی
نماید کسی را که او دروغگو
بسیار ناسپاس است (۳) .

اگر خواستی خدا که فرزند گیرد البته
برگزیدی از آن جمله که خلق کرده ست
چیزی را که میخواست پاکی او راست
اوست خدای یگانه با قوت (۴) .

لَوْ اَرَادَ اللّٰهُ اَنْ یَّخْلُقَ لَوْ لٰدَا اَصْطَفٰی مِمَّا یَخْلُقُ مَا یَشَآءُ
سُبْحٰنَہٗ هُوَ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿۵﴾

(۱) یعنی مقبول نزد اوست .

(۲) یعنی بغیر شرک .

آفرید آسمان ها و زمین بتدبیر درست می
پيچاند شب را برورز و می پيچاند روز را
برشب و رام ساخت خورشید و ماه را
هریکی می رود در زمان معین آگاه باش
اوست غالب آمرزنده (۵) .

آفرید شمارا از يك شخص بازبیا فرید از آن
شخص زنش را و فرورفتاد برای شما
از چهار پایان هشت قسم ^(۱) می آفریند
شمارا در شکم های مادران شماییک نوع
آفریدن بعد از آفریدن دیگر در تاریکی های
سه گانه ^(۲) این ست خدا پروردگار شما
اوراست پادشاهی نیست هیچ معبود
برحق مگر او پس از کجا گردانیده
میشود (۶) .

اگر ناسپاسی کنید پس هر آئینه خدا بی
نیازست از شما و نمی پسندد در حق بندگان
خود ناسپاسی را و اگر سپاسداری کنید
پسند کند او را برای شما و بر ندارد هیچ
بردارنده بار دیگر را باز بسوی پروردگار
شما با گشت شماست پس خیر دهد شمارا
بآنچه می کردید هر آئینه او داناست
بمکنون سینه ها (۷) .

و چون برسد آدمی را رنجی دعا کند
بجناب پروردگار خود رجوع کرده بسوی
او باز چون عطا کندش نعمتی از نزد

خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ يَكُونُ اللَّيْلَ عَلَى النَّهَارِ
وَيَكُونُ النَّهَارَ عَلَى اللَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي
لِأَجَلٍ مُّسَمًّى أَلا هُوَ الْعَزِيزُ الْغَنِيُّ ۝

خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ فَعَبَّلَكُمْ فَجَعَلَكُمْ أَزْوَاجًا لِيَتَفَكَّرُوا فِي بَاطِنِ أَمْثَلِكُمْ خَلَقْتُمْ
بَدَنَكُمْ فِي ظُلُمَاتٍ ثَلَاثٍ ذَلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ الْإِلَهَ الْإِلَهِ
هُوَ قَائِلُ تَعْرِفُونَ ۝

إِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ اللَّهَ عَنَيْكُمْ وَلَا يَرْضَى لِعِبَادِهِ الْكُفْرَ
وَأَنْ تَشْكُرُوا وَابْرَأَهُ لَكُمْ وَلَا تَرُدُّوا رِزْقَهُمْ وَلَا تَحْرَبُوا
رَبَّهُمْ فَخَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ فَعَبَّلَكُمْ فَعَلَّامٌ لِمَا
الضُّمُورِ ۝

وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ ضُرٌّ مَعْرَبٌ هُوَ مِنْبَأُ إِلَيْهِ فَخُذْ إِذَا حَوَّلَهُ
نِعْمَةً مِنْهُ لِيْلَى مَا كَانَ يَدْعُو إِلَيْهِ مِنْ قَبْلٍ وَجَعَلْ لَكُمْ

(۱) یعنی نروماده از شتر گاو و گوسفند و بز و الله اعلم .

(۲) یعنی مشیمه و رحم و بطن و الله اعلم .

خود فراموش سازد آنچه دعا میکند
بجهت اوپیش ازین ومقررکند برای خدا
همسران راتاگمراه کند ازراه خدا بگو بهره
مندباش بکفر خود اندک زمانی هراتینه تو
ازاهل دوزخی (۸) .

(آیا آن ناسپاس مشرک بهترست) یا کسیکه
اوعبادت کننده است درساعتهایی ازشب
سجده کنان وایستاده شده می ترسد
ازآخرت وامیدمیدارد رحمت پروردگار
خودرا بگوآیا برابر میشوند آنانکه می
دانند وآنانکه نمیدانند جزاین نیست که
پندپذیر میشوند خداوندان خرد (۹) .

بگو(یامحمد) ازطرف من ای بندگان من
که ایمان آورده اید بترسید ازپروردگار
خودمرآنراکه نیکوکاری کردند درین دنیا
حالت نیک باشد وزمین خدا کشاده است
جزاین نیست که تمام داده میشودصابران
را مزدایشان بیشمار^(۱) (۱۰) .

بگو هراتینه فرموده شده مرا که عبادت
کنم خدای را خالص ساخته برای
اوپرستش (۱۱) .

وفرموده شد مرابآنکه باشم نخستین
مسلمانان (۱۲) .

بگو هراتینه من میترسم اگر نافرمانی پرورد
گارخود کنم ازعذاب روزبزرگ (۱۳) .

بگوخودارا عبادت میکنم خالص ساخته

أَتَدَّاءُ الْبَيْضِ عَنْ سَيْبِهِ قُلْ مَتَّعْتُكُمْ بِكُمَا قَلِيلًا
إِنَّكَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ ۝

أَمْ نَهَىٰ هُوَ قَائِلٌ أَنَا الْبَيْضُ سَاجِدًا وَقَالِمَا يَحْدُرُ الْآخِرَةَ
وَيَرْجُوا حِمَّةَ رَبِّهِ قُلْ هَلْ يَسْكُرُ الَّذِينَ الَّذِينَ يَعْلَمُونَ
وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُو الْأَلْبَابِ ۝

قُلْ يٰبِئْسَ آدَاءُ الَّذِينَ آمَنُوا ثُمَّ انْفَكُوا رَبُّكُمْ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا
فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً وَأَرْضُ اللَّهِ وَاسِعَةٌ إِنَّمَا يُوَفَّى
الضَّالِّينَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ۝

قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ۝

وَأُمِرْتُ لِأَنْ أَكُونَ أَوَّلَ الْمُسْلِمِينَ ۝

قُلْ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ۝

قُلْ اللَّهُ أَعْبُدُ مُخْلِصًا لَهُ دِينِي ۝

(۱) درین آیت تعریض ست بهجرت حبشه .

فَاعْبُدُوا مَا شِئْتُمْ مِنْ دُونِهِ قُلْ إِنْ الْحَيْرِينَ الَّذِينَ
خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَاهْلِيهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَلَا ذَلِكُمْ
هُوَ الْخَسِرَانُ الْبُيُوتُ ⑤

أَلَمْ يَنْزِلْ فِيهِمْ ظُلُمٌ مِنَ السَّمَاوَاتِ مِنْ هَبْطِهِمْ ظُلْمٌ ذَلِكَ يُخَوِّفُ
اللَّهُ بِهِ عِبَادَةَ يَعْبَادُ فَاذْقُون ⑤

وَالَّذِينَ اجْتَنَبُوا الطَّاغُوتَ أَنْ يَعْبُدُوهَا وَأَنَابُوا إِلَى اللَّهِ
لَهُمُ الْبَتْرَى قَبْرٌ عَبَادٌ ⑤

الَّذِينَ يَسْمَعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ أُولَئِكَ الَّذِينَ
هَدَاهُمُ اللَّهُ وَأُولَئِكَ هُمْ أُولُو الْأَلْبَابِ ⑤

أَفَمَنْ حَقَّ عَلَيْهِ كَلِمَةُ الْعَذَابِ أَفَأَنْتَ تُؤْمِنُ
فِي النَّارِ ⑤

لَكِنَّ الَّذِينَ اتَّخَذُوا آلَهُمِ الْغُرُفَ مِنْ دُونِ مَا عَرَفَ مَبِيتَهُ يُخْرِجُونَ
مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارَ وَعَدَّ اللَّهُ لِلَّذِينَ كَفَرُوا عَذَابًا أَلِيمًا ⑤

برای اوپرستش خود را^(۱) (۱۴) .

پس عبادت کنید هر کرا خواهید بغیر از
خدا بگوهر آئینه زیان کاران آنانند که
در زیان دادند خویشتن را و اهل خود را
روز قیامت^(۲) آگاه باش این مقدمه
همانست زیان ظاهر (۱۵) .

ایشان را از بالای ایشان سایبانها باشد از آتش
و از زیر ایشان نیز سایبانها این عذاب
میترساند خدا بآن بندگان خود را ای بند
گان من بترسید از من (۱۶) .

و آنانکه احتراز کردند از بت از آنکه عبادت
کنند او را و رجوع کردند بسوی خدا
ایشانراست مرده پس مرده ده آن بندگان
مرا (۱۷) .

کسانیکه می شنوند سخن پس پیروی می
نمایند نیکوترین آن را ایشانند آنانکه
هدایت کرده است ایشانرا خدا و ایشانند
خداوندان خرد (۱۸) .

پس کسی که ثابت شد بروی وعده
عذاب آیاتو خلاص توانی کرد آن دوزخی
را (۱۹) .

لیکن آنانکه ترسیدند از پروردگار
خود ایشانراست محل های بلند بالای آن
محل های دیگر عمارت کرده شده، می رود
زیر آن جویها و وعده کرده است خدا

(۱) یعنی ازشرك .

(۲) یعنی هلاك كردند خود را و اهل خانه خود را بضلال و اضلال .

خلاف نمی کند خدا وعده را (۲۰) .

آیانه دیدی که خدا فرو فرستاد از آسمان آب پس در آورد آن را به چشمه هادرزمین باز برمی آرد بسبب آن کشت را گوناگون اقسام اوباز خشک میشود پس می بینی آنرا زرد شده باز میکند آنرا ریزه ریزه هر آئینه در این مقدمه پندی هست خداوندانِ خرد را (۲۱) .

آیا کسی که کشاده کرده است خدا سینه او را برای دین اسلام پس او بر روشنی باشد از جانب پروردگار خود (مانند سخت دلان ست) پس وای آنانرا که سخت ست دل ایشان از یاد کردن خدا ایشانند در گمراهی ظاهر (۲۲) .

خدا نازل ساخت بهترین سخن، کتابی که بعضی او مانند دیگر ست آیات دوتو^(۱) موی خیز میشود از شنیدن آن پوست های آنانکه میترسند از پروردگار خود بعد از آن نرم میشود پوست های ایشان و دل های ایشان هنگام ذکر خدا این ست هدایت، خدا راه می نماید بآن هر کرا خواهد و هر کرا گمراه کند خدا پس نیست او را هیچ راه نماینده (۲۳) .

آیا کسی که احترازمی کند بروی خود از سختی عذاب روز قیامت^(۲) و گفته شود

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَلَكَهُ يَنَابِيعَ فِي الْأَرْضِ
فَكَوَّثَرَ بِهِ زُرْعًا فَخَلَقْنَا لَهُمُ لَهَا أَوْلَادًا ثُمَّ يَبْغُونَ قَاتِلَهُ مُؤْتَمِرًا ثُمَّ يَجْعَلُهُ
حُطَامًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرًا لِأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿٢٠﴾

أَفَمَنْ سَخَّرَ اللَّهُ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ فَهُوَ عَلَى نُورٍ مِّنْ رَبِّهِ قَوِيلٌ
لِّلغَيْبَةِ قَوْلُهُمْ مِّنْ ذِكْرِ اللَّهِ أُولَئِكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٢١﴾

اللَّهُ نَزَّلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابًا مُّثَشَّرًا بِأَمْتَانٍ تَقَشُّرُ مِنْهُ
جُلُودُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ ثُمَّ يَلْبِثُنَّ جُلُودُهُمْ وَقُلُوبُهُمْ
إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ ذَلِكَ هُدَى اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَن يَشَاءُ وَمَن
يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِن مَّارٍ ﴿٢٢﴾

أَفَمَنْ يَتَّقِ يَوْجِبُ لَهُ سَوْءَ الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَقِيلَ

(۱) یعنی وعده یا وعید و انداز یا بشارت .

(۲) یعنی بجز روی چیزی نیابد که عذاب را بآن نگه دارد و ما ننداهل نجات باشد .

لِلظَّالِمِينَ ذُوقُوا مَا كُنتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿۲۴﴾

ستمگاران را بچشید وبال آنچه میکردید
(۲۴) .

كَذَّبَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ فَآتَهُمُ الْعَذَابُ
مِن حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿۲۵﴾

بدروغ نسبت کردند آنانکه پیش از ایشان
بودند پس بیامد بدیشان عذاب از آنجا که
نمی دانستند (۲۵) .

فَإِذْ أَقْبَمَ اللَّهُ الْخَزِيصَ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلِعَذَابُ الْآخِرَةِ
أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿۲۶﴾

پس چشانیدایشانرا خداخواری
درزندگانی دنیا وهرآئینه عقوبتِ آخرت
سخت ترست اگر می دانستند (۲۶) .

وَلَعَذَابُ صَرِيحٌ لِلَّذِينَ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ
لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿۲۷﴾

وهرآئینه بیان کردیم برای مردمان درین
قرآن از هر نوع داستان بُود که ایشان پند
گیرند (۲۷) .

قُرْآنًا عَرَبِيًّا غَيْرَ ذِي عِوَجٍ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿۲۸﴾

فرود آوردیم قرآن عربی بی عیب بُود که
ایشان پرهیزگاری کنند (۲۸) .

صَوَّبَ اللَّهُ مَثَلًا رَجُلًا يَدِينُهُ شُرَكَاءُ مُتَشَاكِمُونَ وَرَجُلًا
سَلَّمَ الرَّجُلُ هَلْ يَسْتَوِينَ مَثَلًا أَحْسَدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ
لَا يَعْلَمُونَ ﴿۲۹﴾

بیان کرد خدا مثال بنده ای که دروی
شریکان مختلف اند وبندهٔ خالص برای
مردی آیا برابرند درصفت ستایش خدای
راست بلکه بیشترایشان نمیدانند^(۱)
(۲۹) .

إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُمْ مَيِّتُونَ ﴿۳۰﴾

(یا محمد) هرآئینه تو خواهی مُرد و
هرآئینه ایشان خواهند مُرد (۳۰) .

ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عِنْدَ رَبِّكُمْ تَخْتَصِمُونَ ﴿۳۱﴾

بازالبته شماروزقیامت نزد پروردگار
خویش بایکدیگر خصومت خواهید کرد
(۳۱) .

(۱) یعنی يك بنده که چند کس مالک او باشند ضائع شود هم چنین کسی که معبودان بسیار را پرستش میکند ضائع ست و بنده ای که خالص برای يك کس ست آن يك کس متولی جمیع امور او باشد همچین کسیکه موحد باشد و مخلص، خدا کارساز اوست والله اعلم .

پس کیست ستمگارترا از کسی که دروغ بربست برخدا و دروغ پنداشت دین راست را چون بیامد باو آیانیست در دوزخ جایی برای کافران (۳۲) .

وآنکه آورد دین راست را و باور داشت آن را آنجماعت ایشانند متقیان (۳۳) .

ایشان راست آنچه خواهند نزد پروردگار ایشان اینست جزای نیکو کاران (۳۴) .

تازائل کند خدا از ایشان بدترین آنچه کردند و بدهد ایشان را مزد ایشان بحسب نیکوترین آنچه می کردند (۳۵) .

آیا نیست خدا کارساز بنده خود را و می ترسانند ترا بآنکه غیر خدا یند و هرکرا گمراه کند خدا پس نیست او راهیچ راه نماینده (۳۶) .

و هرکرا راه نماید خدا پس نیست او را هیچ گمراه کننده آیانیست خدا غالب خداوند انتقام (۳۷) .

و اگر به بررسی ایشان را که آفرید آسمان ها و زمین را البته بگویند خدا آفرید بگودیدید آن را که می پرستید بغیر از خدا اگر خواهد در حق من خدای تعالی سختی را آیا این بتان دفع کننده سختی او هستند یا اگر خواهد در حق من بخشاشی آیا این بتان بازدارنده بخشاشی او هستند بگویند ست مرا خدا بروی توکل می کنند توکل کنندگان (۳۸) .

بگوای قوم من عمل کنید بروضع

فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَّبَ عَلَى اللَّهِ وَكَذَّبَ بِالْحَقِّ إِذْ جَاءَهُ الْبَيِّنَاتُ فِي حَقِّهِمْ مَتَوًى لِّلْكَافِرِينَ ﴿۳۲﴾

وَالَّذِينَ جَاءُوا بِالْحَقِّ وَصَدَّقُوا بِهِ ؕ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ﴿۳۳﴾

لَهُمْ مَّا يَشَاءُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ذَٰلِكَ جَزَاءُ الْمُحْسِنِينَ ﴿۳۴﴾

لِيُكَفِّرَ اللَّهُ عَنْهُمْ أَسْوَأَ الَّذِي عَمِلُوا وَيَجْزِيَهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۳۵﴾

أَلَيْسَ اللَّهُ بِكَافٍ عَبْدَهُ وَيُخَوِّتُكَ بِالَّذِينَ مِنْ دُونِهِ ؕ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ﴿۳۶﴾

وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُضِلٍّ ؕ أَلَيْسَ اللَّهُ بِعَزِيزٍ ذِي انْتِقَامٍ ﴿۳۷﴾

وَلَٰكِن سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ لَيَقُوْنَنَّ اللّٰهُ قُلْ اَفَرَبَّيْتُمْ مَّا تَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ اِنْ اَرَادَنِي اللّٰهُ بِضَرٍّ هَلْ هُنَّ كَاشِفٰتُ ضَرِّيْٓ اَوْ اَرَادَنِيْ بِرَحْمَةٍ هَلْ هُنَّ مُمْسِكَتُ رَحْمَتِيْ ؕ قُلْ حَسْبِيَ اللّٰهُ عَلَيْهِ يَتَوَكَّلُ الْمُتَوَكِّلُوْنَ ﴿۳۸﴾

قُلْ يٰقَوْمِ اعْمَلُوا عَلٰى مَكَاتِبِكُمْ اِنِّىْٓ اَعْمَلُ سَوَافٍ

تَعْلَمُونَ ﴿٣٩﴾

خودهرآئینه من نیز عمل کننده ام بوضع خود پس خواهید دانست (٣٩) .

کسی را که بیایدش غذایی که رسواکنندش فرودآید بروی عذاب دائم (٤٠) .

هرآئینه مافرود آوردیم بر تو کتاب را برای مردمان براستی پس هرکه راه یاب شد پس نفع اوراست وهرکه گمراه شد پس جزاین نیست که گمراه میشود به ضرر خود ونیستی برایشان نگهبان (٤١) .

خدای تعالی قبض ارواح میکند هنگام موت آن ها وآن روح که نه مرده است قبض آن میکند در خواب آن پس نگاه میدارد آن را که حکم موت کرده است بروی ومی گذارد آن دیگررا تاوقتی معین هرآئینه درین مقدمه نشانه هاست برای قومی که تأمل می کنند (٤٢) .

آیا شفاعت کنندگان گرفته اند بغیراز خدا بگو(ایشان را که گرفتید)ا گرچه نمی توانستندهیچ کاری ونمی دانستند (٤٣) .

بگو دراختیار خداست شفاعت همه یک جا مر اوراست پادشاهی آسمان ها وزمین بازسوی اوگردانیده خواهید شد (٤٤) .

وچون یادکرده شود خداتنها متفرشود دل های آنانکه ایمان نمی آرند باآخرت وچون یادکرده شوند آنانکه بجزاوهستند ناگاه ایشان شادمان می شوند (٤٥) .

بگوبارخدایا ای پیداکننده آسمان ها وزمین داننده نهان وآشکار توحکم کنی

مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُعْزِبُهُ وَيَخِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿٤٠﴾

إِنَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ لِلنَّاسِ بِالْحَقِّ فَمَنْ اهْتَدَى فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهِمَا وَاتَّعَتْ عَلَيْهِمْ يَوْمَئِذٍ ﴿٤١﴾

اللَّهُ يَتَوَفَّى الْأَنْفُسَ حِينَ مَوْتِهَا وَالَّتِي لَمْ كُتِبَ فِيهَا مَنَاقِبٌ فَإِنَّمَا يَجْزِيكَ الَّتِي كُتِبَ عَلَيْهَا الْمَوْتَ وَيُرْسِلُ الْأُخْرَى إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٤٢﴾

أَمْ أَلْقَىٰ مِنْ دُونِ اللَّهِ شُفْعَاءَ قُلُوبًا وَأَلْقَىٰ قُلُوبًا وَرَأْسًا وَلَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٣﴾

قُلْ لِلَّهِ الشَّفَاعَةُ جَمِيعًا إِنَّهُ مَلِكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٤٤﴾

وَإِذْ ذُكِرَ لِلَّهِ مِثْلٌ شِدَادِ قُلُوبِ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ وَإِذْ ذُكِرَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ إِذْ هُمْ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿٤٥﴾

قُلِ اللَّهُمَّ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ عَلِمِ الْقَدِيمِ

میان بندگان خود در چیزیکه ایشان در آن اختلاف میکردند (۴۶) .

وا گرباشد آنانراکه ستم کردند آنچه در زمین ست همه يك جا ومانندان همراه آن البته عوض خود دهندآن را بسبب سختی عذاب روز قیامت و ظاهر شد برای ایشان از جانب خدا آنچه گمان نمی داشتند (۴۷) .

و ظاهر شد برای ایشان جزای بد آنچه کرده بودند و درگیرد ایشان را آنچه بدان استهزاء میکردند (۴۸) .

پس چون برسسد آدمی راستخی بخواند ما را باز چون بدهیم اورا نعمتی از طرف خود گوید جز این نیست که داده شده است این نعمت مرا بنابر دانشی که در منست بلکه این نعمت آزمایشی ست ولیکن اکثر ایشان نمی دانند (۴۹) .

هر آئینه گفتند این سخن را آنانکه پیش از ایشان بودند پس دفع نه کرد از ایشان بلارا آنچه میکردند (۵۰) .

پس رسید بدیشان عقوبت های آنچه کردند آنانکه ستم کردند ازین جماعت خواهد رسید بدیشان عقوبت های آنچه کردند و نیستند ایشان عاجز کننده (۵۱) .

آیانه دانسته اند که خدا کشاده میسازد رزق را برای هر که می خواهد و تنگ میکند برای هر که خواهد هر آئینه درین کار نشانه هاست قومی را که ایمان می آرند (۵۲) .

وَالشَّهَادَةِ أَنْتُمْ بَيْنَ عِبَادِي فِي مَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٤٦﴾

وَلَوْ أَنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا مِنِّي الْآرْضَ جَمِيعًا وَثَمَلَةَ مَعَهَا لَأَقْتَصَفُوا بِهَا مِنْ سُوءِ الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۗ وَبَدَأَ اللَّهُ مِنَ الظَّالِمِينَ مَا لَهُمْ لِيَكُونُوا يَعْتَابُونَ ﴿٤٧﴾

وَبَدَأَ اللَّهُ سَيِّئَاتِكُمْ مَآكِسُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهَا يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٤٨﴾

فَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ ضُرٌّ وَعَانَهُ شَرٌّ إِذَا حَوْلَهُ نِعْمَةٌ مِمَّا قَالُوا إِنَّمَا أُوتِينَاهُ عَلَىٰ عِلْمٍ بَلِ هِيَ فِتْنَةٌ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٩﴾

فَدَقَّ آهَهُمُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَمَا أَخْفَىٰ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٥٠﴾

فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا وَالَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْ هَؤُلَاءِ سَيُصِيبُهُمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا وَأُولَٰئِكَ يُعْجِزُونَ ﴿٥١﴾

أَوَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ ۗ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٢﴾

بگو (از طرف من) ای آن بندگان من که تجاوز از حد کردند برخود ناامید مشوید از رحمت خدا هر آئینه خدا می‌آمزد گناهان را همه هر آئینه خدا اوست آمرزگار مهربان (۵۳) .

و رجوع کنید بسوی پروردگار خویش و منقاد شوید اورا پیش از آن که بیاید بشما عقوبت بازمد کرده نه شوید (۵۴) .

و پیروی کنید نیکوترین آنچه را که فرو فرستاده شد بسوی شما از جانب پروردگار شما پیش از آن که بیاید به شما عذاب ناگهان و شما خبردار نباشید (۵۵) .

(رجوع بخدا کنید و اتباع قرآن نمائید) بجهت ترس از آنکه گوید شخصی وای پشیمانی من بر تقصیر کردن من در حق خدا و هر آئینه من بودم از تمسخر کنندگان (۵۶) .

یا گوید اگر خدا هدایت کردی مرا البته می‌شدم از متقیان (۵۷) .

یا گوید وقتی که معاینه کند عذاب را کاش مرا رجوعی باشد^(۱) تا باشم از نیکوکاران (۵۸) .

(آنگاه خدا فرماید) آری آمد پیش تو آیات من پس دروغ پنداشتی آنرا و تکبر کردی و بودی از کافران (۵۹) .

و روز قیامت ببینی آنان را که دروغ بستند

قُلْ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اَسْرَفُوْا عَلٰٓى اَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوْا مِنْ رَّحْمَةِ اللّٰهِ اِنَّ اللّٰهَ يَغْفِرُ الذُّنُوْبَ جَمِيْعًا ۝۳۹
اِنَّهٗ هُوَ الْغَفُوْرُ الرَّحِيْمُ ۝۴۰

وَ اٰنِيبُوْا اِلٰى رَبِّكُمْ وَاَسْئَلُوْا لَهٗ مِنْ قَبْلِ اَنْ يَّاتِيَكُمْ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُصْرَفُوْنَ ۝۴۱

وَ اٰتِمُّوْا اَحْسَنَ مَا اُنزِلَ اِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ مِنْ قَبْلِ اَنْ يَّاتِيَكُمْ الْعَذَابُ بِغَفَّةٍ وَّاَنْتُمْ لَا تَشْعُرُوْنَ ۝۴۲

اَنْ تَقُوْلَ نَفْسٌ يٰۤاَسْرَفْتُ عَلٰٓى مَا فَطَرْتُ فِىْ جَنۡبِ اللّٰهِ وَاِنْ كُنْتُ لَمِنَ السَّخِرِيْنَ ۝۴۳

اَوْ تَقُوْلَ لَوْ اَنَّ اللّٰهَ هَدٰٓى لِكُنْتُ مِنَ الْمُتَّقِيْنَ ۝۴۴

اَوْ تَقُوْلَ حٰیۤنَ تَرٰى الْعَذَابَ لَوْ اَنَّ لِىْ كُوۡفَةً فَاَكُوۡنَ مِنَ الْمُحْسِنِيْنَ ۝۴۵

بَلٰى قَدْ جَاۤءَتْكَ اٰیٰتِیْ فَكَذَّبْتَبِهَآ وَاَسْتَكْبَرْتْ وَ كُنْتَ مِنَ الْكٰفِرِيْنَ ۝۴۶

وَيَوْمَ اَلۡقِيٰمَةِ تَرٰى الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا عَلٰٓى اللّٰهِ وُجُوۡهُهُمۡ

بر خدا چهره های ایشان سیاه شده است
آینست در دوزخ جای برای متکبران
(۶۰) .

ونجات دهد خدا متقیان را قرین
رستگاری خویش شده نه رسد بدیشان
سختی ونه اندوهگین شوند (۶۱) .

خدا آفریننده هر چیزست و او بر هر چیز خبر
گیرنده است (۶۲) .

مراوراست کلید های آسمان ها و زمین^(۱)
وآنکه کافرشد ند به آیت های خدا این
جماعت ایشانند زیان کاران (۶۳) .

بگو آیا می فرمائید بمن که پرستش کنم
غیر خدا را ای نادانان (۶۴) .

وهر آئینه وحی فرستاده شد (یا محمد)
بسوی تو بسوی آنکه پیش از تو بودند
که اگر شریک خدا مقررکنی البته نابودگردد
عمل تو و البته شوی از زیان کاران (۶۵) .

بلکه خدا را فقط عبادت کن و بشو
از سپاسداران (۶۶) .

ونه شناختند خدا را حتی شناختن او
و زمین همه يك جا درمشت او باشد
روز قیامت و آسمان ها پیچیده شوند در
دست راست او پاکی او راست و برتر است
از آنکه شریک او مقرر میکنند (۶۷) .

ودمیده شود در صورپس بمیرد هر که
در آسمان ها و هر که در زمین ست

مُسَوَّدَةٌ أَلْيَسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْمُتَكَبِّرِينَ ﴿۶۰﴾

وَيُعِى اللَّهُ الَّذِينَ اتَّقَوْا بِمَغَازِيهِمْ لَا يَسْهَمُهُمُ الشُّوْءُ
وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿۶۱﴾

أَلَلَّهَ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ﴿۶۲﴾

لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ
أُولَئِكَ هُمُ الْخٰسِرُونَ ﴿۶۳﴾

قُلْ أَغْفِرُ اللَّهُ تَأْمُرُونِي أَعْبُدُ أَيُّهَا الْجَاهِلُونَ ﴿۶۴﴾

وَلَقَدْ أَوْحَى إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ ؕ لَئِنْ
أَشْرَكَتَ لَيَحِطَبُنَّ عَمَلَكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخٰسِرِينَ ﴿۶۵﴾

بَلِ اللَّهِ فَاعْبُدْ وَكُنْ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿۶۶﴾

وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَتَّى قَدَرَهُ ۗ وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَالتَّمَلُّكُ مَطْوِيَّاتٌ بِيَمِينِهِ ۗ سُبْحٰنَهُ وَتَعَالَى
عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿۶۷﴾

وَيُنْفَخُ فِي الصُّوْرِ فَيَصَّبَقُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ

(۱) یعنی مختار و متصرف اوست .

مگر آنکه خدا خواسته است بازدمیده شود در صورتی که پس ناگهان ایشان ایستادگانند می نگرند (٦٨) .

و روشن شود زمین به نور پرورد گار خود و نهاده شود نامه اعمال و آورده شود پیغامبران را و گواهان را و حکم کرده شود میان آدمیان براسستی و ایشان ستم کرده نه شوند (٦٩) .

تمام داده شود هر شخصی را جزای آنچه کرده است و خدا دانا ترست بآنچه می کنند (٧٠) .

و روان کرده شود کافران را بسوی دوزخ گروه گروه تا وقتی که بیایند نزدیک دوزخ باز کرده شود دروازه های آن و گویند ایشان را نگهبانان دوزخ آیا نیامده بودند به شما پیغامبران از جنس شما می خواندند بر شما آیات پرورد گار شما را و می ترسانیدند شما را از ملاقات این روز شما گفتند آری ولیکن متحقق شد حکم عذاب بر کافران (٧١) .

گفته شود در آئید به دروازه های دوزخ جاویدان در آنجا پس بدجائست متکبران را دوزخ (٧٢) .

و روان کرده شوند آنانکه ترسیدند از پرورد گار خویش بسوی بهشت گروه گروه تا وقتی که بیایند نزدیک بهشت و باز کرده شود دروازه های آن و گویند ایشانرا نگاهبانان بهشت سلام بر شما باد خوشحال شدید پس در آئید به بهشت

إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ نُفِخُ فِيهِ أُخْرَى فَإِذَا هُمْ بِنُورِهِمْ يَمْشُونَ ﴿٦٨﴾

وَأَشْرَقَتِ الْأَرْضُ بِنُورِ رَبِّهَا وَوُضِعَ الْكِتَابُ وَجِئَ بِالْبِئْتِنِ وَالشُّهَدَاءِ وَوُضِعَ بَيْنَهُمُ بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٦٩﴾

وَوُضِعَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَعَ عَمَلِهَا وَهُوَ أَعْلَمُ بِمَا يَفْعَلُونَ ﴿٧٠﴾

وَيَسِيقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ زُرَّارًا ۚ إِذَا جَاءُواهَا قُتِبَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنكُمْ يَتْلُونَ عَلَيْكُمُ آيَاتِ رَبِّكُمْ وَيُنذِرُونَكُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَٰذَا قَالُوا بَلَىٰ وَلَكِنْ حَقَّتْ كَلِمَةُ الْعَذَابِ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٧١﴾

قِيلَ ادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَبِمَا كَفَرْتُمْ مَأْوَىٰ أُنْتُمْ عَلَيْهَا ۚ ﴿٧٢﴾

وَيَسِيقَ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ إِلَىٰ الْجَنَّةِ زُرَّارًا ۚ وَإِذَا جَاءُواهَا وَقُتِبَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا سَلِّمُوا عَلَيْكُمْ رَبِّكُمْ ۖ فَادْخُلُوا خَالِدِينَ ﴿٧٣﴾

جاویدان (۷۳) .

وگویند سپاس خدای راست که راست کردبما و عده خود را و عطا کرد ما را زمین جای میگیریم از بهشت هر جاکه خواهیم پس نیک مزد کارکنندگان ست بهشت (۷۴) .

و بیینی فرشتگان را گردا گردا شده حوالی عرش تسبیح میگویند همراه ستائش پروردگار خویش و حکم کرده شود میان ایشان براستی (۱) و گفته شود ستائش خدای راست پروردگار عالم ها (۷۵) .

سوره غافر - مؤمن مکی است و آن هشتاد و پنج آیت و نه رکوع است

وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي صَدَقَنَا وَعْدَهُ وَأَوْرَثَنَا
الْأَرْضَ نَبَوْا مِنْ الْجَنَّةِ حَيْثُ نَشَاءُ فَنِعْمَ
أَجْرُ الْعَمِلِينَ ﴿۷۳﴾

وَتَرَى الْمَلَائِكَةَ حَافِينَ مِنْ حَوْلِ الْعَرْشِ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ
رَبِّهِمْ وَذُكْرَىٰ بَيْنَهُمْ بِالْحَقِّ وَقِيلَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۷۴﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَمْدٌ ﴿۱﴾

تَنْزِيلَ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿۲﴾

غَافِرِ الذَّنْبِ وَقَابِلِ التَّوْبِ شَدِيدِ الْعِقَابِ ذِي الْقَوْلِ
الْعَاسِ الْآلِهَةِ الْأَمْوَةِ إِلَيْهِ الْمَصِيرُ ﴿۳﴾

بنام خدای بخشاینده مهربان .
حَم (۱) .

فروفرستادن کتاب از جانب خدای غالب
داناست (۲) .

آمرزنده گناه و پذیرنده توبه سخت کننده
عقوبت خداوند توانگری، نیست هیچ
معبود برحق مگر اویسوی اوست بازگشت
(۳) .

مکاره نمی کنند در آیت های خدا مگر
کافران پس در فریب نیندازد ترا آمدورفت
ایشان در شهر ها (۴) .

تکذیب کردند پیش از ایشان قوم نوح و

كَذَّبَتْ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَكُفِرُوا بِنُوحٍ
وَكَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطَوَافِقِهَا وَامْتَرُوا
بِنُوحٍ وَأَنَّاهُ فَاصْبِرْ إِلَىٰ وَعْدِ
رَبِّكَ وَقَسِرْنَا الْوَاقِعَ وَكُفِرُوا
بِإِبْرَاهِيمَ وَابْتَدَلُوا آيَاتِنَا
وَكُفِرُوا بِآيَاتِنَا فَاصْبِرْ ﴿۷۵﴾

(۱) یعنی در اختصاص ملاء اعلی .

جماعت های دیگر بعد از قوم نوح و قصد کرد هر جماعتی به پیغامبر خود تابگیرند آنرا و مکابره کردند به شبهاتِ بیهوده تا ناچیز سازند بآن سخن درست را پس گرفتیم ایشان را پس چگونه بود عقوبتِ من (۵) .

وهم چنین ثابت شد حکم پرورد گارتو بر کافران که ایشان اهل دوزخ اند (۶) آنانکه بر میدارند عرش را و آنانکه گرداگرد عرش اند تسبیح میگویند همراه ستایش پرورد گار خویش و ایمان می آرند با و و آرزو میخوانند برای مومنان میگویند ای پرورد گار ما فرا گرفتی همه چیز را به بخشایش و دانش پس بیامرز آنان را که توبه کردند و پیروی راه تو نمودند و نگاهدار ایشان را از عذاب دوزخ (۷) .

ای پرورد گار ما و در آرایشنا را به بوستا نهی جاودان که وعده کرده ای بایشان و در آرنیز هر که شائسته کار باشد از پدرانِ ایشان و زنانِ ایشان و فرزندانِ ایشان هر آئینه تویی غالب با حکمت (۸) .

و نگاهدار ایشانرا از عقوبتِ ها و هر کرانگاه داری از عقوبتِ ها در آن روز پس هر آئینه رحم کرده ای بروی و این مقدمه نگاهداشتن همانست پیروزی بزرگ (۹) .

هر آئینه آنانکه کافر شدند آواز داده شود ایشان را که به تحقیق دشمن داشتنِ خدا

وَهَمَّتْ كُلُّ أُمَّةٍ بِرَسُولِهِمْ لِيَأْخُذُوهُ وَجَادَلُوا
بِالْبَاطِلِ لِيُدْحِضُوا بِهِ الْحَقَّ فَأَخَذْنَاهُم كَمَا كُنْتُمْ كَانُوا ۝۵

وَلَذَلِكَ حَقَّتْ عَلَيْكَ رَيْبُكَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا وَأَنَّهُمْ
أَصْحَابُ النَّارِ ۝۶

الَّذِينَ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ
رَبِّهِمْ وَيُؤْمِنُونَ بِهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا
وَسِعَتْ كُلُّ شَيْءٍ رَحْمَةً وَعِلْمًا فَاغْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا
وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ وَقِهِمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ ۝۷

رَبَّنَا وَأَدْخِلْهُمْ جَنَّاتٍ عَدْنٍ الَّتِي وَعَدْتَهُمْ وَمَنْ صَلَحَ
مِنْ آبَائِهِمْ وَازْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ
الْعَلِيمُ ۝۸

وَقِهِمُ السَّيِّئَاتِ وَمَنْ تَرَى السَّيِّئَاتِ يَوْمَئِذٍ
فَتَذَرْتَهُمْ وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ۝۹

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُبَادُونَ لَمَعَتِ اللَّهُ أَكْبْرُؤُنَ

تَقْتَلِمُ أَنْفُسَكُمْ إِذْ تُدْعَوْنَ إِلَى الْإِيمَانِ
فَتَكْفُرُونَ ﴿۱۰﴾

قَالُوا رَبَّنَا آمَنَّا أَلَمْ نَكُنْ مِنْكُمْ قَبْلَ نَبِيِّنَا فَاعْرِفْنَا
يَذُنُوبَنَا قَهْرًا إِلَى خُرُوجِهِمْ مِنْ سَبِيلِ ﴿۱۱﴾

ذَلِكَ بِمَا يَكْفُرُ إِذَا دُعِيَ اللَّهُ وَحْدَهُ كَفَرْتُمْ وَلَنْ تُنْفِرُوا بِهِ
تُؤْمِنُونَ قَالُوا كَلِمَةً بَلَّغْنَاهَا إِلَى الْكَبِيرِ ﴿۱۲﴾

هُوَ الَّذِي يُرِيكُمْ آيَاتِهِ وَيُنَزِّلُ لَكُمْ مِنَ السَّمَاءِ رِزْقًا
وَمَا يَتَذَكَّرُ إِلَّا مَنْ يُنِيبُ ﴿۱۳﴾

فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكُفْرُونَ ﴿۱۴﴾

لَنَفِيحُ النَّارِ حَيْثُ ذُو الْعَرْشِ يُلْقِي الرُّوحَ مِنْ أَمْرِهِ
عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ لِيُنْزِلَ يَوْمَ الْقِيَامِ ﴿۱۵﴾

يَوْمَ هُمْ بَارِزُونَ لَا يَخْفَى عَلَى اللَّهِ مِنْهُمْ شَيْءٌ لِمَنِ

شمارا وقتیکه خوانده می شدید در دنیا بسوی ایمان پس کافر می مانندید زیاده ترست از دشمن داشتن شما خود را (۱۰).

گویند ای پروردگارا ما را دوبار زنده گردانیدی ما را دوبار پس اعتراف کردیم به گناهان خود پس آیا بسوی بیرون رفتن راهی هست یعنی حيله ای هست (۱۱) (۱).

این عذاب بسبب آنست که چون یاد کرده میشد خداتنهاانکار میکردید و اگر شریک او مقرر کرده میشد باور میداشتید پس فرمان خدای بلند قدر و بزرگوار راست است (۱۲).

اوست آنکه مینماید شمارا نشانه های خود و فرو میفرستد برای شما از آسمان رزق را و نپندیر نمی شود مگر کسیکه رجوع میکند بخدا (۱۳).

پس یاد کنید خدا را، يك جهت ساخته برای اوعبادت را اگرچه ناخوش دارند کافران (۱۴).

اوست بلند کننده مرتبه ها خداوند عرش، می اندازد روحی را از فرمان خود بر هر که خواهد از بندگان خود تا برساند آن بنده از روز ملاقات (۱۵).

روزيکه ایشان بیرون آیند (۲) پوشیده نباشد

(۱) یعنی گویند با خدا و فرشتگان .

(۲) یعنی از قبور .

الْمَلِكُ الْيَوْمَ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ ﴿۱۵﴾

الْيَوْمَ تُعْزَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ لَا ظُلْمَ الْيَوْمَ لِلَّهِ
سَرِيفٍ الْحَسَابِ ﴿۱۵﴾

وَأَنْذِرْهُمْ يَوْمَ الْأَرْفَةِ إِذِ الْقُلُوبُ لَدَىٰ الْحَنَاجِرِ كَاطِّبِينَ ؕ
مَالِ الْظَالِمِينَ مِنْ حَبِيبٍ وَلَا شَفِيعٍ يُطَاعُ ﴿۱۵﴾

يَعْلَمُ خَائِبَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ ﴿۱۵﴾

وَاللَّهُ يَقْضِي بِالْحَقِّ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ
لَا يَفْقَهُونَ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿۱۵﴾

أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الَّذِينَ كَانُوا مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا هُمْ أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً
وَآثَارًا فِي الْأَرْضِ فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ وَمَا كَانَ
لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَاكِ ﴿۱۵﴾

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانَتْ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَلَكَرُوا

برخدا از ایشان چیزی (خدا فرماید)
کراسست پادشاهی امروز (باز خود جواب
دهد) مر خدای یگانه غالب را (۱۶) .

امروز پاداش داده شود هر شخصی بحسب
آنچه کرده است هیچ ستم نیست امروز
هر آئینه خدا زود حساب گیرنده است
(۱۷) .

و بترسان ایشان را از روز قیامت آنگاه که
دلها نزدیک چنبر گردن باشند پُر شده از غم
نیست ستمگاران را هیچ دوستی و نه
شفاعت کننده ای که سخن او قبول کرده
شود (۱۸) .

میداند خدا خیانت چشم هارا و آنچه پنهان
میدارند سینه ها (۱۹) .

خدا حکم میکند بر راستی و آنانکه کافران
می پرستند ایشان را بجز خدا حکم نمی
کنند به چیزی هر آئینه خدا همونست
شنواینا (۲۰) .

آیاسیرنه کرده اند در زمین تابنگردند
چگونه بود آخر کار آنانکه پیش از ایشان
بودند، بودند زیاده تر از ایشان به قوت
و به نشانه هادرزمین^(۱) پس گرفتار کرد
ایشانرا خدا بگناهان ایشان و نه بود ایشان
را از خدا هیچ پناه دهنده (۲۱) .

این عقوبت بسبب آن بود که می آمدند
بایشان پیغامبران ایشان به نشانه هاپس

(۱) یعنی محل ها و قلعه ها بسیار بنا کردند .

ایشان کافر شدند پس گرفتار کرد ایشانرا خدا، هر آئینه خداتوانا سخت عقوبت ست (۲۲) .

وهر آئینه فرستادیم موسی را به نشانه های خویش و حجت ظاهر (۲۳) .

بسوی فرعون وهامان وقارون پس گفتند جادوگری دروغگو ست (۲۴) .

پس چون آمد بدیشان به پیغام راست از نزدیک ما گفتند بکشید فرزندانِ آنانکه ایمان آوردند همراه اووزنده گذاریدزنان ایشان را ونیست حيله سازى كافرين مگر در تباهى (۲۵) .

وگفت فرعون ای یاران بگذارید مراتابکشم موسی را وباید که دعا کند پروردگار خویش را هر آئینه من می ترسم از آنکه بدل کند دین شمارا یا پدید آرد در زمین فساد را (۲۶) .

وگفت موسی هر آئینه من پناه گرفتم به پروردگار خود و پروردگار شما از شر هر متکبری که باور نمیدارد روز حساب را (۲۷) .

وگفت مردی مسلمان از خویشان فرعون که پنهان میداشت ایمان خود را آیامی کشید مردی را بسبب آنکه میگوید پروردگار من خداست وهر آئینه آورده است پیش شما نشانه ها از جانب پروردگار شما و گریب فرض دروغگو باشد پس وبال دروغگوئی او براوست و اگر راست گو باشد البته برسد به شما بعض آنچه

فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ إِنَّهُ قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿۲۲﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا وَسُلْطٰنٍ مُّبِينٍ ﴿۲۳﴾

إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَقَارُونَ فَقَالُوا سِحْرٌ كَذَّابٌ ﴿۲۴﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْحَقِّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا اقْتُلُوا أَبْنَاءَ الَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ وَاسْتَحْيُوا نِسَاءَهُمْ وَمَا كَيْدُ الْكٰفِرِينَ إِلَّا فِي ضَلٰلٍ ﴿۲۵﴾

وَقَالَ فِرْعَوْنُ ذُرِّيَّتِي أَقْتُلْ مُوسَىٰ وَلْيَدْعُ رَبَّهُ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُبَدِّلَ دِينَكُمْ أَوْ أَنْ يُظْهِرَ فِي الْأَرْضِ الْفَسَادَ ﴿۲۶﴾

وَقَالَ مُوسَىٰ إِنِّي عُذْتُ بِرَبِّي وَرَبِّكُمْ مِنْ كُلِّ مُتَكَبِّرٍ لَا يُؤْمِنُ بِيَوْمِ الْحِسَابِ ﴿۲۷﴾

وَقَالَ رَجُلٌ مُؤْمِنٌ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ يَكْتُمُ إِيمَانَهُ أَتَقْتُلُونَ رَجُلًا أَنْ يَقُولَ رَبِّيَ اللَّهُ وَقَدْ جَاءَكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ مِنْ رَبِّكُمْ وَإِنْ يَكُ كَاذِبًا فَعَلَيْهِ كَذِبُهُ وَإِنْ يَكُ صَادِقًا فَلِيُبَيِّنْكُمْ لِقَابِ ذِي يَوْمِئِذٍ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ سَوْفٍ كَذَّابٌ ﴿۲۸﴾

وعده میدهد شمارا هرآئینه خدا راه نمی نماید کسی را که باشد از حد گذرنده دروغ گو (۲۸) .

ای قوم من شماراست پادشاهی امروز غالب شده در زمین پس که نصرت دهدمارا ازعذاب خدا اگریایدبما گفت فرعون مصلحت نمی دهم شمارا مگر آنچه ادراک میکنم ودلالت نمی کنم شمارا مگر براه راستی (۲۹) .

وگفت شخصی که ایمان آورده بود ای قوم من هرآئینه من می ترسم بر شما زمانند روزجماعت های پیشین (۳۰) .

مانند صورت حال قوم نوح وعادو ثمود وآنانکه بعدازایشان بودند وخدا اراده ستم نمی کند بر بندگان (۳۱) .

وای قوم من هرآئینه می ترسم بر شما از روز آواز دادن بایکدیگر (۳۲) .

روزیکه روبگردانید پشت داده، نبود شمارا از خدا هیچ نگاه دارنده وهرکرا گمراه سازد خدا پس نیست اورا هیچ راه نماینده (۳۳) .

وهرآئینه آمده بود پیش ازین بشمایوسف به نشانه ها پس همیشه در شک بودید از آنچه آورده بود پیش شما آنرا تاوقتیکه بمرد چون گفتید نخواهد فرستاد خدا بعدازوی پیغامبری را همچنین گمراه میکند خدا کسی را که هست او از حد درگذرنده شک آورنده (۳۴) .

آنانرا که مکابره می کنند در آیات خدا بغیر

يَقَوْمِ لَكُمْ الْمَلِكُ الْيَوْمَ ظَهِّرِينَ فِي الْأَرْضِ فَمَنْ يَنْصُرُنَا مِنْ بَأْسِ اللَّهِ إِنْ جَاءَنَا قَالَ فِرْعَوْنُ مَا أُرِيكُمْ إِلَّا مَا أَرَىٰ وَمَا أَهْدِيكُمْ إِلَّا سَبِيلَ الرَّشَادِ ۝

وَقَالَ الَّذِينَ آمَنَ يَقَوْمِ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ مِثْلَ يَوْمِ الْأَحْزَابِ ۝

مِثْلَ دَابِ قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَشُعُوبٍ وَالَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ وَمَا اللَّهُ يُرِيدُ ظَلْمًا لِلْعَالَمِينَ ۝

وَيَقَوْمِ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ يَوْمَ التَّنَادِ ۝

يَوْمَ تُولَوْنَ مُدْبِرِينَ مَا لَكُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ مَعِيٍّ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ۝

وَلَقَدْ جَاءَكَ نُوحٌ يُوسُفُ مِنْ قَبْلِ يَأْقِينَتِ قَهَّارِ لَمْ فِي شَيْءٍ تَمَلَّحًا كَرِيمٍ حَقِّي إِذَا هَكَذَا لَمْ لَنْ يَجِيئَكَ اللَّهُ مِنْ بَعْدِهِ رَسُولًا كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ مَنْ هُوَ مُسْرِئٌ مُرْتَابٍ ۝

لِلَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ بِغَيْرِ سُلْطَنٍ أَنْ هُمْ كَرِيمَاتٌ

حجتی که آمده باشد پیش ایشان سخت ناپسند شداین مکابرهٔ ایشان نزدیک خدا و نزدیک آنانکه ایمان آوردند همچنین مهرمی نهد خدا بر هر دل متکبر سرکش . (۳۵)

وگفت فرعون ای هامن بساز برای من کو شکی تاباشد که برسم باین راه ها . (۳۶)

راه های آسمان ها تادرنگرم بسوی پروردگار موسی وهرآئینه دروغگو می پندارمش وهمچنین آراسته شددرنظر فرعون عمل بد او وپازداشته شد از راه صواب ونبودحیله سازی فرعون مگردرتباهی (۳۷) .

وگفت آنکه ایمان آورده بود ای قوم من پیروی من کنید تادلالت کنم شمارا براه راست (۳۸) .

ای قوم من جزاین نیست که این زنگلانی اندک بهره است وهرآئینه آخرت همونست سرای همیشه بودن (۳۹) .

هرکه بعمل آرد کار بد جزا داده نخواهد شد الامانند آن وهرکه بجآرد کارشائسته خواه از جنس مرد خواه ازجنس زن واومومن بود پس درآیند آنجماعت به بهشت رزق داده شود ایشان را آن جابی شمار (۴۰) .

و ای قوم من چیست مراکه میخوانم شمارا بسوی نجات وشما میخوانید مرا بسوی دوزخ (۴۱) .

عِنْدَ اللَّهِ وَعِنْدَ الَّذِينَ آمَنُوا كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى كُلِّ قَلْبٍ مُّتَكَبِّرٍ جَبَّارٍ ﴿۳۵﴾

وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَا هَٰمُنُ ابْنِ إِسْرَٰءِيلَ ائْتِنِي بِآيَاتِكَ ۖ ﴿۳۶﴾

أَسْبَابَ السُّلُوبِ فَأَتْلِيهٖ إِلَىٰ الرُّمُوشِ وَإِنِّي لَأَكْفُكُهُ كَآدِبًا
وَكَذَٰلِكَ يُزَيِّنُ لِلْفِرْعَوْنَ سُوءَ عَمَلِهِ وَصَدَّ عَنِ السَّبِيلِ وَمَا
كَيْدُ الْفِرْعَوْنَ إِلَّا فِي تَبَابٍ ﴿۳۷﴾

وَقَالَ الَّذِينَ آمَنُوا يَوْمَئِذٍ لَّيْسَ بِنِعْمَةِ رَبِّنَا هَٰذَا بَلْ كَرِهُوا السَّبِيلَ وَرَأَيْنَا

يَقُومُوا إِنَّمَا هَٰذِهِ الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا مَتَاعٌ وَإِنَّ الْآخِرَةَ هِيَ دَارُ
الْقَرَارِ ﴿۳۸﴾

مَنْ عَمِلَ سَيِّئَةً فَلَا يُجْزَىٰ إِلَّا لِحَمَلِهَا وَمَنْ عَمِلَ
صَالِحًا مِّنْ دُونِ مَا نَحْنُ بِمُعَذِّبِينَ فَأُولَٰئِكَ
يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ يُدْرَسُونَ فِيهَا يُعْبَرُ جَسَدًا ﴿۳۹﴾

وَيَقُومُونَ مَا لِي أَدْعُوكُمْ إِلَىٰ الْحَيٰوةِ وَتَدْعُونَنِي إِلَىٰ النَّارِ ﴿۴۰﴾

میخوانید مابسوی آن که کافر شوم
بخدا و شریک او مقرر کنم چیزی که نیست
مرا بحقیقت آن علم و من میخوانم شمارا
بسوی خدا غالب آمرزگار (۴۲) .

بی شبهه چیزی که شما میخوانید مرا
بسوی آن نیست آن چیز را قبول کردن دعا
نه درد دنیا و نه در آخرت و بی شبهه بازگشت
مابسوی خداست و بی شبهه از حد
گذشتگان ایشان اندا هل دوزخ (۴۳) .

پس یادخواهید کرد آنچه می گویم به شما
و می سپارم امر خود را بخدا هر آینه خدا
بیناست باحوال بندگان (۴۴) .

پس نگاهداشت او را خدا از سختی های
آنچه مکر کرده بودند ایشان و فرارگرفت
بخویشان فرعون عذاب سخت (۴۵) .

آتش که حاضر کرده میشوند بر آن بامداد
و شام و روزی که قائم شود قیامت گوئیم
خویشان فرعون را در آید در سخت ترین
عذاب (۴۶) .

و یادکن چون باهم مجادله میکنند در دوزخ
پس گویند ناتوانان سرکشان را هر آینه
ماتابع بودیم شمارا پس آیا شما دفع
کننده هستید از سرمایه حصه از عقوبت
آتش (۴۷) .

گویند سرکشان هر آینه ما همه در آتشیم
هر آینه خدا فیصله کرده است در میان بند
گان (۴۸) .

و گویند آنانکه در آتش اند نگاهبانان دوزخ
را دعا کنید بجناب پرورد گار خویش

تَدْعُونِي لِأَكْفُرَ بِاللَّهِ وَأَشْرِكَ بِهِ مَا لَيْسَ بِهِ عِلْمٌ
وَأَنَا أَدْعُوكُمْ إِلَى الْعَزِيمِ الْعَقِيرِ ۝

لِكُفْرِمَا كُنَّا نَدْعُونِي إِلَيْهِ لَيْسَ لَهُ دَعْوَةٌ فِي الدُّنْيَا
وَلَا فِي الْآخِرَةِ وَأَنْ مَرَدْنَا إِلَى اللَّهِ وَآكَ السَّرِيفِينَ
هُمُ أَصْحَابُ النَّارِ ۝

فَسَدِّدُوا نُورَ مَا أَقُولُ لَكُمْ وَأَقِضْ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِنَّ
اللَّهَ بَصِيرٌ يَا بَعْثَا ۝

فَوَقَّهَ اللَّهُ سَيِّئَاتِ مَا مَكَرُوا وَاحْتَقَ بِآلِ فِرْعَوْنَ
سُوءَ الْعَذَابِ ۝

النَّارِ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا وَيَوْمَ تَقُومُ
السَّاعَةُ تَدْخُلُوا آلَ فِرْعَوْنَ أَشَدَّ الْعَذَابِ ۝

وَإِذْ يَتَحَايَبُونَ فِي النَّارِ قِيَعُولُ الضُّعْفُ وَاللَّذِينَ
اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ
عَنَّا صَيْبًا مِّنَ النَّارِ ۝

قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا فِيهَا إِنْ لَّا اللَّهُ قَدْ حَكَمَ
بَيْنَ الْعِبَادِ ۝

وَقَالَ الَّذِينَ فِي النَّارِ لَخَرُونَةَ جَهَنَّمَ ادْعُوا رَبَّكُمْ

يُخَفِّفْ عَنَّا يَوْمًا مِّنَ الْعَذَابِ ۝

تاسبک کندازما حصهٔ يك روزی از عذاب
(۴۹) .

قَالُوا أَوَلَمْ تَكُ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا
بَلَىٰ قَالُوا فَاذْعُوبُوا وَمَاذَا عَلِمُوا الْكُفْرَ بِنِ
الْآفِي صَلِّ ۝

گویند نگاهبانان آیا نمی آمدند بشما
پیغمبران شما به معجزه ها گویند آری،
نگاهبانان گویند پس شما دعا کنید و
نیست دعای کافران مگر در تباهی (۵۰) .

إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالدِّينَ الْمُنَوَّرِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
وَيَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهَادُ ۝

هرآئینه ما نصرت دهیم پیغامبران خویش
را و آنان را که ایمان آوردند در
زندگانی دنیا و نیز روزیکه قائم شوند
گواهان^(۱) (۵۱) .

يَوْمَ لَا يَنْفَعُ الظَّالِمِينَ مَعَذِرَتُهُمْ وَلَهُمُ اللَّعْنَةُ
وَلَهُمْ سُوءُ الدَّارِ ۝

روزیکه سودنه دهد ستمگاران را
عذرآوردن ایشان و ایشانراست لعنت
و ایشانراست عقوبت آن سرای (۵۲) .

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْهُدَىٰ وَأَوْرَثْنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ
الْكِتَابَ ۝

وهرآئینه دادیم موسی را هدایت و وارث
کتاب ساختیم بنی اسرائیل را (۵۳) .
برای راه نمودن و پنددادن خداوندان
خردرا (۵۴) .

هُدًى وَذِكْرَىٰ لِأُولِي الْأَلْبَابِ ۝

فَأَصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنبِكَ وَسَبِّحْ
بِحَمْدِ رَبِّكَ بِالْعَشِيِّ وَالْإِبْكَارِ ۝

پس صبر کن هرآئینه وعدهٔ خدا راست
است و آمرزش طلب کن برای گناه خود
و تسبیح گو باستائش پرورد گار خود به
شام و بامداد (۵۵) .

إِنَّ الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ يَعْرِضُونَ
أَنَّهُمْ إِنْ فِي صُدُورِهِمْ إِلَّا كِبْرٌ مَّا هُمْ بِبَالِغِيهِ
فَأَسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ۝

هرآئینه آنانکه مکابره میکنند درآیت های
خدا بغیر حجتی که آمده باشد بایشان
نیست درسینه های ایشان مگر ارادهٔ غلبه
که نیستند ایشان رسنده بآن پس پناه
طلب کن از خدا هرآئینه خدا اوست

(۱) یعنی فرشتگان گواهی دهند .

شنواینا (۵۶) .

هرآئینه آفریدن آسمان ها وزمین بزرگ ترست از آفریدن آدمیان^(۱) ولیکن اکثر مردمان نمیدانند (۵۷) .

وبرابر نیستند نابینا و بینا و برابر نیستند آنانکه ایمان آورده اند و کارهای شائسته کرده اند بابدکار، اندکی پندپذیری شوید (۵۸) .

هرآئینه قیامت آمدنی ست نیست شك درآن ولیکن اکثر مردمان باورنمیدارند (۵۹) .

وگفت پروردگار شما دعاکنید بجناب من تا قبول کنم دعای شما را هرآئینه آنانکه تکبری کنند از عبادت من داخل خواهند شد به دوزخ خوار شده (۶۰) .

خدای آنست که آفرید برای شما شب را تا آرام گیرید درآن و آفرید روز را بوجهی که درآن دیدن یکدیگر باشد هرآئینه خدا خداوند فضل ست بر مردمان ولیکن اکثر مردمان شکر نمی کنند (۶۱) .

اینست خدا پروردگار شما آفریننده هرچیز نیست هیچ معبود برحق بجزوی پس چگونه برگردانیده میشوید (۶۲) .

همچنین برگردانیده می شوند آنانکه بآیات خدا انکار میکردند (۶۳) .

خدای آنست که ساخت برای شما زمین را قرارگاه و آسمان را سقف و صورت

لَخَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ أَكْبَرَ مِنْ خَلْقِ النَّاسِ
وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۵۶﴾

وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرَةُ وَالَّذِينَ
آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَلَا الَّذِينَ هُمْ قُلُوبُهُمْ
مَاتَتْ كَمَا كُفُّوا ﴿۵۷﴾

إِنَّ السَّامِعَ لِأَتِيَةٍ كَرِيمٍ فِيهَا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ
لَا يُؤْمِنُونَ ﴿۵۸﴾

وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ. إِنَّ الَّذِينَ
يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دُخْرِينَ ﴿۵۹﴾

اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَالنَّهَارَ
مُبْصِرًا إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ
أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ ﴿۶۰﴾

ذَلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ لَآ إِلَهَ إِلَّا هُوَ
فَأَلِّفْ تَوَاقُلُونَ ﴿۶۱﴾

كَذَلِكَ يُؤْفِكُ الَّذِينَ كَانُوا بِآيَاتِ اللَّهِ
يَجْحَدُونَ ﴿۶۲﴾

اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ قَرَارًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً

(۱) یعنی اعاده ایشان .

بست شمارا پس نیکوساخت صورت
های شما و روزی داد شمارا از پاکیزه ها
این ست خدا پرورد گار شما پس بسیار
بابرکت ست خدای پرورد گار عالمها
(۶۴).

اوست زنده نیست هیچ معبود برحق
مگراو پس عبادت کنید اورا یک جهت
ساخته برای او عبادت ستایش خدای
پرورد گار عالمها راست (۶۵).

بگوهر آئینه من منع کرده شدم از آنکه
عبادت کنم آنان را که شما می پرستید
بجز خدا و قتیکه آمد بمن نشانه ها از جانب
پرورد گار من و فرموده شد مرا که
منقاد شوم پرورد گار عالمها را (۶۶).

اوست آنکه آفرید شمارا از خاک باز از نطفه
منی باز از خون بسته باز بیرون می
آرد شمارا کودک شده باز باقی میگذارد
تا برسید به نهایت قوت خود باز باقی
میگذارد تا شوید پیر کلان سال و بعض
از شما کسی هست که قبض روح او کرده
شود پیش ازین و باقی میگذارد تا برسید
بمدتی معین و تا بود که بفهمید (۶۷).

اوست آنکه زنده می کند و می میراند پس
چون بخواهد (پیدا کردن) چیزی را پس
جزاین نیست که می گویدش بشو پس می
شود (۶۸).

آیا نه دیدی بسوی آنانکه مکابره میکنند
در آیات خدا چگونه گردانیده می شوند
(۶۹).

وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُوْرَكُمْ وَرَزَقَكُمْ مِنَ
الْعَالَمَاتِ ذَٰلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ فَتَبَرَّكُوا لِلَّهِ
رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۶۴﴾

هُوَ الْحَيُّ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ
لَهُ الدِّينَ ۚ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۶۵﴾

قُلْ إِنِّي نُهِيتُ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ
اللَّهِ لَمَّا جَاءَنِيَ الْبَيِّنَاتُ مِنْ رَبِّي وَأُمِرْتُ أَنْ
أَسْلِمَ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۶۶﴾

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَرَأْبٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ
ثُمَّ يُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِيَبْلُغُوا أَشُدَّكُمْ ثُمَّ لِتَكُونُوا شُيُوخًا
وَمِمَّنْ مَن يَمُوتُ مِنْ بَيْنِكُمْ يَبْتَوَلِي مِنْ قَبْلِ وَلَدَيْكُمْ أَجَلًا مُّسَمًّى وَهُوَ الْعَلِيمُ
تَعْلِيمُونَ ﴿۶۷﴾

هُوَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ ۚ فَإِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّا نَبْقُولُ لَهُ
كُنْ فَيَكُونُ ﴿۶۸﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ إِلَىٰ
يَضُرُّوْنَ ﴿۶۹﴾

آنانکه دروغ شمردند کتاب را و آنچه را که فرستادیم بآن پیغامبران خود را خواهند دانست حقیقت حال (۷۰) .

وقتیکه طوقها درگردن های ایشان باشند و زنجیر هانیز کشیده شوند (۷۱) .

درآب گرم بازدرآتش پرتافته شوند (۷۲) .

بازگفته شودایشان را کجاست آنچه شریک مقرر میکردید (۷۳) .

بغیراز خدا گویند کم شدند از نظر ما بلکه هرگز نمی پرستیدیم پیش ازین چیزی را همچنین گمراه میکند خدا کافران را (۷۴) .

این عقوبت بسبب آنست که شادمان می شدید در زمین به ناحق و بسبب آنست که می نازیدید (۷۵) .

درآئید به دروازه های دوزخ جاویدان آنجا پس بدجای متکبران ست دوزخ (۷۶) .

پس صبر کن (ای محمد) هرآئینه وعده خداراست ست پس اگر بنمائیم ترا بعض آنچه وعده میدهیم ایشان را (فبها) یا اگر قبض روح تو کنیم پس بسوی مابازگردانیده شوند کافران (۷۷) .

وهرآئینه فرستادیم پیغامبران را پیش از تو ازایشان کسی هست که قصه اش را خوانده ایم بر تو و ازایشان کسی هست که قصه اش رانخوانده ایم بر تو و نه بود هیچ پیغامبر را که بیاردنشانه ای مگر بفرمان خدا پس وقتیکه آمدفرمان خدا فیصله

الَّذِينَ كَذَّبُوا بِالْكِتَابِ وَمِنَ آيَاتِنَا رُسُلًا
ثُمَّ يَكْفُرُونَ ﴿۷۰﴾

إِذْ أَكْفَلْنَا فِي مَعَنَاتِهِمْ وَالسَّلِيلِ يُسْحَبُونَ ﴿۷۱﴾

فِي الْحَمِيمِ ذَكَرْنَا فِي الْكَارِ يُسْجَرُونَ ﴿۷۲﴾

كَمْ قَبِيلٌ لَهُمْ آيِنَ مَا كُنْتُمْ تُشْرِكُونَ ﴿۷۳﴾

مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالُوا صَلَوَاتُ عَلَيْنَ لَمَّا كُنْتُمْ نَدْعُوا مِنْ
قَبْلُ سُبْحَانَكَ اللَّهُ الْكَلِيمِ ﴿۷۴﴾

ذَلِكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَفْرَحُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَمِمَّا
كُنْتُمْ تَفْرَحُونَ ﴿۷۵﴾

أَدْخَلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فِي شَأْسٍ مَشْوَى
الْمُتَكَبِّرِينَ ﴿۷۶﴾

فَأَصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَأَمَّا يُرِيدُكَ بَعْضُ الَّذِينَ
يَعِدُّهُمْ أَنْ تُؤَفَّقِيكَ فَايُنَا يُرْجَعُونَ ﴿۷۷﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِنْ قَبْلِكَ وَمِنْهُمْ مَنْ قَصَصْنَا عَلَيْكَ
وَمِنْهُمْ مَنْ لَمْ نَقْصُصْ عَلَيْكَ وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ أَنْ يَأْتِيَ
بِآيَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ فَإِذَا جَاءَ أَمْرُ اللَّهِ فَخِطَبَىٰ بِالْحَقِّ وَخَبَرَ
هُنَالِكَ الْمُطْبُورُونَ ﴿۷۸﴾

کرده شود براستی و زیان کار شدند
آنجا بیهوده گویان (۷۸) .

خدا آنست که بیافرید برای شما حیوانات
را تا سوار شوید بر بعض آنها و بعض آنها را
میخورد (۷۹) .

و شمارا در چهارپایان منفعت هاست
و تا برسید سوار شده بر آنها به مقصدی که
در سینه های شما مستقر شده است
و بر چهارپایان و نیز بر کشتی ها برداشته
میشوید (۸۰) .

و خدا مینماید شمارا نشانه های خود پس
کدام يك از نشانه های خدا را انکار میکنید
(۸۱) .

آیا سیر نکرده اند در زمین تا بنگرند چگونه
بود آخر کار آنانکه پیش از ایشان بودند
بودند بیشتر از ایشان و زیاده تر به قوت
و به نشانه ها در زمین پس دفع نکرد
از ایشان آنچه میکردند (۸۲) .

پس وقتی که آمدند بسوی ایشان
پیغامبران ایشان با معجزه ها شادمان
شدند بآنچه نزدیک ایشان بود از دانش^(۱)
و در گرفت ایشان را آنچه بآن استهزاء می
کردند (۸۳) .

پس وقتیکه دیدند عقوبت ما را گفتند
باورد اشتیم خدای را تنها و منکر شدیم
بآنچه که آنرا شریک می کردیم (۸۴) .

اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَنْعَامَ لِتَرْكَبُوا مِنْهَا
وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٧٨﴾

وَلَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ وَمِنْهَا تَعَالَمُونَ وَهِيَ
تَحْمِلُكُمْ وَعَلَى الْغَايِكُمْ تَحْمِلُونُ ﴿٧٩﴾

وَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ فَكُلٌّ مِنَ اللَّهِ مُتَبِعُونَ ﴿٨٠﴾

أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا أَكْثَرًا مِنْهُمْ وَأَشَدَّ قُوَّةً
وَإِذَا رَأَوْا فِي الْأَرْضِ قِطْعَةً مِمَّا عَمِلُوا قَالُوا إِلَيْنَا
يَرْجِعُونَ ﴿٨١﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمْ رَسُولُهُمْ بِآيَاتٍ بَيِّنَاتٍ كَرِهُوا إِبْرَاهِيمَ إِذْ
دَعَا إِلَى اللَّهِ وَنَحَىٰ عَنْهُمْ فَوَسَّوْا بِهِمْ مِمَّا كَانُوا
يَكْفُرُونَ ﴿٨٢﴾

فَلَمَّا رَأَوْا آبَاءَهُمْ قَالُوا إِنَّمَا اللَّهُ وَحْدَهُ وَكُفَرْنَا بِمَا
كُفَرُوا بِهِمْ مَعَكُمْ كَيْفَ ﴿٨٣﴾

(۱) یعنی علم معاش .

پس هرگز نفع نمیداد ایشان را ایمان ایشان و قتیکه دیدند عقوبت مارا آئین خدا که گذشته است در بند گان او و زیان کار شدند آنجا کافران (٨٥) .

سورة فصلت - حم سجده مکی است و آن پنجاه و چهار آیت و شش رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
حَمَّ ١

تَنْزِيلٍ مِنَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ٢

كِتَابٍ قُلُوبَاتٍ يُؤْتِيهَا عَرَبٌ بِالسُّورِ يُكَلِّمُونَ ٣

بَشِيرًا وَنَذِيرًا فَأَعْرَضَ الْأَكْثَرُ مِنْهُمْ فَوهُمْ أَلَيْسَ عَمَلُونَ ٤

وَقَالُوا قُلُوبُنَا فِي الْكُتُبِ وَمَا نَدْعُونَكَ أَلَيْسَ وَفِي آذَانِنَا وَقُرْ
وَمِنْ بَيْنِنَا وَبَيْنِكَ حِجَابٌ فَأَعْمَلْنَا عِمَلُونَ ٥

قُلْ إِنَّمَا آتَا بَصُرًا مِثْلَ بَصُرِي لَنْ أُكَلِّمَ الْهَمَلَةَ وَاجِدُ
فَأَسْتَوِيهِمْ أَلَيْسَ أَسْتَفْرُوهَ وَوَيْلٌ لِلْمُصْرِكِينَ ٦

بنام خدای بخشاینده مهربان .

حَمَّ (١) .

این فرورستان است از جانب خدای
بخشاینده مهربان (٢) .

این کتابیست واضح ساخته شد آیات
اودر حالیکه قرآن عربی است برای قومی
که میدانند (٣) .

در حالیکه مژده دهنده و ترساننده است
پس روگردان شدند اکثر مردمان پس
ایشان نمی شنوند (٤) .

وگفتند دل های ما در پرده هاست از آنچه
میخوانی مارا بسوی آن و در گوش های ما
گرانی است و میان ما و میان تو حجابی
است پس کارکن هر آئینه ما کارکننده
ایم (٥) (١) .

بگو جز این نیست که من آدمی ام مانند
شما وحی کرده میشود بسوی من اینکه
معبود شما معبود یگانه است پس راست

متوجه شوید بسوی او و طلبِ آمرزش
کنیدازو، و وای آن مشرکان را (۶) .

آنانکه نمیدهند زکوة را و ایشان بآخرت
نامعتقدند (۷) .

هرآئینه آنانکه ایمان آوردند و کارهای
شائسته کردند ایشانراست مزدِ غیر
مقطوع (۸) .

بگو آیشمانا معتقد می شوید به کسی که
آفرید زمین را در دو روز و مقرر میکند
برای او همسران را، اینست پرورد
گار عالمها (۹) .

و پیدا کرد در زمین کوه ها بالای آن و
برکت نهاد در آن و اندازه کرده اندر آن
قوتِ اهلِ آن را در تهمه چهار روز بیان
واضح کرده شد برای سوال کنندگان
(۱۰) .

باز متوجه شد بسوی آسمان و او مانند دود
بود گفت او را و زمین را نیز بیائید
بخوشی یا ناخوشی^(۱) گفتند هر دو آمدیم
بخوشی (۱۱) .

پس ساخت آنها را هفت آسمان در دو
روز دیگر و وحی فرستاد در هر آسمانی
تدبیر آن را و بیاراستیم آسمانِ دنیا را به
چراغ ها^(۲) و نگاهداشتیم^(۳) این ست

الَّذِينَ لَا يُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ ﴿۶﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ﴿۷﴾

قُلْ أَنتَ كُمْ لَتَكْفُرُونَ يَا ذَا الَّذِي خَلَقَ الْأَرْضَ فِي يَوْمَيْنِ
وَصَاعِلُونَ لَهُ أَتَادَا ذَلِكَ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۸﴾

وَجَعَلَ فِيهَا رِوَابٍ مِّنْ فَوْقِهَا وَبَرَكَ فِيهَا وَقَدَّرْنَا فِيهَا
أَفْوَاتَهَا فِي أَرْبَعَةِ أَيَّامٍ سَوَاءً لِّلنَّاسِ لِيُنذِرَ ﴿۹﴾

ثُمَّ اسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ وَهِيَ دُخَانٌ فَقَالَ لَهَا وِلَدَارِضٍ
اِقْبِيَا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا قَالَتَا أَتَيْنَا نَاطِقَيْنِ ﴿۱۰﴾

فَقَضَيْنَ سَبْعَ سَمَوَاتٍ فِي يَوْمَيْنِ وَأَوْحَىٰ فِي كُلِّ سَمَاءٍ أَمْرًا
وَرَبَّنَا السَّمَاءُ الدُّنْيَا مِصَابِيحُهُمْ وَقَطَّلْنَا ذَلِكَ تَقْدِيرَ الْعَزِيزِ
الْعَلِيمِ ﴿۱۱﴾

(۱) یعنی منقاد حکم من شوید و الله اعلم .

(۲) یعنی ستاره ها .

(۳) یعنی از شیاطین .

حال باشند^(۱) که بعض را تا برسیدن بعض ایستاده کرده میشود (۱۹) .

تا وقتی که چون بیایند نزدیک دوزخ گواهی دهد برایشان گوش ایشان و چشمهای ایشان و پوست های ایشان بآنچه می کردند (۲۰) .

و گفتند پوست های خود را چرا گواهی دادید بر ما گویند گویا کرد ما آن خدای که گویا کرده است هر چیزی را و او بیافرید شمارا اول بار و بسوی او باز گردانیده شوید (۲۱) .

و پنهان نمی شدید (هنگام ارتکاب معاصی از خوف)^(۲) آنکه گواهی دهد بر شما گوش شما و چشم های شما و پوست های شما ولیکن پنداشتید که خدا نمیداند بسیاری از آنچه می کنید (۲۲) .

و این گمان شما که به غلط اندیشه کردید در حق پروردگار خویش هلاک کرد شمارا پس زیان کارگشتید (۲۳) .

پس اگر صبر کنند پس آتش خوابگاه ایشان ست و اگر عفو طلبند پس نیستند ایشان عفو کرده شدگان (۲۴) .

و برگماشتیم برای ایشان همنشینان^(۳) پس آراسته کردند آن همنشینان برای

حَتَّىٰ إِذَا مَا جَاءُوهَا سَمِعَتْهُمَ أَبْوَابُهُمْ
وَجُلُودُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۱۹﴾

وَقَالُوا الْيَوْمَ لَمْ يَشْهَدْتُم بَعِيَّتَنَا قَالُوا أَنْظَعْنَا اللَّهَ
الَّذِي أَنْطَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ خَلَقَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَالْبَئِشَ
تُرْجَعُونَ ﴿۲۰﴾

وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَرُونَ أَنْ يَشْهَدَ عَلَيْكُمْ سَمْعُكُمْ
وَلَا أَبْصَارُكُمْ وَلَا جُلُودُكُمْ وَلَكِنْ ظَنَنْتُمْ أَنَّ اللَّهَ
لَا يَعْلَمُ كَثِيرًا مِمَّا تَعْمَلُونَ ﴿۲۱﴾

وَذَلِكُمْ ظَنُّكُمُ الَّذِينَ ظَنَنْتُمْ بِرَبِّكُمْ أَرَأَيْتُمْ فَاصِبًا
مِّنَ الْخَيْرِينَ ﴿۲۲﴾

فَإِنْ يَصْبِرُوا فَالنَّارُ مَثْوًى لَهُمْ وَإِنْ يَسْتَعْتِبُوا فَمَا لَهُمْ
مِّنَ الْمُعْتَبِينَ ﴿۲۳﴾

وَقَيَّضْنَا لَهُمْ قُرَنَاءَ فَزَيَّنُوا لَهُمْ ثَائِبِينَ آيَاتِهِمْ وَمَا

(۱) که بعض را تا برسیدن بعض اشاره کرده می شود .

(۲) یعنی درین دارخوف آنکه .

(۳) یعنی از شیاطین والله اعلم .

ایشان آنچه پیش روی ایشانست و آنچه پس پشت ایشانست^(۱) و ثابت شد برایشان وعده عذاب داخل شده در امتنیکه پیش از ایشان گذشته اند از جن و آدمیان هر آینه ایشان زیان کار بودند (۲۵) .

و گفتند کافران مشنویید این قرآن را و سخن بیهوده گوئید در اثناء خواندن آن بُود که شما غالب شوید (۲۶) .

پس البته بچشانیم کافران را عذاب سخت و البته جزا دهیم ایشانرا بحسب بدترین آنچه می کردند (۲۷) .

این ست جزای دشمنان خدا که آتش ست ایشان را، در آنجا منزل علی الدوام باشد پاداش دادیم بر حسب آیات ما انکار میکردند (۲۸) .

و گویند کافران ای پرورد گار ما بنما ما را آن دو کس^(۲) که گمراه ساختند ما را از جنس جن و از جنس انس تا در آریم آن هر دو را زیر قدم های خود تا شوند از فرو تر ماند گان (۲۹) .

هر آینه آنانکه گفتند پرورد گار ما خداست باز قائم ماندند فرود می آیند برایشان فرشتگان^(۳) که مترسید و اندوه

خَلَفَهُمْ وَحَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ فِي أَسْمِهِمْ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْجَيْنِ وَالْإِنْسِ إِنَّهُمْ كَانُوا خَبِيرِينَ ﴿۲۵﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَالَّذِينَ هَذَا الْقُرْآنُ وَالْعَوَاقِبِ لَهُمْ لَعْنَةُ تَغْلِبُونَ ﴿۲۶﴾

فَلَنُدْبِقَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَعَدَا إِبْرَاهِيمَ إِنَّهُمْ كَانُوا يَمْعَمُونَ ﴿۲۷﴾

ذَلِكَ جَزَاءُ أَعْدَاءِ اللَّهِ النَّارَ لَهُمْ فِيهَا دَارُ الْخُلْدِ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَأْتِينَ بِنَايِبِحَدُونَ ﴿۲۸﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا رَبَّنَا أَرِنَا الَّذِينَ اصَلَلْنَا مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ نَجْعَلُهُمَّ نَحْتًا أَقْدَامًا لِيَكُونَ مِنَ الْأَسْفَلِينَ ﴿۲۹﴾

إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَفْتَاؤُا تَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَقُولُوا أَلَّا نَعْبُدُكُمْ إِلَّا وَابِعِبَادَةِ إِلَهِكُمْ كُنْتُمْ

(۱) یعنی وسوسه انداختند که دنیا قابل رغبت است و آخرت قابل رغبت نیست والله اعلم .

(۲) یعنی آن دو فریق .

(۳) یعنی نزدیک موت .

تُوَعَدُونَ ﴿۳۰﴾

مخورید و خوش حال شوید به بهشتی که وعده داده می‌شدید (۳۰).

ما دوستان شمائیم در زند گانی دنیا و در آخرت نیز و شماراست درینجا آنچه بطلبید نفس های شما و شمارا ست آنجا آنچه درخواست کنید (۳۱).

بطریق مهمانی از جانب خدای آمرزگار مهربان (۳۲).

و کیست نیکوتر باعتبار سخن از شخصی که دعوت کرد مردمان را بسوی خدا و کار شائسته کرد و گفت هر آئینه من از مسلمانانم (۳۳).

و برابر نیست نیکی و بدی جواب بازده بخصلتی که آن بهترست پس ناگاه آن کس که میان تو و میان وی دشمنی ست گویاوی دوست قریب است (۳۴).

و نایل نمی شوند باین خصلت مگر آنانکه صبر کردند و نایل نمی شود باین خصلت مگر صاحب نصیب بزرگ (۳۵).

و اگر باز گرداند ترا و سوسه بازگردانده آمده از جانب شیطان پس پناه طلب کن بخدا هر آئینه خدا اوست شنوا دانا (۳۶).

و از نشانه های اوست شب و روز و خورشید و ماه سجده مکنید خورشید را و نه ماه را و سجده کنید برای خدا که آفرید این چیز هارا اگر شما هستید فقط او را عبادت می کنید (۳۷).

پس اگر تکبر کنند کافران (چه باک) پس آنانکه نزدیک پرورد گار تواند به پاکی یاد

تَحْنُ أَوْ لِيُشْكِرَ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَإِنِ الْخَيْرَ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَشْتَوْنَ ۖ لَكُمْ فِيهَا مَا تَدْعُونَ ﴿۳۱﴾

تُرَادُّونَ غُفُورًا كَثِيرًا ﴿۳۲﴾

وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنَّنِي مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿۳۳﴾

وَلَا تَتَّبِعُوا الْحَسَنَةَ وَلَا السَّيِّئَةَ بِإِذْنِهِ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا مَا لَيْدِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ ﴿۳۴﴾

وَمَا يُلْقِيهَا إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَمَا يُلْقِيهَا إِلَّا الَّذِينَ هَظَّ عَظِيمًا ﴿۳۵﴾

وَأَمَّا يُزْعَمُكَ مِنَ الشَّيْطَانِ تَزَعٌ ۖ مَا سَمِعَ يَا لَوْلِيَّ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿۳۶﴾

وَمِنْ آيَاتِهِ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا سَجُدَ لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدْ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنتُمْ رِيبًا تَجِدُونَ ﴿۳۷﴾

فَإِنِ اسْتَكْبَرُوا فَالَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ يُسَبِّحُونَ لَهُ بِاللَّيْلِ

وَالَّذِينَ هُمْ لَا يُخْفُونَ ﴿۳۸﴾

می کنند اورا شب و روز و ایشان مانده نمی شوند (۳۸) .

وازشانه های او آنست که می بینی زمین را فرسوده پس وقتی که فرود آوردیم بر سر آن آب به جنبش آمد و بلند شد هر آئینه آنکه زنده کرده است زمین را البته زنده کنندهٔ مرد گانست هر آئینه او بر همه چیز تواناست (۳۹) .

هر آئینه آنانکه کج روی میکنند در آیات ما پوشیده نیستند از ما آیا کسی که انداخته شود در آتش بهترست یا کسی که بیاید ایمن شده روز قیامت بکنید هر چه خواهید هر آئینه خدا بآنچه می کنید بیناست (۴۰) .

هر آئینه آنانکه کافر شدند بقرآن و قتیکه آمد بدیشان (پوشیده نیستند از ما) و بتحقیق آن کتابیست گرامی قدر (۴۱) .

راه نمی یابد بدو باطل از پیش روی او و نه از پس پشت او فرستاده شده است از خدای داناستوده (۴۲) .

(یا محمد) گفته نمی شود ترا مگر آنچه گفته شده بود پیغامبران را پیش از تو هر آئینه پروردگارتو خداوند آمرزش ست و خداوند عقوبت درد دهنده است (۴۳) .

وا گرمی کردیم این کتاب را قرآنی بزبان عجم هر آئینه می گفتند کافران عرب چرا واضح کرده نه شد آیات او آیا قرآن عجمی ست و مخاطب عربی بگوقرآن مسلمانان را هدایت و شفاست و آنانکه

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَرَى الْأَرْضَ خَائِبَةً إِذْ أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ
فَهَزَّتْ وَرَبَّتْ إِنَّ الَّذِي أَحْيَاهَا لَمُجِي الْمَوْتِ إِنَّهُ عَلَّامٌ
لِشَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۳۹﴾

إِنَّ الَّذِي يَلْجِدُونَ فِي آيَاتِنَا لَا يُخْفُونَ عَلَيْنَا أَفَمَنْ يُلْقَى
فِي النَّارِ خَيْرًا مِمَّنْ يَلْقَى مِنْ آيَاتِنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَعْمَلُوا مَا شِئْتُمْ إِنَّهُ
بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿۴۰﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالذِّكْرِ لَمَّا جَاءَهُمْ وَإِنَّ لَهُمْ كِتَابًا يُرِزُونَ ﴿۴۱﴾

لَا يَأْتِيهِ الْبَاطِلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهِ تَوْرٍ لَمِنْ
حِكْمَةٍ حَسِينَةٍ ﴿۴۲﴾

مَا يَقَالُ لَكَ إِلَّا مَا قَدْ قِيلَ لِلرُّسُلِ مِنْ قَبْلِكَ إِنَّ رَبَّكَ
لَدُوٌّ مَغْفُورٌ وَوَدَّ عِقَابَ الْعَالَمِينَ ﴿۴۳﴾

وَلَوْ جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَقَالُوا لَوْلَا فُصِّلَتْ آيَاتُهُ
عَرَبِيًّا وَعَرَبٍ قَلِيلٌ هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ الْهُدَى وَالشَّفَاعَةَ

ایمان نمی آرند درگوش های ایشان گرانی ست و قرآن برایشان کوریست این جماعت (بمثلی چنانند) که آواز داده میشوند از جای دور (٤٤) .

وهرآئینه دادیم موسی را کتاب پس اختلاف کرده شد در آن واگر نه بودی کلمه تقدیر سابق صادر شده از پرورد گارتو البته فیصله کرده شدی در میان ایشان وهرآئینه ایشان در شک قوی اند از طرف قرآن (٤٥) .

هرکه بکند کارنیک پس نفع اوراست وهرکه بدکاری کند پس وبال برویست و نیست پرورد گارتو ستم کننده بر بندگان (٤٦) .

بسوی خدا حواله کرده میشود معرفت قیامت و بیرون نمی آید اجناس میوه از غلاف های خود و در شکم بار نمی گیرد هیچ ماده و نمی نهد بارشکم را مگر بدانست خدا و روزیکه خدا آواز دهد ایشان را که کجایند شریکان من گویند خبر دادیم ترا که نیست از ماهیچ کس اثبات کننده شریکان (٤٧) .

وگم شد از نظر ایشان آنچه می پرستیدند پیش ازین و دانستند که نیست ایشان را هیچ مخلصی (٤٨) .

مانده نمی شود آدمی از طلب خیر و اگر برسدش سختی پس ناامید طمع برنده است (٤٩) .

وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ فِي آذَانِهِمْ وَقُرْءَانُهُمْ وَعَمَّا يُرْسَلُ إِلَيْهِمْ يُنَادُونَ مِنْ مَّكَانٍ بَعِيدٍ ﴿٤٤﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَاخْتَلَفَ فِيهِ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَفُضِيَ بَيْنَهُمْ وَإِلَهُهُمُ ابْنُ شَارِقٍ مِّنْهُمْ مَّرِيِبٌ ﴿٤٥﴾

مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا وَمَا رَبُّكَ بِظَلَّامٍ لِلْعَبِيدِ ﴿٤٦﴾

إِلَيْهِ يُرْجَى عِلْمُ السَّاعَةِ وَمَا تَخْرُجُ مِنْ ثَمَرَاتٍ مِّنْ الْأَشْجَارِ وَمَا تُحْمَلُ مِنْ أُثْقَالٍ وَلَا تَصْعَقُ الْأَعْيُنُ بِهٖ وَبِیَوْمٍ يُنَادِيهِمْ إِنْ مَّرَكَاؤِي قَالُوا أَذُنُكَ مَأْمُومًا مِّنْ شَهِيدٍ ﴿٤٧﴾

وَصَلَّ عَذَابُهُمْ تَاكَاؤُهُمْ يَدْعُونَ مِنْ قَبْلِ وَظُنُّوا مَا لَهُمْ مِنْ حَافِيَةٍ ﴿٤٨﴾

لَا يَسْتَعِينُ الْإِنْسَانُ مِنْ دُعَاءِ الْغَافِرِينَ إِنَّ سَعَةَ النَّارِ لَأَكْبَرُ مِنْ سَعَةِ السَّمَاءِ وَتُجْرَبُونَ فِيهَا بِحَبِّ مِسْكٍ وَكُنُوسٍ فَخُوْطٍ ﴿٤٩﴾

اگر بچشانیم اورا بخشاشی از جانب خود بعد از سختی که رسیده باشد بوی البته گوید که این برای من ست^(۱) و نمی پندارم که قیامت قائم شود و اگر بالفرض باز گردانیده شود مرا بسوی پروردگار من هر آئینه مرا نزدیکِ او حالت خوش باشد پس البته خبردار کنیم کافران را بآنچه می کردند و البته بچشانیم ایشان را از عقوبتِ سخت (۵۰) .

و چون انعام کنیم بر آدمی رو بگرداند و دور شود بطرفِ خود رفته و چون برسدش بلای پس صاحب دعای بسیار ست (۵۱) .

بگو آیا دیدید که اگر باشد قرآن از جانب خدا باز کافر شوید بآن کیست گمراه تراز شخصی که باشد درین مخالفت دور از صواب (۵۲) .

خواهیم نمود ایشان را نشانه های خود در اطرافِ عالم و در نفس های ایشان نیز تا آنکه واضح شود برایشان که این سخن راست ست آیا بس نیست پروردگار تو آنکه او بر هر چیز مطلع است (۵۳) .

آگاه شو هر آئینه ایشان در شبهه انداز ملاقات پروردگار خویش آگاه شو هر آئینه خدا بهر چیز درگیرنده است (۵۴) .

وَلَيْنَ أَذْفَنُهُ رَحْمَةً مِنَّا مِنْ بَعْدِ صَوَاءٍ مَتَّتَهُ لِيُقُولَ لَنْ هَذَا لِي وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً وَلَيْنَ نُصِغْتُ إِلَى رَيْبٍ لَأَنْ لِي عِنْدَهُ الْخُسْفَىٰ فَلَنْذِيْبَنَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِمَا عَمِلُوا وَالَّذِي يَقْتُمُونَ مِنْ عَذَابٍ غَلِيظٍ ⑤

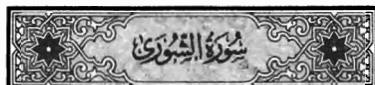
وَإِذَا أَنْعَمْنَا عَلَى الْإِنْسَانِ أَعْرَضَ وَنَأِجِنِيْبُهُ وَإِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ فَذُو دُعَاءٍ عَرِيضٍ ⑥

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كَانَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ ثُمَّ كَفَرْتُمْ بِهِ مَنْ أَصْلٌ مِنْهُنَّ هُوَ فِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ ⑦

سُرِّيْهِمُ الْبَيْتَانِي الْفَاتِي وَفِي أَنْفُسِهِمْ حَتَّىٰ يَتَّبِعِنَ لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّ أَوْ لَمْ يَكْفِ بِرَبِّكَ أَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ⑧

أَلَا إِنَّهُمْ فِي مِرْيَةٍ مِّنْ لِقَاءِ رَبِّهِمْ أَلَّا يَكْفُلُوا لِنَفْسِهِمْ فِي مِرْيَةٍ مِّنْ لِقَاءِ رَبِّهِمْ أَلَّا يَكْفُلُوا لِنَفْسِهِمْ فِي مِرْيَةٍ مِّنْ لِقَاءِ رَبِّهِمْ أَلَّا يَكْفُلُوا لِنَفْسِهِمْ فِي مِرْيَةٍ مِّنْ لِقَاءِ رَبِّهِمْ ⑨

(۱) یعنی خاطر جمع کند و خوف از دلِ او زائل شود و الله اعلم .

سوره شوری مکی است و آن پنجاه و سه
آیت و پنج رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
حَمْرٌ ①
عَسَقِ ②

كَذَلِكَ يُوحِي إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ اللَّهُ
الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ③

لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ④

تَكَادُ السَّمَوَاتُ يَتَّقَنَّ مِنَ قُوَّةِهِ وَالْأَرْضُ خَاشِعَةٌ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ
رَبِّهِمْ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِمَنْ فِي الْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَفُورُ
الرَّحِيمُ ⑤

وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ اللَّهُ حَفِيفٌ عَلَيْهِمْ مِمَّا أَنْتَ
عَلَيْهِمْ بِرَكِيلٍ ⑥

وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَتُنذِرَ أُمَّ الْقُرَى
وَمَنْ حَوْلَهَا وَتُنذِرَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ لِأَرْبَابٍ فِيهِ فُرْقَانٌ فِي الْجَنَّةِ
وَالْحَيْقُ فِي السَّعِيرِ ⑦

بنام خدای بخشاینده مهربان .

حَمْرٌ (۱) .

عَسَقِ (۲) .

همچنین وحی میفرستد بسوی تو و بسوی
آنانکه پیش از تو بودند خدای غالب
باحکمت (۳) .

اوراست آنچه در آسمانهاست و آنچه
در زمین ست و اوست بلند مرتبه بزرگ
قدر (۴) .

نزدیک ست که آسمان هابشگافند از جانب
بالای خود^(۱) و فرشتگان تسبیح میگویند
همراه حمد پرورد گارخویش و آمرزش
طلب می کنند برای آنانکه در زمین اند
آگاه شوهر آئینه خدا اوست آمرزگار
مهربان (۵) .

و آنانکه دوستان گرفتند بجز خدا، خدا
نگهبان ست برایشان نیستی تو برایشان
متعهد (۶) .

و همچنین وحی فرستادیم بسوی تو قرآن
عربی تا بتراسانی اهل مکه را و آنان را که
گردا گردان هستند و بتراسانی از روز قیامت
هیچ شبهه نیست در آن گروهی در بهشت
باشند و گروهی در دوزخ (۷) .

(۱) یعنی از هیبت الهی و الله اعلم .

و اگرخواستی خدا گردانیدی ایشان را يك امت وليكن درمی آرد هرکرا خواهد دررحمتِ خود و ستمگاران نيست ایشان را هيچ کارساز ونه ياری دهنده (٨) .

آيا دوستان گرفتند بجزخدا پس خداهمونست کارساز وهمون زنده ميکند مردگان را و اوبر هرچيز تواناست (٩) .

و آنچه اختلاف کرديد در آن هرچه باشد پس فيصله کردن اوحواله بخدا ست اين ست خدا پرورد گارمن براوتوکل کردم و بسوی اورجوع می کنم (١٠) .

آفريننده آسمان ها وزمين ست پيدا کرد برای شما ازجنس شما زنان را و پيدا کرد از جنس چهار پايان اقسام چند پرا گنده ميکند شمارا باين تدبير، نيست مانند اوچيزی و اوست شنوا بينا (١١) .

اوراست کليد های آسمان ها وزمين کشاده ميکند روزی را برای هرکه خواهد و تنگ ميکند برای هرکه خواهد هر آئينه او بهر چيز داناست (١٢) .

مقرر کرد برای شما از آئين آنچه امر کرده بود باقامت آن نوح را و آنچه وحی فرستاديم بسوی تو و آنچه امر کرديم باقامت آن ابراهيم و موسی و عيسى را باين مضمون که قائم کنيد دين را و متفرق نه شويد در آن دشوار آمد بر مشرکان آنچه ميخوانی ایشان را بآن، خدا برمی گزيند بسوی خود هرکه را

وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَهُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ يُدْخِلُ مَنْ يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ وَالظَّالِمُونَ مَا لَهُمْ مِنْ لِيٍّ وَلَا يُصِيرُ ⑤

أَلَمْ نَخْلُقْكُمْ مِنْ ذُنُوبٍ وَأَوْلِيَاءُ ۗ قَالَتْ هُوَ أَلْوَنٌ وَهُوَ يُجِي الْمَوْتَى وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ⑥

وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهُ إِلَى اللَّهِ ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبِّي عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ ⑦

فَأَطِئُوا أَمْرًا مِنَ الْأَرْضِ ۗ جَعَلْ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا ۚ وَمِنَ الْأَنْعَامِ أَزْوَاجًا يَذُرُّكُمْ فِيهِ لِيَسْ كَيْفَ لَكُمْ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ⑧

لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۗ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ ۗ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ⑨

بَرَرْنَا لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَطَىٰ بِهِ نُوحًا وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَىٰ وَعِيسَىٰ أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ وَلَا تَتَفَعَّلُوا فِئْتًا كَلَّ عَلَى الْمُشْرِكِينَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ اللَّهُ يَجْتَبِي إِلَيْهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ يُنِيبُ ⑩

خواهد وراه مینماید بسوی خود هر که رجوع میکند^(۱) (۱۳) .

و پراگنده نه شدند امتها مگر بعد از آن که آمد بدیشان دانش از روی حسد در میان خود و اگر نبودی سخنی که سابقاً صادر شد از پروردگارتو که مهلت داده شوند تا زمانی معین البته فیصله کرده میشد میان ایشان و هر آئینه آنانکه داده شد ایشان را کتاب بعد از انبیاء در شبهه قوی اند از دین (۱۴) .

پس بسوی دین دعوت کن و قائم باش بحسب آنکه فرموده شد ترا و پیروی مکن خواهش این کافران را و بگوایمان آوردم بآنچه فرود آورد خدا هر کتاب که هست و فرموده شد مرا که انصاف کنم میان شما خدا پروردگار ماست و پروردگار شماست مرا عملهای ماست و شمارا عملهای شماست گفتگو نیست میان ما و میان شما خدا جمع کند میان ما و میان شما^(۲) و بسوی اوست بازگشت (۱۵) .

و آنانکه مکابره می کنند در دین خدا بعد از آنکه قبول کرده شد فرمان او^(۳) مکابره ایشان باطل ست نزدیک پروردگار ایشان

وَمَا تَقْرُؤُوا مِنَ الْأُمُورِ بَعْدَ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَعِيًا بَيْنَهُمْ
وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى لَفُضِيَ
بَيْنَهُمْ وَإِنَّ الَّذِينَ أُورِثُوا الْكِتَابَ مِنْ بَعْدِهِمْ لَفِي شَكٍ
مِنْهُ مُرِيبٍ ﴿١٣﴾

فَلِذَلِكَ فَادْرُءْ وَأَسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ هُمْ
وَقُلْ أَمَرْتُ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنْ نَبِيٍّ وَأُمِرْتُ لِأَعْمَلِ
بَيْنَكُمْ اللَّهُ رُبُّنَا وَرَبُّكُمْ لَنَا أَعْمَالُنَا وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ لَا
حُجَّةَ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ اللَّهُ يَجْمَعُ بَيْنَنَا وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ ﴿١٤﴾

وَالَّذِينَ يُجَاجِلُونَ فِي اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا اسْتَضِيَّتْ لَهُ حُجَّتُهُمْ
دَاحِضَةٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ﴿١٥﴾

(۱) یعنی بسوی حق حاصل آن ست که انبیاء علیهم السلام در اصول دین متفق اند و اختلاف شرائع در فروع است و بس والله اعلم .

(۲) یعنی روز قیامت .

(۳) یعنی جمعی در اسلام داخل شدند والله اعلم .

وبرایشان است خشم وایشان راست عذاب سخت (١٦) .

خدا آنست که فرود آورد کتاب را برآستی و ترازو را نیز و چه چیز مطلع ساخت ترا بر حقیقت امر شاید که آمدن قیامت نزدیک باشد (١٧) .

زود طلب میکنند قیامت را آنانکه ایمان ندارند بآن و آنانکه باورد داشته اند ترسانند از آن و میدانند که آن راست ست آگاه شو هر آئینه آنانکه مکابره می کنند در آمدن قیامت هر آئینه در گمراهی دور اند (١٨) .

خدا مهربان ست بر بندگان خود روزی میدهد هر کرا خواهد و اوست توانای غالب (١٩) .

هر که خواسته باشد کشت آخرت را بیفزائیم برای او در کشت او و هر که خواسته باشد کشت دنیا را بدهیم او را بعض دنیا و نیست او را در آخرت هیچ نصیبی (٢٠) .

آیا کافران را شریکان هستند که مقرر کردند برای ایشان از دین آنچه نه فرموده است آن را خدا و اگر نه بودی وعده فیصله کردن البته فیصله کرده میشد میان ایشان و هر آئینه ستمگاران ایشان راست عذاب درد دهنده (٢١) .

ببینی ستمگاران را ترسان از جزای آنچه به عمل آورده اند و آن البته رسنده است بایشان و آنانکه ایمان آورده اند و کارهای شایسته کرده اند در سبز زار های بوستان

اللَّهُ الَّذِي أَنْزَلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ وَالْمِيزَانَ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ قَرِيبٌ ﴿٥﴾

يَسْتَعْجِلُ بِهَا الَّذِينَ الْأُولُونَ بِهَا وَالَّذِينَ آمَنُوا مُشْفِقُونَ مِنْهَا وَيَعْلَمُونَ أَنَّهَا الْحَقُّ الْأَرَأَيْتَ الَّذِينَ يُمَارُونَ فِي السَّاعَةِ لَعَلَّ صَلَاتِي لِيُعْتَبَرُوا ﴿٥﴾

اللَّهُ لَطِيفٌ بِعِبَادِهِ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ ﴿٥﴾

مَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الْآخِرَةِ نَزِدْ لَهُ فِي حَرْثِهِ وَمَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ نَصِيبٍ ﴿٥﴾

أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُمُ مِنَ الدِّينِ مِثْلَ مَا لَهُمْ بِإِذْنِ يَهُ اللَّهُ وَلَوْلَا كَلِمَةُ الْفَصْلِ لَفُتِحَ بَيْنَهُمْ وَرَأَى الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٥﴾

تَرَى الظَّالِمِينَ مُشْفِقِينَ مِمَّا كَسَبُوا وَهُمْ لَا يَهْتَفِئُونَ بِهِمْ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي رَوْضَاتٍ الْجَنَّةِ لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ذَلِكَ

هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ ﴿٢٥﴾

ها باشند، ایشان را باشد آنچه درخواست کنند نزدیک پروردگار خویش این ست فضل بزرگ (٢٢).

این آن ثواب ست که مژده میدهد خدا بآن بندگان خود را که ایمان آورده اند و کارهای شائسته کرده اند بگونی طلبم از شما برتبلیغ قرآن هیچ مزدی لیکن باید که پیش گیرید دوستی در میان خویشاوندان^(١) و هر که بکند نیکی بیفزائیم برای او در آن نیکی حُسن را هر آینه خدا آمرزگار قدرشناس است (٢٣).

آیا میگویند پیغامبر افترا کرده است بر خدا دروغ را پس اگر خواهد خدا مژده بر دل تو و نابود می سازد خدا بیهوده را و اثبات می کند دین درست را به سخن های خود هر آینه خدا داناست بآنچه در سینه هاست (٢٤).

واوست آنکه قبول میکند توبه را از بندگان خود و درمی گذرد از جرمها و میداند آنچه می کنید (٢٥).

و قبول می کند دعای آنانکه ایمان آورده اند و کارهای شائسته کرده اند و زیاده میدهد ایشان را از فضل خود و کافران ایشان راست عذاب سخت (٢٦).

و اگر فراخ کردی خدا رزق را بر بندگان خود البته فساد میکردند در زمین

ذَلِكَ الَّذِي يُبَيِّرُ اللَّهُ عِبَادَهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ وَمَنْ يَقْرَأْ حَسَنَةً يَّزِدْ لَهُ فِيهَا حَسَنًا إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ شَكُورٌ ﴿٢٥﴾

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا إِنَّ يَسِيرًا اللَّهُ يُغْتَمَبُ عَلَيْهِ قَلِيلٌ وَيَمْدَحُ اللَّهُ الْبَاطِلَ وَيُحِبُّ الْعَاقِبَةَ إِنَّهُ عَلَيْهِ يُنَادِي الصُّدُورَ ﴿٢٥﴾

وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَعُوذُ بِاللَّيْلِ وَيَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ ﴿٢٥﴾

وَيَسْتَجِيبُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَيَزِيدُهُمْ مِمَّا قَضَاهُمْ وَاللَّهُ وَكَافٍ بِهِ عَذَابٌ شَدِيدٌ ﴿٢٦﴾

وَلَوْ بَسَطَ اللَّهُ الرِّزْقَ لِعِبَادِهِ لَبَغَوْنَا فِي الْأَرْضِ وَلَكِنْ يُؤْتِلُ

(١) یعنی بامن صله رحمی کنید و ایذانرسانید.

ولیکن فرود می آرد باندازه آنچه خواهد
هر آئینه خدابه بندگان خود دانا بیناست
(٢٧) .

واوست آنکه فرود می آرد باران را
بعدازانکه ناامیدشدند و پراکنده میسازد
رحمت خود را واوست کارساز ستوده
کار (٢٨) .

وازنشانه های اوآفریدن آسمان ها وزمین
است و آفریدن آنچه پراکنده کرده است
دراین هردوازجانوران و او بر بهم آوردن
ایشان وقتیکه بخوهد تواناست (٢٩) .

وهرچه برسد به شما از مصیبت ها پس
بسبب گناهی است که بعمل آورد دستهای
شماودرمیگذرد از بسیاری (٣٠) .

ونستید شما عاجز کننده درزمین ونیست
شمارا بجز خدا هیچ کارسازی ونه
نصرت دهنده (٣١) .

وازنشانه های او کشتی های روان است
دردریا ماند کوه ها (٣٢) .

اگرخواهد بازدارد باد را پس ایستاده
شود کشتی ها برپشت دریا هر آئینه درین
مقدمه نشانه هاست هر صبر کننده شکر
گذارنده را (٣٣) .

یااگرخواهد هلاک کند اهل کشتی هارا
بسبب آنچه کردند ودرمیگذرد از
تقصیرات بسیار (٣٤) .

(تانتقام کشدازایشان) وتابدانند آنانکه
خصومت می کنند در آیات ما که نیست
ایشان راهیچ فرارگاه (از عذاب) (٣٥) .

يَقْدِرُ مَا يَشَاءُ لَهُ إِنَّهُ يَجْعَلُ مَا يَصِيرُ ﴿٣٥﴾

وَهُوَ الَّذِي يُزِيلُ الْعَيْبَ عَنْ مَن يَشَاءُ لَئِن لَّمْ يَرَوْا رَحْمَتَهُ
وَهُوَ الْوَلِيُّ الْعَلِيِّ ﴿٣٨﴾

وَمِنَ آيَاتِهِ خَلْقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا
مِنْ ذَاتِ بَرٍّ وَهُوَ عَلَى جَمْعِهِمْ إِذَا يَشَاءُ قَدِيرٌ ﴿٣٩﴾

وَمَا آصَابَكُمْ مِنْ مُصِيبَةٍ فَمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ وَيَعْفُوا
عَنْ كَثِيرٍ ﴿٤٠﴾

وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ
قَلْبٍ وَلَا نَاصِرٍ ﴿٤١﴾

وَمِنَ آيَاتِهِ الْجَوَارِ فِي الْبَحْرِ وَالْعَالَمِ ﴿٤٢﴾

إِن يَشَاءُ يُخَيِّبِ النَّفْعَ فَيُضِلُّكَ رَوَادًا عَلَى ظَهْرٍ إِنَّ فِي ذَلِكَ
لَآيَاتٍ لِّأَنَّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ﴿٤٣﴾

أَوْ يُؤَيِّبُهُنَّ بِمَا كَسَبُوا وَيَعْفُ عَنْ كَثِيرٍ ﴿٤٤﴾

وَيَعْلَمُ الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِنَا مَا لَهُمْ مِنْ حِسَابٍ ﴿٤٥﴾

پس آنچه داده شد شما را از هر جنس که باشد اندک بهره ایست از زندگانی دنیا و آنچه نزدیک خداست بهترست و پائنده ترست برای آنانکه ایمان آورده اند و بر پروردگار خود توکل می کنند (٣٦) .

و آنانکه پرهیزی می کنند از گناهان کبیره و از بی حیائی ها و چون بخشم می آیند ایشان می آمرزند (٣٧) .

و آنانکه قبول کردند فرمان پروردگار خود را و برپاداشتند نماز را و کارایشان از سر مشورت باشد بایکدیگر و از آنچه روزی دادیم ایشان را خرج می کنند (٣٨) .

و آنانکه چون برسد بدیشان تعدی، ایشان انتقام می کشند^(١) (٣٩) .

و سزای بدی بدی ست مانند آن پس هر که درگذرد و قضیه را باصلاح آرد پس مزد او بر خداست هرآینه خدا دوست نمی دارد ظالمان را (٤٠) .

و هرآینه کسی که انتقام کشد بعد مظلوم شدن خود پس آنجماعت نیست برایشان هیچ راه ملامت (٤١) .

جز این نیست که راه ملامت بر آن جماعت است که ظلم می کنند بر مردمان و فساد می طلبند در زمین به ناحق آن جماعت ایشان راست عذاب درد دهنده (٤٢) .

فَمَا أُوتِيَهُمْ مِنْ نَعْمٍ فَمَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ۗ وَاعْتَدْنَا لَهُ خَيْرًا وَآخِرًا لِلَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٣٦﴾

وَالَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كَبِيرَ الْإِثْمِ وَالْفَوَاحِشِ وَإِذَا مَا غَضِبُوا هُمْ يَغْفِرُونَ ﴿٣٧﴾

وَالَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَمْزَجُوا سُورَىٰ بَيْنَهُمْ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ﴿٣٨﴾

وَالَّذِينَ إِذَا أَصَابَهُمُ الْبَغْيُ هُمْ يَنْتَقِمُونَ ﴿٣٩﴾

وَجَزَاءُ سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِثْلُهَا ۗ فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ ۗ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ ﴿٤٠﴾

وَلَمَنْ انتَقَرَ بَعْدَ ظُلْمِهِ فَأُولَٰئِكَ مَا عَلَيْهِمْ مِنْ سَبِيلٍ ﴿٤١﴾

إِنَّهَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَظْلِمُونَ النَّاسَ وَبِئْسَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ أَوْلِيَاءُ ۗ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٤٢﴾

(١) مترجم گوید یعنی اگر برضعیفی ظالم تعدی کند بزرگانِ قبیله متفق شوند و انتقام کشند والله اعلم .

وهرکه صبر کند و بیامزد هرآئینه این صفت^(۱) از کارهای مقصوداست (۴۳) .

وهرکراگمراه کند خدا پس نیست اوراهیچ کارسازی بعدازوی و بیینی ستمگاران را چون معاینه کنند عذاب را گویند آیا هست بسوی بازگشتن هیچ را هی (۴۴) .

و بیینی ایشان را پیش آورده شوند نزدیک دوزخ متواضع شده از خواری می نگرند به گوشه چشم نیم کشاده وگفتند اهل ایمان هرآئینه زیان کاران آنانند که درزیان دادند خویشان را و خویشاوندان خود را روزقیامت آگاه شو هرآئینه ستمگاران درعذاب دائم باشند (۴۵) .

ونه باشند ایشان را کارسازان که نصرت دهند ایشان را بجز خدا وهرکراگمراه کند خدا نیست اورا هیچ را هی (۴۶) .

قبول کنید فرمان پروردگار خود را پیش ازآنکه بیاید روزیکه بازگشت نیست آن را ازجانب خدا نیست شمارا هیچ پناهی آن روزنیست برای شما هیچ بازخواست کننده (۴۷) .

پس اگررو بگردانند پس نه فرستاده ایم ترا برایشان نگهبان، نیست برتو مگرپیغام رسانیدن وهرآئینه ماچون بچشانیم آدمی را ازجانب خود رحمتی شادان شود بان

وَلَمَنْ صَبَرَ وَغَفَرَ إِنَّ ذَلِكَ لَمِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ﴿٤٣﴾

وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ دَرَجَةٍ مِنْ رَبِّهِ مِنَ الْعَبْدِ وَمَنْ يَرَى الظَّالِمِينَ لَعْنًا وَأُعَادَابًا يُعْوَلُونَ هَلْ إِلَىٰ مَرَّةٍ مِّنْ سَبِيلٍ ﴿٤٤﴾

وَتَرَاهُمْ يُعْرَضُونَ عَلَيْهِمْ لِخَشْيَتِكَ مِنَ الذَّلِيلِ يُنظَرُونَ مِنْ طَرَفٍ خَفِيِّهِ وَقَالَ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ الْغَابِرِينَ الَّذِينَ خَيْرًا أَنفُسُهُمْ أَهْلُهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الْأَرَارَ الظَّالِمِينَ فِي عَذَابٍ مُّتَعَبٍ ﴿٤٥﴾

وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنْ أَوْلِيَاءَ يَنْصُرُهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ سَبِيلٍ ﴿٤٦﴾

إِسْتَجِيبُوا لِلرَّبِّمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يُبَاتِيَ يَوْمَ لَا رَدَّ لَهُ مِنَ اللَّهِ مَا لَكُمْ مِنْ مَلْجَأٍ مِّمَّوَعِبٍ وَمَا لَكُمْ مِنْ نَّكَيرٍ ﴿٤٧﴾

فَإِنْ أَعْرَضُوا فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا أَنْ عَلَيْكَ إِلَّا الْبَلَاءُ مُرَاقَبًا إِذَا دَفَعْنَا الْإِنْسَانَ مِنَّا رَحْمَةً فَوَرَّحَ بِهَا وَنُصِبْهُمْ سِتْرًا يَمَاقِدَ مَتَّ أَيْدِيهِمْ فَإِنَّ الْإِنْسَانَ لَقَفُورٌ ﴿٤٨﴾

(۱) مترجم گوید مغفرت در حق خود عزیمت است و انتقام رخصت و در حق ضعفاء قوم انتقام لازم است مگر آن که ضعفاء درگذارند والله اعلم .

واگر برسد بآدمیان مصیبتی بسبب آنچه فرستاده است دست های ایشان پس هرآئینه آدمی ناسپاس است (٤٨) .

خدای راست پادشاهی آسمان هاوزمین می آفریند هرچه خواهد عطا می کند دختران هرکرا خواهد وعطامی کند پسران هرکرا خواهد (٤٩) .

یا جمع کند برای ایشان پسران ودختران ومیسازد هرکرا خواهد نزننده هرآئینه اودانا است (٥٠) .

وممکن نیست هیچ آدمی را که سخن گوید با اوخدا مگر باشارت یااز پس پرده یا بفرستد فرشته را پس نازل کند بحکم خدا آنچه خدا خواسته است هرآئینه خدا بلند مرتبه باحکمت است^(١) (٥١) .

وهمچنین وحی فرستادیم بسوی تو قرآن را ازکلام خود نمیدانستی توکه چیست کتاب و نمیدانستی که چیست ایمان و لیکن ساخته ایم وحی را روشنی راه مینائیم بآن هرکرا میخواهیم از بندگان خویش وهرآئینه تو هدایت کنی بسوی راه راست (٥٢) .

راه خدا که اوراست آنچه در آسمان هاست وآنچه درزمین است آگاه شو بسوی خدا بازمیروند کارها (٥٣) .

بَلَىٰ لَكَ السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ ۗ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ يَهَبُ لِمَن يَشَاءُ أُنثَاهُ وَيَهَبُ لِمَن يَشَاءُ الذَّكَوٰثَ ۗ ۝٤٨

أَوْ يُزِجُهُمْ ذُرًّا رَّاكًا فَيَجْعَلُ لِمَن يَشَاءُ عَاقِبَةً لَهُ عَلَيْهِمْ قَدِيرٌ ۝٤٩

وَمَا كَانَ لِمَكْرَهٍ أَن يُخَيِّرَهُ اللَّهُ الْأَوْحِيَآ أَوْ يَمُنَّ وَرَأَىٰ جِبَابَ أَوْرَسِيلَ رَسُولًا يَهْتَمُّ بِأَذْوِهِ مَا يَشَاءُ إِنَّهُ عَلَىٰ حَكِيمٍ ۝٥٠

وَكَذَٰلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحَنَا ۖ مِن مَّرْنَا مَا كُنْتَ تَدْرِي مَا الْكِتَابُ وَلَا الْإِيمَانُ وَلَٰكِن جَعَلْنَاهُ نُورًا نَهْتَدِي بِهِ مَن نَّشَاءُ مِن عِبَادِنَا ۗ وَإِنَّكَ لَمَهْتَدِي إِلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ۝٥١

صِرَاطَ اللَّهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۗ الْأَلَىٰ اللَّهُ تَصِيرُ الْأُمُورُ ۝٥٢

(١) مترجم گوید اشارت عبارت از دیدن خواب است وازلقای علم درخاطر بطریق الهام وازپس پرده عبارت ازآن ست که آواز شنود وکسی را نه بیند و قسم ثالث آنست که فرشته بصورت آدمی متمثل شود وسخن گوید والله اعلم .

سوره زخرف مکی است وآن هشتادو نه آیت و هفت رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
حَمْدٌ ①

وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ ②

إِنَّا جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ③

وَلَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ④

أَمْ نَضْرِبُ عَنْكُمُ اللَّيْلَ نَوْمًا وَإِنَّكُم مَّقُولُونَ ⑤

وَكَمْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِي فِي الْأَوَّلِينَ ⑥

وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ تَبِيٍّ إِلَّا كَأَن نَوَاهِيهِ يُسْتَهْزِئُونَ ⑦

فَأَهْلَكْنَا أَشْدَّ مِنْهُمْ بَطْشًا وَرَمَضْنَاهُمْ مِثْلَ الْأَوَّلِينَ ⑧

وَلَيْن سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ

خَلَقَهُنَّ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ⑨

الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا وَجَعَلَ لِكُلِّ وُجْهٍ سَبِيلًا لَعَلَّكُمْ

بنام خدای بخشاینده مهربان .
حَمْدٌ (۱) .

قسم به کتاب واضح (۲) .

که هر آئینه ماساختیم این کتاب را کلام
عربی بُود که شما بفهمید (۳) .

وهر آئینه این کتاب ثبت ست در لوح
محفوظ نزدیک ما هر آئینه این کتاب بلند
قدر با حکمت ست (۴) (۱) .

آیا باز داریم از شما پند را اعراض کرده
برای آن که هستیلگروهی از حد رفته (۵) .

و بسیار فرستادیم پیغامبران را در پیشینان
(۶) .

و نمی آمد بایشان هیچ پیغامبری الا باو
استهزا میکردند (۷) .

پس هلاک کردیم سخت تر از قریش را (۲)
باعبار دست درازی و مذکور شد داستان
نخستینان (۸) .

و اگر سوال کنی از ایشان که چه کس
بیافرید آسمان ها و زمین را البته گویند
بیافرید آنها را خدای غالب دانا (۹) .

وی آنست که ساخت برای شما زمین را

(۱) مترجم گوید قسم خوردن به چیزی برای اثبات همان چیز یا لازم آنچیز کنایت است بآنکه آنچیز خود دلیل خود است چنانکه گویند "قسم بلب میگون تو وزلف شبگون تو که تو معشوق دلربائی" والله اعلم .

(۲) یعنی عاد و ثمود که از قریش قوی تر بودند .

تَهْتَدُونَ ﴿٥٠﴾

وَالَّذِي نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً يَقْدِرُ بِهَا أَنْ نَحْنُرَّ رِجَالَهُمْ بِلَدَّةِ رَبِّهِمْ تَشِيئًا
كَذَلِكَ نُخْرِجُكُمْ ﴿٥١﴾

وَالَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا وَجَعَلَ لَكُم مِّنَ الْفُلْكِ وَالْآلِئَامِ
مَا تَكْرَهُونَ ﴿٥٢﴾

بساط و ساخت برای شما در زمین راه ها
تا بود که شماره یابید (۱۰) .

ووی آنست که فرود آورد از آسمان آب
باندازه پس زنده کردیم بآن شهر مُرده را
همچنین بر آورده خواهید شد^(۱) (۱۱) .

ووی آنست که بیافرید اقسام حیوانات
تمام آن و ساخت برای شما از کشتی ها
و از چهارپایان چیزی را که بر آن سوار
شوید (۱۲) .

تاراست بنشینید بر پشت های مرکوب
باز یاد کنید نعمت پروردگار خود را وقتی
که راست نشستید بر آن و بگوئید پاکست
آن ذاتی که مسخر ساخت برای ما این
مرکوب را و ما نه بودیم بر آن توانا (۱۳) .

وهر آئینه مابسوی پروردگار خویش رجوع
کنندگانیم (۱۴) .

و مقرر کردند برای خدا از بندگان او اولاد
را هر آئینه آدمی ناسپاس ظاهرست (۱۵) .

آیافرا گرفت خدا از مخلوقات خود
دختران را و برگزیده است شمارا به
پسران (۱۶) .

و چون مژده داده شود یکی از ایشان بتولد
آنچه مثل ساخته است برای رحمن^(۲)
روی اوسیه گردد و او پُرازغم باشد
(۱۷) .

لِيَسْتَوِيَ عَلَى ظُهُورِهِمْ تَتَذَكَّرُ أُنْعَمَ رَبِّكُمْ إِذَا اسْتَوَيْتُمْ
عَلَيْهِمْ وَتَقُولُوا سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا
لَهُ مُقْرِنِينَ ﴿٥٣﴾

وَأَنَّا إِلَى رَبِّنَا لِنُنْتَقِلُونَ ﴿٥٤﴾

وَجَعَلُوا لَهُ مِنْ عِبَادٍ جُزْءًا إِنَّ الْإِنْسَانَ لَكَفُورٌ مُّبِينٌ ﴿٥٥﴾

إِنَّمَا اتَّخَذُوا مِمَّا يَخْلُقُ بَنَاتٍ وَأَصْفَاكُمْ بِالْبَنَاتِ ﴿٥٦﴾

وَإِذَا بُرِّحَ أَحَدُهُمْ بِنِصْفَةِ رَجُلٍ مِّثْلًا ظَلَّ وَجْهَهُ
مُسْوَدًّا وَهُوَ كَاطِمٌ ﴿٥٧﴾

(۱) یعنی از قبور .

(۲) یعنی به تولد دختری والله اعلم .

آیا آتراکه پرورده میشود در زیور واو در صَفِ خصومت ظاهر نمی‌گردد (۱۸).

و قرار دادند فرشتگان را که آنان بندگانِ رَحْمَنِ اند زن ها آیا حاضر بودند نزدِ كِ آفرینش ایشان نوشته خواهد شد این گواهی ایشان و پرسیده خواهند شد (۱۹).

گفتند کافران اگر خواستی رَحْمَنِ پرستش نمی‌کردیم این فرشتگان را نیست ایشان را باین ادعا دانش نیستند ایشان مگر دروغ‌گو (۲۰).

آیا داده ایم ایشانرا کتابی پیش از قرآن پس ایشان بآن کتاب چنگ زنده اند (هگز) (۲۱).

بلکه گفتند هر آینه ما یافتیم پدرانِ خود را بردینی و هر آینه ما برپی ایشان راه یافتگانیم (۲۲).

و همچنین نه فرستادیم پیش از تودر هیچ دیهی ترساننده ای را مگر گفتند منعمانِ آن ده هر آینه ما یافتیم پدرانِ خود را بردینی و هر آینه ما برپی ایشان متابعت کنندگانیم (۲۳).

گفت پیغامبر آیا بر متابعتِ پدرانِ مقرر مینمائید اگر چه آورده ام بشما دینی که زیاده ترراه نمائنده است از آنچه بر آن یافتید پدرانِ خود را گفتند هر آینه ما بآنچه فرستاده شد شمارا همراهِ آن نامعتقدیم (۲۴).

پس انتقام کشیدیم از ایشان پس درنگر چگونه بود عاقبت دروغ داران لگان (۲۵).

أَمْ مَنْ يَنْشُرُ فِي الْجَلِيَّةِ وَهُوَ فِي الْخِصَامِ عَرْمِيَّيْنِ ⑤

وَجَعَلُوا الْمَلَكَةَ الَّتِي مِنْ هُمْ عَبْدُ الرَّحْمَنِ إِنَّا كَلَّمْنَا سَهِدُوا
خَلْقَهُمْ سَتَكَبُّ شَهَادَتُهُمْ وَيَسْلُونَ ⑥

وَقَالُوا الْوَسْءَاءَ الرَّحْمَنِ مَا عَبَدْنَاكُمْ مَالَهُمْ بِذَلِكَ مِنْ عِلْمِهِ
إِنْ هُمْ إِلَّا يَفْرُصُونَ ⑦

أَمْ آتَيْنَاهُمْ كِتَابًا مِنْ قَبْلِهِ فَمُضِيَ بِهِمْ أَسْمَاءُ سَمَكُونَ ⑧

بَلْ قَالُوا إِنَّا وَجَدْنَا آبَاءَنَا عَلَىٰ آثَارِهِمْ
فَعْتَدُونَ ⑨

وَكَذَلِكَ مَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي قَرْيَةٍ مِنْ نَذِيرٍ إِلَّا قَالَ
مُتْرَفُوهَا إِنَّا وَجَدْنَا آبَاءَنَا عَلَىٰ آثَارِهِمْ وَإِنَّا عَلَىٰ آثَارِهِمْ
مُقْتَدُونَ ⑩

فَلِأُولَٰئِكَ نَرْسِلُكُمْ يَا هُدَىٰ وَمَا وَجَدْتُمْ عَلَيْهِ آبَاءَكُمْ قَالُوا إِنَّا
بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ ⑪

فَأَنْتُمْ سَمَاءُ مِنْهُمْ فَأَنْظُرِيكَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ ⑫

و یادکن چون گفت ابراهیم پدر خود را
و قوم خود را هر آئینه من بیزارم از آنچه
شما پرستش می کنید (٢٦) .

الآن کسی که بیافرید مرا پس هر آئینه
او هدایت خواهد کرد مرا (٢٧) .

و قرارداد خدای تعالی کلمه توحید را
سخنی باقی مانده در فرزندان او تا بگذرد که
کافران رجوع کنند^(١) (٢٨) .

بلکه بهره مند ساختیم ایشان را و پدران
ایشان را تا وقتی که آمد بدیشان دین راست
و پیغامبر ظاهر (٢٩) .

و آنگاه که آمد بدیشان دین راست گفتند
این جادوست و هر آئینه ما بدان نامعتقدانیم
(٣٠) .

و گفتند چرا فر فرستاده نه شد این قرآن
بر مردی بزرگ از اهل این دوده^(٢) (٣١) .

آیا ایشان قسمت می کنند رحمت
پروردگار ترا ما قسمت کرده ایم میان
ایشان گزراں ایشان را درزند گانی دنیا
و بلند مرتبه ساختیم بعض ایشان را بر
بعض تا که خدمتگذار گیرد بعض ایشان
بعضی را^(٣) و رحمت پروردگار تو
بهرست از آنچه جمع میکنند (٣٢) .

و اگر احتمال آن نه می بود که میشوند

وَأَذَقْنَا لِرَبِّهِمْ آيَاتِهِ وَكُفِرُوا إِنَّا نَبِّئُكُمْ أَنَّكُمْ كَارُونَ ﴿٣١﴾

إِلَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فِي قُلُوبِهِمْ سَيُهْدِيَنَّهُمُ

وَجَعَلْنَا كَلِمَةَ تَائِبَةٍ فِي عَهْدِهِمْ لَمَنْ يَرْجِعُونَ ﴿٣٢﴾

بَلْ مَنَعْتُ هَؤُلَاءَ وَآبَاءَهُمْ حَقَّ جَاءَهُمُ الْحَقُّ

وَرَسُولٌ مُّبِينٌ ﴿٣٣﴾

وَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ قَالُوا هَذَا بَخْرٌ زَائِلٌ كَمَا كُفِرُوا ﴿٣٤﴾

وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ هَذَا الْقُرْآنُ عَلَى رَجُلٍ مِّنَ الْقَرْيَتَيْنِ

عَظِيمِ ﴿٣٥﴾

أَهُمْ يَقْسِمُونَ رَحْمَتَ رَبِّكَ عَن قَسْمَائِنَا إِنَّهُمْ قَوْمٌ مُّشْرِكُونَ ﴿٣٦﴾

الضُّرُوبَ الدُّنْيَا وَرَفَعْنَا بَعْضَهُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِّيَتَّخِذَ

بَعْضُهُمْ بَعْضًا مَّرْئِيًّا وَرَحِمْتُ رَبِّكَ خَيْرًا مِّمَّا يَجْعَلُونَ ﴿٣٧﴾

وَلَوْلَا أَن يَكُونَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً لَّجَعَلْنَا لِمَن

(١) یعنی انبیاء و اولیا در اولاد حضرت ابراهیم علیه السلام پیدا شدند .

(٢) یعنی یکی از متمولان مکه و طائف و الله اعلم .

(٣) یعنی بچشم حقارت نگرد و الله اعلم .

مردمان همه يك گروه البته ساختيم برای كسيكه نا معتقد ست بخدا برای خانه های ايشان سقفهای از نقره و نردبانها نيز که بر آن بالا برآيند (٣٣) .

و برای خانه های ايشان دروازه ها نيز از نقره و تخت ها که بر آن تکیه زده بنشينند (٣٤) .

ومی ساختيم تجمل بسيار، و نيست همه اين مگر اندک بهره مندی زندگانی دنيا، و آخرت نزديک پرورد گارتو متقيان راست (٣٥) .

و هر که غافل شود از ياد رحمن بر گماريم برای او شيطانی پس آن شيطان او را همنشين بود (٣٦) .

و هر آينه شياطين با زميدارند آدميان را از راه و آدميان می پندارند که ايشان راه يافتگانند (٣٧) .

تا آنوقت که چون آدمی ببايد پيش ما گويد باشيطان خود ای کاش درميان من و درميان تو مسافت مشرق و مغرب بودی پس بد همنشینی تو (٣٨) .

و (گوئيم) سود نه دهد شمارا امروز از بس که ستم کرده ايد آنکه شما در عذاب با هم شريك باشيد (٣٩) .

(يا محمد) آیا تو ميتوانی شنوايدن کران را يا راه ميتوانی نمودن کوران را و آن کس را که در گمراهی ظاهرست (٤٠) .

پس اگر از اين عالم ببريم ترا پس البته ما از اين جماعت انتقام کشند گانيم (٤١) .

يَعْلَمُ يَا رَحْمَنُ لِيَوْمِهِمْ سُقَاتٍ مِّنْ فَضْلِكَ وَمَعْلُومٌ عَلَيْهِمْ يَظَاهِرُونَ ﴿٣٣﴾

كَلِمَاتٍ لِّمَنْ أَسْرَأَ وَرَأَىٰ يَكْفُرُونَ ﴿٣٤﴾

وَنُزُفًا وَإِنْ كُلُّ ذَلِكَ لَمَّا مَتَّأَ الْعَبِيدُ الَّذِينَ آلُوا الْإِغْوَىٰ عِندَ رَبِّكَ لِلْمُؤْتَبِرِينَ ﴿٣٥﴾

وَمَنْ يُضِلَّ عَنْ ذِكْرِ الرَّحْمَنِ نَقِيضٌ لَهُ شَيْطَانًا فَهُوَ لَهُ قَرِينٌ ﴿٣٦﴾

وَأَنَّهُمْ لَصَادِقُونَ وَاللَّيْلِ وَيَعْتَبِوْنَ أَنَّهُمْ مُّهْتَدُونَ ﴿٣٧﴾

حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ نَأَا قَالَ لَيْدَتِ بَيْنِي وَبَيْنَكَ بُعْدَ الْبَشَرَيْنِ فَيَسَّ الْقَرِينُ ﴿٣٨﴾

وَلَنْ يَفْعَلَهُ الْيَوْمَ بِأَظْلَمَ لَكُمْ الْكَافِرِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ ﴿٣٩﴾

أَفَأَنْتَ تُسْمِعُ الصُّمَّ أَوْ تَهْدِي الْعُمْىَ وَمَنْ كَانَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٤٠﴾

وَإِنَّا نَدْهَبُ بِكَ فَإِنَّا لَنُؤْتِيهِمْ مِنْهُمْ مَّا بَدَّوْا ﴿٤١﴾

یا اینست که بنمائیم ترا آنچه وعده دادیم
بایشان پس هرآئینه ما برایشان توانا ایم
(٤٢) .

پس چنگ زن بآنچه وحی فرستاده شد
بسوی تو هرآئینه تو بر راه راستی (٤٣) .
وهرآئینه قرآن پندست ترا و قوم ترا
و شما سوال کرده خواهید شد (٤٤) .

و پسر احوال آنانکه فرستاده بودیم پیش
از تو از پیغامبران خود آیا قرارداده بودیم
بجز خدا معبودان دیگر که پرستش کرده
شود آنها را (٤٥) .

وهرآئینه فرستادیم موسی را به نشانه های
خود بسوی فرعون و اشراف قوم او پس
گفت هرآئینه من پیغامبر پروردگار
عالمهایم (٤٦) .

پس آن هنگام که آمد به ایشان بانسانه های
ما نا گهان بآن نشانه های خندیدند (٤٧) .

و نه می نمودیم بایشان هیچ نشانه
مگروی بزرگ تربود از قرین خود و گرفتار
کردیم ایشانرا به عقوبت بود که ایشان
رجوع کنند (٤٨) .

و گفتند ای جادوگر دعا کن برای
ما پروردگار خود را به عهده ای که با
تو دارد هرآئینه ما راه یافتگانیم^(١) (٤٩) .

پس آنهنگام که دور کردیم از ایشان عقوبت
را ناگهان ایشان عهد می شکنند (٥٠) .

أَوْتَرِكُكَ الَّذِي وَعَدْتَهُمْ فَإِنَّا عَلِيمٌ مُّقْتَدِرُونَ ﴿٢٥﴾

فَأَسْمِعْكَ بِالَّذِي أَوْعَىٰ إِلَيْكَ إِنَّا كَلِمَاتٌ عَلَيْكَ سَمْعِيَوْمٍ ﴿٢٦﴾

وَأِنَّهُ لَذِكْرٌ لَّكَ وَلِقَوْمِكَ وَسَوْفَ تُسْأَلُونَ ﴿٢٧﴾

وَسَأَلْنَا مَنْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مَنْ دُسَّ إِلَيْنَا أَجْعَلْنَا مِنْ
دُونِ الرَّحْمَنِ إِلَهًا يُعْبَدُونَ ﴿٢٨﴾

وَلَمَّا أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَآلِهِ
فَقَالَ إِنِّي رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٩﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِآيَاتِنَا إِذْ هُمْ مِنْهَا يَضْحَكُونَ ﴿٣٠﴾

وَأَنزَلْنَاهُمْ مِنْ آيَاتِ الْإِلَهِ الْأَكْبَرِ مِنْ أَجْلِهَا وَأَخَذْنَاهُمْ
بِالْعَذَابِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٣١﴾

وَقَالُوا يَا أَيُّهَا السَّاحِرُ ادْعُ لَنَا رَبَّكَ بِمَا عَهِدَ عِنْدَكَ
إِنَّا لَمُهْتَدُونَ ﴿٣٢﴾

فَلَمَّا كَفَفْنَا عَنْهُمْ الْعَذَابِ إِذْ هُمْ يُكْفَرُونَ ﴿٣٣﴾

(١) یعنی مسلمان شویم .

وآزاداد فرعون در میان قوم خود گفت ای قوم من آیا نیست برای من پادشاهی مصر و این جویها می‌رود از زیر کوشک من آیا نمی بینید (۵۱) .

(نی) بلکه من بهترم ازین شخص که وی خوارست و نزدیک نیست که سخن واضح گوید (۱) (۵۲) .

پس چرا فرود آورده نه شد برین شخص دست بندهائی از زر یا چرا نیامدند همراه او فرشتگان مجتمع شده (۵۳) .

پس بی عقل کرد قوم خود را پس قبول کردند فرمان او را هر آئینه ایشان بودند گروه فاسق (۵۴) .

پس آن هنگام که بخشم آوردند ما را انتقام کشیدیم از ایشان پس غرق ساختیم ایشانرا همه یکجا (۵۵) .

پس ساختیم ایشانرا پیش رو و داستانی برای آیندگان (۵۶) .

و آنگاه (۲) که داستان زده شد به پسر مریم نا گهان قوم توازین داستان بخوشوقتی آواز بلند می کنند (۵۷) .

و گفتند آیا معبودان مابهنرند یا عیسی، آن

وَنَادَى فِرْعَوْنُ فِي قَوْمِهِ قَالَ يَا قَوْمِ أَلَيْسَ لِي مُلْكُ مِصْرَ
وَهَذِهِ الْأَنْهَارُ تَجْرِي مِن تَحْتِي أَفَلَا تُبْصِرُونَ ﴿٥١﴾

أَمْ آخِرِينَ هَذَا أَلَّذِي كُنتُمْ تَقُولُونَ لَوْلَا أَرْسَلْنَا
مُعَذِّبِينَ ﴿٥٢﴾

قَالُوا أَلَيْسَ عَلَيْهِ آيَاتٌ مِّن ذَهَبٍ آجَاءَ مَعَهُ الْبَلْبَكَةُ
مُعَذِّبِينَ ﴿٥٣﴾

فَأَسْتَخَفَّ قَوْمَهُ فَتَطَاوَعُوا لَهُمْ فَأَخَذُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ ﴿٥٤﴾

فَلَمَّا آسَفُونَا انْتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَأَغْرَقْنَاهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٥٥﴾

فَجَعَلْنَاهُمْ سُلَفًا وَمَثَلًا لِّلْآخِرِينَ ﴿٥٦﴾

وَلَمَّا ضُرِبَ ابْنُ مَرْيَمَ مَثَلًا إِذْ أَقْرَبُكُمُ يُعَذِّبُونَ ﴿٥٧﴾

وَقَالُوا آلِهَتُنَا خَيْرٌ أَمْ هُوَ مَا ضَرَبُوهُ لَكَ الْكِتَابَ الْآبِلِينَ

(۱) یعنی در زبان حضرت موسی علیه السلام لکنت بود والله اعلم .

(۲) مترجم گوید براین مسئله که هیچکس غیر خدای تعالی معبود نیست مشرکان ایراد کردند که ترسایان عیسی رامی پرستند و اگر وی نیز معبود نه بود ما راضی شدیم که آله مابا عیسی باشند و گمان کردند که بحجت غالب آمدند خدای تعالی کشف شبهه فرمود والله اعلم .

فَمَقُومٌ مَّخْمُومٌ ﴿٥٨﴾

حرف نزدند باتومگر بمکابره بلکه ایشان قومی خصومت کننده اند (٥٨) .

إِنَّ هُوَ الْعَبْدُ الْأَعْمَىٰ عَلَيْكَ يَجْعَلُنَا مِثْلًا لِّدِينِي إِسْرَائِيلَ ﴿٥٩﴾

نیست عیسیٰ مگر بنده ای که انعام کرده ایم بروی و ساختیم اورا نشانه برای بنی اسرائیل (٥٩) .

وَلَوْ نَشَاءُ لَجْعَلْنَا مِنْكُمْ مَلَائِكَةً فِي الْأَرْضِ يَخْلُقُونَ ﴿٦٠﴾

و اگر میخواستیم البته قرار می دادیم بدل شما فرشتگان را که در زمین خلیفه شوند (٦٠) .

وَأَنَّهُ لَئِذَا رَأَى السَّاعَةَ فَلَا تَمْتَرُنَّ بِهَا وَالْيَهُونَ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿٦١﴾

وهرآئینه عیسیٰ نشانه است قیامت را پس شبهه مکنید در قیامت (بگو یا محمد) پیروی من کنید اینست راه راست (٦١) .

وَلَا يَصُدُّكُمْ الشَّيْطَانُ إِنَّهُ أَكْرَمُ عَدُوِّكُمْ ﴿٦٢﴾

و باز ندارد شمارا شیطان هرآئینه اودر حق شما دشمن ظاهرست (٦٢) .

وَلَمَّا جَاءَ عِيسَىٰ بِالْبَيِّنَاتِ قَالَ قَدْ جِئْتُكُمْ بِالْحِكْمَةِ وَلِأُبَيِّنَ لَكُمْ بَعْضَ الَّذِي تَخْتَلَفُونَ فِيهِ فَأَتَقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا عِيسَىٰ ﴿٦٣﴾

و آنگاه که آمد عیسیٰ بامعجزه ها گفت آورده ام به شما حکمت را و آمده ام تا بیان کنم برای شما بعض آنچه اختلاف می کنید در آن پس بترسید از خدا و فرمان من برید (٦٣) .

إِنَّ اللَّهَ هُوَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَأَعْبُدُوا هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿٦٤﴾

هرآئینه خدا پروردگار من و پروردگار شماست پس بپرستید اورا این ست راه راست (٦٤) .

فَاخْتَلَفَ الْأَحْزَابُ مِنْ بَيْنِهِمْ فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْ عَذَابِ يَوْمِ أَلْبَسُوا ﴿٦٥﴾

پس اختلاف کردند جماعت ها در میان خویش پس وای آنان را که ستم کردند از عقوبت روز درد دهنده (٦٥) .

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا السَّاعَةَ أَنْ تَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٦٦﴾

انتظار نمی کنند مگر قیامت را که بیاید بدیشان ناگهان و ایشان خبردارانه باشند (٦٦) .

الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدَاؤُا إِلَّا الْمَتَّوِّينَ ﴿٦٧﴾

دوستان آنروز بعض ایشان بابعض دشمن باشند مگر پرهیزگاران (٦٧) .

گفته شود ای بندگان من نیست هیچ ترس بر شما امروز نه شما اندوهگین شوید (٦٨) .

آن کسانی که ایمان آوردند بآیت های ما و مسلمان بودند (٦٩) .

گفته شود در آئید به بهشت شما و زنان شما خوشحال ساخته (٧٠) .

گردانیده شود برایشان کاسه های پهن از زر و کوزها نیز در بهشت باشد آنچه خواهش کنند نفس ها و لذت ببرند از دیدن او چشم ها و شما در آنجا جاویدان باشید (٧١) .

و این آن بهشت ست که عطا کرده شد شمارا بسبب آنچه عمل می کردید (٧٢) .

شماراست در آنجا میوه بسیار که از آن میخورید (٧٣) .

هر آینه گنگهاران در عذاب دوزخ جاویدان اند (٧٤) .

سست کرده نه شود از ایشان عقوبت و ایشان در آن عذاب ناامید شده خاموش باشند (٧٥) .

و ستم نکردیم بر ایشان ولیکن بودند ایشان ستمگاران (٧٦) .

و آواز دهند که ای مالک باید که بمرگ حکم کند بر ما پروردگارتو مالک گوید هر آینه شما همیشه باشندگانید (٧٧) .

هر آینه آوردیم شما سخن راست را ولیکن اکثر شما سخن راست را ناخواهانید (٧٨) .

يَعْلَمُ الْخَوَافِ عَلَيْكُمْ الْيَوْمَ وَلَا أَنْتُمْ تَحْزَنُونَ ﴿٦٨﴾

الَّذِينَ آمَنُوا بِالْبَيِّنَاتِ وَكَانُوا مُسْلِمِينَ ﴿٦٩﴾

ادْخُلُوا الْجَنَّةَ أَنْتُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ تُحْبَرُونَ ﴿٧٠﴾

يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِصَافٍ مِنْ ذَهَبٍ وَالْكَوَابِ وَفِيهَا مَا تَشْتَهِيهِ الْأَنْفُسُ وَتَلَذُّ الْأَعْيُنُ وَأَنْتُمْ فِيهَا تَخْلُدُونَ ﴿٧١﴾

وَبِذَلِكَ الْجَنَّةُ الَّتِي أَدْرَأْتُمْ بِهَا كُفْرَكُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٧٢﴾

لَكُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ كَثِيرَةٌ مِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٧٣﴾

إِنَّ الْمُجْرِمِينَ فِي عَذَابٍ جَهَنَّمَ يَخْلُدُونَ ﴿٧٤﴾

لَا يُفَعَّرُهُمْ وَهُمْ فِيهِ مُبْسُونَ ﴿٧٥﴾

وَمَا كَلَّمْنَاهُمْ وَإِنْ كَانُوا هُمْ الظَّالِمِينَ ﴿٧٦﴾

وَتَادُوا إِلَيْنَا لِيَقْضَىٰ عَلَيْكَ رَبُّكَ قَالَ إِنَّكُمْ مَكِيدُونَ ﴿٧٧﴾

لَقَدْ جِئْتُمْ بِالْحَقِّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَكُمْ لِلْحَقِّ كَرِهُونَ ﴿٧٨﴾

أَمْ يَرْجُوا أَنْ نَأْتِيَهُم بِسُحُوفٍ مِّنَ السَّمَاءِ مَعَهُمْ
يَكْتُوبُونَ ﴿٧٩﴾

آیاعزم مصمم کرده اندبرکاری پس
هرآئینه مانیز عزم مصمم کنند گانیم (٧٩).

أَمْ يَحْسَبُونَ أَنَّا لَنَنصُرُهُمْ وَنَخْلِعُ لَهُمْ
الْأَسْبَابَ ۗ كَذَّبُوا وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٨٠﴾

آیامی پندارند که مانمی شنویم رازگو
سرگوشی ایشانرا آری می شنویم
و فرستادگان ما نزدیک ایشان می نویسند
(٨٠).

قُلْ إِنْ كَانَ لِلرَّحْمَنِ وَالرَّحِيمِ الْغَيْبُ
مَعَهُ لَآتَانَا أَوَّلَ الْغَيْبِ ۗ إِنَّا عَاظِمُونَ ﴿٨١﴾

بگو اگر بفرض باشد رحمن را فرزندی
پس من نخستین عبادت کنندگان باشم
(٨١).

سُبْحَانَ رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبِّ الْعَرْشِ
عَمَّا يُصِفُونَ ﴿٨٢﴾

پاکست پروردگار آسمان ها وزمین
خداوند عرش از آنچه بیان می کنند (٨٢).

فَدَرَّهُمْ يَوْمَئِذٍ يَصْحَوٰةً أَيْحَىٰ يُلْفُوهُم
الَّذِي يُوعَدُونَ ﴿٨٣﴾

پس بگذار ایشان را تا درباطل بحث کنند
وبازی پیش گیرند تا آنکه ملاقات کنند بآن
روز خود که وعده داده میشود ایشان را
(٨٣).

وَهُوَ الَّذِي فِي السَّمَاءِ إِلَهٌ فِي الْأَرْضِ
وَهُوَ الْحَكِيمُ ﴿٨٤﴾

واوست آنکه در آسمان فرمان رواست
ودر زمین فرمان روا و اوست باحکمت
دانا (٨٤).

وَتَبَرَّكَ الَّذِي لَهُ مَلِكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَمَا يَكْتُمُ ۗ وَعِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ ۗ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٨٥﴾

وبسیار بابرکت ست آنکه او راست
پشاهی آسمان ها وزمین و آنچه در میان
هر دو است و نزد اوست علم قیامت
وبسوی او بازگردانیده شوید (٨٥).

وَلَا يَلْبِغُكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ الشَّفَاعَةَ إِلَّا
مَنْ شَهِدَ بِالْحَقِّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٨٦﴾

ونمی توانند آنانکه کفار پرستش می کنند
ایشان را شفاعت کردن بغیر از خدا لیکن
کسی که گواهی راست داده باشد و ایشان
میدانند^(١) (٨٦).

(١) یعنی اهل توحید را شفاعت کنند.

وا گرسوال کنی ازایشان که کدام کس بیافرید ایشانرا البته گویند خدا آفریده است پس چگونه برگردانیده میشوند (ازعبادت خدا)(٨٧) .

وبسا دعای پیغامبر که ای پرورد گارمن هرآئینه ایشان گروهی هستند که ایمان نمی آرند (٨٨) .

پس (فرمودیم) روگردان ازایشان وبگوسلام وداع پس خواهند دانست (٨٩) .

وَالَّذِينَ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ فَأَلَّىٰ يُؤْفَكُونَ ﴿٨٧﴾

وَقِيلَ لَهُ رَبِّ إِنَّا هُمْ وَأَنْتَ قَوْمٌ لَا يَتَّبِعُونَ ﴿٨٨﴾

فَأَصْفَقْ عَنْهُمْ وَقُلْ سَلِّمُوا وَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٨٩﴾

سوره دخان مکن است وآن پنجاه ونه آیت و سه رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿١﴾

حَمْدٌ ﴿١﴾

وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ ﴿٢﴾

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ مُبَرَّكَةٍ ﴿٣﴾ إِنَّا كُنَّا مُنذِرِينَ ﴿٤﴾

فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ كَبِيرٍ ﴿٥﴾

أَمْ أَمْرًا مِنْ عِنْدِنَا إِنَّا كُنَّا مُؤْتِلِينَ ﴿٦﴾

رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٧﴾

رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَيْهِمْ أَرْجَاؤُكُمْ فَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا ﴿٨﴾

بنام خدای بخشاینده مهربان .
حَمْدٌ (١) .

قسم به کتاب واضح (٢) .

که هرآئینه ما فرود آوردیم این کتاب رادرشب مبارک^(١) هرآئینه ما بودیم ترساننده (٣) .

درآن شب مبارک فیصله کرده میشود هرکار باحکمت (٤) .

فرودآوردیم آنرا بوحی کردن از نزدیک خویش هرآئینه ما بودیم فرستنده^(٢) (٥) .

بسبب بخشایش از نزدیک پرورد گار توهرآئینه اوست شنوادانا (٦) .

پروردگار آسمانها وزمین آنچه درمیان این هردواست اگر هستید شما یقین کننده (٧) .

(١) یعنی لیلۃ القدر .

(٢) یعنی برپیغامبر فرود آوردیم آن را .

نیست هیچ معبود برحق مگر اوزنده میکند و می میراند پرورد گارشماست و پروردگار پدران پیشین شماست (۸) .

بلکه کافران در شبیه ای بازی می کنند . (۹)

پس منتظر باش روزی را که بیارد آسمان دودی ظاهر (۱۰) .

که فروگیرد مردمان را این عذاب درد دهنده است (۱۱) .

ای پروردگار ما دورکن ازما عذاب هرآئینه مسلمان میشویم (۱۲) .

چگونه بودایشان را پند گرفتن و بتحقیق آمده بودبدیشان پیغامبر ظاهر (۱۳) .

بازروگردانیدند ازو وگفتند این شخص آموخته شده دیوانه است (۱۴) .

هرآئینه مادورکننده عذابیم اندکی هرآئینه شما عود کننده ایددرکفر (۱۵) .

روزی که درگرفت کنیم آن درگرفت کردن بزرگ هرآئینه ماانتقام کشنده ایم (۱۶)^(۱) .

لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ ①

بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ يَلْعَبُونَ ②

فَارْتَقِبْ يَوْمَ تَأْتِي السَّمَاءُ بِدُخَانٍ مُّبِينٍ ③

يَغشى النَّاسَ هَذَا عَذَابٌ أَلِيمٌ ④

رَبَّنَا أَلِثْنِ لَنَا الْعَذَابَ إِنَّا مُؤْمِنُونَ ⑤

أَلَيْسَ لَهُمُ الذِّكْرَى وَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ مُبِينٌ ⑥

لَقَدْ كُوفِرُوا عَنْهُ وَقَالُوا مُعَلِّمٌ مِثْلُنَا ⑦

إِنَّا كاشِفُو الْعَذَابِ قَلِيلًا إِنَّكُمْ عَائِدُونَ ⑧

يَوْمَ نَطِّشُ الْبَطْشَةَ الْكُبْرَى إِنَّا مُنْتَقِمُونَ ⑨

(۱) مترجم گوید این وعده متحقق شد خدای تعالی درقریش قحط انداخت تاآنکه ازشدتِ جوع یاازکثرت بخارِ جَوّ چون دودی محسوس می شدوایشان بخدای تعالی رجوع کردند خدای تعالی قحط را دور فرمود بازبرکفر اصرار کردند خدای تعالی روزبدر ازایشان انتقام کشید که هفتادکس را از رؤساء ایشان کُشت وهفتاد کس را اسیر ساخت والله اعلم .

وهرآئینه مامتحان کردیم پیش از ایشان
قوم فرعون را و آمد بدیشان پیغامبری
گرامی قدر (١٧) .

باین سخن که تسلیم کنید بمن بندگان
خدارا^(١) هرآئینه برای شما پیغامبر
بامانتم (١٨) .

وسرکشی مکنید برخدا هرآئینه من بیارم
پیش شما حجتِ ظاهر را (١٩) .

وهرآئینه من پناه گرفتم به پروردگار خود
و پروردگار شما از آنکه سنگسار کنید مرا
(٢٠) .

واگر باور نمی دارید مرا پس یکسو
شوید از من (٢١) .

پس دعا کرد بجناب پروردگار خود که
اینجماعت قوم گنهگارانند (٢٢) .

(پس گفتیم) ببرندگان مرا وقت شب هر
آئینه شمارا تعاقب کرده شود (٢٣) .

وبگذار دربارا آرامیده هرآئینه این جماعت
لشکری هست غرق شده (٢٤) .

بسیار گذاشتند از بوستان ها و چشمه ها
(٢٥) .

وکشتهها و محل گرامی (٢٦) .

وگذران با رفاهیت که در آن محظوظ
بودند (٢٧) .

همچنین شد و عطا کردیم این چیزها را به
گروهی دیگر (٢٨) .

وَلَقَدْ فَتَنَّا قَبْلَهُمْ قَوْمَ فِرْعَوْنَ وَجَاءَهُمْ رَسُولٌ كَرِيمٌ ﴿٥٥﴾

أَنْ أَذُوقُوا لِي عَذَابَ الْغَوَايِ لَكُمُ رَسُولٌ أَيْتَنٌ ﴿٥٦﴾

وَأَنْ لَّا تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِنِّي إِنَّمَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُبَيِّنُ ﴿٥٧﴾

وَأَنَّ عَذَابُ بَرٍّ فَذِيكَ أَنْ تَرْجُوهُنَّ ﴿٥٨﴾

وَأَنْ لَّمْ تَكُونُوا لِي قَائِلِينَ ﴿٥٩﴾

فَدَعَا رَبِّي أَنَّهُ لَوْلَا قَوْمٌ مَّجْرُمُونَ ﴿٦٠﴾

فَأَسْرِعْ بِنَادِي إِلَيْيَا إِنَّكُمْ مُتَّبَعُونَ ﴿٦١﴾

وَأَتْرِكُ الْبَاطِلَ هَهُوَ إِلَّا اللَّهُ جَدُّكُمْ فَرُوعُونَ ﴿٦٢﴾

كَمْ تَرَكُوا مِنْ جَنَّةٍ وَعَيْوُونَ ﴿٦٣﴾

وَزُرُوعٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ ﴿٦٤﴾

وَتَعْمَةَ كَأَنْتُمْ بِهَا كَاهِنُونَ ﴿٦٥﴾

كَذَلِكَ وَأَوْفَيْنَاهُمُ الْوَعْدَ الْأَخِيرَ ﴿٦٦﴾

(١) یعنی بنی اسرائیل را بمن حواله کنید و بنده مگیرید .

پس نگرست برین قوم (فرعون) آسمان
وزمین ونه شدند مهلت داده شده (٢٩).

وهرآئینه ماخلاص کردیم بنی اسرائیل
را از عذاب خوارکننده (٣٠).

که از جانب فرعون بود هرآئینه فرعون بود
سرکشی از تعدی کنندگان (٣١).

وهرآئینه برگزیدیم بنی اسرائیل را دانسته
برعالم ها (٣٢).

ودادیم ایشان را از قسم معجزات آنچه
در آن امتحان ظاهر بود (٣٣).

هرآئینه این جماعت می گویند (٣٤).

که نیست عاقبت کارمگر همین موت
نخستین ما ونیستیم ما برانگیخته شده
(٣٥).

پس بیارید پدران ما را گرهستید راست
گویان (٣٦).

آیا این جماعت بهتراند یا قوم تبع (حمیری)
وآنانکه پیش از ایشان بودند هلاک ساختیم
آنها را هر آئینه آنهاگنه گار بودند (٣٧).

ونیافریدیم آسمان ها وزمین را آنچه
در میان هر دو است بازی کنان (٣٨).

نیافریدیم این هردو را مگر بتدبیر درست
ولیکن اکثر ایشان نمیدانند (٣٩).

هرآئینه روز قیامت میعاد ایشانست همه
یک جا (٤٠).

روزی که دفع نه کند هیچ دوستی
از دوست دیگر چیزی را ونه ایشان را
نصرت داده شود (٤١).

فَمَا بَكَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ وَمَا كَانُوا مُنظَرِينَ ﴿٢٩﴾

وَلَقَدْ بَعَثْنَا لَبِيَّ إِسْرَائِيلَ مِنَ الْعَذَابِ الْمُهِينِ ﴿٣٠﴾

مِنْ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ كَانَ عَالِيًا مِنَ الْمُسْرِفِينَ ﴿٣١﴾

وَلَقَدْ اخْتَارْنَاهُمْ عَلَىٰ آلِهِمْ عَلَىٰ الْعَالَمِينَ ﴿٣٢﴾

وَأَنبَأْنَاهُمْ مِّنَ اللَّيْلِ بِأَنَّهُمْ بِرُءُوسِهِمْ يُتَكَبَّرُونَ ﴿٣٣﴾

إِنَّ هَؤُلَاءِ لَيَقُولُونَ ﴿٣٤﴾

إِن هِيَ إِلَّا أَمْوَاتُنَا الْأُولَىٰ وَمَا عَنَّا بِمُنشَرِينَ ﴿٣٥﴾

فَأْتُوا بِآبَائِنَا إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣٦﴾

أَهُمْ خَيْرٌ أَمْ قَوْمُ تُبَّعٍ ۚ وَالَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ أَهْلَكْنَاهُمْ

لأنهم كانوا مجرِمِينَ ﴿٣٧﴾

وَمَا خَلَقْنَا السمواتِ وَالْأَرْضَ وَبَيْنَهُمَا الْعَالَمِينَ ﴿٣٨﴾

مَا خَلَقْنَاهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٩﴾

إِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ مِنِّمَّا نُنهَمُ أَجْمَعِينَ ﴿٤٠﴾

يَوْمَ لَا يُغْنِي مَوْلَىٰ عَن مَّوَلَىٰ سُنَّاءٌ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٤١﴾

مگر آنکه رحم کرد برو خدا هر آئینه
خدا غالب مهربان ست (٤٢) .

هر آئینه درخت زقوم (٤٣) .

طعام گنهگارست (٤٤) .

مثل مسِ گداخته شده بجوشد در شکم
ها (٤٥) .

مانند جوشیدن آب گرم (٤٦) .

(گوئیم ای فرشتگان) بگیرید این گنه گار را
پس به سختی بکشیدش بسوی میانه
دوزخ (٤٧) .

بازبریزید بالای سراواز آب گرم که
عقوبت ست (٤٨) .

(گوئیم) بچش هر آئینه تویی بزعم خود
بزرگوار گرامی قدر (٤٩) .

هر آئینه این ست آنچه در آن شبهه
می کردید (٥٠) .

هر آئینه متقیان در جایگاه با امن باشند
(٥١) .

دربوستان ها و چشمه ها (٥٢) .

پوشند از حریر نازک و حریر لک و روبروی
یکدیگر شده (٥٣) .

این چنین باشد حال وجفت کنیم ایشان
را با حور کشاده چشم (٥٤) .

بطلبند آنجا هر میوه را ایمن شده (٥٥) .

نه چشند آنجا مرگ لیکن چشیده بودند
مرگِ نخستین را و نگاه داشت ایشان را
خدا از عذاب دوزخ (٥٦) .

بسبب بخشانش از جانبِ پرورد گارتو این

إِلَّا مَنْ رَحِمَ اللَّهُ إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٤٢﴾

إِنَّ شَجَرَةَ الزُّقُومِ ﴿٤٣﴾

طَعَامُ الْغَنَّاصِ ﴿٤٤﴾

كَالْمُهْلِ يَغْلِي فِي الْبُطُونِ ﴿٤٥﴾

كَفَى الْعَمِيمِ ﴿٤٦﴾

خُدُوهُ فَاتَّبِلُوهُ إِلَى سَوَاءِ الْحَدِيمِ ﴿٤٧﴾

ثُمَّ صُبُّوا فَوْقَ رَأْسِهِ مِنْ عَذَابِ الْحَمِيمِ ﴿٤٨﴾

ذُقْ أَتَىكَ مِنَ الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ﴿٤٩﴾

إِنَّ هَذَا مَا كُنْتُمْ بِهِ تَمْتَرُونَ ﴿٥٠﴾

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي مَقَامٍ أَمِينٍ ﴿٥١﴾

فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿٥٢﴾

يَلْبَسُونَ مِنْ سُنْدُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ مُتَمَلِّينَ ﴿٥٣﴾

كَذَلِكَ وَرَوَّجْنَاهُمْ بِحُورٍ عِينٍ ﴿٥٤﴾

يَدْعُونَ فِيهَا بِخُلُقِ الْإِنِّينَ ﴿٥٥﴾

لَهُنَّ وَتُونَ فِيهَا الْمَوْتِ إِلَّا الْمَوْتَةَ الْأُولَى وَوَقَّعَهُمْ

عَذَابَ الْجَحِيمِ ﴿٥٦﴾

فَضَّلْنَاكَ رَبِّكَ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٥٦﴾

ست پیروزی بزرگ (٥٧) .

جزاین نیست که آسان ساختیم قرآنرا بزبان

تو تا بُوَد که ایشان پندپذیر شوند (٥٨) .

پس منتظر باش هرآئینه ایشان نیز منتظر

انند (٥٩) .

سوره جائیه مکی است و آن سی و هفت
آیت و چهار رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

حَمِّ (١) .

فروفرستادن این کتاب از جانب خدای

غالب با حکمت ست (٢) .

هرآئینه در آسمانها و زمین نشانه هاست

باوردارندگان را (٣) .

و در آفرینشِ شما و در آفرینشِ آنچه پراکنده

میسازد از جانوران نشانه هاست قومی را

که یقین میکنند (٤) .

و درآمد و رفت شب و روز و در آنکه

فرو د آورد خدا از آسمان روزی (١) پس

زنده کرد بسبب باران زمین را بعد مرده

بودنِ آن و دگرگردانیدنِ بادها نشانه هاست

قومی را که درمی یابند (٥) .

این نشانه های خداست میخوانیم آن را

برتو براستی پس بکدام سخن بعد پند

خدا و آیت های او ایمان آرند (٦) .

وای هر دروغ گوی گنهگار را (٧) .

فَأَمَّا يُسْرَنُهُ فَبِلسَانِكَ كَلِمَةٌ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٥٨﴾

فَأَرْقُبْ آثَمَهُمْ يُرْقَبُونَ ﴿٥٩﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿٥٧﴾

حَمِّ ﴿١﴾

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿٢﴾

إِنَّ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِلَّذِينَ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٣﴾

وَفِي خَلْقِكُمْ وَمَا يَبُذُّ مِنْ دَابَّةٍ آيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٤﴾

وَإِخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ

رِزْقٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَتَصْرِيفِ الرِّيحِ آيَاتٍ

لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٥﴾

بَلَاغِ آيَاتِ اللَّهِ تَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَ

اللَّهِ وَالْيَوْمِ يُؤْمِنُونَ ﴿٦﴾

وَيَلِ لُحْنُ أَقَارِبِ أَيْتِهِ ﴿٧﴾

(١) یعنی باران .

که می شنود آیاتِ خدا را که خوانده میشود بروی باز لازم می گیرد کفر را تکبر کرده گویا نشنیده است آنرا پس مژده ده او را به عذابِ درد دهنده (۸) .

و چون واقف شد بر چیزی از آیاتِ ما به تمسخر گردان آنرا اجتماعت ایشان راست عذاب خوارکننده (۹) .

آن طرف ایشان دوزخ ست و دفع نکند از ایشان آنچه کسب کردند چیزی را و دفع نه کنند نیز آنکه دوستان گرفته اند بغیر از خدا و ایشانرا ست عذاب بزرگ (۱۰) .

این قرآن هدایت ست و آنانکه کافر شدند بآیاتِ پروردگار خویش ایشانرا ست عذاب درد دهنده از جنس عقوبتِ سخت (۱۱) .

خدای آنست که مُسَخَّر کرد برای شما دریا را تاروان شود کشتی ها در آن بفرمانِ او و تطلبِ معیشت کنید از فضلِ او و بود که شما شکر گذاری کنید (۱۲) .

و مسخر کرد برای شما آنچه در آسمان هاست و آنچه در زمین ست همه یکجا پدید آورده از جانب خود هر آئینه درین مقدمه نشانه هاست گروهی را که تفکر میکنند (۱۳) .

بگو مسلمانان را که در گذر کنند از آنجماعت که توقع روزهای خدا نه دارند^(۱) تا سزاهد خدا گروهی را بحسب

يَعْمُرُونَ لِلَّهِ يَمُنُّوا عَلَيْهِمْ وَيُؤْتُوا حُرًّا كَانَ لَوْ يَسْمَعُهَا فَيَسْتَكْبِرُ
بِعَذَابِ الْيَوْمِ ①

وَإِذَا عَلِمُوا مِنْ آيَاتِنَا شَيْئًا اتَّخَذُوا هَاهُنَا آلِيَاءَ لَوْلَا كُفْرُهُمْ
عَذَابُ مِثْلِهِمْ ①

مِنْ قَوْلِهِمْ جَهَنَّمَ وَالَّذِينَ فِيهَا كُفِرُوا بِمَا كُفِرُوا بِهِ وَإِنَّا لَمَّا خَالِدُونَ
مِنْ دُونِ اللَّهِ أَطْوَىٰ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ①

هَذَا هُدًى وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِالْبَيِّنَاتِ رَحِمًا لَهُمْ عَذَابٌ مِنْ
تَجْزِيلِهِ ①

اللَّهُ الَّذِي سَخَّرَ لَكُمُ الْبَحْرَ الْبَحْرَيْنِ لَعَلَّكُمْ فِيهِ يَأْكُمُونَ وَلِيَتَّبِعُوهُ
مَنْ قَضَيْتُمْ وَأَعَلَّكُمْ تُشْكُرُونَ ①

وَسَخَّرَ لَكُمَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ جُودًا مِمَّا نَزَّلْنَا
فِي ذَلِكَ لآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ①

قُلْ لِلَّذِينَ آمَنُوا يَغْفِرُ اللَّهُ ذُنُوبَهُمْ وَلِلَّذِينَ كَفَرُوا لَعْنَةُ اللَّهِ لِيَجْزِيَ
قَوْمًا بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ①

(۱) یعنی معتقد نیستند که حوادث جزای اعمال ایشان باشد .

آنچه میگردند (١٤) .

هر که بکند کارشائسته پس نفع اوراست
وهر که بدکاری کند پس وبال براوست
باز بسوی پرورد گارخویش بازگردانیده
خواهید شد (١٥) .

وهر آئینه دادیم بنی اسرائیل را کتاب
ودانش مندی وپیغامبری و روزی دادیم
ایشان را از نعمت های پاکیزه وفضیلت
دادیم ایشان را برعالم ها (١٦) .

ودادیم ایشان را نشانه های واضح دریاب
دین پس اختلاف نکردند مگر بعد از آنکه
آمد بدیشان دانش از روی تعدی بایکدیگر
هر آئینه پرورد گارتو فیصله کند میان
ایشان روزقیامت در آنچه اختلاف می
کردند در آن (١٧) .

باز ساختیم ترا برراه ظاهر از دین پس
پیروی کن آنرا و پیروی مکن خواهشات
آنرا که نمیدانند (١٨) .

هر آئینه ایشان دفع نخواهند کرد از
تو چیزی از عقوبت خدا وهر آئینه
ستمگاران بعضی ایشان کارسازان بعضی
اند و خدا کارساز متقیانست (١٩) .

این قرآن دلیل های واضح ست مردمان
را وهدایت ست وبخشایش گروهی را که
یقین می کنند (٢٠) .

آیا پنداشتند آنانکه کردند جرمها که
قراردهیم ایشان را مانند آنانکه ایمان
آوردند و کارهای شائسته کردند، یکسان

مَنْ عَمِلْ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكَ تُرْجَعُونَ ﴿١٥﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ وَالنُّبُوَّةَ وَرَفَعْنَا لَهُمُ
مِّنَ السَّمَاوَاتِ قُضُوبًا فَكُنْتُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿١٦﴾

وَأَنبِئْهُمْ بَنِيَّتِ بْنِ الْأَمْرِ فَاصْخَلُوا الْأَرْضَ بَعْدَ مَا جَاءَهُمُ
الْعِلْمُ بَنِيَّتِ لَهُمْ إِنَّ رَبَّكَ يَفْقَهُ بَيْنَهُمُ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ يَمَّا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٧﴾

ثُمَّ جَعَلْنَاكَ عَلَى شَرَفٍ مِّنَ الْأَرْضِ فَأَتْبَعُهَا وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ
الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٨﴾

إِنَّمَا لَنْ نُنْعَمَ أَعْيُنَكَ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَإِنَّ الظَّالِمِينَ بَعْضُهُمْ
أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٩﴾

هَذَا ابْنَ آدَمَ الَّذِي أُسْرِيَ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ ﴿٢٠﴾

أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ اجْتَرَحُوا السَّيِّئَاتِ أَن نَّجْعَهُمُ كَالَّذِينَ آمَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَوَاءٌ عِندَ اللَّهِ وَمَا يُعْلَمُونَ ﴿٢١﴾

باشد زند گانی ایشان و مُردن ایشان بدحکم ایشان ست این حکم (٢١) .

و آفرید خدا آسمان ها و زمین را بتدبیر درست و تا عاقبت کار جزا داده شود هر شخصی بحسب آنچه عمل کرده است و برایشان ستم کرده نشود (٢٢) .

آیادیدی کسی را که معبود خود گرفته است خواهش نفس خود را و گمراه کرد او را خدا با وجود دانش و مهر نهاد برگوش او دل او و پیدا کرد بر چشم او پرده پس کیست که راه نماید او را بعد خدا آیابند نمی گیرید (٢٣) .

و گفتند نیست زندگانی مگر همین زند گانی این جهانی مامی مریم وزنده میشویم و هلاک نمی کند ما را مگر زمانه و نیست ایشان را باین مقدمه هیچ دانش نیستند ایشان مگر گمان می کنند (٢٤) .

و چون خوانده شود برایشان آیت های ما واضح آمده نه بُود شبهه ایشان مگر آنکه گویند بیارید پدران ما را اگر هستی راست گو (٢٥) .

بگو خدا زنده میکند شمارا بازمی میراند شمارا باز جمع کند شمارا بروزی قیامت هیچ شبهه نیست در آن ولیکن اکثر مردمان نمی دانند (٢٦) .

و خدای راست پادشاهی آسمان ها و زمین و روزی که قائم شود قیامت آن روز زیان کار شوند تباہ کاران (٢٧) .

و ببینی هر گروهی را بزاند در آمده، هر گروهی را خوانده شود بسوی نامه

وَ خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَلِيُعْزَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢١﴾

أَفَرَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ وَأَضَلَّهُ اللَّهُ عَلَىٰ عِلْمِهِ وَخَوَّعَ عَلَىٰ سَوْبِهِ وَقَلْبِهِ وَجَعَلَ عَلَىٰ بَصَرِهِ غِشَاوَةً فَمَنْ يَهْدِيهِ إِيَّاهُ يَدَّبْغَابًا وَخَوَّعَ اللَّهُ أَقْلَاتَهُ لِيُرُونَ ﴿٢٢﴾

وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا أَمْثَلُ الَّذِي آمَنَّا بِهِ نَسُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ أَلَّا يَذَّكَّرُ لَهُمْ وَمَا لَهُمْ بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ هُمْ إِلَّا يَخُنُونَ ﴿٢٣﴾

وَإِذْ أَنْتَلَىٰ عَلَيْهِمُ الْيُنُبَا بَيَّنَّتْ مَا كَانَ حُجَّتَهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا اسْتُوا بِآبَائِنَا إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٤﴾

قُلْ اللَّهُ يُحْيِيكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُجْمَعُكُمْ إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٥﴾

وَلِلَّهِ نِكَالُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُومِدُ بَنِي إِسْرَائِيلَ بِطُورٍ ﴿٢٦﴾

وَتَرَىٰ كُلَّ أُمَّةٍ جَانِيَةً كُلُّ أُمَّةٍ تُدْعَىٰ إِلَىٰ كِتَابِهَا الْيَوْمَ تُحْجَرُونَ مَا كُنْتُمْ تَعْبَهُونَ ﴿٢٧﴾

اعمال او (یعنی برای سوال و جواب مهیاشده گوئیم) امروز جزا داده شود شمارا بحسب آنچه میکردید (٢٨).

گوئیم این نامه ماست که اظهار حقیقت میکند بر شما برآستی هرآئینه ما می نوشتیم آنچه شما عمل می کردید (٢٩).

پس اما آنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند پس در آرد ایشان را پروردگاریشان در رحمت خود این ست پیروزی ظاهر (٣٠).

و اما آنانکه کافر شدند (ایشانرا گوئیم) آیا خوانده نمی شد بر شما آیات من پس تکبر کردید و قوم گنهگار بودید (٣١).

و چون گفته شد که وعده خدا راست است و قیامت هیچ شبهه نیست در آن گفتید نمیدانیم چیست قیامت تصور نمی کنیم آن را مگر با احتمال ضعیف و نیستیم ما یقین کنندگان (٣٢).

و ظاهر شد ایشانرا عقوبت های آنچه بآن عمل کرده بودند و در گرفت ایشان را آنچه بآن استهزای کردند (٣٣).

و گفته شود امروز فراموش کنیم شمارا چنانکه فراموش کردید ملاقات این روز خود را و جای شما دوزخ ست و نیست شمارا هیچ نصرت دهنده (٣٤).

این عذاب بسبب آنست که شما به تمسخر گرفتید آیات خدا را و فریفته کرد شمارا زندگانی دنیا پس امروز بیرون کرده نشوند از دوزخ و نه از ایشان رضامندی خدا طلب کرده شود (٣٥).

هَذَا كَيْفَ نَأْتِيكُمْ بِالْحَقِّ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ
فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُدْخِلُهُمْ رَبُّهُمْ
فِي رَحْمَتِهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْمُبِينُ ٣٠

وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا أَفَأَكْفَرُوا لِي نَبِيٌّ تُكْفِرُوا بِي
فَأَسْتَكْبِرُوا وَكُنْتُمْ قَوْمًا مُّجْرِمِينَ ٣١

وَإِذْ أُنزِلَ إِلَيْنَا أَوْعَدَ اللَّهُ سَبْعَ مِائَاتٍ مِنَ السَّمَاءِ
لَأَرْسِلَ فِيهَا طَائِفًا مِّنَّا مُنذِرِينَ مَا تَدْرِي مَا السَّاعَةُ
إِنْ نَظَرُ الْأُنظَارُ وَمَا هُمْ بِمُتَّبِعِينَ ٣٢

وَبَدَأَ لَهُمْ فِيهَا آيَاتٍ لِّعِبَادٍ عَالِمِينَ
يَسْتَهْزِئُونَ ٣٣

وَقِيلَ الْيَوْمَ نَسِيَ كَوْمًا بَيْنَهُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَذَا وَمَا لَكُمْ
بِالتَّارُوتِ وَالْكَافِرِينَ ٣٤

ذَلِكُمْ بِأَنَّهُمْ أَخَذُوا إِلَهًا مِّمَّا رُفِعُوا فِيهَا
فَالْيَوْمَ لَا يَخْرُجُونَ مِنْهَا وَلَهُمْ فِيهَا عَذَابٌ
عَلِيمٌ ٣٥

پس خدای راست ستائش پروردگار
آسمانها و پروردگار زمین پروردگار عالم ها
(٣٦) .

اوراست بزرگی درآسمان هاوزمین
واوست غالب باحکمت (٣٧) .

سوره اخفاف مکی است و آن سی و پنج
آیت و چهار رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

حَم (١) .

فروفرستادن کتاب از جانب خدای غالب
باحکمت ست (٢) .

نیافریدیم آسمان ها وزمین را و آنچه
درمیان هر دوست مگر به تدبیر درست
وبمیعادای معین و آنانکه کافر شدند از آنچه
ترسانیده شد ایشان را روگرداند (٣) .

بگو آیا دیدید آنچه می پرستید بجز خدا
بنمائید مرا چه چیز آفریده اند از زمین
یا ایشانرا شرکتیست درآسمان ها بیارید
بمن کتابی که آمده باشد پیش ازین یا بقیه
از علم اگر هستید راست گو (٤) .

و کیست گمراه تر از کسی که بخواند بجز
خدا کسی را که قبول نکند خواندنش
تاروز قیامت و این معبودان باطل
از خواندن ایشان غافل اند (٥) .

و چون جمع کرده شوند مردمان باشند این
معبودان ایشانرا دشمن و باشند به عبادت
ایشان منکر (٦) .

چون خوانده شود برایشان آیات
ما واضح آمده گویند این کافران سخن

قُلْ لِلَّهِ الْحَمْدُ رَبِّ السَّمَوَاتِ وَرَبِّ الْأَرْضِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٣٦﴾

وَلَهُ الْكِبْرِيَاءُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٣٧﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
حَم ﴿١﴾

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿٢﴾

مَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَالْحِلْمِ
مُسْمًى وَالَّذِينَ كَفَرُوا عَمَّا أَنْزَلْنَا وَمُعْرِضُونَ ﴿٣﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا
مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَوَاتِ إِنِّي لَبِئْسَ بِكُفْرٍ مِّنْ
قَبْلِ هَذَا أَوْ أَشْرَقَتْ مِن عُلْمِهِمْ كُنْتُمْ ضَالِّينَ ﴿٤﴾

وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّن يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَن لَّا يَسْتَجِيبُ
لَهُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ غُلُوقٌ ﴿٥﴾

وَإِذَا حُشِرَ النَّاسُ كَانُوا لَهُمْ أَعْدَاءً وَكَانُوا بِعِبَادَتِهِمْ
كُفْرِينَ ﴿٦﴾

وَإِذَا نُتِلَّ عَلَيْهِمُ ابْتِغَاءُ بَنَاتِهِ قَالِ الَّذِينَ كَفَرُوا وَاللَّعَنُ

لَمَّا جَاءَهُمْ هَذَا يَحْمُرُونَ ۝

أَمْ يَتُوبُونَ إِقْرَبَهُ قُلْ إِنْ أَقْرَبْتُهُ فَلَا تَحْتَسِبُكَونَ
 بِرَبِّكَ إِنَّ اللَّهَ شَيْئًا هُوَ أَعْلَمُ بِمَا تُؤَيُّسُونَ فِيهِ كَقَوْلِي
 شَيْئًا لِّلْبَنِيِّ وَبَيْنَكُمْ وَهُوَ الْعَفْوَ الرَّحِيمُ ۝

قُلْ مَا كُنْتُ بِدَعَايِنِ الرُّسُلِ وَمَا أَدْرِي مَا يُفْعَلُ فِي وَلَايِكُمْ
 إِنِّي أَكْبِمُ الْأُمُورَ لِي إِلَى وَمَا أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ۝

قُلْ أَدْبَيْتُمْ إِنْ كَانَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَكَفَرْتُمْ بِهِ وَشَهِدَ شَاهِدٌ
 مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَلَىٰ عَلَيْهِ قَامَنَ وَاسْتَكْبَرُوا ثُمَّ قَالَ اللَّهُ
 لَأَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ۝

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا لَوْ كَانَ خَيْرًا مَا سَبَقُونَا
 إِلَيْهِ وَإِذْ كَرِهْتُمْ نَبِيَّهِ قَسِيحُونَ هَذَا أَفْكَ قَدِيمٌ ۝

وَمَنْ قَبْلَهُ كَتَبَ مُوسَىٰ إِمَامًا وَرَحْمَةً وَهَذَا كِتَابٌ مُصَدِّقٌ
 لِّسَانِ عَرَبِيًّا لِّتَذَرَّ الَّذِينَ كَلَمُوا الْوَشْيَ لِلْمُحْسِنِينَ ۝

إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَعْمُوا فَكَلَفُوا عَلَىٰ هِمِّهِمْ

درست را چون بیامد بدیشان این سحر
 ظاهرست (٧) .

بلکه میگویند بر بسته است آنرا پیغامبر بگو
 اگر بر بسته ام آنرا پس نمی توانید شما
 برای من از خدا چیزی خدا دانا ترست
 به گفتگوی شما در قرآن بس ست
 خدا اظهار حق کننده در میان من و در میان
 شما و اوست آمرزگار مهربان (٨) .

بگو نیستم من نوآمده از پیغامبران و نمی
 دانم چه کرده خواهد شد بامان
 و باشما (یعنی در دنیا) پیروی نمی کنم الا
 آنچه وحی فرستاده میشود بسوی من
 و نیستم من مگر ترساننده آشکار (٩) .

بگو آیا دیدید اگر باشد قرآن از نزد خدا
 و منکر شدید بآن و گواهی داده باشد
 گواهی از بنی اسرائیل بر قرآن پس وی
 ایمان آورد و سرکشی کردید شما البته
 ستمگار باشید هر آینه خدایا را نمی نماید
 گروه ستمگاران را (١٠) .

و گفتند کافران در حق مسلمانان اگر دین
 بهتر بودی سبقت نکردند بر ما بسوی آن
 و چون راه نیافتند بآن پس خواهند گفت
 این دروغی ست قدیم (١١) .

و پیش از قرآن کتاب موسی بود
 پیشوا و بخشایش و این کتابیست باوردارنده
 به زبان عربی آمده برای آنکه بترساند
 ستمگاران را و برای مژده دادن نیکوکاران
 را (١٢) .

هر آینه آنانکه گفتند پروردگار ما خداست

وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿۱۳﴾

أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ خَالِدِينَ فِيهَا جَزَاءً بِمَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿۱۴﴾

وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ إِحْسَانًا حَمَلَتْهُ أُمُّهُ كُرْهًا
وَوَضَعَتْهُ كُرْهًا وَحَمَلُهُ وَفِضْلُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ
أَشُدَّهُ وَبَلَغَ أَرْبَعِينَ سَنَةً قَالَ رَبِّ أَوْرِعْ بِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ
الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ
وَأَصْلِحْ لِي فِي ذُرِّيَّتِي إِنِّي بُنَيْتُكَ رَبِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿۱۵﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ تَتَّقُوا مِنْهُمْ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَتَتَّعَاوَعْنَ سَيِّئَاتِهِمْ
فِي أَصْحَابِ الْجَنَّةِ وَعَدَّ الصِّدْقِي الَّذِي كَانُوا يُوعَدُونَ ﴿۱۶﴾

وَالَّذِي قَالَ لَوْلَا دِيهَ أَوْ لِكَمَا أَقْبَدَ نَبِيٌّ أَنْ أُحْرَجَ وَقَدْ خَلَيْتِ

بازقایم مانندند پس هیچ ترس نیست
برایشان و نه ایشان اندوه خورند (۱۳) .

این جماعت اهل بهشت اند جاویدان
آنجا پاداش داده شوند بحسب آنچه می
کردند (۱۴) .

وامر کردیم آدمی را درحق پدر و مادر او
نیکوکاری درشکم برداشته است او را
مادر او به دشواری و زاده است او را به
دشواری و مدت بارگرفتن او اواز شیرباز
کردن او سی ماه ست و زنده ماند
تا وقتی که رسید بکمال قوت خود و رسید
بچهل سال گفت ای پروردگار من الهام
کن مرا تا شکرگویم درمقابله نعمت تو
که انعام کرده ای بر من و بر پدر و مادر من
و تا کار نیک کنم که خوشنود شوی از آن
و صلاح پیدا کن برای من در فرزندان من
هر آئینه من رجوع کردم بسوی تو
و هر آئینه من از مسلمانانم (۱۵) .

این جماعت آنند که قبول می کنیم از ایشان
نیکوترین آنچه عمل کرده اند و درگذریم
از جریمهای ایشان در اهل بهشت باشند به
وفق وعده راستی که وعده داده می
شوند (۱۶) .

و آنشخص که گفت به پدر و مادر خود دل
تنگ شدم به نسبت شما آیا وعده میدهید
مرا که بر آورده شوم^(۱) و هر آئینه گذشته اند

طبقه های مردم پیش از من^(۱) و آن هردو فریاد میکنند بجناب خدا میگویند اوای بر تو مسلمان شوهر آئینه وعده خداراست ست پس گوید نیست این وعده مگر افسانه های پیشینیان (۱۷).

این جماعت آنانند که ثابت شد برایشان وعده عذاب از جمله امت ها که گذشته اند پیش از ایشان از جنیان و آدمیان هر آئینه ایشان بودند زیان کاران (۱۸).

وهریکی را مرتبه هاست بحسب آنچه عمل کردند و تا بتمام دهد خدا ایشان را جزای اعمال ایشان و ایشان ستم کرده نه شوند (۱۹).

و روزیکه پیش آورده شوند کافران بر آتش (گفته شود) ضائع گردید نعمت های خود را درزند گانی دنیاوی خویش و بهره مند شدید بآن پس امروز جزا داده شود شمارا عذاب خواری بسبب آنکه تکبر می کردید در زمین ناحق و بسبب آنکه بدکاری میکردید^(۲) (۲۰).

و یادکن برادر قوم عاد را چون بترسانید قوم خود را بسرزمین احقاف و هر آئینه

الْقُرُونُ مِنْ قَبْلِهَا وَمَا يَسْتَفِئُونَ اللَّهَ بِكَ اِنْ لَمْ يَرَوْا وَعْدًا لَوْ
حَقَّ، فَيَقُولُ مَا هَذَا اِلَّا اَسَاطِيرُ الْاَقْلَامِ ۝

اُولَئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا، الْقَوْلُ فِيْ اَمْرِ قَدْ خَلَّتْ مِنْ قَبْلِهِمْ
مِنْ اِلٰهِنِ وَالْاٰنِ اِنَّهُمْ كَانُوْا خٰسِرِيْنَ ۝

وَلَا يَخْلِفُ وَعْدًا مِّمَّا عٰمَلُوْا، وَلِيُوَفِّيَهُمْ اَعْمَالَهُمْ وَهُمْ
لَا يظْلَمُوْنَ ۝

وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا عَلٰى النَّارِ اِذْ هَبَّتْهُمْ جِبٰبُهُمْ
فِيْ حَيٰاتِهِمُ الدُّنْيَا وَاسْتَمْتَعْتُمْ بِهَا فَالْيَوْمَ يُجْزَوْنَ عَذَابَ
الْهُوْلِ بِمَا كُنْتُمْ تَسْتَكْبِرُوْنَ فِي الْاَرْضِ بِعَدُوِّ
الْحَقِّ وَبِمَا كُنْتُمْ تَفْسُقُوْنَ ۝

وَاذْكُرْ اَخَا عَادٍ اِذْ اَنْذَرْتَهُمْ بِالْاَخْفَافِ وَقَدْ خَلَّتْ

(۱) یعنی هیچکس از ایشان باززنده نه شد والله اعلم .

(۲) مترجم گوید این تصویر است حال سعید و شقی را پس سعید حق خدای تعالی و حق ابوین بجامی آورد و بانواع نعم محظوظ میشود در جمیع امور بحق تعالی رجوع میکند و شقی جمع می کند میان کفر و بحقوق والدین و انکار معاد و صورت سعید منطبق است بر حضرت ابوبکر صدیق و غیر ایشان نیز والله اعلم .

گذشته بودند ترسانند گان پیش روی وی
و پس از وی^(۱) که عبادت مکنید
مگر خدا را هر آئینه من میترسم بر شما
از عقوبتِ روز بزرگ (۲۱) .

گفتند آیا آمده ای پیش ما تا باز داری ما را
از پرستشِ معبودان خود پس بیار آنچه
و عده می دهی ما را اگر هستی از راست گویان
(۲۲) .

گفت جز این نیست که علم نزدیک
خداست و می رسانم بشما آنچه فرستاده
شدم همراه اولی کن می بینم که شما
گروهی هستید که نادانی میکنید (۲۳) .

پس چون دیدند آن عقوبت را بصورت
ابری رو آورده به میدان های ایشان گفتند
این ابريست باراننده بر ما بلکه بحقیقت آن
ابریچیز است که بشتاب طلب کردید آنرا
بادیست که دروی عقوبتِ درد دهنده
است (۲۴) .

برهم زنده هر چیز را بفرمانِ پرورد
گار خویش پس گشتند باین صفت که دیده
نمی شد بجز خانه های ایشان همچنین
جزا میدهیم گروه گناهگاران را (۲۵) .

و هر آئینه جاداده بودیم قوم عاد را
در آنچه جای نه داده ایم شمارا در آن
و ساخته بودیم برای قوم عاد گوش
و چشمها و دل هاپس دفع نکرد از ایشان

الَّذِينَ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمَنْ خَلْفَهُ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا
اللَّهَ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿۲۱﴾

قَالُوا أَجِئْنَا لِنَتَأَفَّكَ نَا عَنْ إِلَهِنَا فَأْتِنَا بِمَا تَعِدُنَا
إِن كُنْتَ مِنَ الصّٰدِقِينَ ﴿۲۲﴾

قَالَ إِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللَّهِ وَإِن لَّيَعْلَمَنَّ مَا أُرْسِلْتُ بِهِ وَلَكِنِّي
أرْكُم قَوْمًا تَجْهَلُونَ ﴿۲۳﴾

قَلْبًا رَؤُوهَ عَارِضًا مُّسْتَقْبِلَ أَوْبَهِمْ قَالُوا هَذَا عَارِضٌ
مُّبْتَلٍ نَّآ بَلْ هُوَ مَا اسْتَعْجَلْتُمْ بِهِ رَئِهُ فِيهَا عَذَابٌ
أَلِيمٌ ﴿۲۴﴾

تُدْمِكُلُّ شَيْءٍ بِأَمْرِ رَبِّهَا فَأَصْبَحُوا لَا بَصَرَ إِلَّا
مَسْكِنَهُمْ كَذٰلِكَ نَجْزِي الْقَوْمَ الْمُجْرِمِينَ ﴿۲۵﴾

وَلَقَدْ مَكَّنَّهُمْ فِيمَا آرَنَّا لَهُمْ فَأَكْفَرُوا بِهِ وَجَعَلْنَا لَهُمْ
سَمْعًا وَأَبْصَارًا وَأَفْهَادًا فَمَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ سَمْعُهُمْ
وَلَا أَبْصَارُهُمْ وَلَا أَفْهَادُهُمْ مِّنْ شَيْءٍ إِذْ كَانُوا

(۱) یعنی از هر جانب باین مضمون .

گوشِ ایشان ونه چشمهای ایشان ونه دلهای ایشان چیزی را ازبسکه انکاری می کردند به نشانه های خدا و فرا گرفت بایشان آنچه بآن استهزای کردند (۲۶) .

وهرآئینه هلاك كردیم آنچه دوروبر شماست ازدیه ها وگوناگون پدید آوردیم نشانه هابود که ایشان بازگردند (۲۷) .

پس چرا نصرت نه دادند ایشان را آنانکه معبودان گرفتند بغیر از خدا قرب خداجویان بلکه گم شدند از نظر ایشان وهمین ست دروغ ایشان و آنچه برمی یافتند (۲۸) .

ویادکن چون متوجه ساختیم بسوی توجاعتی را از جن می شنیدند قرآن را پس چون حاضر شدند پیش پیغمبر بایکدیگر گفتند خاموش باشید پس چون تمام کرده شد بازگشتند بسوی قوم خود بیم کنان^(۱) (۲۹) .

گفتند ای قوم ما هرآئینه ما شنیدیم کتابی را که فرود آورده شد بعد از موسی باور دارنده آنچه پیش از بود راه می نماید بسوی دین راست و بسوی راه راست (۳۰) .

ای قوم ما قبول کنید سخن دعوت کننده را بسوی خدا و ایمان آرید بوی تا پیامرزد خدا برای شما بعض گناهان شمارا و پناه

يَجْحَدُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ
يَسْتَهْزِءُونَ ﴿۲۶﴾

وَلَقَدْ أَهَلَكْنَا مَا حَوْلَكُمْ مِنَ الْقُرَىٰ وَصَرَفْنَا آلَايَتِ
لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿۲۷﴾

فَلَوْلَا نَصْرُهُمُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ قُرْبَانًا
الِهَةً بَلْ صَلُّوا عَنْهُمْ وَذَلِكُمْ إِفْكُهُمْ وَمَا كَانُوا
يَفْقَرُونَ ﴿۲۸﴾

وَأَذِّنْ لَنَا نَصْرًا يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِيَسْمَعُوا الْقُرْآنَ
فَلْيَاخْشَرُوا قَالُوا أَانْتَبْتُوا قُلُوبَكُمْ وَكَلَّمَا بِكُمْ
مَنْ دَرِينٌ ﴿۲۹﴾

قَالُوا يَا قَوْمِمْتَنَا إِنَّا سَمِعْنَا كِتَابًا أُنزِلَ مِنْ بَعْدِ مُوسَىٰ مُصَدِّقًا
لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ يَهْدِي إِلَى السَّبْقِ وَإِلَى طَرِيقِ مَسْئِمٍ ﴿۳۰﴾

يَوْمَآ إِجْبُوا دِابِئِ اللَّهِ وَأَمْوَابِهِ يَغْوِرُ لَكُمْ مِنْ دُونِكُمْ
وَيُجْرِكُكُمْ مِنْ عَذَابِ الْيَوْمِ ﴿۳۱﴾

(۱) مترجم گوید چند کس از جن پیش آنحضرت صلی الله علیه وسلم آمدند و آنحضرت صلی الله علیه وسلم در آن حالت نماز فجر می گذارد در بطن نخله قرآن استماع کردند چون بازگشتند قوم خود را انداز نمودند اشارت باین قصه است درین آیات .

دهد شمارا از عذاب درد دهنده (٣١) .
 و هر که قبول نکند گفته دعوت کننده
 بخدارا پس نیست عاجز کننده در زمین و
 نیست اورا بجز خدا دوستان آنجماعت
 درگمراهی ظاهرند (٣٢) .
 آیا ندانستند اینکه خدا آفریده است
 آسمان هاوزمین را و مانده نه شددرافریدن
 اینها تواناست برآنکه زنده کندمردگان را
 آری چنین ست هرآئینه اوبرهرچیز
 تواناست (٣٣) .

وروزی که پیش آورده شوند کافران
 برآتش (گفته شود) آیا نیست این وعده
 درست، گویند آری قسم به پروردگار
 مأذرتست گوید پس بچشید عقوبت را
 بسبب آنکه کافر بودید (٣٤) .

پس صبر کن چنانکه صبر کرده بودند
 خداوندانِ هَمَّتِ علی از پیغامبران و شتاب
 طلب مکن عقوبت را برای ایشان
 روزیکه ببینند آنچه وعده داده میشود
 ایشانرا چنانستی که ایشان نمانده بودند^(١)
 مگر یکساعت از روز این پیغام رسانیدن
 است پس هلاک کرده نخواهند
 شد مگر قوم بدکاران (٣٥) .

سوره محمد مدنی است و آن سوره هشت
 آیت و چهار رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
 آنانکه کافر شدند بازداشتند مردمان را از

وَمَنْ لَا يُحِبِّ دَاعِيَ اللَّهِ فَلَيْسَ بِمُعِزِّنِي الْأَرْضِ وَلَيْسَ لَهُ
 مِنْ دُونِهَا آلَاءٌ أُولَئِكَ فِي ضَلَالٍ قَبِيلٍ ﴿٣١﴾

أُولَئِكَ وَالَّذِينَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَمْ يَخْفَ
 بِمَعْلُومَةٍ يُغَيِّرُ عَلَىٰ أَنْ يَخْفَىٰ الْوَلِيُّ يَوْمَئِذٍ أَعْلَىٰ كُلِّ
 شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٣٢﴾

وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ أَلَيْسَ هَذَا الَّذِي كَانُوا
 يَلِدُونَ قَالُوا قَدْ وَفَّى الْعَذَابُ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٣٣﴾

فَأَصْبِرْ كَمَا صَبَرْنَا أُولُو الْعَزْمِ مِنَ الرُّسُلِ وَلَا تَسْتَعْجِلْ لَهُمْ
 كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَ مَا يُوعَدُونَ لَمْ يَلْمِزُوا إِلَّا السَّاعَةَ مِنْ
 نَهَارٍ دَبْلَةً فَكَلَّهَا يَوْمَئِذٍ إِلَّا الْقَوْمَ الْفَاسِقُونَ ﴿٣٤﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 الَّذِينَ كَفَرُوا صَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ أَضَلَّ أَعْمَالَهُمْ ﴿٣٥﴾

(١) یعنی درد نیا .

راه خدا تباه و برباد کرد خدا اعمال
ایشانرا (۱) .

وآنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته
کردند و معتقد شدند بآنچه فرود آورده
شد بر محمد صلی الله علیه و سلم و آن
راستست آمده از پروردگار ایشان دور
ساخت از ایشان جرمهای ایشانرا و بصلاح
آورد حال ایشان را (۲) .

این بسبب آنست که کافران پیروی
از باطل کردند و مومنان پیروی دین راست
کردند که از جانب پروردگار ایشانست
همچنین بیان میکند خدا برای مردمان
داستانهای ایشان را (۳) .

پس چون مصاف کنید با کافران پس بزنید
گردن هارا تا وقتیکه چون خونریزی بسیار
کردید در ایشان پس محکم کنید قید را پس
باحسان خلاص کردن است بعد ازین
و یامالی بعوض گرفتن تاآنکه بنهد جنگ
سلاح خود را^(۱) اینست حکم و اگر
خواستی خدا خود انتقام کشیدی از ایشان
ولیکن میخواهد که امتحان کند بعض
شمارا با بعضی و آنانکه کشته شدند در راه
خدا پس برباد نخواهد کرد عمل ایشان را
(۴) .

راه خواهد نمود ایشانرا و نیک خواهد
کرد حال ایشانرا (۵) .

و در خواهد آورد ایشان را به بهستی که

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَآمَنُوا بِمَا نُزِّلَ عَلَىٰ مُحَمَّدٍ
وَهُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ كَرُمًا وَعَظِيمًا فَتَبَارَكَ الَّذِي هُوَ أَعْلَمُ
بِالْهُمِّ ①

ذَلِكَ يَأْتِي الَّذِينَ كَفَرُوا وَالتَّبَعُوا الْبَاطِلَ وَإِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا
اتَّبَعُوا الْحَقَّ مِنْ رَبِّهِمْ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ لِلنَّاسِ أَمْثَالَهُمْ ②

فَأَذِ الْغَيْبِ الَّذِينَ كَفَرُوا فَضْرَبَ الرِّقَابِ حَتَّىٰ إِذَا أَغْمَقْتَهُمْ
فَشَدَّ الْوَتَانَ فَمَا امْتَأَبُوا وَاتَّأَفَاءَ حَتَّىٰ تَضَعَ الرَّسْمَ
أَوْ تَأْرَاهَا ذَلِكَ وَوَيْشَاءَ اللَّهُ لَا تُنصَرُ مِنْهُمْ وَالْحَكِيمُ
لِيَبْلُوَ بَعْضَكُمْ بِبَعْضٍ وَالَّذِينَ هَتَمُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ
فَلَنْ نُجِزَ أَعْمَالَهُمْ ③

سَيَقْدِيهِمْ وَيُصَلِّئُهُمْ بِالْهُمِّ ④

وَيُدْخِلُهُمُ الْجَنَّةَ رُفْقًا لَهُمْ ⑤

(۱) یعنی جنگ موقوف شود و احتیاج سلاح نماند و الله اعلم .

شناسا کرده است ایشان را به آن (۶) .

ای مسلمانان اگر نصرت دهید دین خدا را نصرت دهد خدا شمارا وثابت کند قدمهای شمارا (۷) .

وآنانکه کافر شدند پس هلاک باد ایشان را ویرباد کرد خدا اعمال ایشان را (۸) .

این بسبب آنست که ایشان ناپسند کردند چیزی را که فرود آورده است خدا پس برباد کرد خدا اعمال ایشانرا (۹) .

آیاسیرنه کرده اند در زمین تابنگرند چگونه بود انجام آنانکه پیش از ایشان بودند نابود ساخت خدا ایشان را و کافران را است مانند این عقوبت (۱۰) .

این بسبب آنست که خداکار ساز مسلمانان است و بسبب آنست که کافران را هیچ کار ساز نیست ایشانرا (۱۱) .

هر آئینه خدا در آرد آنان را که ایمان آورده اند و کارهای شائسته کرده اند به بوستانهایی که می رود زیر آن ها جویها و آنانکه کافر شدند بهره برمیگیرند و میخورند چنانکه میخورند چهارپایان و آتش جای ایشانست (۱۲) .

و بسیار ازده که قوی تر بود ازده تو که جلا وطن کرد ترا هلاک ساختیم ایشانرا پس نبود هیچ نصرت دهنده برای ایشان (۱۳) .

آیا کسیکه باشد بر طریقه روشن از پروردگار خویش مانند آن کس است که

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَصُورُوا اللَّهَ تَصُورُكُمْ وَيُنَبِّئُكُمْ أَقْدَامَكُمْ ①

وَالَّذِينَ كَفَرُوا فَتَعْسَا لَهُمْ وَأَسْلُ أَعْمَالُهُمْ ②

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَفَرُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأَحْبَطَ أَعْمَالَهُمْ ③

أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ دَمَّرْنَا لَهُمْ مَا كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ مِنْ أَمْتَالِهَا ④

ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ مَوْلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَإِنَّ الْكُفْرَانَ لَمَوْلَى لَهُمْ ⑤

إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يَتَمَتَّعُونَ وَيَأْكُلُونَ كَمَا تَأْكُلُ الْأَنْعَامُ وَالنَّارُ مَثْوًى لَهُمْ ⑥

وَكُلَّ إِنْسَانٍ أَلْهَمْنَاهُ طَبْعًا إِنَّ خَلْقَكُمْ لَشَدِيدُ إِنَّ مِنْ قَرِينِكُمُ الَّذِينَ أَخْرَجْتُم مِّنْ دِينِكُمْ فَلَا تَلْمِزُهُمْ ⑦

أَفَمَنْ كَانَ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِّنْ رَبِّهِ كَتَمَ لَّهُ سُوءَ عَمَلِهِ وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ ⑧

آراسته کرده شد در نظر اوبدکاری و پیروی کردند خواهش های خود را (۱۴).

صفت بهستی که وعده داده شد متقیان را اینست در آن بهشت جویها ست از آب که بدیرمانگی متغیر نشده و جویهاست از شیر که مزه او بر نه گشته و جویهاست از می لذت دهنده آشامندگان را و جویهاست از عسل صاف کرده شده و ایشانرا ست آن جا از هر جنس میوه ها و ایشان راست آمرزش از پروردگار ایشان (آیا اینجماعت) مانند آنست که همیشه باشد در آتش و نوشانیده شوند آب گرم پس پاره پاره ساخت روده های ایشانرا (۱۵).

و^(۱) از مردمان کسی هست که گوش می نهد بسوی توتاوقتیکه چون بیرون روند از نزد تو گویند بآنانکه عطا کرده شد ایشانرا علم چه چیز گفت پیغامبرالحال آنجماعت آنانند که مهر نهاده است خدا بر دل های ایشان و پیروی کردند خواهش نفس خود را (۱۶).

آنانکه راه یاب شدند زیاده کرد خدا ایشانرا هدایت و عطا کرد بدیشان تقوای ایشانرا (۱۷).

پس منتظر نیستند مگر قیامت را که بیاید بدیشان نا گهان پس هر آئینه آمده است علامات قیامت پس از کجا باشد برای

مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وَعَدَ الْمُتَّقُونَ فِيهَا أَنْهَارٌ مِنْ مَاءٍ غَيْرِ آسِنٍ وَأَنْهَارٌ مِنْ لَبَنٍ لَمْ يَتَغَيَّرَ طَعْمُهُ وَأَنْهَارٌ مِنْ خَمْرٍ لَذَّةٍ لِلشَّارِبِينَ وَأَنْهَارٌ مِنْ عَسَلٍ مُصَفًّى وَلَهُمْ فِيهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَمَغْفُورَةٌ لِمَنْ تَابَ وَخَالِدِينَ فِيهَا وَسُقُوا مَاءً حَمِيمًا فَقَطَّعَ أَمْعَاءَهُمْ ①

وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ حَتَّى إِذَا خَرَجُوا مِنْ عِندِنَا قَالَ أُولَئِكَ الَّذِينَ كَفَبُوا كَفِيبًا أُولَئِكَ الَّذِينَ كَفَبُوا كَفِيبًا ②

وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ ③

فَهَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا السَّاعَةَ أَنْ تَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً ④ فَقَدْ جَاءَ أَشْرَاطُهَا فَأَنَّى لَهُمْ إِذَا جَاءَهُمُ الْعَذَابُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ⑤

(۱) مترجم گوید از این جاتا آخر سوره در باب تهدید مردم ضعیف الایمان نازل شد .

ایشان پند گرفتن ایشان وقتیکه بیاید
قیامت ایشان (۱۸) .

پس یقین کن که نیست هیچ معبود برحق
مگر خدا و آمرزش طلب کن برای گناهان
خود در حق مردان مسلمان و زنان
مسلمان نیز و خدامیداند جای آمدورفت
شما و جای ماندن شما^(۱) (۱۹) .

و میگویند مسلمانان چرافرو فرستاده نه
شد سورتی پس چون فرستاده شود
سورتی واضح المعنی و ذکر کرده شود
در آن قتال ببینی آنان را که دردل های
ایشان بیماری ست می نگرند بسوی
تومانند نظر کردن کسیکه او را بیهوشی
رسیده باشد بسبب حضور موت پس وای
ایشانرا (۲۰) .

حال ایشان بحسب ظاهر فرمانبرداریست
و سخن نیکوگفتن پس چون مصمم
شودکار، اگر وعده خود راست کردند
با خدا بهتر بودی برای ایشان (۲۱) .

پس ای ضعیف ایمانان اگر متولی امور
مردمان شوید البته نزدیک اید از آنکه تباه
کاری کنید در زمین و قطع قبیله داری
نمائید (۲۲) .

اینجماعت آنانند که لعنت کرد ایشانرا

فَاعْلَمُوا أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَغْفِرُوا لِذَنبِكُمْ وَلِمَنُؤْمِنِينَ
وَ الْمُؤْمِنَاتِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مُتَقَلِّبِكُمْ مَثُورًا ﴿١٨﴾

وَيَقُولُ الَّذِينَ اسْتَوُوا لَوْلَا نُزِّلَتْ سُورَةٌ فَإِذَا أُنزِلَتْ سُورَةٌ
مُحْكَمَةٌ وَذُكِرَ فِيهَا الْقِتَالُ رَأَيْتَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ
يَتَّبِعُونَكَ لِيَأَكِلُوا مِنَّا مِنَّا مِنَ الْمَوْتِ
فَأُولَئِكَ لَهُمْ ﴿١٩﴾

طَاعَةٌ وَقَوْلٍ مَعْرُوفٍ فَإِذْ أَعَزَمَ الْأَمْرَ قُلُوبُهُمْ قَالُوا اللَّهُ لَكَ
خَيْرٌ أَلْهَمُهُمْ ﴿٢٠﴾

فَهَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ تَوَلَّيْتُمْ أَنْ تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَتَقَطَعُوا
أَرْحَامَكُمْ ﴿٢١﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فَأَصَمَّهُمْ وَأَعَمَّى أَبْصَارَهُمْ ﴿٢٢﴾

(۱) حاصل این آیات ذم آن شخص است که بمجلس علم درآید و بفهم حقیقت آن
نرسد بسبب هجوم هوای نفس بردل او محتاج استفسار دیگران گردد و تخويف
است بقیامت مثل این شخص را والله اعلم .

خدا پس کرساخت ایشانرا وکورکرد
چشمهای ایشانرا (٢٣) .

آیاتامل نمی کنند درقرآن یابردل هاقفل
های آن دل هاست (٢٤) .

هرآئینه آنانکه برگشتند برجانب پشت های
خویش پس ازآنکه ظاهر شد ایشان را راه
هدایت شیطان آراسته کرده است برای
ایشان ومهلت داده است ایشانرا (٢٥) .

این همه بسبب آنست که ایشان گفتند
باآنانکه ناپسند کرده اند چیزی راکه
خدافرستاده است^(١) فرمانبرداری شما
خواهیم کرد در بعض کارها وخدامیداند
سخن پنهان گفتن ایشانرا (٢٦) .

پس چگونه باشد حال وقتی که قبض
روح ایشان کنند فرشتگان میزنندروی
های ایشانرا وپشتهای ایشانرا (٢٧) .

این عقوبت بسبب آنست که ایشان پیروی
چیزی کردند که بخشم آورد خدا را
وناپسند کردند خوشنودی اورا پس ضائع
ساخت خدا اعمال ایشانرا (٢٨) .

آیا پنداشته اند آنانکه دردلهای ایشان
بیماریست که ظاهر نخواهد کردخدا
کینه های ایشانرا (٢٩) .

وا گرمیخواستیم می نمودیم ایشان را
بتوپس می شناختی ایشانرا به قیافه ایشان^(٢)

أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْفَرَانَ أَمْ عَلٰى قُلُوبٍ أَقْفَالُهَا ﴿٢٣﴾

إِنَّ الَّذِينَ ارْتَدُوا عَلَىٰ أَعْقَابِهِمْ مِنۢ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَىٰ
الشَّيْطٰنُ سَوَّلَ لَهُمْ وَأَمْلَىٰ لَهُمْ ﴿٢٤﴾

ذٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لَئِن لَّمْ يَكُنِ اللَّهُ سَابِغَةً لِّفِي بَعْضِ
الْأَمْرِ وَآيَاتِهِ يَحْكُمُوا لَنَا رَبُّهُمْ ﴿٢٥﴾

فَكَيْفَ إِذَا تَوَفَّيْنَاهُمُ الْمَلَائِكَةُ يُصَوِّرُونَ وُجُوهُهُمْ وَأَدْبَارَهُمْ ﴿٢٦﴾

ذٰلِكَ بِأَنَّهُمْ اتَّبَعُوا مَا سَخَطَ اللَّهُ وَكَرِهُوا رِضْوَانَهُ فَاحْبَطَ
أَعْمَالَهُمْ ﴿٢٧﴾

أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ أَن لَّنْ نُخْرِجَهُمْ
اللَّهُ أَضْعَافَهُمْ ﴿٢٨﴾

وَلَوْ نَشَاءُ لَأَنبَتْكُمْ فَأَعْرَفْتَهُمْ بِسِيمَاهُمْ وَتَعْرِفَهُمْ فِي لَحْنِ

(١) یعنی منافقان یا یهود .

(٢) یعنی ظلمت نفاق بر روی ایشان هویدا می شد والله اعلم .

الْقَوْلِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ أَعْمَالَكُمْ ﴿۳۰﴾

والبته بشناسی ایشانرا در اسلوب سخن
و خدا میداند اعمال شمارا (۳۰) .

وَلَتَبْلُوَنَّهُمْ حَتَّىٰ تَسْمَأَ الْيَهُودِينَ مِنْكُمْ وَالضُّبَيْرِينَ

والبته امتحان کنیم شمارا تابشناسیم
مجاهدان رازشما و صابران را و بیازمائیم
احوال شمارا (۳۱) .

وَيَبْلُوْا اَخْبَارَكُمْ ﴿۳۱﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدَّوْا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَمَشَافَوْا
الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَىٰ لَنْ يُغْفِرَ اللَّهُ
شَيْئًا وَسَيُحْطِ بِأَعْمَالِهِمْ ﴿۳۲﴾

هر آئینه آنانکه کافر شدند و بازداشتند
از راه خدا و مخالفت کردند با پیغامبر
بعد از آنکه واضح شد ایشانرا راه هدایت
هیچ زیان نه رسانند خدا را و تباه خواهد
کرد خدا عملهای ایشانرا (۳۲) .

يَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِيُطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ وَلَا يُطِلُّوْا
أَعْمَالَكُمْ ﴿۳۳﴾

ای مسلمانان فرمان برید خدا را فرمان
برید پیغامبر را و باطل مکنید عملهای
خود را (۳۳) (۱) .

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدَّوْا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ شَرُّ مَا تَوَلَّوْهُمْ
كُفْرًا فَلَنْ يُغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ ﴿۳۴﴾

هر آئینه آنانکه کافر شدند و بازداشتند
از راه خدا باز مردند و ایشان کافر بودند
پس هرگز نخواهد آمرزید خدا ایشان را
(۳۴) .

فَلَا تَتَّبِعُوا أَتْدُعُو إِلَى السَّلَامَةِ وَأَنْتُمْ الْكَافِرُونَ ۗ وَاللَّهُ
مَعَكُمْ وَلَنْ يَبْرِكَ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ ﴿۳۵﴾

پس سستی مکنید و بسوی صلح نخوانید
و شما تید غالب و خدا باشماست
و هرگز ضائع نخواهد ساخت عملهای
شمارا (۳۵) .

إِنَّمَا الْعِبَادَةُ لِلذَّبِّ عَلَىٰ رَبِّكُمْ وَلَكُمْ أَنْ تَتَّقُوا ۗ وَتَتَّقُوا لِيُؤْتِيَكُمْ
أُجْرَكُمْ ۗ وَلَا يَتَّبِعْكُمْ أَمْوَالُكُمْ ﴿۳۶﴾

جز این نیست که زندگانی دنیا باز یست و
بیهودگی است و اگر ایمان آرید و پرهیزکاری
کنید بدهد شمارا مزد های شمارا و نه
طلبید از شما مال های شمارا (۳۶) (۲) .

(۱) یعنی به ارتداد و به ریا و سمعه .

(۲) یعنی جمیع مال را .

اگر بطلبد از شمامال های شمارا پس مبالغه کند در سوال آنگاه بخل کنید و بر روی کار آرد آن بخل کینه های شمارا . (٣٧)

آگاه شوید شما ای جماعت که خواننده میشود شمارا تا خرج کنید در راه خدا پس از شما کسی هست که بخل میکند و هر که بخل کند جزاین نیست که بخل میکند از خویش^(۱) و خدا توانگر است و شما محتاج اید و اگر روگردان شوید بدل آرد گروهی دیگر را غیر شما باز نیا شدند آنجماعت مانند شما (٣٨) .

سوره فتح مدنی است و آن بیست و نه آیت و چهار رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

هر آئینه ماحکم کردیم برای توبتفتح ظاهر^(۲) (١) .

إِنْ يَسْأَلُكُمْ مَا فَعَلْتُمْ بِيَعْلُوَا وَعِزُّهُمُ أَضْعَافًا ۝

هَآئِنَّمْ هُوَ آتَاهُمْ نُدْعُونَ لِنُفُوسِنَا سَبِيلَ اللَّهِ فَبِئْسَمَا لَدَى اللَّهِ عِيسَىٰ وَمَنْ يَبْخُلْ وَمَنْ يَبْخُلْ فَإِنَّمَا يَحْمِلُ عَنْ نَفْسِهِ وَاللَّهُ الْغَنِيُّ وَأَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ وَإِن تَوَلَّوْا يَسْتَبَدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ لَا يَكُونُوا أَمْثَالِكُمْ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

إِنَّا كَفَعْنَا لَكَ إِفْعَانًا ۝

(١) یعنی منفعت انفاق از خود باز میدارد .

(٢) مترجم گوید آنحضرت صلی الله علیه وسلم بخواب دیدند گویا آنحضرت با اصحاب در مکه داخل شدند و باطمینان خاطر بخلق و قصر مشغول اند پس آن سال بقصد عمره متوجه کعبه شدند و چون بحدیبیه رسیدند کفار قریش از وصول بکعبه مانع آمدند و بعد تشویش بسیار با کفار صلح کرده بغیر از وصول بکعبه بازگشتند خدای تعالی آن عمل را از ایشان قبول فرمود از آن بیعت که در اثنای تشویش بجهت تاکید عزم بآنحضرت صلی الله علیه وسلم کرده بودند راضی شده بثواب آن عمل فتوح بسیار نصیب ایشان گردانید تخصیص فتح خبیر که بعد ازین سفر بلاتراخی واقع شده غنایم خبیر را مخصوص بحاضران بیعت گردانید و غیر ایشانرا از آن غزوه منع نمود و مضمون رؤیاسال آینده بظهور رسید پس در باب

عاقبت فتح آنست که بیمارزد ترا خدا آنچه که سابق گذشت ازگناه تو و آنچه پس مانده و تمام کند نعمت خود را بر تو و تابنماید ترا راه راست (٢) .

و تانصرت دهد ترا خدا به نصرت قوی (٣) .

اوست آنکه فرود آورد اطمینان را در دل های مسلمانان تا زیاده شود ایمان ایشان با ایمان سابق ایشان و خدای راست لشکر های آسمان ها و زمین هست خدا دانای با حکمت (٤) .

عاقبت نزول سکینه آنست که در آرد مردان مسلمان را و زنان مسلمان را بیوستانه ای که می رود زیر آن ها جو می آید و جان آنجا و زائل کند از ایشان جرمهای ایشان را و هست این مقدمه نزد خدا پیروزی بزرگ (٥) .

و تا عذاب کند مردان منافق را و زنان منافق را و مردان مشرک را و زنان مشرک را که گمان کننده اند بر خدا گمان بد برایشان باد مصیبت بد و بخشم آمد خدا برایشان و لعنت کرد ایشان را و آماده ساخت برای ایشان دوزخ را و بد جای ست دوزخ (٦) .

و خدای راست لشکر های آسمان ها

لِيَغْفِرَ لَكَ اللَّهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا تَأَخَّرَ وَيُؤْتِيَ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ وَيَهْدِيكَ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ①

وَيُنصِرُكَ اللَّهُ نَصْرًا عَظِيمًا ②

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ السَّكِينَةَ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ لِيُذْذُوا وَإِلَيْهَا تُجْعَلُونَ وَمِنْهُ جُودُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ③

لِيَدْخُلَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَلَهُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ مِنْ ثَمَرَاتِهَا وَمِنْهَا فَاكُلُوا مِنْ ثَمَرِهَا إِذَا شَاءُوا وَكَانَ ذَلِكَ عِنْدَ اللَّهِ قُرْآنًا عَظِيمًا ④

وَالْعَذَابَ الْمُتَّفِقِينَ وَالْمُتَّفِقِينَ وَالشُّرَكَاءَ وَالشُّرَكَاءَ الطَّاغُوتِينَ بِاللَّهِ هُنَّ السَّمَوَاتُ عَلَيْهِمْ ذُرُوءُ السَّمَوَاتِ وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَلَعَنَهُمْ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ⑤

وَاللَّهُ جُودٌ غَنُورٌ وَالْأَرْضُ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ⑥

= وعده فتوح و رد شبهه منافقان بسبب تعویق مضمون رؤیا و بیان حکمت تعویق و تهدید متخلفان از سفر حدیبیه و بیان خوشنودی خود باهل بیعت این سوره نازل فرمود و الله اعلم .

وزمین وهست خدا غالب باحکمت (٧).
 هرآئینه ما فرستادیم ترا اظهار حق کننده
 و بشارت دهنده و ترساننده (٨).

تا ایمان آرید ای مسلمانان بخدا و رسول
 او و تانصرت دهید دین خدا را و به بزرگی
 اعتقاد کنید او را و بیایکی یاد کنید او را
 بامداد و شامگاه (٩).

هرآئینه آنانکه بیعت میکنند با توجزاین
 نیست که بیعت میکنند با خدا دست
 خداست بالای دست ایشان پس هرکه
 بشکند عهد پس جزاین نیست که می
 شکند بضرر نفس خود و هرکه تمام کند
 آنچه بر آن با خدا عهد کرده است پس
 خواهد داد او را مزد بزرگ (١٠).

خواهند گفت با تو پس ماندگان
 از اعراب^(١) مشغول کرد ما را اموال
 ما و فرزندان ما پس طلب آموزش کن برای
 ما میگویند به زبان های خود آنچه نیست
 در دل های ایشان بگو که می تواند برای
 شما از خدا چیزی اگر خواهد زیان
 رسانیدن بشما یا خواهد در حق شما سود
 دادن بلکه هست خدا آنچه می کنید
 خبردار (١١).

نی بلکه گمان کردید که باز نخواهد گشت
 پیغامبر و مسلمانان بسوی اهل خانه
 خویش هرگز و آراسته کرده شد این گمان

إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ۝

لِتُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَكُفِّرُوا وَتُوَفَّوهُ وَتُقِيمُوا الصَّلَاةَ
 بِحُرَّةٍ وَأَوْسَطًا ۝

إِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللَّهَ يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ
 فَمَنْ نَكَتَ فَإِنَّمَا يَنْكُتْ عَلَى نَفْسِهِ وَمَنْ أَوْفَى بِمَا عَاهَدَ عَلَيْهِ
 اللَّهُ فَمَنْ يَسِرُّهُ آجْرًا عَظِيمًا ۝

سَيَقُولُ لَكَ الْمُخَلَّفُونَ مِنَ الْأَعْرَابِ شَغَلَتْنَا أَمْوَالُنَا
 وَأَهْلُونَا فَاسْتَغْفِرْنَا يَقُولُونَ يَا لَيْتَنَاهُمْ مَا لَيْسَ فِي
 قُلُوبِهِمْ قُلْ فَمَنْ يَبْرِكْ لَكُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا إِنْ أَرَادَ بِكُمْ
 ضَرًّا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ نَفْعًا بَلْ كَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ۝

بَلْ ظَنَنْتُمْ أَنْ نَخْلَبَ الرَّسُولُ وَالْمُؤْمِنُونَ إِلَىٰ آلِهِمْ أَبَدًا
 وَذُنُوبَكُمْ أَنْ يَكُونَ فِي قُلُوبِكُمْ وَظَنَنْتُمْ ظَنَّ السَّوْءِ ۝

(١) یعنی آنانکه در سفر حدیبیه موافقت نه کردند و الله اعلم .

وَكُنْتُمْ قَوْمًا نُورًا ﴿۱۲﴾

در دل های شما و گمان کردید گمان بد و گشتید قومی هلاک شده (۱۲) .

وَمَنْ أَمْرُهُمْ شَاءَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ فَإِنَّا آتَيْنَاهُم نَارَ الْكَافِرِينَ سَعِيرًا ﴿۱۳﴾

و هر که ایمان نیاورد بخدا و پیغامبر او پس هر آینه ما آماده کرده ایم برای این کافران آتش را (۱۳) .

وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَكَانَ اللَّهُ غَوْرًا رَحِيمًا ﴿۱۴﴾

و خدا راست پادشاهی آسمان ها و زمین می آرزد هر کرا خواهد و عذاب میکند هر کرا خواهد و هست خدا آمرزگار مهربان (۱۴) .

سَيَقُولُ الْمُخَلَّفُونَ إِذَا انطَلَقْتُمْ إِلَى مَغَارِهِمْ لِيَأْخُذُوا مَا ذَرَرْنَا نَسْتَعِينُكَ يُرِيدُونَ أَنْ يُبِيدُوا كَلِمَ اللَّهُ قُلْ كُنْ تَتَّبِعُونَ تَا كَذَلِكَ قَالَ اللَّهُ مِنْ قَبْلِ قَسِيفُوا لَوْنَ بَلْ تَحْسُدُونَ وَإِنَّا لَكَا نُوا لَا يَفْقَهُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿۱۵﴾

خواهند گفت باتو پس ماندگان وقتیکه روانه شوید بسوی غنیمت ها^(۱) تا بدست آرید آنرا بگذارید مارا تا از پی شمارویم می خواهند که مخالفت کنند و عده خدارا بگو پیروی مانخواهید کرد همچنین فرموده است خدا پیش ازین پس خواهند گفت نی بلکه حسد میکنید باما بلکه همیشه نمی فهمیدند مگر اندکی (۱۵) .

قُلْ لِلَّهِ الْفَيْدِينَ مِنَ الْأَعْرَابِ سُدَّ عَوْنُ إِلَى قَوْمِ أُولَى بَابِ شَدِيدٍ تَقَاتِلُوا نَهُمْ أَوْ يَسْلَمُونَ وَإِن يَطِيعُوا يُؤْذِكُمْ اللَّهُ أَجْرًا حَسَنًا وَإِن تَتَرَوْا كَمَا تَوْلَيْتُمْ مِنْ قَبْلِ يُعَذِّبُكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿۱۶﴾

بگو (یا محمد) پس ماندگان را از اعراب که شما خوانده خواهید شد بسوی کارزار قومی جنگجوی نیرومند^(۲) که جنگ کنید بایشان یا آنکه مسلمان شوند پس اگر فرمانبرداری کنید بدهد خدا شما را مُرَد نیک و اگر روگردان شوید چنانکه روگردان شده بودید پیش ازین عقوبت کند شما را

(۱) یعنی غنیمت های خبیر .

(۲) یعنی فارس و روم و این معنی در زمان حضرت ابوبکر و حضرت عمر رضی الله عنهما متحقق شد و الله اعلم .

خدا عقوبتِ درد دهنده (۱۶) .

نیست بر نابینا گناهی و نه بر لنگ گناهی و نه بر بیمار گناهی^(۱) و هر که فرمان بُرد خدا و رسولِ او را در آردش به بوستانهائی که می رود زیر آن ها جویها و هر که روگردان شود عقوبت کندش بعقوبتِ درد دهنده (۱۷) .

هر آئینه خوشنود شد خدا از مسلمانان و قتیکه بیعت میکردند با توزیرِ درخت پس دانست آنچه در دل های ایشانست پس فرود آورد اطمینانِ دل برایشان و ثواب داد ایشان را فتحی نزدیک (۱۸) .

و غنیمت های بسیار که بدست آردند آنرا^(۲) و هست خدا غالب با حکمت (۱۹) .

و عده داده است شمارا خدا غنیمت های بسیار که بدست آرید آنها را پس زود عطا کرد برای شما این غنیمت^(۳) و باز داشت دست های مردمان را از شما^(۴) تا باشد این مقدمه نشانه مسلمانان را و تا بنماید خدا شمارا راه راست^(۵) (۲۰) .

و وعده داد خدا غنیمت های دیگر نیز که

لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَى حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْأَعْرَجِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْمُرِيضِ حَرَجٌ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يَجْعَلْ لَهُ جَلَّتْ جَنَّتْ بِخَيْرٍ مِنْ قَبْلِهَا الْأَنْهَارِ وَمَنْ يَتَوَلَّ يَتَوَلَّ بِهِ عَذَابٌ أَلِيمًا ⑥

لَقَدْ رَضِيَ اللَّهُ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ يُبَايِعُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا فِي قُلُوبِهِمْ فَأَنْزَلَ السَّكِينَةَ عَلَيْهِمْ وَأَثَابَهُمْ فَتْحًا وَإِثَابًا ⑤

وَعَلِمَ كَثِيرًا مِمَّا تَعْتَدُونَ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ⑥

وَعَدَّ اللَّهُ مَعَادِمَ كَثِيرَةً تَأْخُذُ بِهَا فَجَعَلَ لَكُمْ فِيهَا ذِكْرًا لِكُلِّ آيِدِي النَّاسِ عَنْكُمْ وَالْإِنْسَانُ لِرَبِّهِ لَكَاذِبٌ ⑦
وَيَهْدِيكُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ⑧

وَالَّذِينَ لَمْ يَتَّقُوا أُولَئِكَ هُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَأُولَئِكَ هُمُ الْفٰكِرُونَ ⑨

(۱) یعنی در تخلف از مثل این سفر و الله اعلم .

(۲) یعنی غنایم خیر و غیره .

(۳) یعنی غنایم خیر .

(۴) یعنی در حدیبیه .

(۵) یعنی کفار قریش جمع شدند که آنحضرت صلی الله علیه وسلم را تشویشی رسانند خدای تعالی دست ایشان را از قتال باز داشت و قضیه بصلح انجامید .

عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٣١﴾

هنوز دست نیافته اید بر آن به تحقیق
خدا دانسته است آنها را و هست خدا بر همه
چیز توانا^(۱) (۲۱) .

وا گر جنگ می کردند باشما کافران البته
بسوی شما میگردانیدند پشتها را باز نمی
یافتند کارسازی و نه نصرت دهنده (۲۲) .

مانند آئین خدا که گذشته است پیش ازین
و نخواهی یافت آئین خدا را تبدیلی (۲۳) .

واوست آنکه بازداشت دست های کافران
را از شما و دست شمارا از کافران در میان
مکه بعد از آنکه پیروزمند ساخت شمارا
برایشان و هست خدا بآنچه می کنید بینا^(۲)
(۲۴) .

این کفار قریش آناند که کافر شدند
و باز داشتند شمارا از مسجد حرام
و باز داشتند قربانی را موقوف داشته از آنکه
برسد بجای خود و اگر نبودندی مردان
مسلمان و زنان مسلمان که نمیدانید ایشان
را (اگر نبودی خوف آنکه) پامال و هلاک
سازید ایشانرا پس برسد بشما گناهی بغير
دانست^(۳) (فتح را مؤخر کرد) خدا تا که در

وَلَوْ قَاتَلَكُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا أَلَدَبًا لَمَّا لَدَّيْهِمْ
وَأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا

سُنَّةَ اللَّهِ الَّتِي قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلُ وَلَكِنْ نَجِدُ لُسُنَهُ
اللَّهُ تَبْدِيلًا ﴿٣٢﴾

وَهُوَ الَّذِي كَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ عَنْهُمْ بِبَطْنِ مَكَّةَ
مِنْ بَعْدِ أَنْ أَظْفَرَكُمْ عَلَيْهِمْ وَكَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا ﴿٣٣﴾

هُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَاصْدَوْا مِنْ السَّجْدِ الْحَرَامِ وَالْهَدْيِ
مَعْكُوفًا إِنَّ بَيْتَهُ لَعَمَلِكُمْ لَوْ لَرَجَالٌ مُؤْمِنُونَ وَبِمَاءِ مَوْبِقَاتٍ
لَرَتَّلْتُمْ هُورًا تَطْوَهُمْ فَمَتَّوْبِكُمْ مِنْهُمْ مَعْرَةٌ يُقَاتِرُ عَلَيْهِ

(۱) یعنی غنایم فارس و روم .

(۲) تعریض است بآن قصه که بعد انعقاد صلح هفتادتن از او باش قریش خواستند که
بیخبر بر صحابه هجوم آرند صحابه همه را اسیر کرده پیش آنحضرت صلی الله علیه
و سلم آوردند آنحضرت عفو فرمود ظاهر آنزدیک بنده ضعیف ست و صحیح آنست
که این آیت بشارتست بفتح مکه و آوردن لفظ ماضی از جهت تحقیق وقوع
بشارتست والله اعلم .

(۳) یعنی تصدیق رؤیا بالفعل متحقق شدی و فتح عاجلاً میسر گشتی والله اعلم .

آرد هر کرا خواهد بر حمت خود اگر از هم جدامی بودند (این هردو فریق) البته عقوبت میکردیم کافران را عقوبت درد دهنده (٢٥) .

آنگاه که مصمم کردند کافران در دل های خویش غیرت را از جنس غیرت جاهلیت پس فرود آورد خدا اطمینان خود را بر پیغامبر خود و بر مسلمانان و ثابت کرد برایشان سخن پرهیزگاری و بودند سزاواران و اهل آن وهست خدا بهر چیز دانا^(١) (٢٦) .

هر آئینه تحقق بخشید خدا خواب پیغامبر خود را مطابق واقع باین مضمون که البته داخل خواهید شد بمسجد حرام اگر خدا بخواهد ایمن شده و تراشیده موی سرهای خود را و کوتاه کرده بدون ترس پس دانست آنچه ندانستید شما پس میسر کرد پیش ازین فتحی نزدیک را (٢٧) .

اوست آنکه فرستاد پیغامبر خود را به هدایت و دین راست تا غالب کندش بر ادیان همه و بس ست خدا اظهار حق کننده (٢٨) .

محمد (صلی الله علیه وسلم) پیغامبر خداست و آنانکه همراه اویند

لِيُدْعِلَ اللَّهُ فِي رَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ لَتُزَيَّلَنَّ الْعَدَابَةَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَإِنَّهُمْ عَدَاؤُا لِيَمَّا ۝

إِذْ جَعَلَ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْحَبِيَّةَ الْحَبِيَّةَ الْجَاهِلِيَّةَ فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَأَلْزَمَهُمْ كَلِمَةَ التَّقْوَى وَكَانُوا أَحَقَّ بِهَا وَأَهْلَهَا وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ۝

لَقَدْ صَدَقَ اللَّهُ رَسُولَهُ الرُّبُوبَا بِالْحَقِّ لَتَدْخُلُنَّ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ آمِنِينَ مُحَلِّقِينَ رُءُوسَكُمْ وَمُقَصِّرِينَ لَا تَخَافُونَ فَعَلِمَ مَا لَمْ تَعْلَمُوا فَجَعَلَ مِنْ دُونِ ذَلِكَ فَتْحًا قَرِيبًا ۝

هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَكُنِيَ بِإِلَهِهِ شَهِيدًا ۝

مُعْتَدًا رَسُولَ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِشْدَادًا عَلَى الْكُافِرِينَ عَمَّا رَبُّنَا

(١) یعنی جماعتی از مسلمانان این صلح را کاره بودند آخر الامر خدای تعالی اطمینان را بادل ایشان انداخت تا بمرضی آنحضرت صلی الله علیه وسلم رضادادند والله اعلم .

سخت اند بر کافران مهربان اند در میان خود می بینی ایشان را رکوع کننده و سجده نماینده می طلبند فضل را از خدا و خوشنودی را نشانه صلاح ایشان در چهره های ایشان ست از اثر سجده آنچه مذکور میشود داستان ایشانست در تورات و داستان ایشانست در انجیل ایشان مانند زراعتی هستند که بر آورد شاخهای خود را پس قوی گردان را پس سطر شد پس بایستاد بر ساقهای خود بشگفت می آرد زراعت کنندگان را^(۱) تا بخشم آرد بسبب دیدن ایشان کافران را وعده داده است خدا آنرا که ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند از ایشان آمرزش و مُرَد بزرگ (۲۹) .

سوره حجرات مدنی است و آن هیجده آیت و دو رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان^(۲) .

تَرَاهُمْ رُكْعًا مَّجِيدًا يَتَّبِعُونَ قَضَائِنَ اللّٰهِ وَرُكُوعًا نَّائِبًا هُمْ فِي رُكُوعِهِمْ مِنْ اَثَرِ السُّجُودِ ذٰلِكَ مَثَلُ مَن فِي التَّوْرَةِ وَمَثَلُ مَن فِي الْاِنْجِيلِ اَنْزَلَ اَخْرَجَهُ سَهْلًا فَاَرَدَهُ فَاسْتَعْلَفَ فَاسْتَوَى عَلٰى سَوْقِهِ يُغِيبُ الرِّزْقَ لِيُعِيْظَ بِهِمُ الْكٰفِرُوْنَ وَعَدَلَهُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ مِنْهُمْ مَّغْفِرَةٌ وَّ اَجْرٌ عَظِيْمٌ ﴿۲۹﴾

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

(۱) حاصل مثل آنست که اسلام در اول حال ضعیف بود و مسلمانان کم بودند رفته رفته غالب و بسیار شدند عاقبت حال غلبه اسلام آن ست که به خشم آرد خدای تعالی کافران را .

(۲) مترجم گوید خدای تعالی این سورت برای تعلیم آداب فرود آورد که از حضرت پیغامبر صلی الله علیه وسلم در امر و نهی پیشدستی نکنند و بآنحضرت باواز بلند خطاب نکنند و اگر فاسق چیزی گوید بغیر تفتیش حال امضای عزیمت نه نمایند در صورتی که میان ایشان خانه جنگی واقع شود اصلاح آن چگونه کنند و از استهزاء بایکدیگر و لقب بدنهادن و غیبت کردن و ظن بد کردن و بعلو نسب بر دیگران فخر کردن منع کرد و وضعیف الایمان را بر وضعیف الایمان تنبیه فرمود و الله اعلم .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا مَوَازِينَ يَدِي اللَّهِ وَرَسُولِهِ
وَ اتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١﴾

ای مسلمانان پیش دستی مکنید روبروی
خدا و رسول او بترسید از خدا هر آینه خدا
شنود اناست (۱) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْرَبُوا أَمْوَالَ الْيَتَامَىٰ
وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ أَن تَحْبَطَ
أَعْمَالُكُمْ وَأَنتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ﴿٢﴾

ای مسلمانان بلند مکنید آوازه‌های خود را
بالای آواز پیغامبر و بلند مگوئید با او
سخن را مانند بلند گفتن بعضی شما
بابعضی برای احتراز از آنکه نابود شود
عمل های شما و شما خبردار نه باشید (۲) .

إِنَّ الَّذِينَ يَفْضُونَ أَمْوَالَهُمْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ وَأُولِيك
الَّذِينَ آمَنُوا اللَّهُ فُلُوقُهُمْ لِتَقْوَىٰ لَهُمْ مَعْرَفَةٌ
وَأَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٣﴾

هر آینه آنانکه پست میکنند آوازه‌های
خود را نزدیک پیغامبر خدا آنجماعت آنانند
که آزموده است خداداد های ایشان را برای
ظهور تقوی ایشانراست آموزش و مُزِد
بزرگ (۳) .

إِنَّ الَّذِينَ يُنَادُونَكَ مِنَ وَرَاءِ الْحُجُرَاتِ أَكْثَرُهُمْ
لَا يَعْقِلُونَ ﴿٤﴾

هر آینه آنانکه آواز میدهند ترا از پس
حجرها اکثر ایشان نمی فهمند (۴) .

وَأُولَٰئِكَ هُم صَبِرُوا حَتَّىٰ تَخْرُجَ إِلَيْهِمْ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ
وَاللَّهُ عَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٥﴾

و اگر ایشان صبر کردند تا وقتی که بیرون
آئی بسوی ایشان بهتر بودی برای ایشان
و خدا آمرزگار مهربانست (۱) (۵) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا أَن
تُصِيبُوا قَوْمًا بِمِجَالِهِ فَتُضْمَرُوا عِلَّ مَا فَعَلْتُمْ نَبِيًّا ﴿٦﴾

ای مسلمانان اگر بیارد پیش شما فاسق
خبری را پس تحقیق کنید برای احتراز
از آنکه ضرر رسانید قومی را بنادانی پس
پشیمان شوید بر آنچه عمل کردید (۶) .

وَأَعْلَمُوا أَن فِيكَ رَسُولُ اللَّهِ يُؤَيِّدُكُمْ فِي كَثِيرٍ مِّنَ الْأَمْرِ

و بدانید که در میان شمار رسول خداست
اگر فرمانبرد شمارا در بسیاری

(۱) مترجم گوید این تعریض است بحال قومی از بنی تمیم که بجهت مهمی پیش آنحضرت
صلی الله علیه وسلم آمدند و چون در مسجد نیافتند و نمیدانستند که در کدام حجره
تشریف دارند نزدیک حجره ها با آواز بلند کردن شروع کردند و الله اعلم .

از کارها برنج درافتید ولیکن خدادوست گردانید نزدیک شما ایمان را و آراسته کرد آنرا در دل‌های شما و ناخوش گردانید پیش شما کفر و فسق و نافرمانی را این جماعت ایشانند راه یافتگان (٧) .

باحسان از نزد خدا و به نعمت و خدا دانای باحکمت ست (٨) .

و اگر دو گروه از مسلمانان بایکدیگر جنگ کنند پس صلح کنید میان ایشان پس اگر تعدی کرد یکی ازین دو بر دیگری پس جنگ کنید با آن گروه که تعدی میکند تا آنکه رجوع کند بسوی حکم خدا پس اگر رجوع کرد پس صلح کنید میان ایشان با انصاف و داد دهید هر آئینه خدا دوست میدارد داد دهندگان را (٩) .

جزاین نیست که مسلمانان برادران یکدیگراند پس صلح کنید میان دو برادر خویش و بر رسیدن خدا تا بر شمارحم کرده شود (١٠) .

ای مسلمانان تمسخر نکنید گروهی با گروهی احتمالست که آن گروه بهتر باشد از ایشان در نفس الامر و نه زنان تمسخر کنند با زنان دیگر احتمالست که آن زنان بهتر باشند از ایشان و عیب مکنید در میان خویش و یکدیگر را به لقب‌های بد بخوانید بدنامی ست فاسقی بعد از ایمان آوردن و هر که توبه نکرد پس آنجماعت

لَعْنَتُهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ حَمَبٌ أَيْكُمُ الْإِيمَانُ وَزَيْنَةُ فِي قُلُوبِكُمْ
وَذِكْرُ أَيْكُمُ الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ أُولَئِكَ
هُمُ الرَّشِيدُونَ ①

فَضَلًا مِنَ اللَّهِ وَنِعْمَةً وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ②

وَلَنْ تَأْبَهُنَّ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَقْتُلُوا فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا
فَإِنْ بَغْتُمْ أَحَدًا مِمَّا عَلَى الْآخِرَى فَقَاتِلُوا الَّذِي بَغَىٰ حَتَّىٰ تَنفَعُوا
إِلَىٰ أَمْرِ اللَّهِ فَإِنْ قَاتَلْتُمْ فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ وَأَسْطُورًا
إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ ③

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ وَاللَّهُ
عَلِيمٌ رَحِيمٌ ④

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَسْخَرُوا مِنَ الَّذِينَ لَمْ يَدِينُوا بِالْإِسْلَامِ
قَبْلَ ذَلِكَ وَلَسَاءَ عَسَىٰ أَنْ يَكُونَ خَيْرًا مِّنْهُمْ
وَلَا تَكْفُرُوا بِالَّذِينَ دَانُوا بِاللَّهِ مِن قَبْلُ هُمْ أُولَىٰ
بِعَدْلِ الْإِيمَانِ وَمَنْ لَّمْ يُؤْتَبْ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ⑤

ایشانند ستمگاران^(۱) (۱۱).

ای مسلمانان احتراز کنید از بسیاری گمان بد هرآئینه بعض بد گمانی گناه است و جاسوسی مکنید و غیبت نکند بعض شما بعضی را آیا دوست میدارد کسی از شما که بخورد گوشت برادر خود که مرده باشد پس متفرش شوید از وی و ترسید از خدا هرآئینه خداتوبه پذیرنده مهربانست (۱۲).

ای مردمان هرآئینه آفریدیم شمارا از یک مرد و یک زن و ساختیم شمارا جماعت ها و قبیله ها تا بیکدیگر شناسا شوید هرآئینه گرمی ترین شما نزد خدا پرهیزگار ترین شماست هرآئینه خدا دانای خبردارست (۱۳).

گفتند اعراب ایمان آوردیم بگوایمان بحقیقت نیاوردید ولیکن بگوئید منقاد شده ایم و هنوز در نیامده است ایمان به دل های شما و اگر فرمانبرداری خدا و رسول او کنید کم نه دهد شمارا از جزای اعمال شما چیزی هرآئینه خدا آمرزگار مهربانست (۱۴).

جزاین نیست که مومنان بحقیقت آناند که ایمان آوردند بخدا و پیغامبر او باز شبهه نه کردند و جهاد نمودند باموال خود و جان های خود در راه خدا آنجماعت

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِشْرٌ وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَب بَّعْضُكُم بَعْضًا إِنَّ يَكُوبُ أَحَدِكُمْ إِذَا تَأْكُلَ لَعْمَ آخِيهِ مِمَّا كَرِهَتْهُمُ وَيَأْتُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَّحِيمٌ ﴿١١﴾

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّن ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعْرَاءَ وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاهُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿١٣﴾

قَالَتِ الْأَعْرَابُ إِنَّمَا قُلْنَا نُسُورًا وَلَكِن قَوْلًا أَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلِ الْإِيمَانُ فِي قُلُوبِكُمْ وَإِنْ تُطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَكُلِّمَكُم مِّن أَعْمَالِكُمْ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿١٤﴾

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ ﴿١٤﴾

(۱) یعنی بگناهی که در جاهلیت کرده باشند بعد از اسلام نشان سندنابید ساخت .

ایشانند راست گویان (١٥) .

بگو آیا خبردار می کنید خدا را به دین خود
و خدامیداند آنچه در آسمانهاست و آنچه
در زمین ست و خدا بهر چیز داناست (١٦) .
مَنْت می نهند بر تو بآنکه مسلمان شده اند
بگو مَنْت منهد بر من به اسلام خود بلکه
خدامت می نهد بر شما بآنکه هدایت
کرد شمارا بایمان اگر راست گوهستید
(١٧) .

هر آئینه خدامیداند پنهانِ آسمان هاوزمین
را و خداییناست بآنچه می کنید (١٨) .

سوره ق هکی است و آن چهل و پنج
آیت و سه رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
ق و قسم بقرآن بابرگی (که تو بیغامبر
خدائی) (١) .

بلکه تعجب کردند کافران از آنکه آمد
بدیشان ترساننده از قوم ایشان پس گفتند
آن کافران این چیزی ست عجیب (٢) .
آیا چون بمیریم و خاک شویم (حشر کرده
شویم) این بازگردانیدن دور از عقل است
(٣) .

هر آئینه دانسته ایم آنچه کم میکند زمین
از ایشان^(١) و نزدیک ماکتایست
نگاهدارنده^(٢) (٤) .

قُلْ أَعْلَمُونَ اللَّهَ بِدِينِكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ
وَمَا فِي الْأَرْضِ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٥﴾

يَعْتُونَ عَلَيْكَ أَنْ أَسْلَمُوا قُلْ لَا تَمْتُوا عَلَيَّ إِسْلَامَكُمْ بَلِ
اللَّهُ يَمُنُّ عَلَيْكُمْ أَنْ هَذَا كُفْرُ الْإِيمَانِ إِنْ كُنْتُمْ
صَادِقِينَ ﴿١٦﴾

إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ غَيْبَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ بَصِيرٌ لِيمًا
تَعْمَلُونَ ﴿١٧﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿١﴾
ق وَالْقُرْآنِ الْمَجِيدِ ﴿٢﴾

بَلِ عَجِبُوا أَنْ جَاءَهُمْ مُنذِرٌ مِنْهُمْ فَقَالَ الْكَاذِبُونَ
هَذَا شَيْءٌ عَجِيبٌ ﴿٣﴾

مَا ذَاؤُنْمَا وَكُنَّا نُكْرِبُهَا ذَلِكَ رَجْعٌ بَعِيدٌ ﴿٤﴾

قَدْ عَلِمْنَا مَا تَنْقُصُ الْأَرْضُ مِنْهُمْ وَسِعَدْنَا كِتَابَ حَقِيقٍ ﴿٥﴾

(١) یعنی آنچه میخورد از جزو ایشان .

(٢) یعنی لوح محفوظ .

بلکه به دروغ نسبت دادند سخن راست را و قتیکه بیامد بدیشان پس ایشان درکاری شوریده اند (۵) .

آیاندیده اندبسوی آسمان بالای خود چگونه بناکرده ایم آن را و آراسته کرده ایم آنراونیست درآن هیچ شگافی (۶) .

وزمین را گستریدیم وافگندیم درآن کوه ها و رویانیدیم درآن ازهر نوع خوش آینده (۷) .

برای راه نمودن وپنددادن هربنده رجوع کننده (۸) .

وفرودآوردیم ازآسمان آب بابرکت پس رویانیدیم بسبب آن بوستانهاودانه که درو میکنند آن را (۹) .

ودرختان خرمابلند بالابرامده آنرامیوه است تودرتو (۱۰) .

روزی برای بندگان وزنده ساختیم بآن شهر مرده را همچین باشد برآمدن ازگور (۱۱) .

بدروغ نسبت کردند پیش ازایشان قوم نوح واهل رَسّ وثمود (۱۲) .

وعاد وفرعون وبرادران لوط (۱۳) .
واهل ایکه وقوم تُبَع هر یکی بدروغ نسبت کردند پیغامبران را پس ثابت شد وعده عذاب من (۱۴) .

آیا عاجز شده بودیم درآفرینش نخستین بلکه ایشان درشبهه اند از آفرینش نو (۱۵) .

وهرائینه آفریدیم آدمی را ومیدانیم چیزی

بَلْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ فَهُمْ فِي أَمْرٍ عَظِيمٍ ①

أَفَلَمْ يَنْظُرُوا إِلَى السَّمَاءِ فَوْقَهُمْ كَيْفَ بَنَيْنَاهَا وَزَيَّنَّاهَا وَمَا لَهَا مِنْ فُرُوجٍ ②

وَالْأَرْضَ مَدَدْنَاهَا وَالْعِزِينَ فِيهَا أَوْ لَمِبِي وَأَنْتُمْ نَحْنُ الَّذِينَ كُنَّا فِيهَا مِنْ كُلِّ ذَوْقٍ يَبْرِجُوا ③

تَبَعْرَةً وَذِكْرَى لِكُلِّ عَمَلٍ مُّبِينٍ ④

وَوَزَّلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً مُبَارَكًا فَأَنْبَتْنَا بِهِ حَبَابًا وَأَحْيَا الصَّيْءَ ⑤

وَالنَّخْلَ يُسْقِي لَهَا طَلْعًا نَضِيدٌ ⑥

بِرَّآءِ قَالِيبَادٍ وَأَحْيَيْنَاهُ بِبَدَاءَةٍ مَيِّتًا كَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ ⑦

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَأَصْحَابُ الرَّيْسِ وَثَمُودُ ⑧

وَعَادُ وَفِرْعَوْنُ وَآخِرَانِ لُوطٍ ⑨

وَأَصْحَابُ الْأَيْكَةِ وَقَوْمِ تُبَيْعٍ كُلِّ كَذَّبَ الرَّسُلَ ⑩

فَحَقِّ وَعِيدِ ⑪

أَفَعَيَّبْنَا بِالْخَلْقِ الْأَوَّلِ بَلْ هُمْ فِي لَبْسٍ مِنْ خَلْقٍ جَدِيدٍ ⑫

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ وَنَعَلَهُ مِثْلَ نُوُثُوسٍ بِهِ نَفْسَهُ وَنَحْنُ أَقْرَبُ

إِلَيْهِمْ مِنْ حَيْثُ الْوَرِيدِ ⑩

که بخاطر میگذراندش نفس او ومانزدیک
تریم باوی از شاه رگ (یعنی رگ گردن)
(۱۶) .

إِذْ تَلَقَى الْمُتَلَقِينَ عَنِ الْمَوْتِ وَعَنِ الشَّمَالِ قَعِيدٌ ⑪

آنگاه که فراگیرند دوفراگیرنده به پهلوی
راست نشیننده وبه پهلوی چپ نشیننده^(۱)
(۱۷) .

مَا يُفْطَمُونَ قَوْلِ الْأَلْدِيِّ رَوَيْبُ عَيْدٌ ⑫

بزبان نمی آرد آدمی هیچ سخنی مگر
نزدیک او نگهبانیست مهیا^(۲) (۱۸) .

وَجَاءَتْ سَكْرَةُ الْمَوْتِ بِالْحَقِّ ذَلِكَ نَكَلْتُ مِنْهُ عَيْدٌ ⑬

ویامدسختی موت براستی اینست آنچه
از آن کناره گیری میکردی (۱۹) .

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ ذَلِكَ يَوْمَ الْوَعِيدِ ⑭

ودمیده شود درصور این ست روز وعده
عذاب (۲۰) .

وَجَاءَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَعَهَا سَائِرٌ وَشَهِيدٌ ⑮

ویامدهر شخصی همراه اوروان کننده
است وگواهی دهنده^(۳) (۲۱) .

لَقَدْ كُنْتُمْ فِي عَفْوَةٍ مِنَ هَذَا كَفَفْنَاكُمْ خَطَايَا لَكُمْ

(گوئیم) هرآینه بودی دربی خبری ازین
مقدمه پس برداشتیم ازتو پرده ترا پس
چشم توامروزتیزین ست (۲۲) .

بِقَبْرِكِ الْيَوْمِ حَدِيدٌ ⑯

وگفت فرشته همنشین اواینست آنکه
نزدیک من بود حاضر کرده شده (۲۳) .

وَقَالَ قَرِينُهُ هَذَا مَا لَدَىٰ عَيْنِي ⑰

(گوئیم) بافکنید ای دوفرشته دردوزخ
هرناسپاس سرکش را^(۴) (۲۴) .

أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ كُلٌّ لِقَابٍ رَئِينِي ⑱

(۱) یعنی کراماً کاتبین واللہ اعلم .

(۲) یعنی اگرکلمه حق باشد فرشته دست راست مینویسد واگرکلمه باطل باشد فرشته دست چپ می نویسد واللہ اعلم .

(۳) مراد جنس روان کننده وگواهی دهنده است .

(۴) مترجم گوید عادت پادشاهانست که اسیررا پیش ایشان دوکس گرفته می آرند ازین جهت دو فرشته را خطاب شود .

مَنْعَهُ الْخَيْرُ مُعْتَدٍ مُّرْتَبٍ ﴿٢٥﴾

منع کننده مال درگذرنده از حدشك آرنده را (٢٥) .

لَاذَى جَعَلَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ أَتَيْتُهُ فِي الْعَذَابِ الشَّدِيدِ ﴿٢٦﴾

آنکه مقرر کرد با خدا معبودی دیگر پس بافکنید او رادر عذاب سخت (٢٦) .

قَالَ قَرِينُهُ رَبَّنَا مَا أَطَعْتَهُ وَلَكِنْ كَانَ فِي ضَلَالٍ نَبِيِّدٍ ﴿٢٧﴾

گفت همنشین او^(١) ای پروردگار من گمراه نکردم این شخص را ولیکن وی بود در گمراهی دور (٢٧) .

قَالَ لَوْ كُنْتُمْ وَالِدَايَ وَقَدْ قَدَّمْتُ إِلَيْكُمْ بِالْوَعِيدِ ﴿٢٨﴾

فرمود خصومت مکنید پیش من حالآنکه پیش ازین فرستاده بودم بسوی شما وعده عذاب (٢٨) .

بِإِسْمِ الْقَوْلِ لَدَى رَبِّكَ أَنْ يَبْطُلَ لَكُمْ الْوَعِيدُ ﴿٢٩﴾

تغیر داده نمی شود وعده نزد من نیستم من ستم کننده بر بندگان (٢٩) .

يَوْمَ يَقُولُ لِيَهُمْ هَلْ امْتَلَأْتِ وَقَوْلُ هَلْ مِنْ مَرْيَدٍ ﴿٣٠﴾

روزی که بگوئیم دوزخ را آیا پرشده و دوزخ گوید آیا هیچ زیاده ازین هست^(٢) (٣٠) .

وَأَزَلَّتِ الْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِينَ غَيْرَ بَعِيدٍ ﴿٣١﴾

و نزدیک گردانیده شود بهشت برای متقیان نه دور مانده (٣١) .

هَذَا مَا تَوْعَدُونَ لِكُلِّ أَوَّابٍ حَفِيظٍ ﴿٣٢﴾

(گوئیم) این ست آنچه وعده داده میشد شمارا نزدیک کرده شده برای هر رجوع کننده ادب نگاهد آرنده (٣٢) .

مَنْ خَشِيَ الرَّعْمَ بِالْغَيْبِ وَجَاءَ بِقَلْبٍ مُنِيبٍ ﴿٣٣﴾

برای هر کسیکه بترسد از خدا نادیده و پیش آمدبدل متوجه شده (٣٣) .

لَدْخُلُوا هَاهُنَا بِسَلَامٍ ذَلِكَ يَوْمُ الْخُلُودِ ﴿٣٤﴾

(گوئیم) داخل شوید در بهشت همراه سلامتی اینست روز همیشه جاویدان (٣٤) .

لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ فِيهَا وَلَدَيْنَا مَزِيدٌ ﴿٣٥﴾

ایشانراست آنچه خواهند در بهشت و

(١) یعنی شیاطین از انس و جن و الله اعلم .

(٢) یعنی هر چند درو اندازند زیاده طلب کند و الله اعلم .

نزدیک مازیاده است از آن (۳۵) .

و بسیار هلاک کردیم پیش از ایشان امت ها که قوی تر بودند ایشان از این جماعت در دست درازی پس جستجو کردند در شهرها که هیچ گریزگاهی هست (۳۶) .
هر آینه درین مقدمه پندست کسی را که حلی دارد یا گوش نهد متوجه شده (۳۷) .
و هر آینه آفریدیم آسمان ها و زمین را و آنچه در میان هر دو هست درشش روز و نرسید ب ما هیچ ماندگی (۳۸) .

پس صبر کن ب آنچه میگویند و بیپاکی یاد کن همراه ستائش پرورد گار خویش را پیش از بر آمدن آفتاب و پیش از غروب . (۳۹)

و در بعض اوقات شب به پاکی یاد کن خدارا و عقب نماز نیز (۴۰) .

و بشنو این قصه روزیکه آواز دهد آواز دهنده از جای نزدیک^(۱) (۴۱) .

روزیکه بشنوند نعره تند بغیر تردد و آن روز روز بر آمدن است (۴۲) .

هر آینه ما زنده می کنیم و می میرانیم و بسوی ماست بازگشت (۴۳) .

روزیکه بشگافد زمین از سرایشان بیرون آیند شتابان، این برانگیختن ست آسان بر ما (۴۴) .

ما میدانیم آنچه می گویند و نیستی تو

وَمَا أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْنٍ هُمْ أَشَدُّ مِنْهُمْ بَطْشًا فَنَقَّبُوا فِي الْبِلَادِ فَمَنْ لَمِنْ حَجِيبٍ ۝

إِنْ فِي ذَلِكَ لَذِكْرٌ لِمَنْ كَانَ لَهُ قَلْبٌ أَوْ أَلْقَى السَّمْعَ وَهُوَ شَهِيدٌ ۝

وَلَقَدْ خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَنَا مَسْأَلِمُنْ عُذُوبٍ ۝

فَأَصْبِرْ عَلَى مَا يَقُولُونَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ الْغُرُوبِ ۝

وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَادْبَارَ النُّجُودِ ۝

وَأَسْمِعْ يَوْمَ يُنَادِ الْمُنَادُ مِنْ مَكَانٍ قَرِيبٍ ۝

يَوْمَ يَسْمَعُونَ الصَّيْحَةَ بِالْحَقِّ ذَلِكَ يَوْمَ الْغُرُوبِ ۝

إِنَّا نَحْنُ نُحْيِي وَنُمِيتُ وَاللَّيْلُ الْمَصِيرُ ۝

يَوْمَ نَشْفُقُ الْأَرْضَ عَنْهُمْ يَوْمَ نَأْتِيكَ حَسْرَةً لِيُنْزِلُنَا سُبْحَانَ

عَنْ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِجَبَّارٍ فَذَكَرْ

(۱) این تصویر هست آنرا که همه در استماع ندا مساوی باشند و الله اعلم .

بِالْقُرْآنِ مَنْ يَخَافُ وَيَعِيدُ ﴿٥١﴾

برایشان قهر کننده پس پندده به قرآن
هرکرا میترسد از وعدهٔ عذاب من (٤٥).

سوره ذاریات مکی است و آن شصت
آیت و سه رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿٥٢﴾

وَالذَّرِيَّةَ ذُرًّا ﴿٥٣﴾

بنام خدای بخشاینده مهربان .
قسم به بادهای پراکنده کنندهٔ خاک
و جزآن پراکنده کردنی (١) .

فَالْحَبْلَ وَإِنَّا ﴿٥٤﴾

پس قسم به ابرهای بردارندهٔ بار آب (٢) .
پس قسم بکشتی های روان شونده
بسہولت (٣) .

فَالْمَقَسِمَاتِ أَمْرًا ﴿٥٥﴾

پس قسم بفرشتگان تقسیم کنندهٔ کار^(١)
(٤) .

إِنَّمَا تُوْعَدُونَ لَصَادِقٍ ﴿٥٦﴾

هرآئینه وعده که کرده میشود بشما راست
(٥) .

وَلَأَنَّ الزَّيْنَ لَوَاقِعٍ ﴿٥٧﴾

وهرآئینه جزای اعمال بودنیست (٦) .

وَالسَّمَاءَ ذَاتِ الْكُرْسِيِّ ﴿٥٨﴾

قسم باسماں دارای راه ها^(٢) (٧) .

إِنَّا لَنَرِي قَوْلَ الْمُخْتَلِفِينَ ﴿٥٩﴾

هرآئینه شمادرسخنی باهم اختلاف دارنده
هستید (٨) .

يُؤْتِكُ عَنْهُ مَن أُولَىٰ ﴿٦٠﴾

بازگردانیده میشود ازقرآن هرکه درعلم
الهی ازخیر مطرود است (٩) .

فِي السَّمَوَاتِ ﴿٦١﴾

لعنت کرده شد دروغگویانرا (١٠) .

الَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ عَهْدِنَا سَالُونَ ﴿٦٢﴾

آنانکه ایشان دربی خبری اندفراموش
کننده اند (١١) .

يَسْتَأْذِنُونَ لَئِن يَدْعُنَا إِلَىٰ دِينِهِمْ ﴿٦٣﴾

می پرسند کی خواهد بود روزجزا (١٢) .

يَوْمَ هُمْ عَلَىٰ النَّارِ يُعْذَرُونَ ﴿٦٤﴾

(آری) آنروزکه ایشانرا درآتش عذاب داده

(١) یعنی ارزاق و بلادهارا .

(٢) یعنی صورتهای مختلف دارند مانند شکل شیر و شکل بره و شکل عقرب والله اعلم .

میشود (۱۳) .

(گوئیم) بپشیداین عقوبت خود را اینست آنچه آنرا بشتاب طلب میکردید (۱۴) .

هرآئینه متقیان در بوستانها و چشمه هاباشند (۱۵) .

بدست آرنده آنچه دادایشانرا پروردگار ایشان هرآئینه ایشان بودند پیش ازین نکوکار (۱۶) .

بودند باین صفت که اندکی از شب می خوابیدند (۱۷) .

و بوقت سحر ایشان طلب آمرزش می نمودند (۱۸) .

و در اموال ایشان حصّه مقرر بود برای سوال کننده و برای تنگدست کم سوال (۱۹) .

و در زمین نشانه هاست یقین کنندگان را (۲۰) .

و در ذات شما نشانه هاست آیانی نگرید (۲۱) .

و در آسمان است رزق شما و آنچه وعده داده میشود شمارا^(۱) (۲۲) .

پس قسم به پروردگار آسمان و زمین هرآئینه این خبر راست است مانند آنکه شما سخن میگوئید^(۲) (۲۳) .

دَوْقُوا يَنْتَظِرُوا هَذَا الَّذِي كُنتُمْ بِهِ تَسْتَعْجِلُونَ ﴿١٣﴾

إِنَّ النَّبِيِّنَّ فِي جَدَّتِي وَحَيَّوْنَ ﴿١٤﴾

الْحَيَّوْنَ مَا أَكَلْتُمْ رِثْمَهُمْ كَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ مُحْسِنِينَ ﴿١٥﴾

كَانُوا وَيَلْمِزْنَ أَيْلِيَّ يَعْجُونَ ﴿١٦﴾

وَيَأْتِيهِمْ يَسْتَغْفِرُونَ ﴿١٧﴾

وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِّلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ ﴿١٨﴾

وَفِي الْأَرْضِ آيَاتٌ لِّلْمُتَوَكِّلِينَ ﴿١٩﴾

وَفِي أَنْفُسِكُمْ أَفْئِدَةٌ مَّا تُخْفُونَ ﴿٢٠﴾

وَفِي السَّمَاءِ رِزْقٌ مَّا تُوعَدُونَ ﴿٢١﴾

قَوْلِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ لَحَقٌّ مِّثْلَ مَا أَنَّكُمْ تَنْطَفُونَ ﴿٢٢﴾

(۱) یعنی پیش از وجود خارجی در عالم ملکوت رزق و عقوبت و امثال آن متصور میشود والله اعلم .

(۲) یعنی چنانکه در گفتن خود یقین دارید که مالبته میگوئیم همچنین باین خبر یقین باید =

آیا آمده است پیش تو خبر مهمانان گرامی
ابراهیم (٢٤) .

چون درآمدند برابر ابراهیم پس سلام گفتند
جواب سلام داد (به دل گفت) ایشان
گروهی هستند ناشناخته (٢٥) .

پس متوجه شد بسوی اهل خانه خود پس
آورد کباب گوساله فربه (٢٦) .

پس نزدیک ساخت آنرا ایشان گفت آیا نه
میخورید (٢٧) .

پس (چون نخوردند) در خاطر خود یافت
از ایشان ترسی گفتند مترس و بشارت
دادندش بفرزندی دانا (٢٨) .

پس پیش آمد زن ابراهیم باوازی و طپانچه
زد روی خود را (یعنی به تعجب) و گفت
(آیا بزاید) پیرزنی نازاینده (٢٩) .

فرشتگان گفتند همچین فرمود پرورد گارتو
هر آئینه اوست با حکمت دانا (٣٠) .

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثٌ ضَيْبِ ابْرَاهِيمَ الْمُكْرَمِينَ ﴿٢٤﴾

إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًا قَالَ سَلَامٌ قَوْمٍ مُّسْتَكْرِمِينَ ﴿٢٥﴾

فَرَاغَ إِلَىٰ أَهْلِهِ فَجَاءَ بِعِجْلِ سَمِينٍ ﴿٢٦﴾

فَقَرَّبَهُ إِلَيْهِمْ قَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ ﴿٢٧﴾

فَأَدَّجَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً قَالُوا لَئِن لَّمْ نَكْفُرْ وَنَكْرَهُ نُبَعِّلِكَ عَلَيْهِمْ ﴿٢٨﴾

فَأَقْبَلَتِ امْرَأَتُهُ فِي صَاعِقَةٍ فَفَكَتَتْ رِجْلَهَا وَقَالَتْ عَجُوزٌ
عَقِيمٌ ﴿٢٩﴾

قَالُوا كَذَّبْتَنَا قَالَ رَبِّكَ إِنَّكَ هُوَ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ﴿٣٠﴾

(١) یعنی چنانکه در گفتن خود یقین دارید که مالمالته میگوئیم همچین باین خبریقین باید
آورد والله اعلم .

قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ ﴿۳۱﴾

ابراهیم گفت پس چیست مقصد شما ای فرستادگان (۳۱) .

قَالُوا إِنَّا أَنْسَلْنَا إِلَيْكَ قَوْمًا مُّشْرِكِينَ ﴿۳۲﴾

گفتند هر آینه ما فرستاده شدیم بسوی گروهی گناهگار (۳۲) .

لِيُرْسِلَ عَلَيْهِمْ جُمُوحًا مِنْ طِينٍ ﴿۳۳﴾

تا بفرستیم بر سرایشان سنگ باری از گل . (۳۳)

سُورَةٌ عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿۳۴﴾

که نشانمند کرده شده است نزدیک پروردگار تو برای آنانکه از حد بیرون شده اند (۳۴) .

فَأَخْرَجْنَا مَنْ كَانَ فِيهَا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿۳۵﴾

پس بر آوردیم هر کرا بود در آن دیه از مومنان (۳۵) .

فَمَا وَجَدْنَا فِيهَا غَيْرَ بَيْتٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿۳۶﴾

پس نیافتیم در آنجا غیر یک خانه از مسلمانان^(۱) (۳۶) .

وَتَرَكْنَا فِيهَا آيَةً لِلَّذِينَ يَخَافُونَ الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿۳۷﴾

و گذاشتیم در آن دیه نشانه برای آنانکه می ترسند از عذاب درد دهنده^(۲) (۳۷) .

وَفِي مِثْقَلِ ذَرَّةٍ مِنْهَا قِسْطٌ مُّبِينٌ ﴿۳۸﴾

و در قِصّهٔ موسی نشانه است چون فرستادیم بسوی فرعون به دلیل واضح (۳۸) .

فَقَوْلِي رَبِّئِنَّهُمُ اقْرَبُوهَا ﴿۳۹﴾

پس روگردان شد همراه قوت خود^(۳) و گفت جادوگریست یاد یوانه (۳۹) .

فَلَقَدْ نَادُوهُمْ مُّجِدَّةً فَهَمَّ فِي الْكَوْبِ وَهُوَ مُّجِلِبٌ ﴿۴۰﴾

پس گرفتیم او را و لشکر های او را پس افگندیم ایشان را در دریا و او کونده بود کاری را که موجب ملامت باشد (۴۰) .

وَفِي عَادٍ إِذْ أَنْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الرِّيحَ الْعَقِيمَ ﴿۴۱﴾

و در قِصّهٔ عاد نشانه است چون فرستادیم

(۱) یعنی خانهٔ حضرت لوط والله اعلم .

(۲) یعنی آثار آن سنگباران موجود است والله اعلم .

(۳) یعنی لشکر خود .

برایشان بادی بی منفعت (٤١) .
 نه‌گذارد هیچ چیز را که برسدبوی مگر سازد
 آن را مانند استخوان پوسیده (٤٢) .
 ودرقصه نمود نشانه است چون گفته
 شدایشانرا بهره مند باشید تامدتی (٤٣) .
 پس سرکشیدند از فرمان پروردگارخویش
 پس دگرگرفت ایشان را نعره تندوایشان
 میدیدند (٤٤) .
 پس نتوانستند برخاستن ونه بودند انتقام
 کشندگان (٤٥) .
 وهلاك ساختیم قوم نوح را پیش ازین
 هرآئینه ایشان بودندگروهی بدکار (٤٦) .
 وآسمان را بناکردیم به قوت وهرآئینه ما
 توانائیم (٤٧) .
 وزمین را گسترانیدیم پس نیکگستراننده
 ایم (٤٨) .
 واز هرچیزی آفریدیم دوقسم
 تاشماپندپذیر شوید^(١) (٤٩) .
 (پیغامبر گوید) پس بگریزید بسوی خدا
 هر آئینه من برای شما ازجانب
 اوترساننده آشکارم (٥٠) .
 ومقرر مکنید باخدا معبودی دیگر را
 هرآئینه من برای شما ازجانب اوترساننده
 آشکارم (٥١) .
 همچنین نیامده است نزدیک آنانکه پیش
 ازایشان بودند هیچ پیغامبری مگر گفتند

مَا تَدْعُنِي يَا آدَمُ عَلَى الْآصْحَابِ كَالرُّبُوبِ ﴿٢٧﴾

وَيُنَادِيهِمْ وَيَخْتَلِفُ عَلَيْهِمْ فَأخَذَهُمُ الصُّرُفَةُ وَهُمْ يَنْظُرُونَ ﴿٢٨﴾

فَمَا اسْتَطَاعُوا مِنْ قِيَامٍ وَمَا كَانُوا مُنْتَصِرِينَ ﴿٢٩﴾

وَقَوْمٌ كُوفِرُوا مِنْ قَبْلِ إِبْرَاهِيمَ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ ﴿٣٠﴾

وَالسَّمَاءَ بَنَيْنَاهَا بِإِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَآنَا الْمَوْجُونَ ﴿٣١﴾

وَالْأَرْضَ قَرْنَاهَا فَبِعَمَلِهِمْ دُونَ ﴿٣٢﴾

وَمِنْ كُلِّ شَيْءٍ خَلَقْنَا زَوْجَيْنِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿٣٣﴾

قَوْمًا وَإِلَى اللَّهِ الْمَوَاقِبُ إِنَّ لَكُمْ أَيْدِيَكُمْ وَأَعْيُنَكُمْ وَمِيزَانَكُمْ ﴿٣٤﴾

وَلَا تَجْعَلُوا لِلدِّينِ عَدْوًا إِلَّا عَدْوًا إِلَى اللَّهِ الْمَوَاقِبُ إِنَّ لَكُمْ أَيْدِيَكُمْ وَأَعْيُنَكُمْ وَمِيزَانَكُمْ ﴿٣٥﴾

كذالك مَا آتَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا

(١) یعنی اعلی وادنی .

قَالُوا سِحْرٌ وَإِنْ أَنْتُمْ إِلَّا مُنْجُونَ ﴿۵۲﴾

اتوا صوابه بل هم قوم طاعون ﴿۵۳﴾

مَوْلَىٰ عَلَيْهِمْ فَأَمَّا أَنتَ بَلْ أَنْتَ مُسْمُومٌ ﴿۵۴﴾

وَذُرِّيَّتًا إِنَّ الذِّكْرَىٰ نِعْمَ الْمُرْسِلِينَ ﴿۵۵﴾

وَمَا خَلَقْتُ الذِّمَّةَ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴿۵۶﴾

مَا أُرِيدُ بِكُمْ وَرَأَيْنِي وَرَأَيْنَا وَمَا أُرِيدُ أَنْ يُطْعَمُونَ ﴿۵۷﴾

إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ ﴿۵۸﴾

فَإِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُنُوبًا مِثْلَ ذُنُوبِ أَصْحَابِهِمْ

فَلَا يَشْعُرُونَ ﴿۵۹﴾

قَوْلِ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ يَوْمِهِمُ الَّذِي يُوعَدُونَ ﴿۶۰﴾

جادوگریست یا دیوانه است (۵۲) .

آیا بایکدیگر وصیت کرده اند بانکار بلکه ایشان گروه سرکش اند (۵۳) .

پس روی بازکش از ایشان پس نیستی تو ملامت کرده شده (۵۴) .

و پندده هر آینه پند دادن سود میدهد مومنان را (۵۵) .

و نیافریده ام جن و انس را مگر برای آنکه پرستند مرا (۵۶) .

نمی خواهم از ایشان رزق را ونمی خواهم که مرا طعام دهند (۵۷) .

هر آینه خدا همونست رزق دهنده خداوند توانای زور آور (۱) (۵۸) .

پس هر آینه آنان را که ستم کرده اند نصیبی است (یعنی از عقوبت) مانند نصیبی یاران گذشته ایشان پس باید که شتاب طلب نکنند از من (۵۹) .

پس وای کافران را از آن روز ایشان که وعده داده میشوند (۶۰) .

سوره طور مکی است و آن چهل و نه آیت و دو رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم به کوه طور (۱) .

و قسم به کتاب نوشته شده (۲) .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَ الطُّورِ ﴿۱﴾

وَكِتَابٍ مَسْطُورٍ ﴿۲﴾

(۱) یعنی آدمیان بنده می گیرند تادرمآكل و مشرب معاونت کنند بخلاف خدا والله اعلم .

در کاغذ کشاده^(۱) (۳) .
 و قسم بخانه معمور^(۲) (۴) .
 و قسم به سقف برا فراشته شده^(۳) (۵) .
 و قسم به دریا پر کرده شده (۶) .
 هر آینه عذاب پروردگارتو بود نیست (۷) .
 نیست اورا هیچ دفع کننده (۸) .
 روزیکه جنبش کند آسمان جنبش کردنی
 (۹) .
 و روان شود کوه ها روان شدنی (۱۰) .
 پس وای آنروز دروغ شمارندگان را (۱۱) .
 آنانکه ایشان به بیهوده گوئی بازی می
 کنند (۱۲) .
 روزیکه به سختی روان کرده شوند
 بسوی آتش دوزخ روان کردنی (۱۳) .
 اینست آتشی که شما آن رادروغ می
 شمردید (۱۴) .
 آیا سحرست این یا شما در نمی نگرید (۱۵) .
 در آئید باین آتش پس صبر کنید یا نه کنید
 برابرست بر شما جزاین نیست که جزا
 داده خواهید شد بحسب آنچه می کردید
 (۱۶) .
 هر آینه متقیان در بوستانها و نعمت
 ها باشند خوشحال شده (۱۷) .
 بسبب آنکه نعمت داد ایشانرا پروردگار

فِي رَيْ تَشْوِيرٍ ①
 وَالْبَيْتِ الْمَعْمُورِ ②
 وَالسَّقْفِ الرَّفُوعِ ③
 وَالْبَعْرِ الْمَسْجُورِ ④
 إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ لَوَاقِعٌ ⑤
 تَأْلَهُ مَنْ دَاوَعَهُ ⑥
 يَوْمَ تَمُودُ وَالسَّمَاءُ مُمَرَّةٌ ⑦
 وَتَسِيرُ الْجِبَالُ سَيْرًا ⑧
 قَوْلِ يَوْمِينَ لِلْمَلَكَةِ بَيْنَ ⑨
 الَّذِينَ هُمْ فِي حَوْضٍ يَلْعَبُونَ ⑩
 يَوْمَ يَدْعُونَ إِلَى نَارِهِمْ دَعْوًا ⑪
 هَذِهِ النَّارُ الَّتِي كُنتُمْ بِهَا تَكْفُرُونَ ⑫
 أَفَسِحْرُهُمْ أَمْ لَآ أُنذِرُونَ ⑬
 إِصْلَاحًا مَا قَاصِرُونَ أَوَّلًا نَصِرُوا سَوَاءٌ عَلَيْكُمْ إِنَّمَا تُحْزَنُونَ
 مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ⑭
 إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ⑮
 فَلَهِمْ فِيهَا نَهْرٌ مَرُّوفاً وَمِنْهُمْ رِيحٌ عَذَابٍ الْجَحِيمِ ⑯

(۱) یعنی تورات یا قرآن .

(۲) یعنی آنکه در آسمان است .

(۳) یعنی آسمان .

ایشان و بسبب آنکه نگهداشت ایشانرا ازعذاب دوزخ (۱۸) .

بخورید و بنو شید گوارا به سبب آنچه میگردید (۱۹) .

تکیه زده بر تخت های برابر یکدیگر گسترده وجفت کنیم ایشانرا بحوران کشاده چشم (۲۰) .

وآنانکه ایمان آوردند و برپی ایشان رفت اولاد ایشان درایمان برسانیم بدیشان اولاد ایشانرا ونقصان نه کنیم ایشانرا ازجزای عمل ایشان چیزی هر مردی بآنچه عمل کرد درگرو باشد (۲۱) .

وپی درپی عطاکنیم ایشانرا میوه وگوشت ازجنسی که طلب کنند (۲۲) .

ازدست یکدیگر می گیرند آنجاییاله شراب نه بیهوده گوئی باشد درآن ونه بزه کاری (۲۳) .

وآمدورفت کنند برایشان نوجوانانی چند ازایشان گویاآن نوجوانان مروارید درپرده پنهان اند (۲۴) .

و روی آورد بعضی ایشان بر بعضی ازیک دیگر سوال کنان (۲۵) .

گفتند هرآئینه ما پیش ازین در میان اهل خانه خود ترسان بودیم (۲۶) .

پس نعمت فراوان داد مارا خدا ونگاهداشت مارا ازعذاب باد گرم (۲۷) .

هرآئینه ما پیش ازین عبادت میکردیم اورا هرآئینه اوست احسان کننده مهربان (۲۸) .

قُلُوا لِمَ نَدْعُوا إِلَيْهَا لَقَدْ نَدْعُوهَا

مُنْجِبِينَ عَلَىٰ سُرُرٍ مَّصُوفَاتٍ وَنَدْعُوهَا بِمُحْرَبِينَ ۝

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُم بِإِيمَانٍ أَلْحَقْنَا بِهِمْ

ذُرِّيَّتَهُمْ وَمَا أَلْتُمُوا مِنَ عَمَلِهِمْ مِنْ شَيْءٍ

كُلٌّ أُمْرٌ لِّإِمَّاكَبِرِهِمْ ۝

وَأَمْدَدْنَاهُمْ بِبَاقِيَةِ وَاعْمُرُوا بِنِجْمَاتِهِمْ ۝

يَتَنَادَعُونَ فِيهَا كَاسًا لَّا تَعْلَمُونَ فِيهَا وَلَا تَأْتِيهِمْ ۝

وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ زُمُرَانٌ لَهُمْ كَأَنَّهُمْ لُؤْلُؤٌ مَّكْنُونٌ ۝

وَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ۝

قَالُوا إِنَّا كُنَّا قَبْلُ فِي أَهْلِنَا مُتْفِقِينَ ۝

فَمَنْ لَّهِ عَلَيْنَا وَوَقَعْنَا فِي مَقَادِبِ السُّمُورِ ۝

إِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلُ نَدْعُوهُ إِنَّهُ هُوَ الْبَرُّ الرَّحِيمُ ۝

(یا محمد) پس پندده پس نیستی توفیقل
پروردگار خود کاهن ونه دیوانه (۲۹) .

بلکه آیامیگویند شاعرست انتظار کشیم
درحق او حوادث زمانه را (۳۰) .

بگو انتظار بکشید هرآئینه من باشما
ازانتظار کشندگانم (۳۱) .

آیا میفرماید باین عقیده عقل های ایشان
یاایشان گروهی سرکش اند (۳۲) .

آیامیگویند برسته است قرآن را نی بلکه
ایمان نمی آرند (۳۳) .

پس بایدکه بیارندسخنی ماننداین ا گر
راست گوهستند (۳۴) .

آیا ایشان آفریده شدند بغير آفریننده
یاایشان خود آفریدگاراند (۳۵) .

آیاآفریده اند آسمان هاوزمین را بلکه
ایشان باورنمی کنند (۳۶) .

آیانزدیک ایشان خزانهای پروردگارتست
یاایشانند چیره دست (۳۷) .

آیا ایشان رانردبانی هست که برآن بالا
رفته می شنوند پس بایدکه بیارد شنونده
ایشان دلیل ظاهر را (۳۸) .

آیا خدا را دختران پیدامی شوند وشمارا
پسران (۳۹) .

آیاسوال میکنی ازایشان مزدی برسالت
پس ایشان ازغرامت گرانبار شده اند (۴۰) .

آیانزدیک ایشان علم غیب است پس
ایشان مینویسند (۴۱) .

آیامی خواهند بداندیشی پس کافران ایشانند

فَذَكِّرْ فَمَا أَنْتَ بِنِعْمَتِ رَبِّكَ بِكَاهِنٍ وَلَا مَجْنُونٍ ﴿۲۹﴾

أَمْ يَقُولُونَ شَاعِرٌ مَّتَرَبُّصٌ بِهِ نَبِيبٌ الْمُتُونِ ﴿۳۰﴾

قُلْ تَرَبُّصُوا فَإِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْظِرِينَ ﴿۳۱﴾

أَمْ تَأْتُرُهُمْ أَحْلَامُهُمْ بِهَذَا أَمْ هُمْ قَوْمٌ طَاغُونَ ﴿۳۲﴾

أَمْ يَقُولُونَ نَقُولُ لَهُ بَلٌّ لَّا نُؤْمِنُ بِهِ ﴿۳۳﴾

فَلْيَأْتُوا بِصَدِيقٍ مِّثْلِهِ إِن كَانُوا صَادِقِينَ ﴿۳۴﴾

أَمْ عَظُمُوا مِنَّ بَعْدِ مَا هُمُ الْغَالِقُونَ ﴿۳۵﴾

أَمْ خَلَقُوا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بَلَّاؤُهُمْ يُؤْتُونَ ﴿۳۶﴾

أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَبِّكَ أَمْ هُمُ الْمُحْصِيُونَ ﴿۳۷﴾

أَمْ هُمْ سَاهِبُونَ لِيَوْمِ قَلِيلَاتٍ مُسْتَعْتَبِينَ سَاطِنِ
تُؤْتِينَ ﴿۳۸﴾

أَمْ لَهُ الْابْنَةُ وَكَذَلِكَ الْبُتُونَ ﴿۳۹﴾

أَمْ تَسْأَلُهُمْ أَحْرَافُهُمْ مِّنْ مَّغْرَمٍ مُّتَعَلُونَ ﴿۴۰﴾

أَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ هُمْ يَكْتُمُونَ ﴿۴۱﴾

أَمْ يُؤْمِنُونَ كَيْدًا قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا هُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿۴۲﴾

در ضررِ بداندیشی گرفتار شده (٤٢) .

آیا ایشان را معبودی هست بجز خداپاکی
خدا راست از آنکه شریک مقرر میکنند
(٤٣) .

و اگر بینند يك پاره را از آسمان افتاده
گویند این ابريست برهم نشسته (٤٤) .

پس بگذار ایشان را تا آنکه ملاقات کنند
بآن روز خود که در آن بیهوش کرده شوند
(٤٥) .

روزی که دفع نکنند از ایشان مکر ایشان
چیزی را ونه ایشان نصرت داده شوند
(٤٦) .

وهر آئینه ستمگاران را عذایست غیر این
ولیکن اکثر ایشان نمیدانند (٤٧) .

وصبر کن بانتظار حکم پروردگار خود
هر آئینه توبحضور چشم مائی وپاکی
یادکن با ستایش پروردگار خود را وقتیکه
بصبح برخیزی (٤٨) .

وبعض اوقات شب بپاکی یادکن خدا را
وعقب غائب شدن ستاره هانیز (٤٩) .

سوره نجم مکی است و آن شصت
ودوایت و سه رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم بستاره چون فروافتد (١) .

گمراه نشد این یارشما^(١) و غلط نکرده

أَمْ لَهُمْ آلِهَةٌ غَيْرُ اللَّهِ يَكْفُرُونَ ۝٣٠

وَإِنْ يَرَوْا كِسْفًا مِنَ السَّمَاءِ سَاقِطًا يَقُولُوا سَمَكٌ مَرْمُومٌ ۝٣١

فَذَرْهُمْ حَتَّى يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي فِيهِ يُصْعَقُونَ ۝٣٢

يَوْمَ لَا يُغْنِي عَنْهُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ۝٣٣

وَإِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا عَذَابًا دُونَ ذَلِكَ وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ

لَا يَعْلَمُونَ ۝٣٤

وَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا وَسَبِّحْ بِحَمْدِ

رَبِّكَ حِينَ تَقُومُ ۝٣٥

وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَإِدْبَارَ النُّجُومِ ۝٣٦

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

وَالنَّجْمِ إِذَا هَوَىٰ ۝١

مَا ضَلَّ صَاحِبُكُمْ وَمَا غَوَىٰ ۝٢

است راه را (۲) .
 وسخن نمی گوید از خواهش نفس (۳) .
 نیست قرآن مگرو حی که بسوی
 او فرستاده میشود (۴) .
 آموخته است اورا فرشته بسیار باقوت (۵) .
 صاحب حسن پس راست ایستاد آن فرشته
 (۶) .
 واو بکناره بلند آسمان بود (۷) .
 باز نزدیک شد و فرو آمد (۸) .
 پس رسید بمسافتِ دو کمان یا نزدیک
 ترازآن (۹) .
 پس پیغام رسانید بسوی بنده خدا آنچه
 رسانید (۱۰) .
 دروغ داخل نکرد دل پیغامبر در آنچه
 معائنه کرد (۱۱) .
 آیشما گفتگو میکنید با پیغامبر در آنچه می
 بیند (۱۲) .
 و هر آینه دیده بود او را (این فرشته را) يك
 بار دیگر (۱۳) .
 نزدیک سدره المنتهی (۱۴) .
 نزدیک آن سدره است بهشت آرامگاه
 (۱۵) .
 فرشته را دید وقتی که می پوشید سدره
 را آنچه می پوشید^(۱) (۱۶) .
 کجروی نکرد چشم پیغامبر و از مقصد

وَيَلْقَىٰ عَنِ الْهَوَىٰ ﴿۱﴾
 إِنَّهُمُ الْوَالِدُ الَّذِي يُؤْتِي ﴿۲﴾
 عَمَلَهُمْ شَرِيحًا طَوِيًّا ﴿۳﴾
 ذُو رِزْقٍ قَاسِمًا ﴿۴﴾
 وَهُوَ بِالْأُفُقِ الْأَعْلَىٰ ﴿۵﴾
 ثُمَّ رَاقًا فَتَدَلَّىٰ ﴿۶﴾
 فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَىٰ ﴿۷﴾
 فَأَوْحَىٰ إِلَىٰ عَبْدِهِ مَا أَوْحَىٰ ﴿۸﴾
 مَا كَذَبَ الْفُؤَادُ مَا رَأَىٰ ﴿۹﴾
 أَفَتُهَمَّكُمُ عَلَىٰ مَا يَرَىٰ ﴿۱۰﴾
 وَلَقَدْ رَآهُ نَزْلَةً أُخْرَىٰ ﴿۱۱﴾
 عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهَىٰ ﴿۱۲﴾
 عِنْدَهَا جَنَّةُ الْمَأْوَىٰ ﴿۱۳﴾
 إِذْ يَنْفُثُ السِّيْدْرَةَ مَا يَنْفُثِي ﴿۱۴﴾
 مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغَىٰ ﴿۱۵﴾

(۱) یعنی وقتی که انوار الهی از هر جانب سدره را احاطه کرد و این در شب معراج بود
 . والله اعلم .

تجاوز نه نمود (١٧) .

هر آئینه معانته کرد بعض نشانه های بزرگ
پروردگار خود را (١٨) .

آیا دیدید لات را وعزی را (١٩) .

منات سومی بی قدر را (٢٠) .

آیا شمارا فرزند باشد و خدارا دختر (٢١) .

این قسمت آنگاه قسمت بی انصاف باشد
(٢٢) .

نیست این مگر نامهای چند که مقرر
کرده اید آنرا شما و پدران شما فرود
نیاورده است خدا بر ثبوت آنها هیچ دلیلی
پرووی نمی کند مگر وهم فاسد را و چیزی
را که خواهش می کند نفسها و هر آئینه
آمده است ایشان را از پروردگاریشان
هدایت (٢٣) .

آیا میسرست آدمی را آنچه که آرزو میکند
(٢٤) .

پس خدائراست آنجهان و این جهان (٢٥) .

و بسیار فرشته اند در آسمان ها که نفع
نمی کند شفاعت ایشان چیزی را مگر
بعد از آنکه دستوری دهد خدا و رضامند
شود برای هر که خواهد (٢٦) .

هر آئینه آنانکه باور نمیدارند آخرت را
مسمی میکنند فرشتگان را بنام دختران (٢٧)
و نیست ایشانرا بثبوت این مقدمه هیچ
دانش پرووی نمی کنند مگر وهم را و هر
آئینه وهم نفع نمیدهد از شناخت حقیقت
چیزی را (٢٨) .

لَقَدْ رَأَى مِنْ آيَاتِ رَبِّهِ الْكُبْرَى ①

أَفَرَأَيْتُمُ اللَّاتَ وَالْعُزَّىٰ ②

وَمَنْوَةَ الْعُقَيْلَةَ الْأُخْرَى ③

أَلَكُمُ الذَّكْرُ وَلَهُ الْأُنثَى ④

بَلْآئِكُمْ إِذَا قُمْتُمْ فِي بُيُوتِكُمْ ⑤

إِنْ هِيَ إِلَّا أَسْمَاءٌ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَالْبَاءُ وَكُفْرًا أَنْزَلُوا

اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَمَا تَهْوَى

الْأَفْسُسُ ۖ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مِنَ رَبِّهِمْ الْهُدَى ⑥

أَمْ لِلْإِنْسَانِ مَا تَمَنَّى ⑦

فَبَلِّغْهُ الْاٰخِرَةَ وَالْاٰوَّلَىٰ ⑧

وَلَمْ يَكُنْ فِي السَّمَوَاتِ لَاسْمَعِي شَفَاعَةً لَهُمْ شَيْئًا اِلَّا مَنْ

بَعَدَ اَنْ يَأْذَنَ اللّٰهُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيُرِضٰى ⑨

إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ لَيَسْتَعْتُونَ الْمَلَائِكَةَ

تَسْمِيَةَ الْاُنثٰى ⑩

وَاللّٰهُ بِهِ مِنْ عِلْمٍ اِنْ يَتَّبِعُونَ اِلَّا الظَّنَّ اَوْ اِنْ الظَّنَّ

لَا يَنْفَعِي مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا ⑪

پس اعراض کن از کسیکه روگردان شد
از یاد کردن ما و طلب نه کردمگر زندگانی
این جهانی را (٢٩) .

اینست نهایت ایشان از روی دانش (١)
هر آینه پروردگارتو داناست بهره غلط
کرد راه خدا و اوست دانا بهره که راه یافت
(٣٠) .

و خدائراست آنچه در آسمان ها و آنچه
در زمین ست عاقبت کار جزا دهد آنرا که
بدکاری کردند بحسب آنچه عمل نمودند
جزا دهد آنان را که نیکوکاری کردند
بخصلت نیک (٣١) .

آنانکه پرهیز گاری می کنند از کبائر گناهان
و بی حیائی هاسوای گناهان صغیره
هر آینه پروردگار تو بسیار آمرزش است
اوست دانا باحوال شما وقتی که پیدا کرد
شمار از زمین و وقتیکه شما بچه های
بودید در شکم های مادران خویش پس
ستائش مکنید خویشتن را خدا دانا
ترست بکسیکه پرهیز گاری کرد (٣٢) .

آیادیدی کسی را که روگردان شد (٣٣) .
وداد اندکی از مال و سخت دل شد (٣٤) .
آیا نزدیک اوست علم غیب پس گویا اوهر
چیز را بچشم می بیند (٣٥) .

آیا خبر داده نشد بآنچه در صحیفهای
موسی (٣٦) .

فَأَعْرَضَ عَنْ مَنْ تَوَلَّىٰ عَنْ وَكُونًا لَّوَّمُ يُرِيدُ إِلَّا الْحَيَاةَ
الدُّنْيَا ﴿٢٩﴾

ذَلِكَ مِمَّا لَعَنُوا مِنَ الْعَلَمَاتِ إِنَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ
صَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ اهْتَدَى ﴿٣٠﴾

وَبَلَدِهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لِيَجْزِيَ الَّذِينَ
أَسَاءُوا بِمَا عَمِلُوا وَيَجْزِيَ الَّذِينَ أَحْسَنُوا بِالْحَقِّنِيِّ ﴿٣١﴾

الَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كَبِيرَ الْأَثْمِ وَالْفَوَاحِشِ إِلَّا اللَّمَمَ إِنَّ رَبَّكَ
وَاسِعٌ الْمَعْرُوفِ هُوَ أَعْلَمُ بِكُمْ إِذْ أَنْشَأَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَإِذْ أَنْتُمْ كَيْفَ
فِي بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ فَلَا تُزَكُّوا أَنْفُسَكُمْ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ اتَّقَى ﴿٣٢﴾

أَفَرَأَيْتَ الَّذِي تَوَلَّى ﴿٣٣﴾

وَاعْطَى قَلِيلًا وَالْكَذِبِي ﴿٣٤﴾

أَعِنْدَهُ عِلْمُ الْغَيْبِ فَهَوِّنِي ﴿٣٥﴾

أَيَا خَبْرًا دَانَا نَشَدَ بِأَنْعَمِ فِي صَحِيفِ مُوسَى ﴿٣٦﴾

(١) یعنی این است نهایت علم ایشان .

وَابْرَاهِيمَ الَّذِي وَفَّى ﴿٣٧﴾

و ابراهیم که وفادار بود (٣٧) .

أَلَّا تَسْزُرُونَ وَذُرِّمُوحَى ﴿٣٨﴾

(مضمونش آنکه) برنخواهد داشت هیچ بردارنده بارگناه دیگر را (٣٨) .

وَأَنْ لَيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى ﴿٣٩﴾

و آنکه نرسد آدمی را مگر آنچه عمل کرده است (٣٩) .

وَأَنْ سَعِيَهُ سَوْفَ يَرَى ﴿٤٠﴾

و آنکه سعی آدمی دیده خواهد شد (٤٠) .

فَتُجِزِيهِ الْبُرْجَاءُ الْأَوْقَى ﴿٤١﴾

باز داده خواهد شد بحسب آن سعی جزای تمام (٤١) .

وَأَنْ إِلَىٰ رَبِّكَ أُنْتَهَى ﴿٤٢﴾

و آنکه بسوی پروردگارتست باز گشت (٤٢) .

وَأَنَّ هُوَ أَعْضَاكَ وَابْنُكَ ﴿٤٣﴾

و آنکه او خندانید گریانید (٤٣) .

وَأَنَّ هُوَ أَمَاتُكَ وَ أَحْيَاكَ ﴿٤٤﴾

و آنکه او میرانید و اوزنده کرد (٤٤) .

وَأَنَّ هُوَ خَلَقَ الرَّوحَيْنِ الذِّكْرَ وَالْأُنثَى ﴿٤٥﴾

و آنکه خدا آفرید دو قسم نروماده را (٤٥) .

مِنْ نُّطْفَةٍ إِذَا تُمْنَى ﴿٤٦﴾

از نطفه چون ریخته شود در رحم (٤٦) .

وَأَنْ عَلَيْهِ الشَّعَاةُ الْآخِرَى ﴿٤٧﴾

و آنکه بر خدا لازم ست آن پیدا کردن دیگر (٤٧) .

وَأَنَّ هُوَ أَعْفَىٰ وَأَقْنَىٰ ﴿٤٨﴾

و آنکه او توانگر ساخت و سرمایه داد (٤٨) .

وَأَنَّ هُوَ رَبُّ الشِّعْرَى ﴿٤٩﴾

و آنکه همونست پروردگار ستاره شعری (٤٩) .

وَأَنَّ هُوَ أَعْلَىٰ عَادًا لِلْأُولَىٰ ﴿٥٠﴾

و آنکه او هلاک ساخت عاد نخستین را (٥٠) .

وَتَبَوَّأُوا مِمَّا بَقِيَ ﴿٥١﴾

و هلاک کردند نمود را پس هیچ کس را باقی نگذاشت (٥١) .

وَقَوْمٌ نُورِجٌ مِنْ قَبْلِ أَنَّهُمْ كَانُوا أَهْلًا أَظْلَمَ وَأَطْفَىٰ ﴿٥٢﴾

و هلاک کرد قوم نوح را پیش ازین هر آینه ایشان بودند ستمگارت تر و از حد گذشته تر (٥٢) .

وَالْبُرُوجِ كَمَا هُوَ ﴿٥٣﴾

و شهر موتفکه را بر زمین افگند (٥٣) .

فَنَفَسْهُمَا مَا عَشَىٰ ﴿٥٤﴾

پس پوشانید بروی آنچه

پوشانید^(۱) (۵۴).

پس در کدام يك از نعمت های پروردگار خود ای آدمی شبهه می‌کني (۵۵).

این پیغامبرترساننده است از جنس ترسانندگان پیشین (۵۶).

نزدیک آمد قیامت (۵۷).

نیست اورا سوای خداهیچ ظاهر کننده (۵۸).

آیا ازین سخن تعجب می کنید (۵۹).

و خنده می نمائید و نه می‌گریید (۶۰).

و شما بازی کننده هستید (۶۱).

پس سجده کنید خدارا و پرستش نمائید (۶۲).

سوره قمر مکی است و آن پنجاه
و پنج آیت و سه رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

نزدیک آمد قیامت و بشگافت ماه^(۲) (۱).

و اگر کافران به بینند نشانه ای اعراض کنند و گویند سحر است قوی (۲).

و دروغ شمردند و پیروی خواهش خود کردند و هر چیزی در وقت خود قرار گرفته است (۳).

فَيَأْتِي آلَآءَ رَبِّكَ تَتَمَارَى ۝

هَذَا نَذِيرٌ مِّنَ النَّذِيرِ الْأُولَى ۝

أَبْرَأَتِ الْأَرْزَاقُ ۝

لَيْسَ لَهَا مِن دُونِ اللَّهِ كَاشِفَةٌ ۝

أَقْبِنُ هَذَا الْعَدِيثِ تَعْجِبُونَ ۝

وَتَضْحَكُونَ وَلَا تَبْكُونَ ۝

وَأَنْتُمْ سَمِدُونَ ۝

فَأَسْجُدُوا لِلَّهِ وَعِبُدُوا الْعِلْمَةَ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

إِنَّا رَبَّيْنَا آلَآءَ السَّمَاءِ وَآلَآءَ الْأَرْضِ ۝

وَإِن بَرَأْنَا إِلَآهَ يَعْرُضُونَ وَيَقُولُوا سِحْرٌ مُّسْتَمَرٌّ ۝

وَكَذَّبُوا وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ وَكُنْ أَمْرٌ مُّتَقَرَّرٌ ۝

(۱) یعنی سنگباران کرد .

(۲) اشارتست بآن قصه که کافران از حضرت پیغامبر صلی الله علیه وسلم معجزه طلب کردند خدای تعالی ماه رادو قطعه ساخت یکی برکوه ابوقیس و دیگر برکوه قیقان والله اعلم .

وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مِنَ الْآيَاتِ مَا فِيهِ مُذَعَّرٌ ﴿٥﴾

جُمْلَةً بِاللَّغَةِ فَمَا نَعْنِ الثُّدْرُ ﴿٥﴾

قَوْلَ عَنْهُمْ يَوْمَ يَدْعُ الدَّاعِيَ إِلَىٰ أَهْلِهِ نِكْرٌ ﴿٦﴾

خُشْعًا أَبْصَارُهُمْ يَخْرُجُونَ مِنَ الْأَعْيُنِ أَعْيُنُهُمْ كَالَّذِينَ سُقِّوا سُكْرًا مُّذْتَنِبِينَ ﴿٧﴾

مُطْمَئِنِّينَ إِلَىٰ الدَّاعِ يَقُولُ الْكَلْبُونَ هَذَا يَوْمٌ عَرَجٌ ﴿٨﴾

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ فَكَذَّبُوا عَبْدَنَا وَقَالُوا
مَجْنُونٌ وَارْدُجِرٌ ﴿٩﴾

فَدَعَا رَبِّي أَنِي مَغْلُوبٌ فَانْتَصِرٌ ﴿١٠﴾

فَفَتَحْنَا أَبْوَابَ السَّمَاءِ بِمَاءٍ مُّطَهَّرٍ ﴿١١﴾

وَوَجَّعْنَا الْأَرْضَ عَيْبُونَا فَالْتَمَىٰ الْمَاءُ عَلَىٰ أُرْسٍ قَدِيدٍ ﴿١٢﴾

وَحَمَلْنَاهُ عَلَىٰ ذَاتِ الْأُولَىٰ وَقَدِيرٍ ﴿١٣﴾

نَحْنُ بِأَعْيُنِنَا إِن زُلْزِلَتْ أَرْضُهُ يَأْتِ السَّمَاءَ دُخَانًا ﴿١٤﴾

وهر آئینه آمده است بدیشان ازخبرها آنچه در آن پندست (۴) .

وآمده است دانش تمام پس فائده نمیدهدترسانیدنها (۵) .

پس اعراض کن ازایشان آنروزکه بخواند خواننده بسوی چیزی ناخوش آیند (۶) .

درحالیکه فرورفته چشمهای ایشان برآیند (آن روز) از قبورگویایشان ملخ پراکنده اند (۷) .

شتاب کنان بسوی آن خواننده گویند کافران این روزی ست دشوار (۸) .

دروغ شمردند پیش ازایشان قوم نوح پس دروغگو پنداشتند بنده ما را وگفتند دیوانه است وبااوسخن درشت گفته شد (۹) .

پس دعاکرد بجناب پروردگارخود که من مغلوب شده ام پس انتقام بکش (۱۰) .

پس کشادیم درهای آسمان را بآب بسیارریزنده (۱۱) .

وروان کردیم اززمین چشمه ها پس جمع شد آب ازهر جانب بنابرکاریکه مقدر شده بود^(۱) (۱۲) .

وسوار کردیم نوح را برکشتی خداوند تحت هاومیخها (۱۳) .

میرفت بحضور چشم های ما بجهت انتقام برای کسیکه باور نداشته بودند

اورا^(۱) (۱۴) .

وهرائینه گذاشتیم این عقوبت را نشانه پس هیچ پندگیرنده است (۱۵) .

پس چگونه بود عقوبت من و ترسانیدن های من (۱۶) .

وهرائینه آسان کردیم قرآن را تا پندگیرند پس آیا هیچ پندپذیرنده هست (۱۷) .

دروغ شمردند قوم عاد پس چگو نه بود عذاب من و ترسانیدن های من (۱۸) .

هرائینه ما فرستادیم برایشان باد تند را در روز شوم بغایت سخت (۱۹) .

بر میکنم مردمان را گویا ایشان تنهای درختان خرمای از بیخ برکنده اند (۲۰) .

پس چگو نه بود عقوبت من و ترسانیدن های من (۲۱) .

و هرائینه آسان کرده ایم قرآن را تا پند بگیرند پس آیا هیچ پندپذیرنده است (۲۲) .

دروغ شمر دند قوم ثمود ترسانندگان را (۲۳) .

پس گفتند آیا یک آدمی را از قوم خویش پیروی کنیم هرائینه ما آنگاه در گمراهی و دیوانگی باشیم (۲۴) .

آیا نازل کرده شد بمردی وحی از میان ما نی بلکه او دروغگوئی خود پسنداست (۲۵) .

وَلَقَدْ كَرَّمْنَا آيَةَ قَهْلٍ مِنْ مُدْكَرٍ ①

فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذْرٍ ②

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدْكَرٍ ③

كَذَّبَتْ عَادٌ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذْرٍ ④

إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرْسَرًا فِي يَوْمِ نَحْسٍ مُسْتَمِرٍّ ⑤

تَنْزِيلُ النَّاسِ كَأَنَّهُمْ أَحْجَارٌ تَنْحَلُّ مُنْقَعِرٍ ⑥

فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذْرٍ ⑦

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدْكَرٍ ⑧

كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِالنُّذْرِ ⑨

فَقَالُوا أَبَشْرًا مِمَّا وَجَدْنَا نَتَّبِعُهُ إِنَّا إِذًا لَفِي ضَلَالٍ وَسُعُرٍ ⑩

وَأَلْفَى الذُّكُورَ عَلَيْهِمْ مِنْ بَيْنَاتِهِمْ هُوَ كَذَّابٌ أَفْتَرٌ ⑪

(۱) یعنی برای انتقام خصومت کنان .

سَيَعْلَمُونَ عَدُوِّمِنَ الْكُذَّابِ الْاَشْرُ ⑤

خواهند دانست فردا کیست دروغگوی
خود پسند (۲۶) .

اِنَّا ارْسَلْنَا السَّمَوَاتِ فَيَنْتَظِرُهُمْ فَارْتَبِعْهُمْ وَاصْطَبِرْ ⑥

هر آئینه ما فرستنده ایم ماده شتر را بجهت
ازمایش ایشان را پس ای صالح منتظر
ایشان باش و صبر پیش گیر (۲۷) .

وَيَبْتِغُهُمُ مِنَ الْمَاءِ قَسَمَةً بَيْنَهُمْ كُلُّ يَتْرِبٍ مُخْتَصِرٌ ⑦

و خبردار کن ایشان را که آب مقسوم ست
در میان ایشان هر حصه آب، حاضر شود
بدان آنکه نوبت وی است (۲۸) .

فَتَادُوا صَاحِبَهُمْ فَتَعَاطَى فَعَقَرَ ⑧

پس آواز دادند یار خود را پس دست
درازی کرد و مجروح ساخت (۲۹) .

فَكَيْفَ كَانَ عَدَاؤِي وَنُدُّي ⑨

پس چگونه بود عقوبت من و ترسانیدن
های من (۳۰) .

اِنَّا ارْسَلْنَا عَلَيْهِمْ صَيْحَةً وَاِلْحَادَةً فَكَانُوا

هر آئینه ما فرستادیم برایشان يك نعره پس
شدند مانند حظیره^(۱) درهم شکسته که
حظیره سازد آنرا بنا کرده باشد (۳۱) .

كَاثِبِي الْمَحْطَرِ ⑩

و هر آئینه آسان ساختیم قرآن را برای
آنکه پند گیرند پس آیا هیچ پندگیرنده است
(۳۲) .

وَلَقَدْ يَتْرَبْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ قَوْلٌ مِنْ مُتَكَبِّرٍ ⑪

دروغ شمردند قوم لوط ترسانندگان را
(۳۳) .

كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ بِالَّذِي ⑫

هر آئینه فرستادیم برایشان بادِ سنگبار
مگر اهل خانه لوط که خلاص ساختیم
ایشان را وقت سحر (۳۴) .

اِنَّا ارْسَلْنَا عَلَيْهِمْ حَاصِبًا اِلَّا لُوطًا نَجَّيْنَاهُ بِسَحَرٍ ⑬

بمهربانی از نزدیک خویش همچنین

بِقَسَمَةٍ مِنْ عِنْدِنَا كَذَلِكَ نَجْوِي مَنْ نَشَاءُ ⑭

(۱) مترجم گوید حظیره احاطه است که از شاخهای خشک و خار برای گوسفند بنا کنند
و آن بمرور زمان پائمال مواشی میگردد خدای تعالی بآن پائمال شده تشبیه داد .

وَلَقَدْ أَنْذَرَهُمْ بَلَاءَنَا فَتَمَارَوْا بِالذِّكْرِ ﴿۳۵﴾

وَلَقَدْ رَاوَدُوهُ عَنْ صَيْوَاهُ فَمَسْتَأْذِينَهُمْ فَذَرَفُوا
عَنَائِي وَذُكِّرِ ﴿۳۶﴾

وَلَقَدْ صَبَّحَهُم بُرْءٌ عَذَابٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿۳۷﴾

فَذَعُوا عَنَائِي وَذُكِّرِ ﴿۳۸﴾

وَلَقَدْ يَتْرَأُ الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِن مَّذْكَرٍ ﴿۳۹﴾

وَلَقَدْ جَاءَ آلَ فِرْعَوْنَ الذِّكْرُ ﴿۴۰﴾

كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كِذْبًا فَآخَذْنَاهُم مِّنْ عَنُقِهِمْ وَجَعَلْنَاهُمْ أَجْمَامٍ ﴿۴۱﴾

الْقَارِئُ حَتَّىٰ تَمِينَ أُولَئِكَ أَنزَلْنَا بِآيَاتِنَا فِي الرُّبُوعِ ﴿۴۲﴾

أَمْ يَتَّبِعُونَ مَن جَمِيعٌ يَلْمِزُونَ ﴿۴۳﴾

سَيُجَنَّبُكُمُ الْجَمْعُ وَيُولُونَ الذِّكْرُ ﴿۴۴﴾

بَلِ السَّاعَةُ مَوْعِدُهُمْ وَالسَّاعَةُ أَدْخِلُوا آلَ فِرْعَوْنَ

جز امیدهیم هر کراشکرگذاری کرد (۳۵).

وهر آئینه لوط ترسانیده بود ایشانرا
از عقوبت ما پس مکابره کردند در آن
ترسانید نها (۳۶).

وهر آئینه سخن گفتند تا غفلت دهند لوط
را از حفظ مهمانانِ او پس محو کردیم چشم
های ایشانرا پس (گفتیم) بچشید عذاب
مرا و ترسانیدهای مرا (۳۷).

وهر آئینه غارت کرد ایشانرا بامداد عقوبتی
جائی گیرنده (۳۸).

پس (گفتیم) بچشید عذاب مرا و ترسانیدهای
مرا (۳۹).

وهر آئینه آسان ساختیم قرآن را برای آنکه
پند گیرند پس آیا هیچ پند گیرنده هست
(۴۰).

وهر آئینه آمدند خویشاوندان فرعون
را ترسانندگان (۴۱).

دروغ شمرند نشانه های ما را همه آنرا
پس گرفتیم ایشانرا مانند دگر گرفتن غالب
قوی (۴۲).

آیا کافران شما ای قریش بهتراند ازین
جماعت ها آیا شمارا حکم خلاصی ست
در کتابهای پیشین (۴۳).

آیامی گویند ما جماعتی انتقام گیرنده ایم
(۴۴).

شکست داده خواهد شد این جماعت را
و بگردانند ایشان پشت (۴۵).

بلکه قیامت وعده گاه ایشانست و قیامت

سخت تر و تلخ ترست (٤٦) .

هرآئینه گنهگاران دگمراهی دیوانگی اند
(٤٧) .

یادکن روزی که کشیده شودایشان رادر
دوزخ بروی های ایشان (گوئیم) بچشید
دست رسانیدن دوزخ را (٤٨) .

هرآئینه ماهر چیزرا پیدا کردیم باندازه
مقرر (٤٩) .

و نیست حکم ما مگریک کلمه مانند
گردانیدن چشم^(١) (٥٠) .

وهرآئینه هلاک ساختیم امثال شمارا پس
آیاهیچ پندگیرنده است (٥١) .

وهرچیزی که کرده اند مکتوب ست
درنامه های اعمال (٥٢) .

و هرخوردوبزرگ نوشته شده است^(٢)
(٥٣) .

هرآئینه پرهیگاران دربوستانها و چشمه
هاباشند (٥٤) .

در مجلس راستی باشند نزدیک پادشاه
توانا (٥٥) .

سوره رحمن مدنی است و آن هفتاد و هشت
آیت و سه رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان
خدا (١) .

آموخت قرآن را (٢) .

إِنَّ الْمُبْرِمِينَ فِي ضَلَالٍ وَسُعُرٍ ⑤

يَوْمَ يُسْحَبُونَ فِي النَّارِ عَلَى وُجُوهِهِمْ ذُوقُوا مَسَّ سَقَرَ ⑥

إِنَّا كُلُّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ ⑦

وَمَا أَرْبَابُ الْأَوْجَادِ كَلِمَةٍ بَالِغَةٍ ⑧

وَلَقَدْ أَهَلَكْنَا أَشْيَاءَ عُلَمَاءُ قَوْمٍ مِنْ مُذَكِّرٍ ⑨

وَكُلُّ شَيْءٍ صَعْلَةٌ فِي الزُّبُرِ ⑩

وَكُلُّ صَغِيرٍ يُكْبِرُ مُسْتَطَرٌ ⑪

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَنَهَرٍ ⑫

فِي مَقْعَدٍ صِدْقٍ عِنْدَ مَلِكٍ مُقْتَدِرٍ ⑬

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الرَّحْمَنُ ①
عَلَّمَ الْقُرْآنَ ②

(١) یعنی در سرعت وجود مراد آسان بودن ست .

(٢) یعنی در لوح محفوظ .

- آفرید آدمی را (۳) .
 آموختش سخن گفتن (۴) .
 خورشید و ماه بحساب مقرر میروند (۵) .
 و گیاه و درخت سجده میکنند (۶) .
 و آسمان را برافراشت و فرود آورد ترازو را
 (۷) .
 بمقصد آنکه از حد تجاوز مکنید در ترازو
 (۸) .
 و راست سنجید بانصاف و نقصان مکنید
 در ترازو (۹) .
 و زمین را گسترده برای آدمیان (۱۰) .
 در آن زمین میوه است و درختان خرماست
 خداوند غلاف ها (۱۱) .
 و در آن زمین دانه خداوند برگ ست و گل
 خوشبوئیست (۱۲) (۱) .
 پس کدام يك را از نعمتهای پروردگار
 خویش دروغ می شمرد (۱۳) (۲) .
 آفرید آدمی را از گل خشك مانند سفال
 (۱۴) .
 و آفرید جن را از شعله آتش (۱۵) .
 پس کدام يک را از نعمتهای پروردگار خویش
 دروغ می شمرد (۱۶) .
 پروردگار دو مشرق ست و پروردگار دو

- خَلَقَ الْإِنْسَانَ ٥
 عَلَّمَهُ الْبَيَانَ ٦
 الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ يُسَبِّحَانِ ٧
 وَالنَّجْمُ وَالشَّجَرُ يَسْجُدَانِ ٨
 وَالسَّمَاءَ رَفَعَهَا وَوَضَعَ الْمِيزَانَ ٩
 أَلَّا تَطْغَوْا فِي الْمِيزَانِ ١٠
 وَأَقِيمُوا الْوَزْنَ بِالْقِسْطِ وَلَا تُخْسِرُوا الْمِيزَانَ ١١
 وَالْأَرْضَ وَضَعَهَا لِلْأَنْعَامِ ١٢
 فِيهَا فَالِكِهْمُ ۖ وَالنَّخْلُ ذَاتُ الْأَكْمَامِ ١٣
 وَالْحَبُّ ذُو الْعَصْفِ ۖ وَالرَّيْحَانُ ١٤
 يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْرَبُوا
 خَيْبَ الْمَيْمِينِ ١٥
 خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ كَالْفَخَّارِ ١٦
 وَخَلَقَ الْجَانَّ مِنْ مَّاءٍ مَرْمُوقٍ ١٧
 يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْرَبُوا
 خَيْبَ الْمَشْرِقَيْنِ ١٨
 وَرَبِّ الْمَشْرِقَيْنِ ١٩

(۱) مترجم گوید اشاره بانست که برگ حبوب غازیه علف دواب ایشان میشود پس این علاوه نعمت است .
 (۲) جن وانس .

مغرب ست^(۱) (۱۷) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمیرید (۱۸) .

گذاشت دودریار اتابهم جمع شوند (۱۹) .
میان این هر دو حجابیست که یکی
بر دیگری تعدی نمیکند (۲۰) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمیرید (۲۱) .

برآید ازین دودریا مروارید و مرجان (۲۲) .
پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمیرید (۲۳) .

خدا راست کشتی های روان شونده
برافراشته در دریا مانند کوه ها (۲۴) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمیرید (۲۵) .
هر که هست بر زمین فانی شود (۲۶) .

و باقی ماند روی پروردگارتو خداوند
بزرگی و انعام (۲۷) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمیرید (۲۸) .

سوال میکند از خدا هر که در آسمانهاست
وزمین ست هر روزی خدا در حالتی
ست^(۲) (۲۹) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمیرید (۳۰) .

يَأْتِي آلَهُمْ رَبُّكَ مَنَّا لَمَّا كَانَ الْإِنسَانُ فِي حَرْبٍ مِّنْ آلِهِمْ (۱۵)

مَرَّ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ (۱۸)

بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَّا يَبْغِيَانِ (۲۰)

يَأْتِي آلَهُمْ رَبُّكَ مَنَّا لَمَّا كَانَ الْإِنسَانُ فِي حَرْبٍ مِّنْ آلِهِمْ (۲۱)

يَوْمَ يُرْمَىٰ لَهُمَا الْوَلُوكُ وَالْمَرْجَانُ (۲۲)

يَأْتِي آلَهُمْ رَبُّكَ مَنَّا لَمَّا كَانَ الْإِنسَانُ فِي حَرْبٍ مِّنْ آلِهِمْ (۲۳)

وَاللَّهُ الْجَوَارِ الْمُنشَاقِّ فِي الْبَحْرِ كَالْأَعْلَاقِ (۲۴)

يَأْتِي آلَهُمْ رَبُّكَ مَنَّا لَمَّا كَانَ الْإِنسَانُ فِي حَرْبٍ مِّنْ آلِهِمْ (۲۵)

كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ (۲۶)

وَيَبْقَىٰ وَجْهَ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ (۲۷)

يَأْتِي آلَهُمْ رَبُّكَ مَنَّا لَمَّا كَانَ الْإِنسَانُ فِي حَرْبٍ مِّنْ آلِهِمْ (۲۸)

يَسْأَلُهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلَّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ (۲۹)

يَأْتِي آلَهُمْ رَبُّكَ مَنَّا لَمَّا كَانَ الْإِنسَانُ فِي حَرْبٍ مِّنْ آلِهِمْ (۳۰)

(۱) یعنی در زمستان آفتاب مشرق و مغرب دیگر دارد و در تابستان مشرق و مغرب دیگر.

(۲) یعنی تنعیم یا تعذیب، اسعاد یا اشقا، احیایا اماتت والله اعلم .

از همه فارغ شده برای شما متوجه شویم
ای جن وانس (۳۱) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمرد (۳۲) .

ای قوم جن وانس اگر می توانید که
بیرون روید از کناره های آسمان هاوزمین
پس بیرون روید بیرون نخواهد رفتن مگر
بقوتی^(۱) (۳۳) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمرد (۳۴) .

فرستاده خواهد شد بر شما شعله از آتش
ودود نیز پس مقابله نتوانید کرد (۳۵) .

پس کدام يك را از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمرد (۳۶) .

پس چون بشکافد آسمان پس شود مثل گل
سرخ مانند ایدیم سرخ (۳۷) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمرد (۳۸) .

پس آن روز سوال کرده نه شود اگناه خود
هیچ آدمی ونه جنی (۳۹) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمرد (۴۰) .

شناخته شوند گنهگاران به قیافه خود پس
گرفته شود به موی پیشانی های وبه پای
هانیز (۴۱) .

پس کدام يك را از نعمتهای پروردگار

سَفَرَكُمْ لِكُرْبَةِ الْفُلَانِ ۝

فَيَأْتِي آلَهُ رَبِّكُمْ لِيُحْذِرَكُمْ ۝

يُعِشِرَ الْجَيْنَ وَالْإِنْسَ إِنِ اسْتَطَعْتُمْ أَن تَنْفُذُوا مِنْ أَقْطَارِ
الْكَلْبِ وَالْأَرْضِ فَأَنْفُذُوا وَلَا تَنْفُذُوا مِنَ الْأَرْضِ لِيُطْلِقَكُمْ ۝

فَيَأْتِي آلَهُ رَبِّكُمْ لِيُحْذِرَكُمْ ۝

يُرْسِلُ عَلَيْكُمْ سُحُوفًا مِّنْ نَّارٍ وَنُحَاسًا فَلَا يَكْفُرُونَ ۝

فَيَأْتِي آلَهُ رَبِّكُمْ لِيُحْذِرَكُمْ ۝

وَإِذَا انشَقَّتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ وَرْدَةً كَالدِّهَانِ ۝

فَيَأْتِي آلَهُ رَبِّكُمْ لِيُحْذِرَكُمْ ۝

فَيَوْمِئذٍ لَا يُسْئَلُ عَنْ ذُنُوبِهِ إِنْسٌ وَلَا جَانٌ ۝

فَيَأْتِي آلَهُ رَبِّكُمْ لِيُحْذِرَكُمْ ۝

يُعْرَفُ الْمُجْرِمُونَ بِسِيَاهِهِمْ فَيُؤْخَذُ بِالْأُؤَادِي
وَالْأَقْدَامِ ۝

فَيَأْتِي آلَهُ رَبِّكُمْ لِيُحْذِرَكُمْ ۝

دروغ می شمرد (۴۲) .

این است آن دوزخ که دروغ شمرده بودند آن را گنهگاران (۴۳) .

آمدورفت کنند میان آن آتش و میان آب گرم جوشیده (۴۴) .

پس کدام يك را از نعمت های پروردگار خویش دروغ می شمرد (۴۵) .

وکسی را که ترسیده است از ایستادن بحضور پروردگار خویش دبوستان است (۴۶) .

پس کدام يکر از نعمتهای پروردگار خویش دروغ می شمرد (۴۷) .

دو بوستان دارای شاخه های بسیار (۴۸) .

پس کدام يکر از نعمتهای پروردگار خویش دروغ می شمرد (۴۹) .

در آن دبوستان دو چشمه میروند (۵۰) .

پس کدام يکر از نعمتهای پروردگار خویش دروغ می شمرد (۵۱) .

در آن دبوستان از هر میوه دو قسم باشد (۵۲) .

پس کدام را از نعمتهای پروردگار خویش دروغ می شمرد (۵۳) .

تکیه زده بفرش های که آستر آن از حریر ضخیم باشد و میوه آن دبوستان نزدیک بُود^(۱) (۵۴) .

پس کدام يکر از نعمتهای پروردگار

هَذَا جَهَنَّمُ الَّتِي يُكَذِّبُ بِهَا الْمُجْرِمُونَ ﴿۴۲﴾

يَطُوفُونَ فِيهَا وَابَيْنَ حَبِيرَانِ ﴿۴۳﴾

يَأْتِي آلَاهُ رَبِّكُمَْا كَذِبِينَ ﴿۴۵﴾

وَمَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ جَمِلًا ﴿۴۶﴾

يَأْتِي آلَاهُ رَبِّكُمَْا كَذِبِينَ ﴿۴۷﴾

ذَوَاتَا أَفْئَانٍ ﴿۴۸﴾

يَأْتِي آلَاهُ رَبِّكُمَْا كَذِبِينَ ﴿۴۹﴾

فِيهِمَا عَيْنَانِ تَجْرِيانِ ﴿۵۰﴾

يَأْتِي آلَاهُ رَبِّكُمَْا كَذِبِينَ ﴿۵۱﴾

فِيهِمَا مِنْ كُلِّ فَاكِهَةٍ زَوْجَانِ ﴿۵۲﴾

يَأْتِي آلَاهُ رَبِّكُمَْا كَذِبِينَ ﴿۵۳﴾

مُتَّبِعِينَ كُلِّ فُرْشٍ بَطَائِنُهَا مِنْ إِسْتَبْرَقٍ وَجَنَّاتٍ
الْجَنَّتَيْنِ دَانِ ﴿۵۴﴾

يَأْتِي آلَاهُ رَبِّكُمَْا كَذِبِينَ ﴿۵۵﴾

خویش دروغ می شمرد (۵۵) .
 در آن کوشکها حوران باشند فرواندازنده
 چشم جماع نکرده است بآنها هیچ آدمی
 پیش از ایشان ونه هیچ جنی (۵۶) .
 پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
 خویش دروغ می شمرد (۵۷) .
 گویا آن حوران یاقوت و مرجان اند (۵۸) .
 پس کدام را از نعمتهای پروردگار خویش
 دروغ می شمرد (۵۹) .
 نیست جزای نیکوکاری مگر انعام بسیار
 (۶۰) .
 پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
 خویش دروغ می شمرد (۶۱) .
 و غیر از این دویوستان دویوستان
 دیگر باشند (۶۲) .
 پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
 خویش دروغ می شمرد (۶۳) .
 دویوستان سبز که از غایت سبزی بسیاهی
 میزند (۶۴) .
 پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
 خویش دروغ می شمرد (۶۵) .
 در آن دویوستان دو چشمه جوشنده باشند
 (۶۶) .
 پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
 خویش دروغ می شمرد (۶۷) .
 در آن دویوستان میوه و درختان خرما و انار
 باشند (۶۸) .
 پس کدام يك را از نعمتهای پروردگار

يَوْمَ تَقُومُ السُّعُودُ لَمَّا يَطْمِئِنُّ الشَّيْطَانُ فِي قُلُوبِهِمْ وَلَا جُنَّ ۝

يَأْتِي آلَهُ رَبِّكُمْ أَنْكَبِينَ ۝

كَأَنَّ الْيَأُوتَ وَالْمَجَانِ ۝

يَأْتِي آلَهُ رَبِّكُمْ أَنْكَبِينَ ۝

هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَانِ إِلَّا الْإِحْسَانُ ۝

يَأْتِي آلَهُ رَبِّكُمْ أَنْكَبِينَ ۝

وَمِنْ دُونِهَا جَبَلِينَ ۝

يَأْتِي آلَهُ رَبِّكُمْ أَنْكَبِينَ ۝

مُدَاهَمَتِينَ ۝

يَأْتِي آلَهُ رَبِّكُمْ أَنْكَبِينَ ۝

فِيهِمَا عَيْنَانِ تَضَاخَتَا ۝

يَأْتِي آلَهُ رَبِّكُمْ أَنْكَبِينَ ۝

فِيهِمَا نَارٌ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ زُرَّاجَانٌ ۝

يَأْتِي آلَهُ رَبِّكُمْ أَنْكَبِينَ ۝

خویش دروغ می شمرد (٦٩) .
در آن کوشکها زنانِ بگزیده جمال باشند
(٧٠) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمرد (٧١) .

حوران نگاهداشته شده درخیمها (٧٢) .
پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمرد (٧٣) .

جماع نکرده است بآنها هیچ آدمی پیش
از ایشان و نه هیچ جنی (٧٤) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمرد (٧٥) .

تکیه زده باشند بر بالشهای سبز و بساط
های نیک (٧٦) .

پس کدام یکر از نعمتهای پروردگار
خویش دروغ می شمرد (٧٧) .

بابرکت ست نام پروردگارتو خداوند بزرگی
و انعام (٧٨) .

سوره واقعه مکی است و آن نود
وشش آیت و سه رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
یادکن آنگاه که متحقق شود قیامت (١) .
نیست وقت بودن آن را هیچ نفس دروغ
گوینده (٢) (١) .

پست کننده است جماعتی را بلند کننده

فِيهِمْ خَيْرٌ حَسَانٌ ۝

فِي آيِ الْآهِ رَبِّكُمْ لَكُلِّ بَابٍ ۝

حُورٌ مَّقْصُورَاتٌ فِي الْبُيُوتِ ۝

فِي آيِ الْآهِ رَبِّكُمْ لَكُلِّ بَابٍ ۝

لَمْ يَطْبُخْ لَهُنَّ آتُنٌ قَبْلَهُمْ وَلَكِنَّ ۝

فِي آيِ الْآهِ رَبِّكُمْ لَكُلِّ بَابٍ ۝

مُتَكَبِّرِينَ عَلَى رُءُوفٍ خَفِيَةٍ وَعَبْرَةٍ حَسَانٍ ۝

فِي آيِ الْآهِ رَبِّكُمْ لَكُلِّ بَابٍ ۝

تَبَارَكَ اسْمُ رَبِّكَ ذِي الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

إِذَا وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ۝

لَيْسَ لَوْعَتِهَا كَأَذَانٍ ۝

خَائِضَةٌ زَائِعَةٌ ۝

است طائفه ای را (۳) .
 آنگاه که جنبانیده شود زمین را جنبانیدن
 سخت (۴) .
 وریزه ریزه کرده شود کوه هارا ریزه ریزه
 کردن بسیار (۵) .
 پس شود مانند غبار پراکنده (۶) .
 و شوید شما سه قسم (۷) .
 پس اهل سعادت چه حال دارند اهل
 سعادت (۸) .
 و اهل شقاوت چه حال دارند اهل شقاوت
 (۹) .
 و پیش روندگان خود ایشانند پیش روندگان
 (۱۰) .
 آن پیش روندگان ایشانند نزدیک کردگان
 (۱۱) .
 در بوستانهای نعمت باشند (۱۲) .
 سابقان جمعی بسیارند از پیشینیان^(۱) (۱۳) .
 و اندکی انداز پسینیان^(۲) (۱۴) .
 بر تخت های زربافته نشسته باشند (۱۵) .
 تکیه زده بر آن روبروی یکدیگر شده (۱۶) .
 آمدورفت میکنند برایشان نوجوانان
 جاویدان (۱۷) .
 بآب خوره ها و ابریق ها و پيالها از شراب
 جاری (۱۸) .

إِذَا رَجِيتِ الْأَرْضُ رَجِيًّا ①
 وَبَسَّتِ الْجِبَالُ بَسًّا ②
 فَكَانَتْ هَبًّا مُمْتَكًا ③
 وَكُنْتُمْ أَرْوَاحًا لَكَّةَ ④
 فَأَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ مَا أَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ ⑤
 وَأَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ مَا أَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ ⑥
 وَالشُّعْرُونَ لَشِقْرُونَ ⑦
 أُولَئِكَ الْمُقَرَّبُونَ ⑧
 فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ⑨
 ثُلَّةٌ مِنَ الْأُولَىٰ ⑩
 وَقَلِيلٌ مِنَ الْآخِرِينَ ⑪
 عَلَىٰ سُرُرٍ مَّوْضُونَةٍ ⑫
 تُتْرَكُ لِيَنَّ عَلَيْهِمُ الْمُنْتَهَلِينَ ⑬
 يَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُّخَلَّدُونَ ⑭
 بَآكُوبٍ وَأَبْرَأَيْقٍ وَوَكَّاسٍ مِنْ مَّعِينٍ ⑮

(۱) یعنی از امم سابقه .

(۲) یعنی از امت محمدیه .

لَأَصْدَعُونَ عَنْهَا وَلَا يُزْفُونَ ﴿۱۹﴾

وَقَالَهُمَا وَمَا يَخْتَرُونَ ﴿۲۰﴾

وَلَحْوِ طَيْرٍ مَّا يَتَّبِعُونَ ﴿۲۱﴾

وَحَوْرِيْنَ ﴿۲۲﴾

كَأَمْثَالِ الْمُلُوهِ السُّكُونِ ﴿۲۳﴾

جَزَاءِ نِيْمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۲۴﴾

لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لِقَاءَ وَلَا تَارِكًا ﴿۲۵﴾

إِلَّا أَصْوَابًا مَّا سَلْنَا ﴿۲۶﴾

وَأَصْحَابِ الْيَمِينِ ﴿۲۷﴾

فِي سِدْرٍ مَّخْضُودٍ ﴿۲۸﴾

وَطَلْحٍ مَّنْضُودٍ ﴿۲۹﴾

وَطِيلٍ مَّدْودٍ ﴿۳۰﴾

وَمَا مَسْنُودٍ ﴿۳۱﴾

وَقَالَهُمَا كَيْفَ تَدْرَأُونَ ﴿۳۲﴾

لَأَمْطُوعَةٍ وَلَا مَمْنُوعَةٍ ﴿۳۳﴾

وَفُزْنٍ مَّرْقُوعَةٍ ﴿۳۴﴾

إِنَّا أَنْشَأْنَاهُنَّ إِنْسَاءً ﴿۳۵﴾

فَجَعَلْنَهُنَّ أَبْكَارًا ﴿۳۶﴾

عُرُبًا أَتْرَابًا ﴿۳۷﴾

نه در سرداده شود ایشانرا از آن شراب
ونه بیهوش شوند (۱۹) .

وآمد و رفت کنند بامیوه ازهرجنس که
اختیار کنند (۲۰) .

وباکوشت مرغان ازهر جنس که پسندکنند
(۲۱) .

وایشانراست حوران کشاده چشم (۲۲) .

مانند مروارید پوشیده کرده شده (۲۳) .

پاداش دهیم بحسب آنچه میکردند (۲۴) .

نه شنوند دربهشت سخن بیهوده و نه حرفی
که گناه باشد (۲۵) .

لیکن بشنوند این سخن که هر یکی سلام
میگوید (۲۶) .

واهل سعادت چه حال دارند اهل
سعادت (۲۷) .

در درختان کنار بیخار (۲۸) .

و در درختان موز تویر تو ثمره آن (۲۹) .

و در سایه دراز (۳۰) .

و در آب ریخته شده (۳۱) .

و در میوه بسیار (۳۲) .

نه به پایان رسدونه از آن منع کرده
شود (۳۳) .

و فرش های برا فراشته شده (۳۴) .

هر آئینه ما آفریدیم حوران رایک نوع
افریدن (۳۵) .

پس ساختیم ایشانرا دوشیزه (۳۶) .

محبوب شوندند نزدیک شوهران^(۱) هم عمر

(۱) یعنی بفتح و دلالت .

با یکدیگر (۳۷) .

برای اصحاب یمن (۳۸) .

جماعتی بسیارند از پیشینیان (۳۹) .

و جماعتی بسیارند از پسینیان (۴۰) .

واهل شقاوت چه حال دارند اهل
شقاوت (۴۱) .

در باد گرم و آب گرم باشند (۴۲) .

و در سایه دود سیاه (۴۳) .

که نه خنک باشد و نه باعزت بود (۴۴) .

هر آئینه ایشان بودند پیش ازین بناز پرورده
(۴۵) .

و مداومت میکردند بگناه بزرگ (یعنی
شرك) (۴۶) .

ومی گفتند آیا چون بمیریم و خاک شویم
و استخوانی چند باشیم آیاما برانگیخته
شویم (۴۷) .

آیا پدران نخستین ما برانگیخته شوند (۴۸) .

بگوهر آئینه پیشینیان و پسینیان (۴۹) .

البته جمع کرده شوند در میعاد روز مقرر
(۵۰) .

بازهر آئینه شمای گمراهان دروغ
شمارندگان (۵۱) .

خواهید خورد از درختان زقوم (۵۲) .

پس پر خواهید کرد از آن شکم هارا (۵۳) .

پس خواهید آشامید بر آن طعام از آب گرم
(۵۴) .

پس خواهید آشامید مانند آشامیدن شتران
مبتلا به بیماری تشنگی (۵۵) .

لَا تُضِيبُ الْيَمِينُ ۳۷

ثَلَاثَةٌ مِنَ الْأَوَّلِينَ ۳۸

و ثَلَاثَةٌ مِنَ الْآخِرِينَ ۳۹

وَأَضْبَابُ الثَّمَالِ ۴۰ مَا أَضْبَابُ الثَّمَالِ ۴۱

فِي مَقْرَمٍ وَحَمِيمٍ ۴۲

و ظِلٌّ مِنْ يَمِينٍ ۴۳

لَا بَارِدٌ وَلَا كَيْفٌ ۴۴

إِنَّهُمْ كَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ مُتْرَفِينَ ۴۵

و كَانُوا يُبْعَثُونَ عَلَى الْعُنْتِ الْعَظِيمِ ۴۶

و كَانُوا يَقُولُونَ هَذَا بَدِئًا مِنَّا وَ كُنَّا تَرَابًا وَ عِظَامًا ۴۷ إِنَّا الْمُبْعُوثُونَ ۴۸

أَوَابِقُنَا الْأَوَّلُونَ ۴۹

قُلْ إِنَّ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ ۵۰

لَجَمْعٌ مَعْرُوفٌ ۵۱ إِلَىٰ مِيقَاتِ يَوْمٍ مَعْلُومٍ ۵۲

ثُمَّ نَأْتِيهَا الضَّالُّونَ الْمَلْدُتُونَ ۵۳

لَا كَلْبُونَ مِنْ شَجَرٍ مِنْ زُقُومٍ ۵۴

فَمَا لِيُونِ مِنْهَا الْبَطُونَ ۵۵

فَشَرِبُونَ عَلَيْهِ مِنَ الْعَمِيمِ ۵۶

فَشَرِبُونَ شُرْبَ الْهَيْمِ ۵۷

هَذَا نُزْلُهُمْ يَوْمَ الَّذِيْنَ ۝۵

عَنْ خَلْقِنَاكُمْ فَلَوْلَا نُصَدِّقُوْنَ ۝۵

اینست مهمانی ایشان روز جزاء (۵۶) .
ما آفریدیم شمارا پس چرا باور نمی کنید
(یعنی اعاده را) (۵۷) .

أَفَرَأَيْتُمْ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ۝۵

آیامی دیدید آنچه میریزید در رحم زنان^(۱)
(۵۸) .

وَأَنْتُمْ تَخْلُقُونَ أَمْ عَنِ الْفَيْلِقُونَ ۝۵

آیاشما می آفرینید آن را یا ما آفریننده
ایم^(۲) (۵۹) .

عَنْ قَدَرْنَا يَا بَنِي آدَمَ وَمَا عَنْهُمْ يَسْتَبِقُونَ ۝۵

مامعین کردیم در میان شما مرگ را
و نیستیم ما عاجز کرده شده (۶۰) .

عَلَى أَنْ يُبَدِّلَ أَمْثَالَكُمْ وَنُفْسَكُمْ فِي مَا كَانْتُمْ كَاثِرُونَ ۝۵

از آنکه عوض شما آریم قومی مانند شما
و بیافرینیم شمارا در عالمی که نمیدانید
(۶۱) .

وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ النَّشْأَةَ الْأُولَىٰ فَلَوْلَا تَتَذَكَّرُونَ ۝۵

وهر آئینه دانسته اید آفرینش نخستین را
پس چرا پند نمی گیرید (۶۲) .

أَفَرَأَيْتُمْ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ۝۵

آیا دیدید آنچه می کارید (۶۳) .

وَأَنْتُمْ تَزْعُمُونَ أَمْ عَنِ الرَّيْغُونَ ۝۵

آیاشما میرویانید آن را یا ما رویاننده ایم
(۶۴) .

لَوْ نَشَاءُ لَجَمَدْنَاهُ حَطًّا مَا نَفَخْنَا لَكُمْ تَفْهُمُونَ ۝۵

اگر خواهیم بگردانیم آن زراعت را گیاهی
درهم شکسته به تعجب مانده گوئید
(۶۵) .

إِنَّا لَعَرُومُونَ ۝۵

هر آئینه ما غرامت کشندگانیم (۶۶) .

بَلْ عَنْ مَحْرُومُونَ ۝۵

بلکه ما محروم ماندگانیم (۶۷) .

أَفَرَأَيْتُمُ الْمَاءَ الَّذِي تَشْرَبُونَ ۝۵

آیا پس دیدید آن آب را که می آشامید
(۶۸) .

وَأَنْتُمْ أَنْزَلْتُمُوهُ مِنَ الْبُرْنِ أَمْ عَنِ الْمُنْزِلُونَ ۝۵

آیاشما فرود آورده اید آن را از ابر یا ما
فرود آردگانیم (۶۹) .

(۱) یعنی منی را .

(۲) یعنی تقلیب میکنیم منی را از حالی به حالی تا آدمی پیدامی شود والله اعلم .

اگرخواهیم شوربگردانیم آنرا پس چرا شکر نمی‌گوئید (۷۰) .

آیاپس دیدید آن آتش را که روشن می‌کنید از میان شاخ درخت برمی‌آید (۷۱) .

آیا شما آفریده اید درخت آن را یا ما آفریننده ایم (۷۲) .

ما ساختیم آن درخت را برای پند و منفعت برای مسافران (۷۳) .

پس به پاکی یادکن پروردگار بزرگ خود را (۷۴) .

پس سگند میخورم بافتادن ستارها^(۱) (۷۵) .

وهر آئینه این قسمی ست بزرگ اگر بدانید (۷۶) .

هر آئینه این کتاب قرآنی است گرامی‌قدر (۷۷) .

نوشته شده است در کتاب پوشیده (۷۸) .
که دست نمی‌رسانند بآن مگر پاک کردگان^(۲) (۷۹) .

فرستاده شده است از جانب پروردگار عالمها (۸۰) .

آیا باین سخن شما انکار کننده اید (۸۱) .
ومی‌سازید نصیبه خود آنکه شما به دروغ نسبت می‌کنید (۸۲) .

پس آنگاه که رسد روح شخصی نزد

لَوْ نَشَاءُ جَعَلْنَاهُ أَجَاجًا فَلَوْلَا تَشْكُرُونَ ﴿۷۰﴾

أَفَرَأَيْتُمُ النَّارَ الَّتِي تُورُونَ ﴿۷۱﴾

ءَأَنْتُمْ أَنْشَأْتُمْ شَجَرَهَا أَمْ عَنِ الْمُنشِئُونَ ﴿۷۲﴾

عَنْ جَعَلْنَاهَا تَذَكُّرًا وَمَتَاعًا لِلْمُعْوِنِينَ ﴿۷۳﴾

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ﴿۷۴﴾

فَلَا أَقْسِمُ بِمَوْقِعِ النُّجُومِ ﴿۷۵﴾

وَإِنَّهُ لَقَسَمٌ لَوْ تَعْلَمُونَ عَظِيمٌ ﴿۷۶﴾

إِنَّهُ لَقُرْآنٌ كَرِيمٌ ﴿۷۷﴾

فِي كِتَابٍ مُّكْتَبٍ ﴿۷۸﴾

لَا يَسْتَمِعُ إِلَّا الْبَاطِرُونَ ﴿۷۹﴾

تَنْزِيلٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۸۰﴾

أَفَرَأَيْتُمُ الْحَيَّةَ الَّتِي تَدْعُو مَنْ هُوَ ﴿۸۱﴾

وَيَجْعَلُونَ رِزْقَهُمْ أَكْثَرَ مِنْ أَنْ يُؤْتَوْا ﴿۸۲﴾

فَلَوْلَا إِذَا بَلَغَتِ الْحُلُقُومَ ﴿۸۳﴾

(۱) یعنی شهب والله اعلم .

(۲) یعنی در لوح محفوظ .

كلو (۸۳) .

وشما آنگاه می بینید (۸۴) .

وامانزدیک تریم باو به نسبت شما ولیکن نمی نگرید (۸۵) .

پس اگرهستید غیر مقهور حکم الهی (۸۶) .
چرا بازنگردانیدروح را اگر راست گوئید^(۱) (۸۷) .

پس اما اگر باشد مرده از نزدیک کردگان بارگاه الهی (۸۸) .

پس اوراست راحت وگل خوشبو بوستان نعمت (۸۹) .

واما اگر باشد از اهل سعادت (۹۰) .

پس سلامت ست ای مخاطب خاطر ترا از اهل سعادت (۹۱) .

واما اگر باشد از دروغ شمارندگان گمراهان (۹۲) .

پس اوراست مهمانی از آب گرم (۹۳) .

واوراست در آوردن به دوزخ (۹۴) .

هرآئینه این خبر درست بی شبهه است (۹۵) .

پس پیاکی یادکن پروردگار بزرگ خود را (۹۶) .

وَأَنْتُمْ جُنُودٌ تَنْظُرُونَ ﴿۸۳﴾

وَعَنْ أَقْرَبٍ إِلَيْهِ مِنْكُمْ وَلَكِنْ لَا تُبْصِرُونَ ﴿۸۴﴾

قُلْ لَإِنْ كُنْتُمْ غَيْرَ مَدِينِينَ ﴿۸۵﴾

تَرْجِعُونَهَا إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۸۶﴾

فَأْتَلَأْنِ كَانَ مِنَ الْمَقْتُولِينَ ﴿۸۷﴾

فَرَوْحٌ وَرَيْحَانٌ وَجَنَّتْ نَعِيمٌ ﴿۸۸﴾

وَأَتَلَأْنِ كَانَ مِنَ أَصْحَابِ الْيَمِينِ ﴿۸۹﴾

فَسَلِّوْكَ مِنْ أَصْحَابِ الْيَمِينِ ﴿۹۰﴾

وَأَتَلَأْنِ كَانَ مِنَ الْمُكَذِّبِينَ الْمُنَافِقِينَ ﴿۹۱﴾

فَنَزَّلْنَا مِنْ حَيْبٍ ﴿۹۲﴾

وَصَلِيلَةٍ مُجِيمٍ ﴿۹۳﴾

إِنَّ هَذَا لَهُوَ حَقُّ الْيَقِينِ ﴿۹۴﴾

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ﴿۹۵﴾

سوره حدید مدنی است و آن بیست و نه آیت و چهار رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○

سَبِّحْ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿۱﴾

بنام خدای بخشاینده مهربان .
به پاکی یادکردخدارا هرچه درآسمان ها

(۱) مترجم گوید لفظ لولا داخل است بر ترجمونها واعاده آن برای تاکید است .

لَهُ مَلِكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَخْبِي وَيُبَيِّنُ ۚ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۲﴾

هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ ۚ يَعْلَمُ مَا يَكُونُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا ۚ وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ ۚ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿۳﴾

هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ ۚ يَعْلَمُ مَا يَكُونُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا ۚ وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ ۚ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿۳﴾

لَهُ مَلِكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿۴﴾

يُؤَلِّجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُؤَلِّجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ ۚ وَهُوَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿۵﴾

أَمْثَلُ يَا اللَّهُ وَيَسْأَلُهُ وَأَنْفَعُوا مِمَّا جَعَلَكُمْ مُسْتَخْلِفِينَ فِيهَا قَالَتِ الَّذِينَ آمَنُوا آمِنُكُمْ وَأَنْفَعُوا لَهُمْ أَجْرًا كَثِيرٌ ﴿۶﴾

وَمَا لَكُمْ لَا تُؤْمِنُونَ يَا اللَّهُ وَالرَّسُولَ ۚ يَدْعُوكُمْ لِتُؤْمِنُوا بِرَبِّكُمْ وَقَدْ أَخَذَ مِيثَاقَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿۷﴾

وزمین ست و اوست غالب دانا (۱) .

اوراست پادشاهی آسمانها وزمین زنده میکند و می میراند و او بر هر چیز تواناست (۲) .

اوست نخستین همه و اوست آخرین همه و اوست آشکارا و اوست پنهان و او بر هر چیز داناست (۳) .

اوست آنکه آفرید آسمان ها وزمین را درشش روز باز مستقر شد بر عرش می داند آنچه درمی آید به زمین و آنچه برمی آید از آن و آنچه فرود می آید از آسمان و آنچه بالا می رود اندر آن و او با شمامست هر جا که باشید و خدا بآنچه میکند بیناست (۴) .

اوراست پادشاهی آسمان ها وزمین و بسوی خدا باز گردانیده میشود کارها (۵) .

درمی آرد شب را در روز و درمی آرد روز را در شب و او داناست بملکون سینهها (۶) .

ایمان آرید بخدا و رسول او و خرج کنید از جمله آن مال که قرار داده است شمارا جانشین دیگران دروی پس آنانکه ایمان آوردند و خرج کردند از شما ایشانراست مزد بزرگ (۷) .

و چیست شمارا که ایمان نمی آرید بخدا و رسول در حالیکه دعوت می کند شمارا که ایمان آرید و پروردگار خویش و هرائینه عهد گرفته است از شما^(۱) اگر هستید باوردارنده (۸) .

(۱) یعنی روز آست بر یکم .

هُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ عَلَىٰ عَبْدِهِ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ لِيُخْرِجَكُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَإِنَّ اللَّهَ بِكُمْ لَعَرُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿١٠﴾

واوست آنکه فروميفرستد بر بنده خود آیاتِ واضح تا بيرون آرد شما را از تاریکی ها بسوی روشنی هر آینه خدا بر شما بخشاینده مهربان است (۹) .

وَمَا لَكُمْ أَلَّا تُنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلِلَّهِ مِيرَاثُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا يَسْتَوِي مَنكُم مَّنْ أَنْفَقَ مِن قَبْلِ الْفَتْحِ وَقَاتَلْ أُولَئِكَ أَعْظَمُ دَرَجَةً مِّنَ الَّذِينَ أَنْفَقُوا مِن بَعْدِ وَقَاتَلُوا وَكَلَّا وَعَدَدَ اللَّهُ الْحُسْنَىٰ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿١١﴾

وچيست شما را که خرج نه کنید در راه خدا و خدای راست واپس گذاشته آسمان ها و زمین^(۱) برابر نيست از شما آنکه خرج کرد پيش از فتح مکه و قتال کرد (بآنکه اين چنين عمل بعد از فتح مکه کرده باشد) آنجماعت در مرتبه بزرگ ترند از آنانکه خرج کردند بعد از فتح و قتال کردند و هريك را وعده داده است خدا حالتِ نيك و خدا بآنچه ميکنيد خبردار است (۱۰) .

مَنْ ذَا الَّذِي يُقرضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضْعِفُهُ لَهُ وَهَلْ أَجْرُهُمْ ﴿١١﴾

کيست آنکه قرض دهد خدا را قرض دادن نيك پس دوچند ادا کند آن قرض را براي او و اوراست مزد گرامی قدر (۱۱) .

يَوْمَ تَرَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ يَسْعَىٰ نُورُهُم بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ بُشْرًا لَّهُم الْيَوْمَ جَنَّتِ بَحْرَىٰ مِّنْ نَّحْتِهِمَ الْإِنهَارِ خَالِدِينَ فِيهَا ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٢﴾

يادکن روزيكه بينی مردان مسلمانان را و زنان مسلمانان را باين صفت که می شتابد نور ايشان پيش دست های ايشان و بجانب های راست ايشان (گفته شود) مژده باد شمارا امروز شمارا ست بوستان های ميرود زير آن جويها جاويد باشيد آنجا اينست مطلب يابی بزرگ (۱۲) .

يَوْمَ يَقُولُ الْمُتَّقُونَ وَالْمُنْفِقُونَ الَّذِينَ آمَنُوا أَنْظَرْنَا

روزيكه گویند مردان منافق و زنان منافق

(۱) یعنی هر کسیکه بمیرد آنچه بگذارد ملك خدا باشد پس بآن بخل کردن نهایت شنيع است .

بامسلمانان بنظر شفقت نگرید بسوی
ماتاروشنی گیریم از نور شما گفته
شود با گردید پس پشت خویش پس
بجوئید روشنی را^(۱) پس بنا کرده شود
در میان ایشان دیواری که او را دروازه
باشد اندرون آن دیوار در آنجا رحمت ست
و بیرون آن دیوار بجانب پیش او عذاب
ست (۱۳) .

آواز دهند منافقان مسلمانان را آیامان بودیم
همراه شما گفتند آری ولیکن شما در بلا
افگندید خویشتن را و انتظار کردید^(۲)
و شک آوردید و فریفته کرد شمارا آرزوها
تا آنکه برسید فرمان خدا^(۳) و فریب
داد شمارا در فرمانبرداری خدا شیطان
فریبنده (۱۴) .

پس امروز فرا گرفته نه شود از شما فدیة
ونه از کافران گرفته شود جای شما آتش
ست همان آتش لاتی شماسست و بد باز
گشت ست وی (۱۵) .

آیا وقت نرسیده است مسلمانان را که
نیایش کند دل های ایشان آن وقت یاد
کردن خدا و وقت یاد آوردن آنچه آمده
ست از وحی الهی و نباشند مانند آنانکه

نَقْتَبِسُ مِنْ نُورِكُمْ قَبِيلٌ ارْجِعُوا وَاذْكُرْ مَا كُنْتُمْ سَوَآءًا
فَقُصِرَ بَيْنَهُمْ بِمُؤْمِرِهِ بَابٌ بَاطِنُهُ فِيهِ الرَّحْمَةُ وَظَاهِرُهُ
مِنْ قَبِيلِهِ الْعَذَابُ ﴿۱۳﴾

يُنَادُوهُمْ أَمْ يَكُنْ مِنْكُمْ قَالُوا بَلْ وَلَكِنْ كُمْ فَتَنْتَهُمُ أَنْفُسُهُمْ
وَتَرْتَضِبْتُمْ وَارْتَبْتُمْ وَعَزَّيْتُمْ الْأَمَانُ حَتَّى جَاءَ أَمْرُ اللَّهِ
وَعَزَّيْتُمْ بِاللَّهِ الْعَرُورُ ﴿۱۴﴾

قَالُوا لَمْ يَأْتِ الْيَوْمَ لِيُؤْخَذْ مِنْكُمْ يَوْمَ يَوْمِ الْذِينَ كَفَرُوا مَا أَوْلَكُمْ
الَّذِينَ هِيَ مَوْلَاكُمْ وَيَسُ الْمَصِيرُ ﴿۱۵﴾

أَمْ يَأْنِ لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْ تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِيذْكُرُوا اللَّهَ وَمَا نَزَلَ
مِنَ الْحَقِّ وَلَا يَكُونُوا كَالَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلُ فَطَالَ

(۱) مترجو گوید یعنی درد دنیا روید تحصیل نور کنید که این جا تحصیل نور نیست والله اعلم .

(۲) یعنی هزیمت مسلمانان را .

(۳) یعنی اجل .

داده شده است ایشان را کتاب پیش ازین پس درازگشت برایشان مدت پس سخت شدل های ایشان و بسیاری ازایشان بدکاران اند (۱۶) .

بدانید که خدا زنده میکند زمین را بعد از مرده بودن آن هر آئینه بیان کردیم برای شما نشانها بود که شما دریابید (۱۷) .

هر آئینه مردان خیرات دهنده و زنان خیرات دهنده و آنانکه قرض داده اند خدا را قرض نیک دو چند داده شودایشان را وایشانراست مزدگرمی قدر (۱۸) .

وآنانکه ایمان آوردند بخدا و پیغمبران او آنجماعت ایشانند صدیقان و شهیدان نزدیک پروردگار خویش ایشانراست مزدایشان و نورایشان و آنانکه کافر شدند و دروغ شمردند آیاتِ ما را آنجماعت اهل دوزخ اند (۱۹) .

بدانید که زنگانی دنیا بازست و بیهودگی ست و آرائش ست و خودستائی ست در میان شما و از یکدیگر زیاده طلبی ست در مال ها و فرزندان مانند بارانی که به شگفت آورد زراعت کنندگان را رُستنی او باز خشک شود پس زرد به بینی آن را باز در هم شکسته گردد و در آخرت عذاب سخت ست و نیز آمرزش ست از جانب خدا و خوشنود است و نیست زندگانی دنیا مگر بهره ای که باعث فریب باشد (۲۰) .

سبقت کنید بسوی آمرزش از جانب پروردگار تان و بسوی بهشتی که پهنائی

عَلَيْكُمْ الرَّمْدُ فَتَسْتَقُولُوهُمْ وَكثيرٌ مِنْهُمْ ضَالٌّ ۝۱۶

إِنَّمَا اللَّهُ يُمْسِكُ بِرَأْسِ الْعَرْشِ عِشْرَةَ آيَاتٍ لَكُمْ تَعْقِلُونَ ۝۱۷

إِنَّ الْمُصَّدِّقِينَ وَالْمُصَدِّقَاتِ وَأَقْرَضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا لِيُضَاعَفَ لَهُمْ وَلَهُمْ أَجْرٌ كَرِيمٌ ۝۱۸

وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ ۝۱۹
وَالشَّهَادَةُ أَحْسَنُ أَعَادُوا لَهُمْ أَسْرَهُمْ وَنُورَهُمْ وَالَّذِينَ كَفَرُوا
وَكَذَّبُوا بِالْآيَاتِ الَّتِي آوَلَيْكَ أَصْحَابُ الْجَبْرِ ۝۲۰

إِنَّمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهُمْ رِزْقُهُمْ فِيهَا فَكُلُوا مِنْهُم مَّا كُنْتُمْ
تَكْسِبُونَ ۝۲۱ وَالْأَمْوَالُ وَالْأَوْلَادُ كَمَثَلِ غَيْثٍ أَسْفَلَ السَّمَاءِ
ثَبَاتُهُ لَكُمْ يَهْبِطُ فَنُورُهُ مُمْسِكٌ ثُمَّ يُمِطُ وَيُنزِلُ سَآءًا مِمَّنْ
عَذَابُ شَرِيدٍ لَمَفْعَةٌ مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٌ وَمَا الْحَيَاةُ
الدُّنْيَا إِلَّا لَعِبٌ أَلْعُرُورُ ۝۲۰

سَائِقُونَ إِلَى مَعْفٍ وَمِنْ رَبِّكُمْ وَجَعَلَهَا لَعَارِضَ السَّمَاءِ

وَالْأَرْضِ أَعْدَتُ لِلَّذِينَ آمَنُوا بِاللهِ وَرَسُولِهِ ذَلِكَ فَضْلُ اللهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿۳۱﴾

مَا صَاحِبِينَ مُصِيبَةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي أَنْفُسِكُمْ أَلَمْ تُكْتَبَ مِنْ قَبْلُ أَنْ تَبْرَأَ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللهِ يَسِيرٌ ﴿۳۲﴾

لِيَكُنَّ آتَاؤُكُمْ سَاعِلًا مَا قَاتَلْتُمْ وَلَا تَغْرِبُوا بِنِعْمَةِ اللهِ وَاللهُ لَرَحِيمٌ كُلٌّ حَتَّىٰ تَقُورُوا ﴿۳۳﴾

الَّذِينَ يَعْطُونَ وَيَأْتُونَ النَّاسَ بِالْخَلِّ وَمَنْ يَتَوَلَّ فَإِنَّ اللهُ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَمِيدُ ﴿۳۴﴾

لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا بِالْأَيِّتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسَ بِالْقِسْطِ وَأَنْزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللهُ مَنْ يَتَّقُ وَيَصْرِفُهُ أَرْسَلَهُ بِالْغَيْبِ إِنَّ اللهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿۳۵﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا وَإِبْرَاهِيمَ وَجَعَلْنَا فِي ذُرِّيَّتِهِمَا الْكُتُوبَ

اومانند پهنائی آسمان وزمین باشد آماده کرده شد برای آنانکه ایمان می آرند بخداو پیغامبران او اینست فضل خدا میدهدش بهره که خواهد و خداوند صاحب فضل بزرگ ست (۲۱) .

نه رسید هیچ مصیبتی در زمین ونه در جان های شما مگر نوشته شده است در کتابی پیش ازآنکه بیافرینیم آن مصیبت را هرآئینه این کار بر خدا آسان ست (۲۲) .

(خبر داده ایم) تاانده نخورید برآنچه رفت ازدست شما و تا شادمان نه شوید بآنچه عطا کرد شمارا و خدای تعالی دوست نمیدارد هر تکبر کننده خودستاینده را (۲۳) .

(دوست نمیدارد) آنانرا که بخل میکنند و مردمان را به بخل می فرمایند و هرکه رگردان شود هرآئینه خدا اوست بی نیاز ستوده (۲۴) .

هرآئینه فرستادیم پیغامبران خودرا به نشانه های واضح و فرود آوردیم همراه ایشان کتاب و ترازو را تا عمل کنند مردمان بانصاف و فرود آوردیم آهن را در آن جنگ سخت ست و منفعت های دیگر برای مردمان و تا بدانند خدا کسی را که نصرت دهد خدا و پیغمبران او را غائبانه هرآئینه خداتوانای غالب ست (۲۵) .

و هرآئینه فرستادیم نوح را و ابراهیم را و نهادیم در اولاد ایشان پیغامبری و کتاب

وَالْكِتَابَ فَمِنْهُمْ مُهْتَدٍ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَسِقُونَ ﴿۳۱﴾

ثُمَّ قَتَلْنَا عَلَى الْأَرْضِ مِنْهُمْ أَهْلًا وَمَوْلًا وَقَتَلْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ وَالَّذِينَ
الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ رَأَوْا رَسُولَهُ وَرَحِمَهُ
وَرَبَّانِيَّةً لَابَتَدْعُوها مَا كَتَبْنَا عَلَيْهِمُ إِلَّا الْإِتِّعَاءَ رِضْوَانِ
اللَّهُ فَمَادَعَوْها حَقَّ رِعَابَتِها قَاتِلْنَا الَّذِينَ آمَنُوا مِنْهُمْ
أَجْرَهُمْ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَسِقُونَ ﴿۳۲﴾

پس بعض ایشان راه یابنده است
و بسیاری از ایشان بدکارانند (۲۶) .

باز فرستادیم از پی ایشان پیغامبران خود را
و از پی آوردیم عیسیٰ پسر مریم را
و دادیمش انجیل و نهادیم درد دل های
تابعان او مهربانی و بخشایش و گوشه
نشینی که خود پیدا کرده بودند آن را ما
فرض نه ساخته بودیم برایشان لیکن
اختراع کردند بطلب خوشنودی خدا پس
نگاهداشت آن نکردند حق نگهداشتن آن
پس عطا کردیم آنان را که ایمان آوردند
از ایشان^(۱) مزدایشان را و بسیاری از ایشان
بدکارانند (۲۷) .

ای آنانکه ایمان آورده اید به پیغمبران
سابق برسید از خدا و ایمان آرید به
پیغامبر او^(۲) تا بدهد شمارا دوحصه
از رحمت خود و بدهد شمارا نوری که راه
روید بان و تا بیامرزد شمارا و خدا آمرگار
مهربان ست (۲۸) .

(خدا باین مقدمه خبر داد) تا بدانند اهل
کتاب که ایشان قادر نیستند بر چیزی
از فضل خدا و بدانند که فضل بدست
خداست میدهد آن را بهره خواهد و خدا
صاحب فضل بزرگ ست (۲۹) .

يَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا اللَّهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا بِرَسُولِهِ يُؤْتِيكُمُ
كُفْلَيْنِ مِنْ رَحْمَتِهِ وَيَعْمَلُ لَكُمْ نُورًا تَمْشُونَ بِهِ وَيُعْزِلُ لَكُمْ
وَاللَّهُ عَزِيزٌ ذُو جَبَرٍ ﴿۳۳﴾

يَتْلَايَعْلَمُ أَهْلَ الْكِتَابِ أَلا يَقْدِرُونَ عَلَى شَيْءٍ مِنْ
فَضْلِ اللَّهِ وَأَنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ
وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿۳۴﴾

- (۱) یعنی به محمد صلی الله علیه وسلم .
(۲) یعنی به محمد صلی الله علیه وسلم .

سوره مجادله مدنی است و آن بیست
ودو آیت و سه رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
قَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّتِي تُجَادِلُكَ فِي زَوْجِهَا وَ
تَشْكُرِي إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ يَسْمَعُ تَحَاوُرَكُمَا إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ①

بنام خدای بخشاینده مهربان .

(۱) هر آئینه شنید خدای تعالی سخن آن زن که گفتگو میکرد با تو درباره شوهر خود و شکایت میکرد پیش خدا و خدامی شنود گفتگو کردن شمارا هر آئینه خداشنواییناست (۱) .

الَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِنكُم مِّن سَائِرِهَا مَأْتِنَ أَهْوَاهُمْ إِنَّ لَهُم مِّن
إِلَٰهِي وَوَالِدَتِهِمْ وَأَنَّهُمْ يُفْعَلُونَ مُتَكَرِّرِينَ الْقَوْلِ وَرَدُّوا
إِنَّ اللَّهَ لَعَفُوفٌ عَفُورٌ ②

آنانکه از شماظهار میکنند بازنان خود (۲) نیستند آن زنان مادران ایشان نیستند مادران ایشان، الا آنانکه زاده اند ایشان را هر آئینه اینظهار کنندگان می گویند سخن نامعقول و میگویند دروغ و هر آئینه خدا عفوکننده آمرزگارست (۲) .

وَالَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِن سَائِرِهِمْ ثُمَّ يَعُودُونَ لِمَا قَالُوا فَحَرْبٌ رُّبُعَةٌ مِّنَ قَبْلِ أَنْ يَتَّيَسَّرَ ذَلِكَ لَهُمْ تَوَعَّظُونَ بِهَا وَاللَّهُ
يَمَّا يَعْمَلُونَ حَافِيٌ ③

وآنانکهظهار می کنند بازنان خود بازرجوع میکنند درمخالفت آنچه گفتند پس واجب ست آزاد کردن برده ای پیش از آنکه زن و مرد بایکدیگردست رسانند (۳) این حکم پند داده میشود شمارا بآن و خدا بآنچه میکنید خبردارست (۳) .

فَمَنْ أَمْرٌ بِمَا فَضِيلًا فَنَهَرْتُم مِّنْهُنَّ عَيْنِينَ مِّن قَبْلِ أَنْ يَتَّيَسَّرَ

پس هر که نه یابد برده را پس بروی واجب

- (۱) زنی را شوهر او گفت " انت علی کظهر امی " تو بر من مانند پشت مادر منی آن زن پیش آنحضرت صلی الله علیه وسلم این ماجرا عرض کرد فرمودند که حرام شدی آن زن کثرت عیال و قلت مال عرض کرد خدای تعالی این آیت فرستاد .
- (۲) یعنی تشبیه می دهند زنان خود را به پشت مادر .
- (۳) یعنی جماع کنند .

ست روزه داشتن دوماه پی در پی پیش از آنکه هر دو بایکدیگر دست رسانند پس هر که نتواند این را پس طعام دادن شصت فقیر لازم است، این حکم برای آنست که منقاد شوید به خدا و پیغامبر او و این احکام حد مقرر کرده خداست و کافران را عذاب درد دهنده باشد (٤).

هر آئینه آنانکه مخالفت میکنند با خدا و رسول او خوار کرده شد ایشانرا چنانکه خوار کرده شد آنان را که پیش از ایشان بودند و هر آئینه فرود آوردیم آیات واضح و کافران را عذاب خوار کننده است (٥).

روزیکه برانگیزد ایشانرا خدا همه يك جا پس خبر دهد ایشان را بآنچه کرده بودند یادداشت کرد آنرا خدا و ایشان فراموش کردند آن را و خدا بر همه چیز مطلع است (٦).

آیانه دیدی که خدا میداند آنچه در آسمان هاست و آنچه در زمین ست نمی باشد بایکدیگر گفتن سه شخص را مگر خدا چهارم ایشان ست و نمی باشد گفتن پنج شخص را الا خدا ششم ایشان ست و نه کمتر ازین و نه زیاده ازین مگر خدا با ایشانست هر کجا باشند باز خبر دهد ایشان را روز قیامت به آنچه کرده اند هر آئینه خدا بهر چیز داناست (٧).

آیاندیدی بسوی آنانکه منع کرده شد ایشان

فَمَنْ أَرَيْتَظِعْ بِأَطْعَامِ بَشَرٍ مِّنْكَ لِيُؤْتُوا بِاللَّهِ
وَسُؤْلَهُ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَاللَّذِينَ عَذَابُ الْبَعْرِ ①

إِنَّ الَّذِينَ يُحَادُّونَ اللَّهَ وَسُؤْلَهُ كَيْتُوا كَمَا كَيْتَ الَّذِينَ مِنْ
قَبْلِهِمْ وَقَدْ أَنْزَلْنَا آيَاتِنَا يَتَذَكَّرُ لِكُلِّ مَن عَذَابُ مُهِينٌ ①

يَوْمَ يَجْعَلُهُمُ اللَّهُ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا أَحْصَاهُ اللَّهُ
وَسُؤْلَهُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ①

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَا يَكُونُ مِنْ
تَجْوَى ثَلَاثَةَ الْأَمْوَارِ أَيْبُهُمْ وَلَا يَخْصَمُهُ الْوَسْطَاءُ وَهُمْ وَلَا آذَى
مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْثَرَ الْأَهْوَمِ مِنْهُمْ إِنْ مَا كَانُوا تَحْتَبِينَئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا
يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّ اللَّهَ لَجَلُّ شَيْءٍ عَلَيْهِمْ ①

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ نُهُوا عَنِ الْجَمْعِ ثُمَّ يُعَادُونَ لِأَمْثَلِهِمْ

را از بایکدیگر رازگفتن^(۱) بازعود میکنند در آنچه از آن منع کرده شد ایشان را و بیکدیگر راز میگویند در باب گناه و تعدی و نافرمانی پیغامبر و چون بیایند پیش تودعا کنند ترا بآن کلمه که دعانکرده است ترا خدا بآن^(۲) و میگویند در دل های خویش چرا عذاب نه میکند مارا خدا بسبب آنچه میگوئیم^(۳) بس ست ایشانرا دوزخ در آیند آن جا پس بدجائست دوزخ (۸).

ای مسلمانان چون بایکدیگر رازگوئید پس باید که راز مگوئید در باب گناه و تعدی نافرمانی پیغامبر و رازگوئید در باب نیکوکاری و پرهیزگاری و بترسید از خدائی که بسوی او حشر کرده خواهید شد (۹).

جزاین نیست که رازگفتن بد از کار شیطان ست تا اندوهگین کند مسلمانان را و نیست هیچ زیان رساننده بایشان مگر باراده خدا، و برخدا باید که توکل کنند مسلمانان (۱۰).

ای مسلمانان چون گفته شود شمارا که گشاده بنشینید در مجلس ها پس گشاده کنید جای را تا بگشاید خدا برای شما (هر مشکلی را) و چون گفته شود برخیزید پس برخیزید تا بلند کند خدا مرتبه ها برای

وَيَذَرُونَ بِالْأَثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَمَعْصِيَةِ الرَّسُولِ وَإِذْ أَمَرُوا لَكُمْ بِمَا لَمْ يَحِبُّكُمْ بِهِ اللَّهُ وَيَقُولُونَ فِي أَنْفُسِهِمْ لَوْلَا يُعَذِّبُنَا اللَّهُ بِمَا نَقُولُ حَسْبُكُمْ جَهَنَّمُ يَصْلَوْنَهَا فَيَمْسَسُ الْعَصِيرُ ①

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَنَاجَيْتُمْ فَلَا تَنَاجُوا بِالْأَثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَمَعْصِيَةِ الرَّسُولِ وَتَنَاجُوا بِالْإِزْوَالِ وَالْتَعْوَىٰ وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ①

إِنَّمَا النَّجْوَىٰ مِنَ الشَّيْطَانِ لِيَحْزَنَ الَّذِينَ الَّذِينَ آمَنُوا وَلَيْسَ بِضَارِّهِمْ شَيْئًا إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَعَلَى اللَّهِ قَلْبُ كُلِّ الْمُؤْمِنِينَ ①

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قِيلَ لَكُمْ تَقَسَّعُوا فِي الْمَجَالِسِ فَاقْسِعُوا بِحَسْبِ اللَّهِ لَكُمْ وَإِذَا قِيلَ انشُرُوا فَانشُرُوا بِنُورٍ اللَّهُ الَّذِي آمَنُكُمْ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَوْ تَوَالِجَ الْعِلْمِ وَجِبَاتٍ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ①

- (۱) یعنی یهود که راز ایشان در ایدای مسلمین بود والله اعلم .
- (۲) یعنی بجای السلام عليك السام عليك گویند یعنی مرگ بر تو باد .
- (۳) یعنی اگر پیغامبر راست است بایستی که مارا عذاب رسیدی والله اعلم .

آنانکه ایمان آورده اند از شما و آنانکه عطا کرده شده است ایشانرا علم و خدا بآنچه میکند خبردارست (۱۱) .

ای مسلمانان چون خواهید که راز گوئید بایغامبر پس نخست بدهید پیش از راز گفتن خود خیرات را این کار بهترست شمارا و پاکیزه تر پس اگر نیابید هرآئینه خدا آمرزگار مهربانست^(۱) (۱۲) .

آیاترسیدید ازآنکه نخست دهیدپیش از رازگفتن خود خیرات هاراپس چون نکریدید و درگذشت خدا از شما پس باری برپادارید نمازرا و بدهید زکوة را و فرمانبرداری کنید خدا و رسول اورا و خدا خبردارست بآنچه میکند (۱۳) .

آیانه دیدی بسوی آنانکه دوستی کردند باقومی که غضب کرده است خدا برایشان^(۲) نیستند این منافقان از شما ونه از یهود و سوگند میخورند بردروغ و ایشان میدانند (۱۴) .

آماده ساخته است خدا برای ایشان عذاب سخت هرآئینه بداست آنچه میکردند (۱۵) .

سپر گرفته اند سوگندان خودرا پس بازداشتند مردم را از راه خدا پس برای ایشانست عذاب خوارکننده (۱۶) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نَاجَيْتُمُ الرَّسُولَ فَقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيْكُمْ صَدَقَةً ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ وَأَطْوَرُ فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١١﴾

أَشْفَقْتُمْ أَنْ تُقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيْكُمْ صَدَقَاتٍ فَإِذْ لَمْ تَفْعَلُوا وَاتَّبَعَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ فَاقْتَبِمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٢﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ تَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مَا هُمُ بَشِيرٌ وَلَا مِنْكُمْ وَيَتْلِفُونَ عَلَى الْكُذْبِ وَهُمْ يَصَلُّونَ ﴿١٣﴾

أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٤﴾

بَشِيرٌ وَالْإِيمَانُ لَهُمْ حُرْمَةٌ فَصَدَّوْا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ فَالَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ ﴿١٥﴾

(۱) مترجم گوید این حکم منسوخ است بآیتی که می آید والله اعلم .

(۲) یعنی منافقان بایهود دوستی کردند والله اعلم .

دفع نخواهد کرد از ایشان اموال ایشان و اولاد ایشان از عذاب خدا چیزی را این جماعت اهل دوزخ اند، ایشان آنجا جاویدان باشند (١٧) .

روزی که برانگیزد ایشانرا خداهمه يك جا پس سگند خورند بحضور او چنانکه سگند میخورند بحضور شما و می پندارند که ایشان بر چیزی هستند آگاه شوهر آئینه ایشانند دروغگو (١٨) .

غالب آمده است برایشان شیطان پس فراموش ساخت از خاطر ایشان یاد کردن خدا را این جماعت لشکر شیطان اند آگاه شوهر آئینه لشکر شیطان ایشانند زیان کاران (١٩) .

هر آئینه آنانکه مخالفست میکنند با خدا و رسول او این جماعت در جمله خوارترین مردم اند (٢٠) .

حکم کرد خدا البته غالب شوم من و پیغامبران من هر آئینه خدا توانای غالب است (٢١) .

نخواهی یافت قومی را که ایمان دارند بخدا و روز آخر باین صفت که دوستی کنند با کسیکه خلاف کرده است با خدا و رسول او و اگر چه آن جماعت باشند پدران ایشان یا پسران ایشان یا برادران ایشان یا خویشاوندان ایشان آن مومنان که با کافران دوستی ندارند نوشته است خدا در دل های ایشان ایمان را و قوت داده است ایشان را بفیض غیبی

لَنْ نُعْطِيَهُمْ أَمْوَالَهُمْ وَلَا أَوْلَادَهُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٥٨﴾

يَوْمَ يَبْعَهُمُ اللَّهُ جَبَابًا فَيَقُولُ لَنْ نُعْطِيَهُمْ لَكُمْ وَتَسْتَوُونَ أَنَّهُمْ عَلَىٰ سَمِيٍّ إِلَّا أَنَّهُمْ هُمُ الْكَافِرُونَ ﴿٥٩﴾

إِسْتَحْوَذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ فَأَنسَاهُمْ ذِكْرَ اللَّهِ أُولَئِكَ حِزْبُ الشَّيْطَانِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ الشَّيْطَانِ هُمُ الْغَابِرُونَ ﴿٦٠﴾

إِنَّ الَّذِينَ يُحَادِّثُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ فِي الْأَذْلَىٰ ﴿٦١﴾

كَتَبَ اللَّهُ لَأَعْلَبِينَ أَنَا وَرَسُولِي إِنَّا اللَّهُ قَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿٦٢﴾

لَا يُحَادِّثُونَنَا يُحَادِّثُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُم بِرُوحٍ مِنَّا وَجَلَّلَهُمْ جَلَلًا نَجْمِيًّا مِنْ عَشِيرَاتِ الْآلِ كَثِيرًا مِنْهُمْ فِيهَا أَضَى اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَرَضُوا عَنْهُ أُولَئِكَ حِزْبُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٦٣﴾

از جانب خود و درآرد ایشان را به بوستان
ها میرود زیر آن جویها جاویدان آنجا
خوشنود شد خدا از ایشان و خوشنود
شدند ایشان از خدا ایشانند لشکر
خدا آگاه شو هر آئینه لشکر خدا ایشانند
رستگاران (٢٢) .

سوره حشر همدنی است و آن بیست
و چهار آیت و سه رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
سَمِعَ اللَّهُ مَنَاقِبَ الْمُؤْمِنِينَ وَآلِ الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ①

بنام خدای بخشاینده مهربان .

(١) به پاکی یاد کرد خدای را آنچه در
آسمان هاست و آنچه در زمین ست
واوست غالب با حکمت (١) .

هُوَ الَّذِي أَخْرَجَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ دِيَارِهِمْ
لِأَدْلَى الْعُرْمِ مَا ظَنَنُوا أَن يَنْجَرُوا وَكَذَٰلِكَ نَجِّنُهُمْ حُصُونَهُمْ
مِنَ اللَّهِ فَأَتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ حَيْثُ لَمْ يَحْتَسِبُوا وَقَدْ فِي
قُلُوبِهِمُ الرَّعْبُ يُخْرِبُونَ بُيُوتَهُمْ بِأَيْدِيهِمْ وَأَيْدِي الْمُؤْمِنِينَ
فَاخْتَارُوا لِأُولَى الْأَبْصَارِ ②

اوست آنکه بیرون راند آنان را که
کافر شدند از اهل کتاب از خانه های
ایشان در اول جمع کردن لشکر، گمان نه
داشتید شما ای مسلمانان که بیرون روند
و گمان میکردند آن کافران که نگاهدارنده
ایشان باشند قلعه های ایشان از عقوبت

(١) مترجم گوید که آن حضرت صلی الله علیه وسلم چون بمدینه آمدند بابنی نضیر
صلح کردند و ایشان بسبب شقاوت ازلی سعی عداوت آنحضرت صلی الله علیه
وسلم پیش گرفتند آنحضرت صلی الله علیه وسلم اراده فرمود که آنجماعت را
جلالوطن فرماید منافقان آن ملاعین را پیغام فرستادند که شما قتال کنید و در جنگ
استواری ورزید که ماریق شما ایم خدای تعالی برخلاف اراده منافقان در اول
جمع کردن لشکر بریهودالقا رعب فرمود تا عاجز آمدند و جلاوطنی اختیار کردند و
سخن اهل نفاق را نشنیدند و بقتال و تکرار جمع رجال اتفاق نیفتاد و اموال ایشان
فیء شد و فیء آنرا گویند که بغیر قتال بدست مسلمانان افتد خدای تعالی منت بر
مسلمانان نهاد حکم فیء بیان فرمود و از اراده منافقان خیر داد و الله اعلم .

خدا پس پیامد بایشان عقوبتِ خدا از آن جا که گمان نمی کردند و افکنند در دل های ایشان ترس را خراب می کردند خانه های خود را بدست های خویش و بدست های مسلمانان پس عبرت گیرید ای خداوندان بصیرت (۲) .

و اگر نه آن بود که نوشت خدا بایشان جلا وطنی را هر آینه عقوبت می کرد ایشان را در دنیا^(۱) و ایشان راست در آخرت عذاب آتش (۳) .

این عذاب بسبب آنست که ایشان مخالفت کردند با خدا و رسول او و هر که مخالفت کند با خدا پس هر آینه خدا سخت عقوبت ست (۴) .

آنچه بریدید از درختِ خرما یا گذاشتید آن را ایستاده بر بیخ و ریشه های آن پس به فرمان خدا بود و تا خوار کند بدکاران را^(۲) (۵) .

و آنچه عائد گردانید خدا بر پیغامبر خود از اموال (بنی نضیر) پس نتاخته بودید بر آن اسپان را و نه شتران را ولیکن خدا غالب میگرداند پیغامبران خود را بر هر که خواهد و خدا بر هر چیز تواناست (۶) .

آنچه عائد گردانید خدا بر پیغامبر خود از اموال ساکنان ده ها خدای راست و

وَلَوْلَا أَنْ كَتَبَ اللَّهُ عَلَيْهِمُ الْجَلَآءَ لَعَذَّبَهُمْ فِي الدُّنْيَا
وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ النَّارِ ①

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاكُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَمَنْ يُشَاقِقِ اللَّهَ فَإِنَّ اللَّهَ
شَدِيدٌ عِقَابٌ ②

مَا قَطَعْتُمْ مِنْ لَبَنَةٍ أَوْ مَرْتَعَةٍ أَوْ مِمَّا قَامُوا عَلَىٰ أَصُولِهَا فَبَدَلِ الْبَنِ
وَالْيَعْرَبِ وَالسُّبُعِ ③

وَمَا أَقَاءَ اللَّهُ عَلَىٰ رَسُولِهِ مِنْهُمْ مِمَّا أَجَعْتُمْ عَلَيْهِمْ مِنْ خَيْلٍ
وَلَا رِكَابٍ وَ لَكِنَّ اللَّهَ يُسَلِّطُ رُسُلَهُ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَىٰ
كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ④

مَا أَقَاءَ اللَّهُ عَلَىٰ رَسُولِهِ مِنْ أَهْلِ الْقُرَىٰ فَلِلَّهِ وَاللَّسْوَلِ
وَلِلَّذِي الْقُرَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالسُّبُعِ وَأَبْنِ السُّبُعِ لَكِنْ لَا

(۱) بنوعی دیگر والله اعلم .

(۲) یعنی قطع درخت میوه دار وقت جهاد جائز است و ترك آن نیز جائز والله اعلم .

يَكُونُ دُولَةً بَيْنَ الْأَغْنِيَاءِ وَبَيْنَ الْفُقَرَاءِ وَمَا أَتَاكُمْ مِنَ الرَّسُولِ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ۝

پیغامبر را و خویشاوندان را^(۱) و یتیمان را و فقیران را و راه گذر را (بیان فرمودیم) تا نباشد آن دستگردان میان توانگران از شما و هر چه بدهد شمارا پیغامبر بگیرد آن را و هر چه منع کند شمارا از آن باز ایستید و بترسید از خدا هر آئینه خدا سخت عقوبت است (۷) .

لِلْفُقَرَاءِ الَّذِينَ أُخْرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَأَمْوَالِهِمْ يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا وَيَنْصُرُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ۝

آن فقیء بیرون کرده شد ایشان را از خانه های ایشان و اموال ایشان می طلبند نعمت را از پروردگار خویش و خوشنودی را و نصرت می دهند خدا و پیغامبر را این جماعت ایشانند راست وعده (۸) .

وَالَّذِينَ تَبَوَّءُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَمِثْلَهُمْ مِمَّنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِمَّا أُوتُوا وَيُؤْتُونَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَنْ يُوقِ شَرِّ نَفْسٍ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ۝

و نیز آنان راست که جای گرفتند و بدار الاسلام^(۲) و جای پیدا کردند در ایمان پیش از مهاجران دوست میدارند هر که هجرت میکند بسوی ایشان و نه می یابند در خاطر خود دغدغه از طرف آنچه داده شد مهاجران را و دیگران را اختیار میکنند بر خویشتن و اگر چه باشد ایشانرا احتیاج و هر که نگاهداشته شد از حرص نفس خویش پس آنجماعت ایشانند رستگاران (۹) .

و نیز آنان راست که آمدند بعد مهاجران و

وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا

(۱) یعنی خویشاوندان پیغامبر را .

(۲) یعنی به مدینه .

الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا يَجْعَلُ فِي قُلُوبِنَا عَلًا لِّلَّذِينَ آمَنُوا تَبَاؤُنَكَ دَرُوفٌ نَّجِيحَةٌ ﴿١٠﴾

انصار می‌گویند ای پروردگار ما بیامرز ما را و برادران ما را که سبقت کردند بر ما به ایمان آوردن و پیدامکن دردل های ما هیچ کینه نسبت به آنانکه ایمان آوردند ای پروردگار ما هرآئینه تو بخشایندهٔ مهربانی^(۱) (۱۰) .

أَلَمْ تَر إِلَى الَّذِينَ تَأْتُوا بِقُوتُونَ لِأَخْوَانِهِمُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِن أَهْلِ الْكِتَابِ لَئِن أُخْرِجْتُمْ لَخُرُوجِن مَعَكُمْ وَلَا تُطِيعُوا وَتِلْكَ أَحَادِيثُ الْبَدَاةِ وَإِن قُوتِلْتُمْ لَنَنْصُرَنَّكُمْ وَاللَّهُ يَشْهَدُ أَنَّهُمُ لَئِذٍ بُونَ ﴿١١﴾

آیندیدى بسوى آنانکه منافق شدند میگویند آن برادرانِ خود را که کافرند از اهل کتاب اگر جلاوطن کرده شود شمارا البته بیرون شویم نیز همراه شما وفرمان قبول نه کنیم در مقدمهٔ شما هیچکس را هرگز و اگر جنگ کرده شود با شما البته نصرت دهیم شمارا و خدا گواهی میدهد که ایشانند دروغگویان (۱۱) .

لَئِن أُخْرِجُوا لَخُرُوجُونَ مَعَكُمْ وَلَئِن قُوتِلُوا لَأَنْصُرُوهُمْ وَلَئِن نَّصَرُوهُمْ لَيُؤْتِيَنَّ الْأَدْبَارُ لِلَّهِ الْأَيْمَانُونَ ﴿١٢﴾

اگر جلاوطن کرده شوند جلاوطن نه شوند همراه ایشان (منافقان) و اگر جنگ کرده شود با ایشان نصرت ندهند ایشانرا و اگر بفرض نصرت دهند ایشانرا را البته بازگردانند پشت های خود را بعد از آن مدد کرده نشود ایشانرا (۱۲) .

لَا نُنْفِئُكُمْ مِنْهُ فِي صُدُورِهِمْ مِنَ اللَّهِ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَتَّقُونَ ﴿١٣﴾

هرآئینه شماى مسلمانان بارعب ترید در خاطر های ایشان از خدا این بسبب آنست که ایشان قومی هستند که نمی فهمند^(۲) (۱۳) .

- (۱) مترجم گوید ازین آیت معلوم شد که در قیء هر مسلمان را حق است پس احوج فلاحوج را باید داد تا آنکه مال قیء کفایت کند والله اعلم .
 (۲) یعنی از عذاب خدا که مؤجل است پروا ندارند والله اعلم .

جنگ نکنند باشما یکجا شده مگر در ده هائی که بر آن حصار ساخته باشند یا از پس دیوار، جنگ ایشان در میان خویش سخت است می پنداری ایشان را همه یکجا مجتمع شده و دل‌های ایشان پراکنده است این بسبب آنست که ایشان قومی هستند که در نمی یابند^(۱) (۱۴) .

داستان ایشان مانند داستان آنانست که پیش از ایشان بودند در نزدیکی چشیدند وبال گناه خود را و ایشانراست عذاب دردناک^(۲) (۱۵) .

داستان منافقان باهل کتاب مانند داستان شیطان ست چون گفت آدمی را کافر شو پس چون کافر شد گفت هر آئینه من بی تعلقم از تو هر آئینه من میترسم از خدا پروردگار عالمها (۱۶) .

پس شد عاقبت کار این شیطان و این آدمی آنکه ایشان در آتش باشند جاویدان آن جا و این ست جزای ستمگاران (۱۷) .

ای مسلمانان بترسید از خدا و باید که تأمل کند هر شخص که چه چیز پیش فرستاده است برای فردا^(۳) و بترسید از خدا هر آئینه خدا خبردارست بآنچه می کنید (۱۸) .

و مبادید مانند آنانکه فراموش کردند

لَا يَقَاتِلُونَكُمْ جَمِيعًا إِلَّا فِي قَوْمٍ مَّخْضَنَةٍ أَوْ مِنْ وَّرَائِهِمْ
جُدُرٍ بَأْسُهُمْ بِيَهُمْ شَدِيدٌ مَحْضَبُهُمْ جَمِيعًا وَقُلُوبُهُمْ
شَقِيَّةٌ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٤﴾

كَمَثَلِ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَرِيبًا ذُقُوا إِثْمَ آلِهِمْ
وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٥﴾

كَمَثَلِ الشَّيْطَانِ إِذْ قَالَ لِلْإِنْسَانِ اكْفُرْ فَلَمَّا كَفَرَ قَالَ إِنِّي
بِرَبِّي مُتَكَبِّرٌ لَا أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦﴾

فَكَانَ عَاقِبَتُهُمَا أَنَّهُمَا فِي النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَلِكَ
جَزَاءُ الظَّالِمِينَ ﴿١٧﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَلْتَنْظُرْ نَفْسٌ مِمَّا قَدَّمَتْ
لِغَدَاٍ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٨﴾

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنْسَاهُمْ أَنفُسَهُمْ أُولَئِكَ

- (۱) یعنی بایکدیگر خانه جنگی ها دارند مصلحت ایشان یکی نیست والله اعلم .
- (۲) یعنی چنانکه اهل بدر مغلوب و منهزم شدند ایشان نیز منهزم گشتند والله اعلم .
- (۳) یعنی برای روز قیامت .

هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿۲۰﴾

خدارا پس خدا فراموش گردانید از خاطر ایشان تدبیر حال ایشانرا این جماعت ایشانند بدکاران (۱۹) .

لَا يَسْتَوِي أَصْحَابُ النَّارِ وَأَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمُ الْفَائِزُونَ ﴿۲۱﴾

برابر نیستند اهل دوزخ و اهل بهشت، اهل بهشت ایشانند بمطلب رسندگان (۲۰) .

لَوْ أَنْزَلْنَا هَذَا الْقُرْآنَ عَلَى جَبَلٍ لَرَأَيْتَهُ خَاشِعًا مُتَصَدِّعًا مِمَّنْ خَشِيَ اللَّهَ وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿۲۱﴾

اگر فرود می آوردیم این قرآن را بر کوهی هر آئینه میدیدی آترانیایش کرده پاره پاره شده از خوف خدا و این داستان هارا بیان می کنیم برای مردمان تا ایشان تأمل کنند (۲۱) .

هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عُلْمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ﴿۲۲﴾

اوست آن خدا که نیست هیچ معبود برحق مگر او داننده نمان و آشکاراوست بخشاینده مهربان (۲۲) .

هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقَدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهِيمُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿۲۳﴾

اوست آن خدا که نیست هیچ معبود برحق مگر او پادشاه نهایت پاک سلامت از همه عیب امن دهنده نگاهبان غالب خود اختیار بزرگوار پاکی خدای راست از شریک مقرر کردن ایشان (۲۳) .

هُوَ اللَّهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿۲۴﴾

اوست خدا آفریدگار نوپدید آورنده نگارنده، او راست نامهای نیک به پاکی یاد میکند او را هر چه در آسمان ها و زمین ست و اوست غالب با حکمت (۲۴) .

سوره ممتحنه مکی است و آن سیزده آیت و دو رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ تُلْقُونَ

بنام خدای بخشاینده مهربان .

(۱) ای مسلمانان دوستان مگیرید دشمنان

(۱) مترجم گوید آنحضرت صلی الله علیه وسلم خواستند که بفتح مکه متوجه شوند =

إِلَيْهِمْ بِالْمُؤَدَّةِ وَقَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَهُمْ مِنَ الرَّسُولِ الَّذِي يُخْرِجُونَ الرِّسُولَ
وَيَا كُفْرًا أَنْ تُوْمِنُوا بِاللَّهِ رَبِّكُمْ أَنْ كُنْتُمْ حَرَجًا مِمَّنْ جَاءُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ
أَتَيْتُمْ مَضَاقِي تِيْرُونَ إِلَيْهِمْ بِالْمُؤَدَّةِ وَأَنَا عَلِيمٌ بِمَا كَفَرْتُمْ وَمَا
أَعْلَمْتُمْ وَمَنْ يَفْعَلْهُ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ ①

مرا و دشمنانِ خودرامی افکنید بسوی ایشان پیغام بسبب دوستی وهرآئینه ایشان کافر شده اند بآنچه آمده است بشما از دین راست جلاوطن میکنند پیغامبر را و شمارا نیز برای آنکه ایمان آوردید به خدا پروردگار خویش، (دوست مگیرید) اگر برآمده اید از اوطان خود برای جهاد در راه من و بطلب رضامندی من پنهان میفرستید بسوی ایشان پیغام دوستی و من میدانم آنچه پنهان میکنید و آنچه آشکار می نمائید و هر که از شما بکند این کار هرآئینه گم کرد راه هموار را (۱) .

إِنْ يَتَّقُوا اللَّهَ يَكُونُوا لَكُمْ أَعْدَاءً وَيَسْطُرُوا إِلَيْكُمْ أَيْدِيَهُمْ
وَأَلْبَسْتُمْ لَهُمُ الرِّمَاطَ وَوَدُّوا لَوْ كَفَرُوا ②

اگر کافران ببینند شمارا دشمن باشند در حق شما و بکشایند بسوی شما دستهای خود را و زبان های خود را بایذا و دوست دارند که کافر شوید (۲) .

لَنْ نَسْفَعَكُمْ لِرِجَالِكُمْ وَلَا نَأْوِي كُفْرَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يُفَصِّلُ بَيْنَكُمْ
وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ③

سود نخواهند داد شمارا خویشاوندانِ شما و نه فرزندانِ شما روز قیامت فیصله خواهد کرد خدادر میان شما، و خدا بآنچه میکنید بیناست (۳) .

فَدَكَانَتْ كُفْرًا وَسُوءَ حَسَنَةٍ فِي آبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا
لَقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرَّاءُ مِنْكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا
بِكُمْ وَبِآبَائِنَا وَبَيْنَكُمْ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّى تُؤْمِنُوا

هرآئینه هست شمارا الگوی نیک با ابراهیم و آنانکه همراه او بودند چون گفتند قوم خود را هرآئینه ما بی تعلیق از شما و از آن

= ومی خواستند کسی اهل مکه را بقصد آنحضرت مطلع نکند تا ناگهان برسرایشان رسند یکی از صحابه بطرف ایشان نامه نوشت و بر قصد آنحضرت مطلع ساخت خدای تعالی آنحضرت صلی الله علیه وسلم را اطلاع داد تا آن نامه را از راه باز آوردند و خدای تعالی در باب منع ازدوستی کفار نازل ساخت .

يَا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا إِلَهَ إِلَّا قَوْلُ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ لَا تُشْرِكْ بِي كَمَا تَكُنْ وَمَا
 آتَاكَ مِنْ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ رَبَّنَا عَلَّمَكُنَا مَا كُنَّا وَاللَّيْلُ
 أَنْبَاؤُا إِلَيْكَ الْمَصْبُورُ ①

چه می پرستید بجز خدا نامعتقد شدید
 بشما و پدید آمد میان ما و میان شما دشمنی
 و ناخوشی همیشه تا وقتی که ایمان آرند
 بخدای تنها (شمارا الگوی نیک ست
 با ابراهیم) مگر در قول ابراهیم پدر خود را
 که آمرزش طلب خواهم کرد برای
 تو و نمی توانم برای تو از خدا چیزی^(۱)
 گفت ابراهیم ای پروردگار ما بر تو توکل
 کردیم و بسوی تو رجوع نمودیم و بسوی
 تست بازگشت (۴) .

رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَاعْرِضْنَا لِتَرْبِئَا إِلَيْكَ أَنْتَ
 الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ②

ای پروردگار ما قرار مده ما را زیر دست
 کافران و بیامرز برای ما ای پروردگار ما
 هر آئینه توئی غالب با حکمت (۵) .

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِيهَا آيَةٌ إِنْ كُنْتُمْ إِيمَانًا أَنْ تَقُولُوا اللَّهُ وَالْيَوْمَ
 الْآخِرُ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَفِيفُ الْحَمِيدُ ③

هر آئینه هست شمارا بجماعت مذکوره
 اقتداء نیک کسی را از شما که امید دارد
 ملاقات خدا و روز آخرت را و هر که
 روگردان شود پس هر آئینه خدا بی نیاز
 ستوده کارست (۶) .

عَسَى اللَّهُ أَنْ يَجْعَلَ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَبَيْنَهُمْ مَوَدَّةً
 وَاللَّهُ قَدِيرٌ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ④

نزدیک ست خدا از آنکه پیدا کند در میان
 شما و در میان آنانکه دشمنی داشته اید با آنها
 دوستی را^(۲) و خدا تواناست و خدا آمرزگار
 مهربانست (۷) .

لَا تَهِنُوا فِي الْيَوْمِ الَّذِي كُنْتُمْ تُعَاتِلُونَ فِيهِ الْيَوْمِ
 وَاللَّهُ عَزِيزٌ مُجْتَمِعٌ مِنْ دُونِ الْيَوْمِ أَنْ تَبْرَهُمْ وَ تَقْسَطُوا

منع نمی کند خدا شمارا از مواصلت
 آنانکه جنگی نه کرده اند با شما در مقدمه

(۱) یعنی درین قول اقتداء با ابراهیم نه شاید کردن و استغفار برای کافر درست نیست
 والله اعلم .

(۲) یعنی ایشان را توفیق اسلام دهد .

إِيَّاهُمْ إِنَّ اللَّهَ حُبُّ الْمُتَّحِطِينَ ⑤

دین و بیرون نه کرده اند شمارا از خانه های شما (منع نمیکند) از آنکه احسان کنید بایشان و انصاف کنید در حق ایشان هر آئینه خدادوست میدارد انصاف کنندگان را (۸) .

إِنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ الَّذِي قَاتَلَ كُفْرًا فِي الدِّينِ وَأَخْرَجَ كُفْرًا
وَيَا رُكُومًا وَظَاهِرًا عَلَىٰ إِخْرَاجِكُمْ أَنْ تَوَكُّمَهُمْ وَهُمْ يَتَوَكَّفُونَ
فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ⑥

جزاین نیست که منع میکند شمارا خدا از مواصلت آنانکه جنگ کرده اند با شما در مقدمه دین و بیرون کرده اند شمارا از خانه های شما و معاونت دیگران کردند در بر آوردن شما (منع میکند) از آنکه دوستی کنید با ایشان و هر که دوستی کند با ایشان پس آنجماعت ایشانند دستمگاران (۹) .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا جَاءَكُمُ الْمُؤْمِنَاتُ مُهْجِرَاتٍ فَامْتَحِنُوهُنَّ
إِنَّ اللَّهَ أَعْلَمُ بِإِيمَانِهِنَّ فَإِنْ عَلِمْتُمُوهُنَّ مُؤْمِنَاتٍ فَلَا تَرْجِعُوهُنَّ
إِلَى الْكُفَّارِ لَأَهْنُ جَلَّ جَلَمُهُمْ وَلَا هُمْ يُعْجِلُونَ لَهُنَّ وَالنَّوْصُورُ مَا
أَنْفَقُوا وَكَجِبَاتٍ عَلَيْكُمْ أَنْ تُنكِحُوهُنَّ إِذَا آتَيْنَهُنَّ الْأُجُورَهُنَّ
وَلَا تُسْأَلُوا بِهِمْ الْكُفَّارُ وَ سَأَلُوا مَا أَنْفَقْتُمْ وَلَيْسَ لَكُمْ مَا
أَنْفَقُوا إِذْ لَكُمْ حُكْمُ اللَّهِ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ⑦

ای ^(۱) مسلمانان چون بیابند پیش شما زنان مسلمان هجرت کرده پس امتحان کنید ایشانرا ^(۲) خداداناترست بایمان ایشان پس اگر مسلمان دانید ایشان را باز نه فرستید ایشان را بسوی کافران نه این زنان حلال اند کافران را و نه آن کافران حلال اند این زنان را و بدهید بشوهران آنچه خرج کردند ^(۳) و نیست گناه بر شما که نکاح کنید بایشان چون بدهید

(۱) مترجم گوید در صلح حدیبیه بعض نساء کفار هجرت کرده بمدینه می آمدند و بعض نساء مسلمین مرتد گشته بکفار ملحق میشدند خدای تعالی حکم این جماعت بیان فرمود والله اعلم .

(۲) یعنی قسم دهید ایشان را که به سبب ناخوشی شوهران خودیا بسبب عشق مردان دیگر نیامده اند والله اعلم .

(۳) یعنی مهری که شوهران کفار داده بودند باز گردانید والله اعلم .

ایشان را مهرایشان و نگاه ندارید دست آویز زنانِ نامسلمان را^(۱) و طلب کنید آنچه شما خرج کردید و باید که مشرکان طلب کنند آنچه خرج کرده اند^(۲) اینست حکم خدا فیصله میکند میان شما و خدا دانای باحکمت ست (۱۰) .

و اگر از دست شما برود کسی از زنان شما بسوی کافران پس غنیمت بدست آوردید^(۳) پس بدهید آنان را که رفته باشند زنان ایشان مانند آنچه خرج کرده باشند بترسید از خدائی که شما و او را باور دارنده اید^(۴) (۱۱) .

ای پیغمبر چون بیایند نزد تو زنانِ مسلمان که بیعت کنند با تو باین شرط که شریک مقرر نکنند با خدا چیزی را و دزدی نکنند و زنانکنند و نه کشند اولاد خود را و پیش نیارند سخن دروغ که بر بسته باشند آن را در میان دستهای خویش و در میان پاهای

وَأَنَّ قَاتِلُكُمْ شَىءٌ مِّنْ آذْوَابِكُمْ إِلَى الْكُفَّارِ فَمَا قَاتِلُوهُمْ قَاتِلُوا الَّذِينَ ذَهَبَتْ آذْوَابُهُمْ مِّثْلَ مَا أَنْفَعُوا وَأَلْعَنُوا اللَّهُ الَّذِي أَنْتُمْ بِهِ مُؤْمِنُونَ ⑩

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا جَاءَكَ الْمُؤْمِنَاتُ يُبَايِعْنَكَ عَلَى أَنْ لَا يُشْرِكْنَ بِاللَّهِ شَيْئًا وَلَا يَسْرِقْنَ وَلَا يَزْنِينَ وَلَا يَقْتُلْنَ أَوْلَادَهُنَّ وَلَا يَأْتِينَ بِهَتَّانٍ فَفَاءَ رَيْنَهُ بَيْنَ أَيْدِيهِنَّ وَأَرْجُلِهِنَّ وَلَا يَعْصِينَكَ فِي مَعْرُوفٍ بَيَّاعَاتٍ وَأَسْتَعْفِفْنَ كَهُنَّ اللَّهُ إِنْ اللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ⑪

- (۱) یعنی بر نکاح کافره اقامت نباید کرد و الله اعلم .
- (۲) یعنی اگر زنی مرتد شده بامشرکان ملحق شود مهر او باید طلبید و اگر زنی مسلمان شده هجرت کند مهر او باید داد و الله اعلم .
- (۳) یعنی غنیمت ستانید از ایشان .
- (۴) مترجم گوید که اگر کفار معاهد باشند و زنی مرتده بایشان ملحق گردد از ایشان مهر باید طلبید چنانچه در آیت سابقه معلوم شده اگر کفار حربیان باشند از غنائم اموال ایشان شوهران مرتده را مهر باید داد بعد فتح مکه این همه احکام مرتفع شدند نزدیک این فقیر نسخ این احکام ثابت نشده است پس اگر مثل حالتیکه در صلح حدیبیه بود باز رود تحقیق که بر همین احکام عمل کرده شود و الله اعلم .

خویش^(۱) و نافرمانی نکنند ترا در کار نیک پس بیعت قبول کن از ایشان و طلب آموزش کن برای ایشان از خدا هر آئینه خدا آمرزگار مهربانست (۱۲) .

ای مسلمانان دوستی نه کنید با گروهی که خشم گرفته است خدا بر آن ها آنجماعت ناامید شده اند از ثواب آخرت چنانکه ناامید شده اند کافران از اهل گور^(۲) (۱۳) .

سوره صف مدنی است و آن چهارده آیت و دور کوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سَمِعَ اللَّهُ نَادِيَ السَّمَوَاتِ وَنَادِيَ الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ①

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ

كَبُرَ مَقْرًا عِنْدَ اللَّهِ أَنْ تَقُولُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ ②

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًا كَأَنَّهُمْ بُنَيَانٌ مَرْصُوضٌ ③

بنام خدای بخشاینده مهربان .

به پاکی یاد کرد خدارا آنچه در آسمان ها و آنچه در زمین ست و او ست غالب با حکمت (۱) .

ای مسلمانان چرامی گوئید آنچه نمی کنید (۲) .

بسیار ناپسندیده شد نزد خدا آنکه بگوئید چیزی که نه کنید^(۳) (۳) .

هر آئینه خدا دوست میدارد آنان را که جنگ میکنند در راه خدا صف بسته گویا ایشان عمارتی هستند محکم بایکدیگر چسپیده (۴) .

(۱) یعنی فرزند کسی را به دیگری منسوب نکنند والله اعلم .
 (۲) یعنی خدای تعالی حکم بعد از ایشان کرده است پس هرگز ایمان نیارند و ثواب نیابند چنانچه کافران بعد مردن بر کفر توقع ثواب ندارند والله اعلم .
 (۳) یعنی با خداع عهد کنید به و فانسازید .

و یادکن چون گفت موسی قوم خود را ای قوم من چرا میرنجانید مرا و هر آینه می دانید که من فرستاده خدایم بسوی شما پس وقتیکه کجروی کردند کج ساخت خدادل های ایشان را خدا راه نمی نماید قوم بدکاران را (۵) .

و یادکن چون گفت عیسی پسر مریم ای بنی اسرائیل هر آینه من پیغمبر خدایم بسوی شما باور دارنده آنچه پیش دستان من است از تورات و بشارات دهنده به پیغامبری که بیاید بعد از من نام او احمد باشد پس چون آمد احمد (صلی الله علیه وسلم) پیش ایشان با معجزه ها گفتند این سحر ظاهرست (۶) .

و کیست ستمگارت از کسیکه بر بست برخدا دروغ را و او خوانده می شود بسوی اسلام و خدا راه نمی نماید گروه ستمگاران را (۷) .

میخواهند این کافران که فرو نشانند نور خدا را به دهن های خویش و خدا تمام کننده نور خودست اگر چه ناخوش دارند کافران (۸) .

اوست آنکه فرستاد پیغامبر خود را به هدایت و دین راست تا غالب کندش بر همه ادیان اگر چه ناخوش دارند مشرکان (۹) .

ای مسلمانان آبادالت کنم شمارا به تجارتی که برهاند شمارا از عذاب درد دهنده (۱۰) .

وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ لِقَوْمٍ لَهُمْ تُوذُونَنِي وَقَدْ تَعْلَمُونَ أَنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ فَلَمَّا زَاغُوا أَزَاغَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ⑤

وَإِذْ قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرَةِ وَمُبَشِّرًا بِرَسُولٍ يَأْتِيهِ مِنَ بَعْدِي اسْمُهُ أَحْمَدُ فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مُّبِينٌ ⑥

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَهُوَ يُبَدِّلُ إِلَى الْإِسْلَامِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ⑦

يُرِيدُونَ لِيُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَنفُسِهِمْ وَاللَّهُ مُبِينٌ نُورَهُ وَذُكْرَةَ الْكافِرِينَ ⑧

هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظَاهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَذُكْرَةَ الْكافِرِينَ ⑨

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَى تِجَارَةٍ تُجَنَّبُكُمْ مِنْ عَذَابِ أَلِيمٍ ⑩

ایمان آرید بخدا ورسول او و جهاد کنید در راه خدا با اموال خود و به جان های خود این بهترست برای شما گر میدانید (۱۱).

(اگر این چنین کنید) بیمارزد برای شما گناهان شما را و درآرد شما را به بوستانها می رود زیر آن جویها و به محل های پاکیزه در بهشت های همیشه ماندن اینست پیروزی بزرگ (۱۲).

(و بدهد) نعمتی دیگر که دوست میدارید آنرا آن نعمت نصرت از جانب خدا و فتح قریب الحصول است و مژده بده مسلمانان را (۱۳).

ای مسلمانان باشید نصرت دهندگان خدا چنانکه گفت عیسیٰ پسر مریم بایاران خاص خود کیستند نصرت دهندگان من بسوی خدا متوجه شده گفتند آن یاران خاص ما ایم نصرت دهندگان خدا^(۱) پس ایمان آوردند جمعی از بنی اسرائیل و کافر ماندند جمعی پس قوت دادیم مومنان را بر دشمنان ایشان پس شدند غالب (۱۴).

سوره جمعه مدنی است یازده آیت و در کوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

بپاکی یاد کند خدا را هر آنچه در آسمان هاست و آنچه در زمین است پادشاه نهایت

تَوَمَّنْ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ ذَلِكَ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۱۱﴾

يَعْرِفُكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَيُدْخِلُكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَسَيُكَرِّمُكُمْ فِي جَنَّاتٍ عَدْنٍ ذَلِكَ الْقَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿۱۲﴾

وَأَخْرَجِي عَنِّي مَا تَصَرَّفْتَنَ اللَّهُ وَتَقَرَّبْتَنَ وَيَبْرَأُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿۱۳﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا أَنْصَارَ اللَّهِ كَمَا قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ لِحَوَارِيِّينَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ مَنْ أَنْصَارُ اللَّهِ فَأَمَّتْ كَلِمَتَهُ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَكَلِمَاتُ كَلِمَتِهِ فَإِنَّ تَأْتِي الدِّينَ أَمْوَالٌ عَلَى عَدْوِهِمْ فَأَصْبَحُوا ظَاهِرِينَ ﴿۱۴﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَسْمِعُ اللَّهُ نَادِيَ السَّمَوَاتِ وَنَادِيَ الْأَرْضِ الْمَلِكِ الْقَدُّوسِ

الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ①

(۱) پس در ترویج دین عیسیٰ سعی کردند .

پاك، غالب باحکمت (١) .

اوست آنکه برانگیخت درنا خواندگان^(١) پیغامبری از قوم ایشان میخواند برایشان آیات اورا و پاك می کند ایشان را و می آموزد ایشان را کتاب و دانش و هر آینه ایشان بودند پیش ازین درگمراهی ظاهر (٢) .

و نیز مبعوث کرد آن پیغامبر ادرقومی دیگر از بنی آدم که هنوز نه پیوسته اند با مسلمانان^(٢) و اوست غالب باحکمت (٣) .

اینست فضل خدا میدهدش بهره که خواهد و خدا صاحب فضل بزرگ ست (٤) .

مثال آنانکه نهاده شد برایشان تورات باز برداشتند آن را^(٣) مانند مثال خرس که بردارد کتاب هارا بداست داستان قومی که دروغ می شمردند آیات خدا را و خداراه نمی نماید گروه ستمگاران را (٥) .

بگوای یهود اگر گمان دارید که شما دوستان خدائید بجز سائر مردمان پس آرزو کنید مرگ را اگر هستید راست گویان (٦) .

و آرزو نخواهند کرد آنرا هرگز بسبب آنچه پیش فرستاده است دست های ایشان

هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلِ لِقَائِي ضَلُّوا سَبِيلًا ۝

وَآخِرِينَ مِنْهُمْ لَمَّا يَلْحَقُوا بِهِمْ وَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ۝

ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ۝

مَثَلُ الَّذِينَ خُمِلُوا التَّوْرَةَ ثُمَّ كَفَرُوا أَمْثَلُ الْحَصَادِ يُجِيلُ لَمَسًا أَلَّا يَأْسَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا آيَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ۝

قُلْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ هَادُوا إِنْ زَعَمْتُمْ أَنَّهُمْ آوَلِيَاءُ اللَّهِ مِنْ دُونِ النَّاسِ فَهَمَّوْا الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ۝

وَلَا يَمُنُّونَ إِلَّا بِأَنَّا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ۝

(١) یعنی عرب .

(٢) فارس یعنی سائر عجم .

(٣) یعنی به وفق آن عمل نه کردند .

و خداداناست به ستمگاران (٧) .

بگوهر آئینه مرگی که می گریزید از آن البته وی رسنده است بشما گردانیده خواهید شد بسوی داننده نهان و آشکارا پس خبر دهد شمارا بآنچه می کردید (٨) .

ای مسلمانان چون اذان داده شود برای نماز در روز جمعه پس سعی کنید بسوی یاد کردن خدا و بگذارید خرید و فروش را این بهترست شمارا ا گرمی دانید (٩) .

پس چون تمام کرده شود نماز متفرق شوید در زمین و طلب کنید از فضل خدا و یاد کنید خدا را بسیار تا شما رستگار شوید (١٠) .

(و آن مسلمانان) چون ببینند کاروانی یا بازی را متفرق شده متوجه میشوند بسوی آن و بگذارند تورا ایستاده^(١) بگو آنچه نزد خداست بهترست از بازی و از سوداگری و خدا بهترین روزی دهند گانست^(٢) (١١) .

قُلْ إِنَّ الْمَوْتَ الَّذِي تَتَّقُونَ مِنْهُ فَإِنَّهُ مَلِيقٌ بِكُمْ ثُمَّ تُرَدُّونَ إِلَىٰ عِلْمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ۝

قَدْ أَفْضَيْتِ الصَّلَاةُ فَانْتَبِهُوا فِي الْأَرْضِ وَأَتِمُّوا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَأَذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَعَلَّكُمْ تُعْلَمُونَ ۝

وَإِذَا رَأَوْا تِجَارَةً أَوْ لَهْوًا فَلْيَضْحَكُوا بِهَا وَتَرَكُوا قُلُوبَهُمْ ۚ قُلْ مَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ مِنَ الْكُفْرِ وَ مِنَ الْبَخْسِ وَاللَّهُ خَيْرٌ الرَّازِقِينَ ۝

(١) یعنی در خطبه .

(٢) مترجم گوید این آیت عتاب است بر بعضی اصحاب و اشارت است بآن قصه که کاروانی از شام آمد در اثناء خطبه ایشانرا دیده متفرق شدند و در خدمت آنحضرت صلی الله علیه وسلم نماندند مگر دوازده شخص که حضرت ابوبکر و عمر از آنجمله بودند والله اعلم .

سوره منافقون مدنی است و آن
یازده آیت و دو رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذْ لَجَأَ مِنَ الْمُنفِقُونَ قَالَ أَتَسْهَدُونَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ
أَنَّكَ رَسُولُهُ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّ الْمُنْفِقِينَ لَكَاذِبُونَ ①

إِتَّخَذُوا أَيْمَانَهُمْ حُجَّةً طَعْنًا وَعَنْ سَبِيلِ اللَّهِ إِتَّخَذُوا
سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ②

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا فَطَمَّعُوهُمْ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَمَهُمْ لِأَيْقَهُونَ ③

وَإِذْ أَرَأَيْتُمْ هُؤْلَاءِ أَجْسَادُهُمْ فِي سَفَرِهِم لِأَيْمَانِهِمْ جَاهِلًا
خَشِبُوا فَسَفَدُوا صَبْرَهُمْ كُلَّ شَيْءٍ صَحِيحَةٍ عَلَيْهِمْ هُمُ الْعَادُونَ فَاحْذَرُوهُمْ
فَأَنذَرْتَهُمْ أَلِيًّا يُوَفِّقُونَ ④

وَإِذْ أَيْقَلْ لَهُمْ تَعَالَىٰ اسْتَعْمَلُوا رَسُولَ اللَّهِ كَوَارِدًا وَمِنْهُمْ
وَرَأَيْتُمْ يَصْدُقُونَ وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ ⑤

بنام خدای بخشاینده مهربان .
(۱) چون بیایند پیش تو منافقان گویند
گواهی میدهیم که تو پیغامبر خدائی و خدا
میداند که تو پیغامبر اوئی و خدا گواهی
میدهد که منافقان دروغ گویند (۱) .

سپر گرفته اند قسم های خود را پس
باز ماندند از راه خدا هر آئینه ایشان بداست
آنچه می کردند (۲) .

این بسبب آنست که ایشان ایمان آوردند
باز کافر شدند پس مهر نهاده شد بر دل
های ایشان نمی فهمند (۳) .

و چون بینی ایشان را متعجب کند
ترا بدان ایشان و اگر بگویند گوش نهی
بر سخن ایشان گویا ایشان چوبهای به
دیوار تکیه داده اند، می پندارند هر آواز
تند را هلاکی بر خود ایشانند دشمنان پس
بترس از ایشان لعنت کرد ایشانرا
خدا از کجا گردانیده میشوند (۴) .

و چون گفته شود منافقان را بیایند تامل
آمزش کند برای شما پیغامبر خدا می پیچاند
سرهای خود را و بینی ایشان را که رو می

(۱) مترجم گوید رئیس منافقان در سفری سخنان نفاق انگیز بر زبان آورد آن را شخصی
از انصار به عرض آنحضرت صلی الله علیه وسلم رسانید منافقان بمجلس شریف
آمده قسم خوردند که مرتکب آن کلمات نشده اند این سوره در حکایت آن اقوال
و تهدید و تکذیب ایشان نازل شد .

گردانند تکبر کنان (٥) .

یکسانست درحق آنجماعت که آموزش طلب کنی برای ایشان یا آموزش نه طلبی برای ایشان نخواهد آموزد خدا ایشان را هرآئینه خدا راه نمی نماید گروه فاسقان را (٦) .

ایشانند آنان که میگویند (یاران خود را) خرج مکنید برآنانکه که نزد رسول خدایند^(۱) تا پراکنده شوند و خدای راست خزانه های آسمانها و زمین ولیکن منافقان نمی دانند (٧) .

میگویند اگر بازرسیم به مدینه البته برآرد بزرگ ترخوارتر را از مدینه^(۲) و خدای راست بزرگی و پیغامبر او را و مسلمانان را و لیکن منافقان نمیدانند (٨) .

ای مسلمانان مشغول نگردانند شمارا اموال شما و نه فرزندان شما از یاد خدا و هرکه چنین کند پس آنجماعت ایشانند زیان کاران (٩) .

و خرج کنید از آنچه عطا کرده ایم شمارا پیش از آن که بیاید به یکی از شما مرگ پس بگوید ای پروردگار من کاش موقوف میگذاشتی مرا تا مدتی اندک تا صدقه دادمی و شدمی از صالحان (١٠) .

و هرگز مهلت ندهد خدا هیچکس را چون

سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أَسْعَفْتَنَّهُمْ أَمْ لَمْ تَسْعَفْ لَهُمْ مَن يَفْعَرُ اللَّهُ لَهُمْ
إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ①

هُمُ الَّذِينَ يَقُولُونَ لَا تُؤْمِنُوا عَلَيَّ مِنْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ حَتَّى
يُنْفِضَ وَأَوْبَهُ عَزَائِكُمُ السَّهْوَاتِ وَالْأَضْحَاءِ وَلَكِنَّ الْمُنْفِقِينَ
لَا يَفْقَهُونَ ②

يَقُولُونَ لَئِن نَجَعْنَا إِلَى الْمَدِينَةِ لَيُخْرِجَنَّ الْأَعَزُّ مِنْهَا الْأَذَلَّ
وَاللَّهِ الْعِزَّةُ وَالرَّسُولُ وَالْمُؤْمِنِينَ وَلَكِنَّ الْمُنْفِقِينَ
لَا يَعْلَمُونَ ③

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُلْهِكُمْ أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ
وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ④

وَأَنْفِقُوا مِنْ تِلْكَ أَمْوَالِكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ
فَيَقُولَ رَبِّ لَوْلَا أَخَّرْتَنِي إِلَىٰ آجِلٍ قَرِيبٍ قَدْ صَدَّقَ
وَإِنَّ مِنَ الصَّالِحِينَ ⑤

وَلَنْ يُؤَخِّرَ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا جَاءَ أَجَلُهَا وَاللَّهُ خَبِيرٌ

(١) یعنی بر فقراى مهاجرین .

(٢) یعنی توانگران اهل نفاق فقراء مسلمین را .

يَمَّا تَعْمَلُونَ ①

بیاید اجل او و خدا خبردارست آنچه
میکنید (۱۱) .

سوره تغابن مدنی است و آن هیجده
آیت و دو رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَسْمِعُ اللَّهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ
الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ①

بنام خدای بخشاینده مهربان .

به پاکی یاد میکند خدرا آنچه در آسمان ها
و آنچه در زمین ست ، اوراست پادشاهی
و اوراست ستائش و او بر همه چیز
تواناست (۱) .

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ فَمِنْكُمْ كَافِرٌ وَمِنْكُمْ مُؤْمِنٌ وَاللَّهُ
يَمَّا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ②

اوست آنکه آفرید شمارا پس بعض
از شما کافر است و بعض از شما مومن
و خدا با آنچه می کنید بیناست (۲) .

خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ بِالْحَقِّ وَصَوَّرَكُمْ أَحْسَنَ صُورَكُمْ
وَالِيهِ الْمَصِيرُ ③

آفرید آسمان ها و زمین رابه تدبیر درست
و صورت بست شمارا پس نیک ساخت
صورت های شمارا و بسوی اوست باز
گشت (۳) .

يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُسْرُونَ
وَمَا تُعْلِنُونَ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بَدَائَاتِ الصُّدُورِ ④

میداند آنچه در آسمان ها و زمین ست
و میداند آنچه پنهان میدارید و آنچه
آشکار می کنید و خداداناست بمکنون
سینه ها (۴) .

أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلُ قَدِ اتَّخَذُوا آلَهُم
وَأَهْلَهُمْ عَدَاءَ آلِهِمْ ⑤

آینیامده است بشما خبر آنانکه کافر بودند
پیش ازین پس چشیدند و بال کار خودرا
وایشانراست عذاب درد دهنده (۵) .

ذَلِكَ بِأَنَّهُ كَانَتْ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَعَالُوا
أَبْتَرِيهِمْ وَتَنَافَعُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَسْتَعْنِ اللَّهُ وَاللَّهُ عَفِيفٌ
حَمِيدٌ ⑥

این عذاب بسبب آنست که می آمدند
پیش ایشان پیغامبران ایشان بامعجزه ها
پس گفتند آیا آدمیان راه نمایند مارا پس
کافر شدند و روگردانیدند و بی نیازاست

خدا و خدا بی نیاز ستوده شده است (۶).
 پنداشتند کافران که برانگیخته نخواهند
 شد بگواری و قسم به پروردگار من البته
 برانگیخته شوید باز خبر داده شود شمارا
 بآنچه می کردید و این بر خدا آسان است
 . (۷)

پس ایمان آرید بخدا و رسول او و بنوری
 که فرو فرستاده ایم^(۱) و خدا بآنچه
 می کنید خبردار است (۸).

(خبر داده شود شمارا) و قتیکه بهم
 آرد شمارا در روز قیامت آن روز روز ظهور
 غیب بعضی به نسبت بعضی باشد و هر که
 ایمان آرد بخدا و بکند کارشائسته دور کند
 ازو بدی های او را و در آردش به بوستان
 ها می رود زیر آن جویها جاویدان آنجا
 همیشه اینست پیروزی بزرگ (۹).

و آنانکه کافر شدند و به دروغ نسبت کردند
 آیاتِ ما را آن جماعت اهل دوزخ اند
 جاویدان آنجا و بدجائیسست دوزخ (۱۰).

نه می رسد هیچ مصیبت مگر به حکم
 خدا و هر که رجوع کند بخدا راه نماید دل
 او را و خدا بهر چیز داناست (۱۱).

و فرمانبرداری کنید خدارا و فرمانبرداری
 کنید رسول را پس اگر روگردان شوید
 پس جزاین نیست که بر پیغامبر ما پیغام
 رسانیدن آشکارا است (۱۲).

زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ كُنْ جُنُوعًا قُلَّ بَلَىٰ وَرَبِّي
 لَتُبْعَنَّ ثُمَّ لَتَنبَوَّرُنَّ بِمَا عَمِلْتُمْ وَذَٰلِكَ
 عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ①

قَالُوا يَا اللَّهُ وَسُؤْلُهُ وَالتَّوْرَ الَّذِي أَنْزَلْنَا وَاللَّهُ
 بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ②

يَوْمَ يَسْمَعُونَ لِيَوْمِ الْجَمْعِ ذَٰلِكَ يَوْمَ التَّعَابُثِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ
 وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُكَفِّرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَيُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي
 مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ③

وَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا
 وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ④

مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ
 يَهْدِ اللَّهُ قَلْبَهُ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ⑤

وَاطِيعُوا لِلَّهِ وَاطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِن تَوَلَّيْتُمْ فَإِنَّمَا عَلَىٰ رَسُولِنَا
 الْبَٰئِسُ الْمُؤْمِنُ ⑥

(۱) یعنی قرآن .

خدا آنست که هیچ معبود برحق نیست مگر او و بر خدا باید که توکل کنند مومنان (۱۳).

ای مسلمانان هر آئینه بعضی ازواج شما و بعضی اولاد شما دشمنان اند در حق شما پس بترسید از ایشان^(۱) و اگر در گذر کنید و روبگردانید و بیامرزید پس هر آئینه خدا آمرزگار مهربانست (۱۴).

جزاین نیست که اموال شما و اولاد شما امتحان ست و خدا نزد اوست مزد بزرگ (۱۵).

پس بترسید از خدا آن قدر که توانید و سخن شنوید و فرمانبرداری کنید و خرج کنید بهتر باشد برای جان های شما و هر که نگاه داشته شود از بخل نفس خود پس آنجماعت ایشانند رستگاران (۱۶).

اگر قرض دهید خدارا قرض نیکو و چوندهش شمارا و بیامرزد شمارا و خدا قدر شناس بردبارست (۱۷).

داننده پنهان و آشکارا غالب با حکمت (۱۸).

سوره طلاق مدنی است و آن دوازده آیت و دو رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

ای پیغامبر (بگوامت خود را) چون اراده کنید طلاق دادن زنان را پس طلاق دهید ایشانرا در اول عدت

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَعَلَى اللَّهِ قَلْبُ كُلِّ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٣﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَكُمْ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ وَأَوْلَادِكُمْ عِدَّةٌ لَكُمْ فَأَحْذَرُوا هُمَهَا فَإِنَّ تَعَفُّوهُنَّ وَأَصْفَحُوا وَتَفَرُّوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٤﴾

إِنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ وَاللَّهُ غَنِيٌّ ذُو فَضْلٍ عَظِيمٍ ﴿١٥﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ وَأَسْمِعُوا وَأَنْصِتُوا وَأَنْتُمْ خَيْرٌ لِنَفْسِكُمْ وَمَنْ يُؤَخِّرْكُمْ فَبِعِزَّتِهِ فَإِنَّ لَكُمْ هُوَ الْمَفْضُولُونَ ﴿١٦﴾

إِنْ تَقْرَضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا يَضْعَفْهُ لَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ شَكُورٌ عَلِيمٌ ﴿١٧﴾

طَلِّمُ الْعَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١٨﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَطَلِّقُوهُنَّ مِنْ بَعْدِ تَيَمُّنٍ وَأَحْصُوا الْعِدَّةَ وَاتَّقُوا اللَّهَ رَبَّكُمُ الَّذِي لَا تَخْرُجُوهُنَّ مِنْ بُيُوتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ

(۱) یعنی آنکه بر بخل حمل کنند .

ایشان^(۱) و شمار کنید عدت را و بترسید از خدا، پروردگار خویش بیرون مکنید ایشان را از خانه های ایشان و باید که ایشان بیرون نه روند مگر آنکه بعمل آرند کار بی حیائی آشکارا و این حدها مقرر کرده خداست و هر که تجاوز کند از حد های خدا پس ستم کرد بر جان خویش تو نمیدانی شاید که خدا پیدا کند بعد از طلاق کاری را^(۲) (۱) .

پس چون نزدیک رسند مطلقات بمیعاد خود پس نگاهدارید ایشان را بوجه پسندیده یا جدا شوید از ایشان بوجه پسندیده و گواه گیرید دو کس صاحب تقوی را از قوم خود و راست ادا کنید شهادت را برای خدا این حکم پند داده می شود بآن هر که مومن باشد بخدا و بروز آخر و هر که بترسد از خدا پدید آرد برای او مخلصی (۲) .

ورزق دهدش از آنجا که گمان ندارد و هر که توکل کند بر خدا پس خدا بس است او را هر آئینه خدا رسنده است بمراد خود هر آئینه ساخته است خدا هر چیزی را به اندازه (۳) .

و آنانکه نومید شدند از حیض از جمله زنان شما^(۳) اگر به شبهه افتاده اید پس عدت

إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ بِمُحْضَةٍ مُّبِينَةٍ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ لَا تَدْرِي لَعَلَّ اللَّهَ يُحْدِثُ بَعْدَ ذَلِكَ أَمْرًا ①

وَإِذَا بَلَغَ الْأَجَلُ مِنْ فَمُسْكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ قَارِئُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ وَأَشْهُدُوا ذُوِي عَدْلٍ مِنْكُمْ وَأَقِيمُوا الشَّهَادَةَ لِلَّهِ ذَلِكَ يُوعَظُ بِهِ مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا ②

وَرِزْقَهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ بَالِغُ أَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِلْحَلِيقِ قَدْرًا ③

وَالَّذِي يَتُوسَّلُ مِنَ الْمَحْضِ مِنْ نِسَائِكُمْ إِنْ أَرْتُمْ قَوْلَهُنَّ ثَلَاثَةَ أَشْهُرٍ وَالَّذِي لَا يَحِضُّ وَأُولَئِكَ أَجْمَلُ أَنْ يَقْعُنَ

(۱) یعنی در طهری که مساس نکرده باشید .

(۲) یعنی موافقت پدید آید و مراجعت کند والله اعلم .

(۳) یعنی از مطلقات .

حَمَلُهُنَّ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مِنْ أَمْرِهِ يُسْرًا ۝

ایشان سه ماه است و آنانکه بسن حیض نرسیده اند نیز عدت ایشان سه ماه است و خداوندانِ حمل عدت ایشان آن است که بنهند حمل خود را و هر که بترسد از خدا پدید آرد برای او در کار او آسانی را (۴).

ذَلِكَ أَمْرُ اللَّهِ أَنْزَلَهُ إِلَيْنَا وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ سُبُلًا مَخْرُجًا ۝

این حکم خداست که فرود آورد آن را بسوی شما و هر که بترسد از خدا دور کند از وی بدهیهای او و زیاده دهد او را مزد (۵).

أَمْكُرُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ سَكَنْتُمْ مِنْ دُونِ أَوْلِيَائِهِنَّ وَلِلْمُضْطَرِّقَاتِ مِنَ الْمَرْغُوبَاتِ حَقٌّ عَلَيْهُنَّ أَنْ يَأْتِيَنَّهِنَّ وَأَنْ يَفْقَهُوا عَلِيمٌ خَوِيضَعْنَ حَمَلُهُنَّ فَإِنْ أَضَعْنَ لَبَنَهُنَّ فَأَوْهِنَّ وَأَتَوُوا أَيْدِيَكُمْ بِهِمْ وَمِنْ أَنْ تَعَايَرْتُمْ فَتُرْضِعَهُنَّ لِأَخْرَى ۝

ساکن کنید زنان مطلقه را جایی که شما سکونت دارید قدر طاقت خود و ایذا مرسانید ایشان را تا تنگ نگیرید بر ایشان و اگر باشند خداوندانِ حمل پس خرج کنید بر ایشان تا آنکه بنهند حمل خود را پس اگر شیر دهند بفرمان شما پس بدهید ایشان را مزد ایشان و بایکدیگر کارفرمایی کنید در میان خویش بوجه پسندیده اگر مضائقه کردید شیر خواهد داد بفرمودهٔ او زنی دیگر (۶).

لِيُنْفِقَ ذُو سَعَةٍ مِّنْ سَعِيهِ وَمَنْ قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنْفِقْ مِمَّا آتَتْهُ اللَّهُ لَا يَكْفُلُ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا مَا تَهَاوَىٰ سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ حَسْبِهِ خَيْرًا ۝

باید که خرج کند صاحب وسعت از وسعتِ خود و آنکه تنگ کرده شد بروی رزق او را پس باید که خرج کند از آنچه عطا کرده است او را خدا، تکلیف نمی کند خدا هیچ کس را مگر بحسب آنچه داده است او را پدید خواهد آورد خدا بعد از تنگ دستی آسایش را (۷).

وَكَايِنُ مِنْ رَبِّيَّةٍ عَدَّتْ عَنْ أَمْرِ رَبِّهَا وَرَبُّهَا تَحَابُّهَا حَسَابًا سَدِيدًا وَعَدَّتْ بِهَا عَدَابًا تُكْرَهُ ۝

و بساده که تجاوز کرد از فرمان پروردگار خویش و از فرمان پیغامبران او پس حساب کردیم با او حسابی سخت و عقوبت کردیم او را عقوبتی دشوار (۸).

پس چشید سزای عمل خود و شد سرانجام کار او زیان کاری (۹) .

مهیا کرده است خدای تعالی برای ایشان عذاب سخت پس بتر سید از خدا ای خداوندان خرد ای مسلمانان هر آئینه فرود آورده است خدای بسوی شما کتابی (۱۰) .

(فرستاده است) پیغامبری که میخواند بر شما آیاتِ خدا واضح آمده تا برآرد آنان را که ایمان آوردند و کارهای شایسته کردند از تاریکی ها بسوی روشنی و هر که ایمان آرد بخدا و بکند کار شایسته در آردش به بوستان ها میرود زیر آن جویها جاویدان آنجا همیشه هر آئینه بوجه نیک ساخته است خدا برای او رزق را (۱۱) .

خدا آنست که آفرید هفت آسمان و آفرید از زمین مانند آن فرودمی آید تدبیر کار در میان آسمان ها و زمین تابدانید که خدا بر همه چیز تواناست و نیز بدانید که خدا احاطه کرده است هر چیز را باعتبار علم (۱۲) .

سوره تحریم هدنی است و آن دوازده آیت و دو رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

(۱) ای پیغامبر چرا حرام می کنی چیزی

قَدَّأْتُمْ وَبَالَ أَرْهَأْوَكَانَ عَاقِبَةُ أَمْرِهَا حُرًّا ①

أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا قَاتِلُوا اللَّهَ يَأُولِي الْأَلْبَابِ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا قَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيْكُمْ ذِكْرًا ②

رَسُولًا لِيُنذِرَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَلِمُوا الصَّالِحِينَ مِنَ الظَّالِمِينَ إِلَى التَّوْبَةِ وَمَنْ يُؤْمِن بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا قَدْ أَحْسَنَ اللَّهُ لَهُ رِزْقًا ③

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَمِنَ الْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ يَتَنَزَّلُ الْأَنْزَارُ بِهِنَّ لِيَتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا ④

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①
يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ لِمَ تُحَرِّمُ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكَ تَبَتَّغِي مَرْضَاتَ

(۱) مترجم گوید که آنحضرت صلی الله علیه وسلم ماریه قبطیه را سریه خود ساخته =

أَزْوَاجَكَ وَاللَّهُ عَفُورٌ رَحِيمٌ ①

را که حلال ساخته است خدا برای تومی طلبی خوشنودی زنان خود را و خدا آمرزگار مهربان ست (۱) .

قَدْ فَرَضَ اللَّهُ لَكُمْ تَحِلَّةَ أَيْمَانِكُمْ وَاللَّهُ مَوْلَاكُمْ وَهُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ②

هرآئینه مشروع ساخته است خدا برای شما گشادن سوگند شمارا^(۱) و خدا کارساز شماس است و اوست دانای باحکمت (۲) .

وَإِذْ أَسْرَ الْيَهُودِيَّ إِلَى بَعْضِ أَزْوَاجِهِ حَدِيثًا قَلْبًا بِتَأْتِ بِهِ وَأَظْهَرُ اللَّهُ عَلَيْهِ عَزْفَ بَعْضِهِ وَأَعْرَضَ عَنْ بَعْضٍ فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ قَالَ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّكَ إِتَىٰكَ هَذَا قَوْلًا بَيِّنًا ③

و یادکن چون پنهان گفت پیغامبر با بعضی ازواج خود سخنی را پس چون افشاء کرد آن سخن را و مطلع ساخت خدای تعالی پیغامبر را بر افشای آن سخن، شناسا کرد پیغامبر به بعضی آن سخن و اعراض کرد از بعضی پس و قتیکه خبردار کرد آن را با فاشی راز آن زن گفت که خبر داد ترا باین افشای راز پیغامبر فرمود خبر داد مرا خدای دانای خبردار (۳) .

إِنْ تَوَلَّوْا إِلَى اللَّهِ فَقَدْ صَعَتْ قُلُوبُكُمْ وَإِنْ تَظْهَرُوا عَلَيْهِ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ مَوْلَاكُمْ وَجِبْرِيلُ وَصَالِحُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمَلَائِكَةُ بَعْدَ ذَلِكَ ظَهِيرٌ ④

ای دوزن پیغامبر^(۲) اگر رجوع کنید بسوی خدا خوش باشد هرآئینه کج شده ست دل های شما و اگر با هم متفق شوید بر او (برنجانیدن پیغامبر) پس هرآئینه

= وازواج آنحضرت غیرت کردند آنحضرت صلی الله علیه وسلم برای خاطر داشت ایشان ماریه را بر خود حرام گردانید و آنحضرت سِرِّی از اسرار خود با بعضی ازواج اظهار فرموده در کتمان آن مبالغه کرد آن زوجه بدیگری اظهار نمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم بطریق وحی بر افشای آن سرمطلع شدند و بنوعی از رمز آن قصه در میان نهادند و عتاب فرمودند خدای تعالی در باب پند ازواج طاهرات و تهدید ایشان نازل ساخت و الله اعلم .

(۱) یعنی بادای کفار .

(۲) یعنی حفصه و عائشه رضی الله عنهما و الله اعلم .

خداکار ساز اوست و جبرئیل و مردمان شائسته از مسلمانان و نیز فرشتگان بعد ازین مددگارانند اگر طلاق دهد پیغامبر شمارا (٤) .

نزدیک ست که پروردگارا و عوض دهد برای او زنانِ دیگر بهتر از شما گردن نهادگان باور دارندگان دعاکنندگان توبه نمایندگان عبادت بجاآرندگان روزه دارندگان شوهر دیدگان و شوهر نادیدگان (٥) .

ای مسلمانان نگاهدارید خویشتن را و اهل خانه خود را از آتشی که هیزم آن مردمان باشند و سنگ ها، بر آن آتش موکل اند فرشتگان درشت خو سخت رونافرمانی نمی کنند خدارا در آنچه فرموده است ایشانرا و می کنند هر چه حکم میشود ایشانرا (٦) .

(آنروز گوئیم) ای کافران عذر پیش میارید امروز جزاین نیست که جزا داده میشود شمارا بحسب آنچه میکردید (٧) .

ای مسلمانان رجوع کنید بسوی خدا رجوع خالص امیدهست از پروردگارشما که زایل کند از شما گناهان شمارا و درآورد شمارا به بوستانها میرود زیر آن جویها روزیکه رسوانه کند خدا پیغامبر را و آنان را که ایمان آورده اند همراه او نورایشان میرود پیش دستهای ایشان و بجانب های راست ایشان میگویند ای پروردگارا تمام ده برای ما نور ما را

عَسَى رَبِّيْٓ اِنْ عَلَّمَنِ اَنْ يُبَدِّلَ اَزْوَاجًا خَيْرًا مِّنْكَ
مُسْلِمَاتٍ مُّؤْمِنَاتٍ قَنِيْٓتٍ تَبِيْٓتٍ عِبَادَاتٍ سَخِيْٓتٍ
يَّبِيْٓتٍ وَابْجَارًا ٥

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا اَنْفُسَكُمْ وَاٰهْلِيْكُمْ نَارًا وَاَوْفُوا
بِالنَّاسِ وَاَلْحٰرَةَ عَلَيْهِمْ مَّا لِكُمْ غَلٰظُ بَشَادٍ اِذْ لَا يَعْصُوْنَ
اللّٰهَ مَآ اَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُوْنَ مَا يُوْمَرُوْنَ ٥

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ كَفَرُوْا الْاَعْتَدُوْا لِيَوْمٍ لَّا تُمْسِكُوْنَ
مَآكُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ٥

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا تُؤْتُوْا اِلَى اللّٰهِ تَوْبَةً نَّصُوْحًا عَلٰى رَبِّكُمْ
اَنْ يُكَفِّرَ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيُدْخِلَكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا
الْاَنْهٰرُ يَوْمَ لَا يُغْزٰى اِلَآهَ النَّبِيِّ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مَعَهُ يَوْمَ
يَسْمٰى بَيْنَ اَيْدِيْهِمْ وَاَيْمَانِهِمْ يَقُوْلُوْنَ رَبَّنَا اَنْتُمْ لَنَا
نُوْرًا وَاَعْمٰرًا لَنَا اَنْتَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ٥

وبیامر زمارا، هر آئینه تو بر هر چیز توانائی
(٨) .

ای پیغامبر جهاد کن با کافران و بمانفقان
نیز و درشت شو بر ایشان و جای ایشان
دوزخ ست و وی بدجائی ست (٩) .

آورد خدامثالی را برای آنانکه کافر شدند
زن نوح را و زن لوط را بودند زیر نکاح
دوبنده شایسته از بندگان ما پس خیانت
کردند بآن دوبنده پس دفع نکردند ایشان
از آن دوزن چیزی را از عذاب خدا و گفته
شد در آئید هر دو تا در آتش دوزخ با در
آیندگان (١٠) .

و آورد خدا مثالی را برای آنانکه ایمان
آوردند زن فرعون را چون گفت ای
پروردگار من بناکن برای من نزد
خودخانه ای در بهشت و خلاص کن مرا
از فرعون و کار او و خلاصی ده مرا از قوم
ستمگاران (١١) .

و مریم دختر عمران را آنکه نگاهداشت
فرج خود را پس دمیدیم در فرج او روح
خود را و باور داشت سخنان پروردگار
خود را و کتاب های او را و بود از
فرمانبردارندگان (١٢) .

سوره ملك مكى است و آن سى
آيت و در كوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
بسیار بابرکت ست آن خدا که بدست

يَا أَيُّهَا الَّذِي جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ وَاغْلُظْ عَلَيْهِمْ
وَمَا لَهُمْ جَهَنَّمَ وَمِثْلُ الْمَصِيرِ ①

صَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِّلَّذِينَ كَفَرُوا امْرَأَتِ نُوحٍ وَامْرَأَتِ
لُوطٍ كَانَتَا تَحْتَ عَبْدَيْنِ مِنْ عِبَادِنَا صَالِحَيْنِ
فَخَانَتَهُمَا فَكَرِهْنِيَا لَهُمَا مِنْ اللَّهِ شِئًا قَدِيمًا
إِذْ خَلَا التَّلَاةَ مَعَ الدَّٰخِلِينَ ②

وَصَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِّلَّذِينَ آمَنُوا امْرَأَتِ فِرْعَوْنَ إِذْ قَالَتْ
رَبِّ ابْنِي لِي عِنْدَ رَبِّتَانِي الْجَنَّةَ وَنَجِّنِي مِنْ فِرْعَوْنَ وَعَمَلِهِ
وَنَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ③

وَمَرْيَمَ إِذْ نَبَتْ عِمْرَانَ الَّتِي أَحْصَنَتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيهِ
مِنْ رُوحِنَا وَصَدَقَتْ بِكَلِمَاتِ رَبِّهَا وَكُتِبَ لَهَا وَكَانَتْ
مِنَ الْمُقْتَدِرِينَ ④

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
تَبْرَكَ الَّذِي يَبْدَأُ الْمَلِكَ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ

(١) یعنی روح حضرت عیسیٰ در رحم مریم درآمد و فرج کنایت است از رحم .

قَدِيرٌ ①

اوست پادشاهی و او بر همه چیز تواناست
(۱) .

الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ
عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ②

آنخدا که آفرید موت و حیات را تا بیازماید
شما را که کدام یک از شما نکوترست
در عمل و اوست غالب آمرزگار (۲) .

الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا مَا تَرَى فِي خَلْقِ الرَّحْمَنِ
مِن تَفْوُتٍ فَأَرْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ تَرَى مِنْ فُطُورٍ ③

آنخدا که آفرید هفت آسمان را تودرتو نه
بینی ای بیننده در آفرینش خدا هیچ بی
ضابطگی پس بازگردان چشم را آیا می
بینی هیچ شکستگی (۳) .

تُمْرِجِ الْبَصَرَ كَرَّتَيْنِ يَنْقَلِبْ إِلَيْكَ الْبَصَرُ خَائِسًا
وَهُوَ حَسِيرٌ ④

پس بازگردان چشم را دوباره تاباز آید
بجانب تو چشم خوار شده مانده گشته
(۴) .

وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحٍ وَجَعَلْنَاهَا
رُجُومًا لِلشَّيَاطِينِ وَأَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابَ السَّعِيرِ ⑤

وهرائینه زینت دادیم آسمانِ نزدیک را به
چراغ ها و ساختیم آن چراغ ها را آلاتِ
رجم شیاطین و آماده کردیم برای شیاطین
عذاب دوزخ (۵) .

وَالَّذِينَ كَفَرُوا رَبَّهُمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ ۖ وَبَشَّ الْمَصِيرُ ⑥

و برای آنانکه کافر شدند به پروردگار خود
عذاب دوزخ است و آن بدجائست (۶) .

إِذَا الْفَوْأُ أَخْبِثَ أَعْمَالَهُمْ أَلَمْ يَأْتُوا اللَّهَ مِنْ قَبْلُ
وَهُمْ تَفُورٌ ⑦

وقتیکه افکنده شود ایشان را بدوزخ
بشنوندان را آوازی مانند آواز خر و آن
دوزخ جوش میزند (۷) .

كَذَلِكَ نَذَرْنَا مِنَ الْقَبْرِ كُلَّمَا آتَى فِيهَا نَفْسٌ سَأَلَهُمْ خَزَنَتُهَا
أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَذِيرٌ ⑧

نزدیک ست پاره پاره شود از خشم، هرگاه
افکنده شود به دوزخ گروهی را سوال
کنند از آن گروه نگاهبانانِ دوزخ آیا نیامده
بود شمارا هیچ پیغامبر ترساننده (۸) .

فَالْأَوَّلُ قَدْ جَاءَ تَأْنِيزًا فَلَكَ بِنَا وَقُلْنَا مَا نَزَّلَ اللَّهُ مِنْ
سَمِيٍّ ۖ إِنَّ آتِنَا فِي ضَلَالٍ كَبِيرٍ ⑨

گویند آری آمده بود بماترساننده پس
دروغ پنداشتیم و گفتیم فرودنیاورده است
خداهیچ چیز را نیستید شما مگر

درگمراهی بزرگ (۹) .

وگویند اگر ما می شنیدیم یا ما می فهمیدیم
نمی شدیم داخل درزمره اهل دوزخ (۱۰) .

پس اقرار کردند بگناه خویش پس لعنت
باد اهل دوزخ را (۱۱) .

هر آئینه آنانکه می ترسند از پروردگار
خویش غائبانه ایشانراست آمرزش
ومزد بزرگ (۱۲) .

وپنهان کنید سخن خود را یا آشکارا گویند
آن راهر آئینه خداداناست بآنچه در سینه ها
باشد (۱۳) .

آینداند کسی که آفرید و اوست باریک
بین خبردار (۱۴) .

اوست آنکه رام ساخت برای شما زمین را
پس راه روید در نواحی آن و بخورید
از رزق خدا و سوی اوست برانگیختن
(۱۵) .

آیا ایمن شده اید از کسی که در آسمان است
از آنکه فروبرد شمارا به زمین پس
نا گهان زمین می جنبد (۱۶) .

آیا ایمن شده اید از کسی که در آسمان است
از آنکه بفرستد بر شما باد سنگبار پس
خواهید دانست چگو نه است ترسانیدن
من (۱۷) .

وهر آئینه دروغ پنداشتند آنانکه پیش
از ایشان بودند پس چگو نه شد عقوبت
من (۱۸) .

آیندیده اند بسوی مرغان بالای خود

وَقَالُوا لَوْلَا نُنَّا نَسَمُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِي أَصْحَابِ السَّعِيرِ ﴿٩﴾

فَأَعْرَفُو أَبْدَانَهُمْ مُسْحَقًا لِأَصْحَابِ السَّعِيرِ ﴿١٠﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ
وَ أَجْرٌ كَبِيرٌ ﴿١١﴾

وَأَعْرَفُوا قَوْلَهُمْ أَوْ أَجْهَرُوا بِهِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ
الضُّرُورِ ﴿١٢﴾

الْأَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ ﴿١٣﴾

هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ ذُلُولًا فَامشَوْا فِي مَنَاكِبِهَا
وَكُلُوا مِنْ رِزْقِهِ وَإِلَيْهِ النُّشُورُ ﴿١٤﴾

أَيُّكُمْ مَن فِي السَّمَاءِ أَنْ يَخِفَّ بِكُمْ الْأَرْضُ
فَإِذَا هِيَ تَنُورُ ﴿١٥﴾

أَمْرًا مِّنْكُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ أَنْ يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا
فَسَتَعْلَمُونَ كَيْفَ نَذِيرِ ﴿١٦﴾

وَلَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ ﴿١٧﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الظَّالِمِ قَوْمَهُمُ صُلٰبٌ وَيَقْبَضُونَ

(در پروازندو) گاهی بالهای خود را گسترده و گاهی جمع می کنند!! نگاه نمیدارد ایشان را مگر خدا هر آئینه او بهر چیز بیناست (۱۹) .

آیا کیست آنکه وی لشکر ست برای شما نصرت میدهد شمارا بجز خدا نیستند کافران مگر در فریب (۲۰) .

آیا کیست آنکه روزی دهد شمارا اگر بازگیرد خدا رزق خود را بلکه محکم پیوسته اند در سرکشی و رمیدگی (۲۱) .

آیا کسیکه برود نگویند افتاده بر روی خود راه یافته ترست یا کسی که می رود راست ایستاده بر راه راست^(۱) (۲۲) .

بگو اوست آنکه بیافرید شمارا و پدید آورد برای شما شنوائی و چشم ها و دل ها اندکی شکر می کنید (۲۳) .

بگو اوست که پراکنده ساخت شمارا در زمین و بسوی او برانگیخته خواهید شد (۲۴) .

و میگویند کافران کی باشند این وعده اگر راست گوئید (۲۵) .

بگو جز این نیست که علم نزد خداست و جز این نیست که من بیم کننده آشکارم (۲۶) .

و آنگاه که ببینند آن وعده را نزدیک شده ناخوش کرده شود^(۲) روی آنانکه

مَا يَسْأَلُونَ إِلَّا الْوَعْدَ إِنَّهُ يُخْلِفُ شَيْءًا بَصِيرَةً ﴿۱۹﴾

أَمْ نَحْنُ هَذَا الَّذِي هُوَ جُنْدُكُمْ يَنْصُرُكُمْ مِنْ دُونِ الرَّحْمَنِ إِنَّ الْكُفْرَانَ الْوَاقِعُ عُرُودٌ ﴿۲۰﴾

أَمْ نَحْنُ هَذَا الَّذِي يَرْزُقُكُمْ إِنْ أَمْسَكَ رِزْقَهُ بَلْ لَجُّوا فِي عُتُوٍّ وَنُفُورٍ ﴿۲۱﴾

أَمْ نَحْنُ يَمِينُ مَكْبَأَ عَلَى وَجْهِهِ أَهْدَى أَمْ نَحْنُ يَمِينُ سَوِيًّا عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَوِيمٍ ﴿۲۲﴾

قُلْ هُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ ﴿۲۳﴾

قُلْ هُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ فِي الْأَرْضِ وَإِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿۲۴﴾

وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۲۵﴾

قُلْ إِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿۲۶﴾

فَلَمَّا دَرَأَهُ زُلْفَةً يَبِيتُ وَجْهُهُ الَّذِي كَفَرُوا وَوَقِيلَ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تَدَّعُونَ ﴿۱۹﴾

(۱) مترجم گوید این مثل ست کافر و مومن را والله اعلم .

(۲) یعنی سیاه کرده شود .

کافر شدند و گفته شود این ست آنچه او را می طلبید (٢٧) .

بگو آید دید ا گر هلاک کند مرا خدا و آنان را که همراه من اند یا رحمت کند بر ما (بهر حال) که خلاصی دهد کافران را از عذاب درد دهنده (٢٨) .

بگو او ست بخشاینده با و ایمان آوردیم و بروی توکل نمودیم پس خواهید دانست که کیست در گمراهی ظاهر (٢٩) .

بگو آید دید ا گر شود آب شما فرو رفته پس که بیار دبه شما آب روان را (٣٠) .

سوره قلم مکی است و آن پنجاه
ودوایت و دور کوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

ن ، قسم بقلم اعلی و بآنچه می نویسند فرشتگان (١) .

نیستی تو به فضل پروردگارتو دیوانه (٢) .

وهر آئینه تُراست مزدبی نهایت (٣) .

وهر آئینه تو بر خوی بزرگی (٤) .

پس خواهی دید و ایشان نیز خواهند دید (٥) .

که بکدام يك از شما دیوانگی ست (٦) .

هر آئینه پروردگار تو داناترست به کسیکه خطا کرد راه او را و اونیز داناترست به راه یافتگان (٧) .

پس فرمان مبر دروغ دارندگان را (٨) .

آرزو کردند که ملائمت کنی تا ایشان نیز

قُلْ اَرۡبَبۡتُمْ اِنْ اَهْلَكۡنِي اللّٰهُ وَمَنۡ مَّعِيَ اَوْ رَحِمَنَا فَمَنۡ
يُجۡزِئُ الْكَافِرِيۡنَ مِنۡ عَذَابِ اٰلِيۡمٍ ﴿٣٠﴾

قُلْ هُوَ الرَّحۡمٰنُ الرَّحِيۡمُ وَعَلَيْهِ تَوَكَّلۡنَا فَتَعۡلَمُوۡنَ
مَنۡ هُوَ فِىۡ ضَلٰلٍ مُّبِيۡنٍ ﴿٣١﴾

قُلْ اَرۡبَبۡتُمۡ اَنۡ اَصۡبَحۡنَا مَادۡرُءَآءَ عَوۡرَاۡتِكُمۡۗ فَمَنۡ يُّاۡتِيۡكُمۡ بِمَآءٍ
مَّعِيۡنٍ ﴿٣٢﴾

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيۡمِ ۝

نَ وَالْقَلَمِ وَمَا يَسۡطُرُوۡنَ ﴿١﴾

مَاۡ اَنْتَ بِعَبۡدٍ رَّبِّكَ بِمَجۡبُوۡنٍ ﴿٢﴾

وَ اِنَّ لَكَ لَ اَجۡرًا وَّ اٰخِرًا مِّنۡ مَّنۡوۡنٍ ﴿٣﴾

وَ اِنَّكَ لَ لَعَلۡ لٰٓئِيۡ عَظِيۡمٍ ﴿٤﴾

فَتَتَّبِعُوۡهُ وَيُبۡصِرُوۡنَ ﴿٥﴾

بِآيٰتِكُمۡ الْمُنۡوٰنِ ﴿٦﴾

اِنَّ رَبَّكَ هُوَ اَعۡلَمُ بِمَنۡ صَلَّىٰ عَنۡ سَبِيۡلِهِۦ

وَ هُوَ اَعۡلَمُ بِالۡمُهۡتَدِيۡنَ ﴿٧﴾

فَلَا تُطِيعُ الْمُكۡذِبِيۡنَ ﴿٨﴾

وَ دُوۡا لَوۡنَۡنَۗ هُنۡ فَيۡدُوۡنُوۡنَ ﴿٩﴾

ملائمت کنند (۹) .

و اطاعت مکن هر بسیار سوگند خورنده
محققرا (۱۰) .

هر عیب جوهر رونده بسخن چینی (۱۱) .
هر بخل کننده به مال از حد گذشته گناهگار
(۱۲) .

هر سخت روی بعد ازین همه ملحق بقوم
نه از اصل ایشان^(۱) (۱۳)

بسبب آنکه هست صاحب مال و فرزندان
(۱۴) .

(تکذیب کرد) چون خوانده شود بروی
آیات ها گوید افسانه پیشینان ست (۱۵) .

داغ خواهیم نهاد او را بر بینی^(۲) (۱۶) .
هر آئینه ما آزمودیم ایشانرا چنانکه آزموده
بودیم صاحبان بوستان را چون قسم
خوردند که البته درو کنند بوستان را
بوقت بامداد (۱۷) .

وانشاء الله نمی گفتند (۱۸) .

پس بگردآمد برآن بوستان بلائی
از پروردگار تو^(۳) و ایشان خفته بودند
(۱۹) .

پس شد مانند زراعت بریده شده (۲۰) .
پس بایکدیگر آواز دادند هنگام صبح
(۲۱) .

وَلَا تُظْمِرُ كُلُّ حَلَالٍ تَهْمِينَ ⑩

هَتَاؤُشَاءُ يَنْبِئُكُمْ ⑪

مَتَاعِ الْخَيْرِ مَعْتَدًا لَكُمْ ⑫

عُنَى بَعْدَ ذَلِكَ نَبِئُكُمْ ⑬

أَنْ كَانَ دَامِلًا وَبَيِّنًا ⑭

إِذَا شِئِلَ عَلَيْهِ الْيُنْتَأَى قَالَ أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ⑮

سَسِمْهُ عَلَى الْخُرْطُومِ ⑯

إِنَّا بَلَوْنَهُمْ كَمَا بَلَوْنَا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ إِذْ أَقْسَمُوا

لَيَصْرِمُنَّهَا مُصْبِحِينَ ⑰

وَلَا يَسْتَنْتَوُونَ ⑱

فَطَأَتْ عَلَيْهَا طَائِفٌ مِّنْ رَبِّكَ وَهُمْ نَائِمُونَ ⑲

فَأَصْبَحَتْ كَالْفَارِ نَبِئُكُمْ ⑳

فَتَنَادَوْا مُصْبِحِينَ ㉑

(۱) یعنی سنت خدا آنست که مردم بداصل غالباً متصف باین صفاتِ رذیله باشند .

(۲) کنایت ست از رسوا کردن .

(۳) یعنی آتش در گرفت .

که بامداد روید بکشت خود اگر
دروکننده اید (۲۲) .

پس رفتند بایکدیگر سخن پنهان گویان
(۲۳) .

باید که داخل نه شود دربوستان امروز
برشما هیچ فقیری (۲۴) .

وبامداد رسیدند برنیت بخل توانا بزعم
خود (۲۵) .

پس آنگاه که دیدند آن بوستانرا گفتند
هرآئینه ما خطا کننده راهیم^(۱) (۲۶) .

نه بلکه محروم کردگانیم (۲۷) .

گفت بهترین ایشان آیانه گفته بودم شمارا
که چراتسبیح نمی گوئید^(۲) (۲۸) .

گفتند به پاکی یادمی کنیم پروردگار
خودرا هرآئینه ماستمگاربودیم (۲۹) .

پس روآوردند بعضی ایشان بر بعضی
بایکدیگر ملامت کنان (۳۰) .

گفتند ای وای مارا هرآئینه ما بودیم از
حد گذشته (۳۱) .

امیدست که پروردگار ما عوض دهد مارا
بوستانی بهتر ازین هرآئینه مابسوی
پروردگار خود توقع دارندگانیم (۳۲) .

همچنین ست عذاب وهرآئینه عذاب
آخرت بزرگ ترست کاش می دانستند
(۳۳) .

إِن أَعْدُوا عَلَىٰ حَرْبِكُمْ إِنْ كُنْتُمْ ضَرِيبِينَ ﴿۲۲﴾

فَانظُرُوا لَهُمْ بِنَحَافَتُونِ ﴿۲۳﴾

إِنْ لَأَلِدُكُمْ لَهَا الْيَوْمَ عَلَيْكُمْ مَسْكِينِ ﴿۲۴﴾

وَعَدَا عَلَىٰ حَرْدٍ قَدِيرِينَ ﴿۲۵﴾

فَلَمَّا رَأَوْهَا قَالُوا إِنَّا لَضَائِرُونَ ﴿۲۶﴾

بَلْ نَحْنُ مَحْرُومُونَ ﴿۲۷﴾

قَالَ أَوْسَطُهُمْ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ لَوْلَا تُسَبِّحُونَ ﴿۲۸﴾

قَالُوا سُبْحَانَ رَبِّنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿۲۹﴾

فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ يَتَلَوْا وَمُؤْمِنُونَ ﴿۳۰﴾

قَالُوا يَا وَيْلَنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿۳۱﴾

عَلَىٰ رَبِّنَا أَنْ يُبْدِلَنَا خَيْرًا مِنْهَا إِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا رَاغِبُونَ ﴿۳۲﴾

كَذَٰلِكَ الْعَذَابُ وَالْعَذَابُ الْآخِرَةُ أَكْبَرُ

لَوْلَا أَنْوَ يَعْلَمُونَ ﴿۳۳﴾

(۱) یعنی این بوستان دیگر است بوستان ما نیست .

(۲) یعنی رجوع بخدا کنید .

هرآئینه متقیان رانزد پروردگار ایشان
بوستانهای نعمت باشند (٣٤) .

آیا گردانیم مسلمانان را مانند گنه گاران
(٣٥) .

چيست شمارا چگو نه حکم می کنید
(٣٦) .

آیازد شماکتابی هست که دروی تلاوت
میکنید(این مضمون را) (٣٧) .

که هرآئینه شمارا باشد درآن آنچه اختیار
میکنید (٣٨) .

آیاشمارا عهدهای محکم ست برزمه ما
که حکم آن تابه قیامت باقی باشد (باین
مضمون) که هرآئینه شمارا است آنچه که
مقرر کنید (٣٩) .

پرس ازمشرکان کدام يك ازایشان باین
مقدمه متعهد ست (٤٠) .

آیا این مشرکان راشریکان هستند پس
بایدکه بیارند شریکان خودرا اگر راست
گویند (٤١) .

روزیکه جامه برداشته شود ازساق
وخوانده شود ایشان رابسوی سجده پس
توانند (٤٢) .

نیایش^(١) ظاهر باشد برچشمهای ایشان

إِنَّ الْمُنْتَقِينَ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَدَّتِ التَّوْبَةُ ﴿٣٤﴾

أَفَنَجْعَلُ الْمُسْلِمِينَ كَالْمُجْرِمِينَ ﴿٣٥﴾

مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴿٣٦﴾

أَمْ لَكُمْ كِتَابٌ فِيهِ تَدْرُسُونَ ﴿٣٧﴾

إِنَّ لَكُمْ فِيهِ لَمَا تَخْتَارُونَ ﴿٣٨﴾

أَمْ لَكُمْ أَيْمَانٌ عَلَيْنَا بِالْعَهْدِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ إِنَّ لَكُمْ
لَمَا تَحْكُمُونَ ﴿٣٩﴾

سَلِّمُوا إِلَيْهِمْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا زَعِيمًا ﴿٤٠﴾

أَمْ لَمْ يُنذِرْكُمُ اللَّهُ أَنْ تَكُونُوا أَهْلَ عَذَابٍ
لَبِيبٍ ﴿٤١﴾

يَوْمَ يَكْتُمُونَ عَنِ سَاقٍ وَيَدْعُوكَ إِلَى السُّجُودِ
فَلَا يَسْتَجِيبُونَ ﴿٤٢﴾

خَاشِعَةً أَبْصَارُهُمْ تَرْهُفُهُمْ ذَلَّةٌ وَقَدْ كَانُوا يُدْعَوْنَ

(١) درصحيحين است ولفظ حديث ازبخاری است که أبو سعيد خدری رضی الله عنه روایت می کند ازرسول الله صلی الله علیه وسلم که شنید او را که می فرمودند که روز قیامت ظاهر نماید پروردگار ماساق خودرا پس سجده کنان افتند تمام اهل ایمان از مردو زن وسجده نتواند کسیکه دردنیابجهت ریواسمعه سجده =

إِلَى السُّجُودِ وَهُمْ سَلِيمُونَ ﴿٢٩﴾

فروگردایشان را خواری وهرآئینه خوانده می شد ایشان را بسوی سجده حالانکه ایشان بی علت بودند (٤٣) .

فَدَارَ بِنِيٍّ وَمَنِ كَبَّدَ بِهَذَا الْعَذِيبِ سَنَسْتَدَارُ جَهَنَّمَ
حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٠﴾

پس بگذار مرا با کسیکه دروغ می شمرد این سخن را پایه پایه خواهیم کشید این جماعت را از آن راه که نمیدانند (٤٤) .

وَأُمِّلِي لَهُمْ إِنْ كَيْدِي مَتِينٌ ﴿٣١﴾

و مهلت خواهم داد ایشان را هرآئینه حيله من محکم ست (٤٥) .

أَمْ سَأَلْتَهُمُ أَجْرًا فَهُمْ مِنْ مَعْرَمٍ مَثْقَلُونَ ﴿٣٢﴾

آیامی طلبی ازین جماعت مزدپس ایشان از تاوان گرانبارند (٤٦) .

أَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ فَهُمْ يَكْتُمُونَ ﴿٣٣﴾

آیا نزد این جماعت علم غیب ست پس ایشان مینویسند (٤٧) .

فَأَصْبِرْ لِكُلِّ رِيٍّ وَلَا تَكُنْ كَصَاحِبِ السُّوْتِ
إِذْ تَأَذَىٰ وَهُوَ مَكْظُومٌ ﴿٣٤﴾

پس صبر کن بانتظار حکم پروردگار خود و مباش مانند صاحب ماهی^(١) چون دعا کرد و او پُرازغم شده بود (٤٨) .

لَوْلَا أَنْ تَدْرِكُهُ رِجْمَةٌ مِنْ رَبِّهِ لَمِيدًا بِالْعَرَاءِ
وَهُوَ مَذْمُومٌ ﴿٣٥﴾

اگر نه آنست که دریافت اورا رحمتی از جانب پروردگار او البته افکنده میشد بر زمین بی گیاه او و بدحال بودی^(٢) (٤٩) .

فَأَجْتَنِبَهُ رَبُّهُ فَجَمَلَهُ مِنَ الضَّالِّينَ ﴿٣٦﴾

پس برگزیدش پروردگار او پس ساخت او را از جمله صالحان (٥٠) .

وَإِنْ يَكَادُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَيُفْلِتُونَكَ بِأَبْصَارِهِمْ لَمَّا سَعُوا الذِّكْرَ

وهرآئینه نزدیک اند کافران که بلغزانند ترا به چشم های تیز خود چون شنیدند نذر آن

= میگرد پس کوشش می کند که سجده کند ولی بآن قادر نمیشود زیرا که پشت

او یک طبق مثل تخته راست میشود .

(١) یعنی یونس علیه السلام .

(٢) لیکن رحمت در رسید و بدحال نه شد .

را^(۱) ومی گویند هر آئینه این پیغامبر دیوانه است (۵۱) .

و بحقیقت نیست این قرآن مگر پندی عالمهرا (۵۲) .

سوره حاقه مکی است و آن پنجاه
ودو آیت و دو رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
قیامت (۱) .

چیست آن قیامت (۲) .

و چه چیز خبردار کرد ترا که چیست آن
قیامت^(۲) (۳) .

دروغ شمرد قبیله ثمود و عاد قیامت را (۴) .
اما ثمود پس هلاک کرده شد ایشانرا به
نعره تند (۵) .

و اما عاد پس هلاک کرده شد ایشانرا به
باد سخت از حد گذشته (۶) .

خدا برگماشت آن بادر ابرعاد هفت شب
و هشت روز نهایت نحس پس می بینی
ای بیننده آن قوم عاد رادر آن شب ها
و روزها بزمین افتاده گویا ایشان تنه های
درختان خرماي از کهنگی برهم شده اند
(۷) .

وَيَقُولُونَ إِنَّهُ لَمَجْنُونٌ ﴿٥١﴾

وَمَا هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿٥٢﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿٥٣﴾

الْحَاقَّةُ ﴿٥٤﴾

مَا الْحَاقَّةُ ﴿٥٥﴾

وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْحَاقَّةُ ﴿٥٦﴾

كَذَّبَتْ ثَمُودُ وَعَادٌ بِالْقَارِعَةِ ﴿٥٧﴾

فَاتَّخَذُوا ثَمُودَ نَارًا لِلطَّاغِيَةِ ﴿٥٨﴾

وَأَمَّا عَادٌ فَأَهْلِكُوهُمْ إِذِ الْكُوفُؤُنِ فَاصْبَرُوا غَائِبَةً ﴿٥٩﴾

سَخَّرَهَا عَلَيْهِمْ سَبْعَ لَيَالٍ وَتَلَمِيذًا نَارًا لِحُسُومًا ﴿٦٠﴾

فَكَرَى الْقَوْمُ فِيهَا صَارِعَاتٍ كَالْأَسْمَانِ فَجِئَتْ عَذَابُهَا مُذَحَّبَةً ﴿٦١﴾

(۱) و این کنایه است از شدت عداوت ایشان .

(۲) مترجم گوید ظاهر نزدیک بنده آنست که معنی آیت ست عقوبتِ ثابت چیست آن
عقوبتِ ثابت و هر چیز مطلع ساخت ترا که چیست آن عقوبتِ ثابت بعد از آن چند
عقوبتِ گذشته را بیان فرمود .

پس آیامی بینی از ایشان هیچ اثری (۸) .
و بعمل آورد فرعون و آنانکه پیش از وی
بودند و اهل موتفکات نیز گناه را (۹) .
پس نافرمانی کردند فرستادهٔ پروردگار
خود را پس در گرفت خدا آنجماعت را
در گرفتن عظیم (۱۰) .

هر آئینه ما وقتیکه از حد گذشت آب
سوار کردیم شمارا بر کشتی روان (۱۱) .
تا بکنیم این مقدمه را برای شما پندی و یاد
دارد آن را گوش یاد دارنده (۱۲) .

پس چون دمیده شود در صورتیکه بار
دمیدن (۱۳) .

و برداشته شود زمین و کوه هارا پس
کوفته شود ایشان را یکبار کوفتن (۱۴) .
پس آنروز متحقق شود قیامت (۱۵) .
و بشگافد پس آسمان آنروز سست شده
باشد (۱۶) .

و فرشتگان برکناره های آسمان باشند
و بردارند تخت پروردگار ترا بالای
خویش آنروز هشت کس (۱۷) .

آنروز پیش آورده شود شمارا پنهان
نماند از حال شما هیچ سری (۱۸) .

اما آنکه پس داده شدش نامهٔ اعمال او به
دست راست او پس گوید بگیری بخوانید
نامهٔ اعمال مرا (۱۹) .

هر آئینه من معتقد بودم که من بهم خواهم
رسید بحساب خود (۲۰) .

پس آن شخص در زندگانی پسندیده

فَهَلْ تَرَىٰ لَهُمْ مِنْ بَاقِيَةٍ ۝
وَجَاءَ فِرْعَوْنُ وَمَنْ قَبْلَهُ وَالْمُؤْتَفِكَاتُ بِالْحَاطِئَةِ ۝
فَصَوَّرَ سُورِلَ رَيْبِهِمْ فَأَخَذَ هُمْ أَخْذَهُ رَاطِبَةٍ ۝

إِنَّا لَمَّا طَغَا الْمَاءُ حَمَلْنَاكُمْ فِي الْجَارِيَةِ ۝

لِيَجْعَلَ لَكُمْ تَذْكَرًا وَتَعِبَهَا أذُنُ وَعَاجِلُهُ ۝

فَإِذَا نَفَخْنَا فِي السُّورِ نَفْحَةً وَاجِدَةً ۝

وَحَمَلْنَا الْأَرْضَ وَالْجِبَالَ فَذَكَرْنَا ذِكْرًا وَاجِدَةً ۝

فَيَوْمِئِذٍ وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ۝

وَانشَقَّتِ السَّمَاءُ فَهِيَ يَوْمِئِذٍ وَاهِيَةٌ ۝

وَالْمَلَائِكُ عَلَىٰ أَسْبَابِهَا وَيَحْمِلُ عَرْشَ رَبِّكَ فَوْقَهُمْ يَوْمِئِذٍ
ثَنِينَةً ۝

يَوْمِئِذٍ تُعْرَضُونَ لَا تَخْفَىٰ مِنْكُمْ خَافِيَةٌ ۝

فَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ فَيَقُولُ مَا أُوْتِمِرُّوا
بِكِتَابِيَةٍ ۝

إِنِّي ظَنَنْتُ أَنِّي مُلَىٰ حِسَابِيَةٍ ۝

فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ ۝

باشد (٢١) .
 دربهشتی بلند (٢٢) .
 که میوه آن قریب الحصول ست (٢٣) .
 (گفته شود) بخورید و بیاشامید خوردن
 و آشامیدن گوارا بسبب آنچه پیش فرستاده
 بودید در روز های گذشته (٢٤) .
 و اما آنکه داده شدش نامه اعمال او بدست
 چپ او پس گوید ای کاش داده نمی
 شدمرانامه اعمال من (٢٥) .
 ای کاش نمیدانستم چیست حساب من
 (٢٦) .
 ای کاش مرگه آخر کننده کار بودی (٢٧) .
 هیچ نفع نه کرداز من مال من (٢٨) .
 زائل شداز من پادشاهی من (٢٩) .
 (گفته شودای فرشتگان) بگیریدش پس
 طوق به گردن کنیدش (٣٠) .
 باز در دوزخ داخل کنیدش (٣١) .
 باز در زنجیری که درازی آن هفتاد گز باشد
 در آریدش (٣٢) .
 هر آئینه این شخص ایمان نمیداشت
 بخدای بزرگ (٣٣) .
 و رغبت نمیداد مردمان را بر طعام دادن
 فقیر (٣٤) .
 پس نیست این شخص را امروز
 اینجا خویشاوندی (٣٥) .
 و نیست (این شخص را) هیچ طعامی
 مگر از چرك و خون (٣٦) .
 که نخوردند آنرا مگر گناهگاران (٣٧) .

فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ ﴿٢١﴾
 تُطَوَّفُهَا دَارِيْنَةٌ ﴿٢٢﴾
 كُنُوْا اَشْرَبُوْا هِيَ اَيْ نَبَا سَلَفْتُمْ فِي الْاَنْبَاءِ
 الْعَالِيَةِ ﴿٢٣﴾
 وَ اَمَّا مَنْ اُوْتِيَ كِتٰبَهُ بِشِمَالِهِ ۗ يَقُوْلُ يٰلَيْتَنِيْ لَمْ
 اُوْتِكُنِيْهٖ ﴿٢٤﴾
 وَلَمْ اَدْرِ مَا حِسَابِيْهٖ ﴿٢٥﴾
 يٰلَيْتَمَا كَانَتْ الْقٰضِيَةَ ﴿٢٦﴾
 مَا اَعْنَى عَنِّيْ مَالِيْهٖ ﴿٢٧﴾
 هٰكَذَا عَنِّيْ سُلْطٰنِيْهٖ ﴿٢٨﴾
 خُذُوْهُ فَغُلُوْهُ ﴿٢٩﴾
 ثُمَّ الْوٰحِيْمَةَ صٰلُوْهُ ﴿٣٠﴾
 ثُمَّ فِيْ سِلْسِلَةٍ ذَّرَعُهَا سَبْعُوْنَ ذِرَاعًا فَاسْلُكُوْهُ ﴿٣١﴾
 اِنَّهٗ كَانَ لَا يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ الْعَظِيْمِ ﴿٣٢﴾
 وَلَا يَحْضُ عَلَى طَعَامِ الْمُسْكِيْنِ ﴿٣٣﴾
 فَلَيْسَ لَهُ الْيَوْمَ هُمْنًا حَبِيْبٌ ﴿٣٤﴾
 وَلَا طَعَامٌ اِلَّا مِنْ غِيْلِيْنِ ﴿٣٥﴾
 لَا يَأْكُلُهٗ اِلَّا الْخٰطِئُوْنَ ﴿٣٦﴾

- فَلَا أَفِئُّ بِمَا تُبْصِرُونَ ﴿۳۸﴾
 وَمَا لَا تُبْصِرُونَ ﴿۳۹﴾
 إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ﴿۴۰﴾
- پس قسم میخورم آنچه می بینید (۳۸) .
 و آنچه نمی بینید (۳۹) .
 هراثینه این (قرآن) گفتار فرشته بزرگوار
 ست (۴۰) .
- وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَاعِرٍ قَلِيلًا مَّا تُوْمِنُونَ ﴿۴۱﴾
 وَلَا يَقُولِ كَاهِنٍ قَلِيلًا مَّا تَدَّكُرُونَ ﴿۴۲﴾
- و نیست آن گفتار شاعر، اندکی ایمان
 می آرید (۴۱) .
 و نیست گفتار کاهن، اندکی پندمی پذیرید
 (۴۲) .
- تَنْزِيلٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۴۳﴾
 وَلَوْ تَوَكَّلْ عَلَيْنَا بَعْضُ الْأَقْوَامِ ﴿۴۴﴾
- فرود آورده شده است از جانب پروردگار
 عالمها (۴۳) .
 و اگر می بست پیغامبر ما بعض سخن
 هارا (۴۴) .
- لَا خَدَّ نَامِنُهُ بِالْإِيمَانِ ﴿۴۵﴾
 ثُمَّ لَقَطْنَا مِنْهُ الْوَتِينَ ﴿۴۶﴾
- هراثینه می گرفتیم ازدست راست او را
 (۴۵) .
 باز می بریدیم رگ دل او را (۴۶) (۱) .
- فَمَا مِنْكُمْ مِّنْ أَحَدٍ عَنْهُ حَاجِزِينَ ﴿۴۷﴾
 وَإِنَّهُ لَتَذْكُرٌ لِلَّذِينَ ﴿۴۸﴾
- پس نیست از شما هیچکس ازو
 بازدارنده (۴۷) (۲) .
 و هراثینه قرآن پندی ست پرهیزگاران را
 (۴۸) .
- وَإِنَّا لَنَعْلَمُ أَنَّ مِنْكُمْ مُّكَذِّبِينَ ﴿۴۹﴾
 وَإِنَّهُ لَحَسْرَةٌ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿۵۰﴾
- و هراثینه مامیدانیم که بعض شمادروغ
 پندارنده اید (۴۹) .
 و هراثینه قرآن حسرت ست بر کافران
 (۵۰) .
- وَإِنَّهُ لَحَقُّ الْيَقِينِ ﴿۵۱﴾
- و هراثینه قرآن حقیقت درست ست (۵۱) .

(۱) مترجم گوید عادت سیاف آنست که دست راست اسیر را بدست چپ خود بگیرد و شمشیر بگردن او حواله کند لهذا باین اسلوب گفته شد .
 (۲) یعنی عقوبت ما را .

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ الْعَلِيِّ ۝

پس به پاکی یادکن پروردگار بزرگوار خودرا (۵۲) .

سوره معارج مکی است آن چهل
وچهار آیت ودو رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

سَأَلَ سَائِلٌ بِعَذَابٍ وَاقِعٍ ۝

طلب کرد طلب کننده عقوبتی فرودآینده (۱) .

لِلْكَافِرِينَ لَيْسَ لَهُ دَافِعٌ ۝

برکافران فرودآینده، نیست اوراهیچ بازدارنده^(۱) (۲) .

مِنَ اللَّهِ ذِي الْمَعَارِجِ ۝

فرودآینده ازجانب خدا، خداوند مرتبه هاکه (۳) .

تَعْرِبُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ

برآن صعود کرده شود بالامی روند فرشتگان وروح نیز^(۲) بسوی خدا درروزی که هست مقدارآن پنجاه هزار سال (۴) .

خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ ۝

پس صبر کن صبر نیک (۵) .

فَأَصْبِرْ صَبْرًا جَمِيلًا ۝

هرآئینه کافران دورمی بینند آن روزرا (۶) .

إِنَّهُمْ يَرَوْنَهُ بَیْئَاتًا ۝

ومانزدیک می بینیمش (۷) .

وَتَرَاهُ قَرِيبًا ۝

روزی که شود آسمان مانند مس گذاخته (۸) .

يَوْمَ تَكُونُ السَّمَاءُ كَالْمُهْلِ ۝

وشوندکوه ها مانند پشم رنگین (۹) .

وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ ۝

ونپرسد هیچ خویشاوند خویشاوند دیگررا (۱۰) .

وَلَا يَسْئَلُ حِمِيمٌ حَمِيمًا ۝

يُضْعَرُونَ يَوْمَ الْمُحْجَرِ لَوْ يَفْتَدِي مِنْ عَذَابِ يَوْمِئِذٍ

(۱) یعنی گفتند "متی هذاالوعد ان كنتم صادقين" .

(۲) یعنی جبرئیل علیه السلام .

کند گنهگار که عوض دهد از عذاب
آنروز فرزندان خود را (۱۱) .

و نیز زن خود را و برادر خود را (۱۲) .
و نیز قبیله اش را که جای می دهد او را
(۱۳) .

و نیز هر که در زمین ست همه يك جاپس
برهاند این عوض دادن خودش را (۱۴) .
هرگز، هر آئینه دوزخ آتشی ست (۱۵) .
شعله زننده پوست سر را برکننده (۱۶) .
میخواهد کسی را که اعراض کرد و
روگردان شد (۱۷) .

و جمع مال نمود پس نگاهداشت (۱۸) .
هر آئینه آدمی آفریده شده است ناشکینده
(۱۹) .

چون برسدش مصیبت اضطراب کننده
(۲۰) .

و چون برسدش رفاهیت بخل نماینده
(۲۱) .

مگر نماز گذاران (۲۲) .
آنانکه ایشان بر نماز خویش همیشه پایبندند
(۲۳) .

و آنانکه در اموال ایشان حصه هست مقرر
(۲۴) .

برای سائل و محروم (۲۵) .
و آنانکه باور میدارند روز جزاء را (۲۶) .
و آنانکه ایشان از عذاب پروردگار خود
ترسند گانند (۲۷) .

هر آئینه عذاب پروردگار ایشان چنان ست

يَبْنِيهِ ①

وَصَاحِبَتِهِ وَأَخِيهِ ②

وَقَصِيْلَتِهِ الَّتِي تُؤْتِيهِ ③

وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا لَنَرْجِيْعِيْهِ ④

كَلَّا إِنَّهَا لَأَطْلَى ⑤

سَرَّاعَةً لِّلشَّوْىِ ⑥

تَدْعُو مَنْ أَدْبَرَ وَتَوَلَّى ⑦

وَجَمَعَ فَأَوْعَى ⑧

إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَلْبٌ ⑨

إِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ جَزُوعًا ⑩

وَإِذَا مَسَّهُ الْخَيْرٌ مُمْتَعًا ⑪

إِلَّا الْمُصَلِّينَ ⑫

الَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ دَائِمُونَ ⑬

وَالَّذِينَ فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَّعْلُومٌ ⑭

لِلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ ⑮

وَالَّذِينَ يُصَدِّقُونَ بِيَوْمِ الدِّينِ ⑯

وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ عَذَابٍ رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ ⑰

إِنَّ عَذَابَ رَبِّهِمْ غَيْرُ مَا يُمُونُ ⑱

که از آن ایمن نتوان شد (٢٨) .

و آنانکه ایشان اندام نهانی خود را نگاهدارند گانند (٢٩) .

مگر برزنان خود یا کنیز کانی که مالک آنها شده است دستهای ایشان پس هر آئینه این فریق ملامت کرده شده نیستند (٣٠) .

پس هر که که طلب کند سوای این، پس آنجماعت ایشانند از حد گذشتگان (٣١) .

آنانکه ایشان امانت های خود را وعهد های خود را رعایت کنند گانند (٣٢) .

و آنانکه ایشان به گواهی های خود متعهد شوند گانند (٣٣) .

و آنانکه ایشان بر نماز خود محافظت کنند گانند (٣٤) .

اینجماعت در بوستان ها باشند گرامی کرد گانند (٣٥) .

پس چیست کافران را که بسوی توشتابان اند (٣٦) .

از جانب راست و از جانب چپ گروه گروه شده (٣٧) .

آیا طمع میکند هر شخصی از ایشان که در آورده شود به بوستان نعمت (٣٨) .

هرگز، هر آئینه ما آفریده ایم ایشانرا از آنچه میدانند^(١) (٣٩) .

پس قسم میخورم به پروردگار مشرق ها

وَالَّذِينَ هُمْ يُغْفِرُونَ ﴿٢٨﴾

إِلَّا عَلَىٰ أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ ﴿٢٩﴾

فَمَنْ ابْتغى وَرَاءَ ذَٰلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْعَادُونَ ﴿٣٠﴾

وَالَّذِينَ هُمْ يُؤْتُونَ عَهْدًا مِنْهُمْ هُمْ يُؤْتُونَ ﴿٣١﴾

وَالَّذِينَ هُمْ يُشْهَدُونَ قَالُوا لَئِن لَّمْ يَكُن لَّهُمْ بَيْعَةٌ مِّنَّا لَمُبْتَلُونَ ﴿٣٢﴾

وَالَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ﴿٣٣﴾

أُولَٰئِكَ فِي جَنَّةٍ مَّكْرُومُونَ ﴿٣٤﴾

قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّكَ مُهْتَبِئِينَ ﴿٣٥﴾

عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ عِزِينَ ﴿٣٦﴾

أَيُّظْمَرُ كُلُّ أَمْرٍ مِّنْهُمُ أَنْ يَدْخَلَ جَنَّةَ نَعِيمٍ ﴿٣٧﴾

كَلَّا إِنَّآ خَلَقْنَاهُمْ مِنَّا يُعْلَمُونَ ﴿٣٨﴾

فَلَا أُقْسِمُ بِرَبِّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ إِنَّا لَقَائِدُونَ ﴿٣٩﴾

(١) یعنی از منی .

ومغرب ها که هرآئینه ماتوانائیم (۴۰) .
برآنکه عوض آریم بهتر از ایشان ونیستیم
ما عاجز (۴۱) .

پس بگذار (یا محمد) ایشان را به
بیهودگی درآیند وبازی کنند تاآنکه
برخورند بآنروز خود که وعده داده
میشود ایشان را (۴۲) .

روزیکه برآیند ازقبر شتابان گویاایشان
بسوی نشانه میدوند (۴۳) .

ترس ظاهر شده باشد بر دیده های ایشان
درگیرد ایشانرا خواری اینست آن روزکه
وعده داده میشد ایشان را (۴۴) .

سوره نوح مکی است وآن بیست
وهشت آیت ودورکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

هرآئینه ما فرستادیم نوح را بسوی قوم او
که بترسان قوم خودرا پیش ازآنکه بیاید
بدیشان عقوبتی درد دهنده (۱) .

گفت ای قوم من هرآئینه من برای
شما ترساننده ظاهر ام (۲) .

(باین مضمون) که عبادت کنید خدا را
و بترسید از او فرمان من برید (۳) .

تا بیا مرز دبرای شما گناهان شمارا وموقوف
دارد شمارا تا وقتی مقرر هرآئینه وقت
مقرر کرده خدا چون بیاید هرگز موقوف
داشته نه شود آنرا اگر میدانید (۴) .

گفت ای پروردگار من هرآئینه من
خواندم قوم خودرا شب وروز (۵) .

عَلَىٰ أَنْ نُبَدِّلَ خَيْرًا مِنْهُمْ وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوقِينَ ﴿٥٠﴾

فَدَرَهُمْ يُخْرَجُونَ وَيَلْمِزُوا حَتَّىٰ يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي
يُوعَدُونَ ﴿٥١﴾

يَوْمَ يُخْرِجُونَ مِنَ الْكِبَادِثِ يَوْمًا كَالَّذِي نُسِبَ
يُؤْفَسُونَ ﴿٥٢﴾

خَائِسَةٌ أَبْصَارُهُمْ تَهْفَهُمْ ذَلِكِ الْيَوْمِ الَّذِي كَانُوا
يُوعَدُونَ ﴿٥٣﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِنَّا أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ أَنْ أَنْذِرْ قَوْمَكَ مِنْ قَبْلِ أَنْ
يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١﴾

قَالَ لِقَوْمِ الرَّائِي لَكُمْ نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿٢﴾

أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاتَّقُوهُ وَأَطِيعُوا ﴿٣﴾

يَعْفُو عَنْكُمْ دُيُوتِكُمْ وَيُخْرِجَكُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُسَمًّى
إِنَّ أَجَلَ اللَّهِ إِذَا جَاءَ لَا يُؤَخَّرُ لَوْلَئْتَ تَعْلَمُونَ ﴿٤﴾

قَالَ رَبِّ إِنِّي دَعَوْتُ قَوْمِي لَيْلًا وَنَهَارًا ﴿٥﴾

پس زیاده نکرده در حق ایشان خواندن من
مگر گریختن را (۶) .

وهرآئینه من هرگاه که دعوت کردم ایشانرا
تابیامرزی برای ایشان درآوردند انگشتان
خودرا درگوش های خویش وبخود
درپیچیدند جامه های خویش را
ومداومت کردند برکفروسرکشی نمودند
سرکشی تمام (۷) .

بازهرآئینه من دعوت کردم ایشان را باآواز
بلند (۸) .

بازهرآئینه من آشکارگفتم بایشان وپنهان
گفتم ایشان را نیز پنهان گفتمی (۹) .
پس گفتم طلب آموزش کنید ازپروردگار
خود هرآئینه اوهست آمرزنده (۱۰) .
تابفرستد برشما باران را ریزنده (۱۱) .

وبی دربی دهد شمارا اموال وفرزندان
وبدهد شمارا بوستان ها وپدیدآردبرای
شما جویها (۱۲) .

چيست شمارا که اعتقاد نمی کنید برای
خدا بزرگی را (۱۳) .

حال آنکه آفریده است شمارا بطور های
مختلف (۱۴) .

آیا ندیدیدچگونه آفرید خدا هفت آسمان
را تودرتو (۱۵) .

وساخت ماه را درمیان اینهافروزنده
وساخت خورشید را چراغ درخشنده
(۱۶) .

وخدارویانید شمارا از زمین نوعی

فَلَمْ يَزِدْهُمْ دُعَائِي إِلَّا فِرَارًا ①

وَإِنِّي كُلَّمَا دَعَوْتُهُمْ لِتَغْفِرَ لَهُمْ جَعَلُوا أصَابِعَهُمْ
فِي آذَانِهِمْ وَاسْتَعْشَوْا صِغَارَهُمْ وَاصْرَوْا
وَاسْتَكْبَرُوا اسْتِكْبَارًا ②

ثُمَّ إِنِّي دَعَوْتُهُمْ جَهَارًا ③

ثُمَّ إِنِّي عَلَنْتُ لَهُمْ وَأَسْرَرْتُ لَهُمْ إِسْرَارًا ④

فَقَالُوا اسْتَعْجِرُوا رَبَّكَ إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا ⑤

يُرْسِلُ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا ⑥

وَيُمْدِدْكُمْ بِأَمْوَالٍ وَيَبِينَنَّ وَيَجْعَلْ لَكُمْ جَنَّتٍ
وَيَجْعَلْ لَكُمْ أَنْهَارًا ⑦

مَا لَكُمْ لَا تَرْجُونَ لِلَّهِ وَقَارًا ⑧

وَقَدْ خَلَقْنَاكُمْ أَطْوَارًا ⑨

أَلَمْ تَرَوْا كَيْفَ خَلَقَ اللَّهُ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ
رَبَّاعَاتًا ⑩

وَجَعَلَ الْقَمَرَ فِيهِنَّ نُورًا وَجَعَلَ الشَّمْسُ
سِرَاجًا ⑪

وَاللَّهُ أَنْتَبَهُكُمْ مِنَ الْأَرْضِ بِآيَاتِهِ ⑫

از رویانیدن (۱۷) .

سپس باز در آرد شمارا به زمین و بیرون
آردنیز طوری از بیرون آوردن (۱۸) .

و خدا ساخت برای شما زمین را فراش
(۱۹) .

تا بروید در آن زمین براه های کشاده (۲۰) .
گفت نوح ای پروردگار من هر آئینه
این جماعت نافرمانی من کردند و پیروی
نمودند کسی را که زیاده نکرده است در
حق وی مال وی و فرزند وی مگر
زیانرا^(۱) (۲۱) .

و حیلہ کردند رئیسان حیلہ ای عظیم
(۲۲) .

و گفتند هرگز ترک مکنید معبودان خود را
و هرگز ترک مکنید و دوسواع و یغوث
و یعوق و نسررا^(۲) (۲۳) .

و هر آئینه گمراه کردند بسیاری را و زیاده
مده خدایا ستمگاران را مگر گمراهی (۲۴) .

بسبب گناهان خود غرق کرده شد ایشان را
پس آورده شد ایشان را باتش پس نیافتند
برای خویش بجز خدا هیچ نصرت دهنده
(۲۵) .

و گفت نوح ای پروردگار من مگذار
بر زمین از کافران هیچ ساکن شونده
(۲۶) .

لَمْ يُعِدْكُمْ فِيهَا وَيُخْرِجَكُمُوهَا ۝

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ بِسَاطًا ۝

لَتَسْلُكُوا مِنْهَا سُبُلًا فِجَاجًا ۝

قَالَ نُوحٌ رَبِّ إِنَّهُمْ عَصَوْني وَاتَّبَعُوا مَن لَّمْ يَزِدْهُ مَالَهُ
وَوَلَدَهُ إِلَّا هِسَابًا ۝

وَمَكْرُوهًا مَكْرًا كِبْرًا ۝

وَقَالُوا لَا تَدْرِكُ الْهَمَكُمُ وَلَا تَدْرِكُ وَدَاكُمُ سَوَاعِدًا
وَلَا يَغُوثَ وَيَعُوقَ وَنَسْرًا ۝

وَقَدْ أَضَلُّوا كَثِيرًا وَلَا تَزِدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا ضَلَالًا ۝

مَتَّخِطِينَ فِيهَا أَعْرَفُوا فَأَجْلُوا أَنَارَاهُ فَلَمْ يَجِدُوا لَهُمْ
مِن دُونِ اللَّهِ أَنْصَارًا ۝

وَقَالَ نُوحٌ رَبِّ لَا تَذَرْنِي مِّنَ الْأَرْضِ مَن الْكُفْرِينَ دِيَارًا ۝

(۱) یعنی بر و سائی کفار .

(۲) و این پنج بت بودند .

هرآئینه تو ا گریبگذاری ایشان را گمراه سازند بندگان ترا و نه زاینند مگر بدکار ناسپاس را (۲۷) .

ای پروردگار من بیامرزمرا و پدرومادر مرا و هرکرا درآید بخانه من ایمان آورده و جمیع مؤمنین و مومنات را و زیاده مده ستمگاران را مگر هلاکی (۲۸) .

سوره جن مکی است و آن بیست و هشت آیت و دو رکوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

(۱) بگووچی فرستاده شد بسوی من که گوش نهادند جماعتی ازجن پس گفتند هرآئینه ما شنیدیم قرآنی عجیبی (۱) .

که دلالت میکند بسوی راه راست پس ایمان آوردیم بآن و شریک مقرر نخواهیم کرد با پروردگارخویش هیچ یک را (۲) .

و بتحقیق (بیان کردند آن جنیان) که بلند ست بزرگی پروردگارمافرانگرفته است زنی و نه فرزندی (۳) .

وآنکه افترا می کرد جاهل ما برخدادروغ (۴) .

وآنکه ماپندا شتیم که هرگز نه گویند بنی آدم و جنیان برخدا سخن دروغ را (۵) .

إِنَّكَ إِن تَذَرُهُمْ يُضِلُّوا عِبَادَكَ وَلَا يَلِدُوا إِلَّا فِئَاجِرًا كَفَّارًا ۝

رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِمَنْ دَخَلَ بَيْتِي مُؤْمِنًا وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا تَبَارًا ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

قُلْ أُذِىُّ إِلَىٰ أَهْلِ الْأَنْعَامِ نَفْسٍ ابْنِ الْقَوْمِ الْأَعْمَىٰ إِنَّكُمْ أَجْمَعُونَ ۝

يَهْدِي إِلَى الرُّشْدِ فَآمَنَّا بِهِ وَلَنْ نُشْرَكَ بِرَبِّنَا أَحَدًا ۝

وَأَنَّهُ تَعَلَّىٰ جَدًّا رَبًّا مَّا اتَّخَذَ صَاحِبَةً وَلَا وَلَدًا ۝

وَأَنَّهُ كَانَ يَفْعَلُ سَوْفِيًّا مَّا عَلَى اللَّهِ سَطْوًا ۝

وَأَنَّا كَلَّمْنَا نَأْن نَنْ نَقُولُ الْإِنْسَ وَالْجِنُّ عَلَى اللَّهِ

كِدْبًا ۝

(۱) مترجم گوید روزیکه آنحضرت صلی الله علیه وسلم نماز صبح بیرون مکه میخواندند جماعتی ازجن آنرااستماع کردند و ایمان آوردند خدای تعالی ازایمان ایشان وگفتگوی ایشان باقوم خوددرین سوره خبرداد تا قوله و ان لواستقاموا والله اعلم .

آنکه مردان بنی آدم پناه می‌گرفتند بمردان جن پس زیاده کردند درحق آن جنیان سرکشی را^(۱) (٦) .

و آنکه آدمیان گمان کردند چنانکه شما گمان کرد یدکه هرگز نفرستد خدا هیچکس را^(۲) (٧) .

و آنکه مادست رسانیدیم باآسمان پس یافتیم که آسمان پرکرده شده ست به پاسبانان محکم و بستاره های فرودآینده . (٨)

و آنکه مامی نشستیم پیش ازین به جای هائی ازآسمان برای شنیدن^(۳) پس هرکه گوش بنهد الآن بیابد برای خودستاره ای مهیا ساخته (٩) .

و آنکه مانمی دانیم آیابلائی اراده کرده شد درحق آنانکه درزمین اند یا اراده کرده است درحق ایشان پروردگار ایشان خیرا (١٠) .

و آنکه ازماجمعی شایسته کاران اند و جمعی ازماسوای اینند بودیم فرقه های مختلف (١١) .

و آنکه مادانستیم که هرگز عاجز نه توانیم کرد خدارا درزمین وعاجز نه توانیم کرد او رازجهت گریختن (١٢) .

وَأَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِنَ الْإِنسِ يُعُودُونَ رِجَالًا مِنَ الْحِجْرِ
فَرَادُوهُمْ رَهَقًا ۝

وَأَنَّهُمْ ظَنُّوا كَمَا ظَنَنْتُمْ أَن لَّنْ يَبْعَثَ اللهُ أَحَدًا ۝

وَأَنَّا لَمَسْنَا السَّمَاءَ فَوَجَدْنَا فِيهَا رَبِّمَاءً حَرَّاسَاتٍ لِّدُنَا
وَشُهَبًا ۝

وَأَنَّا كُنَّا نَقْعُدُ مِنْهَا مَقَاعِدًا لِلسَّمْعِ فَمَنْ يَسْتَمِعِ
الْآنَ يَجِدْ لَهُ مِنْهَا بِأَبْصَارًا ۝

وَأَنَّا لَآلِنْدُرَىٰ أَشْرَارٍ لِّدُنَا يَمْنُنَ فِي الْأَرْضِ أَمْ أَرَادَ
بِهِمْ سُرًّا بِمُهمَّرٍ رَشَدًا ۝

وَأَنَّا مِنَّا الصَّالِحُونَ وَمِمَّا دُونَ ذَلِكَ كُنَّا طَرَائِفَ
قِدْدًا ۝

وَأَنَّا ظَنَنَّا أَن لَّنْ نُعْجِزَ اللهُ فِي الْأَرْضِ وَلَٰكِن نُّعْجِزُهُ
هَرَبًا ۝

(١) اشارت است بآنکه در جاهلیت چون بجائی فرودمی آمدند میگفتند اعوذ بسید هذاالوادى من سفهاء قومه .

(٢) یعنی پیغامبر نفرستد .

(٣) یعنی برای شنیدن کلام ملائکه .

وآنکه ماچون شنیدیم هدایت را ایمان آوردیم بآن پس هرکه ایمان آرد به پروردگار خویش پس او نه ترسد از هیچ نقصانی و نه از هیچ ستمی (۱۳) .

وآنکه جمعی از مسلمانند و جمعی از ما گنهکارانند پس هرکه مسلمان شده پس آنجماعت قصد کردند راه راست را (۱۴) .

و اما گنهگاران پس باشند هیزم برای دوزخ (۱۵) .

(و نیز بگویا محمد که وحی فرستاده شده است بسوی من که) بنی آدم اگر راست می ایستادند بر راه راست البتّه مینوشانیدیم ایشانرا آب بسیار (۱۶) .

تا امتحان کنیم ایشانرا بآن^(۱) و هرکه اعراض کند از یاد کردن پروردگار خود در آردش بعد از بی سخت (۱۷) .

و آنکه مسجد هامخصوص برای خداست پس عبادت مکنید با خدا هیچکس را (۱۸) .

و آنکه چون ایستاد بنده خدا^(۲) که عبادت کند خدا را نزدیک بودند جنیان که بر آن بنده یکی بردیگر چسپیده شوند^(۳) (۱۹) .

بگو جزاین نیست که عبادت میکنم پروردگار خود را و شریک مقرر نمی کنم

وَأَنَّا لَمَسَمِعْنَا أَلْهَادَىٰ مَكَالِبِهِمْ فَمَنْ يُؤْمِنُ بِرَبِّهِ فَلَا يَخَافُ بَخْسًا وَلَا رَهَقًا ﴿۱۳﴾

وَأَنَّا لَمَّا الْمُسْلِمُونَ وَمِنَ الْقَاسِطُونَ فَمَنْ آسَأَكَ فَأُولَٰئِكَ سَخِرُوا مِنْكَ ﴿۱۴﴾

وَأَمَّا الْقَاسِطُونَ فَكَانُوا لِجَهَنَّمَ حَطَبًا ﴿۱۵﴾

وَأَن لَّوِ اسْتَقَامُوا عَلَى الطَّرِيقَةِ لَأَسْقَيْنَهُمْ مَاءً غَدَقًا ﴿۱۶﴾

لِنَقْتَبَهُمْ فِيهِ وَمَنْ يَعْزُضْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِ يَسْلُكْهُ عَذَابًا صَعَدًا ﴿۱۷﴾

وَأَنَّ الْمَسْجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا ﴿۱۸﴾

وَإِذْ لَمَّا قَامَ عَبْدُ اللَّهِ يَدْعُوهُ كَادُوا يَكُونُونَ عَلَيْهِ لِيَدًّا ﴿۱۹﴾

قُلْ إِنَّمَا أَدْعُوا رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِهِ أَحَدًا ﴿۲۰﴾

(۱) یعنی ارزانی می شد و قحط نمی آمد .

(۲) یعنی محمد صلی الله علیه وسلم .

(۳) یعنی از حرص بر استماع قرآن .

باوهیچ کَس را (٢٠) .

بگوهر آئینه من نمی توانم در حق
شما ضرر رسانیدن و نه لازم کردن طریق
راستی (٢١) .

بگو هر آئینه پناه نه دهد مرا از عقوبت
خدا هیچکس و هرگز نیابم بجزوی پناهی
(٢٢) .

ولیکن (بجا آرم) خبر رسانیدن از جانب
خدا و تبلیغ پیغامهای او و هر که نافرمانی
کند خدا را و پیغامبر او را پس هر آئینه
او راست آتش دوزخ جاویدان در آنجا
همیشه (٢٣) .

(در غفلت خود باشند) تا وقتیکه چون
بینند آنچه وعده داده میشود ایشانرا پس
خواهند دانست کیست ناتوان تر باعتبار
نصرت دهنده و کمتر از روی شمار (٢٤) .

بگو نمیدانم آیا نزدیک ست آنچه وعده
داده میشود شمارا یا مقرر کند برای
او پروردگار من میعاد (٢٥) .

داننده پنهان ست پس مطلع نمی
سازد بر علم غیب خود هیچکس را (٢٦) .

مگر کسی که پسند کرد او را از پیغامبری
پس هر آئینه خدا روان میکند پیش دست
های وی و پس پشت وی فرشتگان
نگاهبان را (٢٧) .

تا بدانند خدا که بتحقیق رسانیده اند
پیغامهای پروردگار خود را^(١) و خدا

قُلْ إِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا رَشَدًا ۝

قُلْ إِنِّي لَنْ يُجِيرَنِي مِنَ اللَّهِ أَحَدًا وَلَئِنْ آجَدُ مِنْ دُونِهِ
مُلْتَحَدًا ۝

إِلَّا بَلَاغًا مِنَ اللَّهِ وَرِسَالَاتِهِ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ
فَإِنَّ لَهُ نَازِحَةً عَظِيمَةً فِيهَا أَهْبَاءٌ ۝

حَتَّىٰ إِذَا رَأَوْا مَا يُوعَدُونَ فَيَسْعَئُونَ مِنْ أضعف
نَاصِرًا وَقَلْبُهُمْ خَافٌ ۝

قُلْ إِنِّي أَدْرِيْ أَقْرَبُ مَا تُوعَدُونَ أَمْ يَجْعَلُ
لَهُ رَبِّيْ أَمَدًا ۝

عَلَيْهِ الْغَيْبُ فَلَا يُظْهِرُ عَلَىٰ غَيْبِهِ أَحَدًا ۝

إِلَّا مَنِ ارْتَضَىٰ مِنْ رَسُولٍ فَإِنَّهُ يَسْمَعُ
مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ رَصَدًا ۝

لِيَعْلَمَ أَنْ قَدْ أَبْلَغُوا رِسَالَاتِ رَبِّهِمْ وَأَحَاطَ بِمَا لَدَيْهِمْ

(١) یعنی تا تبلیغ در خارج متحقق گردد زیرا که آن علم ست والله اعلم .

از هر جهت احاطه کرده است بر آنچه نزد ایشانست و فرا گرفته است هر چیزی را از زوری شمار (٢٨) .

سوره مزمل مکی است و آن بیست
آیت و دو رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا الْمَزْمِلُ ۝

فَمُزْمَلٍ الْأَقْبِلُ ۝

بِضْعَةِ وَأَنْفُسٍ مِنْهُ قَلِيلًا ۝

أَوْزَدَ عَلَيْهِ وَرَتَّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلًا ۝

إِنَّا سَنُلْقِي عَلَيْكَ قَوْلًا تَقِيلاً ۝

إِنْ تَأْسَفُ الْاَيْلُ هِيَ أَشَدُّ وَطْأً وَأَقْوَمُ قِيلاً ۝

إِنَّ لَكَ فِي النَّهَارِ سَبْعًا طَوِيلًا ۝

وَأَذْكُرُ اسْمَكَ وَتَبْتَئِلُ إِلَيْهِ تَتَبِّئًا ۝

بنام خدای بخشاینده مهربان .
(١) ای مرد جامه بر خود پیچیده (٢) (١) .
قیام لیل کن مگر اندکی (٣) (٢) .
قیام نیم شب کن یا اندکی از نیم شب کم
نما (٣) .
یا اندکی بر نیم شب بیفزای و ترتیل کن قرآن
را بواسطه خواندن (٤) .
هر آئینه مانازل خواهیم کرد بر تو فرمانی
دشوار (٤) (٥) .
هر آئینه قیام شب زیاده ترست در موافقت
زبان بادل و درست ترست در تلفظ الفاظ
(٦) .
هر آئینه ترا در روز شغلی ست بسیار (٧) .
و یاد کن نام پروردگار خود را و از همه

(١) مترجم گوید در ابتدای اسلام خدای تعالی قیام لیل بر آن حضرت صلی الله علیه وسلم و بر مسلمانان موکد گردانید و چون این معنی برایشان نهایت دشوار آمد بعد يك سال رخصت نازل فرمود ان ربك يعلم الى آخر السورة تا هر که خواهد قیام کند و هر که خواهد نکند و هر قدر که خواهد بخواند والله اعلم .

(٢) یعنی بسبب هیبت وحی .

(٣) یعنی اگر شبهانگنی گناه نه باشد والله اعلم .

(٤) یعنی دعوت کفار باسلام .

جهت گسسته شومتوجه شده بسوی
اونوعی گسسته شدن (۸) .

پروردگار مشرق و مغرب ست نیست هیچ
معبود برحق مگر او پس کارساز گیر او را
(۹) .

وصبر کن بر آنچه می گویند و ترک کن
ایشان را ترک کردن نیکو (۱۰) .

وبگذار مرا بادروغ شمارندگان خداوندان
رفاهیت و مهلت ده ایشانرا اندکی (۱۱) .

هر آئینه هست نزد ماقیده‌های گران و آتش
افروخته (۱۲) .

و طعام گلوگیر و عذاب درد دهنده (۱۳) .
روزیکه بجنبد زمین و کوه ها و شود کوه

هامانند تل ریگی از هم پاشیده شده (۱۴) .

هر آئینه ما فرستادیم بسوی شما پیغامبری
گواهی دهنده بر شما چنانکه فرستاده

بودیم بسوی فرعون پیغامبری را (۱۵) .

پس نافرمانی کرد فرعون آن پیغامبر را پس
در گرفتیم او را در گرفتن سخت (۱۶) .

پس اگر کافر شوید چگونه در پناه شوید
از روزی که اطفال را پیر گرداند (۱۷) .

آسمان شگافته باشد در آن روز هست
و عده خدا البته شدنی (۱۸) .

هر آئینه این پندست پس هر که خواهد راه
بگیرد بسوی پروردگار خویش (۱۹) .

هر آئینه پروردگارتو میداند که
تو بر میخیزی نزدیک به دوثلث شب و نیم

شب و ثلث شب و نیز میخیزند جماعتی

رَبِّ الشَّرْقِ وَالْمَغْرِبِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَاتَّخِذْهُ وَكِيلًا ①

وَاصْبِرْ عَلَى مَا يَقُولُونَ وَاهْجُرْهُمْ هَجْرًا جَبِيلًا ②

وَذَرْنِي وَالْمُكَذِّبِينَ أُولَىٰ التَّعَمَّةِ وَمُهَلِّمَهُمْ قَبِيلًا ③

إِن لَّدَيْنَا آخِلَاءٌ وَجِيهًا ④

وَلَطَمًا مَاذَا غَضَبَةٍ وَعَذَابًا أَلِيمًا ⑤

يَوْمَ تَرْجَفُ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ وَكَانَتِ الْجِبَالُ كُبَيْبًا مَّهِيلًا ⑥

إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَيْكُمْ رَسُولًا شَاهِدًا عَلَيْكُمْ كَمَا أَرْسَلْنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ
رَسُولًا ⑦

فَعَصَىٰ فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ فَأَخَذْنَاهُ أَخْدًا وَبَيْلًا ⑧

فَكَيْفَ تَتَّقُونَ إِن كَفَرْتُمْ يَوْمًا يَجْعَلُ الْوِلْدَانَ
شِيبًا ⑨

إِلَّا السَّمَاءَ مُمْطَرًا بِهِ كَانَ وَعْدُهُ مَفْعُولًا ⑩

إِنَّ هَذِهِ تَذَكُّرٌ ۖ فَمَنْ شَاءَ اتَّخِذْ إِلَىٰ رَبِّهِ
سَبِيلًا ⑪

إِنَّ رَبَّكَ يَعْلَمُ أَنَّكَ تَقُومُ أَدْنَىٰ مِن ثُلُثِي اللَّيْلِ
وَنِصْفَهُ وَثُلُثَهُ وَطَافِعَهُ مِنَ الَّذِينَ مَعَكَ ۗ وَاللَّهُ
يُقَدِّرُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ عَلِمَ أَنْ لَنْ تُحْصَوْهُ فَتَابَ

از آنانکه همراه تو اند و خدا اندازه میکند شب و روز را، دانست خدا که شما احاطه نمی توانید کرد قیام لیل را^(۱) پس (برحمت) بازگشت بر شما پس بخوانید آنچه آسان باشد از قرآن، دانست خدا که خواهند بود بعضی از شما بیماران و دیگران که سفر می کنند در زمین طلب روزی می نمایند از فضل خدا و دیگران که کارزار میکنند در راه خدا پس بخوانید آنچه آسان باشد از قرآن و برپادارید نماز را و بدهید زکوة را و وام دهید خدایا و وام دادن نیک^(۲) و آنچه پیش میفرستید برای خویشان از عمل نیک آنها بهتر خواهید یافت نزد خدا و بزرگ تر باعتبار مزد و طلب آمرزش کنید از خدا هر آینه خدا آمرزگار مهربانست^(۳) (۲۰).

سوره مدثر مکی است و آن پنجاه
و شش آیت و در کوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
ای مرد جامه بر خود پیچیده^(۴) (۱) .
برخیز پس ترسان (۲) .

عَلَيْكُمْ فَأَقْرُبُوا مَا تَيْسَّرُونَ الْقُرْآنَ عَلِمَ أَنْ
سَيَكُونُ مِنْكُمْ مَرْضَىٰ وَآخَرُونَ يَضِلُّونَ فِي الْأَرْضِ
يَعْتَمِدُونَ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَآخَرُونَ يُقَاتِلُونَ فِي
سَبِيلِ اللَّهِ فَأَقْرُبُوا مَا تَيْسَّرَ مِنْهُ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ
وَآتُوا الزَّكَاةَ وَآذِرُوا اللَّهَ فَرَضَ اللَّهُ قَرْضًا حَسَنًا وَاللَّهُ يُوَفِّي
لِلْأَنْفُسِ كَيْفَ تَرْتَدُّ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرٌ
وَأَعْظَمُ أَجْرًا وَاسْتَعْفِرُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ
رَحِيمٌ ﴿٢٠﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ ﴿١﴾

قُمْ فَأَنْذِرْ ﴿٢﴾

(۱) یعنی مواظبت نمیتوانید کرد .

(۲) یعنی صرف مال کنید در جهاد بتوقع ثواب آخرت والله اعلم .

(۳) مترجم گوید این آیت بعد يك سال نازل شد و آنحضرت صلی الله علیه وسلم در همین سوره لاحق کردند بجهت مناسبت و لهذا با سائر سوره در اسلوب نمی ماند والله اعلم .

(۴) یعنی از هیبت وحی .

و پس پروردگار خود را به بزرگی یاد کن
(۳) .

و جامهای خود را پاک ساز (۴) .

و پلیدی را دور کن (۵) .

و نباید که چیزی بدهی زیاده طلب
کنی (۱) (۶) .

و برای حکم پروردگار خویش پس
شکیبائی ورز (۷) .

پس وقتیکه دمیده شود در صور (دشوار
شود حال) (۸) .

پس آنوقت آنروز روز دشوار باشد (۹) .

بر کافران نه وقت آسان (۱۰) .

بگذار مرا با کسیکه آفریدم تنها (۱۱) .

و دادم او را مال فراوان (۱۲) .

و فرزندان حاضر شونده بمجالس (۱۳) .

و وسعت دادم او را وسعت دادنی (۱۴) .

باز طمع می کند که زیاده دهم (۱۵) .

هرگز، هر آئینه او هست بآیات ماستیزنده
(۱۶) .

تکلیف خواهم داد او را مشقت غیر قابل
تحمل (۱۷) .

هر آئینه وی تأمل کرد و اندازه مقرر نمود
(۱۸) .

پس لعنت باد او را چگونه اندازه کرد
(۱۹) .

وَرَبِّكَ فَكَبِّرْ ﴿۳﴾

وَتِيَابِكَ فَطَهِّرْ ﴿۴﴾

وَالرُّجُومَ فَاهْجُرْ ﴿۵﴾

وَلَا تَمُنَّ بِتَسْكَرٍ ﴿۶﴾

وَلِرَبِّكَ فَاصْبِرْ ﴿۷﴾

فَإِذَا نَفَخَ فِي السُّفُوفِ ﴿۸﴾

فَذَلِكَ يَوْمَئِذٍ يَوْمٌ عَسِيبٌ ﴿۹﴾

عَلَى الْكٰفِرِيْنَ عَذِيْبٌ ﴿۱۰﴾

ذُرِّيٌّ وَرَنَّ خَلَقْتُ وَجِيْدًا ﴿۱۱﴾

وَجَعَلْتُ لَهُ مَالًا مَمْدُوْدًا ﴿۱۲﴾

وَبَيْنَ شُهُودًا ﴿۱۳﴾

وَمَهْدًا لَهُ تَنْهِيْدًا ﴿۱۴﴾

ثُمَّ يَظْمُرُ اَنْ اَزِيْدًا ﴿۱۵﴾

كَلَّا اِنَّهٗ كَانَ لِاٰيٰتِنَا عٰنِيْدًا ﴿۱۶﴾

سَاوِيْفًا صُمُوْدًا ﴿۱۷﴾

اِنَّهٗ فَكَّرَ وَقَدَّرَ ﴿۱۸﴾

فَعَمِلَ كَيْفَ قَدَّرَ ﴿۱۹﴾

(۱) یعنی هدیه بردن به رئیسی تاوی زیاده از قیمت هدیه رعایت کند، از اخلاق رذیله است .

بارگنر لعنت بادبرو چگونه اندازه کرد
(۲۰) .

بازدرنگریست (۲۱) .

باز روترش کرد وپیشانی درهم کشید
(۲۲) .

بازپشت گردانیدو تکبر کرد^(۱) (۲۳) .

پس گفت نیست قرآن مگرجادوئی که
ازساحران نقل کرده میشود(۲۴) .

نیست این قرآن مگر کلام آدمی (۲۵) .

درخواهم آورد اورا به دوزخ (۲۶) .

وچه چیز مطلع ساخت ترا که چیست
دوزخ (۲۷) .

باقی نمی گذاردوترک نمی کند (۲۸) .

سوزنده است آدمیان را (۲۹) .

بردوزخ موکل اندنوزده کس^(۲) (۳۰) .

ونه ساختیم موکلان دوزخ مگر فرشتگان
را و نه ساخته ایم شمارایشان را مگر بلا
درحق کافران تایقین کنند اهل کتاب و تا
زیاده شوند مسلمانان درایمان خود
وتاشک نه کنند اهل کتاب و مسلمانان
وتابگو یند آنانکه دردل های ایشان

ثُمَّ قِيلَ كَيْفَ قَدَّرَ ﴿٢٠﴾

ثُمَّ نَظَرَ ﴿٢١﴾

ثُمَّ عَبَسَ وَبَسَرَ ﴿٢٢﴾

ثُمَّ أَدْبَرَ وَاسْتَكْبَرَ ﴿٢٣﴾

فَقَالَ إِنَّ هَذَا إِلَهٌ مِثْلِي نُسِرْتُ ﴿٢٤﴾

إِنَّ هَذَا إِلَّا قَوْلُ الْبَشَرِ ﴿٢٥﴾

سَأُضِلُّهُ وَسَقَرُ ﴿٢٦﴾

وَمَا أَدْرَاكَ مَا سَقَرُ ﴿٢٧﴾

لَأَتَّبِعِي وَكَأَنِّي لَأَكْفُرُ ﴿٢٨﴾

لَوَاحِيَةٌ لِلْبَشَرِ ﴿٢٩﴾

عَلَيْهَا ثَمَنَةٌ عَشْرَ ﴿٣٠﴾

وَمَا جَعَلْنَا أَصْحَابَ النَّارِ إِلَّا مَلَائِكَةً وَمَا جَعَلْنَا عِدَّةَ لَهُمْ
إِلَّا أَفْئِدَةً يَلْذَنَّبُونَ كُفْرًا وَيَسْتَبِينَ الَّذِينَ أَوْتُوا الْكِتَابَ
وَيَزِيدُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا إِيمَانًا وَلَا يَزِيدُ الَّذِينَ أُوْتُوا
الْكِتَابَ وَالْحُمُومُونَ وَلَيَقُولَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ
وََالْكَافِرُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا كَذَلِكَ يُضِلُّ

(۱) مترجم گوید این تصویرست حال کافررا که خدای تعالی اورانعمت هاداده باشد
واومصر باشد برکفر وعبس وبتسرتم ادبرواستکبر تصویر حال تأمل وتردداست
والله اعلم .

(۲) مترجم گوید این آیت اشارت ست به شبهه کفاردعدد تسعة عشر آنحضرت صلی
الله علیه وسلم آنرا درهمین سوره لاحق فرمودند بجهت مناسبت و لهذا
باسائرسورنمی ماند دراسلوب والله اعلم .

بیماریست و کافران چه چیز اراده کرده است خدا باین داستان همچنین گمراه می کند خدا هر کرا خواهد و راه می نماید هر کرا خواهد و نمی داند لشکر های پروردگار ترا مگر اوتبارک و تعالی و نیست این مگر پندی برای بنی آدم (۳۱) .

هرگز، و قسم بماء (۳۲) .

و قسم به شب چون پشت برگرداند (۳۳) .

و قسم به صبح چون روشن شود (۳۴) .

هر آئینه دوزخ یکی از چیز های بزرگ ست (۳۵) .

ترساننده بنی آدم (۳۶) .

(ترساننده است) برای هر که خواهد از شما پیشتر آید یا باز پس ماند (۳۷) .

هر شخصی بآنچه کرد در گروست (۳۸) .

مگر اهل (سعادت و) راست (۳۹) .

در بوستانها باشند سوال کنند (۴۰) .

از گنهگاران (۴۱) .

چه چیز در آورد شمارا در دوزخ (۴۲) .

گویند نه بودیم از نماز گذاران (۴۳) .

و نمی دادیم طعام فقیرا (۴۴) .

و بانکار درمی آمدیم با درآیندگان (۴۵) .

و دروغ می شمردیم روز جزاء را (۴۶) .

تا وقتی که آمد بماموت (۴۷) .

پس سودنه دهد ایشانرا شفاعت شفاعت کنندگان (۴۸) .

پس چیست ایشان را از پندروگردان شده گان (۴۹) .

اللَّهُ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَمَا يَعْلَمُ جُودَ رَبِّكَ إِلَّا هُوَ وَمَا هِيَ إِلَّا ذِكْرَى لِلْبَشَرِ ﴿٣١﴾

كَلَّا وَالْقَمَرِ ﴿٣٢﴾

وَاللَّيْلِ إِذَا دُبِّرَ ﴿٣٣﴾

وَالضُّحَىٰ إِذَا أَسْفَرَ ﴿٣٤﴾

إِنَّمَا الْخِذْيُ الْكَبِيرُ ﴿٣٥﴾

نَذِيرٌ لِلْبَشَرِ ﴿٣٦﴾

لِمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَتَقَدَّمَ أَوْ يَتَأَخَّرَ ﴿٣٧﴾

كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ رَهِينَةٌ ﴿٣٨﴾

إِلَّا أَضْعَابَ الْيَمِينِ ﴿٣٩﴾

فِي جَدَّتِ شَيْئَاءَ لَوْ نَشَاءُ ﴿٤٠﴾

عَنِ الْمُجْرِمِينَ ﴿٤١﴾

مَا سَأَلَكُمْ فِي سَفَرٍ ﴿٤٢﴾

قَالُوا لَمْ نَكُ مِنَ الْمُصَلِّينَ ﴿٤٣﴾

وَلَمْ نَكُ نَطْعُمُ الْمَسْكِينِ ﴿٤٤﴾

وَكُنَّا نَحْوُ مَعَ الْخَاطِبِينَ ﴿٤٥﴾

وَكُنَّا نَكْذِبُ بِيَوْمِ الدِّينِ ﴿٤٦﴾

حَتَّىٰ آتَيْنَا الْيَقِينَ ﴿٤٧﴾

فَمَا نَنْفَعُهُمْ شَفَاعَةُ الشَّفِيعِينَ ﴿٤٨﴾

فَمَا لَهُمْ عَنِ التَّذْكَرَةِ مُعْرِضِينَ ﴿٤٩﴾

گویا ایشان خران رم کرده اند (٥٠) .
 که گریخته باشند از شیر (٥١) .
 بلکه میخواهد هر شخصی از ایشان که
 داده شود نامه های کشاده^(١) (٥٢) .
 هرگز ، بلکه نمی ترسند از آخرت (٥٣) .
 هرگز ، هر آینه قرآن پندست (٥٤) .
 پس هر که خواهد بخواند آن را (٥٥) .
 و یاد نمی کنند بندگان مگر وقتی که
 خواسته باشد خدا و است سزاوار آنکه
 از وی بترسند و اوست سزاوار آن که
 پیامرزد (٥٦) .

سوره قیامت مکی است و آن چهل
 آیت و در کوع است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
 قسم میخورم بروز قیامت (١) .
 و قسم میخورم به نفس بسیار ملامت
 کننده^(٢) (٢) .
 آیامی ندارد آدمی که جمع نه کنیم
 استخوانهای او را (٣) .
 آری می کنیم توانائیم بر آنکه هموار کنیم
 سرانگشت های او را (٤) .
 بلکه میخواهد آدمی که معصیت کند در
 پیش روی خود^(٣) (٥) .

كَأَنَّهُمْ حُمُرٌ مُسْتَنفِرَةٌ ۝

قَرَّتْ مِنْ قَبْوَرَةٍ ۝

بَلْ يُرِيدُ كُلُّ امْرِئٍ مِنْهُمْ أَنْ يُؤْتَىٰ صُحُفًا مِثْرَةً ۝

كَلَّا بَلْ لَا يَخَافُونَ الْآخِرَةَ ۝

كَلَّا إِنَّهُ تَذَكُّرَةٌ ۝

فَمَنْ شَاءَ ذَكَرْهُ ۝

وَمَا يَذْكُرُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ هُوَ أَهْلُ التَّعْوَىٰ

وَأَهْلُ الْمَعْفُورَةِ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

لَا أُقْسِمُ بِيَوْمِ الْقِيَامَةِ ۝

وَلَا أُقْسِمُ بِالنَّفْسِ اللَّوَّامَةِ ۝

أَيَسَّبَ الْإِنْسَانُ أَنْ نَجْمَعَهُ عَظْمَاهُ ۝

بَلْ قَدِيرِينَ عَلَّمْنَا نَسْمُوهُنَّ بِتَنَانِهِ ۝

بَلْ يُرِيدُ الْإِنْسَانُ لِيَفْجُرَ أَمَامَهُ ۝

(١) یعنی می گویند باید که کتاب برهريك نازل شود .

(٢) که آدمی البته مبعوث خواهد شد .

(٣) یعنی آمدنی ست .

- می پرسد کی خواهد بود روز قیامت (۶) .
 پس وقتی که خیره شود چشم (۷) .
 وتیره گرددماه (۸) .
 ویکجا جمع کرده شود خورشید و ماه (۹) .
 بگوید آدمی آنروز که کجاست گریز گاه (۱۰) .
 هرگز، نیست هیچ پناه (۱۱) .
 بسوی پروردگار تست امروز قرارگاه (۱۲) .
 خبر داده شود آدمی را آن روزبه حقیقت حال آنچه پیش فرستاده بود وپس گذاشته^(۱) (۱۳) .
 بلکه هست آدمی برای الزام خود حجتی (۱۴) .
 اگرچه در میان آرد عذرهای خودرا (۱۵) .
^(۲) مجنبا (یا محمد) به تکرار قرآن زبان خودرا تازودبدست آری یادکردن آنرا (۱۶) .
 هر آئینه وعده است بر ما در سینه توجمع کردن و آسان کردن خواندنِ او را (۱۷) .

- يَسْأَلُ أَيَّانَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ ﴿٦﴾
 فَإِذَا بَرَأَ الْبَصَرُ ﴿٧﴾
 وَخَسَفَ الْقَمَرُ ﴿٨﴾
 وَجُمِعَ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ ﴿٩﴾
 يَقُولُ الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ أَيْنَ الْمَعْرُوفُ ﴿١٠﴾
 كَلَّا لَاؤَدَّرُ ﴿١١﴾
 إِلَىٰ رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمُسْتَقَرُّ ﴿١٢﴾
 يُنَبِّئُ الْإِنْسَانَ يَوْمَئِذٍ بِمَا كَانُوا عَمَلًا ﴿١٣﴾
 بَلِ الْإِنْسَانُ عَلَىٰ نَفْسِهِ بَصِيرَةٌ ﴿١٤﴾
 وَلَوْ أَلْقَىٰ مَعَاذَ رَبِّهِ ﴿١٥﴾
 لَأُحَرِّكْ بِهِ لِسَانَكَ لِتُحَاجِلَ بِهِ ﴿١٦﴾
 إِنَّ عَلَيْكَ جَمْعَهُ وَقُرْآنَهُ ﴿١٧﴾

(۱) مثل صدقه جاریه و علم باقی .

(۲) مترجم گوید چون جبرئیل پیش آنحضرت صلی الله علیه وسلم وحی آوردی آنحضرت صلی الله علیه وسلم بحفظ آن اهتمام تمام فرمودی وهم بحضور جبرئیل قبل انقضاء وحی تکرار نمودی تا از خاطر مبارک نرود خدای تعالی باین معنی اشارت فرمود .

پس چون بخوانیم آنرا دل خود را در پی خواندن اوکن (۱۸) .

بازهر آئینه وعده برماست واضح کردن آن^(۱) (۱۹) .

هرگز ، بلکه ای کافران دوست میدارید دنیا را (۲۰) .

وترک می نمائید آخرت را (۲۱) .

یک پاره چهره ها آن روز تازه باشند (۲۲) .

بسوی پروردگار خود نظر کننده باشند (۲۳) .

ویک پاره چهره ها آنروز پیشانی درهم کشیده باشند (۲۴) .

توقع کنند که آورده شود بایشان مصیبتی (۲۵) .

هرگز ، وقتیکه برسدروح به چنبر گردن (۲۶) .

وگفته شود کیست افسون کننده (۲۷) .

ویقین دانست اینوقت وقت جداشدن روح ست (۲۸) .

وبه پیچیدیکساق مُحْتَضِرِ سَاقِ دِیْگَرِ (۲) (۲۹) .

فَإِذَا قَرَأْتَهُ فَاقْبَلْهُ قُرْآنَهُ ۝

قُرْآنَ عَلَيْهِ بَيَانَهُ ۝

كَأَنَّ لَيْلَ تُجِبُّونَ الْمَاجِلَةَ ۝

وَتَدْرُونَ الْأَجْرَةَ ۝

وَجُودًا يَوْمَئِذٍ تَأْخُذُ ۝

إِلَى رَيْبِهَا تَأْطُرُهُ ۝

وَوَجُودًا يَوْمَئِذٍ بِلَيْسَرَةٍ ۝

تَلْفُنُ أَنْ يُفْعَلَ بِهَا فَاتْرَهُ ۝

كَلَّا إِذَا بَلَغَتِ النَّوْاقِيَ ۝

فَقِيلَ مَنْ رَآئِي ۝

وَقُلْنَ إِنَّهُ الْغَوَاوِيُّ ۝

وَالصَّبَّ السَّاقُ بِالسَّاقِ ۝

(۱) مترجم گوید ظاهر نزدیک بنده آنست که معنی آیت چنین باشد هر آئینه وعده لازم است برما جمع کردن قرآن در مصاحف و حفظ و قرائت آن عصراً بعد عصر و ایضاح به تفسیر معانی آن خدای تعالی بردست شیخین رضی الله عنهما جمع آن کرده در هر زمانی قاریان را توفیق داد که حافظ شوند به تجوید بخوانند و در هر زمانی مفسران را توفیق داد که در تفسیر آن سعی نمایند و الله اعلم .

(۲) یعنی در پای حرکت نماند .

إِلَى رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ النَّسَاءُ ﴿۳۰﴾

بسوی پروردگارتست آن روز روان کردن
(۳۰) .

فَلَا صَدَقَ وَلَا وُصِّلَ ﴿۳۱﴾

پس نه باور داشت آدمی ونه نماز گذارد
(۳۱) .

وَلَكِنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّى ﴿۳۲﴾

ولیکن دروغ شمرد و روگردان گشت
(۳۲) .

مُؤَدَّهَبٌ إِلَىٰ آهْلِهِ يَمْتَسِلُ ﴿۳۳﴾

بازیرفت بسوی اهل خانه خود خرامان
شده (۳۳) .

أَوَّلَىٰ لَكَ فَأَوَّلَىٰ ﴿۳۴﴾

وای برتو پس وای برتو (۳۴) .

مُؤَدَّوِلَىٰ لَكَ فَأَوَّلَىٰ ﴿۳۵﴾

باز (دیگرمیگوئیم) وای برتو پس وای
برتو (۳۵) .

أَيَحْسَبُ الْإِنْسَانُ أَنْ يُتْرَكَ سُدًى ﴿۳۶﴾

آیامی پندارد آدمی که مهمل گذاشته شود
(۳۶) .

أَلَمْ يَكْ نُطْفَعًا مِنْ مَرْمِيٍّ يُضْمِنُ ﴿۳۷﴾

آیانه بود نطفه ازمنی که ریخته میشد
دررحم (۳۷) .

مُؤَرَّكَانَ عَقَّةً فَعَلَقَ فَسَوَّىٰ ﴿۳۸﴾

بازبود خون بسته پس بیافریدخدا پس
درست اندام کرد (۳۸) .

فَجَعَلَ مِنْهُ الْتِرَاجِينَ الذِّكْرَ وَالْأُنثَىٰ ﴿۳۹﴾

پس ساخت ازآن منی دوقسم را مردرا
وزن را (۳۹) .

أَلَيْسَ ذَلِكَ بِقَدِيرٍ عَلَّمَ أَنْ يُحْيِيَ الْمَوْتَىٰ ﴿۴۰﴾

آیانیست این خداتوانا برآنکه زنده کند
مردگان را (۴۰) .

سوره دهر مکی است و آن سی و یک
آیت و دو رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بنام خدای بخشاینده مهربان .
هرآئینه آمده است برآدمی مدتی اززمان
که نبود چیزی ذکر کرده شده (۱) .

هَلْ أَتَىٰ عَلَى الْإِنْسَانِ حِينٌ مِّنَ الدَّهْرِ لَمْ يَكُنْ شَيْئًا مَّا كُنَّا ﴿۱﴾

هر آئینه ما آفریدیم آدمی را از یکپاره منی
درهم آمیخته از چند چیز^(۱) که بیآزمائیم
اورا پس ساختیمش شنوا بینا (۲) .

هر آئینه مدالالت کردیم آدمی را برراه
خواه شکر گوینده ویانا سپاسدارنده (۳) .

هر آئینه ما آماده ساخته ایم برای کافران
زنجیر ها و طوقها و آتش افروخته (۴) .

هر آئینه نیکوکاران می نوشند از پیاله
شراب که آمیزش وی آب چشمه کافور
باشد^(۲) (۵) .

چشمه که می آشامند از آن بندگان مقرب
خدا روان کنند آن راروان کردنی^(۳) (۶) .

و فامیکنند به نذرومی ترسند از روزیکه
مشقت آن فاش باشد (۷) .

و میدهند طعام با وجود احتیاج بآن فقیر را
و یتیم را و زندانی را (۸) .

میگویند جزاین نیست که طعام میدهیم
شمارا برای رضای خدانمی طلبیم
از شامزدی و نه شکری (۹) .

هر آئینه مامی ترسیم از پروردگار خود روز
ترش روی نهایت سخت را (۱۰) .

پس نگهداشت ایشان را خدا از سختی
آنروز و رسانید ایشانرا تازگی و خوشحالی
(۱۱) .

إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ أَمْشَاءٍ نَبْتَلِيهِمْ جَعَلْنَاهُ
سَمِيعًا بَصِيرًا ۝

إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا ۝

إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَلَاسِلًا وَأَغْلَالًا وَسَعِيرًا ۝

إِنَّ الْأَبْرَارَ يَشْرَبُونَ مِنْ كَأْسٍ كَانَ مِزَاجُهَا كَافُورًا ۝

عَيْنَا يَرُوبُّ بِهَا عِبَادَ اللَّهِ يُفَجِّرُونَهَا تَفْجِيرًا ۝

يُؤْفُونَ بِالَّذِينَ رُوِيَ عَنْهُمْ يَوْمًا كَانَ سُوءٌ مُسْتَطِيرًا ۝

وَيَطْعَمُونَ الطَّعَامَ عَلَى حُبِّهِمْ بَسِيكِنًا وَبِئْسَمَا وَآسِيرًا ۝

إِنَّمَا نَطْعَمُهُمْ لُؤْجِهَ اللَّهِ لِأَشْرِيئُهُمْ مِنْهُمْ جَزَاءً

وَأَلْشُكُورًا ۝

إِنَّا نَخَافُ مِنْ رَبِّنَا يَوْمَ عَبُوسًا قَطَطِيرًا ۝

فَوَقَّعَهُمُ اللَّهُ شَرَّ ذَلِكِ الْيَوْمِ وَلَقَّهْمُ نَصْرَةً وَسُرُورًا ۝

(۱) یعنی منی مردمنی زن و خون حیض از حالی به حالی میگردانید یمش .

(۲) مراد میدارم از کافور چشمه .

(۳) یعنی جدولی از آن هر جا که خواهند ببرند والله اعلم .

وَجَزَادًا مِمَّا صَبَرُوا وَجَنَّةً وَحَرِيرًا ﴿١٢﴾

و جزاداد ایشان را بمقابله صبر ایشان
بوستان و جامه ابریشمی (١٢) .

مُكِبِّينَ فِيهَا عَلَى الْأَرْبَابِ لَا يُرَوْنَ فِيهَا شَمْسًا وَلَا
زَمْهَرِيرًا ﴿١٣﴾

تکیه زده باشند آنجا بر تخت ها نه بینند
آنجا گرمی خورشید و نه سرمای تندرا
(١٣) .

وَدَانِيَةً عَلَيْهِمْ ظِلُّهَا وَذُلَّتْ أُنْقُورُهُنَّ لِلَّيْلِ ﴿١٤﴾

و نزدیک شده باشد برایشان سایه های آن
بوستان و سهل الحصول کرده شود
میوه های آن سهل کردنی (١٤) .

وَيَطَّافُونَ عَلَيْهِمْ بِاللَّيْلِ مِنْ فِضَّةٍ وَأَلْوَابٍ كَانَتْ قَوَارِيرًا ﴿١٥﴾

گردانده شود برایشان باوند هائی از نقره
و با جامه های که باشند بلورین (١٥) .

قَوَارِيرًا مِنْ فِضَّةٍ وَتَدْرُوهَا تَقْدِيرًا ﴿١٦﴾

(مراد میدارم) بلورین از نقره اندازه
کرده باشند ساقیان آنرا اندازه کردنی (١٦) .

وَيُتَّقُونَ فِيهَا كَأَن كَانَ مِرْآةً زُرْبِينًا ﴿١٧﴾

و نوشانیده شود ایشانرا آنجا جام شرابی
که هست آمیزش آن آب چشمه زنجبیل
(١٧) .

عَيْنًا فِيهَا تُنْجَى سَلْسَبِيلًا ﴿١٨﴾

چشمه ایست در بهشت که نام آن نهاده
میشود سلسبیل (١٨) .

وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُّغْلَقُونَ إِذَا رَأَيْتَهُمْ

و آمد و شدکنند برایشان نوجوانان جاویدان
چون بینی ایشان را پنداری که ایشان
مرواریدند از رسته افشاندده شده (١٩) .

حَسِبْتَهُمْ لُؤْلُؤًا مَّنْجُورًا ﴿٢٠﴾

و چون نگاه کنی آنجا بینی نعمت فراوان
و پادشاهی بزرگ (٢٠) .

وَإِذَا رَأَيْتَ كُفْرًا يَتَّبِعُ مِثْلًا كَظَبِيرًا ﴿٢١﴾

برایشان باشد جامه های سبز ازدیبای
نازک و نیز برایشان باشد دیبای ضخیم
و زیور پوشانیده شود ایشان را دست
بندها از نقره و بنوشاند ایشانرا پروردگار
ایشان شراب نهایت پاک (٢١) .

عَلَيْهِمْ شِبَابُ سُنْدُسٍ خُفْرٌ وَرَأْسَبْرٌ ذُو الْعُنَّاسِ أَسَدٌ
مِنْ فِضَّةٍ وَسِقِّينَهُمْ قَرَارِبًا طُورًا ﴿٢٢﴾

هر آئینه این نعمت هست شمارا جزای

إِنَّ هَذَا كَانَ لَكُمْ جَزَاءً وَكَانَ سَعْيَكُمْ مَشْكُورًا ﴿٢٣﴾

اعمال وهست سعی شما قبول کرده شده
(۲۲) .

هر آئینه ما فرود آوردیم بر تو قرآن را
فرود آوردنی (۲۳) .

پس شکیبائی کن بر حکم پروردگار خود
و فرمان مبراز زمرهٔ بنی آدم گناهگاری را
ناسپاسی را (۲۴) .

و یاد کن نام پروردگار خود صبح و شام
(۲۵) .

و بعضی ساعات شب نماز گذار برای
او و بیایکی یاد کن او را وقت دراز از شب
(۲۶) .

هر آئینه این کافران رغبت میکنند به دنیا
و ترک میکنند پس پشت خود روزگاران را
(۲۷) .

ما آفریدیم ایشان را و محکم کردیم رگ
و بندها اندام ایشان را و چون خواهیم
عوض آریم قومی مانند ایشان به طریق
بدل کردن (۲۸) .

هر آئینه این پندست پس هر که خواهد
بگیرد بسوی پروردگار خود راه را
(۲۹) .

و نمی خواهید مگر وقتیکه خواهد خدا
هر آئینه خداهست دانای با حکمت (۳۰) .

داخل میکند هر کرا خواهد در رحمت خود
و برای ستمگاران آماده کرده است
عقوبتی درد دهنده (۳۱) .

إِنَّا نَحْنُ نُزَلُّنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ تَنْزِيلًا ﴿٢٢﴾

فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تُطِعْ مِنْهُمْ إِنَّمَا أَذْكُورًا ﴿٢٣﴾

وَاذْكُرْ اسْمَ رَبِّكَ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٢٤﴾

فَمِنَ اللَّيْلِ فَاسْجُدْ لَهُ وَسَبِّحْهُ لَيْلًا طَوِيلًا ﴿٢٥﴾

إِنَّ هَؤُلَاءِ يُحِبُّونَ الْعَاجِلَةَ وَيَذَرُونَ وَرَاءَهُمْ
يَوْمًا قَتِيلًا ﴿٢٦﴾

فَمَنْ خَلَقَهُمْ وَشَدَدْنَا أَسْرَهُمْ وَإِذَا شِئْنَا بَدَلْنَا
أُمَّتَهُمْ تَبَدُّلًا ﴿٢٧﴾

إِنَّ هَذِهِ تَذَكُّرَةٌ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذْ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا ﴿٢٨﴾

وَمَا كُنَّا آذُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا
حَكِيمًا ﴿٢٩﴾

يُدْخِلُ مَنْ يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ وَالظَّالِمِينَ أَعَدَّ لَهُمْ
عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٣٠﴾

سوره مرسلات مکی است و آن پنجاه
آیت و دو رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْمُرْسَلَاتِ عُرْفًا ①

بنام خدای بخشاینده مهربان .
قسم بیادهای فرستاده شده بوجه نیک
(۱) .

فَالصُّوفِيَّاتِ عَصْفًا ②

پس قسم به بادهای تند و زنده به شدت
(۲) .

وَالنُّعُورِ نَسْرًا ③

و قسم بیادهای منتشر کننده ابره پراکنده
کردن (۳) .

فَالرِّهَابِ رِقَابًا ④

پس قسم بیادهای ازهم جدا کننده
ابریاره پاره نمودن (۴) .

فَالْمُعْتَصِمِ ذُرَّاقًا ⑤

پس قسم بجماعات فرشتگان فرودآورنده
و وحی (۵) .

عُدْرًا أَوْ نُذْرًا ⑥

برای دفع عذر یابری ترسانیدن (۶) .
هرآئینه آنچه وعده داده میشود شمارا البته
بودنی ست (۷) .

إِنَّمَا تُوعَدُونَ لَوَاقِعًا ⑦

پس وقتیکه ستارها بی نور کرده شوند (۸) .
و وقتیکه آسمان شکافته شود (۹) .

فَإِذَا النُّجُومُ طُمِسَتْ ⑧

و وقتیکه کوه ها پاره پاره کرده شود (۱۰) .
و وقتیکه پیغامبران را به میعاد میعاد معین

وَإِذَا السَّمَاءُ فُرِجَتْ ⑨

جمع کرده شود (۱۱) .

وَإِذَا الْهَبَالُ سُفِّتْ ⑩

برای کدام روز پیغامبرانرا موقوف داشته
شد (۱۲) .

وَإِذَا الرُّسُلُ اقْتَتَتْ ⑪

برای روز فیصله کردن (۱۳) .

لَأَيُّ يَوْمٍ أُحِجَّتْ ⑫

و چه چیز خبردادترا که چیست روز

لَيَوْمِ الْقَضِيلِ ⑬

وَمَا أَذْرَكَ مَا يَوْمَ الْقَضِيلِ ⑭

فیصله کردن (۱۴) .

وای آن روز دروغ شمارندگان را (۱۵) .
 آیا هلاک نه کرده ایم نخستینیان را (۱۶) .
 بعد از آن در پی ایشان آریم پسینیان را
 (۱۷) .

همچنین می‌کنیم با گنهگاران (۱۸) .
 وای آتروز دروغ شمارندگان را (۱۹) .
 آیا نیافریده ایم شمارا از آب محقر (۲۰) .
 پس نهادیم آن آب را در جای محکم (۲۱) .
 تا اندازه معین (۲۲) .

پس اندازه کردیم پس نیکواندازه
 کننده گانیم ما (۲۳) .

وای آن روز دروغ شمارندگان را (۲۴) .
 آیا نساخته ایم زمین را جمع کننده آدمیان
 (۲۵) .

زندگان و مردگان (۲۶) .

و آفریدیم در زمین کوه های بلند
 و نوشانیدیم شمارا آب شیرین (۲۷) .
 وای آن روز دروغ شمارندگان را (۲۸) .
 گفته شود بروید بسوی چیزی که آن را
 دروغ می شمردید (۲۹) .

(گفته شود) بروید بسوی سایه صاحب
 سه شعبه (۳۰) .

نه سایه سرد باشد و نه کفایت کند از گرمی
 آتش (۳۱) .

هر آئینه آن آتش می افگند شررها مانند
 قصر (۳۲) .

گویا آن شررها شتران زرداند (۳۳) .

وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ۝

أَلَمْ نُعْهِكِ الْأَوَّلِينَ ۝

ثُمَّ نُنَجِّيهِمُ الْآخِرِينَ ۝

كَذَلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِينَ ۝

وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ۝

أَلَمْ نَخْلُقْكُمْ مِنْ مَّاءٍ مَهِينٍ ۝

فَجَعَلْنَاهُ فِي قَرَارٍ عَمِيقٍ ۝

إِلَى قَدَرٍ مَعْلُومٍ ۝

فَقَدَرْنَا نَاقَةَ الْعُذْرُونَ ۝

وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ۝

أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ كِفَاتًا ۝

أَحْيَاءَ وَأَمْوَاتًا ۝

وَجَعَلْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ شَامِخَاتٍ وَأَسْقَيْنَكُمُ

مَاءً قُرًاتًا ۝

وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ۝

إِنظِلُّوا إِلَى مَا كُنتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ ۝

إِنظِلُّوا إِلَى ظِلٍّ ذِي ثَلَاثِ شُعَبٍ ۝

لَا ظِلُّونَ وَلَا يَنْفَعِي مِنَ الْهَمِّ ۝

إِنهَاتَنِي بِشَرِّهِ كَالْقَصْرِ ۝

كَأَنَّهُ جِبَلَتٌ صُفْرٌ ۝

وای آن روز دروغ شمارندگان را (۳۴).
این روزروز یست که سخن نه گویند
(۳۵).

ونه اجازه داده شود ایشان را تا عذر پیش
نمایند (۳۶).

وای آن روز دروغ شمارندگان را (۳۷).
این روز روز فیصله کردن ست جمع
کردیم شمارا با پیشینیان (۳۸).
پس اگر شمارا حيله هست پس حيله كُنید
در حق من (۳۹).

وای آن روز دروغ شمارندگان را (۴۰).
هر آئینه متقیان در سایه هاباشند و در چشمه
ها (۴۱).

و در میوه ها از جنسی که رغبت کنند (۴۲).
(بگوئیم) بخورید و بنوشید خوردن
و نوشیدن گوارا بسبب آنچه میگردید (۴۳).
هر آئینه ما همچنین جز امیدهیم نیکوکاران
را (۴۴).

وای آن روز دروغ شمارندگان را (۴۵).
(ای دروغ شمارندگان) بخورید و بهره
مند باشید اندکی هر آئینه شما گنهگارید
(۴۶).

وای آن روز دروغ شمارندگان را (۴۷).
و چون گفته شود ایشانرا نماز گذارید
نماز نمی گذارند (۴۸).

وای آن روز دروغ شمارندگان را (۴۹).
پس بکدام سخن بعد از قرآن ایمان
خواهند آورد (۵۰).

وَيَلُ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٣٤﴾
هَذَا يَوْمٌ لَا يَنْطِقُونَ ﴿٣٥﴾

وَلَا يُؤَدُّنَ لَهُمْ فِعْلَهُمْ رُونَ ﴿٣٦﴾

وَيَلُ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٣٧﴾
هَذَا يَوْمُ الْفَصْلِ جَمَعْنَاكُمْ وَالْأَقْلَابِينَ ﴿٣٨﴾

إِنْ كَانَ لَكُمْ كَيْدٌ فَكِيدُوا ﴿٣٩﴾

وَيَلُ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٠﴾
إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي ظِلِّ وَعُيُونِ ﴿٤١﴾

وَقَوَاكِمَ مِمَّا يَشْتَهُونَ ﴿٤٢﴾
كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا لِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾

إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٤٤﴾

وَيَلُ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٥﴾
كُلُوا وَتَمَتَّعُوا قَلِيلًا إِنَّكُمْ مُجْرِمُونَ ﴿٤٦﴾

وَيَلُ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٧﴾
وَأَذِاقِيلَ لَهُمُ الزُّعْمُ الْأَلْوَعُونَ ﴿٤٨﴾

وَيَلُ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٩﴾
فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٠﴾

سوره نبا مکی است و آن چهل آیت
و دور کوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
عَقْرَبَسَاءَ لَوْنٍ ①

بنام خدای بخشاینده مهربان .
از چه چیز کافران بایکدیگر سوال میکنند
(۱) .

عَنِ النَّبَاِ الْعَظِيمِ ②
الَّذِي هُمْ فِيهِ مُخْتَلِفُونَ ③

(آری سوال میکنند) از خبری بزرگ (۲) .
که ایشان در آن خلاف دارند (۱) (۳) .

كَلَّا سَيَعْلَمُونَ ④
ثُمَّ كَلَّا سَيَعْلَمُونَ ⑤

نی نی، خواهند دانست (۴) .
باز (میگوئیم) نی نی، خواهند دانست
(۵) .

أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ وَمَهْدًا ⑥
وَإِلْيَالٍ أَوْتَادًا ⑦

آیناساخته ایم زمین را فرش (۶) .
و نساخته ایم کوه هارا میخها (۷) .

وَخَلَقْنَاكُمْ أَزْوَاجًا ⑧
وَجَعَلْنَاكُمْ مِثْقَالًا ⑨

و آفریدیم شمارا نرو ماده (۸) .
و ساختیم خواب شمارا راحت (۹) .

وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ لِيَاسًا ⑩
وَجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا ⑪

و ساختیم شب را پرده (۱۰) .
و ساختیم روزرا وقت طلبِ معیشت
(۱۱) .

وَبَيْنَا أَقْوَامًا سُبُعًا مِثْقَالًا ⑫

و بنا کردیم بالای شما هفت آسمان محکم
(۱۲) .

وَجَعَلْنَا سِرَاجًا وَهَاجًا ⑬
وَأَنْزَلْنَا مِنَ الْمُعْرُونِ مَاءً نَّجَاجًا ⑭

و آفریدیم چراغی درخشنده (۱۳) (۲) .
و فرود آوردیم از ابرها آب ریزان (۱۴) .

لِيُخْرِجَ بِهِ حَبًّا وَنَبَاتًا ⑮
وَجَدَّتْ أَلْفَاقًا ⑯

تا برآریم بسبب آن آب دانه گیاه را (۱۵) .
و بوستان های درهم پیچیده را (۱۶) .

إِنَّ يَوْمَ الْقَضِيلِ كَانَ وِيقَاتًا ⑰

هر آئینه روز فیصله کردن هست وقت

(۱) مراد بعث و قیامت ست .

(۲) یعنی خورشید .

معین (۱۷) .
 روزی که دمیده شود در صورت پس می آید
 گروه گروه شده (۱۸) .
 وشگافته شود آسمان پس باشد
 دروازه ها (۱۹) .
 وروان کرده شوند کوه ها پس باشند مانند
 سراب (۲۰) .
 هر آئینه دوزخ ست انتظار کننده (۲۱) .
 سرکشانرا هست مرجع ایشان (۲۲) .
 در آیند به دوزخ اقامت کنندگان
 در آنجا مدت های دراز (۲۳) .
 نه چشند آنجا خنکی راونه آشامیدنی
 را (۲۴) .
 مگر آب گرم و خون و چرک را (۲۵) .
 جزا داده شد جزاء موافق (۲۶) .
 هر آئینه ایشان توقع نمیداشتند حساب را
 (۲۷) .
 و تکذیب می کردند آیاتِ مارابه دروغ
 پنداشتن (۲۸) .
 و هر چیزی را ضبط کردیم بطریق نوشتن
 (۲۹) .
 پس بچشید پس زیاده نخواهیم داد شمارا
 مگر عقوبت (۳۰) .
 هر آئینه متقیان را مطلب یابی باشد (۳۱) .
 بوستانها باشد و درختان انگور (۳۲) .
 و زنان دوشیزه هم عمر بایکدیگر (۳۳) .
 و پیاله شرابِ پر کرده شده (۳۴) .
 نشنوند آنجا سخن بیهوده را و نه دروغ

يَوْمَ يُنْفَخُ فِي السُّورِ مَا تَوْنُ أَقْوَابًا ۝

وَفُتِحَتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ أَبْوَابًا ۝

وَسُيِّرَتِ الْجِبَالُ فَكَانَتْ سَرَابًا ۝

إِنَّ جَهَنَّمَ كَانَتْ مِرْصَادًا ۝

لِلظَّالِمِينَ مَا بَأْسًا ۝

لِيُسْخَرُوا فِيهَا أَحْقَابًا ۝

لَا يَذُوقُونَ فِيهَا بَرْدًا وَلَا شَرَابًا ۝

إِلَّا الصَّيْحَاءَ وَعَنَابًا ۝

جَزَاءً وَفَاءً ۝

إِنَّهُمْ كَانُوا إِلَّا يَرْجُونَ حِسَابًا ۝

وَكَذَّبُوا بِالآيَاتِ الَّتِي كَانَتْ

وَكُلَّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ كِتَابًا ۝

فَذُوُوا قُلُوبًا كَفُورًا ۝

إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ مَفَازًا ۝

حَدَاقًا وَأَعْنَابًا ۝

وَكُوعًا أَتْرَابًا ۝

وَكَأْسًا مُدْمِجًا ۝

لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا كِدًّا ۝

شمر دن را (۳۵) .

پاداش دادن کافی از جانب پروردگارتو
(۳۶) .

پروردگار آسمان هاوزمین و آنچه مابین
اینها ست خدای بخشاینده نه تواند از
(هیبت) وی سخن گفتن (۳۷) .

روزیکه بایستد روح وسائر فرشتگان
صف زده سخن نه گویند حاضران محشر
مگر کسیکه دستوری داده باشید او را
خداوگفته باشد سخن درست^(۱) (۳۸) .

این روز متحقق ست پس هرکه خواهد
بگیرد بسوی پروردگارخود مرجع (۳۹) .

هرآئینه ما ترسانیدیم شما را از عقوبت
نزدیک آینده در روزی که ببیند آدمی آنچه
پیش فرستاده بود دو دست وی وبگوید
کافر ای کاش من خاک بودمی (۴۰) .

سوره نازعات مکی است و آن چهل و شش
آیت ودورکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَالْبُرْعَتِ عَرَقًا ۝

وَالنَّشِطِ نَسْطًا ۝

بنام خدای بخشاینده مهربان .
قسم بجماعات فرشتگان که نزع میکنند
بوجه سختی (ارواح کافران را)^(۲) (۱) .
قسم بجماعات فرشتگان که بیرون می
آرند بیرون آوردنی (ارواح مؤمنان را)^(۳)
(۲) .

(۱) یعنی سخن حق .

(۲) یعنی يك عدة ارواح را به سختی .

(۳) یعنی يك عدة دیگر را بطریق سهولت .

قسم بفرشتگان که شناسی کنند
شناکردنی^(۱) (۳) .

پس قسم بفرشتگان که سبقت میکنند
سبقت کردنی^(۲) (۴) .

قسم بجماعات فرشتگان که تدبیر میکنند
هرکاریرا (آنچه گفته میشود بود نیست)
(۵) .

روزی که بجنبد جنبنده (۶) .

از پس وی درآید از پس درآینده^(۳) (۷) .

یک جمع دلها آتروز ترسان باشد (۸) .

بر دیده های آنجماعت خواری هویدا شده
باشد (۹) .

میگویند کافران آیاماباز گردانیده شویم
بحالت نخستین (۱۰) .

آیا چون شویم استخوانهای پوسیده
باززنده شویم (۱۱) .

گفتند آن رجوع مانگاه رجوع زیان دهنده
باشد (۱۲) .

پس جزاین نیست که آن واقعه یک آواز
تندست (۱۳) .

پس نا گهان ایشان بر روی زمین آمده
باشند (۱۴) .

آیا آمده است پیش تو خبر موسی^(۱۵) .

چون آواز دادش پروردگاراو بوادی پاک

وَالشَّيْءِ سَبَقًا ⑤

فَالشَّيْءِ سَبَقًا ⑥

فَالْمُدَّيْرَاتِ امْرَأًا ⑦

يَوْمَ سَرَجِفُ الرَّاحِفَةُ ⑧

تَتَّبِعُهَا الرَّادِفَةُ ⑨

قُلُوبٌ يَوْمَئِذٍ وَاجِفَةٌ ⑩

أَبْصَارًا خَاشِعَةً ⑪

يَقُولُونَ إِنَّا لَمَرْدُودُونَ فِي السَّافِرَةِ ⑫

عَرَا لَنَا عِظَامًا تَخْرَعُ ⑬

قَالُوا يَا لَيْلَ إِذَا كَرَّ خَاسِرَةٌ ⑭

فَأَنبَاهِي زَجْرًا وَاجِدَةً ⑮

فَإِذَا هُمْ بِالسَّاهِرَةِ ⑯

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ مُوسَى ⑰

إِذْ نَادَاهُ رَبُّهُ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى ⑱

(۱) یعنی در هوا شنا کردنی .

(۲) یعنی از یکدیگر سبقت کردنی .

(۳) یعنی نفخه اولی و پس نفخه ثانیه بوجود آید .

- طوی نام (۱۶) .
- که بروبسوی فرعون هرائینه وی ازحد گذشته است (۱۷) .
- پس بگوهیچ میل ست ترابانکه پاکیزه شوی (۱۸) .
- وراه نمایم ترابسوی پروردگار تو پس بترسی (۱۹) .
- پس بنمود بفرعون آن معجزه بزرگ را^(۱) (۲۰) .
- پس دروغ پنداشت ونافرمانی کرد (۲۱) .
- پس آزان مجلس بازگشت تدبیرکنان (۲۲) .
- پس جمع کردقوم خودرا پس آواز داد (۲۳) .
- پس گفت من پروردگار(بزرگوار) شمایم (۲۴) .
- پس گرفتار کرد اورا خدا بعداب آخرت ودنیا (۲۵) .
- هرائینه درین خبرپندی هست برای هرکه بترسد (۲۶) .
- آیاشما محکم ترید درآفرینش یا آسمان، خدابناکرد آن آسمان را (۲۷) .
- بلند ساخت ارتفاع اورا پس درست ساخت آن را (۲۸) .
- وتاریک کرد شب اورا وبظهور آورد روشنی روز اورا (۲۹) .
- وزمین را بعد ازآفریدن آسمان هموار
- إِهْدَبْ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ ﴿۱۶﴾
- فَقُلْ هَلْ لَكَ إِلَىٰ أَنْ تَزُولَ ﴿۱۷﴾
- وَأَهْدِيكَ إِلَىٰ رَبِّكَ فَتَخْشَىٰ ﴿۱۸﴾
- فَأَرَاهُ الْآيَةَ الْكُبْرَىٰ ﴿۱۹﴾
- فَكَذَّبَ وَعَصَىٰ ﴿۲۰﴾
- ثُمَّ أَدْبَرَ يَسْعَىٰ ﴿۲۱﴾
- فَحَشَرَ فَنَادَىٰ ﴿۲۲﴾
- فَقَالَ أَنَا رَبُّكُمُ الْأَعْلَىٰ ﴿۲۳﴾
- فَأَخَذَهُ اللَّهُ نَكَالَ الْإِبْرَةِ وَالْأُولَىٰ ﴿۲۴﴾
- إِنَّ فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةً لِّمَنْ يَعْقِلُ ﴿۲۵﴾
- ءَأَنْتُمْ أَشَدُّ خَلْقًا أَمِ السَّمَاءُ بِنَاهَا ﴿۲۶﴾
- رَفَعَ سَمَاهَا فَمَوْهَاهَا ﴿۲۷﴾
- وَأَعْتَشَّ لَيْلَهَا وَأَحْرَجَ ضُجُوعَهَا ﴿۲۸﴾
- وَالْأَرْضَ بَعْدَ ذَلِكَ دَحَاهَا ﴿۲۹﴾

(۱) یعنی عساوید بیضا .

کرد^(۱) (۳۰) .

بیرون آورد از زمین آب اورا و چراگاه اورا (۳۱) .

و کوه هارا استوار نمود (۳۲) .

برای منفعت شما و چهار پایان شما (۳۳) .
پس وقتیکه بیاید حادثه بزرگ (یعنی قیامت) (۳۴) .

روزیکه یاد کنند آدمی آنچه عمل کرده بود (۳۵) .

و ظاهر کرده شود دوزخ برای هرکه دیدنش خواهد (ثواب یا عقاب متحقق گردد) (۳۶) .

اما کسیکه از حد گذشته باشد (۳۷) .

و برگزیده باشد زندگانی این جهانی را (۳۸) .

پس هر آینه دوزخ همانست جای او (۳۹) .

و اما کسیکه ترسیده باشد از ایستادن بحضور پروردگار خویش و باز داشته باشد نفس را از شهوات (۴۰) .

پس هر آینه بهشت همانست جای او (۴۱) .

می پرسند ترا از قیامت کی باشد تحقق آن (۴۲) .

در چه منزلی تو از علم آن (۴۳) .

بسوی پروردگارتست منتهای علم آن (۴۴) .

أَخْرَجْنَاهَا مَاءً حَارًّا وَسَرَّعْنَا

وَالْجِبَالَ أَرْسَاهَا ﴿٣٠﴾

مَتَاعًا لَّكُمْ وَلِكُلِّ قَوْمٍ ﴿٣١﴾

وَإِذَا جَاءَتِ الطَّامَّةُ الْكُبْرَى ﴿٣٢﴾

يَوْمَ يَتَذَكَّرُ الْإِنْسَانُ مَا سَعَى ﴿٣٣﴾

وَبُورِنَتِ الْجَحِيمُ لِمَنْ يَرَى ﴿٣٤﴾

فَأَمَّا مَنْ طَغَى ﴿٣٥﴾

وَأَشْرَى الصَّيْوَةَ الدُّنْيَا ﴿٣٦﴾

فَأِنَّ الْجَحِيمَ هِيَ الْمَأْوَى ﴿٣٧﴾

وَأَمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ وَنَهَى النَّفْسَ عَنِ الْهَوَى ﴿٣٨﴾

فَأِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوَى ﴿٣٩﴾

يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا ﴿٤٠﴾

فِيمَا نَسَى مِنَ دِكْرِهَا ﴿٤١﴾

إِلَى رَبِّكَ مُنْتَهَاهَا ﴿٤٢﴾

(۱) مترجم گوید معنی هموار کردن همین ست که میفرماید .

جزاین نیست که توترساننده ای کسی را
که برسد از وی (۴۵) .

روزیکه ببینند آن را چنانستی که ایشان
درنگ نکرده بودند به دنیا مگر یک وقت
شام یایک وقت صبحی که پیش از آن
بود (۴۶) .

سوره عبس مکی است و آن چهل
و دو آیت و یک رکوع است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عَبَسَ وَتَوَلَّى ۝

أَنْ جَاءَهُ الْأَعْمَى ۝

وَمَا يَذُرُّكَ لَعَلَّهُ يَزُولَى ۝

أَوَيْدَى كُفًّا فَفَنَعَمَهُ الذِّكْرَى ۝

أَمَّا مَنْ اسْتَفْتَى ۝

فَأَنْتَ لَهُ تَصَدَّى ۝

وَمَا عَلَيْكَ الْأَلْفَى ۝

وَأَمَّا مَنْ جَاءَكَ يَسْعَى ۝

وَهُوَ يَخْسَى ۝

فَأَنْتَ عَنْهُ تَكْفَى ۝

بنام خدای بخشاینده مهربان .
روترش کرد و اعراض نمود (۱) .
بسبب آنکه بیامد پیش او نابینا (۱) (۲) .
و چه چیز خبردار کرد ترا شاید وی پاک
می شد (۳) .

یا پندمی شنید پس نفع میدادش آن
پند شنیدن (۴) .
اما کسی که توانگر ست (۵) .
پس تو بسوی او اقبال می کنی (۶) .
وزیان نیست بر تو در آن که پاک نه شود
(۷) .

(۱) نابینائی از فقراء صحابه بمجلس آنحضرت صلی الله علیه وسلم درآمد
و بسوالهای مکرر تشویش داد و آنحضرت صلی الله علیه وسلم در آنحالت به
دعوت اشراف عرب مشغول بودند پس آنرا مکروه داشتند و اعراض نمودند
خدای تعالی بر خلق عظیم دلالت فرمود .

نَى نَى، هر آئینه این آیاتِ قرآنِ پندست
(۱۱) .

پس هر که خواهد یاد کند قرآن را (۱۲) .
هر آئینه آیاتِ قرآنِ ثبت است در نامه های
گرامی (۱۳) .

بلند قدر پاك کرده شده (۱۴) .
به دست های نویسندگان (۱۵) .
بزرگ منش نیکو کردار^(۱) (۱۶) .
لعنت کرده شد آدمی را چقدر ناسپاس
ست (۱۷) .

خدا از چه چیز آفریدش (۱۸) .
از نطفه منی آفریدش پس اندازه معین
کردش (۱۹) .

بازراه برآمد آسان نمودش (۲۰) .
باز بمیراندش پس درگور کردش (۲۱) .
باز وقتیکه خواست زنده ساختش (۲۲) .
نی نی، بعمل نیاورد آنچه فرمودش
(۲۳) .

پس باید که درنگرد آدمی بسوی طعام
خود (۲۴) .

بسوی آنکه ماریختیم آب را ریختنی
(۲۵) .

باز شگافتیم زمین را شگافتنی (۲۶) .
پس رویانیدیم در آن زمین دانه را (۲۷) .
وانگورو سبزی هارا (۲۸) .

كَلَّا إِنَّمَا تَدْكُرُ ۝

فَمَنْ شَاءَ ذَكَّرْهُ ۝

فِي صُحُفٍ مُّكَرَّمَةٍ ۝

تَرْوَعَةٍ مُّطَهَّرَةٍ ۝

يَأْتِيهِمْ سَفَرَةٌ ۝

كِرَامٍ بَرَرَةٍ ۝

قِيلَ لِلإِنسَانِ مَا أَكْفَرَهُ ۝

مِنْ آتَىٰ عَمَىٰ خَلْقَهُ ۝

وَمِنْ نُّطْفَةٍ خَلَقَهُ فَقَدَرَهُ ۝

ثُمَّ السَّيْلَ بَيَّرَهُ ۝

ثُمَّ أَمَاتَهُ فَأَقْبَرَهُ ۝

ثُمَّ إِذَا شَاءَ أَنشَرَهُ ۝

كَلَّا لَأَكْفِيَنَّكَ اللَّهُ مَا آتَاكَ ۝

فَلْيَنْظُرِ الإِنسَانُ إِلَىٰ طَعَامِهِ ۝

أَكَا صَبَبْنَا الْمَاءَ صَبًّا ۝

ثُمَّ شَقَقْنَا الأَرْضَ شَقًّا ۝

فَأَنْبَتْنَا فِيهَا حَبًّا ۝

وَعَبًّا وَنَضْبًا ۝

- وزیتون راودرختان خرمارا (۲۹) .
 وباغهارا که درختان بسیار دارد (۳۰) .
 ومیوه و علف دواب را (۳۱) .
 برای منفعت شما و چهار پایان شما (۳۲) .
 پس وقتیکه بیاید آواز سخت (۳۳) .
 روزیکه بگریزد مرد از برادر خود (۳۴) .
 و از مادر خود و از پدر خود (۳۵) .
 و از زن خود و فرزندان خود (۳۶) .
 هر مردی را از ایشان آن روز شغلیست که
 کفایت میکندش (۳۷) .
 یکپاره چهره ها آن روز روشن باشد
 (۳۸) .
 خندان و شادان باشد (۳۹) .
 و یکپاره چهره ها آنروز بر آن غبار باشد
 (۴۰) .
 غالب آید بروی تاریکی (۴۱) .
 این جماعت ایشانند کافران بدکاران
 (۴۲) .

سوره تکویر مکی است و آن بیست
 و نه آیت است

- بنام خدای بخشاینده مهربان .
 و وقتیکه خورشید پیچیده شود (۱) .
 و وقتیکه ستارها تیره شوند (۲) .
 و وقتیکه کوه ها روان کرده شوند (۳) .
 و وقتیکه ماده شتران باردار را معطل
 گذاشته شود (۴) .
 و وقتیکه جانوران وحشی را جمع کرده

وَرَبُّونَا وَمَعْلَا ۞

وَحَدَائِقِ غَلَبًا ۞

وَقَالِكُمْ وَأَنَا ۞

مَتَاعًا لَّكُمْ وَلَا تَعْلَمُكُمْ ۞

فَإِذَا جَاءَتِ الصَّاعَةُ ۞

يَوْمَ يَقُولُ الْمُرءُ مِنْ أُخِيهِ ۞

وَأُيْتِهِ وَآيِيهِ ۞

وَصَاحِبِنِهِ وَبَيْنِيهِ ۞

لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُغْنِيهِ ۞

وَجُجُودٌ يَوْمَئِذٍ تُسْمَرُ ۞

صَاحِلَةٌ مُسْتَبْشِرَةٌ ۞

وَوُجُودٌ يَوْمَئِذٍ عَلَيْهِمْ غَبْرَةٌ ۞

تَرَاهُمْ أَقْرَبًا ۞

أُولَئِكَ هُمُ الْكَفَرَةُ الْفَجْرَةُ ۞

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۞

إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ ۞

وَرِذَا النُّجُومُ اتَّكَدَّرَتْ ۞

فَلَمَّا الْبُجَالُ سُيِّدَتْ ۞

وَرِذَا الْعِشْرَانُ عُظِلَتْ ۞

وَرِذَا الْوُحُوشُ حُجِرَتْ ۞

گرامی قدر (۱۹) .

صاحب توانائی باوقار نزد خداوند عرش
(۲۰) .

فرمانبرداری کرده شده در ملکوتِ آسمان
متصف بامانت (۲۱) .

نیست این یارشما دیوانه (۲۲) .

وهر آئینه یارشما دیده بود آن فرشته را
بکرانه ظاهر آسمان (۲۳) .

نیست یارشما بر علم پنهان بخل کننده
(۲۴) .

نیست قرآن گفتار شیطان رانده شده
(۲۵) .

پس کجایم روید (۲۶) .

نیست قرآن مگر پند عالمهارا (۲۷) .

برای هر که از زمره شما بخواد که
راست کردار شود (۲۸) .

ونمی خواهید مگر وقتیکه بخواد خدا
پروردگار عالم ها (۲۹) .

سوره انفطار مکی است و آن نوزده آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

وقتیکه آسمان بشگافد (۱) .

ووقتیکه ستارگان از هم بریزد (۲) .

ووقتیکه دریاها روان کرده شود بنهایت
شدت (۳) .

ووقتیکه گور هارا شگافته شود (۴) .

بداند هر نفسی آنچه فرستاده بود و آنچه
باز پس گذاشته بود (۵) .

ذِي قُوَّةٍ عِنْدَ ذِي الْعَرْشِ مَكِينٍ ﴿١﴾

تُطَاعِ كَثْرًا أَمِينٍ ﴿٢﴾

وَمَا صَاحِبُكُمْ بِمَجْنُونٍ ﴿٣﴾

وَلَقَدْ رَآهُ بِالْأَفْقِ الْمُبِينِ ﴿٤﴾

وَمَا هُوَ عَلَى الْغَيْبِ بِضَنِينٍ ﴿٥﴾

وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَيْطَانٍ رَجِيمٍ ﴿٦﴾

قَالَيْنَ تَذْهَبُونَ ﴿٧﴾

إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿٨﴾

لِمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَسْتَوِيَعَهُ ﴿٩﴾

وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿١٠﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿١﴾

إِذَا السَّمَاءُ انْفَطَرَتْ ﴿١﴾

وَإِذَا الْكَوَاكِبُ انْتَبَرَتْ ﴿٢﴾

وَإِذَا الْبِحَارُ فُجِّرَتْ ﴿٣﴾

وَإِذَا الْقُبُورُ بُعِثِرَتْ ﴿٤﴾

عَلِمَتْ نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ وَأَخَّرَتْ ﴿٥﴾

ای آدمی چه چیز فریفت ترا به پروردگار
بزرگوار تو (۶) .

آنخدای که بیافرید ترا پس درست اندام
کرد ترا پس معتدل قامت کرد ترا (۷) .

در هر صورتی که خواست ترکیب داد ترا
(۸) .

تئی تئی، بلکه دروغ می شمیرد جزای
اعمال را (۹) .

وهر آئینه بر شما گماشته شده اندنگاهبانان
(۱۰) .

نویسندگان گرامی قدر (۱۱) .

میدانند آنچه می کنید (۱۲) .

هر آئینه نیکوکاران در نعمت باشند (۱۳) .

وهر آئینه گناهکاران در دوزخ باشند (۱۴) .

در آیند به دوزخ روز جزای اعمال (۱۵) .

و نباشند از آن جا غائب شده (۱۶) .

وچه چیز مطلع ساخت ترا ای آدمی که
چيست روز جزا (۱۷) .

باز (میگوئیم) چه چیز مطلع ساخت ترا
که چيست روز جزا (۱۸) .

روز یست که نتواند هیچکس برای
هیچکس هیچ فائده رسانیدن و فرمان آن
روز خدارا باشد (۱۹) .

سوره مطففین مکی است و آن سی
وشش آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

وای بر حقوق مردم کاهندگان (۱) .

يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ مَا غَرَّبَكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ ۝

الَّذِي خَلَقَكَ فَسَوَّاكَ فَعَدَلَكَ ۝

فِي أَيِّ صُورَةٍ مَّا شَاءَ رَكَّبَكَ ۝

كَلَّا لَبَلٌ تَكَذِّبُونَ بِالَّذِينَ ۝

وَأَنْ عَلَيْكُمْ حَفِظِينَ ۝

يَوْمَ الْآخِرِينَ ۝

يَعْلَمُونَ مَا تَعْمَلُونَ ۝

إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ ۝

وَأِنَّ الْعَاجِزِينَ لَفِي حَجِيمٍ ۝

يَصُومُوا يَوْمَ الدِّينِ ۝

وَمَأْمُورُهُمْ غَنَاءٌ بِأَبْوَابِهِمْ ۝

وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمَ الدِّينِ ۝

كُلُّ مَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمَ الدِّينِ ۝

يَوْمَ لَا تَنفَعُكَ نَفْسٌ لِنَفْسٍ شَيْئًا وَالْأَمْرُ

يَوْمَهِذٍ لِلَّهِ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

وَبِالْمُطَفِّفِينَ ۝

آنانکه چون برای خود پیمانہ از مردمان
به سختی تمام بگیرند (۲) .

و چون خواهند که پیمانہ بدهند ایشانرا
یا سنجیده بدهند ایشان را زیان رسانند
(۳) .

آیا نمیدانند این جماعت که ایشان
برانگیخته خواهند شد (۴) .
در روز بزرگ (۵) .

روزیکه ایستاده شوند مردمان پیش
پروردگار عالم ها (۶) .

حقا هر آئینه نامۀ اعمال گنهگاران داخل
شود در سجین (۷) .

و چه چیز مطلع ساخت ترا که چیست
سجین (۸) .

کتابیست نوشته شده (۹) .

و ای آن روز دروغ شمارندگان را (۱۰) .
آنانکه به دروغ نسبت میکنند روز جزارا
(۱۱) .

و دروغ نمی شمرَد آن را مگر هرستمگار
گنهکار (۱۲) .

چون خوانده شود بروی آیات ما گوید
افسانه های پیشینیان ست (۱۳) .

هرگز، بلکه زنگ بسته است بردل های
ایشان آنچه می کردند (۱۴) .

نئی نی، هر آئینه ایشان از دیدار پروردگار
خویش آنروز محجوب باشند (۱۵) .

باز هر آئینه ایشان در آیندگان دوزخ باشند
(۱۶) .

الَّذِينَ إِذَا اتَّوَعَّلُوا صِلَ النَّاسِ يَتَوَفَّوْنَ ۝۲

وَإِذَا كَانُوا لَهُمْ أَعْدَاءً وَكَانُوا بِعُيُوبِهِمْ ۝۳

أَلَا يَتَنَّبَهُ الْأَبْصَارُ أَفَلَمْ يَنْبَهُوا ۝۴

يَوْمَ عَظِيمٍ ۝۵

يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ۝۶

كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْفُجَارِ لَفِي سَجِينٍ ۝۷

وَمَا أَدْرَاكَ مَا سَجِينٌ ۝۸

كِتَابٌ كَرِيمٌ ۝۹

وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ۝۱۰

الَّذِينَ يَكْتُمُونَ بَيِّنَاتٍ مِنَ الدِّينِ ۝۱۱

وَمَا يَكْتُمُونَ إِلَّاءَ كُلِّ مُعْتَدٍ أَشِيمٍ ۝۱۲

إِذْ أَتَى عَلَى اللَّهِ أَوْسَىٰ ذُو الْقُرَيْشِ الْأَعْلَىٰ ۝۱۳

كَلَّا بَلْ عَصَىٰ عَنَ اللَّهِ عُيُوبُهُمْ وَأَبَاطُوكِهِمْ ۝۱۴

كَلَّا إِنَّهُمْ عَنْ رَبِّهِمْ يَوْمَئِذٍ لَمَحْجُوبُونَ ۝۱۵

سُئِرَتْ لَهُمْ لَصَالُوا الْجَحِيمِ ۝۱۶

باز گفته شود ایشان را اینست آنچه شما
انرا دروغ شمردید (۱۷) .

حقا هر آئینه نامه اعمال نیکوکاران داخل
شود در علیین (۱۸) .

و چه چیز مطلع ساخت ترا که چیست
علیون (۱۹) .

کتابیست نوشته شده (۲۰) .

که حاضر شوند نزدیک آن مقربین بارگاه
الهی (۲۱) .

هر آئینه نیکوکاران در نعمت باشند (۲۲) .
بر تختها نشسته نظر میکنند بهر جانب
(۲۳) .

بشناسی در چهره های ایشان تازگی
نعمت (۲۴) .

نوشانیده شود ایشان را از شراب خالص
(۲۵) .

سربمهر مگر بجای موم مهر او مشک باشد
و بهمین شراب پاک باید که رغبت کنند
رغبت کنندگان (۲۶) .

و آمیختنی آن از آب تسنیم باشد (۲۷) .
(مراد میدارم) چشمه ای که می نوشند
از آن مقربین خدا (۲۸) .

هر آئینه گنه گاران به مسلمانان می خندیدند
(۲۹) .

و چون میگذشتند بمسلمانان بایکدیگر
چشم میزدند حقارت کرده (۳۰) .

و چون باز می گشتند باهل خانه خود
باز می گشتند شادمان شده (۳۱) .

تَعْرِقَالِ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تَكْدِبُونَ ﴿۱۷﴾

كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْأَبْرَارِ لِيُؤْتِيهِمْ عَلَيْهِمْ ﴿۱۸﴾

وَمَا أَدْرَاكَ مَا عِلِّيُّونَ ﴿۱۹﴾

كِتَابٌ مَّرْقُومٌ ﴿۲۰﴾

يَشْهَدُهُ الْمُقَرَّبُونَ ﴿۲۱﴾

إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ ﴿۲۲﴾

عَلَى الْأَرْبَابِكِ يَنْظُرُونَ ﴿۲۳﴾

تَعْرِفِي فِي جُوهِهِمْ نَضْرَةَ التَّعْدِيَةِ ﴿۲۴﴾

يُسْمَوْنَ مِنْ رَحِيْقٍ مَخْتُومٍ ﴿۲۵﴾

خَيْمُهُمْ فِيهَا رِجَالٌ عَلَى رِجَالٍ فَالْتَمَتْنَافِيسَ

الْمُتَنَفِّسُونَ ﴿۲۶﴾

وَمَرَا جُهُ مِنْ تَسْنِيمٍ ﴿۲۷﴾

عَيْنَايَا شَرِبَ بِهَا الْمُقَرَّبُونَ ﴿۲۸﴾

إِنَّ الَّذِينَ أَجْرَمُوا كَانُوا مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا يَضْحَكُونَ ﴿۲۹﴾

وَإِذَا مَرُّوا بِهِمْ يَتَغَامَزُونَ ﴿۳۰﴾

وَإِذَا انْقَلَبُوا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ انْقَلَبُوا فَكِهِينَ ﴿۳۱﴾

و چون میدیدند مسلمانان رامیگفتند
هر آئینه ایشان گمراهانند (۳۲) .

و نگاهبانان فرستاده نه شده بودند
بر سر مسلمانان (۳۳) .

پس امروز مسلمانان بر کافران میخندند
(۳۴) .

بر تخت هانشسته نظر میکنند بهر جانب
(۳۵) .

آیا جزا داده شد کافران را بحسب آنچه
میکردند (۳۶) .

سوره انشقاق مکی است و آن بیست
و پنج آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

و قتیکه آسمان بشگافد (۱) .

و گوش کند فرمان پروردگار خود را آسمان
سزاوار گوش کردن ست (۲) .

و وقتیکه زمین کشیده شود (۳) .

و بیرون اندازد آنچه در آن باشد و خالی
شود (۱) (۴) .

و گوش کند فرمان پروردگار خود را و زمین
سزاوار گوش کردن ست (یعنی حساب
روز آخرت بودن ست) (۵) .

ای آدمی هر آئینه تو کار کننده ای تا ملاقات
پروردگار خود بکوشش تمام پس ملاقات
خواهی کرد با پروردگار خود (۶) .

وَ إِذَا أَوْفَعَهُمُ قَالَوْا إِنَّا هُمْ لَأَضْلُوْنَ ۝

وَ مَا أَرْسَلُوْا عَلَيْهِمْ حَفِیْظِیْنَ ۝

فَالْیَوْمَ الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا مِنَ الْكُفَّارِ یُضْحَكُوْنَ ۝

عَلَى الْاَرَآئِكِ یَنْظُرُوْنَ ۝

مَنْ ثُوْبٌ الْكُفَّارِ مَا كَانُوْا یَفْعَلُوْنَ ۝

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ۝

اِذَا السَّمَآءُ اِنْشَقَّتْ ۝

وَ اَدْنَتْ لِرَبِّهَا وَ حَقَّتْ ۝

وَ اِذَا الْاَرْضُ مُدَّتْ ۝

وَ اَلْقَتْ مَا فِيْهَا وَ تَخَلَّتْ ۝

وَ اَدْنَتْ لِرَبِّهَا وَ حَقَّتْ ۝

يٰۤاَيُّهَا الْاِنْسَانُ اِنَّكَ كَادِحٌ اِلَىٰ رَبِّكَ كَدًا فَمُنْقَلِبُكَ ۝

پس اما هر که داده شد اورانامه اعمال
اوبدست راستش (۷) .

پس باوحساب کرده شود حساب آسان
(۸) .

وبازگردد بسوی اهل خانه خود شادمان
شده (۹) .

واما هر که داده شد اورانامه اعمال اواز
پس پشتش (۱۰) .

پس یاد خواهد کرده لاک را (۱۱) .

ودر خواهد آمد به دوزخ (۱۲) .

هر آئینه اوبود به دنیا در اهل خانه خود
شادمان (۱۳) .

هر آئینه گمان کرده بود که رجوع نه کند
بسوی خدایتعالی (۱۴) .

آری (رجوع کردن متحقق ست) هر آئینه
پروردگار اوبود باحوال اوبینا (۱۵) .

پس سوگند میخورم بسرخی کناره آسمان
اول شب (۱۶) .

وقسم میخورم بشب و آنچه شب آنرا جمع
کرده است (۱۷) .

وقسم میخورم بماه چون تمام شود (۱۸) .

خواهید رسید بحالی بعد حالی^(۱) (۱۹) .

پس چیست این کافران را که ایمان نمی
آرند (۲۰) .

و چون خوانده شود برایشان قرآن سجده

فَاتَمَّنْ أَوْ تَكْتَبَهُ بِيَمِينِهِ ۝

فَسَوْفَ يُحَاسِبُ حَسَابًا بَئِيرًا ۝

وَيُنْقَلِبُ إِلَىٰ أَهْلِهِ مَسْرُورًا ۝

وَاتَمَّنْ أَوْ تَكْتَبَهُ وَرَأَىٰ ظَهْرَهُ ۝

فَسَوْفَ يَدْعُو بُرُورًا ۝

وَيَصِلُ سَعِيرًا ۝

إِنَّهُ كَانَ فِي أَهْلِهِ مَسْرُورًا ۝

إِنَّهُ ظَنَّ أَنْ لَنْ يَخُورَ ۝

بَلَىٰ إِنَّ رَبَّهُ كَانَ بِهِ بَصِيرًا ۝

فَلَا أُفْسِرُ بِالشَّفَقِ ۝

وَاللَّيْلِ وَمَا وَسَقَ ۝

وَالْقَمَرِ إِذَا اتَّسَقَ ۝

لَتَرْكَبُنَّ طَبَقًا عَن طَبَقٍ ۝

فَمَا لَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ۝

وَإِذَا قُرِئَ عَلَيْهِمُ الْقُرْآنُ لَا يَسْجُدُونَ ۝

(۱) یعنی هول موت بعد از آن سوال منکرون کبیر بعد از آن حشر و حساب و مرور بر
صراط بعد از آن دوزخ یا بهشت والله اعلم .

نمی کنند (۲۱) .

بلکه این کافران دروغ می شمردند (۲۲) .
و خدادادان ترست بآنچه در دل خود نگاه
میدارند (۲۳) .

پس خبرکن ایشان را بعد از درد دهنده
(۲۴) .

لیکن آنانکه ایمان آوردند و کردار های
شائسته کردند ایشان راست مزدی نهایت
(۲۵) .

سوره بروج مکی است و آن بیست و دو آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم با آسمان دارای برجها^(۱) (۱) .

و قسم به روز موعود^(۲) (۲) .

و قسم به روزیکه در هفته^(۳) حاضر میشود
(۳) .

هلاک کرده شدند اهل خندق ها (۴) .

از قسم آتش دارای هیزم بسیار (۵) .

و قتیکه ایشان برکناره آن خندق ها نشسته
بودند (۶) .

و ایشان بآنچه میکردند با مسلمانان حاضر
بودند (۷) .

و عیب نکردند از ایشان مگر این خصلت

بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا الْيَذَّبُونَ ﴿٢١﴾

وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُوعُونَ ﴿٢٢﴾

فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٢٤﴾

إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ

أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ﴿٢٥﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿١﴾

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْبُرُوجِ ﴿١﴾

وَالْيَوْمِ الْمَوْعُودِ ﴿٢﴾

وَشَاهِدٍ وَمَشْهُودٍ ﴿٣﴾

ثُمَّ أَصْحَابِ الْأُخْدُودِ ﴿٤﴾

الَّتَارِ ذَاتِ الْوُؤُودِ ﴿٥﴾

إِذْ هُمْ عَلَيْهَا قُعُودٌ ﴿٦﴾

وَهُمْ عَلَىٰ مَا يَفْعَلُونَ بِالْمُؤْمِنِينَ شُهُودٌ ﴿٧﴾

وَمَا نَقَمُوا مِنْهُمْ إِلَّا أَن يُؤْمِنُوا بِاللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ﴿٨﴾

(۱) یعنی برج دوازده گان .

(۲) یعنی روز قیامت .

(۳) یعنی روز جمعه و قسم بروزیکه حاجیان بآنروز حاضر میشوند یعنی روز عرفه
هر آئینه مجازات متحقق ست .

را که ایمان آرند بخدا غالب ستوده کار
(۸) .

آنکه اوراست پادشاهی آسمان هاوزمین
وخدا بر همه چیز مطلع ست (۹) (۱) .

هرآئینه آنانکه عقوبت کردند مردان
مسلمانان را وزنان مسلمانان را باز توبه نه
نمودند پس ایشان راست عذاب دوزخ
وایشان راست عذاب سوختن (۱۰)

هرآئینه آنانکه ایمان آوردند و کردار های
شائسته کردند ایشانراست بوستانها
میرودزیر آن جویها اینست پیروزی بزرگ
(۱۱) .

هر آئینه گرفتِ پروردگارتو سخت ست
(۱۲) .

هرآئینه اوآفرینش نومیکند و آفرینش
دوباره میکند (۱۳) .

واوست آمرزگار دوستدار (۱۴) .
او خداوند عرش گرامیقدرست (۱۵) .
بسیار کننده است هر چیزی را که خواهد
(۱۶) .

آیا آمده است به توخبر لشکرها (۱۷) .
که فرعون و ثمودباشند (۱۸) .

بلکه کافران در دروغ شمردن اند (۱۹) .
و خدا از گردا گرد ایشان گیرنده

الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ①

إِنَّ الَّذِينَ قَتَلُوا الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ لَمْ يَكُنْ لَهُمْ
فَأْتَهُمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَأَنَّهُمْ عَذَابُ الْحَرِيقِ ②

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَزَاءٌ مِّمَّنْ
تَحْتَهَا الْأَنْهَارُ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْكَبِيرُ ③

إِنَّ بَطْشَ رَبِّكَ لَشَدِيدٌ ④

إِنَّهُ هُوَ يُبْدِي وَيُعِيدُ ⑤

وَهُوَ الْعَظِيمُ الْوَدُودُ ⑥

ذُو الْعَرْشِ الْمَجِيدُ ⑦

فَعَالٌ لَّمَّا يُرِيدُ ⑧

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْجُنُودِ ⑨

فِرْعَوْنَ وَثَمُودَ ⑩

بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي تَكْذِيبٍ ⑪

وَاللَّهُ مِنْ وَرَائِهِمْ مُحِيطٌ ⑫

(۱) مترجم گوید پادشاهی جباری رعیت خودرا تکلیف کفر کرد و چون کافر نشدند
خندقهارا باتش پر کرد و ایشانرا باتش افگند خدای تعالی آن آتش را بر پادشاه وهم
نشینان او مسلط ساخت تااز خندق پریده همه را پاک بسوخت والله اعلم .

است (۲۰) .

بلکه این قرآن گرامیقدرست (۲۱) .

نوشته شده در لوح محفوظ (۲۲) .

سوره طارق مکی است و آن هفده آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم باآسمان و قسم بچیزیکه وقت شب
پدیدمی آید (۱) .

وچه چیز مطلع ساخت ترا که چه
چیزبوقت شب پدید آینده است (۲) .

آن ستاره درخشنده است (۳) .

نیست هیچ شخص مگر بروی فرشته
نگهبانی کننده است (۴) .

پس باید که ببیند آدمی ازچه چیز آفریده
شده (۵) .

آفریده شده است ازآب جهنده (۶) .

که برمی آید از میان پشت (مرد)
واستخوان های سینه (زن) (۷) .

هرآئینه خدا بردیگر بار آفریدن آدمی
تواناست (۸) .

روزیکه امتحان کرده شود ضمیر های
مردمانرا (۹) .

پس نباشد آدمی را طاقتی ونباشد نصرت
دهنده (۱۰) .

قسم باآسمان خداوند باران (۱۱) .

وقسم بزمین صاحب شگافتن^(۱) (۱۲) .

بَلْ هُوَ قُرْآنٌ مَّجِيدٌ ﴿۱﴾

فِي لَوْحٍ مَّحْفُوظٍ ﴿۲﴾

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ﴿۱﴾

وَالسَّمَاءِ وَالطَّارِقِ ﴿۱﴾

وَمَا أَدْرَاكَ مَا الطَّارِقُ ﴿۲﴾

النَّجْمِ الثَّاقِبِ ﴿۳﴾

إِنْ كُلُّ نَفْسٍ لَّمَّا عَلَيْهَا حَافِظٌ ﴿۴﴾

فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ مِمَّ خُلِقَ ﴿۵﴾

خُلِقَ مِنْ مَّاءٍ وَّافِقٍ ﴿۶﴾

يَخْرُجُ مِنْ بَيْنِ الصُّلْبِ وَالتَّرَائِبِ ﴿۷﴾

إِنَّهُ عَلَى رَجْعِهِ لَقَادِرٌ ﴿۸﴾

يَوْمَ تُبْلَى السَّرَائِرُ ﴿۹﴾

فَمَا لَهُ مِنْ قُوَّةٍ وَلَا نَاصِرٍ ﴿۱۰﴾

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الرَّجْعِ ﴿۱۱﴾

وَالْأَرْضِ ذَاتِ الصَّدْعِ ﴿۱۲﴾

(۱) یعنی تادانه بیرون آید .

هر آئینه قرآن سخن واضح ست (۱۳) .
 و نیست قرآن سخن بیهوده (۱۴) .
 هر آئینه کافران بداندیشی میکنند یکطور
 بداندیشی کردنی (۱۵) .
 و من نیز تدبیر میکنم یکطور تدبیر
 کردنی^(۱) (۱۶) .
 پس مهلت ده کافران را فروگذار ایشان
 رانندگی (۱۷) .

سوره اعلى هكى است وان نوزده آيت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
 بپاکی یادکن نام پروردگار بزرگوار خود را
 (۱) .
 آنکه بیافرید پس درست اندام کرد (۲) .
 و آنکه اندازه کرد پس راه نمود^(۲) (۳) .
 و آنکه برآورده گیاه تازه را (۴) .
 باز ساخت آترا خشك شده سیاه گشته
 (۵) .
 قرآن تعلیم خواهیم کرد ترا پس فراموش
 نخواهی کرد (۶) .
 مگر آنچه خدا خواسته است هر آئینه خدا
 میداند آشکار و پنهان را^(۳) (۷) .

إِنَّهُ لَقَوْلٌ فَصْلٌ ۝

وَمَا هُوَ إِلَّا هَزْلٌ ۝

إِنَّهُمْ يَكِيدُونَ كَيْدًا ۝

وَأَكِيدُ كَيْدًا ۝

فَسَجِّلُ الْكُفْرَانَ إِنْهُمْ لَأْمَلُهُمْ يُؤِيدًا ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى ۝

الَّذِي خَلَقَ سَمَوَاتٍ ۝

وَالَّذِي تَدَارَى الْقَدَى ۝

وَالَّذِي أَوْحَى الْوَعَى ۝

فَجَعَلَهُ عِتَابًا تُوعَى ۝

سَنُفِّرُكَ فَأَلْتَسَى ۝

إِلَّا نَشَاءَ اللَّهُ إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ وَمَا يَخْفَى ۝

(۱) و این وعده روز بدر متحقق شد .

(۲) یعنی جمیع مخلوقات را اندازه کرده بحسب آن اندازه در مخلوقات تصرف فرمود تا همان صورت بر روی کار آمد پس این تصرف را بهدایت تعبیر فرمود والله اعلم .

(۳) مترجم گوید فراموش گردانیدن این آیت از خاطر مبارک آن حضرت صلی الله علیه وسلم نوعی از نسخ ست والله اعلم .

وَتَوْفِيقِ خَوَاهِيمِ دَادَتْرَابْمَعْرِفَتِ شَرِيعَتِ
آسان (۸) .

پس پندیده ا گرسود کند پنددادن (۹) .

پند خواهد گرفت هر که می ترسد (۱۰) .

واجتناب می کنند از آن پندبدبخت ترین
مردمان (۱۱) .

آنکه خواهد درآید بآتش بزرگ (۱۲) .

باز نمیرد آنجا ونه زنده باشد (۱۳) .

هرآئینه رستگارشد هر که پاك شد (۱۴) .

ویاد کرد نام پروردگار خود را پس نماز
گذارد (۱۵) .

بلکه اختیار میکنید زندگانی این جهان را
(۱۶) .

وآخرت بهترست وپاینده تر (۱۷) .

هرآئینه این مقدمه مذکور بود در
صحیفه های نخستین (۱۸) .

صحیفه های ابراهیم و موسی (۱۹) .

سوره غاشیه مکی است و آن بیست
وشش آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

آیا آمده است به تو خیر قیامت (۱) .

يك عدهٔ چهره ها آنروزخوار باشند (۲) .

کار کننده محنت کشنده باشند (۳) .

درآیند بآتش افروخته شده (۴) .

آب نوشانیده شوند از چشمهٔ نهایت
گرم (۵) .

نباشد ایشانرا هیچ طعامی مگر از ضریع
(۶) .

وَيَبْرُكُ لِلْيَمْرُؤِ ۝

فَدَّرَانُ نَفَعَتِ الرَّكْرُؤِ ۝

سَيَكُومُ مَنْ يَمُشِي ۝

وَتَجْعَلُهَا الْأَشْقَى ۝

الَّذِي يَصَلِّي النَّارَ الْكَلْبِيَّ ۝

لَمْ يَكُنْ فِيهَا وَلَا كَيْفِي ۝

قَدِ افْتَحَ مِنْ تَرْتِي ۝

وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلَّى ۝

بَلْ تُؤْمِرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ۝

وَالْآخِرَةَ خَيْرٌ لِّمَنْ آتَى ۝

إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ لَلْحَقِّ الْبُرْهَانِ ۝

صُفَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَىٰ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْعَاشِيَةِ ۝

وَجُودٌ يُؤْمِدُ خَاشِعَةً ۝

عَابِلَةً نَّاصِبَةً ۝

تَصَلَّى نَارًا حَامِيَةً ۝

كُنْفَىٰ مِنْ عَيْنِ آيَاتِهِ ۝

لَيْسَ لَهُمْ طَعَامٌ إِلَّا مِنْ صَرِيمٍ ۝

لَا يَسِينُ وَلَا يُعْنِي مِنْ جُوعٍ ①

که فربه نکند و دفع گرسنگی نه نماید^(۱)
(۷) .

وَجُوعًا يَوْمَئِذٍ نَاعَةً ②

يك عدهٔ چهره ها آنروز تازه باشند (۸) .

لَسَعِبَهَا رَاضِيَةٌ ③

به سعی خود رضا مند شده باشند (۹) .

فِي حَسَّةٍ عَالِيَةٍ ④

در بهشت عالی (۱۰) .

لَأَسْتَعْرِفَ فِيهَا الرِّيحِيَّةَ ⑤

نه شنوی آنجا هیچ سخن بیهوده (۱۱) .

فِيهَا عَيْنٌ جَارِيَةٌ ⑥

در آن جا چشمهٔ روان باشد (۱۲) .

فِيهَا سُرُورٌ مَرْفُوعَةٌ ⑦

در آن جاتخت های بلند باشد (۱۳) .

وَأَنْوَابٌ مَوْضُوعَةٌ ⑧

و کوزه های نهاده شده (۱۴) .

وَتَمَارِقٌ مَصْفُوفَةٌ ⑨

و بالشهای برابر یکدیگر گذاشته (۱۵) .

وَنَدَائِرٌ مَبْنُوتَةٌ ⑩

و فرش های نفیس پهن کرده (۱۶) .

آیا نه می نگرند بسوی شتران چگو نه
آفریده شدند (۱۷) .

أَفَلَا يَنْظُرُونَ إِلَى الْأَيْدِي كَيْفَ خُلِقَتْ ⑪

و بسوی آسمان چگونه برداشته شد (۱۸) .

وَأِلَى السَّمَاءِ كَيْفَ رُفِعَتْ ⑫

و بسوی کوه ها چگونه برافراشته شد
(۱۹) .

وَأِلَى الْجِبَالِ كَيْفَ نُصِبَتْ ⑬

و بسوی زمین چگونه پهن کرده شد (۲۰) .

وَأِلَى الْأَرْضِ كَيْفَ سُطِحَتْ ⑭

پس پندده جزاین نیست که تو پند
دهنده ای (۲۱) .

فَذَكِّرْ إِنَّمَا أَنْتَ مُذَكِّرٌ ⑮

نیستی برایشان گماشته شده (۲۲) .

لَسْتَ عَلَيْهِمْ بِمُصَيِّرٍ ⑯

لیکن هر که رو بگرداند و کافر شود (۲۳) .

إِلَّا مَنْ تَوَلَّى وَكَفَرَ ⑰

پس عذاب کندش خدا به عقوبت بزرگ
(۲۴) .

فَيَعَذِّبُهُ اللَّهُ الْعَذَابَ الْأَكْبَرَ ⑱

هر آئینه بسوی ماست رجوع ایشان (۲۵) .

إِنَّ إِلَيْنَا إِيَابَهُمْ ⑲

باز هر آئینه بر ماست حساب ایشان (۲۶) .

ثُمَّ إِلَيْنَا حَسَابُهُمْ ⑳

سوره فجر مکی است و آن سی آیت است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 وَالْفَجْرِ
 وَكَالِ عَشِيرٍ
 وَالشَّعْرِ وَالْوَثْرِ
 وَاللَّيْلِ إِذَا يَسْرِ
 هَلْ فِي ذَلِكَ قَسَمٌ لِذِي حُجْرٍ
 أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِعَادٍ
 إرْمَدَاتِ الْعِمَادِ
 الْبَنِيِّ لَمْ يُعَلِّمْهَا فِي الْبِلَادِ
 وَصَوْمَدٍ الَّذِينَ جَاءُوا النَّصْرَ يَا تُوَادِ
 وَفِرْعَوْنَ ذِي الْأَوْتَادِ
 الَّذِينَ طَعَنُوا فِي الْبِلَادِ
 فَأَكْبَرُوا بِهَا الْفَسَادِ

بنام خدای بخشاینده مهربان .
 قسم بصبح (۱) .
 و شب های ده گانه (۱) (۲) .
 و قسم بجفت و طاق (۲) (۳) .
 و قسم به شب چون روان شود (۴) .
 آیا درین مقدمه سوگندی معتبر هست
 صاحب خرد را (۳) (۵) .
 آیا ندیدی که چگونگی معامله کرد
 پروردگار تو با قوم عاد (۶) .
 ارم خداوندان قدهای بلند (۷) .
 که آفریده نشده است مانند آن در شهرها
 (۸) .
 و چگونه معامله کرد با قوم ثمود که
 تراشیده بودند سنگهای بزرگ را در وادی
 قری (۹) .
 و چگونه معامله کرد با فرعون صاحب
 میخها (۴) (۱۰) .
 همه این جماعتها آنانکه سرکشی کردند
 در شهرها (۱۱) .
 پس بسیار بعمل آوردند در آنجا فساد را
 (۱۲) .

(۱) یعنی عشره ذوالحجه .

(۲) یعنی بعض نماز جفت ست و بعض طاق .

(۳) که خدا جزا دهندۀ بندگان است بر اعمال ایشان .

(۴) یعنی به چهار میخ بسته عقوبت میکرد .

قَصَبَ عَلَيْهِمْ رَبُّكَ سَوْطَ عَذَابٍ ﴿۱۳﴾

پس بریخت بر سرایشان پروردگار تویک
دفعه عذاب (۱۳) .

إِنَّ رَبَّكَ لِيَا لِيُؤْصِدُ ﴿۱۴﴾

هرآئینه پروردگار توبه کمین گاه است
(۱۴) .

فَأَمَّا الْإِنْسَانُ إِذَا مَا ابْتَلَاهُ رَبُّهُ فَأَكْرَمَهُ ۖ وَنَعَّمَهُ ۖ

پس اما آدمی چون امتحان کندش
پروردگار او پس گرامی کندش و نعمت
دهدش پس گوید پروردگار من گرامی
ساخت مرا (۱۵) .

فَيَقُولُ رَبِّيَ الْكَافِرِينَ ﴿۱۵﴾

وَأَمَّا إِذَا مَا ابْتَلَاهُ فَقَدَرَ عَلَيْهِ رِزْقَهُ ۖ فَيَقُولُ رَبِّيَ

و اما چون امتحان کندش پس تنگ سازد
بروی رزق وی را گوید پروردگار من
حقارت کرد مرا (۱۶) .

أَهَانٍ ﴿۱۶﴾

كَلَّا بَلْ لَأَنْكُرُمُونَ الْيَتِيمَ ﴿۱۷﴾

هرگز، بلکه گرامی نمیدارید یتیم را (۱۷) .
ویکدیگر را رغبت نمیدهید برطعام دادن
فقیر (۱۸) .

وَلَا تَحْضُونَ عَلَىٰ طَعَامِ الْيُسْكِينِ ﴿۱۸﴾

و میخورید مال میراث را خوردن
بسیار^(۱) (۱۹) .

وَتَأْكُلُونَ التَّرَاثِ الْأَكْلَانَا ﴿۱۹﴾

و دوست میدارید مال رادوست داشتن
بسیار^(۲) (۲۰) .

وَتُحِبُّونَ الْمَالَ حُبًّا جَمًّا ﴿۲۰﴾

تئی تئی، چون پست کرده شود بلندی
زمین را پست کردن بعد پست کردن^(۳)
(۲۱) .

كَلَّا إِذَا دُكِّيَ الْأَرْضُ دُكًّا دَكًّا ﴿۲۱﴾

و بیاید پروردگار تو و بیایند فرشتگان
صف صف شده (۲۲) .

وَجَاءَ رَبُّكَ وَالْمَلَكُ صَفًّا صَفًّا ﴿۲۲﴾

(۱) یعنی زنان و یتیمان را حق ایشان امید هید و حق ایشان را بمال خود جمع می کنید .

(۲) یعنی اسباب اکرام الهی در اکرام یتیم و اطعام مسکین ست آنرا می باید کردوشما باین صفت هستید که یتیمان را حق ایشان نمی دهید و حق ایشانرا بمال خود جمع میکنید .

(۳) یعنی جبال و اتلال را باسائر ارض برابر کرده شود .

و آورده شود آنروز دوزخ را، آنروز یاد کند آدمی و کجا باشد اورانفع آن یاد کردن (۲۳) .

گوید ای کاش من می فرستادم عمل نیک برای این زندگانی جاودانی خویش (۲۴) .

پس آنروز عقوبت نکند مانند عقوبت خدا هیچکس (۲۵) .

و بزنجیر نبندد مانند بستن او هیچکس (۲۶) (۱) .
گفته شود روح مومن را وقت مرگ (ای نفس آرام گیرنده (۲۷) .

باز گرد بسوی پروردگار خویش تو خوشنود شده و از تونیز خوشنود گشته (۲۸) .

پس در آی بزمرة بندگان خاص من (۲۹) .
و در آی به بهشت من (۳۰) .

سوره بلد مکی است و آن بیست آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم میخورم باین شهر (یعنی مکه مبارک) (۱) .

و تو حلال خواهی شد باین شهر (۲) (۲) .
و قسم میخورم بزاینده و بهرچه زاده است (۳) (۳) .

هر آئینه آفریدیم آدمی را در مشقت (۴) (۴) .

وَجَاءَنِي يَوْمَئِذٍ بِجَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ يَتَذَكَّرُ الْإِنْسَانُ
وَأَنَّى لَهُ الذِّكْرَى ﴿٣٠﴾

يَقُولُ لِيَأْتِنِي قَدَامْتُ لِحَيَاتِي ﴿٢٩﴾

يَوْمَئِذٍ لَا يُعَذِّبُ عَذَابَهُ أَحَدٌ ﴿٢٥﴾

وَلَا يُؤْسِقُ وَالْفَاةَ أَحَدٌ ﴿٢٦﴾
يَأْتِيهَا النَّفْسُ الْمَطْمَئِنَّةُ ﴿٢٧﴾

أمرجعي إلى ربك راضية مرضية ﴿٢٨﴾

قَدْ خَلِّ فِي عِبَادِي ﴿٣٠﴾

وَادْخُلْ جَنَّتِي ﴿٣٠﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَأَقْسِمُ بِهَذَا الْبَلَدِ ﴿١﴾

وَأَنْتَ حَلالٌ بِهَذَا الْبَلَدِ ﴿٢﴾

وَوَالِدٍ وَمَا وَلَدٌ ﴿٣﴾

لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي كَبَدٍ ﴿٤﴾

(۱) بوجهی واقع شود که هیچ کس غیر او بر آن قادر نیست و الله اعلم .

(۲) یعنی تراقتال در مکه حلال خواهد شد .

(۳) یعنی آدم و جمیع ذریت او .

(۴) یعنی عادت آدمی ست که بقوت خود فخر کند و نه بیند که چه قدر ناتوانی ها =

آیا گمان می کند آدمی که قادر نه شود
بروی هیچکس (۵) .

میگوید خرج کردم مال تو بر تو (۶) .
آیامی پندارد که ندیده است او را
هیچکس (۷) .

آینیا فریده ایم برای اود و چشم را (۸) .
وزبان را و دلوب را (۹) .

ودلالت کردیم او را بردوراه^(۱) (۱۰) .
پس در نیامد گزرگاه سخت (۱۱) .

وچه چیز مطلع ساخت ترا که چیست
گزرگاه سخت^(۲) (۱۲) .

خلاص کردن برده (۱۳) .
یاطعام دادن بروز گرسنگی (۱۴) .

یتیم صاحب قرابت را (۱۵) .
یافقیر صاحب خاکساری را (۱۶) .

بعد از آن باشد از آنانکه ایمان آوردند
و بایکدیگر وصیت کردند به شکیبائی
و بایکدیگر وصیت کردند به شفقت
بر خلق خدا (۱۷) .

این جماعت ایشانند اهل نیک بختی (۱۸) .
و آنانکه کافر شدند بآیاتِ ما ایشانند اهل
بدبختی (۱۹) .

برایشان آتشی گماشته شود از هر جهت
گردآورده شده (۲۰) .

أَيُّسَبُّ أَنْ يَنْ يَقْدَرَ عَلَيْهِ أَحَدٌ ⑤

يَقُولُ أَهْلَكْتُ مَا لَا أُبَدُّ ⑥

أَيُّسَبُّ أَنْ لَمْ يَرَوْهُ أَحَدٌ ⑦

أَلَمْ يَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ ⑧

وَلِسَانًا وَشَفَتَيْنِ ⑨

وَهَدْيَيْنَهُ التَّجَانِينِ ⑩

فَلَا أَقْصَرَ الْعَبَّةُ ⑪

وَمَا أَدْرِيكَ مَا الْعَبَّةُ ⑫

فَأَنْ رَقَبَةٍ ⑬

أَرَأَيْتُمْ لِي يَوْمَ ذِي سَعْبَةِ ⑭

يَتِيمًا ذَا مَقْرَبَةٍ ⑮

أَوْ مَكِينًا ذَا مَتْرَبَةٍ ⑯

ثُمَّ كَانَ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا وَتَوَاصَوْا بِالْقُرْبَىٰ وَتَوَاصَوْا

بِالْمَرْحَمَةِ ⑰

أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْيَمِينَةِ ⑱

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا هُمْ أَصْحَابُ الشِّمَّةِ ⑲

عَلَيْهِمْ نَارُ مَوْجِدَةٍ ⑳

= میکشد و نیز ببذل مال فخر کند و نمی داند که خدا او را می بیند که بغایت حقیر و

بخیل ست .

(۱) یعنی خیر و شر .

(۲) یعنی بحقیقت قوت آنست که این اعمال بجآرد .

سوره شمس مکی است و آن یانزده آیت است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالشَّمْسُ وَضُحَاهَا ①

وَالْقَمَرُ إِذَا تَلَّهَا ②

وَالنَّجْمُ إِذَا جَدَّهَا ③

وَالنَّيْلُ إِذَا يَفَّسَّهَا ④

وَالسَّيِّءُ وَمَا بَدَّهَا ⑤

وَالْأَرْضُ وَمَا طَبَّهَا ⑥

وَالنَّفْسُ وَمَا سَوَّهَا ⑦

فَأَلَّهَا فِي جُورِهَا وَتَقَرَّبَهَا ⑧

فَمَا أَقَلَّهَا مِنْ ذَلَّهَا ⑨

وَقَدْ خَابَ مَنْ دَلَّهَا ⑩

كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطَغْوَيْهَا ⑪

إِذِ انبَعَثَ أَشْقَاهَا ⑫

فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ نَاقَةَ اللَّهِ وَسُقْيَاهَا ⑬

فَكَذَّبُوهُ فَسَوْفَ يَكْفُلُونَ عَلَيْهِمْ رِجْزٌ مِنْ رَبِّهِمْ

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم به خورشید و روشنی او (۱) .

و قسم بماه چون از پی آفتاب درآید^(۱)
(۲) .

و قسم بروز چون نمایان کند آفتاب را (۳) .

و قسم به شب چون ببوشاند آفتاب را (۴) .

و قسم باسماں و بناکردنِ خدا و او را (۵) .

و قسم بزمین و هموار ساختنِ خدا و او را (۶) .

و قسم به نفس آدمی و درست اندام نمودن
خدا و او را (۷) .

پس انداخت خدا در دلش شناخت گناه
او را و تقوای او را (۸) .

هر آئینه رستگار شد هر که پاک ساخت
نفس را (۹) .

و هر آئینه زیانکار شد هر که باسفل
السافلین برد آنرا (۱۰) .

دروغ شمردند قوم ثمود بسبب سرکشی
خود (۱۱) .

و قتیکه برخاست بدبخت ترین آن قوم
(۱۲) .

پس گفت ایشانرا پیغامبر خدا بگذارید ماده
شتریرا که آفریده است و متعرض نشوید
آب خوردنِ او را (۱۳) .

پس دروغگو شمردند پیغامبر را پس

(۱) یعنی بسبب چهاردهم .

فَسَوَّيْنَاهَا ﴿۱۳﴾

بکشند ماده شتر را پس عقوبت فرودآوردبرایشان پروردگار ایشان بسبب معصیت ایشان پس هموار کرد عقوبت را برسرایشان^(۱) (۱۴) .
 و خدا نمی ترسد از انجام آن عقوبت (۱۵) .

وَلَا يَخَافُ عُقْبَاهَا ﴿۱۵﴾

سوره لیل مکی است و آن بیست و یک آیت است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿۱﴾

وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَى ﴿۱﴾

وَالنَّهَارِ إِذَا تَجَلَّى ﴿۲﴾

وَمَا خَلَقَ الذَّكَرَ وَالْأُنثَى ﴿۳﴾

إِنْ سَعَيْتُمْ لَشَفَى ﴿۴﴾

فَأَمَّا مَنْ أَعْطَى وَاتَّقَى ﴿۵﴾

وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَى ﴿۶﴾

فَسَيَسِّرُهُ لِيُيسِّرَى ﴿۷﴾

وَأَمَّا مَنْ بَخِلَ وَاسْتَغْنَى ﴿۸﴾

وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَى ﴿۹﴾

فَسَيَسِّرُهُ لِيُعْسِرَى ﴿۱۰﴾

وَمَا يَفْقَهُ عَنْهُ مَالَهُ إِذَا تَرَدَّى ﴿۱۱﴾

إِنْ عَلَيْنَا لَلْهُدَى ﴿۱۲﴾

وَأَنْ لَنَا لِلْآخِرَةِ وَالْأُولَى ﴿۱۳﴾

بنام خدای بخشاینده مهربان .
 قسم به شب چون بپوشاند (۱) .
 و قسم بروز چون ظاهر شود (۲) .
 و قسم بذاتیکه آفرید نر و ماده را (۳) .
 که هرآئینه سعی شما مختلف ست (۴) .
 پس اما هر که عطا کرد و پرهیز گاری نمود (۵) .
 و باورداشت پاداش نیک را (۶) .
 پس توفیق دهیم او را برای رسیدن به سرای آسایش (۷) .
 و اما هر که بخل کرد و خود را بی نیاز شمرد (۸) .
 و به دروغ نسبت کرد پاداش نیک را (۹) .
 پس توفیق دهیم او را برای رسیدن به سرای دشواری (۱۰) .
 و هیچ دفع نکند از وی مال او وقتیکه نگویند (۱۱) .
 هرآئینه بر ما لازم ست راه نمودن او (۱۲) .
 و هرآئینه برای ماست آن جهان و این

(۱) یعنی به همه رسانید .

جهان (۱۳) .

پس ترسانیدم شمارا از آتشی که شعله
میزند (۱۴) .

در نیاید بآن آتش مگر بدبخت ترین آدم
(۱۵) .

انکه دروغ شمرد و روگردان شد (۱۶) .
ویکسو داشته خواهد شد از آن آتش
پرهیزگار ترین مردم (۱۷) .

آنکه میدهد مال خود را تا پاک نفس گردد
(۱۸) .

و نیست هیچ کس را نزد او نعمتی که
جزا داده شود (۱۹) .

لیکن میدهد به طلب رضای پروردگار
خود (۲۰) .

و هر آینه خوشنود خواهد شد (۲۱) .

سوره ضحیٰ مکی است و آن یازده آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

(۱) قسم بوقت چاشت (۱) .

و قسم به شب چون بپوشد (۲) .

فرونگذاشت ترا پروردگار تو و خشم
نگرفته است (۳) .

و هر آینه آخرت بهتر خواهد بود ترا از دنیا
(۴) .

و البته نعمت خواهد داد ترا پروردگارتو
پس خوشنود خواهی شد (۵) .

فَأَنْذَرْتُكَ نَارًا تَلْقَى ﴿١﴾

لَا يَصْلُهَا إِلَّا الْأَشْقَى ﴿٢﴾

الَّذِي كَذَّبَ وَتَوَلَّى ﴿٣﴾

وَسَيَجْزِيهَا الْإِنْفَى ﴿٤﴾

الَّذِي يُؤْتِي مَالَهُ يَتَزَكَّى ﴿٥﴾

وَمَا لِأَحَدٍ عِنْدَهُ مِنْ نِعْمَةٍ تُجْزَى ﴿٦﴾

إِلَّا الْبِعَاءَ وَجْهَ رَبِّهِ الْأَعْلَى ﴿٧﴾

وَلَسَوْفَ يَرْضَى ﴿٨﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالضُّحَى ﴿١﴾

وَاللَّيْلِ إِذَا سَجَى ﴿٢﴾

مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلَى ﴿٣﴾

وَلَا أَلْفُورٌ خَيْرٌ لَكَ مِنَ الْأُولَى ﴿٤﴾

وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَى ﴿٥﴾

(۱) مترجم گوید که چند روزی نیامده بود کفار گفتند وَدَّعَهُ رَبَّهُ وَقَلَاهُ خدای تعالی
برای تسلی این سوره فرو فرستاد .

- ایا یتیم نیافت ترا پس جای داد (۶) .
 ویافت تراراه گم کرده (۱) پس راه نمود
 (۷) .
 و یافت ترانتگدست پس توانگر ساخت
 (۸) .
 پس امایتیم را پس ستم مکن (۹) .
 واما سائل را پس بسختی مران (۱۰) .
 واما به نعمت پروردگار خود پس خبرده
 (۱۱) .

سوره انشراح مکی است و آن هشت آیت است

- بنام خدای بخشاینده مهربان .
 آیا کشاده نه کرده ایم برای توستینه ترا (۱) .
 و دور کردیم از تو بار ترا (۲) .
 آن بار که گران کرده بود پشت ترا (۳) .
 و بلند ساختیم برای توستنای ترا (۴) .
 پس هر آئینه پس از دشواری آسانی ست
 (۵) .
 البته پس از دشواری آسانی ست (۶) .
 پس وقتیکه از کار و بار فارغ شوی
 در عبادت خدا کوشش کن (۷) .
 و بسوی پروردگار خود تفرغ نما (۸) .

سوره تین مکی است و آن هشت آیت است

- بنام خدای بخشاینده مهربان .
 قسم بانجیر و زیتون (۱) .

أَلَمْ يَجِدَكَ يَتِيمًا قَادِي ۞
 وَوَجَدَكَ ضَالًّا فَهَدَى ۞

وَوَجَدَكَ عَائِلًا فَأَغْنَى ۞

فَأَمَّا الْيَتِيمَ فَلَا تَقْهَرْ ۞

وَأَمَّا السَّائِلَ فَلَا تَنْهَرْ ۞

وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ ۞

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۞

أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ ۞

وَوَضَعْنَا عَنَّاكَ وَزُرْكَ ۞

الَّذِي أَنْقَضَ ظَهْرَكَ ۞

وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ ۞

فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ۞

إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ۞

فَإِذَا فَرَغْتَ فَانصَبْ ۞

وَإِلَىٰ رَبِّكَ فَارْجِعْ ۞

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۞

وَالْيَتِيمَ وَالزُّيُونَ ۞

- وَقَسَمَ بِطُورِ سِينَا (۲) .
- وَقَسَمَ بَابِنِ شَهْرِ امْنِ (يعنى مكه) (۳) .
- هر آئینه آفریدیم آدمی را در نیکوترین صورتی (۴) .
- پس گردانیدیم آن رافروتر از همه فروماندگان^(۱) (۵) .
- مگر آنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند پس ایشانراست اجر بی نهایت (۶) .
- پس ای آدمی چه چیز حمل میکند ترا بعد این همه پند بردوغ شمردن درباب جزای اعمال^(۲) (۷) .
- ایانیست خداحکم کننده ترین حاکمان (۸) .

سوره علق مکی است و آن نوزده آیت است

- بنام خدای بخشاینده مهربان .
- بخوان به برکت نام پروردگار خود که آفرید (۱) .
- آفرید آدمی را از خون بسته (۲) .
- بخوان و پروردگار تو بزرگوار ترست (۳) .
- آنکه علم آموخت بوسیله قلم (۴) .
- آموخت آدمی را آنچه نمیدانست^(۳) (۵) .

وَطُورِ سِينَا ۞

وَهَذَا الْبَلَدِ الْأَمِينِ ۞

لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ ۞

ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ سَافِلِينَ ۞

إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ۞

فَمَا يَكْفُرُ بِكَ بَعْدُ يَا دِينِ ۞

أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَحْكَمَ الْحَاكِمِينَ ۞

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۞

اِقْرَأْ يَا سُمَيْرُ تِلْكَ الَّذِي خَلَقَ ۞

خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ۞

اِقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ ۞

الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ۞

عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمُ ۞

- (۱) یعنی وقتیکه کافر شد فطرت سلیمه راضع ساخت .
- (۲) و شاید که معنی آیت چنین باشد پس چه چیز باعث تکذیب تو میشود یا محمد در مقدمه جزای اعمال بعد این همه پند .
- (۳) مترجم گوید اقرا باسم ربك تامالم يعلم اول چیز یست که بر آنحضرت صلی الله علیه وسلم نازل شد و معنی اقراء تهیی است برای وحی قرآن و تلاوت آن .

كَلَّا إِنَّ الْإِنْسَانَ لِكَفِيٍّ ۝

أَنْ زَاةً أَسْتَفْتَىٰ ۝

إِنْ إِلَىٰ رَبِّكَ الرَّجْعَىٰ ۝

حقاقرآئینه آدمی از حد میگذرد (۶) .
وقتی که می بیند خود را توانگر شده (۷) .
هرآئینه بسوی پروردگارتست رجوع
(۸) .

أَرَأَيْتَ الَّذِي يَبْنَىٰ ۝

عَبْدًا إِذَا صَلَّىٰ ۝

أَرَأَيْتَ إِنْ كَانَ عَلَى الْهُدَىٰ ۝

آیادیدی شخصی که منع میکند (۹) .
بنده را چون نماز می گذارد (۱۰) .
آیادیدی که چه میشد اگر براه راست
بودی (۱۱) .

أَوْ أَمْرًا تَتَّبَعِي ۝

أَرَأَيْتَ إِنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ۝

بابه پرهیزگاری فرمودی (۱۲) .
آیادیدی که چه میشد اگر دروغ شمرد
وروگردان گشت (۱۳) .

أَلَمْ يَعْلَم بِأَنَّ اللَّهَ يَرَىٰ ۝

آیا ندانست این روگرداننده که خدا
می بیند^(۱) (۱۴) .

كَلَّا لَئِنْ لَمْ يَنْتَهِ لَنَسْفَعًا بِالنَّاصِيَةِ ۝

نَاصِيَةٍ كَاذِبَةٍ خَاطِئَةٍ ۝

فَلْيَدْعُ نَادِيَهُ ۝

نئی نی، اگر باز نه ایستد خواهیم کشید
اورا به موی پیشانی (۱۵) .
بآن موی پیشانی دروغ زن خطاکار (۱۶) .
پس باید که فریاد کند اهل مجلس خود را
(۱۷) .

سَدِّدُ الرِّبَانِيَةَ ۝

كَلَّا لَإِذْ طَعْتَهُ وَاِسْجُدًا وَقَرَّبَهُ ۝

مانیز خواهیم طلبید پیاده هارا^(۲) (۱۸) .
نی نی فرمان اوقبول مکن و نماز گذار و
قرب خدا طلب نما (۱۹) .

سوره قدر مکی است و آن پنج آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- (۱) یعنی باید دانست که عاقبت ابتدا و هدایت بهشت ست و عاقبت ضلال حلال
دوزخ ست پس این مدعارا بنوعی از بلاغت ادا کرده شده .
(۲) یعنی فرشتگان سخت عقوبت کننده را .

هرآئینه مافرود آوردیم قرآن رادرشب
قدر^(۱) (۱) .

وچه مطلع ساخت ترا که چیست شب
قدر (۲) .

شب قدر بهترست از هزار ماه (۳) .

فرودمی آیند فرشتگان و روح در آن شب
بفرمان پروردگار خویش برای سرانجام
کردن هرکاری (۴) .

آن شب تاوقت طلوع فجر محض
سلامتی ست (۵) .

سوره بینه همدنی است و آن هشت آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

نه بودند کافران^(۲) از اهل کتاب و مشرکان
جدا شونده (یعنی از آئین خود) تاوقتیکه
بیاید بایشان حجت ظاهر^(۳) (۱) .

پیغمبری از جانب خدا که میخواند
صحیفه های پاک یعنی سور قرآن (۲) .

در آن صحیفه ها احکامیست راست
درست (۳) .

و متفرق نه شدند اهل کتاب^(۴) مگر بعد
از آنکه آمد بایشان حجت ظاهر (۴) .

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ۝

وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ۝

لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ سَهْوٍ ۝

تَنَزَّلُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ ۝

سَلَّمَ سُبْحًا وَحَتَّىٰ مَطْلَعِ الْفَجْرِ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

لَعَلَّكَ مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ مُنْفَكِّينَ
حَتَّىٰ تَأْتِيَهُمُ الْبَيِّنَةُ ۝

رَسُولٌ مِنَ اللَّهِ يَتْلُو صُفْهُنَاطْرَةً ۝

فِيهَا كُتِبَ قِيمَةٌ ۝

وَمَا تَقْرَأُ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا الَّذِينَ بَعْدَ مَا جَاءَتْهُمْ
الْبَيِّنَةُ ۝

(۱) یعنی یکد فعه از لوح محفوظ باسماں دنیا .

(۲) یعنی حال ایشان مقتضی ارسال رسول و انزال کتاب بودازین جهت رسول
فرستادیم قرآن فرود آوردیم .

(۳) یعنی ایشانرا تکلیف نکردیم بترك ادیان خویش مگر بعد اقامت حجت ظاهر .

(۴) یعنی بعضی مقبول شدند و بعضی مردود .

و فرموده نشدایشان را مگر آنکه عبادت کنند خدای را خالص ساخته برای اوپرستش را متدین بدین ابراهیم شده و برپادارند نماز را و بدهند زکوة را و این ست احکام دین درست (۵) .

هرآئینه آنانکه کافر شدند از اهل کتاب و مشرکان در آتش دوزخ باشند جاویدان آنجا آنجماعت ایشانند بدترین خلق (۶) .

هرآئینه آنانکه ایمان آوردند و کارهای شائسته کردند آنجماعت ایشانند بهترین خلق (۷) .

جزای ایشان نزد پروردگاریشان بوستانهای همیشه باقی است می رود زیر آن جویها جاویدان آنجا همیشه، خوشنود شد خدا از ایشان و خوشنودند ایشان از خدا این وعده کسی راست که بترسد از پروردگار خود (۸) .

سوره زلزال هفتی است و آن هشت آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .
و قتیکه جنبانیده شود زمین بآن جنبش خودش (۱) .

و بیرون آورد زمین بارهای خودش (۲) .
و گوید انسان چه حالتست زمین را (۳) .
آنروز بازگو کند زمین قصه های خود را (۴) .

وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ لَا حُفَاةَ
وَيُعِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقِيَمَةِ ﴿٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالشُّرِكِيِّينَ فِي آيَاتِهِمْ
خُلِّيَ بَيْنَ فِيهَا أُولَئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ ﴿٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ ﴿٧﴾

جَزَاءُ هُمْ وَعِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّتْ عَدْنٌ يَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خُلِّيَ
بَيْنَ أَيْدِي رَسُولِ اللَّهِ عِنْدَ مَرْضَاهُمْ ذَلِكَ لِمَنْ حَسِبَ رَبَّهُ ﴿٨﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا ﴿١﴾

وَأَخْرَجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا ﴿٢﴾

وَقَالَ الْإِنْسَانُ مَا لَهَا ﴿٣﴾

يَوْمَئِذٍ تُعَدِّدُ أَخْبَارَهَا ﴿٤﴾

(۱) یعنی گنجهارا .

يَا أَيُّهَا رَبِّكَ أَوْضَىٰ لَهَا ۝

بسبب آنکه پروردگارتو حکم فرستاده است بسوی زمین (۵) .

يَوْمَئِذٍ يَصُدُّرُ النَّاسُ أَشْتَاتًا لَّيُرَوَّاْ أَعْمَالَهُمْ ۝

آنروز بازگردند مردمان براحوال مختلف^(۱) تانموده شود بایشان جزای اعمال ایشان (۶) .

مَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ ۝

پس هرکه کرده باشد هم وزنِ يك ذره عمل نيك ببیند آن را (۷) .

وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ ۝

وهرکه کرده باشد هم وزنِ يك ذره عمل بد ببیند آن را (۸) .

سوره عادیات مکی است و آن یازده آیت است

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ۝

بنام خدای بخشاینده مهربان .

وَالْعُدِيَّةِ ضُبْحًا ۝

قسم به اسپان تیزدنده بوجهی که ازدم پر شوند (۱) .

فَالْمُورِيَّةِ قَدْحًا ۝

پس قسم به اسپان آتش برآرنده به آنکه بنعل خود سنگ رابزنند (۲) .

فَالْمَغْبِرِيَّةِ ضُبْحًا ۝

پس قسم به اسپان غارت کننده چون دروقت صبح درآیند (۳) .

فَأَثَرُنَّ بِهَا نَفْعًا ۝

پس برانگیزندبه آنوقت غباررا^(۲) (۴) .

فَوْسَطْنَهَا جَمْعًا ۝

پس درآیند به آنوقت درمیان جماعتی^(۳) (۵) .

إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنُودٌ ۝

هرآئینه آدمی به نسبت پروردگارخود ناشکرست (۶) .

(۱) یعنی ازجای حساب .

(۲) یعنی بسبب دیدن .

(۳) یعنی ازاعداء مترجم گوید این قَسَم اشارت ست بآنکه جهاد مشروع خواهد شد و رضای الهی باسپان غازیان متعلق خواهد شد والله اعلم .

وهرآئینه آدمی برناسپاسی خود مطلع
ست (۷) .

وهرآئینه آدمی در دوست داشتن مال
مبالغه کننده است (۸) .

آیا پس نمیداند که چون برانگیخته
شود هر آنچه درگور هاباشد (۹) .

وظاهر ساخته شود هر آنچه درسینه هاباشد
(۱۰) .

هرآئینه پروردگاریشان باحوال ایشان آن
روز خبردارست (۱۱) .

سوره قارعه مکی است و آن یازده آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قیامت (۱) .

چیست آن قیامت (۲) .

وچه چیز مطلع ساخت ترا که چیست آن
قیامت (قیامت متحقق شود) (۳) .

روزی که باشند مردمان مانند پروانه های
پراکنده ساخته (۴) .

وباشند کوه ها مانند پشم رنگین مخلوج
نموده (۵) .

پس اماهر که گران شد پله های حسنات
او (۶) .

پس آن شخص در معیشتی پسندیده باشد
(۷) .

واما هر که سبک شد پله های او (۸) .

پس جای ماندن آنشخص هاویه باشد (۹) .

وچه چیز مطلع ساخت ترا که چیست

وَأَنَّهُ عَلَىٰ ذَٰلِكَ لَشَهِيدٌ ۝

وَأَنَّهُ لَئِبَ الْغَيْبِ لَشَهِيدٌ ۝

أَفَلَا يَعْلَمُ إِذَا بُعْثِرَ مَا فِي الْقُبُورِ ۝

وَحُصِّلَ مَا فِي الصُّدُورِ ۝

إِنَّ رَبَّهُم بِهِمْ يَوْمَئِذٍ عَلِيمٌ ۝

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

الْقَارِعَةُ ۝

مَا الْقَارِعَةُ ۝

وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْقَارِعَةُ ۝

يَوْمَ يَكُونُ النَّاسُ كَالْفَرَاشِ الْمَبْتُوتِ ۝

وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ الْمَنْفُوشِ ۝

فَأَمَّا مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ ۝

فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ ۝

وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ ۝

فَأُثِمَّ هَاوِيَةٌ ۝

وَمَا أَدْرَاكَ مَا هِيَ ۝

هاویه (۱۰) .

آتشی ست داغ (۱۱) .

سوره تکاثر مکی است و آن هشت آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

غافل کرد شمارا از یکدیگر بسیار طلبی
مال (۱) .

تا وقتی که رسیدید بگورستانها^(۱) (۲) .

نئی نئی، خواهید دانست (۳) .

باز (میگوئیم) نئی نئی، خواهید دانست
(۴) .

نئی نئی، اگر بدانید حقیقت کار را بعلم
یقین (غافل نمی شدید) (۵) .

البته خواهید دید دوزخ را (۶) .

باز البته خواهید دید دوزخ را دیدن ظاهر
بی شبهه (۷) .

باز البته سوال کرده خواهید شد آنروز
از نعمت^(۲) (۸) .

سوره عصر مکی است و آن سه آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

قسم بزمان (۱) .

که هر آینه آدمی در زیان ست (۲) .

مگر آنانکه ایمان آوردند و عملهای
شائسته کردند و یکدیگر را وصیت کردند

تَارْحَامِيَّةٌ ①

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

أَلَمْ تَكُنْ مِنَ التَّكَاثُرِ ①

حَتَّى زُرْتُمُ الْمَقَابِرَ ②

كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ ③

ثُمَّ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ ④

كَلَّا لَوْ تَعْلَمُونَ عِلْمَ الْيَقِينِ ⑤

لَتَرَوُنَّ الْجَحِيمَ ⑥

ثُمَّ لَتَرَوُنَّهَا عَيْنَ الْيَقِينِ ⑦

ثُمَّ لَتَسْتَلْنَ يَوْمَئِذٍ النَّعِيمَ ⑧

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

وَالْعَصْرِ ①

إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ خَيْرٌ ②

إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَّصُوا بِالنَّهَى ③

(۱) یعنی مدفون شدید .

(۲) یعنی درمقابله آن شکر کردید یا کفران ورزیدید .

وَكَوَاوِبِ الصَّبْرِ ۝

به دین درست و یکدیگر را وصیت کردند
به شکیبائی (۳) .

سوره همزه مکی است و آن نه آیت است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

وَيْلٌ لِّكُلِّ هُمَزَةٍ لُّمَزَةٍ ۝

الَّذِي جَمَعَ مَالًا وَعَدَّدَهُ ۝

يَحْسَبُ أَنَّ مَالَهُ أَخْلَدَهُ ۝

كَلَّا لَيُبَدِّلَنَّهُ فِي السُّنَّةِ ۝

وَمَا أَدْرَاكَ مَا السُّنَّةُ ۝

نَارُ اللَّهِ الْمُوقَدَةُ ۝

الَّتِي تَطَّلِعُ عَلَى الْأَفْئِدَةِ ۝

إِنَّهَا عَلَيْهِمْ مُّوَصَّدَةٌ ۝

فِي عَمَدٍ مُمَدَّدَةٍ ۝

بنام خدای بخشاینده مهربان .

وای هر عیب کننده غیبت گوینده را (۱) .

آنکه فراهم آورد مال را و نگاهداشت آن
را (۲) .

می پندارد که مال او زندگی جاوید
دهدش (۳) .

نی نی، البته انداخته خواهد شد به
حطمه (۴) .

و چه چیز مطلع ساخت ترا که چیست
حطمه (۵) .

آتش افروخته شده خدا (۶) .

که غالب شود بر دلها (۷) .

هزائینه آن آتش برایشان گماشته شده
است (۸) .

درستون های دراز درآورده شده است (۹) .

سوره فیل مکی است و آن پنج آیت است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

الْمُرْتَكِبَةَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفَيْلِ ۝

الَّذِينَ جَعَلْنَا كَيْدَهُمْ نَهْدًا لَهُمْ فَبَعَثْنَا مُنْقِذَ الْفَيْلِ ۝

بنام خدای بخشاینده مهربان .

(۱) آیانه دیدی چگو نه معامله کرد

پروردگار تو با اهل فیل (۱) .

آیا نه ساخت بداندیشی ایشان را در

(۱) مترجم گوید ابرهه پادشاه یمن عزم هدم کعبه کرد و فیلان بسیار و لشکر بیشمار بهم
آورد چون نزدیک کعبه رسید خدای تعالی ابابیل را حکم فرمود تا هلاک کند .

بی فائدگی (۲) .

و فرستاد برایشان پرندگان فوج فوج می
انداختند بسوی ایشان (۳) .
سنگ ریزها از سنگ گِل (۴) .
پس ساخت ایشانرا مانند باقیمانده آخور
بعد از خوردن دَوَابِّ (۵) .

سوره قریش مکی است و آن چهار آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

برای (شُکر) الفت دادن قریش (۱) .
(یعنی) الفت دادن ایشان به سفرزمستان
و تابستان (۲) .
پس باید که عبادت کنند پروردگار این
خانه را (۳) .
آنکه طعام دادایشانرا از بهر آنکه گرسنه
بودند و امن دادایشان را از بهر آنکه ترسان
بودند (۴) .

سوره ماعون مکی است و آن هفت آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

آیا دیدی آن شخص را که دروغ می
شمرد جزای اعمال را (۱) .
پس آن شخص مردیست که باهانت
میراند یتیم را (۲) .
و رغبت نمیدهد بر طعام دادن فقیر (۳) .
پس وای آن نماز گذاران را (۴) .
که ایشان از نماز خود غفلت می ورزند
(۵) .
آنانکه ایشان ریامی کنند (۶) .

وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ ﴿٥﴾

تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِّن سِجِّيلٍ ﴿٦﴾

فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ مَّأْكُولٍ ﴿٧﴾

سُورَةُ الْقُرَيْشِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّا أَنشَأْنَاهُ قُرَيْشًا ﴿١﴾

الْفِرْعَاقَ وَرِحْلَةَ الْبَيْتَاءِ وَالْقَلْبِ ﴿٢﴾

فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ ﴿٣﴾

الَّذِي أَطْعَمَهُم مِّن جُوعٍ وَآمَنَهُم مِّنْ خَوْفٍ ﴿٤﴾

سُورَةُ الْمَاعُونِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالدِّينِ ﴿١﴾

فَذَلِكَ الَّذِي يُدْعَى الْيَتِيمَ ﴿٢﴾

وَلَا يَعْصِ عَلَىٰ طَعَامِ الْيَتِيمِ ﴿٣﴾

قَوْلِ الْمُصَلِّينَ ﴿٤﴾

الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ ﴿٥﴾

الَّذِينَ هُمْ يُرَاءُونَ ﴿٦﴾

وعاريت نمید هند ماعون را^(۱) (۷) .

سوره کوثر مکی است و آن سه آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

(یا محمد) هر آئینه ماعطا کردیم
ترا کوثر^(۲) (۱) .

پس نماز گذار برای پروردگار خودو
(شتر را) نحر کن (۲) .

هر آئینه دشمن تو همانست دم بریده (۳) .

سوره کافرون مکی است و آن شش آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

بگو ای کافران (۱) .

پرستش نمی کنم آنچه شما می پرستید (۲) .

و نه شما پرستنده اید آنچه من می پرستم
(۳) .

و نه من پرستنده ام آنچه شما پرستیدید
(۴) .

و نه شما پرستنده اید آنچه من می پرستم
(۵) .

شمارادین شماست و مرادین من است
(۶) .

وَيَسْعُونَ الْمَاعُونَ ﴿٧﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿١﴾

إِنَّا أَنْعَمْنَا بِكَ الْكَوْتَرِ ﴿٢﴾

فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ ﴿٣﴾

إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ ﴿٤﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿١﴾

قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ ﴿١﴾

لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ﴿٢﴾

وَلَا أَنْتُمْ عِبُدُونَ مَا أَعْبُدُ ﴿٣﴾

وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَّا عَبَدْتُمْ ﴿٤﴾

وَلَا أَنْتُمْ عِبُدُونَ مَا أَعْبُدُ ﴿٥﴾

لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ ﴿٦﴾

(۱) یعنی سوزن و دیگ و پیاله و دلوماند آن مترجم گوید نصف این سوره تصویر حال کافرست و نصف تصویر حال منافق و الله اعلم .

(۲) کوثر نام حوضی ست که در آخرت خواهد بود امت آنحضرت صلی الله علیه و سلم از آن خواهند آشامید .

سوره نصر مدنی است و آن سه آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

وقتیکه بیاید نصرت خداو (بظهور) آید
فتح (۱) .

وببینی مردمان را داخل میشوند در دین
خدا فوج فوج (۲) .

پس بیایکی یادکن همراه ستائش پروردگار
خودرا و آمرزش طلب کن ازوی هرآئینه
خدا هست (برحمت) رجوع کننده^(۱) (۳) .

سوره لهب مکی است و آن پنج آیت است

بنام خدای بخشاینده مهربان .

هلاک باددودست^(۲) ابی لهب و هلاک
بادابولهب^(۳) (۱) .

هیچ دفع نه کرداز سرابو لهب مال اوو
آنچه پیدا کرده بود (۲) .

درخواهد آمد بآتش صاحب شعله (۳) .
وزن او نیز درآید (مراد) بردارنده هیزم
را^(۴) (۴) (۴) .

درگردن او ریسمانی است ازلیفِ خرما^(۵)
(۵) .

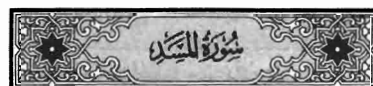

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

اِذَا جَاءَ نَصْرُ اللّٰهِ وَالْفَتْحِ ۝

وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُوْنَ فِیْ دِیْنِ اللّٰهِ اَفْوَاجًا ۝

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْ لَهُ ۗ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا ۝

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

نَبَتْ يَدَا اَبِيْ لَهَبٍ وَتَبَتْ ۝

مَا اَغْنٰی عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَ ۝

سَيَصْلٰ نٰزَاذَاتِ لَهَبٍ ۝

وَامْرَاَتُهُ حَمٰلَةٌ حٰطِبٍ ۝

فِیْ جَبَدِهَا حَبْلٌ مِّنْ مَّسَدٍ ۝

(۱) یعنی این همه علامت قرب اجل تست یا محمد پس در استعداد آخرت مقید شو .

(۲) آنحضرت اقارب خودرا ازآتش دوزخ تخویف فرمودابی لهب سنگ بطرف
آنحضرت انداخت که آیا برای این کارمارا جمع کرده بودی این سوره نازل شد .

(۳) دودست کنایه ازذات اوست .

(۴) یعنی سخن چینی کننده .

(۵) یعنی بخفه کردن تعذیب کرده شود .

سوره اخلاص مکی است و آن چهار آیت است

- بنام خدای بخشاینده مهربان .
 بگو خدا یگانه است (۱) .
 خدایی نیازست (۲) .
 نه زاد و نه زاده شده (۳) .
 نیست هیچکس اوراهمانند (۴) .

سوره فلق مدنی است و آن پنج آیت است

- بنام خدای بخشاینده مهربان .
 بگو پناه می برم به پروردگار صبح (۱) .
 از شر هر چه آفریده ست (۲) .
 و از شر شب تاریک چون تاریکی اومنتشر
 شود (۳) .
 و از شر زنان سحر کننده در گرهها دم
 زننده (۴) .
 و از شر حاسد چون حسد کند (۵) .

سوره ناس مدنی است و آن شش آیت است

- بنام خدای بخشاینده مهربان .
 بگو پناه می برم به پروردگار مردمان (۱) .
 پادشاه مردمان (۲) .
 معبود مردمان (۳) .
 از شر وسوسه اندازنده چون ذکر گفته شد
 بازپس رونده (۴) .
 آنکه وسوسه می افکند در سینه های
 مردمان (۵) .
 از جنس جن باشد یا از جنس مردمان (۶) .

سُورَةُ الْاِخْلَاصِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
 قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ ۝
 اللّٰهُ الصَّمَدُ ۝
 لَمْ يَلِدْ ۙ وَ لَمْ يُولَدْ ۝
 وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا اَحَدٌ ۝

سُورَةُ الْفَلَقِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
 قُلْ اَعُوْذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ۝
 مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ۝
 وَ مِنْ شَرِّ مَا نُقِيَ ۝
 وَ مِنْ شَرِّ مَا كُنَّ فِي الْعُقَدِ ۝
 وَ مِنْ شَرِّ مَا يَاجِدُ اِذَا حَسَدَ ۝

سُورَةُ النَّاسِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
 قُلْ اَعُوْذُ بِرَبِّ النَّاسِ ۝
 مَلِكِ النَّاسِ ۝
 اِلٰهِ النَّاسِ ۝
 مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَفِیِّ ۝
 الَّذِیْ یُوسْوِسُ فِیْ صُدُوْرِ النَّاسِ ۝
 مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ۝

فهرست سوره های قرآن کریم

شماره جزء	شماره صفحه	نام سوره	شماره سوره
۱	۱	سورة الفاتحة	۱
۱	۲	سورة البقرة	۲
۳	۷۱	سورة آل عمران	۳
۴	۱۱۰	سورة النساء	۴
۶	۱۵۳	سورة المائدة	۵
۷	۱۸۶	سورة الأنعام	۶
۸	۲۲۲	سورة الأعراف	۷
۹	۲۵۹	سورة الأنفال	۸
۱۰	۲۷۵	سورة التوبة	۹
۱۱	۳۰۴	سورة يونس	۱۰
۱۱	۳۲۲	سورة هود	۱۱
۱۲	۳۴۳	سورة يوسف	۱۲
۱۳	۳۶۲	سورة الرعد	۱۳
۱۳	۳۷۱	سورة إبراهيم	۱۴
۱۳	۳۸۰	سورة الحجر	۱۵
۱۴	۳۸۹	سورة النحل	۱۶
۱۵	۴۰۹	سورة الإسراء (بنی اسرائیل)	۱۷
۱۵	۴۲۶	سورة الكهف	۱۸
۱۶	۴۴۳	سورة مريم	۱۹
۱۶	۴۵۴	سورة طه	۲۰
۱۷	۴۷۰	سورة الأنبياء	۲۱
۱۷	۴۸۴	سورة الحج	۲۲
۱۸	۴۹۸	سورة المؤمنون	۲۳

فهرست سوره های قرآن کریم

شماره جزء	شماره صفحه	نام سوره	شماره سوره
۱۸	۵۱۰	سورة النور	۲۴
۱۸	۵۲۴	سورة الفرقان	۲۵
۱۹	۵۳۳	سورة الشعراء	۲۶
۱۹	۵۵۱	سورة النمل	۲۷
۲۰	۵۶۳	سورة القصص	۲۸
۲۰	۵۷۸	سورة العنكبوت	۲۹
۲۱	۵۸۸	سورة الروم	۳۰
۲۱	۵۹۸	سورة لقمان	۳۱
۲۱	۶۰۳	سورة السجدة	۳۲
۲۱	۶۰۷	سورة الاحزاب	۳۳
۲۲	۶۲۲	سورة سبأ	۳۴
۲۲	۶۳۲	سورة فاطر	۳۵
۲۲	۶۳۹	سورة يس	۳۶
۲۳	۶۴۸	سورة الصافات	۳۷
۲۳	۶۶۱	سورة ص	۳۸
۲۳	۶۷۱	سورة الزمر	۳۹
۲۴	۶۸۳	سورة غافر (المؤمن)	۴۰
۲۴	۶۹۶	سورة فصلت (حم السجدة)	۴۱
۲۵	۷۰۵	سورة الشورى	۴۲
۲۵	۷۱۴	سورة الزخرف	۴۳
۲۵	۷۲۴	سورة الدخان	۴۴
۲۵	۷۲۹	سورة الجاثية	۴۵
۲۶	۷۳۴	سورة الاحقاف	۴۶

فهرست سوره های قرآن کریم

شماره جزء	شماره صفحه	نام سوره	شماره سوره
۲۶	۷۴۰	سورة مُحَمَّد	۴۷
۲۶	۷۴۷	سورة الْفَتْح	۴۸
۲۶	۷۵۴	سورة الْحُجُرَات	۴۹
۲۶	۷۵۸	سورة ق	۵۰
۲۶	۷۶۳	سورة الذَّارِيَات	۵۱
۲۷	۷۶۸	سورة الطُّور	۵۲
۲۷	۷۷۲	سورة النَّجْم	۵۳
۲۷	۷۷۷	سورة الْقَمَر	۵۴
۲۷	۷۸۲	سورة الرَّحْمَن	۵۵
۲۷	۷۸۸	سورة الْوَاقِعَة	۵۶
۲۷	۷۹۴	سورة الْحَدِيد	۵۷
۲۸	۸۰۱	سورة الْمَجَادِلَة	۵۸
۲۸	۸۰۶	سورة الْحَشْرِ	۵۹
۲۸	۸۱۱	سورة الْمُتَحَنِّنَة	۶۰
۲۸	۸۱۶	سورة الصَّاف	۶۱
۲۸	۸۱۸	سورة الْجُمُعَة	۶۲
۲۸	۸۲۱	سورة الْمُنَافِقُون	۶۳
۲۸	۸۲۳	سورة التَّغَابُن	۶۴
۲۸	۸۲۵	سورة الطَّلَاق	۶۵
۲۸	۸۲۸	سورة التَّحْرِيم	۶۶
۲۹	۸۳۱	سورة الْمَلِك	۶۷
۲۹	۸۳۵	سورة الْقَلَم	۶۸
۲۹	۸۴۰	سورة الْحَاقَة	۶۹

فهرست سوره های قرآن کریم

شماره جزء	شماره صفحه	نام سوره	شماره سوره
۲۹	۸۴۴	سورة المَعَارِج	۷۰
۲۹	۸۴۷	سورة نُوح	۷۱
۲۹	۸۵۰	سورة الجَنِّ	۷۲
۲۹	۸۵۴	سورة المَزْمَل	۷۳
۲۹	۸۵۶	سورة المَدَنِر	۷۴
۲۹	۸۶۰	سورة القِيَامَةِ	۷۵
۲۹	۸۶۳	سورة الإِنْسَان (الدَّهْر)	۷۶
۲۹	۸۶۷	سورة المرسَلات	۷۷
۳۰	۸۷۰	سورة النَّبِإِ	۷۸
۳۰	۸۷۲	سورة النَّازِعَات	۷۹
۳۰	۸۷۶	سورة عَبَسَ	۸۰
۳۰	۸۷۸	سورة التَّكْوِیْرِ	۸۱
۳۰	۸۸۰	سورة الانفِطَار	۸۲
۳۰	۸۸۱	سورة المَطْفِیْنِ	۸۳
۳۰	۸۸۴	سورة الانشِقَاق	۸۴
۳۰	۸۸۶	سورة البُرُوج	۸۵
۳۰	۸۸۸	سورة الطَّارِق	۸۶
۳۰	۸۸۹	سورة الأَعْلَى	۸۷
۳۰	۸۹۰	سورة الغَاشِیَةِ	۸۸
۳۰	۸۹۲	سورة الفَجْرِ	۸۹
۳۰	۸۹۴	سورة البَلَد	۹۰
۳۰	۸۹۶	سورة الشَّمْس	۹۱
۳۰	۸۹۷	سورة اللَّیْلِ	۹۲

فهرست سوره های قرآن کریم

شماره جزء	شماره صفحه	نام سوره	شماره سوره
۳۰	۸۹۸	سورة الضُّحَى	۹۳
۳۰	۸۹۹	سورة الانشراح	۹۴
۳۰	۸۹۹	سورة التِّين	۹۵
۳۰	۹۰۰	سورة العَلَق	۹۶
۳۰	۹۰۱	سورة القَدَر	۹۷
۳۰	۹۰۲	سورة البَيِّنَة	۹۸
۳۰	۹۰۳	سورة الزلزلة	۹۹
۳۰	۹۰۴	سورة العاديات	۱۰۰
۳۰	۹۰۵	سورة القَارِعَة	۱۰۱
۳۰	۹۰۶	سورة التَّكْوِيْن	۱۰۲
۳۰	۹۰۶	سورة العَصْرِ	۱۰۳
۳۰	۹۰۷	سورة الهُمَزَة	۱۰۴
۳۰	۹۰۷	سورة الفِيل	۱۰۵
۳۰	۹۰۸	سورة قُرَيْش	۱۰۶
۳۰	۹۰۸	سورة المَاعُون	۱۰۷
۳۰	۹۰۹	سورة الكَوَثَر	۱۰۸
۳۰	۹۰۹	سورة الكَافِرُون	۱۰۹
۳۰	۹۰۹	سورة النصر	۱۱۰
۳۰	۹۱۰	سورة المسَد (اللَّهَب)	۱۱۱
۳۰	۹۱۱	سورة الإخلاص	۱۱۲
۳۰	۹۱۱	سورة الفَلَق	۱۱۳
۳۰	۹۱۱	سورة النَّاس	۱۱۴

رَبِّكَ وَذُرِّيَّةَ الشُّرُوكِ الْإِسْلَامِيَّةِ وَالْأَوْقَافِ وَاللَّعْمُولِ وَالْإِشْرَاقِ

في المملكة العربية السعودية

المشرفة على مجمع الملك فهد

لطباعة المصحف الشريف في المدينة المنورة

إذيسرها أن يصدر المجمع هذه الطبعة من القرآن الكريم

وترجمة معانيه إلى اللغة الفارسية

تسأل الله أن يتفجع به عموم المسلمين

وأن يجزي

خادم الحرمين الشريفين الملك فهد بن عبد العزيز آل سعود

أحسن الجزاء على جهوده العظيمة في نشر كتاب الله الكريم

والله ولي التوفيق

وزارت شئون اسلامی و أوقاف و تبلیغ و ارشاد

کشور عربستان سعودی

و مسئول و ناظر بر مجمع ملك فهد برای چاپ قرآن کریم در مدینه منوره

باکمال مسرت این چاپ قرآن کریم

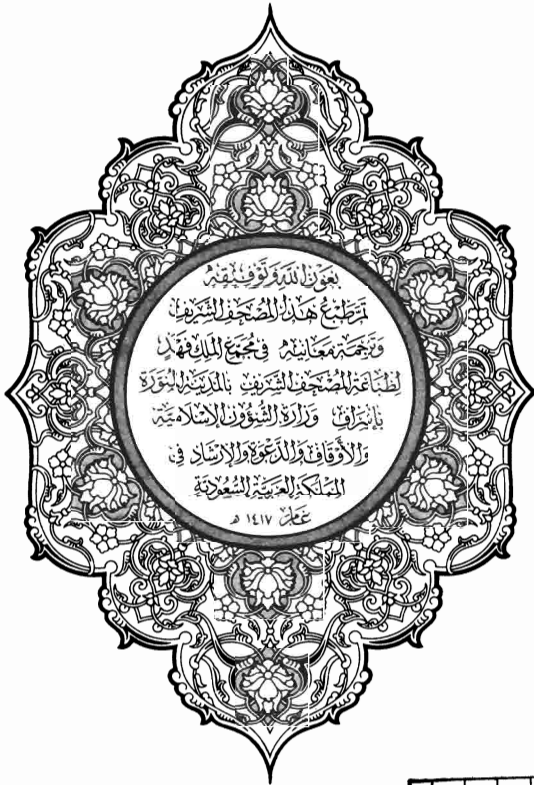
و ترجمه معانی آنرا بزبان فارسی از مجمع منتشر می کند

وازد رگاه خداوند مسئلت دارد که آنرا باعث منفعت عموم مسلمانان قرار داده

وبه خادم حرمین شریفین ملك فهد بن عبدالعزيز آل سعود

مقابل مساعی فراوان ایشان در نشر کتاب خداوند کریم بهترین جزای خیر عطا

فرماید . والله ولي التوفیق .

مع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف
 المراقبة النهائية
 ١٩٢

حَقُوقُ الطَّبَعِ مَحْفُوظَةٌ

لِجَمْعِ الْمَلَائِكَةِ لِطَائِفَةِ الْمُصْحَفِ الشَّرِيفِ

ص. ب. ٦٢٦٢ - المدينة النورة

حق چاپ مختص چاپخانه مجمع ملك فهد است
ص.ب. 6262 مدینه منوره

ح) مجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف ، ١٤١٧هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

القرآن الكريم وترجمة معانيه إلى اللغة الفارسية / ترجمة مجمع
الملك فهد لطباعة المصحف الشريف - المدينة المنورة .

٩٢٨ ص ، ٢١×١٤ سم

ردمك ١٩-٢-٧٧٠-٩٩٦٠

١- القرآن - ترجمة - اللغة الفارسية ٢- القرآن - تفسير

أ- مجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف (مترجم)

١٧/١٠٥١

ديوي ٤٩١٥٥ ، ٢٢١

رقم الإيداع : ١٧/١٠٥١

ردمك : ١٩-٢-٧٧٠-٩٩٦٠

ح
٢٨

قرآن کریم
ترجمہ معانی آن
زبان فارسی